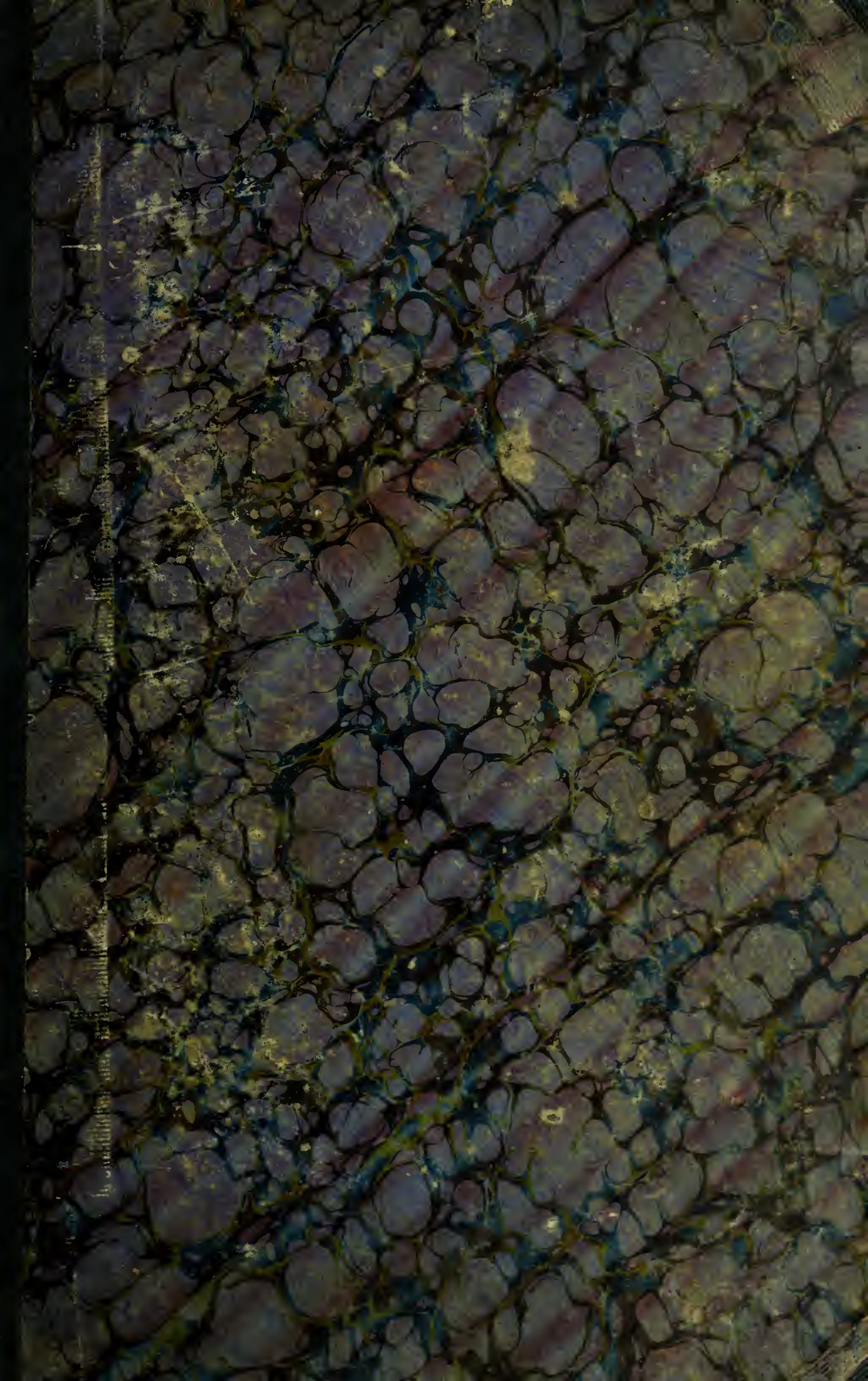

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

057.86

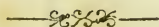
BL

v.11

04320

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy
Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

1861.

Vydavatel a odpovědný redaktor:

VÁCSLAV ŠTULC,

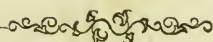
sidelní kanovník u starobylého kollegiálního chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla na Vyšehradě.

• Spoluredaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

vicedirektor kníž. arcib. semináře i štud. konviktu v Praze.

Ročník XI.

V PRAZE 1861.

Tisk a papír Karla Bellmanna.

BLAHOVĚST

1887

1887

1887

Digitized by the Internet Archive
in 2014

1887

1887

O b s a h:

I. Výklady, rozjímání
na neděle a svátky v každém čísle.

II. Rozprawy vůbec.

a) Povídky:

Opuštěný klášter str. 6, 39, 54, 84, 132, 150,
165, 183, 200, 232, 262.
David a Jonathan od Fr. Pravdy str. 404, 423,
438, 456, 471, 489, 505, 521, 535, 549, 568.
Farář. Vypravuje Louis Veuillot str. 498, 518,
533, 546, 564.

b) Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Naše školské sestry 13.
Alonso Bermego 22.
Bohu buď chvála 22.
Nový Nazareth milosrdných sester 36.
Pius VII. a krejčí v Savoně 41.
Novomodní milosrdenství 42.
Křížová cesta Pia IX. 51.
Bedřich Baraga biskup Indianů 68.
Papežem může-li býti císař 74.
Lacordair v akademii francouzské 75.
Město Lowell a průmyslné závody 87.
Katolíci v severní Americe 98.
Přední ctnosti sv. Odilona opata 131.
Prodej otroků v Americe 135.
Chudé dítě na cestě do nebe 162.
Vděčnost Ludvíka Napoleona 162.
Smrt papeže Lva IX. 168.
Pius IX. a Bedřiška Bremerova 169.
Školy večerní 170.
Návštěva u Milosrdných Bratrů 179.
Čechoslované ve Vídni 186.
Blahoslavenec Ondřej Bobola 199.
Modlitba milosrdné sestry 219.
Zlomky z kaplanského denníka 235, 261, 296,
363, 426.
Napoleon I. u Pia VII. v žaláři 247.
Život ctihodného Klavera 260.
Ctnosti matky sv. Řehoře 294.
Z denníku Jesuitů u sv. Klementa v Praze 298.
Křest na popravišti 328.
Milosrdný bratr 343.
Odchod missionářů z Lha-sy 360, 390.
Milosrdný student 366.
Upomínka na O. Ventura 373.
Malby v Kostomlatském chrámu 374.
Duns Scotus a rolník 376.
Bohdejž bylo více takových 378.
Statečnost sv. mučenníků 379.
Chrám a klášter v Broumově 422.
Útočiště hříšníků 428.
Netušená pomoc 437.

Poslední Benediktinec Sázavský strana 442.
Sv. Zita, vzor křest. služby 469.
Co horlivost jednotlivce může 475.

III. Pojednání.

a) Pastýřské Listy:

Allokuce sv. Otce Pia IX. 194.
List o dostavení chrámu sv. Víta J. M. bisk.
Budějovského 163.
List o dostavení chrámu sv. Víta J. Exc. bisk.
Králové-Hradeckého 217.
Spolek sv. Boniface 343.
Bratrstvo sv. Michaela 353.

b) Veřejná vyzvání:

Oltář sv. Václava na Velehradě 21, 117.
Tisícileté jubileum 1863 89.
Listy o dostavení chrámu sv. Víta 24, 58, 73, 103.
Vzdělejme Hospodinu chrám 136.
Náhrobek Pešinovi 204.
Pozvání ku vstoupení do Dédictví sv. Prokopa 306.
Stanovy koruny Solunské 347.
Karlínský kostel 520.

c) Pojednání historická:

Vít děkan kapitoly Pražské 10.
Missionářské zprávy 43.
Návrat Bulharů k jednotě sv. Církve 82.
Původ pozdravu: Pochválen buď Ježíš Kristus 244.
Zbyněk II. z Dubé a Lipého 248.
Řeč Innocencia III. 279.
Zásluhy papežů o národy 312, 322.
Vznik utraquismu 325.
Po bitvě Bělohorské 340.
Jan Sarkander, pravý mučenník Páně 370.
Císař Julian odpadlec 411.
Svatý Václav čím býval Moravanům 452.
Kříž na mostě Pražském 501.

d) Věro- a mravoučná:

Zásluhy a sláva Církve ze sv. Augustina 20.
Láska k Církvi známka lásky Boží 38.
Míjející rozkoš zplozuje smrt věčnou ze sv. Aug. 82.
Kterak lze uvykatí pokoře dle Rodrigueza 98.
Kterak se uvyká lásce k bližnímu 130.
Kristus náš milý Pán 147.
Zrcadlo leckterým panovníkům z Massilona 164.
Pochválen buď Ježíš Kristus dle „Moravana“ 197.
Svatí a Světice Boží dle Drexelia 211, 226, 243.
258, 274.
Duch světa — nepřítel Boží 227.
Lazar pohřbený — člověk hříchům navyklý ze
sv. Aug. 229.
Kdo jest nejblazeštějším na tom světě. Dle
Rodrigueza 230.

O odpustcích strana 275.

Spása jediné z Církve 290.

Oběť života dle Hugueta 293.

O bláznovství kříže 308.

Příčiny odpadů od Církve katolické 310.

O tichosti 364.

O shovívavosti 377.

Pokoušení jsou nám potřebná 394.

Svěcení dnů svátečních a blahobyť lidu 395.

Kristus se modlí 402.

Kristus a tajemství smrti. Z franc. 408.

Poslušnost k duchovnímu vůdci 476.

Kristus a hříšník 483.

List sv. Jana Zlatoúst. k Theodorovi padlému 485

Pokoušení 503.

Odplata na věčnosti 516.

Nepoškvr. Početí bl. Marie Panny dle Hugueta 530.

e) **Obranná:**

Nepřátelé Církve katolické 56.

Česká národnost a evangelická Církve 118, 134, 152, 182, 202, 265, 281.

Na dorozuměnou „Hlasům ze Siona“ 220.

Komenský o protestantech svého věku 237.

Bratři čeští o bezženství kněžském 295.

Na ukázkou 329.

Zpověď v jednotě bratří česk. Z Komenského 376.

Pokrok v Církvi a vně Církve 418.

Církve a stát 453.

Kněžství u bratří českých 435.

Nepohrdej celým stavem 474.

Žádost 539.

Řím a Poláci 567.

K historii osvěty v Čechách v XV. a XVI. věku 573.

f) **Liturgická:**

Posvátný čas čtyřicetidenního postu 71, 100.

Posvátné obřady velkopáteční 116.

Svěcení světla i svíce velikonoční 130.

Řím za sv. týdnů 168.

Obřady korunovační v Čechách 230, 245.

O kanonisaci 213.

Slavnost všech Svatých 451.

IV. **Básně.**

Sen Innocencia III. 4. Dobrou vůli dej nám 21.

Z glossy sv. Terezie 68, 98. Salve caput cruciatum (církv. zpěv) 118. Svatý Křištof 162. K uctění Rodičky Boží 179. K sv. Ludmile 230.

Narození Páně 279. Pravá nábožnost 290. Obraz smělce náboženského 292. Pohled na Umučeného 312. Outěk do Egypta 325. Útěcha v strasti 347. Smrt sv. Ludmily 359. Důvěra v smrti 374.

Prosba 390. Růženec 437. Na povýšení sv. kříže 451. Pozdravení nejsvět. Svátosti 456.

Ježíš přítel dítek 459. Na dušičky 468. Slza kajícího 501. Příroda 533. Pravá spokojenost 546. Na hod Boží vánoční 564. Na den sv. Štěpána 566. Útěcha 568.

V. **Drobnosti.**

Kratičká rozjímání: Bohu celé srdce 5. Vš s Bohem 36. Rada v utrpení 137. Vzdeci 268. Svatý kříž 316. Včela a med 315. An děle Boží 370.

Zlatá zrnka ze spisů sv. Otců 36, 74, 118, 152, 201, 358, 485.

Ze života pro život 76, 83, 170, 220, 316, 533

Kvítky z rozličných záhonův 296, 315, 329, 362, 379, 394, 407, 450, 477, 492, 504, 539, 556

Pravdy v obrazech 454.

Paběrky 16, 32, 64, 96, 112, 128, 176, 191

256, 271, 288, 365, 493, 543.

Směs 112, 128, 493, 549.

VI. **Církevní zprávy.**

a) **Kronika** v každém čísle.

b) **Dopisy:** Z Prahy 14, 27, 44, 60, 76, 89, 107, 121, 138, 154, 171, 188, 205, 221, 238, 252, 298, 317, 331, 347, 380, 461, 509, 557. Z Říma 61, 92, 108, 124, 173, 206, 383. Z Vídně 108, 141, 445. Z Paříže 109. Z Varšavy 79. Z Kaloče v Uhrách 92. Z Moravy 91. Z Grodzisku 93. Z Velkopolsky 142. Od Varty 124. Z Velkého Kairu 300. Z Mariecelli 443. Od Olomouce 29. Z Králové Hradce 28, 269. Z Budějovic 157, 286. Z Podolí u Prahy 45. Od Jičína 46. Od Klatov 77. Od Řípu 89, 139, 206, 239, 318, 332, 349, 414, 495, 558. Od Nežárky 90. Ze Staré Boleslavi 107, 222. Od Litomyšle 123. Od Radbuzy 139. Z Vodňan 139. Od moravských hranic 142. Od Vínore 174. Z Ounčtic 205, 493. Od Prahy 269. Z Chodovic 269, 495. V Strašicích 287, 300, 430. Z Hostivaře 287. Z Oustí nad Orlicí 299. Na Lánech 333. Ze Slabce 334. Z Německého Brodu 349, 444. Nad Sázavou 366, 540. Z okolí Pražského 367. Z Písečné u Kostelce 381. Od Bílé Hory 396. Na hranicích arcidiéc. Pražské 397. Z Horažďovic 398. U Nymburka 398. V L—ích 414. Z okresu Brandýšského 429. Z Radošovic 478. Z Nového Strašecí 493. Od Slaného 510. Z Prácheňska 510. Z Turnova 525. Z Podkrkonoší 541. Z Rokycan 557. Od Labe 575. Z Dobré 575.

c) **Oznamovatel literární:** 16, 32, 48, 64, 96, 112, 144, 160, 208, 240, 256, 272, 304, 284, 464, 512, 544, 560.

d) **Pokladnička Velehradská** v č.: IX, X, XI, XII, XIV, XVII, XIX, XX, XXI, XXII, XXVIII, XXXII, XXXIII, XXXV.

e) **Osobní věstník duchovenský** v každém téměř čísle.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na pulr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
pultročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

0 slavnosti sv. tří králův.

Sv. Mat. II. 1—12.

Bůh vedle hlubokých soudův svých zdaleka povolal mudrce krále, jenž od východu přijeli do Judstva, chtějice uctit narození Syna jeho, a oslavit chudobu, nouzi, ponížení nově narozeného krále. Příchodem jejich naplnilo se písmo, jež di: „*Vstaň a osvět se Jerusaleme, nebo přišlo světlo tvé, a národové choditi budou ve světlo tvém, a králové v blesku východu svého přijdou z Saby, zlato a kadidlo nesouce.* (Is. LX.) *Králové arabští a sabejští dary přinesou; klaněti se jemu budou všickni králové; a všickni národové sloužiti budou jemu: klaněti se, sloužiti budou Spasiteli.* Žalm LXXI. Majice před očima vznešenou velebnou tuto událost, kterou vyplnila se dávno- věká zaslíbení, při dnešní slavnosti s dobrou zajisté se potážem, uvážíme-li

1. proč a

2. jak Bůh ráčil mudrce ty a krále zavolati a uvésti do Betlehema.

Když se narodil Ježíš, tak piše sv. Matouš, v Betlemě Judově za dnův Herodesa krále, aj Mudrci od východu přijeli do Jerusalema, aby se klaněli jemu. Mudrce tyto sv. otcové nazývají králi, a to slušně. Takovou měrou zajisté doplňují se navzájem evangelium a knihy prorocké; takovou měrou dává

se na rozum, kterak jest moudrosti potřebí panovníkům a králům. Běda lidem na korábu, kdež u vesla sedí pošetilec; běda národům, nad nimiž vládu si osobí a o úřady derou se lidé bez moudrosti; — běda ale též panovníkům, kteří nehledí sobě moudrosti a pohrdají radou moudrých. — Takovými králi nebyli, nýbrž mudrci, milovníky moudrosti byli vyvolenci, jež Pán povolal do Betlehema. A proč mnedle až z dalekých krajín od východu slunce přijeli do Jerusalema, dostali se do Betlehema tito mudrci — králové? — Aj proto, poněvadž

1. Bůh, otec všelikého slitování, chtěl tudy ukázati, že netoliko Židům obřezaným, nýbrž i všem národům po širém světě narodil se Spasitel. Vedle přípovědi, učiněné totiž Abrahamovi, měl se Spasitel naroditi z krve dotčeného arcioťce věřících: požehnání Spasitelovo ale mělo se státi požehnáním všech národův. V semeni tvém, vece zajisté Hospodin, v semeni tvém požehnání budou všickni národové. A hle, přípověď ta, opětovaná mnohonásobně ústy prorokův, naplnila se příchodem tří králův do Betlehema. Tito tři králové jsou tedy jako arcioťcové naši, jsou prvotiny národův, povolanych do Církve Kristovy; jimi a v nich ráčil Pán k účastenství v dědictví obřezaných potomkův Abrahamových povolati tolikéž i nás; jimi a v nich ovšem i my,

kteří jsme nepošli z krve Abrahamovy, pozváni jsme k spatřování Syna Božího, vtěleného a narozeného, k účastenství darův, jež nám přinesl s nebe; jimi a v nich stali jsme se domácími v domě Božím, hostini na veliké večeři v království Páně.

2. Příjezdem sv. mudrcův a králův od východu do Jerusalema *chtěl Bůh zahanbiti Židy nevděčné a všechny nedbalce v příčině svého spasení*. Mudrci tito královští zajisté přišli z daleka, podnikli všelike obtíže a nesnáze na nebezpečných cestách, s velikou prací hledajíce Spasitele — nově narozeného krále, jehož hvězdu byli viděli na východě. — Jaký to rozdíl — mudrcové tito královští a Židé Jerusalemsští! — Ti mají Spasitele na blízku, mají ho doma, znají o něm písmá, vědí, kde se má naroditi: leč neptají se po něm, nejdou hledat ho, nedbají oň, nébrž i rmoutí se zároveň s nectným Herodesem. Ach, kterak platí o nich, což řečeno prorokem: *Kdo jest slepý, leč služebník můj? Kdo hluchý, leč ten, k němuž jsem poslal své posly?* A však potupujeme-li nevděčné Židy Jerusalemské: zdaž nepotupujeme tudíž i sebe? Pomněme, že dí apoštol: „Tím že jiného soudíš, sám sebe odsuzuješ, pokud činíš sám to, co soudíš na jiném.“ — Ach, my domácí Boží, nezřídká býváme horší Židův Jerusalemských! Bůh po své lásce daří nás rozkošemi domu svého: a my jimi pohrdáme. Štěňátka ráda by sesbírala drobtý, padající se stolův našich: a my odbíháme od stolu Páně, od pokrmův, jež nám připravil Otec. By Turkům a Tatarům, Indům a Mouřeninům byl Bůh udělil tolik světla co nám, by jim byl ohlásil víru a zákon, jež se hlásají a káží nám: oč žeby se mnohem vděčněji odsluhovali Pánu, než se mu zavděčujeme my. Ach, běda nám, budou-li o nás platiti strašná slova Páně: „Kdyby v Sodomě činění byli divové ti, kteříž jsou činění před vámi, byli by zůstali až do dnes.“ Hrozil-li Pán tak důrazně Židům: čím více nám? —

O, ustrňmež se nad sebou — a kajme se upřímně — věrně!

3. Mimo dotčené dvě příčiny chtěl Bůh *skrze svaté mudrce a krále rozhlásiti Spasitele, aby všecken svět věděl o narození jeho*. Když byli mudrcové tito přijeli do Jerusalema, dotazujíce se: „Kde jest narozený král Židovský?“ Herodes, jeho dvůr, všecken Jerusalema dozvěděli se, že se narodil předpověděný Spasitel. — Když Herodes, ustrašený touto novinou a rozlícený sklamanou nadějí, pobil nevinné dítky Betlehenské: tehdy panstvo Římské dozvědělo se netoliko o ukrutnosti ohavného krále, nébrž i o příčině vraždy té volající do nebes. Když pak se mudrci královští navrátili do krajiny své: oč že zvěstovali na východě, jak veliké věci jim učinil Pán, ohlašujíce všem, že se narodil vévoda, jenž osvobodí národy, že se narodil kníže pokoje a král žádoucí, který panovati bude na věky a zjedná pokoj, způsobí spasení lidu svému. A tak stali se tito králové od východu netoliko prvními učeníky Páně, nébrž i vyznavači, apoštolý Spasitele svého na dvoře královském, ve shromáždění kněží a písmákův, mezi Židy i pohany po širých končinách světa. I kdo směl by pochybovati, že Bůh ovšem i proto povolal je do Jerusalema, uvedl do *Betlehema?*

Než *kterak stalo se toto povolání?* Jakých prostředkův užil k tomu Pán?

I na to dosti zřejmě odpovídá sv. evangelium. — *My* osvědčují mudrci, *my* viděli hvězdu jeho — hvězdu narozeného krále — *na východě slunce a přijeli jsme, abychom klaněli se jemu!* — Divný to způsob ale vždy jeden z těch, kterými se jeví moudrost Páně. — K národu Israelskému posýlal Bůh proroky, služebníky své; Mojžiše poslal k faraonovi, Daniele k Nabuchodonosoru a Balthasaru, králům Babilonským, Jónáše k Ninivetským; angely své s vysosti nebeské vypravil k Zachariáši v Jerusaleme a k Marii v Nazaretě, ohlašuje vůli a odkrýváje

tajemství svá. — Než k mudrcům těmto královským nevypravil proroka, neseslal angela: k nim mluvil *hvězdou*, ježto se ukázala na východě. Ale která? — Hvězdy a slunce, běhy planet a měsícův zvěstují moudrost, všemohoucnost a krásu Boží: žádné však sebe větší, sebe jasnější tělo nebeské nevydává hlasu, jehož by slyšelo ucho lidské; žádné z nich nezáří světlem, z něhož by mohlo poznáno býti, „že se narodil král Židovský“ — žádoucí Spasitel. Leč snadno tu domyslit se pravdy. Bůh, který kázal hvězdě svítiti září neobyčejnou, Pán, jenž zřetel mudrcův obrátil na podivný lesk neobyčejné této hvězdy: týž Bůh dal jim porozuměti, co znamená podivné světlo hvězdy oné nevidané. On Duchem svatým do srdce jich mluvil, že se narodil nový žádoucí král Židovský, a srdce jejich věrou porozumělo tomuto hlasu; on velel jim hlasem tajemným: Vstanouce, jeďte do země Židovské, i klanějte se tam Spasiteli svému: a moudří králové, osvícení světlem *věry*, postavše jeli, aby se klaněli Pánu.

2. Avšak Bůh mysl probudiv hvězdou a ve srdci Duchem svatým vzbudiv víru, nedal mudrcům — králům přestati na samé toliko hvězdě a nadšení vnitřním: *On je poslal do Jerusalema* k těm, kdož seděli na stoličce zákona Mojžíšova, k biskupům a učitelům lidu, kteřížto jim ukázali na Pisma-prorocká. — I není-li nám to úpomínkou, abychom u věcech Božských nikdy na svém domnění a rozumu nepřestávali, nébrž v každé takové příčině radu, poučení, jistotu hledali u Církve a v Církvi u těch, kterým řekl Pán: „Jdouce, uče všechny národy, kažte evangelium všemu stvoření.“ — Pravdivý duch Boží vždy vede k Církvi a učí poslouchati těch, kterým vece Pán: „Kdo vás slyší, mne slyší. — Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ — Duch svatý netrpí, nébrž i nenávidí hrdosti a úporu, s kterým se chlubná pýcha staví na svém rozumu. Rojí-li se ti něco v hlavě, navodí-li tě rozum na jisté myšlenky, obrať a uchyl

se k Církvi, přichyl ucha svého a viz, zdaž se domysly tvé snášeji s učením Církve, a pak teprva přestati můžeš na rozumu a domyslu svém. Avšak přiči-li se učení Církve domyslu tvému, domněnku a zdání krátkozrakého rozumu svého pokládej toliko za liché pokušení. Bohdejž se toho pravidla více šetřilo za dnův našich! Avšak po hříchu, právě ti, kteří se činí učiteli národův, s rozumky svými nechodí do Jerusalema, neptají, neohlížeji se, nedbají na Církev, nešetří hlasu a necení vykladův učitelů Církve, nébrž chtějí Pismo a víru, proroky a Krista rozuměti lépe než Církev. A proto ve srdcích, zalepených takovou pýchou rozumu, vymírá i hyne víra; hyne a trátí se všady, kdekoli se pohrdá hlasem a učením Církve! —

O Bože náš, vlej ty v nás mysl a srdce mudrcův svatých a králův, otcův — arciotcův našich. Dej nám mysl a srdce, abychom věrně a opravdově Tebe hledali při světle a hvězdě slova Tvého v novém Jerusalemě, ve svaté Církvi Tvé. Veď a řiď nás, abychom nematouce se pokušeními a svody, nátisky a úklady, nesnázemi a vнадami tohoto světa, vždy jen k Bethlehemu Tvému se nesli, službu a úctu vzdávali Tobě vším, co máme, a oddavše se Ti cestou bezpečnou vrátiti se mohli do věčné vlasti své.

K rozjímání na ned. I. po Zjev. Páně.

Ev. sv. Luk. II. 42—52.

O slavnosti ve chrámu ztratil se Ježíš pěstounu svému, matce své. Jaké to hoře, ztratiti Ježíše! Josef a Maria hledali ztraceného, až ho našli. Avšak mnozí z nás vlastní vinou ztratili Ježíše, nenalezají ho, poněvadž ztraceného buď ani *hledati nechťi*, aneb *hledají ho tam*, kde *není*, a nikoli tam, kde *jest*. Josef a Maria nenalezli Ježíše ni u příbuzných a známých, ni ve hřuku na ulicích Jerusalemských, ni na hospodě: tím méně nalezneš ho ty na zábavách, v divadle, v tančírně. Josef a Maria našli ztraceného miláčka v *chrámě*: tam, ač budeš-li chtíti hledati, najdeš ho i ty: u kazatelny, ve zpovědnici — u stolu Páně — na oltáři. — Nuže, ztratil-liš Pána, *hledej ho* — hledej *dobře*, hledej, *kde* lze najíti ztraceného!

Sen Innocencia III.

Strašlivá noc šíře po nebeském dvoře
Mrakem černým perutě své rozprostřela,
Hvězdy shasly; — západ východ jedno moře,
Blesky rozvlněné — a ta země celá
I vše, kolkolem co žije pod nebesy,
Z dále blíživých se hromů již se děsí.
Duby věkovité, nebetyčné sosny
Naslouchají, odkud vítr bouřenosný
Na ně se svými se asi valí hromy;
Něžná travka, bujné býlí, plodné stromy,
Vrch i úval, pahory a skalí holé,
Luh i níva, sady, květnice a pole —
Vše se tají — vše se děsné bouře leká,
Ježto na daleké obloze se vzteká.

A není to bouře, která stromy drtí,
Drobí skály, hubí sady, pole, nívy:
Jest to bouře, nesmrtné co duše smrtí —
Neřestí a bludův jest to víchř divý; —
Vichř, který z černé propasti jsa rodem,
Pozatřásá světem — západem i vzhodem.
Z mračen, ježto nese, nesrší sic blesky,
Ale rány, z nichž se rodí žel a stesky.
Patarenův, Albingencův jsou to davy,
Jež se rojem proti Církvi svaté staví,
A v beřáněm rouše rozmanitou v nadou
Do svých vábí lécek; děti matce kradou —
Církvi hubí syny; — šalbou pravdu matou,
Blátem neřestí chot Páně kálí svatou.

Za té strašné noci v slavném Vatikáně
Na kolenou před obrazem muky Páně
Velekněz se modlí; žalem naplněná
Duše jeho k Pánu v skroušenosti sténá.
Těžce vzdychá srdce v rozbolelé hrudi,
A čím déle klečí, tím více se trudí.
Obraz děsné spousty vane k němu z dálky,
A kolkolem zní mu divoký ryk války,
Oko jeho kalné s hrůzou na to patří,
Jak se děti matky — bratrův cizí bratří.
Ucho jeho slyší, jak se šalba pouhá,
Uličná pravdy stínem, Bohu rouhá;
Srdce jeho cítí, jak se Církev trhá,
A lid dobrodružný do propasti vrhá;
Duše jeho kvílí — neboť peklo plesá,
Svět se v krvi brodí — třesou se nebesa.

A v tom hořkém smutku, v těžkém takém hoři
Duše vždy se více topí — srdce noří,

A ze srdce, schváceného trpkým želem,
Volá k nebi s nakloněným k zemi čelem
Otec svatý — Innocencius to třetí,
Věrný strážce Bohem svěřených mu dětí:
„Ustaň ve svém hněvu, ó smiluj se Pane,
Pomni svého slova — přípovědi dané! —
Nechť vrah Tvůj — vrah náš od počátku,
Nerozchvácí stáde Tvého v divém zmatku;
Zasvěť světlem svým v mráкотné té době
Silou lásky přispěj mile v naší mdlobě.
Spasení roh vyvyš slavně před národy;
Církev novým oslav divem, a na hody,
Jež Tvá milost dala, jež Tvá láska světlí,
Svolej s věrnými též pobloudilé děti!“

Tak se modlil dlouho i dlouho se trudil,
A své duše želem Slitovníka budil
Otec svatý, z duše vylévaje hoře
Po celou noc; až když na východě zoře
Zaplanula s dennice milostné svitem,
Překonaný hrůzy a bolesti citem,
Hlavu sklonil — přivřel oči; — sen je víže,
A objímá duši v spásném stínu kříže.

Než nastojte, jakové to stíny vanou
Před duší snem líbým kolíbanou? —
Slavný chrám svatého Jana v Lateránu
V divné velebnosti před očima stanul,
A štít jeho všecken v rudém ohni planul.
I hle, davy z Božího se hrou stánu:
Jedněm úzkost hledí ze tváří a zraku,
Druzí zachváceni v náhle od přízraku,
Jenž se na ně ze plamenův rudých šklebí,
Zpupně lají Bohu a zlořečí nebi.
A to nebe, druhdy jasné, víc se kalí,
Země kol a kolem do mraků se halí,
Jen ze štítu Lateránu záře plane
Do mráкотy, stínem smrti obtěžkané.
Z hlubin země duní to jak přívál moře,
Útokem se ženoucího k skalné hoře,
A ta skála, Laterán jež k nebi nese,
Praská i puká se, chvěje se a třese.
Z vížky nebetyčné umíráček kvílí,
Sloupy zlatoskvělé k úpadu se chýlí,
Brána svatá z chrysolitu s veřejemi
Ze stěží povysmeklá — padá k zemi.

„Kde jste angelové, Boží služebníci?“
Vzdychá ve snách svatý otec úpějíci. —
„Kde jsi Pane? Rozpomeň se svého slova!
Na Sioně věčném svatyně Tvá nová

V rum se sype. Nuže, sešli s nebes hory
Cherubův a Serafův svých jasné sbory,
Nechť sloupy zachytí a stěny zlaté,
Nechť ve stěžích zdrží dveře svaté;
Přispěj na pomoc sám, sice v rumy děsné
Svatyně i oltář s křížem Tvojm sklesne.“ —

A tak věru strážce v úžasné té chvíli
Úpěnlivým hlasem ve snách volá, kvílí.
Než na nebi ticho; z hvězdoskvělé brány
Nesnáší se Cherub, Seraf vyžádaný;
Nebe zdá se hluché k prosbám svého sluhy,
A jen z rozepaté nad svatyní duhy
Zámruva se třpytí, zaručená zemi:
„Doufej! — Církev kryta Páně perutěmi.“

Ale odkud a kdy přijde pomoc? — Hle, tu
Zdola pádí vzhůru v přepodivném letu
Postavy dvě: noha prachu netýká se,
A ze tváře divná záře rozlívá se.
Angelé to nejsou — jsou to pozemšťané,
Jimžto nadpozemské světlo z očí plane,
Tělo vychudlé jim chudé roucho šatí.
Leč nad nimi svítí plaménkové zlatí,
A jich čela, ovinutá světcův zdobou,
K nebesům se nesou stejnou dobou.
A tu každý s jiné strany krokem smělým
Kvapí vzhůru ku veřejům rozechvělým;
Kvapí, kde se zlaté sloupy a zdě kloní,
Kde sám sebou umíráček s vížky zvoní. —

A hle, div divoucí! Kudy noha spěla,
Usází se znova hora rozechvělá.
Kam jich oko padlo, jakby zaražené
Nesypou se k zemi stěny nachýlené.
A když druh tu druh tam, každý z jedné strany
Mocným ramenem sloup schvátí rozviklaný,
Sloupy vše a štíty v míru svou se vrací;
Stropy puklé, obloukové křivolací
Celí se a přímí; brány vše a svatá
Na stěžeji své se obracejí vrata;
Svatyně se šíří, v své se slávě zdvihá,
Světél tisícero mile z ní se mihá,
A ze hloubi její z nitra od oltáře
Branami se proudí slávy Páně záře.
Nepřehledné davy kladou tu své palmy,
A' z prsou jim hymny hlaholí a žalmy.
Šíré nebe v ustrnutí radostivém
Jásá nad tím novým lásky Boží divem,
Bohu pje dík a vroucí: „Sláva, sláva!“
Svaté chudobě a lásce provolává.

Minul sen, a Innocenc kol sebe
Jasným hledě okem, jasné vidí nebe,
Nové nebe nad hlavou se jemu klene,
Srdce, viděním tajemným utěšené,
Radostněji tluče a oživlá duše
Blízkou čeká pomoc také po odtuše.
I nečeká dlouho. Neprodlenými ránem,
Co mu ve snách vidět dáno Pánem,
Za jasného vidí slunce. — Dva ti muži,
Jež zřel ve snách chudičké a v chudém šatě
Bosou nohou šlapouc po blátě i zlatě,
U nohou se jeho k dílu Páně druží —
František Serafský — Dominik to svatý —
A ti, se druhem druh lásky poutem spatý,
Mocí slova, chudoby a lásky vzoru
Maří blud a neřest světu na úkoru,
S nimi zástupové nadšenců se pojí
Ke Kristovu dílu, ku svatému boji;
A kde jejich láska svítí a krev teče,
Zbytečná jsou kopí, škodlivé jsou meče.
Kde jejich zní slovo a koleno klečí,
Stan se Páně šíří, svatyně se věčí,
Sloupy, stěny, štít a brána v nové krásce —
Celá Církev rozkvétá i zaskvívá se,
A vše nebe Bohu pje dík a „Sláva!“
Chudobě a lásce svaté provolává.

Bohu celé srdce!

Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti; je-
dnoho z nich zajisté bude nenáviděti a dru-
hého milovati. Srdce rozdělené býti nemůže.
Bůh nestojí o kousek srdce tvého, aniž ho
přijme, pokud jest obtěžkané a poškrvněné
věcmi tohoto světa.

Jedinou a hlavní příčinou vlašnosti naší
bývá to, že hodláme Boha milovati tak, aby-
chom při tom nepohrdali sebou. Takovou mě-
rou kulháme na obě strany, a tudíž krokem
tak zdoluhavým a nejistým ubíráme se k mi-
lování věci nebeských a věčných.

Dříví nechytí ohněm, pokavád jest mo-
kré: duše nezanití se láskou k Bohu, dokavád
se drží tohoto světa. Za to však čím méně
duše lpí na věcech tělesných, tím spíše
chápe Božské, tím více jest samostatnou.

Tělesné a pozemské chtiče, pokaváde ne-
jsou na čisto udušené, vždy se pozdvihují
proti rozumu a citům světějším, přirozeným
bremenem svým duši schvacující k úpadu.
Třeba tu zmužilé odvahy, aby nad tělem opa-
novala duše, a všeliké žádosti pozdvihly a
nesly se k Bohu.

Opuštěný klášter.

I.

Kdysi na cestě pukla mi u vozu osa; — tudíž nucena jsem se viděl půl dne zůstat v chatrném městečku, plném bláta, bídy a rozvalin. Z počátku jsem se mrzel; později však nelitoval jsem nemilé té příhody.

Na poště obklíčila mne dlouhá chvíle. I vyšel jsem prohlédnout si městečko, dokud by se mi nezpravitl vůz. Bloudě po ulicích pustých, potkávám se toliko s Židy v hadrech aneb s vesničanem v záplatované haleně. Domy více méně na spadnutí prozrazovaly bídu a nouzi obyvatelův tu patrnou špinou onde vytlučennými okny, jež zalepeno popsáním papírem. Úpadek obchodu a tím saným úpadek našich městeček, jež druhdy, jak lze znamenati po rozvalinách, dosti prokvétala, zkormucuje poutníka ovšem tím více, že se jest obávati ještě smutnější budoucnosti.

Prohlédnuv sobě bývalou ohromnou kolej Jesuitův, ježto i v rozvalinách překvapuje oko i mysl přichozího, odebral jsem se na druhý konec městečka, odkud mi kynul tolikéž opuštěný klášter s kostelíčkem kněží kapucínův. Tato zřícenina chudoby velice mne dojala. Hluchá tichost ještě více na smutné myšlénky uvodila duši. Poušťka tato byla mi celkem cosi nového. Dívaje se z daleka, myslel bys, že jest tu útočiště chudoby a pobožnosti; všecko jest vybielené a čisté; všude jsou okna i dveře, toliko že jsou zamčené. Hledaje opatrovníka této samoty, konečně našel jsem ho se svazkem klíčů v ruce. Tak bylo mi lze prohlédnouti ovšem i uvnitř celý bývalý klášter. Nade dveřmi kynul přichozímu nápis, svědčící o křesťanské hostinnosti řeholníkův. Na ochozi visely jistým pořádkem obrazy svatých ze řádu sv. Františka. V kuchyni našli jsme nádoby, ve večeřadle stoly a obrazy, v knihovně knížky, v kostele oltáře: ale žádný řeholník nerušil té podivné tišiny; nikdo se neprocházal v trepkách po kamenné dlažbě na ochozi. Řekl bys, že všickni na nějakou chvíli někam si vyšli, aneb že tu všickni pojednou vymřeli na morovou ránu.

Malá rozlehlost kláštera s nevelkou zahrádkou, a ty opuštěné malounké jizbice, ty úzounké ochoze nasvědčují, že se obyvatelé těchto zdí po lidské síle chtěli co nejméně

stýkati s zemí a se světem, jehož se byli odřekli z lásky k Bohu. — Čím déle jsem prohlížel klášter, tím více vstupoval mi do duše tichý smutek. Na zahrádce, kdežto si byli druhdy otcové s všelikou pečlivostí hleděli oblíbených květin, našel jsem ošklivý sprostý tabák, ježž si tam nasil opatrovník; nebylyť tady leč toliko dvě pěkné plné malvy, náhodou při samé zdi zachované, jež byly posledním zbytečkem z bývalé zahrádky. Před kostelíčkem vně kláštera strní dřevěný kříž ve stínu čtyř lip rozsochatých. Průčelí chrámové dost pěkně zdobí dosavad dvě krásné sochy: sv. František v zápalu své serafské lásky měl zrak i čelo obrácené k nebesům, a sv. Antonín, v pokoře a tiché blaženosti k srdci tule Ježíška, v rukou držel lilii, nyní již ovšem zprohybanou větrem. Mezi kostelíčkem a zděmi klášterními jest malý čtverhranný dvorek, pěkně vydlážený tesaným kamením: než tráva již i tu svobodně prorůstá, zvěstující poušť. U prostřed ve dvorečku na kamenném podstavci stojí socha Rodičky Boží: koruna s hvězdami nad hlavou její z polovice jest již porušena, i není tu, kdož by ji napravil.

Já si usedl na podnoží u této sochy nepoškozené Panny Bohorodičky. Stín ze sochy té kryl mne před paprsky palčivého slunce, jakož sladká ochrana onéno Matky milosti zastíňuje věrně před úpaly osudu. Den schyloval se k večeru. Milý větříček pohrával s listím na lípách vysázených ve dvorečku: mně bylo, jako by mi připomínati chtěl tiché modlitby řeholníkův, kteří tu často pokorně prosby své předkládali Matce milosrdenství. Divné a milé city počaly se mi ozývati v duši. Řehole kapucínů hned od mládi podivným citem uchvácela mysl; nebo řád ten ve své prostotě a chudobě dovedl u nás nejlépe zachovati dřevní svou kázeň a horlivost. Každý nepředpojatý člověk, a byť si nebyl křesťanem, nemůže leč s úctou hleděti na to přísné zapírání sebe. Habit z hrubého sukna a bílý provázek, to celý oděv; almužnou a dary milosrdných lidí dostává se pokrm; svévole tu není, nebo úplné, ať nedím slepé poslušnosti vládne. Tichost a modlitba v řádu tom byly domovem; hlasu a křiku neslyšels na ochozi, a v noci doletal k sluchu tvému velebný zpěv ze chrámu. Odpovědek a sen řeholníků těch býval krátký, v jizbičkách netopených ani za třeskutých mrazův:

toliko trochu tepla pouštěno časem otvory z večerádků. Všude panovala chudoba, pokora, kázeň. Slovo: „*meje*“ nebylo tu známo, nebo vše bylo společné — nikdo neměl nic svého. Nikdo nekálel sobě penězi ruce: jediné představení a sběrači mohli je přijímatí na opatření a výživu bratří. Bratr, dávaje se do řádu a vstupuje do kláštera, zapomínal vše, což bylo minulého: on slávu, jméno i stav odmítal od sebe se šatem světským, a klášterní stěny staly se mu světem, na čisto odděleným od porušeného světa. Než podivná ta odervanost od země nebyla tak tvrdá, jak by se leckomu na první pohled zdáti mohlo. Pravda, řeholníci zbaveni byli mnohých nestálých příjemností a rozkoší tohoto světa, ale též oněch trpkostí, jež se obyčejně rodí z rozkoší bludného světa. Dalecí ode všeho, čehož se lidé dodělávají s krvavým potem a s tisícerymi lopotami, všelikou péčí zůstavovali představeným; — nestarajíce se nic o tělesné potřeby, tiše a pokojně oddávali se Bohu, který je povolal a láskou svojí osladil jim všeliké práce i oběti. Chudí ti samotníci však nebyli tudíž bez prospěchu lidské společnosti. Řád jejich byl bezpečným přístavem proti všeliké bouři. — Druhdy vstupovali u nás do řádu starí vojínové, jenž byli za mladších let síly své věnovali na obranu vlasti, a z milosrdenství Božího pod tichou střechou klášterní nalezše bezpečné útočiště, modlívali se za spasení duše své i svých dobrodincův, za vlast i lidstvo, kterémuž nemohli již sloužiti mečem. V kláštere nalezali útočiště a přístřeší kajenosti lidé, zmítaní všelijak osudem a často i vášněmi, chtějíce tam tichými slzami obmyti dřevní výstupky své. Chudí ti řeholníci uměli s chudáky sdíleti poslední sousto chleba; fortuna jejich nikdy nebývala zavřena žebrákům — klášter stál otevřen nedospělým sirotkům. A jich život bohabojný jak mnoho prospěchu a požehnání poskytoval celému vůkolí! Bedlivý pořádek v službách Božích vábíval lid do svatyně. Vida tu přísnou kázeň, chudobu i pokoru, čistotu a úpravu, posvátné obřady při službách Božích, jež se tu vykonávaly důstojně, vida u oltáře nechlapece roztržitého, nýbrž kněze druhdy s hlavou ubělelou věkem, an posluhuje starci, nelze, abys tu ve srdci svém nepocítil uctivosti k dotčeným lidem a nevzbudil v sobě ducha pobožnosti. Zacházejíce s lidmi, počínali sobě

přívětivě, a starodávnou hostinností svou a milou prostotou uměli nakloniti sobě a získati srdce. I kdo si tu nepřipomíná slavnost Porciunkule, kdež valné zástupy pobožného lidu v kláštere nalezávaly všechno, seč jest hostinnost a láska?

Tak přemítal jsem u sebe v tichosti, když mne náhle z myšlének vytrhlo hrčení vozu přejíždějícího po blízké silnici. I jak jsem se podivil, když vozík zastavil a s něho sestoupil kněz kapucín. Já vítal řeholníka, jako bych byl hospodářem na této poušce. Po krátké rozmluvě dozvěděl jsem se, že kněz ten od svých představených poslán jest do druhého kláštera; leč unaven chůzí vyprosil sobě v nedalekém dvorci vozík a koníky.

„Přejížděje,“ mluvil dále, — „tak blízko našeho kláštera, kdežto jsem byl odbyl noviciát, nemohl jsem se zdržeti, abych nenavštívil dávného sídla našeho.“

I šli jsme mlčky do kostela. Kapucín po krátké modlitbě obrátil se ke mně s tváří ubledlou a s kalnými slzami v oku.

„Prosím, račte mi odpustiti,“ ozval se po chvíli. — „Ale vidíte, pane, těžko zdržeti se. Můj Bože, jak mi tu všechno připomíná leta pominulá! Ty lavice v kůru, kdež mívál každý své místo, kterak mi uvádějí na paměť mé bratry a otce! A jak jest tu nyní pusto!“

„Ale,“ přejal jsem já mu slovo, chtěje ho poněkud upokojiti, „třeba se poddati vůli Boží. A kdekoli lze řeholníku plniti reguli, to stačí.“

„Pravda,“ dí mi. — „Než místo, kde jsme oživili záznaky milosrdenství a milosti Boží, svatým stává se nám na věky. A mimo to stráviv tu nemálo času, nemohu býti obojetným.“

„Naříkáte si, otče, na zpuštění, a já prohlížeje před chvílí kostelíček, divil jsem se té čistotě. Zdálo se mi, jako byste byli klášter opustili dnes. Vše tu bylo tak pěkně a řádně ve své prostotě a chudobě.“

„Ó, za našich časův jiná tu bývala čistota, neboť starali jsme se s všelikou láskou o pořádek a čistotu ve svatyni Páně. Vše, co tu vidíte, jest dílem našich bratří. Ten oltář s pěknými řezbami udělal bratr Jeremiáš; tu mřížku shotovil otec Antonín; ty pěkné rámce a ozdoby řezbářské na obrazech jsou dílem otce Františka, jenž se zdokonalil v Římě, kamž byl putoval s bratrem Bernardem, jenž

se znal v malířství a ozdobil nám kostel těmito obrazy. Slovem, není tu ani cvočku, jež by nebyl zhotoven od řeholníka. Nebo vidíte, pane, u nás za volné chvíle každý se obíral s nějakým řemeslem: toliko otcové doktorů seděli nad knihami. A takovou měrou měli jsme kratochvil, měli jsme užitek v domě, neb ozdobu v kostele, a vždy útočiště před zahálkou, ježto jest matkou všelikého zlého.“

Řeholník znova uklekl a tiše se modlil. Po té vstav s hlubokým vzdechnutím vece: „Pojďme dál.“ Kráčeje dosti rychlým krokem na ochozi, při každé jizbici zastavoval se na chvílku, ale tak byl pohnut, že jsem nesměl dorážeti na otázkami. Časem toliko hovořil jakoby sám k sobě.

„Tu v té jizbici byl jsem při skonání otce magistra. Jak poklidně zesnul v Pánu! Dej nám Bože dočkati se takové smrti! — To chyžka kvardianova. — To chyžice smíření.“

Nerozuměje tohoto názvu, osmělil jsem se tázati, co by to znamenalo.

„V klášteře, vece, bylo podání, že dva řeholníci, druhdy dobří přátelé, za jakousi příčinou se nepohodli. Jeden z nich se v té nevoli roznemohl a zemřel, nesmířiv se s bratrem, buď že věc lehce vážil, aneb spolehal příliš na milosrdenství Boží a věrnost svou v plnění povinností klášterních. Ale jinak soudil Spasitel, kterýž byl za základ všeliké dokonalosti položil lásku k bližnímu a vzájemné odpuštění vin a urážek. A hle, několik dní po smrti jeho začali někteří vypravovati, že viděli duši kajcníka nešťastného to v kuchyni, to u večeřadle, to u dveří kostelních, nejčastěji však v noci mnicha klečícího u jizbice svého přítele. Z počátku pokládáno to za mámení smyslů — později však, jelikož se dotčené vidění častěji opětovalo, slitoval se dávný přítel nad nebožtíkem, i jal se s velikou skroušeností až i s pláčem modliti a mše svaté sloužiti za duši nebožtíkovu. Takovou měrou ušlo půl roku; avšak bratři vždy ještě tvrdili, že vidají nebožtíka klečícího u chyžice přítele svého. Posléze kdysi noční dobou dalo se slyšet lehké klepání na dveře a při tom zaznělo tichým hlasem *Zdravas Maria*. V tom vešed do chyžky nebožtík, padl na tvář, žádaje za odpuštění. Dávnému příteli poděšenému zatajil se dech, až pak zase zotaviv se poněkud, slavně osvědčil, že dávno již všecko mu odpustil a za

duši jeho často se modlil. — „Ó, vím to dobře — odtušil umrlec. — Tvé modlitby, posty, oběti uměnily a zkrátily čas mé muky, a já ti přišel poděkovat za lásku tvou. Žes byl milosrdný, dojdeš milosrdenství, a v krátkce umřeš i ty. Zatím pověz to vše bratrům i otcům, aby náš příklad nezůstal při nich bez užitku; ty ale připravuj se k smrti na přechod do věčné slávy, kdež tebe toužebně očekává smířený přítel.“ — To pověděv zmizel. V krátkce na to zesnul v Pánu též druhý řeholník. Pochováno ho v témž hrobě, kdež odpočíval přítel. Od té doby nazývala se jizbice ta chyžkou smíření, a kvardian dával do ní takové bratry, kteřížto byli příliš nedůtkliví a těžce zapomínali na křivdy. Přebývajíce v dotčené chyžce, dotčených vad rychle pozbyvali.“

Po té opět mlčky ubírali jsme se dále a kapucín znova smutně zamyšlený hovořil jako prvé: „To knihovna, kde otec Hilarius trávil v noci. To nemocnice. To komnata definitorská“ — až pak jsme se posléze sešedše dolů octnuli ve kryptě mezi hroby. Než jaké tu žalostné objevilo se divadlo! Dveře byly otevřené dokořan a rakve rozházené. Řeholník uklekl s pláčem a modlil se „De profundis“. — Já takorča bezděky uklekl s ním. —

„Za chvíli povstal kapucín a žalostným hlasem vece: „Můj Bože, i kosti odpočívajících rozházeli! Hle nový důvod, že na světě ani v hrobě není pokoje; pokoj nás čeká jediné u Boha. — V této příhradě, kdež jest rakev na polo vytažená, odpočívá otec Vavřinec, muž bohobojný a plný milosrdenství, obzvláště když jsa kvardianem a provinciálem, mohl svobodně jednati a jíti za kynutím srdce svého. Tehdy mívával u sebe vždy několik chudých hošíkův, opuštěných sirotkův, jež sbíral na svých cestách při prohlížení klášterův. On sám učival pak tyto sirotky. Znamenali-li dobré schopnosti, tehdy potud se kořil tu panu Čackému, tam jiným pánům, pokud vychovance svého neusadil na nějakém nadání ve školách. Mnoho jest nyní takových, z nichž udělal lidí, kterým poželal, jež vyvýšil Bůh. Než nevím, zdaž který z nich pamatuje na ni, na duši bídneho kapucína. Na štěstí otec Vavřinec zhola nic nečinil pro získání vděčnosti lidské, ale jediné z lásky k Bohu, a otec sirotkův zajisté došel odplaty u otce milosrdenství. — V té rakvi zastrčené hluboko

do příhrady odpočívá otec Kajetan, zkušený a obratný bohoslovec, jenž na disputacích nemával sobě rovného. A při vši té veliké učnosti vždy býval pokorný a tichý, tak že po tváři a prostotě jeho těžko bylo se domýšleti při něm hluboké učnosti a velikého důvtipu. Za tou příčinou opálili se na něm kdys Jezoviti. Kdysi za dávných časův, když byli ještě Jezoviti přebývali tam v tom ohromném domě, co nyní zpustnul, ohlášeno u nich valnou disputací. Otec Kajetan nebyl za onoho času ještě známý, neboť byl teprva nedávno přišel do našeho kláštera. I dostavil se i on na disputaci. Kapucín a nad to taký nepatrný jedva se dostal na poslední místo. Mladí Jezoviti s úsměšky pohlíželi na starce, a jeden z nich, podávaje mu thési, řekl: „Snad bude Vaší Velebnosti těžko, na stará leta louskatí takové oříšky.“ — Otec Kajetan poklidně a vážně vzeřel na úštěpáčka i mlčel. Mládež, která si toho všimla, ihned ho přezdělá němou rybou. Leč jedva počalo hádání: rozvázaly se starci svazky jazyka jeho a celý plán nastrojené a upravené disputace propadl na čisto. Jezoviti vidouce, že na poli učném ne tak snadno se zbaví kapucína, hodlali ho přemoci a poraziti důvtipem. Za tou příčinou počala se hádka o počátku slova kapucín a tu vedle obyčeje onoho času starali se dověsti, že bère-li se zřetel na vzdělanost a učnost kapucínův, nelze jmeno to odvozovati od slova *caput*, hlava, nébrž od slova *caputium*. — Po takovém žertiku ozval se otec Kajetan řka: Vůbec známo, že chcete slouti tovaryštvem Ježíšovým; tu ale není známo, *jakým*. A proto žádám, abyste mi ráčili vysvětliti, zdaž chcete náležeti do tovaryšstva Ježíše rodícího se na svět aneb umírajícího. — Na takou otázku Jezoviti umlkli a disputace se přetrhla. Nebo co mnedle mohli odpověditi předzvídaíce, že by je v prvním případě přitovaryšil k oslům a v druhém přidružil k lotrům?“

„A víš co otče, že je notně vyplatil,“ díím já.

„Aj, to jest jenom takové podání, vece kapucín. V té rakvi u prahu, pokračuje vykládal, odpočívá nedávno zemřelý otec Josef, jenž byl takoruka po celý svůj život v řeholi buď kvardianem aneb provinciálem. Byl to člověk neobyčejný, postavy vážné a příjemné. Tvář měl okrouhlou a na hlavě lysinu právě tak, jako se na obrazech vypodobňuje sv. Petr. —

K světský mlídem býval velmi upřímný, avšak s náležitou usedlostí bez všelikého nadskakování a nadcházení. Jinak ovšem nebylo při něm mnoho učnosti: mimo breviář a jinou některou vzdělávací knížku zřídkka kdy co čítal, jednak ale zdravý rozum a neobyčejná zkušenost zjednaly mu přepodivnou obratnost v dokonalem jednání s lidmi. Živoucí víra pronášela se každým jeho zdáním, slovem i naučením. — A co při něm nejvíce dojímalo, to jeho nevyslovná láska k řádu a divná oddanost řeholi. Všecka podání, všecky obyčeje klášterní, všecky rady a výstrahy dávnějších otcův pilně zachovával v srdci, a když se jednalo o plnění jich, býval neuchylný. Vynikaje takovým smýšlením a životem, jakož i pěknou a vážnou postavou, divnou mocí ovládal srdce; — těžko bývalo vzdorovati jeho slovu a vážnosti. — Kdysi, pamatuji, vstoupil do kláštera bohatý a hrdý mládenec, jenž chudých kapucínův nepokládal za stvoření Boží a jediné chtěl u nás najíti nějaký předmět za terč svých úsměškův. Ctihodný stařec snadno to pochopil a všeliké úštěpky přijímaje s pokorou, neustál zacházeti s ním co nejpřímněji. Když pak ho ale vyprovodil na chodbu klášterní, tehdy řka k němu vážně: „Naprav a osvět tebe Bůh!“ pozhnal jej znamením kříže a hrdý mladík v témž okamžení padl na kolena. Později sámi vyprávě, že ten kříž starcův mimovolně srazil ho k zemi jako nějaké těžké břemeno. V celém okolí boháči, chudáci ctili a milovali otce Josefa. V klášteře nebyl tak šťastný. Známo Vám, pane, že za našich časův počali kapucíni ochabovati. Otec Josef hleděl co nejhorlivěji zakročiti proti všeliké rozpustilosti — za tou příčinou nazýváno ho „Pater rigorosus“, ovšem že neslušně. Mimo tu svědomitou bedlivost za příčinou zachovávání pořádku sám nejvíce vynikal přísným, tichým a bohabojným životem. Viděl-li ho kdo při mši svaté aneb v kůru s tváří plnou rozvracenosti v Bohu, těžko bylo, nezaníttiti se láskou k modlitbě. Jeho chyžice nebyla větší než jiných. Na lavici jediná houně, to byla postel. Na stolečku kříž na podstavci z umrlčí hlavy, po stěnách dva beránkové a několik obrázkův, to všecko náradí a okrášení chyžice jeho.“

A jaká to rakev, táži se, tamo v hloubi položená sama o sobě?

To otec Anselm, první jak vypravuji kvardián tohoto kláštera. U nás jej nazývali vůbec „otec vůdce“. Kolikrátekolí mělo něco důležitého státi se v klášteře, to on pokaždé dával návštěví. — Těžko sice něco určitého tvrditi o tom: v klášteře ale bylo vůbec takové podání. Povím toliko, při čemž i já poněkud byl svědkem. Něco dříve jak jsme měli opustiti klášter, užíel bratr sakristán kostel mimo obyčej osvěcený a veliké množství lidu v něm. Divaje se z ochoze oknem viděl otce Anselma, an u velkého oltáře slouží mši svatou. Mezi tím vstoupil na kazatelnu jiný řeholník, a lid poslouchaje, co mluví, velice se zarmoutil. Po skončené mši svaté všickni řeholníci — počtem třidcet — kapucemi zahalili hlavy a s breviářem pod páždí, velikými dveřmi po dvou ubírali se z kostela, kráčeje za křížem; — všecken lid tlačil se za nimi. A co tomu říkáte, pane? Vypravování bratra sakristána několik měsícův na to vyplnilo se až na vlas. Tehdy po mši svaté a po kázání na rozloučenou, při kterémž posluchači vesměs žalostně plakali, vyšli jsme po dvou z kostela. Kráčelo pak nás třidcet za křížem, a lid nás vyprovázal až ku bráně městské.“

Takovým způsobem proběhše celý klášter vrátili jsme se zase na čtverhranný dvorek, ovšem mlčky a smutně. V tom ale mysl k nebesům povznesl hlas zvonu z odlehle fary, vyzváněje klekání. I klekli jsme oba u podnoží sochy neposkvrněné Panny, po tichu modlice se „*Angel Páně*“.

(Pokračování.)

Vít, děkan kapitoly Pražské.

Během středního věku byly ovšem i v Čechách kláštery a kapitoly ohnisky duchovního života, školami a štěpnicemi křesťanské vzdělanosti. Že v tom ohledu vynikala nad jiné kapitola u sv. Víta na hradě Pražském, rozumí se samo sebou; není to zajisté leč přirozeným následkem vznešeného a důležitého stanoviska, jež dotčená kapitola Pražská zaujímala v celé zemi české. Veškerá země česká příslušela tehdy pod zprávu jediného biskupa Pražského; týž Pražský biskup byl až do časův krále Vratislava zároveň vrchním duchovním zprávcem na Moravě, a hranice biskupství jeho zabíhaly ovšem i do Uher, do

západní Haliče i Slezska. Již ale kanovníci při stoličném biskupském chrámu Páně byli přirozenou měrou pomocníci a radcové biskupovi; oni zastávali úřady arcipřystův čili arcijahnův po celé zemi; jim připadla během časův povinnost bdíti, aby zboží stolice biskupské nebylo ztenčeno a ocizováno. Nežřídka ze středu jich dosedali na stolicí sv. Vojtěcha zvolení biskupové, anobrž za krále Přemysla I. dosáhli práva, že směli po řádu církevním volívati biskupa sami. — Co divu, že při takové důležitosti, jakéž nabyta kapitola, shledáváme ve sboru jejím kněze, na něžto po dnešní den hleděti a ukazovati můžeme s jakousi hrdostí a chloubou? — Ze sboru kapitoly Pražské vyšli ctihodný otec dějepisu českého Kosmas a důstojní pokračovatelé jeho; ve sboru jejím stkvěl se za krále Vratislava výtečný děkan Marek; ze sboru jejího povstal znamenitý biskup Ondřej, kterýžto za krále Přemysla s důslednou neohrožeností usiloval o svobodu církevní proti přechvatům a bezprávím světské moci. Než Kosmas a František, Marek a Ondřej nebyli jedinými výtečníky, jimiž se kapitola Pražská honosí: mohli bychom jich vypočítati mnohem více, kdy by nám bylo vypisovati slávu dotčené kapitoly. Prozatím nejedná se nám leč jediné o to, abychom zřetel obrátili na jednu z předních ozdob řečené kapitoly; mimímeť děkana Víta.

Znamenitý děkan Vít, bez odporu jeden z nejslechetnějších kněží v dějinách církve české, prožil 35 let věku svého v kapitole. Byl r. 1236 dne 2. led. vyvolen za kanovníka, od r. 1240 po 31 rokův až do smrti své stkvěl se co děkan kapitolní. Byl to pravý Samuel. Pokud rozumíme starému létopisci, Vít již co mládeneček odchovával se ve škole kapitolní. Láska ke Kristu Spasiteli svému, a úcta, kterouž hned od mladosti choval k sv. Vítu, Václavu a Vojtěchu, připoutaly jej tudíž něžnou a milou vazbou i ke službě Boží, i ku svatyni, zasvěcené Bohu jmenem dotčených předních patronův národu českého. A tak stal se Vít, zbožný vchovanec školy Pražské, knězem, přivtěleným ke sboru duchovenstva při stoličném chrámu Páně. Od té doby, jak se zdá, nemínil leč s myslí statečnou a zmužilou sloužiti Pánu ve stánku jeho po všechny dny života svého až do skonání. Tichá, neunavená horlivost, svědomitá bedlivost v plnění

kněžských povinností, příkladná zbožnost, nevšední výmluvnost, všestranné vzdělání, a jiné dary Ducha svatého záhy zjednaly mu přístup do kapitoly a chvalitebnou pověst po veškeré zemi české. Při takových vlastnostech nelze se diviti, že mladý kanovník Vít již r. 1240 zvolen jest za děkana kapitoly.

Povýšením na důstojnost kapitolního děkana stal se Vít vládařem zboží a zprávcem sboru kanovnického, opatrovníkem chrámu, a vrchním dozorcem duchovenstva u sv. Víta na hradě Pražském. Zbožná mysl a tichá, neunavená horlivost nabyta tudíž rozsáhlého pole k pozeňnané činnosti ve chrámě, při kterém s něžnou vroucností Bohu sloužil již co mládeňceček a později co duchovník a kněz. Na svícnu kostela Pražského zastkvěla se svíce, jejížto záře rozcházela se po vsi zemi. Děkan Vít zajisté prohlédal přede vším k tomu, aby se služby Boží vykonávaly vesměs řádně, s náležitou horlivostí a důstojnou slávou. Avšak známo, že v takových věcech vždy jen málo se porídí holými rozkazy; nejvíce působí příklad, dávaný s nelícenou pokorou a láskou. Již ale vzorem takové nelícené horlivosti ve službě Boží byl všecken život děkana Víta. Výtečný tento děkan vstávaje sám o půl noci, chodíval do chrámu, a ve svatyni putoval od oltáře k oltáři, na počtu svatých. Modlíval se tu nejprve za sebe i za své bratry, u Boha dovolával se slitování a odpuštění. Po té modlíval se žaltář, tak sice, že druldy třetinu celého žaltáře přeříkal prve, než nastala hodina jitřní. Když pak se blížila dotčená hodina, tehdy budíval sám zvoníky, aby zvonili na jitřní. Mezi tím vyšel z chrámu, ochcházíval domy kněžské, a tluka na dveře u komůrek, duchovníky svolával na hodinky. Potom navrátil se do kostela ihned odebral se do kůru. Byl-li tu již kněz týdeník, k pokynutí děkanovu počínal jitřní. Nebylo-li ho ale, děkan začínal sám. — Nemění péči pak měl o řádné hlásání slova Božího. Jsa nadán od Boha důmyslem a výmluvností, sám každé neděle a každý svátek kázával slovo Boží. A že mluvíval z plnosti srdce svého, táhla se k němu srdce: panstvo i dvořané, měšťanstvo, řemeslníci, dělníci z celé Prahy scházeli se valem na kázání jeho. Usiluje o všemožné zvelebení služeb Božích a o náležitý řád při všech úkonech duchovních, postaral se tudíž nejen o knihy užitečné ku vzdě-

lání duchovenstva, nébrž i o hojnou zásobu knih bohoslužebných. — Jeho snahou a nákladem sepsány jsou lecionáře, missály, gradualy, antifonáře, žaltáře, breviáře a j. t.; on zjednal a daroval kostelu knihy obřadnické i sbírky řečí a písní duchovních. Tou měrou zmizely z kůru kostela Pražského staré, zvetšelé, druldy ovšem i nezprávné knihy bohoslužebné; místo nich objevily se nové, řádně i krásně přepsané, a sice v takovém počtu, že i zpěvy i jiné posvátné úkony v náležitém pořádku před se jíti mohly k patrnému potěšení a vzdělání kněžstva i lidu. A péče jeho svědomitá i věhlasná s žádoucími potkala se výsledky po veškeré vlasti. Přiměřená úprava knih bohoslužebných kostela Pražského totiž vůbec tak se líbila, že sobě i jiné klášterní a farní chrámy hleděly opatřiti a zjednati přepisy dotčených knih liturgických, žádajíce šetřiti řádu, oblíbeného na hradě Pražském.

Avšak zbožná horlivost věhlasného děkana Víta též i jinými pronášela se způsoby. Miluje stánek Hospodinův, staral se tudíž také všemožně o důstojnou okrasu jeho. Za tou příčinou vzdělal v stoličném chrámu dva nové pulpity, pěkně vykládané, vyzdvihl tři nové oltáře (sv. evangelistův, P. Marie a sv. Matěje), rozšířil a zvelebil kaplu svat. Michala, nový oltář v ní zřídil a ozdobil ji malbou. K náležitému opatření služeb Božích ustanovil a nadal na věčné časy děkanského střídníka i oltářníka. To vše pak činil nákladem vlastním, nelledaje pomoci jinde. Mimo to i na jiných místech vyzdvihly se vzácné a bohumilé památky chvalitebné horlivosti jeho. Tak v *Veliké vsi* blíže Panenských Břežan, jež byl kanovník Ebrhard odkázal kapitole na výživu 12 žákův, kteří cvičíce se ve škole kapitolní, byli zároveň zpěváky při rozličných službách Božích, děkan Vít vystavěl ke cti svatého Vavřince chrám s věží krásného díla. Krásnějším kostelem ke cti sv. Víta obdaril Kojetice a posléze Sluhy. Horlivý děkan, Vít totiž, dozvěděv se, že v dotčené vesnici kostel se obořil a zpusnul, z lásky a úcty k svat. Vojtěchu ujal se opuštěné svatyně a vlastním nákladem vystavěl chrám nový s překrásnou věží, všemu okolnímu lidu pro potěšení a ku vzdělání. — Ostatně láska, s kterouž o zvelebení chrámu Páně dotčený děkan usiloval, ze srdce jeho přecházela též na jiné. A tak

povstal na hradě Pražském nový chrám všech Svatých. Nejvyšší soudce v království českém, pan Čěč, pohnut příkladem a slovem kněze Víta ustanovil se na tom, že chce vzdělati a nadati kaplu všech Svatých.*) Děkan Vít, jenž k tomu byl povzbuzoval, napotom při stavbě samé pomáhal radou i skutkem. Podlé jeho návrhu, jak se zdá, učiněn a proveden jest plán; on sám opatřil kameníky, zjednal dělníky, dohlížel při stavbě. Pod takou dohlídkou zdařilo se dílo; kaple všech Svatých vysvěcena r. 1263 a opatřena dvěma kněžími, stala se ozdobou Pražského hradu a oblíbenou svatyní králův českých, Přemysla i Václava I. Není pochyby, že se podnikavý, krásolíbý děkan Vít ovšem i na jiných stranách podobným způsobem zúčastnil.

Pečuje o rozmnožení chrámův a zvelebení služeb Božích ve hlavním kostele Pražském nezapomínal též na potřeby časné duchovenstva, přísluhujícího na hradě. Duchovenstvo stoličného chrámu přebývalo totiž v obzvláštním domě, jenž stával jedním křídlem svým na místě, kdež se nyní nalezá chrám náš metropolitní. Avšak nezdá se, žeby dům ten čili samostan byl dostačoval dle potřeb kněží. Za tou příčinou jedva se byl stal Vít děkanem, ihned ruku přičinil k dílu, a rozšířiv řečený dům, dlouhou chodbou klenutou na kamených sloupech jej opatřil. Krásolíbý děkan nezapomenul pak ani tu na slušné ozdoby; peči jeho zajisté vymalována jest r. 1244 chodba. Rok na to dostalo se celému domu podobné okrasy, netoliko milé oku, nýbrž i prospěšné k povzbuzení mysli a vzdělání ducha.

Při všelikém úsilí, spojeném s předními povinnostmi kněze, oddychalo srdce zbožného děkana útrpnou a dobročinnou láskou ku každému. — Nejraději pak pomáhal chudákům neprošený a potají, tak aby levice nevěděla, což činí pravice. Stávalo se to z většího dílu v kostele za soumraku, když poctu vzdávaje ostatkům svatých, putovával od oltáře k oltáři. Mimo nahodilé takové almužny, jevila se dobročinnost děkana Víta jinými způsoby. V domě jeho totiž každého dne na obědě bývali 3—4 chudí žáci, jimž dobrodinec hojně a ště-

dře dávati velel. Podobnou měrou podporovával šlechtitý děkan tolikéž nadané odchovance Pražských škol, kteří se do cizích krajin na vysoké učení ubírali. Hojně podpory tyto na penězích udílel pak dobročinný kněz s ochotou a láskou právě otcovskou, věda, že obzvláště duchovenstvem vzdělaným a ušlechtilým nejlépe poslouží národu a utvrdí blahočasné i věčné. Milosrdenství jeho nad to i v jiném ohledu se jevívalo. Obyčejným během přiházelo se, že druhdy lidé, poddaní kapitolní dle vyměření soudův zemských měli pánu svému platiti pokuty v příčině rozmanitých zločinův, jichž se byli dopustili. Než děkan Vít pokut takových nikdy se nedomáhal aniž jich vybíral. Dle laskavosti srdce svého právě otcovského z většího dílu toliko důtklivým slovem, a kde třeba bylo, ovšem i ostrou řečí napomenuv provinilce, aby se polepšili, pokutu chudákům mile rád odpouštěl.

Verejná tato činnost děkana Víta, jižto jsme ovšem jen dle skoupých svědectví pokračovatele Kosmasova nastínili, souvisela s celou povahou jeho, zakořeněnou ve ctnostech, kterými rostl hned od mladosti. „Mnoho,“ praví o něm dotčený létopisec, „mnoho bylo by mluvit i o jeho ctnostech, o čistotě, o zdržlivosti, o šetření postův, o strídmosti, o věrnosti a pobožnosti, o útrpnosti k bližním, o lásce ku pravdě a spravedlnosti. Všelike dary ctností z dobroty Boží splynuly nah: on však nic se tím nechlubil, nehonosil, nýbrž v pokoře oslavoval Pána. Svět byl mu mrtvým, a on mrtev byl světu, tak že se světským věcem, pokud slušelo, všemožně vyhýbal.“ — A proto ač byl nemálo vážen na dvoře králův onoho věku, ač jej ctili duchovenstvo, panstvo i lid, jmeno jeho málo kde vyskytuje se v jednáních světských, leč vyjmeme-li některé listiny, potvrzené jeho podpisem. Tím více hleděl sloužiti lidem v potřebách jejich duchovních. A proto slušně vydal o něm svědectví letopisec, že „hlásaje slovo života, spásitelné umění rozsíval, a jako pochodeň svítící osvěcoval mysl a srdce lidí.“ Přirovnává pak jej „Samueli, ježž znali všickni od Dan do Bersabe co věrného proroka Božího,“ dokládá tolikéž o Vítu, děkanu našem, že ctnostmi svými dosáhl ovšem i toho, čeho nehledal, slavného jmena totiž po všech končinách země české. Smrt, kterou dne 1. Května 1271 vy-

*) Zakladatel p. Čěč věnoval na záduši řečené kaple statky s důchody v Drchkově a na Vyšínku blíž Zlonic.

croil z tohoto života, byla citelnou ránou kapitole, Praze a vlasti, jemu ale hodinou žádoucí, neboť umíral s nadějí, že mu kyne Pán s odměnou za práce a trudy, dary nebeskými za oběti a zásluhy pozemské. — Hrob jeho drahý, a vzácný věrným ctitelům, ozdobeno nápisem, vyrytým v kameně:

Jména došel životem Vít, Vitem Kristu jsa věrným, Ctnostmi jehožto život všecken byl u víře ověnčen.

Naše školské sestry.

I.

Přátelům Blahověsta z předešlých let zůstalo, tuším, v paměti, jak jsme před několika lety školní sestry vítali ve vlasti. Známeť nedostatky dívčích škol ve městech, a nejednou bědovali jsme za příčinou převrácenosti oblíbené při vychování dívek. Dívka bez náboženství, žena, matka bez onoho svatého citu a smyslu, kterým se posvěcuje život, jest příšerou. A mnoho-li k tomu, aby takovými příšerami *nebyly* ženy, matky, dívky naše, přispívaly jisté ústavy a hlavní školy, v kterých se vždy prohlédalo hlavně jen k tomu, aby se dítě naučilo německy čísti, psáti, mluvit? — Věc jest na bíledni. Kde se neseje leč oves, nemůže se kliditi pšenice. Odkud měl se tedy vzít ve srdcích žákův a žaček smysl náboženský, pokud se ve škole nenaučili leč papouškovati náboženství jazykem, kterémuž nerozuměli? Odkud měl se roznítiti cit onen lásky k Bohu, o jehožto věčné lásce nedozvídali se leč slovem, které nepronikalo do srdce? A proto žalostný onen úkaz ve městech, v kterých nalezaly se hlavní normální školy aneb ústavy, zařízení dle vzoru dotčených vzorných škol. Křesťanský smysl a mrav hynul tam z života; mládež odrůstala bez té něžné vroucnosti, s kterou se dítě přirozenou měrou vine k Bohu; srdce, ježto se mělo vzdělati školou, zůstávalo pusté. Na štěstí ovšem nejsou školy normální všude, a kde jsou, nebývají jediným ústavem, v kterém se cvičí a vzdělávají děti: sic bylo by hůř než jest. Tak ale napravovalo se doma zbožnými rodiči — otcem a matkou, dědem a babičkou, v čem byla škola mladému srdci škodila; podání rodinné, návyky domáčí, příklad a slovo rodičův a starších lidí zůstaly jedinou pomocí Církve v příčině křesťanského zvedení mládeže: — německé školy normální ve městech českých byly jí na závadě.

Avšak bídy mravní, plynoucí z dotčené neblahé soustavy Josefské, zvláště bolestně cítěno při hlavních školách dívčích. Řekli jsme již nejednou, že v Praze, anobř v celém českém království nestává dosavad ani jediné hlavní školy pro dcery české: kdekoli jsou

dotčené školy, německé jsou. . . A proto s radostí uvítali jsme v Čechách chudé školné sestry, kojíce se nadějí, že nová ta duchovní družina pomůže nám v potřebách našich. Vychování a zvedení mládeže jest a zůstane vždy plané, pokud není celé proniknuté a oživené duchem víry a lásky křesťanské. I kdo mnedle poskytuje nám v té věci bytelnější jistoty, že srdce útlé panenky nadehne takým duchem jak panna, jež všecken život svůj z lásky ke Kristu zasvětila na to, aby v duchu Kristovu vychovávala mladší své sestry? A právě proto nadáli jsme se, že školní sestry, nový to řád ve vlasti naší, nepůjdou kolejí neblahé soustavy Josefské, anobř, jak to žádá věc, rozum, svědomí, dcerkám českým stanou se českými učitelkami a pěstitelkami. Nadějí tu vyslovili jsme upřímně a s důrazem, ke kterému nás oprávnila ovšem přede vším láska k věci. Netajili jsme sobě překážky, s kterými budou museti dotčené sestry zapasiti: avšak láska, kteréž učí Kristus, na pohled nemožné věci činí možnými a člověčí mdlobu daří silou všemohoucí. A proto doufali jsme, že školné sestry v Čechách s touž láskou sloužiti budou Čechům i Němcům, a tudíž utvoří nám školy české.

Naděje naše nezůstanou plané. Z počátku arci nemohli jsme se domáhati, aby se v ústavu sester vše vedlo po česku. Jak známo, první dům čili klášter, kteréhož sestry nabýly, byl Hiršovský v osadě německé na bavorském pomezí. Rovněž tak vědomo, že první sestry na dotčené osadě byly Němkyně, a tudíž přirozenou měrou modlitby, rozjímání a vyučování dělo se jazykem německým. Ale již r. 1853 vrátily se první německé sestry do Bavor, a nová družina v Čechách došedši náležitého potvrzení, stala se neodvislou. V krátce na to přenesl se mateřinec nové řehole z bavorského pomezí do českého kraje — do Horažďovic; do řádu přihlašovaly se též dcery české; činnosti sester počaly se otvírati cesty do českých měst a krajů. V Horažďovicích zařídil se vychovávací ústav pro dívky. Příbram, Žleby a Praha svěřily jim své opatrovny. Heřmanův Městec, Králové Hradec a N. Bydžov odevzdaly jim dívčí školy. A jakým jazykem vyučují, v jakovém duchu působí sestry na všech dotčených místech? Rozumí se samo sebou, že po *česku* a v duchu *katolickém*. — V Horažďovickém ústavu mají sestry scho-vanky na vychování, ovšem Česky a Němkyně. Dcery české učí se tam vesměs řádně mluvnici jazyka mateřského, náboženství se jim vykládá po česku, modlitby ranní a večerní, jakož i jiné pobožnosti vykonávají se též s Českami po česku, německy jen s Němkami. Co se dotýče opatroven, v těch, jak samo sebou se rozumí, nelze s dítkami českými mluvit jinak leč přirozeným jazykem mateřským.

Podobně děje se i v Bydžovské, Hermanoměstecké a Králové-Hradecké škole: všechny školy ty osazeny jsou pannami českého jazyka, ve všech vyučuje se po česku. Jedině v Králové Hradci ve čtvrté třídě dívky školy již odrostlé vyučují se některým *mimořádným* předmětům německy a to z vůle p. městanosty.

Z toho již zřejmo, že sestry školní porozuměly svému úkolu ve vlasti naší; školy dívčí, odevzdané do rukou jejich, nejsou a nebudou holými učirnamí německého jazyka, nébrž požehnanými štěpnicemi bohumilého smýšlení a křesťanského vzdělání. Ano, s radostí dokládáme, že školní sestry jsou za našeho času v Čechách i na Moravě *první* řeholí, v kteréžto uvedeno jazyk český při modlitbách, rozjímáních a pobožnostech domácích. V loni již odbývala se duchovní cvičení v naší milé matce Praze česky; vůbec pak na tom se ustanoveno, že domy a ústavy na osadách českých osazeny a opatřeny budou vždy jenom pannami českými. Nemáme-li tedy slušně školní sestry nazývat *našími*? Ostatně pokud na německých osadách dotčené sestry vyučovatí budou a povedou vychování jazykem německým nikdo z nás nemůže jim toho pokládati za zlé. Čeho si žádáme sami, upřímně a věrně přejeme tolikéž sousedům. —

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 1. Ledna 1861.

Při novém roce počínající novou dráhu činnosti své, slušně, jako na rozloučenou, ohlížíme se k těm věcem, které jsou za námi, a jež se nám nemají ztratiti z oka, vytratiti z paměti. Pominem, co leží na poli událostí politických — o těch nás v Blahověstě mluvití nelze: tím více si přejeme, neztráceti z oka památné ty dva sjezdy, jichž se dočkala Praha v měsíci Září. Usnešení sněmu církevního, na němž se byli po 255 letech zase shromáždili vrchní zprávcové církve naší, nejsou sice až dosud známa: věc sama však, že se opět slavil v Praze sněm církevní, jenž za naší paměti jest první a bohdá nebude posledním, to jest událost, která vždy zůstane vysoce důležitou v dějinách církve české. A k sněmu připojil se sjezd katolické jednoty, sjezd, na němž Slováci a Němci, podavše si ruce, cítili, že jsou bratři, jelikož je víze katolická láska. Avšak i tento sjezd zůstavil v letopisech církevního života ve vlasti naší pomník trvalý, mnohoslibný pomník — *Dědictví sv. Prokopa*. Návrh ku zřízení nové této matice podal a stanovy nastínil v. d. p. K. Vinařícký. J. Emin. p. kardinál a přítomní nejd. pp. biskupové, schválivše věc, připověděli všemožnou podporu, vláda neodepřela potvrzení, a literatura boho-

vědná tudíž nabudouc s pomocí Boží žádoucího ohniska, bude se moci důstojně rozvíjeti. — Dostane-li se bratrům našim ve Vídni, na mnoze sirotkům, oněm 80.000 Čechův, Moravanův a Slovákův, duchovní pomoci, o kterou na sjezdu pozdvihli, se hlasy a kterou J. Em. p. kardinál zjednatí připověděl, bude i to milou a drahou upomínkou na r. 1860. — Avšak to není všecko, čím se nám rok 1860 stal památným. Rokem tímto vzkríšen *Časopis katolického duchovenstva*; nákladem Dědictví sv. Janského vydán „*Život Krista Pána*“, vzdělaný knězem P. Neumannem, „*Dědictví Maličkých*“, zřízené v Králové Hradci, počalo činnost svou jeviti a ruce opravdově přičiněno k opatření žádoucích oprav v *kancionálu*, jenž se má státi pomníkem sjednocené snahy Čechův i Moravanův k příští slavnosti naší tisícileté. — Rovněž tak nesluší mlčením pominouti, že v dotčeném roce dočkali jsme nového vydání „*Písem svatých*“, kteréž zevnitřní svoji úpravou a obrazy, jimiž jest hojně opatřeno, předčí nade všechna jiná vydání naše. Kéž by se jen při dalším vedení vzácného tohoto díla šetřilo rady, s dobrým úmyslem podané v Časopisu katol. duchovenstva! — Mimo to náleží s vděčnou myslí připomenouti, že velebný chrám sv. Cyrilla i Methodia v Karlíně netoliko střechou, alebrž i klenutím jest opatřen, a tak možná tím spíše kojiti se naději, že v něm r. 1863 budeme moci slaviti veliké hody Boží. — Hle, to vše nejsou nepatrné věci, jež rok uplynulý vetkal do života našeho; to vzácné dědictví, s kterým nový rok nastupujem. Bohdež, bychom za těžkých časův nelenili a při konci nastalého roku příštím časům i z tohoto leta zůstaviti mohli ne-li větších, aspoň podobných památek!

Kronika.

Z Prahy. Senát vysokých škol Pražských předložil J. Em. p. kardinálu prosbu mládeže české, žádající, aby se při akademických službách Božích též kázání české činvalo. J. Emin. ráčil, jak doslycháme, se své strany k prosbě té mile svoliti a ihned u vlády ve Vídni zakročiti v příčině řádného ustanovení českého exhortatora.

— Dne 29. Prosince odbývalo se výroční shromáždění jednoty k zvelebení chrámové hudby. Dotčená jednota, o nižto — mimochodem řečeno — za posledních let přední zásluhu sobě vydobyl důst. p. farář J. Novotný, čítá 341 údův. Důchody její s příspěvkem, uděleným ze státní pokladnice, obnášely 2323 zl. 81 kr. Pečí a nákladem jejím opatřena jest varhanická škola, v kteréž se 235 žákův nalezá.

— V Pražském semináři jest letos ve

všech čtyřech ročích 80 chovancův. Nejvíce čítá se jich v roce prvním (28), nejslabší jest rok třetí s 13 alumný. Ve čtvrtém roce jest 15 bohoslovcův, mezi těmi 12 Čechův. Při té příležitosti sluší podotknouti, v jakové míře vede se o to péče, aby si nastávající duchovní osvojili řeč lidu, kterému mají sloužiti slovem Božím. Na vysokých školách učí se naukám bohovědným řečí latinskou: jediné praktické vědy — pastoralka a katechetika, vykládají se Čechům po česku. V semináři samém děje se v té příčině více. Především navodí se všichni naši chovanci, hned od prvního roku počínajíc, k cvičení v písemných pracích českých a přednášení vlastních řečí; dvakrát za týden čítá se Písmo svaté, a nyní též počnou se české výklady Římského katechismu. Jelikož jsou v semináři Češi a Němci pospolu, řečí duchovní a rozjímání při pobožnostech domácních odbývají se jazykem německým. Písne však vedle latinských zavedly se tolikéž české. Hle i tu jistý pokrok. Před lety, bohužel, nic podobného nedělo se v seminářích našich.

Z Vídně. Od některého času ve všech tatořka novinách Vídenských doráží se na tamnější milosrdné sestry v nemocnicích. Lékaři totiž podali na dotčené sestry stížnost u vlády, jelikož prý sestry nemocným nedbale slouží, rozkazův lékařských nešetří a hlavně jen o sebe se starají. Vláda nařídila vyšetřování, a jistě časopisy ovšem ihned udeřily na buben proti obžalovaným sestrám. — Co se nás týče, spravedlnost jde nám nade všechno, a pokud by „šedé sestry,” zapomenouce se nad svým povoláním, nebyly sestrami milosrdnými, nechat se s nimi naloží po spravedlnosti. Než jest to vše jistou pravdou, co píší rozličné noviny Vídenské? Opatrný člověk, až rád věří člověku poctivému, nevěří lháři, leč by se přesvědčil odjinud. Ale kolik jest ve Vídni novinářův, mohoucích se honositi poctivostí? — Na opak! Nenávist proti Církvi a z většího dílu též proti nám Slovanům, vodí se u nich rukou v ruce; a proto — prozatím nelze nám věřiti všemu tomu, co se píše o „šedých sestrách.“ Nepokládáme jich za pouhé nechytivé anděly; že by však byly takové nelidské, nemilosrdné, sebekmilky, tomu prozatím nevěříme.

Z Haliče. Během minulého roku osazený jsou v Haliči tři biskupské stolice novými vrchními pastýři. Arcibiskupem Lvovským lat. obř. stal se nejduš. p. biskup *František Wierzechlejski*, jenž d. 16. Září uvázav se ve zprávu své nové dicese, dne 23. Září vysvětil nástupce svého na stolici biskupské v Přemyslu kněze *Adama Jasiňského*. Dosavadní pt. p. biskup Přemyslský *Řehoř Jachymovič*, povýšen za metropolitu řeck. obřadu ve Lvově. — Nový ve Lvově vysvěcený pt. p. biskup Přemyslský ustolil pak se v Přemyslu d. 24. Října.

Z Říma. Těžká utrpení, kterými sevíren jest sv. Otec, neoblomily mu srdce — doufáje v Boha, hotov jest vytrvati na svém stanovisku a od hrobu sv. Petra nelhnouti se, a byť měl při něm podniknouti smrt. Viktor Emanuel chystá se udeřiti na Řím. Napoleon nezdá se, že by v tom chtěl překážeti. — Vláda piemontská ráda by ovšem i v Římě pobourila lid — drahotou a hladem. Za tou příčinou otočila hranice okresu Římského celníky, a nešmírná cla uložila na všeliké plodiny zemské, jež se vozí do Říma. — Svatý Otec, citě bídu lidu, kázal za 20.000 skudův pšenice rozdati chudině. — Avšak při všeliké bolesti, již z plného kalicha pije sv. Otec, Bůh nejednou radostí potěšuje svého trpitele. K nemalé potěše jest sv. Otcí láska věrných katolíkův po všech končinách světa. A láska ta jeví se skutky — jeví se dary sv. Petřskými. Za posledních dvou měsíců dodáno do Říma takých darův z Filadelfie 125.000 fr., z New-Yorku 210.000 fr., z Baltimore 60.000 fr., z ostrovu sv. Mauricia 600 lib. strl., z Harlemu 22.000 skud., z Utrechtu 145.000 fr., z Ruremondu 30.000 fr., z Dublina 16.000 lib. strl., z Chileo, nejhudobnější to dicese Irské 4667 lib. Jak známo, Irčané jsou nejhudší národ katolický: co se však dotýče lásky k Církvi, předčí nad jiné. Dokázaloť se to arci i v této žalostné příčině. Irsko věnovalo sv. Otcí již **80.000** lib. ster. Ostatně sluší podotknouti, že ze Španěl dříve již dodáno 20.000.000 realův. Z Ameriky pak million dolarův. Jeden Španěl zaslal sv. Otcí 35.000 skudův a ten — se nejmenoval! —

Z Francouz. V Paříži čítá se nyní 47 katolických chrámův; — na předměstích spojených s městem jest jich 19. Pro veliké množství lidu chrámy ty nestačí, a tudíž přibude nastávajícím rokem opět několik nových kaplí.

— Slovitný kněz *Ventura*, vysoce vážený to rádce císařovny Eugenie, pozbyl prý přízně; v kteréž byl u Napoleona. Snadno se domyslíti, proč. Císařovna nejednou domáhala — doprošovala sen manžela svého, aby šetřil svědomitě slibův učiněných papeži. To nebylo po chuti Napoleonu, a tudíž zanevřeno na rádce duchovního dobrodružného panovnice, obávající se, že křivdu, klam a násilí páchané Bůh trestati bude na synu jejím.

Z Poznaňska. Snahou neunaveného kněze Prusinovského — jest to týž, který na valném sjezdu katolických jednot v Praze řečí svou uchvátí srdce naše — vychází *Tydenník katolický*, výborný v každém ohledu. Každé číslo v každé své části oživeno jest ryzým a vroucím duchem pravdy a lásky Boží. Avšak i v jiném ohledu klesá *Tydenník* kněze Prusinovského cestu myšlenkám spasitelným. — Slechetný kněz a redaktor porozuměl úloze

naši, a tudíž všímá si všeho, což se děje na roli církevního písemnictví a života v Čechách i na Moravě. On pochopil, kterak starati se máme my katolíci Slované, aby se bratři od-cizení Církvi navrátili do lůna sv. matere naší. On jest z Polákův první, který pozdvihl důvěrně hlas, připomínaje rodákům svým, že ovšem i jim sluší, r. 1863 sláviti na Velehradě památku tisíciletou příchodu apoštolův slovan-ských, sv. Cyrilla a Methodia do vlasti našich. Bůh mu žehnej v každém šlechetném úsilí!

— V arcibiskupství Poznaňském, čítá se nyní již 13 klášterův — nemocnic a ško-lek — odevzdaných sestrám milosrdným. — Pracujeť pak tam v celku 89 sester, jež mimo nemocné opatrují 319 sirotkův a 770 dítek ve školách. Ve školách jejich učí se krom toho 680 děvčat. Ostatně na čtyřech místech slouží sestry nemocným také po domech.

— Kněz Ján Kozmian, statečný vyda-vatel a redaktor „Přehledu Poznaňského“ za-ložil v Poznání pensionat pro katolické scho-vance na gymnasium.

— Do semináře v Poznání vstoupil pro-slulý učenec a spisovatel Dr. Felix Kozłowski, zasloužilý professor na vysokých školách Fry-burských.

Ze Slezska. Jednota katolická ve Vratislavi rozvíjí znamenitou, činnost, jež byla posledních rokův ochabla. Údové scházejí se nyní každého týdne v úterý o 7 1/2 hod. ve-čer v prostranné dvoraně. Na schůzkách těchto podávají se přítomným zprávy o věcech a událostech církevních, pravověrným posky-tuje se obrana proti klamům a šejdům novi-nářským, a slovem — budí, utvrzuje se smýšlení katolické. První schůzka tohoto druhu byla d. 6. Listopadu. Mezi řečníky vynikají pp. Hertlein, Dr. Künzer, kněz Nicht.

Z Němce. V Rothenhahnu, v pruském Porýní položen základ k novému chrámu. Stavba státi bude 62.000 dol. Farář, kněz Kraus, původce té stavby doufá, že sesbírá tolik, co potřebuje.

— V Crefeldu zasvěcen 8. Prosince nový kostel BPM. a minulého roku chrám sv. Štěpána. Náklad na obě pěkné svatyně v slohu gothickém vedli zbožní Crefeldané.

Paběrka.

— Od některého času téměř se všech stran činí se útoky — na konkordat, jako by úmluva ta uzavřená se sv. Stolicí byla neomylnou zkárou říše rakouské. Bez mála všechny Vídeňské a německé noviny hudou takovou píseň. — Divná to věc! Protestanti v Uhřích nabyli slovem císařským práv nemenších ovšem

i větších než Církev katolická konkordatem. A tehdejší jásalo novinářstvo; všickni jako jedněmi ústy velebili statečnost protestantů, nepovolivších prvé, pokaváde neměli vše, co a jak to míti chtěli. — Čím to tedy, že se Církvi katolické nepřeje ani tolik svobody, co jí dáno protestan-tům? To-li to vaše heslo: „Všem stejné právo!“ To-li spravedlnost? — Ach, ovšem, jistí lidé přejí všem lidem, Židům, Turkům a především sobě: jediné katolíci a Slované nalezají u nich zastání, práva, spravedlnosti.

Oznamovatel literní.

— Nové vydání „Pisma svatého“, péčí Dr. In. Frencla, nákladem K. Bellmanna, po-kročilo k 5. svazku. Svazek 6. vyjde 15. Února.

— Nákladem B. Rohlička i Sieversa vy-jdou v krátce *křesťanské pravdy*, rozjímání to sepsané slovnítným knězem Jind. Baldem.

— V knihkupectví Kobra & Markgrafa vyšla sbírka duchovních „Řečí nedělních, svá-tečných a příležitostných“, od důmyslného a vý-mluvného kněze Fr. Daneše, vikáře na Peruci.

— U Ant. Augusty v Litomyšli objevilo se znamenité dílo — způsobu svého první v lite-ratuře naší — *Průmysl a postup výroby jeho*. Sepsal Dr. Fr. Lad. Rieger.

Osobní věstník duchovenský.

A. V arcidiécesi Pražské:

Vyznamenání:

- p. Ant. Hoffer, děkan v Divišově, stal se sekr. vikar. Vlašimského.
- p. Frant. Srdínko, stal se skutečným I. vice-direktorem k. arc. semin. i štud. konviktu.
- p. Frant. Laurín, skutečným II. vicedirektorem k. arc. semin.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vilém Babický, katecheta u anglic. panen v Praze, za faráře v Slapech,
- p. Jos. Fischer, kapl. u sv. Víta v Praze, za faráře v Železně.
- p. Jan Švanda, kapl. v Uhříněvsi, za administra-tora ve Viticích.
- p. Karel Hložek, kaplan na Kladně, za admini-stratora tamtéž.
- p. Karel Ponz, kaplan z Mnichovic, za admini-stratora do Koceraď.
- p. Ant. Černý, žaltářník u sv. Víta, za kapl. do Divišova.
- p. Jan Urban, kaplan z Příbrami, do Všetat.
- p. Karel Hodinář, kaplan z Sázavy, do Říčan.
- p. Václav Zimmermann, za kapl. do Mařovic.
- p. Bed. Baumann, neom., za kapl. do Noutonic.
- p. Jan Wirkner, neom., za kapl. do Kráslice.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.

každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na

Sv. Václavském

náměstí, č. 786,

naproti hostinci

„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u

B. Stýbla

i u všech řádných

knihkupců

na půl.: 1 zl. 30 kr.

na rok: 2 zl. 50 kr.

S zásýlkou po-

štovní:

půlročně: 1 zl. 55 kr.

celoroč.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Neděle II. po Zjevení Páně.

Ev. sv. Jana II. 1—11.

Radostné a velebné slavnosti naše vánoční na větším díle již pominuly. Betlehem s jeslemi, Jerusálém se svým chrámem, Nazaret s tichounkým domkem blahoslavené Rodičky Boží dnes nám již mizí před zrakem. Avšak netratí se nám před očima, osvíceným světlem víry — Kristus. Táž Církev, jež nás byla provázela z Nazaretu nejprvé do Betlehema, posléze pak i do Jerusáléma, přenesla duše naše dnešním dnem přes mezeru 30 rokův, a uvodí nás do Kany, chudé to vesničky Galilejské, i kyne nám v té dědině do chatrného domku k chudým lidem na svatbu. „Na svatbu tu pozván byl Ježíš i s matkou svou i s učeníky svými.“ A to právě příčinou jest, že Církev i nás do Kany Galilejské přenáší a uvozuje pod chatrnou střechu nuzných svatebčanův! Blaze každému, kdož s myslí ochotnou přidruží se k pozvaným: onť zajisté, očima víry dívaje se na tyto hody, užítí, kterak Pán Ježíš

- 1) stav manželský zasvěcuje;
- 2) chudobným pomoc zaručuje;
- 3) podivnou moc svou objeruje.

1. Bůh, stvořiv člověka na počátku, „muže i ženu stvořil“ a poželhal sňatku jejich, aby „dva byli v jednom těle.“

Avšak nastojte, stav tento *prvotný*, zasvěcený Stvořitelem hned na počátku, *nezůstal* v prvotné své míře a svatosti: hřích, spáchaný Adamem i Evou, a děděný jejich potomstvem, nakažlivou mocí svou porušuje všechny poměry lidské, porušil tudíž ovšem i manželstvo. I netrvalo dlouho: žena stvořená muži „za pomocníci podobnou jemu“ vždy více stávala se *otrokyní* jeho; — žena, ta „kost z kostí“ — „tělo z těla“ Adamova, u národův pohanských všude více méně snížena jest za nástroj, kteréhož užíval muž k ukojování chtíčův krve a těla svého; žena, již k vůli nabyt člověk práva, „opustiti otce i matku, aby přidržel se manželky své, a dva byli v jednom těle“ účinná jest zbožím, jež přecházeti mohlo z rukou do rukou vedlé vášní a náruživosti lidských. — Strašlivá to rána, hrozný to pád, záhubné porušení stavu manželského! — Než hle, právě tento porušený stav manželský pozdvihl Pán Ježíš netoliko *přítomností* svou na svatbě, alebrž i *prvním divem*, jež učinil v Kani Galilejské. Byv pozván na svatbu, dostavil se i s matkou i s učeníky svými. A když se chudákům počalo nedostávatí vína, divotvoreckým slovem svým „vodu proměnil v víno“ i velel víno to zázračně „nositi vrchnímu správci svatby.“ Není-li přítomnost Jeho patrným znamením, kterak si nejsvětější Mistr a Pán náš vysoce váží stavu manželského, důležitého tohoto stavu,

jenž jest jako semeniště a štěpnice lidského pokolení? — Není-li zázrak, jež učinil, zřejmým svědectvím, kterak chce přispěti manželům, aby se povznegli z bídy a nuzoty své? A za znamením následovala věc, — k zázraku brzo přidružil se zákon. Ten, kterýž vodu proměnil v víno, božskou mocí svou obnovil prvotný řád stavu manželského, jak byl utvrzen v ráji na počátku. Nebo není-li to Kristus, jenž prohlásil nerozlučitnost sňatku a vazeb manželského stavu? Však Pán to jest, jenž vece: „*Člověk opustí otce svého a matku, i přidrží se ženy své. Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj. Kdož by koli propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží proti ní. A jestliže by žena propustila muže svého a vdala se za jiného, cizoloží.*“ — Není-li to Kristus, jenž muže a ženu postavil na rovni a tudíž navrátil ženě práva, ztenčená mužem? Však jest to Kristus, jenž vece o manželech: „*I budou dva v jednom těle, a tak již nejsou dva, ale jedno tělo.*“ A ve jménu Páně káže apoštol: „*Žena nemá moci nad svým tělem ale muž; podobně ani muž nemá moci nad tělem svým ale žena.*“ (1. Kor. VII. 4.) Muž jest sice hlavou; avšak nevěl-li muži Pán ústy apoštola svého: „*Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval Církev a sebe samého vydal za ni, aby ji posvětil.* — *Manželka pak ať se bojí muže svého.*“ (Ef. V. 25. 26. 33.) Již ale zavazuje-li Pán manžele na vzájem k takové svaté lásce, k lásce, jež o to pečuje, aby druh se svatou a nepoškvrněnou duší oddán byl Bohu: zaručil k tomu ovšem pomoc — zaručil milost, udělovanou svátostmi. Nebo nedokládá-li apoštol jeho: „*Tajemství toto v příčině manželské lásky, a manželského řádu veliké jest; ale já pravím v Kristu a v Církvi!*“ Ano, právě řekl sv. apoštol, že manželský stav a řád v Církvi svaté — a sice toliko v ní, velikým jest tajemstvím, nebo Pán v této své Církvi povýšil řečený stav za svátost, i obdaril jej milostmi, jež láska Jeho nevyslovná působiti ráci tajemnou

záračnou mocí svou ve svátostech, v každé dle podstaty a váhy její. — A proto vidouce Pána Ježíše na svatbě v Kaně Galilejské, radujme se a plěsejme: nebo tam prvním zázrakem svým vyjevil, že přišel *stav manželský zasvětit* — obnovit, vyvýšit. — A rovněž tak zaplěsá v nás duše, povážíme-li, kterak Pán Ježíš přítomností svou na dotčené svatbě:

2. *chudobným všemocnou pomoc svou zaručuje.* Kdo neví, jak v tomto světě chudoba v vysoké jest potupě u synův tohoto světa? — Shledává-li se, že tu onde pokrytci někteří pohrdají stavem manželským: čím více chudinou. Ne tak Pán věčné slávy, král králův, Ježíš Kristus! Žádoucí tento kníže pokoje, kterýž polhrdnuv paláci knížat a králův tohoto světa, v chatrné stáji Betlehenské dal se uvítati od andělův, pastýřův, mudrcův i králův, též první zázrak svůj učinil ne u vysokomyslných bohatcův Jerusalemských, než u chudákův, přebývajících v nepatrné vesnici. A co jest nám tudy oznámeno, ne-li právě to, což byl ve svatém nadšení zvěstoval David, řka: *Hospodine, tobě zůstaven jest chudák; sirotku opuštěnému ty budeš spomocníkem. Pán slyší žádosti chudých: připravení srdce jejich slyší ucho jeho.* (Žalm IX. 17.) „Bůh ušetří nuzného a duše chudých spaseny učiní a počestné bude jméno jejich před ním.“ (Žalm LXXI. 13. 14.) „I kdo jest jako Bůh náš, jenž na výsostech přebývá i na ponížené patří na nebi i na zemi.“ (Žalm CXII. 5. 6.) Ano, na svatbě v Kaně Galilejské hned prvním zázrakem, jež učinil Pán, osvědčila se Jeho láska k chudým a opovrženým; — ukázalo se, On že jest „pomocníkem v soužení a vysvoboditelem z úzkosti“. A proto radujte se chudáci, že se Kristus obrátil nejprve k vaší rovni; radujte se manželé, že věčný, všemohoucí divotvorce, přebýváje mezi námi, první zázrak svůj učiniti ráčil na svatbě k dobrému lidem manželským! Takovou měrou připovězena jest vám na jisto pomoc; zaručena jest

ochrana, pokud nebudete pohrdati všemohoucím pomocníkem svým a obráncem, nébrž k sobě povoláte a pozvete, pod střechou svojí mile uhostíte Ježíše. Milostný tento Ježíš chce sice v pravdě zván i volán, prošen a vzýván býti; kdež Ho ale pozvou a povolají: tu se také dá najíti a přijde, na žádnou chudobu, ani na jaký stav chatrný, chudý, nízký se neohlédaje. A Pán tento, bohatý v svých darech, nikdy nepřichází s prázdnou rukou, ale s plnou; neboť vece: „Poněvadž volal ke mně, uslyším ho, při něm budu v zarmoucení jeho, i vysvobodím a slavného učiním jej.“ (Žalm XC.) Jaká to tedy slepota tolika nešťastných lidí, kteří nechťi ani hledati ani přijímati takové milosti, podávané jim od Boha dobrotitivě i ochotně! A takými zaslepeni jsou pak lidé z většího dílu. Nebo mnoho-li mnedle jest těch, kteřížby, ať více nedíme, vstupující ve stav manželský, na Boha vzpomínali upřímně a věrně? — Neshledává-li se naopak, že sobě mnozí před sňatkem i po sňatku počínají, jako by Boha ovšem nic nepotřebovali k novému stavu svému? — Co divu tedy, že se takovým zaslepením v tom stavu vede nešťastně a zle? — A vede-li se jim zle, přechá-li požehnání od prahův a prací jejich: ach, vinni jsou tím toliko sami; neboť nepozvali Krista na hody své svatební, alebrž zhovadilým životem svým odháněli Jej od sebe, až i odehnali se vším požehnáním. Jinak zajisté, kdož Pána nebes pod střechu svou zove a u sebe hostí, zkusí to a sezná, že na věky zaručena jest pomoc Jeho chudobným a nuzným. — Takovou lásku, hotovou pomoci chudým a potřebným, objevil Pán v Kani Galilejské; zároveň ale též

3. *přepodivnou moc svou a slávu.* Sv. evangelista, jenž nám zachoval paměť o prvním tomto zázraku, dokládá výslovně: „*Ten počátek znamení učinil Ježíš v Kaně Galilejské a zjevil slávu svou.*“ I kdo by tu neposvědčil sv. evangelistovi? — Moc Boží a sláva všemohoucího Pána, jenž větry ablesky

činí svými posly, jehožto slova poslouchají nebesa i země, jeví se každým dílem, jež vyšlo z rukou Jeho, každým zázrakem, učiněným k slovu moudrosti Jeho. I kdo by, tedy nespátrával, neuznával, nevelebil moc a slávu Boží, vida zázrak učiněný Ježíšem Kristem na dotčené svatbě? Aj, tu k pouhému slovu — než co dím: k slovu? — pouhým pomyslením, pouhou vůlí nechutná voda učiněna vínem výborným, a to nikoli na mále než na mnoze, nikoli tajně a ukrytě, nébrž zjevně na hodech svatebních — ne na oko, ale v pravdě. O slušně tedy a plným právem dí sv. evangelista, že dotčeným prvním divem Pán Ježíš zjevil slávu svou — slávu, čili neobmezenou moc a přepodivnou lásku svoji božskou. Že jest Ježíš z Nazareta muž dobrý a přívětivý, že jest láskyplný učitel, rádce a přítel, že od úst mu plynou slova moudrosti a pravdy, že zná tajností srdcí lidských: to vše již věděli učeníci Páně prvé, než s milovaným Mistrem svým povolání jsou byli na svatbu v Kaně Galilejské: avšak že pokorný a ponížený syn Marie z Nazaretu vládně všemocí Boží, neznali, leč až na své oči viděli a jazykem svým okoušeli víno, učiněné z vody pouhým pomyslením, — velením vůle jeho. — Tehdy zjevila se jim sláva milovaného mistra i Pána jejich; od oné chvíle mohli směle osvědčovati: „*Viděli jsme slávu Jeho, jakožto slávu jednorozeného plného milosti a pravdy.*“ (Jan I. 14.) — A což viděli učeníci zrakem tělesným: očima víry vidíme my; ano vidíme *více*, než bylo dáno viděti učeníkům. Ten všemohoucí Pán, jenž v Kaně Galilejské vodu nechutnou proměnil v chutné a líbezné víno: během devatenácti věkův „*nové činí všechny věci*“; On věk po věku vždy patrněji proměňuje tvář tohoto světa. Jeho slovem krvežiznivý vlk Šaul trpělivým beránkem, láskyplným stal se Pavlem. Jeho slovem a zákonem, milostí a láskou divocí národové skrotli a ušlechtili se; Jeho milostí a láskou, zákonem a slovem Jeho tratí se mrá-

koty bludův; kde temno bylo, svítí světlo pravdy; kde vládnul hřích, panuje etnost, kde srdce svíral zármutek, duše oplývají pokojem a radostí; — hříšníci stávají se spravedlivými, nepřátelé Boží přáteli, synové hněvu domácími a účastníky nebešťanův: údolí pláče učiněno předsíní nebes. — Takové věci způsobí, také proměny působí Kristus *všude*, kdekoliv mu přáno se slovem a zákonem svým, se svou milostí a láskou se uhostiti — působí je v každém *srdci*, v každé *rodině*, v každém *domě*, v každé *obci*, *společnosti* a *vlasti*, v každém *národě*, na každém *místě*, každého *času*. A taková to proměna neváží-li mnohem více než obrácení vody v víno? — Obrácení vody v víno slušně pokládá se za zázrak: a proměny ony veliké, učiněné za věkův minulých a působené před obličejem naším, či méně směli bychom je ceniti a velebiti my? Zázrakem v Kaně Galilejské učiněným ukázala se sláva Kristova: avšak táž sláva Jeho mnohem více zjevuje se ustavičnými proměnami, jež působí v myslích, v srdcích a životech lidí, kteří jej volají, zvou, připouštějí k sobě. — Bohdejž bychom i my všickni byli z počtu šťastných blahoslavených těchto lidí! — Kristus Pán se vši mocí a láskou svou přebýváje u nás, stoluje s námi, obdařoval pak nás vínem svatých radostí, po kterém v srdci nebývá trpko ale sladko, vínem, které obveseluje mysl, srdce, duši k životu věčnému. Nuž tedy volejme s důvěrou a pokorně zveme Pána, ať k nám zavítá, s námi za stůl zasedne, i slaví hody svatební. Odklidme, co by mu překáželo na cestě, vyklidme, co by se mu ošklivilo u nás. Pán nepohrdne naší chudobou — zavítá pod naši střechu, a byt byla sebe chatrnější, zasvěti naši domácnost, odpomůže našim nedostatkům, osladí naše hořkosti, promění v nás všecko, a tudíž i při nás zjeví přepodivnou moc i slávu svou.

Amen.

Zásluhy a sláva Církve.

Z knih sv. Augustina. *)

Sláva ti, svatá Církvi katolická, pravá ty matko křesťanův. Ty učíš lidi netoliko klaněti se pravému Bohu, modloslužbu zapuzujíc z tváře země, anébrž učíš je též bratry milovati takovou dokonalou láskou, že všeliká lidská utrpení, jež na pokutu za hřích sužují duše jejich, nabývají tudy platného skutečného léku.

Ty s dítětem býváš jako dítě, s mládencem vedeš si statečně, se starcem jemně, každého učíš pravdě, všechny cvičíš v etnosti, každého vedle sil jeho věku a dle stupně známosti jeho.

Ženu čistým a věrným poslušenstvím podporuješ muži, nikoli aby hověti směl zhovadilým náruživostem, ale aby zachoval pokolení lidské, společnost a rodinu.

Tys muže ustanovila za hlavu ženy nikoli proto, aby směl slabšího pokolení na zlé užívat, nébrž aby mu byl podporou a po zákonu svaté lásky vedl družku svou.

Ty dítky poddáváš rodičům ve svobodnou oddanost, a rodičům uděluješ svatou vládu nad dětmi.

Ty bratry spojuješ s bratry, slučujíc je vazbou náboženství, vazbou, která světlejší jest a silnější než vazby krve.

Ty zákonům přírody a náklonnostem srdce zůstavujíc plné právo, spolky a přátelství utužuješ obapolnou láskou.

Ty učíš služebníky, aby oddáni byli pánu svým méně z přinucení než z lásky k povinnosti.

Ty čímš pány dobrotivými a útrpnými k služebníkům, neboť jim uvozujes na mysl, že svrchovaný Bůh jest společným pánem sluh i pánův.

Ty neusjednocuješ toliko společenskými poměry, nébrž svazky bratrskými a upamatováním na týž společný rod a původ slučujes občana s občanem, národ s národem, lidi s lidmi.

Ty vyučujes krále pečovati o blaho národův a národy poslouchati králův.

Ty učíš posleze dokonale a zřetelně, komu přísluší čest, komu náklonnost, komu úcta, komu bázeň, komu potěcha, komu poučení, komu napomenutí, komu výstraha, komu domluva, komu trest; neboť ukazujes, že to vše nikoli všem patří, každému ale že náleží prokazovati lásku, nikomu činiti křivdu.

O svatá Církvi katolická, ty jediná matko křesťanův, ty kážeš a učíš netoliko, že sluší jediné pravému Bohu klaněti se s čistým srdcem a nepoškvrněnou duší: ty zároveň vléváš takovou lásku k bližnímu, že nestává nijaké rány, nijaké nemoci na duši, nižádného záhubného následku hříchu, proti nimž by se u tebe

*) Augustin. de morib. ecclesiae catholicae c. 30.

nenalezlo prostředku a léku. Jak mile se k tobě přivine člověk a u tebe váží lásku, ježto jej krmití, sílí a způsobilým činí k napodobování Boha, ihned počíná se při něm, pokud to snéstí může člověk na zemi, odhalovati velebnost Boží a v něm rozněcuje se takový silný oheň, takový plápol božské lásky, že ztráví vše, cožkoli jest zlého. Jediné ve tvém lůně plní se přikázání Boží v celé rozsáhlosti: v tobě jediné stávají se lidé moudřími, čistotnými, svatými.

Oltář sv. Václava na Velehradě.

Rokem 1863 vzejde národu našemu léto žádoucí požehnaných hodův Božích; roku 1863 zajisté slaviti budeme tisícileté jubileum vítězného příchodu sv. otcův-apoštolův Cyrilla i Methoda, zavítavších Moravou všem vlastem našim. Blahověst byl přede všemi jinými hlasy a časopisy slovanskými první, jenž roku 1855 počal ukazovati na památné léto, které se blíží; a od oné doby veškerá Morava ozývá i rozlehá se jedním hlasem. — Avšak na Moravě skutek se poji s pocitem — k slovu druží se čin. Velehrad, svaté město Methodiovo, chrám vzdělaný na rumech stolice prvního apoštolského metropolity národův slovanských má svědčiti, že nespala Morava v den veliký, ježž nám učinil Hošpodin. Zbožný národ moravský stroj se obnoviti svatyni na dotčeném památném Velehradě; dědic Methodiovy berly, spanilomyslný velekněz metropolita Olomúcký, hodlá novým velebným dílem oslaviti místo, kde svatý předchůdce jeho složil kosti, rozžehnav se otcovsky se stádcem lidu Páně. Bůh blahoslav zbožným Moravanům a veleknězi jejich! Než s Moravanem bratrem o závod má jíti Čech, aby i ten chrám na Velehradě svědčil, že Češi a Moravané jsou praví a věrní bliženci, vděčně hlasící se k týmž svatým otcům apoštolským. Moravané obnovují na Velehradě svatyni a vzdělávají oltáře. Nuž tedy přidružice se k nim zasadme se o to my, aby aspoň jeden důstojný a slavný oltář, vyzdvižený námi, zastkvěl se v chrámě Velehradském na svědectví, že nás netoliko bratrská mysl k bratrům Moravanům, ale i úcta, vděč-

nost a láska víže k místu nad jiné památnějšímu, ať nedím: světějšímu v požehnané vlasti jejich. Na Velehradě obmyt jest vodou křtu svatého náš první křesťanský vévoda Bořivoj; na Velehradě nechat povstane slavný oltář, zasvěcený Spasiteli, ve jmenu prvního mučedníka našeho, svatého vévody Václava, patrona Olomúcké metropole, dědice vlasti naší, ochránce našeho národu. Nepochybujem, nébrž úplnou máme jistotu, že hlas náš není leč ohlasem každého čilého srdce katolického po veškeré zemi české, a bohda v krátce ukáže se skutkem, seč jest bratrská mysl a synovská vděčnost i láska naše.

Nížepsaný redaktor a vydavatel Blahověsta, pobádán hlasem svědomí a přimluvou věrných přátel, přednesl již J. E. p. náměstníku a nejvyššímu zpravci království českého žádost, aby směl milé rodáky a bratry vybídnouti ke sbírkám a přijímati dary na vzdělání navrženého sv. Václavského oltáře v chrámě Velehradském. Nabyv naděje že k žádosti této laskavě bude svoleno, nyní předkem o tom činí vědomost všem věrným Čechům a upřímným synům Církve po širé vlasti. — Jak mile nabudem od vlády písemného povolení k sbírkám, bez prodlení ohlásíme to vůbec, cele tím jsouce ujištěni, že kněz i nekněz, měšťan i vesničan, pán i nepán s radostí budou skládati dary své na oltář sv. Václavský v svatyni na památném Velehradě.

Bůh nám požehnej na zdar věci svaté!

V Praze dne 8. Ledna 1861.

Václav Štulc.

Dobrou vůli dej nám!

Soudy Tvé jdou světem, věčný světův Pane,
Hvěvu Tvého záře na oblacích plane; —
Hromoblesky chmur zejtřejších ze sna
Vybouřená nová objeví se vesna.
Ó rač Lásko věčná: Otče, Synu, Duchu,
V divém světa daru, lomozu a ruchu,
K přežádoucí nové blízké vesny době
Nová srdce stvořiti nám ve útrobě!
Dobrou vůli dej nám — dej, čím nebem nebe,
Dej, ať za dnův blízké soudu Tvého hrůzy,
Nemýleni v nadami ni rykem luzy,
Činy lásky svaté obnovíme sebe!!

Alonso Bermego.

V Římě dějí se předchozí přípravy k svatořečení rolníka španělského, který za živa byl opravdovým vzorem křesťanských etností a nyní stane se novou ozdobou slavného národu španělského. Jestli to prostoduchý vesničan *Alonso Bermego*. Narodiv se r. 1678, po celý život — od mladosti až do smrti r. 1758 — vždy jediné o to usiloval, aby čím dál tím věrněji sloužil Bohu. Za mladých let, pracuje na svém statku, bedlivě vzdělával roli; avšak horlivěji ještě hleděl si duše, aby úrodnou byla roli, osetou slovem Božím a nesoucí dobrou pšenici ke zním v království nebeském. — Když pak úplně dospěl věkem i duchem, pluh, pole, statek odevzdal bratru, a sám vydal se na pouť dalekou, modlitbami a posty žádaje nabyti jasně jistoty, co by měl dále činiti vedle vůle Boží. — I seznal, že jest povoláním jeho: — sloužiti, věnovati se chudým. Za tou příčinou dal se do služby ve špitále blíže rodiště svého. Bůh žehnal mu v oblíbeném tomto povolání. Mladší bratr *Ondřej* vida, kterak Alonso prospívá v milosti Boží, chtěl se pustiti za ním. Ale Pán povolal jej z tohoto světa prvé, než se byl mohl přidružiti k příkladnému bratru. Takovou měrou zdědil horlivý služebník Boží po svém nebožtíku bratru znamenité jmění. A víte, nač dědictví to celé vynaložil? Chtěje posloužiti chudým i na příští časy, založil velikou nemocnici, vystavěl při ní kostel a opatřil ji též lékárnou. Tu doléháno naň, aby sám zůstal ředitelem a zprávcem řečeného špitálu. Avšak muž Boží statečně odepřel, a to jedno si vyhradil, že v nemocnici té chce posluhovati nemocným až do smrti. I posluhoval pak skutečně s všelikou svědomitostí a láskou. Po denní práci nočního času málo kdy odpočíval na tvrdém lůžku; neboť nezdůvka probděl celé noci na kolenou a s mnohým pláčem modlil se k Bohu přes půlnoc až do bílého dne. Z nemocnice své nevycházel nikdy, leč když mu velela křesťanská láska, sbíratí almužnu pro churavce a nemocné. Mimo to vycházel do vsí a městeček okolních a nadšenými slovy mluvíraje k lidu, podněcoval jej k milování Boha. Netřeba dokládati, že se mu zhusta světáci posmívali, že místo chleba, jež chtěl vyžebati chudákům, obdržel hanu. Než potupu, úsměšky a útržky všeliké přijímal tise a vděčně, jako lakomec hrne do měšce svého zlato a stříbro. — Smrt žádoucí uvěnila život, zasvěcený neumavenou dobročinností a láskou. Po předběžném všestranném vyšetřování, ukončeném dne 1. Zář. m. r., sv. Otec na den neposkvrněného Početí BMP. zbožného rolníka prohlásil za hrdinu v křesťanských etnostech, což, jak vědomo, bývá prvním stupněm při prohlášení za blahoslaveného.

Bohu buď chvála!

Minulého léta dorazil jsem na úřední cestě své do městečka L . . . v Banátě, kdež jsem chtěl přenocovati. — Slunce stálo ještě vysoko, i uzavřel jsem, že se poohlédnu po městečku. Přesed několik čistých uliček a ulic, octnul jsem se na konci svého putování, t. j. u posledního domu, kdež na dvoře seděl staříčkový kněz. Jeho ctihodná postava táhla mne mocí k sobě, tak že jsem bez dlouhého rozmyšlení vstoupil a jemu oznámil jmeno i povolání svoje. I pozdravil a přijal mne s radostí. — Kněz, o němž mluvím, jest kmet již 90letý, zastával svůj úřad co duchovní pastýř, co děkan, a nyní osleplý v nemalé chudobě žije.

Po obyčejných otázkách a odpovědích hovořili jsme o událostech našich dnův a o smutném osudu sv. Otce. Slepý kmet jevil nelíbenou bolest synovskou. I hleděl jsem obávání jeho zaplašiti, ukazuje na červánky radostnější budoucnosti; ale on sáhal třesoucí se rukou opět a opět do stříbrných šedin ctihodné hlavy své, jakoby z paměti své něco na bílý den vynesti chtěl. Líbý úsměv pohrával mu vždy více na rtech, až posléze obrátiv se ke mně, jal se mluvití takto: „Povím Vám něco z mých kaplanských let: nebude Vás to nuditi.“

„Při konci minulého věku vysvěcen byv na kněžství, počátkem tohoto století poslán jsem do jedné farní vesnice v horách, abych tam za sestárlého, churavého faráře, bývalého Jesuitu, duchovní zprávu zastával. Politické poměry tehdejší podobaly se skoro vesměs nynějším. Všude vojna a zbrojení, všude strach a hrůza, pokoje — nikde. Jen v naší vesničce na horách pokoj Boží uhostil se vedle vroucí nábožnosti a poctivé pracovitosti.“

„Můj farář byl pravý duchovník a syn modlitby. Ač s těžkem a toliko s mou pomocí sloužiti mohl mši svatou, nechtěl jí předce nikdy obměškati, a Bůh popřál mu té neocenitelné milo-

sti, že až do blažené smrti své každého dne mši svatou obětovával. Bůh a povinnosti jeho byly mu nade všecko: — vše ostatní pokládal za nic. Před světem a smýšlením tohoto světa byla fara bedlivě uzavřena; ano, dvěře se u nás neotvíraly, leč toliko chudým a rady hledajícím a několika věrným přátelům Církve. O tom tedy, co se dalo ve světě, co tisíce naplňovalo hrůzou a úzkostí, věděli jsme my dva pramálo, tak že jsme toho téměř ani netušili.”

„Kdys jel jsem za jistými příčinami do města, a teprv pozdě večer, novinkami zle obtížený, navrátil jsem se domů. Ze však starý pán večery výhradně trávil na modlitbách, a tudíž k němu nebylo přístupu, nemohl jsem přinešené zboží udati hned, alebrž musil jsem i s novinkami ulehnouti na lůžko.“

„Ráno po svém obyčeji vedl jsem kmeta do chrámu. Ze mi ty novinky moje tížily duši, nemohl jsem se přemoci, abych mu aspoň jednu nepověděl, tu, kteráž mne byla nejvíce dojala. „Velebný pane!“ — pravím, „raďte si pomyslit tu ohavnost, tu hrůzu. Napoleon chce bojovati proti sv. Otcí!“

„*Deo sint laudes!*“ odvětil on, aniž dost málo se nerozhorlil. Ano, jakoby ho zpráva moje byla potěšila, kráčel vesele ku chrámu Páně.“

„Té podivné radosti u kněze, sv. Otcí tělem i duši oddaného, nemohl jsem nikterak pochopiti; avšak nesměl jsem též prositi za vysvětlení.“

„Po nějakém čase přibyl k nám p. vikář a při jídle prohodil, že nyní v skutku příčinu máme strachovati se i o dědictví svat. Petra i o bezpečnost osoby sv. Otce, jelikož se Napoleon strojí brannou rukou sáhnouti po jedním i po druhém.“

„*Deo sint laudes!*“ dostal i on za odpověď. Zaražen těmito slovy pohleď na mne a odcházeje, řekl ke mně: „Ten dobrý starý pán jest už jako dítě; a proto když nejasně mluví, mějte trpělivost s jeho slabostí. Srdce jeho je jistě svaté a spravedlivé.“

„Za měsíc přišlo od naší konsistoře vyzvání k horlivým modlitbám za sv. Otce, kteréhož, — jak tam stálo — co *zajatého* byli odvedli do Francouz. Připraviv ctilodného stařečka co nejlépe na to, co měl uslyšeti, četl jsem mu onen oběžní list.“

„*Deo sint laudes!*“ dodal k poslednímu slovu mému a žádal, bych jej vedl do chrámu Páně. A tu musil jsem Nejsvětější Svátost vystaviti a s ním modliti se: „*Tě Boha chválíme!*“

„Přišel s ním zase do fary, nemohl jsem podivení svého déle tajiti. — „Ale velebný pane,“ pravil jsem hlasem, jakýmž dítě mluvívá k otci — „Církev běduje, truchlí, a vy se radujete, vy jste veselé myslí?“

„Ovšem raduji se, ano, já plésám a velebím Hospodina, jenž činí divné věci; neboť ze všeho, co slyším, mohu s úplnou jistotou souditi, že soužení sv. Otce a veškerého křesťanstva brzo dojde konce svého. Tím že se Napoleon opovážil drzou rukou, co hrdý nevěrec vložiti na náměstka Kristova, do boje vyzval Boha — zdvihl válku proti Bohu samému. Věc Petrova jistě jest věc Boží... Vítězství nad jedním prostopášníkem nemůže tam pochybné býti, kdež vítězství nad celým peklem tak zřejmě vyřknuto jest: — *brány pekelné nepřemohou!*“

„Často a dlouho modlival jsem se od té doby za uvězněného *Pia*; každou neděli vybízel jsem osadu, aby se též modlili se mnou; neb vyplnění předpovědi pana faráře dalo na se déle čekati, než bych si byl přál.“

„Jednou o půl noci mne zbudili. „Pan farář umírá!“ voláno u mých dveří. Rychle přispěl jsem milému umírajícímu poslední útěchou Církve svaté. Rovněž tak rychle poslal jsem pro pana vikáře, nejvěrnějšího přítele jeho, který k nám za svítání dorazil, maje oči plné slzí. Než zdálo se mu, že se nám nemocný ještě uzdraví. I řekl tedy vesele: „Milí sousedé, pan biskup dostal dobré zprávy z Vídně. Napoleon je svržen... Pius navrací se do Říma!“

„*Deo sint laudes!*“ zašeptal stařec a pohleděl, díky čině, k nebi. — Hleděl za svou šlechetnou duši, jež se byla s těmi slovy na jazyku oddělila od těla.“

„Myslím“ — doložil slepý děkan, „myslím, pane bratře, že bychom při nynějších strastech, jež svírají velikou duši Pia IX., měli méně malomyslně bédovati, ale více v Boha důvěřující, modliti se a říkati: *Deo sint laudes* — Bohu chvála! — Zdaž se Europa ku prospěchu Církve pozdvihne anebo ruce v klíně uloží, jest ostatně jedno... Až se toho svět nejméně naděje, až zloba nad domnělými vítězstvími nejhlasitěji bude jásati, dá se do boje nebe, a *brány pekelné nepřemohou*. Tak soudím já,“ řekl slepý děkan. „A já též“ — odpověděl jsem. — „A proto prohlédající k věcem budoucím, provolávejme společně prorocké slovo: *Deo sint laudes!* — *Bohu chvála!*“

Koho bije svět, toho chce zničiti; koho nebe pokořuje, toho chce povýšiti. — *Bohu chvála!*

Z Vid. Cirk. Novin. — F. S.

Listy o dostavění chrámu sv. Víta.

Od Fr. Stámy, býv. děkana Bechyňského.

I.

Vraceje se vloni ze své cesty kolem Reyna, překvapil jste i mne v naší věkovité Bechyni. Obrazy krásy potud nevidané všecken roznicený, vypravoval jste tu o rozkošných krajinách západní říše, tu o přívětivosti a dobrotě svého knížecího průvodce, ničehož ale s takovým ohněm nedotýkal jste, jako velebného stavitelství tamních budov, zvláště na münster Strasburský a ještě víc na dóm Reynokolínský očí svých upíraje.

Kdo s tou vroucností, jako Vy, svou drahou vlast miluje, kdo s tou nepodvratnou vírou vine se k srdci svaté matky Církve, jako o Vás víme; snadno si doléci, kterak se stalo, že jste žádostí neuhasitelnou zahořel, podobnou budovu také na temenu Hradčan, ve slavném sídle našich pomazaných králů z kusé potud svatyně Svato-Vítské pozdvihnouti. Jak zanícen jste byl tenkrát, možná posouditi, že se Vaším ohněm i jiné duše rozžehly, jinž

jste se o úmyslu svém jen na poběhu zmínil. Sotva týden po Vašem odjezdu minul, došel mne list z B***c od našeho J. K. . . , muže veškerému mladému kněžstvu naší dicése milého, v němž čině zmínku o Vašem úmyslu, s neobyčejnou jindy rozniceností praví: „Opravdu, myšlenka ta jest z Boha. Kdo by k tak velebnému účelu posledního penízku rád neobětoval!“ —

Podivno ale, i já miluji vlast, i já s duší svou věrně vinu se k srdci matky Církve: — nepokládejte však za zlé, tenkrát mne oheň Vaší výmluvnosti nerozhřál. Byly to snad starosti, jimiž mne stanoviště nové celého osoukalo; byly to snad ještě víc ty miliony k vyvedení oné velebné budovy potřebné, jimiž, jak jste je vyslovil, všecken omráčený myšlenku Vaší ovšem za spanilou, polobožskou jsem pokládal, ale že se na miliony zpírala — na *miliony* v národu, jemuž na tisícová podniknutí druhdy tak závratno pomysliti bývá, již ve vzniku ne-li za mrtvou aspoň za nemožnou jsem vyhlásil. Abych pak ničehož netajil, odhalím nejhlubší duše útroby. Nezdála se mi tenkrát budovy té ani tak rychlá a veliká potřeba; ale spíše — vidouc Vás celého tou myšlenkou planoucího — jakýmsi bolestným citem zalilo se mi srdce, že naše bohoslovní literatura, budouc zbavena svého otcovského pěstitele, strženého v proud tak mořivých starostí, tudíž nevyhnutelně uchřadne. Tak snad stalo se, že já nizounko při zemi se plazil, kdežto jste Vy na perutích živé obraznosti horovati se zdál. Některá živá jiskra Vašeho ohně musila ale mimo mé vědomí předce v duši mi zapadnouti, neuhasnouc ani do této hodiny. A však co dím, že neuhasla? — vznála se v plamen celou mou bytost pronikající, tak že trnu, zpomena si jen maličko: co abyste Vy těžkostmi jakého koliv jména zalekán, zatím od své prvotní myšlenky jste byl upustil? A bázeň tato — odpusťte, mýlím-li se; — budeť omyl sladší, než by pravda byla — nepřestává mne již po osm neděl trápiti, co totiž na mou písemní otázku strany té budovy jako zúmýslně mlčíte.

Bylo-li by tak — dovoltež, abych já nyní týmž ohněm, jenž z Vás na mne přešlehnul, Vašeho ducha k novému zápalu zažehl.

Nuže tedy k věci!

Má-liž se již náš stoličný, arcibiskupský

chrám sv. Víta podle svého prvotního návrhu dostavěti, či věčně zůstati kusým, nabouraným? Žebych vloni *potřebu* dostavování téhož chrámu docela byl upíral, přiznal jsem se prvé; nepřiložit jsem k celé té otázce ani pozorného oka, aniž mně ještě to světlo hořelo, v jakém teď velebné toto podniknutí spatřuji. Jinak nyní. *Celost a souměr jsou srchované zákony veškerých plodů přírody*, tak obecné, tak bezvýmínečné, že Vám srdce bolestně zastená, že někdy i tvář s citem nelibým odvracíte, vida člověka, an s velikou, zavalitou hlavou na tlustém, obdýlném těle o tenkých, s pídí dlouhých nožičkách se pohybuje.

Příklady podobných bychom mohli množství uvést; — vždycky ale přál byste sobě částecí tvořící moci opatřen býti, byste necelému k celosti, zpotvořenému k souměrné sličnosti přispěti mohl; urážít Vás tak pohled na strom necelý a zababělý, jak na zvíře zakrslé — na člověka zpotvořeného.

Příteli! Na čem zpírá se veškeré umění a dílo lidské, chce-li dosáti dokonalosti? Nemusí-li příroda býti všudy první a poslední mistrýni, a zákonové její pravidlem neuhnutelným? Proč bývá ten malý nejoblíbenější, který štětcem svým přírody nejbliže dosáhá? Jediné-li tedy umění stavitelské smělo by sobě nevsímáti a nešetiti zákonů přírody? Tomu-li jenom volno k domům velikým a velebným nizounkých a úzkých dvířek, k malým zase ohromných a volných bran naděláti; na valných budovách malých kálmuckých okének, na malých zase oken hrubých nasroubiti, všechno v čarách křivolakých sem a tam, kolmo i pádně rozházeti, hranaté s kruhovitým v jednotu pojiti? — Nebo když se o budovách posvátných, o chrámech našich křesťanských jedná, tu-li může stavitel k valné a prostranné svatyni připojiti kratinkou nebo úzkou, nesouměrnou lodí? A zdvihá-li se průčelí velebné a důstojně k obloze, smí-liž bez urážky citu pozadí chrámu drěmo a jako ustrašeně k zemi se chouliti, jen aby odvážným svého průčelí výletem také k obloze vztrženo býti nemohlo? Jenom-li stavitelům volno bude, u křesťanských chrámů nohy bez hnátů a stehů k samému životu již od kolen připínáti? Nikoliv! — I stavitelství šetří zákonů celosti a souměru, ať se již drží kterého koliv slohu, a jen nešetností těchto zákonů za let nehrubě dávno

minulých stalo se, že my na venku tolik zpotvořených nebo nedocelených svatyní počítáme.

Jestli ale naše oko na venku pohledem podobných výstavností bolně uraženo bývá, jak že Vaše oči, spatřující v naší krásné Praze tolik sličných, v nejpěknějším souměru jako celistvě vyrostlých domů i paláců, nemají slzami bolnými se zalívati, vidouce právě u té velebné budovy sv. Vítské takovou kusost a nedocelenost, která svým vznešeným povoláním všechny domy a paláce v Praze, alebrž i v celé koruně převyšuje.

Nejednáť se tu ale toliko o vkus stavitelský: nébrž jedná se tu o doplnění zákona přírodou velitelsky provolaného, a na hlavní, nejpřednější výstavnosti celého království, jakoby přírodě — a že ta jenom služkou Hospodinovou jest — samému Pánu nebes na vzdor a ku posměchu uraženého. Volno-li pak tázati se ještě: „Má-liž se chrám náš stoličný dostavěti, či kusým, necelým věčně ostávati?“ Nesbíhá-li se již otázka ta v jednotu se slovy známými: „Sluší-li Boha poslouchati?“

Jiná ale se ni tu ještě otvírá stránka při té naší otázce. Já neznám celého dějepisu této velebné budovy; ba ani toho nevím, kolik nyní prostory zaujímá, a kolik jí podle prvního úměru či návrhu zaujímati měla: to jedno ale vím, že necelá, nedokončena jest; že naši *velcí* předkové, duchem nábožnosti a velkého povolání tohoto domu rozniceni, budovu tu na mohutném a valném rozměru stavěti začali. To jim za hanu položiti nesmíme, leč by již sláva hanou byla. V mohutných prsou jejich netlouklo srdéčko trpasličí, v kterém by pro samé kraječky, šňůrky a vohavky velká myšlénka na Boha, svobodného samovládcu, nebes i země k širokému a hlubokému zakorenění místa neměla. Jejich veliké začátky jsou jejich — a budeme-li jedno chtíti — také *naší* velikou slávou. Ze nedokonali velice, což byli velice započali, nic slávy jejich neztenčuje; *může* ale naší velikou hanou býti.

Z těch nedokonců sv. Vítského chrámu slyšeti volání: „*Kdo má dokonati dílo otcem započaté, ne-li jeho dítě?*“ Odpovíme snad: „Vy jste příliš velice započali!“ Nevyznáme-li tudy, že jsme plémě *malé* — že jsme trpasličí, pídimužici, svých velkých otců nehodní, ani jejich velkých myšlének důstojní? Nevyznáme-li tudy, že v nás ani stínu té živé,

hory přenášející víry, té horoucí, jezera vysušující lásky, té pevné důvěry k Bohu a k sbratřeným s námi srdcím není, jimiž velcí otcové naši slynuli široko daleko? Nepřiznáme-li se tudy, že spíše hotovi jsme modle mamoně věnované oltářiky v tmavém podzemí *vykrtiti*, než na světlé hoře vyzdvihnouti budovu, směle se pnoucí k báni nebes na oslavu jména Hospodinova? — Či se omluvíme, že ne již děti, alebrž pravnoučata prvních budovatelů našeho metropolitánského dómu jsme? — že, čeho děti bez hany pomíjeti mohly, toho pominouti vnukům ba pravnukům stydno býti nemůže? Nečijeme-liž ale, tak se omlouvající, rozdílu? Můželiž poslaný k západu na východě poselství konati? Možná-liž spoutanému choditi, o svázaných rukou pracovati, nebo jedním rázem i stavěti i orati? Obraťme v knize minulosti jen 27 letopisných listů — pakli paměť krátká — a co tam shledáme? Snad že spatříme otce své a jejich dědy a pradědy až do synů a deer prvních budovatelů našeho chrámu sv. Vítského, ani v rozkoších tonouce, ruce zahálčivě v klín skládají a z dlouhé chvíle zívají? Nikoliv! Ode dne, kdežto vítězná Evropa, ani po vítězství strachu se zpróstiti nemohouc, strašlivého Napoleona ostražitému Louwelowi pod ostrou hlídku daleko za rovník svěřila, od toho dne, k jehož ukončení šťastnému právě českoslovanští národové, ne-li poslední, předce nejvíce a nejráznějších ran zasadili, dlouhá léta — i když celá skoro Germanie velikánu tomu kloňmo k nohoun padala — sami o sobě se statečnými Chorváty a Slavonci, s Maďary a Rakušany proti němu krvácejíce — od toho dne až do oněch hodin slavných, za kterých slavný Jaroslav strašný přívál Tatarů ne zděni Olomouce, ale mužným ramenem Čechů a Moravanů rozrazil, celou vysvobodil Evropu (o čemž naši slovem mocní sousedé opět nic nevědí), mnoho-li jsou, pro Bůh! předkové naši let, ba skoro jen měsíců měli a požívali pokoje? — Tak mořil a hubil naše předky Francouz, posledně s celou západní a jižnou Evropou spojený, skoro 23 let; tak Bedřich válčivý s Bavorskem i s Francouzy, města i vesnice naši koruny prolízající, poslední ovečku a slípku chudíně vydírali, kdežto celých 30 let před tím Švéda pustou a krví českou hluboko zanořenou zemi trýznil. — A kdy toho nebylo od západu, vždycky boj krvavý o víru a životy

se strašlivým Turkem tam na bahnách uherských. Kolikráte pomíchala se tam krev našich českoslovanských předků s vlnami Dunaje a Sávy! Kolik tu musilo ubýti zlata, než (za Maximiliana již) stavů našich ustavičnými k obraně Uher žádostmi překonaná trpělivost na sněmu zvolala: „Již celá uherská země za tu krev a to zlato nestojí, které jsme *jen my* za ni nasadili!“ —

A tento boj s Turkem byl jako ustavičný a nepřetržitý; — čechoslovanští národové pak — byť i pod vůdci ze Savojska a od jinud — stávali vždycky první a nejpočetnější v řadách kříže. — A kdy toho nebylo, kdy buď ze strachu, buď ze vnady nebylo, žádný zevnější nepřítel na ně mečů netasil, bili a vraždili se doma sami o víru, o kalich, povstávající bratr proti bratru. Bylo-li pak kdys odtuchy na chvíli, že krev na meči již v rez se obracet chtěla, že moru nestávalo, ani zas drahotou lid nehynul: netrvalo pokoje nikdy tak na dlouze, aby jen rány, prvé nadělané, dobře vyboleti, neřku, zacelit se mohly.

Ó příteli! tou omluvou zle bychom se hájili! Právem mohli by se obořiti na nás potomci prvních stavitelů našeho stoličného chrámu Páně, řkouce: „Takovou-li křivdu promluvíti můžete, a nerdíte se, vy potomci naši, že se nám rovnati a námi ze své nedbalosti omlouvati se opovažujete!? — Snad-li dosti zásluh není, že jsme vám v bojích krvavých po dlouhá století dochovali víru, vlast, jazyk — poklady vámi, bohužel! dost chatrně vážené — že jsme pevností, měst a vesnic, v zemi hojně nastavěli, z tmavých lesů, holých skal, z močálů a jezer úrodných polí, štěpnice a luk v potu tváře a v boji s lítými šelmami nadělali! — Vy nám se rovnáte, námi se omlouváte? Co je vaše vojna, na niž, kdy se vám synové berou, takové hoře vedete? Jest-li více něco, než dorostlého lidu hraní na vojáky? — Kdy chodíváte vy noční dobou se srpem v třesoucí se ruce na pole, abyste aspoň několik snůpkův nažali, nažaté a nedosušené svázali a domů donesli, abyste z celých žní aspoň skývu ochránili, dřív než koňstvo přítele — nepřítel veškerou žeň zadusá podkovou? — Kdo z vás po 27 let musil ve skalách a lesních pouštích hledati útočiště, jen aby drahé krve dětí a chotí ochránil, všecken statek nepříteli v plen zůstaviv? — Až, vy se nám nerovnejte,

námi se neomlouvejte; mezi námi a vámi jest mezera velkých rozdílů. — Nepřestáváme-li ale předce, okazující na to, že stačila tato velebná budova celému osmnáctému i sedmnáctému století i výš, a že nebyvši tenkrát dostavována, aniž nyní nemusí býti dostavěna, směle mohou se nás otázati předkové naši: „Což vám nic v oči nepadá, což bychom k oslavení jména Hospodinoва i za své „ubohé duše“ byli vybudovali, a třebaš námi dóm metropolitní dostavěn býti, nemohl?“ — Ano, mohou se nás tázati, z kterých asi věků pocházejí všechny ty velebné menší — větší kostely, jimiž naše posvátná země tak hustě poseta jest, a jichž stavitelové skoro vesměs zbraní opásání v pravici meč držeti musili, kdy stavěli levicí? Ach, mohou se nás tázati, také-li my v těch 27 letech, co požíváme svatého pokoje, ovšem jen polovicí nově vystavěných kostelů honositi se můžeme, kolik jich *nedávnej* věk, druhdy jejich potem a nákladem ke cti Boží vybudovaných, poboural, nebo v obilnice, nemocnice, rukodilny ba i v stáje proměnil? — A pak mohli by nad to doložit, že nám povinně alespoň *jednou* slavnou a velikou budovou tohoto metropolitanského chrámu jakous takous náhradu učiniti a tak se smířiti s jejich stíny. Nebo jakož má dítě dokonati práci načatou otcem, takť jest povinně napraviti křivdu spáchanou od něho; a jen *očita nemožnost* nedá nám slyšeti pláče a viděti slzí těch, kteří pamatují chrám Šalomounův — základy první sv. Vítovského dómu — a vidí jeho nynější zaseknutou budovu.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 10. Ledna 1861.

(Dědictví sv. Janské. — Školní a osadní knihovny.)

Nebožtík, v nejednom ohledu vysoce zasloužilý kmet, kanovník V. M. Pešina, říkával, že „za dnův našich Bůh novým divem oslavil jméno sv. Jana Nepomuckého“. — Divem tím bylo mu naše Dědictví sv. Janské, jeho vznik, rozšíření a působení. Šlechtetný horlitel, jenž sám patrným byl nástrojem Prozřetelnosti Boží v příčině dotčeného Dědictví, pokud nebéření slova jeho v přísném výměru boshosloveckém, měl pravdu. Nebo rozšířenost požehnaného bratrstva nepřevyšuje-li všeliké sebe smělejší naděje prvotních jeho zakladatelův? Kdo by se byl nadíti směl, že během 25 rokův Dědictví sv. Janské, čítajíc 20.000

účastníkův, vydávati bude knihy v 27.000 až i 30.000 exemplářů? Který milovník národu směl doufati, že by ústav, ku kterému dal podnět zbožný exjesuita, obětuje vše co měl, k duchovnímu obohacování národu knihami vzdělavatelnými, stane se zlatou páskou, jež ku Praze mile poutati bude družnou Moravu a Slezsko? — A hle, obět zbožného, nepatrného, nezámožného kněze oslavil Bůh neutušeným požehnaním: Dědictví svato-Janské čítá již přes 21.000 údův, vydává knihy v 27.000 výtiscích a jest zlatou onou páskou, jež bratry trojjedině vlasti českoslovanské víže ke Praze. — Mámeť před sebou o zdaru řečeného Dědictví výkaz, podaný zprávci jeho, Dr. In. Frenclm: ten mluví za nás výmluvnými ciframi. Sešloť se zajisté r. 1860: z Pražského arcibisk. 154, z Litoměřického bisk. 33, z Královéhradeckého bisk. 195, z Budějovického bisk. 182, z Olomúckého arcibisk. 443, z Brněnského bisk. 205, z Vratislavského bisk. 37, z Vídne 6, ze Slovenska 22; úhrnem tedy 1277 nových údův, mezi nimiž 564 z Čech a 618 z Moravy.

Porovnáme-li letošní výsledky s velikými prospěchy, jež Dědictví obzvláště za posledních let zprávy Pešinovy činilo, nelze upříti, že se posledních dvou let účastenství poněkud ztenčilo. Minulého roku přibýlo totiž k Dědictví našemu 1314 údův, přede třemi — čtyřmi lety ale čítáno vždy přes 2000, anobrž i bez mála 2500 nově přistouplých účastníkův. Než i tak — nesluší-li nám vděčně velebiti Boha při pohledu i na dosavadní účastenství? — Časy jsou zlé, o peníze jest nouze — a hle, v národě našem — a sice hlavně mezi nižšími nezámožnými vrstvami společenstva, vždy nacházejí se lidé, kteří ochotně skládají své *desátky*, aby jenom dobrými knihami obohatili sebe, své děti, své rodiny. Není-liž i to novým důkazem hluboké mravné a životné síly, kterou Bůh daril národ náš? Ano, Dědictví sv. Janské, podivně vznikem i vzrostem, jest zároveň i takým důkazem a svědectvím, že Čechové, Moravané, Slezáci jsou národem nemorálnějším a důstojným života. Nepochybujeme, že se to i jinými způsoby vždy patrněji bude ukazovati, a Dědictví sv. Janské, jakž rostlo dosavad, rok po roce vždy utěšeněji bude se zmáhati. — Bohdejž, by k tomu napomáhati hleděl každý kněz ve svém úřadě, na své osadě: ovoce dobrých knih, rozšířených a oblíbených na osadě, všude stalo se knězi bohatou náhradou a sladkou odměnou za práci a oběti podniknuté.

Již ale znajíce ze zkušenosti, jak mnoho dobrého nezdřídka jednou jedinou knížkou můž býti způsobeno, co divu, že sobě přejeme, aby se knihy dobré rozšířily všude, aby měl k dobrým knihám přístup každý sebe nezámožnější bratr náš? — Nejsnáze a nejjistěji dosáhlo

by se toho řádnými *knihovnami osadními*. Není-li čas, abychom se starali všemožně o zřízení a zvelebení dotčených knihoven ve městech a osadách českých i moravských, slezských i slovenských? — A k tomu výborně hodil by se řádně založený *spolek*, stana se prostředníkem a jednotitelem v blahodinném díle. — Máme za to, že by se u nás za 100 zl. poríditi mohla i četná i řádná knihovna. Na *sto* zlatých ale nepotřebujem leč 1000 šlechtných lidumilův, z nichž každý hotov jest k dobrému účelu věnovati — šesták, čili novější desetník. — Dejme tomu, že by šlechtní tito přátelé lidu se zavázali, každý týden složiti nepatrnou tu obět: během jediného roku zařídilo by se 52 pořádných knihoven ve vlasti naší. — Při omladlé jarotě ducha nepochybujem, že by se v Praze samé snadným způsobem mezi vzdělanci a milovníky národu shledalo 1000 takových společníkův. I stálo by, tuším, za to, abychom se pokusili o věc. Netřeba leč k zařízení spolku řečeného vyžádati sobě náležité úřední povolení, povstale jednotě zjeduatí řád i zprávu přiměřenou, a každým týdnem stane se Praha, „ta máti měst i dědin země české“, blahoslavenou dobroditelkou jedné osadě ve vlastech našich. — Návrh, jež tu činíme, není ovšem nic nového; že však se až dosavad neuskutečnil, slušno jej zde na novo uvozovati na paměť, pokavád se nestane skutkem. Bůh dej, aby se to stalo brzo — stalo raději dnes než zítřka!

Z Králové Hradce dne 25. Listopadu 1860.

[Menší semenisko.]

Již po několik roků s žalostí pozorujeme, kterak se tenčí počet nadějných jinochův, obračejících se k stavu duchovnímu, tak že by v brzkém čase bylo se obávati, aby mnohá osada pozbyvši svého duchovního zpravce, nebyla též zbavena blahoplodných milostí církevního života. — Příčina tohoto neblahého úkazu jest dílem nedostatek materiálních prostředků a potřebného nákladu, který mnohým rodičům zabráňuje, nadaného syna uvéstí na dráhu duševního vzdělání, kde teprva po dvanáctiletých namáhavých studiích dosáhnouti může žádoucího cíle. Takto se přihází, že mnohý zbožný a svědomitě pečlivý otec neb matka udušiti v sobě musí sebe vřelejší touhu, a odříci se onoho blaženého pocitu, uzříti miláčka svého jedenkrát v onom stavu, kde by modlitba jeho a nekrvavá obět nového Zákona, rukou jeho podávaná Otci svrchovanému, odměnou býti mohla za otcovskou neb mateřskou péči.

Druhá a mnohem žalostnější příčina tohoto smutného úkazu leží v mravní povaze mladého věku. Mnohý jinoch, odcházející z domova otcovského, odchází s upřímným předsevzetím a se šlechtnou vůlí, že chce vyplniti dobromyslné přání svých rodičů. Po delší

čas svědomitě pamětliv napomenutí otcovských a proseb matčiných, pevně kráčí cestou od nevinného dětinství svého uvyklou, cestou neporušených mravů, srdečné oddanosti k Bohu. Než i jemu nastává doba velmi důležitá, doba, kde vystupuje mladík z poměrů nevyvinutého dětinství svého. Tehdy nepostačuje více pouhá navyklost z domu otcovského, kteráž jej až posud před všelikým porušením mravů dostatečně chránila, nýbrž vlastní náhled a přesvědčení má řídití a zpravovati kroky jeho na dráze ušlechtilého a bohumilého života.

Nejedny poklesky bývají druhdy jako přirozené. Běda pokleslému nezkušenci, pakli se mu nenaskytne soucitný přítel, ochotný podati mu ruku ochrannou, pozdvihnouti jej od pádu a opět ukázati mu cestu pravdy a ctnosti, od kteréž se již byl víc a více odchyloval. — A proto Církev, majíc zvláště na zřeteli ty, jež ve svou nejsvětější službu, do stavu kněžského, povolává, pečuje o to, aby tito netoliko v posledních dobách svého mladického věku, kdyžby již měli stav kněžský nastoupiti, nýbrž i hned na začátku svých studií zvláštním způsobem k zbožnosti a šlechtnému životu byli navozováni a uchráněni před všelikým poblouzením a nákazou mravní. — A proto nařídil Tridentský sv. sněm církevní: „Aby každý biskup ve své dicési založil ústav, kdežby schopní pacholci z křesťanských rodin, jejichžto přirozené vlohy a náklonnosti zjevně ukazují, že by se službě církevní navždy oddati chtěli, dle potřeby dicése pěstování, všem potřebným vědám vyučování, především pak v křesťanské bohabojnosti vychováni byli. Ačkoliv u přijímání do takých ústavů především na chudobné dítky ohled bráti třeba, nesluší z nich ani bohatých vylučovati, pokud se uvolují na své vlastní útraty se vydržovati, a ukazují-li náklonnost, že by Bohu a Církvi sloužiti chtěli.“ — Dle tohoto velemoudrého nařízení, jehožto šetřeno-li, vždy Církvi bylo ku prospěchu a za našich dnův nutnou jest potřebou, zařídili již mnozí biskupové i v říši rakouské ku prospěchu a užitku dicési svých menší semeniska. Jeho Excellenci, náš nejdůstojnější pan biskup, listem dd. 12. Ledna 1853 učinil svolání jak k velebnému duchovenstvu tak i k věřícím dicési své, oznamuje jim tu nevyhnutelnou potřebu a spolu úmysl, že chce založiti i pro dicési Královéhradeckou seminář pro pacholiky. I vyzval veškeré stádečko své, aby mu rychlé a žádoucí uskutečnění úmyslu tak blahodinného dobrovolnými dárky usnadnili.

A hle, Bůh dobrotivý žehnal patrně podniknutí tomuto! Otcovská prosba stáříkého arcipastýře našeho nebyla oslyšána; dárky přicházely ze všech stran, i ten chudšas nechtěl zůstatí pozadu, přinášeje mnohdykrátě obět nemalou. Tím a takým způsobem povstala budova tak

vznešená a velkolepá, že vším právem nazvati se může ozdobou památného města našeho, jsouc i budouc po dlouhé časy zřejmým důkazem a živým pomníkem, seč jest obětivá láska křesťanská, kde se jedná o věc tak bohumilou a potřebnou.

Dne 29. Září slavným způsobem od J. E. nejdůst. pana biskupa u přítomnosti mnoha církevních a světských důstojníků posvěcen a svému účelu odevzdán byl ústav tento, „*Borromaeum*“ nazvaný. V. d. p. kanovník Dr. Česka, jenž s v. d. panem inful. archidiakonom *Pelikánem* jest inspektorem ústavu, o kterýž oba tito v. d. páni nesmrtelných sobě vydobyli zásluh — učinil výbornou řeč, v níž s nevšední výmluvností nutnou potřebu, způsob do života vstoupení a cíl ústavu mistrně vylíčil. Po té J. Exc. p. biskup sám první mši sv. v domácí kapli obětoval.

Hned z počátku přijato do ústavu našeho 70 chovanců, a sice 22 s úplným ročním platem 120 zl. r. č., ostatní pak s menšími částkami od 100 zl. až do 10 zl. ročně. Budoucího roku, kde pak i třetí poschodí celkem bude zařízeno, bude se moci nejméně 100 chovancův ubytovati. Ředitelstvo zastávají dva kněží, p. konsistorní rada *František Gruss* a P. *Dominik Filipp*, bývalý vychovatel knížat Hohenlohe. Na pomoc dání jsou dva prefekti studií, alumnové bisk. semináře, p. Keppert a p. Křivohlávek. Domácí hospodářství vedou chudé školní sestry, což v mnohém ohledu nevšedních poskytuje výhod, an tyto nehledajíce vlastního zisku, snaží se upravit krme dětskému věku přiměřené i zdravé a výlohy hledí v souhlas uvést se skrovnými příjmy.

Chovanci zdejšího chlapeckého semináře navštěvují veřejné gymnasium; toliko zpěvu, hudbě, francouzské a vlaské řeči se vyučuje v ústavu. Každý měsíc vykonávají chovanci naši sv. zpověď a přijímají Tělo Páně v domácí kapli, kde také k ranní a večerní modlitbě, k meditacím neb ku kázání vespolek se scházejí. Soukromým studiím doma vykázaný jsou obyčejně čtyři hodiny denně. Na procházky vycházejí naši chovanci každodenně dvakráte, vždy nejméně na půl hodinky. Jeden z představených chodívá s nimi. Po večeri se několikráte do téhodne sejdou, aby se deklamovánkami, hudbou, divadelními neb jinými mladistvému věku přiměřenými hrami společně obveselili, což se ovšem vždy děje u přítomnosti představených, patrně povděčných té jaré, čilé, veselé myslí chovancův. — Třeba však posléze doložit, že nikdy chovancové ku stavu kněžskému donucování nebudou, nýbrž hlavně o to se pečuje, aby před zkázu mravní a nevázanosti byli chráněni a roznecováni láskou k Bohu i ke všemu, což svatého jest, tak aby jedenkrátě buďto co osvětlení, nábožní kněží, ač budou-li samovolně

chtít vstoupiti do tohoto stavu, působili ku blahu Církve, aneb kdyby jiný stav sobě zvolili, příkladným křesťanským životem ve svém působení hojně poželhání rozšiřovali. D. F.

Morava.

Od Olomouce v Prosinci 1860.

* [Zásluh kněžstva. — Pokroky. — Naděje.]

Na Moravě od několika let vždy utěšeněji zmáhá se duch, smýšlení a život církevní ovšem v milé shodě s pokrokem na dráze národního života. Naše ctihodné duchovenstvo může se honositi zásluhou, že Morava nespí. Jak to vypadalo ještě před několika lety a jak by to vypadalo nyní, kdyby se národu svého nebylo ujaló několik rázných kněží, nadšených láskou, ježto se ze srdce Kristova přelévá ve srdce lidská! Ach, sirotky byli bychom zůstali, kdyby nám byl Bůh nevzbudil Sušila, Bečáka, Zrzavého, Procházky (Tomáše i Matěje), Škorpíka, Těšika, Bílého, Kuldu, Pojmona, Soukupá, Vurma atd., kdybychom byli neměli Nappa, Šlosara, Kalivodu, bar. Königsbrunna v Olomúci a šlechtěného hr. Bedř. Sylva-Tarouccu v Brně. — Majít ovšem i nekneží své zásluh, obzvláště vroucí Šembera: ale bez kněží oněch, oddaných Církvi a národu, Morava byla by — mrtvolou. Nyní však málem již nebude na Moravě koutka, kamž by Dědictví sv. Cyrillo-Methodějské a sv. Janské nebylo proniklo. Knihy vzdělavatelné rozcházejí se na vše strany, procitlé osady zakládají sobě krásné knihovny, nešetříce při tom nákladu, Moravské noviny, *Hlas* — výborný to katolický list, jemuž i v Čechách přejeme přízně — Moravan chodí od dědiny k dědině, rozprostraňující pole národního smýšlení a života. — Čemu však bohomyslní Moravané obzvláště porozuměli, jest tisíciletá slavnost, která nám ve třech letech zavítá, jest Velehrad a co se naň víže. Velehrad a vděčnost k sv. apoštolům našim Cyrillu a Methoději staly a stávají se vždy více heslem. Duch, který ze srdce nadšeného kněžstva přešel ve srdce lidu, nyní ovšem i do vyšších proniká kruhův, a panstvo naše počíná se přízniti se slovanským národem. Nepochybujem, že s pomocí Boží v krátkce mnoho se promění. Naše školy, — ač vyjmem-li farské, — normalky, realky a gymnasia, technika, semináře nejsou posud naše, ale bohdá budou též i naše — otevrou se též našemu jazyku, stanou se ohnisky našeho života. — Ve hlavních městech našich, v Brně a Olomúci, nemá lid náš ni škol ni chrámův: s pomocí Boží však i to se v krátkce napraví, a Moravané budou míti v Brně i v Olomúci vedle duchovních potřeb svých nejen své kostely, ale též služby Boží, oživované hlasem a zpěvem moravským. — Hle, takové máme naděje. Touhy naše jsou spravedlivé a proto naděje nebudou plané.

Bůh, který patrně bdí nad dobrodružným lidem našim a kněžstvu svému dal ve srdce lásku onu věhlasnou k národu, dáť i více: rok 1863, ku kterému se strojíme, bude nám hodem Božím nového života. *

Kronika.

Z Prahy. Kostel Rod. B. „na Karlově“ jest jedna z nejdokonalejších staveb a nejvýznamnějších památek Karla IV. v Praze. Památný chrám tento ale velice utrpěl nehodami věkův a neřestmi lidskými. Nejednou divajíce se na podivné *klemutí* — na krásné rozměry mistrovské té stavby, a vidouce chatrný a nepřiměřený hlavní oltář, pohlížeje na *stěny* druhdy stkvějící se zlatem, zatoužili jsme: „Kož by Bůh ráčil tomuto chrámu svému vzbuditi opatrovníka, jenž máje v srdci heslo Davidovo: „Miluji okrasu domu tvého, Pane!“ nezahrozil by se práce a nákladu k důstojné obnově.“ — A který Čech věrný, ať nedím katolík, netoužil tak s námi? — Než touhy naše v krátce, bohďá, se vyplní. Dozvídáme se totiž z jistého pramene, že *Fel. Ot. Redemptoristé*, jimž před několika roky část bývalého kláštera s chrámem odevzdáno, strojí se již *přístím jarem* ruku přičiníti k žádoucimu dílu, a přede vším *vzdělati nový velký oltář* ve slohu gothickém přiměřeném k vzácné stavbě, důstojný tak velebné svatyně. Rovněž tak zdá se, že s pomocí Boží i stěny řečené svatyně objeví se v bývalé své slávě a krásě. — Bůh pomoz a žehnej obnovitelům slavného Karlova našeho!

— V Praze vzniká nové bratrstvo, ku kterémuž zavdal se podnět neslušným způsobem, kterýmž se opuštění chudáci, zemřelí v obecné nemocnici, pochovávají: — pochovávají se ne v rakvi nýbrž jen v pytlí. — A takých opuštěncův bývá v Pražské nemocnici měsíčně 40 až i 50. Bratrstvo dotčené, majíc na paměti, že jedním z 7 skutkův milosrdenství jest: mrtvé počestně pochovávat, chce se starati o to, aby každá mrtvola, v níž přebývala duše vykoupená krví Kristovou v náležitý rakví způsobem a řádem křesťanským dostala se na svaté pole. Údové tohoto bratrstva budou pak měsíčně odváděti 10 kr. r. č., zápisem přivtělníce se k starobylému bratrstvu sv. Jana N. na Skalce. —

— Touž měrou, kterouž se vánoční stromky rozmáhají, ustupují, zanikají Betlémy (jesličky) v rodinách i chrámech Páně. A předce jesličky, ač neurážejí-li cit, zasluhují přednost. Ony představují tajemství narození Páně myslí chápavé tak, že dítěti znajícímu z biblického dějepisu slova Písma sv. o narození Páně, všecko k Betlému se vztahující hluboko v paměti utkví. Jesličky jsou v pravdě *názorné* vyučování, kdežto výklad významu vánočního stromku nesnadný jest. Nemůžet

se jinak vysvětliti, leč přirovnáním dřeva rajského, stromu zapovězeného v ráji, s Tím, jenž na dřevě kříže krvácel, aby vinu první neposlušnosti smazal, jenž sám o sobě pravil: „Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.“ Jesličky jsou po zdání našem více *naše*, více *národní* a *katolické*. Stromky vánoční naleznete i u jinověrců a na nich lečjaké pletky, o nichž sotva říci možno, že je dává *Ježíšek*. A proto jsme se zradovali, vidouce v letošní době vánoční nové krásné jesličky na hlavním oltáři chrámu Páně sv. Josefa u ctih. OO. kapucínův. Soudný pozorovatel pozná na první pohled, že je stavěla ruka znalce biblických starožitností i starobylých podání — uzná, že nákladu nešetřeno od *chudých*, aby se narození *chudého* krále vkusně a důstojně vyobrazilo. Není tam, jako u jeslíček bývá, domů našich s vysokými střechami, aniž spatříš věže s křížem, Žida s rancem, mnicha s růžencem, vojáka s ručnicí na stráži, děl na hradbách atd., ale s potěšením budeš hleděti na ploché střechy města východního. Stavitelským mistrem byl přednosta kláštera u sv. Josefa, rodem Moravan. Chválu zasluhuje zajisté syn řádu, jenž o to pečuje, aby zachoval potomstvu důmyslné znázornění narození Páně, jež byl zdědil po prvním staviteli jeslíček, po zakladateli svém, sv. Františku z Assisi. Kromě chrámu sv. Josefa jsou jesličky v Praze u sv. Apolináře, v Týně (malé), u OO. kapucínů na Hradčanech (chudíček). Z privátních nejrozsáhlejší, jež jsme viděli, jsou, jež letos v. d. Dr. *Terš*, ředitel k. arc. semináře, zakoupil.

Ze Smíchova. Veleb. knězi *Švehlovi* na Malostranském svatém poli přidělena jest od nového roku duchovní zpráva v *Košířích*. Obec tato náležela dříve ku vzdálené faře Libocké. Zpomenuťmu chrámu Páně darovala v těchto dnech jistá nábožná paní *obrazu křížové cesty*.

Z Vídně. Za těžkých časův nynějších založilo se ve Vídni bratrstvo pod ochranou sv. Michala, archangela, jež hodlá svým způsobem modlitbou a obětmi pomáhati sv. Otci. Zakladatelé nabyvše předkem od sv. Otce žádoucího schválení a potvrzení, d. 27. Listopadu m. r. spolek uvedli do života. Údové nového tohoto bratrstva nezavazují se k ničemu jinému, leč že se každého dne na úmysl sv. Otce „Otče náš“, „Zdravas Maria“ a „Věřím v Boha“ budou modlívati, a každý týden neb měsíc alespoň 1 kr. ku podporování sv. Stolicе odváděti. Po přání zakladatelův má se bratrstvo toto rozšířiti netoliko ve Vídni a v Rakousích, nýbrž ve vlastech katolických... Vídenský „Volksfreund“ podává zprávu o vzniku řečeného bratrstva slušně dokládá: „Sv. Michalské bratrstvo jest katolickou nutností — nutně potřebným dílem času, avšak vyrostlým z samé podstaty katolického života.“

— Ode dvou měsícův již vede se boj proti „šedým sestrám“ v nemocnici Vídenské; vedou ho lékaři a žurnalisti nectnými způsoby. Žaloby a nářky vždy líčí se tak, jak toho třeba lidem, chltějícím ubohé sestry zlehčiti — zapuditi z nemocnice a opatřiti ji posluhovačkami méně „závadnými“ než jsou milosrdné sestry, a bezpochyby i jinak povolnými mladým pánům doktorům. — Vyšetřování, vedené v dotčené nemocnici Vídenské, však jest již ukončeno a výsledek skutečný uveřejní se úředně. Podle toho, co proti lžem a utrhačům v novinách Vídenských provedl katolický denník „*Gegenwart*“, ukázala se pravda, a při světle pravdy „šedé sestry“ nejsou černé: — „lhaři ukázali se osočovateli jich.“ Než o tom zevrubně po druhé. — Dnes připomínáme toliko, že se též začalo dorážeti na „školní bratry.“ — Žurnalistika Vídenská — víme, v jakých jest rukou — nerada vidí mnicha, kněze, katolíka horlivého, za to však ráda by viděla, kdyby nebylo na světě ni Církve ni víry křesťanské. — Nedivme se tedy, že doráží na ústavy, v kterých se víra křesťanská pěstuje! — Takovým ústavem jest c. k. sirotčinec, odevzdaný školním bratrům. Následkem sočivých hlasův po novinách, nařízeno, aby se věc vyšetřila. Školní radda *Becker* veda uložené vyšetřování, shledal, že i tu, jak bylo předzvídati, „*Presse*“ a podobné ji noviny — lhaly. Statečný muž vydal pak veřejně svědectví, že vyučování a kážeň, zpráva i řád v ústavu, jakož zdraví a opatření sirotkův možná pokládati za vzorné. — Řečené noviny „*Presse*“ musily podati to osvědčení p. *Becker*ovo, příznivé školním bratrům. —

Ze Slezska. Po svém obyčeji vydal výmluvný biskup Vratislavský k novému roku list pastýřský, kterým předkládá věřícím obraz věku nynějšího a připomíná povinnosti. — „Půda dobrého starého práva se ničí, smlouvy přestaly se pokládati za svaté, věrnost uvozuje se v podezření, lži užívá se k utržení a k lichocení, základy trůnův podřívají se a zpodvrácení všech, i těch nejvyšších autorit, odnímá ducha dobrým v té míře, v které drzostí dodává bezbožným. — Nejnebezpečnější ranou nynějšího věku ale jest úžasně zpěvrácení práva i poslá z něho nemravnost; porážky zajisté lze vyrovnati novými vítězstvími, lupiči odcizených práv i zboží možná poznovu nabýti: svatou víru, zbožnou důvěru, nepohnutou věrnost, dětinnou uctivost, vyvrátí-li se jednou, nelze hned zase vzkřísiti. — Zavede-li se národ na to, že mu tělo jde nad duši, peníze nad čest, svévole nad zákon, rozkoš nad ctnost, domněnka nad víru, poddaný nad panovníka, člověk nad Boha: pak podobá se společenstvo lidské člověku nemocnému na smrt. Obyčejné prostředky a léky nic nevydají; — na vnitřní tuto hnilobu

nezbývá leč jen jediné lékařství — a tím jest sůl hrozného soužení, a soužení to máme přede dveřmi.“ —

V dalším postupu dojmavého listu praví pak horlivý biskup: „Jdětež do sebe a považte, jak jste na tom k Bohu a ohledem na věčnost. Nenaříkejte na jiné, nenaříkejte na osudy, nenaříkejte na zlé časy, ale žalujte na sebe, a čítejte pokání. — Buďte věrní — doufejte, modlete se, nebo modlitba jest silou naší říše, jest štítem, na němž se zodráží střely nepřatel.“

Z Říma. Dne 17. Prosince odbývala se tajemná konsistoř kardinálská. Sv. Otec jmenoval a potvrdil při té příležitosti několik biskupův a vyjevil bolest svou nad nátisky a násilnými útoky, kterými trpí křesťanstvo. — Nejprve zmínil se o krvavém vraždění křesťanův na horách Libanonských v Syrii: posléze a hlavně bolestil nade vším, co se děje v Itálii na ujmu Církve proti řádu, právu, spravedlnosti. „Mimo všelikou bolest,“ doložil konečně — „cítím předce v srdci svém důvěru, ničím nevyvrátitelnou, že mi přijde pomoc neočekávaná, a ta že mne vysvobodí. Odkud přijde, a jak, to nic neškodí. Že přijde, o tom jsem přesvědčen. Pravím vám tedy, a rád bych, aby to všickni slyšeli: já setrvám až do konce.“

— Papeži, jak známo, nezůstalo ze všech zemí leč toliko malý kus okolo Říma; v tak řečené Umbrii a Markách vládne Piemont. Pod touto vládou se Církvi nedáří. Vládař piemontský v oněch krajinách, Pepoli, vydal již rozkazy, a těmi ruší se všechny řády a kláštery, zboží pak jejich a záduší běře si vláda. Ze všech klášterův ušetřeno toliko domy piaristův a milosrdných bratří. Mimo to před obličejem dotčených rušitelův nalezly milosti tři kláštery památné: klášter v Assisi, kdež jest sv. František pochován, klášter sv. Chiary a klášter Benediktinský v Perugii, kdež sv. Petr z Perugie odpočívá. Jakož se děje v Piemontu již od několika rokův, děje se nyní také ve vlastech papežských: najatí kramáři roznášejí po kraji bible všelijak porušené a spisky čelící proti Církvi, učení, řádům a právům jejím. Kardinál Joachim Pecci, biskup v Perugii, vydal proti tomuto řádění pastýřský list; rozkvašená luza ale list tento násilně strhla ze dveří chrámových. — Ano i jiným násilím hrozeno neohroženému kardinálu. Když se totiž řečený biskup strojil na služby Boží do kostela, shluklo se množství lidu na ulicích a chtěli uvítati velekněze křikem, láním a možná i hůře. Avšak opatrný biskup uhnul se luze a soukromí odebral se do chrámu Páně.

— Dva kněží z Francouz donesli v Prosinci opět znamenité sv. Petřské dary: jeden totiž 100,000 fr., a druhý 1,600.000 fr.

Paběrky.

— V Brněnském Illasu vyzývá bohomyslný náš pěvec *J. Soukup*, aby se na Moravě k tisícileté slavnosti uvedly a rozšířily památné staré naše *Rorate*. Pěkná, bohumilá by to byla památka. Než co si přeje šlechtitný horlitel viděti na Moravě, přejeme my si též v Čechách. — Nebude od místa, že na Moravě zpíváno dotčené obnovené *Rorate* dříve než u nás v Praze; — podnikavý a obětovný náš *V. M. Pešina* zavedl je totiž nejprve v *Blučíně*.

— Florentinský časopis: „*Contemporaneo*“ vydal o minulém roce obrázek, nastíněný perem mistrovským. — „Rok 1860,“ praví, „co děcko halil se do pláště pokrytectví, co mládce zapřel víru, co muž odřekl se cti, a stojí nad ohavnou sutinou posledním chrapotem rouhá se Bohu. On ztroskotal věkovité trůny, vzácné koruny poškrnul, zrušil cit spravedlnosti, navodil k loupeži a milkoval se s hanbou. — Krásné Florencii ukradl její lásku, Italii zdravý smysl, Evropě srdce.“

Oznamovatel literní.

— Právě končí se tisk nového díla, jež Dr. In. Frenel nákladem Dědictví sv. Janského vydává. Jest to *Postilla*, v kteréž pojednávají se *epistolý nedělní a sváteční*. Dílo to silné 26 archův vydává se v **27.000** výtiskův.

— Nákladem *B. Stýbla* vychází na světlo nové vydání knížky *Živý ruženec*, dílem otištěné a opravené, dílem znamenitě rozmnožené rozjímáními, modlitbami a rozmanitými pobožnostmi. Nové to vydání — jest již *páté* — předčí obsahem i formou nad první *třetí*.

— Kněz *Heršik Jan*, jeden z nejnadějnějších mladých spisovatelův našich, podav před několika lety překlad *Vyznání sv. Augustina*, v ponulém roce ukončil druhé dílo: *Avenciiova Rozjímání evangelii*, rozvržená na každý den v roce.

— Pěčí neunaveného kněze *Jos. Šrutka*, původce *Dědictví Malických*, vychází od nového roku nový pedagogický časopis *Školník*, a sice třikrát za měsíc.

— Dědictví sv. Cyrilla i Methodia vydá tohoto roku *Život sv. Jana Sarkandra*, knihu to, sepsanou výsoce zasloužilým knězem *M. Procházkou*, professorem na gym. v Brně.

— Uprímný přítel a podporovatel našeho Blahověsta pan *J. Černohorský*, kněz biskupství Kr. Hradeckého, uchystal do tisku vzdělávací knihu: *Nedělní zábavy zbožných rodin*. Jestli to sbírka 52 úvah čili rozjímání o pravdách výsoce důležitých vůbec, obzvláště ale za našich časův.

Osobní věstník duchovenský.

A. V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Jan *Schneider*, far. v Nové vsi, vik. Borského (Hayd) † d. 26. Prosince 1860.

p. Josef *Dougress*, kancelista k. arc. konsistoře na odpoč. † v Pyšelicích dne 3. Ledna t. r.

Vyznamenáni:

V. d. p. Ant. *Jandawek*, kan. u sv. Víta, stal se skutečným radou konsist.

V. d. p. Vinc. *Bradáč*, kan. u sv. Víta, stal se skutečným radou konsist.

Po generální visitaci v střidnictví Kolínském:

p. Karel *Hušek*, k. arc. vikář okresu Kolínského a far. v Starém Kolíně jmenován děkanem.

p. Vojt. *Kinzl*, kn. arc. sek. téhož vik. a děk. v Plaňanech jmenován čestným konsist. radou.

p. Jan *Kinzl*, k. arc. vikář okresu Českobrodského a far. v Tuklatech jmenován děkanem.

p. Jan *Lindner*, děk. v N. Kolíně stal se k. arc. notářem.

p. Josef *Pohorelý*, far. v Nové vsi stal se k. arc. notářem.

p. Karel *Hulek*, far. v Dobříchově obdržel exposit. canon.

p. Josef *Čvrček*, far. v Veltrubech obdržel exposit. canon.

p. Ant. *Kolář*, far. v Ovčářích obdržel exposit. canon.

p. Ant. *Eber*, administrator v Kourímě jmenován osob. farářem.

p. Ant. *Dlask*, řed. a kat. na hlavní a niž. realní škole v Kolíně obdržel právo synodalii.

p. Jan *Rajský*, kaplan v Svojsicích obdržel právo synodalii.

p. Frant. *Fiedler*, jub. kněz a děkan v Budyni stal se k. arc. notářem.

p. Václav *Straka*, jub. kněz a far. v Charvátci stal se čestným děkanem.

p. Václav *Frida*, far. v Chvatěrubech stal se k. arc. sekretářem vikariátu Budyňského.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Bernard*, katecheta na c. k. hlavní škole Malostr. a prof. katechetiky za far. do Kladna.

p. František *Krisan*, far. ve Vranově za faráře do Kocerad.

Upřázdňená místa:

Vranov fara v Bystřici, vik., patronátu Richarda knížete Khevenhüllera-Metsch od 12. Ledna.

Nová ves fara ve vikar. Borském (Hayd), patronátu Františka hr. Kolovrata Liebssteinského.

B. V diécesi Budějovické.

p. Vojt. *Pöschel*, děkan v Táboře, zemřel dne 3. t. m.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici uB. Stýbla
i u všech řádných
knihkupcůna půlro.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.S zásilkou po-
štovní:půlročně: 1 zl. 55kr.
celoro.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli Devítník.

Sv. Mat. XX. 1—16.

Když byl prorok Jonáš přišel do Ninive, procházejí ulice a náměstí onoho velikého města, hlasem velikým provolával: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive vyvráceno bude.“ — Podobně počíná si dnešního dne Církev. „Ještě devět neděl“ — tak volá dnes po všech končinách světa, „a moc pekla potřena bude smrtí Spasitele.“ Napomínal-li Jonáš k pokání Ninivetské: k pokání tudíž povzbuzuje a vyzývá také Církev celé křesťanstvo i lidstvo. Za tou příčinou od dnešní neděle při modlitbách kněžských veselí: „Alleluja“ umlká, a zkroušené „Miserere!“ = Smiluj se nade mnou, ó Bože!“ se ozývá. Za tou příčinou obléčí na sebe kněz roucho barvy fialové neb modré; při mši svatě nepěje „Gloria“ = Sláva na vysostech Bohu!“ — ale při konci služeb Božích vzbuzuje k modlitbám. Za tou příčinou, at o všem jiném pomlčím, předkládá se nám významné podobenství o vinici a dělnících. Nebo „vinice“ to obraz Církve — Pán vinice té to Kristus, Bůh náš; najímání dělníkův to povolávání lidí do Církve Boží; večer to soud, kdežto se každému odměny dostane podle skutkův jeho. Co tu při každé částce a stránce tohoto podobenství mohutných pohnutek k ctnostnému, svatému

životu! — Prozatím všimneme sobě toliko dvou — a obrátíme zřetel:

- 1) k dělníkům,
- 2) k dílu na vinici Páně.

Vinici nazval Bůh Církev svoji a věrné své na mnohých místech starého i nového Zákona. Jakož ale vinice, byť sebe lépe byla založena i štípena, ostatek nemůže bez dělníkův, pokud má pánu svému poskytovat sladkých hroznův a dobrého vína: rovněž tak i Církev. Což tedy divu, že nebeský hospodář záhy na usvitě vyšel najímat dělníkův do díla na vinici — v Církvi své? — Obzvláštními, nad jiné vytečenými dělníky Páně za časův starého zákona byli Enoch, Noe, Melchisedech, Abraham, Mojžíš, Samuel, Eliáš — byli druzí proroci v národě israelském. Všickni tyto vyvolenci Páně pracovali na vinici Páně, pečující za zlých časův, aby nevyhynuly révy dobré, aby keře žádoucí vydávaly užitek, rodíce sladké hrozny a víno výborné. Avšak vinice čili Církev starého zákona byla jenom obrazem a přípravou té Církve, již měl v plnosti času založiti a utvrditi na zemi vtělený Syn Boží. Časové se naplnili, Syn Boží se vtělil, a na základě starém objevila se nová vinice — nová Církev. Novou tu vinici Syn Boží založil a ohradil, stěpnými keři pravdy svatě vysázel, nevyslovnou láskou a předrahou krví svou

zúrodnil, a sám po všecky věky zůstává v ní, každého času vychází, aby vždy nové dělníky povolával na dílo v Církvi své. Takovou měrou hned na usvitě, hned při početí nového věku Kristova, k slovu Páně rybáři a celníci v Galileji stali se apoštolové a učeníky, kazateli a evangelisty, kněžími a veleknězi nového zákona. — Takovou měrou již po devatenácte věkův povolává Pán Ježíš do Církve svojí netoliko lidi a národy rozličných jazykův, aby všickni se stali dělníky na díle jeho — stali se národem vyvoleným, následovným dobrých skutkův, nébrž i kněze a biskupy, pastýře, učitele, rádce a vůdce duchovní, opatrovníky a strážce onoho vyvoleného lidu svého. — *Blaze lidem a národům, jež řídí a vedou, střehou, učí, opatrují kněží a biskupové podle srdce Božího — pastýřové dobří, kteří život svůj dávají za ovce své, učitelové, naplněni Duchem Božím, kteří netoliko ústy a slovy káží, nébrž i příklady svatých ctností. Kde tací kněží a biskupové konají dílo Kristovo v Církvi: daří se vinice Boží, kmen vinný slova i zákona, pravdy, milosti a lásky Páně, štípený do srdcí lidských, vydává ovoce hojné, nese hrozny sladké, rodí výborné víno víry a moudrosti, pokory a čistoty, trpělivosti a dobroty, milosrdenství a lásky, pobožnosti a radosti v Duchu svatém. Kde tací kněží a biskupové pracují: mládenci a panny jsou spanilými květinami, otcové a matky jsou požehnanými stromy obnoveného ráje; starci a stařeny jsou angely strážnými mládeže a mlád jest chloubou Církve, utěšenou nadějí nebešťanův; domy a obce, rodiny a osady jsou keři, osypanými bohatě hrozny bohumilých ctností. — Avšak běda zemi, kraji, obci — bédarodinám, osadám, národům, kde není takových kněží a biskupův! Ach, nastojte, tam vadnou a usychají ratolesti na keři, sv. víry štípeném od Krista; tam nekvete vinice srdcí lidských, aniž může roditi hroznů svaté pobožnosti. Kde nejsou duchovní pastýřové pastýři dobrými, ale*

spíše nájemníky, kteří hledají svých věcí, hledí na zisk a rozkoše, libují sobě v pohodlí, štítí se práce a trudu, hoví zahálce: ach, tam rozplemení se kopřivy, bodláčí a býlí všelikých neřestí; vinice Páně hyne — hynou nesmrtelné duše lidské! — Ó, takového neštěstí uchovej nás Bůh po svém milosrdenství! — Avšak chraňme se neštěstí toho též sami; varujme se hříchů; vědouce, že jednou z nejstrašnějších pokut, jimiž Bůh tresce lidi a národy bezbožné, jsou knížata nespravedlivá, panovníci prostopášníci, kněží nevěrní svému povolání. Tím horlivěji prosme vedlé rozkazu Páně nebeského Otce a hospodáře, aby zjednal dělníky dobré na vinici — poslal biskupy a kněze věrné do Církve své. Vzdychejme, volejme k Bohu se škroušenou důvěrou ustavičně: „Vždyť to vinice Tvoje, Pane; Tvé dílo to, Tvá rozkoš, draho koupená krví Syna Tvého. Kterak bys mohl a směl ji odeprítí dělníkův moudrých a věrných? — Ó posýlej nám, Pane vždy strážce věrné a bedlivé o spasení naše. Dej nám svíce do temností našich, dej sůl Tvou, aby nám chutnaly lépe nebeské pokrmy Tvé a duše zachránily od zkázy. — Zachovej nás od úskočných samoslancův, nepovolancův, kteří na sebe sice berou tvářnost služebníkův tvých, ale uvnitř jsou vlni hltaví. — Za to ale kněze a biskupy dobré, věrné podle srdce svého dej nám! — Ano, BM., tak modlívajíc se skroušeně, volejme, vzdychejme k nebeskému hospodáři, a to tím více, čím důležitější jest

2. dílo na vinici Páně. — Vinice, a byť byla na ní pňda sebe lepší, poloha sebe přiměřenější, ponebí sebe příznivější a štípení sebe dokonalejší; byť se vlaha i teplo střídaly vždy svými časy a obloha se řídila vždy dle potřeb jejích: vinice zaroste travou a býlím, révi z části zdivočí, z části udusí je bujné bodláčí, pokud se o ni nevede náležitá péče a nevěnuje se jí svědomitá píle. — Chce-li vinař užitek míti ze své vinice a z keřů sbírat hrozny sladké: nesmí se štítiti práce, potu,

vedra; onť musí *zkopati* půdu, okopávati keře, olamovati vlky a pléti trávu, ku keřům zarážeti tyčky a na ně vázati ratolesti; on musí vinici opatřiti plotem, hradbou, hlídkou proti zlodějům a škůdcům. — A hle, to vše dítí se musí rovněž i v Církvi Kristově — na svaté vinici Páně. K všelikým těmto pracem sluší, aby bedlivě prohlédali biskupové a kněží; — avšak běda, kdybychom všecku tu práci svaliti chtěli jen na jich bedra! — Každé srdce křesťanské jest *částkou* vinice Páně; a každý křesťan povolán jest, aby *právě* tu částku dotčené vinice vzdělával, šlehtil, opatroval. Kněz a biskup dán jest ti, BM., za učitele a rádce, pomocníka i ochrance: avšak bez tebe, bez vůle a svědomité bedlivosti s tvé strany, sebe horlivější kněz — než co to dím: kněz? — světec, anděl, Bůh na vinici srdce tvého nic nedokáže! — Chceš-li, aby z keře Kristova učení a zákona, z kmenu Boží pravdy, milosti a lásky, štípeného na vinici srdce tvého, vyrazily a urostly ratolesti, osypané hrozny bohumilých činův a svatých ctností: ty sám též musíš se přičiněti bedlivě, svědomitě, rázně. — Každý z nás rodí se na svět s náklonnostmi, které nejsou dobré; — země srdce našeho jest hned od početí zanešvařena dědictvem hříchu, Bylť jsme nemluvnaty v peřince: avšak již tehdaž uměli jsme se hněvati a zlobiti; bez učitele naučili jsme se protivit se rodičům a libovati si v pomstě. I co jinak podobného koukole a býlí zakořeněno jest v porušené duši naší! A s jakovou chtivostí neseme se hned od mladosti k věcem, které nás kazí, nám škodí. K světu, a jeho rozkošem, k marnosti, k lakotě, k mlsnotě nesem se, jak letí vůz spuštěný s hory: k Bohu ale a k věcem nebeským, ku pravdě, k střidmosti a zdrželivosti, k pokoře a skromnosti, k tomu ke všemu, což nám přísluší a zaručuje život věčný; ach, k těm věcem od přirozenosti hrubě se nám ani nechce! — I nebýváme-li tu jako vůz, jenž bez přípráže, bez pomoci odjinud sám sebou nikdy by se na horu nedostal? — O

co tu tedy práce, aby se všechno to býlí vyplelo, vše bodláčí zlých náklonností přirozených a vše trní obvyklých neřestí vykořenilo! A jak hluboké bývají kořeny tu pýchy a marnosti, tam závisti a prehlivosti, tu nečistoty a nezdrželivosti, tam zase lakoty nezkracené! — A hle, všechny ty neřesti třeba vykliditi ze srdce, ač chceme-li, aby stalo se úrodnou viničkou; vyklízeti musíme však je — *my*; bez nás a našeho přičinění ani všemohoucí pomoc Boží by nám nepomohla. —

A co dále stojí to práce, aby se révi křesťanské pravdy a ctnosti ujalo v srdci, vzkvetlo a úrody vydalo. Ach, mnoho a dlouho třeba se nám lopotit, než se zmůžeme na pokoru a tichost, než se doděláme pravé čistoty, než se naučíme nellčené pobožnosti, než srdce, duši, život zasvětime ctnostmi, zanítíme láskou, ku kteréž od přirozenosti jenom jiskřicky malé v sobě chováme. I jak často zhasíná oheň té lásky, jedva byl počal hořeti! Jak často hrozí mu lijavec pokušení! A konečně, když se podaří neunavenému dělníku všecka ta díla: když jest bodláčí zlých náklonností vykořeněno, býlí křehekostí přirozených vypleto, láska k ctnostem zakořeněna; když se srdce již se svou láskou k nebi nese a keř života s hrozny svých ctností přivázán jest ke kříží Kristovu: dílo naše není skončeno. — Třeba viničku Páně v srdci svém opatřiti plotem, hradbou a hlídkou; na hlídce třeba bdíti a modliti se, ohradu třeba opatrovati a opravovati, sic jinak zloděj přijde, unese úrodu; přijde divoká šelma i pokazí, zničí naděje kynoucí. — Nuže tedy i k *těto* práci každý se měj! Komu se srdce obrodilo vínem, hleď aby zloděj mimo nádání tebe neokradl, chraň a hraď se proti pokušením a úkladům těla, světa i pekla; hraď proti nim srdce modlitbou a postem, mrtvením smyslův a chťicův, hraď se přátely na zemi i na nebi, hraď se angely — Bohem. — Ó co tu práce rozmanité každého času, za dne i v noci, za mrazův zimních i za vedra letního, za mladých let i v šedinách. A bez vlastní práce ničehož

se nedočkáš na viniči Páně v srdci svém. Nuže tedy vědouce, že bez rozmanité práce, ku kteréž i nás na vinici svou, do Církve své povolal Pán, nemůže se dařiti víno ctností výborných, každý hledme si svého díla! Modlivajíc se k Otci nebeskému, aby dobrými, věrnými, moudrými dělníky opatřil svou Církev, by dal nám biskupy a kněze, krále a pány, kazatele a učence podle srdce svého, modlívejme se zároveň i za sebe, a hledme si díla, které nám vykázal Pán náš. — Nebudem pracovati na darmo, pokud vedle hlasu a rozkazu Páně vzdělávati budem viničku v srdci svém. Pán pomůže nám snášeti břímě dne i horka; On posilní rukou našich a srdce naše zapálí láskou, aby chut mělo k práci. On milostí svou bude nám pomáhati, abychom vypleli a vykořenili všecko trní hříchův a býli náklonností, které dusí kmen vinný, štípený Kristem na viniči duší našich. Nuže tedy, majíce takového pomocníka, rádce, přítele, mějme se k práci! Den života ujde nám jako den včerejší, a když nastane večer, vedle přípovědi své Pán náš, což spravedlivého, dá nám.

Amen.

Vše s Bohem!

Důvěrný a doufej v Boha celou duší. Nepevná naděje stává na chatrných nohou. Ten, který tě stvořil bez tebe, nyní tebe ani nespasí ani podporovati bude bez tebe.

Ty poděj jiskru, Bůh roznlítí plamen. Ty nasej semene, Bůh dá zrůst. — Tak ti vše poroste zdařile, jinak vše usvadne i uschne.

Ty, byť by sebe více chtěl, nic nemůžeš bez Boha. Bůh, ač by vše mohl, nic nechce bez tebe. — Spojen jsa s Bohem, dokážeš všecko.

Milost Boží, jež tolik dovedla při jiných, při tobě jediném nepozbude sil svých, ač nespustíš-li se ty důvěry v Boha. — I kde jsou naděje tvé?

Zlatá zrnka.

Lépe jest chleeb sobě žebrati než víru ztratiti. S. Jeronym.

Osidla věží v přílišném bohatství, osidla v trapné chudobě; onano k hrdosti povznášejí, tato ponoukají k stýskání.

Sv. Lev Vel.

Nový Nazareth milosrdných sester.

Na Větrově při samém kostele sv. Apolinarše strmí a rozkládá se prostranný dům na místě, kdež druhy stával samostan čili klášter kanovníkův Sadských. Nyní jest to valná porodnice, jež svědčí, kterak rok po roce přibývá lehkovážnosti a množí se nepravost na zemi. Nepopíráme, že i tento ústav poněkud jest — a mohl by ovšem býti u větší míře — domem milosrdenství nešťastným osobám, jimž jméno matky není ku poctivosti ale na potupu. Avšak zdá se nám, že se tu bořovalo levicí, což vzdělala pravice. — Ale dnes o tom pomlčíme, nechťejíce probíratí bolestné rány našeho mravního života. Co nás přimělo zřetel obrátiti na dotčený dům, jest úkaz, který v nás budí mnohé naděje. Nuže k věci!

Jest známo, že před několika léty svěřeno vrchní zprávu v řečené porodnici milosrdným sestrám. Neznáme, jak mnoho působiti mohou v dotčeném domě; co se ale dotýče ubožátek, přicházejících na svět v porodnici, sestry milosrdné mají zásluhu nesmírnou. Podle obyčeje v porodnici odnímá se nemluvně matce hned po narození a dává se na chování matkám, které z většího dílu jenom k vůli několika zlatým kojí ubohá ta holátka. Že jest, čím děcko starší, plat menší, odkojenci odevzdávají se zase ústavu, a ten musí se starati o dalsí jakés takés opatření. — Pamatujit se, že býval k tomu konci pod Větrovem zařízený příbytek, v němž se opuštěná ta živila i chovala, pokud se jim zase nevyskytnul někdo, jenž by je za malé peníze živiti chtěl. Bylo to smutné podívání na ubožátka v nárožním domě pod Větrovem. Že jich tam není: o to právě hlavní zásluhu mají milosrdné sestry. A tážeš se, kam se poděli sirotkové tito? — Pojď se mnou, i ukáži tobě přistřeší útočiště, dotčeným opuštěncům zjednané milosrdnými sestrami.

Kdožkoli se běřeš od Bílé Hory k Hostivici, dáš-li se na levo, nedaleko od silnice Rakovnické uříš vesničku a v ní za vížkou chrámovou nový vysoký dům. Vesnička ta jsou Řepy, a nový ten dům vystavěly — čili al lépe dím — staví milosrdné sestry ubohým sirotkům za útočiště — náhradou za dům otcovský. Událo se mi nedávno, prohlédnouti sobě ohromnou tu budovu, z níž dvě křídla ve čtverci jsou již obývaná, druhá dvě však cele pod střechou. V domě tom vešel jsem do školy, kdež řádný učitel pracoval s dítkami; prošel jsem nemocnici, kdež milosrdné sestry právě s materskou láskou ošetřovaly tu pacholíky, onde panenky nemocné; zašel jsem do dílen, kdež v jedné krejčí a v druhé švec každý měl své malé učeníky, z většího dílu čiprné to hošíky. — Jaký utěšený pořádek, jaká čistota objevila se v prostranných síních, kdež dítky ty líhají! Každé lůžko pěkně ustlané — (a dítky ste-

lou si samy), slavník pokrytý čistým prostěradlem, poduška žíněná, pokrývka, povlečená plátnem byly patrným svědectvím, kterak se o sirotky pečuje, a jak hned záhy uvykají pořádku. — Šatnice a šaty, jež měli sirotci na těle, svědčily, že oděv, ač chudý, vždy jest čistý, a co při tom dobrého, že vše, čeho tu třeba, šije se doma, šijí to dilem již i děti samé. Ptal jsem se nejednoho dítěte: „kde bylo dřív, jak se tu má — kde lépe, či tu neboli tam, odkud se dostalo sem?“ — A s jakou veselou tváří odpovídal mi tu hošík onde děvčátko: že *zde*, a věděly také udati: *proč*. Když jsem byl ve škole, zazpívaly mi děti píseň jednu i druhou. Že bylo po vánocích, zpívaly též vánoční o jesličkách. — I tu bylo viděti po tváři a zracích, jak utěšený měly štědrý den, jaké radosti připravily jim jesličky. Došel do kaple domácí, za oltářem našel jsem ještě celý ten „Betlem“ i s milými „jesličkami“, u kterých se ubohé dítky o vánocích tolik natěšily.*) Vykročiv z kaple, slyším z daleka líbezný zpěv, ohlas to písně „*Tisíckráté pozdravujem tebe*.“ Spěchaje po zvuku, přišel jsem do prostranné komnaty, v které milosrdná sestra, učitelka to děvčátek, seděla, sama šijíc a zpívajíc s veselými schovankami svými. Jednu tu šily, druhé roubyly punčochy, všechny více méně cíle a veselé. A co písniček již ty panenky znají! Cit, který mi na této pouti od síně do síně vanul a prochvíval srdcem, nebudu líčiti: každý citelný bratr snadno se dovtipí, že mimo všelikou bolest při pohledu na *tyto* sirotky, bylo mi blaze okolo srdce; nebo viděl jsem se na poli křesťanského milosrdenství — obětovné lásky. —

Zatím co jsem, těmito a podobnými city rozjařeně maje srdce, díval se z ohromné síně do nádvoří, vidím, an přichází kněz. Ubíralť se do školy. Jaké to milé překvapení s obou stran, když jsme se tu mimo nadání potkali pod touto střešou křesťanské lásky! Kněz, který zde co duchovní otec siroťkův těch od některého času působí, jest zajisté dávný, věrný přítel a druh můj, v práci neunavený až do úpadu, P. Jos. Kolrus, o němž já nevěděl včera, že se s ním pod *touto* střešou potkám dnes, a který též netušil, že si tady po delším čase podáme ruce. A my si je podali; — já s dvojnásobnou radostí, vida přítele svého po boku sestrám v takovém svatém díle, a moha siroťkům přátí štěstí, že jim ctihodné sestry opatřily takového otce duchovního. — Než vraťme se zase od osoby k věci, ač těžko mi vše vyložiti, coby srdce rádo řeklo. Čistota, říkává se, půl zdraví, a pořádek při práci usnadňuje dílo. Kterak se u sester hledí na jedno i druhé, viděli jsme v ložnici, spatřovali jsme v celém domě. A že se tolikéž o to pečuje, aby

se dítkám záhy vstúpilo ve srdce heslo: „*Modli se a pracuj*!“ rozumí se samo sebou. Než nikdo nemní, že by se v domě tom — sestry říkají mu „Nazareth,“ — dusila járá čilá mysl dítěcí. Naopak! Prostranné nádvoří, nádrže v zahradě, vysloužilý voják, pod jehož dozorem hrávají si děti na vojáky, propěvující si při tom: *Thuče bubeníček* atd., ať vše jiné pomínu mlčením, svědčí, že sestry milosrdné rozumí potřebám dítěcí mysli. Na jaře, když se otevře pole, mimo to kyne dětem vyražení a práce na zahradě, založené při domě. — Těším se na to jaro sám; doufámť zajisté, že potěšili jsem se v Nazaretě tomto nyní, za krásného jara budu v něm moci zaplésti s plésajícími dítkami a žehnati starostlivým sestrám.

Než či jest vlastně tento dům? Kdo jej stavěl? Jaké jsou důchody, kterými jest opatřen? — I na to můžeme z většího dílu odpověděti. Dvorec ten koupily a dům vystavěly sestry. Co se dotýče důchodů na výživu dítek, jistou část živí sestry samy: na 250 platí se jim z porodnice — na každého siroťka po 16 kr. str. — To jediný řádný důchod; o vše jiné stará se, vše jiné poskytuje Prozřetelnost Boží. Milosrdné sestry r. 1855 ujavše se siroťkův, ubytovaly se s nimi nejprve u Hradčanech u samé Lorety. Na počátku měly jich toliko 70. Že však den po dni přibývalo dítek, J. M. Císař Ferdinand, propůjčil sestrám na tři léta přístřeší v zámku svém na Buštěhradě. Dobrotivý císařský hostitel prodloužil pak lhůtu na další tři roky. Než i takovou měrou byli by siroťkové vždy jenom do času mohli míti ono přístřeší, propůjčené císařským dobrodiním. A to pohnulo sestry, že se staraly o dům vlastní. V tom přišel dvorec v Řepích do prodeje. Milosrdné sestry, důvěrujice v Boha, jenž jest otcem siroťkův, koupily dvorec. A tážes se, odkud nabraly peněz? Odvážlivé sestry si je vypůjčily. Dvorec stál 56.000 zl. — spořitelna jim půjčila 20.000 zl. Zplativše prodavači částku, část druhou zůstaly dlužny. A dluhův jim ještě přibylo; nebo muselo se stavěti. —

A hle, nyní již stojí v Řepích dům vysoký o dvou poschodích, veliký to čtverhran, jemuž se málo která budova v celém okolí může vyrovnati. V domě tom žije 300 siroťkův pod ochranou 12 sester. Šlechetný, horlivý kněz jest ve škole duší, a pravou rukou sestrám jest řádný učitel. V jiných pracích jim pomáhá sedm služebných a 6 řemeslníků. Snadno jest se domyslit, co to vše stálo i stojí peněz. Ale divná věc. Sestry, ač není dosavad stavení u konce, pomalu již počínají upláceti dluhy. A ptáš se mne čtenáři, z čeho i odkud? Bůh jim pomáhal i pomáhá viditelně. Když počaly stavěti, mimo nadání na svých polích dokopaly se staviva: kamene, písku i hlíny výborné na cihly. Roku minulého Bůh požehnal úrodě na roli; do řádu přihlásilo se

*) Betlem a jesličky tyto zhotovil a daroval ústavu důst. kněz Fr. Šimenec u Sv. Apolináře.

více panen zámožných, a ty přinesše znamenitější věno, věnovaly je tím raději, že tudíž pojištěna jest budoucnost vznikajícího Nazarethu. Takovou měrou při konci minulého roku zapláceno již 10.000 zl., ačkoli se byly sestry zavázaly, že mimo úroky každého léta 2000 zl. na jistinu chtí upláceti. Nepochybujem, že Ten, který pomáhal dosavad, pomůže i příštích časův, a „Nazareth“ po nemnohých letech zbavený břemene, jež na něm leží, tím více se rozprostraní za útočiště sirotkům.

Než zbývá nám ještě jedna otázka, které obejítí nesluší, obzvláště za těchto časův. Národ náš český po těžkém zápasu se smrtí duchamornou probudil se k novému životu. Co divu, že každý věrný syn tohoto národu našeho, věda, která školami, ústavy, sirotčinci všude jen o konečné odnárodnění čili poněmčení Čechův usilováno, na všechny takové ústavy s nedůvěrou se dívati uvykl. — Nedivili bychom se též, kdyby se nás někdo tázal: „A není ten „Nazareth“ milosrdných sester v Řepích také ústavem odnárodnějším, poněmčujícím?“ — Milo nám, že říci můžeme: „Nikoli!“ By jinak bylo, netěšili bychom se z něho, jak se těšíme. Sirotkové jsou po jazyku Čechové: čeština jest řeč, kterou od prvních kojných a pěstitelek svých sem přinesly. Ubožátka přinášejí do Nazarethu ovšem lečjaké smutné nadělení od bývalých pěstitelek svých: ale jazyk náš svatováclavský to vzácný dar, kteréhož si vážití musí sestry milosrdné. A sestry milosrdné v Nazaretě váží si ho skutečně. Představená v dotčeném sirotčinci, rodilá šlechtice ze Slezska, z lásky k svému povolání, z lásky k těmto sirotkům naučila se mluvití jejich jazykem, aby podávajíc jim chléb vezdejší, mohla též srdečným slovem utláť ta srdéčka povznášeti k Bohu. Po česku modlí se dítky, po česku vykládá se jim náboženství, po česku děje se vyučování, český hovor a zpěv ozývá, rozléhá se v ústavě. A proto právě radujem se dvojnásobně, vidouce, že milosrdné sestry ujmajíce se sirotkův opuštěných, nedaly se mýlití zakořeněnými předsudky, vedle kterých nežídka za kus chleba bráváno sirotku jazyk. Milosrdné sestry v Nazaretě pečující o zachování tělesného života schovancův svých, usilují zároveň o probuzení a ušlechtnění duše. Záleží jim arci přede vším a hlavně jen na tom, aby sirotkové jejich poznali Boha a srdcem svým přilnuli k Spasiteli. Než právě proto šetří jazyka přirozeného — při dítkách českých řeči české. — Bůh jim tedy žehnej a pomáhej, ať rok po roce vždy utěšeněji zkvítá jim Nazareth!

Láska k Církvi známka lásky Boží.

Katolická Církev, mistrovské to dílo moudrosti a všemohoucnosti Boží, utvrzena jest na horách svatých a Kristem pojištěná má trvání věčné. Obrazem jejím byl koráb Noemův, stánek na poušti a chrám na hoře Jerusalemské. Proroci ohlašovali její příští, a Syn Boží ji založil. Po všem světě rozšířená apoštoly a nástupci jejich, oslavená krví mučovníkův a zázraky vyvolencův Páně, po vše věky zpravovaná dědicem sv. Petra, náměstkem Ježíše Krista, papežem, každého času dosvědčila, že jest svatou ve svém učení, svatou svými svátostmi, svatou v svém díle, jelikož jest matkou a pěstitelkou svatých dětí a nenavenou dobroditelkyní národů. Mocné veleslavné říše pominuly jako stín: Církev přečkala všechny převraty a bouře, přečkala pronásledování Židův a pohanův, nájezdy a útoky divokých národův, přečkala násilí a novoty panovníkův, šalby bludařův, lichou politiku mocnářův, osočování a pronásledování litých nevěrcův; přečkala i přečká všeliké pohromy světa, nebo Bůh byl, jest a bude s ní po všechny dny až do skonání světa.

Narození a odchování v lůně té sv. Církve, vycvičení jejím slovem a učením, zasvěcení a posílnění jejími svátostmi, povzbuzení zámluvami Páně vždy pevněji a úžeji viňme se k té dobrotivé svaté matce!. Držme se pevně její víry a nauky, jejích obyčejův a zákonů, držme se hlavy její, papeže a věrných zprávcův jejích. Slovo její budiž pravidlem, vyvýšením, zvelebením a rozšířením její naší radostí a korunou. Milujme Hospodina Boha našeho, milujme Jeho Církev: Boha co Otce, Církev co matku.

Láska k Církvi jest znamením dítek Božích. Kdo Církev nemá za matku, dí sv. Cyprian: Boha nebude mítí za otce. Za časův, když se zmáhá porušenost a množí se pohoršení, zmáhá se tudíž duch, množí se odvaha opravdového křesťana. Vida, jak si bezbožnost osobí vládu, tím horlivěji a statečněji

si vede. Za takových časův dobří si podávají ruce, jednotí a spolčují se, srdce a duše jejich srůstají v jednotu, jako za dřevních věkův katolické lásky. Za těžkých takých časův směle se můžou k svým věrným obrátiti Církev, tážíc se jich slovy Kristovými: „Zdaliž i vy chcete odejít?“ a oni důvěrně ozvou se jí: „K komu půjdeme choti Kristova? Ty slova života věčného máš.“

Ó, svatá věčná Církví, ty matko všech věřících, — v tvé víře a lásce sjednocení chceme býti na věky. Zapomenu-li na tebe, paměť má nechať zahyne, nechať uschne mi v ústech jazyk, nebudeš-li ty vždy první mou myšlénkou a počátkem písní mých radostných. Ty's ten vinný kmen, štípený Ježíšem Kristem. Každá ratolest ulomená, odtržená od tohoto kmene, svadne, uschne, zhyne. V Kristu Ježíši nic není Řek, Skyta, Žid, pohan: nebo všickni jsou učiněni jedno. Tak v lůně tvém všickni lidé učiněni jsou jediným národem vyvolencův. Ó matko svatá, kdo jest dítětem Páně, jest také synem tvým! Dokud mi nestuhne jazyk, neustanu oslavovati tebe, a čím větší nenávisť nepřátel, tím horlivější buď láska má!

Opuštěný klášter.

II.

Častěji setkáváme se s lidmi, ku kterým nás hned při první rozmluvě srdce podivnou mocí táhne. Tehdy netřeba dlouhého času a vzájemná přízeň dostavuje se sama. Takový cit opanoval srdce mé a spříznil mne s poctivým řeholníkem. Otec Daniel — tak se totiž jmenoval kapucín — nemálo se mi zalíbil a dojal mne podivnou mocí. Tvář jeho podlouhlá, ač se na ní pronášely velmi příjemné tahy, jednak bledostí svou a vráskami nasvědčovala o těžkých útrapách; vlasy na mnoze již silně proštířené, ještě více v tom domnění utvrzovaly. V poklidném jeho vzezření obrazy se přívětivost a lahodnost. V jeho postavě a rozmlouvání jevila se divná jakási pomíšenost vzdělání světského a kázně řeholní. Při prostotě totiž pronášela se neziřídka obratnost a zdvořilost vyšších společností. Podlé mysticismu ja-

kého, který se zdál poněkud býti pověřeným, vynikalo bystré rozumnování, zdravá mysl a nevšední učenost. Jáť se mohl snadno dovítiti, že to člověk čilého srdce — tací lidé zajisté mívají při sebe větší vzdělanosti jakousi náklonnost, všady potkávají se s divotvorem: — ale touto úvahou nemohl jsem si vše vyložit. Dojímal pak mne při něm obzvláště jeho poklidný smutek a jakási roztouženost zraků.

V tom přijel můj vůz. Věda, že jest nám oběma jíti v jednu stranu, žádal jsem ctiho-dného řeholníka, aby si přisedl ke mně a vozík s koníky odeslal zase k laskavému dobrodinci, jenž mu je byl půjčil. Řeholník ovšem nic se nezdráhal. I byl jsem nemálo povděčen, že otec Daniel sedl si ke mně do vozu. „A kde vaše věci?“ táží se. „Mé věci?“ usmál se mnich. „*Omnia mea mecum porto*“*) — odpověděl. Vozka práskl do koní a vozík po hladké silnici ujížděl jako saně po sněhu.

Měsíc na úplňku vycházel. Záře jeho tím plněji padala do oka, čím více se na západě tratily poslední červánky zašlého slunce. Příjemný chládek po vedru denním, čisté a líbezné povětří, na polích vlnící se úroda, hory, řeka i lesy, rozložené na blízkém obzoru, milé sady a lučiny na rovině, to vše rozveselovalo ducha i rozvazovalo jazyk k důvěrnému hovoru. A tak uplynul nám oběma mile večer, podobně i celý druhý den. Čím více jsem poznával otce Daniele, tím silněji zmáhala se ve mně zvědavost, kterak se asi dostal ku kapucínům. Za řečí zpozoroval jsem nejednou, že kolikrátekoli stala se zmínka o nádheře, o marnotratnosti, o zbytečných vydáních nad možnost, srdečný řeholník měnil sladký svůj hlas i ostře dorážel na tuto „šerednou ránu egyptskou.“ Známo ze zkušenosti, jak snadno se lidé, cestující spolu, přáteli. Tak dělo se i nám: než jsme se večerem ubytovali na nocleh, byli jsme již důvěrnými přáteli.

Když pak jsme večerem usedli sami na hospodě za stolem, a otec Daniel živěji se rozhovořil, já dodav si ducha, tázal jsem se ho, co jej pohnulo, že se dal do řádu, a s jakými osudy potkal se ve světě.

„Mile rád chci vám v tom učiniti po vůli, vece mnich. Vypravuje vám o svém životě, nejlépe vás přesvědčím, že nejsem hoden té

*) Všecky své věci s sebou nosím.

poctivosti, kterou mi dáváte na jevo. Mimo to seznáte, jak zázračně smilovává se Bůh nad hříšníky.“ —

„Láska“, tak jal se vypravovati kapucín, „láska nejvroucnější spojila mé rodiče. Otec i matka vynikali nevšední krásou, a choť vinul se k choti s takou jemnotou a něžností, že možná bylo tvrditi o nich: „Dva jsou, ale jedno srdce.“ — Nebyliť sice příliš bohatí, ale též nebylo u nich žádného nedostatku: dobrá víska, zděděná po rodičích, vynášela nad potřebu. Domácí rodinné štěstí jejich dovršilo se mým příchodem na tento svět, a schopnostmi, které se při mně záhy počaly rozvíjeti.

Otec můj byl živé povahy a veselé mysli. Obyčejem onoho věku, načichnuv poněkud moudrostí francouzskou, nehrubě mnoho dbal na pobožnost. Libuje si v panské nádheře, rád se dával viděti sousedům a nešetřil peněz. Jinak v ohledu tom smýšlela matka. Bylať to dobrá opatrná hospodyně, jež i dům dobře zpravovala, i otce přívětivostí a láskou svou nezřídká zdržela od zbytečných vydání. A jaká příkladná, vroucí byla pobožnost její! Pokud si připomínám slova některá i činy její, směle tvrditi mohu, že z té nejvroucnější lásky k Bohu prýstila se ona něžnost, s kterouž oddána byla muži a milovala dítě.

Tak uplynulo několik let mého mládí. — Opravdové požehnání Boží přebývalo pod naší střechou.

Dvorek náš stál na pěkném návrší. Nebyl to sice palác: ale dům prostranný a řádný. Na jedné straně pod úbočím v úvale lesl se rybník, otočený vrbami a topoly, místy pak pozaroštělý třtinou. Na druhé straně za rybníkem povznášely se pahorky; — z povzdálí kynuly zrakům lesíky a vísky. Z rybníka vinul se potůček, nejprve milostnou lučinou a dále vískou. Chatrče vesničanův byly rozloženy podél břehu, ale tak, že se celá víska zdála býti jedinou zahradou. Na druhé straně za dvorem rozkládala se vyvýšená rovina s velikou štěpnicí. Staré lípy, vysázené do čtverhranu, naznačovaly hranice. Nemalý tento čtverhran byl na čtyry menší rozdělen krásným strožadím, ježto uprostřed se křížovalo a letního času milým chládečkem vábilo k procházkám ve stínu košatých líp. — A mezi těmito lípami na čtverhranných polích na sta štěpův rozkládalo své mohutné ratolesti, za mé

paměti každého jara osypané květem, každého roku požehnané úrodou. — Ve staré této zahradě dal tuším otec můj vedle novověké oblíbené místy hustě nasázení jeřabin, střemch, lísek i jiného podobného divokého stromu. — Houstkami těmito vinuly se hadovité chodníky. Za zahradou něco stranou byla hospodářská stavení. Na protějším uhlu nedaleko ode dvora při samé cestě padaly do oka kréma i kůlna. Obydlí úředníka i kuchyň přistaveno ke dvorci jako dvě křídla, ježto se ale mezi vysokými stromy tratily. Uprostřed mezi dotčenými staveními a stromy rozkládal se trávník, vždy zelený jako brál, olemovaný bílými břizami. Na pokraji při široké cestě vysázené bylo rozmanité kvítí, jež matka má velice milovala.

Takový byl dům rodičův mých.

Bylo mi šest let, a já již počítal, za kolik dní asi bude se slaviti po sedmé den mého narození. Tehdy jednou zimního času záhy z rána vyjel otec s několika sousedy na hon. O polednách měli se k nám všickni vrátiti na oběd. To celé ráno byla matka zamyšlená i smutná. Já vida ji smutnou, přisedl jsem si k ní v komnatě její a ustavičně díval jsem se oknem, zdali se nevrací otec. Venku byl mráz, stromy, přioděné jiním a ozářené paprsky slunečními, třpytily se jako diamanty. To mne dojalo. I dím všecek rozčilený: „Maminko, maminko, podívejte pak se, jak jest to krásné!“ —

„Ano, máš pravdu mé dítě, že to krásné. Hle, tak jest Pán Bůh dobrý, že nám i v zimě okrašluje zemi, na které jsme živi. A že jest Pán Bůh dobrý k nám, máme my ho srdečně milovati, a on pak nás povolá k sobě do krásného nebe.“

„A jak to, maminko! Což my všickni zároveň přijdeme k Pánu Bohu?“

„Všickni, milý Vojtíšku, ale ne všickni najednou. Pán Bůh jednoho zavolá dnes, druhého zítřka. Podívej se na ty stromy. Na hořejších větvích, kamž svítí slunéčko, pěkné jíní již opadalo; poznenáhla celý strom bude zase holý. Tak i lidé jeden za druhým odcházejí ze světa.“

„Jak to smutno! Ale tatínka a maminku Pán Bůh ještě ponechá u nás na zemi?“

„Kdo ví, milé dítě. Možná že nás povolá dříve, než se nadějem —“ odpověděla matka, povzdechši sobě. Slza zastkvěla se jí v oku.

„Ale maminko, proč jste tak smutná?“
dím plačtivým hlasem, důvěrně vina se jí k
srdci. Matka schýlivši se ke mně, políbila mi
čelo, a tichá slza její kanula mi po tváři.

„Maminko, buďte vesela! Tatínek brzo se
vrátí, a já se naučím modlitbičku, co jste chtěla,
i budu hodný, velmi hodný.“

Matka pohlédši na mne s nevyslovnou
něžností, rozkládala mi vlásky na čele. Za
chvilí pak řekla: „Není-li pravda, Vojtíšku,
ty nezapomeneš na maminku, až odejde k Pánu
Bohu?“

„Ale Pán Bůh jest všude, jak jste mne
maminko učila,“ namítal já. „Nač tedy cho-
diti k Pánu Bohu?“

„Tak — mé dítě! Bůh jest všude, ale my
jsme tu na zemi jenom do času. I budeš-li
pak pamatovati na maminku?“

„Budu, budu,“ sliboval já s plačky; neo-
byčejný smutek matčin sevřel zajisté i mou duši.

„Ale to není dosti, pamatovati na ma-
minku“, doložila; „třeba. bys všecko činil, čemu
tě učila. Přede vším ale Pána Boha se boj,
lidi miluj, a dobře se ti povede.“

„Nemluvte ale maminko tak smutně, nebo
jest mi vás již tuze líto.“

V tom vešla služka. Matička má drahá,
otírajíc slzy, pravila k ní s usmáním jaksi vy-
nuceným: „Nevím, co to dnes. Jest mi tak
teskno, a já bezděky trápím sebe i to ubohé
děcko. Nuž jdi Vojtíšku, poběhej si v pokoji.
Já se zatím přestrojím k obědu. Tatínek s
hostmi již brzo se vrátí.“

Vida, jak jest matka smutná, nerad jsem
odešel od ní. Do hry se mi také nechtělo;
nejmilejší hračky nic mne netěšily. Posléze
všecken rozmrzelý vrátil jsem se do komnaty.
Matka již ustrojená v bílých šatech prochá-
zela se po komnatě. Na komínku hořelo dříví.
Já si usedl při okně, dívaje se, brzo-li se vrátí
otec. Matka přešedši několikrát komnatu,
zašla ke komínku. V tom vyšlehl plamen, a
jí chytila sukň. Matka vykřikla, já křičel s
ní. Služka vběhši do pokoje, zděšena běžela
pro vodu. Ubohá matka, chtějíc udusiti plamen,
vrhla se na lůžko. Než nastojte, v okamžiku
chytily opony, vzňala se postel. Služka při-
běhla s konví, ale s prázdnou, neboť strachem
pozbyla přítomnosti ducha. — Matka vidouc,
že není pomoci, ruce pozdvihši k nebesům, zvo-
lala hlasitě: „Bože, ty sám žehnej mé dítě!“

Já viděl, kterak v plameni dělá nade mnou
kříž. Zatím sběhli se lidé s vodou, ale již
bylo pozdě. Dým a plamen urychlil její smrt.
V krátce na to přijel otec. Snadno se domy-
slíte, kterak hořekoval nad ztrátou milované
ženy. — Co se mne dotýče, po dnes vidím
andělskou její tvář obklíčenou plameny. Vi-
dím, kterak se modlí a mně uděluje požehnání.

(Pokračování.)

Pius VII. a krejčí v Savoně.

Známo, že císař Napoleon I. násilně dal
do zajetí odvésti papeže Pia VII. Město Sa-
vonna vykázano sv. Otcí za sídlo hlídané drá-
by a vojáky. Pius VII. vedl tu život velmi
jednoduchý, ba chudobný, neboť nechtěl ani
halíře přijmouti od Napoleona. Svátky veli-
konoční se blížily, a sv. Otec byl by je rád
slavil s lidem věřícím. Zpozorovav, že má již
roucho zedřené, bídné, vetché, povolal krejčího,
i žádal, aby je vypravil. Krejčí přišed domů,
prohlížel šat sv. Otce. Než, kterak ustrnul
nad chudobou náměstka Kristova. Nemoha se
sám zdržeti slzí a tajiti toho u sebe, zavinul
kleriku papežovu, a odebral se k několika do-
brým známým, by jim zármutek svůj sdě-
lil. Věc roznesla se ihned po městě, a davy
lidu věřícího hrnuly se k příbytku krejčího,
snášejíce peníze na novou kleriku sv. Otci. Že
však chtěl každý míti z chudického chatrného
roucha papežova kousek na památku, krejčí
ustříhoval kus po kousku, tak že za několik
hodin klerika stará zmizela. Za to se na no-
vou sešlo drahé peněz. Dobromyslný krejčí
ušív novou kleriku, s radostí chvátal k sv.
Otcí. Než Pius VII. jsa na rozpacích pří-
činou platu, řekl: „Vždyť jsem já nechtěl no-
vou, žádaje abyste mi starou jen vypravil.“
Krejčí na to odpověděl: „Sv. Otče, tento dárek
posílá vám láska a oddanost věřících.“ —
Po té vypravovat, jak se vše sběhlo, i ode-
vzdal sv. Otcí ještě hrst peněz, co přebytek z
dárků na kleriku. S nemalým pohnutím srdce
svého zkormouceného přijal nábožný a tr-
pící kmet nové roucho, peněz však nepodržel,
nýbrž vece krejčímu: „Pán všemohoucí bdí nad
svými věrnými, a nábožností jedněch oslazuje
trpkosti chudoby druhým, všem pak uděluje
štedrá ruka jeho požehnání. Šat, který jsem
nyní z lásky synovské zdejších obyvatelů ob-
držel, vydrží zajisté tak dlouho, dokud v tomto
slzavém údolí pobudu. O sebe netřeba mi
se tedy již mnoho starati. Více mi leží na srdci
bída mnohých opuštěncův a nemocných. Jsem
sám chudákem, jsem v zajetí, a protož nemohu
činiti dle žádosti srdce svého skutky milosr-
denství. A však prozířetelnost Boží mně právě
poskytuje příležitost, že mohu těmito penězi

někomu v nouzi a v soužení pomoci. Nuže, vezměte zase tyto peníze a rozdejte je chudým ve jmenu mém!“

A od toho dne stal se krejčí almužníkem sv. Otce. Lidé totiž přinášeli krejčímu hojně dárky pro sv. Otce, papež ale je vždy kázal týmž krejčím rozdávat chudým.

Tímto způsobem stal se chudičký Pius VII. ve svém zajetí pramenem milosrdenství. z kterého se mnohé chudé rodině, mnohé vdově, mnohým sirotkům dostalo útěchy a pomoci!
H—ů.

Novomodní milosrdenství.

Milosrdenství a účinnivá láska k bližnímu jsou živoucím ovocem víry křesťanské. Kdekoli ujala se Církev, ujala se též milosrdenství, a láska ujmala se potřebných i nuzných, láska obětovala peníze, šat i chléb, statky i krev na pomoc trpícím bratrům. Dějiny Církve jsou tudíž mimo jiné také dějepisem milosrdenství, o jakémž tušení neměli pohané.— Hrdí sektáři druhého věku na východě blouznili, že zlý duch, vida, jaké vznešené tvory životem nadal Bůh, pokusil se též o něco podobného. I učinil prý sobě těžkou mrzkou hmotu a z té sformoval tělo bezduché, kterého ale nijak nemohl oživit. — Tak to dopadlo a dopadá s milosrdenstvím, jež po Kristově Církvi pitvořilo aneb pitvořiti chce pohanstvo. Milosrdenství takové bezduché zapáchá hrotem a umrlinou, při něm nenalezá se poželňání Boží, a za tou příčinou také jím bída a nouze, bolesti a trampot neubývá, nýbrž i přibývá na zemi. Bohu žel, že nám netřeba do věkův minulých zacházeti pro důkazy: mámeť jich na to po hříchu až příliš před očima. Všimněme si přede vším našich *velikých měst*, ve kterých pýcha rozum, rozkošnictví a prostopášností dusí a hubí ducha víry; všimněme sobě lidí, kteří zhostivše se lásky křesťanské, se honosí lichou líčenou humanitou čili onou lidskostí, kteráž se straní Krista. V dotčených městech nalezáme nemocnice a bolnice, nalezáme ústavy a spolky pro chudé, vidáme schůzky a sbírky, pórady, koncerty a plesy, potkáváme se s pány a s paničkami, vychloubajícími se, jak mnoho již učinili pro tu chudinu, ale nenajdeme, leč že při všelikém tom opatření páni a paničky hrdě si odfukují, a chudáci hladem by zhynuli, kdyby na té novomodní dobročinnosti přestávali musili. A přes to přese všechno neubývá bída, a proletariát se zínáhá, čím více ubývá křesťanské lásky.

Žalostné tyto úkazy tuším nikomu, kdož v těle má srdce, nemohou býti lhostejné. Osud bratří našich a budoucnost společenstva, z většího dílu ale též *náš* pokoj, naše blaho souvisí s nimi. — I co divu, že nám bída ty často na mysli tanou a stává se před očima, ob-

zlaště když se nám vypisuje novinami, n. p. jak mnoho vynášejí bály jisté, odbývané ku prospěchu nuzných. Nedávno padlo mi do rukou několik listův o témž předmětu. Jsout to listy, psané rukou milého přítele, jenž prý je vypsal a přepsal z zápisek — *raráškových*. — Nuže, sudte draží čtenáři, zdaž to stálo za přepisování. Zvíte alespoň, jak se o tom novomodním milosrdenství soudí v říši temnoty. Zároveň dovíte se snadno, může-li se líbiti v nebi. Hle, tu jsou některé kousky z dotčených zápisek raráškových! —

„Podařila se mi zase věc, kterou se chlubití mohu na valné hromadě tovaryšův mého pána. Kdoby se nadál, že boháči, kteří sami domy a srdce, ruce a pokladnice na zámek železný zavírají před chudáky, budou choditi od domu k domu, žebrajíce na chudé, a z většího dílu zase jen u lidí, jenž almužny dāti nemohou ovšem ale sami potřebovali by jí? — Ať žijí tací žebráci! Při takové žebrotě i mně vždy něco ukápne do kabele. —

Ale větší rozkoše se mi dostalo v B.... Byl jsem na bále, který se dával na chudé. Co jsem se na tom plesu narýdil a vyskálal, našvitořil a vychechtal; viděť jsem, jak mnoho koukole a jak rychle dozrává ke žni. Kdyby ti páni a paničky, panáčkové a slečinky, co se tam sešli vytancovat „na chudé“, byli věnovali chudým jenom *pětinu* těch peněz, jež vyházeli na šaty a kvítí, na finty a ranty: dotčeným nuzarům byloby se dostalo aspoň třikráte tolik, než se jim odevzdá z dotčeného bálu. Ale tak já to navlékl, že z toho všeho ani Bůh nebude mít chvály, ani hladovci chleba. Naopak mohu se nadějí kojiti *já*, že mi přibude zase několik kandidátův do Nouzovic. Mezi tanečnický a bálečnický totiž shledal jsem některé, jenž si peníze na šaty vypůjčili u lichváře a dluhu nebudou moci zapraviti leč svou poctivostí, svým věncem, aneb ne-li zlodějstvím — to podvodem. — A kolik láhvic čampaňského vyzunkali jsme stranou na cizé peníze! Domů vraceli jsme se teprva ráno za svtání, když se již chudá ta chasa potila při práci. — Doufám, že ještě několik takových kratochvílí a bálův spískám, jeden na sirotky, druhý na mrzáky, třetí na staré babice, klevetnice. Lidé blázní domnívají se, že „tanečnice na bále“ sloužili chudým; chyba lávky! „Blázní sloužili a robotili mně.“

Nová radost, nové vítězství! — Na předměstí P—ém byl sirotčinec, založený před 100 lety a odevzdaný jistému řádu. I podařilo se mi, že řeholnice musily se vykliditi ze sirotčince, a dům se sirotky dán jest pod zprávu několika pánům, kteří nové zavedou pořádky. To

jistě vím, že se z těch panáčkův žádný s sirotkami nebude modlivati; že pro psaní a hraní katechismus praskne. — Nové pořádky státi budou též *více* peněz — základací jistina se již ztenčila — noví ochránci a ochranitelky, nechtějící na sirotčinec obětovati vlastního groše, brzo zařídí bály, loterie, komedie, a tak zase poteče voda vodička na má kola kolečka. Mimo to znám svou chasu. Ta mi ze sirotčince zapudí požehnání Boží, — odklídí znamení kříže. V domě uhostí se nepořádek, a útočiště sirotkův — štěpnice bázně Boží — stane se mým kalíštem. —

Vyhráno! Nedávno přijela do K... ic koncertistka. Není to sice obzvláštní zpěvačka, za to ale má hladká lička, vlasy tmavé jako havran, oko černé jako uhel, zrak pronikavý jako slepejš. — I radila se, má-li se pokusiti o koncert. „Ovšem“, radil já ji. „Ale dříve se dej viděti než slyšeti. Hejskové nechodí na koncerty s ušima ale s očima. Jak mile jim do oka padnou tvé oči, tvé lice, tvé vlasy — vyhrálas! Pak budeš moci dávat koncert za koncertem, a vždy dobře pochodíš. Než nadejdi si také starou protektorku několika dobročinných ústavův. Dojed' k ní a nabídní se, že chce dávat koncerty dva — tři — čtyry ku prospěchu „*jejích* dobročinných ústavův“. Napotom nebude ti třeba, by se starala o rozprodání lístkův; — o to postarají se dobročinné dámy. Já pak pomohu ti udělati účty, že užitek *všecken* připadne tobě, a ústavy dobročinné utrou si hubu.“ — Zpěvačka mne poslechla; několika bohatým panáčkům popletla mozek, měsíc nabíla si dukáty a krabici všelikými klenoty a dárky od svých velebitelův. — Právě odjela do N... ic. S ní jede mladý pán, jenž zapomenul, že má doma nemocnou manželku, a o Jiří že by měl vyplatiti 15.000 zl., odkaz to po nebožtiku otci. Židovka zmátla mu hlavu a vyprázdní mu měsíc, i dost možná, že mu též pomůže, aby si hlavu prohnal olovem. Není-li to radost na tom světě?

Hle, to tři lístky z dotčených zápisek rarákových! Přestaneme na těchto třech, ač by se nám chtělo podati ještě několik takových obrázkův onoho novověkého lidumilství bez lásky křesťanské, kterému nežehná Bůh, poněvadž dotčeným lidumilcům dva řádky v novinách, ježto jsou dnes a zítra již nebudou, více platí, než tisícere „*Zaplat Pán Bůh!*“ pronášené srdečným hlasem vděčných chudákův. — Nechat již sami laskaví přátelé naši dobře u sebe věc rozváží, zdaž citelnou — mořivou ránou lidské společnosti není právě dotčené lidumilství bez lásky křesťanské. Pravda jest na snadě. — Bohdejž, by také byla rychlá pomoc od oné lichoty!

Missionářské zprávy.

„*Nadání Leopoldinské*“ k podporování misii katolických v Americe povstalo za časův, když v celém císařství rakouském nížádný spolek, nížádné sebe nepatrnější bratrstvo nesmělo se rozvíjeti. Řečené nadání mělo býti napodobením znamenitého spolku Lyonského, kterýž byl ve Francouzích z malých počátkův nepatrnými almužnami a s patrným požehnaním Božím utěšeně vzrostl a rozšířil se tak, že směle jej nazývati můžeme soupeřem slavné Římské propagandy. Památný tento spolek Lyonský, vládná vždy několika miliony ročních duchodův, odchovává, vysílá, podporuje missionáře katolické na všech stranách i po všech končinách světa, staví kostely i školy, kláštery a semináře v Evropě, v Asii, v Americe. Nadání Leopoldinské dotčené vzorné té jednotě Lyonské nikterak nemůže se vyrovnati, avšak za nepříznivých okolností vždy ještě mnoho dobrého způsobilo a znamenitě napomáhá k rozšíření a zvelebení Církve v severní Americe. Mámeť před rukama zprávy a účty jeho z roku 1858 a 1859. Z výkazův a zpráv těchto vysvítá, že r. 1858 při něm i účastenství i činnost byla znamenitější, než leta následujícího. Nejlépe lze to naznačiti ciframi ročních příjmův a vydání z obou let. Roku 1858 obnášeli duchod ovšem s přínosy z předešlých časův 23.810 zl. v oblg. a 81.209 zl. 35 kr. *stř.* r. 1859 ale 22.990 zl. „ a 57.110 zl. 67 kr. *r. č.*

Dle toho bylo i vydání: jež 1858 vzrostlo na 50.180 zl. 14 kr. *stř.* a obnášelo r. 1859 2.903 zl. 67 kr. *r. č.* Co se dotýče příspěvkův, nejvíce darův scházelo a schází se z Vídně a druhých biskupství rakouských a tyrolských. Ale i tu vidí se, že r. 1859 nastala ochablost. — Sešlof se zajiště

z Vídně	r. 1858 . .	5290 zl. 34 kr. <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	5251 „ 48 „ <i>r. č.</i>
z Linecka	„ 1858 . .	3200 „ — „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	2793 „ — „ <i>r. č.</i>
z Sv. Hipo-	„ 1858 . .	3044 „ 32 „ <i>stř.</i>
litska	„ 1859 . .	1297 „ 22 „ <i>r. č.</i>
z Sekovska	„ 1858 . .	1700 „ — „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	1690 „ — „ <i>r. č.</i>
z Brixenska	„ 1858 . .	2171 „ 25 „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	1630 „ — „ <i>r. č.</i>
z Lubenska	„ 1858 . .	1012 „ 53 „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	693 „ 49 „ <i>r. č.</i>

Mezi *slovanskými* diécesemi vyniká obzvláště *Olomúcká* i *Brněnská*. Než stůjtez i tu výmluvné cifry. — Zasláno zajiště

z Olomúce	„ 1858 . .	2000 „ — „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	2250 „ 25 „ <i>r. č.</i>
z Brna	„ 1858 . .	1152 „ 24 „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	596 „ 36 „ <i>r. č.</i>
z Prahy	„ 1858 . .	1286 „ 9 „ <i>stř.</i>
„	„ 1859 . .	834 „ 35 „ <i>r. č.</i>

z Král. Hradce r. 1858 . .	800	zl. — kr. stř.
„ „ 1859 . .	700	„ — „ r.č.
z Litoměřic „ 1858 . .	379	„ 9 „ str.
„ „ 1859 . .	400	„ 11 „ r.č.
z Budějovic „ 1858 . .	390	„ — „ stř.
„ „ 1859 . .	341	„ 70 „ r.č.

Tolik tuším postací, aby každý poznati mohl, v jakové míře poskytují se řečenému spolku prostředky k činnosti jeho. — Účastníci ve spolku tom zavazují se každý týden obětovati 1 kr. a každého dne pomodliti se *„Otče náš a Zdravas Maria s dodatkem Svätý Leopoldo oroduj za nás!* Již ale povážíme-li, že roku 1858 z roku předešlého 66558 zl. 9 kr. se přeneslo a pak narok 1859 zase 55426 zl. 56 kr. vybylo, čistý příjem prvního roku *neobnášel* leč 44.566 zl. 24 kr. a r. 1859 toliko 24.674 zl. 12 kr. rak. č. Cifry ty patrně svědčí, že jinak již po hříchu dosti nepatrné účastenství ve spolku řečeném posledního leta znamenitě se ztenčilo, a počet údův jest čím dále tím chatrnější. Ve Francouzích při Lyonském spolku děje se na opak; tam buď Bohu chvála, rok po roce údův přibývá, důchody se množí a činnost se zmáhá. Není-liž i to znamením nemoci? Nesluší-li, aby se naši zprávcové postarali o lékaře i léky? Nemáme-li všickni prositi Boha i starati se, aby i u nás věci se zlepšily a horlivost pro království Boží ukázala se upřímnější a pozhlednější? — Z důchodův vytčených lze totiž souditi, že v celé říši není ani 30.000 řádných účastníkův nadání Leopoldinského, v Vídni pak a v celém arcibiskupství nebude jich ani 6000.

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 18. Ledna 1861.

(Umrtí V. Hanky. — Pomník V. M. Pešiny.)

Vlasti naší odumřel opět jeden z těch synův, na něž český národ, čím více se povznese k novému životu, pohlížeti bude vždy s větší vděčností a chloubou. — Každý z milých čtenářův našich snadno uhodne, na koho bijeme: — jest to náš oslavený nebožtík, *Václav Hanka*. Po delší chorobě, které, pokud lze bylo, vzdoroval, uleh dne 1. Ledna, skonal dne 12. Ledna, s příkladnou nábožností přijav svátosti z rukou dávného přítele svého, v. d. kanov. p. *Karla Vinařického*. Pohřební jeho průvod dne 15. Ledna, z českého národního musea! pohybuje se na Vyšehrad, podobal se pohřbům dávných věvodův našich a, jak se nám zdá, od věkův již Praha neviděla takového. Nejdůst. p. biskup *Peter Krejčí*, v českém museu vykonav posvátné obřady nad mrtvolou drahého nebožtíka, provázal rakev až na Vyšehrad. Nepřehlédně zástupy valily se za rakví, valily se ulicemi, kterými ubíral se průvod. Přední výtečníci národu našeho: Palacký, Purkyně, Fryč, Wenzig, Rieger, Taxis, Tomek,

Brauner kráčeli podle vozu, za ním ubírali se J. Excel. p. náměstník hr. *Forgách*, reprezentanti duchovenstva, šlechtý, vysokých škol, a na sta — na tisíce přátel a citelův v Pánu zesnulého, milovníkův literatury a národnosti české. — Asi 500 planoucích pochodní, nešených vlasteneckou mládeží naší, vyznačovalo žalostnou cestu: četný zpěvácký sbor pod zprávou výtečného p. Lukesa, ubíral se s průvodem tolikéž až na Vyšehrad, kdež sobě byl v Pánu zesnulý oslavenec za živa vyžádal hrob. A tu na Vyšehradě přijal jej vys. důst. p. *Vojtěch Ruffer*, probošt starobylé kapitoly Vyšehradské, provázený vys. d. p. děkanem i druhými kanovníky řečené kapitoly. Nad rakví, složenou nejprve v památném chrámu Páně, pronešeno několik slov, a zapělo se „Salve Regina.“ Odtud nesla se mrtvola k novému rovu, kdež vys. důst. p. probošt, vykropiv otevřený hrob, vykonal poslední obřady a s pohnutým davem modlil se za duši drahého našeho „Váceslava.“ — —

Tak položen k otcům v posvátné zemi na staroslavném Vyšehradě muž — kmet, důstojný nevdalých věncův, jež vinou vděčení národové svým bohatýrům a zasloužilým starostům. A takovým starostou byl oslavený nebožtík. Po čtyřicet rokův jsa strážcem knihovny a literárních památek našeho národního musea, s nestárnoucí, ovšem ale vždy s jarou láskou sloužil národu, jemuž hned z mládí zaslavil život a zachoval — na světlo vynesl poklad nad mnohé jiné dražší a vzácnější — *Rukopis Kralodvorský*. Za let jinošských s nadšenou myslí přihlásiv se k práporu české národnosti, před 80 lety odsouzené a mořené na smrt a však křísené a hájené hrstkou nepatrnou věrných vlastencův, od korouhve té nikdy neodstoupil ani na krok, nébrž bojuje pod ní neohrožené a věrně, množil a tužil pod ní mladší „bratříky.“ Jakých zásluh si dobyt v dotčeném právé oboru, jak platně napomáhal k tomu, aby druhí Slované věděli o našem národě, o svých pobratřencích na západě, kterak usiloval, aby se nám zachovala i užila každá památka duchovního života z věkův minulých, kterými spisy a díly přispěl k obohacení naší české literatury, jak ochotně s každým milovníkem slovesnosti, s každým dělníkem na národu poli dědičné sdílel se ve všem, což měl a znal sám, které učené společnosti jej povolaly k účastenství v prácech svých vědeckých a vyznačily uznáním a oslavou: — o tom náležitě a chvalně mluveno i psáno v jiných časopisech. A však o jedné stránce zmíniti se náleží nám: a tudíž s radostí plníme svou povinnost, podotýkajíc, zesnulý oslavenec že byl jeden z těch učencův, kteří se věrně přiznávají ke Kristu. Mámeť v literatuře naší knížечku modlitební, vydanou od *Václava Hanky*. A drahý náš nebožtík podává jiným rukověť k modlení, bedlivě hle-

děl dávati Bohu, což jest Božího. Vídalit jsme ho v neděli a ve svátek na službách Božích, nejednou potkali jsme se s ním ve chrámu Páně, an po přirozeném citu svého srdce s knížkou modlitební v ruce, Bohu se kořil. Ano, při času velikonočním nebýval-liž to za mladších i kmetských let V. Hanka, jenž beze vší okázalosti blahověrně přistupoval, přiklekal k stolu Páně? — Drahý náš nebožtík Váceslav byl jak známo jeden z nejvěrejších ctitelův sv. Cyrilla i Methodia, úcta pak, s jakou se nesl k dotčeným dvěma osvětitelům našim, nebyla toliko pouhou poctivostí, vzdávanou původcům písma i písemnictví slovanského: náš „Váceslav“ ctil svaté bratry s vděčností synovskou co drahé apoštoly víry Kristovy. a víra ta byla drahým pokladem jeho srdce, pravidlem jeho života. — Vlast zplácí věrnému synu, statečnému bojovníku, neunavenému dělníku mzdu zaslouženou životem, věnovaným národu; národovci po širé zemi české shromažďují se ve chrámech, a modlitbami k Bohu za duši svého starosty vděčí se v Pánu zesnulému oslavenci. Doufejme, že Bůh mu dá, čeho my mu dáti nemůžeme, — nevadlý věnec ve slávě nebeské; dá mu orodovati za národ náš se svatým vévodou, ku kterému volával, byv mezi námi, ku kterému voláme my dosavad: „*Nedej zahynouti nám ni budoucím!*“ Nic nepochybujem, že co nevidět hrob Hankův na Vyšehradě oslaven bude pomníkem, který mu vzdělá vděčnost věrných synův země české. Rovněž tak doufáme; že Bůh vzbudí muže, způsobilé vyplnit mezeru, nastalou úmrtím řečeného oslavence a uvázati se v dílo, kterému odumřel na zemi „*náš Hanka!*“

Mluvíce o pomníku V. Hanky, bezděky připomínáme sobě dva hroby, jež náleží tolikéž vyznačiti důstojným náhrobkem. Mníme hrob Fr. Lad. Čelakovského v Volšanech, a hrob Václava M. Pešiny v Košířích. — Víme, že se k tomu přípravy činí tu i tam; než nesluší věci důležité zůstavovati zdlouhavé náhodě. Co se dotýče náhrobku, náležitého Čelakovskému, zdá se nám, že se věc provede zároveň s pomníkem, jenž má zdobiti hrob Hankův. — Po našem zdání touž dobou hledme, aby se na rově zasloužilého starosty Dědictví Svatojanského v Košířích vyzdvihl krásný velebný kříž svědčící o vděčné lásce naší. Náhodou dostal se nám do rukou seznam příspěvkův k dotčenému konci zaslaných z Moravy a ze Slovenska. Než nezdá se nám přestávati na tom, což se stalo dosavad, aneb co se děje. Máme za to, že třeba, by se té věci ujal horlivý a důstojný nástupce V. Pešinův ve sboru v. druž. kapitoly sv. Vítké p. *Karel Prucha*, přidružil sobě několik přátel, sestavil přiměřený sbor, usnesl se o způsob dotčeného pomníku a pak bez dalších odkladův se srdečným slovem obrátil se k četným ctitelům nebožtíkovým v Čechách, na Moravě

i na Slovensku. Nepochybujem, že se v krátkém čase sejde tolik, co třeba na pomník důst. starosty a Otce Dědictví Svatojanského. A proto též míníme, že by se mělo ihned přikročiti k činu a k dílu, aby pak při sv. Janě Nepomuckém řečený pomník mohl se zasvětit ku potěše tisícův.

Z Podole u Prahy dne 21. Ledna 1861.
[Nová osada. — Okrášení chrámu. — Školy.]

Pod staroslavným Vyšehradem na utěšeném pobřeží naší Vltavy rozkládají se tři obce: Podol, Dvorec a Braník, jež před několika lety staly se novou samostatnou farní osadou, a r. 1857 obdržely prvního faráře vp. knězem Janem Kavařovicem. Na nové té osadě čítá se asi 3000 duší; jsouť to z většího dílu ná denníci a tovaryši řemeslníci, kteří za těžkých časův mohou sotva na chléb a jiné potřeby domácí vydělati. Než právě tito nezamožní osadníci dokázali skutkem, seč jest obětovná láska, jež umí šetřiti slov duchovního pastýře svého a pečovati o náležitou oslavu stánku Božího. Jak pravěno, Podolští mají teprva od r. 1857 svého duchovního pastýře. Jedva se byl dotčený velebný kněz uvázal ve zprávu milé té osádky, shledal ihned, jak mnoho tu třeba podniknouti uvnitř i vně chrámu Páně. K slovu jeho sešli se osadníci a bez odkladu se usnesli, nejprve náležitě obnoviti a upravití hřbitov, místo posvátné, kdež odpočívají těla rodičův a dítek. Tak upravil se nesnadný přístup k hřbitovu, místo starých sešlých pilířův vystavěly se nové, do bran zasazeno čistá nová vrata, mezi hroby uděláno přiměřených chodníkův, a rovy nebožtíkův ozdobily se vysázenými květinami. Horlivost, jež se tak utěšeně osvědčila na hřbitově, patrnějším způsobem objevila se v chrámě. Duchovní otec ohlásil sbírku na obnovu hlavního oltáře: a hle, šlechetný p. Hájek Jan, úředník knížete Švarcenberga, věnoval krásný nový obraz sv. Michala, patrona chrámu, a osadníci složili 200 zl. stří. na opravení a pozlacení oltáře. Podobným způsobem opravena jest kazatelna, zařízení Boží hrob, zjednány obrazy Srdce Pána Ježíše, Srdce B. P. Marie a sv. Alojsia, opatřena krásná křtitelnice z mramoru (za 70 zl.) a zpovědnice (za 20 zl. r. č.) Darem dostaly se našemu chrámu Páně nové lustr, vzácný koberec k velkému oltáři (v ceně 50 zl. ve stří., věnovaný od Pražského městského radda, nebožtíka p. *Frankla*, šlechetného to Žida) pěkné antipendium a krásné polštáře. Darem štědrého večera obdrželi jsme milostný obraz „Narození Páně“ a přiměřenou křížovou cestu, vše ve zlatých rámcích. Ano, i z dálky dostavili se nám dobrodinci. K žádosti našeho pana faráře totiž zasláno nám z Vídně od bratrstva ustavičné pocty k nejsvětější Svátosti nový misál, ornát, 2 alby, ministrantské komže i antipen-

dium. Avšak ani tu ještě nejsme u konce. Z pozůstalosti po nebožtíku p. proboštu Vyšehradském chrám Páně Podolský obdržel krásný, zlatem protkaný ornát; ze zbírek na osadě zjednaly se korouhy chrámové a rozličné náčiní kostelní a nářadí potřebné v zakrystii, založila se knihovna, a chrám Páně opatří se novou dlažbou z bílého tesaného kamene. — A to vše stalo se během několika málo let na osadě nezámožné, z darův lidí, živících se potem tváří a mozoly rukou svých. Není-li to chvalitebné svědectví, že porozuměli Podolští osadníci slovům sv. Žalmisty: „Miluji, Pane, okrasu domu Tvého a místo přebývání Tvého?“ — A Bůh nám to i v jiném ohledu již bohatě vynahradil. Nemalou poškrvnou naši osady byly zlopověstné konkubinaty: čítalo se jich přede třemi lety asi 25, nyní však, buď Bohu chvála, není na Podolské osadě již jenom jedinký, a tu jsou provinilci na cestě z té kaluže, ucházejíce se o řádné povolení k stavu manželskému. — Co nás ale hněte, jsou naše školy. Mámeť na osadě dvě. V Braníku totiž s 190 dítky a v Podoli, kamž 250 dítek patří. Než co tomu řeknete? Na 250 dítek není leč jediná třída! — Vím, že se již ode čtyř let pracuje o rozšíření školy: ale Bůh sám ví, kde to vázne. Každý uhybá se nákladu, a nikdo nechce býti patronem. Bůh pomoz!

— P. —

Od Jičína v Prosinci 1860.

Z bývalých Kartouz, u Jičína rozložených nedaleko města, před několika roky stala se káznice, i odevzdána jest pod ochranu milosrdných sester. Nelze nikterak uprati, že se tímto zařízením vězňům přilepšilo a vězénství vůbec pokročilo na dráze, na nížto se stane *skutkem milosrdenství*. Milosrdné sestry věnují se těžkému úkolu z lásky k Spasiteli, všemi obyčeji hledí nešťastníkům osladiti trpký osud a zločince ubohé povzbuzovati a navoditi k nápravě života. S horlivým usilováním oddaných Bohu sester chodí a pojí se požeňnání Boží, a odtud zdar patrný káznice v Kartouzích u Jičína. Než uznávají-li se zásluhy sester, nesluší málo vážit i příkladnou činnost duchovních otcův, jimž svěřena jest duchovní zpráva nešťastných pobloudilých oveček těchto. Jsou-li jim sestry skutečně milosrdnými sestrami, ctihodní kněží *Josef Lichtenberg* a *Baltazar Bubla*, neunavení horlivci ve svaté službě nebeského pastýře, stali se jim opravdovými duchovními otci. První kněz, prvé již v jednom ohledu zasloužilý, arcí k nemalé žalosti vězňův i sester odtud odešel. — Byv za kanovníka povýšen, odebral se z těžkého ale též požeňnaného stanoviska svého do Králové Hradce. Na štěstí zůstal v Kartouzích výtečný jeho druh vel. kněz *Baltazar Bubla*, jenž neobyčejnou výmluvností na kazatelně, do-

jímavou vlídností v obcování s nešťastníky, neunavenou láskou v životě kněžském vynikaje, zdá se, jako by právě k těžkému duchovnímu dílu v káznici měl obzvláštní povolání. Jak známo, kněz B. Bubla byv několik roků u Redemptoristův ve Vídni, proslavil se netoliko ve Vídni v chrámu Rodičky Boží na nábreží ale i na misiích co kazatel český, jenž ohněm své duše a slovem úst svých uchvací duše: v káznici Kartouzské uchvací veškerým životem.

Kronika.

Z Prahy. Na vzorné škole Malostranské od dávných let má ředitel právo každého roku 500 zl. na stř. (nyní 525 zl. r. č.) z normalního fondu vyzdvihnouti a dle uznání podělití méně zámožné kandidáty. V. d. konsistoř zakročila u vlády, aby tolikéž i čekatelům na české hlavní škole podobné podpory se dostalo.

— Během pomínulého roku, a sice od 1. Ledna až do 31. Října zemřelo v arcibiskupství Pražském 34 kněží, mezi nimiž bylo 9 řeholníkův. Co se druhých 25 dotýče, shledáváme mezi nimi 2 kanovníky, 15 farářův, 3 kaplany a 5 deficientův. Jelikož ale v loni toliko 18 odchovancův Pražského semináře dosáhlo vysvěcení na kněžství, počet círč. duchovenstva v Pražském arcibiskupství se ztenčil o 7. Mezi řeholníky jsou 3 křížovníci, 3 premonstrati, Augustiniani, Dominikani, Redemptorista 1. —

— Dle úplného seznamu řádu v. p. otců Piaristův provincie česko-moravsko-slezské, čítá dotčený řád 222 kněží profesův a klerikův. Nejstarším knězem v řeholi jest O. Marcellin Josef Horák, rodič z Mladé Boleslavi, jenž r. 1799 vstoupil do řádu. Hned po něm následuje O. Florus Ig. Stašek, Moravan z Vyškova. — Běheme-li zřetel na znění rodových jmen a na rodiště, bez obalu říci můžeme, že údové dotčeného řádu většinou původu jsou slovanského. Na ústavech a školách, které jim svěřeny jsou — jestiť pak jich v Čechách, na Moravě a v Slezsku 22 — učí a cvičí se 9313 žákův. Nejvíce žákův mají v Budějovicích — 1421, pak v Kroměříži 1137, a v Praze 1191. —

— Na zamýšlený náhrobek v Pánu zesnulému pt. *Václ. M. Pešínovi* sešlo se během r. 1860 bez mála 150 zl.

Z Moravy. Jak cílý jest život církevní a náboženský, o tom vždy věrný obraz podává nám milý „Hlas“ Brněnský. Letošního ročníku máme již dvě čísla, v každém však nalezáme dopisy ze všech stran moravských i slezských. Nepochybujem, že se zavděčíme přátelům Blahověsta, sdílejícíce pokaždé vše, což dobrého z družné Moravy milý druh náš „Hlas“ ohlašuje. — Dozvídáme se z něho nejprvé o bratřích našich po víře a jazyku — katolických Sle-

zácích pod žezlem pruským. Dopisovatel, horlivý kněz *Lelek Cyprian*, pěkně o svých rodáčích svědčí, dokládaje, že mezi katolickými Slezáky (100,000 duší), „nábožnost a láska k Církvi katolické nikdá neuhasl a rozmanitá bratrstva katolická kvetou na každé osadě.“ —

Tolik ze Slézska. — Četní dopisovatelé Moravští, každý se své strany oznamuje „Hlasu“ milé zvěsti. Tak z Vyškova, jaké radovánky připravili tamnější duchovní otcové (arcikněz *Fr. Friken* a kněz *Holoubek Jan*) milované mládeži. Z Klobuk na chudém Valašsku se píše o horlivé obětovnosti osadníkův, kteří se chvalně postarali o důstojné obnovení a ozdobení chrámu Páně. Ode Znojma se zvěstuje, kterak ve Znojmě vzniklo a působí bratrstvo růžencové, a jak nákladně i pěkně vzdělán jest nový hlavní oltář. Podobné zprávy dočítáme se v dopisu z *Červené Lhoty*. Dopisovatel *Rajhradský* s radostí vykládá, že jednota sv. Klementa v památném Rajhradě rádně se obnovila. — Pominem zprávy z Brua, které se dílem na příkladnou činnost jednoty sv. Klementa v Brně vztahují, dílem předkládají neposlední úlohu naší — dílo svaté v příčině odcizených Církvi Slovanův. — Než dopisy ty nejsou toliko holé zprávy. Tu onde líčí se, čeho potřebí, připomíná se, co žádá spravedlnost a opatření duší. Tak dopisovatel od Znojma dovolává se spravedlnosti náležité Moravanům, kterým se ve Znojmě *nekdáze moravsky*, leč vždy jen druhou neděli. — I dolehat na to s všelikým důrazem, aby jakž bývalo před 20 lety, aspoň v kostele OO. Dominikánův každou neděli a každý svátek bývalo kázání moravské. Za svědomitou tuto statečnost sluší ovšem p. dopisovatele chváliti, a zbožní Moravané budou mu zajisté děkovati, ač stane-li se jim po spravedlnosti.

Z Říma. Při konci minulého roku, ano právě poslední den v roce dali Římané sv. Otcí na jevo svou oddanost způsobem významným. Svátý Otec po svém obyčeji měl onoho dne zpívati „*Te Deum laudamus*“ v kostele „*del Gesu*.“ Lid to věděl a osvědčil se, že dá papeži důkaz synovské lasky. Piemontské noviny a odbojníci strašili ovšem hned lidi hned i generála Goyona, pokud prý se odváží na demonstraci „*papežencův*.“ Než to vše nic nepomohlo. Lid se nedal mýliti ve svém záměru. Již na cestě, kterou se sv. Otec ubíral do chrámu, vítaly jej nesčíslné davy jásotem: „Sláva sv. Otcí, papeži, králi!“ a provázějice ho až k samému klášteru. Chrám byl jako nabitý. — Po vykonané pobožnosti, když se sv. Otec navracoval domů, rozjařený lid chtěl vypráhnouti koně a táhnouti vůz sv. Otce. Než cos takového ušlechtilý náš Pius IX. nedovolil, anobrž i generála Goyona požádal, aby jej opatřil stráží proti návalu lidstva. Pokřiky, potlesky a kvítí, z oken metané sva-

tému Otcí v cestu dosvědčovaly, že jsou v Římě Vlaši, kteří si váží sv. Stolice a milují papeže. — Arci Piemont, Garibaldi, Mazzini mají tam též své stoupence, a ti velmi těžce nesli, co se stalo před novým rokem. Dopisovatel výborného Týdenníku katolického, vydávaného kn. Prasinovským, dává zprávu o dotčeném výjevu, dokládá: „Celý svět katolický přeje náměstku Kristovu, aby počínající se rok byl pro Církev šťastnějším, než minulý; aby přivedl k rozumu tolik pobloudilých i uzel obnovení starodávného spojení svobody s vírou, národův s Církvi. Bohdež by pominula bezbožná ta šílenost, jež Církev pokládá za nepřítelkyni svobody a národností, a stotožňujíc ji s despotismem, šlape její nezávislost, ničí nejsvětější práva a rozšiřuje se jako šeredná morová nákaza po celé Evropě.“

Z Piemontu. Vláda Piemontská žene se vždy dále osudnou svojí drahou. Král a ministrové, stížení kletbou sv. Otce, nešetří již nižádného církevního práva, stroj se ke konečnému boji a sami — více méně zjevně podporují útoky na Církev. Odpadlíci, podporovaní anglickými penězi, zakládají v Turíně národní vlašskou církev a rozdávají, rozhazují porušené bible a jiné jízlivé spisky. — Než naproti tomu vždy se ještě i tam ozývají různé hlasy pro pravdu proti neřestem, sbírají a skládají se oběti na podporu sv. Otcí a pokud jest volno, neohroženě předkládá se vládě i škůdcům Církve, jak špatně poslouží sobě i celé Itálii. Nejstatečněji počíná sobě denník „*Armonia*.“

— General Jesuitův O. *Beckx* podal králi Viktoru Emanueli důrazný odpor proti všem krivdám, které se staly řádu od vlády sardinské. I vyčítá králi, že řečenému řádu 50 domův a kolejí odcizeno, vše zboží movité i nemovité násilně odňato a 1500 Jesuitův z vlastních domův dílem vyhnáno, dílem i žalářováno a mučeno. — Důrazný tento protest končí důraznou domluvou. — „Ohrazení to, praví O. Beckx, opírám na svědomí V. Veličenstva. Položím je na hrob Emanuela IV., osvěceného předka V. Vel. On o své vůli sestoupil s trůnu, na kterém sedl V. Vel., a oblečen v šat našeho řádu, mezi námi umřel.“

Z Francouz. Napoleon vždy patrněji odhaluje záměry své. Nelze již pochybovati, že by se rád zbavil papeže a pak — papežoval sám. Za tou příčinou novými brožurkami a novinami se káže, jak dobře by se měla Francouzská Církev — bez papeže. Jedna brožurka již vyvěsila za heslo: *Francie bez papeže*. „Kněžstvo francouzské, prý, sejdi se na sněm, ústavu čili konstituci dej si samo, a pak — pokvete ve Francii náboženství, vzdělanost, svoboda.“ Netřeba podotýkati, že duchovenstvo a pravověrci vědí, kdo as za brožurkami vězí: lid ale patrně se jimi mate a Napoleon III. chce lovit.

— Touž dobou, kdež vládá Napoleo-
nova i spojencův jeho v Evropě úklady strojí
Církvi, vojska francouzská, pokorivše císaře
činského, do zavřeně té říše missionářům kato-
lickým zjednaly volný přístup. Smlouvou totiž
při uzavření pokoje obnovily se výsady a práva,
r. 1692 činským císařem Kang-hi propůjčená
missionářům i katolíkům. Takovou měrou na-
budou jedni i druzí úplné svobody. — Ano,
dozvídáme se, že vládá v Kantoně již vyká-
zal místo, na němž si mohou katolíci vystavěti
chrám.

Z Poznaňska. Redaktor katoli-
ckého Tygodnika, kněz Prusinovský, podáváje
obšírnou zprávu o návratu bratří Bulharův,
zároveň vybízí ku sbírkám na podporování nově
navrátilých a získaných bratří.

— Během roku 1860 navrátilo se do
lůna Církve katolické v arcibisk. Poznaňském
33 protestantův.

Z Dánska. Z protestantské této země
jen málo kdy zavítati může katolíkům jedna
druhá utěšená novinka. Katolíci nabyli v Dán-
sku svobody ústavou 1848. Od té doby dí-
lem zkvétati počala katolická missie — ačkoli
mravní ochablost v národě není polem přízni-
vým snaze missionářské. Ze šlechty dánské na-
vrátili se do Církve dosavad toliko dvě zma-
menité osoby: staříčká baronka *Löwenskiol-
dova* a vnuk její, mladý statečný baron Karel
z *Löwenskioldu*. Z nižších stavův, z měšťanstva
čítá se více navrátilcův; ačkoli každý takový
navrátilce, pokud nemá vlastního jmění, po-
zbývá živnosti a nenalezá ve vlasti své ni úřadu
ni práce ni vyživy. Dánci zajisté krajana, jenž
se stal katolíkem, napotom již netrpí ani ve
službě a neberou ho do práce.

Zprávy osobní.

— Slovnítný kněz, vysoce zasloužilý střídník
vikariatu Mělnického, p. *Vojtěch Zuman*, stal
se čestným kanovníkem kapitoly stoličné v Lito-
měřicích. Netřeba dokládati, že výtečnému kmetu
zaslouženého uznání tohoto přeje každý, kdož
zná četné zásluhy muže, jenž jest věrným vlasti
synem, horlivým služebníkem Církve a každému
knězi upřímným bratrem.

— JM. nejdůst. p. biskup Budějovický,
uznáváje zásluhy, jimiž v české literatuře vyniká
kněz *Vojtěch Hlinka* (*Fr. Pravda*), náš věrný
přítel a spolupracovník, učinil jej biskupským
notářem.

— Důst. p. *Schneeberg* stal se třetím
prelatem v kapitole Olomúcké.

— Důst. p. Dr. *Mikula*, prof. bohosloví
v Olomúci, jmenován jest císařským raddou.

Oznamovatel literní.

— Jednota sv. Vítkého chrámu vydala
k letošnému roku po prvé *kalendář*, v němž
nalezájí se zprávy o dosavadní činnosti řečeného
spolku. V redakci tohoto kalendáře čili letopisce
na příští rok urázal se k žádosti výboru p. prof.
Vl. Zap.

— Údům Dědictví sv. Janského, kteří
letos novou Postillou od Dr. Frencla budou po-
dělováni, chystá se na příští rok druhý díl *Života
Krista Pána* od k. Pant. Neumanna.

— Kněz *František Eška*, střídník na
Vyšehradě, vydává nákladem B. Stýbla knihu
přežádoucí pod názvem: *Mše svatá*. V knize té
obsaženy budou modlitby mešní dle Římského
misálu na všechny neděle, zasvěcené svátky a
jiné slavnosti církevní.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiocesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Meissel*, kněz řádu křížovníků, probošt
v Chlumu Mariánském dne 11. Ledna.
- p. Frant. *Živný*, děk. v Rakovnicích, d. 11. Ledna.
- p. Florid. *Schiffner*, kn. řádu kapuc. d. 20. Led.

Vyznamenáni:

- p. Frant. *Ladetin*, far. v Krašovicích, obdržel
zlatý záslužný kříž.
- p. Adolf *Turinský*, spítální kaplan v Benátkách,
jmenován k. arc. notářem.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ondř. *Hackenschmied* za far. do Gossengrünu.
- p. Jan *Riedl* za far. do Mühlbachu.
- p. Frant. *Moravec* za far. do Uhríněvsi.
- p. Josef *Procházka* za far. do Lidic.
- p. Jan *Svoboda* za far. do Libšic.
- p. Josef *Sklenář* za far. do Nelahozevsi.
- p. Gustav *Reschuh* za far. do Voračova.
- p. Frant. *Pomaizl* za far. do Dublovic.
- p. Václav *Erl* za far. do Krašova.
- p. Matěj *Kur* za far. do Skrámníku.
- p. Ant. *Veselý* za administrátora do Vranova
- p. Josef *Vyhnanek* za administ. na Velis.
- p. Vinc. *Hemzal* za administ. do Nechvalic.
- p. Ondřej *Hacker* za kaplana do Chebu.
- p. Vavřinec *Reinl* z řádu křížov. za kaplana
do Lokte.

Na odpočtnutí dán:

- p. Václav *Říha* farář ve Voračově.

Konkurs.

Od 16. Ledna do 15. Února pro místa kateche-
tův na dívčí hlavní škole Malostr. a na dívčí
hlavní škole u anglických panen v Praze.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.

každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na

Sv. Václavském

náměstí, č. 786,

naproti hostinci

„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u
B. Stýbla

i u všech rádných
kuličkupců

na pulc: 1 zl. 30 kr.

na rok: 2 zl. 50 kr.

S zásilkou po-
stovní:

půlročně: 1 zl. 55 kr.

celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VACLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli 2. po Devítníku.

Sv. Luk. XVIII, 32. 33.

Vždy a ve všem duch církevní liší se od ducha světského. Nikdy ale nepozoruje se zřejměji rozdíl ten jako právě v přítomných dnech, když svět se raduje a Církev truchlí. Ve světě otrásaají se domy hudbou a plesem; chrámy ale zaznívají táhlým zpěvem chorálu; v nádherné oděvy obléká se svět: ve smuteční roucha odívá se chrám. A z té příčiny nám také dnes Církev svatá v evangelium klade na srdce *smrt Kristovu*, kterou za nás všechny podstoupil, vedle vlastního slova: „*Syn člověka vydán bude pohanům, a bude posmíván a bičován i uplván; a když jej ubíjejí, zabijí ho.*“ (Luk. XVIII, 32.) Může-li Církev na počátku svatopostní doby věřící slušněji připravovati k něčemu jinému, ne-li na smrt Páně? Obrátmež tedy i my zřetel na veliké dílo spasení svého, které se soustřeďuje ve *smrti Krista Pána*, i rozjímejme: *Smrt Krista Pána*, která byla

1. od věčnosti ustanovena,
2. v čase na kříži uskutečněna, a
3. ovocem zásluh přehojných i nám přisouzena.

1. Kalvarii a na ní kříž s umírajícím Spasitelem v tuto dobu veškeré křesťanstvo po celém světě pozoruje.

Ono vidí nesčíslné bolesti trpícího Syna Božího, a jeden — všickni spolu se zaroseným táží okem: „Což musel trpěti Kristus a *takovou* obětí nás vykoupiti? Ano! Neb *tak bylo u Otce od věků ustanoveno*. Od věků viděl Bůh vševědoucí pád Adamův. Pádem tím byl Bůh nevýslovně uražen. Nestihlá vina tudíž nekonečného požadovala zadostiučinění. A poněvadž člověk co tvor obmezený zadostiučiněti nemohl sám, propadlo celé pokolení věčnému zatracení. Než hle, Syn Boží poddává se — uvoluje se, že chce trest, který by člověčenstvo zasloužilo, na sebe vzíti sám; uvoluje se, že chce spojití se s přirozeností lidskou; uvoluje se, smrtí svou smazati vinu, spáchanou Adamem prvním. — To *uzavřeno* bylo ve věčné radě Boží. A co ustanovené, to se *počalo uskutečňovati*. Když úpělo člověčenstvo, povědomé, sobě vlastní viny, když Žid i pohan toužebně obraceli zraků svých k nebi, odkud jediné lze se nadíti spasení: tehdy Bůh čas po čase paprskem naděje osvěcoval temnotu zemskou, zvěstuje skrze proroky, že doufání národů není marné. Obraz příštího Messiáše, z počátku temně nastíněný a jako mlhou zastřený, během věků vždy jasněji člověčenstvu čekajícímu odhalován, až pak Isaiáš s takovou podrobností a tak živými barvami utrpení budoucího Messiáše vymaloval, jakoby se vše před jeho očima bylo dělo. *Tak*

v starém zákoně připravoval Bůh člověčenstvo. —

Když Isák, nesa břemeno k oběti zápalné, veden jest od otce na horu, jedináčku, tázajícímu se, kdeby byla oběť, dí Abraham: „Bůh opatří sobě zápalnou oběť, synu můj!“ — (1. Mojž. 22. 7.) Takt i při nás. I my obtěžkáni břemenem hříchů, zasloužili jsme věčným plamenem pálení býti; než Otec milosrdenství a Bůh slitování od věčnosti opatřil sobě oběť za nás, Krista Pána totiž, jenž jest „Beránek Boží, kterýž zabit jest od počátku světa“ (Zjev. 13. 8.) za nás všechny. Neb chtěl Bůh, „jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět všel a skrze hřích smrt; tak aby skrze spravedlnost jednoho člověka na všechny lidi milost k ospravedlnění přišla“ (Řím. V, 12. 18.) Ano, jako „jeden jest Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš, kterýž dal sebe samého na vykoupění za všechny.“ (I. Tim. II, 5. 6.) Ó té neobsáhlé *lásky* Kristovy k nám! Mnoho zajisté miloval Jonathan Davida pastýře, když u krále Saula za něj orodoval. Co jest ale láska tato u přirovnání k lásce Kristově, který netoliko za nás oroduje, nýbrž *od věčnosti smrtí svou ustanovil nás vykoupiti?* A co ustanovil, to také vykonal,

2. *obětuje sebe samého na kříži pro naše vykoupění.* Co národové očekávali, co lidu israelskému prorokováno, to se vyplnilo v plnosti časův. Syn Boží přijav člověčenství, v jedné osobě byl Bůh a člověk. *On byl člověk*, aby zásluh člověčenstvu vydobýti mohl; *On byl Bůh*, aby zásluhy tyto měly nekonečnou cenu. A v spojení takovém obou přirozeností obětoval za nás *to*, což jest každému nad mnohé jiné dražším klenotem: *život vlastní.* — A ty BM. chtěl bys ještě pochybovati, zdaž by oběť taková postačovala k vykoupění *všechných* lidí, věřících i nevěřících? Otaž se apoštola národů sv. Pavla, a ten dá tobě za odpověď, že „*za všechny umřel Kristus!*“ (2. Kor. V, 15.) Co to diš, apoštole svatý? Zdaž i za kacíře a jinověrce?

— „*Za všechny umřel Kristus!*“ Snad ale ne za Židy a za pohany? „*Za všechny umřel Kristus!*“ Ale to-li možné, aby i za ty, jenž Jej bičovali, trním korunovali, na kříž přibili, aby i za ty byl cedil svou svatou krev? Nejen za ty, ale „*za všechny umřel Kristus.*“ On jest „*Spasitelem všech lidí, zvláště ale věřících.*“ (1. Tim. IV, 10).

Ó člověče! — křesťane! Jak nesčíslnými *díky* jsi zavázán Vykupiteli svému. Vykupitelem tvým jest Kristus, jenž na kříži za tebe se obětoval; Vykupitelem tvým jest Kristus, jenž otevřenou propast věčné záhuby přikryl a otevřel brány věčného ráje; Vykupitelem tvým jest Kristus, jenž tě opět smířil s Bohem za velkou cenu; nebo „*ne porušitedlnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupení jste, nýbrž drahou krví Krista, jakožto beránka nevinného a nepoškozeného.*“ (1. Petr. I, 18. 19.) A to vše učinil z pouhé lásky *bez našich zásluh.* Nebo kdo jsme my, a kdo jest On? On všemocný Bůh náš, my nepatrní tvorové Jeho; On dobrotivý Pán, my nevděční sluhové; On milosrdný Samaritán, my těžce ranění. On chce zahojiti rány naše: a my bychom dobrodiní chtěli spláceti nevděkem? Jak by jen bylo možno urážeti Toho, jenž krev svou za nás procedil? Ó toho *nevědku!* — Nuž, ustaň hříšníci dále urážeti Boha, Stvořitele a Spasitele svého! Popatř, když k hříchu ponoukán býváš, na kříž, viz umírajícího Spasitele, z Něhož

3. *prameny milostí se prýští na všechny lidi v dostatečné míře.* Smrtí Kristovou dostává se nám *všem potřebné milosti Boží.* Pohané a Židé bez rozdílu volného přístupu nalezají do Církve svaté. Smrtí Kristovou jsou všem otevřeny prameny milostí. Svatý kříž jest onen klíč, jímžto se odmykají brány nebes; svatý kříž jest praporem vítězným nad peklem a ďáblem; svatý kříž jest v ráji novém onen tajemný strom, na němž nové roste ovoce milosti Boží, bez které nelze libiti se Bohu a přijíti do království Božího. A ptáš se *proč?* By nebylo milosti, nemohli bychom nic

spasitelného činiti; bez spasitelných skutků nebylo by zásluhy, bez zásluhy nebylo by koruny, a tudíž žádného života věčného. Již ale bez naděje a odplaty věčné — zač by stál vzdejší život náš? Teď tomu ale tak není, neboť nyní „*máme milost Boží skrze Ježíše Krista, Pána našeho.*“ (Řím. VII, 28.) Nyní všickni se mohou stát syny Božími a nazývati Boha laskavým otcem, neboť: „*Nepřijali jste zajisté ducha služebnosti opět k bázni, ale přijali jste ducha ry- volení; synů, v němžto voláme: Abba! (Otče!)*“ (Řím. VIII, 15).

A této milosti, která všem jest nevyhnutelně potřebnou, udílí Bůh *každému tolik*, aby dosáti mohl života věčného, tak že ten, kdo nebude spasen, tím bude vinen sám. *Kristus Pán* zajisté smrtí svou dovršil *všecko*. „*Vinice učiněna jest, i opletl ji a kamení vybral z ní, a štípl ji výbornou a ustavěl věži u prostřed ní, a přes vzdělal na ní, a očekával, aby nesla hrozny. Což jest, ježto jsem více učiniti měl vinici své, a neučinil jsem ji!*“ (Jsai. V, 2. 5.) *Na nás jest*, státi se účastnými zásluh Ježíše Krista milováním Jeho slova, pravdy a zákona, ostříháním Jeho rozkazů, častým *přijímáním drahých svátostí*. Kdo toho nečiní, moudře uvaž slova hrozby, kterými Pán „*počal vytýkati městům, v nichžto činěno bylo nejvíce divů, že nečinili pokání.*“ Pravíť, hroze: „*Běda tobě Korozaim, běda ti Betsaido! Nebo kdyby v Tyru a Sidonu činění byli divové, kteří činění jsou u vás: dávno byli by v žíní a popeli pokání činili. Ale však pravím vám: Tyru a Sidonu lehčeji bude v den soudný, nežli vám.*“ (Mat. XI, 20.) Nejmilejší! aby snad i o nás slova tato neplatila, máme se přičiňovati, poně- vadž komu mnoho dáno, od toho bude i mnoho požádáno na soudě Nejsvětějšího. Abychom ale na také nebezpečenství pozornými se stali, k tomu povzbuditi mělo rozjímání toto. Onot nás mělo vésti k poznání vlastní *bídy a nedosta- tečnosti*, našeho *nevděku*, jakým se od- sluhujeme za *lásku* Boží. A přišedše ta-

kovým způsobem k poznání sebe samých, hledmeť se oddati na *pokání*, abychom *s pomocí milosti Boží*, která se nám uděluje *pro zásluhy Krista Ježíše*, na- zývání býti zasloužili „*blahoslavenými*, kteříž umývají roucha svá v krvi Be- ránkově, abychom měli práva ku stromu života a vešli branami do města ne- beského.“ (Zjev. XXII, 14.) Amen.

Křížová cesta Pia IX.

Minulého léta objevil se i u nás lístek: „*Pius IX. před kongressem*“ — sestavený ze slov sv. Písma. Mnoho tisíc památného toho lístku rozešlo se mezi lidem. Časopisy Církvi nepří- znivě mlčely o něm; za to ale bedlivě rozná- šely a rozhlašovaly domnělé nedostatky vlády Římské a přijímaly lživé, jizlivé zprávy z Italie. Proti tomuto nectnému řázení hájili papeže ne- toliko svědomité listy katolické, alebrž *poctivé lidé* vůbec. Ostatně máme hodnou sbírku spisů vydaných na obranu papeže i čelících proti němu. Kdož v těchto zmatecích ještě drží na právo a spravedlnost, ozval se veřejně ku prospěchu sv. Otce: učinily to poctivé listy všech národů pod nebem, vesměs dávající na jevo upřímnou útrpnost s trpící hlavou Církve. Než bolest naši zmírňuje blahá naděje jistého, ač snad vzdáleného vítězství; neboť cesta utrpení vede k oslavení. Má-li každý z nás hotov býti zvolati s apoštolem národů: „*Doplňuji to, čehož se nedostává z utrpení Kristových, na těle svém, za jeho tělo, jenž jest Církev,*“ (Kolos I. 24.); přináleží zajisté nejpředněji ná- městkovu Ježíše Krista, papeži, hlavě naší kráčeti cestou křížovou. Vždyť již o *prvním* z papežův napsal Tertulian: „*Petr se v utrpení Pánu rovná.*“ [De praescip. cap. 36.] A po Petru téměř všickni papeži pili více méně z kalicha utrpení. Našeho pak ovšem těžce zkoušeného sv. Otce neváhali někteří spiso- vatelé francouzští, belgičtí i němečtí přiro- vnati k samému Spasiteli. Tak minulého léta vydal Edmund Lafond v Paříži spis: „*Cesta utrpení papežův.*“ V dotčeném spisku líčí důmyslný spisovatel utrpení Pia IX., porovná- vaje je s utrpením Páně od zahrady Gethse- manské až k z mrtvých vstání. Také v Lu- tichu vyšla knížka: „*Pius IX. na cestě ku Kalvárii* aneb XIV zastavení křížové cesty,“

Dotčených spiskův použily k zvláštním článkům mimo jiné též „Katolické listy Tyrolské.“ Budíž i nám dovoleno promluvit o tom. Činíme to, vstupující s Církví svatou jižž *do Jerusáléma*, v té naději, že sv. Otcí po nynější smutné době svatopostní nastane čas velikonoční o „Ukřižuj.“ Přijde slavné „Alleluja.“

I. Hosanna. Jaké pochvaly se sypaly, s jakovými potlesky vítali Pia IX. Italiani po dosednutí na stolicí papežskou! „Pio IX.“ byl dle Gioberta tvůrce italského genia; dle Gavazziho *šlechtné srdce, vyvolený duch, naděje veškerenstva*; dle Massimo d'Azeglio *„prorokem svého národu, jehož hlas do celého světa se rozchází a spravedlnost hlásá; angelem, vykupitelem* byl vznešený *nesmrtelný Pius IX.*“ Bylo to spiknutí chvalořečníkův, jak se velmi dobře vyjádřil Falloux. Byla to „*Květná neděle*“, po které brzy následovat měl veliký pátek, jak praví týž papež, slavnostmi takorba utrýzněný, provoláváním slávy ohlušený a umořený pokrytci, za požehnání jej ustavičně prosícími.

II. Večeře Páně. Když byl Pius IX. skutkem milosti u knížat až posud neslýchaným, všem svým nepřátelům odpustil, chtěli tito, navraceni jsouce svobodě a vlasti, z vděčnosti prý za také dobrodiní přistoupiti k stolu Páně a z rukou papeže přijímati Svátost nejsvětější. A Pius IX. podal jim Tělo Páně, jako Kristus apoštolům svým v oné osudné noci, v níž byl zrazen. — *Amen, pravím vám, jeden z vás mne zradí. Mat. XXVI. 21.* To předpovídal Kristus svým apoštolům. Mezi buřiči přijatými na milost, kteříž z ruky sv. Otce přijímali Tělo Páně, nebyl zrádce jeden, nýbrž na sta jich bylo hotových k jeho zradě. — Přisahali na kříž, na jeho prsou visící, že mu až do smrti zůstanou věrni; ale právě v tom okamžiku snad již i také přísahli, že jej — zničí.

III. Políbení. Dějiny římských papežův jsou pásmem bojův, utrpení, pronásledování. Známe ale sotva jediného papeže, kterýžby pod rouškou přátelství tak velice byl sužován, jako Pius IX. — Pius VI. a Pius VII. přemnoho vytrpěli, ale mučitel jejich neosoboval si jména jejich *ochránce*. Než Pius IX. může někomu říci: „*Příteli, nač jsi přišel? Což políbením zrazuješ syna člověka?*“ Až se jednou v budoucnosti objeví pikle tajných společností, ukáže

se též zřejmě, kde se zrada kula, a kdo vstoupil do shromáždění mužů revolučních, ukládajících o bezživotí papežovo, řka k nim: „Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím?“ — A budeme čísti onu strašnou smlouvu, v nížto psáno jest: „Ten pak, kterýž jej zradil, dal jim znamení řka: „Kteréhožkoli políbím, tent jest, držte jej!“

Opuštěnost. „Tehdy učeníci všickni opustivše ho utekli“ dí sv. evangelista o Spasiteli světa, jenž se stal vznešenou obětí *nezakročování!* Než pohledni za našich dnů na nástupce Krista Pána, není-li též opuštěn a vydán od katolických národů do rukou nepřátel, dílem z úslužnosti dílem z bázně? Ti, kdož by byli měli papeže chrániti, usnuli jako učeníci v zahradě, ač měli bdíti, neboť byly oči jejich obtíženy. Byvše pak hlomozem války ze sna vyburcováni, utekli, aby se skryli v tmavé sluji *neutrálnosti*.

V. Od Piláta k Herodesovi. Pius IX. byl k vysoké radě odveden, kdež jeho nepřatelé shromážděni byli, a všechna rada hledala falešného svědectví, aby jej odsoudila. — Obžaloval jej hrabě Cavour, totéž učinil Villamarina: tiť byli ti dva svědkové, usilující, aby byl zničen. Ale papež mlčel jako Ježíš. Někteří pravili: „Nic neodpovídáš k těm věcem, kteréž tito proti tobě svědčí?“ Ale Pius IX. mlčí. Mezi tím dělal se hrabě Walewski, jako by sobě myl ruce; a jeho nástupce Thouvenel ne jednou pravil: „Nevinněť jsem já krví spravedlivého tohoto. Vy vizte!“ — A jako Herodes posmívali se Palmerston a Russel náměstkoví Krista Ježíše. A hle v den jeho utrpení spřátelili se Francouzové i Angličané, ač byli prvé úhlavní nepřatelé.

VI. Trnová koruna. Před několika měsíci odeslali katolíci z Limburgu sv. Otcí adresu s 80.000 podpisy. Na drahocenné obálce byla od slovítného umělce Soofse překrásná drobnomalba, představující nejsvětější Marii Pannu, ana s hlavy sv. Otcí snímá trnovou korunu, a na její místo klade korunu růžovou. Když byl Pius IX. adresu tu přijímal, položil prst svůj na obraz a řekl: „Růžová koruna nepatří tomuto životu: zde třeba nositi trnovou.“ Usmívaje se dodal pak: „Někdy bývají také růže mezi trním. A zajisté, pánové, příchod váš, zástupců to velice oddaných a velikodusných katolíkův Belgických, jest krásnou růží u pro-

střed *mého trní!*“ — Blaze jim, že sv. Otce v jeho strastech potěšiti mohli! Běda ale nešťastníkům, osvícenou jeho hlavu bodajícím korunou utrpení! Trnové tito se dříve neb později obrátí proti nim, a strašně srdce jejich rozrývati budou.

VII. Ejhle člověk! Pius IX. nyní v bíduu vržený, o svá města oloupený, od svých přátel opuštěný, jest již s potupou a s rouháním vystaven na odiv lidu. — Někteří na oko před ním klekajíce, posmívají se jemu, jiní plíží naň i berouce mu třtinu, kterouž jemu do rukou dali, bijí jej jí do hlavy. Ano, jsou někteří, kteří jej políčkují, říkajíce: „Hádej nám, kdo jest, kterýž tebe udeřil?“ — O ty, kterýž rušíš chrám Boží, a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomozíš sám sobě! Jsi-li Syn Boží, sstupíš s kříže,“ pravili na posměch Židé ku Kristu. — Nyní to vše více méně opakují nešlechtní křesťané jeho náměstkoví. — Papež osvobodil Evropu od barbarství, a nemůže se teď sám osvoboditi. „Doufám v Boha, ať ho nyní vysvobodí, chceliť mu!“

VIII. Útrpné ženy. Uprostřed potupy a posměchu jest předce mnoho soucitných, nábožných duší, jež sv. Otce těší a truchlí nad zlým jeho osudem. Také on hořekuje, pravil katolickému světu v oběžném listu dd. 19. Ledna 1860, jak hluboký jest jeho bol při pohledu na *ztrátu tak mnohých duší*. — Jistý francouzský biskup vece, že každý nově zvolený papež, přijímaje největší hodnost, přijímá na sebe také povinnost lásky otcovské k veškerému křesťanstvu. Pius IX. měl otcovské srdce dříve, než se papežem stal. „On jest to nejlepší srdce za nejhorších časův“ dí o něm Španěl, Juan Gonzales. Pius IX. pláče a zve k pláči, ale nad neštěstím, jež Italii potkalo, nad křesťany, v záhubu spějícími, nad nebezpečenstvím, jež hrozí národům i vládám. — O sebe se Pius IX. nebojí. Není tomu dávno, na den sv. Patrice bude tomu rok, pravil k chovancům irské koleje v Římě: „Vy mne litujete pro mé nehody; ale já nalezám v životě vašeho sv. patrona, že byl po třikráte otrokem, a po třikráte že ho ruka Boží vytrhla z otroctví.“ Církev nebyla jednou, nýbrž tisíce tisíckrát osvobozena. Tisíce tisíckrát se na ni vrhli moci tohoto světa, pronásledovaly ji náruživostí, šlapali po ní lidé; než u prostřed všech nátiskův těchto byla svobodna, poněvadž ruka Boží

neopominula každé její snížení proměnití v slávu.

IX. Svlékání na Kalvárii. Ježíš Kristus byl přioděn sukni nesešivanou; rouchem to *pozemským*. Katané, vzavše mu co na sobě měl, o roucho jeho metalí los. Papež, jsa náměstek Kristův, o svou duchovní důstojnost nemoha oloupen býti člověkem, násilím člověčím ale můž býti zbaven všeho, co má časného a pozemského. Kdož pak práva jeho šlapou nohama a jeho zboží si přivlastňují, dopouštějí se velkého zločinu; urážejí netoliko knížete, nýbrž i papeže, jakož ti, kteří Ježíše Nazaretského o šat oloupili, nejen Syna člověka, nýbrž i Syna Božího urazili.

Mnozí velmožové šlechtní následují příkladu Josefa z Arimathie, kterýžto muž vzácný a bohatý, balsámu v rány Spasitelovy hojně naliv, obnažené tělo jeho ovinul vzácným plátnem. Bylo k tomu veliké zmužlosti třeba; měl ji však, neboť o něm sv. Evangelium dí: „vešel *směle*.“ — Sbírky na pomoc papeži jsou ona prostěradla, kterými věrní katolíci snaží se Pia IX. obvinouti. Nuže, boháči, katolíci, zmužile a velkodušně přinášeje pomoc našemu sv. Otci, náměstku Ježíše Krista na zemi! — „Trpí-li hlava, spolu trpíte i oudové!“

X. Ukřížování. Z předpovědi o papežích, sepsané od sv. Malachiáše, arcibiskupa Armagského v Irsku, praví ona na Pia IX. se vztahující: „*Crua de cruce*,“ naznačujíc, že papež tento dvojí kříž ponese. Nemíníme předpovědění tomuto přičítati větší ceny než zasluhuje; události ale majíce na zřeteli, vidíme, že Pius IX. dvojí kříž nesl: jeden mu vložil na ramena Mazzini roku 1848, a druhý Cavour za našich dnů. A Pius IX. jest volný, všecky tyto nesnáze vytrpěti. „*Chcemeť všecko protivné i hořké snášeti a i život svůj raději položiti, než opustiti věc Boží, věc Církve a spravedlnosti*.“ Však Kristus, ze země vyvýšený, přitáhl všecko k sobě i Pius IX. vydobude neobyčejným utrpením a hrdinskými *ctnostmi* svými Církvi stkvělého vítězství. Přejde čas, kdežto ti, kdož nyní stojí zdaleka, dívajíce se na těžké násilí, činěné a strojené Piu IX., v prsy se bítí budou, říkajíce: „Jistě, náměstek Kristův byl tento!“

Až se slunce pravdy zatmí a národové kráčetí budou v mrákotách a v stínu smrti; až se země otrásati a trůny boriti budou, až

dráčům, kteří se pasou a obohatiti chtějí svato-krádeží, následovníci jich vydíratí počnou vlastní zboží a statky; až se na rovinách italských stíhají budou vojska nepřátelská; — až bude Italie, tento nový Jerusálém, pokutu svých bludů a nepravostí zpláceti: ó jakých bolestných výčitek, litostivých vzdechů a slavných vyznání pak uslyšíme!

XI. Z mrtvých vstání. Náměstek Kristův, jest nesmrtelný; napájený žlučí potupy a octem hany žije mezi minulou a budoucí slávou, podoben ukřižovanému Kristu Pánu v čase mezi dnem stvoření a dnem posledního soudu. Mnozí myslíce, že poslední hodina papežstvu odbila, kopají hrob a připravují mu pohřeb: jest to ale pohřeb, z něhož se proudí dech života! — Až se přiblíží hodina, u Boha uložená, uvidíte papeže, an slavněji než kdy jindy povstává z mrtvých. Tehdy uvidíte ale též jeho strážné, ani se hrůzou třesou, až se rozlomí pečeť, jíž diplomatie hodlala zapečetiti jeho náhrobní kámen. Nepřátelům Pia IX. můžeme připomenouti slova francouzského básníka: „Kam jej vedete? — K smrti! — K slávě!“ —

Opustěný klášter.

II. (Pokračování.)

Po takovém hrozném neštěstí, kterým dům náš právě osířel, otec všecku svou lásku obrátil ke mně. Než darmo. Za mladých let u pacholete sebe větší pečlivost otcova nenahradí starostlivé matky, která vždy přede vším o to usiluje, aby se bázeň Boží a zásady víry křesťanské zakořenily v srdci útlého miláčka. Já zkusil to na sobě. Otec mi příliš mnoho povoloval, a já se kazil den po dni. Druhdy celé dny bývalo mi strávití mezi domácím služebnictvem. Ti vidouce, kterak se otec se mnou mazlí, všelijak mi lichotili a vždy jen se kořili mladému panáčku. Tak uvykal jsem záhy hrát si na pána, poroučeti každému, nevšímati si nikoho. Ano, již jako pachole pokládal jsem se za jakousi vyšší bytost, a tudíž neposlouchal jsem nikoho mimo otce. Ale otec, ubohý otec nehrubě si všimal nevinných, jak říkal zábyvek dobrého děčka.

Konečně nastal čas, že jsem se musil z domova odebrati do škol. Otec ubytoval mne v konviktě, kdež se vychovávala mládež z

nejbohatších domův. Přátelé, znajíce naše důchody a zboží, zráželi Otci, aby nevyhazoval zbytečně peněz, poněvadž bych se mohl s menším nákladem ve školách naučiti tolik, anobř i více, než v onom konviktě. Ale otec nikterak tomu nechtěl rozuměti. Zdálo se mu, že takovou měrou seznáním a spřátelím se s velmoži, kteří pak mi ze staré známosti a přízně školní budou všelijak napomáhati v příštím životě. — Ubohý otec, kterak se sám klamal a šálil! — Chtěje, abych v ničem se nelišil od synkův z nejbohatších rodin, hotov byl mně k vůli stáhnouti s sebe i kůži. A já těžil z této slabosti jeho. Viděl-li jsem u toho neb onoho pěknější oděv: žebroniil jsem dotud, dokavad mi podobného nezjednal otec. — Za prvních let pobytu mého ve školách otec přijížděl často, a po každé dával mi peníze, jež v rukou nezkušené mládeže téměř vždy bývají kamenem urážky. Již to, že jsem se družil k bohatším panáčkům, bylo mi velice na škodu. Z panáčkův těch málo který hleděl si študii, a mláď bedlivá, z většího dílu chudší, stranila se nás. Takovým obyčejem záhy uvykal jsem zahálce a marnotratnosti. Že otec čím dále ne vzděky mohl dávati tolik, co já si přál a chtěl, naučil jsem se dělati dluhy u druhův. Mimo to Židé přinášeli a dávali mi na dluh věci potřebné i nepotřebné. Hrůza mne pojímá, když pomním na tyto žalostné počátky. Já bezděky naučil se lichotiti bohatším, abych od nich tím spíše vyloudil peněz na půjčku. A krom toho ztrácel jsem stud, pozbýváje též přirozené přimosti, jež ležela v mé ovaze. V konviktě panoval zevnitřní pořádek, a pravidel některých šetřeno přísně. Čeho se však nedostávalo v ústavu: byla duše — čili bázeň Boží. Nežádka předkládalo se nám, jak pěkná to věc, vynikati uměním a počestností života; než rady a řeči tyto nebyly oživené pravdou nebeskou. Nikdo nemluvil proti víře a náboženství; nikdo též nedával na jevo, že mu víra drahou. Ano, v vyšších třídách častěji proklouzlo učitelům leckteré slovo, jež nasvědčovalo, že na dně duši jejich jsou náhledy, ježto se nesrovnávají s vírou našeho katechismu. Jednou, dvakráte za týden vykládalo se nám sice náboženství; avšak učitel, který nás naplniti měl vroucí láskou k předmětu nad jiné dražšímu, byl právě neschopným k vznešenému povolání. Snadno se domyslíte, že takovým

způsobem neutvrzovala se nám ve srdci víra; jedni si dělávali smích z učitele, druhí časem i z jeho výkladův, a — vlažnosti v náboženství přibývalo každým rokem. — Tak jmenovitě bylo to při mně. Dobré semeno, které mi bohabojná rodička záhy vkládala do srdce, vymíralo v duši. Nepopíral jsem sice článků víry, ale též nikdy jsem na ně nemyslel, a nad to mořil jsem činy svými všelikou moc, jíž měla působiti ve mně víra. Ráno a večer scházivali jsme se sice k modlitbě. Než jaká to bývala modlitba! — Vidělit jsme, že naši představení nemnoho váhy kladou na modlení; což divu, že jsme i my málo na ně dbali. Ostatně že jsem při vši své vlažnosti jakž takž modlitby své odbýval: k tomu mne vedla památka na dobrou matku; — chtěl jsem zajisté aspoň ráno i večer pomodlit se za její duši.

Na krátce před ukončením studií mých v konviktě potkala mne příhoda, které nesmím zamlčeti. Jak obyčejně měli jsme vyjeti sobě na májovku do lesa, asi míli vzdáleného. Já bych si tam byl rád vyjel na koni, zároveň s bohatšími druhy. Než měsíc byl prázdný a výlet za dveřmi. To mne hnětlo po několik dní. U večer před dotčeným výletem při modlitbě zapomenul jsem na matku, a ulehnuv na lože, pro samé trampoty nemohl jsem zamhouřiti oka. Zdálo se, že příštího rána té hanby nesnesu. V tom mi napadlo, že v druhém pokoji spí tovaryš, u něhož v krabičce viděl jsem peníze. „Vstaň, jdi, vezmi si, co potřebuješ!“ — taký hlas ozýval se ve mně. Já vstal a potichu kradl jsem se k lůžku dotčeného druha. I trásl jsem se jak osyka, za každým krokem na vše strany střihaje uchem a hned v pravo hned zase v levo obračaje oči. V tom slyším za sebou jakési bolestné vzdechnutí. I obrátím se, a vidím — matku, ana sedíc v bílém rouše všecka jest osvícena plamenem. Vzkřiknuv hrůzou, padl jsem bez sebe. Když pak mne druhové vzkřísili, zatajil jsem jim arci příčinu, proč jsem byl vyšel ze své komnaty, ale vyjevil jsem hrozné vidění. Ti se mně notně vysmáli, nebo v té straně byla stolice a na té zavěšeno košili, aby se zaclonila lampa, obyčejně hořící na noc. Než to mi pobouřené krve neupokojilo. Já dostal horečku, a tudíž nemohl jsem s druhými vyjeti do lesa. Ó, jak jsem děkoval Bohu, že mne zachránil od takové hanebnosti, ježto by se byla nikterak ne-

byla utajila. Příhoda ta velice mne pohnula, tak sice, že jsem si ustanovil napravit život. Ale čas i okolnosti mne brzo na novo ztrhly do navyklých neřestí.

Otec můj poznal posléze, jak se omýlil v příčině mého vychování. Chudás nucen se viděl, čím dál tím větší dluhy vypláceti za mne, a já vždy více žádal na šaty i na kratochvíle. Mezi tím důchody otcovy se ztenčily, a on sám vždy více churavěl. Rady lékařské a léky nepomáhaly. Já se navrátil ze škol. Otec v krátce po mém návratu roznemohl se těžce, a již více nevstal. Nestonal pak leč toliko tři neděle a v náručí mém vypustil duši. Ach, dobrosrdečný byl to otec, jenž by pro mne byl i krev dal. Bůh ale rač býti milostiv duši jeho a odpust, že při vši své dobré vůli, tak chatrné dal mi vychování.

Po smrti drahého otce, jsa jediný dědic, uvázal jsem se ve statek. Než v krátce shledal jsem, že jsem na mizině. To mne pohnulo, abych se odebral do města. Zdálo se, že tam věci své snáze uvedu do pořádku. I bylo by se mi to povedlo skutečně, kdybych se byl vyhnul jistému úskalí. V městě setkal jsem se s několika mládenci uhlazených obyčejův ale špatných mravův. Byliť to panáčkové, kteří štítíce se práce, vyhledávali toliko kratochvíle. Ve mně zmohla se na novo marnost, a já se chtěl ve všem vyrovnati bohatším hýskům. Takovou měrou hynulo jmění, hynula mravní síla; já stal se lenochem, rozkošníkem, marnotratníkem. Zlí tovaryši snadno i sebe lepšího pokazí, a což mne, kterýž jsem již v ústavu byl navykal podobným neřestem! — Naše snídaníčka, naše večeříčky končily se nezřídká — chlastanicí. —

Můžete sobě, pane milý, pomyslit, jak se mívá duše při takém životě. Duše hynula, nebo my sloužili tělu; pohoršlivé mrzké řeči schvacovaly k prostopášnostem, a přílišná vydání při malých důchodech stala se u mne původem zatvrzelosti srdce. V povaze mé byla přirozená jakási útrpnost, a druhdy nebylo mi lze potkatí žebráka, jemuž bych byl nedal almužny. — Ale to vše se u mne proměnilo. Maje velká vydání, odíral jsem sedláky, a zřídká kdy sáhl jsem do kapsy k vůli žebráku. Já se zdaleka vyhýbal mrzákům, a dvěře mé byly zavřené nuzářům. City mé náboženské, jež byly již ve škole na shasnutí, nyní uhasly

na celo. Živobyťi prostopášné jest obyčejnou cestou, kteráž přivodí do nevěry: člověk podává se nepravostí, již pro pokoj nutí se peklo pokládati za bájku z dětských let. A tak bylo u mne i u druhův, kteří mne obklíčovali: prostopášnost byla první příčinou bezbožnosti. My se neobírali s knihami; žádný z nás neliboval si v rozmluvách a v mudrování filosofickém: z té strany tedy nestali jsme se odbojníky, pohrdajícími Církví. U nás prostopášnost nevěře otevřela dvěře a pak lovili jsme rozličné žertíky a úštěpky proti víře tu ve společnosti, tam v románech francouzských i německých. Že jsme neznali zásad víry, tím snáze zhostili jsme se jí. Rozkoš, jako had opásala mi srdce a vypila z něho i víru i všeliké dobré náklonnosti, mravopoctnost, jemnost citu, stydlivost a všelikou chuť k práci; láska k rozkoši trávila síly duše i těla. Podobaje se pitomému zvířeti, měl jsem se za člověka nevšedního, jemuž jest vše volno. Dostavila-li se časem lítost, probuzovalo-li se někdy svědomí: společníci udusili snadno lepší takové pocity, a já brodil se v kaluži vždy více.

(Pokračování.)

Nepřátelé Církve katolické.

I.

Kristus, přebýváje mezi námi, kudy chodíval, dobře činil všechněm. Než za všecku dobročinnost a lásku tu odsluhoval se mu svět nevděkem, nenávistí, pronásledováním, až pak posléze i křížem. — S podobným osudem potkává se též Církev: svět, kterýž nenáviděl Krista, nenávidí tudíž i chof Jeho, a pokud může, hyzdí její učení, pronásleduje věrné její. Tak to bylo hned od počátku, tak to až dosavád. Ano, za dnů našich u větší ještě míře rozširuje se záhubná ta nenávist — a proti Církvi strojí se boj, kterým, by možná bylo, nepřátelé Kristovi na čisto by vyvrátili svatou vinici Jeho. Proti Církvi sestoupily a sestupují se davy mocných, obratných, úskočných protivníkův: bezbožníci se jí rouhají, novotáři ji trhají, prostopášníci ji hanobí a vlašni katolíci odřikají se jí. V Němcích, ve Francouzích a v Italii rojí se takoruka den co

den knihy a knížky, jimiž se nevěra rozširuje a velebí neřesti. Knihy takové ovšem nerojily by se, kdyby sobě v nich nelibovali čtenáři; tak ale zhusta jdou jako na dračku. Mimo to nechť ke všem věcem, jež souvisí s náboženstvím, neslýchaná lehkovážnost a nešetřnost k zákonům Církve, hrozná lhostejnost, s jakovouž lidé poslouchají řeči a hledí na útoky bezbožných nevěrečův: to vše, ať pomlčíme o jiných úkazech, žalostná jsou znamení hlubokých ran, jež zasaženo Církvi. Katolík věrný vida, co se děje okolo něho, slušně by mohl plakat s Jeremiášem nad spoustou v novém Jerusalemě. Sv. Pavel předpovídal, že nastanou časy, kdežto se lidem přičítí bude zdravé učení: vidouce, co se píše a děje, slyšíce, co se mluví, směle tvrditi můžeme, že časové naši jsou takovým věkem, na jakový naráží apoštol. Za našich dnův nepravost směle odhazuje larvu, bezbožnost a nevěra hrde vypínají hlavu, a lidé koří se jim. Na vysokých školách veřejně hlásají se zásady, kterými se ruší náboženství, a všeliká sebe patrnější pravda uvozuje v pochybnost. Za našich časův potkáváme se s lidmi, kteří, pokládajíce se za učené, osvícené, pokročilé, honosí se tím, že se zhostili všeliké víry, pohrdají Církví a Kristem, nebem a Bohem. Náboženství křesťanské jest jim lichou pověrou, holými předsudky a planými nálezkami schytralých kněží. — Že jim náboženství to leckde překáží, a pravdy křesťanské na odpor se stavi chtějím a náruživostem jejich: aj, proto hlavně nenávidí a vztekle pronásledují je. Ano, sám JJ. Rousseau, podivný tento myslitel, potkáváje se za svého věku s dotčenými protivníky *všelikého* náboženství, nucen se viděl ozvati se proti nim. Právěť zajisté: „Lidé-ti všechno, cožkoli je lidem ctihodno, boříce, vyvracejíce a šlapouce nohama, nešťastníkům kradou poslední útěchu v soužení, velmožům a bohatcům jedinou uzdu náruživosti: oni uvolňujíce nepravosti od hryzoty svědomí, a etnosti odjímajíce ze srdce naději, honosí se

ještě, že jsou přátely člověčenstva.“ — (JJ. Rousseau Emile d. III.)

Než lidé, kteří pohrdají Bohem a všelikou pravdou, nejsou *jedinými* nepřátely Krista Ježíše a Jeho Církve. K nim přidružují se *jiní*, jenž sobě náboženství dělají sami, dnes také a zítřka onaké, vždy ale takové, jaké jim právě v hod. Náboženství jejich nesmí ani svědomí bouřiti, ani obětí žádati; nesmí věděti o pekle, nesmí mluvit o věčné spravedlnosti Boží Bůh. jejich to bůžek, jenž buď neví o mnoho víc než člověk, a může o něco méně než oni sami. Nad Boha jde jim vlastní rozum, a co jim *obmezený* tento rozum nepověděl, není prý pravdou, jest pověrou, bláznovstvím, šejdem, proti kterému se musí válčiti, až na konečné vyhlazení. Kdo s nimi nesouhlasí, kdo *věří*, že se Bůh zjevil a mluvil k lidem: jest u nich pošetilcem, sprostákem, temnomilcem. — Kdo víře učí, a víry v Krista Ježíše žádá, to prý škůdce člověčenstva, kterémuž nesluší dopřáti svobody k neblahému dílu.

A my ještě neprošli celým tábořem našich nepřatel. — K *dvěma* svrchu dotčeným tlupám radí se *třetí*: jsou to lidé, kteří se sice honosí jménem křesťanským, avšak nicméně s lítou nenávisť na odpor staví se proti Církvi. Jsou to bludaři, sborníci, sektáři rozmanitých jmen a zásad. Ubozí, s jménem a učením Krista Ježíše míchajíce jedovaté bludy své, pod pláštěm dotčeného jména i evangelia, hledí průchod zjednatí krivým domněnkám svým na ujmu pravdě, které učí Církve. A právě proto zuřivě bojují proti Církvi, jež zvěstuje a hájí pravdu. —

Trojí tito protivníci odpovědní Církvi: tu bludaři, odštipenci, kacíři, tam nevěrci, bezbožci a rozumáři, ač v *jednom* nalézají se táboře, nezřídka potýkají se vespolek: v *jedné* věci však vždy jsou za jedno, a ohliskem společné jednoty jejich jest *nenávisť proti Církvi*. A proto též společný vedoucí boj, strojí vždy nové útoky na zlehčení víry, na vyvrácení Církve katolické.

K tomu konci všeliký prostředek jest jim žádoucí, každá lež jest jim vítanou. K tomu konci ohřívají staré klamy a lži, vymýšlejí a roznášejí nové útržky, podle choutek svých natahující, převracející, kazíce i dějiny minulých věkův. Za tou příčinou očerňují Církve a služebníky její, tupí duchovenstvo a řeholníky, ukazují na statky kněžské a na poklady, zboží, záduší Církve. Za tou též příčinou lají všelijak na odpušky, bratrstva, řady, missie a vše, cožkoli podněcuje k pobožnosti. Slova: snášelivost, humanita, osvěta, pokrok, láska k člověčenstvu vyvěšena jsou na jejich korouhvích a ozývají se z úst i ze spisův jejich: v srdcích jejich ale panuje litá nenávisť proti Církvi. Pokud mohou, nezkracenou tuto zášť dávají na jevo všemi obyčejí. Dělavíce se, jakoby toliko jistě *neporádky* v Církvi chtěli odstraniti a odkliditi *pohoršení*, ježto se dějí mezi katolíky, pod takovou zámínkou usilují všemožně *podrýti základy* Církve a života křesťanského. — A tu ovšem nejvíce jim na tom záleží, aby vůbec v nenávisť uvedli papeže čili Stolicí sv. Petra, jelikož o skálu tu zrozrážely se všeliké bludy věků minulých. Proto též hlavní útoky se všech stran dějí se proti této Stolicí. Dvůr Římský, sbor kardinálův, vše co papeže otáčí, staví a ličí se v takovém světle, že poctivý člověk s nechutí odvrací se od vyličených neplech. A jak vypadají papežové na divadle, strojeném odřečených protivníkův Církve! Byl-li jeden druhý z biskupův Římských méně pamětliv svatých velikých povinností, jež leží na svědomí Otcí všeho křesťanstva: poddal-li se jeden druhý křehkostem člověčím, zprzňuje jméno své tou neb onou nepravostí; šetřil-li jeden druhý více zásad ménivě neblahé politiky než věčných zákonův evangelia; pronesl-li jeden druhý dorážeti na panovníky a hromiti knížata, potlačovatele národův: aj, tu na *takové* jen se ukazuje, vady, poklesky, hříchy jejich se zvětčují: — o svatých, o mučenicích, o dobrodincích lidstva, o

neohrožených obrancích národův, o věhlasných zástupcích řádu a svobody: o Klementech, o Řehořích, o Leonech a Innocencích, o Mikuláších a Bonifacích neví se a nepoví se nic; jenom aby se tím drzeji utrhati mohlo papežům vůbec, tím více káletí jmeno jejich útržkami a hanobením. — Nežřídka bývá viděti, že nepřátelé tito sami nemohou věřiti, a nepokládají za jisté, což vyhlášují za pravdu pravdoucí; avšak polříchu, taková jest nenávisť jejich proti Církvi, papeži, kněžstvu, proti víře, Kristu a Bohu, že se neštítí ani patrně lži, pokud se hodí k záměrům jejich. —

Již ale všelikým těmto nepřátelům víry a Církve dostalo se za našich časův soustředivého vedení a shody: vůdkyní jejich stala se — *politika* nového věku! Jest to věc vůbec známá „že všeliké sbory bludařův, povstalých a válčících proti Církvi, časem rozptýlují se na různě, a pozbývají své náruživé pružnosti a horečné síly počátečné. Duch onen, kteréhož Pán sám nazval otcem lži, knížetem světa, nepřítelem a vrahem člověka od počátku, postaral se o *jistou* moc, která usjednocuje rozptýlené síly všech stran, odporujících a bojujících proti Kristu a Církvi. Mocí touto usjednocující jest *politika* nového věku; onano *politika*, jež všechny síly a poklady v přírodě do jedné rukou shromáždí, a vládouc penězi, ramen, stroji a živly, hledí si všelikou sílu mravní podrobiti a vládnouti jí dle své libosti. A *politika* tato záhubné materialní centralisace stala se náčelníci v táboru nepřátel Církve, víry, Krista. „Vy jste slabí“ — tak pravila jednomu i druhému — „já vás chci chrániti; vy jste chudí: já vás obohatím; vy jste bez hlavy: já vám opatřím náčelníka; mezi vámi není jednoty: o řádnou usjednocenost a správu postarám se já; slovem, já vám pomohu k síle, zdaru a vítězství. Toto všechno dám vám — pod jednou ale výmínkou: — poddáte-li se mi na celo — budete-li se mi klaněti!“ — A nepřátelé Církve, víry, Krista poddali se; nevěrci a bezbožníci, rozumáři a se-

ktáři podrobili se politice novověké, slouží jí, vyvyšují a velebí její zřízení; ona pak jim za to všemi prostředky a obyčejí svými: denníky a kanceláři, zákonodárnými sbory a kasárnami, sjezdy a notami svými pomáhá podrývati základy křesťanského smýšlení, řádu, života; pomáhá zlehčovati evangelium Kristovo a Církev, pomáhá usilovati o vyvrácení víry a zahlázení pravdy Boží na zemi.

Smutný to pohled, děsné to divadlo, žalostné podívání na tábor takových nepřátel a na soustředěné útoky jejich! — Tím bedlivěji sluší se na pozorování před tolikerými nepřáteli a hned zjevnými, hned zakrytými útoky jejich, — tím svědomitěji a věrněji třeba znáti, vinouti, hlásiti se k Církvi. Máť zajisté Církev jediná slova věčného života, ježto jí svěřil Kristus; ona jediná vede národy k pravé svobodě; ona jediná životem vezdejším provází k pokoji věčného blahoslavenství. Hání-li tedy kdo tuto Církev, potupuje-li její učení, vezme, že to nepřítel, jenž hledá roztržkám, odtržce, bludům a nevěře zjednatí přístup do srdce a vládu v životě. — Nezbývá nám, leč opatřiti se proti záhubnému šílení a proti střelám útržek jeho zakrytí se štítem víry. — „Věřím, co zjevil Bůh, jenž jest pravda neomylná!“ musí nám býti *heslem*. — „Vím, co zjevil Bůh: učít mne tomu neomylná Církev, ježto jest sloup a utvrzení pravdy, jest učitelkyně, osvěcená světlem Ducha svatého, a řízená Kristem, který dle přípovědi jest i zůstane s ní po všechny dni až do skonání světa.“ — To naše pavez, naše zbraň, naše heslo — abychom v těžkém boji zachovali víru za časův nevěry, a nepomatení úklady nepřátel — setrvali s Kristem. —

Listy o dostavění chrámu sv. Víta.

I. (Pokračování.)

Vy, můj drahý příteli, při tom věení mé krve Vy mně nebudete vytýkati, že se pořádku nevelmi drže, pouštím hned v důkazy o potřebě, hned zase o povinnosti dostavění této všem Čechoslovánům tak drahé svatyně.

Vždyť píš list přátelský, ne pak pojednání nějaké, a potom, ať mluvím o povinnosti nebo o potřebě, k jednomu cíli vždy mířím. Nestávám povinnosti bez potřeby a tak vzájemně. —

Že však jsme se přirozeným během z omluvy: „Co bylo možno předkům, můžeme také my“ pustili do porovnání minulosti s věkem naším, musím již, nechtě nikomu křiv býti, s radostí posvědčiti, že sobě i náš věk, ať nic nedím o těch ušlechtilých, lidumilových ústavech k nalehčení břemen lidských, i co se budov týká, slavné a velebné pomníky na budoucnost staví. Naše královské silnice s mnohými v slohu utěšeném provedenými budovami veřejnými, naše dráhy železné, náš krásný řetězový most jsou slavné a stálé pomníky činnosti a národní snažnosti tohoto věku. Ale jest tu jakés obětování? Nevidíme-li, že na všem a ve všem, cokoliv tento věk rodí, skvary a šplíhy materialismu, zřetnosti, sobeckosti jako postýlka na zrozeňátku — co rodový ráz „otce Sobika“ a „matky industrie“ — se vyražejí? Nechtějtež mne, příteli, z těchto slov pokládati snad za nepřítele průmyslu a činnosti lidské; — nemněte, že bych budovám těm neocenitelných jejich zásluh ujímati chtěl. Do kterých pak dnů bylo by padlo mé obrácení? I Vy víte a s Vámi mnoho jiných, že není brzo přítele průmyslu horlivějšího nade mne, a že nekvilil brzo kdos jiný tak hořkými slzami nad tou bolestnou nehodou, že naše vlastenecká mládež, v jejížto hlubokých báních duševních leží tolik skrytého bohatství, pro němčinu nic ku průmyslu, ale všecko jen k slepému následování se vede. Toto jen, abych všelikému nedorozumění se uhnul. Cením-li ale budovy našeho věku dosti vysoko, pouštím-li průmyslu rád jeho skutečné zásluhy: nechci spravedlnosti ublížiti, bludy množiti zároveň s jinými, kteří v těchto věcech spatřují vrch blaha a poslední cíl veškeré lidské snahy. Pověztež, můj milý! co jest na všech těchto věcech a budovách, ježto by nás povznášelo nad okras našeho tělesného a vezdejšího života, zdvihajíc mysl, srdce, duši do výšin duchových? Kolik jest u nás budov a ústavů, jež by sáhaly přes meze té země, nad požitky účtovnickou zevrubností zaručené, tělu a životu pozemskému příhodné? — Říká se nám: „Káznice, rozsáhlé žaláře vybudovali jsme!“ — Ale dělo se to z lásky k bližnímu, jenž vírem nepravosti zachvá-

cen, duši uvedl v nebezpečenství věčného zahynutí? Dělo-li se to, aby zločinec místa nabyt, kde by poznáv svou vinu a nahlídnuv v hlubině závratné propasti před nohama, zarazil se, slzel a napravil se? Nezpomínali-li jsme také *drobet* a snad *jediné* na své tiché odpočívání v noci, na svou bezpečnou lesem chůzi, na svého vola i osla, na ty pokované, bohu mamoně v tmavých sklepích vzdělané oltáříky, na své truhly, skříně, měšce, o jeho duši ani nezavadivše? — Řekne se: „Máme silnice — díla to slavná, památná!“ — A, či nic při nich nemýšleno leč na rozšíření slávy Boží, na otužení lásky k bližnímu? Dráhy železné proto-li jen budovány, aby ubohý chudý křesťan dříve k lacinější *solí* přišel, myšlenky spasitelné rychleji z kraje do kraje se dostávaly? — Či se vše to zlato k jich rychlému dostavění Židem, křesťanem tak ochotně snešené, obětovalo čisto čistě z lásky k lidem pro blaho obecné? Pak-li ale také na akcie, na úroky, na zápisy zpomínáno, což jsme tu učinili více, než co by také pohané na místě našem byli podnikli, i skutečně činí? Nestojíli tu výš sprostý vesničan, jenž k svému poli u křížové cesty vítězné znamení křesťanstva z kamene staví? — *Divadla* — potřebné to našemu věku a městům nevyhnutelné to budovy. — Ale kde a kdy se stavěly, nezpomínáno-li ná jiné, leč abychom slyševše ráno řeč duchovní v chrámě, u večer také místo měli, kde bychom řeči a zpěvy mravné jako v životě a zrcadle zhlíželi? — Kde, můj drahý, ve všech těchto věcech hlídka ze života psychického do říše duchové a křesťanské? Kde sahání a směr přes pozivu, pohodlí a zisk tohoto života? Kde slavný, veliký, našeho dlouhého pokoje a příznivých let důstojný pomník, mající potomstvu svědčiti o křesťanské lásce a nábožnosti naší? Vůkolí Palmyry dávno v poušt se proměnilo — lité saně těkají tam a řvou ve své neukrotitelné říji: chrám Slunce tam ale do dnes po tisíci letech vydává svědectví nepodezřelé o nezištné a hluboké nábožnosti Palmyřanův. A kde poušt vždycky byla a po dnes jen písek na palčivém slunci se praží, i tam vybudovali sobě pohané v chrámu Zeusa Amona trvalý pomník, že se i v duchové říši unášeti a nad tělesné pouze účely povýšiti uměli.

(Pokračování.)

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 16. Ledna 1861.

[Dědictví Malíčkových. — Bibliotéka pro mládež.]

Bylť v literatuře naší věk, kdyžto v jistém ohledu ničím tolik se nešířily kruhy českého čtenářstva jako spisy, vydávanými pro mládež a lid. V předešlém století razil cestu výborný *Krameryus*, jeden z těch mužův nesmrtelné slávy, kteří zachovali národ náš od smrti a uvedli jej na cesty nového života. V prvních 25 rocích tohoto věku vždy jen pořádku se vydávaly knihy české: na mládež však předece pamatováno. Tehdy objevily se překlady několika spisův Salzmannových, ku kterým se přidružily později četné povídky na slovo vzatého kněze Kristofa Šmida. Původní spisovatel vyskytl se za onoho času toliko jeden — *Vojtěch Nejedlý*, který „Ladislavem“ svým chtěl se zavděčiti mládeži. Mezi překladateli a vzdělavateli spisův pro mládež zaujali však čestné místo: Rautenkranc, J. Javornický, Norb. Vaněk, J. Vlasák, V. Hnojek. Pozdější dobou, počínajíc od r. 1820 — 1830 literatura naše rok po roce vždy výše se nesla; básníci jako J. Kollár a Fr. L. Čelakovský se zvučnými vary povstali v národě. Jindř. Marek jal se vzdělávati českou belletristiku, V. Klicpera obohacoval literaturu básněmi dramatickými, Jungmann, Ant. Marek, Palacký, Presl, Sedláček dokázali, seč jest jazyk český na poli vědeckém; — než mládeži naší ani za oné příznivé doby nezrodil se žádný samostatný spisovatel. Vyjímajíc několik povídek od spaniloduché „*Dobrovolstky čili Mariě Antonie*“, panny to z řádu Alžbětinek, vše, co pro mládež vydáno, jsou překlady. Později jemný přítel mládeže K. *Vinářský* uvil dvě krásné „*Kytky*“, jinak ale po původních povídkách a spisech naučných pro mládež ohlížíme se nadarmo. Tím více máme překladův. K Šmidovým spisům přidružno *Niericory*: J. Malý, J. Pečírka, B. Tomsa, J. Vávra pracovali v tom ohledu nemálo. V posledním desetiletí přibýly pak též překlady povídek *Hoffmannových* a j.: avšak znamenitějších, věku mladému *přiměřených* prací, ač vyjnou-li se spisky *Ehrenbergových*, *Douchových*, *Hlinkových*, i tu pohřešujeme. A přece po našem zdání měla by mládež obzvláště opatřena býti hojnou zásobou *zdravého* duchovního pokrmu. Překlady spisův Šmidových, jak svrchu řečeno, za svého času dobře sloužily a mají své zásluby: avšak nyní slušelo by již, aby se podávalo mládeži naší kvítí z domácích sadův, podávaly se jí nejen *povídky* ale též *cestopisy*, knihy *dějepisné* a *životopisné* atd., vyznačené *českým národním* rázem. Mládež, ta to kvetoucí naděje vlasti, od-

cizuje se národu netoliko německými hlavními školami, normálkami, reálkami, gymnasiemi, ale též knihami, jimiž ji zasypá cizina, z kterých vane cizota.

Citelné tyto potřeby majíce na zřeteli, tím povděčněji uvítali jsme „*Dědictví Malíčkových*“ povstale v Králově Hradci. Utěšený zrůst, ježž bere, rozšíření, kterého se mu během jediného roku dostalo — čítat zajisté již 5000 údův z Čech i z Moravy — a první spis, ježž vydalo — vše ručí, že můžeme na příští časy mnohem více doufati. I doufáme, že správci dotčeného Dědictví sami zavdají spisovatelstvu podnět k čilejšímu vzdělávání *samostatné ryze české literatury pro mládež*. — Není to arci snadná věc, dobrou práci v dotčeném oboru obohatiti národní literaturu; ale též jisto jest, že ve vlasti naší české moravské rodí se hlavy čilé, bystré, způsobné ke všemu, a najdou se i k tomu. Než pošetilostí bylo by vždy, kdybychom čekati chtěli, až se nám takové hlavy s původními pracemi v dotčeném oboru objeví. Rovněž tak bylo by nerozumem, kdybychom směli se domnívati, že Dědictvím Malíčkových bude lze vyhověti všem potřebám, kteréž se naskytují ohledem na literaturu pro mládež. Pomáhati třeba tu ovšem i jinými způsoby. I zdá se nám, že by v tom ohledu dobré věci rychle i platně se posloužilo, kdyby se přátelé mládeže naší zasadili o vydávání *rádné bibliotéky pro mládež*, a ve sbírce té podávali netoliko povídky, nýbrž i spisy jinak milé a prospěšné mládeži. Mohly by to býti *rádné a zprávné překlady spisův, vybraných z anglické a francouzské, polské, ruské, německé literatury a vzdělané pro naši mládež*. — Netěžko bylo by získati nakladatele — o jednom již víme sami: p. Karel Bellmann totiž byl by hotov, uvázati se v také podniknutí. — Netěžko byloby též každým rokem aspoň 12 spisův tohoto druhu podati do tisku. Jsmeť přesvědčeni, že v seminářích našich Pražském, Budějovickém, Králově-Hradeckém, Litoměřickém zajisté snadno by se našlo tolik láskou k věci svaté nadšených mladších bohoslovcův, kteří by každý během roku alespoň jedním spiskem posloužiti dovedli mládeži naší. Netřeba než *společné úmluvy* a jistého *reditelstva*, ježto by vybíralo spisy příhodné, a bibliotéce pro mládež naší i co do věci i co do formy dalo a zaručilo ráz národní a katolický. — Nuže všimněte sobě tohoto návrhu, draží nadějný druhoře naši v seminářích českoslovanských v Čechách i na Moravě. Myslíme, že to pěkné, bohumilé dílo, ku kterému vás vybízíme. *Nakladatele* hotového již máte, a *rozšíření* ovoce prací vašich, ač budou-li dobré, jest *jisté*. Nezbyvá leč odhodlati se k dílu, usrozuměti se a postarati se o *rádnou redakci* a zprávu: vše jiné dal již a dá Buh. —

V Praze dne 2. Února 1861.

[Ronge a „Národní Listy.“ — Komory.]

Kdo neslyšel o zlopověstném původci německého katolictví, Johanesovi Ronge? — Německý tento prorok počal r. 1845 ohlašovati nové křesťanské náboženství, při kterém netřeba — věřiti *nic* a báti se ničeho. Že začal nejprve zuřiti na papeže a vyhlašovati konec římské církve: v Berlíně a v Lipsku, ve Vratislavia ve Frankfurtě nosili jej na rukou, panicky snášely stříbro a peníze na věno té šťastné vyvolené, kteráž se měla státi ženou nového reformatora, atd. Nikde téměř nepozdvíženo hlásku, ač pověstný reformator odmítal a zamítal jeden článek víry po druhém. R. 1848 obrátily se věci. Zlopověstný apoštol, octnuv se ve Frankfurtském parlamentě, okázal se ve své nahotě a nejčastěji apoštolovával n džbánku piva pozdě do noci v pověstné pivnici, naplněný spiritusem, osvěcený líhovinou. Později dal se do Hamburгу, až pak posléze ujel s jistou ženuškou, kterouž byl mloudil muži a po některém čase opět zapudil k vůli jiné. Konečně vida, že jest v Němcích po žních a slávě, uchýlil se přes moře do Angličan, a pokoušel se i tam provozovati své řemeslo. Než hle, právě se dozvídáme, že sobě veliký reformator vzpomenu na nás ubohé v císařství rakouském. I vydal „*otevřený list*“, v kterém srdce jeho žalostí nad nehodami naší říše, kterých prý by nebylo, kdyby se byla říše naše otevřela „*opravám* Církve“ t. j. po česku: *německému katolictví*. — Avšak ještě prý byl by čas. Rakouské německé krajiny mohou, prý, činiti pokání a odtrhnouti se od papeže, odvrhnouti pouta římské církve, kněze sprostiti celibatu a pustiti na svobodu, aby se mohli ženiti, kněžím pobrati zboží a kostelům záduši: pak bylo by prý brzo dobře; rakouské vládě otevřelo by se Turecko, tamnější národové připadli by rakouským Němcům, jako Angličanům připadly Amerika, Indie, Australie. — Rozumí se samo sebou, že Ronge ovšem dolehá též na zrušení všech klášterův a — konkordátu. — Ronge mluví k „rakouským Němcům“, t. j. k té části rakouské říše, jež, spojena jest s ostatním Německem. My v Čechách a na Moravě nejsme Němci; ve Štyrsku, v Korutansku, v Krajinsku, v Přímoří máme bratry slovinské, a ti také nejsou — nechťi býti Němci: než apoštol německého katolictví rád by ovšem i nás obdařil svojí novou svobodou a vírou, rád by ji zanesl též na jih a východ k Slovanům v říši turecké. Není-li to velikodušný dobrodinec? Apoštol osvěty chce nás vysvoboditi z okovův Římské Církve, uděliti nám nové Credo, zjednati nové kněžstvo, naplniti pokladnice říšské a měšce peněžníkův zbožím odcizeným kněžstvu a klášterům, kostelům a Církvi — a nad to ještě přeje nám vysvobození od konkordátu. A

hle, nevděčné *Národní listy* tomuto spasitelskému hlasu nechťejí věřiti; ony jej pokládají za hlas *nezdravého* rozumu, a důrazně odmítají rady i rádce. Co tomu řeknou pp. Schluselka i Kuranda, paní Presse a Ostdeutsche Post ve Vidni, a v Praze naší Tagesbote, že *Národní listy* tak určitě zamítají snahy a směry učení Rongeova? *Doufejme*, tak čteme v dotčených *Nár. listech*, že *zdravý rozum rakouských národův i tu na pravě uhodí, nemaje třeba cizinských rádcův*. — Děkujeme *Nár. listům*, že po *zdravém* rozumu zamítají snahy a směry Rongeovy, děkujeme jim, že vedeny smyslem a citem vlasteneckým, cizinským rádcům řekl bez obalu, že jich nepotřebujeme, aby si zůstali za horami. Doufáme, že se vázuá ta slova „*Národ. listův*“ ozvou v každém srdci, jež zachovalo cit a smysl pro pravdu, mravnost, spravedlnost, národní pokrok a svobodu. Doufáme, že každý věrný národovec Rongeovi a stoupencům jeho — i byf svou německou tvář zakrývati chtěli pláštěm naší národnosti a bůh ví jaké svobody — s důrazem poradí: „*Zůstánte za horami, klidte se od nás!*“ — Škoda, že některé komory obchodnické i u nás neměly tolik *zdravého rozumu*, co ho v příčině dotčené na jevo daly *Nár. listy*: nebylytby zajisté blábolily to ono z programu Rongeova. Než o tom po druhé.

Italie.

V Římě, dne 15. Ledna.*)

[Slavnosti vánoční — Kázání kněze Kajsiwie] |

Řím, ač jsou Piemontští již před branami, a Napoleon, jak se zdá, toliko smlouvá se s nimi: „*Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím*“ — Řím vždy ještě pronáší na sobě ráz „*svatého města*“ — stolice veškeré Církve. Tak bylo o *Vánocích*, tak o slavnosti zjevení Páně. — O slavnosti sv. tří králův jsou to hlavně dvě místa, kdež bývá viděti, čím jest Řím světu křesťanskému: jest to kostel sv. Ondřeje (*San Andrea della Valle*) a *propaganda*. Co se dotýče slavnosti v propagandě: na té, jak známo, bývá slyšeti syny národův ze všech končin světa, jenž rozmanitými jazyky oslavují Spasitele a blahoslavi nejsvětější Rodičku jeho. Uprostřed této směsice jazykův zaznívaly letos také hlaholy *slovanské*: Polák, Illyr, Bulhar vítali Ježíška jazykem drahé otčiny. A mimo to Angličan, Španěl, Francouz, Vlach, Řek, Němec, Švéd, Laponec, Peršan, Indian, Čiňan, Mouřenín, Američan, Australan atd. mohli v propagandě slyšeti řeč své vlasti, na důkaz světu, že Církev každému národu jest matkou, každého

*) Dopis ten není leč výtahem z listu, který psán jest z Říma d. 15. Ledna výtornému *Tydeníkovi katolickému* kněze *Prusinovského* v Poznaňsku. — Kladouce jej do Blahověsta, konáme toliko povinnost ve službě pravdy. Red. Blahov.

jazyka s touž láskou chce užiti k ohlašování velikých věcí Božích. — A podobně to vypadá v kostele sv. Ondřeje. V dotčeném chrámu Páně chovají se jesličky Betlémské a po celý týden střídají se tam u oltářův i na kazatelně kněží rozličných obřadův i jazykův. Po mši svaté latinské, řecké, maronitské, arménské, slovanské, chaldejské, syrské následuje kázání: vlašské, francouzské, polské, anglické, německé, španělské. Ille, nový to dukaz, kterak v Církvi katolické každá národnost má svoje práva, každému národu slovo Boží káže se v jeho jazyku, každý obřad se ctí a váží, pokud nečelí proti jednotě víry a lásky.

Co se dotýče kázání, ježto se činila v dotčeném chrámu, litujeme, že nám nelze položit v Blahověstu našem řeči, kterou měl slovutný kněz *Jeronym Kajsiwieč*, jeden z předních kazatelův polských. — Nadšenec mluvil nadšeně — o *pronásledování křesťanstva* za našeho věku, kdežto dříve pohanství oživilo na novo. — Vylíčív, co byl *Rím* starý pohanský, dědic východních mocnářův s celým jejich despotismem, dědic řecké uhlažese všemi neřestmi nosti, a kterak *Cířihrad* ani za křesťanských panovníkův nepozbyv dřevních pohanských zákonův římských, při pádu svém do rukou tureckých, na západ vrhl kvas dávné pohanství: vykládá nynější boje. — „Takými cestami, B. N. vece, došlo na nynější válku mezi pohanstvem ožvlým a křesťanstvem, mezi revolucí a Církví. Pravím pak vám, že se věc neobmezí na oloupení papeže, neukončí se tím, že jej udělají žebrákem aneb placeným sluhou: — nepřítelům jedná se o to, aby samu duchovní vládu jeho převrátili, spoutali, a by možná bylo, vyvrátili. Nebo zdaliž lidé, jenž nosí před sebou sabaudský kříž, nehledí přede vším všude, kdekoli opanují, kněze vyhnati z ústavův milosrdných a ze škol, i odevzdati je do rukou bezbožníkům a odpadlíkům katolickým? Nehledí-li bedlivě žalářovati a rozháněti služebníky Páně i panny, zasvěcené Bohu, a slovy, písníčkami, spisy a hrou na divadle v lehkost i v posměch uvozovati tajemství svaté víry naší a všecken stud i mravopočestnost? — Kterak mnedle všeliké ty věci souvisí s Němci, anobř i se světskou vládou papežovou? Ach! jim nejedná se jediné o to, ale přede vším záleží jim na tom, aby z Vlachu — by možná bylo, z celého světa vykořenili papežství, víru, Církev katolickou — aby, jak se rouhají, 18stoleté panování pověry odklidili a obnovili dávný nesmrtelný Rím. A jeden z nich, pravý to šílenec — Šyna Božího vyzval na souboj, vyčítaje že prý, nemluvil pravdu, a dokládaje, že prý ovšem „přemohou brány pekelné!“ Kdo tedy zvítězí v tomto zápasu na smrt: zdaž papež a Církev neozbrojená čili ozbrojená

i vítězoslavná revoluce? Zdaliž pak osvěta křesťanská ještě jednou přemůže pohanstvo či mu pustí pole? —

Ó věrte — zvítězí bezbranní! —

Tak mluvil v památné basilice sv. Ondřeje kněz našinec. — Slova jeho bohejž by nalezla ohlasu všude! Kněz Kajsiwieč nedívá se na věci z daleka — žije v Římě od mnohých let a neumí bílého nazývati černým! — Kněz Kajsiwieč jediným slovem svým větší poskytuje nám rukojemství, než sto placených dopisovatelův novinářských. —

Kronika.

Z Prahy. Příští neděli počne se ve chrámu Páně u sv. Salvatora konati pobožnost 40 hodin k uctění Nejsv. Svátosti oltární, způsobem nařízeným od papeže Klementa XI. a Benedikta XIV. Pobožnost řečená ukončí se na popečení středu večer o 5¹ hod. slavným průvodem a požehnáním. — Zároveň můžeme dodati, že táž právě katolická pobožnost v krátce jistým řádem po celém arcibiskupství se uvede do života.

— První neděli postní započnou missie, čili duchovní cvičení k probuzení a utvrzení křesťanského života na osadě Slonpnické u Litomyšle. Od tamtud odeberou se OO. misijnáři do Telecího a posléze do Polné, kdež obývati se budou tak řečené renovace.

— J. Em. p. kardinál d. 7. února vysvětil na kněžství etihod. jahna p. Adama Královce; dne 14. února pak udělovati bude nižší svěcení 14 chovancům 3ho roku v kníž. arcib. semináři.

— Minulého roku na jaře zaslali reholníci z Čech a z druhých vlastí rakouských sv. Otcí addressu věrně své oddanosti. Stalo se to, jak nám praveno, původem vys. důst. opata Břevnovského, *Jana Rottera*. Sv. Otec nepominul, za synovský list odsloužit se po svém obyčeji otcovským přípisem, kterým děkuje za lásku, poručena se činí do modliteb svých věrných.

— Jeť věru až ku podivu, kterak se během 30 let svého trvání ve vlasti naší rozmnožila kongregace Milosrdných sester u Karla Bor. R. 1830 přišly do Prahy 4 sestry, dvě mladé, rodilé z Čech, dvě starší, zkušené rodem Francouzky. Prvním stanoviskem a polem činnosti jejich byl ústav pro dospělé slepce u sv. Rafaela pod Bruskou. Vedle seznamu podaného v schematismu duchovenském čítá se nyní v samém Pražském arcibiskupství sester milosrdných 152; mezi nimiž se nalézá Moravanek 12, Slezanek 17, Polky 2, Rakušanek 6, Tyrolky 4, Vlaška pak 1, Lužičanka 1, Stajerka 1, Saska 1. Vše druhé jsou rodilé v Čechách. Poslední profesí byla na den neposkvrněného početí P. M. a 11 panen složilosluby.

— Jedno z nejsilnějších bratrstev u nás v Praze jest sv. Jana Nep. na Skalce: máť asi 2000 údův ze všech stavův a částí města. Založené v předešlém století znamenitě kvetlo až do časův Josefa II., kdež zároveň se všemi jinými zničeno jest. Oživilo pak za našich dnův snahou nynějšího ředitele svého pana Ant. Rosta.

Z Moravy. V Brněnském biskupství zkvítá nové bratrstvo „ustavičných ctitelův nejsvětější Svátosti oltářní“ jež při konci minulého roku již 4000 údův čítalo. Mimo modlitby konané k uctění velebné Svátosti zavazují se účastníci řečeného bratrstva, napomáhati k zvelebení služeb Božích tím, že chudé chrámy podělují rouchy bohoslužebnými.

Ze Slezska. Biskup Vratislavský, usiluje v biskupství svém rozšířiti spolek sv. Michala, vydal za tou příčinou obzvláštní pastýřský list, v kterém dí: „Veliká válka zdvihá se, a vy, vaše duše — jsou kořisti tohoto boje. Vyrvatí vám křesťanství, vyrvatí je vašim dětem, to jest konečným účelem války, kterouž ohlašují falešní proroci a vedou zástupové omámení. Pro svou osobu sv. Otec potřebuje málo a čehož potřebuje, nalezne všude; mnoho však potřebuje k opatření záležitostí církevních, rozšířených po veškerém oboru země; potřebuje mnoho na výživu zahnaných biskupův, kněží a úředníkův, kteříž byli věrní své povinnosti, a zbavení jsouce úřadu i chleba, u něho hledají útočiště. Nuže, slyšte prosby naše a berťe účastenství: můžete to všickno vznešení a prostí, boháči a chudáci, panstvo, i služebnictvo, starci a děti. Snásejte modlitby své a dárky! Avšak přinášejte je nikoli jen ústy a rukama, něbrž srdcem, přinášejte je s katolickou láskou a ochotou.“ — Výbor řečeného spolku zaleží z 22 údův, mezi nimiž se čítá 9 kněží. —

— Ve Vratislavi horlivostí a poženáním Božím v práci neunavené vyniká kněz *Robert Spiske*, kterémuž Pán udělil zvláštní milost v příčině obracování protestantův na víru katolickou. — Při konci minulého roku skládalo opět 40 protestantův do rukou jeho vyznání víry a z týchž rukou přijímali poprvé tělo Páně. — O neunavené horlivosti řečeného kněze mimo jiné patrný důkaz ten, že odbýváje missii v Setzdorfu, na osadě to v Slezsku císařském, odbýval ji sám, a po 9 dní každého dne 3 kázání mival k lidu. — Za to ale žehná mu Bůh. —

Z Irska. Příkladná oddanost Církvi, kteroužto slyne národ irský, jeví se za dnův našich mnohými způsoby, obzvláště v příčině sv. Otce. Posléze usnesli se Irští katolíci na tom, že chtí sami několik plukův branného lidu vypraviti do pole, poslati je sv. Otci, a živiti potud, pokaváde by jich měl sv. Otec zapotřebí k obraně své.

Z Německa. V arcibiskupství Kolínském založilo se bratrstvo sv. Michala — jak známo — ku podporování sv. Otce modlitbami a penězi. — Po celé arcidiecési hlnou se věřící do tohoto bratrstva, tak sice, že skoro na všech osadách všickni osadníci dali se zapsati. —

— Katolíci v Němcích bolestně želi nad ztrátou třech znamenitých mužův: kanovníka Melhuckého *J. Himiobena*, legačního raddy *Liebera* z Kambergu a státního prokuratora *Wiesta* z Ulmu. Kněz Himioben proslavil se i co kazatel i co spisovatel.

— V Paderbornu vybidnul p. t. biskup tamnější, Martin, aby věrní první neděli adventní přistoupili k stolu Páně, sv. přijímání obětující na vyprošení pomoci sv. Otci. V Paderbornu čítá se asi 9000 katolíkův: u stolu Páně v onu neděli bylo jich výše 4000. — Krásný to důkaz, jak mezi Vestfalci kvete víra.

Z Paříže. Zde se rojí vždy ještě brožurky, kterými se doličuje, že prý katolíci mohou být bez pápeže; — mohou se řídit i zpravovati sami, a na nejvýš toliko dávati mu o sobě *jakés takés v'domosti*. Domníváno se vůbec, že se to děje z rozkazu Napoleonova. Proti tomu domnění ohražuje se ale Napoleon deníkem svým *Moniteurem*, jelikož prý jest, jak známo, věrným synem Církve! Císařovna Eugenie, vědouc, co se děje v Římě, bolestně to nese a hodlá, prý, vydati se na pouť do Jerusáléma, pouť tu obětující za odvrácení nátiškův, jež se dějí sv. Otci. Napoleon, dívaje se na bolesti své manželky, chová se při *patrných* těchto výčitkách dosti trpělivě: anobř i slova ostrá, jimiž Eugenie doráží na škůdce a odpovědníky sv. Otce, Napoleon neváží jí těžce. — Je-li to láska k choti či hlas probuzeného svědomí, těžko rozhodnouti u Napoleona.

Z Norského severa. Kněz *Štěpán Džunkovský*, rodilý Rus, jenž se byl před několika lety stal katolíkem, založil r. 1855 misijnářské stanovisko v posledních končinách norských. — Během 5 let povstaly v oněch stranách již 4 osady, z nichž 2 jsou v norském Lapsku (Altengaardská v krásném údolí Alten a Tromsoeská ve hlavním městě Finmarkském). Na ostrově Faröer-ském jest osada misijnářská v Thorshavnú a na ostrově Islandu v Reykjavíku. Mimo to rozšířili misijnáři naši též činnost svou do Lerwicku na Shetlandských ostrovech v Kirkwallnu a Orkadach. Vedle ústavy norské pracují a působí kněží naši *svobodně*; jediné na ostrově Islandě vadí jim nesnáselivé zákony z dávnych věkův.

Z Turecka. Turkův nebylo by již v Evropě, kdyby se jich nebyli ujímali Angličané a Francouzi. Za to se odsluhují do-

tčení Turci křesťanům pod vládou sultánou. Křesťané v některých krajinách, nemohouce již déle snášeti krvavých rátskův, stěžovali si u sultána. Za tou příčinou přijel také velkovézír do pašaliku Niši a potrestal některé násilníky, jiné pak donutil, že museli křesťanům navrátiti odcizená pole. Než sotva byl odjel vezír, nastalo tím horší řádění. Křesťanům nezbývá leč utíkat i ukrývat se v lesích, ač nechtějí-li zaplatiti hrdlem a odse- děti v žalářích, že směli žalovati na své tryz- nitele. Nejedni skutečně jsou zabiti, jiní na skřepci ntrýznění, jiní ukrutně žalářováni. Ano v jediném pašaliku Nišském čítá se 600 ta- kových vězňův. Osman paša jest předním tryznitelem nešťastných našich bratrů.

Z Asie. Minulého roku divocí Drusové na horách Libanonských uderili na křesťany a vydrancovavše dědiny, zapálivše domy, zpr- nišše panny a ženy, ubohých bratrův našich pobili na tisíce. Podobně počínali sobě rozli- cení Turci také ve městech, n. p. v Damašku. — K potlačení strašlivých těchto násilníkův připloulo francouzské vojsko, ku potrestání zločincův přijel turecký komisař Fuad paša. — Pravda, že někteří zuřivci jsou potrestáni na hrdle; pravda, že se má křesťanům vyplati- ti jakáž takáž náhrada; pravda, že Turci u přítomnosti francouzského vojska nesmějí řádit jak řádili. — Než dlouho-li to bude tak trvati? Evropské mocnosti, obávající se, aby Napo- leon III. neužil této příležitosti k opanování Syrie, nedopustí, aby tam Francouzi dlouho pobýti směli. Jak mile však odejdou vojska křesťanská z dotčených končin, rozlícení Turci bez pochyby počnou vraždit na novo. — A těmto Turkům pomáhala Evropa! — Křesťan- ská láska pomáhá nyní křesťanským bratrům. Nejvíce v tom ohledu již učinili katoličtí Francouzové. Z Francouz totiž posláno ku podporování oloupených křesťanův 1,356,512 frankův. Kněz *Lavigerie* rozdělil tyto peníze tak, že dílem dal pobořená stavení opět zří- diti, šaty, potravu i semena koupiti, dílem hotovými penězi podělil oloupence, dílem pak založil dva sirotčince, ve kterých se 1000 osi- řelých dětí připravilo útočiště. Na dvou ji- ných místech, v koleji Gazhírské a Anturské jest 260 ubohých sirotkův opatřeno.

Oznamovatel literní.

— Časopisu katolického duchovenstva vy- šel svazek I. ročníku II. K šestým pojednáním z bohovědy, z nichžto každé z jiného jest oboru, přidruženo *sedmé* o životní otázce školní, na něžto sluší obzvláště obrátiti zřetel. Časopis, jak známo, vydaváný v. d. p. kan. Vinařickým, vychází 8krát do roka ve svazcích 5archvých. Cena předplatní na rok jest v knihkupectví 3 zl. a se záсылkou poštovní 4 zl. r. č.

— P. J. Jireček vydává ve Vídni stará klassické přeložení *Žalmův Davidových* v ver- ších časoměrných.

— Kněz Janura, farár v Novém Hradci, vydal kázání postní pod názvem: Patero kajících smyslů. Kázání ta stručná i jadrná vynikají obzvláštní originalní formou, ač užil p. spisovatel staršího latinského díla. Knížka prodává se po 50 kr. Výnos věnován jest na zvelebení chrámu Páně sv. Jana Křt. na osadě Novohradecké.

— Nové *zpěvníky* pro mládež *ve škole i v chrámě* čili sbírky přiměřených, starých i nových písní vyšly jeden v *Táboře* u A. J. Land- frasa, druhý v *Plzni* péčí Fr. V. *Karlíka*, učite- le v Rokycanech.

— *Školník*, vydaváný kn. J. Šrůtkem čítá již výše 1000 odběratelů v Čechách i na Moravě.

Paběrky.

— Francouzský prefekt na ostrově Korsice naléhal u biskupa na to, aby vypověděl Jesuity a kapucíny, poněvadž prý neumějíce francouzsky, — k ničemu se nehodí. — Že se nechtěl pro- půjčiti biskup, vláda udělala to sama.

— Kněží Ziętkiewiówi v Labišině a knězi Dzierzawskému v Ostrovitěm vzali úředníci prustí na zájem prvnímu nábytek a krávu a druhému dvě krávy, že se zdráhali zaplatiti po- kutu. A proč hnedle byli pokutováni řečení kněží? Až, proto že — neuměli neb nechtěli vládě dopisy své zasýlati německy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiocesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. Matouš *Červenka*, kněz řádu piarist. v Praze, dne 22. Ledna.

p. Viktor Fr. *Strach*, kněz řádu prémonst. na Strahově, dne 30. Ledna.

Vyznamování:

p. Vojtěch *Hlínka*, kněz arcidiéc. Pražské, jme- nován bisk. notářem Králové-Hradec.

p. Frant. *Hřídek*, proz. učitel nábož. na c. k. gym. akadem., stal se skuteč. uč. nábož. na vyšším gymn.

p. Ant. *Peroutka*, kaplan u sv. Ducha v Praze, stal se uč. nábož. na nižším gymn. akad.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Hájek* za far. do Schoenthalu.

p. Ondřej *Jaeger* za far. do Lobsů.

p. Eman. *Kreuzer* za far. do Prostiboře.

p. Št. *Freiesleben* za fundatistu do Sangerbergu.

p. Jan *Hübner* za administratora do Vranova.

p. Mikol. *Trapp* za administ. do Nové vsi ve vikar. Borském (Hayd).

B. V diocesi Budějovické.

p. Michael *Schoenbeck*, Dr., děk. kapit. Buděj., zemřel dne 24. Ledna.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kultůpů
na pulr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VACLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli 1. v postě.

Sv. Matouš IV, 1—11.

V čas příjemný uslyšel jsem tebe, a v den spasení spomohl jsem tobě. Aj, nyní jest čas příjemný, aj nyní den spasení. (2. Kor. VI. 2.) Tak mluví k nám dnes sv. apoštol Pavel. Než co hnedle míní slovem: *čas příjemný*? Zajisté nic jiného, než onu přeradostnou dobu, kdežto sám Syn Boží s nebe sestoupil, aby se stal Spasitelem našim. Ano, žádoucí onen čas má na mysli apoštol Páně, na který se tisíce tisíců těšilo; blahý onen čas, kdež vzešlo nám světlo, světlo to pravé, jež zapudilo tmů bludův a smrt neřestí tohoto světa. Již ale pečlivě matce naši, sv. Církvi katolické, ježto se k nám ozývá slovy apoštolovými, příjemným časem jest také nastalý čas postní. A to všim právem. Nikdo, pokud umí náležitě vážiti věci, nebude o tom pochybovati, a zasněcuje půst v duchu Církve, shledá i přesvědčí se, že skutečně příjemným jest čas postní pro duše naše. Nuže nelenujme i my, a čas onen příjemný zasněťme:

1. *pravým postem,*
2. *stálým bděním,*
3. *srdečnou modlitbou.*

A za jakou asi příčinou? Arci za žádnou jinou, než aby se zde — *postil*. Ejhle, považ to člověče! Bůh, jemužto se koří nebesa i země, k jehožto slovu se hrnou zástupové andělův, aby na pokynutí vyplnili vůli Jeho, Syn Boží vstupuje na poušť, aby se — *postil*. — A tobě jak často přichází za těžko, ono mírné přikázání církevní vyplniti! Jen dvakráte do týhodne káže ti Církev, aby od pokrmů masitých hleděl se zdržeti; a jaké tu nevěle! Po celý ten čas postní mimo neděle volno ti, jednou za den — v poledne totiž — dosyta se najísti, a jakého tu zehrání! — Pohled na Spasitele a viz, jak postí se On. On se postí po čtyřiceti dnů i čtyřiceti nocí, a po celý ten čas nebere ani sousta chleba do úst svých. A my bychom snad nechtěli z lásky k Bohu, po vůli Církve tak malé oběti se podvoliti? Když se ale postíme, řídme se i dle slova Spasitele: *Ty pak, když se postíš, pomaz hlavy své a tvář svou umyj, aby nebylo zjevné lidem, že se postíš, ale Otci tvému, kterýž jest v skrytě* (Mat. VI. 17. 18). Pak dojdeš zajisté i odměny v nebesích. —

Než postíce se tělem, i jazykem — slovy se postme! A tážeš se proč? Aj proto, poněvadž: *Mnoho mluvení nebývá bez hříchu*. (Přísl. X. 19.) Nebo pozorujice řeči lidí tohoto světa, zdaž nemusíme uznati, že se velmi mnoho mluví a sice — *zbytečně*? Ale nejen

1. Pán Ježíš, jsa Syn Boží, opustiv tichý domov svůj v milém Nazaretě, — matku i přátele — odebral se na poušť.

že se vedou řeči zbytečné, nezřídka mluvívame i — *hříšně*, abychom na eti utrhalí tomu neb onomu. Mluvívame, abychom spolubratru našemu nespravedlivé výčitky dělali. Mluvívame tam, kde bychom raději mlčeti měli. Nuže tedy postme se jazykem! — Zasvěcujice tento čas příjemný, pohlížejme častěji na božského Spasitele, jenž čtyřicet dní a nocí nepromluvil ani *jedinkého* slova. Mluvme tedy jen, co a pokud třeba. Mluvme ale vždycky tehdaž, když řeči prospěti můžeme spolubratřím. Chraňme se všeliké řeči zbytečné, každého pohoršlivého, zlého slova, vědouce, že vece Kristus: *Ale pravím vám, z každého slova prázdného, kteréž mluvíti budou lidé, vydadí počet v den soudný* (Mat. XII. 36).

Konečně se ale máme postiti i — *srdce*. Ano, srdcem! Aneb zdaž není srdce ohniskem našich žádostí? A tyto žádosti již od pádu prvního člověka v ráji více k zlému, než k dobrému jsou nakloněny, jak praví sv. apoštol Jakob: *Odkud mezi vámi bojové a svárové? Zdali ne odtud? ze žádostí vašich, kteréž bojují v údech vašich?* (Jak. IV. 1.) Žádosti tedy jsou pramenem mnoha zlého na tomto světě. Mnohá žádost jak nevinnou zdá se býti na pohled! Běda ale, uposlechneme-li hlasu jejího svůdného a poddáme-li se jí. Ó tehdaž vrhá nás do propasti bezedné! Nevěřme tedy klamnému citu srdce svého! Zvláště se ale vystříhejme pilně žádostí tělesných: *Mládenčích žádostí se varuj* (2. Tim II. 22). Jak mile se jen jiskra nezřízené žádosti ukáže, udusme ji hned v samém zárodku. Nevěřme haďu, jenž tak klidně, tak pokojně zde leží, jakoby v sobě neměl ani života. Dotkneš-li se ho: on tebe uškne na smrt. — I abys pak tím snáze takovým nezřízeným žádostem odolati mohl, post se, t. j. odříkej se i dovolených radostí, a takto se ozbrojíš zbraní, kterou pak sebe většího nepřítele spasení tvého snadno dovedeš potříti. A protož upřímně považme i šetíme slov apoštola sv. Petra: *Nejmilejší, prosím*

vás, abyste jakožto příchozí a poho-
stinní zdržovali se od tělesných žádostí,
kteréž bojují proti duši (1. Pět. II. 11.), — a takovou měrou hledíce zasvětiti púst, šetíme příkladu božského Spasitele našeho, který se nejen postí, nýbrž i

2. *bdí*. Po celý čas svého postu *bděl* Pán Ježíš. Není-liž tedy věc náležitá, bychom v tomto příjemném čase postním bděli též my? Což vece Vykupitel k učeníkům, pravil i nám: *Bďtež a modlete se, abyste nevešli v pokušení*. (Mat. XXVI. 41.) A v skutku zvláště za našeho času jest velmi zapotřebí, abychom bděli. Nebot: *Protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje koho by sežral*. (I. Petr V. 8.) Ont se namáhá zvláště nyní a napíná všechny své síly, aby své moci opět nabyt a říši svou rozšířil do všech končin světa. Ó nespolehejme se v těžkém tom boji příliš na sílu svou. Pomněme, co se stalo Petru, že se byl tak velmi na sebe spoléhal. Nevíme-li, jak těžce klesl, jelikož *tříkráte* zapřel Pána a Mistra svého, ačkoliv ho tak horoucně miloval. Dobře praví za tou příčinou k nám sv. Pavel říka: *Kdož se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl*. (I. Kor. X. 12.)

Než či srdce nezplakalo by a nezaplnilo by se bolestí přehlubukou, když se podíváme ve *světě* na *lidi tohoto světa*! Ó jaká zpousta, jaká zkaženost panuje tu! Mnozí žijí zajisté tak, jakoby nic nevěděli o Bohu. Jejich bohem jsou žádosti jejich a choutky tohoto světa. Oni se starají jen o to, jak by nejlépe užili tohoto světa. „Nač bychom si měli také zhořčovati život náš, jenž jest sám o sobě dosti trudný?“ tak sami sobě dodávají odvahy druhdy k neřestem, jež zovou radostmi. A proto žijíce po žádostech těla i světa, liší se nezřídka od zvířete nerozumného pouhým jen jmenem. Náruživostem a žádostem popouštějíce uzdu, stávají se bídnými otroky hříchu. A ty, rozmyl křesťane, vidá takové řádění, směl by se přiměšovati k takovým lidem, směl by se neopatřiti náležitě před nimi? — Hle, pohled na proud,

on bere s sebou všechno, cokoliv se mu nahodí, a odnáší to daleko, daleko do propasti mořské. Než, neznamenáš-li, že dotčení nešťastní lidé se docela podobají tomu proudu? Nuž tedy straň se jich, sic uchvátí ovšem i tebe a strhnou tě s sebou do moře věčného zahynutí.

Bdi tedy pilně a bedlivou stráží se hrad' netoliko proti světu, nýbrž i — nad *tělem* svědomitě bdi. Však i tělo to patří do řady nepřátel tvých, kteříž ti opověděli boj na celý život. A jak často hledí si tělo osobiti vítězství nad duchem! Ty však bdi, drž na uzdě žádosti, opatruj pilně oči svých, které tě snadno ku pádu přivéstí mohou, a slovem — nedej, aby se kterýkoliv smysl stal tvým pánem. Neboť daremné by bylo všechno tvé bdění, pakli by jsi jen jednou popustil. Poslechněme tedy hlasu Ježíšova, jenž praví: *Vizte, bděte a modlete se.* (Mark. XIII. 33.)

Ale netoliko bdíti, nýbrž i

3. *modlití* se máme. Vždyť i Pán Ježíš se po celých čtyřicet dní a nocí modlil. Nuže modleme se i my! Opustme častěji tuto zemi, ku které táhne nás tělo se svými žádostmi. Duch náš obracuj se k nebi, a vznášeje se na perutích své touhy a lásky daleko nad krásný blankyt, vysokou oblohu a neščíslné hvězdy, Otci slitování se koře, Boha plného milosti a pravdy vzývej — se Spasitelem svým rozmlouvej, rad' se, potěšuj, posiluj se, — modliver se. Ano, modlivejme se každé chvíle, zvláště ale nyní v tomto času příjemném. Hle, božský Vykupitel náš sám na poušti v pokoře se modlí; Onť příkladem, On slovem vybízí nás k modlitbě. Nebo není-liž to Pán náš, jenž dí: *Proste a bude vám dáno?* (Mat. VII. 7.) Není-liž to On, jenž káže usty žalmisty svého: *Vzývej mne v den soužení a já vysvobodím tebe?* O modleme se, když se nám děje křivda, hrozí nepravost, obklíčuje nebezpečností. Pozdvihující zraků svých k nebesům důvěrně, dojistá nezahyneme. Pán přispěje v soužení a z běd, z těžkostí našich vysvobodí nás. Modleme se však, i pakli

nám popřál milostivý Bůh hojných statků vezdejších. Nezapomínejme nikdy v hojnosti na štědrého dárce, nýbrž vzdávejme mu srdečné díky za prokázané milosti. Pak nebude nám obávati se, že se i na nás vyplní slova: *Umřel pak bohatec a pohřben jest v pekle.* (Luk. XVI. 22.) Modleme se ale nejen za sebe, nýbrž i za všechny bratry, buďte si přátelé, buďte si nepřátelé, jak nám prikazuje sv. apoštol Jakob: *Modlete se jedni za druhé, aby ste uzdraveni byli. Mnohoť může modlitba spravedlivého ustavičná.* (Jak. V. 16.) Než Pán Ježíš netoliko se modlil, On modlil se — *na poušti.* Tam se tedy modlil, kde bylo ticho a klidno, kam žádný hluk a zmatek tohoto světa nepronikal. A jak mnedle pečuješ o to ty, aby tobě při modlitbách nevadil svět, nepřekážely smysly, netěkala duše, nehasla pobožnost? Modlivaš-li ty se tam, kde člověk nejlépe ducha svého může otevřítí před Hospodinem? Anebo snad modlivaš se jen tak na oko? Či snad modlivaš se jen tělem a proto, aby u jiných lásky a zásluhy sobě získal? — Pomni pak na slova tvého Vykupitele: *A když se modlíte, nebudte jako pokrytci, kteříž obyčej mají ve školách a na úhlech ulic stojíce, modlití se, aby byli vidíni od lidí. Amen pravím vám, vzali odplatu svou. Ale ty, když se budeš modlití, vejdi do pokojíka svého, zavři dvěře, a modli se Otci svému v skrytě: a Otec tvůj, kterýž vidí v skrytě, odplatí tobě.* (Mat. VI. 6. 7.) Modlivejmež se tedy v skrytě před světem. Modlíce se zavřeme oči a uši, mysl a cit, ať nám do duše nemohou vnikati obrazy, myšlenky, žádosti tohoto světa; aneb jděme tam, kde srdce rozhřívá se drahou přítomností Ježíše Krista v nejsvětější svátosti oltární, — kdež nám vše Boha i lásku jeho uvodí na paměť, kde nás vše pobádá, podněcuje k nábožnosti, — do chrámu Páně. Modleme se tedy rádi, upřímně a důvěrně, vřele a srdečně, i shledáme, zkusíme sami na sobě, kterak jest sladká i mocná modlitba, jež prorážejíc nebesa,

srdce sklícené posiluje, vůli ochablou utužuje, mysl osláblou občerstvuje.

I vratme se v duchu ještě jednou na poušť k Pánu Ježíši. Postme se s Ním, a sice nejen na oko tělem, nýbrž i slovem a srdcem. Bděme s Ním, abychom slavně a vítězně odolali nepřítelům spasení svého: tělu, světu a ďáblu. Srdečná modlitba nechať i nám oslazuje — zasvěcuje každé okamžení, každé dílo života našeho! — A použijeme-li času tohoto postního takovým způsobem, zasvěcující jej postem, bděním a modlitbou, pak se stane i nám časem příjemným, srdce i duše naše připraví se k radostem zmrtvých vstání, a zaslouží slyšeti z úst svého vzkříšeného Vykupitele: *Pokoj zůstanuv vám, pokoj dávám vám: ne jako svět dává, ja dávám vám.* (Jan XIV. 27.) Amen.

Rozjímání na neděli II. postní.

Sv. Mat. XVII. 1—9.

1. *Pane, dobře jest nám zde býti! Chceš-li, uděláme tu tři stánky* — tak vece sv. Petr k Pánu Ježíši, vida jej ozářeného slávou. Než hle, týž Petr, uzřev Pána svého v rukou nepřátel, dí: „*Neznám člověka toho!*“ — Taci jsme my lidé na světě. — Kde radost kyne a sláva: býváme rádi; kříž a utrpení se nám přiči. A předce trpěti zde třeba. Na zemi nekýne nám Tábor: tu máme před sebou toliko horu Kalvarii. — *Chce-li kdo za mnou přijíti*, káže Pán, *vezmi kříž svůj a následuj mne* — cestou kříže na horu mé slávy.

2. *A Petr nevěděl, co mluví.* Petr vida Pána, skvějícího se slávou nebes, pro radost byl jako bez sebe. — A jak blaze teprva těm, kterým dáno Pána viděti tváří v tvář! — Mluvívámeť my o tomto vidění a patření; ale co jsou holá slova o takové blaženosti! Nebo *čehož oko nevidalo, ucho neslychalo, což na srdce lidské nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteří jej milují.* Nuže, hleďme žiti a obcovati v těle tak, abychom časem svým oslaveni býti mohli s Ježíšem, stkvějice se ve slávě Jeho!

Z glossy sv. Teresie.

Tvým jsem tvorem, Tvout má duše, Pane, Zjev mi vůli svou — mé srdce Tobě plane! Na Táboře aneb svaté na Golgotě — Na kámen či na květ hlavu svoji schýlim, S Jobem-li mám trpět a vezdejší psotě, Na Tvých prsou odpočinout s Janem milým? V jakém staru ráčíš, uměš si mne, Pane! V srdci mém Ti věčné lásky oheň plane.

Bedřich Baraga, biskup Indianův.

(Obrázek ze života missionářského. *)

Čtenářům Blahověsta, přátelům Poutníka našeho bezpochyby zůstalo v paměti jméno slavného missionáře, jenž v Americe severní na pustinách stal se otcem a prvním biskupem obrácených Indianův. I který katolický Slovan by také neznal apoštolského pobratřence Slovince *Bedřicha Baragu*? Život dotčeného slavného missionáře, protkaný obětovnou láskou apoštolskou, jest obrazem života pravého apoštola, a bratři naši Slovinci mohou se slušně honositi v Bohu, že jest krev z krve jejich. Nebude, tuším, od místa, několika slovy i u nás na novo zmíniti se o něm — aneb lépe — necht mluví sám.

„Několik tomu dní — tak píše řečený apoštolský biskup, — co jsem se vrátil zase ze své návštěvy missionářské, ovšem všecken zemdlený a na polo nemocný. Bylať to cesta obtížná po všech osadách našich mezi Otava-Indiany. Na dotčených stranách totiž nelze leč buď pěšky putovati, aneb v malém člunku indianském plaviti se po bouřlivém jezeru Michigan. Na těchto cestách musí člověk nocovati vždy téměř jen pod širým nebem a spávati na břehu jezerním. Nad to pak bývaly letos na jaře u nás noci velice chladné.

Chťeje vydati se letos na visitaci do Mackinaku a St. Ignace, musil jsem čekati až do 15. Května, poněvadž se nám letos na řece naší Sv. Mariánské led dlouho nechtěl hýbati. Zatím ale, když jsem došel na místo, lidé, kterým se měla udělovati svátost sv. birmování, byli již odešli po svém výdělku na lovení ryb. Ubozí tito Indiani totiž bývají od Amerikanův najati k lovení ryb. Podnikatelé jim dávají prázdné soudky, sítě i sůl, a za každý naplněný a nasolený soudek platí jim 4 až i 5 dolarův. — Mezi rybáři těmito jsou mnozí již odrostlí, kteří dosavad nejsou birmováni, poněvadž nikdy nebývají doma, když v ty strany zavítá biskup na visitaci. Nezbývá mi, leč zimního času vydati se na cestu do krajin těchto dalekých. A za tou příčinou vypravím se příštího roku hned na počátku měsíce Unora na cestu do Mackinaku a St. Ignacia. — Pravda, že mi takové cestování v zimě bývá již obtížné; za jedno, že jsem tomu již poněkud odvykl, a za druhé i proto, že na mne doléhá věk; nebo dočkám-li s pomocí Boží příštího jara, bude mi 63 let. V takovém věku nebývá člověk již tak hbitým, nýbrž naopak stává se choulstivým, zimomřivým. Stupati za dne, to ještě prochází. Když se ale přiblíží večer a noc nastane, rád by si člověk odpočinul někde pod střešou. V těchto krajinách ale musí se hledati nocleh

*) Vynato ze zpráv nadání Leopoldinského. Sr. XXX.

pod širým nebem na sněhu. A to již neslouží k duhu. Obtížnou chůzí přes hory a doly člověk všecken se upachtí a po celý den se potí tak, že na něm košile i spodní šaty bývají celé promoklé. — U večer zůstane-li se pak na místě, zima po celém těle se rozráží a člověk se třese, jako by měl zimnici. A tak to bývá z většího dílu vždy několik dní za sebou, než se uhodí na nějakou chyšku. Co se mne dotýče, z nehod takových bych sobě nic nedělal: — bylť jsem tolik let missionářem na těchto pustinách — jenom kdyby věk netížil.

Z osady St. Ignacia přeplavil jsem se na loďce indianské do Křižovce (Crosz-Village), kdež horlivě ke cti a slávě Boží pracuje kněz Serafin Zorn, hodný to missionář, rodilý Němec, jenž se za krátký čas dobře naučil indiansky. Osada ta zajisté jest docela indianská; Mackinac a Sv. Ignac ale jsou missie smíšené, obývané Indiany, Poloindiany, Francouzy Kanadskými a Irčany. Jediné v Křižovci jsou sami Indiani. I radovali se z toho velice, že jim bylo viděti svého starého missionáře a biskupa. Jak mile zdaleka zočili loďku, ihned jali se zvoniti a všickni shromáždili se na uvítání. Učitel vyšel mi s dítkami školními v ústřety. Dvě děti nesly praporec. Dobrosrdeční Indiani připojivše se k dětem, došli až na břeh, a na kolenou žádali přijati ode mne biskupské požehnání. — Po té provázeli mne do kostelíka svého, strážejíce při tom a zvonice zvonečkem na vízce chrámku missionářského. V chrámcí promluviv k dobrodružným Indianům, jak srdce kázalo, udělil jsem jim požehnání. — Na té missii pokaždé velice se potěším. Chudí tito Indiani zajisté jsou lid hodný a bedlivě navštěvují chrám Páně.

Odtud odebral jsem se na ostrovy Bobrovské, jež leží uprostřed jezera Michigan. Na jednom z dotčených ostrovův přebývají Indiani, na druhém běloši, z většího dílu Irčané. Když jsem byl před lety přišel v ty strany, bydleli tam toliko Indiani. Než několik tomu let, co se na velikém ostrovu Bobrovském usazovati počali Mormonové, sekta to šeredná, jež v krátce zmocnila se krásného ostrova. Mormonci tito, libující si v mnohoženství, zároveň též zlodějstvím a loupežemi námořními obrátili na se zřetel všech sousedův tak, že posléze Makinačané spojivše se s druhými, najali sobě velikou parní loď, a brannou mocí uderivše na zlodějskou sběr Mormonskou, vypudili je z dotčeného krásného ostrova. Nyní osadili se na něm téměř sami katolíci, nejvíce Irčané, a něco Francouzův a Němcův. Upřímní tito katolíci naši ničehož nežádají si tolik co vlastního chrámu a kněze. — Dne 22. Května sloužil jsem na řečeném ostrově ponejprv mši svatou. I kázal jsem anglicky a po mši svaté

uděloval jsem 24 osobám svátost sv. břimování. — To vše dělo se ve škole prostranné, v kteréž se byl připravil oltář, a což sluší ke službám Božím. Prvé než jsem se odtud vydal na další cestu, jednal jsem s muži stranu kostela, kde a jak by se měl na dotčeném ostrově vystavěti.

Z velkého Bobrovského ostrova přeplavil jsem se na menší, jenž slove Zahradní, a obývaný jest Indiany. Indiani tito jsou horliví katolíci a pevně drží se víry svaté. Dosavad neměli než starou kapli upravenou ze stromové kůry; nyní však chtějí si vystavěti pořádný kostel z nejkrásnějšího dříví cedrového, již vesměs otesaného a celkem připraveného k stavění. Takový chrámek, pokud se časem popravuje střecha, může potrvati déle než sto let.

Po té navštíviv ještě dvě osady missionářské, dne 3. Června dorazil jsem do Little Traverse, čili L'Arbre - Croche, na osadu, kdež jsem r. 1831 dne 28. Května mezi Indiany nejprvé počal missionářovati. Prostopuší tito lidé vzdělali si sami krásný prostranný chrám. Když jsem k nim přišel, měli ložky, vesměs jen z březové kůry; takých tam nyní nespatriš, ovšem ale i člunky i lodě řádně upravené ze dřeva. I ty sobě Indiani dělají sami, takorba vesměs vynikající v pracích tesařských, stolařských a prospívající u vzdělanosti. — Při této poslední návštěvě mé dostalo se mi jisté radosti, s jakovouž jsem se na missiích mezi Indiany dosavade nikdy nepotkal. — Jistá mladá, as osmnácti- aneb devatenáctiletá Indianka přišla ke mně, žádající mne vroucně, abych ji přijal do kláštera k Voršilkám v Saut St. Marie. Oznámili pak o této panně missionáři, kterak již po více let nábožně žije a každou neděli přistupuje k sv. přijímání. Tomu ovšem nic jsem se nedivil, avšak podivil jsem se žádosti její a touze po životě řeholním. Indiani zajisté váží si nade vše manželského stavu, a tudíž každý si přeje vstoupiti jenom do něho. Vyslyšev žádost bohabojné, nadšené panny, z opatrnosti dav si zavolati rodiče, dotazoval jsem se jich na dceru a úmysly její. Rodiče tito dosvědčovali mi, že se u nich již několik jinochův ucházelo o dceru, ale ta prý každému odpovídá, že chce pannou zůstatí na věky. — A tu tázal jsem se panny na novo, zdalíž by skutečně chtěla opustiti vše a odebrati se do kláštera. „To jest mé jediné přání“ — odpověděla mi zbožná duše. I vzal jsem ji tedy s sebou, a již jest novickou u nás v klášteře sv. Voršily.

V Little Traverse missionaruje kněz *Ludvik Sifferath*, horlivý, nábožný to duchovník, jenž se za krátký čas hodně vycvičil v jazyku indianském a neustále ještě zdokonaluje se v něm. Výborný kněz Sifferath doprovázel mne na menší stanoviska missionářská, až pak jsem

dne 9. Června dorazil do Grande Traverse, kdežto již po mnohá léta mezi Indiany statečně pracuje horlivý a moudrý missionář, kněz *Mrak*. Míle byl jsem tu překvapen, shledávaje, jak důstojně si kostelík svůj missionářský vně i uvnitř ctihodný kněz *Mrak* upravit a okrášlit.

Navracující se z Grande Traverse museli jsme za noci bouřlivě a studené přistáti k břehu a tu noclehovati pod širým nebem. Já neměl nížadné přikryvky, na štěstí ale plášť. I ulehl jsem si na studený písek, a zima trásla mnou po celou noc. Ráno pak všecek ustydlý jedva mohl jsem mluvit a na nohou se držeti. —

Dne 17. Června přišel jsem konečně zase do Saut St. Marie, kdež se několik týdnův pozdržím. Potom vydám se na delší visitační cestu, na kteréž při jezeru Superior asi dva měsíce pobudu. —

I o této druhé cestě apoštolského biskupa máme stručné zprávy, podané listem dd. 8. Září 1859.

Píšeť, jak následuje.

„Dne 29. Června — právě na den 62. narození svého vydav se na cestu, dne 2. Července přišel jsem do indianské osady L'Anse, kdež jsem před lety také sám missionářoval. Tenkrát velice jsem se potěšil: osada ta zajiště tak znamenitě vzrostla, že chrám již nestačuje lidem, co se jich v neděli schází na služby Boží. A mimo to větší ještě útěchy se mi dostalo, když mne několik pohanův ze vzdálenější osady Viena Désert ujšťovalo, že budoucího léta s mnohými známými a příbuznými přijdou do L'Anse a pokřtiti se dají. — I připověděl jsem horlivým Indianům, že k nim budoucího roku přijdu dříve, déle pobudu u nich a postarám se o rozšíření chrámu Páně. — I to státi se musí ovšem na mé útraty, za příčinou veliké chudoby ubohých těchto Indianův.

Z L'Anse, kdež pracuje horlivý a příkladný kněz *Jaker*, odebral jsem se do Eagle Harbor, a pak do měděných bání *Clarke Mine*, jež patří jistě společnosti Pařížské. Horníci pracující v dotčených báních vesměs jsou katolíci, dílem Francouzové, dílem Irčané. Neunavený missionář z Eagle Harbor, kněz *Thiele* bedlivě dochází k nim, slouží v mši svatou, káže i přisluhuje svátostmi. Ze však tam není chrámu, šel jsem požádat představených, aby dali vystavěti slušný kostelíček, i doufám, že za rok bude již i v těchto stranách státi stánek Páně.

Z Eagle Harbor dal jsem se cestou do znamenitých bání *Cliff Mine*, z kterých již za miliony mědi dobyto, a které až dosavad tak jsou bohaté, že se obyčejně každý měsíc 3.000 centův nejkrásnější ryzí mědi dobývá. V památných těchto báních vystavěl se během tohoto roku nový krásný a prostranný chrám

Páně, zasvěcený jmenem BP. Marie. Na pěkný tento chrám Páně přispěl jsem 300 dol. Mimo to zvon stál mně 116 dol. Představenstvo řečených bání, ač jsou protestanti, věnovali 100 dol. Patrný to důkaz, že, ač nejsou naši víry, smýšlejí o nás dobře, a chovají se k nám přátelsky. Co se dotýče horníkův, ti jsou směsicí národův; jsouť tu zajisté Irčané, Němci a Francouzi Kanadští. Kněz *Thiele*, missionář *Eagle-Harborský*, jenž každou třetí neděli dochází do *Cliffe Mine*, konaje služby Boží, káže po každé trojím jazykem: anglicky, německy, francouzsky, aby nikdo neodcházel lačný. Nábožnost těchto lidí jest příkladná, a horlivost při službách Božích obzvláštní. — Kolikráte sem přijde kněz, po každé bývají zpovědnice kajcníky všech tří národův právě obklopené; a na mši svatou přicházejí všickni, kdožkoli mohou.

Z *Cliffe Mine* obrátil jsem se do *Marquette*, kdež pracuje kněz *Duroc*, missionář francouzský. Na osadě této jsou znamenité, právě nevyvážitelné železné hory, v nichž dobývá se železo nad jiné výbornější. Doly tyto jsou 15 mil anglických vzdálené od jezera Superior; avšak dobrá železnice usnadňuje i urychluje cestu. I v těchto horách stává se kostel, jelikož mezi horníky nalézá se mnoho katolíkův: Irčanův, Němcův, Francouzův. — Městečko *Marquette*, kdež přebývá kněz *Duroc*, leží u jezera Superior a má již od několika roků svůj chrámek. — Novým kostelíkem v horách přibude tudíž nová svatyně v bývalé poušti. I jest, věru, milo srdci, vidí-li se, kterak stává a množí se ke cti a slávě Boží chrámy v pustých krajinách, kdež před několika málo léty rozkládaly se toliko pralesy.

Odtud šel jsem do *Portage Lake*, kdež leží nedaleko od sebe patero měděných dolův. Za tou příčinou zmohla se též na bývalé samotě lidnatost až ku podivu. Katolíkův mezi horníky jsou asi dvě třetiny. Tohoto léta vystaven tu dosti veliký, krásný a pevný chrám, — jeť ovšem jen ze dřeva, jako všechny naše kostely — a já jej d. 31. Července, na den sv. Ignacia vysvětil na jméno téhož velikého světce a missionáře. Svěcení dělo se velmi slavně. Já sloužil zpívanou mši svatou, při které mi tři kněží přisluhovali, což se ve vzdálených a rozptýlených osadách jen zřídka přihází. V touz neděli jsem též řádu usadil v *Portage Lake* stálého kněze. Až posud měl osadu tu na péči kněz *Jaker*, missionář v L'Anse, jenž dochází v sem jistými časy, mši svatou sloužíval a kázával ve škole.

Navštíviv ještě několik menších štací, přišel jsem do *Minnesoty*, proslulé znamenitými doly bohatými na měď. Na osadě této se svatou, vytrvalou horlivostí pracuje výtečný missionář kněz *Martin Fox*, jenž mimo to v jiných třech obcích missionáruje. Osadníci

jeho jsou co do národnosti a jazyka Irčané, Francouzi, Němci. Výborný kněz hledí a umí vyhověti každému z nich vedle duchovní potřeby jeho. Bůh mu dal mimo velikou svatou horlivost také silné zdravé tělo, jež vítězně vzdoruje všelikým nesnázím, pod nimiž by jinak dva kněží musili klesnouti. Zachovež nám ho Bůh ještě na mnohá léta i odplatí mu neunavenou činnost jeho spásonosnou. Když jsem byl minulého leta přišel v ty strany, stavěl se tu pečí kněze Foxa krásný, vkusný, prostranný chrám Páně. Nyní jest již téměř celkem ukončený, tak že jsem jej mohl posvětit. Stalo se to d. 4. Září — na jméno Bl. P. Marie. Nový tento chrám jest v celé mé dicési nad jiné vědecky krásnější a větší. Ve chrámu tom jsou také první řádné varhany, knězem Foxem zjednané v Buffale; pravím: první řádné varhany, neboť na všech jiných osadách, nevýjímaje ani mého hlavního stoličného chrámu Páně, nemáme leč tak řečený „melodeon“, nástroj varhanám sice podobný — ale nikoli rovný.

Z Minnesoty vrátil jsem se zase do Saut Sainte Marie — a sice, buď Bohu dík, šťastně a při dobrém zdraví. —

Tot obraz kreslený rukou apoštolského biskupa. Nepřipomínají-li se nám tu časy prvních věkův křesťanských? Komu z nás, a byť bychom na činnost nejdůstojnějšího biskupa B. Baragy dívali se okem sebe střízlivějším, nestaví se před očima apoštol podobný svat. Bonifacioví a Havlovi mezi Němci, sv. Cyrillovi a Methodiovi mezi Slovy, sv. Vojtěchu, vyšeššímu na dílo apoštolské do Prus a na Pomorí? — Jeť tomu 30 let, co výtečný tento missionář apoštoluje v odlehlých oněch končinách, hlavně mezi Indiany. Před několika roky vysvěcen byv na biskupství, missionářem býti nepřestal. Ano, apoštolský tento biskup může se pokládati za otce missionářův mezi Indiany; on zajisté sepsal mluvnici a slovník jazyka dotčených severních Indianův, on vydal katechismus, knížky modlitební, postilly v jejich řeči. — Biskupská osada jeho rozkládá se na samém rozhraní mezi svobodnými státy severní Ameriky a vlastmi, opanovanými od Angličanův; ovečkami duchovními, jak jsme viděli, jsou Indiani, Irčané, Francouzi a Němci: svědomitý biskup každému z nich jest pravým otcem. Všimněme si jen cest jeho visitačních. Nejdůstojnější biskup Baraga jest již kmet 63letý, a jak jsme zpozorovali mohli ze stručné zprávy jeho, r. 1859 bez mála 4 měsíce ztrávil na cestách svých apoštolských, jež z většího dílu vykonávali musí *pěšky* po horách a rovinách neschůdných — lesy a pustinami — v letě i v zimě. — Jak málo může šetřit zdraví a života, samo sebou jest patrno. Jestliť to

odpoly divem, jestliže po 30letém namáhání vždy ještě živ jest a pracuje muž, který nezřídka všecken unavený a zpocený cestou, chtěje si odpočinouti, musí usednouti, ulehnoti si na sněhu. Necht si hoří na blízku oheň a nad hlavou rozkládají se větve cedrův a smrkův: nocohevatí pod širým nebem na lůžku, ježto jest vystlané sněhem, vždy jest cosi takového, z čehož přirozenou měrou rodí se nemoci, neduhy, a před časem smrti. — Než jaká to apoštolská láska, jestliže biskup v 63. roce věku svého ještě v měsíci Únoru vydává se na *takové* cesty?! — Bůh zachovej Církvi své a ubohým Indianům na severu takového biskupa ještě mnohá léta! —

Posvátný čas čtyřicetidenního postu.

I.

Ze všech slavností a dnův, ježto jsou nábožným křesťanům všelikou měrou ctihodné, žádný nevyniká nad slavné hody Boží velikonoční.... Povážíme-li, čehož veškeren svět dosáhl křížem Pána Ježíše, snadno poznáme, jak slušně k slavnému Božimu hodu velikonočnímu připravujeme se postem čtyřicetidenním, abychom hodně přijímati mohli božská tajemství Těla i krve Páně.)

I. Půst ten trvá čtyřicet dnův. Že právě čtyřicet dní před velikonočními svátky postem zasvětití máme, Církev nenařídila bez příčiny. „Veliký Mojžíš postiv se čtyřicet dní,“ vece sv. Jan Zlatoustý, „pak teprva mohl obdržeti desky zákona. Podobně čtyřicet dní postil se Eliáš, kterýž na plamenném voze vznesl se k nebesům, neviděv smrti... Takovým čtyřicetidenním postem Ninivetští odvrátili od sebe výrok Hospodinův. Ale nač se déle zdržují se služebníky? Přistupme k samému společnému Pánu našemu! Náš Pán Ježíš Kristus sám postil se čtyřicet dní, prvé, než počal boj proti ďáblu, dav nám všem tudíž příklad, abychom ozbrojili se postem a nabyli jím síly do boje proti nepříteli.“²⁾ — „Po čtyřicet dní za časův Noemových“ — dokládá sv. Ambrož — „otevřeny byly

¹⁾ S. Leo. De quadr. Ser. X.

²⁾ Sv. Jan Zlat. In cap. I. Gen. Hom. I.

průduchy nebes a vody proudem se lily. Rovněž tak udělil nám Pán čtyřicetidenní půst, aby z otevřených nebes pršela nám rosa nebeského slitování. Čteme též, jak svatý Mojžíš po čtyřicet roků syny israelské na poušti krmil mannou nebeskou. Ó dobré to číslo, jež každého času otvírá nebesa. Ó dobré to číslo pravím, kterým spravedlivý Noe zachován jest a synové israelští krmení nasycování jsou.³⁾

II. A nač ustanoven jest čtyřicetidenní tento čas posvátného postu? I na to krásně nám odpovídají sv. Otcové: „Hle, již tu jsou svatí dnové a čas plný milostí, volá sv. Jan Zlatoústý. Posvátní dnové tito k tomu jsou ustanoveni, abychom za čtyřiceti dnův pokáním shladili hříchy celého roku. Věřtež mi a věřte silně: jestliže za těchto dnův dokonale z hříchův se vyznáte a činiti budete pokání, jak jsme vám pravili: dosáhnete tudíž odpustění všech hříchů svých, jak ho dosáhli Ninivetští. Takovou měrou budete pak moci s radostí a bezpečně slaviti den z mrtvých vstání Páně, a po tomto životě vezdejší vejdete šťastně do vlasti nebeské.⁴⁾ Náš Pán, který nás miluje jak Otec své děti, chtěje nás očistiti ode všeho, čím jsme kdykoli byli hřešili, posvátný tento čas postní ustanovil za lék spasitelný duším našim. Nikdo tedy nebudiž smutným, nébrž všickni radujme se a plěsejme, vzdávajíce čest lékařům duší našich, který nám upravil tuto cestu výbornou. — Druhdy mnozí drze a bez náležitého zkušení sebe samých přistupovali k stolu svatých tajemství, obzvláště za toho času, když nám je Kristus ráčil uděliti. Otcové seznávše, jaká škoda by z takového bezbožného přistupování pocházela, jednomyslně ustanovili čtyřiceti dnů k postění, k modlení, k poslušání slova Božího a k shromažďování na službách Božích, abychom pak všickni za těchto dnův modlitbou, postem, almužnami,

bděním, slzami, zpovědí a jinými cvičeními očistili se bedlivě a pak pokůd sami souditi můžeme, s čistým svědomím přistupovali k stolu Páně.⁵⁾

III. A z toho již patrně vysvítá, že posvátný čas čtyřicetidenního postu jest

1. časem všestranného obecného očisťování, dokonalého obnovení duše po veškeré Církvi a při každém jednotlivém katolíku. Všeliká špína, každá poškrvna, všeliké smetí má se vykliditi z živého chrámu Páně: ze srdcí, myslí, duší lidských. Každá rána má se vymýti a zhojiti; vše, což bylo mrtvého, má znova oživnouti; po veškeré Církvi padlí mají povznesti se a povstati k novému životu.
2. Posvátný čas čtyřicetidenního postu jest dobou, kdežto se každý věrný křesťan vpraviti má v hluboké tajemství utrpení, oběti smrti, a lásky Krista Ježíše. Podle vůle, navedení a povzbuzování sv. Církve má v postě každý katolík buď si kněz neboli neknež bedlivě rozvažovati bolestné utrpení a ukřižování svého Spasitele, a na svém těle, jak dí apoštol sv. Pavel, doplňovati to, čeho se nedostává z utrpení Kristových za jeho tělo, jež jest Církev.
3. Jestli pak, běře-li se zřetel na věci právě dotčené, posvátný čas postní žádoucí a vydatnou přípravou k obecnému duchovnímu povstání o veliké noci, k důstojnému a požehnanému přijímání velikonočnímu.

Již ale k těmto věcem stará se Církev svatá každého dne obracet zřetel a povzbuzovati mysl věřících všemi obyčejí. Na každý den po celý půst předepsána jest vždy jiná úprava mše svaté, při které modlitby, epištoly, evangelia všemožně povzbuzují k obrácení a zdokonalení života, k rozvažování naší bídy a spravedlnosti Božské i lásky. Nezůstává pak to Církev na vůli neb libosti, zdaž by chtěl kdo šetřiti postu čili nic: rozkaz, kterým káže zachovávat čtyřicetidenní půst, týká se

³⁾ S. Ambr. De sanct. Quadr. ser. VII.

⁴⁾ S. Jan Zlat. in c. I. Gen. hom. I.

⁵⁾ S. Jan Zlat. Adv. Jud. Orat. III.

naprosto všech katolíkův, pokud by ze zvláštních důležitých ohledů a podstatných příčin nebyli řádně osvobozeni. Právě zajisté a rázně dokládá sv. Leo: „Zachovávání tohoto velikého, svatého postu potřebno a nutno jest každému, poněvadž nikdo není tak svatý, aby nemohl státi se světějším; nikdo není tak nábožný, aby neměl býti nábožnějším. Nebo kdo mnedle v bídách tohoto života nalezá se volným od pokušení a prostým od viny? Kdo jest, jenž by si nepřál prospívati v ctnosti a osvoboditi se od viny?“ —

Listy o dostavění chrámu sv. Víta.

I. (Pokračování.)

Chťice ale zdravě otázku naši zodpovídati, slušno náš arcibiskupský chrám blíže *prohlédnouti*. Nuže, jaká jest to budova? Hledíme-li naň jen povrch a ze zdálí, jeť ovšem chrám jako každý jiný kostel katolický, a tudíž opatřený svou věží, svými zvony vně, vnitř pak obětným oltářem, vznešenou kazatelnou, stolicemi ku pohodlí pobožných a zpovědníci pro kajeníky. Pustíme i to, že v něm ani jiný ani větší Bůh nepřebývá, než v každém jiném katolickém sebe nepatrnějším kostelíčku; že není zaručeno, aby tady modlitba něčí dříve a jistěji byla vyslyšána, než v jiném chrámu Páně. Že stojí na hoře, není *světější* těch kostelů, jenž se vybudovaly pod horou; a že stojí blízko velkých paláců, proto není vzácnější těch kostelů, na něžto stín padá s nízkoukých doškových střech. Ale jest tu předce něco, což nás k tomuto domu Božímu — po *lidsku* pravím — s *hlubší* účtostí než na kterýkoliv jiný chrám pohlížeti nutí. Krom svého, co všem kostelům křesťanským obecného účele jest tento chrám věrnou, ustavičnou schránou tolika, po celé Církvi oslavovaných světců a světic Božích, kolik jich obzlaštěně Karlova příkladná pobožnost v jejich porušitelných ostatcích za veliké poklady vyměnění mohla. Tu odpočívá tělo našeho, po veškerém světě slavného sv. Jana z Nepomuku; tu svůj hrob i nej přednější oltář má náš milý vévoda a dědic sv. Václav. Tu ale také dráhně knížat a vojvodů českou korunou druhdy ozdobených dřímá. Jest-li ale hřbitov každý i divným národům

drahý, nemůžeme my k hrobům těchto *milých našich* panovníkův jinak leč s úctou se blížiti, nemůžeme — pomodlivše se za ně své vroucí „Otče naše“ — od nich leč s bezejmennou bolestí se loučiti. Chová-liž který ještě chrám Páně po všech krajinách koruny České — krom svého všem kostelům obecného povolání — tak slavných, tak velebných a v té hojnosti pokladů, jako tento náš? Kde ještě stává chrámu, v kterém by srdci bylo tak mílo i hrozo, tak hořko i sladko? — I jděte již od jednoho katolíka k druhému, projděte všechny Čechoslovany v koruně, povzte, oč tu běží, kdo tu pochován, a tažte se, nejsou-li tito všickni slavnějšího, velebnějšího mausolea hodni? —

Ale ještě neodcházejme! Jeť tu hořko arci, ale také sladko dlíti. Hledíme-li k oltáři velkému, padá nám tu po levici do oka *stolice* nádherná, zastřená stkvostnými nebesami. To *stolice knížete kněžského v této koruně!* To opět nová, veleslavná přednost, kterouž se ni žádný jiný chrám v království nehonosí. Buď si, že by za těchto dnů církev česká mnohým náměstkům apoštolským svěčena byla; arcibiskupa — metropolitě a stolice metropolitánské nestává jen jedné, a ta svým sídlem nalezá se jen v tomto velebném domě u sv. Víta. K ní, jako k své matce prvotní všickni po celém království rozestavení chrámové katolíci pohlížejí; ona, ač sama život i pokrm z Velehradu přijímala, zmocnivši a zesilnivši se, i samu máteř svou, zlotou času churavějící, dráhně let vděčně podpirala. Z této stolice i na sever do Prus i na východ k pokrevencům, souvencům, bratrům, Polanům, i jiho-východně k statečným Uhrům světlo křesťanstva done-seno. To ta stolice, jež bludem nikdy nebyvši zachvácená, i za těžkých časův zachovala víru. A máti tato všech po celém království kostelů, osvětitelkyně tolika národů, hajitelkyně věrná čistého, neporušeného náboženství nezaslulovala-li by budovy velebnější? Ještěť na výminku není, aby dcery její pod ní a kolem ní slavnějšími nad ní budovami se stkvěly. Procházejte již zase všechny katolické kostely po Čechách; zaberťte se i na družnou Moravu, i dál k svrchu jmenovaným národům, a povíte-li, oč se jedná: tu, kdekoli kdy hlášáno bylo přikázání: „Cti otce svého i matku svou!“ souhlasně odpovědí Vám zborové bratrů pravověřících: „Ano, čest i sláva budiž máteři

naší, stolici Pražské!“ — A tato stolice arcibiskupská měla by zůstati nedocelenou, kusou na vše budoucí věky? — Bude to jí, bude to nám ke cti? —

Jižt pak ku poslednímu, čelnímu účelu této naší metropolitánské svatyně sv. Vítské se uberme. Práví se — a já sám to kdesi řekl — že stává-li jakých výstavností, o nichž tvrditi by se mohlo, že jsou národními, jen o křesťanských kostelích to s největší bezpečností pověděti můžeme; jelikož jen k nim jest přístup volný všechněm třídám lidu. Totof můžeme tedy jako o všech chrámech, také o tomto arcichrámu plnými ústy tvrditi. A však naše svato-Vítská svatyně jest *nejnárodnější*, jest v smyslu nejvznešenějším *všemu národu*, od krále až do žebráka, po celé koruně vzdělána — ona nepatří samým toliko Pražanům, nebo jen arciděcisi — nébrž každému Čechu. To ta velebná i hrozná svatyně, kde se národ veškeren každým rokem zástupci svými před jediným oltářem koří Pánu, aby na Duchu svatém vroucími prosbami vyprosil světla i síly, a, jak svědomí velí a přísaha víže, na sněmu rokoval o blaho milé vlasti. To ten chrám, jenž jest jako srdce našeho hradu královského, v kterém sama posvátná hlava národu, kdykoli k svému věrnému národu českoslovanskému zavítá, svrchovanému králi všech králů se klání, očím celé koruny na vědomí, že nad sebou uznává soudce, jemuž, neřku z poslední krůpěje krve, alebrž i z posledního haléře svého lidu účet skládati bude; — to ta svatyně velebná, ve které králové naši před tváří samého Boha vzájemnou přísahou zasnbují se s četným národem, že chtějí nerozlučitelně a *věrně* spolu státi ve zlém i dobrém osudu; to ta svatyně, kde Bůh tu vzájemnou přísahu oběma stranám na zodpovídání přijímá, dříve než se jejich posvátným olejem pomazaná hlava ověnění naší svatováclavskou — Karlem IV. skvostně ozdobenou — korunou, a než obdrží do rukou meč spravedlnosti a žezlo moci a důstojnosti královské. A taková, tak velebným účelům zasvěcená budova měla by věčně v půli svého původního rozměru, jako zafatá zůstati?

Milý, drahý Příteli můj! Prohlédše tak veškeru budovu tuto, a otázku naši ze všech stran obádávše, můžeme se domnívati, že, kdobykoliv ještě nedbal o nevyhnutelné do-
stavění této svatyně: tomu na slávě a národní

cti málo, na zrůstu a blahu Církve ještě méně, na souměrném krásném útvaru a díle uměleckém docela nic nezáleží; ten ať se k Rejnu Kolínu uběře a tam ať se učí — co čest národu žádá, čemu víra velí, co příroda chce. — A víc tuto jest, než na Rejně Kolíně.

(Pokračování.)

Papežem může-li býti císař.

Prvé ještě než se byl Napoleon I. udělal císařem, doleháno naň, raděno mu, aby se sám prohlásil za hlavu církve francouzské, čili aby udělal se papežem. — Než Napoleon I. bystrým rozumem svým tehdy nahlížel, že by to nešlo. Thiers, proslulý dějepisec, vypisuje onen věk, dokládá, že se dotčeným rádcům za onoho času ozval Napoleon: „Já muž války, s kordem a s ostruhami, ředitel bitev, měl bych se udělati hlavou Církve a zpravovati kázeň i víru Církve? A chtěli byste, abych svalil na sebe takovou nenávisť, jako Robespierre, jenž vymyslíl „úctu svrchované bytosti“? Kdo by šel za mnou — kdo by byl by stádcem věřících? Oč že by jím nebyli věřící křesťané, nebyla většina katolíkův, kteří nechťeli následovati ani oněch svěcených kněží, jenž se byli provinili, že složili přísahu, nařízenou zákonem státním. Následovala by mne hrstka špatných duchovníkův, hrstka vyklouzlých mnichův, stoupenci klubův, lidé pohoršlivého života, již by od nové hlavy Církve očekávali, že jim dovolí ženiti se. A takové Církvi chtěli byste za hlavu dáti mne, vítěze u Marenga, u Rivoli, obnovitele řádu občan-
ského? Chtěli byste mne zlehčiti v takové míře? I dejme tomu, že by se podařila věc nemožná, a první konsul s nesmírnou světskou mocí svou spojoval by také duchovní. — Takovou měrou stal bych se nesnesitelným tyranem, stal bych se páнем nad tělem i duší, podobaje se tureckému sultanu, jenž jest zároveň hlavou říše, vojska i náboženství. A krom toho pokus takový byl by nadarmo; místo Církve nastala by nová roztržka u víře, roztržka ze všech ta nejzpozdivější byla by následkem takového podniknutí.“ Tak mluvil Napoleon, pokud se jmenoval konsulem. Později jsa císařem, hodlal si z papeže udělati povolného sluhu a uvalil na sebe — kletbu Boží. — Kéž by na to pamatoval i Napoleon III. a všickni ti, kdož by rádi odklidili papeže a pak papežovali sami.

Zlaté zrunko.

Meně potupy zasluhují Židé než noví křizovatelé Páně, kteří zabíjejí nesmrtného a křizují Toho, jehož nelze již ukřizovati.

Sv. Bernard.

Lacordair v akademii francouzské.

Zvolení, kterým se slovutný kněz Lacordair, jak známo, vysoce zasloužilý obnovitel řádu kazatelského, nyní nad jiné slavnější kazatel ve Francouzích, stal údem francouzské akademie, naplnilo každé srdce katolické nemalou radostí. Napoleon, jenž nepřeje statečnému knězi, nerad viděl oslavení výtečného protivníka svého: avšak nesměl sáhnouti na práva řečené akademie, a Lacordair tudíž zaujal místo své mezi akademiky. Staloť se to způsobem obyčejným a slavným d. 24. Ledna, při čemž nový akademik učinil řeč na pochvalu posledního zemřelého akademika p. *Tocquevilla*, sám pak uveden jest do sboru řeči slovutného p. Guizota. — Nelze nám řeči Lacordairovy podati v plném jejím znění: stůjtež tu alespoň zlomky, ve kterých kněz a horlitel o svobodu nastínil rozdíl demokracie v Americe a v Evropě. Slovutný akademik *Tocqueville* mimo jiné zásluhy o vlast má i tu, že přispěl nemálo k tomu, že Francouzi poznali zřízení a povahu státní ústavy v severní Americe. A to právě dalo Lacordairovi podnět, že porovnává Ameriku s Evropou poukázal na nedostatky, vady, scestnosti demokracie v Evropě. Než slyšíme, co praví!

„V soustátí rovnost není osamotnělá: onať se tam — pojiť veždy se svobodou občanskou, politickou, náboženskou. Dva tyto city ve srdci Američanově jsou nerozlučitelné; Američan rovněž tak málo pochopuje rovnost bez svobody, jako svobodu bez rovnosti. —

Duch Američanův jest zbožný.

On má přirozenou úctu k zákonu.

On cení svobodu rovněž tak drazo jako rovnost.

On staví na svobodě občanské první základ svobody politické.

A to právě jest opak toho ducha, jenž spíše uchvacuje než vede drahnou část demokracie evropské. Američan věří, že má duši, věří v Boha, jenž duši stvořil, v Ježíše Krista, který ji vykoupil, věří v evangelium, jež jest knihou, náležející Bohu i duši: demokrat evropský, až na čestné výminky, nevěří leč v člověčenstvo, a to ještě v člověčenstvo smyšlené, ježto si sám utvořil ve snách. A tento sen jest mu vesměs jeho duší, jeho Bohem, jeho Kristem, jeho evangelium, on nemyslí na žádné jiné náboženství, buď si sebe starší a ctihodnější, leč jen aby je pronásledoval a zničil, pokud může. Američan měl otce, kteřížto víru vyhorovali k nesnášlivosti; on ale zapomenuv nesnášlivost jejich, zachoval víru. Evropský demokrat měl otce, kteří neměli víry ale hlásali snášlivost; on snášlivost zapomněl a v paměti chová toliko nevěru jejich. Američan nepochopuje člověka bez vnitřního

náboženství a občana bez nábožnosti veřejné: Evropský demokrat nechápe člověka, jenž se modlí ve svém srdci, nechápe občana, který se modlí před obličejem národu. —

A tžž rozdíl vyskytuje se vzhledem na zákon. Američan, jenž si váží zákona Božího, váží si tudíž zákona lidského; soudí-li, že jest zákon nespravedlivý, tož stará se časem odstraniti ho nikoli násilím, ale všemi prostředky přesvědčení, jež člověk nosí ve svém rozumu. U demokrata evropského — a já to dím vždy s náležitými výminkami — zákon není leč vazbou, již udělala síla a kterou zničití právo má též síla.

V očích evropského demokrata velikým, nejvyšším zákonem jest rovnost; tento zákon váží nad jiné a jemu prý sluší obětovati všecko. Rovnost v porobě vedle zdání jeho má míti přednost nad svobodou, chráněnou jistým řádem poslušnosti. Evropský demokrat volí raději, aby Tiberius panoval nad zástupy, zbavenými práv i jmena, než aby Římský národ zpravedl se věkovitým patriciatem, přijímaje od něho podnět, jenž jej činí svobodným, a vazbu, která jej dělá silným.

Američan nevzdává, neodřiká se ničeho ze své podstaty k vůli moci samolibé. Američan chce, počínaje při duši své, aby svobodné bylo vše, což mu náleží, což jej obkličuje: rodina, obec, krajina, spolky pro literaturu a vědy, pro počtu Boha jeho i k blahobytu těla. Evropský demokrat, modloslužebník, kořící se tomu, což zove státem, hned od kolébky uchvacuje člověka, žádaje obětovati jej za obět zápalnou veřejné všemoci. On učí, že dítě, prvé než jest věcí rodiny, jest věcí obce, a ta obec, t. j. národ reprezentovaný vládou, že má právo, po jednotvárném, zákony vyměřeném vzorci upravovati vzdělání toho dítky. On učí, že obec, krajina, každá společnost sebe nepatrnější závisí od státu a sice tak, že ani jednati ani mluviti, kupovati ni prodávati, posléze pak ani býti nemůže bez zakročování státu, a to vždy v míře stanovené od státu, svrchované občanské otroctví děláje tudíž síni a základním kamenem svobody politické. Američan jednotě vlasti neobětuje více, leč co spravedливо, a čeho jí třeba, by byla tělem: demokrat evropský potlačuje celého člověka, by mu pode jménem vlasti utvořil zúžené vězení! —

Porovnáme-li konečně výsledky, tož shledá se, že americká demokracie utvořila veliký, zbožný, mohutný, vážený, a konečně svobodný národ: demokracie evropská roztrhla vazby mezi přítomností a minulostí, nadužití pokryla zříceninami, tu onde vzdělala nestálou svobodu, svět mnohem více pobouřila událostmi než obnovila zřízeními, a dělajíc se nepopíratelnou paní budoucího věku, ač nepoučí-li a neupraví-li se konečně, připravuje nám toliko straš-

livou alternativu, demagogie bezedné, aneb despotismu bez uzdy.“ —

Netřeba dokládati, kam vlastně slovy těmito mířil Lacordair. Ovoce snah demokracie Evropské sklídl a sklízí Napoleon, jenž ve jménu demokracie zřídil nový císařský trůn a vládne právě neobmezeně. Vybrané posluchačstvo rozumělo, nač vlastně důmyslný a neohrožený řečník naráží. Nejinak později, když postupem řeči, připomínaje zásluhy republiky francouzské v příčině sv. Otce, poukazyval na krivdy, jež činí krátkozraká demokracie evropská otci křesťanstva Piu IX. Stůjtež i tu rázná slova, pronesená výmluvným Lacordairem. Právil:

„Obrůvitel svobody v Itálii, kníže, jenž vstupuje na stolec svůj, ihned lidu svému o své ujmě připovídal zřízení velikomyslné a zaslouhoval vděčné potlesky, kterými celá Evropa přisvědčovala jemu, a jež zníti budou sebe pozdějšímu potomstvu: papež Pius IX. zaháná jest ze stoličného města všeho křesťanstva, uzřev, kterak mu zavražděno ministra jeho na prahu prvního zákonodárského sněmu, ježž měl Řím od časův senatu Římského. Svatokrádci nevděkem odsloužili se za dary obecnému otci duši; otec tento, zrazený a u vyhnanství, k Bohu obrátil zraky své, cele pokalené strastmi a oživené vědomím práva, jimiž ne vždy pohnuti bývají lidé, jež ale nikdy — leč snad na kratičkový čas — na pohled necitelným zůstávají Toho, jenž tvoří svět, připověděl první spravedlnost v čase a druhou na věčnosti. — Tehdáž, jako již začasto, ve zdejší spravedlnost přešla na měč Francouzův, a naše válečné pluky viděno pod korouhví republiky, ani do Říma zase uvádějí kněze, druhdy korunovaného Karlem Velikým, který seděl na stolci, zasvěceném tisíciletou úctou pro národův. Byl to kněz — pravda slabý, bezbranný kmet, avšak pod zběhlými vlasy svými, pod togou, jakověž neznali konsulové, nenesl hrdosti světovládného národa, nébrž neobmezenou pokoru kříže, a s tou mír a svobodu světa. Proti koruně jeho lze bylo vypraviti rozumy a vojska: Francie postavila naproti rozumům nemylný pud svého politického a křesťanského ducha; vojskům bloudící demokracie pak onen dar vítěziti nad nepřátely, ježž jí udělil Bůh v onen den, kdežto Chlodvig, první její král, hlavu sklonil před pravdou.“

Svoboda svědomí.

Král Štěpán Batory pravil, když mu někteří radili, by odstěpencům více nedovolil navraceti se do Církve katolické: „Já vládnu lidmi, Bůh svědomím; tři jsou zajisté věci, které Bůh sobě výhradně zustavil: Z ničeho něco učiniti, budoucí věci věděti, svědomím vládnouti.“

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 13. Unora 1861.

[Komory a záduší. — Duchovenstvo.]

Komory obchodnické na všech stranách říše rakouské daly se slyšeti v příčině financí, kterak by se nerovnost papírův státních a stříbra dala vyrovnati. Z většího dílu radily pak dotčené komory mimo jiné i to, aby se odstranil konkordát; některé naléhaly též na to, aby se Církvi, t. j. kostelům a klášterům, biskupům, kapitolám, kněžstvu pobrala záduší a všeliká zboží, kterými vládnou. Statky ty mohly by prý se zastaviti neb prodati, a penězi nabytými pomoci banku, financím, státu. — Nemýlíme-li se, první hlas tohoto druhu vydala komora v Brodech na polsko-ruském pomezí, a v podivném tomto koncertu přisvědčovaly, přizvukovaly jí ovšem více méně druhé, až pak posléze Feldkirchská i Roveredská dovršily harmonii při hlučném potlesku těch pánův i paní, kteří pomáhali — pískati. Počítáno, kterak jest Církev bohata; kněžstvu vyššímu nižšímu vytýkalo se, že není vlastenecké, jelikož prý dosavad vždy jen málo dávalo na půjčky státní a národní. Poberou-li se Církvi statky, tím prý se pomůže banku a bankem získá se důvěra v cizině i doma. Ano, vypočítalo se, jak mnoho peněz by se natěžilo z prodaných záduší a zboží církevních. — Než jest to pravda, že by se státu pomohlo veřejnou loupeží touto? Ovšem horliví a vlastenečtí p. komorníci vypočítali, že zboží Církve katolické v celé říši rakouské váží se na 500,000,000. — Ale tomu tak není. Zboží církevní v celém mocnářství cení se toliko na 300 millionův. I tážeme se, zdaž dovolí Uhři a Chorvátí, aby se záduší a statky církevní ve vlastech jejich prodaly na zaplavení dluhův a zlepšení financí říšských? Kdo zná Uhry a Chorváty, dobře ví, že by se proti návrhu takovému hlučně ozvali a na sněmu jej zavrhli. V Itálii císařské zavdalo by prodávání statkův církevních a záduší jenom podnět k pobuřování lidu. A kdož, pokud přeje císaři, směl by mu raditi, aby se oleje pilěvalo do ohně, a buřičům dávala záminka k podněcování nenávisti? — Již ale takovou měrou nelze mysliti, aby se na statky církevní v Uhřích a Sedmihradsku, v Chorvatsku, Slavonsku, Dalmatsku a Benátsku sáhnutí smělo. Nezbývají nám tedy leč Čechy, Morava, Slezsko, Halič, Rakousko, Štýrsko a Tyroly, Korutansko a Přímoří. I mnoho-li obnáší církevní zboží v dotčených vlastech? Nic více než asi 150,000,000 zl. r. č., a tu ještě podotknouti sluší, že asi 70 millionův tohoto zboží jsou — státní úpisy. Již ale dejme tomu, že by se v Čechách a na Moravě, v Haliči a v Přímoří,

v Rakousích, ve Štýrsku a Tyrolsku ani jediný hlas neozval proti neblahému odírání kostelův a rušení záduší, a tudíž všechno zboží církevní dostalo se do prodeje: — kdo mnedle by získal svatokradeckou touto operací? Komorníci připovídají, že by se tudíž banku dostalo stříbra. Než u nás, pohříchu, stříbro zmizelo; prodávané statky církevní stříbrem platiti mohli by toliko ti, kdož stříbro mají — někteří peněžníci a cizozemci. A tu již suď každý sám, mnoho-li by tím získaly vlasti naše, kdyby navrhovaným prodejem vše to zboží biskupův a kapitol, klášterův a chrámův *dostalo se do rukou*, jež užítky *zavírají* do skříní a *zanášejí* do ciziny. Před několika lety prodána železnice francouzské společnosti; výplata děla se stříbrem, a nebědujeme-li nyní všickni, že se to stalo? — Mnohem více bědovali bychom, kdyby se vláda řídití chtěla podle rady komorníkův. — Vímeť zajisté na jisto, že nabyté prodejem peníze za krátký čas by *zmizely*, a na národech rakouských, ať nic nedím o kletbě, spojené se svatokrádeží, zůstalo by *nové břemeno* na vše budoucí časy. Po tuto dobu živi se duchovenstvo a potřeby chrámův i jiných ústavův církevních zapotřebují se větším dílem jen z nadání a záduší, jež zůstavili zbožní předkové. Vezměte Církvi nadání tato, odcizte a prodejte ji záduší: nezbude vám, leč abyste kněžím vykárali platy a chrámům na rozličné potřeby bohoslužebné dávali z pokladnic obecných a státních. A odkud berou se peníze v dotčených pokladnicích? — Daněmi dává i skládá je lid. Ti tedy, kdož radí, aby se Církvi odcizilo zboží a záduší její, radí a doléhají vlastně na to, aby mimo daně na opatření potřeb zemských, na vojsko i úřady a t. p. zavedla se tolikéž daň na vyživení kněžstva a na opatření služeb Božích. Že by takovou měrou nezískal nikdo, ni vláda ni vlast, kněžstvo ni lid, jest tuším na jevě. Získali by toliko ti, kdož mají peníze, získali by z většího dílu *cizozemci*, kteří by v nynějších nehodách za *levný peníz* nabýli půdy a moci ve vlastech našich, získali by na mnoze lidé, s kterými nás nevíze ni víra, ni krev, ni řeč, a kteří nepečují, leč aby měsíc jejich byl vždy plnější, moc jejich vždy větší na škodu národu. — Lidé tohoto druhu opovažují se kněžstvu vyčítati, že prý nemiluje vlast a dobrovolnými obětmi nehledí stát vytrhnouti z nehod, kterými hynou naše finance. Proti takové lži utrhačně hájí nás — pravda. Rozvrhněte všechno to církevní zboží stejnými díly na duchovenstvo — a podíváte se, jak málo vypadne z celé té jistiny na osobu. — I sečtete pak a prohlédněte si všechny ty seznamy při národní půjčce a t. p., a pokud nevyhasnul cit spravedlnosti, oč, že se podíváte, jak mnoho složilo a skládá kněžstvo katolické na potřeby vlastenecké. Netajíme, že

jsou až dosavad některé kláštery dosti zámožné; netajíme, že jsou důchody několika stolic arcibiskupských, jakož i několika málo kapitol znamenité: avšak ať nic nedíme o almužnách, jimiž pomáhá se chudinně bez chlouby a roztrubování v novinách, o příspěvcích, kterými podporují se soukromé i veřejné ústavy; nejsou-li summy od dotčených arcibiskupův, opatův a kapitol složené na oltář vlasti veliké, znamenité? — Dokažte nám, že *dali* Rothschildové, Sinové a druzí bohové vaši n. p. na půjčku národní v poměru *více*, než dotčení vrchní zprávcové církevního zboží — a my — umlkne. A co se dotýče nižšího duchovenstva: kaplanův vesměs a farářův na mnoze, *nepoctivce* toliko tvrditi smí, že by dotčení duchovní z *chatrných příjmův* svých na potřeby státní *stovkami* přispívati *mohli*. Ano, směle tvrditi můžeme, že duchovenstvo až na nepatrné výminky za dnův našich v Čechách i na Moravě při každé věci prospěšné a blahodějně dělilo se nezřídka o poslední sousto chleba, nezapomínajíc, čím jest povinno chudinně a ošci, vlasti a národu, králi a státu. Kdyby s podobnou obětovností byli peněžníci a přátelé jejich v komorách prohlédali k svým povinnostem vlasteneckým: stát by nikdy nebyl v takových *nesnázích*, z jakových se mu právě pomáhati musí. Ano, i nyní našla by se pomoc, ale musila by se hledati právě tam, kde se pomoci nechce. Než o tom po druhé a jinde: v Blahověstu nemáme práva k takovým rozprávám.

Od Klatov, na začátku Ledna 1861.

[Školní sestry v Bystřici.]

Milé a vítané nám bylo, čeho jsme se hned v I. čísle obnoveného Blahověsta dočetli o ctihodných sestrách školních. Jestli to spravedlivá obrana dotčených sester proti útokům, ježto se činí v novinách, jakoby sestry naše z většího dílu nadržovaly němčině a rozšiřovaly cizotu ve školách, odevzdaných jim v naší milé vlasti. Že tomu není tak, patrného důkazu nabyt jsem nedávno sám. Před svátky vánočními totiž za svou kněžskou povinností přijel jsem do kláštera dotčených sester v Bystřici nad Úhlavou, na osadě Nýrské na čisto německé. I přišel jsem do kláštera, přišel jsem do roztomilého kostelíka klášterního na Rorate. Jak mne to mile překvapilo, když při roratní mši svaté zavzněly utěšené adventní písně české! Podobně i modlitby vykonávaly se tu po česku, Já přišel do školy dívčí, a tu vykládal horlivý spiritual a katecheta P. *Jos. Ružička* náboženství, obzvláště v mateřčině naší. Bylo pak mi to rozkoší netušenou, v místě ryze německém slyšeti písně české z úst čilých schovanek, mezi nimiž netoliko Češky se vynacházejí anobř i Němkyně. Kdykoliv se za příčinou úřadu svého octnu v Bystřici a zajdu si

do kláštera tamnějších školních sester, vždy celý okřívám. Škola dívčí a opatrovna v rukou výtečných těchto učitelek jsou právě zahrádky, na nichž Boží požehnání spočívá. Dotčené sestry jistě vyučují předmětům školním a pracem ženským, alebrž vynikají obzvláště co zbožné pěstitelky, schovanky své vychovávajice v kázni a bázni Boží, v ryzém duchu katolickém. Kdykoliv tady dlím v řečené škole, vida, kterak na tvářích tamních schovaneček mile rozkvítá zdraví bujaré, z oka září se spokojenost a veselost nelíčená, a patřím-li na lásku dětinskou a důvěru, s kterou školní dívky i schovanky lnou k duchovním pěstounkám svým, nejinak, než k vlastním matkám, na myslí mně vždy tanou slovu Pavlova: „Pobožnost ke všem věcem jest užitečná.“ *

Druhé katolické země.

Z Varšavy, v Prosinci 1860.

[Posvěcení nového chrámu. Poměry církevní.]

Na den sv. Michala archanděla r. m. posvěcen jest nově vystavený kamenný kostelíček na osadě Volské u Varšavy. Dávny farní chrám Páně řečené osady stojí dosavad uprostřed okopův, z kterých r. 1831 vystřeleno poslední rány proti nepřátelům našeho jména. Než kostel tento vlada odňala osadníkům i udělala z něho cerkev, a na místě, kdež tekla krev našich bohatýrův, jest nyní hřbitov, na němž se pochovávají Rusové. — Ubohým osadníkům se vykazal k službám Božím chatrný domek na místě neslušném. Pod touž střechou jistě nalézaly se též krčma i prodej kořalky, na dvoře pak přebývali Židé. Mimo to museli Volané v neděli a ve svátek na služby Boží chodivati až na hřbitov Varšavský, tak řečený Powazkovský. — Po třicet rokův slzely, plakaly citelné duše, vidouce, kterak jim nejdražší poklad jejich, svatyni Páně, odňala ruka železná, držící žezlo, meč i bič nad námi. — Z lásky Boží vyskytl se sice před lety dobrodinec, majetník vypáleného pivovaru, rodem cizozemec a vyznáním Lutherán, jemuž se szelelo žalostících osadníkův. Šlechtný tento muž chtěl obšírné toto spáleniště darovati na místo k vystavení nového chrámu. Byloť to místo právě vybrané, nad jiné příhodnější, jelikož v samém prostředku celé osádky. Než co tomu řeknete? Dědičný pán statků Volských neustál starati se, až s toho sešlo; on pohnul vládu, aby nepřijímala podávané oběti. A hle, nyní viděti panský palác na místě, kdež měla státi svatyně Páně! Tak postaral se o sebe pán, jenž nepřál osadě, aby středem a patrným srdcem byl dům Hospodina zástupův. — Nový kostel postaveno pak stranou za předměstím v poli a nikoli uprostřed stavení. Zdá se, že i v té věci ne-

toliko p. Muchanov, nébrž i dědičný pán Voly měl rozhodný hlas. Prvnímu pánu záleželo na tom, aby méně do očí padala svatyně katolická, v kteréž chce Hospodina oslavovati plémě polské. Co se dotýče druhého, nový kostel má mu přispořiti důchodův; místo jistě, kdež jej vystavěli, leží za čarou kon-skripce městské, a tudíž jest uvolněné od jistého poplatku z vodky. — Co nevidět, uzříme nedaleko chrámu Páně krčmu, onen pramen, z kterého se prýští jed na záhubu mnohých a zlato jednomu. — V tomto jedinkém obrázku obráží se Vám těsnota, tíhota života našeho!

○○

Kronika.

Z Prahy. Na sjezdu katolických jednot v měsíci Září m. r. jednalo se mimo jiné též o duchovních potřebách našeho českoslovanského lidu ve Vídni. S pravou katolickou láskou ukazováno tehdy na tuto krvácející ránu, ku které třeba lékaře, na onu velikou žeň, ku které dělníkův málo. — J. Emin. pan kardinál připověděl, že se chce ujmout opuštěných rodákův našich a přičiniti se u J. Emin. p. kardinála Rauschera, by hleděl náležitě opatřiti duchovní potřeby tolika tisícův (80000!) duší nesmrtelných. Víme na jisto, že J. Emin. náš p. kardinál-arcibiskup Pražský již před několika měsíci v dotčené důležité a svaté příčině psal do Vídně. — Zatím však věc vážne až dosavad, a tudíž prý vidí se J. Emin. nucena, žádost svou společně s druhými nejdůst. p. biskupy obnoviti u Vídeňského p. arcibiskupa.

— Dozvídáme se, že zamýšlené a navržené Dědictví sv. Prokopa od J. Emin. p. kardinála řádně schváleno a stanovy jeho potvzeny jsou. Zároveň ale sluší k této utěšené zprávě připojiti druhou. — U konsistoře chovají se peníze, kteréž před lety vybývající co čistý výnos „časopisu pro katolické duchovenstvo“ dle prvotního úmyslu ukládaly se na vydávání českých překladův děl sv. Otcův. I ustanovil se J. Emin. na tom, že polovice dotčené jistiny má se ihned věnovati co první základní danina k žádoucímu dědictví svat. Prokopa.

— Na pomník, jímž se má vyznačiti hrob drahého *Václava M. Pešiny*, sešlo se novější dobou 600 zl. r. č. Zároveň sluší podotknouti, že výbor, jak jsme si žádali, pečí p. k. Pruchy sestaven, nakres pomníku shotočen a vzdělání náhrobku p. Em. Maxovi svěřeno jest.

— Dne 13. Ledna pochován jest důst. kněz *Antonín Poehl*, nejstarší kněz v řádu rytířův Malteských, druhdy po 40 rokův učitel náboženství na akademickém gymnasium, a posledním časem asi 10 let již na odpočinutí.

Doprovázeli jej k hrobu netoliko bratří z řádu, nebříž i četní vděční žáci jeho.

Z Poznańska. Ku podporování nových bratří našich Bulhariův sešlo se u redakce katolického „Tygodnika“ 218 dol. 22 gr. Z posledního seznamu dobrodincův jest viděti, že místy ve školách i na osadách počínají se k tomu konci zařizovati sbírky. Bůh želnej a pomáhej této svatě horlivosti!

Z Uher. Kapitula Ostřihomská zaslala k sv. Otcí list, v kterém osvědčujíc bolest za příčinou nátiskův, činěných jemu, zároveň vykládá, co prý trpěla církev uherská za minulých deset rokův, a žádá, by primasovi navrácena byla dřevní moc a práva. — Nevíme, nač se tu naráží, ač nevede-li se nářek jen proto, že Záhřebská stolice biskupská stala se metropolitním sídlem, ku kterémuž připojeno biskupské stolice ve vlastech jihoslovanských. — Ostatně uvidíme, jak mnoho získá církev uherská pod vládou, opanovanou duchem Košutovým a přátel jeho. Ukazy smutné vidí se již nyní při některých volbách stoličných, kdežto, ač mají katolíci ve skutečném životě převahu počtem, v úřadech stoličných zůstávají bez řádných zástupcův.

— Milosrdní bratří mají v uherské provincii 14 nemocnic, z nichž největší nalézá se v Budíně. V dotčené Budinské nemocnici během 1860 opatrováno 2626 nemocných, ovšem bez ohledu na stav a náboženství.

— Náboženské a školské zboží v Uhřích odevzdáno jest zase pod vrchní dohled a zprávu kr. mistodržitelské rady.

Ze Slovinska. Katolickým bratrům našim Slovincům odumřel jeden z předních křesťelův národního života, staříčků kněz *Frant. Metelko*, bývalý profesor a ctihodný spisovatel. — Jmění zůstavené odkázáno jest k samým dobrým křesťanským - vlasteneckým účelům. Hlavním dědicem jsou — *Lublaňské* z řádného manželského lože zplozené *chudé dívky* do 15 let. Mimo to věnováno 1500 zl. chudým Lublaňským, 1000 zl. na semeniště menší, 1000 zl. invalidovně, 10.000 zl. ku podporování farních škol. Nad to založeno několik stipendií ku podporování studentstva i učitelstva. Co se dotýče prvních, složena jest jistina na tři stipendie po 80 zl. Strany *odměňování* zasloužilých učitelův na venkovských školách, kteří by mimo jiné vynikali *horlivou péčí o vzdělávání řeči slovanské*, nařídil šlechtetný nebožtík, aby každého roku šest odměn po 50 zl. rozdávalo se nejhorlivějším. Polovice jistiny k tomu konci vykázané případně *slovinskému semenišku pro učitele v Lublani*, bude-li časem svým založeno.

Z Říma. Piemont pomalu již se strojí opanovati Řím a vše, což město dotčené činí drahým každému katolíku. Strana, oddaná Viktoru Emanuelovi, ráda by zotvírala brány

novému králi, a papeže odsoudila ne-li na smrt, to na vyhnání. Než sv. Otec, sklíčený bolestmi, vždy na jevo dává podivný klid statečné, Bohu oddané duše. — Zbožný lid, vida útrapy sv. Otce, všelijak by chtěl umenšiti a osladiti žalost svému dobrodinci; ale pouhými slovy nezažene se blízký mocný nepřítel. Sv. Otec jest připraven, že v krátce do rukou svých vrahův bude vydán lícoměrným ochráncem svým, jenž jej zradil políbením. Než Bůh zůstane ochráncem svých věrných a milostiv buď — zrádcům! Jedni i druzí jsou v Římě. — Vidět se to každého dne, vidělo se to na den slavnosti Stolice sv. Petra. — Sv. Otec dotčeného dne po svém obyčeji objevil se při slavných službách Božích, a mnohonácte tisíc věrného lidu shromáždilo se v basilice Vatikánské, dávajice na jevo úctu a lásku papeži, oddanost Církvi. U večer celé město jest osvětleno bez pokynutí, bez rozkazův s hůry. Co divu, že tím více se horší a zlobí nepřátelé Církve, lživé noviny všelijaké rozhlášujice po světě? Nad jiné mnohé šeredným hláskem tohoto druhu jest denník Florentinský, *Nazione*, jenž slouží Piemontu, a tudíž také odbojníkům římským. — V denníku tomto a podobných jemu velebí se činy, při kterých člověka poněkud citelného obchází hrůza. V jistém městečku blíže Viterba za soumraku vyřítíl se na náměstí spisovatel *Masi* se svou družinou, jal se stíhati, vražditi „papežence“, a v samém chrámě u oltáře zabil šlechtetného občana Jana Paoleschi, ovšem věrného papežence. — Za to slaví se Masi co vlastenec. Nectný *Bianchi Giovini*, ač již starce, po dvakráte raněný mrtvicí, neustává ve spisech kydati hanu na papeže i Církev. Nové dílo starého rouhače, *Denník Burcharda*, jest tak škaredné, že se vidí, kterak dotčený sektář péra nenamáčel v kalamári, ale ve hnojisti. A což, podiváme-li se do nového divadla ve Florencii! Tam v *Teatro nuovo* veřejně dávají se kusy plné mrzkosti a ohavnosti. Pohanský velekněz, ustrojen v rouše papežském a ozdobený tiarou náměstka Kristova, vede si tak, že se všechna shromážděná luza veselí a chechtá, ovšem na potupu Církve. Křesťanu musí tu býti okolo srdce nejinak, než jako by byl na dvoře Herodesově, kdež rota Jerusalemská posmívá se Spasiteli, přiděnému v plášť šarlatový. — A to vše pokládá se za znamenání nového věku v Italii! Možná-li, aby sv. Otec, vida co se děje, neželostil, neszel nad zaslepeností lidu a nad bezbožností svůdcův jeho? A kdo by se neleká blízkých soudův, kterými trestati bude Bůh napodobitele Fariseův a Saduceův Jerusalemských?

Z Italie. Nepřátelé Církve, obzvláště Anglikánci, vidouce, co se děje v Italii, bez obalu prohlašují, že prý tudíž Církev katolická bude pochována zároveň s papežem a v Římě

i po celé Itálii opanuje protestantské učení a vyznání. Avšak naděje tyto jsou liché, jak sami stráživí protestanti vyznávají. Tak dvorní kazatel v Brunswiku, p. *Thiele*, jenž prvé po mnoho let prodléval v Římě, jsa kazatelem u pruského vyslanství. „Podari-li se,“ vece dotčený pán, „podari-li se mocností revoluce roznutí ještě více obrazotvornost Italianův a hlouběji polnouti náruživosti, pak může nastati, což se dělo 1798 i 1848 a jakž se za dřevního středověku nezdálo: pozemské panování papežův v Římě odstraní se na čas, a noví pánové naleznou bohaté zásoby záduší k vydrancování. Angličané budou pak na malých říčních párních plaviti se starou žlutou Tiberou, usilující věčné město na novo ošatit lacinými tkaninami z bavlny. Na Ripa Grande bude možná skládati těžké bedny, naplněné biblemi a traktaty. Na Piazza Navona a na schodech Araceli budou nejen vešníci katechismus Bellaminův prodávati aneb obrázky za půl bajocco nabízet, nébř i s Londýnskými traktáty prodávati se tam najdou. Angličané přenesou své služby Boží do některého paláce ve městě, jelikož pak bez pochyby budou paláce v levné ceně na prodej. Tehdy dostaví se též jeden druhý mladý Říman, obzvláště pokud jej živnost aneb žádost ženění bude pobádati. My bychom rádi věřili, že prostředky podávané k obrácení u jednotlivců též přispějí skutečně k čistějšímu poznání evangelické pravdy. Avšak v celině Římské podstaty a Římského života tudy s těžkem něco se převrátí. Jest tomu již půl věku, co na Maltu a ostrovy Jonické Písma svatá svobodně mohou se dovážeti a vyznavači evangeličtí přicházeti. Ale dosavád nenalezá se na Maltě ani jediná evangelická osada vlašského jazyka, záležející z Maltanů; a rovněž tak nestává ani jedinké obce evangelické řeckého jazyka. V Římě, obzvláště mezi lidmi, kteří se stýkají s mnohými cizinci, nalezáme lec- které, jenž nehrubě mnoho drží na papeže a kněžstvo. Tento úkaz ale váží málo neb nic. Podobně dobře vědomo, že také v Římě jsou snad nejedni mladí lidé, kteří neradi chodí k zpovědi. Ale tací lidé tudíž nepřiblížili se k evangelické víře, ježto se káže v kapli pruského vyslanství, aneb k anglikánské bohoslužbě, která se konává za Porta del Popolo na hořejším poschodí žitné sýpky, ani o krok více než druzí.“

Ze Švýcar. Dne 21. Ledna slavil památný klášter Einsiedelský své tisícileté jubileum. Klášter dotčený může se pokládati za jisté ohnisko křesťanské vzdělanosti mezi Švýcary. Neščíslné zástupy poutníkův scházejí se tam odevšad, v klášteře samém nalezá se podnes valný počet výtečných Benediktinův,

u p. básník Gall, přírodozpytec Tschop, K. Brandes a j. Pod zprávou takových mužův kvetou v Einsiedlách též vyšší školy katolické.

Ze Syrie. Kterak bratří naši křesťanští na východě utrpěli od vztekklých Drusův a Muhamedanův, nyní patrně se vidí. Počítá se zajisté 120.000 křesťanův, zbavených přístřeší, oloupených a rozehnáných; násilně zavražděných jest 13.884. Paša turecký Fuad, vyslaný sultanem, aby věci vyšetřil, vinníky potrestal, křesťanům pomohl k spravedlnosti, nařídil ovšem, aby každý Drus, jenž platí daň, složil po 11 lib. šterl., aneb odvedl všelijaký nábytek potřebný v domácnosti. Podobné opatření stalo se v Damašku. K rozkazu dotčeného pašy Fuada musili Muhamedani křesťanům postoupiti příbytky a 1000 dělníkův s 200 osly dostaviti do díla, aby se obořené a vypálené domy křesťanské zase vzdělaly. Mimo to náčelníci a původcové hrozného tohoto vraždění někteří jsou a jiní budou trestáni na hrdle.

Zprávy osobní.

— Při konci minulého roku zemřel znamenitý missionář a spisovatel kněz *Huc*. Narodiv se r. 1813 v Tuluse, r. 1839 odebral se na dílo missionářské do Číny a Tibetu. Ne tak pronásledování jako spíše neduživost přiměly jej, že se r. 1852 navrátil do Francouz, a usadiv se v Paříži, vydal důležitá díla: *Paměti cestopisné a Říše Čínská*. — První spis, přeložený též i na český jazyk, čeká, přeje si nakladatele.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Antonín *Poesl*, jub. kněz rytířského řádu Melit., vysl. učitel nábož. na c. k. gymn. akad. v Praze, k. arc. notář, d. 10. Února.

Změny v kancelári kn. arcib. konsistoře:

p. J. U. Dr. Karel *Bretschneider*, jubil. konsist. kassír, jmenován raddou k. arcibisk. konsistoře.
p. Vojt. *Christoph* postoupil za konsist. kassíra.
p. Ant. *Dorn* postoupil za konsist. registratora.
p. Jan *Skřivan* post. za konsist. exped. a taxatora.
p. Matěj *Marek* postoupil za konsist. kancelistu.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Antonín *Brehm* za faráře do Lubence.
p. Frant. *Viktorin* za administ. do Rakovníka.
p. Ant. *Hradecký* defic. na pomoc do Skramník.
p. Jos. *Táborský* defic. na pomoc do Stochova.

Konkurs.

Na děkanství v *Rakovně* od 23. Ledna 1861.

V diécesi Budějovické.

p. Paulin *Schuster*, převor kláštera Cisterc. ve Vyšším Brodě, zemřel d. 1. Února.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoročně: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na neděli III. postní.

Ev. sv. Luk. XI. 14—28.

1. *Pán Ježíš vymítal zlého ducha, a ten byl němý . . . t. j. ducha, jenž ubohému člověku spoutal jazyk a činil jej němým. . . Ach, jak často přihází se v životě našem, že i nás duch zlý váže nešťastnou němotou, činí nás němými, když bychom Boha měli oslavovati; němými k modlitbě, již bychom měli konati; němými při pomlouvání bližního, jehož bychom se měli zastati; němými k hříchům a pokleskům tu přátel a druhův, tam podřízených a svěrených, jež bychom napomenouti měli a trestati; němými k poučování mladších, jež bychom navozovati měli k dobrému; němými v příčině vlastních hříchův, z nichž bychom se měli upřímně zpovídati; němými, když se uráží Bůh rouháním, jež bychom měli staviti; němými, když bližnímu děje se škoda, kterouž bychom snadno i slovem mohli odvrátiti. — Ó prosmež Pána, by zbaviti nás ráčil od této němoty a vyvrhl ďábelství, jež nás činí němé, abychom právě i rázně mluvivali, kde lze a sluší mluvit na oslavu jména Božího, ku prospěchu bližních, ku spasení vlastní duše naší.*

2. *Kdo není se mnou, proti mně jest, vece Pán, trestaje bezbožné utrhače, kteří směli tvrditi, že mocí Belzebuba, knížete duchův zlých, vymítá ďábelství. Kdo není s Kristem, jest jeho protivníkem: nestranným, neobojetným v té pří-*

čině býti nelze. Nikdo nemůže dvěma pánům nestejným sloužiti zároveň. Třeba nám prohlásiti se a osvědčiti skutky, koho se chceme přidržeti, zdaž Krista či světa — těla — ďábla; třeba na jevo dáti, zdaž chceme držeti s Církví a státi ku pravdě, aneb libovati si v bludech, odtrhující se vždy více od živého tajemného těla Kristova. Kdo by se tu směl dlouho rozmýšleti a váhati, kde mu voliti jest mezi Kristem i Antikristem? — Nuže, odklidme polovičatost, zhošme se všelikého ramenářství, dokažme před světem, že jsme věrnými následovníky Kristovými — odpůrci všech protivníkův Páně, druhové následovníkův Jeho.

3. *Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje — vece Ježíš Kristus. — A co tedy pomohou všeliké modlitby, snahy a úsilí, trudy a práce, nedějí-li se v náležitém spojení s Ježíšem Kristem? — Ty se modlívaš, ale kde jest mysl, srdce, duše tvá? Ty pracuješ, ale bez dobrého úmyslu, a to ještě se svědomím obtěžkaným hříchy. Jakový mnedle můž taká práce vydati užitek pro život věčný? Práce jest ztracená, již konáme bez Krista; — planá jest modlitba, kterou nekonáme s Kristem. Chtějíce, aby nám snahy a trudy, vzdechy a touhy naše byly ku prospěchu, třeba nám žiti ve stavu milosti Boží, žiti bez smrtedlného hříchu, v účastenství zásluh Kristových. Kdožkoli živ jest a trdíl, lopotí se ve stavu nemilosti, neshromažďuje s Ježíšem, ale rozptyluje.*

Míjející rozkoš zplozuje smrt věčnou.

Výpisek z řeči sv. Augustína.

Od Karla Císáře, faráře a vikáře v Mirovicích.

Jedenkaždý pokoušín bývá od žádosti jsa zachvácen a přilouzen. Potom žádost když počne, porodí hřích: hřích pak když jest vykonaný, zplozuje smrt. (Jak. 1, 14.) Bys tedy od žádosti nebyl zachvácen, nebud ji povolný. Nemát zajisté zlá žádost, z kohoby počala, nežli z tebe. Paklis jí povolil, spolu smilnila s ní mysl tvá. Ponouká-li a vábí-li tě zlá žádost: zapři sebe, aniž postupuj za ní. Neboť jsouc zakázána, ohyzdná, mrzká, odcizuje tebe od Boha. Nedávej jí přivolení svého objímáním, by napotom porodu jejího neželel; neboť obejměš-li ji, to jest, přivoliš-li, stane se, že ona počne. *Potom žádost když počne, porodí hřích*; dí apoštol. Hřích-li tebe nepoděsí: nechať tě aspoň děsí smrt; nebo tentýž apoštol dokládá: *Hřích pak, když jest vykonán, zplozuje smrt*. Hříchu-li se nelekáš, lekej se alespoň zhouby, v kterou tě hřích přivodí. Sladký zajisté jesti hřích, leč hořká smrt, — činící hřešícího bídým a strastným. Nebo všechny věci, pro kteréž se hřeší, dlužno zde opustiti. Hřešíš-li pro peníze, zde je musíš opustiti; hřešíš-li pro zboží neb statek, zde jej zůstaviti musíš; hřešíš-li pro tělesnou rozkoš, zde ji musíš zanechat; slovem řkouc, budiž věc, pro kterouž ubíháš v hřích, jakákoli: zde dlužno ji zůstaviti, kdy při smrti očí svých zavřeš; toliko hřích, jinž jsi se poškvrnil, odneseš s sebou na věčnost. Co v této pomíjivosti sladké tobě vidí se býti, ó jak hořké bude u věčném ohni! —

Cesta hříšníkův líbí se tobě, poněvadž prostranná jest, a mnozí jsou, již po ní chodí; prostrannost její vidíš, leč konce jejího neznamenáš. Tam, kde se cesta končí, sráz jest, propastná hloub jest, od níž pohlceni bývají ti, jenž po ní chodíce, se veselí. Poněvadž tedy konce cesty zrakem postihnouti tobě nelze, věř tomu, kdož vidí. Pán a Spasitel tvůj, jenž vidí konec, k tobě přišel, abys uvěřil Bohu. Zda neuvěříš Pánu a Bohu tvému řkoucímu: *Široká a prostranná cesta jest, kteráž vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteříž chodí po ní*? (Mat. VII, 13.) Bude pak cesta tato vyhlazena, nebo cesta bezbožných jest. Když pak zhyne cesta bezbožných, s pobožnými co se dítí bude? Pobožným požehná Bůh, řka: Pojdte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. A vládnouti budou dědictvím nebeským jim připraveným od věků: a na věky plésati budou všickni, kteříž doufali v Boha, neboť přebývati bude v nich. — (Serm. 58.)

Návrat Bulharův k jednotě sv. Církve.

Jest tomu několik rokův, co se i u nás v Čechách počaly konati modlitby za navrácení slovanských bratří našich do lůna Církve. Příklad, jenž nám svítil z Moravy a ze Slovenie, srdečná slova, jimiž k věci té svatě vybízely „Blahověst“ a „Hlas“ — „Moravan“ i „Poutník“, neminula se s účinkem — zbožné, věrné, katolické duše soukromí a na poutěch modlivaly se za to k Bohu, „aby všechny slovanské národy do jednoty sv. Církve katolické uvéstí ráčil.“ A hle, buď Bohu chvála, naděje a touhy naše slyšel i vážil Pán: *Bulhaři počínají navracovati se k matce*, kteréž je mrzká politika dvoru i kněžstva Carihradského před věky odcizila! Počátek stal se již v Carihradě, kdež *několik tisíc* statečných bulharských bratří, složivše synovské příznání sv. Otcí, oddychají ve svobodě nového katolického života. Navrácení tito bratří naši, jak samo sebou se rozumí, zachovali si při službách Božích *obřad i jazyk svůj slovanský, zachovali* ovšem i *jiné rozmanité nezávadné obyčeje*; nežádáno od nich nic jiného, leč aby odvrhli pouta, jimiž je vázali řečtí patriarchové, a důvěrně přivinuli se k té Církvi, kteráž před tisíci lety již byla matkou nad jiné slavnějších otcův jejích. A to, co se žádalo, buď Bohu dík a chvála, stalo se; několik tisíců zbožných a statečných Bulharův berou se cestou ku spáse; doufejme, že se za nimi dají milionové!

Netušené a utěšené události tyto mezi Bulhary, vzbuzující veliké naděje, vzbudily tolikéž vřelou radost po celé katolické Evropě, obzvláště v Římě a ve Francii. Jeť známo, jak srdečně vítá navrátilé syny sv. Otec. Ve Francii založil se spolek, jenž hodlá všemi obyčeji podporovati nové ty bratry katolické mezi Slovany. Doufáme, že po příkladu sv. Otce a katolíkův francouzských půjdou i katolíci Němci a druzí národové.

Než zdá se nám, že není na světě

katolického národu, který by měl navracené bratry bulharské s větší radostí vítati a druhým neodhodlaným na cestu k spasitelné jednotě snažněji pomáhati, než právě *my katoličtí Slované v říši rakouské*. Bulhaři, toť jako naši *dávni nejbližší rodní bratři*. Týž svatý Method, který Bulharům obrátil a křestil Borisa krále, blahověstil v Nitře i na Velehradě, na Moravě i nad Vltavou, a pokřtil i nám prvního křesťanského vévodu Bořivoje, první svatou kněžnu naši Ludmilu; týž svatý Cyrill, který sestavil slovanské písmo, učil předky naše bulharským jazykem oslavovati Boha. A to platí nejen o nás v Čechách a na Moravě: v jisté míře platí to též o všech bratrích slovanského kmene na jihu, na pobřeží Savy i Dravy, pod alpami štyrskými i na přímoří jaderském. Ano, není-liž nyní již dosti na jevě, že i na rovinách zakarpatských u Visly apoštoloval týž svatý oslavenec, jenž byl na dvoře Borisa krále průchod a vítězství zjednal světlu pravdy a lásky Kristovy? A proto dokládáme, že přísluší nám Čechům i Moravanům, Slovákům i Slezákům, Chorvátům i Slovincům, Dalmatincům i Polákům radovati se a Bohu vzdávati díky, že do domu společné matere naši navracejí se dávni rodní bratrové naši, po těžkých úpadech povstávající k novému životu.

Již ale majíce právo vřeleji než kdo jiný radovati se z návratu řečených bratrův pod i nad Balkánem, máme tudíž povinnost, radost svou dosvědčiti činy. I zdá se nám, že bychom měli pomýšleti na to, aby se na bulharské zemi našim přispěním vyzdvihovaly nové chrámy a školy, samostany a stolice biskupské. Než k takovým velikým věcem nehněd můžeme přičiniti rukou; bylot by k tomu potřebí prvé založiti veliký spolek, o němž před lety již mluvíváno v Blahověstu a na nějž časem svým opět obrátíme zřetel. — Něco však nemalého můžeme učiniti hned. Dne 9. Března budeme slaviti výroční památku sv. Cyrilla i Methodia, drahých

společných apoštolův našich. Nepobáďa-li nás drahá upomínka na společné apoštoly naše, abychom o dotčené slavnosti společně vřele *děkovali Pánu*, jenž činí veliké věci před obličejem našim? — Není-li nám slibný počátek věcí těch podnětem, abychom tím srdečněji volali k Pánu, by, co vedle dobrolibezné vůle své počal působiti v národě bulharském, touž milostí svou ráčil rychle dokonati? — A proto bratrským slovem vybízíme duchovní bratry své v Čechách i na Moravě, v Slezsku i na Slovensku, aby k věci té svatě obrátice zřetel zbožného národu našeho, na den sv. Cyrilla i Methodia svolali věrné do chrámův, způsobem důstojným *děkovat Bohu za slibné prospěchy sv. Církve mezi Bulhary a vzývat Boha za rychlé navracení celého národu*. Zároveň prosíme druhé katolické časopisy a denníky slovanské, aby i ony přidružice se k nám, na svých stranách hleděly rodáky milé povzbuditi k takovým společným modlitbám dikův i proseb, zajisté milých Bohu a důstojných té úcty a lásky, kterou zavázáni jsme předním dobrodincům a apoštolům našim.

Ze života pro život.

Polák Stanislav Stadnicki, přiznávaje se k učení německých reformátorů, řekl kdys, an při hře v karty, měl samé touše, panáky a desítky: „U mne je plno obrázků, jako v katolickém kostele.“ Petr Smolik — dvořenín to krále Štěpána Batoryho — jenž s ním hrál, odpověděl: „U mne zas, ač jsem katolík, prázdno v hrsti, jako v lutherské modlitebnici.“

Měrou, kterou měříte, bude vám odměřeno.

Opat jistého kláštera na poušti tázal se poustevníka Timothea, kterak by měl naložiti s mnichem, jenž nedbá zbavit se jisté chyby. Timotheus radil, aby se dotčený nedbalec ihned vyobcoval z kláštera. I stalo se tak. Než v krátkce na to počalo na poustevníka dorážeti pokušení a v duši jeho ozývala se nebývalá náklonnost k té chybě, pro kterouž radil z kláštera vyobcovati řeholníka. Timotheus, sevřený úzkostí, hořce plakal, volaje k Bohu: „Pane smiluj se nade mnou!“ — A tu ozval se hlas: „*Hle, těžké pokušení to přišlo na tě, poněvadž jsi byl tak nemilosrdný k chybnému bratru svému.*“

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

Jednou večerem sešla se u hraběte Litzalského hlučná společnost mládenecká. Hostitel upravil neobyčejnou chlastanici. Lahvice o závod pukaly a hovor i křik zmáhaly se jako u věže Babylonské. Jedni počali odříkávati všelijaké plzké veršičky, druzí hromovali na skupce a ženštiny, jiní posléze všelijak dovozovali, že třeba zaříditi hony. — Mezi tím otevřely se zelené stolíky, a na nich objevily se karty. Pan Felix, štíhlý to panáček v upatém obleku husarském, byl první, jenž se ozval. „Pánové, do díla!“ I hned vše bylo na nohou. Všickni utichli a přiblížili se k náruživému hráči. Přikročil k němu též starší bratr jeho, pan Vincenc, mládenec s lysinou, jenž chtěl bratra svého zdržeti ode hry hazardové.

„Eh, což ti po tom, že chceš hrát?“ řekl Felix. „Vždyť pak již nejsem děcko. Mohu tuším, dělati, co se mi ráčí.“

„Nechat jsem šelma,“ odvětil Vincenc, „dám-li ti zlámaného groše. Nebo vězte pánové, bratr můj několik rokův již husaruje, a pořád jen pod rozličnými záminkami u mne vybírá peníze — hraje a učí se vždy více prohrávat. Nyní přijel na dovolenou, ale taký holý, jako nějaký turecký svatý. — Oh, kdybyste byli viděli ten jeho tlumok. To vám bylo nadělení. Já tu vidím několik uzlíčkův i chci zvěděti, co v nich, chci je rozvazovat — ale milý pan bratr, jako by se mu na duši sáhlo. „Nedotýkej se mi toho bratře!“ zvolal, to jsou mé poželnané kartičky.“ — Krásně poželnané! — Přijel domů bez groše.“

Všickni se dali do smíchu; jenom pan Felix hvízdaje, obrátil se stranou.

„Nechat jsem šelma — hovořil pan Vincenc dále. „Zde jest můj pan bratr jako výlupek, a doma mohl by hráti na hadrníka. Ať prosím, zlobím se, brozím, pan bratr zná jenom jednu notu: „Bratře, dej peníze!“ — Dostí toho! Což jest u mne mince?“

„O, jen se nehoršete pane Vincenc“ chlácholili druzí. „Nač takové kázání dnes? Pojďte jen, zasednem si — zahrajem si —“

„Bůh uchovej!“ — olražoval se rozjařený šlechtic. „Já se mezi vás pánové hodím právě tak, jako Pilát do Kreda.“ —

Než za malou chvíli seděl již i pan Vincenc s milým bratříčkem a hráli.

Já se bál her hazardových a proto sedl jsem si k whistu. Že však mi hlava hořela vínem, ustavičně jsem se mýlil. To dopálilo mého tovaryše, jenž z počátku se mračil, až pak i z hruba na mne se osupil. Tu rozpálený vínem a pobouřený hněvem, popadl jsem svícen i se svíčkou, a mrštil jsem po soupeři. V okamžení vše bylo na nohou, a kdyby nás dva nebyli odtrhli od sebe, byla by tu vypukla krvavá bitka. Než uznáno, že se tu jedná o čest — a já že se musím očistiti soubojem.

Již nevím, jak jsem se onoho večera dostal domů. Druhého dne z rána ještě jsem spal, a hle tu přišli mne budit sekundanti, kteří se mi nabídli sami. By mně nebyli řekli, nebyl bych věděl, co se minulé noci stalo, a že mám dnes jíti na souboj. . . . Co si počítí v také nehodě? Obávaje se hanby, musil jsem jíti. I šel jsem. Protivník byl již na místě se svými pomocníky. Já si nevážil života. Když se však nabíjely bambitky, pojala mne hrůza, že máme pro nějakou maličkost v opilství prolévati krev. I přistoupím k protivníku, žádaje, aby mi odpustil, co jsem učinil bez úmyslu. Než protivník můj nechtěl ani slyšeti; jelikož prý tu toliko krev může obmýti pohanění. — Že nebylo jiné pomoci, odvážil jsem se tedy na souboj. Já měl první ránu, a moje kulka zavadila o několik prstův na pravé ruce mého protivníka. Rána jeho, jelikož musil užiti levíčky, celkem se minula s cílem: mně ani vláskem na hlavě nehnuto.

Tak skončil se souboj. Druhové objímali protivníka mého, přejíce mu štěstí, že tak šťastně obmyl si čest. Na smířenou slavila se pak opět hlučná chlastanice.

Souboj, při kterém se mi poštětilo, nezůstal bez jistých následkův. Především přiznati se musím, že událost ta mnou poněkud zatřásla. Já cítil, poznával, že nejsem na dobrých cestách. Než zakořeněné, návyky držely mne na šeredné dráze, a porušenost srdce našla tisícové omluvy a výmluvy na ospravedlnění. Nic však méně život takový počal se mi hnusiti, a svědomí, ozývající se hřyzotami, domáhalo se svého práva. Mimo to se mi ozýval v srdci ohlas milých druhdy zásad, jež mi za let dítčích vštěpovala bohabojná matka. Nalezaje se mezi mladými pány, rád jsem byl, chváleno-li mé vtípky

na zlehčení víry a mravopočestnosti. Když jsem ale býval sám, poděšovalo mne svědomí, a bylo-li mi raditi osobám, ku kterým byla ve mně náklonnost, nikdy neradil jsem leč dle zásad nebožky mé matky. A tak byl jsem jako člověk s dvojí tváří a duší; časem ze mne mluvil angel, časem počínal jsem si co sluha ducha zlého.

Dokavád jsem se nestal bohatýrem — a bohatýrem nazývali mne od oné doby, když jsem se dostavil na souboj — nerad jsem býval ve společnostech paní a panen lépe vychovaných. Nyní však bezděky musil jsem se ukazovati v salonech, již proto, že paní zvědavě žádaly podívatí se na bohatýra. Tehdy počal jsem bývati častěji v domě paní Želvicové. — Paní Želvicová byla manželkou nezámožného šlechtice, jenž zastáváje úřad právního přítele, v domě nic nevážil. Paní, za mladých let zdržující se v bohatém domě panském, navykla obyčejům panského života, vysokému tónu a jiným libůstkám. Všelike naděje, které si činívala hrdá na svou krásu, zklamaly, a tudíž posléze zavěsila se dobromyslnému pánu Želvicému, jenž se dostal na dobré výnosné místo advokátské. Než paní Želvicová uchopila se v domě žezla; manžel stal se prvním služebníkem jejím. Mělat tři dcerky ovšem dosti spanilé. Opatrná matka hleděla vnady dovršiti vychováním. A v skutku dcerušky mluvily po francouzsku jako Pařížanky, hrály na klavíru i ty nejtěžší kusy, tančily jako srnky, zpívaly jako slavici, a nosily se vždy podle módy. — O hospodářství, o zpravování domu nevěděly nic: za to ale zřely vypočítati na prstech, kolik který francouzský spisovatel vydal románův. Dvě starší ve všem líbily se matce; toliko nejmladší, ač patrně vynikala bystrotou rozumu a pokroky v hudbě i v umění, nedostí vyhovovala svojí pěstitelce: bylať zajisté tichá, méně švitořivá, vždy pokorná a obzvláště náchylná k pobožnosti. Z počátku čítávala ovšem i ona povídky a básně francouzské; ty však pobuřující mysli znechutily se jí. I jala si libovati v knížkách náboženských. A proto ji doma nazývali klášternicí; jiní přezdívali ji nábožničkou — aneb i lilíjí, rostoucí v blátě. — Bylať to panna, ježto lišíc se od sester, směrem vyšším se nesla.

Paní Želvicová, dokonavši vychování dcerušek, s hrdostí jakousi otevřela svůj salon.

Mladost, krása, důvtip mohutnými vnadami jsou všude, obzvláště pak ve městě, kde méně vzdělaných paniček a mnoho mladých panáčkův. A tudíž počal se mladý svět hrnouti do domu paní Želvicové: knížátka, hrabátka, maršálkové, lidé vysokého tónu bývali hostmi. Marná, pošetilá paní zapomenuvši na vlastní zklamané naděje, viděla dcery své kněžnami, hraběnkami. Zatím ale ubohý muž, který se jinak nesměl ani ukázati ve společnosti, musil se potiti pod břemenem lopotných starostí, dnem i nocí přebíraje se v papírech, aby krvavě vydělal, opatřil peníze na vydání své manželky. Na zábavy, na večere, na velké sjezdy ve svém domě nesměl se dívati leč z daleka; toliko když nebylo hostí, přávalo se mu podívatí se na ženu a dcerky. Jediné nejmladší dcera odsluhovala se otci za laskavou jeho péči. Onať přicházela k němu do kanceláře, vyrážela se s ním, odkrývala mu srdce i vděčně přijímala od něho rady a výstrahy v duchu víry. Takovou měrou vždy více množila se ve srdci otcově láska k milující dceři, a duše jejich vždy vrouceněji k sobě se vinuly anobř i slévaly se v jedno. Pan Želvicový pracoval snáze, peče a lopoty mu sládlý, pokud věděl, že stará se a pracuje pro svou Sofii. — Trýznila-li matka Sofii, že se uhybá plesům, že bývá nemluvná v společnosti mladých pánův a nedbalá na šperky: dcera utíkala se k otci, a druhdy pokorný pán tak se ježíval na paní Želvicovou, že mu v tom ohledu po každé musila ustoupiti.

Při takovém opatření domácího života což divu, že se u paní Želvicové za příčinou dcerušek jejich ukazovali paní motýlkové, kteří si zahrávali na milovníky? — Než i tomu nelze se hrubě diviti, že takové milostné hříčky nedvedly k žádoucím konci. Paní Želvicová zklamána jednou, podruhé, potřetí — vždy se těšila naději, že co se nepodařilo dnes, povede se zjitra. Taková byla při té ubohé paní slepota. — Bez jejich dcerušek nemohly se sice odbyti ani ples ani jakovákoli jiná zábava; než člověk rozumný viděl patrně, že obratné a pěkné ty dcerky u panstva platí tolik co hudba při tanci, co stoly, sedadla, světlo na zábavách. Zámožnější a zácnější paní, jež časem přijížděly a zdržovaly se ve městě, zvaly ovšem i paní Želvicovou s dcerami na plesy a večerinky s tancem: avšak druhdy dost patrně po-

hrdaly s děvčaty, které otáčejíce se v mužských společnostech více než mezi paními, navykaly poněkud i obyčejům mužských. Ale toho jinak bystrooká matka neviděla. Jí se zdálo, že musí dcerám svým uloviti alespoň hraběcí titul, ne-li knížecí korunku. Mezi panáčky, jenž si zahrávali na milence, bývali sice hrabátka i knížátka: žádný z nich ale nemyslíl ožení se s osobou bez předkův slavných a bez patrného znamenitého přínosu. Méně zámožní neměli hrubě ani přístupu do domu paní Želické. — Mezi šlechtici chudšími pošetilec toliko byl by směl sáhnouti po ruce dívky, navyklé rozhazovati a sháněti se toliko po zábavách a kratochvích. — A přirozenou měrou stalo se, že paní Želické růže její odkvetaly, až i odkvetly doma. Motýlkové přestali posléze obletovati okolo vadnoucích květin. Oklamaná matka užívala, zkoušela všelikých obmyslův a úskokův: než to vše nic neprospeklo. Starší Flora po rozličných žalostných případech sešedivěla na svobodě. Mladší Hortensia, kteréž se zdálo, že ji povede k oltáři hrabě — Lešický, zrazená posléze ráda byla, že si ji vzal varhaník. Co se dotýče nejmladší, o té se, pane, více dozvíte. — Než kdykoli sobě vzpomenu na nešťastnou tuto rodinu, po každé chce se mi do pláče. Můj Bože! myslívám sobě, jak šťastné mohly býti dobromyslné a nadané ty dcerky, kdyby jich matka nebyla pokazila vychováním, a později ve své hrdosti nebyla léčila teneta i pasti na panáčky s velkými tituly a erby! Dcerky její zpanilé a dobrosrdečné byly by v přiměřeném stavu jistě našly hodného muže, a při skrovném štěstí vedly život utěšený s chotěm, zvoleným podle srdce svého. Tak ale matka sama zkazila všechno nerozumem svým a vysokomyslností. Po smrti pana Želického dům její na celo ochudnul, a každý se jí vyhýbá, jakoby morovina zůstávala za prahy marné té paní. Ubohá žije, tuším, až dosavad, opuštěna ode všech, za to ale tím více trýzněna svědomím.

Do domu k paní Želické uvedl mne přítel můj tehdejší, hrabě Lizalský. Paní velmi laskavě mne přijala. Onoho času — bylo to právě po nectném souboji — všude mne vynášeli jako hrdinu. Mimo to tovaryši moji byli přední mladi paní ve městě. Pravda, že si již tehdež počínali šeptati o souchotinách mého

měšce: takové pověsti trousily se o nás všech. Paní Želická hned si všimla podobných klevet, a tudíž vítala mne na pohled velmi upřímně. Flora, veselá to dívka s velkýma černýma očima, a s úsměchem na tváři zpívala nám několik vlašských arií. Přítel můj všecken se rozplýval okouzlejícím zpěvem ohnivé zpěvkyně, ač mu chvilkami bledla tvář, když zpěvkyně v pastýřské arii hněvivě vyčetala nevěrnost Damonovi. Pan hrabě totiž byl, jak se říkalo, také jeden z milovníkův řečené Flory, ač se mu nechtělo žádati za ruku její. Druhá dcerka Hortensia vyžívajíc, živou rozmluvou bavila se s mladým panem Karlem Zubrovicem. Nejmladší nebylo v pokoji.

Domácí paní pokynula mi, abych si přisedl blíže k ní. Já musil uposlechnouti. A tu jala se vyčítati jmena starých spisovatelův francouzských, hořce bědujíc, že prý sobě nyní vzácných těch spisův lidé nevšímají, čítajíce, Bůh ví, co. Později dozvěděl jsem se, že se i u paní Želické četalo — „Bůh ví, co.“ Z knížek dostali jsem se do skutečného života. Paní Želická házela jmeny hrabat, knížat, velmožův, dávajíc všelijak na srozuměnou, to vše že jsou příbuzní její a pokrevní. Konečně okázala též ostrý jazyk, a že umí býti zároveň i zdvořilou i jedovatou úštěpačkou. — Na štěstí přišli noví hosté, a ti mne vysvobodili. Já vstal, chtěje se poroučeti. Než v tom vešla do pokoje Sofie a já — zůstal.

Sofie byla mladičká dívka, velice štíhlá i útlé postavy. Jasně vlásky měla začesané nahoru. Tvář její bílá právě jako porcellan podivně mne dojala. Vysoké a krásné čelo poukazovalo na bystrotu a důmysl; v poklidných milých očích obličovala se čilost a dobrota. Šat její nebyl tak vybraný a bohatý jak u sester: za to ale při vši prostotě viděti bylo, že Sofie lépe rozumí, co sluší a ozdobuje. V celé postavě i v každém hnutí jevila se milá jakási jeňmota a dobrota neobyčejná. Bylať to rostlinka, hlídaná za sklem, jižto by snadno hned první bouře byla mohla zlomit.

Nevím, jak se to stalo, ale to vím, že jsme se brzo setkali a bez mnohých oklik dali se do hovoru — o štěstí.

„Nesnáším se s vámi, pane!“ zaskočila mi jemným hláskem svým do řeči, když jsem se dal do vyvyšování štěstí spanilých dívek, jež všechno velebí. „Toto štěstí, pravila, jest jenom

jako sen, způsobený opiem. Takové sny brzo minou; po nich zůstává závrať a hlava těžká, mysl ocháblá. A osoba, kterážto zná poněkud naše společnosti, dobře ví, mnoho-li váží lichometné hlasy velebitelův a dvořákův našich. Nikoli, pane! V nižadném položení na světě nekyne nám štěstí. Od té doby, co člověk vyhnán jest z ráje, nemůže již najíti cesty do rozkošné to zahrady.“

Ta slova její, pronesená s jakousi teskností, projela mi srdcem, a já bezděky proměnil způsob hovoru. Místo obyčejných u mne šprýmův, jazyk opanovala mi pravda.

„Divím se tomu, slečno!“ pravil jsem, „že taká mladíčka již srdce své krmíte takovými smutnými myšlenkami. — Vždyť pak snad trpká zkušenost neměla ještě času, život zbaviti vnady?“

„Nikoli, pane! Doma u maminky mám se velmi dobře. Ale slyší se, vidí se tolik běd a trápení mezi lidmi, že se nám smutek živou mocí prodírá do srdce. Vezměte, pane, jakoukoli knížku. Mnoho-li mnedle jich najdete, v kterých by se nám nemalovaly naše bídy, strasti a bouře? A to mne tak trápilo, že se mi čtení znechutilo.“

„Výborně, slečno! pravil jsem s úsměchem. Ale račte pak se na všecken způsob upokojiti. Vždyť všeliké strasti a útrapy v knížkách nejsou leč jalovou smyšlenkou spisovatele. Na zemi ovšem jen zpozdllec naděje se dokonaleho štěstí: než květem blaženosti poseta jest z lásky Boží i tato země; třeba jen uměti ho hledat. Blaženost ta kvete nejlépe na půdě pokojného svědomí a žádostí držených na uzdě. Blaženost ta nezáleží od příhody nějaké zevnější; nebo možná jí oplývati též uprostřed strastí a všelikého utrpení. Nejvíce však tu vadí člověku rozčilená obrazotvornost, kteráž pobádá mysl hledati věci, jakých nestává na světě. A proto mám knížky, naplněné takovými sny a bájemi, za cosi velmi škodlivého mladým osobám. I jak jste se slečno potázala s rozumem, že takových knih nečtete. Ó věřte mi, že ač vám dobře doma u maminky, může se vám blaženého života dostati též ve společnosti s duší, jež dělí dobré i zlé, upřímnou péčí svou a ustavičnou ochranou osluzující všeliké nehody.“

„Co to slyším? ozvala se Sofie. Jedva jste, pane, horlil proti románům a rozčilené obrazo-

tvornosti, a hle nyní sám cos podobného pleťte. Však znáte sám všechny ty mladé pány lépe než já. I táži se vás, zdaž možná věřiti jim, když nebe slibují? Peníze, výhody platí u nich: srdce nemívá hlasu. Nemíním se déle hádati s vámi, a dost možná, že svět jest skutečně pěknější, než jak si ho sama vyobrazují. Mysl a duše slabé ženštiny jest jako písčina, na níž nerostou leč pošmurné jedle a sosny. U vás, panové, mysl podobna černé úrodné zemi, z nížto se k nebesům pne dub pevný a vzdorující bouřím.“ —

Nevím, jak dlouho bychom byli rozmlouvali, kdyby nás nebyli vytrhli někteří panáčkové. Milé to nebylo ani Sofii ani mně. Jednak nemohouce později bavit se spolu, to jsme se bezděky hledali očima.

(Pokračování.)

Město Lowell a průmyslné závody.

Jsou lidé krátkozrací, kteřížto nařikají na průmysl a ohromné pokroky jeho v životě. Co se nás dotýče, vidouce druhdy netušené pokroky průmyslu, bezděky i v tom vidíme a velebíme ruku Boží, ačkoli zároveň vzdycháme a toužíme na neřesti, spojené s dosavadním životem a zřízením ve fabrikách. Než neřestí, na kteréž toužíme, není vinen průmysl sám sebou, nébrž lidé bez pravého rozumu a lidského srdce, kteřížto nedbají o uvedení křesťanského řádu, zákona, práva do dílen a fabrik. Až se to stane, bude průmysl — stanou se fabriky pramenem Božího požehnání. Že to býti může, zde jeden patrný důkaz.

Lowell jest město v severní Americe, kteréž teprva před několika roky povstalo. Na místě totiž, kde se nyní 40.000 duší usadilo, byla r. 1822 malá osádka, čítající 200—300 obyvatelův. Ze 40.000 lidu v Lowellu jest asi 15.000, kteří náležejí do třídy dělníkův, a mezi těmi čítá se asi 5000 mužův a 10000 děvčat. Dvanácte průmyslných závodův, ježto se obírají přádem, tkáním, tiskem kotounův a upravováním strojův rozmanitých, vládnou jistinou 50,000.000 frankův. Každá fabrika stojí jako na samotě v jisté vzdálenosti ode druhé; při každé nalézají se netoliko dílny, ale též přiměřené byty pro dělníky. — Děvčata obývají ve zvláštních domech, tak sice, že jich bývá vždy 24 pohromadě pod zprávou zachovalé ženy, obyčejně vdovy, jež vede hospodářství a bdí, aby se šetřilo pořádku v domě. Každá dívka má pokojík pro sebe. Mimo to v každém domě jest prostranná síň společná, v které, kdy libo, mohou jistými časy sejiti a bavit se všechny. Na síni té jsou knihy ke

čtení — jest malá přiměřená knihovna. — Jak praveno, v každé dílně ustanoven jest jistý pořádek, vedlé kterého řídití se musí dělníci a dělnice. Žádát se tu od každého, by vedl život mravopočestný, by pravidelně chodíval na služby Boží do některého chrámu podle toho, ku kterému náboženství se přiznává. Hledít pak se obzvláště na dělnice. Dívka podezřelého chování nedostane ani příbytku v domě, ani díla v dílně fabriční.

Takovým opatřením příkladným fabriky Lowellské velice se povznesly, a dílo, dělníci, dělnice vůbec jsou váženi. Mezi děvčaty nalézají se dcery k dobrých i zámožných rodin. Některé přicházejí do fabrik ovšem pro výživu — jiné, že chtějí přispěti rodičům, a opět jiné, aby si během několika let vydělaly na věno k budoucímu zaopatření svému. A řádná dívka může si skutečně za několik let hodnou summu peněz zahospodářiti. Výdělek za týden obnáší obyčejně 20 až i 25 frankův, a tudíž bedlivá dělnice snadno 2000—3000 fr. si nastrádá. Mimo to život společný pod řádnou dohlídkou a moudrým vedením velice pomáhá k vzdělání myslí a ušlechťení srdce. Vybrané užitečné knihy, ježto se podávají ke čtení, ušlechtilé zábavy, ku kterým poskytuje se příležitost a dává se podnět, výklady a nauky o rozmanitých vědomostech, k nimž mají ovšem i dívky volný přístup: to vše vede k tomu, že fabriky Lowellské nejsou jen dílnami nébrž zároveň i školami. Neziřídka přihází se, že vždy několik děvčat vespolek drží si učitele, jenž je vyučuje cizým jazykům i hudbě aneb jiným věcem. Ano, čilý duchovný život mezi dotčenými děvčaty ve fabrikách Lowellských jeví se ovšem i tím, že spojivše se, pro vyražení a poučení vydávají si — časopisek.

Duch, jakový vládne mezi dělnicemi, řád, kterého šetří dívky, jest řádem a duchem více méně zobecněným ve všech vrstvách dělnictva i obyvatelstva Lowellského. Po celém městě a v každé třídě jeví se jistá ušlechtilost mravův, oblíba v čtení, pečlivost o vzdělání ducha i vycvičenost v umění; každý nalézá přístup do knihoven a naučných ústavův, jakož i k zábavám hudebním. — Při všem a ve všem hledí se na mravopočestnost, šetrnost, opatrnost a moudrou kázeň. Že se při tom na opatření tělesného zdraví nikoli nezapomíná, rozumí se samo sebou. A proto též potkáváme mezi dělníky a dělnicemi Lowellskými lidi se zdravou barvou na tvářích, nejínak než jako by tu nebylo fabrik. — Lékaři a hrobníci v poměru mají tu nepatrné výdělky a málo díla; nemoci těžké bývají zřídka a smrtedlnost nehrubě velká. V Lowellu totiž umírá v průměru během roku z 57 jeden: kdežto n. př. v anglických městech fabričných jeden ze 36, 32, nébrž i z 29. —

Hle, takový pěkný obrázek nastínil pan

Ch. Thierry z Mieg o památném městě Lowellu. Kéž bychom u nás vykázati se mohli podobnými závody a městy průmyslnými! Než kde jsou ti lidé, kteří by se u nás pokusiti chtěli a uměli o cosi podobného? Kde jsou páni ve fabrikách našich, jenž by usnėti se chtěli o podobná opatření dělnického lidu ve svých dílnách, jak jest to v památném Lowellu? Ručíme za to, že by takové dílny a fabriky, opatřené dotčenými řády, staly se požehnáním zemi naší. Čím jsou pohříchu neziřídka nyní, o tom raději pomlčme! —

Tisícileté jubileum 1863. *)

I.

Nevýslovnou radostí naplnil nás list z Mariboru, podaný výborným „Slovinským přijatelem“, kdež horlivý, pobratimec“ vyzývá bratry, aby se chystali k slavností jubilejním r. 1863. Léta 1863, tak píše výborný horlitel, bude tisíc let, co přišli sv. bratři Cyrill a Method Slovanům zvěstovat svatou víru. Sladká to každému Slovanu vzpomínka na ono památné léto: nebo Cyrill a Method pradědům našim přinesli netoliko světlo věčné pravdy, nébrž postavili také chrám staroslovanského písemnictví. Češi a Moravané všemožně se připravují, aby hody ty slavili jak náleží důstojně. Co mnedle učiníme my Slovinci? Že nám přísluší býti vděčnými a při této příležitosti osvědčiti svoji vděčnost, nikdo nebude popírati. Ale kterak? —

Naše materialné síly jsou ovšem slabé; jestiř nás, málo, a i tak ještě jsme rozptýleni na vše strany světa. Nelze nám tedy nic obzvláštního způsobiti: učiníme však, seč jsme, co můžeme.

Slavnost ta sama sebou jest církevní, avšak má se též státi národní, t. j., celý národ, a tudíž i sedlák na nejmenší fare má zvěděti, co se slaví a proč se to slaví. — A proto nechat:

1. Duchovníci v pravý čas z kazatelen ohlásí a vyloží lidu veliký význam této slavnosti, nechat vyloží lidu život sv. Cyrilla i Methoda, i veliké zásluhy jejich.

2. Nechat se vydá na světlo knížka památná k tisíciletým hodům Páně; v knize té nechat pak jest životopis sv. apoštolův a jiné články i písně na oslavu jejich. Vše to budiž tištěno na jedné straně latinkou, na druhé kyrillicí.

3. Roku 1863 nechat se na den sv. Cyrilla a Methoda po všech osadách na

*) Tisícileté jubileum naše bude stálým článkem v našem Blahověstu, jenž, čím rychleji se nám přibližuje památný rok, tím srdečněji volati musí: „Připravte lampy své! — Hle, ženich přichází.“

lovensku slouží velká mše svatá s průměrným kázáním.

4. Po tomto úkonu nechat se na každé osadě rozdá mezi lid několik výtiskův jmenované knihy, ježto by ve srdci národu našeho budila vděčnou upomínku na veselý hod Boží.

Na takový způsob byla by slavnost ta v pravém smyslu národní a přispěla by zajisté nemálo k probuzení našeho lidu.

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 12. Února 1861.

[Akademie a chovanci arcib. semináře.]

Neobyčejným radostným citem dojal každé vlastenecké srdce návrh, podaný v Nár. Listech knězem nezáměrným, jenž po příkladu nadšeného biskupa Diakovského Strosmajera, slovem i činem vyzývá k založení *akademie české*. — „Založme akademii českou; — Palacký s proslulými v národě muži podej nám akademie té obraz. — Já kladu 100 zl. první kámen na základ národní té budovy.“ Tak zněla slova a slovy mluvil čin vlasteneckého kněze. Při prvním pocitu neptali jsme se, zdaž také věřelý onen národovec povážil dobře, co všechno leží v pěkném vlasteneckém pomyslu jeho, a kterými prostředky bychom nejsnáze dosáhli takové žádoucí akademie: vše jiné pustili jsme stranou; před námi vznášela se česká akademie, před očima leskla se první oběť ke krásnému účelu složená na oltář vlasti. — A pocit onen první neutuchl v srdci při potomní chladnější úvaze, kdežto se ukázalo, že nebude tuším potřeby zakládati *akademie nové*, ale že třeba toliko pravým duchem proniknouti a oživit *jisté* vlastenecké ústavy, jak to n. p. při společnosti vědecké před lety z části již dovedl nesmrtelný Palacký — a česká akademie bude. — A hle, k radosti první přidružila se v krátkce na to druhá — pokud možná, ještě větší. Podnět k nové té radosti zavdali nám rázní bohoslovci v Pražském seminisku. Šlechtetné do žákovstvo naše v zápalu mladickém přikvapilo se své strany s neménší obětí, a ke stovece od nejmenovaného kněze vlasteneckého položilo „*dar svůj*“. Kdo zná dotčené chovance v Pražském seminisku, kdo ví, že mezi nimi není boháčův, že jsou to na mnoze synové nehrubě zámožných otcův: bezděky velebiti bude mnohoslibnou obětovností nadějně té mládeže duchovnické, a plésati musí, že právě z *takových* rukou přší do pokladnice akademie české první groše vdoví, oslavené v

evangelium. Kněz má vynikati láskou, jež nahlédajíc svých věcí, vždy jest hotova, pro dobré obecné obětovati všechno, čím vládne; kněz příkladnou obětovností touto má býti solí země a světlem světa; od něho učiti se též mají bratří, jak sluší pro Boha milovati vlast i národ. Čím méně nalezá se takové lásky ve světě, tím více má jí míti kněz, a tím svědomitěji má usilovati, aby se vzňala v každém srdci, jevila se u veškerém životě. A proto nás tolik potěšila *oběť* vaše, drazí nastávající bratří naši ve svatém povolání kněžském! Vyť jste krásným a chvalitebným činem na jevo dali, že, ač vás málo, horlivou myslí a čilou obětovností předčíte nad mnohé. Návrh o akademii české líbil se vůbec; na sta vrstevníkův vašich schvalovali jej: z mládeže vlastenecké na vysokých školách našich ale byli jste vy ti jediní, již hned dokázali skutkem, že máte srdce netoliko čilé, alebrž hotové k činu. Ano, víme, že tento čin *není jediným* rukojemstvím oné obětovné lásky vaší: avšak i *on* dosvědčuje, že v Pražském semináři našem odchovává se kněžstvo, na něž národ pohlížeti může s nadějí, a Církev dívat se — ukazovati bude s chloubou! Bůh dej, a Vy se přičiňte, ať se vyplní naděje naše!

Z okolí Roudnického dne 19. Února 1861.

Včera byl jsem povolán k nemocnému do Vr. Došed tam, posloužil jsem nemocnému J. Fr. sv. svátostmi. Blíže lůžka otec svého klečela mladá provdaná dcera, držíc dítka na rukou, za ní muž její. Po zaopatření potěšiv ještě nemocného, rozmlouval jsem důvěrně s domácími. Známt dobře celý rod. Mluvili jsme i o modlitebních knížkách; i pověděl jsem, že jsem již dva výtisky pověstných a v Časop. katol. duchovenstva (ročník 1860 sv. II.) blíže popsanych „*Berlinek*“ za jiné dobré katolické modlitby vyměnil k nemalé radosti majitelů a k velkému potěšení svému. Tím nabyta důvěry ke mně ona mladá žena, i řekla muži svému: „Dojdi taky pro tu knížku, ať se náš velebníček podívá, co jsem dostala.“ Muž odešel. Já čekal netrpělivě. Po chvíli přišel a přinesl v papíře opatrně zaobalenou malou knížku, kterouž mi podal. Rozvinuv papír, uzřel jsem vkusně v plátně vázanou knížku, čítající 134 stran v pramalé kapesní šestnácterce. Na hřbetě stkvěl se zlatem švabachový nápis: „N. Zákon i žalmý;“ desky pak byly vně plny vtačených okras. Znaje díla rukou našich kniharů ptám se v udivení nad tou vazbou: „Prosím vás, kde pak jste ji dostala?“ — „Přišla jsem k ní divně,“ — odpovíděla žena. „Vloni jsem byla na pouti

ve Vamberčích (Wittemberg v pruském Slezsku). Když jsme již měli odcházeti z toho sv. místa, vstoupil najednou mezi nás nějaký pán a za ním nesl sloužící veliký balík knížek. Pán počal nám tyto krásné vázané knížky rozdávat. My se divíme, že snad je máme zaplatiti, neboť jsme se domnívali, že onen pán je nějaký prodáváč poutnických knížek; — ale v tom jsme se zmýlili. Pán pořáde rozdává a říká: „To vám daruju.“ I myslili jsme, že nám pouti dává, však to nás pomátlo, že nám řekl: „Ale vašim kněžím doma ty knížky neukazujte.“ Potom odešel jinam, my pak zvědavě otevřeli každý hezkou knížечku svou a četli jsme: „Nový zákon Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. V Berlíně. Tiskem Trotovitse i syna 1860.“ I nu dobře, pravili jsme; máme aspoň nový zákon zdarma a navracovali jsme se domů. Než ta poslední slova neznámého pána hučela nám v hlavě. Je-li to co dobrého, — mudrovali jsme, proč bychom to nesměli ukázati našemu velebníčkovi, vždyť mu jiné tajnosti svěřujeme? A proto jsme to chtěli Vašnosti už dávno ukázati, ale žádný nechtěl schválně na faru.“ — Nabídl jsem jim, že jim dám jiný „nový Zákon,“ v Praze vydaný a též svázaný, což oni s radostí přijali. Sám pak mám o jednu knihu z Berlína více.

Komu by tu na mysl nepřišly pletichy spolku Gustava Adolfa, jenž velkým jménem vládne a tudíž leccjaká písma i v ozdobných vazbách rozhazovati může i mezi katolíky. — Nedávno stěžovaly si jistě Vídenské noviny na to, že katolíci dělají všude propagandu. Ovšem že naši horliví missonáři se vynasnažují i s nebezpečenstvím života hlásati víru Kristovu, a že jim Bůh žehná po slibu svém. Avšak to k jejich cti říci musíme, že si při tom počínají poctivě a spravedlivě, a že nikdy neužívají prostředků nedovolených. Tytéž noviny bědují, že jiným prý dovoleno není, svých biblí do Rakouska dovážeti a tu rozšiřovati. Že tomu tak není, dosvědčuje svrchu uvedený pravdivý příběh a mnohé jiné zkušenosti.

III

Od Nežárky 30. Ledna.

Konečně po druhé a delší přestávce opět Blahověst k nám zavítal, a k tomu ještě s přílohou politickou. Ó, což zapléšalo nad tím srdce naše — a útroba věrných synův české církve radostí se zachvěla! Mámeť sice časopisů počet nemalý; máme časopisy české, máme německé, avšak *jak po skrovňounku* máme těch, jež chápají úlohu svou vznešenou, a snaží se býti buditeli národa *ku svobodě pravé*, chtějí býti vůdci jeho na cestě *ku spásě trvalé i*

věčné. Ano, nejednomu listu, *zvláště z německých*, nejedná se leč o boření a podrývání, o matení lidu a mámení, nejedná se, — proč bychom pravdu nevyslovili? — leč o *zahlnění veškerého řádu křesťanského, o zničení a vyhubení víry a Církve Kristovy*. Kam by se poděl ubohý náš lid — kdyby i u nás takové časopisectvo se zmohlo?! Dobroduchý tento lid náš na mnoze až posud jsa zvyklý za svatou pravdu držeti vše, což tištěno, takými lžemi a takovým pravdy překrucováním, s jakými se potkáváme v novinách Vídeňských, Lipských a jiných německých, brzo byl by pomaten i u víře, i ve ctnosti vždy více mylen i zviklán. Místy objevuje se již neblahé ovoce špatného písemnictví. Již nalezají se nejedni, jimž Bůh a víra málo aneb spíše nic neplatí; již stává takových, kteří samému evangelium věřiti nechťi a neplní ani těch nejjednějších povinností křesťanských; jenž nedbají o kostel, o svěcení neděle, o přijímání svátostí, o poslušenství a uctivost k duchovním i světským autoritám, o svědomitost a poctivost v pospolitém životě; jenž, slovem, tak živi jsou, jakoby nebyli ani lidé, jakoby nebylo ani odplaty, ni trestu na věčnosti, ni Boha.

Než ale kterak tu pomoci? Kterak ty následky neblahé převráceného, nekřesťanského písemnictví odstraniti, paralyzovati? Nárek tu nepomůže, lomení rukama nad hlavou nespasí.

„*Ne z oka mrutného, ale z ruky pilné naděje kvítne*“ tak dí věhlasný náš básník, a *ducha* nekřesťanského nepřemůže leč zase *duch*, duch totiž Kristův. Co zlého způsobilo písemnictví nepravé, nenapraví leč písemnictví dobré. A protož radost naše, že počal opět vycházeti *Blahověst*. Na nás kněžích pak jest co možná nejvíce ho rozšířiti, co možná nejvíce lidu přístupným, zajímavým ho učiniti.

Blahověst obral sobě za heslo: „*Všecko a všem Kristus*.“ I nechť tedy Kristus, Jeho víra, spása od Něho jsou mu *cílem*, vše ostatní pak *cestou* k tomu cíli! Nechť on všem bez bázně ukazuje, že není blaha, není spasení ani pro národy, ani pro jednotlivce, *jediné* v Kristu. Nechť hlásá neohroženě, že národové jen tehdaž zkvítají a na vrchol slávy se nesou, když u nich přede vším dává se Bohu, což jest Božího. Nechť líčí a dovozuje, že *jediné* tam práva panuje svoboda, kde práva *všech* — něch svědomitě se šetří. Tolik prozatím — budoucně více. — S Bohem! — B

Morava.

V Unoru 1861.

[Jednota. — Časopis. — Pokrok.]

Morava, tak to vidíme každým dnem patrněji, vždy slibněji nese se ku předu na dráze národně křesťanského života. Přípravy k tisíciletému jubileum Cyrillo-

Methodějskému ději se tam na všech stranách bez hluku sice, ale chvalitebnými činy. Nazýváme-li Prahu *hlavou* národa českého, tož Morava jest i vždy více bude jeho — *srdcem*. — V Brně povstala před 12 lety *jednota* katolická jak mnoho již způsobila v tom ohledu tichou, neunavenou, bohumilou činností svou. Jednota dotčená, nyní pod záštitou sv. Klementa, stala se spolkem, v němž jako v ohnisku počala se sbíratí zbožná srdce slovanská, opuštěná, rozptýlená v Brně. Zápal svatý pro víru, svobodu Církve, osvětu křesťanskou ze středu jejího rozcházel se do lidu; jejím přičiněním zařízena i pojištěna jsou kázání jazykem moravským v kostele OO. Kapucínův, pobožnost májová v Minoritův, pouti na Hostýn a Velehrad atd. *Přilialky* její květy za prvních let, dokud totiž příznivým zákonem o spolcích trvati směly ve spojení s ústřední Brněnskou. — Než i za trudných let, kdežto přestaly *valné sjezdy* katolických jednot, neustála činnost horlivých jednotníků sv. Klementsých, nezanikly *rádné schůzky*, v kterých obzvláště výteční kněží Šušil a Procházka, Kulda, Pojmon, Vurm, Šmídek srdce probuzená vždy na novo tužili ve svaté horlivosti. *Illas* jednoty katolické, založený neunaveným knězem M. Procházkou, později opatrovaný Fr. Pojmonem, a posléze zvelebený Fr. Šmídkem, působil co posel, vítaný vděčně na všech stranách, kdež bila srdce procitlá. Rád vidán byl i *Blahověst*, který sklíčený nehodami posledních časův, ovšem řídceji k nám docházel. Nelze též nezmíniti se o výborném *Moravanu*, kterým požehnané Dědictví Sv. Cyrillo-Methodějské zavděčuje se úddm a ohlašuje věci vysoce důležité v národním a církevním životě. A hle, to vše více méně souvisí s jednotou Sv. Klementsrou v Brně a s valnými sjezdy jejími. Nepatrné byly její počátky, patrné však jsou účinky působení jejího. A což teprva pováží-li se působení našeho Dědictví Sv. Cyrillo-Methodějského všude, kdekoli se věci té svaté ujali svědomití, horliví kněží. — Dědiny a farnosti nabývají, — nabyly jiného rázu. Morava není již tou, jakouž byla před 12 lety; dobrosrdečný, statečný národ zjařil se a bohdá, již nenechá se svůdci uvozovati na cesty k záhubě, kterou strožil nám Frankfurt, uchystati by chtěl Berlín a jiná jednotlivá odcizená města naše, porušená nakažlivým duchem zlopověstných „civilisatorův“. Všimněte si dopisův četných v Čase a v Nár. listech, všimněte si posledních usnešení zemského výboru, jenž nyní již bere na potaz, kterak by se měly oslaviti hody svaté našeho jubilea r. 1863, všimněte si

seznamův a čísel nově přistupujících úddů do Dědictví, otažte se knihkupecův, ohlédněte se po městech i dědinách moravských: a podíváte se, co dokázali naši jednotníci, co způsobilo upřímné, horlivé naše kněžstvo. Že to nešlo bez boje a protivenství, rozumí se. Než zač by stálo vítězství, ježto by s nebe padlo bez boje? Nelitujeme potu, slzí, krve, pokud padají jako děšť na roli takovou úrodnou, jako jsou srdce našeho moravského lidu. Máte vy v Čechách právo, honositi se *hlavou* našeho národu, a chovati korunu sv. Václava: než *srdcem*, zdá se mi, jest naše Morava! —

Uhry.

Z Kaloče, v Prosinci 1860 (opozdženo).

[Usazení a působení školních sester.]

Hle, tu máte list z Kaloče, ze sídla arcibiskupského, z města, kdež před věky apoštoloval — *Čech*, jeden z prvních biskupův katolických mezi Maďary, kněz veliký *Radla*, pěstoun a společník sv. Vojtěcha. A co mnedle mám psáti Blahověstu z tohoto města? Mohl bych vypisovati vám položení a zřízení města; mohl bych popisovati chrámy a oltáře, ústavy a školy, způsoby a mravy obyvatelstva atd. — než o tom nechat si píše a vykládá někdo jiný: já připomenu jen, co se nás poněkud blížeji týká. — V Kaloči přebývá asi 7000 katolíkův; na celé osadě ale, záležející z 18 obcí, čítá se 13.700 duší. Na rozsáhlé této osadě — (jednotlivé vesnice leží 2½ až i 3 hodiny daleko od města) farářem jest jeden z kanovníkův, jemuž po boku pracují 2 kněží střídnicí. Jestliž pak na bile dni, že tu žen veliká, dělníkův ale málo. J. Exc. p. arcibiskup Kaločský, Josef Kunszt, nahlížeje duchovní potřeby lidu křesťanského, jedva se byl uvázal ve zprávu dotčeného arcibiskupství, ihned umínil sobě, že chce vyhověti jim. Za tou příčinou založil i nadal 2 kláštery, z nichž jeden Jesuitům odevzdal, a druhý školním sestrám. — Že nešetřil nákladu, o tom svědčí velikolepé prostranné dva domy, svědčí nadání, kterým horlivý velekněz dotčené řády opatřil. Co se dotýče školních sester, ty připutovaly do Kaloče z Čech. „Uhři, tak osvědčil se nejdůstojnější p. arcibiskup Kaločský, Uhři první rádné zvěstovatele víry křesťanské obdrželi z Čech; nechat se jim tolikéž i angelských pěstitelek ženské mládeže dostane z vlasti sv. Vojtěcha.“ I stalo se, jak sobě žádal řečený velekněz. Zatím co v Kaloči stavěno kláštery a školy, vzdělávalo se v Horažďovicích 5 panen Maďarek, jež odbudouce noviciat, měly navrátiti se do vlasti. Když pak vše bylo připraveno v Kaloči, několik sester, vešměs Němkyně,

jichž v Čechách snáze jest oželeti, odebraly se do Uher. I došly šťastně do Kaloče, a dne 9. Září z rukou p. arcibiskupových způsobem vysoce slavným obdržely klášter, školy i znamenitou listinu nadací, kterou jim na příští časy pojištěno i výživu i působení. Mám za to, že zprávou o dotčené slavnosti Blahověstu přijdu vděk, a tudíž naději se, že se jí dopřeje místa. —

Dne 9. Září shromáždily se naše sestry v kostele arcibiskupském u hlavního oltáře na místě jim obzvláště vykázaném. Slavnost počala o hod. 9. příchodem J. Exc. nej. p. arcibiskupa, před nímž nejprve 12 dívek v národním kroji uherském, s národními praporečky v rukou, pak husaři arcibiskupští, posléze valné množství kněží a kanovníkův kráčeli. — Jak samo sebou se rozumí, sezváněno všemi zvony, a blučné zástupy lidu za vrchním pastýřem svým valily se do chrámu. Hlavní oltář byl utěšeně ozdoben živými květinami, jež arcibiskupský zahradník — rodilý Čech — překrásně uspořádal, tak že stán Páně zdál se nám býti učiněnou rajskou zahradou. A tu po slavném vzývání Ducha svatého následovala mše svatá, při které sestry naše z rukou nynějšího vrchního pastýře svého poprvé přijímaly Tělo svého Spasitele. Po mši svaté bylo kázání, ovšem jazykem maďarským. Chrám byl právě jako nabitý, a kněz s ohnivou výmluvností předkládal lidu, jak důležité jest dobré vychování dívek, jakou úlohu v té příčině na se vzaly přítomné školní sestry, a jak velikým dobrodincem stal se nej. p. arcibiskup, jenž právě proto povolává panny, zasvěcené Bohu, aby tudíž platně přispěl k dokonalému křesťanskému zvedení ženského pohlaví. Když byl kazatel sestoupil s katedry, přistoupily sestry k stolci arcibiskupskému, a tu staříček velekněz oslovil je jazykem uherským, klada jim na srdce svaté povinnosti, a ducha dodávaje k svaté, bohubilé činnosti. Představená sester dělala milostivému vrchnímu pastýři, slibující věrně, že chce s přibylými sestrami horlivě pracovati na roli, kterou jim v Kaloči vykazuje Pán. I tato řeč stala se maďarským jazykem, ač představená, rodem z Saska, teprve asi rok učila se maďarštině, vědouc, že v Uhrích mezi Maďary jinak leč maďarským jazykem působiti nelze — a tudíž přišly sestry naše vesměs již obložené a povyčvičené v maďarštině. —

Po této slavnosti ve chrámu Páně stoličném hnul se průvod do krásného kostela v novém klášteře školních sester. J. Exc. p. arcibiskup od hlavního oltáře uchýlil se do kláštera, vykropil chodby a zasvětil dům, klíče i listinu zakládací odevzdal tu

představené. Napotom navrátil se do kostela, u hlavního oltáře zapěl „Te Deum laudamus“. Uděliv posléze sv. požehnání, slavným průvodem vrátil se do residence.

Hle, tedy tak školní sestry, vyšlé z rozmilé vlasti naší, uvázaly se v dílo důležité na roli zasvěcené před 800 lety láskou apoštolského vlastence našeho Radly. I viděti patrně, že jim tu Pán žehná. Sestry otevřely konvikt i školy. Do konviktu ihned přihlásilo se 41 dívek z vyšších stavův a z tříd zámožnějších. Do hlavní dívčí školy přijato přes 300 děvčat rozličného stáří. Jsouť pak mezi novými žačkami těmito školními sester dívky 10—12leté, jež dosavád nikdy nebývaly ve škole, a tudíž neumějí ani čísti ani psátí. — Důvěra, s kterou se uvítaly sestry, neklamala. Minulo čtvrt roku, a již za tento krátký čas vidí se ovoce snahy křesťanských pěstitelek. Kaloč jest rozlehlé město, a za deštivého počasí člověk na ulicích topí se v blátě. Než tyto nehody nevadí učelivým, dychtivým panenkám. Buď nečas sebe mrzutější, bláto buď sebe větší, žáčky do školy přicházejí — mladší nezřídká donášejí rodiče. A co mnedle vábí Kaločské deerky do školy? Jakovým způsobem stalo se, že sobě rodiče váží nejen školy, nébř i učitelek? Vážnost a láska nedá se vynutiti zákony, hrozbami, pokutami. A v Uhrích nevědí hrubě o zákonech, kterými se prikazuje posílání dětí do škol. V Uhrích též duchovenstvo nehrubě nabádá, povzbuzuje k navštěvování školy. Rovněž tak není v Kaloči novota onou vnaudou, jež dívky do školy k sestrám vábí: naopak novoty, jak známo, přičí se Maďarům. Horlivost, s jakovou děvčata pospíchají do škol u sester v Kaloči, a láska, s kterou se vinou k sestrám, jest ovocem lásky, jež pracuje, a požehnání, kterým Pán snahy služebnic svých provází. — Ano doufám v Boha, že což hned na počátku tak utěšeně se daří, prodloužilým časem rok po roce vždy hojnější ovoce bude vydávati. M.

Druhé katolické země.

V Římě dne 29. Ledna 1861.

[Návrat Bulharův. — Dary sv. Otce.]

Sv. Otec obdržel z Carohradu listinu bulharské unie s přípisem, podepsaným od náčelníkův národu. I rozkázal hned bez odkladu vytisknouti na novo Responsa Nicolai Papae = odpovědi Mikuláše papeže (rady to, jež málem před 1000 lety papež udělil tehdaž v nově obráceným Bulharům) a neohlížeje se nic na vlastní nedostatky, poslal jim 1000 skudův na opatření potřeb církevních. Zároveň dal též do nového

chrámu jejich v Konstantinopoli malovati obraz, jenž představuje legaty, klečící před papežem Lvem I., jenž jim podává list sv. Flaviana, sloužící za pravidlo na sněmu Chalcedonském. Pomysl k tomuto obrazu navrhl arcib. Brunoni, střídník apoštolský v Konstantinopoli.

I kterak nemáme z hlubiny srdce svého vybizeti rodákův svých, aby hleděli všemožně na pomoc přispěti chudému pobratřenému národu, jenž ze drápův rozkolnictva přichází na svobodu synův Božích, a staví se pod korouhev víry a svobody? Chudému lidu Bulharskému v novém zápasu s mohutnými protivníky jednoty katolické bude podnikati boj s nevšedními pokusenými; Rusové nebudou šetřiti zlata, Řekové úkladův, a Turci, jenž uvykli odírati křesťany vůbec, neudělí zajisté nijakě sebe menší podpory katolíkům. Noví katoličtí bratři naši museb vzdělávati si nové chrámy a zjednati sobě rozmanité potřeby bohoslužebné. I netajili sv. Otcí svou chudobu, ohlásili mu své potřeby, žádali za pomoc: a Pius IX. z pokladnice své, bez mála již prázdné, po hlasu milosrdného srdce svého dal jim 1000 sk., dal by více, kdyby mohl. A krásný tento příklad měl by zůstatí bez následovníkův? —

Z Grodziska dne 13. Února 1861.

[Slavnost 1000letá. — Missionářský dům slovanský v Římě.]

Listem, který vypravuji na Vyšehrad, píši a podávám Tobě velikou myšlénku a vznešený záměr na oslavu tisícileté památky v r. 1863. Obnoviti kostel na Velehradě, usypati mohyly v Krušvici, zaříditi poutě, odbývati missie: to vše může býti velmi potřebné. Dědictví slovanských patronův založiti na všech stranách slovanského světa může býti velmi užitečné: ale to vše nedostačuje na zasvěcení a oslavení velikého díla, nedostačuje na důkaz, že jsme hodnými syny Cyrilia, Methodia, Vojtěcha. Já vám podávám myšlénku nesnadnou k provedení, ale velikou i úrodnou v následcích. Hle, tu ji máte. Navrhuji, aby se založil missionářský dům slovanský k vychovávání dokonalých missionářův slovanských a k zařizování missií slovanských na jihu a východě slovanském. Kde by založiti se měl takový ústav: neumím vám pověditi, ale zdá se mi, že by místem nad jiné přiměřenějším byl Řím. V Římě založiti semenisko, tiskárnu, a snad i obzvláštní slovanské kollegium, po mém zdání bylo by důstojným pomníkem vděčnosti a lásky naší. Jsouť již připravené k tomu živly, jsou lidé a myšlenky v světě: to bylo by středem a ohniskem ku spojení všelikých usilování počestných, a pokud bychom s myslí

pobožnou a čistou dali se do díla, na přimluvu sv. apoštolův našich Bůh zajisté požehnal by nám milostí svou. Nechat na západě derou se lidé o zlato a stříbro na bursách: my staráme se přede vším o království nebeské — vše jiné bude nám přidáno. — P.

Kronika.

Z Prahy. Na zdejší k. arc. štud. konvikt sešlo se za posledních 9 měsícův minulého roku 1560 zl. 78 kr. r. č. Chovancův čítá se letos, jakož i vloni 58. Ke cti ústavu budiž podotknuto, že všech 6 chovancův odcházejících ze studií gymnasijských, vstoupili do bohosloví, ze studentského konviku do většího semináře duchovnického. Mimo to dokládáme, že na konci minulého školního roku obdrželo 22 chovancův vysvědčení I. třídy s *vyznamenáním*, všickni pak ostatní vysvědčení I. třídy. Odkazem v Pánu zesnulého vikáře střídnictví Joachimovského a osob. děkana Vejprtského, d. p. Josefa Hrona, rozmnožena jest knihovna o 388 svazků. Na místo bývalého prefekta konviktorův, vel. p. Mik. Karlacha, jenž stal se farářem ve Slabcích, dosazen jest adj. theol. kněz Klément Borový, horlivý spolupracovník náš. Kéžby Bůh sám říditi ráčil mysl strážcův Sionu ve vlasti naší, aby se postarali o zvláštní dům, v němžby se vychovávali mohl větší počet nadaných jinochův, nebo žeň zajisté mnohá, dělníkův však málo. Téměř 80 uprázdněných míst v arcidiécesi dovolává se mladých sil, žádá si novosvětcův. A Blahověst, jenžby rád ohlašoval samé toliko blahé zvěsti, skoro v každém čísle přináší smutnou zprávu o úmrtí jednoho aneb i více dělníkův na vinici Páně.

— Ctihodní pp. kaplani na všech osadách Pražských podali k městské radě žádost, kterou dovolávají se práva: by při nastávajících volbách do městské rady směli též voliti. I dozvídáme se, že „*rádným učitelům náboženství*“ slavná rada *přivkla* právo, jež přísluší *rádným učitelům vůbec*. —

— Šlechtný kněz Dillon Purcell, kterého jsme poznali na sjezdu katolických jednot v měsici Září m. r., přijel do Prahy sbírat almužny na chrám Paně pro katolíky německého národu v Londýně. Nalezl pak se v Londýně mezi 3,000.000 obyvatelstva asi 20.000—30.000 katolíkův německého jazyka, kteří nemají leč najatou kaplu, asi na 300 lidí. — Opuštěnému tomuto lidu, žádaje vzdělati kostel a školu, přicházejícím pak do Londona tovaryšům hostitelnu německou, vydal se horlivý ducho-

vní zpráve na cesty a hledá pomoci mezi národy katolickými. — Největší almužnu k Bohu milému tomuto dílu udělili: sv. Otec 100 skudů, král bavorský Ludvík 1200 zl., a J. M. císařovna *Maria Anna* 500 zl. — Nepochybujeme, že jinak i v Praze mezi duchovenstvem, panstvem i měšťanstvem nejedni vděčně i štědře přispějí výbornému duchovnímu otcí katolíků německého jazyka v Londoně k uskutečnění záměru tak spásitelného.

— Starobylý chrám Paně u sv. Apolinarše na Větrové peči horlivého opatrovníka svého, d. kněze, *Fr. Simence* nabyly nové okrasy *krížovou cestou*, již první neděle postní náležitým řádem zasvětil vel. O. *Leander*, kvartidián kláštera řádu sv. Františka. Obrazy, na plátně malované p. Hübnerem, daroval nejmenovaný dobrodinec na osadě; rámce pozlacené opatřil obětovný p. farář sám, kterýžto před lety již co kaplan hlavně přispěl k obnovení oltářů a nedávno i nákladné *jesle* zhotovil a věnoval kostelu.

— Alumnům k. arc. semináře připravují se radostné duchovní hody. Mínilme duchovní cvičení velikonoční, jež letos říditi zamýšlil proslulý mistr kněžských exercicií vys. důst. p. kan. *Prucha* s důmyslným řečníkem z řádu bosých Karmelitův, knězem *Ambrožem*.

Z Budějovic. Na c. k. ústavu učitelském v Budějovicích vzdělávalo se minulého roku 90 chovancův, a 39 podrobilo se zkouškám. I uznáno, že 5 zkoušencův hodí se pro hlavní školy české i německé, 2 toliko pro německé, 17 pro školy farní české i německé, 3 toliko pro německé a 12 za pomocníky. — Z výkazu tohoto vidí se dosti patrně, že na pedagogium Budějovickém jsou většinou Čechové, jelikož na 22 českých kandidátův jest 5 Němcův. —

— Za rok 1860 složilo bratrstvo dětí sv. Páně v diecesi Budějovické 827 zl. 65 kr. k účelům misii v Číně. — Výboru jednoty Mariánské pro misie v střední Africe zaslalo se 213 zl. 81 kr.

Z Moravy. Z *Hlasu* u Brněnského dozvídáme se, kterak si Moravané všimají každé příležitosti a památky, jež souvisí s životem sv. apoštolů našich. Za tou příčinou slaveno v Brně i jinde památku nalezení Ostatkův sv. Klementa. V Brně vykonávala se slavnost ta u vel. OO. kapucínův. Kázání měl jemný a rázný nadšenec, kněz Ignac Vurm, jenž slušně připomenul, kterak Hospodin věždy pravici svou odtahoval od národu česko-slovanského v té míře, v které se národ náš vzdaloval od středu Církve, od hrobu sv. Klementa, od Říma. I horlil pak proti svůdnému duchu

času, jenž národům slibuje spásu bez Krista. Podobně oslavila se dotčená první neděle po devítníku mimořádnou schůzí jednoty sv. Klementske, v kteréžto mluvili v. d. kněží pr. *Sušil* a *Šmídek*, posléze pak též zasloužilý *Šeb. Kubínek*. — „*Hlas*“, milý zvěstovatel milých věstí, předkládá též zprávy o činnosti dvou bratrstev, jež, větším dílem záležejíce z chudákův, horlivou obětovností zahanbují bohatce. Jest to *Bratrstvo živého rážence*, jež během r. 1860 k dobročinným, nábožným účelům vydalo 883 zl. 92 kr. K staršímu tomuto spolku druží se vyšlé z něho *bratrstvo pohřební*, jež 297 zl. 21 kr. vynaložilo k účelům svým. — V témž 5. čísle milého *Hlasu* u nalezáme mimo dopisy z Rokytnice a Tvarožné list kněze Prusinowského z Poznańska, jenž vzpomíná o návratu Bulharův, poukazuje, jaký těžký boj duchovenstvo polské podstupuje s němectvem a s protestantismem.

Z Poznańska. Protestantism německý, tak píše v *Hlasu* kněz Prusinowski, namáhá se všemi silami, chtěje nás katolíky vypuditi ze staré této osady církevní. Gustav-Adolf-Verein jedním rokem založil zde mezi námi katolíky 26 nových protestantských osad, a vystavěl tolikéž kostelův. Nám pobrány jsou starolávné fundace naše, bohaté kláštery naše jsou skonfiskovány, duchovenstvu vzaly se statky, bohaté dvojce biskupství v Hnězdně a v Poznání úplně oloupena jsou, arcibiskupu Poznańskému vyplácí se toliko 12.000 dol. — Co však nás hlavně ničí, jest to, že všechny majetky a statky ty přešly do rukou Luteránův. Luteránský majetník pak vypuzuje katolíky ze vsí a privádí s sebou luteránské dělníky, služebníky, úředníky, učitele a nad to i Židy. Lid náš ubohý polský katolický vždy více chudne. Luteráni pak množí se, rozšiřujíce němeetvo i luterstvo.*)

Z Uher. Za příčinou blízkého sněmu v Uhrích vydal primas arcibiskup, kard. Scitovský pastýřský list k duchovenstvu. Nařizuje pak v něm kněžím, aby lid poučovali, jakové muže by měl voliti do sněmu. „Volení buďte“, tak vykládá, „muži stáli u víře v Boha, muži dobrých mravův, milovníci pokoje, spůsobilí k zastávání takového úřadu.“ Zároveň též ukládá, by se konaly modlitby za krále, za jeho rádce i za zdar sněmu krajinského.

*) Výmluvná to výstraha i zřejmý výklad, proč se židovští a němečtí novináři tak horlivě zasazují o pobráni a prodání církevních statkův. Co se děje v Poznańsku, stalo by se bez pochyby na mnoze také u nás, kdyby se podařilo. Církvi odciziti a prodati spravedlivě jmění její. Židušni a církevní statky dostaly by se do rukou Židům a protestantským Němcům. A pak — dělo by se u nás, co se děje mezi Poláky v Prusích.

— Před několika roky uvedl J. E. kardinál Scitovský Karmelitany do Pešti, odevzdav jim péči o hřbitov a zavázav je modlití se za nebožtíky. Nová rada Pešťanská udeřila již na dotčené řeholníky, že prý jsou Němci a vypravila k primasovi žádost, aby odvolal cizé ty kněží. Dánof mu i lhátu — do sv. Jiří. —

— Předě třemi měsíci povstal na vyšším gymnasiu v Rábském biskupství mezi študující mládeží spolek velmi chvalitebný. Dotčené žakovstvo ve spolku tom zavazuje se, že chce cvičiti se v církevní a vlastenské literatuře, vzdělávati se vědecky na obranu víry a vlasti, a též písemnými pracemi napomáhati k vzdělání lidu. — Bůh žehnej také mládeži!

— Nitranským biskupem před 2 roky stal se proslulý bohoslovec, biskup Vácovský, Razkovány. Biskupství druldy na 16 střidnictví rozdělené roztrídilo se na 22. Mezi nově jmenovanými vikáři jest také výtečný kněz *Štěpán Živodník*, farář Pružinský, jeden z nejstatečnějších Slovákův a z nejšlechtetnějších horlitelův pro dobré národu slovenského. Katolíků v dotčené diocesi počítá se 272.185 a kněží 247.

— Dne 31. Ledna odbývaly se v Pešti slavné služby Boží za zvěčnělého našeho nebožtíka Václava Hanku. Mši svatou sloužil slovutný národovec vd. kanovník *Kozáček*. Kázání slovenské měl kněz Palarík.

Z Říma. Dílo pánův Pepoli a Valeria dokonává se v Umbrii a v Markách, kláštery se zavírají, zboží jejich prodává se, řeholníci jsou rozprášeni. — Nejprve udeřeno na kláštery, opatřené jistými důchody: kláštery žebravých řádův měly zůstatí. Než denník Janovský *Movimento* křičí, aby vesměs též i ty se zrušily.

— Piemontané pod zprávou gen. Pinnelli zmocnili se kláštera Casamari, obyveného Trapisty, vyhnali mnichy, zapálili samostan, vydrancovali kostel a z ciboře vysypavše hostie, zůstavili po sobě pustinu.

— Z Francouz vždy ještě přicházejí do Říma dobrovolníci, žádající sloužiti sv. Otcí. Nedávno došlo 20 zuavův, vesměs rodilých šlechticův a mezi nimi bratr vévodkyně Aldobrandini. „A co tu chcete? oslovil sv. Otec statečně ty jonáky. Což nevíte, že jest vše ztraceno?“ — „Budiž, odvětili mu všickni jedním hlasem. Tož přišli jsme umřít před očima Vaší Svatosti.“

Z Francouz. Napoleon vyhodil opět jeden ze svých trumfů — Laguerrieriére vydal novou brošurku pod názvem „Řím, Francie, Italie.“ Kdo soudí po tváři, snadno se bude domnívati, že sv. Otec má toliko dva věrné syny: prvním jest Napoleon a druhým důvěrný písař jeho p. Laguerrieriére.

Než jest to pravda, co mluví Napoleon? — Napoleon žaluje na Řím t. j. na papeže, jenž se mu za moudré rady a dobrodinií odsluhoval nevďekem; Napoleon prý radil, pomáhal slovem i skutkem: v Římě však papež, oklamáný záští prelatův, nenávidících Francouze, zhrzel radou, nepřijal ruky jediného přítele, příznivce svého. Nyní prý jest Italie svobodná, není však zřízena; závadou v příčině té jest Řím. Italii nelze si mysliti bez papeže, papeže nelze mysliti bez Italie. A proto prý mimo všeliké zdráhání a odpory proti velikomyslnosti francouzské, mimo mnohonásobné křivdy, císař neumenší oddanosti své a meč svůj nechá v Římě pro bezpečnost sv. Otce. Věren své povinnosti co kníže zvolený vůli národu a co nejstarší syn Církve nemůže prý Napoleon ani Italii obětovati římskému dvoru ani papežství pustiti revoluci. — Hodina jest blízko, kdežto prý vláda papežská pozná nebezpečné své spojence a učiní rozdíl mezi těmi, kteří vše činili na zkažení její, a mezi těmi, kteří vše činili pro zachování její.“ Tak umí Napoleon lháti.

— Kardinál *Morlot*, arcibiskup Pařížský, vida, na jaké konce politika Napoleonova se zatačí, hodlá odříci se všech úřadův na dvoře císařském, nýbrž i stolice arcibiskupské v Paříži. Sv. Otec, jemuž řečený arcibiskup věc předložil, pokynul mu, aby na žádný způsob neopouštěl arcibiskupství, v jiných ohledech ale by jednal po svém svědomí a usouzení.

Z Irska. Utištění Irčané hýbají se, usilující dobyti sobě práv, o něž je oloupili Angličané. Dáť jim do rukou zbraň ministr Russell, jenž Italianům dodáváje ducha k ztroskotání moci papežské, prohlásil, že má každý národ právo pomoci sobě. Irčané jsou ale takým národem, který si chce pomoci z vazeb anglické nadvlády. Za tou příčinou odbývalo se v Londýně veliké shromáždění lidu. P. T. O'Sullivan, zahájiv je, oznámil; že petice, kterou se Irský národ domáhá vlastního sněmu, opatřena jest 300.000 podpisův, a že každý pravý národovec irský žádá si, aby přestalo spojení Irska s Anglickem, Irsko aby mělo svůj parlament. A to státi se musí, neboť prý již i státníci a sněmovníci angličtí sami prohlásili, že každý národ má právo, vládu voliti sobě po své vůli. V takovém duchu, ovšem jinak s všelikou úctou ku královně, ozývaly se všechny řeči, vedlo se celé jednání. — Co se ale dotýče výsledkův, nic nepochybujem, že i v té věci ukáže se — ošemetnost a dědičná nespravedlnost anglických státníkův.

Z Turecka. Jest téměř k víře nepodobno, jakové křivdy do nebe volající

ději se v Turcích křesťanským bratrům našim Slovanům. Vláda turecká, chtějící uchlácholiti diplomaty evropských mocností, vypravila do Bosny velkovezíra, by na místě seznal stížnosti křesťanův. Velkovezír přišel a odešel, zůstaviv žalostné věci, jak byly; ba, křesťanům vede se nyní hůř než prvé. Úřadové turečtí totiž a Turci vesměs krvavými způsoby mstějí se na ubohých křesťanech, kteří směli stěžovati sobě u velkovezíra. Vztekly Osman paša, jedva byl odjel velký vezír, ihned křesťany žalobníky prohlásil za buřiče, 22 z nich dal oběsit a 600 kázal uvrhnouti do žalářův. Jsou-li uboží tito vězňové na živě, Bohu povědomo. Nezřídka totiž přihází se, že Turci zabíjejí křesťany u vězení bez všelikého soudu. — Podobně děje se všude. Rozlíčení Turci vraždí křesťany druhdy na potkání, tu v širém poli, tam v lese, a nikdo se nedovolá spravedlnosti. — Nedávno v 10 dnech zabil serdar Zaplaňský 12 lidí, a je pánem jak býval. Vezír Pizrenský dal 14 vesnic vypáliti, poněvadž se chudíci vesničané zdráhali platiti poplatek, kterého se při nich domáhal proti všelikému právu. A na takové neřesti dívá se křesťanská Evropa, která by bez mnohého namáhání Turka vykliditi mohla do Asie. Bůh dej, ať se již konec učiní krvavému tomuto hospodaření tureckému!

Paběrky.

— Vídenská „Presse“ prorokuje, že prý papežství zahyne, ač nedá-li se zreformovati — Napoleonem. — Než takových prorokův bylo již na sta: proroci zemřeli a papežská stolice trvá. — Jenom dvě leta, osvědčoval Luther, jen dvě leta rozšiřujeme evangelium a uvidíte, jak zmizí papež, mnich, kutna i všecko to plemeno papežské Sodomy. Luther evangelistoval déle jak dvě leta, od smrti jeho ušlo již 300 let, a hle! Řím zůstal, zůstal papež, zůstali mniši, zůstala církev, jež ctí papeže co náměstka Kristova na zemi. Toho nechat si povyšimnou proroci à la Presse v novinách a románech, po kavárnách, hospodách i krčmách.

— Vídenské „Neueste Nachrichten“ pronesly se o prodeji záduší a statkův církevních velmi rozumně. „V též okamžení, když stát prodá církevní statky, přirozenou měrou musí ihned živiti a platiti duchovenstvo. Za prvních let ukládala by se mu tudíž finanční obět. Církevní statky na rychlo prodati totiž jest tolik jako — rozházeti je, a placení duchovenstva zůstalo by stálým břemenem státní pokladnice. Stát mohl by tedy církevní zboží jenom pozne-

náhle prodávati: avšak musil by hned prvním rokem platiti duchovenstvo, a tu by zajisté vydání bylo větší než příjem.“ — Tak mimo jiné dotčené noviny. Sluší však podotknouti, že noviny ty jinak nejsou katolické.

Oznamovatel literní.

— Zasloužilý profesor katechetiky a učitel náboženství na vzorné škole Malostranské, kněz Jan Bernard, nyní farář Kladenský, sepsal *Katechismus pro české hlavní školy*, položiv za základ katechismus Kanisiův a katechismus Římský. — Dílem tímto důležitým a žádoucím vyhoví se, bohdá, neposlední potřebě našich škol.

— Kněz Julius Chodníček, prefekt v menším semenisku Kroměřížském, sepsal knihu: *Misie katolické na Moravě od r. 1667 — 1700*. Jsouť to obrazy z duchovního života národu našeho.

— Klerik ř. benedikt. v Emausích (na Slovanech) v Praze, p. Viktor Josef Mayer, přeložil z jazyka řeckého: „Sv. Jana Zlatoustého knihu o napravení padlého“ a téhož „list, jímž napomíná Theodora padlého.“

Zprávy osobní.

— S bolestí oznamuje „Cyrill a Method“, že dne 1. Února zemřel výborný kněz Štěpán Rešetka, farář Porubský, bratr o literaturu slovenskou vysoce zasloužilého nebožtíka kněze Michala Rešetky.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiocesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jos. Frant. Smetana, kněz ř. přemónstr. v Teplé, Dr. filos., prof. na c. k. gymn. v Plzni, dne 18. Února.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Šebůnek za far. u. sv. Jana pod skálou.
p. Kajetán Míka za far. do Vitic.
p. Antonín Skokan za far. do Týniště v diéc. Král.-Hradecké.
p. Karel Hecht za administ. do Schönfeldu.
p. František Panocha za kapl. do Kostece na Krížkách.
p. Adam Královec neom. za kapl. do Kouríma.

p. Michael Kleissner stal se učít. nábož. na vyšším i nižším gymn. v Chebu.
g. Ant. Frind, ředitel gymnás. v Chebu, stal se též exhortátorem.
p. Karel Schwarz postoupil za katechetu na c. k. hlavní a podreál. škole Malostr. a za učít. katechetiky a pedagogiky.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupcůna polr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.S zásilkou po-
štovní:půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. ě.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na neděli IV. postní.

Ev. sv. Jana VI. 1—15.

1. Hle, pěti chleby nakrmil Pán Ježíš 5000 mužův na poušti! — Avšak až posud není zkracena štedrá pravice jeho: nikoli 5.000, ale mnohonácte set tisíc, mnoho millionův lidí živí, krmí, nasycuje dobrotou a milosrdenstvím. Aneb není-li to Pán, jenž slovem všemohoucí lásky své v lůně země ke zrůstu přivodí semeno, množí obilí, aby se každému dostalo chleba vezdejšího? Nuže, děkujeme milostivému Pánu a Bohu svému, jenž uděluje nám chléb náš vezdejší, a otvíraje ruku svou, všeliké živočichy naplňuje požehnáním! — Důvěrujme, že všemohoucí ta láska, ježto živí a nasycuje vrabce i krkavce, nikdy nás neostaví na sirobě, opuštěné, bez pomoci na poušti tohoto života, pokud se k ní hlásiti, vinouti budem. —

2. A kdo jsou veliké ty zástupy, které nasýtil Pán? — Aj to lid jdoucí za Pánem Ježíšem, poněvadž *viděli divy, jež činil nad těmi, kdož byli nemocní*. Ano, divotvorem velikým jest Pán; láska Jeho divotvorecká vábí a přitahuje k sobě srdce, nasycuje lačné, napájí žíznivé, očisťuje malomocné, uzdravuje churavé, křísí a oživuje mrtvé. — Než co platno člověku žítí a týti tělem, hyne-li duše *hladem* Boží pravdy a milosti, hyne-li *morem* bludu a hříchu? — Avšak netřeba hynouti ni morem ni hladem tímto. Divotvorná láska Kristova zvěstuje *slovo* Boží, probuzuje

víru, naplňuje svatou *bázní*, srdce činí *pokorným a zkroušeným*, odpouští *hříchy*, přijímá na *milost* a v nejsvětější Svátosti duši podává chléb života, kterého kdož jí, smrti neužrjí na věky, a Pán vzkřísí jej v den nejposlednější. — Nuže, spějme a viňme se i my důvěrně k tomuto Pánu, plnému divotvorné lásky, ať vidíme a zkusíme i na sobě divy, jež činí až dosavad nad těmi, kdož jsou nemocní.

• 3. *Lidé uzřevše div, který byl učinil Ježíš, pěti chleby nasýtil 5000 mužův, chtěli přijíti, aby jej chytili a učinili králem*. Ježíš ale ušel na horu sám jediný. — Hle, pán uchází, utíká: — nebo nehledá slávy tohoto světa, nechce býti králem pozemským: on chce toliko, abychom jej učinili králem svých srdcí, velitelem a panovníkem nad svým životem. I *kdo kdy* od věkův litoval, že si Ježíše učinil králem své duše? — věrně oddán byl Jemu? — Nebude toho litovati též *nikdo* z nás, ač učiní-li Ježíše neobmezeným pánem a králem svým na věky. — Pod vládou *tohoto* krále netřeba se člověku báti nepřátel, bídy, poroby, smrti; ve stínu křídel moci Jeho možná v pokoji spáti a odpočívati, radovati se a trudití, doufati a milovati, žíti a umřítiku spasení. A *proto*, pokud jest kdo, jenž neučinil Krista neobmezeným králem srdce svého, pro lásku k sobě samému, pro *divotvoreckou lásku*, kterou miluje Syn Boží lid svůj, učiň jej králem svým *každý* nyní a od této chvíle až na věky.

Kterak lze uvykatí pokoře.

Dle Alf. Rodrígueza J. D.-d.

1. Nepromluvmě nikdy slova sobě na pochvalu, aniž vedme řeči, kteréž by příčinu zavdati mohly k naší chvále.

2. Nemějme v tom zalíbení, když nás lidé chválí, aneb slyšíme-li, any se dobré věci mluví o nás. Naopak budiž nám to příležitostí k našemu pokoření, a zastydme se, uvažujice, jací jsme, a jací bychom býti měli.

3. Nečiňme ničeho z ohledův na lidi, bychom totiž zřetel jich na se obrátili a zjednali sobě úcty u nich, nýbrž cožkoli činíme, čiňme proto, bychom se zalíbili Bohu.

4. Nevymlouvejme nikdy svých chyb, tím méně pak jiným podkládejme své chyby.

5. Odstraňme ze srdce svého všechny myšlénky na slávu, které by se nám dostati mohlo věcmi, jimiž se dochází dobrého jména a zvláštní úcty u lidí.

6. Každého pokládejme za lepšího, než jsme my, nejenom v myšlénkách, nýbrž i v skutečnosti. Ty, kdož nám jsou rovni, tak v uctivosti mějme a s takovou pokorou se k nim chovejme, jakoby byli naši představení.

7. Rádi a odhodlaně přijímejme všeliká upokoření, kteráž nám připravil Bůh sám aneb některý bližní, postupujme v nich, ano ze stupně na stupeň se povznášejme. První stupeň jest, bychom všeliké příkory s trpělivostí snášeli, druhý, bychom je bez dlouhého přemýšlení přijímali, třetí, bychom s chutí a s radostí uchopovali se příležitosti k utrpení. Nesmíme však přestati dříve, leč až když jsme se povznegli na takový stupeň dokonalosti, kdež se raduje křesťan, moha pro Boha snášeti hanu a potupu všelikého druhu.

8. Konečně, bychom nabyli této ctnosti, radno jest, vnitřně i zevnitřně vzbuzovati úmysl pravé pokory, ráno i z večera i často mezi dnem, až bychom to přivedli k jakési hotovosti v této ctnosti.

Z glossy sv. Teresie.

Tvým jsem tvorem, tvou má duše, Pane!
Zjev mi vůli svou, mé srdce Tobě plane.

Já jsem tvorem vyšlým z tvojí ruky,
Ona života mi rány hojí;
Ty jsi pro mne těžké podnikl muky,
Ty mne blažíš sladkou láskou svojí.
Tebou mohu vejít v sladké nebe,
A proto se silně držím Tebe.

Katolíci v severní Americe.

Obrázky z života missionářského. *)

Druhý den prosebný přistáli jsme k břehu v pověstném New-Yorku. Již tu shledal jsem, jaké vážnosti a úcty dobyla sobě Církev katolická v Americe. Řeholníci ve svém řeholním rouše chodí tu po ulicích, katolické „*Pochválen Pán Ježíš Kristus*,“ slychá se na ulicích často. Na čele duchovenstva ctihodného působí laskavý, učený arcibiskup *Jan Hughes*. Důkazy, jaké úcty požívá tolikéž mezi protestanty, jsou hojné. Nedávno n. p. ustanovil se apoštolský p. arcibiskup na tom, že vystaví nový důstojný stoličný chrám; a hle, první oběti dostalo se mu od protestantův: deset Američanův doručilo mu 10.000 dolarův. —

Já ubytoval se v klášteře Vel. OO. Kapucínův u sv. Mikuláše. Ctihodní tito synové sv. Františka uvítali mne laskavě a poskytli mně příležitosti, že jsem v New-Yorku dílo své missionářské mohl započítati. O slavnosti hoďu na nebe vstoupení Páně měl jsem tu první kázání. U večer před slavností, ježto se ale v Americe nesvětí leč toliko v kostele, jakož i v sobotu večer byly zpovědnice obklopené. K svatému přijímání přistupovali pak všickni s takovou pobožností, že jsem se velice potěšil.

Než i v New-Yorku má světlo svůj stín. Katolíci rozhosťují se tam u prostřed protestantův a musí se všelijak brániti hlavně proti úkladům „volných zedníkův.“ Lože dotčených zedníkův počínají si v Americe vesměs volně a zřejmě. Časem konávají hlučné průvody po ulicích — s všelikou okázalostí a slávou, čímž arci mnohé slabé katolíky šálí a lákají k sobě. Nejvíce však stavívají na odiv svou účinnivou lásku k bližnímu; následovníky své podporujice hojně, nuzným dávají práci a výdělky, nemocným pomáhají penězi, o pozůstalé vdovy a sirotky mají péči; — to vše arci s tou výminkou, aby se každý opatrovanec jejich víry katolické odřekl slovem i skutky. A kdo jim jednou připadl, tak snadno nevyvázne z osidel a vazeb jejich, ani na smrtedlném loži...

V New-Yorku pobýv osm dní, od tamtud odebral jsem se do Cincinnati. Přišed do valného tohoto města, shledal jsem i hned, že se Cincinnati slušně nazývá „Římem americkým.“ Mnoho chrámův katolických, četné ústavy a spolky katolické ukazují na to, jakový duch vládne v dotčeném městě. Arcibiskupem Cincinnatijským jest slovutný

*) Dle listu kněze Bermána. Viz Zprávy nadání Leopold. Sv. XXX.

Dr. Purcell, rodilý Irčan, učený, zbožný, horlivý nástupce nezapomenutelného biskupa Jenwicka. Roku 1858 slavil výtečný tento biskup 25leté jubileum svého biskupství. K památné té slavnosti sešli se 4 biskupové, mnoho kněží a valné zástupy věřících. Kázání měl nejdůstojnější p. koadjutor biskup Wood z Filadelfie, jenž vyličiv boje, které tu podniknouti musila Církev, prvé než dosáhla nynějšího stanoviska v Cincinnati, podotknul posléze, čím jest výtečnému jubilantu zavázán on sám. Výmluvný pan biskup Wood byl totiž za mladých let protestantem, ježž nyníšší pan arcibiskup Purcell obrátil na viru a uvedl do Církve. Po velkých službách Božích skládali milovanému vrehnímu pastýři svému přání své a díky zástupcové rozličných osad a sborův, posléze pak ve jmenu všech biskupův a kněží nejstarší suffragan Spading, nejd. p. biskup Louisvilleský.

V krátce po této slavnosti konala se jiná, hlučnější. Na hod Božího Těla odpoledne totiž kladl se základní kámen k velikolepému naučnému ústavu katolickému. — Již záhy ráno vály na místě zvoleném ohromný prápor spojených státův a dvě menší korouhve. Z poledne okolo dvou hodin shromáždily se nesmírné zástupy lidstva v obleku svátečním. Všecka okna nábřž i střechy na blízku byla osazena diváky. K slavnosti samé přišel tolikéž starosta městský čili mayor s náčelníkem policie zdejší. Průvod, urovnáv se na západní straně města, a řízen čtyřmi velkomaršálky na koni, ubíral se městem až na místo, kdež se měla odbývati žádoucí slavnost. I postupovaly tu za sebou* rozmanité katolické spolky*); každý měl svůj praporec, vyznačený obrazem svého patrona, maje svého maršálka kráčejejícího po straně. Takových spolkův při průvodu bylo 19; asi 5000 mužův účastnilo se v něm. Na prostore upravené rozestavily se spolky a nejdůst. p. arcibiskup, provázený p. p. biskupem Hennim z Milwaukie a mnohými kněžími, vystoupiv slavným způsobem vykonal posvátné obrády při zasvěcování a kladení základního kamene. K listině, vložené do základův přiložilo se mimo jiné památné věci také po jednom výtisku každého katolického časopisu, vycházejícího

v těchto stranách.*) Po té dva řečníci, jeden anglicky a druhý německy, mluvili k shromážděným tisícům hlavně o tom, kterak se Cincinnati stává ohniskem a středem katolické Církve v severní Americe. U večer odbývala se slavná katolická hromada (meeting) v operním divadle, kdež mimo jiné i oba pp. biskupové k četnému davu — bylť tu asi 4000 osob — mluvili a to s takým důrazem a nadšením, že všickni jásali. —

K arcibiskupské provincii Cincinnati náleží 5 dicési: Eleveland, Vincennes, Fort Wayne, Louisville, Covington, Detroit, Saint Mary, ve čtyrech státech (Ohio, Indiana, Kentucky a Michigan). Katolíkův čítá se v arcibiskupství samém 160.000, ježž mají 132 kostelův, 7 kněží, 3 koleje, 8 klášterův, 11 vyšších škol pro dívky, 65 škol národních a 8 dobročinných ústavův. S novým ústavem katolickým, na nějž sešla se akciemi jistina 100.000 dol., spojí se také nová škola reální a obchodnická. —

Nejvíce katolíkův žije ovšem v Cincinnati, mezi 250.000 obyvatelstva jest jich 80.000. Kostelův anglických nalézá se tu 5, německých 10. — Co se dotýče škol katolických, nad jiné slavnější jsou v koleji Jesuitův, kteří od r. 1842 vyšším anglickým školám svým zjednali právo university. Německé gymnasium zkvítá v klášteře vel. OO. Františkánův, přišlých do Ameriky z Tyrol. Ctihodní tito řeholníci za krátký čas dobyli sobě důvěry a lásky katolického lidu. Jejich školy pro pacholíky i pro dívky jsou přeplněné — mají zajisté 600 žákův a 600 žaček — a každým rokem přibývá jim jedněch i druhých. Nový kostel jejich sv. Františka Seraf. vzdělán jest z almužen, sesbíraných po arcibiskupství. —

Co se dotýče duchovního života, tu ovšem mezi usazenými rádně katolíky více radosti než smutku. Rádní osadníci totiž vynikají takorika vesměs vřelou nábožností, horlivou obětovností a neohroženou statečností, kdykoli jim jest vyznávati viru svou svatou. Zpovědnice bývají v neděli a ve svátek, jakož i v sobotu večerem obklopené kajeníky. Rovněž tak bývá o kázání, při mši svaté a na odpoledních službách Božích kostel všecken jako nabitý, a byť bylo parno sebe nesnesitelnější, neb zima sebe citelnější. Zpovědi z celého života dějí se zhusta, dosvědčující, jak prepodivně hledá i nalézá milost Boží ztracené duše.

Tak n. př. blízko u Cincinnati žije muž,

*) Jsouť to zejména: 1. Spolek Panny Marie z Covingtonu. 2. Spolek mládenecký sv. Aloisia z Covingtonu. 3. Spolek mládenecký sv. Aloisia z New Yorku. 4. Spolek sv. Michala z Cincinnati. 5. Sirotčí spolek sv. Aloisia z Cincinnati. 6. Spolek ku podporování katolických Němcův v Cincinnati. 7. Ctenářský spolek sv. Karla Borromea. 8. Sv. Petra spolek dobročinnosti z Cincinnati. 9. Sirotčí spolek sv. Josefa z Cincinnati. 10. Bratrstvo sv. rodiny z Cincinnati atd.

*) Katolických časopisův čítalo se r. 1859 v severní Americe 17, a mezi těmi německých 5.

jenž rodem katolik, za manželku pojal protestantku, kterážto přičiněním chotě svého stala se katoličkou. Než po několika letech horlivý druhdy katolik ochladl u víře a polapen jest methodisty. Manželka zůstavši tehdy věrnou Církvi a Kristu, s pomocí Boží odsloužila se muži a uvedla jej zase do lůna Církve. — Kdysi ke mně přišel stařec, všecken ztrápený, s pláčem žádaje, abych šel zaopatřit ubohou dceru jeho. Na cestě vypravoval mi osudy této své dcery. „Dcera má, pravil, byla opravdu hodné dítě. Mělť jsme jenom ji jedinkou. Kdysi nám zmizela. Asi půl roku před tímto neštěstím pozorovali jsme, jak se nám ve svém chování měnila, hned za tou, hned za onou zámínkou vyhybajíc se domácí pobožnosti. Trvalo to několik roků, než jsme se dozvěděli o ní. Mezi tím stala se ženou ničemného muže a matkou několika dětí. Svůdník její a manžel velice ji trýznil, až ubohá posléze selhávala. Nyní jest nade hrobem!“ Tak vypravoval stařec, hořce pláče. I shledal jsem skutečně utrápenou ženu, která mne uvítala s nevyslovnou skroušeností, a vykonavši zpověď, odprosila rodiče, kteří ji plačíc padli okolo krku. Po svatém přijímání a posledním pomazání vypustila duši. — Jednou v neděli zavolali mne do hovorny, a tu žádal se mnou mluvit pán v pěkném obleku a patrně vzdělanec. I žádal mne, abych jej připravil k dobré zpovědi. „Jsem rozený katolik“, pravil, „ale jest tomu 8 let, co jsem zhořal nic nedbal o náboženství. Dnes náhodou a ze zvědavosti vešel jsem do chrámu, byl jsem na mši svaté, a od té doby nemám pokoje. Svědomí mne nutí, abych se smířil s Bohem.“ — Při tom slzel, plakal jako dítě. Příprava k zpovědi byla tu snadná. Já mu pověděl, v které zpovědníci mne nalezne. A v skutku jedva jsem došel do kostela, pán dotčený prodral se za mnou k zpovědníci a vykonal zpověď generální, z níž se zajisté nebešťané radovali. — Hodinu na to přišel ke mně zase. Děkuje mi srdečně, dal mi dukát, žádaje, abych se postaral, by u oltáře P. Marie hořelo světlo, poněvadž, prý, cítí, že přímluvou Rodičky Boží obrátí se na cestu pokání. A po té slibiv mi, že na tyto city nikdy nezapomene, odebral se do daleké vlasti. Hle, to několik příkladův, kterak milost Boží sama přivádí nám duše pobloudivlé, a činí je účastné smilování.

Posvátný čas čtyřicetidenního postu.

II.

Vyměřený a ustanovený od Církve *posvátný* čas čtyřicetidenního postu sluší opravdu *zasvětit* skutečným *postem*, jenž zároveň jest i *pramenem*, *původem* i *znamením* a *ovocem* dokonalé, všestranné kajicnosti.

A tu náleží především *vážiti* na mysli a *šetřiti* svědomitě *nařízení*, jež Církev vydala za příčinou postu, schváleného Písmem, velebeného sv. otcí a od prvních křesťanův užívaného ku prospěchu duše i těla. Směřují pak nařízení Církve v příčině postu nejprve k tomu, aby se věřící do *jisté hodiny zdrželi všelikého pokrmu* a zároveň při požívání *nejedli takových jídel*, ježto po přirozenosti své více *lahodí tělu* a *dráždí smyslné chtíce*. — Nejlepším výkladem dotčených nařízení jsou *život* a *obyčej* křesťanův za prvních věkův. Za oněch časův totiž křesťané po celých čtyřiceti dnův, vyjímajíce neděli, nikdy nejídali leč jednou, a to až po *západu* slunce. — Byť pak ten obyčej, že po celých šest neděl nepožívali ni masa, ni vajec, ni sýra, ni mléka, ni jídel, zadělávaných mlékem neb vařených na mléce. Počínajíce od neděle smrtelné postívali se první křesťané na *sucho*, t. j. jídali toliko chléb a suché ovoce.¹⁾ Co se dotýče *ryb* a *vína*, dovoleno, časem s jistou mírou střídme užití jich, ale ovšem jen tak, aby se posilnila mdloba, nikoli ale *chtivost*.²⁾ — Během věkův Církev polevila od prvotní tuhé té kázně v příčině postu. Již ve XIV. věku dovoľovali papežové požívatí vajec a mléka. Později svoleno i na to, že mohou biskupové v příčině požívání masitých krmí uleviti jednotlivým lidem nébrž i celým osadám a vlastem, kde káže nutná potřeba. Slavný papež Benedikt XIV. připomínaje biskupům, jak důležitá a spasitelná jest kázeň postní, káže, aby

¹⁾ Sv. Jan Damas.

²⁾ Sv. Řehoř V. ep. ad Aug. Angl. ep.

nikoho bez náležité spravedlivé příčiny newolňovali od postu; v každé případnosti ale drželi za pravidlo, že nikdo nemá leč toliko jednou za den dosyta se najisti, a naprosto nikdy smíšených jídel požívatí. — „Zároveň,“ dokládá řečený papež, „prosíme a zapřisaháme vás, národy, kterým nelze šetřiti obecné kázně postní, napomínejte, aby hleděli jinými skutky zbožnými Bohu zadost činiti za své hříchy.“

A takovou měrou stalo se, že nyní prvotní a starobylé tuhé posty v některých krajinách s přivolením biskupův vyšly ze zvyku. Křesťanům dovoleno, v obyčejnou hodinu o polednách obědvati a u večer něco málo se občerstviti. Nad to u nás jest dovoleno, vyjímajíc středu a pátek, v jiné dny nasycovati se krměmi masitými, ovšem jen jednou za den. Dovoleno též i v pátek a v sobotu požívatí vajec, mléka i krmí na mléce. V plné platnosti ale zůstala záповěď, kterou se vyhrazuje, aby nikdo po celý čtyřicetidenní půst nenasycoval se přes den jen jednou, a pokud by se mu bylo dovolilo, požívatí masa, nikdy masitých pokrmův nemíchal s rybami a podobnými krměmi. —

Než byť si křesťan zachovával posty tuhé, jak bývalo za starodávna: postí-li se *toľiko tělem*, lichým, *nesvatým* zůstává jeho půst. A proto napomíná již sv. *Basil*: „Chraňte se prospěch postu vážití jenom vedle zdrželivosti od jídel. Pravdivý půst jest, osvoboditi se od vad a hříchů. Roztrhni všelikou vazbu hřichu, odpusť bližnímu, promiň mu, co ti dlužen. Ty nejíš masa? — Ale ty snad požíráš svého bratra. Ty se zdržuješ vína? — Ale ty nezdržuješ se od křivdy. Ty čekáš až do večera, by něco pojedl? — Ale co to na plat, jestliže celý den trávíš na soudech.“¹⁾ — A podobně napomíná sv. *Leo*, řka: „Posvátné dny času postního začněte s pravou pobožností a hleďte skutky milosrdenství učiniti se

účastníky slitování Božího. Uhaste oheň hněvu, zahladte nenávisť, zamiľujte si pokoru, a s upřímnou pokorou druh druhu předcházejte. Služebníkům a podřízeným spravedlivými buďte pány. Nechat za zvé již vezme mstivost, nechat v zapomenutí se uvedou křivdy; přísuný staň se dobrotivým, nevrľý přívětivým, svarľivý pokojným. Každý nechat nás nalézá skromné, tiché, dobrotivé. Tak bude půst náš příjemný Bohu, jemuž, zdržující se od všeliké bezbožnosti, přinášíme pak oběť pravé zdrželivosti a pravé pobožnosti.“¹⁾ — A na *tomto* postu *nejvíce* záleží. Církev, jež v příčině postu tělesného z veliké části upustila od prvotní tuhé kázně: nikdy ani na vlas neodstoupila ani kdy odstoupí od zásad o postu duchovním, jak je sv. *Leo* vyložil. — K tomu směřují všechna čtení a rozjímání, jež Církev času postního předkládá, k tomu modlitby a písně, jež klade na jazyk kněžím i nekněžím, kázání a pobožnosti, jež zařizuje, k tomu obrací zřetel obřady popeleční středy a rouchem při službách Božích, k tomu navodí připomínáním utrpení Páně, vybízením na křížové cesty a rozkazem, jímž zavazuje každého, aby svědomí své očistil svatou zpovědí. I jak krásně a jadrně připomíná se to všechno v písni o jitřní v postě:

Hleďme mň, co tělu svědčí,
Jídel, nápojův a řečí,
Spaní, šprýmů, žertu, smíchu,
Bdíce přísněj proti hřichu.

Ohněme hněv i mstu Páně,
S pláčem před Ním skloňme skráně.
Pokornými křičme hlasy
V prachu země za dar spásy.

Chraňme se všech škod a zlostí,
Jimiž smřť se v duši hostí,
A ľstivého vraha zlobě
Nedejme se v žádně době.

¹⁾ S. *Leo* De quadr. Ser. IV.

¹⁾ S. *Basil*. De laud. jej. hom. I.

Opuštění klášter.

II. (Pokračování.)

Když pak jsem odešel od paní Želické, nemálo jsem se divil, jak jsem hned v prvním hovoru se Sofií zabrátil se mohl do takého vážného mudrování. Moudré slovo a vážná rozmluva byly proti mému obyčeji. Žalostná zkušenost totiž, jak jsem již napověděl, a prostopášnost života naplnily duši mou nechutí a mátly mi rozum. Tu ale vida, jak moudře jsem rozmlouval se Sofií, ulekl jsem se. Znamenal jsem zajisté, že mi musila panna ta velice padnouti do oka i do srdce, jelikož jsem s ní hned po prvé rozmlouval řeči pravdy a srdce.

Netřeba mi, tuším, dokládati vám, že čím dál tím častěji jsem býval u paní Želické. Z prvu chodíval jsem tam jediné za tou příčinou, že jsem si chtěl ukrátiti dlouhou chvíli. Ale čím častěji býval jsem u Želických, tím více pěkných stránek nalezal jsem při Sofií. Čistota její duše ohrážela se v každém hnutí, objevovala se ve všem jednání jejím. Neméně však dojímal mne podivný jakýsi smutek, jenž přidružuje se k jemnému citu, tím napadněji vynikal při tichém poklidu její duše. Ó jak mile poutala mysl mou krása i nevinnost její, kdykoli, pevně přesvědčena o nesmrtnosti své duše, srdcem povznášela se k Bohu, a předzvídajíc blízký konec života svého na zemi, rozmlouvávala o blaženosti duší vyvolených a o marnosti rozkoší vezdejších. Tehdy mluvila s takovým zápallem, že i lehounký ruměnce nového půvabu dodával její tváři. A takovou měrou stalo se, že jsem dříve nadání celým srdcem přilnul k zpanilé této duši. V jejím hlasu, v její řeči bylo cos mi známého z dávných let. Obzvláště když mluvila o Bohu, o ctnosti, o věčném životě, zdávalo se mi, že vidím a slyším drahou matičku, tu nejdražší osobu, kterou jsem poznal — miloval na zemi.

Snadno se dovítíte, kterak musila náklonnost tato a hovory s milostnou Sofií působiti ve mně. Duše má zošklivila si, odmítala od sebe rozmanité ošklivé návyky, které ji hyzdily. Hlasem čisté duše navra-

covala se poznenáhla i víra do srdce mého; ctnostným poklidným vzezřením jejím zaněcovala se v duši mé láska k ctnosti. Já se vyhybal tovaryšům svým dosavadním; já se stranil chlastanic a rozpustilostí, karet a svárův; nadutost, smělost a drzota ve společnostech ode mne odešly: já stal se šetrným a skromným. Nadarmo vysmívali se mi, nabírali mne dávní druhové moji. Vida, kterak se ve srdci znovu zrodily blahé pocity mého mládí, poeifuje v prsou zápal ctnosti a lásku k věcem i činům šlechtitným, nemohl jsem neobdivovati nesmírné dobroty Boží a nehněvati se na sebe, že jsem až dosavad duši, utvořenou za svatyni živého Boha, naplňoval smetím a blátem. Čím mohutněji ale ozývaly se ve mně takové city, tím vroucnější zmáhala se v duši mé vděčnost k té, která tak mile a sladce uměla mi navrátiti úctu k nevinnosti mého mládí.

Kdysi pozval paní maršálek celou vyšší společnost na čaj v háji za městem. Mezi pozvanými byl jsem i já, byla paní Želická s decerami. Prvé však, než se připravila svačina, rozešli se hosté na procházku po krásném lesíku, ovšem po párech, jak se komu líbilo. Snadno se domyslíte, pane, já že jsem se octnul po boku Sofií. Byla pak to přepodivně krásná lesina. Rozmanité stromy, rozestavené po vysoké skalině, strmící nad úvalem, vévodily nad ní; bystrá, hluboká řeka valila se kamenitým úpadem, sevřená od přírody v skalnaté řečiště a na několika místech malými vodopády šuměla milým hukotem. Tu i tam na strmých skaliskách, tu s pravé tam s levé strany vynikaly z křovin zakrsalé brízy a doušky; v předu pak i v zadu na obzoru kynuly pošmourné sosny a zamýšlené brízy. Sešlo-li se úbočím až k řece, vinoucí se úvalem, něco opodál viděti bylo mlýn, otočený sadem a lučinou, nad ním pak strměly skaliny hned holé, hned zase věčněné sosnami a habry. — A co procházce té nad břehem řeky dodávalo půvabu, byl tichý teplý krásný večer v měsíci Květnu.

Procházejíce se po tomto půvabném lesíku, já i Sofie málo jsme spolu mluvili. Já tušil, že mně jemná panna miluje; ona tolikéž věděla, že jsem ji oddán celou duší.

Avšak po onu dobu nikdy jsme si to neřekli. Já sice několikrát již začínal srdce své vylévati před ní: ona však hned při prvním slově uměla hovor zatočiti na něco jiného a tudíž odnímalá mi odvahu. I umínil jsem si onoho večera, odkryti jí celé své srdce a z úst jejích vylouditi slovo milé milujícímu. Dlouho jsem přemítal, jakým způsobem přijíti do toho: konečně uhodil jsem přímo k věci.

„Sofie!“ pravil jsem s pohnutou myslí, „což byste nechtěla, by mně tento večer milým a drahým zůstal na věky?“

„A co si žádáte?“ tázala se slovem i pohledem.

„Dopřejte mi své dobroty, náklonnosti.“

„Což pochybujete o mém přátelství?“ pravila poklidně.

„Nikoli! Já bych ale rád si vyprosil něco více než přátelství: žádám si tvé ruky. Řekneš-li, „ano“, dáš-li mi, zač prosím; slovo tvé unesmrtelní dnešní ten krásný večer v paměti mé na věky.“

Sofie mlčela, jako by mne byla neslyšela. Já chvěje se úzkostí, upatým zrakem sledoval každé hnutí na její tváři. Posléze za chvíli vece mi vlídně ale též s nevidanou dosud vážností:

„Nehodlám ti tajiti svých citův. Znáš je dobře. Ale považ, — zkus se sám! Obrácení tvé, pokud se zakládá na méně čistých pohnutkách, zdaž může býti stálé? A pravdivá láska zakládá se toliko na Bohu a ctnosti.“

„Aj,“ zvolal jsem, „při tobě a s tebou, duše nevinná, zdaž mohu státi se nešlechtníkem? Jen mne neopouštěj a tvé drahé, milé, sladké přátelství usnadní mi cestu polepšení a udrží mne na ní až do smrti!“

„Chatrná, křehká to podpora,“ odvětila mi ona, a smutný úsměch přeletěl jí po tváři. „Ale, dobře, můj Alexandře! Přípovídám ti ruku, nebo srdce máš dávno, pod tou ale výmínkou, aby se mi nyní nezavazoval přísahou. Já chci, abys byl svobodným až do sňatku. Slovo mé ti tuším dostačí. A to víš také, že rodiče svolí ochotně.“ Byla pak až ku podivu pohnutá. Chtějíc ukryti hluboké pohnutí srdce, sklonila se k zemi a utrhlá fialku, jižto jsem sobě vyžádal na památku blahého tohoto večera.

I byl to večer přeblahý. Vše vřkol zdálo se mi rájem. Nepamatuji, co jsem vykládal o budoucích nadějích našeho života: to jedno vím, já že jásal, Sofie ale byla zamyšlená, smutná. Já naléhal na ni, proč se rinouti?

„V pravdě!“ — řekla tichým hlasem, „sama nevím, proč jsem tak smutná. Pokud si rozumím, zdá se mi, že jsem pohnuta více než ty. U tebe jsou naděje jisté: srdce mé leká se překážek. Nevím, odkud smutek dere se na mne; ale bezděky mihá se před očima, že tu na zemi nikdy nebudem svoji.“ — Na to zaslzené oko pozdvihla k nebesům, a majíc je upřené na blankytu, pravila jako u vytržení: „Nikoli, nikoli, můj drahý! Nemaťme se nadějí o blaženosti na zemi. Kdo ví? Já snad se v krátkce odeberu tam — tam daleko, vysoko — k nejlepšimu Otcí.“ A obrátivši ke mně rozčilený zrak dodala s úsměchem, oslazujícím bolest: „Ale i tam na tě nezapomenu. Vyžádám ti to modlitbami svými, aby mohl se mnou Bohu sloužiti na věky.“

Tato podivná slova, neobyčejná v podobné případnosti, kde srdce přetéka láskou, pokalila mi všecku radost. Bezděky objevila se mi na mysli nebožka matka, jež před lety tak živě tušila blízkou smrt svou. Takou rozpomínkou opanoval srdce smutek, ač jsem se cítil bezpečným ve své naději, že nejdražší panna bude mojí.

(Pokračování.)

Listy o dostavění chrámu sv. Víta.

II.

Všecken zdar nezdar našich podniknutí záleží přečasto jen na příznivé hodině, v kterou pouštíme se do nich. Mně, jenž jsem žil ve vsích i v kraji, nepokládejte nikdy za zlé, že k povysvětlení svých myšlének užívám nejvíce obrazů z venkovského života. Němec, sedě v rákosí, řezá sobě píšťaly k své potřebě; vyjda z něho, může ovšem pískati, ale již mu nemožno řezati píšťal. Čechu zas, kdy miza, nejlépe kůra se loupe; přischlá často sekerou a nožem sdíraná nepouští bez dřeva; Čechovi se horké železo nejsnáze kuje; pro-

stydlé po velikých ranách neuvolí. Našemu vesničanu jen na výsluní seno dobře schne; zašlo-li slunce, i kdyby topil, nesuší. Zameškavše příznivé doby, nedovedeme s úsilím, nákladem a potem sebe větším, co prvé polohravě lze bylo vykonati. —

Že na nás jest dobudovati, co naši velcí a nábožní předkové počali: vysvítá již z nejedného prvé pročteného slova.

Na potomky bříme to uvalovati celé, nedá spravedlnost. Jsme sami sobě a své nábožnosti dlužni slavný pomník vystavěti; nevímeť, také-li potomkům oliva pokoje tak dlouho zelenati se bude. Budou potomci již na zacelení těch dolin po celé století zdravé krve potřebovati, které jsme posledními vojny a také v tomto dlouhém pokoji již nadělali v jejich pokrmu, nápoji a oděvu. A přes to jsme my děti těch, z nichž někteří mezi námi ještě žijí, jenž nedávno tolik Bohu zasvěcených budov nebo pobourali aneb obrátili k účelům obecným; na nás tedy nejsilněji a bez odkladu doléhá povinnost náhrady.

I můžete již souditi, že nerad odkládám na zejtrky, co přísluší dnešku, aniž se štitím nésti břemene, jež se bolavě do ramen zařezává; — jak miltně vím, že mám je nésti já, neskládám ho na druhu, jako by jeho tělo z masa nebylo. Zdaž ale skutečně nám se nakládá břemeno dobudování této výstavnosti velebné: o tom nás příznivé okolnosti tak makavě a očitě přesvědčují, jako Němec poznává své rákosí, Čech horkost svého železa, a vesničan čas mizy nebo výsušnost počasí, zralost obilí; musí to okem, sluchem a všemi smysly v bytost člověčí vtírati a vtěsnávati se: „Osívej: jaro tady! — Žni: obilí dozrálo! — Kuj; železo hoří! —“ Musí i lačnost i hladovost i vůně upravených jídel pohromaditi se, aby se rozumělo slovu „jez!“ —

Stává-li tedy již těch příznivých okolností, z nichž bychom poznali, že se již bělají naše žně k této budově, že již čas jest shledávati lžic a kladiv, pravítek, uhelníků i olovnic? Mohlibychom mysliti: Vesničan, neznající se sám dobře do hlasu Božího, jak by opatřil své hospodářství, pohlíží zvědavě na souseda, i vida, že ten se srpem chvátá na pole, svolává i on svou

čeleď a počíná žnouti. Tak kdybychom sami do příznivých dob se neznali, hlasu Božímu nerozuměli, vizme, co dělá náš soused — Němec. Kdyť pak si jej v tolikých — a ne vesměs ve chvalných věcech берeme za příklad! Nedonášeli-li se až k našemu uchu, a v novinách aspoň až k samému oku našemu, jaký tam šum, jaké přitékání a odtékání lidstva, jaký radostný lomoz, i bujarý, všecken národ hluboko zajímající ples na slavném Rýně Kolíně? Králové a princové, knížata a hlavy mocí i rozumem proslavené, ministři vřehlasnou moudrostí osvícení, bohatýrstvo a zástupové měšťanův i vesničanův shlukše se tam v jednotu, zdaž neoplývají vesměs jedním citem radosti a veselí? — A tážeme-li se *proč*? Hle proto: že se ujala, že se vůbec přijala a v pevně již i činně předsevzetí vyrostla bohumilá ta myšlénka o dobudování jejich v Kolíně započatého domu; *proto* že se v tento den, snad právě v tu, an to píší, hodinu první základní kámen pod kolosální výstavnost v hluboké ložisko rukou královskou ukládá. Sousedé naši stojí tedy již v díle. A svítilo jim slunce pokoje déle než nám? — Jim snad 54 a nám jen 27 let? Dlouho-liž má nad námi slunce ještě svítiti, abychom sobě bez hany mohli pospat, bez škody národní cti dřímati? A tam v Kolíně nad Rýnem nekorunuje se král, nesídlí tam metropolita a rozený legát Stolice římské — a všecko Německo zbudilo se! Co náboženstvím potrháno, co žárlivostí malichernou rozdvojeno, všecko sjednotilo se; vše sváží kámen — troli písek — hasí vápna; ruce chápají se koleček, nosatců a rýčův, a co tito v díle pod lešením a nad lešením — přivázejí parní lodě a parní vozy, tyto po železe, ony po vlnách zlato a stříbro, veselou štědrostí velpánů z blízka i zdáli darované, jen aby Bohu důstojný vybudovali chrám. —

Z toho příkladu našich západních sousedů bylo by tedy snadno posouditi, že čas k upravení pole naší národní cti nemůže býti zdálený, že snad i nám odbila hodina. Pokojno u nás tak dlouho jako u nich — a duch můj plesá, že říci mohu, žeť i nábožnost u nás — díky po Bohu zláště mnohým ušlechtilým duším z mladého kněž-

stva! — tou nadějnou živostí se rozmáhá, jako se z říše dočítáme. —

Avšak třeba-li nám vždycky dotazovati se u cizincův, aby pověděli, na kolik ukazuje rafije našich hodin? Ti každoročně v naší královské Praze o sv. Janu shromáždění, ze všech krajův koruny české sešli zástupové poutníků, z nichž dvě třetiny dostati se nemohou ke službám Božím v chrámu Nejvyššího: není-li to hlad a lačnost? — A to již i mezi lidem daleko od Prahy radostné vypravování, ohlašování: „Chrám sv. Víta v Praze, hrob sv. Jana bude se, prý, přistavovati,“ ty dopisy: „*To Bohem vnuknutá myšlénka! Kdo by tu posledního penízku ochotně neobětoval?!* — není-li to vůně jídel; neslyšíte-li zřetelné, hlasité pobízení: „Jez!“? A má jídlo vychladnouti? Smí železo ustydnouti? U nás také roztržky všeliké; nesjednocnot na mysli, na vůli; žárlivosti v malichernostech až po pás; láska k národnosti vyschlá ve srdcích mnohých; cit nábožnosti neprobuzen v každé duši. Němcům v témž neduhu co lik divotvorný prospívá tato velebná náboženská budova. Příteli! Dlouho-li máme dlíti a téhož léku neužívat, aby tytéž známky spasitelného ozdravení jevily se i na nás? — Lépe-li život trávit v nemoci než ve zdraví? —

Netřebať ale na tyto záporné, těm snad tak, jiným opět jinak vyložitelné stíny hleděti: máme bezpečnější ukazovadlo na jasných hodinách, aniž lze pochybovati, že k našemu dílu již výsluní suší. Rafije naše dosti velká i jasná. Kmen našich králů vždycky slavně slynul nábožností, že by hříchem bylo nedůvěřovati se do budoucnosti, žeť i v nejpozdnějších časech na ratolestech tohoto kmene bohumilé ovoce vykvétati může. A však říkává se:

„Lepší jistoty prst, než naděje hrst.“ — Náš milený a dobrý král jest nábožný, nepřetvářeně nábožný, a ruce, neskropené krví, mají chrám Hospodinův stavěti; aj to slunce svítí jasně na pole naše. —

Jak to vypadá ale v naší královské Praze? To, příteli, Vám povědomo lépe než mně. Náměstek králův u Vás v té naší Praze, stavitelství, ozdob země, obživý pracujícího lidu přítel, jakého tuším

od věků Otce Karla nebylo, pln důmyslu a stavitelské zkušenosti; — tu-li jiskra padne do vody? — *Metropolita* náš — náš milovaný kníže kněžský, krev česká, milovník a budovatel slávy své vlasti — proč v tom květu mužského věku dosedl na onu stolicí vznešenou i starověkou? Nemluví-li tu Hospodin: „Proto aby naděje bylo, které věku sešlému není, že tytéž ruce oběť nepoškvrněnou při zasvěcení budovaného chrámu přinesou, které ji při základu prvního kamene konaly, za pomoc vzývající ve jménu všeho národa?“ — Nuže, můželiž na to pole naše svítiti kdys výsluní jasnější ještě? Koliko století meškati třeba, než tolik příznivých okolností sběhne se opět v jednotu? Pokoj, rozmáhající se nábožnost, ruce krále krví neskropené — (divná to shoda dobudovatele chrámu s jeho krví lidskou rovněž nepoškvrněným prvním začínatelem sv. Václavem) — náměstek krále našeho, naplněný duchem otce Karla; kníže kněžské mladistvé — a k tomu souhlas veskeré, vždycky věrné kapituly, povzbuzované příkladem velikých oslavovatelů svých za dávných věků. — Tu naše rákosi; tu tedy také doba příhodná — meškání nebezpečno, poněvadž obloha každou chvíli se mění. —

Jestli ale chcete více a určitěji, abych řekl, kolikátá právě bila, neodvolám se na proroctví, jdoucí a proslýchané mezi lidem, že se zatmí *půlměsíc*, až se dobuduje náš metropolitánský dóm, k čemuž skutečně zdá se blížiti; — nedotknu se, že dlužní jsme my západní Slované brzo velikým a slavným činem bolest spravedlivou milé matky církve mírniti, kterou jí zrádný Siemjaško na východě násilným odtržením tří milionův s námi sjednocených slovanských duší zasadil. Ano, kdo ví, an z Prahy vyšlo a počalo se trhání a rozkolování Církve v bourání budov, nemůže-li toto stavění počátkem spojování a jednocení se státi? Láska jistě všecko může, a bez lásky stavěti nelze. A toho jen zmínku ještě zběžnou učiním, že obecná to všem národům zarozená povaha jest, památku velikých epochových událostí v prostore času tak omezovati, jako prostoru místa vůbec hned přírodou, hned zase rukou lidskou omezenou

spatřujeme. Příroda mezuje a dělí země řekami i horami, a cestovník prošed valný kus země, vystoupiv na horu odpočívaje prohlíží v kraje procestované, a podle slohu hory soudí o krajích, ku kterým se blíží. Ruka lidská mezuje cesty postavenými milníky a městy. Tak omezila příroda i prostor času vycházením i západem slunce, rozkvětem i pršením listů, neobyčejnými bouřemi a převraty země.

I člověk touž prostor omezil památnými činy a blahodějnými nálezy. Památky podobných událostí obnovovati slavnostmi, trvalými pomníky — jako vysokými mezníky — jest tolik: jako stíratí vrstvy prachu, během dlouhého času sněžené na jejich tváře, a pohlížeti až k jejich kolébce, k začátkům jejich. Pomníkové podobní události blahodějných i strastiplných budí nás z té duševní ospalosti, v kterou svými každodenními pracemi, starostmi, bolestmi i rozkošemi ukonoušeni býváme; jimi býváme tu jako na sucho vychváčeni z onoho močálu, v nějž nás ponořuje přítomnost. Nelze nezpomínati, jak trudno by nám bylo, kdyby n. p. ještě strasti švédských a husitských válek hubily zemi; kdyby ještě nevolnictví devatenácte dvacetin člověčenstva ze spaní budilo bičem, bičem sílilo na robotě; kdyby ještě tma pohanstva všemi příšerami pověr a mamův duše naše za dne i v noci trápila. I otrásá se tu srdce, přenesši se v ty okolnosti; z prsou vine se dikuplné vzdechnutí, jež andělové zlatými lžičkami hned před oltářem Nejvyššího co nejčistší kadidlo v libou vůni kladou na uhlí, a milost Hospodinova v tu chvíli v podobě rosy úrodné padá na srdce naše, a v nové síle okřívá každý zaschlý kořínek našeho vadnoucího předsevzetí: „že si dobrodiní z podobné události plynoucích celou duší vážiti chceme.“ —

Že se památky podobných událostí obyčejně po uplynutí celého století slavnostmi nebo jinými pomníky obnovují, vešlo ve zvyk a stalo se jako zákonem. Tak v čerstvé jsou nám ještě paměti slavnosti na památku vynalezení tisku Gutenbergem. Milo nám bylo čtoucím nedávno, jak Holomoučané radostně jevíli díky na památku, že u jejich zdí poraženy jsou hordy Tatar.

— Avšak nejblahodárnější ve světě událost jest bez odporu tichý porod Páně z matky Panny. Obnovuje také veškeré křesťanstvo tuto šťastnou událost po celém světě slavností radostnou každého roku. Že však světlo náboženství, tím porodem zanícené, jen zpovolna z kraje do kraje, z národu do národu se přelívá; že Kristus národu kterémukoli teprve tenkrát se objevuje a jako rodí, když se na stromu národním v kteroukoli větvíčku zaštipil co druhý, plané člověčenstvo zušlechťující Adam; počítají národové, země a krajiny právem blahodárný svůj porod v Pánu teprve od toho dne, kdy se náboženství křesťanské nejprve zasadilo v národu a jeho zemi. To opravdu každému národu nad jiné vážnější událostí, kteréž každý až potud dějepisec jako zvláštním pudem veden svědomitě šetří.

Nuže, Příteli drahý! pozdvihněte hlavy, co nevidět, udeří hodina naše; ano již — hrklo!

Řezno, toto věkovité, starobylé sídlo biskupské v Němcích — ne-li cele matka, aspoň chůva náboženství křesťanského ve vlasti naší za nejútlejšího dětinství, milostivým letem slavilo přede dvěma roky jedenácti-stoletou památku — a ještě jednou dvě leta, i budeme psáti rok 1845, a to rok ten, v kterém se nám, kmenu Čechoslovanskému z nepostžitelné milosti Boží ohlásiti dal Kristus. Tehdy počítati budeme tisíc rokův od toho dne, co se tento druhý Adam ve čtrnácti větevkách českých vštípený tak mile přijmul, že i hned mučednické ovoce na nich vykvétalo.

Tu tedy, Příteli milý, hodina padne i k důležitému rozjímání, co jsme, čím jsme byli, a co býti máme; nastane čas ku postavení slavného, epochového pomníku vybudováním sv. Vitského dómu. — Času již na krátek, jen jednou — po druhé ještě rozvíje se a opadá listí našich stromův, a den Páně nám vzejde. A připrav a struje mnoho! —

Připomínka. Šlechtný o svaté věci horlitel, nyní již v Pánu, jakž doufáme, oslavenec, Fr. Sláma, psal listy své před r. 1845. — Ó což by psal za dnův těchto, na krátek před rokem 1861!

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 2. Března 1861.

[Slavnost sv. Cyrilla i Methodia. — Návrat Bulharův.]

Před týdnem zmínili jsme se v Blahověstu, co by slušelo učiniti na den sv. Cyrilla i Methodia, obzvláště letos za příčinou návratu národu Bulharského. A hle, buď Bohu chvála, *dnes* možná již zvěstovati přátelům, že se nemálo stane alespoň u nás v Praze, a bohdá i v celém arcibiskupství našem. Dne 28. Unora podal a vyložil se v výboru katolické jednoty návrh:

1. na den sv. Cyrilla i Methodia *konajte se v Týnském chrámu Páně slavně služby Boží na poděkování Bohu, že se dobromyslní Bulhaři s takovou statečností navracují do jednoty sv. Církve;*

2. od výboru předlož se J. Eminenci p. kardinálovi žádost, aby netoliko povoliti nebrž slavně ty služby Boží sám ráčil konati;

3. výbor jednoty katolické postarej se o důstojný obraz památečný (křest Borisa bulharského krále, obráceného sv. Methodiem) a obraz ten pošli novým bratrům našim Bulharům na okrasu nového chrámu jejich v Cařihradě. —

Tak zněly návrhy. —

Jedva se byla věc předložila, všechno to s vřelou jednomyslností přijato, a bez odkladu přikročeno k činu. — I hned ustanoven obzvláštní sbor (p. kan. M. Heinrich, Dr. Jonák a navrhovatel), jenž se má postarati o způsob a prostředky k opatření významného obrazu. K J. Emin. p. kardinálovi s žádostí vypraveni jsou, p. kanovník Prucha a navrhovatel, kterémuž také kázání o dotčené památné slavnosti připadlo. — Ano, sluší doložiti, že výbor ihned ustanovil, aby se na obraz onen památečný 50 zl. co první dar vykávalo. Mimo to prvotný návrh poněkud se rozšířil. Navrženo totiž, aby netoliko v Týnském chrámu, nebrž vůbec po arcibiskupství děly se modlitby na poděkování Pánu Bohu, a na vyprošení milosti k dalšímu sv. dílu. Raděno, aby se na týž úmysl alespoň v Týnském chrámu Páně vykonávala pobožnost devítidenní. — Rozumí se, že i dodatky ty, jednomyslně přijaté, měly se J. E. předložiti.

Žádosti a přání výboru jednoty katolické předložily se právě dnes; a J. E. s patrnou radostí ráčil přisvědčiti a laskavě propůjčiti se ke všem. —

Takovou měrou bude se letos den sv. Cyrilla i Methodia v Praze slaviti jak se neslavil dosavadě nikdy. A kdy mnedle měli jsme k tomu též také příčiny jako tohoto roku? Letos jest tomu **tisíc let**, co sv. Method obrátil a pokřtil Borisa krále

bulharského: letošním rokem počíná též nová doba bulharského národa, který během devíti věkův seznal, jakovými přátely a rádci byli mu Řekové, kteří jej odpoly klamem odpoly násilím ztrhli v neblahou odtržku a pod záštitou tureckých sultanův trýznili nekřesťansky. Víme, že dobrosrdečný tento národ nemálo trpí až dosavad; víme, jaké úklady mu činí politika ruská, jakými nátlisky jest sevřen od Řekův, v jakových poutech jej drží Turci. Tím srdečněji sluší prositi Boha, by ráčil urychlití navrácení celého národu bulharského. Navrátem tímto žádoucím obnoví a zotaví se prvotní role Cyrillo-Methodějskéapoštolské lásky a země, která stala se kolébku posvátné literatury staroslovanské, bohdá, octne se na dráze nového mnohoslibného života. — A proto sluší se modlití k Bohu, aby již ráčil zehnatí počatému dílu svému a urychlil vítězství milosrdenství svého.

Ze Staré Boleslavi, dne 18. Unora 1861.

[Odměna šlechtěného skutku.]

Dne 10. Unora b. r. konala se v Staré Boleslavi na ochozí za kostelem Blahoslavené Panny Marie pamětihodná slavnost.

V obci Křenku na osadě Staroboleslavské minulého roku v noci z 5. na 6. Července povstal strašlivý oheň, jenž celé obci hrozil zkázou. — Při hrozném tomto požáru vyznamenali se mimo jiné zláště *tři mužové*, dva c. k. četníci, Jan Němeček a Josef Veyvoda, a jeden obyvatel Křenecký, František Krabec. Dotčení četníci s nebezpečenstvím vlastního života z horícího stavení vynesli *tři děti*.

Jmenovaný obyvatel Křenecký, Frant. Krabec, domkář, a sám otec dvou neopatřených dětí, při též ohni jediný, bez cizí pomoci *čtyry děti* již polo mrtvé vytrhl z plamenů šlehajících, nedbaje, že již šaty jeho vlastní chytati počaly. Dětky vynešené pomocí lékařskou později k životu opět přivedeny byly. —

Za ten hrdinský skutek křesťanské lásky odměna časná následovala 10. Unora, jak svrchu řečeno, neb uznáním a ustanovením J. Mstí. císaře a krále našeho Františka Josefa obdařen byl František Krabec *záslužným křížem i s korunou*, kterýž mu slavně na prsa připnut byl. Mimo to darováno mu bylo v týž den 105 zl. rak. č. příčinou zachování života oněch čtyř dětí, co odměna vyměřená zákonem. — Čtyry ty děti při životu zachované přítomny byly na dotčené slavnosti, konané v Boleslavi.

K té slavnosti nejen c. k. Brandeysští, ale i privátní úředníci a lid z celého okolí hojně se shromáždili, tak že ochozí dosti prostranně přeplněno bylo.

Cís. král. okresní pan *Arnošt Koubek*, politický představený okršlku Brandeyského, měl při té příležitosti přiměřenou, krásnou, pohnutlivou řeč, jež nejen popularností slohu českého, zvučným, jadrným přednesením vynikala, nýbrž i *nábožností*. — Neb když řečník zákonnitě odměny ve své řeči podotknul, přál obdařenému Františkovi Krabčovi, aby ten kříž na prsou byl mu nejen důkazem jeho šlechtěného činu přede všemi lidmi na tomto světě, nýbrž také *před soudcem věčným* na svědectví, že hleděl dítky přítomné osvoboditi od *časné* smrti, následuje *příkladem Spasitele našeho, kterýžto nás všecky od věčného zahynutí vysvobodil*.

Tato slova, z úst světského řečníka při takové příležitosti vyslovená, tak dojala srdce lidu přítomného, že mnozí plakali hlasitě, slze vylévajíce.

Po vykonané té politické slavnosti celé shromáždění odebralo se do chrámu Rodičky Boží, Panny Marie, kdež bylo na kázání a zpívání mši svaté. — Vše toto osadě Staroboleslavské nikdy z paměti nevyjde, zláště obyvatelům *Křeneckým*. H.

V *Vidni*, 28. *Února* 1861.

[Návrat Bulharův a Spolek nepoškv. Početí BP. Marie.]

Naději se, že se v Čechách i na Moravě mile uvítá zpráva, kterou vám sdílím. Výbor jednoty nepoškvrněného početí BP. Marie věrně a opravdově podporovati bude věci bulharské. Aby se ale mezi Bulhary působilo s prospěchem, dvou prostředkův jest potřeby: dělníkův a peněz. Co se dotýče kněží, dělníkův těch bohdá nalezne se několik mezi mladšími odchovanci zdejšího semeniska u sv. Barbory. Nově jmenovaný řecko-katolický světitel biskup Lvovský, bývalý ředitel dotčeného ústavu, nám vzácnou pomoc z té strany slibuje. Rusíni jsou jazykem nemálo příbuzni Bulharům; obřad jejich jest týž, a jednoho i druhého třeba svědomitě šetřiti, ač nemá-li se vzbuditi podezření, — a tuším, francouzští misiónáři vzbuzují takové podezření — že se chce latinštití posvátný obřad východní. Podezření takové bylo by jako mráz na útlou květinu.

Zároveň podotýkám, že dvorní radda p. Hurter píše knížečku o dávných poměrech Bulharův k jednotě sv. apoštolské Církve. Knížečka ta, přeložená na jazyk bulharský, bude se tisknouti u vás v Praze; u nás ve Vidni nemáme zprávného bulharského písma. Jak samo sebou se rozumí, knížečka ta pošle se pak do Konstantinopole.

Co se dotýče peněz na podporu nové katolické bulharské Církve, příští neděli (d. 3. *Brezna*) vypraví se první milostina.

Výbor jednoty Mariánské hotov jest učiniti, seč bude. Netajíme si však, že bohdá, čím dále tím více bude potřeby. Nastane, ba již nastává potřeba, zakládati semináře, školy pro mládež atd. Zatím se potěšuji v mysl, že Řím nevystavěl se za jeden rok, a s pomocí Boží v několika letech mnoho se může poríditi. Počátek stal se. Pán, který jest i počátku tohoto původcem a pánem, ráčí zajisté žehnati a vésti věc svatou k žádoucím konci. — Ostatně spravedlivě jest mi smýšleti o Moravanech, o Češích i druhých Slovanech, že při svém tisíciletém jubileu sv. Cyrillo-Methodějském nezapomenu na své dávné i nové bratry. Založení ústavu misiónářského a podporování semenisek k vzdělání kněžstva katolicko-bulharského bylo by krásným a důstojným pommíkem lásky křesfanské o tisícileté slavnosti.

F. H.

Druhé katolické země.

V *Římě*, 5. *Února* 1861.

[Násilí a úklady. — Osířelé stolice biskupské.]

Žalostný věru jest obraz církve italské za dnův našich. Jak utěšené zkvítila ještě nedávno; nyní však málem octne se v katakombách, jak bývalo za časův *Nerona* i *Diokleciana*. Ohlížeje se kolem po této vzbouřené zemi, jež posud neosvobozená od cizozemcův, a již téměř na celo *vlastními* syny jest oloupená o to, což bylo věkovitým pokladem jejím, o víru praotcův a o moc sv. Stolic, shledávám, že jest 54 biskupských stolic osířalých, poněvadž biskupové buď úpi v žalářích, aneb jsou na vyhnaní, aneb musí opodál od svého biskupského sídla hledati útočiště, pokud nechti sami na ránu nabíhati pronásledovatelům. A jakož pronásledování jsou biskupové — pronásledován bývá každý kněz, jenž věren jsa svému povolání, hoden jest kněžského jména. V kostelích, kdežto až dosavad zůstavila vláda piemontská jistou svobodu našim svatým obřadům, kazatelnice nejsou již svobodné, ale bývají obklíčené ničemnými vyzvědači, ostrážiti číhajícími na každé slovo, které by se hoditi mohlo za záminku k obžalování. Každé takové slovo, všelijak překroucené, putuje pak novinami, a ty berou si odut příčinu, dorážeti na vládu, aby co nejdříve osvobodila Vlasy od „*zlořečeného pokolení*“, jež prý se spiklo proti svobodě a národnosti. — Denníky tyto podávají životopisy biskupův a kněží vymyšlené, přičítajíce jim nečesti ty nejšerednější a žalující na ně u vlády a před národem! —

V Neapoli v kostele *Gesù Nuovo* měl na den sv. tří králů kněz *Januar Ciarlone*

kázání o vítězství dítky Ježíše nad modlářstvím a nad pohanským Římem. Za to ihned po kázání zajat i odveden jest do vězení. Kněz *Acciardi* kázal proti propagandě biblí: za to musil se několik dní ukrývati před pomstou zlosynův, ukládajících o bezhrdlí jeho. Tři časopisy nové *Croce Rossa*, *Equatore*, *Aurora*, které v Neapoli bránily věc sv. Otce, zabaveno, zakázáno. Hluk opilýh Garibaldiovcův brannou rukou vtrhl do redakce *Aurory*, rozehnal redaktory, zničil celé vydání a chtěl již zapáliti tiskárnu. Hned na to ukázal se nový denník: *il Clero liberale* = „svobodomyslné duchovenstvo“ jenž hlásá odpor proti Stolicí apoštolské a nenávist proti zpátečnickému kněžstvu. V redakci tohoto časopisu nalezá se pověstný kněz Garibaldiův *Gavazzi*, odpadlík, jenž mimo jiné vydal též knížku, naplněnou jedem a žlučí: *I scandali della Clericalja*, — spisek to taký šeredný, že cosi horšího nenapsal nikdo.

Avšak neprolévá se toliko inkoust, něbrž i krev nevinná na všech stranách, opanovaných Piemontem. Tady vraždí vláda piemontská ve jmenu práva, tam sami rodáci po právu nenávisí. Tak nedávno v městečku la Sgurgola, blíže Tagliacozzo, pobito a rozestříleno 170 reakcionářův. Pod Akvilejí utraceno jich 50. S ubohými lapen jest i kněz. Tomu připraveno popravu zvláštního způsobu. Katané vojáci svlekli ho do naha, přivázali k stromu a pozne náhle ubodali ho bodáky. X

Z Paříže dne 21. Února. 1861.

Čím to, že tak zřídka ozýváš se nám, kteří jsme po čas krátkého pobytu Tvého mezi námi, v Tobě a Tebou poznali — vřeleji zamilovali nejbližší své pobratimce? Vždyť to povinností křesťanskou neuhašovatí plamene lásky, kterým v Bohu poji a slučuje se srdce. Proč tedy trvá již tak dlouho mlčení Tvoje? Aneb jest u Vás v Praze mrtvo? Nemyslím! Bylo by to víc než smutné, kdyby za takých osudných časův Čechy nepamatovaly o své úloze, již mají od Boha, kdyby se národ takový, jako jest Český, statečně neměl k životu. — Avšak pomstím se Tobě po křesťanskou. Ty mlčíš a já za mlčení odměním se Ti — bratrským listem. Škoda jen, že mi nelze zvěstovati Blahověstu noviny radostné. Ach, smutno, vždy ještě smutno na tomto světě; dennice sice trpí se na nebi, ale den jasný, kdo ví, jak ještě daleko! —

Kterak se i u nás v Paříži na počest a pamět Vašeho nebožtíka s. p. Václava Hanky sešli Vaši rodáci, to bez pochyby

víte již dávno zprávami v listech veřejných. Přidružili jsme se k nim ovšem i my, a ovšem tím povděčněji, čím více poznáváme, že Slovan Slovanu, Lech Čechu bratrem od kolébky až k hrobu a k zmrtvých vstání. A kde mnedle zasvěcuje se cit bratrské lásky lépe než u rakví a hrobův našich drahých, ve svatyních a u oltářův Páně? — Čítáme o bratřích Jihoslovanech, jakým pěkným obřadem se u nich zasvěcuje pobratimstvo mezi druhy, přátely: děje se to v chrámě na stupních oltáře před obličejem Boha živého. Tak přál bych si, aby se zasvětilo „pobratimstvo“ také mezi námi Čechy a Lechy. Jsmeť synové jedné Církve; a tuším, ač oba s těžkými zápasíme osudy, neodbila nám hodina. Bůh si nás chystá, očisťuje k velikým věcem. — A to mi tanulo na mysli ve chrámu sv. Sebastiana; to mne provázelo, když jsem se vracel odtamtud pomodliv se tam při mši svaté za duši Vašeho Václava Hanky a za zdar milého národu českého. — Než vyznati se Ti musím, že mne při této smuteční památce dojal smutek dvojnásobný. — Mezi Čechy v Paříži mešká rodák nadšenec, jakových vám — nepřejí. — Viděl jsem ho též při řečené zádušní památce, o kterou vlastně on sám nejvíce se byl přičinil. Poznav ho před některým časem, od oné doby nemohu naň pomyslit a tím méně pohlédnouti bez bolesti, bez hlubokého žalu. — Ubohý nezná jiné slávy leč té, která vás poutá na Husa i Žižku, nesní o jiném zmrtvých vstání ku svobodě leč jakovým se propadá nové těžší smrti v náručí! — Nadarmo připomínal mu jeden z našincův, že by Čechové takovým husitským blouzněním i za tohoto věku nemálo uškodili sobě i druhým Slovanům. Než nic na plat: váš rodák nevidí leč stíny oblíbených bohatýrův, a ve jmenu Husa, Žižky, a nikoli ve jmenu Božím rád by vyvolal národy do boje pro svobodu. Nedávno vyšel v Geněvě první list časopisu českého. Já sáhnul po tomto listě českém. Než jak jsem se zkontmoutil, prohlížeje, uvažuje ty první hlasy svobodné Čecha emigranta. List vypadl mi z ruky — porozuměl jsem, jaké osvěty jest emigrant tento stoupencem, jaké svobody chce býti bohatýrem. Nerozumím já, nerozumíme my svobodě bez Boha, nevidíme osvěty bez světla, kteréžto svítí s nebes: o jednom ni druhém nemá tuším ani pravého zdravého zdání váš krajovec. A předce škoda té síly, která se ztráví zápalem neblahým; škoda muže, jenž umí nezřídka ohnivým vládnouti slovem, škoda duše, která se nese lichou láskou k národu. Běda vám, bratři Čechové, ač nemáte-li jiných lepších, strízlivějšíh vévodův, a bude-li tento Čech

Genevský representantem vašich snah, ohlase-
sem vašich tužeb, prostředníkem a poslem
vašich nadějí na západě. Nenávist k Cír-
kvi a pohrdání Kristem nevzdělává, nébrž
usmrcuje národy. Doufám, že Čech v Če-
chách jiným se nese smyslem a citem než
onen Genevský, a proto též doufám v vaši
budoucnost.

Ale vidíš, bratře můj v Bohu, kam
mne ta láska k Vám Čechům zavedla!
Málem byl bych již pro drahého nebožtíka
vašeho Hanku a mladého excentristu za-
pomenul na to, co vlastně přede vším měl
jsem zvěstovati Blahověstu. — Jsout to
však bezpochyby noviny již nenové. Nebo
co může se za dnův našich nazývati no-
vinou, podávanou listem přátelským? No-
viny roznášejí, rozletují se telegrafy: za
takými posly péro i železnice jenom —
kulhají. A proto myslím, že víte, kterak
se brošurky všelijaké vždy ještě rojí. Nad
jiné vyniká Laguerronièrova: „Řím, Italie
Francie.“ Jeť to spisek, o němž Napoleon
věděl, když a jak se psal, ježž bezpochyby
šeptal do péra. Jedva vyšel, lidé se oň
drali, denníky rozličných stran i barev
ohlašovaly, podávaly jej čtenářům. Všickni,
kdož Církvi nepřejí, vděčně vítali další
výklady programu Napoleonova; ač jedni
druzí zjevně žádají, aby meč francouzský,
až posud na obranu papeže v Římě, vrátil
se domů, a Řím dal se nedalekým vrahům.
I postaráno se již také o nové sídlo sv.
Otce. Z též fabriky, z které vycházejí
brošurky Napoleonovské, vyšel totiž spisek
Le pape et Jerusalem = papež a Jerusalem.
A víte-li, co asi radí sv. Otci a vládám
evropským tento dobrý katolík? — Uka-
zuje na to titul! „Vlády evropské, posta-
rejte se o to, af Turek vydá zemi svatou,“
tak radí panovníkům, „a ty, sv. Otče,“ tak
vece k papeži, „odřekni se Říma, a usad
se v Jerusalemě.“ — S návrhy těmito sou-
visí ovšem i jiné některé, kterým by se
mohl člověk pozasmíati, kdyby v takých
případnostech křesťanskému srdci bylo do
smíchu. — Nová, právě dotčená brošurka
však nenalézá tolik čtenářův a přátel, jako
Laguerronièrova. Proti té kázalo svědomí
prohlásiti se veřejně: p. Veuillot, bývalý
redaktor potlačeného „Universa“ a výtečný
biskup Orleanský, velekněz Dupanloup.
Slavný tento strážce Sionský, důmyslný a
výmluvný hajitel sv. Stolic, nepřestal na
brošurce, nébrž obrátil meč slova svého
proti politice, která se prozrazuje, pronáší
p. Laguerronièrem, „vrchním ředitelem
denníkářstva.“ Spisek p. Dupanloupův
rozvržen jest na 5 částí a bez všelikých
ohledův odhaluje, kterak s přípo-
věďmi, jež činil Napoleon, naprosto se nesrovnávají

skutky a kroky politiky jeho. — Než ně-
kolika slovy těžko nastíniti obraz a dáti
vám poznati vše, co krásného a jadrného,
ostrého a rázného ve výborném tomto dílcí.
— Nepochybuji, že se brzo dostane i k
vám francouzský original; těšte se naň, a
Blahověst jím zajisté dobře poslouží če-
skému čtenářstvu. — Tolik na dnešek. —
— Mám toho ještě mnoho na srdci, ale třeba
mi, končiti se srdečným: Bůh s Tebou —
Bůh s Vámi. +

Kronika.

Z Prahy. K veliké radosti dozvídáme
se, že dávné přání naše vyslyšeno a „Bratr-
stvo sv. Cyrilla i Methodia“ v arcibiskup-
ství našem řádem církevním založeno jest.
Ohniskem jeho pro českou část arcidiecése
Pražské učiněn památný chrám B. Matky
Boží před Týnem. Jak známo čtenářům
Blahověsta, údové řečeného bratrstva ne-
zavazují se leč k tomu, že se chtějí za obrá-
cení a navrácení všech národův slovanských
každého dne pomodlití „Otče náš“ a „Zdrá-
vas Maria“ s přidavkem, „Sv. Cyrille a
Methodie, orodujte za nás!“

— Svědomitý apoštolský biskup z
Milwaukie Jan Henni počátkem t. r. zaslal
k J. Emin. p. kardinálovi našemu list,
žádaje slovy pravé biskupské lásky, aby
ráčil vypraviti několik kněží českého jazyka
na dílo svaté mezi vystěhovalci Čechy, roz-
ptýlenými v státu Wisconsinském. „Ve
jmenu oněch opuštěných tisícův mých dětí
z Čech, ve jmenu svaté naší Církve a víry
samospasitedlné prosím,“ — tak končí pří-
kladný onen biskup list svůj, „račeť mi
pokud možná co nejdříve poslati neli ně-
kolik, to aspoň jednoho kněze Čecha dobré
nezištné povahy a statečné postavy.“ — Bůh
vyplň apoštolské přání svědomitého vele-
kněze a dej mu v Čechách i na družné
Moravě najíti, čeho hledá! — Čím více
však pohnuti jsme prosbou příkladného bi-
skupa z Milwaukie, tím bolestněji vzdy-
cháme, rozpomínajíce se na Vídeň a duchovní
potřeby našeho českého, moravského, sloven-
ského lidu v dotčeném sídle našeho císaře
a krále. —

— Vedle posledních výkazův o jmění
Dědictví sv. Jana shledáno, že při konci
r. 1860 vládlo řečené pozhnané Dědictví
118.676 zl. 30 1/2 kr. v str. a 33.000 zl. r. č.
Mezi 21.177 údy čítá se 5128 stálých účast-
níkův, t. j. rodin obcí, škol a knihoven.

— Pražská jednota katolická uveřej-
nila právě letošní své účty. Obnášely pak
příjmy její 1410 zl. 93 kr. a vydání 1164 zl.
11 1/2 kr. Nad jiné výdatnější pramenem
důchodův řečené jednoty jsou kalendáře

„Poutník z Prahy“ a „Jahresbote“: ježto jí 630 zl. r. č. vynášejí. —

Z Rakous. Nemálo hluku nadělalo to v novinách, kterak prý milosrdné sestry v Solnohradě trýzní schovanky. — Příčinu k tomu zavadlo děvče, ježto, když neprospělo *napomínání* a *domlouvání*, pro tvrdšíjnost a vzdorovitost *metlou trestáno* a ze sirotčince dotčených sester propuštěno jest. Několik dní na to dozvěděl se o věci té jistý doktor, a ten ihned jal se rozhlašovati veřejně, jak ukrutně se nakládá s ubohými děvčaty v sirotčinci. Ochotně propůjčily se k tomu klevetnice a novináři, tak že v krátkce strašila po městě pověst, kterak, prý, „milosrdné sestry osíralé děvčátko zmrskaly až na smrt.“ — Že se dařily první kroky, pokročilo se dále. Dotčený doktor zadal na soudě žalobu — a soudci prohlásili, že sestry, jelikož prý děti trestaly metlou, mají též býti potrestány. — Milosrdné sestry proti této krivdě utekly se k *vyššímu soudu*, který svědomitě věc vyšetřiv, sestry prohlásil za *nevinné*.*)

Z Záhřebu. „Předěslou sobotu (t. j. 17. února) píše „katol. list Záhřebský“ ve shromáždění župy Záhřebské přihodilo se cosi, jež zasluhuje, aby se nezapomenulo v tomto víry prázdném čase. Na veliké, posud nedohotovené dvoraně (síní) županské, jelikož bylo studeno, s přivolením velkého župana porady odbyvaly se s příkrytou hlavou. Velký písař četl právě dopis jisté župy uherské, když pojednou v kostele sv. Marka dal se slyšeti zvon na poledne. Na to znamení zvonu veškeré toto mnohočetné shromáždění ihned odkryli hlavu, písař přestal čísti a úplné ticho nastalo. Po krátké modlitbě pokračováno v čtení a poradách.“ —**) — Tyž výborný list a milý druh náš, podávaje zprávu o slavných službách Božích, jež nejdůstojnější p. biskup *Stroszmayer* d. 9. února obětoval za duši drahého Váceslava Hanky, dokládá: „Tak sluší národovce a učence i po křesťanskou oslavovati. Totot jest důkaz oné lásky, jižto Jihoslované chovají ke svým jednoplemenným bratrům na severu. To jest

znaméním, že jest u nás živa ona víra, jež učí, že jest dobré i spasitelné, modliti se za mrtvé.“

Z Polska. Varšavské arcibiskupství obývané 612,059 katolíky na 276 farních osadách, má dosud 39 mužských i ženských klášterův. Co se dotýče řeholí, zachovaly se v království Polském některé, jichž není v Čechách, jak n. p. Bazilianci (obr. slovanského) v Varšavě, Trinitáři, Kamaldulci.

Z Italie. Piemontané v Neapoli prohlásili konkordát za neplatný, zrušili téměř všechny řády a kláštery, zmocnili se záduší a duchovenstvo podradili státní radě. Podobně rádlilo a rádí se ve vlastech Římských. Novějším časem vydáno rozkaz, kterým se zrušiti mají též kláštery milosrdných bratrů.

— Jací lidé jsou na čele sardinského vojska v Italii, vysvitá z nejdělných činův jejich. General Pinelli u p. ve svých povoláních tak nectně a hrubě dotýkal se sv. Otce, že se i vlašské časopisy štítily hrubé ty mrzkosti opětovati. Hůr ještě počínal sobě jiný general Piemontský *Mezzacopo*, jenž se osmělil sv. Otce spílati „náměstkův satanášových“ a upírem, který prý nečistými ústy od věkův již ssaje krev matky naší“. Dotčené provolání streštného bezbožníka tak bylo nad všeliké pomýšlení mrzké, že sama piemontská vláda nucenou se viděla, takému generálu dáti propuštění.

Z Francouz. Jaké statečné smýšlení katolické panuje místy ve Francii, ukázalo se nedávno při návratu arcibiskupa Renneského z Říma. — Mnoho tisíc Rennesanův svého vrchního pastýře vítajíc na nádraží volali: „Sláva arcibiskupovi! Sláva Piu IX. Sláva papeži a panovníku!“ — Zástupy tyto vrchního pastýře doprovodily až k paláci, kdež jim arcibiskup z pavlanu děkoval, ve jménu sv. Otce, oznamuje, že jest Pius IX. pevně odhodlán neustupovati nižádnému násilí. — Při těchto slovech rozjařil se pravověrný lid a na novo s nadšením provolával Slávu.

— V památné řeči, kterou měl slovutný dějepisec a státník *Guizot*, úvaděje kněze *Lacordaira* do akademie francouzské, důmyslný řečník stal se výmluvným hajitelem stolice apoštolské. Jak známo, *Guizot* jest protestant, a tudíž slovo jeho v jistém ohledu tím více váží. Sv. Otec kázal šlechtěnému muži osvědčiti své díky za účastenství, jež dal na jevo věci spravedlivé.

Z Irska. Minulého roku vystavěl Tuamský lord-biskup anglikánské církve *Plunket* na statku svém Partry školu protestantskou. I hleděl katolíky, nájemníky

*) Dotčené 12leté děvče, rozmazlené poněkud nebožkou matkou, dáno jest do sirotčince k sestrám, „aby odyklo nedobrym navyklostem.“ — Vrchnice vidouc, že se děvčeti v klášteře pod přísnou dohlídkou líbiti nechce, hodlala hned po prvním roce řečenou dívku vrátit otci, jenž ale uprosil cti. sestru, aby mu dítě ještě na jeden rok nechali v ústavu. — To nebylo dceruše po chuti; ji chtělo se svobody ve světě. A odtud zasmušilost, vzdorovitost a tvrdšíjnost její. Zdá se, že takovou měrou samo chtělo ze sirotčince vyváznoti na svobodu do světa.

**) Na pohled nepatrný tento čin pokládáme za krásné znamení, a tichou tu modlitbu za výmluvný důkaz bohabojné mysli, kterou vynikají vůdcové statečných bratrů našich Chorvatův. — „Živili!“ — „Sláva jim!“

to polí jeho, přiměti k tomu, aby dítky své do této školy posílali. Než katolíci nechťeli užiti této dobroty, a tudíž hrozil jim biskup anglikánec, že je ze statku svého dá mocí vyhnati, pakli od „papeženecké tvrdošijnosti své neupustí.“ I tato hrozba zůstala bez účinku. — Tu si *biskup křesťanský* vzal za pomocníky úřadu svého policii a řadové vojsko v počtu 300 mužů; tito dle rozkazu biskupova dne 21. a 22. Listopadu strhali a v rum obrátili příbytky chudých nájemníků těch; vyházeli obyvatele z chatrčí, nešetříce žen ni chorých starců. Šhůry lil se dešť v potociích, leč ani nehody povětří ani do nebe volající pláč nespravedlivě oloupených žebráků nebyly s to, obměkčiti srdce člověka, jenž se nazývá „pastýřem stáda Kristova“ a „nástupcem sv. apoštolů.“ Nájemníci ti od nepamětných časů musili vzdělávati role i luka pána svého, platiti jemu nájem i daně, ba musili mu přenechati celou téměř úrodu polní, ponechávající sobě jediné *zemčata*, — a nyní vděčnost téchož pána připravuje jim smrt — mají zemřít *hladem*. Kdoby tu nezvolal se Žalmistou: „Povstaniž Bože, suď při svou! pamatujž na pohanění svá, kterážto se dějí od nesmyslných celý den.“

Zápisky dobročinnosti katolické.

Pomoc křesťanům v Syrii. Němečtí protestanti vychloubali se novinách, jako by oni jediné byli almužnami na pomoc přispívali ubohým katovaným křesťanům v Syrii. Zatím pravda se ukázala. V Angličanech sešlo se 70.000 dolarů, v Prusích 12.000 dolarů. A mnoho-li to 70.000 dol. na bohaté Anglicko! — Než vizme, co peněz katolíci z Francouz vyslali do Syrie. — Máme před rukama výkazy dvojí; a vedle těch sešlo se u spolku pro křesťanské školy na východě do 15. Ledna 2,072.876 fr., málem též asi tolik u redakcí rozličných novin — v celosti tedy bez mála 4,000.000 frank. Z toho již vysvítá, že katolíci francouzští dali asi 10kráté tolik co protestantská Evropa. —

Klásteru sv. Vincencia v Americe bavorský král Ludvík daroval 2000 zl. a katolické osadě Nordenské 500 zl.

Paběrky.

— V americkém městě Baltimore měl se voliti nový starosta a městská radda. Po skončených přípravách ustanoveno den volby a zároveň vydal se přísný rozkaz, „že v dotčený den mají všechny vesměs *hospody* zůstati uzavřené, by know-nothing-ové (ignoranti, nevědomci) nemohli se v hospodách těch k větší odvaze a zmužlosti

posilniti.“ — Podobné opatření by tuším také u nás v nejedné obci, v nejednom městě neškodilo.

— Slovátný dějepisec vlašský Cesare Cantù divnými barvami maluje obraz věci ve vlasti své, píše příteli svému do Paříže: „Válka občanská jest nyní ve všech srdcích, skutečně vede se v Neapoli a v Sicilii. — Lidé opustili zásady práva a povinnosti; útoky činíce na náboženství, uvozují nové modlařství — počtu to vzdávanou moci a zbožňující zdar zkazili tudy všecko. — Já vidím před sebou budoucnost temnou. Ctižádost, bezbožectví, násilí uvedly věci italské nad propast.“

— Pobratřenci naši Slovinci Krajinští strojí se podati císaři petici, aby slovinský jazyk jejich uvedl se do škol i úřadův. Až dosaváde dělo se jim v té věci o něco hůře než nám. Bůh jim pomoz a krokův jejich požehnej!

— Eugenie, císařovna francouzská, všemožně usiluje manžela svého Napoleona pohnouti k jinému jednání v přičině sv. Otce. Před některým časem oblekši synka v šaty zuavův, poslala jej k otci, naučivši jej, kterak a co by měl činiti a mluvíti. Bystrý zuavek vešel k císaři, a otec překvapený zvolal: „Hle, hle! to jeden z mých statečných zuavův. A co žádáš ode mne?“ „Dovolení!“ odvětil synáček. „I nač?“ tázal se Napoleon. „Abych směl hájiti mého kmotra!“ odpověděl císařovic. — Co si as při tom pomyslí Napoleon? — Polkbiv synka kynul mu, aby se vrátil k matce.

Oznamovatel literní.

— V. kněz Jiří Vilém Kupka, farář v Moravanech, sestavil *Rukověť pro zpovědníka*, použív k tomu proslulého díla C. M. z Bergama. Spis ten důležitý opatřen approbací biskup. ordinariatu v Králově Hradci vyjde nákladem V. Hessa v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Antonín Šipavský, čestný kanovník kapitoly Staroboleslav., k. arc. vikář a děkan v Sedlci, dne 22. Února.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Ferdinand Kučera za faráře do Zeměch.
p. Jan Švanda za administrat. do Skalice.

Konkurs vypsan:

Na faru ve *Sedlci* (Zettlitz), patronatu barona Jindřicha Kleista a dcery Anny provd. hraběnky Assenburgové, od 27. Února 1861.
Na faru ve *Skalici*, patr. Jana knížete z Lichtensteina, od 27. Února 1861.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupeců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Nědele V. postní čili smrtedlná.

Sv. Jan. VIII. 46 —59.

Mezi všemi svátky církevními nej-
důležitější jsou svátky velikonoční. O
svátcích těchto zajisté slavíme ono vítěz-
ství, jímžto Kristus smrtí svou naši
smrt zrušil, a vzkříšením svým nám
vydobył život věčný. K těmto svátkům
máme se po celý čas postní řádně při-
pravovati; zvláště pak dnešního dne
nastává nám příprava nejbližší. Za tou
příčinou žádá Církev Boží, bychom
ode dneška s všemožnou pobožností
rozjímali tajemství umučení Páně, by-
chom s větší přísností mrtvili tělo své,
a spolu s Kristem nesouce kříž, tudíž
s Kristem k slávě vzkříšení přivedeni
byli. A protož se nazývá dnešní neděle
smrtedlnou, ba celý čas od dneška až
do velikonoc slove smrtedlným. Zá-
rmutek se tu jeví ve všech obřadech,
všecko se strojí k velikému pátku. —
Patříme-li však na věci, kteréž se nyní
dějí ve světě, i tu naplňuje zajisté bolest
a zármutek srdce naše, tak že můžeme
dobu naši přirovnati času smrtedlnému,
kde Bůh dopouští na Církev pronásle-
dování ze všech stran. Ano, jsme-li
věrní katolíci — i nám s protivníky
Církve nastává boj, v němžto dobře
bojovati nebývá snadno. V boji tom
potřebí jest mnoho opatrnosti, mnoho
křesťanské moudrosti, kteréžto nás sám
Kristus zvláště v dnešním evangelium
vyučuje. Nuže tedy učme se z dneš-
ního sv. evangelia bojovati s nepřátely

spasení našeho, jako Kristus bojoval
se Židy, jenž mu strojili umučení a
smrt. Bojujme

- 1) *vírou pevnou*
- 2) *slovem moudrým,*
- 3) *modlitbou vroucnou.*

1. Pilát, maje odsouditi Krista k
smrti, tázal se ho: „Tedy král jsi ty?“
K otázce te slavně odpověděl Pán Ježíš:
„Ty pravíš, *já jsem král*. Já jsem se
k tomu narodil, a proto jsem na svět
přišel, abych *svědectví vydal pravdě*;
každý, kdož jest z pravdy, slyší hlas
můj.“ Pravdě vydával Kristus vždy
svědectví, a proto nemohli ho ni úhlavní
nepřátelé nikdy polapiti v řeči, posti-
hnouti ve lži; a směle se jich mohl ze-
ptati: „Kdo z vás bude mne trestati z
hříchu,“ ze lži? — Kdo z vás mně dokáže,
že bych se byl až posud sebe menší
lži dopustil? A hle, žádný z nich ne-
odpověděl. Neboť pravdě vydával Kri-
stus svědectví, cítili to dobře Židé, ač-
koli pravdy slyšeti nechtěli, poněvadž
z Boha nebyli. V pravdě řekl tedy
Kristus: „Bude-li kdo zachovávatí řeč
mou, neužrjí smrti na věky. Oslavuji-li
já sebe sám, sláva má nic není: jestiž
Otec můj, kterýž mne oslavuje, o němž
vy pravíte, že Bůh váš jest, a nepo-
znali jste ho, ale já jej znám: a řek-
nu-li, že ho neznám, budu podobný vám
lhář. Ale známť jej a řeč jeho zacho-
vávám. Abraham otec váš radoval se,
aby viděl den můj; i viděl a radoval se.
Amen, amen pravím vám, *prvť nežli*

Abraham byl, já jsem.“ A tu již jasnými slovy hlásá Kristus, že jest *věčný* Syn věčného Boha Otce, kterýž jest v lůnu Otce, a proto zná Otce a lidem vypravuje o něm; zde učí Kristus, že jest *zaslíbený Mesiáš*, jehožto *den*, to jest narození, utrpení a vzkříšení v duchu viděl Abraham, když zázračným způsobem od Boha obdržev syna Isáka, vedl jej na horu, maje ho Bohu obětovat, a k rozkazu Božím při životě zachoval toho *syna* zaslíbení. Učí a vyznává Kristus, že prvé nežli Abraham byl, on jakožto Bůh a jednorozený Syn Boží jest spolu Beránek, zabítý od počátku světa, kterýž se Otcí obětoval pro vykoupení člověčenstva. I nebojí se tu Kristus zuřících Židů, hotových chápati kamení, aby házeli naň, ale zřejmě a neohroženě vydává svědectví pravdě.

„Tot jest to vítězství, kteréž přemáhá svět, víra naše. Kdo jest, jenž přemáhá svět, leč kdo věří, že Ježíš jest Syn Boží?“ Podle těchto slov miláčka Páně sv. Jana *pevná víra* v Krista a v jeho slova pravdivá vymůže nám vítězství v boji se světem, s nevěřícími a s neřestmi. A proto, chceme-li řádně bojovati, hledme přede vším pevně a dokonale věriti: že jest jeden Bůh na nebi, kterýž dříve neb později — ale neomylně všecko dobré odměňuje a zlé tresce; že duše naše nesmrtelná jest a život věčný očekává; že Kristus jest Syn Boží, kterýž sice na smrt se vydal z poslušnosti k Otcí a z lásky k nám, by nás vykoupil, ale umřel, proto že sám chtěl, slavně pak vstal z mrtvých a sedí nyní na pravici Otce všehomoucího, maje nepřátely své za podnoží nohou svých; že Církev sv. katolická jest jedinou pravou Církví ustanovenou od Krista, kteráž sice kráčí ve šlepějích Kristových po cestě křížové, jistě ale se blíží k oslavení svému. Těchto svatých pravd a článků víry pevně se držíme a mítí budeme zbraň vítěznou, odění Boží, jímžto odrazíme všechny útoky viditedlných i neviditedlných nepřátel. A *pevná víra* naše má dále býti *živou*, ježto se jeví dobrými skutky, jak na-

pomíná sv. apoštol národů: „Žádnému nedávajice žádného pohoršení, aby nebyla haněna služba naše,“ t. j. víra naše, kteráž se apoštolskou službou káže a množí, „ale ve všem se prokazujeme jako služebníci Boží — v slově pravdy, v moci Boží, skrze odění spravedlnosti na pravo i na levo.“ Pevná tato víra, spojená se spravedlivými dobrými skutky, budiž základem blaha našeho, a povinností hlavní budiž, tuto víru zachovati a rozmnožiti v srdcích našich; pak budem moci bezpečně se postaviti proti nepříteli, spolehajice na kříž Kristův, znamení to vítězství.

2. Kristus neohroženě oznámiv u prostřed zlých Židů, že jest Syn Boží, dokazoval jim hříchy jejich a hájil učení své proti hanebným urážkám, jež pronášeli protivníci. — „*Žádný z vás nemůže mne trestati z hříchu,*“ ze lži. „*Jestliže pravdu mluvím vám, proč mi nevěříte?*“ Udám vám příčinu: „*Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší, protož vy neslyšíte, že z Boha nejste. Já zlého ducha nemám, ale ctím Otce svého a vy jste mne zneuctili. Ale já nehledám slávy své, jestli, kdo ji hledá a soudí.*“ — Stává se často, že hříšníci tohoto světa a nevěřící podobně hanu kydají na Církev naši a zlehčují víru, jakož to Židé činili Kristu Pánu. Ano, zvláště za našich dnů naplněné bývají knihy a spisy rozličné takovými lživými a hanebnými řeči proti Církvi a kněžstvu katolickému, proti víře a proti všemu, což jest nám svaté a drahé. Mimovolně přicházíme do všelijakých společností, kde se tupí svaté náboženství. Jak často musíme ušima svýma slyšeti řeči rouhačův bohaprázdných! — A což máme my na to odpovídati? Máme snad mlčeti a dopouštěti, by nevěra a bezbožnost směle u přítomnosti naší pozdvíhovaly hlasu svého a Krista hanobily; máme-li snad ještě mlčením schvalovati jednání takové? Bohužel, bývá to obyčejnou chybou věřících nébrž i nábožných křesťanův nyní, že mlčí a ukrývají se, kde nevěra hrdě se vypíná. Mnohý katolík cítí

sice velikou bolest a zármutek v srdci za příčinou rouhání takového; ústa ale jeho jsou zavřena, on se bojí prohlásiti se pro Pána i Boha svého, mlčí ze strachu a děsí se jako Petr na síni nejvyššího kněze, a snad by na otázku slabé ženy se zastyděl za Krista a ho zapřel. — Tot chyba veliká! Jestli to zajisté povinností každého křesťana, aby podle okolností a poměrův slovem moudrým a zmužilým hájiti hleděl své svaté víry a odrážel nectné a lživé námitky protivníků. „Jako jablka zlatá na podložích stříbrných, tak kdo mluví slovo v čas svůj“ praví Písmo. (Přisl. XXV. 17.) A kdo chce upřímně, ten snadně najde slova moudrého, jímž by odrazil útok nepřátel. Nenadarmo řekl Kristus učedníkům: „Když pak vás vydají, nepřemýšlejte, kterak aneb co byste mluvili: dánot bude vám v tu hodinu, cobyste mluvili, nebo nejste vy to, jenž mluvíte, ale Duch Otce vašeho, jenž mluví ve vás.“ Na tato slova Kristova mohou se i věrní křesťané spoléhati, jako se na ně odvolala slabá panna sv. Lucie, ana bránila víry své před vládařem pohanským. Psáno jest, že Bůh z úst nemluvnátek a požívajících prsy dokonal chválu pro nepřátele své, aby zkazil nepřitele a mstitelé. (Žalm VIII. 3.) Nebojme se tedy promluvití v shromáždění bezbožných, kterýmž můžeme s Kristem osvědčiti: „Můžete-li, trestejte katolickou Církev z hříchu a ze lži. Než nepodaří se vám to. A jestliže pravdu mluví vám, proč ji nevěříte? Proto ale vy Církev slyšeti nechcete, že z Boha nejste, ale podle těla chodíte a skutky tělesné vykonáváte. Nemá Církev zlého ducha, ale ctí Otce nebeského a Syna jeho Ježíše Krista, a proto ji hanobíte, proto zneuctili jste ji. Církev ale nehledá slávy své, jestli kdo ji hledá a soudí. „Nesudte tedy před časem vy, dokudž nepřijde Pán, kterýž i skryté věci temnosti osvíti a zjeví rady srdcí a tehdaž bude míti jedenkaždý chválu od Boha.“ (1 Kor. IV. 5.)

3. Kristus Pán mluvíraje k Židům

slova plná moudrosti a pravdy Boží, dotvrzoval je svatostí svou a mnohými zázraky, a tudíž zacpal ústa protivníkům, tak že mu nemohli odpověděti. — A předce můžeme se ptáti: či uvěřili mu zákonníci a fariseové; či obrátili se k ctnosti a spravedlnosti mocnou řečí Paně? Dnešní sv. evangelium učí, že nikoli. Naopak, nemohouce slovy dále se protiviti slovu Božímu, chápali kamení, aby házeli na něho. Bezbožníci ze zlosti, že pravdu mluvil jim a odkryl hanebnosti jejich, chtěli Krista usmrtiti, aby více nemluvila ústa jeho, čehož oni nechtěli slyšeti. A co Kristus? Zdaž svolal snad oheň a nebe na ně, aby je pohltil? Či snad prosil Otce, aby mu dal několik hluků andělů k obraně? Evangelium praví: „Ježíš pak se skryl a vyšel z chrámu.“

Pakli se Kristu Ježíši nepodařilo, slovy pravdě nakloniti srdce protivníků, jaký div, nedaří-li se to nám! Ovšem nezřídka přihází se, že nepřijímají nevěřící a bezbožníci tohoto světa slov sebe moudřejších a nanejvýš pravdivých; ba skoro vždy se stává, že čím patrnější pravda slov našich, tím větší bývá vztek jejich, neb nechtějí slyšeti pravdy. Nešťastní zaslepeni, zatvrzelci tehdy vztekle chápají kamení lži, pomluvy, nespravedlnosti a úskokův nesčíslných, i házají na Církev, na náboženství, na všechny hlasatele, hajitele pravdy Boží. I co mnedle pak nám zbývá? Jako Kristus se skryl, jako on se modlil za nepřátele své, jako on trpělivostí a poslušností vydobyl Ducha svatého: podobně činmež i my. Kde slova moudrá neprospějí, hledme se ukrýti, vejdme do pokojíka svého, zavřeme dvěře a modleme se Otcí svému v skrytě, přede vším, aby posilnil nás samých, bychom zuřením nepřátelským nebyli pohoršeni a neocháblí u víře a lásce, bychom v čas pokušení neodstoupili. Pak se modleme za všechny nevěřící a bezbožníky, by osvítil a obrátil Duch Boží srdce jejich, by poznali jednoho Boha pravého a kteréhož poslal, Ježíše Krista, by

poznali matku svou Církev a navrátili se do lůna jejího, by v Církvi našli Otce jako synové ztracení, a nevráždili více duší svých i duší jiných.

Uslyší-li pak Bůh těchto vroucích modliteb našich? Zajisté. Nenít sice věci naší znáti časy neb chvíle, kteréž Otec položil v moci své; nám nepřislouší předpisovati Bohu, kdy a jak má zakročiti proti nezdárným synům; nebo jinát jsou myšlení naše a jiná myšlení Boží. Nicméně přesvědčení budme, že modlitba naše marná nebude, třeba bychom ovoce jejího teprv na věčnosti poznali a zakusili.

Čemu nás Kristus v dnešním evangelium naučil, to připomíná sv. apoštol Pavel (Efessk. IV. 14—18) říka: „Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou, a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy přípravou evangelium pokoje, přede vším berouce štít víry, kterýmž byste mohli všechny šípy ohnivé nešlechtníka uhasiti: a vezměte lebku naděje spasení a ducha, jenž jest slovo Boží, všelikou modlitbou a prosbou modlíce se každého času v ducha.“

Tak bojujíce, setrvejme v boji, a dát nám Bůh vítězství, dát korunu slávy v Ježíši Kristu Pánu našem. Amen.

T.

K rozjímání na neděli Květnou.

Evangelium sv. Matouše XXI. 1—9.

1. Jak slavně vítal a provázel Pána lid, provolávaje Mu: „Hosanna! — Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně!“ Několik dní na to voláno: „Ukřížuj!“ — Tak to na světě. Láska, chvála, díky světa mění se okamžikem. — Nedivme se, nehoršeme se, děje-li se nám, jako se dělo Pánu. Nedbajíce o díky, čest a lásku tohoto světa, tím bedlivěji hleďme u Boha dojíti lásky a slávy.

2. Mezi oslavovateli Páně vynikala obzvláště mládež. — Než právě na toto mladé pokolení, na syny Jerusalemské přišla krev, kterou vyhlili otcové, volajíce: „Krev Jeho nechat přijde na nás i na syny naše.“ Otcové, matky! chraňte se, ať pokuta za hříchy vaše nestane se strašným dědictvím vašich dětí. Střežte se, ať není naříkati synům a dcerám vašim: „Otcové naši hřešili, a my neseme nepravosti jejich!“

Posvátné obřady velkopáteční.

Od kněze K. B. Císaře.

Velký pátek — den to smutku a hoře, jestiž den na věky požehnaný, na kterémž smíření naše s Bohem stalo se onou krvavou obětí, kterou Ježíš na hoře Kalvarii dokonál.

Jak žalostně osamělý jest v ten den chrám Páně, jak pustý! Oltářové bez ozdob, bez okras, stánek — svatyně to svatých — otevřený, všechna světla zhaslá: tolíko na velikém oltáři viděti svatý kříž osaměle pnící! Vůkol vše ticho, vše smutno.

Církev katolická svolává, shromažďuje v ten den všechny své věrné pod kříž umírajícího Miláčka svého, a provází Jej do hrobu. Věrnost a stálost Jeho v milování až do vypuštění duše své, hořká i bolestná smrt Jeho, dobrovolné Jeho za nás se obětování, — to slavně ticho vůkol hrobu Božího; vše to naplňuje mysle věrných a zbožných křesťanův svatou zkomoučeností.

V černém rouše kráčí kněz se služebníky k velkému oltáři, na němžto nížádná svíce neplane. V hlubokém smutku jsa pohřížen, padá u stupňů oltářových na tvář svou, a po tichu se modle, rozjímá v hořkosti duše své tajemství smrti Páně. Když se byl ze země zdvihl, započíná čísti některé výňatky z řeči prorockých.

Na to zpívají se *Pašije Pánu našeho Ježíše Krista* podle sepsání sv. Jana. Jest nám tu, jako bychom slyšeli žalostný hlas Kristův, hlas Petra, Jej zapírajícího, hlas Pilátův: mezi to padají hlasové rouhajících se hanečů. Když se došlo k slovům: *Dokonalost jest: pokleká kněz, a s ním vešker lid v chrámu shromážděný spolu padá na kolena.*

Potom se odbyvají prosby a přímlyvy za Církev Kristovu, po všem oboru světa rozšířenou: prosby za papeže, za biskupy a za kněžstvo, za všechny ve vyšších úradech postavené, za věřící i nevěřící, za pohany i za Židy. Církev svatá žádostiva jsouc, všechny lidi shromážditi v jedno a přituliti k sobě, vroucí odesílá modlitby k nebesům, aby Bůh jediný toliko ovčinec pod jedním pastýřem shromážditi ráčil.

Kněz složiv s sebe napotom roucho mešní, bere v ruce své černou, plátěnou rouškou zatřený kříž, a odhaluje nejprve pravé rámě a trním zdobenou hlavu krucifixu, potom levé rámě a bok, naposledy celý obraz Ukřížovaného. Veškeré shromáždění skloněnými koleny trvá ve svatém mlčení. Při každém odkrytí zpívá se: *Ajhle, dřevo kříže, na němž puel Kristus, spása*

všeho světa! A odpovídá se: *Pojďme, klanějme se!*

Při tak pronikavém pohledu na Ukřížovaného, co lze jiného činiti, nežli slzavým hlasem volati: *Pojďme, klanějme se Ukřížovanému, a líbejme kříž, zasvěcený krví a smrtí Páně.* Kde jest který opravdivý křesťan, jenžby spatře odkrytou tvář Spasitelovu s hlavou skloněnou a s jízvami široce otevřenými, nebyl projat úžasem a neobměkčilby se? Nebudíž divno, že se všecko hrne a davem tlačí, starcové i malíči, zamožní i chudí, aby se vši uctivostí líbali svatý kříž Páně.

Zatím se rozžihají na oltáři svíce. Kněz nese velebnou Svátost v kalichu, rouškou přistřeném, pod baldachinem k velkému oltáři. Mše svatá nekoná se, na význam, že v ten den, kterého Kristus samého sebe obětoval Bohu v oběť líbez-nou, nepřináší se nižádná oběť, leč toliko svatě *přijímání* se děje.

Po skončeném svatém obřadě tomto odnáší kněz převelebnou Svátost v smutečném průvodu k ozdobenému a jasné osvětlenému oltáři a klade monstranci do Božího hrobu. Jaký to dojmavý pohled! Plápol pěkně seřazených lampiček a kmítajících se světél plane s oltáře dolů: barevné koule ohnivým září leskem, a blyškají se ku podobenství svatých duší oněch zemřelých arcioctů a proroků, ku nimžto duše Ježíšova po smrti sstoupila, ohlašujíc jim jejich vykoupění.

Již Pán Ježíš odpočívá v hrobě vedle Písma prorockého: *Učiněno jest v pokoji místo jeho, a obývání jeho na Sionu* (Žalm 57, 3.); ostříhán od maličkých, obstoupen od svých věrných. Všecko chvátá do kostela k návštěvě hrobu Božího; třesoucí se kmetové i stařeny, něžné dívky i panny, mužové i čilé matky jdou, by se klaněli nejsvětější Svátosti, aby vroucně pocelovali kříž svatý. Nikdo doma zůstatí nechce; komukoli lze ustraniti se od práci a zaměstnání, jde, aby se modlil. A kterák bude moci kdo pracovati, rozjímaje srdcem svým Božské věci, přesvatá tajemství? —

Oltář sv. Václava na Velehradě.

Nedávno tomu, co jsme oznámili, že vedle přání projeveného z více stran podali jsme k J. Exc. p. náměstníku žádost, aby se nám povolilo, vyzvati ku sbírkám na nový oltář sv. Václava, vévody a dědice českého, v obnovovaném chrámu Páně na památném, slavném Velehradě.

Nabyvše žádoucího *povolení* úřed-

ním dopisem J. Exc. p. náměstníka hraběte *Forgáche*, obracíme se nyní již s plnou důvěrou ke *všem věrným Čechům*, povědomým a pamětlivým té svatě vděčnosti, kterou národ náš veškeren a každý z nás, po Bohu nejprvé zavázán jest sv. otcům našim, Cyrillu i Methodiovi. Tisíciletá památka *příchodu* dotčených apoštolských bratří do vlasti našich se blíží. Stateční bratři Moravané horlivě se chystají k drahým přezádoucím hodům Páně roku 1863. Velehrad, sídlo Methodiovo a hrobka tohoto sv. apoštola našeho, má zastkvíti se v nové slávě, a celá Morava bude bez pochyby onoho roku putovati na místo, kde nám Čechům vzešla dennice spasení, kde pokřtěn jest první křesťanský vévoda náš — Borivoj s družinou svojí. Nuže, nechat kyne tam celému zbožnému národu moravskému s nového oltáře nový obraz prvního světce a mučeníka našeho, Václava, vzdělaný námi na důkaz, že Čech a Moravan jsou syny těchž otcův a jedné matky, jsou národem od tisíce let sbratřeným a sdruženým pod berlou Methodiovou, chráněným nebeskou záštitou sv. vévody a společného dědice našeho, Václava. —

Kdožkoli s námi smýšlíš a cítíš zároveň, kdožkoli sobě vážíš nad jiné drahých pokladův víry, milosti a lásky Páně, jichž se nám dostalo z Velehradu, kdožkoli si přeješ, aby Čech a Moravan pevně sloučení nejsvětějšími vazbami pravdy a lásky Boží, po vše budoucí věky stáli a proslavovali se v bohubilé jednotě: přidruž se k nám i *pomoz vzdělati* důstojný oltář sv. Václava na Velehradě.

Příspěvky jakovékoli, větší, menší, jak komu nadělil Pán, přijímati a vždy hned Blahověstem v čísle nejprvé příštím oznamovati bude redaktor. Dejž Bůh, aby se v krátce dovršila znamenitá suma, které jest potřebí k provedení navrženého pomníku na Velehradě, a u věci svatě účastnili se *všickni synové českého národu*: kněžstvo, panstvo i lid, obce a školy, města i dědiny.

A proto též s důvěrou žádáme, aby zároveň s námi také *redakce všech denníkův a časopisův českých* čtenářům a přátelům svým *sdělily toto provolání*, k vřelému účastenství u věci svaté je vybidly a pomáhaly nám sbíratí na památný oltář sv. Václavský v chrámě Velehradském.

Kdož s Kristem jsi, shromážděj a stroj se ke dni příchodu jeho!

V Praze, na den sv. Cyrilla a Methodia 1861.

Václav Štule,

kanovník síd. na Vyšehradě č. 44.

Salve caput cruentatum.

Církevní píseň, přel. Fr. Al. Lhotka.

Ó témě, krvi zbrocené,
Jež svírá bolest, kryjí rány!
Ó témě, v trní vpletené,
Jen aby větší došlo hany!
Ó témě, Božství věštící
A slávou nebes požehnané!
Ó témě, porok trpící
A srdcem, duší milované!
Tvá svatá krásou plane tvář,
A před ní svět se chvěje, hyna,
I hasne před ní slunce zář,
A krev z ní plyne dobročinná! —
Než kdo tak zohavil tu krásu Tvou,
Z níž vzalo slunce krásu svoji?
Ach, každý z nás, co vinou svou
Padl v lítém hříchu s ctností boji!
Ten růžový Tvůj čistý ret
S červánky na Tvé tváři zbledl;
Neb ruku na Tě vztáhl svět,
Jež Tys, můj Kriste, z prachu zvedl! —
Ó Spáso má tak strápená,
Tvou mukou vinna neřest moje,
Má vina na Tě složena,
Mé hříchy neslo rámě Tvoje.
Viz na mne, Spáso s kříže tu,
Zde v slzách tona, hříšný stojím,
A vzdychám v bolném zánětu,
A vzhůru patřiti se bojím!
Ó spas mne křížem, Spáso má!
A nedej duši zahynouti,
Však ona trpět hotova,
Rač v milosti jen pokynouti! — —

Zlatá zruka.

Kdožkoli velebíme tajemství umučení, následovati máme, což velebíme. *Sv. Řehoř V.*

Co platno, věří-li kdo po katolíku a žije jak pohan? *Sv. Petr. Dam.*

Přemožme svět s jeho bludy, s jeho láskami a milostmi, s jeho hrozbami. *Sv. August.*

Ceská národnost a evangelická Církev.

Málo který z vrstevníkův našich, ubíraje se na věčnost, potkal se s takovou vděčností, láskou a slávou, jako náš drahý Václav Hanka. — Kterak se při smrti a pohřbu jeho a při zádušních službách Božích za něho zachovala Praha, bylo již řečeno. Příkladu matičky Prahy následovala města, městečka, vesnice, následovaly ho Brno, Vídeň, Pešť, Djakovo, Moskva i Paříž. — Ze všech končin rozmilé vlasti naši scházejí se peníze na pomník šlechtěnému nebožtíku, při kteréžto příležitosti splácí se zároveň dluh jiným oslavencům našim, Jungmannovi, Čelakovskému, Preslovi atd. Ano, vděčnost k těmto slavným nebožtíkům zavdala podnět k třem pěkným pomyslům vlasteneckým: založení *nadací Hankova*, české *akademie*, *společné hrobky* výtečníkův, zaslužilým o národ. — Posléze ozval se v *Čase* hlas, nám právě ze srdce vyňatý, aby se při chvalitebné péči o pomníky *pamatovalo* na sirotky, jedním, druhým z nebožtíkův našich zůstavené v okolnostech, ježto se dovolávají milosrdenství. —

Divajice se na tyto krásné úkazy vlastenecké a křesťanské lásky, měli jsme radost i až dosavad cítíme potěchu. A jak jinak? Dotčené úkazy jsou nám mimo jiné *důkazem*, že národ náš český, před lety již poloviční Lazar, nespí, ale žije novým jarym životem. Ano, potěšilo nás, že i *jinorodci* a *jinověrci* hledí oslaviti muže drahého každému katolickému, slovanskému, českému srdci. Hle, *Žid* to byl, jenž podal myšlenku a položil první padesátku na slibné nadací Hankovo, a *protestanti* v Praze byli neposlední, jenž svým způsobem hleděli oslaviti památku oslaveného strážce národních památek. „*Čas*“ i „*Národní listy*“, podávajíce zprávu o dotčené smuteční pohrobní slavnosti, vychvalovaly „sbory“ — vynášely „duchaplnou řeč“ p. V. Šubertovu. Než potěcha, jižto jsme měli při dotčených zprávách, netrvala dlouho. Smuteční ona slavnost konala se d. 2. Unora; řeč, kterou měl p. V. Šubert, v krátkce na to vydána jest tiskem, a právě ta „duchaplná řeč“ — pokalila naši útěchu, zkomrmoutila duši. Povíme: *proč*. Aneb raději každý sám viz a považ některá místa z řeči p. Šubertovy, a příčina žalosti naší sama sebou se ukáže.

Pan Šubert v úvodu připomenuv, že slavný náš nebožtík „nenáležel do evangelické církve“, předkládá pak ve svém kázání *evangelikův zármutek, útěchu a přání* za odchodem Václava Hanky. — Pomínu prozatím, kterak hned na počátku I. části

pravda druží se s klámem. — Hlavní bludy nalézají se na str. 13. Tam čteme: „Česká národnost a česká evangelická církev tak jsou dohromady sloučeny, že jedna s druhou padá a jedna s druhou se pozdvihuje, jedna s druhou umírá a jedna s druhou z mrtvých vstává. — Nebo kdy byla česká národnost nejvíce v květu? Tenkrát, když česká země podle většiny evangeliky byla obydlena. Kdy padla česká národnost nejloub? Tenkrát, když v Čechách hubena a pronásledována byla evangelická církev. Zpomíná-li Čech na nejslavnější doby vlasti své, nelze jinak, zpomíná tím také na nejslavnější doby evangelické církve v Čechách a na Moravě. — Ano, česká národnost a evangelická církev vždycky spolu šly a spolu jdou jako dvě sestry, které se nikdy rozdělit nemohou, jako dvěčata v sladkém objetí: spolu kvetly, spolu byly slávou českého národu, spolu na Bílé Hoře klesly, spolu trpěly přes 200 let muka mučednická, spolu se také z ponížení svého pozdvihují, spolu také, Bůh dá! půjdou k slávě.“ Ano, p. Šubert di ještě více; on dokládá: „Kdo by, chtěje býti vlastencem, brojil proti dobrému právu evangelické církve, není rádce nýbrž zrádce vlasti.“ — Tak p. Šubert.

Nepochybujem, že mluvil po svém dobrém vědomí a nechceme sáhati mu do svědomí! — Avšak tážeme se sami sebe: „Je to vše pravdou čistou, ryzou, nepokalenou, neporušenou pravdou?“ — P. Šubert vece: „Já jen na děje národa českomoravského upomínám, a o ten základ se opíraje, pravím, že česká národnost a evangelická církev tak jsou dohromady sloučeny, že jedna s druhou umírá a jedna s druhou vstává.“ — P. Šubert odvolává se na dějiny českého národu. — Dobře! — Dějiny rozsudte, zdaž pravdu má.

Český národ, co víme, obývá v krásné a úrodné, slavné a Bohem zmilené vlasti naši již asi 1400 rokův, a za tři léta s pomocí Boží slaviti budeme tisícileté jubileum na památku té blahosladené doby, kdežto z milosti Krista Ježíše Cyrilem a Methodiem národ náš počal býti synem Církve římsko-katolické — národem křesťanským. A kolik jest tomu let, co se počala v Čechách ona „reformace, jak ji v evangelické církvi uskutečněnou vidíme“? — Reformace — evangelická církev, ku které se přiznává p. Šubert, nepočala v Čechách; otec její, Kalvin, zrodil se ve Francii, kolébkou a prvním sídlem jejími byla Geneva ve Švýcarsku. A jak jest to dávno? — Před 40 lety bylo tomu 300 let, co počal v Němcích Luther, ve Švýcarsku Zwingli, ve Francouzích Kalvin hlásati reformaci a utvářeti každý jinou evangelickou církev. Než dejme tomu, že česká,

německá, švýcarská reformace jest jedna jako druhá; Hus, Luther, Kalvin že hlásali jedno a též učení; (kdo se zná poněkud v historii, dobře ví, že tomu tak není) — dejme tomu, že by evangelická církev, kteréž p. Šubert slouží, byla skutečně tou církví uskutečněnou J. Husem (a ona jí není): — pak naskočí ke třem stům ještě jedno sto let, a reformace, kterou p. Šubert velebí, má věku svého všeho všudy 400 rokův. —

A nyní se tážeme p. Šuberta, zdaž nebyl národ náš před počátkem dotčené 400leté reformace a církve evangelické národem živým, mohutným a slavným? — Nechť nám p. Šubert na dobré svědomí své řekne, zdaž po 1000 let svého trvání v Čechách, aneb at lépe dime, po 600 rokův, co byli předkové naši vesměs národem katolickým, vlast a národnost naše vždy jenom padala, se smrti zápasila, mezi mrtvými ležela? — Ano, dokaž nám to p. Šubert, že mrtvým Lazarem byl národ český, když M. J. Hus hlavně učení Wiklefovým hlavy másti počal sobě i předkům našim; dokaž nám, že reformace onano byla tím spasitelem, který zavolal všemohoucím slovem: „Lazare, pravím tobě, vstaň z mrtvých a vyjdi ven!“ — Pokud se známe v dějinách národu našeho českoslovanského my: se svatou hrdostí, kterou zároveň děkujem Bohu za milost tisíciletého trvání v Církvi svaté, hlásáme světu: Národ náš a sláva jeho jsou mnohem starší, než se zdá velebitelům krivé reformace, jež počala M. J. Husem! Drahá ta země česká, již zovu vlastí, není sice veliká, ale neumřitelná jest síla, kterou národ náš nadal Bůh, veliká jest sláva, kterou se v dějinách stkvělo jméno české, prvé než se narodil M. J. Hus. Aneb, byli to mrtví — nedomřelí rekové, kteří za Boleslava I. čtrnácte let válčili s mohutným císařem německým Ottem I.? Byl chatrný, neslavný národ, jenž u Domažlic potřel Jindřicha, u Chlunce pokořil Lothara? Ni jedno, ni druhé. A vzpomeňte na pozdější časy, připomeňte vítězná tažení do Itálie za Vladislava, do Uher a do Pomorí za Otakara; vzpomeňte na roviny moravské u Hradiště, kdež nesčíslná hejna pronárodův uherských rozprehla se na ržno před mečem Čechův a Moravanův; vizte posvátný Hostýn u Olomouce, kdež o česká, moravská prsa rozrazily se davy sverepých Tatar atd. A to vše dělo se za časův, když o velebené reformaci a evangelické církvi nebylo ani zdání, za časův, když pisně „Hospodine pomiluj ny“ a „Sp. Václave“ bývaly písněmi válečnými. Ó, vim, že i Vám, p. Šuberte, a každému poutivému evangeliku, hledíte-li do oněch dávných

časův, srdce, rozum, svědomí nedá tvrditi, že nebyl národ náš český, ač nepočetný, národem mohutným a slavným, leč až mu vzešla Husem doba slávy, doba reformace. — A vy byste k vůli oblíbeným předsudkům, k vůli zděděné zášti proti Církvi, odřekl se slávy šesti věkův, kterou dávní otcové naši dobyli krví svou a odevzdali potomkům? Kdoby cos podobného učiniti směl, prohrěšil by se netoliko nevďekem a zradou nad svým národem, alebrž i farsejským pohrdáním pravdou.

Než možná, že „národnost česká“ — „sláva vlasti“, o níž vzpomíná p. Šubert, že zároveň s evangelickou církví umírá i z mrtvých vstává, v užším rozumu a smyslu se bere; že hlavně na řeč a jazyk, na vzdělanost národa českého se tu naráží. — Podívejme se do dějin českých, ať zvíme, zdaž před početem reformace a evangelické církve v Čechách otcové naši byli surovým národem, a jazyk český řeči neohebnou, nepěknou, neslavnou, toliko trpenou v zemi, řeči, kterou nemluvívali naši vladykové, leši a kmeti, vévodové, králové, nýbrž jen chatra. — Kdo by cos podobného smýšleti a tvrditi směl, bezděky přidružil by se k oné chásce, která obzlaště za posledních let ve Vídni hleděla nás oloupiti o naše poklady, usilovala zlehčiti nás i otce otcův našich před světem: Dümmler, Büdinger, Fejfalik atd. stali by se mu mistry. — Než tak smýšleti nemůže poctivý člověk, tím méně poctivý Čech. — Pravda, od nejdávnějších časův musili slavní předkové naši v rozinilé a drahé té vlasti válčiti o život a jazyk svůj, o samostatnost a národnost. Pravda též nepochybná, že se nezřídka vtíraly obzlaště na dvory králův, knížat a pánův našich cizí mravy a obyčeje, cizí kroj a jazyk. — Pravda, že se ve městech obzlaště za posledních Přemyslovcův hrdě usazovala, mocně rozšiřovala němčina: ale z toho nic nás nemůže másti. Národnost naše a řeč všechny osudné ty boje a pohromy přechkala — překonala vítězně; jarý duch český jevil se v životě domácím i veřejném, jevil se na sněmích i ve právech země české, jevil se onou statečností, která bránila Otakaru přijmouti korunu říše německé, která nedala Karlu IV. přetvořiti dávných zákonů a řádů zemských. Ano, jarý duch český to byl, jenž v milé vlasti naši kláštery a chrámy naplnil a ozdobil výtvoři umění, nad nimiž — ač namnoze nezůstaly nám z nich leč zříceniny a zlomky — žasneme, vzdycháme, slzíme, pláčeme. A máme i jiné ještě zlomky, dražší a vzácnější nad všeliké výtvoři sochařské, rezbářské, malířské. — P. Šubert sám připomíná, že „drahý náš Hanka vynalezením tak zvaného

Kralodvorského rukopisu, t. j. jistého zlomku díla básnického, o slávě minulosti národu českého svědčícího novověkému básnictví českému položil základ.“ — Více nám netřeba. P. Šubert dokládá výslovně: Rukopis Kralodvorský, „zlomek“ básnického díla, svědčí o slávě minulosti národu českého. Ano, milý pane, máte pravdu, světitou pravdu! Nepatrné ty zlomky onoho básnického díla jsou — nad jiné výmluvnějšími svědky o slávě národu našeho — ale též svědky proti vám. — Nebo kolik mnedle z těchto krásných básní urodilo se v Čechách za časův té vychvalované reformace české? Ukažte nám jenom jedinký podobný kvítek, jenž by se byl rozvinul na výsluní onoho slunce, jakovým jest vám důsledně J. Hus! — My neznáme ani jedinké. Rukopis Kralodvorský není ovšem dílo básnické jednoho věku. Ze zlomkův těch zaznívají nám také oblasly dávných předkův našich, těch, kterým nesvítilo světlo Kristova evangelium: než podle Záboje a Čestmíra jest tam také „Oldřich“, jest „Beneš Hermanův“ — jest koruna všech „Jaroslav“. A kdo mnedle pěl nám Jaroslava? Jmeno velikého tohoto pěvce jest i zůstane bez pochyby tajemstvím; jedno však jest jisto: veliký tento pěvec byl Čech — byl vroucí citel Matěře boží, věrný syn Církve katolické. — I co nám na to řeknete, dv. ctih. pane, honosíme-li se my katolíci, že nejdražší zbytky národního básnictví českého zachovali, že nad jiné slavnější básně nám podali synové Církve katolické, ovšem sto a dvě stě let před počtem velebené reformace české, vyvyšované církve evangelické.

Než nám netřeba přestávati na těchto drahých zlomech — my můžeme ukázati vám i na jiná drahocenná díla, ježto vydávají svědectví slavné o bujaré síle i bystrotě a rázné činnosti ducha českého před počtem pověstné české reformace. — Pomineme zlomky a kusy básnické, připomínáme toliko Dalemila a Ondřeje z Dubé, Smila z Pardubic, a — Tomu ze Štítné. Není-li tento poslední hvězdou první velikosti na obloze českého národního života? Nejsou-li díla jeho starší, než reformace česká? A kdo z nás nehonosí se jimi před světem? Není-li tento Štítný slávou, Toma tento není-li chloubou našeho národa? — A tento slavný Toma jest náš — on byl věrným katolíkem. Ale již dosti o tom. Moli bychom poukázati na české překlady Písem svatých před Husem, mohli bychom vykazati se ne jedním ještě svědectvím, jak slavné byly doby národnosti české před Husem a bez Husa: než dosti! —

(Dokončení.)

D o p i s y.

Čechy.

V Praze dne 11. Března 1861.

[Nové dílko p. Frostovo: „Č. Tomáš a N. Michael.“ — Národnosti v Čechách. — Salebná politika věku.]

Za časův, kdežto se rozněcuje zášť mezi národy, zajisté nemalou to zásluhou, lidem bělmo snímati s očí a bratra mířiti s bratrem. — Zásahu takovou nemalou zjednal si v. kněz a přítel náš *Václav Frost*, mezi opatrovníky a pěstiteli hluchoněmých výtečník, jemuž rovného, jak známo, aby pohledal. Máje na zřeteli blaho a prospěch rozmilé vlasti, sepsal i vydal knížечku pod názvem „*Český Tomáš a německý Michal*“, rozmluvy to, kterými odstraniti hledí předsudky, jež má Němec proti Čechu a naopak. Rozumí se samo sebou, že řečeným spískem vane duch pravdy a lásky křesťanské. Nevychybaje se nížádné těžkosti a nesnázi, předsudky poráží pravdami, černé nazývá černým, svaté svatým, ať je kdekoli. Netaje a nepopíraje křivd a nátiskův, ježto se děly a ději Čechům, s druhé strany hledí, aby se nepřičítalo každému jednotlivci aneb celému národu násilné bezpráví, jež páchala politika. Jakož se v obecném životě stavi v popředí jazyk a národnost: tak i tuto o řeči a národnosti jedná se nejprvé. — Nebude od místa seřaditi zde za sebou pravdy, které jako zlatá zrna hrnou se za sebou.

„Jazyk každý sám sebou již jest svatý. Na hod Boží svatodušní Duch svatý sestoupiv v způsobě jazykův, zvláště ještě posvětil všecky jazyky. Je tedy jazyk každý dvojnásobně svatý; kdo pohrdá tím neb oním jazykem, pohrdá Božím darem a Božím svěcením.“

„Řeč jest dvojnásobně svatou duší národa. Dle duše stejné právo jest všem lidem. Podobně i dle jazyka sluší národům rovnoprávnost.“

„Kdožkoli by poutal duši toho neb onoho národa, tu neb onu národnost, prohřešoval by se zajisté proti důstojnosti lidské více, než lidokupece a držitel otroků v Americe.“

„Čiň si politika co číň; svaté Evangelium jde svou cestou, a oblažilo zajisté již více millionův, než politika tisícův.“

„Jako jazyk posvěcen jest co duše národa: tak posvěcen jest i vlast co tělo národa. Nebo výslovně dí Písmo: „Bůh uložil meze lidem.“ Milujmež tedy vlast svou pro Boha — buďme jí věrní, buďme horlivými vlastenci.“

„Na slovutné jméno (*Čech — Čechy*) — musíme své ucho navykati, v tomto jménu musíme se *obě národnosti* (Slovani i Němce) shlížeti co *jeden lid*, toto jméno musí nám býti cti a chloubou, pakli jinak nechceme zrádci slouti na své drahé vlasti.“

„Jsou v Čechách dva v těle jednom, totiž dva jazyky v jedné zemi, dvě národnosti v jedné vlasti, a dva národové v jednom lidu. Co Bůh sám jednou spojil, toho člověk nerozlučuj!“

„Tupí-li kdo celý národ, tupí tím zároveň sám sebe. Jest-li dle sv. Evangelium těžkým proviněním, hněvá-li se kdos na bratra svého, a dí mu: „Raka! — ty blázne!“ — jakým teprv proviněním to, tupí-li, dráždí-li celý bratrský národ? — A psáno-li: „Kdo by pohoršil jednoho z maličkých, lépe by mu bylo, aby zavěšen byl žernov na hrdlo jeho, a on byl pohřben do hlubokosti mořské“ — což teprv, kdo by pohoršil, uhněval celický národ? —“

„Na celém širém Božím světě snad žádná jiná země nevyrovná se naší rozmilé vlasti. Majíce všeho, čeho si duše jen žádati může do těla, na tělo, pod tělo, nad tělo, okolo těla a pro tělo, objímejmež se bratrsky a sepiatýma rukama děkujmež Pánu Bohu na-kolenou, že nám vykázal příbytek tak krásný, vzácný, drahý.“

„Vždy bývala, jest a bude pšenice osením, silou, jádrem, koukol ale přimíšením, výstřelkem (?), plévou. A o to právě se rozchází, aby se spojilo dobré obou národností jádro, jádro lidu českého k udušení koukole.“

„Každý národ jest důstojný, každá národnost posvátná, pročez nesluší, aby se špinila.“

„Ve vlasti máme medu dost, a nám není třeba, jinam (do Němce, do Frankfurtu) pro něj chodit. Kdo nemá radosti doma, jinde ji darmo hledá, a blázen, kdo pro to jinam chodí, čeho má doma nazbyt. Kdo ale kdáká pro Frankfurt, ten mi skoro připadá jako slepice, která zanáší.“

„Že mi kůže milá, nechci z ní vyskočiti, ale chci ji sobě napravit. Dnes nedám daně, zejtra je nepořádek v zemi a pozejtrí opustím chalupu a vezmu v paty.“

„Právě teď, v době obnovy a opravy, v době znovuzrození říše i vlasti, je nám svatého pokoje tak třeba, jako požehnané matce, která pracuje k porodu.“

„Čím jest kdo více křesťanem dle zrna a jádra, tím méně je stranníkem, tím více jest pro lid. Lid ale, a to je na dlani, lid

není stranou, lid je středem, zástupem, silou. Čím pak více je kdo pro lid, tím více se snaží, aby rozpoutal jej, tím je tudíž svobodomyšlnějším. Jedině jho, které šíjí jho jeho přeje, jesti jho Kristovo. Tímto jhem je přikázání lásky a ovocem jeho — nebeská útěcha.“ —

Již ale předkládaje, vykládaje a roz-bíraje tyto a podobné zásady, nemohl důmyslný spisovatel nezmíniti se o veřejných orgánech a o snahách vlastencův — národovcův našich. Staloť se to, jak sluší po spravedlnosti a lásce křesťanské. Máje na zřeteli Němce, netajil, kterak právě německé noviny osočující vlastence české, jako by Češi chtěli udusiti Němce a svobodu, usilují rozeštvati národ proti národu, kdežto české novinářstvo, čeští národovci přejí Němcům rovnoprávnost a svobodu rovněž tak, jako sobě. Rovně tak vyčítá i doličuje, kdo a proč roztrušuje semeno svárův mezi Slovany a Němci ve vlasti naší. A jak mistrovsky maluje nám důmyslný pan spisovatel onu politiku, která odcizující Bohu, což Božího jest, živí se klamy a šejdy na záhubu národům. „Pošmurný duchu samolásky,“ tak vece dotčený horlil, „tys ten lhář a vražedník od počátku. Co had byl jsi v ráji, a co antikrist přijdeš na konec světa. — V roku 1848 tys štvál národ proti národu, a tím jsi toužebně očekávaný plod našeho znovuzrození zardousil v samém již zárodku. Veliké daně, čtné vojsko, utiskování posvátných národností tys zavinil. Tys se postavil mezi trůn a lid, a tím jsi zatřásl naší milovanou říši až v základech jejích. A nyní, kdežto mocnár náš národům ruku podává, nyní ty opětně rypáš a števěš národ proti národu, stav proti stavu, abys opět koristil. Hříchem pak tvých hříchův největším, jest: že připravuješ národy o nejdražší poklad, chudý lid o jedinkou útěchu — o svatou víru. — Nebo tebou zavání svaté evangelium proto, žeš i ty je pojal do rukou svých, sobectvím učouzených, a žeš ho hlásal ze smrdutých svých plic. Tys zošklivil lidu nejdůstojnější stav na světě, stav kněžský tím, žeš ty ho pohladil svou nečistou, prašivou rukou... Vrchol však tvé veškeré chytrosti jest ten, že cokoli jako nepřítel seješ na cizé půdě, sám opět klidiš do vlastní stodoly, že totiž ošizenec musí ti býti zápalným beranem za šejdy tvé... Znáš tebe a vím, že svou chytrostí byl jsi a zvláště nyní jsi první velmocí ve světě. Však ve vlasti naší — dá snad Bůh — odbila hodina tvá. I trefí tu Goliáš na Davida, prohnáná politika na zkušeného, strizlivého, povážlivého, statečného, nábožného Čecha. —“ Tak píše, tak horlí, tak drtí

šlechetný kněz onu šalbu, jež vládu si osobí nad světem. Tak usiluje Němce i Čecha zároveň uchovati od závrativé šalby, od předsudkův, sporův a zmatkův záhubných šlechetný lidumil a drahocenný náš přítel, jenž sebe samého líčí, když dí: „*křestanem jsem, nad stranami jsem*; kde strana, tam se šilhá na jedno oko, tam se kulhá na jednu nohu. Jediný, k jehož praporeci přísahám, jest Kristus, král náš!“ — Znaje, jaké křivdy se čini národu našemu a předním jeho vůdcům, ohražuje nás a hájí na všech stranách, slovem pravdy a lásky. — Než vidím, že máje podati toliko návštějí, podávám jádro celého spisku. Nemyslím, že mi to bude smíti někdo bráti za zlé. Naopak, soudím, že tím ochotněji a vděčněji sáhne každý po knížce, kterou se mu tolik utěšených pravd předkládá. Bůh sám provázej výborné to dílce po všech končinách českých i německých — (vydánof zároveň i v německém vzdělání) a odměň bohatě šlechetnému spisovateli, že těží svědomitě svěřenou sobě bohatou hřívnou.

V Praze dne 12. Března 1861.

[Nač se při volbách zapomíná. — Nové časopisy.]

Ne nám náleží mluvití o politických pohybech a činnostech ve vlasti, v říši, ve světě. A v skutku, ač se po všech končinách českých i moravských dějí volby představenstva v obcích větších i menších, Blahověst, vítaje jinak každý krok na dráze ku předu, mlčel o dotčených volbách. Nyní všade již dějí se přípravy k volbám poslancův do sněmu zemského. Blahověst i v této důležité příčině musí a bude mlčeti. Než jedné věci nelze tu pominouti mlčením. Mámeť my Čechové po předcích krásné přísloví: „*Vše s Bohem a s rozumem*.“ — Prejeme sobě, aby se na dobré toto pravidlo nikde a nikdy nezapomínalo. Než Bohu zcl, místy se na ně zapomíná skutečně, a to právě, když by se ho nejvíce mělo šetřiti. — Naši stateční otcové, chodivájice na poradu o důležitých věcech obecných, před poradou bývali v kostele, i vzývali Boha za dar osvicení Ducha svatého. A to se již na mnohých místech nedělo; na den volb do rady obecné málo který volič zašel si do chrámu Páně, aby tam započal „s Bohem.“ — Nechat se to lépe opatří o volbách do sněmu zemského; nechat se v Praze i všady modlitby dějí za zvolení řádných, věhlasných, statečných a bohobojných poslancův; nechat voliči k volení berou se z chrámův od oltářův Páně! — Vše s Bohem a s rozumem! — Všakť psáno jest: *Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří*

jej staví! A to platí nejen o domu, nébrž i o vlasti! — Nuž tedy, ať se staví, do sněmu volí „s Bohem!“

To jedno, co nám leželo na srdci. Bohdejž by padlo na srdce těm, kterým to řečeno jest!

Než i jiné ještě věci máme na srdci.

U nás v Praze přibylý — přibudou tři nové časopisy, z nichž dva rázu církevního. Pomlčíme o nekatolickém týdeníku „*Hlasy ze Siona*“, jenž počátkem Dubna počne vycházeti, žádající sobě, abychom nikdy *nemuseli* hlasem pravdy obražovati se proti řečeným „Hlasům“. — Za to přejeme si, a přání naše bez pochyby se vyplní, že častěji budeme moci čtenářům svým sdíleti zprávy a výňatky utěšené z „*Ordinariatního listu Pražského arcibiskupství*.“ Nový list tento máje býti jako poslem a prostředníkem mezi Jeho Eminencí panem kardinálem a duchovenstvem, mimo nařízení Jeho Emin. pana kardinála obsahuje v sobě též důležité listiny sv. Otce, jakož i přiměřená pojednání, poukázky a návěští z oboru kněžského života. Máme před rukama již 4 čísla řečených listův a směle tvrdíme, že nelze leč utěšeného zdaru žádati důležitému a potřebnému tomuto věstníku kněžskému. Ostatně podotknouti sluší, že list řečený vychází jazykem německým, listiny papežské kladou se latíně a listy pastýřské podávají se též jazykem českým. Nepochybujem, že se dobré věci ovšem tím lépe poslouží, čím rychleji a častěji bude se výborný list tento dostávatí kněžstvu. — Bůh dej zdaru! —

Od Litomyšle, dne 5. Března 1861.

[Sloupnice. — Missie.]

Náboženská netečnost působením Josefínismu prošla všechny vrstvy společnosti lidské; v obcích jinověrci smíšených se však dovršila. Mezi všemi biskupstvími českými jest Královéhradecké v tomto ohledu nejvíce obmyšleno, a tu zase mezi farními osadami jest Sloupnice nad jiné obdařena. Nekatolíci zajisté mají tu 2 modlitebnice, 2 školy a helvetského pastora. Před osudným r. 1848 bylo ve farnosti 126 smíšených manželstev, z nichž dítky téměř na pořád nekatolickou modlitebnu navštěvovaly, a tudíž v dotčeném roce 73 osob najednou od sv. víry odpadlo. Bůh se slitoval nad stádečkem svým. Na den sv. Cyrilla a Methodia r. 1850 počala v Sloupnici první sv. missie v jazyku českém. Výsledek byl nejvýš požehnaný; odemřeli katolíci oživli; jenž se s úmyslem zanášeli, že od sv. víry odpadnou, poznavše cenu a lásku Církve své, vysoce váží si štěstí, že jsou katolíky. Touto missií dán míst-

nímu duchovenstvu pevný základ, na němž bezpečně dále pracovati mohlo.

Jakož ale r. 1850 Sloupnice první ze všech českých osad dosáhla milosti svaté missie: rovněž tak letos byla opět ze všech první, na kteréž se od 16.—24. Unora druhá sv. missie vykonávala. Dne 16. Unora byli ctihodní OO. ze shromáždění nejsvět. Vykupitele, Antonín Mastalír, Josef Machek, Ignác Zirnig, Jiří Kotyza, od farního duchovenstva a četné shromážděného lidu v průvodu do chrámu Páně uvedeni. Jak při missiích vůbec, učinil místní farář k osadníkům krátkou řeč, v kteréž farníky své vybízel, aby všechny své duševní rány odkryli ctihodným missionářům. Velmi příhodná byla úvodní řeč, jižto V. O. Mastalír posluchačům na paměť uváděl všechny milosti, jež od Boha obdrželi. Připomínaje, že on ze všech missionářů na první missii přítomných samojediný jest na živě, že i místní farář, jenž byl první missií zřídil, již jest na věčnosti — povzbuzoval posluchače, aby si obzvláště vážili milosti sv. missie, která přemnohému z nich bude snad posledním hlasem Boha, Slitovníka. Srdce lidu byla ujata. Na vzor největší necesty a nepříznivé povětrnosti býval chrám Páně přeplněn. Přemnoho domův zůstalo prázdno a uzavřeno, většina rodin teprv pozdě večír něco teplého požívala. Jako o závod se pospíchalo do chrámu. Za první missie býval ovšem kostel také přeplněn; tehdáž bylo zde též mnoho přespolních. Jelikož ale tohoto roku veliká necesta bránila cizým, byl kostel výhradně od farníků přeplněn; což jest potěšitelným znamením horlivosti uprostřed jinověrců. Na cvičení pro jednotlivé stavy, při sv. zpovědi a sv. generalním přijímání bylo lidí viděti, jenž druhdy nedbale přistupovali k stolu Páně. A ty slzy polících tekoucí, ten mír po tváři se rozprostírající, ta skroušenost, s jakou Tělo Kristovo přijímali, dosvědčovaly, co se ozývá v srdcích. Více nežli 1700 duší při této kající pobožnosti nasyceno chlebem andělským, kdežto počet katolických duší toliko 2105 obnáší. Na kázání o smrti, o soudu, o svatokrádežném přijímání, o setrvanlivosti bylo mezi posluchači pohnutí tak veliké, že pro pláč sotva bylo kazatele slyšeti. Velkolepé byly průvody při svěcení missionárního kříže, jež jeden soused na svůj náklad postavil. Bůh sám rač odplatiti ctihodným missionářům ty obtíže, ty horlivost, tu nepřemoženou trpělivost, kterouž se pro spasení duší našich obětovali. Nechceme, ano nesmíme zapomenouti na ta napomenutí, jimiž nás povzbudili; na ty prosby, jimiž nás k větší péči o jedinou

duši zapřísahali; na ty sliby, jež jsme Bohu učinili; na ty dárky, jimiž naše dítky po sv. přijímání potěšili. S pohnutým srdcem voláme: Zaplat Pán Bůh!

Mohloby se zdáti, že při druhé missii dojem již nebyl tak veliký, jako při první. Však tomu právě naopak. Pravdy Boží vnikají hloub, následkové jsou požeňnanější a trvalejší; ovoce tedy blahodárnější. — Za časův, jakové nyní na sv. Církve do-
rážejí, kde nevěra, zjevný odboj proti Kristu, neukrotná nenávisť proti sv. Církvi pojí se zřejmě se zradou a násilnictvím; v takovýchto dobách jest všude, zvláště pak v obcích smíšených, neobyčejných pobožností — a takových jsou sv. missie — k probuzení z náboženské drámy nevyhnutelně potřebí. — Proti smrtícím ranám nutno užívatí neobyčejných léčivých prostředků!

Druhé katolické země.

V Římě, dne 19. Února 1861.

[Pius IX. — Pinelli. — Garibaldi.]

Nebude od místa zmíniti se o řeči, kterou měl sv. Otec, uděluje svátost sv. birmování panenám v kostele „Trinità dei Monti.“ — Několik slov z řeči té jest významným obrázkem jeho krásné duše, jež miluje ovšem i ty, kdož jej nenávidí. „Ach,“ tak mimo jiné pravil, „jak málo jest těch, kteří pamatují, že na den birmování byli pomazáni za vojiny u vojště Kristově! Jak málo jest těch, kteří z čela svého nesetřeli spasitelné znamení kříže, jímž byli vyznačeni! Ale právě těm,“ doložil papež s hlasem pozdviženým, „ve jmenu Božím připovídám vítězství, a andělé již pletou jim věnce nevadlé. — Co se dotýče těch druhých mnohých, ústa naše neotevrou se nikdy, aby jim zlořečila. Milujeme ovšem i je, neboť jsou syny našimi; udělujeme jim požehnání, nebo jsou hříšníky, a jestliže se ještě jednou obrátí proti nám, jestliže rozdrou líno mateře své Církve, tehdy, modleme se, ahi modleme se, aby se obrátili a živi, spaseni byli.“

Tak mluví, smýšlí papež.

A víte, kterak jej nazývají, jak o něm mluví mrzci protivníci jeho? — Ach, jednu jedinkou proklamaci generála Pinelliho měl byste čísti a zhrozil byste se, jak rádí vášnivce tento na čele lidu, zbroceného krví. — Zde máte z jedné zlomek. Jest to právě ta pověstná, vydaná d. 3. Února v Ascoli. — Pinelli vece:

„Dástopníci a vojáci! Mnoho již jste dokázali a nic ještě není dokonáno, pokud nám zbývá něco ještě vykonati. Hrstka lotrovského plemene (t. j. lidu oddaného

papeži) zahnízдила se v horách: pospěšte vyplašit je odtamtud a buďte neuprositelní jak osud. S takými nepřáteli útrpnosti míti to něčest a zločin. — Jsouť to nyní natatí katané náměstka nikoli Kristova nébrž satanova, hotoví prodati dyku svou jiným, jak mile jim nebude dostačovati na ukolení lakoty jejich zlato, vyšízené na hloupé lehkověrnosti katolíkův.

My je zničíme, my rozšlapeme kněžského upíra, jenž mrzkými ústy svými od tolika věkův ssaje krev matky naší: mečem a ohněm očistíme krajiny, pokálené šerednou jeho slinou.“

Tak generál Pinelli. Který katolík nemusí se zhroziti takových řečí? Pius IX., otec křesťanstva, papež, to prý ne Kristův náměstek ale dáblův, to prý upír ssající krev Italie, to jedovatý brouk, jež sluší rozšlapati! — O toho nevděku, té slepoty a vzteklosti! —

A není Pinelli sám. Srovnajte s proklamací jeho manifest Garibaldiův, potkáte se s týmž duchem. „Strašlivý vrah“ — tak psal k študentům v Pavii, „zbývá nám ještě, vrah ohavný, nebo rozmnožený davy, nad nimiž vládne šalbou, vrah ohavný, nebo svatokrádecky obleká se v plášť náboženství... vrah ohavný, nebo se usmívá úsměvem satana — a tímto vrahem, ó mládeži, jest kněz!“ —

Již ale posuďte, kterak tací lidé nakládají budou se sv. Otcem, dostane-li se do rukou jejich. I zdá se, že v krátkce již přiblíží se a vtrhnou zástupy jejich do Říma. Vidoucimu věci zblízka bývá mi, jako bych slyšel již osudné „Ukřižuj!“ Odkud se vezme Simon Cyrenejský, jenž by pomáhal následovníku Kristovu nésti dřevo kříže na Golgotu? — Aj, najde se i ten, najde se Veronika, najdou ženy plačící, najdou se posléze svědkové, již bezděky budou vyznávati: Jistě náměstek Syna Božího byl tento! —

Od Varty v Únoru 1861.

S bolestí srdce, se smutkem a studem nucena se vidím, žalovati na ty, jež jinak miluje a milovala duše má. — Nemýlím se zajisté, že i vy truchlíte se mnou. Na sněmu pruském v odpise čili v odhlase, kterým odpovídá sněmovna hlasu královu při zahájení sněmu, navrhl známý baron v. Vincke, aby se řeklo: „jako Prusáci a Němci přejeme Italianům, aby vždy více utvrzovali jednotu svou. (Der fortschreitenden Consolidierung Italiens entgegen zu treten, erachten wir weder im preussischen noch im deutschen Interesse.) — Rozumí se samo sebou, že slovy těmito dáno na srozuměnou, aby již i Řím padl do rukou Viktora Emanuelo-

vých a stal se sídlem nového krále usjednocené Italie. A netajil toho v. Vincke, kterak nenávidí papeže a jak si přeje, aby se mu odňalo vše, čím vládne. —

Dne 6. Února hlasovalo se — a doatek v. Vinckeův přijat 14 hlasy. A odkud se vzaly tyto hlasy příznivé Kavouru i Garibaldiovi? — Ach, 13 mezi nimi jsou hlasy — Polákův. A to bolí srdce polské katolické, že se rodáci dali zaslepití šalebnou politikou a zapomenuli na víru, na podání, ježto nám zůstaly po předcích. Byloť to poprvé, že Poláci na sněmu pruském tak se prolhřešili proti své historii a úloze. — A jaký to nevděk! — Aj, Řím to jediná vláda, která po dnešní den ze svých knih a map úředních nevmazala milé nám jméno *Polonia — Polsko*. Řím jediný každého času, nemoha činiti a prospěti nám více, tož aspoň nás potěšoval, a domáhal se, aby se nakládalo s námi ne-li po spravedlnosti, to alespoň milosrdně, jak sluší chovati se k nesťastným. — A kdo tedy dal našim poslancům právo, takovým způsobem odsloužit se papeži, a hlas svůj hoditi na váhu, aby tím spíše stal se sv. Otec poddaným krále, stíženého klatbou? — Než pohříchu, stalo se!

Jak se zkormoutil sv. Otec, dozvídaje se, že i Poláci, jež tolik miluje, staví se do řad nepřátelských! — A co řeknou o nás přátelé i nepřátelé naši? — Ach, jedni i druhí již řekli. Přátelé naši katolíci ve Francouzích vytýkají nám to s patrnou bolestí; protivníci se radují, že mohou tím směleji tupiti nás.

A mnoholi jsme získali? — Kterak se našim odslouží za tu to necnou službu Kavour a Garibaldi? Čtěte denník řečeného ministra, „Perseveranza“ i dočtete se, zač nás pokládá. Podle jeho zdání Poláci jsou na závadě, že Rusko nemůže sobě anexiemi připojiti všechny krajiny slovanské! —

Bůh to již naprav, a dej, ať sv. Oci od jinud tím větší dostane se útěchy za hoře připravené mu syny katolické naší otčiny.

Kronika.

Z Prahy. Ohlášena v čísle předšlém slavnost sv. Cyrillo-Methodějská vykonávala se dne 9. Března způsobem již vyznačeným. J. Emin. p. kardinál, provázený p. t. p. kanovníky *Songerem* a *Hronem*, sloužil v památném Týnském chrámu Páně slavnou mši svatou a po ní zapěl „*Tě Boha chválíme*“. — Předě mši svatou bylo kázání, v kterém, jak toho žádala věc a příčina obzvláštní, valnému zástupu zbožných Pražanův připomínáno, že den sv. Cyrilla i

Methodia nám katolickým Slovanům jest dnem radosti — dnem děkův — dnem proseb, ať již pohlížíme na sebe aneb na bratry naše Bulhary, navracující se k jednotě sv. Církve. Kázání měl vydavatel Blahověsta, i pokládá si to za štěstí veliké a radost nemalou, že mohl onoho dne radovati se s radujícími a díky vzdávati Pánu s děkujícími za milost, které se otcům našim svatými apoštoly dostalo i po dnes dostává. Jak známo, povětrnost minulé soboty byla velice nepříznivá. Nic však méně nemalé množství zbožného lidu sešlo se k slavnosti této drahé a památné.

— Sbírký na dostavění sv. Vítského chrámu Páně, ku kterým J. Emin. p. kardinál o sv. Václavě překrásným listem svým vyzval diécesany, z většího dílu se již sešly. Vydaly 3348 zl. 18 kr. Mimo to i jinými cestami počínají docházeti znamenité dary. Tak zaslal nejmenovaný dárce 525 zl. r. č., J. Exc. p. biskup Králové-Hradecký 200 zl.

— Naši rodáci v Americe, jenž sobě ve státu Texas založili obec *Hostoun*, rádi by měli též i kněze Čecha i kostel svůj. Biskupem jejich jest biskup Gavestonský. Než Hostounským v Americe zdá se, že Čechu nejspíše pomůže Čech. A za tou příčinou vypravili k J. Emin. p. kardinálu našemu prosebný list (ovšem po česku) žádající, aby osádku jejich opuštěnou ráčil opatriti knězem, a zjednal jim ve vlasti pomoc k vzdělání chrámu. K tomuto konci bude se konati po arcibiskupství našem sbírka. Neděli příležitou mohou si duchovní pastýřové ustanoviti sami.

— V Praze v ústavu pro hluchoněmé vzdělává, zdokonaluje se na učitele hluchoněmých výtečný kněz Maršovský, lned od samého počátku horlivý to rozšiřovatel *Dědictví sv. Cyrilla i Methoděje*. Maje na zřeteli prospěch věci té svaté, mile rád hotov jest za prostředníka posloužití každému, kdož by chtěl přistoupiti k řečenému Dědictví. Zároveň podotýkáme, že jest také jednatelem Dědictví Maličkých. Kdožby kdykoli hodlal přistoupiti k jednomu neb druhému tomuto spolku blahoděnnému, k vel. p. Maršovskému se obrať nejlépe do ústavu hluchoněmých na Karlově náměstí. — I podotýkáme, že se při Dědictví Cyrillo-Methodějském údem stává každý, kdož složí 10 zl. 50 kr., nabývá tudy práva, podělenu býti výtiskem každé knihy, každého obrazu, jež vyjdou nákladem dotčeného Dědictví. K Dědictví Maličkých platí se jenom 2 zl.

Z Moravy. „Dnešního dne,“ čteme ve „Hvězdě Olomúcké“ č. 10, „oděla se Morava naše v roucho sváteční, — Moravané

slaví dnes výroční slavnost svých svatých apoštolů Cyrilla i Methoda. Ano, aby se vědělo, že sláva svatých oslavencův sahá i přes hranice, které stráží orlice moravská, tudíž i v Vídni živoucí Slované pamatují na povinnost svou křesťanskou a téhož dne 9. Března sešli se ráno k slavné oběti mše svaté, při které tane osvěcenému katoliku na mysli Ten, který se obětuje neustále za spásu člověčenstva, jedině vlil nebeský velecit obětivosti do hrudi svatých bratří slovanských, aby se věnovali opuštěným národům širé Slávie. A tak dnešního dne tam, kde tichá Morava protéká úrodné nivy Hany požehnané — i tam, kde nad Vltavou pne se královský hrad a dóm sv. Víta — tam, kde Dunaj omílá trůn mocnáře našeho společného, až tam, kde pase ovečky a beránky své milený pastýř slovanský Jiří Stroszmajer, všude, až snad i ve věčitém Římě, nad jehož Vatikánem děsná bouře duní — snad i tam dnes nějaký Slovan u oltáře sv. Klementa volá: Svatí apoštolové Věslávie, Cyrille i Methode, vyproste u trůnu Toho, který vede srdce lidská jako potoky vod, aby chránil otec křesťanstva a nedal zbořiti onen trůn, u jehož nohou se co bratři a sestry líbají všechny národnosti; -- vyproste, aby náš národ mučednický konečně dospěl tam, kam Vy jste ho ponejprv vodili, na výsluní křesťanské osvěty, svobody a samostatnosti.“ — Tak Hvězda! — Komu neplesá srdce, potkávejte se s takým křesťanským hlasem v „listu zábavném“?

— Na Moravě rozmáhá se patrně účta k sv. Klementu za příčinou vděčnosti, kterou chová Slovan katolík k sv. apoštolům našim sv. Cyrillu a Methodiovi. „Bude snad nepřihodnější,“ tak píše v Hlas-u dopisovatel z Rajhradu, „abychom si vyvolili některou neděli k obzvláštní účtě sv. Klementa, a pak celý ten oktáv pobožností veřejnou jemu zasvětili.“

— Milým dopisem z Přerova zavděčil se i nám ve Hvězdě nejmenovaný národovec, jenž píše: „Jak v církevních záležitostech tak i na poli školním veliký pozorovati lze pokrok. Sotva že *nová škola* vystavěna, počet dítek, navštěvujících s prospěchem učeliště, rok od roku tak se rozmáhal, že čtyry prostranné jizby školní nedostačovaly. Závadě té se vyhovělo zaražením *ústavu školních sester* pro mládež ženskou v předměstí Šíravě, k čemuž obyvatelé dle nejlepší možnosti své přispěli. I pro opakující mládež postarano se. Cvičení v kreslení a tělocviku atd. obětuje zdarma zdejší ingénieur při železnici. — Nenajdeme tak snadně čtení a knih milovnou mládež jako zde. Nespokojuje se

400 kusy z obou Dědictví vydanými a zde odbíranými knihami, než i soukromá knihovna zdejšího kooperatora (čítající 500 mravoučných a zábavných kněh), jakož i knihovna školní během jediného roku vzrostla na 150 knížek, vždy jsou na půjčkách mezi dítkami. K Dědictví Maličkých přihlásilo se 90 dítek.“*)

Z Vídně. Duchovní život a křesťanské smýšlení v Vídni vždy více se porušuje neunavenou snahou mrzkých novinářův, ježto se živí lžemi a vynikají tajemnou i zjevnou nenávistí proti Slovanstvu a více ještě proti Církvi. — Co divu, že se tytéž noviny sápadají na kněze a řády duchovní, které neohrožené staví se v obraně pravdy svaté a kázně křesťanské? — Nad jiné horlivěji a statečněji počínají si v tom ohledu kněží Redemptoristi, letošního roku v 6 kostelích kázání postní mívajíce. Mimo to konají od 9. až do 24. Března missie ve městě, tak sice, že během dvou týdnův budou Vídeňané výše 70 kázání moci slyšeti z úst neunavených duchovních synův sv. Alfonsa. Zdar a požehnání!

— Katolíci Vídeňští vidouce, jak nectně si vede žurnalistika nekřesťanská, zlehčující víru a lžemi osočující duchovenstvo, řády a zřízení Církve, vybízejí se na vzájem k odporu. „Nám,“ tak se ozývají veřejně, „nám přísluší, abychom pozdvihli a zastali se naší starobylé, etihodné víry, naší laskavé Církve, našich kněží, našich zřízení. Nebudeme my to již déle trpěti, aby nám několik lidí bez víry hanělo, což jest nám nejsvětějším, aby podřývali etnost našich deer, a naše poslušensví, naši věrnost, s kterouž jsme oddáni Církvi a papeži, uvozovali v posměch. Nuže povstaňme i sestavme se v řady proti žoldnérům zloby, nestydatosti a klamů. Netřeba nám sprosté zbraně, jakové užívají protivníci: nám třeba toliko s pravdou statečně postaviti se naproti nim. Každý z nás hleď k tomu přispěti, aby se při všelike pověsti, při každém pohoršení, vypravovaném v novinách, přišlo na pravdu; každý hleď vyšetřiti věc na místě samém, pak odkryj lež veřejně a původce i rozšiřovatele lži a ukládáv donuf, aby odvolali!“ — Bohdež, by to nezůstalo při pouhých slovech, ale co se navrhuje, radí, aby stalo se skutkem.

— U vlády nahlíží se, že služba,

*) Komu při takých zprávách srdce nezaplesá dikem k Bohu, jenž činí matku veselici se z dítek? — A Přerov jest mezi městy moravskými sídlo důležitě. Mimochoodem budíž podotčeno, že arciknězem v památném Přerově jest, nemýlíme-li se, nyní již Nestor mezi národovci z časův Jos. Dobrovského, výtečný kmet Fr. Navrátil. Pán jej živ ještě na mnohá leta! *Red.*

vyměřená kněžím u vojště, jest nedosta-
tečná. Za tou příčinou má se v té věci
státi náležité opatření a přilepšení. — Než
pamatuje-li se na duchovenstvo u vojště: —
a jsme povděční, že se to děje — mělo by
se též konečně uznati, že 210 zl., aneb
315 zl. a byt 400 zl. za nynějších časův
jedva stačí, aby kněz neumřel hladem
aneb nemusil choditi na žebrotu. Bůh to
naprav!

Z Uher. Pověděloť se v Blahověstu,
kterak usilují Maďari ze hřbitova Pešťan-
ského odstraniti Karmelity, kterýmž byl
kardinál primas na dotčeném hřbitově du-
chovní služby vykázal. — I bráno si k
tomu za záminku, že prý řeholníci tito na
kázaních bouří proti maďarské národnosti,
ve zpovědníci zneužívají moci své k ru-
šení domácího pokoje a při zemřelých vy-
konávají modlitby v takové řeči, které v
Pešti nikdo nerozumí a neuznává. — Proti
žalobám těmto důstojným způsobem ozval
se, převor (Cyrill Knoll) a dovedl, že není
pravdou, což se Karmelitům za vinu klade.
— „Bez péče o náš osud na příští časy,“
dokládá na konci, „každému protivníku po-
dávám ruku k smíření a ručím jemu, že
my i vzdálení odtud v lásce pamatovati
budeme na národ, který ctíme, na obyva-
tele města, kteří se nám stali drahými, a
že nikdy nezapomeneme na ty chyžky, jež
jsme obývali, na hroby, jež jsme zamilovali.“
— Avšak dodati sluší, že se kardinál pri-
mas Ostřihomský důrazně ujal celé té věci.

Ze Záhřebu. Jeho Emin. kardinál
arcibiskup Záhřebský Jirí Haulik po vše-
cken čas života svého na biskupské stolici
 vynikal nevšední dobročinností, a Záhřeb
bude mít po něm nejednu památku křes-
tanského milosrdenství. — Letos při 50leté
ročníci svého kněžství ustanovil se Jeho
Emin. na tom, že chce tolikéž i jiná města
svého arcibiskupství obmyslití štědrotou
svoji. K tomu konci složil 80,000 zl. a od-
kazuje některým městům po 12,000 zl., ji-
ným po 10,000 zl., jiným po 8000 zl. a
jiným posléze po 6000 zl. na fundaci k
podporování chudých bez ohledu na víru
neboli náboženství. — Takové činy mluví
samy sebou, dosvědčujíce, jak dobře má
J. Emin. na paměti, že statky a důchody
církve jsou zároveň dědinou chudých.

——* Od několika let již působí v Zá-
hřebu družina sv. Vincencia de Paul. V
předešlém roce vydala chudým na potravu,
oděv, palivo, byty, léky atd. 1188 zl. 53 kr.
Větších dobrodínů ale prokazují družci
osobní činností svou, navštěvujíce, poučeu-
jící a potěšující chudáky, jež sobě vzali
na starost. Vedle pravidel bratrských opa-
trovníků alespoň jednou za týden a třeba-li

ovšem i častěji navštěvuje opatrovance, těši
a povzbuzuje ho i druhé domácí k rádnému
životu; navodí je, aby chodívali na služby
Boží, připravuje je k sv. zpovědi. Stůně-li
chudák, opatrovník postará se o lékaře, o
léky aneb o místo v nemocnici, při ze-
mřelých též o pohřeb, o náležité opatření
sirotkův atd. Družina ta jest pod ochranou
J. Emin. p. kardinála.

Z Říma. Řím, jak se zdá, v krátkce
již dostane se do rukou Piemontských.
Cítíť to sv. Otec, ale neleká se. Když byla
před některým časem došla do Říma zpráva
o pádu a vzdání Gaëty, sv. Otec povzdych-
nuv sobě, řekl: „A nyní řada na nás.“ —
Nadarmo radí, napovídá Napoleon III., aby
se sv. Otec domluvil a smluvil s králem
Viktorem Emanuelem: Pius IX. pevně se
osvědčuje, že se nikdy nezahodí před olu-
pitem svým. Ano, nedávno prohlásil se
papež francouzskému vyslanci vévodovi
Grammontovi, že chce raději jak před-
chůdce jeho Pius VII. vzítí hál poutnickou
a jíti na vyhnanství, než do rukou sardin-
ských vydati Řím. Nechat si, doložil, císař
odvolá vojsko a sv. Stolicí zůstavi bez
ochrany: já co papež do posledního vzdech-
nutí zůstanu věren svému povolání a nikdy
nebudu jednati se zjevnými a do kletby
danými nepřátely Církve. Nížádná moc ve
světě nepohne mne k tomu, aby s mojím
svolením vedle hrobu knížete Apoštola Vik-
tor Emanuel postavil svůj trůn co jediný
panovník Italie.

Z Francouz. Senat svolaný k po-
radám do Paříže, měl — tak se očekávalo
s některých stran — ohlásiti se s přímlu-
vou za sv. Otce na obranu práva sv. Sto-
lice. Nyní již patrně, že i v té příčině na-
strojil si Napoleon senatory, aby mu radili
podle taktu, jež dává on. — Dva senatoři,
Larochejacquelin a Heckeeren, navrhovali,
aby se v odpovědi podané císaři žádalo za-
chování a utvrzení světské moci a vlády
sv. Otce. Než důvěrník Napoleonův Pietri,
princ Napoleon, ministr Billault určité
prohlásili, že již nestává světské moci pa-
pežovy, a toliko duchovní že zachovati
sluší. Hlasy katolických senatorův zůstaly
bez ohlasu. Senat zavrhl naprosto návrh
onen, týkající se práv, moci a vlády světské
sv. Otce.

Z Pruska. Na sněmu říšském v
Berlíně podán i přijat jest návrh, kterým
se doléhá na to, aby se ve všech zemích
německých zrušily zloprověsné herny, tak
řečená „pekla hráčův“. V takovýchto her-
nách hrává se o tisíce, a ne jeden hráč za-
platil to již ctí a životem. Než co z toho
jistým knížátkům a zeměpánkům německé
říše, že sobě každého roku několik ne-

šťastných hráčův z zoufalství jedem, kul-
kou atd. pomáhá ze světa? Řečeným pá-
nům se platí za výsady, za ochranu, již
propůjčují ohavným hernám, a peníze ve
vlastním měšci platí u nich o něco více,
než duše a štěstí, spasení lidské. — A
proto co se netrpí ve Francouzích, v Belgii,
v Prusích: trpí se až dosavad u malých
knížat německých, v Emsu, v Mohuči, v
Wisbadeně, v Baden-Badeně, v Homburgu,
v Frankfurtě atd. Podle návrhu řečeného
vznese vláda pruská ve Frankfurtě důraz-
nou žádost, aby se ohavná neřest ta vy-
klidila ze všech německých zemí.

Z Němec. V Mnichově založil se
spolek, jenž chce usilovati o zvelebení *po-
svátého obraznictví*. Že jest myšlenka do-
brá a věc žádoucí, spolek jedva povstalý
čítá již 100 údův.

Z Piemontu. Duchovenstvo v Pie-
montě čím dále tím hůře se má pod vlá-
dou panovníka, jenž se jmenuje osvobodí-
telem Italie. V Turíně samém jest již 17
kněží u vazbě. A proč? Kázali proti zá-
myslům ministrův, chtějících zavést občan-
ské manželství.

Z Kochinčiny. Vítěznými vojsky
anglicko-francouzskými a pomocí diplomaty
ruského zjednána jest v Číně křesťan-
ským missionářům i svoboda i role k čin-
nosti apoštolské. — Zatím ale touž dobou
přicházejí zprávy o novém pronásledování
kněží našich a křesťanův, jež v Kochin-
čině Tu Duc, císař Anamský, na celo vy-
hladiti usiluje. Zdá se však, že se i tomuto
řádění učiní konec loďstvem a vojsky, vra-
cujícími se z Číny.

Zápisky dobročinnosti.

— Jistá šlechtná paní v Mnichově vě-
novala hostitelně katol. tovaryšův 50,000 zl. s
tím závazkem, aby se cestující a povstávající
po nemoci společníci dotčené družiny přijímali
a opatrovali.

— Dne 20. Ledna klečel u oltáře BP.
Marie v kostele u Jesuitův v Manheimě chudák,
vroucně se modle. Nedaleko něho nalezal se
důstojník, jenž si povšimnul chudáka. Po mši
svaté přistoupil pak řečený důstojník k zbožnému
ubožákovi a tiskna mu do ruky 20 frankův, po
tichu pravil: „Kupte si kabát na zimu.“ — A
než se zpatoval obdarovaný, šlechtný dobro-
dinec byl již ten tam.

Paběrky.

— Nynější král pruský osvědčil konsi-
storním pánům krajiny braniborské, kterak uznává,

čeho jest potřebí. „V křesťanském státu, jakým
jest náš, třeba, by víra byla utvrzena a vše jiné
spočívalo na ní. Pokud to nebude: propadlo vše.
Já o tom smýšlím nejinak než můj nebožtík
otec a podobně jako můj nebožtík bratr.“

— „Hlasem“ Brněnským důrazně jak sluší
prohlašuje se p. M. P. proti lidem, kteřížto i na
Moravě krákají, aby se pobráním a prodáním
církvních statků pokleslým financím pomohlo.
„Takové oloupení Církve,“ praví, „bylo by nejen
ohavnou svatokrádeží, která nikde bez kletby
nezůstává, nébřž i také *oloupením národu sa-
mého*, kterýžby napotom na potřeby chrámové
a na vydržování kněžstva *nové daně platiti
musel*. Tolikéž zřejmo, žeby z toho na největší
ujmu národa toliko nepřátelé jeho kořistili, totiž
cizinci, cizojazyčníci a jinověrci, bohatí lichváři,
kteří by za balatku bohatstvo národa shrnuli
do svého nenasytného měšce.“

— Mezi dárky, jež věrní katolíci z vlasti
papežských, odcizených revolucionáry pod ochranou
krále Viktora Emanuela, sv. Otcí ustavičně po-
sílají, nalézá se velmi mnoho rozmanitých šper-
kův, jež nosí vlašské vesničanky.

— Jest to věc uvážení hodná, že denníky
a noviny Vídeňské, které hned zjevně hned
potají útoky činí na Církev katolickou, jsou
zároveň skoro vesměs jizlivými nepřátely naší
slovanské národnosti. Připomeňme si jenom
„Presse“ „Ostdeutsche Post.“ A předce pohříchu
nejeden z našich národovcův libuje si, když
„Presse“ a „Ostdeutsche Post“ obyčejem svým
hanobí Církev, przní její učení a podněcuje ne-
návisť proti ústavům a řádům církevním.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiěcesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Nodin*, kněz řádu křižov. na odpoč. v
Praze, bývalý děkan Karlovarský, rytíř řeck.
řádu nejsv. Vykupitele a švédského severní
hvězdy, dne 10. Března.

Vyznamenáni:

p. Josef *Čermák*, kaplan v Berouně, obdržel
právo synodalíí.
p. František *Rezníček*, I. kaplan v Staré Bole-
slavi, též právo synodalíí.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Vojtěch *Pelikán* za děkana do Stříbra.
p. Václav *Vondrák* za administ. do Vřetovic.
p. Fr. *Štolovský*, z řádu křižov., na pomoc k
sv. Havlu v Praze.

Konkurs vypsán:

Na faru ve *Vřetovicích*, patr. J. M. cis. Ferdi-
nanda I., od 6. Března 1861.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knižkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 53 kr.
celoroč. : 3 zl. r. 6.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na hod Boží velikonoční.

Mar. XVI. 1—7.

1. „Raduj se země, veselte se ostrovův množství, plésejte národové!“ — tot dnešního dne hlas Církve po všech končinách světa. Alleluja, Alleluja! ozývá se na nebi i na zemi. A proč? — „Kristus vstal z mrtvých, jakž pověděl.“ (Mat. XXVIII. 6.) — Základem spasení jest víra živá, pevná, nevýratná, bez ní nelze se libiti Bohu. Než odkud by vzala se víra v slovo Kristovo, kdyby nebyl vstal z mrtvých, jakž byl pověděl? — Zázrakem tímto dovršil Pán všechny jiné zázraky; zázrakem, že z mrtvých vstal třetího dne, jakž byl předpověděl, nabyli apoštolé, nabyli jsme ovšem i my plně jistoty, že všeliké slovo Páně jest pravda. A proto raduj se křesťanstvo: dnešního dne víra slaví své vítězství! — Víme, komu věříme — a víme, proč. Pane, slova věčného života máš! — Věříme, Pane: Ty dej, ať věříme vždy živěji, pevněji!

2. Víme, že Vykupitel náš živ jest, a že v poslední den z země vstanu a v těle svém uzřím Boha svého já sám a ne jiný. (Job. XIX. 25.) Tak doufá Job spravedlivý. A měl Job tolik jistoty o svém z mrtvých vstání, co máme ji my? — Nám vstal Kristus, vykupitel náš, to naše jistota. Nevstal-li z mrtvých Kristus: marná jest víra naše. Ale nyní vstal Kristus z mrtvých, prvo-

tiny těch, kteří zesnuli, a skrze něj všichni oživeni budou. (1. Kor. XV. 14. 20. 22.) Kdo by tedy nekojil se naději bezpečnou, věda, že který vzkřísil Ježíše, s Ježíšem vzkřísí i nás? (2. Kor. IV. 14.) A proto raduj se křesťanstvo dnes: — naděje naše slaví své vítězství. —

3. „Nebojte se!“ vece angel k ženám hledajícím ukřižovaného Pána v hrobě. „Nebojte se!“ Vstalt jest — není ho tuto v hrobě. Ale jděte, povězte učenníkům, že vás předejde do Galileje — tam jej uzříte, jakž pověděl vám.“ Hle, jak se tu láska potkává s láskou. Láska pudila ženy nábožné, že velmi ráno vyšedše z města, přišly k hrobu hledat Ježíše ukřižovaného — milovaného. Láska Ukřižovaného jim kyne ústy angelovými: „Nebojte se!“ — Vždyť milujete a „láska vyhání bázeň.“ — Pán vstalt jest; — není ho tuto, v hrobě, v zemi, ale živ jest a, jakž pověděl, tváří v tvář uzří jej, viděti jej bude každý, kdož věří v Něj, kdož Jej miluje. — A proto milujce Pána, již nebojte se. Kdo miluje, nezůstává v smrti, ale živ bude na věky, a Vykupitele, Pána, Boha svého uzří tam, kamž všechny předešel, ve slávě u Otce, kdež smrti nebude ani kvílení, ale radost dokonalá na věky. — A proto raduj se křesťanstvo! Dnes láska potkává se láskou, láska budí a množí lásku, láska slaví své vítězství.

Svěcení světla i svíce velikonoční.

Kristus jest světlo světa, světlo života, jež v plnosti své vzešlo světu dnem z mrtvých vstání. Vznesenou tuto pravdu připomíná Církev obzvláště na bílou sobotu svěcením ohně čili světla i svíce velikonoční.

1. Především *světívá se oheň čili světlo a kadidlo*. Dějet se *vně* chrámu Páně přede dveřmi. Oheň rozkřesá se z *oblásku* křesivem, načež se zasvěcuje *modlitbami* a zanícené světlo slavným *průvodem* vnáší se do chrámu, kdež pak po celý rok v lampě před nejsvětější Svátostí má hořeti a při službách Božích planouti na oltáři. Nic neděje se tu bez hlubokého významu. Kristus, onen kámen úhelní, který zavrhli stavitelé, tělem svým bezduchým odpočívá v hrobě jako povržený oblásek jeho člověčenství. Než právě z tohoto hrobu vyniká v den z mrtvých vstání jeho *božská moc*, podobná jiskře, jež vše proniká, osvěcuje, zaměčuje.

K prvnímu tomuto zasvěcení ohně čili světla druží se svěcení 5 hrudek z kadidla. *Kadidlem* tímto připomíná se bohu libá oběť, kterou Pán podnikl pro spasení a stal se původcem nového věčného života. Ze se hrudek těch *běře pět*, poukazuje na patero ran, kterými z těla Kristova prýštila se krev na vykoupení, očistění a posvěcení duší našich, z kterých se prýští život každému, kdož věří a spasení hledá u Krista.

2. *Průvod*, kterým se do chrámu Páně přináší posvěcené světlo i kadidlo, uvodí k paměti působení Krista Ježíše, jenž jsa světlem světa, vniká světlem pravdy a ohněm své lásky všude a každou duši věrnou osvěcuje i oživuje. I to důmyslným připomíná se obřadem. Kněz totiž průvodem přišed do chrámu, a má-li jahna, to jahren, zaněcuje z nového ohně na trianglu jednu svíci po druhé a sice první hned u dveří, druhou uprostřed chrámu a třetí u oltáře, provoláváje při tom hlasitě: „*Světlo Kristovo*.“ Obřad ten tuším sám sebou se vykládá. *Triangl*, svíce

trojitá na jednom kmenu, poukazuje na *nejsvětější Trojici*; víra v Boha v Trojici této jediného jest zajisté světlo, které nám svítiti počalo Kristem a nyní již v Církvi nepřestane svítiti.

3. Svěcení svíce velikonoční děje se u oltáře obřadem starobylým. — „Světíme svíci velikonoční slavně; abychom tudíž k srdci vzali si tajemství svatého z mrtvých vstání Páně.“ Svěcením tímto počínají vlastně již radosti velikonoční, svíce pak sama znamená Krista Ježíše, který slavným z mrtvých vstáním zármutek proměnil v radost. — Dotčená svíce musí býti z *čistého bílého vosku*, na znamení, že z čisté nepoškozené Panny ráčil se nám naroditi Spasitel; svíce ta jest *veliká*, připomínajíc tudíž svrchovanou moc Krista, jenž nám vstal z mrtvých; ona jest na způsob *sloupu*, jelikož Kristus Pán jest ovšem u vyšší míře jako onen sloup oblakový, kterýž lidu israelskému svítil na cestě z poroby egyptské do země zaslíbené. —

Při významném svěcení tomto zpívá se jedna z nejvelebnějších, nejradostnějších písní církevních. Jeť to píseň, v které se oslavuje Bůh, který padlému člověku nedal zahynouti, ale dal zaň Syna svého.

Kterak se uvyká lásce k bližnímu.

De Alf. Rodrígueza J. D.-d.

1. Chraňme se vši pomluvy, nemluvívejme nikdy o chybách bližního, byť byly sebe menší a známé všem i všude.

2. Nevypravujme nikomu věcí, kteréž se mluvily o bližním za jeho nepřítomnosti, zvláště když víme, že by se ho také vypravování mohlo nemile dotknouti neb způsobiti jemu mrzutost.

3. Nelibujme si v trpkých slovech, aniž povídejme, co by mohlo zarmoutiti bližního. Nezastávejme urputně svého náhledu. Neházejme se, netupme nikoho, alespoň pokud k tomu nejsme povoláni.

4. Zacházejme se všemi sobě rovnými mírně, vliďně, laskavě. Vyhledávejme příležitosti, jiným posloužiti v možných a dovolených věcech.

5. Neposuzujme špatně bližního, alebrž vyhledávejme spíše příležitosti, jak bychom jeho chyby omluvili. Vůbec o všech lidech hledme smýšleti dobře. —

Přední ctnosti sv. Odilona opata.

Z Bollandy kněz J. Felzna.

Opatrnost, jak praví mudrcové, záleží ve vyhledávání pravdy a v toužebnosti po dokonalejším umění. Touto ctností vynikal sv. Odilo tak, že vyhledával pravdy ni ve dne ni v noci nikdy neustával. Kniha k nábožnému rozjímání vždy bývala v rukou jeho, vždy bývala řeč jeho o písmech svatých, vždy směřovala práce jeho ku vzdělání všechněch. Jak sv. Jarolím učí Eustochium, obličej spějícího někdy list svatý, a opětě čtení občerstvilo, když procítl. Nic mu nebylo nad to v životě tomto milejšího.

Po čtení následovala modlitba. Jaké bylo při ní jeho vzdychání, jaké slz prolévání, obzvláště při svatě oběti nepoškrvněného Beránka: to ví toliko Duch sv., dárce této milosti. Nyní povím něco sice podivného, ale zajisté pravdivého. Když ho pějícího někdy na loži schvátila dráma, žal v ústech ani tehdy neutichl tak, že bys byl myslet mohl, že bdí. Procítiv ihned ale zase žal uchopil a dále v něm pokračoval. Myslím, že tehdy s nevěstou v písni Šalomounově mluvil: „Já spím, a srdce mé bdí.“ (Pís. Šal. V, 2.)

Spravedlnost, jak tomu mudrcové chtějí, dává každému, co jest jeho, nepřivlastňuje sobě ničeho cizího, zanedbává vlastního užitku k vůli obecnému dobru. Toto všechno se na něm ne v skrovné, nýbrž v hojné míře ukázalo. Nebo všem osobám všeho věku a všech stavů, jak toho žádá spravedlnost, povinnou čest prokazoval, ke všem se choval tak přívětivě, že se nic jinak než jako angel všechněm zalíbil. Knížatům a mocnostem křesťanským dle apoštolského vyřčení v ničem se nezprotivoval, nýbrž se k nim tak přátelsky a úslužně měl, že jako druhý Josef ode všech až ku podivu byl milován. Na důkaz této lásky ať vystoupí Rotbert, král francouzský, Adléta, matka Ottonů, Jindřich, císař Římský, Konrád a Jindřich, otec totiž a syn. Ti všickni oslavili ho přátelstvím, službami a císařskými dary. A co pak Štěpán, král Uherský, a Sanktius, král národů západních? Ti ač ho neznali osobně, a však, pohnuti jsouce svatou pověstí jeho, zavděčili ho sobě hojnými dary a milostmi, poroučejíce se pokorně do modliteb jeho.

Nesmím tu pominouti také kněží Páně a mužů apoštolských, Silvestra, Benedikta, Jana a konečně Klimenta dobré paměti, jichžto přízeň sobě Odilo v takové míře získal, že jim byl jako jeden z bratrů. Nebo kdoby si byl nepřál, aby mu Odilo byl přítelem, otcem a orodovníkem u Boha?

Radovala se Itálie, když Odilo přišel, radovala se obzvláště Pavia, jehož prosbou a snahou za časů císařův Jindřicha a Konráda vysvobozena jest od zkázy mečem a nebezpečností ohně. Radoval se také Řím, vládce světa, nad společností takového muže, kterýž ho častěji navštívil z lásky k sv. apoštolům a z touhy po nich. Vládaři, kněží, mniši plésali, když přišel Odilo, a milovali ho jako jednoho z nejdražších bratrů svých. A nyní již o nižších. On ctil starší jako otce, mladší jako bratři, stařeny jako matky, panny jako sestry, a všechny pokládal za hodnější sebe. Vůbec se všemi měl přátelské obcování a spásitelné rozmlouvání. Nikomu nebyl obtížným, nikomu nevhodným, cti žádostivým ani dost málo, cizího statku sobě neosoboval, ba spíše ze svého jinému s veselím uděloval. K vůli obecnému dobru vlastního užitku zanedbával. Dobročinnost a štědrost, kteréž také k spravedlnosti náleží, tak přísně zachovával, že jimi za našich časů nade všemi ostatními ve svém stavu předčil. Nebo nejen všem dobře činil, nýbrž také těm, jimž mohl, ukazoval se štědrým. Více se radoval z toho, co dal, nežli z toho, co vzal, maje na paměti vyřčení Páně, že „*blaženější jest dáti nežli bráti*.“

K chudým byl tak štědrý, že bys ho byl spíše držel za mrhače, nežli za dárce; neboť se více radoval, moha dávatí almužny, nežli kdo jiný, získal-li peněz. A co mám ještě říci? Odilo byl holí slepých, pokrmem lačných, nadějí bídných, potěšením zarmoucených. Srdečnou milosrdností oplýval více nežli se říci může, a pokud mu lze bylo, od milosrdných skutků svých nevykloučoval nikoho.

On byl na tuto ctnost tak bohatý, že mnohdykrát za příčinou štědroty své výčitky slyšel. Ale uměl na ty výčitky krásně odpovídati. „Já chci,“ říkával „raději z milosrdenství milosrdeně souzen, nežli z ukrutnosti ukrutně odsouzen býti.“ Nebo, jak dí sv. Ambrož, dobrý člověk jest milosrdný, který, když jiným pomáhá, sobě dobře činí, a cizím lékem hojí své vlastní rány. On jest člověk, jenž umí odpouštětí. On následuje cest Kristových, který vzav člověčenství, raději chtěl na tento svět přijíti co spasitel, nežli co soudce. Pročž i tento sv. muž, jak jsem svrchu řekl, chtěl raději viny odpouštětí nežli souditi.

Co mu někdy obětováno bylo, to rád přijímal, aby měl z čeho dávatí chudým. Vyplňovalo se na něm, co praví sv. evangelium: „*každému majícímu bude dáno, a bude hojně míti*.“ Nebo za časté viděli jsme měsíc jeho tak vyprázdněný, že neměl ani coby bratrům dal, a z nenadání přišla do-

statečná pomoc, kterouž lze bylo utišiti nárek prosících.

Když za času jeho po mnoho let veliká bída panovala, sv. Odilo ku prospěchu nuzných a chudých mnoho kostelních nádob a znamenitých ozdob polámal, mezi nimi také císařskou korunu Jindřicha císaře, soudě za nehodné, takových věcí odepřiti chudým Kristovým, pro kteréž prolita jest krev Kristova. Sv. Vavřinec velebí se božskými i lidskými výroky, že poklady církevní rozdál chudým, k němužto ač se neopovažujeme ho přirovnati, a však mu v této ctnosti přede všemi lidmi, co jsme za nynějšího času viděli, dáváme přednost.

On pomáhal, komu mohl, a nemohl-li, prosil jiné, aby se smílovali a pomohli. Nebo za dotčených časův tak velikého hladu, když nebyl s to, aby bidám všech pomohl, vidali jsme ho, an chodil po všech i kostelích a radil knížatům, boháčům i nezámožným, by dávali almužny, k milosrdenosti je sladkými slovy usiluje vzbuzovati, připovídaje jim za to úplné odpouštění hříchů. Na ten způsob mnoho tisíc chudých vyvázlo z nebezpečenství hladu a smrti.

Statečností záleží v tom, když se žádného nebezpečenství a vůbec ničeho ne bojíme kromě hanebnosti, a když umíme neštěstí rovněž tak snášeti jako štěstí. Jak statečný byl sv. Odilo v podvracování nepřátelských úkladův, jak trpělivý v snášení protivensství, těžko nám vysloviti. Viděl bys v něm toto výhradní právo trpělivosti, že se těm, kteří ho urazili, jako druhý David větší láskou a dobročinností odměňoval, a k těm, jenž ho nenáviděli, zvláštější dobrotivost zachovával. Ani neštěstí nemohlo ho poraziti, ani štěstí pozdvihnouti.

O jaké útrapy, jaké pronásledování od domácích i od cizích vystála tato sv. duše, a krom toho jaké těžkosti tělu svému způsobovala postem, bděním, modlitbou! Směle se může říci, že své tělo před očima Božíma k takovým vazbám odsoudila, že je ztíží snést mohlo. Drsné houně visely vždy ze spod na těle jeho, svrchu ale prostřední a obecný oděv.

Mnohonásobné práce podnikl pro pokoj Církve a pro blaho bližních. Pokoje všechněch vyhledával i s vlastním nebezpečenstvím svým. Ty víš, dobrotivý a milosrdný Ježíši, zes ke zkoušení trpělivosti jeho po drahý čas těžké bolesti a hořké trápení tajně na něj dopouštěl, a že on v nich mysl zachoval nepřemoženou, jako dobrá země užitek přinášeje v trpělivosti, a říkáje, že těžší tresty zasluhuje, nežli snáší.

Strídmost, poslední z hlavních ctností,

zachovává míru, způsob a pořádek v mluvení a činění. Touto ctností sv. Odilo tak vynikal, že ve všech činech a rozkazech míru držel, pořádek zachovával a až ku podivu byl uvážlivým. Posty sobě dle síly neb slabosti těla ukládal, a všeho, co se předložilo, tak požíval, že se i vrtošivosti vystříhal, i zdržlivosti ostříhal. Oblek jeho nebyl ani stkvělý, ani špinavý. Vážnost mravů veselostí čela mírnil. V napravování vad byl přísný, v odpouštění milostný, a v obojí případnosti rovnomyslný.

Opouštění klášter.

II. (Pokračování.)

Od onoho večera v háji jal jsem se do pořádku uvozovati věci své. Tu ale odkryla se mi propast, nad kterou jsem se octnul. — Dozorce, že jsem mu řádně neplatil, zanedbal hospodářství; zprávce, věda, že o nic nedbám, dbal o sebe a dělal co chtěl; mé dluhy a výlohy schvátily — uvedly mne na mizinu. Druhdy sice již nejednou jsem si připomenul, že brzo doberu se dua i zůstanu na holičkách: než nikdy nezhrozil jsem se chudoby, miziny, jako nyní, když mi lze bylo pomýšleti na žádoucí sňatek s Sofií. Vida, že na svém statku již nejsem pánem, zhrozil jsem se sám sebe. Já věděl, že matka dcery nedá nuzafi s holýma rukama. Mimo to nesměl jsem ani tomu chtiti: drahá Sofie má, uvyklá na život příjemný, se mnou byla byse octla v bídě a nouzi.

Několik dní trápila mne bolest a úzkost nevýslovná. Já nikam nevycházel. Doma sedě, chvílemi plakal jsem jak děcko, chvílemi pak byl jsem němý jako socha z kamene. Nezřídka pokoušelo se o mne zoufalství. Posléze odvážil jsem se hledat potěchy u nejdražší důvěrnice srdce svého. Než já nebyl k poznání, tak že se všickni děsili, vidouce mne proměněného a jak bezduchého. Sofie znamenajíc, že mne cosi lhněte, ráda by se byla doptala příčiny mého trápení. Než nadarmo usilovala mi nevýslovnou přívětivostí svou rozvázati jazyk, otevřiti srdce. Čím více mne uchvácela krásou dobrotivá duše, tím bolestněji svírala mne zoufalost, že se jí budu muset odříci. — Ach, nikdy a nikterak mi nelze vypsát muk, jež mi tehdaž srdce trhaly na kusy. Každá

návštěva u Želvieckých, každé pousmání Sofie, každý paprsek její dobroty množily mé bolesti. Ach můj Bože, vzdychával jsem nezřídka, kdybych se nebyl stal marnotratníkem, rozhazujícím peníze na nectné kratochvíle a rozkoše, jaké štěstí kynulo by mi pod střechou mých dědův. A nyní po všem veta! Poklad můj ten tam. Nejednou vzchopiv se odešel jsem, nedav jí ani „s Bohem!“

K útrapám těmto přidružila se nová muka. Dobrá Sofie, vidouc můj smutek, a nevědouc, kterak by mne potěšila, sama též stala se zamýšlenější, a slábla, chřadla viditelně. Než sláblo-li tělo, duše více nabývala půvabu, vždy krásněji jevila se přede mnou. Oči její planuly přepodivným leskem; její kročeje, hnutí, postava, vše bylo při ní tak lehké, jako by již nebyla poutána tělem; na jejím čele tichá zamyšlenost vanula jako hebounek obláček na jasném nebi. Nechtíc se vtírat do mých tajností, chránila se tudíž všeho, čím by lze bylo zavaditi o ukryté rány mé duše. Na tváři její ohrážela se křesťanská resignace; řeči a rozmluvy její, oslazované dobrotou, provázené sladkým úsměvem, vždy na novo uvozovaly mne k Bohu, jenž jest pramenem a darem potěchy v každém soužení. Nejednou sedě mlčky po celý večer, poslouchal jsem, jak mi s neobyčejnou vroucností mluvila o marnosti tohoto světa i všech lopot vezdejších, o božské dobrotě a prozřetelnosti a obzvláště o budoucím životě. — Druhdy se mi přifílo, vzpomínala-li na smrt; druhdy jsem ji prosíval, aby zůstala na zemi, neunášela se ještě k radostem nesmrtedlným: nyní ale, vida, že se jí budu muset odříci na zemi, rád unášel jsem se s ní na křídlech čisté a svaté duše do jiného života v blažené věčnosti. — A jak možná bylo neunášeti se a nevěřiti v rajské radosti, když ona sama zdála se mi býti bytostí, jež více nebesům náležela než zemi?

Za takých trapných časův dělo se mi jak rybě pod ledem. Hledaje pomoci u lidí všude potkával jsem se toliko s kamennými utuhlymi srdci. Já měl strýce bohatého bezdětného, který si ukracoval život sbíráním a počítáním peněz. Domyslíte se, jak mne

uvítal, když jsem se uchýlil k němu, žádaje za pomoc v těžkých nesnázích. — Strýc rozhněvaný odbyl mne co marnotratníka. Tím klesla mi poslední naděje; nezbývalo leč očekávati, až udeří hrom do zřícenin blaha mého na tomto světě.

Onoho času častěji než kdy jindy navštěvoval mne pan Vraněvský. Byl to muž asi čtyřicetiletník, jenž se nosil vždy podle nejnovější mody a býval učiněnou zdvořilostí. Než na tvářích, ač vždy pohrával usměv, ohráželo se mu cosi tvrdého a nedobrého. Mluvíval nejraději o lidumilnosti, dělal se, jako by celý jen hořel nadšenou péčí o dobré člověčenství. Jakým ale byl lidumilem, nejlépe okoušeli na statcích jeho sedláci, jimž takoruka kůži odíral s těla. Že byl obratný v řeči a uměl se tvářiti, jak bylo vždy právě v hod: bezděky otvírali mu domy lidé, kteřížto jinak byli zaujati proti němu. S bohabojnými bohabojný, ve společnosti s nevěrci bavil se tovaryše úštěpky a rouhačnými důvtipky svými. Mezi prostopášnou mládeží býval učiněným hrdinou; nikdo neuměl píti tolik co on, nikdo neznal tolik historek a šprýmův, nikdo nedovedl ovšem i plzkými řeči tovaryšům lehtati uši právě tak jak on. Ano, panáček, jenž po boku starých matek rozmlovuává s mladými dceruškami jejich, vážně velebil ctnost a nařikal na prostopášnost nynější mládeže, mládeži této propůjčoval se za mistra i vůdce na cestě prostopášného života.

A pan Vraněvský znal se v každé věci. Nezřídka divil jsem se, naslouchaje jak umí s damami hovořiti o kroji a stroji, kterak jim vykládá umění a vytýká vady toalety. Ano, obratný tento pán dovedl mluvívati o věcech, s kterými se byl nikdy neobíral, kterým sám hrubě nic nerozuměl. Tak viděl jsem jej, an s bohoslovcem hovoří o bohosloví, s lékařem o vědě lékařské, s lučebníkem o lučbě, ač se byl nikdy s dotčenými naukami neobíral. I co divu, že zdvořilý, úslužný, důvtipný a kratochvilný pán rád býval vidin ve společnostech a na zábavách? Říkalof se o něm sice, že se zboží svého dodělal způsobu všelijakými, a že i nyní ještě nectnými prostředky rozmnožuje své jmění. „Než co

po tom komu?“ myšleno sobě. „Pan Vraněvský jest příjemný společník a mimo to nerádno, vybízeti ho na souboj, — drážditi ho pomluvami, odmluvami.“ A v skutku, ostrý a špičatý, ohebný a hladký jeho jazyk byl zbrani, které se možná bylo lekati. A tak ze strachu mlčeli, nýbrž i dvořili se mu ovšem i ti, kdož ho lépe znali.

(Pokračování.)

Ceská národnost a evangelická Církev.

(Pokračování.)

Již ale dejme tomu, že *nechtěl* p. Šubert tvrditi, jakoby po celých šest věkův před Husem byl národ český národem na polo zemřelým, mrtvým, a národnost česká — beze vší slávy, — a on toho výslovně nevrdí nikde: můžeme-li pak přisvědčiti slovům: „*Nejslavnější doby vlasti české jsou také nejslavnější doby evangelické církve.*“ I tu jest p. Šubert na omylu. — Chce-li, my mu to dokážem. — Nauka Husova, učení bratří Tábořských, zásady jednoty českých bratří, a konečně hotové luteranství panovaly v Čechách asi 200 let — od r. 1420—1620. A tu již nechat nám poví p. Šubert, která to doba evangelické církve během dotčených dvou věků byla opravdu veleslavnou? Kdyby nám byl řekl: „Válečnou slávou nikdy nevynikali Čechové jako za Žižky“: tož bychom jemu přisvědčili bez rozpakův. Kdyby nám řekl: „Na stolci českém nikdy neseděl panovník nadanější a statečnější nad Jiřího z Poděbrad“: i v tom dali bychom jemu za pravdu. Kdyby tvrdil: „Jan Amos Komenský nad jiné důmyslnější, ba nejslavnější horlitel o napravení škol byl českým bratrem“: my bychom i více ještě řekli. — Než byly dotčené časy za Amosa Komenského, za Jiřího z Poděbrad, za Jana Žižky nejslavnějšími dobami vlasti české a zároveň nejslavnějšími dobami církve evangelické?

Za časův Žižkových — to pravda — panovali v Čechách Táboři a jiní stoupenci Husovi: — katolíci namnoze museli skrývati se v cizině aneb na hradech několika mohutných pánův. — Ale jak to vypadalo tehdy v Čechách? — Kláštery a chrámy pálily a bořily se, hrady a města obracely se v popel, vesnice a dvory mnohé zmizely na prsto; všeliké pohromy občanské války, kde občan s občanem, bratr s bratrem na vzájem se vraždí, přišly tehdy na milou vlast naši českou a moravskou. Pravda, že nikdy prvé ani za potomních věkův Čechové neproslavili se válečnými skutky v té míře, jako za časův, kdežto jim vé-

vodili Žižka a Prokop Veliký; vítězství dobyta u Prahy, u Vyšehradu, u Hory, u Ušti, u Tachova, u Domažlic atp. naplnila svět postrachem i obdivem českého jmena; válečné jízdy do Slezska, do Mišně, do Němce, do Rakous, do Uher zjednaly Čechům slávu nepřemožitelnosti. Ano, my nad to ještě přisvědčíme, že vítězstvími, kterými rozprášeno tu Němce tam Uhry, posléze octly se Čechy na vrcholu své moci světodéjné, a papež i císař 12letými válkami donuceni jsou, cestou mírných úmluv pokoušeti se o narovnání s Čechy, jež byli *nedovedli* pokořiti brannou mocí celé střední Evropy. — Posléze i to dodati sluší, kterak u Žižky, slavného tohoto vůdce Táboritův, i u Prokopa Holého, mimo vroucí lásku k jazyku českému i slovanskému, myslí důvtipu, ramenu síly, zbrani zdaru dodávala myšlenka, že se válčí „pro vysvobození pravdy zákona Božího“ čili — pro utvrzení reformace, počaté Husem a působené následovníky jeho, hlavně u bratří Tábořských.

Než dejme tomu, jakož i dáváme, že onen věk válek husitských za Žižky a Prokopa Holého byl dobou největší slávy *válečné* to jedno již, jak se nám zdá, *není vrcholem* ni *blaha* ni *slávy* a *moci* národní. I tážeme se, zkvítala-li tehdy v národě českém Církev, oplývala-li vlast naše blahem a bohatstvím, rozkvětem vzdělanosti a ušlechtilosti života? — Nechat místo nás odpoví velmistř dějepisu českého Palacký. „Národ český osmiletým válčením *utrápený*“ — tak píše při roku 1427 — „počal již chladněji vážit, jak přičiny a účinky, tak i prospěchy a škody z úsilného namáhání svého.“ — „Národ *rozdělený* a *rozsápaný* ve strany a roty, neznal více organické jednoty a celku svého.“ — „Novoty v učení a víře byly pak hlavním pramenem bouří národních. Vítězové nad protivníky doma i vně, nemajíce se co báti nepřátel zahraničních, zabředali tím hlouběji do různých a válek domácích. Hřísné dítě svobody, nejednomyslnost a nesvornost plodila v Čechách různice, strany a roty. Nestejné smýšlení působilo vždy nové nepokoje, a proměny ve zprávě hlavního města Prahy i mnohé tudíž nesnáze v obecných věcech zemských.“ — A trvalo to léta, než různé v národu strany, strápené strastmi a svízely, potřebu cítily urovnání sebe vespolek, stůj co stůj.“ — Tak a podobně Palacký. A v jakém stavu nalézala se země česká za onoho času, když různé ty strany z většího dílu počaly cítiti potřebu konečného urovnání sebe vespolek, stůj co stůj? Čtrnácte let (1420—1434) trvaly války husitské. I kolik mnedle shledali

bychom v Čechách měst, ježto za těžkých oněch časův, tu od té onde od oné strany *nebyla* postižena krveprolitím, ohněm a podobnými pohromami války? — S těžkem, tuším, jedno druhé. Nejedna z nich, a to po několik let, učiněnou byla pouští. A co vesnic a dvorův, tvrzí a hradův zmizelo celkem! Kdo sečte, co dobrých lidí zahynulo tu mečem a ohněm, tam nouzi, hladem i morem? — „Téměř třetí díl země spuštěn jest válkami a mory, sídel zeman-ských množství přílišné v každém kraji jest zahubeno a rozbořeno, tudíž pak i zemané zřídli v zemi.“ — Tak svědčí svědek slovuťný Kornel Všehrd. A kdo bořil, hubil dotčená sídla? — Tu Pražané, tam Táboři, zde páni pod jednou, onde zas pod obojí. V samé Praze nelépe se vedlo. Málo která, tuším, jest v Praze ulice, která by nebyla za oněch let skropena krví českou; celé menší město Pražské se všemi chrámy a kláštery výmy zapáleno a pobořeno r. 1420; — ve slavném chrámu Páně u sv. Víta podrceny jsou vzácné obrazy, oltáře, sochy, díla to umělecká; — na Starém městě neušetřeno vzácného chrámu sv. Klementa, sv. Anežky; podobně na Novém městě nad jiné krásnějšího chrámu Karlovského a jiných. Neobstál tehdy ani staroslavský, posvátný Vyšehrad: královské síně a hroby, památné kaple a velebný chrám, vše obráceno v zříceniny. A *kdo* mnedle a *kdy* rádil tak divoce po všech končinách slavné otčiny naší? Ach, tak divoce řádili „Pražané“ a „bratři“ horlíci „pro pravdu zákona Božího“, stoupenci oné reformace, kterou se honosí p. Šubert, a to za časův, když v Čechách krále i papeže předčeno antikristem, když vévodil Žižka, panovalo husitství úplně, neobmezeně. — A takové časy, kde národ rozdělený a rozsápaný ve strany a roty hubil dědiny a města, bořil chrámy a oltáře, rušil vzácné výtvoř umělecké, obrazy a sochy, takové časy, kde bratr po krvi a jazyku vraždil se s bratrem, jenž nesměl, nechtěl, nemohl odstoupiti od víry své, již měl po předcích, kde takorůka všickni napořád zabředali vždy hlouběji do různic a válek domácích, kterými hynuly orba, průmysl, obchody a živnosti, hynuly blahobyť a rád, hynula vlast: *takové* časy směl by pan Šubert nazývati nejslavnějšími dobami české národnosti? — V evangelium modlí se Kristus za své učeníky, aby „všickni byli jedno“; apoštol národův káže: „Jednomyslní buďte!“ on se rmoutí, doslýchaje, že jsou různice, sváry, roztržky mezi bratry: a kazatel, jenž se nazývá sluhou evangelia, směl by nejslavnější dobou evangelické církve nazývati čas, kde národ náš český rozdělený, roz-

sápaný ve strany a roty hubil vlast, mrhal sílu a proléval krev svou v různicích, svárech a válkách domácích? — Po našem zdání nelze, aby křesťan mohl věk, v kterém se národ rozptyluje na různé strany a novotami u víře schvácen jest do bouřek a válek domácích, k vůli válečné slávě nazývati dobou nejslavnější kterékoli národnosti a církve! Co se nás dotýče, my se skroušeným srdcem děkujeme Bohu, jenž ráčil ovšem i Žižky užiti na obranu a zachování národu českého, ježž rozlicený král Zikmund hodlal zahladiti: avšak tuším, že nám i p. Šubert bezděky přisvědčí, tvrdíme-li, že doba sebe stkvělejších a slavnějších vítězství Žižkových, Prokopových, není — nejslavnější dobou ni církve ni národnosti.

(Pokračování.)

Prodej otroků v Americe.

Dvě leta uplynula od té doby, co se přihodila událost, zraky mnohých obyvatelů jižné Ameriky na se poutající, — Ameriky, pravíme, kteráž pokrokem civilisace neméně se honosí, než u nás Anglicko.

Jednalo se o *prodej otroků*. Ano, bohužel, o prodej otroků jednalo se — ne mezi divochy — ale v lidu civilisovaném, v lidu, jenžby rád celý ostatní svět podle *obchodnických* zájmů svých sformoval.

Bylo to na počátku měsíce Března roku **1859**, kdež se tato pravá *tragedie* života lidského provozovala v Georgii, v městě Savannah.

Odbývalyť se v městě tom druhdy jízdy o závod, i bylo k těmž účelům zbudováno více *stájí* pro koně a některé *kolny* na vozy. A hle, *tyto* místnosti staly se prozatímním příbytkem otroků, asi na 4 dni před veřejnou dražbou dopravených, do Savannah. — Bylo zajisté nešťastných „*human-chattel*“ (t. j. *člověčího dobytka*, — jak jemnocit Američanův je pojmenoval) těchto, počítaje muže, ženy i dítky vesměs, **436**. — V prozatímním obydlí svém — v chlévích svrchu dotčených neměli ovšem velkého pohodlí. Ani stolů, ani sedadel tu nebylo; všickni musili seděti, jísti i spáti na holé podlaze! Potrava jejich záležela z rýže a fízoli, někdy uštědřeno jim skývu žitného chleba.

Aby se vše na vlas výstavě dobytka podobalo, chodili sem po celé 4 dny kupci se dívat na to „lidské zboží“; byli to lidé, kteří se mezi vzdělance čítali, peněžníci, majitelové rozsáhlých pozemků, spolu však lidé bezcitní, suroví, o Boha a vůli jeho nehrubě pečliví. — Chodili řadami otroků, a každý prohlížel, které to „zboží“ se mu lépe hodí. Tu spatřujeme kupce, an otvírá

ušpiněnýma rukama svýma ústa černochova, a na zuby se dívá; pak ohledává na rukou i nohou svaly jeho jsou-li dosti vyvinuté; jiný zas poroučí onomu otroku, aby sem i tam se procházel a ukázal, že není chromý; jiný se musí shýbati a stáčet i v pravo i v levo, aby se vidělo, není-li některý úd jeho chybny. — Mnohý černochoch, vida před sebou státi muže poněkud vlnidného vzezření, nadál se, žeby se mu u takového pána dobře vedlo, i počal se mu sám vychvalovati, vypravuje, co umí a k jaké práci žena i dítky jsou schopny; slibuje, že bude pracovati do unavení. — Leč kupec úšklebně se usmívaje — odchází — ještě nenašel „své zboží.“

Dne 3. Března 1859 odbyvala se konečně veřejná dražba. Majetník otroků byl jakýsi Pierce Buttler, jenž aby sobě z dluhů pomohl, otroky prodati si umínil. Kupců sešlo se toho dne téměř 200. Mulat jakýsi předváděl bratry své — černochoy — k dražbě, čili abychom podle amerického mluvení způsobu se opravili, „vykládal lidské to zboží na krám.“ Dražebník oznamoval jmeno a stáří každého otroka, a k tomu připojil ještě, k jaké práci se nejlépe hodí. Nebo způsobilo k práci nejvíce rozhodovala i cenu každého otroka. Strach a hrůza vnitřní jevily se na tváři ubohého černocho, an vstupoval na osudné ono místo, odkudž co *zboží* nového, jemu neznámého, snad ukrutného pána měl sestoupiti. Nemaje vlastní, neznaje naděje, neokusiv radosti nižádné, stojí tu nešťastník co povrhel člověčenstva, co zvíře — *human-chattel* — co hlas, do nebe volající a vydávající nezvratné svědectví o tom, kam to přivedla civilisace a humanismus, spustivší se Krista a Církve jeho.

Leč snad neuhasl všecken „humanismus“, snad nevyhynul všecken lidský cit ze srdcí kupčků těch? Skorem bychom se tak mohli domýšleti: nebo — hle, té neslýchané lásky k bližnímu! Vždyť pak dražebníci ani nejsou tak tvrdé srdce, aby odtrhovali dítko od prsou matčiných, aby oddělovali od sebe manžely; naopak, oni po každé celou rodinu najednou vyvolávají, aby jedinému pánu byla prodána. Avšak velice bychom byli na omylu, hledající v srdcích kamenných nezištnou lásku k bližnímu. Oni prodávají proto celé rodiny, žeby jinak na slabé starce a nedorostlé dítky neměli „*odbytu*“, jelikož jimi každý kupec co k práci neschopnými pohrdá. Tak ale, čítala-li rodina 2—3 statné dělníky, nezpěchoval se kupec, vzíti dítko neb starce za přídavek, — neboť jedno s druhým laciněji koupil.

Největší cenu kupcové zaplatili za

takové černochoy, kteřížto nějakému řemeslu se byli přiučili. Tak n. př. za Williama, že byl truhlář a spolu uměl lodě zpravovati, zapláceno 1750 dolarů; největší cena za osobu ženskou obnášela 1250 dolarů. Černochoch obyčejný, neznající řemesla, byl prodán za 900—1000 dolarů, starci a dítky laciněji (po 600—700).

Jelikož prvního dne nebylo vše vyprodáno, pokračovalo se v dražbě otroků dne 4. Března. Z uvedených prvé 436 otroků 7 se jich roznemohlo a ti museli v Savannah ještě zůstati: 429 pak ubohých tvorů těchto bylo prodáno a utrženo za ně 303.850 dolarů.

A o den později rozvázela železnice, rozvázely parní lodě černochoy ty do čtyř úhlů světa; nedoprovázeli jich žádný Las Casas ani Clave, jenž by jedinou útěchu podal opuštěným, — a co se v srdci každého z nich dalo, když na porobu svou pomýšleli a když v bolestech sténali, bohaprázdnou rukou dozorce týráni a mučení jsouce: to — Bohu samému povědomo.

B

Vzdělejme Hospodinu chrám!

Pozvání k laskavému podporování jednoty k dostavení chrámu sv. Víta na hradě Pražském.

Ježto od několika desítekletí zvláště v cizozemsku všude zakládaly se jednoty a nastupovalo se na předsevzetí smělé, obírající sobě za úkol důstojné vyvedení staveb pomníkových, umělecky i dějepisně vysoce důležitých, a zvláště dostavění nejznamenitějších kostelů: zdálo se, jakoby Čechy málo chtěly se účastniti na tomto radostném ruchu stavebním, ať tak díme, evropském. Nebo posavad nejslavnější dílo umění ve stavebním slohu gotickém, jímž se honositi může vlast naše, královský dar, kterým se zvěčnil u svých největší dobroděj země České, císař Karel IV., překrásný chrám, ježž věřící české církevní provincie ctí jakožto svůj kostel materský, jakožto drahý hrob svých svatých dědiců zemských, posavad vznešený tento dům Boží stojí tu nedokonán, jak stál, když královského zakladatele jeho příliš před časem zachvátila smrt. Otřeseno násilnými ranami minulých století chýlí se mistrné toto dílo k záhubě nevyhnutelné; každý kámen, každý oblouk jeho volá o brzkou pomoc a opakuje soustrastnou otázku po starostlivém příteli mládeže a pobožném poutníku, jak asi dlouho bude ještě do toho, až by se i okolo kostela sv. Víta v Praze zdvihalo nové lešení a veselý tlukot kladiv zvěstoval blahé poselství, že tak slavné a ctihodné dílo nezajde, že i krásně vymyšlený metropolitánský chrám královského města nad Vltavou, do-

stavením dávno želeným, zasloužilým způsobem dojde nových cti a hodnosti.

Než ale však, ať ještě ticho jest a prázdno okolo této svatyně, jakoby myšlenka dostavění pozůstavěna byla vzdálené lepší budoucnosti: musí se předce říci ke cti vlasteneckého eitu a smyslu pro umění, že se v Praze od více nežli 16 let rádo a opravdově jedná o velké záležitosti stavby chrámové, a že se ani v nejhorších časích neupustilo od žádoucího opatření nejpodstatnějších příprav předchozích k tomuto úkolu.

Na základě nejvyššího rozhodnutí dne 27. Července roku 1844, kterým přisvědčeno k žádosti nejpoddanější, od velkého počtu obyvatelů Pražských podepsané, o povolení ke zřízení jednoty stavěcí, držáno bylo dne 21. Listopadu téhož roku, jakožto v 500letý výroční den vložení prvního kamene ku chrámu Pražskému, shromáždění osob, jichž se týkalo, ve kterém sboru tudíž hned zvolenému svěřeno složení statut jednoty, o nichž se prvé bylo jednalo, jakož i jednatelství a zařízení všelikých přípravných prací k uspořádání jednoty.

Statuta došla nejvyššího stvrzení; ale v pohledu na poměry časové, ježto nastaly za oné doby uspořádací, nad míru nepříznivé, a dle vysloveného přání Jeho Eminence našeho nejvelebnějšího vrchního pastýře, aby se nedála ujma sbírkám mezi tím časem započatým pro stavbu kostela Karlinského, uzavřeno ve shromáždění všech, jichž se týkalo, dne 10. Srpna 1850, aby se zřízení jednoty odložilo až do chvíle, kterou by Jeho Eminence uznala za příhodnou.

Když konečně sboru radostně toho se dostalo, že mohl dne 13. Září 1857 vydati provolání ke zřízení jednoty, stalo se zřizovací shromáždění dne 22. Května 1859. S radostným uspokojením vítána byla dávno želená hodina, v které výboru jmenovanému bylo práno, splniti zaručené slovo své, a provolati v té době dokonané konečné zřízení jednoty k dostavení chrámu sv. Víta na hradě Pražském.

Údové ředitelstva jednoty v onom shromáždění zvoleného obracejí se nyní s důvěrou k osvědčenému vlastenectví svých milých spoluboranců a krajanů, k uměleckému smyslu všech ctitelů a ochránců staroslavných památníků stavitelských; ke šlechtivosti všech těch spanilomyslných v zemi i za hranicemi, jimž pomáhání a dávání štěstím a radostí; k obětovnosti drahých spoluvěřících, ke zbožnosti četných ctitelů svatého Jana Nepomuckého: k nim ke všem činí se tuto laskavé pozvání, aby k jednotě Svatovítské co údové přistoupili, a velkému dílu jejímu napomáhali dle síly a možnosti;

k nim ke všem činí se prosba vroucí, aby své dárky z lásky skládali na oltáři Páně, aby svou částkou přispívali, by neméně umění křesťanské, jak nadšení pobožnosti a vlastenecké vděčnosti dokonáním Pražského kostela slavilo vítězoslávu, o které někdy mluvíti bude dějepis budoucí a snad také *knihy života*.

Zle jsou ovšem naše dni a na oko nepříznivé běhy zmítaného času, při kterých se mní přistoupiti ku předsevzetí tak velikému. Ale vždyť zdaření tohoto díla ehvalitebného, vždyť zmnožení jednoty nezávisí tak na větší neb menší příhodnosti pomíjejících okolností časových, a nejjistěji se jimi, než více horoucnosti myslí vlastenecké a náboženské, obrovským vzletem umění za našich dnů, uznanou působností tak ušlechtilého podniknutí. Vznikši v okolnostech nepříznivých nebude jednota Svatovítská ani pod tlakem času nejhorších zůstávati bez růstu, když mu budou pomáhati věrní synové země České v horoucím nadšení pro pozůstalosti předků svých a ve spolku s obětovnými syny vlasti všichni přátelé a mecenášové krásného umění. Zlé věci přinášejí naši dnové, ale také veliké věci provodí náš čas; a čas, který tak směle a *odhodlaně* umí pojmouti vysokou myšlenku dostavění velikých děl, chová v sobě nepochybně také sílu a schopnost k vyvedení takových myšlének a zámyslů vznešených.

Od ředitelstva jednoty k dostavení chrámu sv. Víta na hradě Pražském.

V Praze, dne 1. Ledna 1861.

Příhlášky o přistoupení k jednotě přijímají se v kanceláři pana jednatele JUDr. Karla *Helminger*a v Praze v č. 600—I., jakož u všech členů ředitelstva, a časem budou se též přijímati prostředkem pánů agentů jednoty.

Rada v utrpení.

Utrpení zaviněné trápí a tlačí dvojnásobně. Předě vším svírá duši pomnění, že vinou naší na nás rozhněval se Bůh, a pak hněte trápení samo přirozenou bolestí svou. — V takové příčině tázala se kdysi duše bohobojná blahoslaveného Jindřicha Suso, kterak by se měl člověk opatřiti. — Povím ti hned, vece věhlasný služebník Páně. Učiň co činí pradelna se špinavým prádlem. Ona jde k studánce, a v čisté vodě pere zašpiněné prádlo. Učiň, co činí matka, má-li ušpiněné dítě. Ona jde a očistí je v lázni. A tak učiň i ty, vyper a očisti poskvrněnou duši svou v studánce a koupeli drahocenné krve Ježíše Krista, pak budeš trpěti bez viny, a Bůh nebude ti Bohem rozhněvaným ale usmířeným.

D o p i s y. Čechy.

V Praze dne 18. Března 1861.

[Hlasý o katolické noviny. — „Pozor“.]

Počátkem tohoto roku hned v prvním svazku *Časop. kat. Duchovenstva* nalezáme dopis horlivého kněze D... , který prohlédaje k potřebám Církve a národu za našeho věku, praví: „Nám katolickým Čechům velice a nutně jest potřebl zvláštních neodvislých, na konstitučních zásadách založených českých novin, které by každodenně neb aspoň třikráte za týden vycházejíce měly za účel, poučovati lid o událostech denních s katolického stanoviska, vyvracovati nájezdy a útoky jiných novin a hájiti Církev před nepravým a křivým osočováním....“

„Takovéto noviny jsou dle mého náhledu v nynějších časech velice potřebny, a škoda je každé chvíle, která se maří odkládáním... Duchovenstvo by zajisté věci té žádoucí a velmi důležité poskytló všechnu podporu odbíráním, schvalováním, duchovní svou pomocí, dopisováním atd. Z počátku by arci nescházelo všelikého podezřívání, haňení, přezdívání atd. — mluvilo by se o listu klerikálním, zpátečnickém atd., ale to vše by brzy časem utichlo a zmizelo, ježto by list ten upřímně o blaho lidu, o hájení jeho práv a zájmů, o provedení rovnoprávnosti národní, o provedení příslibených oprav atd. se zasazoval a cestou pokroku rozumného na zákonité cestě kráčel. Jinák kdyby snad v skutku nechtěl ku předu, ale couval nazpět, vše by bylo marno a zbytečno, pokusiti se o něco.“

Tak kněz D... v Časopisu.

Než podobně proneseno se v Hlas-u.

„V době naší povážlivé, čteme v č. 4., jest potřeba svrehovaná, postarati se záhy o to, aby se vydávaly listy všeho druhu proniknuté duchem křesfanským, aby se v národě našem společenským tužbám i v politice dal směr *katolický*, a naši průmyslníci, živnostníci a hospodáři nemuseli všecko svoje poučování brávati z péra, mnohdy Církvi svaté nevelmi příznivého. Záležitosti této mělo a mohlo by se ujmouti velerozšířené Dědictví svatojanské. — Zmiňující se o věcech těchto, máme na zřeteli potřebu *samostatných, politických, katolických* novin i *všenaučného* listu, aby národ náš se nevyšinul z kolejí křesfanských názorův i ve veřejném, společenském, živnostnickém a průmyslovém životě, a nikterak nepřilnul k zásadě svůdné: „*Kdo s koho, ten s toho*!“ —

V jistém ohledu podobně pronesl se v časopise duchovenském dopisovatel z Moravy.

I žádalo se u vlády o povolení k takovým novinám; vláda svolila, a tudíž počátkem Dubna počneme vydávati „*Pozor*“, nové občanské noviny.

Než podlé příznivých oněch hlasův ozvaly se také nepříznivé. Jedni pokřtili děcko, prvé než se narodilo; jiní předpokládají mu předkem, že musí umříti na souchotiny, aneb jiným způsobem zprovozeno bude ze světa; jiní zase lekají se, že takovým denníkem „hierarchicko-klérkalným“ zplodí se v národě různice, kdežto nám potřebl jest jednoty tuhé, pevné, nerozborné. Poctivým a šlechtetným národovcům, kteří z jakovýchkoli příčin lekají se zamýšleného nového denníka, povíme bez obalu, co vřbec věděti sluší. Kdo zná kroky a snahy naše bez mála od 30 let: buď si jinak v tom onom ohledu i protivníkem našim, bohda nenajde v životě našem *jiného* činu, kterým bychom byli stranili se národu a usilovali o něco jiného leč o prospěch a zvelebení vlasti. A tak s pomocí Boží bude i tuto: blaho národu a zvelebení vlasti jest i zůstane heslem našich „občanských novin“, k tomuto konci budou směřovati všechny kroky a snahy naše i v „*Pozoru*“. — A proto nebojte se nás, kdož se nesete v tomto směru, kdož s pravou láskou pracujete na této roli. — Vám drahá jest národnost a vy chcete, aby se jí dostalo práv náležitých v životě: národnost milujem, o rovnoprávnost pracovati a bojovati chceme i my. Vy jste vyvěsili na korouhvi své za heslo: *autonomii* země české na základě památného *diplomu* ode dne 20. Řijna, *utuíení blahé jednoty* mezi Čechy, Moravany a Slezáky pod korunou sv. Václavskou, *svobodu* opatřenou a utvrzenou náležitým řádem zemským: hle, to všecko chceme, o to všecko s pomocí Boží zasazovati se budeme ovšem i my svědomitě, upřímně, věrně; — *ve svobodné vlasti svobodná Církev* bylo, jest i bude heslem politického „*Pozoru*“ našeho. Aneb lekáte se snad té svobodné Církve, bez které my nevěříme, že by vlast mohla požívati pravé a blahé svobody? Než pomněte na program Nár. listův: připomeňte si nesmrtelná slova Kollarova: „*Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážit každou*“, a kdo z nás nechce slouti otrokem: nemůže leč svobodu práti tolikéž Církvi. Co se nás dotýče, pracujíce o svobodu Církve s touž láskou, kterou nám ve srdce vlévá Kristus, chceme o to státi a usilovati, aby ve svobodné vlasti svobodná Církev mohla konati veliké dílo ku spáse lidem, k oblažení národům. — Při takových zásadách zdá se nám, že každý poctivý národovec a věrný milovník vlasti a svo-

body může nám důvěrně ruku podati na uvítanou v zamýšlené práci. Nechceme ploditi rozbrojův a různé v národě, nébrž naopak usilovati budeme o pravou jednotu, založenou na pravdě a utvrzenou v lásce; nechceme válčiti s nikým, leč by nám velelo svědomí, hájiti pravdu a věčné zásady spravedlnosti a pokroku, osvěty, ctnosti, svobody. Národní listy ve svém programu osvědčily: „Žádáme svobody Církve a neodvislosti její vnitřní zprávy od státu. Otázky náboženské, zvláště dogmatické nejsou naším oborem, i hodláme se jich vystříhati, chovajíce se jinak vždy s povinnou úctou k ústavům, kteréžto jsou tak úzce spojeni se samým citem náboženským, velikým tímto činitelem v životě společenstva lidského.“ Pokud se zásad těchto věrně držeti budou Nár. listy, Čas, Obecné listy a kterékoli jiné noviny: nenastane nám nikdy potřeba, hlas svého pozdvihoati proti nim, čehož si přejeme a nadějeme se. Ostatně doufáme, že „Pozorem“ vyplní se jedna i druhá mezera, kterou nám zůstavily druhé denníky. Tak n. př. Nár. listy osvědčily: že „otázky náboženské, zvláště dogmatické nejsou oborem jejich“. Co se nás dotýče, ani my nehodláme „Pozor“ učiniti katechetistou, vykládajícím články víry; to jedno však dodati sluší, že všady a ve všem upřímně a věrně šetřiti chceme zásad Církve a ducha víry katolické, světle, ježto nám vzešlo a svítí Kristem, usilující bratrům svítiti na cestě k občanské dospělosti a statečnosti, k dokonalé politické svobodě, k pravému blahu národa. I zdá se nám, že takovou měrou platnými službami zavděčíme se druhým kolegům našim časopiseckým, od nichž v jiném ohledu rádi učiti chceme se i my. Znají se oni v bězích tohoto světa lépe než my: za to známe my lépe učení a zřízení, zákony a práva Církve. Spoleháme, že jsou poctivými přáteli pravdy, a že povinná úcta k ústavům, tak úzce spojeným s samým citem náboženským stane se vřelejší a plnější, čím lépe se poznají ústavy tyto, čím svědomitěji vytrou se oči pokalené, smete se prach, otre se pliseň, odklidí se bláto, jež se na ně nachytaly, nakydaly tu nedbalostí, tam zlobou lidskou. A k tomu chce a bude bohdá pomáhati též „Pozor“ náš. Při poctivém smýšlení s jedné i s druhé strany: nenastanou pak spory, ale utuží se shoda v „našich táborech národně liberalních.“

Od Radbuzy v Březnu 1861.

[Hlavní škola v Plzni. — Preparandie.]

— — Dovoleno budiž mi Blahověstem učiniti veřejnou otázku, žádaje si, aby se na věc důležitou obrátil zřetel těch, kdož

povoláni jsou od Boha, průchod zjednávatí pravdě a množiti zdar obecného blaha. — Známó vůbec, že mezi městy českými nad mnohá jiná vyniká Plzeň: letopisy její za věkův minulých — její minulost a poloha činí ji takorba druhým českým městem po Praze... Než o tom o všem jindy; dnes tu stůj jenom otázka stranu *české hlavní školy*. Vím na jisto, že již r. 1853 ustanoveno se v Plzni na tom, by vedle německé hlavní školy, — jež tu jest od času Josefa II., založila, zařídila se dokonalá *česká hlavní škola*. Slavná radaměstská, okresní školní dozorce prohlásili se určité a důrazně pro tuto věc; důrazně a určité ujala se jí vys. důst. konsistoř Pražská (nemýlím-li se předložením dd. 19. Října 1853), všeliká potřebná jednání se vyřídila, všeliké podmínky vyměřené zákonem se vyplnily, akta všech dotýčných věcí — (tush, dd. 16. Června 1854) — k c. k. místodržitelství zaslala se zároveň s dopisem svědčícím, jak usilovně doléhá na to arcibiskupská konsistoř, aby v Plzni české byla též česká hlavní škola. Než s jakým výsledkem potkaly se rady a návrhy městského výboru, školního dozorstva, vysoce důst. konsistoře? — Pokud víme, od roku 1854 leží věc u *místodržitelství v Praze*. A kdo tím vinen, že po dnešní den nemáme hlavní školy české, ač měla býti dávno a mohla býti alespoň již před šesti lety? — Doufáme, že nyní vys. důst. p. scholastikovi Mařanovi poštěstí se u J. Excell. šlechtěného p. náměstníka hr. Forgáche důležitou tuto věc uvéstí do pravých kolejí. Při té příležitosti nechat se v Plzni zařídí tolikéž česká preparandie: dosavad jest i tato německou, ač se tu vzdělávati mají učitelé pro české školy. —aq—

Od Řípu dne 14. Března 1861.

[Písničky pověrečné.]

Psal jsem Ti, milný Blahověste, o neslušném a nepoctivém rozšiřování biblí z Berlína, a snadno mohl jsi asi odtud poznati, že žiji ve smíšené obci. Než více škodí nám ony *zázrakové písničky*, jež o výročních trzích slycháme, a které náš lid doma tak rád uschovává a zpívá. Ať nic nedím o tom, že v čistě katolických krajinách, jako n. p. v mém rodišti v jižních Čechách taktéž nenapomáhají k upevnění víry katolické a smyslu církevního: podotýkám jen, že u nás často můžeš slyšeti z druhé strany výklady, že se zázrakové stávaly jen za času Krista Pána, — všechny ostatní že jsou výmysl nebo domysl lidský: a dosti těžké to i sebe obratnějšímu knězi, aby na donešené takové námitky důkladně odpověděl, aby vysvětlil některé zázrak,

jež v životech Svatých čteme, aby doložil, s jakou přísností se v Římě události tyto zkouší, jak těžce se tam čemus podobnému uvěří, a jakou víru tedy ony od Církve podané zázraky v skutku zasluhují — zkrátka, abys malé jen přesvědčení u svých získal.

Ale co mám pak říci o takových písničkách, když se mne na ně někdo zeptá? Bylo to předešlého týdne, an jsem navštívil hodnou jednu rodinu. Na stole leželo písmo sv. a vedle v modlicí knížce vložena byla písnička o sv. Anně, vypravující zázračný skutek, jak chudé dívky bochníček chleba od ní dostaly. Manželka hospodářova mně doložila na to, že „ona tomu nevěří, ale muž její (jenž vůbec co moudrý katolik znám jest) že ji přechovává a čte, ale nic tomu neříká. Cože tedy já o ní myslím?“ — Budete znáti taktéž o sv. Janě Nepomuckém s tou uherskou ženou a jiných mnoho. — A proč se jen taká neplecha rozšiřuje? I řekneš-li dobromyslnému lidu, že to pověra ... hned se tě důsledně, srdečně zeptá: „Ale proč pak se to tiskne? Proč se to tak veřejně zpívá? Proč se to po domech prodává?“ — Anebo jak lehce napadne venkovskému lidu při nich, že tedy ony zázraky v životě Svatých jsou také „pověrou“. Ano, nebudeš se ani diviti, jestli i zaslechneš tu onde, že prý v starém zákoně vypravované zázraky větší víry a ceny do sebe nemají. —

A jak tyto věci působí mezi jinověrci, když taková zpěvačka (světačka) i u evangelíka ji prodá neb zazpívá: sám si milý Blahověste domyslíš. III

Z Vodňan dne 19. Března 1861.

[Slavnost sv. Cyrilla i Methoda. — Sbírký na Velehrad.]

Povoleno sbíratí na oltář sv. Václavský v chrámě Velehradském. Nastavte tedy mošnu, vysypem do ní první náš příspěvek. Posílá Vám ho sv. Cyrill a Methoděj náš. Ptáte se, jak to? — Slyšte! Když nastal 9. Březen, radili jsme se, jak bychme ten den oslavili zde na osadě. Snadno tu uroditi. Dítka školní máme v hrsti; svoláme a zavedeme je na mši sv. před oltář, kdež postaveny jsou sochy našich světcův, naplníme jimi prostory chrámové, zapějeme sváteční píseň naši Haydnovskou, na konec připojíme: „*Hospodine ulituj nás*“, a slavnost bude hotova. V tom proskočila myšlénka — učiněn návrh, zda by se toho dne nějaká malá sbírka na Velehrad nedala provésti mezi dítkami? Jiskra chytla! — Dítka ve školách oznámena nastávající slavnost, a vybídnuto jich, aby svou vděčnost k sv. apoštolům našim projevíly nějakým dárkem na penězích k dotčenému

účelu. Dětem jako by medu dal! Což bude škola zejtra? ptali se čtveráci, chtělť toho dne mít — *zasvěcený* svátek! Bylaf by to slušná věc! Však až — dá-li Pán Bůh — na rok, uvidíme, co se dá dělat. Toho dne, rozumí se samo sebou, mluveno — vysvětlováno po všech třídách, kdo byli svatí apoštolové naši, a co jest Velehrad. Tím, jako by to na buben dal, dítky roznesly to v šíř a dál, po celé osadě, do všech rodin. — Tak i u nás na oslavu našich svatých aspoň něco vykonáno. Díky za to statečným pp. učitelům našim.

Z toho, co se ve školách sešlo, posíláme polovici Vám na oltář sv. Václavský, druhá polovice poslána přímo na Moravu, aby taky tam z nás měli potěšeníčko. Tento příspěvek jest ze čtyř tříd dívčí školy. K tomu přispěla: 4. třída 70 kr., 3. třída 94 kr., 2. třída 75 kr., 1. třída 61 kr. — úhrnem: 3 zl. r. č. Ostatní dodáno odjinud, a doplněno na 5 zl. r. č.

Tolik vám tedy naložili zde prozatím sv. Cyrill a Methoděj. Málo toho, ale předce něco a — z upřímného srdce. Pán Bůh rač tomu požehnati! —ý.

Dod. Red. „Zaplat Pán Bůh!“ z plného srdce voláme do Vodňan. Bůh žehnej také nadějně mládeži a rodičům i pěstitelům jejím! —

Od moravských hranic dne 10. Března 1861.

[Sv. missie.]

Seč jest láska k Bohu a touha po spasení duší, vidí se ve farnosti Telecké. *Telecí* počítá toliko asi 350 katolíků a 860 protestantů helvetského vyznání, jenž mají svou modlitebnu, pastora a školu. Lid katolický jest, jak v horách za Políčkou vesměs, naporád velmi chudý. Příjmy faráře katolického, z náboženské matice placeného, sotva stačí na ty nejpotřebnější výlohy, a nieměně nynější pan farář *Jan Doležal* osadníkům svým r. 1860 od 22. až 30. Září opatřil dobrodiní sv. missie. Výsledek byl tak požehnaný, že se muselo naporád pod širým nebem kázati, jelikož kostel byl malý na to množství lidu, které z vůkolí se sem přihnulo. Asi 800 lidí bylo tenkrát nasyceno Tělem Páně. Po ukončení sv. missie v Sloupnici začátkem postu l. r. konané odebrali se ctihodní misijnáři do Telecího, kamž dne 15. Unora dorazili. Majíce tu renovaci, ihned apoštolské dilo své kázáním a vyslycháním zpovědi započali. Každého dne až do 1. Března bylo dvoje kázání; dítka školní byly 26. Unora u sv. přijímání společného. Kterak řeč před sv. přijímáním i po něm dojala, nedá se popsat. Ostatním stavům nebylo možná zvláštní obecné slavné při-

jímání uzpůsobiti, jelikož asi z 20 rozličných osad dílem v Čechách dílem na Moravě sešlo se takové množství penitentů, že k vyslýchání doživotných zpovědí síla důstojných missionářů nepostačila. Více nežli 1400 duší přistoupilo k stolu Páně. Dobromyslný lid náš trval po celý den v kostele, nedbaje na hlad a na všeliké nepohodlí. O zajisté ta veliká kajenice sv. Máří Magdaléna, jež jest patronkou chrámu Páně, uprosila dar kajenosti těmto zástupům, nebo bylo viděti silné muže, že jako malé děti plačícce blížili se k sv. zpovědníci; bylo tu viděti osoby, které mnoholeté hříšné svazky roztrhaly; a velmi mnoho neplatných zpovědí bylo napraveno. Pohlížíme-li na ten dobrý, ubohý českomoravský lid, jak až na tři míle pospíchá k sv. missii, nedbaje nic na všechny obtíže a necesty, zdaž nemusí člověku srdce zalkáti: „Litost mám nad zástupem!“ — Ach, jak velice dychtí náš dobrý lid po sv. missiích, a jak zřídka se mu té milosti podává! Jak lehce by se touze té mohlo vyhověti, kdyby ve více farnostech po sobě se tato pobožnost konala. Útraty, jež důstojní missionáři nadělají, nestojí věru ani za řeč, a jak mnoho tisíc duší by bylo s Bohem usmířeno, a jako nepřeměřená hradba stálby náš lid pro věc Boží, pro práva sv. Církve. Okuste a vizte, jak libý jest účinek těchto pobožností! —

u

Rakousy.

Z Vídně dne 15. Března 1861.

[Duchovní nouze našeho lidu. — Český chrám Páně. — Postní pobožnosti. — Slavnost sv. Cyrilla.]

Dostal jsem se nedávno ze Štýrska do Vídně, a zde nabyt jsem přesvědčení dílem ze vlastní zkušenosti, mnohem více ze svědectví druhých, dávno již v národu slovanském pracujících otcův duchovních — jak bídný jest stav zdejších Čechoslovánů. — Příčiny jsou dosti známé. Jest to zajisté povrchní neb celkem zanedbané vychování mravní; jsou to dílny a továrny bez vší dohlídky — nemravné spolky — vlastní nedbalost — a naposledy nedostatek škol a chrámů Páně, kde by se v slovanské řeči vyučovalo a kázalo. — Nastává tedy otázka: *co se děje pro Slovany ve Vídni?* — Pohlédneme-li na velikou sílu Slovanů, s bolestí sluší vyznati, že málo — ale i to co se stává, nenalezá valného účastenství! — U nás, v tak zvaném českém kostele na nábreží, jest to jediné místo, kde se česky káže a vyučuje; jsou tu totiž dva kazatelové a čtyři zpovědníci čeští. — Každou neděli dopoledne bývá české kázání i odpoledne po krásné Mariánské pobožnosti jest malý katechetický

výklad. — A což myslíte, že jest kostel plný? — Někdy jest zde sotva 500 osob, ač by, tuším, i 3000 místa měly. — A kde jsou ti druzí? — Budto přijíti *nemohou* pro velkou vzdálenost neb přijíti — *nesmí*. — Většina ale nepřichází proto, poněvadž *nechce*! — Raději jdou do Prátru neb jinam, než do kostela. — „Vždyť, prý, jeden celý týden pracuje, a v neděli si proto rád vyjde, a se obveselí“, tak zní jejich výmluva. — (Na Boha, na toho hrubě nezpomenou). — Jdou-li v neděli do chrámu — slyší jenom mši svatou v nejbližším kostele, a celá pobožnost jest takto odbyta! — Na kázání — to nemají času! Vite-li, kam to mnohý z našich krajanů již přivedl? Že se i „Otčenáš“ modliti zapomněl. — Mohl bych Vám mnoho příkladů povídati, kde chasník, který vstoupiti chtěl do stavu manželského, o náboženství pranic nevěděl, tak že by jej každé šleté děcko mohlo zahanbiti. — Při tom se vymlouvají: „My jsme pracující lid a nemůžeme do kostela chodit. Co jsme věděli, to jsme již dávno zapomněli.“ — Tak to vypadá v nejnižších vrstvách našeho lidu. — V prostředním neb vyšším stavu neděje se lépe. — Mnozí stydí se za mluvu českou, jak mile se jen drobet německy mluvíti naučily, a proto nechodí, kde se česky káže; stydí se mezi „sprostý nádennický lid“, jakoby před Bohem nebyl jeden co druhý. — Nejvíce ovšem škodí pohrdání se vším, co jen nábožností zavání. — Nemohu šířiti slov neboť mne to bolí, a sice tím více, že jsa sám Slovan, nemohu pomoci ani napravit, co každého dne o brzkou pomoc do všech končin slovanských a křesťanských úpěnlivě volá. —

Něco však Vás i každého potěší. — V postě totiž bývá náš chrám pilněji od Čechů, Moravanů a Slovanů navštěvován. — Dopoledne jest v neděli zpívána mše svatá pro Slovany, pak následuje výklad katechetický od důstojného otce E. Nezvála. — O druhé hodině po poledne jest křížová cesta, kterou jeden z kněží v českém jazyku drží, a při kteréž četný lid krásné a dojmavé písně zpívá. — O 3. hodině jest postní kázání o utrpení Pána Ježíše Krista, které národumilovný, pro blaho svých bratrů celou duši pracující kněz P. Roller každou neděli mívá. — Výmluvný tento kazatel při každé příležitosti na jevo dává, že pravá láska k Bohu ale i ku vlasti v jeho srdci plápolá. — Jednoduchým způsobem výstrahu dáváje před nynějším pohanstvím, jež se nyní v novinách a mnohých knihách německých zřejmě hlásá, — budí v srdcích slovanských nejen lásku k Bohu a Církvi svaté, ale i pravou lásku k vlasti. — Kostel bývá vždy až přeplněn.

— Bůh žehnej pečlivému kazateli a pilným navštěvovatelům chrámu Páně u Matky Boží na nábreží. — Na radu téhož velebného kněze shromažďují se Slované několikrát za měsíc v kapli, kde se zpěvu učí. — Každý ochotně vkládá na talíř malý peníz pro učitele zpěvu, kterého si schválně objednali. — Ach, jak tu pookřívá srdce mé, když slýchám libé zpěvy v řeči mateřské! — Nejvíce však potěšil mne den 9. Března — svátek to našich velikých apoštolův slovanských, Cyrilla a Methoda. — Ačkoliv v cizině, slavili jsme i my svátek našich světců krásně a velebně. — Při slavné mši svaté s asistencí překvapil nás nemálo krásný zpěv, jenž pojednou, provázen jsa milou hudbou, velebnou svatyní zavzněl. — Mne až k slzám to pohnulo. — V osm hodin bylo sváteční kázání, kdežto vel. O. Nezval v krátkosti nastínil život slavných dvou světcův Božích, a veliké zásluhy jejich o národ Slovanů. — Lidu bylo více než jindy, tak že zřejmě ukázali, jak svatá jest jim památka sv. Cyrilla a Methoda. — To není však dosud všecko. — Ku dni tomuto dali někteří malovati veliký, pěkný obraz apoštolů našich, který přišel na poboční oltář, před kterým nyní Slované se shromažďují a vykonávají pobožnost svou. — Často zpomněl jsem na Vás, jak byste se potěšil, vída, jak mnohý trpce vydělaný peníz ochotně podává, by jen dosvědčil úctu a lásku, jakou chová k zvěstovatelům Ježíše Krista ve vlastech našich. — Když pak v neděli odpoledne velebný otec Roller dojímavě vyličil v krátkosti ještě jednou neocenitelné zásluhy svatých těchto apoštolů slovanských, napomínaje všech, by neopouštěly kříže, který jim byl přinesl sv. Cyrill a Method, nebylo snad oka, kterého nebylo zaslzelo. Všichni hrnuli se před oltář dvou těchto svatých, a slibovali plačice, že chtí pevně státi u víře, pro kterou předkové naši tolik byli podstoupili! — K.

Druhé katolické země.

Z Velkopolsky dne 10. Března 1861.

[Tisícileté slavnosti. — Přípravy v Polště. — Životopis sv. Cyrilla a Methodia.]

— Nelze mysliti, aby národ náš pamětliv na veliké a sice na to největší dobrodiní, kterého se mu dostalo prostřednictvím sv. Cyrilla i Methodia, nebral účinného účastenství v těch tisíciletých hodech slovanských r. 1863. Pamatujeme na to velmi živě, že již za časů dotčených sv. apoštolův slovanských pronikaly do země naší paprsky učení Kristova; vedlé podání letopiscův našich zajisté k Piastovi našemu poctivému v Krušvici zavítali učenci sv.

Methodia, Viznog i Oslav. A později z Čech, kdež sv. Method zakorenil učení Kristovo, přičiněním Dubravky světlo křesťanské splynulo na národ náš; posléze pak sv. Vojtěch, nástupce sv. apoštolův, utvrdil křesťanství ve vlasti naší. Již ale z těchto příčin nelze nám nepřičiniti se o zvelebení památky Cyrillo-Methodějské, obzvláště když zároveň bude nám světiti ročníci tisíciletou bytnosti národu polského. — Národ náš jest vděčný, a tudíž zajisté již proto, aby na jevo dal vděčnost velikým sv. apoštolům slovanským, neopomine účastniti se v tisícileté slavnosti r. 1863. Než dosavad myšlénka málo zobecněla v národě našem. Za tou příčinou žádaje, aby, což není, bylo, jal jsem se v časopisech obracet zřetel mých rodákův jak na polskou tak i na slovanskou tisíciletou památku. Dozvídaje se, co se připravuje a chystá na Moravě, umínil jsem si, že napíši a vydám životopis sv. apoštolův našich, drže se při tom co rukověti a pěkného vzoru knihy, Tebou sepsané a od Dědictví v Brně vydané, jižto mi k veliké radosti poslal vzácný kněz K. Molitor Velehradský. — Mimo to rád bych sesbíral a u nás na světlo vydal rodákům našim ku vzdělání a následování vše, což se v dotčené příčině stalo již a připravuje u vás v Čechách a na Moravě, jakož i u Slovanů jižních, na Prímorí adriatickém jmenovitě u Chorvatův, Slovencův, Dalmatincův. Chtěje ale o tom o všem žádoucí zprávy podávati rodákům, přirozenou měrou musím je míti sám. Jak milé by mně bylo, kdybych se dozvěděl, co a kterak o svaté věci té smýšlí se a co se chystá mezi Bulhary. — A toho všeho doprošuji se u Vás. Mám za to, že myšlénka ta, či a lépe dík, tisíciletá slavnost, ku které sluší se připravovati, pokud se dobře zařídí a provede, velice přispěti může k rozšíření víry katolické mezi pobloudilými národy slovanskými jakož i k utvrzení těch, kdož zůstali v jednotě víry. Zdá se také, že i jiné důležitě následky budou míti velikolepě ty hody Boží, ač budou-li se v nich náležitým způsobem účastniti všichni, kteří sv. Cyrillu a Methodiovi zavázáni jsou vděčností, úctou a láskou.

Twořimír.

Kronika.

Z Prahy. Jako posud budou i letošního roku chovancové kn. arcib. semináře v metropolitním chrámu a v císařské dvorní kapli na Hradčanech přísluhovati při obřadech sv. doby velikonoční a konati tamtéž církevní hodinky. Jestli pak pořádek služeb Božích v cis. kapli tento:

Ve *středu* v 4½ odpoledne církevní hodinky. — Na *zelený čtvrtek* v 9 hod. ráno mše svatá, po níž processí s nejsvětější Svátostí; odpoledne v 4½ hod. církevní hodinky. — Na *velký pátek* v 9 hod. ráno zpívané pašije a ostatní na ten den předepsané obřady; odpoledne v 4½ hod. církevní hodinky, v 7 hod. kázání, Miserere a požehnání s pozůstatky sva tého kříže. — V *bílou sobotu* ráno o 9. hod. svěcení paschálu, načež čtení prorocství a slavná mše sv. — Na *Boží hod* večer v 6 hod. kázání a litanie s požehnáním.

— Kněz z tovaryšstva Ježíšova, Schmude, započal dne 22. t. m. duchovní řeči čili konference, a bude v nich pokračovati až do 30. Března; řeči tyto bývají vždy o ½7. hod. večer a jsou určeny výhradně pro mužské. Paní a panny měly zvláštní duchovní cvičení v čís. kapli na Hradčanech.

— (*Od Jizery.*) Před nedávnem skládalo v chrámu Páně B—ském šest osadníkův z obce S., kteříž byli minulého roku od sv. katolické Církve odpadli, nyní však opět se navrátili, tridentské vyznání víry. Radují-li se (dle slov Kristových u sv. Luk. XV. 10.) angelé v nebesích nad jedním pokání činícím, kterak se teprv radovali, vidouce šest ztracených synův do domu mateřského se navracujících!

Z Moravy. Morava jest ze všech slovanských vlastí ta jediná země, v které jest den sv. Cyrilla i Methodia rádným *zasvěceným* svátkem. Stateční bratři naši Moravané v Brně však nepřestali na službách Božích v kostele: oni si, jak ohlašuje milý „Hlas“, památku sv. apoštolův našich oslaviti hleděti též ve své jednotě sv. Klementske. Poradní síň, tak čteme v Hlas-u, byla ke schůzi d. 9. Března vkusně ozdobena a hojně osvětlena. Vzácní hosté zvýšili svou přítomností radost naši společnou. Po zpívané obyčejné písni řečnil d. p. prof. *Mat. Procházka* o Bulhářích a návratu jejich do lůna Církve katolické. V. P. *Method Halabala*, zvláště ke schůzi té z Rajhradu došlý, mluvil ohnivě o účtě sv. Cyrilla i Methodia ke sv. Klementu. V. P. *Tom. Šimbera*, farář v Komíně, rázným ojasnil slovem veliké zásluhy sv. patronův našich o naši vlast drahou. Velmi mile pak bylo shromáždění dojata srdečnými slovy, kterými p. starosta jednoty kat. v Lučči projádlil pozdrav téže jednoty a nakreslil blahé její působení a výtečné zásluhy tamnějšího v. p. faráře *Suberta*, načež i jednotě i v. p. faráři „*Sláva*“ se provolala z úst všech shromážděných. — Důležitá porada nastala, když kn. *K. Šmídek*, redaktor Hlasu, podav radostné správy, co učinila

jednota Pražská k uctění sv. patronův, a jak důstojným způsobem projevila soucitu své ke bratřím Bulhářům, upozornil shromážděné údy, že i jednotě naší sv. Klementske něco učiniti jest v této záležitosti, která tak úzce souvisí s blahou činností sv. Cyrilla i Methodia. V. P. M. Halabala navrhl, aby podle krásného příkladu jednoy Pražské i naše jednota dala *malovati obraz* pro chrám Bulhářův v Čářihradě, který by představoval sv. Klementa. Myšlénka ta se tak zalíbila, že hned počala sbírka jež obnaší 18 zl. 79 kr. r. č. —

Z Haliče. Království, toto část bývalé církve polské, rozděleno jest nyní na čtyry osady biskupské, z nichž Lvovská jest spolu sídlem arcibiskupa metropolity. — Katolíkův lat. obřadu sečtlo se minulého roku 2,223.705 (ve Lvovské arcid. 513.493, v Krakovské 123.001, v Přemyslské 648.367, a v Tarnovské 928.844). Nejvíce kněží nalezá se v biskupství Krakovském; čítá se zajisté 111 kněží církevních a 102 řeholníkův, tak že na 606 duší připadá jeden kněz. Ve Lvovské připadá na jednoho kněze 1326 duší a v Přemyslské na jednoho kněze 1183, v Tarnovské pak na jednoho kněze jest duší 1535. Podobně nejvíce klášterův zachovalo se v rozdělené diecesi Krakovské: jest 15 mužských a 17 ženských, v arcibiskupství Lvovském ale čítá se jich 30 (mužských 26 a ženských 4).

Z Velkopolsky. Katolický týhdník Poznaňský dojímavou podal (v č. 10) zprávu o zádušnici, v Mělzíně vykonávané za Poláky padlé v obraně sv. Stolice. Mše svaté sloužily se od 8 do 12 hod., a chrám byl po všecken čas naplněný zástupy nábožného lidu. Při velké zpívané mši svaté po evangelium učinil kněz Malák řeč o tom, což se děje ve světě na záhubu a na obranu Církve. Bylať to řeč uchvacující mysl a otrásající každým šlechetným citem ve srdci katolickém. — Jednaje nejprvé, jak svatá věc po Božském zřízení a opatření jest moc papežova, vyložil pak s bohulibou hrdostí, jaké zásluhy má národ polský v příčině sv. Stolice za dávných i nynějších časův. „Tam okolo Říma lila se na obranu Církve táž krev, která u Vidně plynula na obranu křesťanstva, tam padli i též synové naší otčiny, tam ve hrobech vojínův padlých pro věc svatou odpočívají válečníci a bohatýři naší Polsky, ježto se, a to ne bez příčiny, nazývá předhradím křesťanstva, Boží rodičku Marii pannu uznávajíc za královnu své koruny.“ — Než oslavuje polské bojovníky, kteříž válčice pod korouhvemi sv. Otce padli na bojišti, neopominul výmluvný kněz poukázati na

osočovatele, jenž líčí věci v Itálii tak, jako by boj proti sv. Otcí byl válkou pro svobodu. „I my,“ pravil, „milujeme vlast, milujem svobodu národní — ale neméně milujeme Boha — svobodu Církve. Jsouce naskrze pojeti takým přesvědčením, se slzou v oku a s mrakem smutku na tváři hledíme na pokřiky těch, kdož chtějí svobodu národu a porobu Církve, tak jakoby při svobodě Církve nemohla ostáti svoboda národu.“ — V takovém duchu nesla se řeč výmluvného kněze, zaujatého láskou k národu i k Církvi. — Ostatně byl tento den i jinak početněm: 10 kněží od rána až do 4 hodin sedělo ve zpovědnících a 300 duší přistoupilo k stolu Páně.

Z Říma. Sv. Otec po svém obyčeji v měsíci Březnu každý pátek chodívá do chrámu sv. Petra modlit se u hrobu knížete apoštolův. Když byl za tou příčinou d. 1. Března vyšel z Vatikánu, ohromný dav lidu naplnil svatyni. Sv. Otec dojat pohledem na ty tisíce, s vřelou láskou uděloval jim požehnání. Důvěra v Boha nic se neumenšuje zlobou lidskou. „Naděje se všeho,“ pravil nedávno jistě osobě hodné důvěry, „ale neleám se ničeho, připraven jsem na všecko.“ Potom doložil: „Věřím, že Církvi nastanou časy příznivé a sv. Stolece přivedena bude zase v úplná práva svá. Mám toho příklady. Sv. Petra, eihle, tam ukřížovali, a já ještě žiji tu. O sebe se nestarám. Domnívám se, že snad budu po-vždy mít tři franky na výživu. Více mi netřeba.“ — A jak tuto k jedné osobě, podobně mluvil kazatelům, jenž byli u něho pro požehnání před početím kázání postních. „Ode dvou nocí“, vece, „zjevena mi úplná pravda; hněv Boží pro pohoršení naplňující svatyni vyleje se jak potok, tak že kdož pahnou po krvi kněžské, napijí se té krve; neslýchané nepravosti přijdou, všechny mocnosti pekelné udeří na skálu, na níž vzdělána jest Církve. Než skála ta očištěna svítěží konečně nad nepřátely svými.“ I mluvil tehdy papež s nadšením a důrazem proroka.

Z Italie. Kardinál *Riario Sforza*, arcibiskup Neapolský, vydal odpor proti násilím, kterých se dopouští vláda, jež nešetří svatyní, ráduv a záduší. — Naproti tomu doléhá vládár, piemontský královic *Carignano*, aby se řečený kardinál prohlásil pro rádnou vládu *Viktora Emanuela*, jinak prý mu vláda nedopustí, aby směl zůstatí ve svém úřadě. — A podobá se pravdě že, Piemontští provedou, čím hrozí, a bez pochyby arcibiskupa neohroženého posléze opatří vězením. — A jak se děje

na jihu, činí se též na severu. Tak v Lombardsku kněží, kdož káží proti manželství občanskému, zavírají se všickni napořád a běda lidu, jenž se ujímá duchovních pastýřův.

Oznamovatel literní.

— V Opavě počal vycházeti nový časopis: *Opavský besedník*, kdež hned v prvním čísle podává obraz činného života sv. Cyrilla a Methodia, osvětitelův a apoštolův našich. To již nasvědčuje, jaký duch vane a bohda vanouti bude v časopise, ježž vděčně vítáme.

— V. kněz *Jan Brdlík*, farář v Dlačově blíže Klatov, chystá k tisku *výklad katechismu* v pěti dílech. Zprávu tuto přináší právě vydaný II. svazek „Časopisu katol. duchovenstva“.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. *Frant. Krolík*, farář v Stochově, d. 13. Března.
p. *Václav Lieblein*, kand. dokt. v bohosloví a kaplan v Krsově, dne 17. Března.

Vyznamenán:

p. *Josef Breischl*, děkan v Nových Benátkách, jmenován k. arcib. notářem.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. *Augustin Tausenau* za administ. do Stochova.
p. *Albert Hejna* z řádu dominik. na pomoc k sv. Duchu v Praze.
p. *Albin Jireček* z řádu františk. na pomoc do Sázavy.

p. *Jan Strízek* stal se katechetou na hlavní dívčí škole Malostranské v Praze.

Konkurs vypsán:

Na faru v *Stochově*, patron. náboženského fondu od 21. Března 1861.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

P. t. Někteří údové katol. jednoty 10 zl.
45 kr. — Milosrdné sestry sv. Karla Bor. 10 zl.
— Václav hr. Kounic 5 zl. — Kněz *Zíka* 1 zl.
— Kuž *J. Mastalír* 1 zl. — Václav Černý, pekařský tovaryš v c. k. voj. pekárně v Praze, 30 kr. — Kněz *V. Sigmund*, kan. na Vyšehradě, 5 zl. — Žačky z dívčích škol v Vodňanech 3 zl. — Nejmenovaný z Vodňan 2 zl. — Ant. Novák, proz. vik. *Kopidlinský*, 5 zl.

Dohromady 42 zl. 75 kr.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“**BLAHOVĚST.**

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na pulr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na ned. I. po veliké noci.

S. Jan XX.

1. Památná, vysoce důležitá jsou slova, jimiž při prvním setkání svém po zmrtvýchvstání apoštoly oslovil Pán. „*Jakož mne poslal Otec: tak i já posílám vás*“: tot to veliké, mnohovýznamné slovo, kterým věrné učeníky své činí zprávci a řediteli své Církve na zemi. Jako mne poslal Otec, abych, pokud živ budu na této zemi, lidem sloužil, radil, velel na cestě ku spasení, a řídil tudíž i zpravoval Církev, království téhož Otce mého: tak i já, odcházeje z toho světa, posílám vás, stavím na místě svém, činím náměstky svými, činím služebníky, řediteli a správci království mého, Církve. A což já učinil při vás, nejinak činite i vy, na místě svém tolikéž jiné posílající, aby služebníky, řediteli a zprávci jsouce lidu mého, byli tudíž náměstky, poslanci mými. —

2. Již ale posílaje na místě svém apoštoly s touž plnomocí, jakouž měl od Otce; dal tudy na jevo, že nechce, aby se kdo dělal náměstkem Jeho sám. *Nikdo* zajisté, jak vece apoštol, *neosobuje si té cti, ale kdož povolán bývá od Boha jako Aron*. Kdo nepocházel z krve Aronovy, v zákoně starém neměl práva ku kněžství; rovněž tak v novém zákoně knězem není leč ten, kdož povolán jest od Boha, kdož poslán jest od Krista řádnými náměstky a poslanci jeho; kohož neposlali, plno-

mocí kněžstva Kristova nenadali, neposvětili poslanci Kristovi: není knězem, ale samoslancem, jenž nemá práva k vykonávání úřadu kněžského.

3. Králové a panovníci světští, ustanovují-li služebníky za náměstky své a poslance: mohou je opatřiti právy a rozkazy, kterých sluší šetřiti; rozumu ale, moudrosti dotčeným náměstkům svým nemohou uděliti. Než hle, náš svrchovaný zákonodárce a král práva, zákony, rozkazy a výsady své napsal a vyryl na srdcích poslancův svých. — Onť Ducha svatého dal jim, on lásku a milost Ducha moudrosti, utěšitele, učitele pravdy a původce svatosti rozlil ve srdcích jejich. „*Vezměte Ducha svatého*.“ Jaké to slavné nadání!

4. Světští králové, ustanovují-li úředníky, ředitele a správce krajin, udílejí ovšem i moc, odměňovati dobré a trestati zlé. — Než náměstkům svým dal Kristus Pán náš moc větší; on udělil jim moc, aby odpouštěli hříchy kajicníkům a zdržovali odpuštění zločincům tvrdošíjným, vzdorovitým nekajicníkům. „*Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, kterým zadržíte, zadržány jsou*.“ Jaká ta moc nadpřirozená! Jaká nevy-slovná to moc udělená člověku, moc, kterou dal poslancům svým Pán nebes i země ku prospěchu nám bídným, křehkým smrtedlníkům! Ó, kdo znaje břemeno vin svých neponížil by se před Bohem a váhal pomoci a milosti Boží hledati u kněze, jemuž Pán udělil moc *odpouštěti hříchy*?

Kristus, náš milý Pán.

„Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus *Pán*.“ Tak zvěstoval anděl pastýřům Betlémským. Ovšem pozorujíce zevnější podobu a chudý život našeho Vykupitele, nevidíme na něm, co by ukazovalo na jeho panovnictví. Vidíme dítě chudobné matky, dítko položené v chlévě a ne ve skvostném přibytku; — ne v kolébce nádherné, nýbrž v sprostých jeslech vidíme jej chudého, potřebného, pronásledovaného po celý Jeho život, tak, že sám praví: „Lišky doupatá mají, ptactvo nebeské hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavy sklonil.“ (Mat. VIII. 20.) V jeho pak utrpení a na kříži, ó tu teprv mizí vškerá podoba, každá stopa jeho panovnictví.

Avšak podoba služebníka, chudoba Ježíše Krista nesmí nás mýlit; „Kristus vzal jen podobu služebníka, zůstal ale předce, co byl od věčnosti, Pán a Stvořitel celého světa.“ Proto jej nazval již David pánem svým: „Řekl Pán *pánu* mému: sed na pravici mé.“ (Žalm CIX. 1.) Těmito slovy uvedl sám Pán Ježíš jednou farisey do nesnázi, že mu odpovědi dáti nemohli. „Co se vám zdá o Kristu? Či jest syn?“ tážal se jich; a oni mu odpověděli bez velkého rozmyšlení: „Davidův.“ Dí jim: „Kterakž tedy ho David v duchu nazývá Pánem, řka: Řekl Pán *pánu* mému: Sed na pravici mé, až položí nepřátely tvé za podnoží noh tvých. Poněvadž tedy David *Pánem* ho nazývá, kterak jest jeho syn?“ A žádný nemohl jemu odpověditi slova, aniž se kdo více od toho dne osmělil, jeho se tázati. Odpověď, jižto fariseové dlužni zůstali, můžeme my dáti, neboť Ježíše Krista lépe známe: co člověk byl on ovšem synem, potomkem Davidovým, co Bůh ale byl jeho Pánem. On měl, má, a věčně míti bude všelikou moc nade vším, měl ji i nad nemocmi, nad zlými duchy. Nebývalo potřebí leč slova, jen pouhé vůle, a všeliká nemoc přestala. Proto nazývali apoštolové, ano i lid sám, Ježíše „pánem“. — „*Pane*, služebník můj leží doma, šlakem poražený, a zle se trápí. (Mat. VIII. 6.) „*Pane*, ne jsem hoden, abys všel pod střechem mou: a toliko rei slovem, i uzdraven bude služebník můj“ (Mat. VIII. 8.), tak volal setník Kafarnaumský. „*Pane*, chceš-li, můžes mne očistiti“ (Mat. VIII. 2), prosil malomocný. „*Pane*, zachovej nás, hyneme!“ (Mat. VIII. 25.) zvolali bouří na moři ustrašení učedníci. — „*Pane*, ke komu půjdeme? Tyť máš slova života věčného“ (Jan VI. 69.) osvědčoval ve jměnu všech druhých apoštolův Petr, když byli Ježíše mnozí opustili, a On se jich tážal, zdali by také oni odejiti chtěli? — „Vzali

Pána mého,“ nařikala Máří Magdalena u hrobu Ježíšova. (Jan XX. 13.) „Viděli jsme *Pána*“, (Jan XX. 25.) pravili potěšení učedníci k Tomášovi. — Když Pán Ježíš svým učedníkům na břehu Tiberiadského jezera časně ráno se ukázal, zvolal miláček Páně, sv. Jan, pln radosti: „*Pán* jest!“ (Jan XXI. 7.) A když Kristus po 8 dnech přišel k učedníkům svým podruhé zavřenými dveřmi, tehdy Tomáš vece: „*Pán* můj, a Bůh můj!“ (Jan XX. 28.) Kristus byl tedy od svých učedníkův, apoštolův, ode všech, kteří jej znali a milovali, nazýván „Pánem“.

Dobře pravíme i my, říkájíce: „Pán Ježíš“. Slovo *Pán* máme s velikou uctivostí vyslovovati, vědouce, že to jměno Kristu dáno, když na světě přebýval, a že se jemu líbilo. „Vy mne nazýváte mistrem a *Pánem*, a dobře pravíte, jsemť zajisté.“ (Jan XIII. 13.) Však co více, on jest:

Náš Pán. On nás stvořil, a jest tedy Pánem svých tvorů. „Skrze něho všechno učiněno jest, což učiněno jest“, (Jan I.) neboť on jest s Otcem jedno. Skrze něho tedy stvořen jest i *první* člověk Adam, praotec náš. My všickni jsme dílo rukou jeho. Ježíš Kristus jest *náš* Pán, náš Bůh, onť nás zachovává: „v něm žijí jsme a hýbáme se i trváme.“ (Sk. ap. XVII. 28.) Onť jest Vykupitel náš. My byli služebníci hříchu, úhlavního vraha našeho: Ježíš Kristus nás vykoupil od hříchu, osvobodil ze zajetí knížete temnosti svou krví, svou smrtí na kříži; „koupeni jste za velikou mzdu; oslavujtež a nosť Boha v těle svém.“ (1. Kor. VI. 20.) Ježíš Kristus jest *náš* Pán, neboť my sami na křtu sv. postavili jsme se pod jeho vládu a k jeho korouhvi, my dábla se odřekli a dali se do služby u Ježíše Krista v jeho království.

Náš milý Pán. Tato slova mají trojí smysl. Kristus jest *milý* Pán, jest tolik, jako: On jest dobrý, přívětivý, milostivý, a tím byl na světě v největší míře. Kde on byl, tu byla láska, pomoc, požehnání. S dětmi laskavě-li se zachází, bývá to znamením dobrého, přívětivého srdce. Ale kdo byl větší přítel dítek, než Ježíš Kristus? Jeho radost byla, obcovati s dítkami a žehnati jim. „Nechte malíčkových přijíti ke mně, a nebraňte jim; neboť takových jest království nebeské.“ Jak dobrý, milostivý byl Pán Ježíš, to ukázal též, an s těmi nejnižšími velmi vlídně, přívětivě rozmlouval. Žena krvotok trpící, žena kananejská, žena u studnice Jakobovy, vydávají svědectví o jeho přívětivosti a vlídnosti. K hříšníkům volal: „Pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvim.“ (Mat. XI. 28.) „Zdraví nepotřebují lékaře, ale nemocní.“ (Mat. IX. 12.)

Milý Pán znamená dále tolik, jako: Ježíš jest *milování hodný*. A zajisté on zasluhuje ode všech lidí býti milovánu, neboť má do sebe vše co nejsrdečnější lásku vzbuditi může, a vzbuzuje ji skutečně. On jest Syn Boha živého, tudíž ta nejdokonalější bytost. On jest Syn věčného Otce, neskončeně dokonalý a svatý, jako jest Otec. My zamilujem si často bytosti, které dnes kvetou, a zejtra vadnou, které se dnes líbí a zejtra oškliví: a svého Pána Ježíše Krista, svého Vykupitele, který věčně dobrý, věčně dokonalý jest, neměli bychom *nade všecko* milovati? Milujme Ježíše, nebo on prvé miloval nás, a láska domáhá se opět lásky. On nás tak miloval, že nás nikdo více nemůže milovati. „Většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátely své.“ (Jan. XV. 13.) Ano, Kristus zemřel za *neprátely* své, Pán za služebníky. Není-li tedy hoden Kristus lásky naši? —

Náš *milý Pán*, jest konečně tolik, jako: On jest Pán, jenž milován jest a ctěn ode všech, kteří jej znají. Kdo by nemiloval Ježíše, patrně by jevil, že ho nezná. Ježíš Kristus jest učiněná láska sama, a kdo by neměl lásku milovati? Než, nepostačí pouhý *cit*, hnutí srdce; *skutky* sluší ukazovati lásku svou k Pánu, neboť: „Ne každý, kdož mi *říká*: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdož *činí* vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ (Mat. VII. 21.) On sám též domlouval lidem a učedníkům svým, že jej Pánem nazývali, a nezachovávali, co jim poroučel. „Což mi říkáte Pane, Pane, a nečiníte, co pravím?“ (Luk. VI. 46.) „Služebník zajisté ten, který poznal vůli Pána svého a nečinil podle vůle jeho, bude bit mnohými ranami.“ (Luk. XII. 47.)

Nuže, služme Pánu svému! Projděme celý svět, a nenajdeme lepšího pána, lepší služby. Tak vlídný, dobrý, mírný, trpělivý, shovívavý, štědrý není žádný; on krmí nás chlebem života, svým tělem a krví svou, u něho nežízní a nelační nikdo, nikdo netrpí žádného nedostatku, jeho brímě jest lehké, jeho sladké. On dává mzdu hojnou; každý náš krok, každé poskytnutí vody, každé sousto pokrmu životem věčným odplati.

Přemáhající lákání světa, jenž chce, bychom Krista zapřeli, zradili a jemu se rouhali, služme i my *věrně milému Pánu našemu*, jenž řekl: „Budiž *věrný až do smrti*, a dám tobě korunu života.“ (Zjev. II, 16.)

—1—

Listy o dostavění chrámu sv. Víta.

III.

Ale nač? jakými *prostředky* budeme stavěti? — *Miliony!* — zní to strašlivě v uších; srdce trne a ruce k činu již zdvižené klesají. — *Miliony!* — Ano, mnoho milionův a dražší život — království menší a větší u víře potrahanost — znělo to na Rýně Kolíně a — *staví se*.

Čeho se oči bojí, ruce to udělají. Nestála-li nás válka jedním rokem více milionů? A lekali jsme se jí proto? — I tekla tu krev nevinných, bouralo se, páliło se, obilí vyhynulo na polích, kde bříňčely palaše po kamení a — nelekali jsme se. Tak rychlí jsme byli k válkám, že na miliony pamatovati bylo nám maličkovstí. Tu pak, kde se jedná o stavění, o národní čest, o slávu Boží, o dlouhé živení rukou pracovitých, o podporu stavitelské umělosti, *jediné* slovo: „Milion“ snad by nám duši z těla vystrašiti mělo? — I, příteli! pomysleme, že jsme za těchto 27 pokojných let jen jeden rok válku vésti měli — a k tomu dosti směřovalo; — že ale Hospodin zástupův — a v jeho ruce jsou srdce králů — nad svým nevinným lidem se slitovav, zavraždil nasychající již roku 1830 olivu pokoje a národové libou vůni její občerstvení nepocitili tehdy žízň po bratrské krvi. Nezasloužil by Hospodin zástupův — jen z této stránky věc uváživše — z vděčnosti i zas na prosbu oběti za neocenitelný dar drahého pokoje? —

Ale což to slovo tak přestrašné? Vždyť jsou také milionové Čechoslovany, miliónové v císařství katolíkův, jichž se ti miliónové naši sv. Vítské budovy týkají; a *sedm**) miliónů dělených sedmi miliony — a kdyby to zlaté byly, neokazuje v kvocientu leč — *jedinou jednotku!* — Tolik zisku dá ale pilnému vesničanu jediný strom na zahradě za rok; měšťanu druhdy jediná za hodinu koupě a prodaj. Poněvadž pak budova sv. Vítská *nemusí* za rok nebo za *dvě* leta, nýbrž jako tam v Kolíně nad Reynem třebas ve 20 letech teprvé

*) Neznám rozpočtení nákladu na budování tohoto chrámu podle jeho velkotravného rozměru; tudíž 7 miliónů co okrouhlý počet zde toliko stojí.

dostavěna býti, rozdrobí se tu 7 milionů na 350.000 zl. a 1 zlatý ročně na 1 groš; jedinkého pak groše do roka pohřešiti ani méně mohovitému těžko býti nemůže. —

I vidím, an se Vám tu čelo stahuje, a čtu na pokalenějším oku: „Také-liž i nemluvnata v kolébkách a děti vůbec, také-liž i ta chudina buď jen prsu milosrdenství požívající, buď o lopotné práci život ze dne na den nuzně trávicí má poháněna býti k stavění a příspěvkům? — A těch mezi sedmi miliony Čechoslovánův jistě půl čtvrtá milionu bude.“ —

Příteli! nikdy mně na mysl nepadlo, z kamení tlačiti olej. Okrouhlý svrchu počet postavil jsem toliko, aby udržena byla mysl klesající strachem, že totiž na miliony nákladu máme též i miliony podílníků. Duše moje ale trne při tom pomyšlení, aby také na chudinu se ukládaly příspěvky: ač stává také *kameného* oleje. Ano, Vy sám s okem slzícím přesvědčíte se, že přijdou o berli kulhající nuzačky a nuzáci, že se zdvihnou ruce, obalené samým tvrdým mozolem, a podávati Vám budou penízek poslední „na *dostavění pěkného hrobu sv. Jana z Nepomuku*.“ To budou krůpěje oleje samoděk se na kameně prýštícího; těch nesebrati bylo by *pohrdati nejposvátnějším* stavivem této velebné budovy. Ano, do bílého plátna obalené měly by se cihly, za podobné oběti zjednané, podávati stavitelům u zdí, an před očima Hospodina pěknějšími barvami hráti budou, než jakými se oheň rubínův láme na slunci. Ale ukládati čehos na chudinu, pod tíží robot shrbenou, neradím, ano pro milého Boha na nebi zrazuji. — K čemu bych nejvýš svolil, byly by každoroční sbírky *dobrovolné* po celý čas, pokud by se stavělo, a které by po kostelích buď o sv. Janu z Nepomuka, buď tu neděli po sv. Vítu nebo o posvěcení chrámů po prostém ale srdečném ohlášení účele po celé koruně — a snad i šír v císařství, aspoň v zemích slovansko-katolických konány býti mohly. A také tu zrazoval bych nejvýš, k hojnému podávání obětí věřící lid vybízeti schvalními kázáními, jako se nám nyní, pohříchu! častěji ukládá. Děje se tak ujma vyučování v náboženství; snižuje se posvátnost

kazatelny. Nekaždý umíme tak celá kázání ustrojiti, aby to „*dejte! dejte!*“ do tónu těch nespadlo, kteří volají na trzích: „*vsadte! vsadte!* panna, růže atd.“ I dá se krátkým srdečným ohlášením, soukromým tu s tím, tu s oním promluvením také bezpečně dojiti cíle.

Nedomnívejte se však, že příspěvkové tito nepatrní budou. Lid, věda jich účel, vida je toliko na jistý počet let obmezené, mohla se putováním svým k hrobu sv. Jana Nepomuckého, jenž mu od té doby, co naň sám svůj peníz obětoval, dražším bude, o jich svědomitém obrácení k oznámenému cíli přesvědčiti: bude druh druhem se rozněcovati k obětem, a mnozí tisícové zlatých sejdou se Vám každým rokem jen z těchto obětí. — Nabídnou se Vám z této třídy lidé, jenž den i dva zdarma budou nádeničiti, zdarma den dva budou stavěti. Znáám Čechy naše sprosté po vsích i po menších městech; kdy se o spanilý účel jednalo, *nikdy* jsem slova k jejich srdci co k jalovým oblakům marně nečinil, a protož, jinak mluvě, i jich i sebe bych křivě pošpinil nedůvěrou. —

Domníváte se ale, že větve a koruny z takového kmene a na takových kořenech urostlí, že naši vладыkové — otcové národu — naše města, všecken střední stav, a samo vojsko naše při tomto velkotvárném podniknutí ruce chladně v klín složí, lhostejně pohlížejíce na zdar nezdar tohoto národního, krále, vlast i náboženství pojednou oslavujícího díla? Milý, drahý můj! nikdy bych Vám více ruky důvěrně stisknouti nesměl, jestli byste toliko stínem tak černé myšlenky zneusvětil roucho své duše. Nikoliv! svatým roznícením proniknut, vidím všechny třídy národu, jako na západě v Rýně Kolině, ze všech stran koruny České překonávati se štedrostí k tomuto pokojnému, jich nábožnost k Bohu, lásku ku králi a vlasti najednou osvědčujícím dílu. Praha, matka našich měst, přispěje zlatem i stříbrem k oslavení Hradčan svých, mnohý syn Prahy opatří jednoho dělníka na svůj peníz po celý rok; dostavnické i poštovské vozy každým týdnem budou Vám přinášeti menší větší dary z končin, z kterých jste se nenadál; vlny

vltavské donesou až z kořenů hory Arbor-
cekmeny, v rovinách českých nevidané, sv.
Vitu v obět, a mnohá lodí v týchž vlnách
hluboko ponořená svůj náklad tesaného
kamení pod stínem sv. Vitského domu složí
darem k té výstavnosti. — Jako tam na
Rýně Kolíně tu ti dostavění jednoho, onino
zas druhého okna svým nákladem se ují-
mají: tak u nás milovaný náš král a vla-
dýkové naši, tak dva, tři kraje společně
vybudování jedné a druhé kaple na se
vezmou. — Pomyšlení, že jest to čistě
lidské, nade všecku zřítnost zvýšené, jen
Boha a národ oslavující, pracovitým ru-
kou po kolik let obživu poskytující, umění
stavitelské pozdvihující podniknutí, pro-
nikne veškeré třídy národu co jiskra, a
slívati se k Vám budou příspěvkové do-
brovolní tak hojně, tak štědře, že, pouze
na ně se spolehaje, počal bych bez odkladu
i bez velkých počtů ruku přičiněti k dílu,
byť bych sám o sobě stál.

Vy mně ovšem namítáte, že má po-
čítati, kdo chce věži stavěti: ale není-liž
to počet na zřetelné cifry založený: *dů-
věra v Boha; důvěra v život národu?* Bůh
neumřel; Bůh má víc, než rozdal: a v
srdeci lidu našeho ještě nevymřely ni víra,
ani národnost. Velicí to, Milý můj! fakto-
rové jsou; malý z nich produkt vyplynouti
nemůže. Kolik výstavností od posledních
konců Sicilie až do břehův opláchaných
baltickým a německým mořem zniklo a
stojí podnes, na širokých základech vysoko
k obloze se vypínající, všecko o darech
po penízku vybudované. Takových-li úkazů
— že při výstavnostech Boží slávě a po-
třebě národní budovaných s tou úzkoprsou
obežretností jako při stavění válečných věží,
jednotek a desítek šetřiti nesmíme — ne-
podávají nám životy mnoha svatých, jako
Liguoriho, Vincence z Paula, Karla Borro-
mea s jeho hrobem — metropolitánským
totiž v Milánu chrámem — teprve nyní
snad dostavěným, a nejnověji i život ne-
dávno zemřelého Cottolenga — podivného
toho kněze a kanovníka v Sardinsku, jenž
hrubě mluvití s lidem vzdělanějším neu-
měje, a penízkem vlastním nevládna, při
své obrovské v prozíratelnost Boží důvěře
výstavnosti městským celým podobné, na

sta chudého lidu schraňující sám vyzdvihl,
osadu pod jeho ochranu se utekl sám ří-
dil, sám práci opatřil, sám živil, nevěda
nikdy u večer, čím jej a jeho svěřence
zítra obmyslí Bůh, a vždy se bez péče na
lože pokládaje, v pevné víře, že zítra lač-
něti nebude. —

Toto na mysli rozvažuje, bojím se, že
jsem již až příliš mnoho slov ztratil, dů-
věru v Boha a v národ spíš utenčiv než
rozhojniv. Zamlčím-li ale, že tito *dva velcí*
faktorové, Bůh totiž a věřící v něj národ
— jako n. p.: 9×3 sami o sobě výsledek
27 podají a že počtář nesmí rukama tle-
skaje a lid píšťalou svolávaje praviti: „Po-
dívejte se! Já jsem řákový; já vyvedl: 27,
a prvé bylo jen 9 a 3:“ ale devítce a trojce
jediné celý výsledek a všelikou čest při-
čísti musí, bez nichž by ani jednotky byl
vyvésti nemohl; toho-li zamlčím, že také
jim toliko všecku čest a vděčnost přirknouti
třeba, že kdokoliv při této budově k své
cti, k své slávě nebo snad i k zisku ja-
kého koliv jména by prohlížel, za služeb-
níka neužitečného, za pouhou půdu, která
sama sebe neudělala, v kterou Bůh vsil
zrnko svou mocí stvořené a sám přivedl
k zrůstu, se bez přetváření a v pravé po-
koře nepokládal, ten že v stopu Cottolen-
govu a Borromeovu nevstoupil — toho-li
bych byl zamlčel, zatajil bych nejčelnější
prostředek k vybudování sv. Vitského domu,
odstranění totiž všeliké marnosti a soběc-
kosti u té národy, kterou ti dva velcí fak-
torové působiti mají. Nic Petr, alebrž Je-
žíš uzdravuje a křísí, a Petr sám volá:
„Proč se na mne díváte?“ —

Ač tedy, příteli milý! celý v té víře
stojím, že z čisté lásky k Bohu věnovaní
příspěvkové, jak mile se toto velkotvárné
podniknutí rozeznámí; jak jenom jednoty
či sborové i v hlavním městě i po krajích
ku vybírání darů zřízení budou, sami o
sobě postačí ku zdvižení slavné a tisíci-
letého jubilea důstojné budovy: nechci,
pro ukojení bázlivých některých a počíta-
vějších myslí, ještě některých jiných pro-
středků utajiti, ničeho tak moudřejším a
důmyslnějším hlavám ku podání lepší rady
na překážku nestavě. — Šetře především
spravedlnosti, domnívám se

a) že by nejvíc kostelové po celém království ze svých ročních důchodů po celý čas budování ze sta po třech, po dvou zlatých přispívatí mohli, jsouce vesměs k metropolitánskému dómu dítěti vazbou přituzeny. Nepochybují, že sám dóm metropolitánský znamenitějším důchodem vládne, a že bližší s ním příbuznost kostelů v arcibiskupství i větší rozvrhnutí na tamní kostely připouští;

b) že to především budova náboženská jest a kněžstva katolického, cokoliv se náboženství týká, nic zdáleným a cizím býti nemůže, mám za to, že by se málo který duchovní protivil, ze svých ročních důchodů až do kongruy po 6 kr. ze sta — co ale nad kongruu vybíhá, po 30 kr. i po 1 zl. ročně po celý čas téhož budování přidávati. Protivujícím-se nebudiž ale peníz mocně vydirán, nebo dokona ve *zlém* pamatován; obávám bych se, aby peníz takový nebyl příčinou neštěstí při stavění, nebo zazděn překážkou výslyšnosti modliteb na svatém místě;

c) jen samým slavným stavům — neboť dilo toto všecku veškerost národu zaujímá, — a k jakým národním službám dóm tento věnován jest, dotknuto prvé; — protož jen výboru národu sluší rozhodnouti, také-liž k jakým příspěvkům vyšší třídy národu mohly by se podvoliti; tudíž jen obci zmínku učiním, že jako věčné a neumírající osoby k tomuto národnímu a trvalému dílu tím právem co kostelové a aspoň polovicí kostelních percentů ročně by mohly přivínuty býti, to pak od městských až do vesních obcí v království; stejnou měrou mohly by také pořádkové řemeslníci ze svých pokladnic přispívati.

Vytknuv již prostředky, které se mně slušné, místa svatého dostojné a na spravedlnosti založené býti zdají, nesmím konečně cele pomlčeti, jakých peněz a obětí co méně čistých a budovy naší nedostojných by ani přijímáno býti nemělo.

Nebudtež přijímány 1. výhry loterní

kteréhokoliv jmena; 2. postoupení zastaralých dluhů za schudlými dlužníky, jichž věřitel vyupomínati za stydno si klade; 3. příjmy z divadelních her a z bálů; 4. z hudebních akademií, pokud se slohem a duchem od hudby kostelní liší. Příčina toho krom svrchu uvedené i ta jest, že z těchto pramenů mnoho občerstvení lidu chudému a nuzné školní mládeži přitéká, kteréž bych naší národní budovou nerad zkrácené viděl. —

Teď, drahý příteli! vyzýváje Nejvyššího za pomoc, rukou posilněnou, důvěrností v Boha a v národ sáhněte bez odkladu k dílu; neboť času zbývá máličko.

V témdni po rozeznámení slavnou pražskou konsistoří, že se budova ta velebná podle prvotního velkotvárného rozměru dobuduje, obdržíte ode mne 100 zl. na stříbre, abych netoliko slovem alebrž i činem svůj vroucí podíl k tomu bohumilému podniknutí zjevil. Důvěřujte v Boha a nepočítejte; neboť štedřejší a bohatší jest Hospodin, než jest chudoba naše. Fr. Sláma.

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

Jednou pan Frantovský sedě u mne, otázel se, proč jsem tak smutný. Znaje trapné okolnosti mé — bylť zajisté neposledním mezi věřiteli mými, — nepotřeboval se mne dotazovati po příčině mých trampot.

„Jak se mám veseliti“, odvětil jsem mu. „Bída na krku, a zde již nevidím žádné pomoci. Prvé byl bych snad ještě snesl i chudobu; nyní ale možná se zblázniti.“

„Rozumím“, odsekl s pousmáním. „Panu Alexandru záleží více na panně Sofii jak na jmění. Jednak lze zachovati jedno i druhé. Pochybují ale, že se odvážíš na cestu čistého rozumu, neb vidím, jak se poddáváš slabostem a predsudkům.“

„Příteli!“ zvolal jsem na polo s nadějí na polo s nedůvěrou; „učiním vše, půjdu na oheň, řítím se do vody, kdybych si jen uchoval své štěstí — své blaho.“

„Stůj, stůj, milý můj Alexandře! Zde netřeba se ni spálit ani utopit. Ach, vy zamilovaní vždy jenom sníte o pracech obrovských, a tu jedná se o hračku.“

„O, smiluj se, pomoz!“ — prosil jsem.
„Budu ti z toho vděčen do nejdelší smrti.“

„Na co mi vděčnost?“ — vece. „Ruka ruku myje, a člověk pomáhá člověku. Nemni, že se neumím vpraviti v těžké tvé trampoty, a z tě duše budu rád, ač zachce-li se ti, pozdvihnouti se z bídy.“

„A kterak?“

„Tak! Kdybys ty chtěl mi pomoci v jedné příčině, já bych tě kvitoval z toho, cos mi dlužen, i nad to všechny tvé dluhy vzal bych na sebe. A snadno bych dovedl zbaviti se jich. Jedni druzí nepřišli by se hlásit, a jiní věřitelé odbyli by se třetinou, čtvrtinou na hotovosti.“

Já mlčel, ač se mi přičilo takové rozumování. Snadno bylo pak mi se domyslit, že tu vyleze co zlého. Jednak ze zvědavosti otázel jsem se, jaké to služby žádá ode mne?

„Maličkost. Víš dobře, že mám s hrabětem Lizalským rozepří o několik dvorův. Ručím ti svou ctí, že po mé straně jest právo, ale po hříchu nedostává se mi několik listin. Předkové moji spolehali se na slovo, a nyní, přítelinku, slovo se tratí a psané platí. Hle, tak právo mé stalo se nepřávem.“

„A co ti v tom dovedu pomoci já?“

„Slyš! Lizalský miluje tebe jako bratra. Ty býváš u něho jako doma. Ale, již vidím, že se mračíš. — Nuž tedy nechme toho. Lito mi, že sám zamítáš příležitost, kterou by sobě pomohl z bídy, z neštěstí.“

„Pro Bůh, ty mluvíš tak tajemně, že nevím, kterak a čím bych ti mohl posloužiti.“

„Vidíš, já se bojím, že se na celou tu věc dívati budeš ve světle nepravém. A budeš-li po předsudku křivě vykládati prostředek můj, tehdy nebude mi lze pomoci tobě. Mimo to sám se vydám v nebezpečství, že se budou vyprávěti věci, kterým se dobře nerozumělo.“

„Zraditi důvěry něčí, nemíním.“

„Nuže tedy, zavaž se mi slovem, že at se již smluvíš se mnou čili nic, vše zůstane mezi námi.“

Já mlčky podal mu ruku.

„No, teď to co jiného. Žádám tajemství, ne snad proto, žebych stál o něco

zlého: ale jen proto, že lidé obyčejní, nevzdělaní, neosvícení mohli by to snadno vykládati na zlou stranu. I sluší vždy ještě všímati sobě obecného mínění. — Ale k věci! Kdybys chtěl se u Lizalského postarat o listinu, kterou ti vykáží, jmění zůstalo by tvým, Sofie byla by tvou.“

„Jak to? Ty tedy chceš, abych mrzce přítele zradil?“

„A ty vždy jen s těmi vrtochy naličené ctnosti vyjíždíš. Já v kroku a v činu tom zhola nic podlého nevidím. A myslíš, že mi řečené listiny třeba? Nikoli. Před obličejem tvým ji roztrhám na kusy. Již jsem řekl, že právo jest na mé straně. Ale předkové Lizalského ošidili bývalé majetníky: oni sobě věc pojistili písmem a mé předky odbyli slovem. I žádá spravedlnost, by se věc vyrovnala na obou stranách. Jiného již nežádám.“

„Nikoli, nikoli!“ ozval jsem se s hněvem. „To šejdy. A nejsou-li to šejdy, mně nikterak nepřisluší, abych k vyrovnávání pomáhal zradou.“

„Slyš, Alexandre! Promluvme upřímně. Jedno prosím, vytrhni se již jednou z dětských peřinek a suď o věcech jako muž. Tvůj miláček hrabátko, bělounký jak pudr, ladný a štíhlý jak zlatá muška, s napudrovanou hlavičkou naplněnou veršiky — jinak prázdná nádoba, řekni, zdaž brzo nedodělá — neprohýří, což měl a má?“

„Kdo to ví, co bude? — Ostatně, kdyby přišel o všecko, kterak to patří k naší věci?“

„Ale prosím tě, nemudruj před časem, a odpovídej raději k mým otázkám, co myslíš.“

„Nuž tedy. Bude-li živ, jak dosavad, to ovšem přijde o všecko.“

„Hle vidíš. A teď považ, zdaž by nebylo lépe, kdyby se jmění a krásné ty statky dostaly do rukou, kterým vlastně po právu přísluší, než aby se na nich rozhovati směli Židé a jiné šelmy? To tuším jest jako na dlani. Přiznávám, že krok ten jest poněkud nesnadný; ale viz, můj drahý, jak to již chce tento svět. Ryba žije se rybou a člověk člověkem — všickni druh druha šidí. Nechaf si čáp očisťuje svět, ty sám nechť jsi býti bílým krkavcem, sic tebe

černí uklovou a sežerou. Nač se lišiti od jiných k vůli těm hloupostem, kterými nás mátlí ve školách? — Opravdu musím se ti smáti, žeš v tom věku ještě děckem a věříš v přátelství jako štuđent, jenž vyšel ze škol. Ach můj drahý, přátelství není leč bajkou; přítelem to vlastně to, co máš v kapse. Tvé hrabátko n. p. p. Lizalský má tě rád jako bratra. Než co z toho máš? — Či hodlá podati tobě ruky, ač patrně se topíš? Až budeš chudásem, oč, že se ti vyhne na ulici? Ale nač dlouho mudrovat? Však ty sám již dávno lépe poznával jsi věci. Toliko ta nešťastná láska povznesla tebe do sedmého nebe, odtrhla tě od země, a tys oslepl, že nevidíš pravdy, jižto by mohl prstem změřiti. Dobře měli Řeci, jenž lásku malovali s páskou na očích.“

Omámený vírem slov i zdání, mlčel jsem. Pokušitel můj jal se na novo dřvtipnými mamidly svými opletati mi duši, doličuje, jak mnozí nesmírného jmění do dělali se zradou. Posléze již celý zděšený, povstal jsem i zvolal jsem: „Ne, ne! — Nechť raději zhynu!“

„Dobře“ — odpověděl chladně obratný ošemetník. „Čiň, co se ráčí. Máš vůz, máš loď i přivozníka. Já ti násilí neučiním; to se nesnáší s mou ctí. Avšak i bez tebe svého dojdou. Ty pohrdáš penězi, jež jsem ti nabízel. Lito mi, že v také příčině nucena se vidím žádati, aby mi zaplatil, cos mi dlužen. Hle, tak sám sebe zničíš, a nejen sebe, nébrž i Sofii, která tě tak vřele miluje, a nemohouc státi se manželkou tvojí, poznenáhla se utrápí. — Považ, slušná-li to věc, k vůli domnělému příteli, jehož i tak neuchráníš, obětovati své štěstí a život osoby nejdražší. —

Zatím měj se dobře! — Tři dni dávám ti na rozmyšlenou.“ —

To pověděv zdvihl se, třaskl dveřmi a šel po svých.

(Pokračování.)

Zlatá zrnka.

Nejpřednější moudrostí jest život chvalitebný a čistá mysl u Boha, kterou čistí pojí se s čistým a svatí se Svatým. *Rehoř Naz.*

Bloudí, kdož myslí, že poznal pravdu, avšak živ jest bezbožně. *Sv. Augustin.*

Česká národnost a evangelická církev.

(Pokračování.)

Již ale postupme dále, a nahlédnouce do časův statečného i věhlasného vládaře a posléze krále *Jiřího z Poděbrad*, libo-li, vizme, jak slavným věkem národnosti české byla doba *husitského kališnictva*. Co se dotýče *Jiřího z Poděbrad*, pravili jsme již nahoře, jak vysoce vážíme si ho mezi českými králi. *Jiří z Poděbrad* byl upřímným kališníkem i zůstal jím až do konce, ač jej papež *Pius II.* všelikými způsoby a *Pavel III.* posléze i klatbou i vojnami принуťiti chtěli, aby se odřekl kompaktátův. Za panování moudrého, důmyslného, statečného, výtečného tohoto krále, jenž vlast svou miloval věrně, po 12 let blahodárný trval pokoj a hojily se rány, zadané běhy válek husitských. Za posledních časův panování jeho vypukly bouře a války na novo; panská jednota v Čechách, Slezáci, *Matiáš král uherský*, papež postavili se proti statečnému králi našemu a — *nedovedli pokořiti, zničiti ho*; věrní Čechové — a bylo mezi nimi též *drahně pánův víry katolické*, — stáli a bránili se s králem proti domácím i cizím úkladům. Netajíme, že i tu v dějinách českého národu nalezá se nejeden list, ozářený slávou politiky a zbraně české. Ano, nám třeba i více doložiti. Za posledních rokův panování krále *Jiříka* nastaly národu českému tísň a závady tak veliké, že jest se diviti, kterak záhubě, hrozící odevšad, odolali tehdaž předkové naši. Jakož byl r. 1420 císař *Sigmund* se zařikal, že zahladí naprosto jmeno české: podobně hodlal papež *Pavel III.* v nebláhé rozdrážďenosti své království české vymazati z počtu samostatných říší křesťanských. Země česká byla tehdaž ostrůvkem uprostřed vlnobitného moře, byla jako loď, kterou do propasti již otevřené schvátiti usilují rozlícené živly a větry. Tím větší sláva, že král s věrnými svými ani tehdy nepohodil, neznectil práporu českého, a na krátce před smrtí svou *nepřemožený*, ba co skutečný vítěz nad tolikými nepřáteli dočkal se, že hrdý král uherský *Matiáš* žádal o pokoj a přátelské narovnání pod jakýmkoliv výminkami.

Než můželi p. Šubert slávu *Jiřího z Poděbrad* a věku jeho, pokud jí stává, přičítati „evangelické církvi“? — Evangelické církve tehdaž *nebylo*; poctiví kališníci, a tudíž i *Jiří z Poděbrad*, hlásili se ku poslušenství Římského papeže, ovšem i tehdy, když *Pius II.* a *Pavel III.* klamaní všelijak, tam předsudky a osočováním, tu rozdrážďenými vášněmi a nadějami, tvrdě usi-

lovali o zrušení a úplné odstranění kompaktatův. — Vzpomeňme si jen, kterak se choval král, když se mu nabízel „Bratři“ ohlašující, že hodné jest odtrhnouti se od poslušnosti kostela Římského, že papežův úřad není v moci slova Božího. Král tehdy zamítal *pomoc* takovou docela, nýbrž i přitůžil přísnosti své proti jednotě bratrské. — Vzpomeňme si na důrazné osvědčení o valném sněmu sv. Vavříneckém, kdež vece Jiří král: „Vězte s jistotou, že my nemilujeme kacířův aniž jich brániti chceme. — Slyšeli jste, že jsme přísahali, vyhladiti všeliké bludy, sekty a kacířství v království svém.“ — Vzpomeňme si, kterak r. 1471 těše se naději žádoucího smíření se sv. stolicí, osvědčoval se, že nikdy z úmyslu neubližoval Otcí svatému, ačkoli těžké musel snášeti od něho hněvy; a uchýloval-li se v čem, že to činil s dobrou věrou, aniž mněl kdy státi kromě jednoty Církve katolické, věda, že kromě ní nebylo spasení.“ A krále, který tak smýšlel, mluvil i jednal, směli by sobě vlastniti tak řečení evangelíci? Kdo zná krále Jiříka z Poděbrad, při vši jeho svědomité péči o zachování a potvrzení kompaktat, nemůže a nesmí protestantem — evangelikem nazývati šlechtěného tohoto panovníka, jenž ničím, ani křivdami, těžkými hněvy, osudnými kletbami papežovými nedal se pomásti ve svém upřímném úsilí o zrušení klateb a o smíření s „náměstkem Kristovým pravým, jenž zpravuje lodi Petrovu, za kteroužto Pán Ježíš modlil se k Otcí svému, aby nepotonula nikdy.“ Mnohem větším právem smíme my katolíci slavného krále tohoto nazývati *svým*; Jiří z Poděbrad zajisté netoliko sám hlásil se k Církvi katolické, nýbrž i stál o to, aby v jednotu víry té sešli se všickni Čechové. Ze byl kaceřován a blahé záměry jeho nedosáhly žádoucího cíle, sluší za vinu klásti netoliko papežům Piu II. a Pavlu III., nýbrž i výstředním kališníkům, kteřížto rušili kompaktaty, učíce, že jest ku spasení *potřeba*, svátost oltární přijímati pod obojí způsobou. Neblahé toto dědictví z věku Husova bylo příčinou zmatkův a stalo se závadou neposlední, že věk Jiřího z Poděbrad nemůžeme nazývati „*nejslavnější dobou národnosti České*.“

Než mohl by p. Šubert ozvati se proti nám říka: „Já pokládám *dobu husitskou*, o které řeč jest, za nejslavnější věk národnosti české, proto že se tu jazyk český, literatura česká nejvíce zvelebily a česká země očištěna jest od cizozemcův.“ — I při *takém* výkladu nelze leč na odpor postaviti se p. Šubertovi, tvrdícímu, že „byla česká národnost nejvíce v květu, když

země česká podle většiny evangelíky byla obydlena.“ — Než vizme!

„Česká země podle většiny obydlena byla nejprvé Husity a posléze vždy více tak řečenými evangelíky od husitských válek až do r. 1620.“ — V *jakovém květu* nalezala se *česká literatura* v XV. věku, nechat nám opět vyloží povolaný hodnověrný p. Palacký.

„Jakož vůbec literatura každého věku a národu bývá nejvěrnějším zrcadlem duchovní jeho činnosti, tak i z pozůstatkův písemnictví českého doby této (od roku 1420—1471) dá se nejlépe souditi, jaké předčily pomysly v tehdejších životě krajanův našich. — Co do *právnictví*, to mezi všemi naukami té doby v Čechách tuším *nejvíce zachovalo rázu národního*; sloh jednací v záležitostech zemských i obecných, *již naskrze český*, byl dosti vytřelým, jasným a ovšem *jadrnějším*, nežli v stoletích pozdějších. — Mnohem méně *utěšený* byl pohled na pole nauk *dějinných*, které *nevzděláváno ale zanedbáno bylo po celý ten věk*... Nemámeť, bohužel, *nikoho*, jehož bychom v bok postaviti mohli dějepiscům souvěkým, výtečnému Poláku Janovi Dlugošovi, bystroduchému Němci Petrovi Eschenloerovi, ba ani mnohotvárně fintivému Janovi Thurócovi, Uhru. Z oboru ostatních nauk zaslужují aspoň běžnou zmínku spisky astronomické M. Křišťana z Prachatic, a M. Pavla Židka veliké dílo encyklopedické. Pozoru hodné jest, že král Jiří *takového díla dožádati se nemohl, leč od úda církve Římské*; podobojí byli by tuším neměli k němu ani času, ani rozumu.“

„Není se čemu diviti, že i *básnické umění* zakrslalo a zahynulo dokonce v nekonečných těch hádkách o viru; opravdu není v *celé historii literatury české doby jalovější v ohledu tomto, nežli o které nám zde jednati jest*. Jediné několik prstonárodních písni náhodou zachovaných vede důkaz, že ani tehdaž básnická žila nevyschla na prsto v národu našem... *Vše to nezaslужuje ani snese kritického uvažování*.“ —

Než dí snad někdo, že chudoba na dotčených stranách bez pochyby nahrazena jest bohatstvím v onom oboru, ku kterémuž se nesla mysl, srdce, vůle celého národu — miním obor náboženský. — I tu budiž nám volno, mluvití slovy mistra Palackého: „Stav a způsob mysli českých okolo polovice XV. století *nemohl již chválen býti co utěšený a nadějný, nedostávaloť se mu oné všestranné jemnosti, živosti a pružnosti, kterými se byli vyznamenávali věkové předešlí*... Čech tohoto věku, povznesl-li kdy mysli své do říše duchův a myšlének, nehledal a nenacházel tam nežli

otázky nekonečné o Církvi a kacířství, o slovu Božím a antikristu, o svátosti oltární a kalichu, o právech a povinnostech hierarchie atd., a průmysl jeho nedomyšlel se ničeho pilnějšího ani prospěšnějšího nad cvičení ve zbrani, pořádání vozův a šikův válečných, a námezdné provozování řemesla vojenského bez ohledu pro koho a proti komu. Nejen *zanedbáno při tom vzdělávání oboru širokého nauk myslných, přírodních a dějinných vůbec, nejen zaplácena krásouma i uvedeno barbarství, ale ochromena také podnikavost a pokrok v obecných živnostech, obmezených napotom na nevyhnutelné všední potřeby.*^(*) —

Tak a podobně p. Palacký. Nepochybujeme ani dost málo, že nebude v celých Čechách, ani na Moravě, ani kdekoli mezi Slovany soudného čtenáře, jenž by nepřisvědčoval slovům výtečného mistra, ať nedím otce kritického dějepisu národu českého. — Jakým právem směl by tedy p. Šubert vyvyšovati onen věk, a za nejslavnější dobu české národnosti prohlašovati časy, kdež většina českého národu přidržela se kalicha, i celkem více méně lnula k husitství? Pokud má u něho váhy nějaké hlas výtečníka mezi dějepisci, jakým jest Palacký, pokud u něho pravda vůbec něco váží: nemyslíme, že by směl řečenou dobu husitskou nazývati nejslavnější dobou české literatury. —

Ale možná, že dp. Šubert na pozdější časy naráží a nejslavnější dobou české literatury nazývá věk, kdežto se u nás v Čechách učení Lutherovo a dílem i kalvinství skutečně rozplemeňovalo až i dosáhlo vrchu. Od početí německo-švýcarské reformace až do bitvy osudné na Bílé hoře čítá se 100 let; Luther jedva byl započal dílo své, i hned jal se v Čechách hledati přízně. A nehledal nadarmo; sami administratoři, náčelníci konsistoře podobojí, Havel Cahera a Mistopul, stali se náhonci jeho, až pak posléze za Maximiliana II. a Rudolfa II. stavové prohlásili se pro protestantskou konfesi augsburskou, zjednali své nové české konfesi průchod (r. 1567—1575) a posléze úplné vítězství (1609). Během dotčeného století zmohli se v Čechách a na Moravě tolikéž čeští bratři, vnitřní kázní a organizací vynikající ovšem nad jiné sbory protestantské. Touž měrou, kterou zmáhali se v Čechách protestanti, trátili se zbytečkově kalíšníkův, a vždy více ubývalo tudíž katolíkův, tak že počátkem XVII. věku nejen většina, nýbrž tři čtvrtiny obyvatelstva českého přiznávaly se k tak řečené „evangelické církvi“. (Pokračování.)

D o p i s y.

Čechy.

V Praze na neděli květnou 1861.

[Exercicie v k. arcib. semináři.]

Minula již velebná ona doba tak tichá a předece tak hlučná, tak smutná a předece tak veselá, tak krátká co do času a předece tak dlouhá co do účinku! Minula doba dnů nejkrásnějších, jež člověk, křesťan, katolík, kněz ztráviti může. Minula doba, kde člověk zapomíná na tělesnou stránku svou a povznáší se tam, kam duch mocně jej unáší, aby výhradně se věnoval službě Onoho, jenž stvořiv tělo a duši v souměr pravý přivedl. Byly to „*pravé hody duševní*“, jež nám připravil Pán! Hle, jaký to byl rozdíl mezi hlukem města, čilým a činným životem naší Prahy, a tou vážnou budovou naší, vypínající se v lůně jejím. V semináři tak velebné ticho! Okolo nás všechno spěchalo, aby důvěry národa hodné syny vyhledalo a poslalo k zbudování nové, šťastnější a lepší budoucnosti, — a u nás takové hrobové ticho! I nám zajisté na srdci ležel šťastný výsledek voleb v městě, a však i my jsme volili — *Pána za podíl svůj*; i my jsme pracovali na zbudování nové a šťastnější budoucnosti, aby umřel v nás člověk starý a zrodil se nový v svatosti a spravedlnosti. — I my jsme rokovali, sněmovali sami s sebou a v sobě. Mužové důvěry hodní vyvoleni jsou, aby kladli nové zákonodárství na jistých a pevných základech spočívající, kteréž nezvratným má býti měřítkem veškerého jednání po celý život náš. Zákonodárcové tito věhlasní, jichž jmena zajisté nikdo nevyšloví bez úcty, důvěry a lásky, byli známi dva otcové kněžských exercicií, velebný kněz karmelitán O. *Ambrož* a vys. důstojný pan kanovník *Prucha*. Onen základy položil a na nich mistrnou rukou vystavěl přepevný dům hrdé k nebi se vypínající, tři patra v sobě chovající; tento okrasami a umělými arabeskami ozdobil budovu vně i ze vnitř, aby každé oko se zalíbením na ni pohlíželo. — Onen totiž s důkladností nevšední a učeností, jakou jen muž zanášející se dlouho s vědou morální a s asketikou spojenou s kontemplativním životem honositi se může, onen, pravím otevřel před námi ono rozsáhlé pole vnitřního života duševního, a čerpaje z vlastní zkušenosti v hloubi ducha lidského, unášel i rozum i vůli do končin posud málo známých a předece tak důležitých, i zasvěcoval nás v mnohostrannou askésu, která v celé své hloubce a výšce od málo koho dobře pojata a právě rozuměna bývá. — Dříve ještě,

*) Palacký: Dějiny nár. česk. Díl. IV. č. 1. str. 373.

než-li s námi nastoupil trojí cestu Ignaciánských exercicií, vyznal, že co cizinec a nám posud neznámý má zapotřebí důvěry. Té aby dosáhl, pravil, že podotýká toliko, že jest katolík, a co takový že přichází k bratrům, ačkoliv i zemi a národu, z kterého posel, zavázán jest povinnostmi. Důvěry se domáhal, důvěry dosáhl i nastoupil s námi hned dráhu první: obtížnou cestu *očisťující*. Těžko zajisté by bylo plnost myšlének chtít vtěsnati na několik rádků a protož naznačuji jen látku a chod myšlének. Aby pevný položil základ celému dílu, dokázal s jasností a filosofickou pružností, že přirozeno jest člověku k Bohu, cíli blaženosti a dokonalosti, směřovati a ztracený cíl opět vyhledávati; poněvadž ale člověk, odchýliv se od Boha, cíl jiný vyhledává a tím veškerá harmonie mezi Bohem a veškerým tvorstvem přerušena jest, překrásně zvláště z následků všestranných vyličil „ošklivost hříchu.“ — Aby to ještě lépe odůvodnil, živými barvami pravdivě a dojmavě „smrt, soud a peklo“ postavil před oči naše. — Trnová tato cesta prvního dne, tmavá i smutná, vyjasnila se druhého dne „v *osvěčující*“, na které nám svítil „příklad Páně“ v lásce se zakládající, „Marie Pany bolestné“, jejížto bolest byla nesmírná, přede ale se slastí spojená, majíc pro nás užitek velký. Tyto pak příklady aby nám na cestě svítiti mohly, zapotřebí jest „sebezapírání a následování Krista.“ — Prodravše se takto ze tmy na světlo, nastoupili jsme „cestu *spojující*“, kterouž nám i dále kráčet jest k cíli dokonalosti po celý život „pokorou, čistotou srdce a panictvím“ a „častým nejsvětější Svátosti oltární přijímáním“, čímž spojení s Bohem stává se úplným, přerušená harmonie s Bohem, přírodou a sebou samým se obnovuje v celé své rozsáhlosti a Bůh opět cílem našim jest a zůstává. — V tomto pořádku následovalo po sobě devět meditací během tří dnů. Nevím, mám-li více obdivovati hlubokou učenost, anebo živé líčení všech poměrů, aneb nadšené ono unášení rozumu i vůle k svatým předsevzetím, k životu v lásce Boží a čistotě srdce. To ale jisto, že duchovnímu tomuto příteli a otci našemu nejlépe se odměníme vyplněním všech předsevzetí, pro kteráž srdce naše tak rozehrál. Bůh mu to odplatí!

Co tento tak mohutně byl vzdělal, podporovati, kráseliti vně i zevnitř, vytknul sobě miláček náš v důstojný pan kanovník K. F. Prucha. Nezapomněl on dosud v otcovské péči a lásce na dům, kde po mnohá léta tak blahodárně působil, kde v srdci všech zanechal po sobě památky nehynoucí, kde ale také milován, ctěn a

vážen byl co pravý otec pravých synů. Viděli jsme opět ve středu našem ušlechtilou onu tvář s tím vážným a něžným úsměvem, slyšeli jsme opět ona ústa, jež tak často svatý zápal lila do srdci nastávajících kněží, rozplameňujíc je pro svaté a vznešené povolání. Nikoho to nebude tajno, že jako vždycky, tak i nyní vynikal původností myšlének; dojmavá slova od srdce mluvená k srdci, dostala se a padala, tuším, na úrodnou půdu. Heslo: „*Svoboda, rovnost a bratrství*“ otrásá, již od delšího času, a opět za našich dnů světem. Tato slova přenešená na půdu katolickou vyvolil sobě v. d. řečník za látku ku třem konsideracím, připojiv je ku třem cestám Ignaciánských exercicií, i vyvolil sobě z písmá sv. texty: „*Kde duch Páně, tuť i svoboda*“ (II. Kor. III. 17.) „*Budiž rovnost jako psáno jest: Kdo mnoho, neměl hojnosti, a kdo málo, neměl nedostatku*“ (II. Kor. VIII. 14. 15.) a „*Láska bratrská zůstává mezi vámi*“ (Žid. XIII. 1.) — Láska tato mluví za mne a protož nebývá mi než podotknouti, že hluboko v útroby naše vnikla ona slova, jež odcházejí a rozžehňávají se s námi s duší celou nám promluvil: „*Láska bratrská zůstává mezi vámi!*“ Hlučně i nyní za ním voláme: *Amen!* A jako nyní v krásné době jarní vše pučí a k novému rozkvětu životu, nechť i krásná jarní doba pobytu našeho v bohumilém domě našem zplodí květ, z něhož by ovoce dozrálo — Bohu ku chvále, Církvi ku zdaru, vlasti ku blahu! Bůh, Církev a vlast budiž po celý život heslem našim! F. L.

Dodatek Red. Na památku obdrželi nadějní chovanci pěknou rytinku představující kříž, vyrostlý z mnohých kořenů, u jehož paty položeno tři věnce. Nejvýše kolem kříže vine se *bratrská láska*, v pravo *svoboda*, v levo *rovnost*, každý pak věnec uzavírá v sobě slova Písmá sv. výše uvedená, a kdo jest dárce? Kdož řečnil o lásce, kteráž důmyslná jest.

V Praze v pondělí velikonoční 1861.

[Obsah konferenčních řečí P. Schmude.]

Od 23.—31. Března měl P. Theodor Schmude, kněz tovaryšstva Ježíšova, v kapli akad. gymnasia řeči konferenční pro třídu vzdělanější vždy ráno od 8—9 a večerem od 1/2 7—1/2 8 hod. — Posluchačův scházelo se vždy valné množství. Ve schůzkách těchto mluvil hlubokomyslný kněz tento o základních a nejdůležitějších člancích sv. víry. Ukázav především, kterak rozum lidský nahlíží potřebu a nutnost víry vůbec a náboženské zvláště, a že tudíž víra jest první a nejsvětější povinností každého

člověka, přešel v II. konferenci (schůzce) k samému zjevení Božímu a dovedl z rozumu, z dějin lidstva a z idey Boží, že zjevení Boží jest nejen možné, ale i nevyhnutelně potřebné pokolení lidskému. — Připraviv sobě takto *půdu*, dokazoval, že zjevení Boží skutečně se stalo, jak o tom svědectví vydávají pohané, Židé a národové křesťanští, jak to dotvrzují podivné výsledky a převraty, které náboženství křesťanské ve všech oborech života lidského způsobilo, ač vládlo na pohled nepatrnými a slabými prostředky při tom zázračném díle, a jak konečně dosvědčují zázraky a prorocství, kterými sám Bůh zjevení své stvrdil. A po té samý obsah tohoto zjevení Božího vykládaje, započal v III. schůzce s základním učením o nejsvět. Trojici, ukazuje, co o tom učí Církev na základě Písma sv. staré i nové úmluvy, na základě sněmů církevních a svědectví sv. otců, ukazuje dále, že i rozum lidský tomuto tajemství se nejenom neprotivuje, alebrž uznává možnost i pravděpodobnost tohoto učení. — Ve schůzce IV. přešel k působení Boha trojediného mimo sebe, a vykládal II. částku prvního článku vyznání apoštolského: „*Věříme v Boha — všemohoucího stvořitele nebe i země*“ — ohražuje jej proti pantheismu. I ukázal tu osvicený kněz a učenec, jak nerozumné jest učení pantheistů, jak ale naopak hlas přírody, rozumu a svědomí pravdu tohoto článku víry stvrzuje, uznávajíce, jak úzce všeliká věda lidská — filosofie i historie, theologie, ano náboženství vůbec s tímto článkem souvisí, s ním stojí i padá. — V schůzce V. mluvil pak o říši duchů, dobrých i zlých, a ukázal, že bytost duchův nahlíží, ano poněkud i požaduje rozum lidský, že všickni národové východní i západní věřili a věří, že jest říše duchů a nastínil konečně, co o nich učí zjevení Boží. — V schůzce VI. obral si učení o hříchu dědičném. Dokázav především, že veškeré pokolení lidské pochází z jedněch rodičů, jak to nejvýšeší přírodo- a jazykozpytci a nestranní dějepisovci učí, a náboženská podání všech národů při vši své rozmanitosti dotvrzují, přešel k tomu, odkud původ má zlé, jak si to vykládali pohané, co o tom zjevení učí a co rozum tomu říká. I vložil důkladně, v čem záleží hřích dědičný, jež mnozí tak rádi upírají, poněvadž o něm nemají pravého zdání. Ku konci této řeči poukázal, jak důležité jest toto učení, na němž se zakládá učení o vykoupení lidstva skrze Krista Ježíše, Vykupitele světa. — V schůzce VII. obral si za předmět své řeči osobu Krista Ježíše, kterýžto jest středem dějin lidských. Tehdy připomenul po-

sluchačům, že ode všech národů očekáván byl Spasitel a že vše, co se očekávalo, osobou Krista Ježíše se vyplnilo; že od příchodu svého na svět až po naše časy byl a jest Kristus osobou, ku které obráceny byly a jsou zraky všech dobrých i zlých; onť že jest vzorem a příkladem dobrých a předmětem nenávisti a pronásledování zlých a bezbožných. Rozum již nahlíží a uznává, že jest Kristus více než člověk obyčejný, více než učenec a mudrc nejslavnější; tušení toto jest tím větší, považí-li se dále jeho záměr: poučiti a spasiti všecky národy, pohlédne-li se na prepodivnou svatost jeho života, na neobyčejnou moudrost a moc, kteráž se nedá vyložiti přirozeným způsobem. A tento Kristus, tak veliký a svatý, on tvrdí a dokládá nejednou o sobě, že jest Bůh a člověk zároveň. — V schůzce VIII. mluvil o účelu vtělení Syna Božího, kterýžto vtělením měl býti Bůh v nejvyšší své dobrotě a lásce a v nepostihlém milosrdenství, ve své všemohoucnosti a spravedlnosti oslaven, padlé lidstvo ale vykoupěno poučením od Boha, smířením s Bohem. — V IX. schůzce mluvil o Rodičce Boží Marii Panně, o jejím živém spojení s Kristem a jejím poměru k našemu vykoupění. — V X. schůzce probíral bližší vykoupění člověka skrze utrpení a smrt Kristovu, proč Kristus musel trpěti a umříti, o způsobu jeho utrpení a následcích jeho smrti, o oslavení Krista Pána, o vítězství kříže. — V XI. schůzce mluvil o Duchu sv. a jeho působení. — V XII. o Církvi sv., o jejím pojmu a účelu, o jejích vlastnostech a známkách. — V XIII. vykládal troji úřad této Církve — učitelský, kněžský, královský — a připojil učení o obcování svatých. — V XIV. a posledním shromáždění probíral učení o odpuštění hříchů, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.

Řeči tyto, prozrazující hlubokou a všestrannou učenost, vynikaly neobyčejnou jasností a důkladností. I bylo viděti při hojném navštěvování a napnuté pozornosti posluchačův, jak velice je zajímaly a dojímalý *dogmatické* výklady dotčeného kněze. Kdožkoli z posluchačů přinesl dobrou vůli, uchvácen vznešeností pravd katolických jasně a jadrně mu přednesených, nabyt zároveň přesvědčení, jak liché a nespravedlivé jsou námitky a útoky povreční, jimiž se matou jednostranní vzdělanci. A že skutečně, ne-li všickni, jistě velká většina posluchačů nikoli z pouhé zvědavosti bývala na výkladech těchto, nýbrž proto, že hledala o nejsvětějších pravdách žádoucího nabytí poučení, jevílo se úctou posluchačů k řečníkovi a veškerým cho-

váním jejich, obzvláště na konci schůzek těchto. — Když totiž na bílou sobotu večer po poslední řeči následovalo pozhnání, modlili se četní posluchači se zvláštním nadšením apoštolské vyznání víry, jehož bohatý a hluboký obsah v schůzkách těchto byli poznali. Drahý počet posluchačův vykonal taktéž u horlivého a při tom velmi skromného, věru apoštolského kněze svou zpověď a přikročil na *Boží hod velikonoční* k stolu Páně. J. W.

V *Budějovicích* dne 26. Března 1861.

[Věstník ordinariátní.]

Potěšili jsme se, když nám milý náš Blahověst (v č. 8) oznamoval, že nejdůst. Pražský ordinariát počal vydávati zvláštní list, jenž má býti jako poslem mezi Jeho Eminenci a duchovenstvem, jsa hláskem rozličných nařízení jakož i výjevů z oboru života kněžského a vůbec církevního. Blahověst žádá tomuto „věstníku kněžskému“ utěšeného zdaru. I přejeme z celého srdce, aby se v plné míře vyplnila žádost tato; vímeť jistě z vlastní zkušenosti, jak užitečný nébrž i potřebný jest orgán takový. U nás totiž máme list taký již od několika let. Náš vrouceně milovaný, apoštolskou horlivostí nadchnutý, nejdůstojnější p. biskup jistě, jak mile byl nastoupil vznešeny a svatý úřad svůj, ihned staral se, aby byl v ustavičném spojení s kněžstvem, a k tomuto účelu počal vydávati list pod názvem: „*Erlass des bishöflichen Ordinariates von Budweis an den Klerus der Diöcese*.“ Hlásek čítaje nyní již desátý rok svého trvání, dobyl si na všech stranách chvalného uznání. — Letošní osmé číslo našeho ordinariátního listu přineslo mimo jiné původní text allokuce sv. Otce dne 17. Prosince m. r. v tajné konsistoři, kdež sobě trpce stěžuje na nesmírné útrapy, jimiž neustávají nepřátelé jeho, nepřátelé Boží, trýzniti jeho přelaskavé srdce otcovské. V téměř čísle nalézáme seznam peněžitých sbírek, které se k účelům křesťanské dobročinnosti konaly v diécesi naší během minulého roku. Sešlo se 21.881 zl. 9½ kr., pak sedm dlužních upsání půjčky papežské, z nichž každé zní na 100 franků. Kdo zná naši chudou diécesi, žasnouti musí nad takovýmto stkvělým důkazem obětovné lásky křesťanské. Dle seznamu nad jiné zvláště vynikají tyto sbírky: pro sv. Otce sešlo se 6700 zl. 12½ kr. (papežská půjčka ale v tom obsažena není); na pacholetský seminář 5039 zl. 52½ kr. a tři papežské dlužní úpisy, každý na 100 franků; k fondu, z něhož se podpory dostává chudým duchovním, 2334 zl. 9 kr. a čtyry papežské dlužní upsání, každé na 100 franků; bra-

trstvo nepoškvrněného počtu BP. Marie ku podpoře našich bratří katolických na východě složilo 2150 zl. 65. kr. Letošní příspěvky jmenovaného bratrstva Marianského obnášely koncem února 1394 zl. 23½ kr. Že suma ta značně po zadu zůstala za výsledkem sbírky lonské, příčina toho jsou jistě nynížlé časy. Tento dárek se již odeslal ústřednímu výboru ve Vídni, a věnován jest dle výslovného přání našeho nejdůstojnějšího p. biskupa ku podpoře našich slovanských bratří Bulharův, navracujících se do lůna Církve katolické. Příklad ten jest jistě následování hoden! Že křesťané, pod vládou tureckou sténající, praví jsou žebraři, jest povědomo. Bulharští naši bratři, jenž byli ztraceni a opět nalezeni jsou, mají ale nyní mnoho duchovních potřeb. Jest jim třeba škol a chrámů. Jest třeba kněžských seminářů, aby se jim v nich odchovávali duchovní pěstitelé. To vše ale požaduje výloh velkých, a pobratimci naši v Turcích jsou na mnoze — chudáci. Protož kdo jsi katolíkem, a v jehož prsou bije upřímné srdce slovanské, pomáhej jim dle možnosti, přesvědčen jsa, že každý i ten nejmenší dárek bude přijmut s vděčností. —y.

Kronika.

Z Prahy. Ku konci měsíce Března ustanoveno nejv. rozhodnutím J. V. Císaře, aby v bývalém uršulinském chrámu Páně sv. Jana Nep. na Hradčanech služby Boží odbyvati mohla evangelická část posádky Pražské jak augsburského tak i helvetského vyznání. Toť nový důkaz, mohou-li si protivníci naší Církve právem stěžovati na nepřázeň a nátlaky, činěné prý protestantům v Rakousku. A — není to první, nýbrž *třetí* z chrámů jindy katolických v Praze, v nichžto nyní bohoslužbu vykonávají tak řečení evangelici; neboť i modlitebna v Opatovické ulici (jindy chrám sv. Michala) i chrám sv. Klementa na Novém městě náležely až do Josefa II. jindy katolíkům. — Svrchu dotčený chrám sv. Jana Nep. na Hradčanech byl dostaven r. 1728; v kláštere při samém chrámu zdržovaly se od počátku 18. století Voršulky, zabývající se vyučováním ženských mládež. V pozdějším čase klášter velmi zchudnul, až konečně císař Josef II. r. 1784 nařídil, by se všech 34 jeptišek odstěhovalo do kláštera Voršulinského na Novém městě, načež chrám i klášter sloužil potřebám c. k. dělostřelstva. Tehdy byly prodány všechny okrasy chrámové, ani oltáře, ani kazatelny se tu již nenalezá. Toliko malby na ambitu, od slovutného umělce českého Václava

Reinera malované, posud se zachovaly. Rovněž tak i v průčelí chrámovém několik soch zůstaveno, zvláště sochu sv. Jana Nep. a sv. Josefa. Doufáme, že se katolické památky ty ovšem i na budoucí časy zachovají.

— Zjeitra v sobotu dne 6. Dubna započne náš zemský sněm způsobem náležitým křesťanským vzýváním Ducha sv. v chrámu Páně sv. Mikoláše na Malé Straně. Slavnou mši sv. bude sloužiti J. Emin. náš nejdušt. vrchní pastýř, *primas* království Českého. Pokud předkové naši sněmovali na Hradčanech, bývalo „Venisante“ v metropolitním chrámu Páně sv. Víta; nyní pak zvolen chrám nejbližší u sněmovny. Na týž úmysl budou slavné služby Boží ve všech farních chrámech Páně po veškerém arcibiskupství.

— Dědictví Svatojanskému, vzrostlému na 21.200 údů, zemřelo min. roku 212 údů. Mezi živými jest přes 2300 duchovních, kteříž, jak známo, zavázáni jsou, v čase osmidenní slavnosti sv. Jana Nep. obětovati mše sv. za živé i mrtvé spoluúdy Děd. sv. Janského.

— Misto nemocného prof. *Jana Fabiana* bude v nastávajícím letním běhu přednášeti na bohoslovecké fakultě pastýřské bohosloví v jazyku českém ředitel k. arc. semináře Dr. *Tersch*.

Z Moravy. Po krajinách moravských sbírá řeholník z tuhého řádu Trapistův almužny na klášter a chrám, jež hodlají vystavěti tuším v Belgii. I dařilo a daří se mu na Moravě mezi dobrosrdečnými, zbožnými Slovany; tak n. př. v Olšanech u Olomouce složili mu osadníci 150 zl., na Osadě Hrubo-Týnecké 260 zl., na osadě Dolanské bez mála 400 zl. — Vel. kněz Dudík podáváje o tom zprávu ve Hvězdě Olomoucké, vysvětluje, čím to, že lid Moravský tak štědrě podporuje řeholníka, příslého z krajin dalekých. Jest prý to tím, že každému, kdož věnuje 1 zl., připovídá se, že v klášteře dotčeném na vše časy každého dne sloužiti se budou dvě mše svaté za živé i mrtvé dobrodince. A tato nábožná katolická odsluha jest zbožným Moravanům nad jiné mocnějším podnětem k ochotné štědrosti. — Již ale ke zprávě dotčené připojí horlivý kněz praktický návrh: on radí, aby se založil spolek záležející z kněží, pod názvem: „*Koruna Soluňská*“, a ve spolku tom aby se zavázal každý společník, že chce z dobré vůle a lásky každého roku sloužiti 1—2 mše sv. za všechny živé i mrtvé dobrodince, zasloužilé o náležitě zvelebení chrámu Páně na Velehradě. — „Pro Bůh“, tak dokládá šlechetný horlitel, „nespolehejme se na zá-

dného; jsmet na mnoze opuštění. Nepomůžeme-li sobě sami, nepomůžeme nám pradžný. Na celém těle trnu, rozpomenuli sobě, že rok 63. již se blíží, a že ještě velice slabá příprava. . . . Do ciziny se peníze roznášejí, zatím u nás v milené vlasti naši pláče Jeremiáš na zbořeninách slavného druhdy Jerusaléma, a žádný nepodává prostředkův, žádný se nepřičiňuje, aby byl znovu ne-li vystaven, aspoň obnoven.“

Z Rakous. Nejdúst. p. biskup S. Hypolitský, Ignac Feigerle vydal pastýřský list za příčinou ústavy a voleb do sněmův krajinských. — Vitaje ústavu, praví mimo jiné: „Svoboda jest heslem národův a drahocenným darem nebes. Pravá svoboda jest zároveň přísnou úctou k zákonu. Aneb byla by snad svoboda, jakž nám ji před oči staví revoluce dřevních a novějších časův, svobodou důstojnou vzdělaného člověka a křesťana? — svoboda zlými, nemravnými, nekřesťanskými prostředky, krádeží, loupeží, vraždou, na cti utrhaním, lži, pokrytectvím přivlastňovati sobě cizích statkův? — svoboda zlými řečmi, špatnými knihami, listy a brošurkami, rozhazovanými po ulicích, posílanými do domů, prodávanými lacině, porušovati v lidu smysl pro spravedlnost, podryvati víru, nedůvěru buditi proti kněžstvu, kaziti mravy, po libosti dnes to, zjitra ono z desatera Božích přikázání zamítati, právo činiti bezprávím, a bezpráví právem, ctnost prohlašovati za nepravost a neřest nazývati ctností? — svoboda pokojné obyvatelstvo drážditi lžemi a na cti utrhaním, v zemi rozšiřovati rýpalství a ploditi bouře, v lehkost uvozovati zákony a hanobiti řádné představené, przniti lásku vlasteneckou a zradu páchat na vlasti? — Běda ti, milená vlasti, kdyby svobody tohoto druhu v tobě se objevily a zakořnení mohly.“

Z Uher. Na Slovensku byla Báňská Bystřice před 6 lety prvním městem, v kterém se důstojným způsobem slavila památka sv. Cyrilla i Methodia. Slavnost ta konala se ovšem i letošního roku dne 17. Března ve slovenském kostele. Mši svatou sloužil vůbec proslulý kněz kanovník Tomáš Červen, věrný syn a důstojný miláček slovenského národu. Kázání měl výtečný kněz Jirí Slotá, učitel a řečník vysoce znamenitý, prvotní původce, že na Slovensku patrnými skutky v církevním životě jeví se vděčnost k sv. apoštolům našim. Kázání jeho vynikajíc duchem i slovem, zanítlo srdce posluchačům svatým ohněm bohumilého nadšení.

— J. Emin. p. kardinál primas Ostřihomský, Jan Seitovský, daroval 50 zl. za obraz (příchod sv. Cyrilla i Methodia), jež mu věnoval horlivý kněz Precechtěl. Za

tento dar vzdáváno J. Emin. p. kardinálu díky v novinách; maďarský časopis „Religio“ velebí pak jej nad to co dědice *biskupské stolice a místa sv. Methoda, moravsko-panonského arcibiskupa*. Do jisté míry má „Religio“ pravdu. Pravdu ale má též Slovenský Cyrill i Method, žádaje, aby se J. Emin. za času ráčil postarati též o slušné zasvěcení 1000letého jubilea.

Ze Slavonie. Slavnost sv. Cyrilla i Methodia konala se dne 19. Března v Osjeku způsobem vysoce chvalitebným. Ve farním chrámu Páně na hradě ozdobil se hlavní oltář krásným obrazem sv. apoštolův našich, mši svatou zpívanou sloužil výtečný biskup Jiří Strossmayer, po evangelium (ježto se jakož i epištola staroslovanským jazykem zpívalo) bylo kázání, jež činil kanovník Eliáš Okroglič, kterým podněcoval k horlivosti o víru, o národnost, o vzdělanost. — Mezi přítomnými cititeli sv. apoštolův našich vynikali důstojní kanovníci ilyrské kapitoly v Římě, Dr. Rački a Mlinarić, z nichž onen proslavil se znamenitým dílem, životopisem sv. apoštolův našich.

Z Říma. Dne 18. Března měl sv. Otec v tajné konsistoři památnou řeč, kterou důrazně a důstojně ohradil se proti ošemetníkům, jenž ve jmenu civilisace útoky činí na zkázu sv. Stolice, žádajíce, aby prý se papež smířil a vyrovnal s pokrokem, s tak řečeným liberalismem a s moderní civilisací. I líčí sv. Otec neblahou civilisací tuto podle skutkův jejich. „Tato novověká civilisace“, tak dí sv. Otec, „horlí proti zbožným rodinám, proti ústavům zařízeným k opatření katolických škol, proti mnohým kněžím všelikých stupňův, mužům to výtečným vznešenou důstojností, z nichž nejdni vedou život bídný u vyhnanství aneb v žaláři, ale též proti zbožným katolíkům vůbec, kteří oddáni jsouc nám a Stolicí římské, horlivě hájí věc náboženství a spravedlnosti. Tato civilisace vyplácí peníze na pomoc ústavům a osobnostem nekatolickým, Církev katolickou okrádá o spravedlivé její zboží, ona pečuje a usiluje všemožně, kterak by ztenčiti mohla spasitelnou činnost Církve. Propůjčujíc všelikou svobodu spisům a slovům, jimiž se činí útoky na Církev a věrně oddané stoupence její, má se na pozoru, kde by náleželo potupiti, trestati a odstraniti násilí, ježto se páše v příčině vydávání dobrých spisův, i velmi přísně si počíná proti katolickým spisovatelům, kdekoli se jí zdá, že by už a byť sebe méně byli vykročili z mezí mírnosti.“ — Již ale v dalším postupu řeči dokládá sv. Otec: „Církev, sv. Stolica nikdy nezavírala sluchu žádostem spravedli-

vým. Avšak na Nás žádají se věci, ku kterým po svědomí svoliti nemůžeme. — Nyní za dnův, kdežto Nás téměř o všecko vezdejší panství Naše oloupeno a kdežto nám, papeži a vládci, důležitého stanoviska Našeho nelze zachovati leč pomocí zbožné štědrosti synův katolické Církve: chtějí ještě, abychom krajiny uchvácené papežské vládě naši prohlásili zřejmě za zboží odstoupené uchvatitelům. Ano vedle neslýchané drzosti své smějí žádati od sv. Stolice apoštolské, jež byla i bude vždy hradbou pravdy a spravedlnosti, aby schválila zásadu, že věc bez práva násilím odečtenou nespravedlivý vlastitel míti a pokojně držeti může, i aby stanovila křivou zásadu, že zdar věc nespravedlivou staví na roveň s věcí zasvěcenou právem. — — — Pokud tedy žádají se od Nás věci neslušné, nelze, abychom přivolili; žádá-li se, abychom odpustili, odpustíme vždy ještě propůjčíme.“ — Ostatně končí sv. Otec řeč vroucí modlitbou ke Kristu Ježíši: „Sud Nás, Pane, a právo Naše osvobod od lidu nesvatého; pokoje uděl, Pane, za dnův Našich, neboť není jiného, kdož by bojoval za Nás, jediné Ty, Bože Nás.“

— Římští stranníci Viktora Emanuela chystají se již na uvítání oblíbence svého v Římě. I zdá se podle toho, co se kutí v Paříži, v Londýně a v Turíně, že se jim v krátkce vyplní přání jejich. — Avšak čím větší nedočkavost dotčených lidí, ovšem tím patrnější poklid na tváři a v celém jednání sv. Otce. Doslýchaje vždy na novo o těch věcech, kterých se při něm domáhají revolucionáři pravil opět k jistému kardinálu: „Vždyť svědomí moje nedopouští, abych svolil k tomu, což se žádá ode mne. Kdyby se tu jednalo o mou libůstku, nechal bych všeho a vzdálil bych se na osliku, nebo stár jsem již a těžký jsa nemohu pěšky choditi jako předchůdce můj sv. Petr. Ale opakuji, svědomí nedovoluje mi toho, čehož se domáhají při mně.“

Z Paříže. V denníku katolickém „Ami de la Religion“ podal kardinál Antonelli odpověď na brošurku La Gueronièrovu. Odpovědi touto jasnou a ráznou odkrývají se šalby a klamy chvalorečnicka dobrých úmyslův, rad a služeb Napoleonových.

— Biskup Poitierský, jenž vydal památný list pastýřský proti pověstné brošurce Lagueronièrové, nešetřil v něm ovšem ani pána, jemuž perem svým slouží dotčený obratný a dobře placený státní radda. Ostrá slova, kterými biskup doráží na Pilaty nového věku, tak nemile dotkla se Napoleona, že velel služebným ministrům, smělého biskupa pohnat k zodpovídání před

státní radou. Než takými kroky neočistí se Napoleon, jenž vždy vrací se k svému „Co mi chcete dáti a já vám zradím, vydám i Řím i papeže.“

— Louis Veuillot, bývalý redaktor Universu, vydal spisek „Papež a diplomacie“, kterým odkrývá i poráží klamy politiky Napoleonské, velebené Lagueroniérem. „Když vyšla sladounká brošurka: „Papež a kongres“ vece Veuillot v předmluvě, „přirovnáno ji políbení Jidášovu. Od oně doby truchlohra dále se rozvinula. Byliť jsme na síni soudné, viděli jsme tam zákonníky a farisey, slyšeli jsme opatrně vyvolané pokřiky a hlučení luzy; my vstoupili na Golgothu a stojíme nyní na vrcholku Kalvarie, kdež oběť visí na kříži a čeká proklání kopím; nedostávalo se houby namočené ve žluči a octě — zde jest. A tu mohl bych již slušně odložití péro. Zdali jest papež učiněn pouhým biskupem Římským, zdaž má v Římě více méně prostřanství, zda voják francouzský neb piemontský hlídá dvěře Vatikánu, které učiněny jsou dveřmi ku katakombám, zdali se vězeň nalézá v jiném některém žaláři: na tom nemnoho záleží. — Ale pak sluší obrátiti zřetel k otázce hlavní: „*Co bude Francie, Řím, Italie, co svět bez papeže?*“

Paběrky.

— Duchovenstvo Przeworského střídnictví v Haliči podalo okresnímu představenému protest proti dnu volby na sněm. Měloť se voliti na zelený čtvrtek. „Musímeť — říkou — býti buď špatnými občany aneb špatnými katolíky. Církev volá nás, lid i kněze, do chrámu, občanská povinnost ale do volební síně.“ I žádali jakožto poddaní katolického státu o přeložení volby na jiný den, což se i stalo.

— V Angličanech povstala společnost kupcká, kteráž hodlá kupovati statky a domy klášterův, za nové piemontské vlády zrušených v Umbrii a Markách papežských.

Oznamovatel literní.

— Právě se vydává oudům Dědictví Svatojanského v kněškupectví Bedřicha Krednera kniha na letošní rok; „*Postilla*“, aneb výklady a rozjímání na *řeči a epístoly* nedělní a sváteční celého roku, sepsaná od Innoc. Ant. Frencla, rektora u sv. Jiří na hradě Pražském a správce Dědictví Svatojanského. Zevnější úprava knihy té mile vyniká, úhledný jest i tisk i papír (K. Bellmanna), a čemu jsme nejvíce povděční, na hřbet knihy dáno jest *plátno* při vazbě místo

papíru. *Postilla* ta prodává se za 1 zl. 50 kr. rak. čísla. —

— Nákladem činného vydavatele kat. modlitebních knih p. Bedřicha Stýbla v Praze tisknou se následující spisy: „*Stálé obcování duše s Bohem*“. Sestavil kněz Libor Scholz. — „*Navedení k vnitřnímu životu*“, od kněze Surina z tovaryšstva Ježíšova. Vzdělal Jan Alois Drěml, děkan v Sloupnici. — „*Spasitel světa Pán Ježíš Kristus*“. Sestavil Jos. Šediva.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Tomáš Novák, cír. kněz na odpoč., v Praze dne 23. Března.

Vyznamenání:

p. Josef Kinzl, farář v Černém Kostelci, jmenován k. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Černokosteleckého.

p. Jan Fibiger, farář na Zbraslavi, obdržel expositorium canonice.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef Streichsbier za kaplana k sv. Duchu v Praze.

p. Josef Springer za definit. kaplana v Stříbře.

p. Matěj Švanderlík, kněz řádu premonst., na pomoc do Ouhonie.

Na odpočtnutí dán:

p. Josef Mašín farář v Lošanech.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. pp. Felix František, děkan v Bechyni, 5 zl. — P. Tilova 30 kr. — Kučerova Jos., služka, 30 kr. — Pavel Jan, vysloužilý voják, 30 kr. — Žalud Václav, obuvník, 20 kr. — Cipro Václav, krejčí, 20 kr. — Váles Václav, zámeč. tovar. 20 kr. — J. M., zám. tov. a choť jeho, 50 kr. — Buda Jakob, krejčí, 8 kr. — Ondřej P., študující, 1 zl. — Posmonova Teres. 20 kr. — P. Jelínková 1 zl. — Bertl Jan, tov. zám., 1 zl. — „Z lásky“ 10 kr. — Tichý Jos., official u místodrž., 20 kr. — Lange Anton, diurnista u místodrželství, 1 zl. — Nejmenovaní 60 kr. — Fr. S., kněz církevní, 2 zl. — V. Kysela 1 zl. — Václav Vaňka, děkan v Velvarech, 6 zl. — Václav Bernardin. kaplan v Velvarech, 1 zl. — Josef Meloun, kaplan v Velvarech, 1 zl. — Hyřmanova Dorota, panna v Velvarech, 1 zl. — Buchtel Antonín, vikář a děkan v Kyšperku, 5 zl. — Václav Sabata, kaplan v Kyšperku, 3 zl. — Fr. Khun, farář Klášterecský, 1 zl. — Jan Bičí-tě, kaplan v Bělohradě, 2 zl.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na ned. III. po veliké noci.

Ev. sv. Jan XVI. 16—22.

Trojí jest smutek a pláč na tomto světě; jeden přirozený, druhý nepotřebný a nemoudrý, třetí užitečný a dobrovolný.

1. Co se dotýče smutku a pláče prvního, nelze, aby ho ušel člověk; jedva jsme se zrodili, ihned sama přirozenost učila nás — plakati. A tak se děje nejen v chudé chatrči ale i na panských, královských palácích. A co mnedle znamená tento pláč? — Aj přirozenost ukazuje nám tím, že na této zemi nemáme domova, že se tu rodíme jako pod cizí střechou, že život svůj počínáme v vězení a neštěstí, že nepřicházíme na radost ale na bídu a nouzi. — „I kterak, pje Žalmista, zpívati máme píseň Sionskou v zemi cizé?“ Jak nám lze zapomenouti smutek vyhnanství našeho, a netoužiti po blahosti ztracené vlasti? — A kdo může zpívati vesele, když mu na srdci smutno?

2. Druhý smutek a pláč bývá neúžitečný a nemoudrý. Lidé pláčí druhdy k vůli věcem, které nestojí za slze, jež z očí tekou, za vzdechy, které ze srdce se vinou. Nezřídka pláče se nad škodou, a škoda jest vlastně ziskem. — Pláčí lidé, když trátí zboží, když se jim ve světě nedaří, když mizí rozkoše, v uichž se kochali; pláčí a rmoutí se časem též i proto, že jim nelze hněv

svůj-ukojiti pomstou. Škoda slzí na takové malichernosti; škoda balsamem zalívati zelí a drahým olejem natíratí podešví; škoda slzí vylévati k vůli věcem tohoto světa, kteréžto hynou a trátí se, jak taje sníh, a kterých pláčem nevypláče. Lépe jest bez viny tratiti jich s pokorou, než s vinou užívati jich. Však víme, že malicherné věci tohoto světa bývají osidly, v nichž váznou duše: odnímá-li nám jich Pán, tož spo-lehejme na vůli jeho, a pláč zůstavme bláznům.

3. Jest třetí smutek a pláč užitečný a potřebný. O takém mluví Pán v evangelium. *Vy plakati budete a svět bude se radovati.* — Ano, plakali učeníci, když jat, provazy svázan, na smrt vydán, rouhán a bičován, křížem stížen, na kříž přibit jest Pán. Tehdy pláč byl na svém místě, byl užitečný, potřebný. — A tak po dnes pěkný a prospěšný jest pláč nad útisky Církve svaté, nad zlehčováním jména Božího. Drahé a svaté jsou slze, jež tekou z očí, poně-vadž jest se dívati na duše, které hynou, na bludy, které se množí, na hříchy, které se páší, na nepravosti, které panují, na bídy a pohromy, kterými sevření jsou lidé; drahé a svaté jsou slze, užitečný a potřebný jest smutek nad hříchy našimi, nad hříchy lidskými. Takové slze jsou drahým balsamem, jenž plyne z očí; taký smutek a pláč obrátí se v radost.

Svatý Křištof.

Byltě svatý muž, i mocný v těle,
„Křištof“ zván, že „nesl Spasitele“.

Poslyšte již, kterak se to dalo,
Že jej Dítko Boží rozehrálo. —

Ještě pohan, těla sílu znaje,
Pravil, na obrovství spoléhaje:

„Nejmocnějšímu jen sloužit pánu,
Sluší silnému mně velikánu;

Protož tomu zasvětim svou sílu,
Kdo mne vezme k nejtěžšímu dílu.“

U potoka zbouřeného sedí;
Aj tu na přistouplé dítko hledí.

K muži silnému již dítko praví:
„Přenes ty mne přes ten potok dravý!“

V úsměchu muž bere dítko křehké,
K sobě dí: „Aj, jaké dílo lehké!“

Leč jak proudem kráčí blíž a blíže,
Přibývá mu každým krokem tíže.

Pod tou tíží sotva došel břehu,
Nebýlo mu snadného tu běhu.

Upachtěn když mocné břímě složí,
Usměje se na něj Dítko Boží:

„Jako přál jsi sobě velikánu,
Posloužil jsi všeho světa Pánu.“

A to Dítko tak jej rozehrálo,
Že i srdce vírou pookrálo.

Nejmocnějšímu on Pánu sloužil:
Dílo dokonav, již skonat toužil. —

To byl svatý muž, ten mocný v těle,
„Křištof“ zván, že „nesl Spasitele“.

Frant. Doucha.

Chudé dítě na cestě do nebe.

Dle skutečné události od E. K.

Na štědrý večer l. P. 1846 putovalo ulicemi města Vratislavi dítko opuštěné a na polo zmrzlé smutně pohlížející k osvětleným oknům, jimiž vánoční stromky viděti bylo. Chudátko, i ono se na štědrý večer těšovalo, i jemu Ježíšek mnohý dárek nadělil, a letos nemohlo štědrý večer slaviti; osiřelof, žádný se ho neujal. Přisedši až ku kostelu, kamž často druhdy s matkou chodívalo, pokleklo na studených stupních, a plačíc modlilo se. „I mnělo, že slyší hlas: „Nechte malíčkových přijíti ke mně a nebraňte jim, neb jejich jest království nebeské!“ Potěšeno povstalo, a myšlenkou, jak by do nebe se dostalo, se zabývajíc, přišlo až za město. Na hřbitově, kde matička odpočívala, pokleklo, modlí se, by

matička vyprosila, aby přišlo do nebe k Ježíškovi. Tu slyší hvízdnutí z blízkého nádraží. Šťastná myšlenka dojala dítě. I rychle se vzchopí a spěchá k nádraží, kde u kasy lístek žádá. „Kam pak?“ táže se kasír. „Do nebe, do nebe!“ odpovíдало dítko. „Hlouposti!“ zabručel kasír, a bouchnul oknem. Již již odjíždí vlak, a dítě ještě nemá lístku — ten nemilosrdný kasír! — Již mizí vlak, — smutně pohlíží dítě za ním, a posadivši se do kouta, usnulo a blaženě sní o nebi a o Ježíškovi. Než byl to nebezpečný spánek; bylať velká zima. Tu přišel nábožný muž a spatřil ubohé dítko, trásl jím, volal, než marně, spalo tvrdě, bylo ztuhlé, studené. „Pro Bůh!“ zvolal neznámý, „dítě zmrzlo!“ Také kasír přišel, i pověděl, že dítko do nebe cestovati chtělo. Rychle zavolal cizinec drožku, a odvezl dítě k milosrdným bratrům, jimžto je co vzácný vánoční dárek odevzdal. Zde odpočívalo na měkkém, teplém lůžku, v hlubokém, smrti ne příliš dalekém spánku. Třeli mu ztuhlé údy, dítko však se nepohnulo. Očka byla zavřena, toliko tvářičky se počaly barviti jemným růžencem. Připravili mu teplou lázeň, zde konečně otevřelo oči a udiveno pohlíželo na okolostojící bratry. „Matičko,“ zvolalo roztahujíc ruce, „chei k tobě, doved mne k Ježíškovi!“ Opět je uložili, a brzy zase usnulo. Než oběh krve byl vždy slabší, okolo půlnoci otevřelo ještě jednou oči, a se slovy: „Matičko! Ježíšku!“ vypustilo čistou dušičku. Anděl přišel a odvedl je k matičce, k Marii Panně a k Ježíškovi.

Vděčnost Ludvíka Napoleona.

Roku 1832 ustrojilo se a vypuklo v Románii zbouření proti vládě papežské. Mezi náčelníky buřičův onoho času byli též dva synové bývalé královny Hortensie. Že se zbouření nepovedlo, musili se buřiči oddati na útěk. Starší onen Napoleonovec na útěku tom zahynul, mladší utekl se v Spoleť do domu arcibiskupova, vyjevil své jméno a — došel ochrany. Šlechtitný arcibiskup ujal se nešťastného buřice, odebral se do Říma k papeži Řehoři XVI., chtěje klientu svému vyprositi milost a průvodní list. Papež zdrahaje se nejprvé, posléze slzami prosíciho arcibiskupa pohnut jest a svolil k žádosti milosrdného Samaritána ze Spolety. A kdo mmedle byl roku 1832 ve Spoleť arcibiskupem? — Kdo náčelníkem buřičův, jemuž zachovalo se hrdlo? — Napoleonovec tento jmenoval se — *Ludvík Napoleon*, nynější to císař francouzský; arcibiskupem ve Spoleť pak byl za onoho času *Mastai Feretti*, jenž slove nyní *Pius IX.*

Listy o dostavení chrámu sv. Víta.

(Pastýřský list JM. p. bisk. Budějovického.)

Zbožná mysl křesťanská po všechny časy se k tomu nesla, aby ty domy, kteréž svrchovaný Pán nebeský má zde na zemi, důstojny byly božské slávy a velebnosti jeho. Stavíce chrámy, bedlivě k tomu přihlíželi nábožní křesťané, aby tak byli spřádány, jak toho žádá povinnovaná uctivost a vděčnost k Bohu jakož i ta služba Boží, kteráž se měla v nich konati. Měli zajisté vždy před očima věrní ctitelové Boží, že jim Bůh těch nejlepších uděluje darů, a že též co nejlepšího a nejdražšího mají, povinni jsou dávatí Bohu na důkaz své lásky a vděčnosti. A protož vzdělávající chrámy, nižádných nešetřili obětí, nižádného nešetřili nákladu, aby co nejvíce možno ozdobili je vši slávou a krásou. Zlato, stříbro, drahé stkvosty, a seč malířství, sochařství, řezbářství a jiné krásné umění jest, všechno muselo k tomu přispívati, aby chrámy Páně tak byly ozdobeny, jak sluší na domy, ve kterýchž sobě Hospodin nebeský vzdělal trůn svůj pozemský. Týmž během povstalo ve všech zemích mnoho velkolepých chrámů Páně, kteříž jak do své velikosti tak i co do své krásy jsou a zůstanou na vždy předmětem podivu a patrným důkazem, že zbožná mysl všechno dovedti může, když ji živá láska a oučinná vůle oživuje.

I naše krásná vlast se nejedním takovým velkolepým chrámem honosí, jež nám vzdělali nábožní předkové naši. Kdo sečte, moji nejmilejší, všechny ty veleslavné chrámy z minulých věků, kteréž v milé vlasti naší na rozličných, často dost nepatrných místech zbožnost, obětovnost a umělost předků našich vzdělala k oslavení nejvyššího jména Božího! Avšak mezi všemi těmi slavnými chrámy, kteréž se ve vlasti naší nacházejí, stojí na prvním místě, vynikaje svou velebností nade všechny ostatní, hlavní chrám svatého Víta v Praze. Stavba to zajisté neobyčejné umělosti a nádhery, náležející mezi nejpřednější gothického slohu nejen v království Českém, nýbrž v celé Evropě. Velebná svatyně tato je spolu slavným pomníkem největšího dobrodince vlasti naší, otce to a krále Karla IV. Jest tomu už více než pět set let, co stojí tento slavný chrám Páně nedostavený, co stojí posud právě tak, jak stál, když byla zakladatele a stavitele jeho císaře a krále Karla IV. zachvátila smrt. A kdyby, ač nedostaven, jen tak stál, jako stál před pěti sty lety! Než ale pohříchu ctihodná tato památka 14. století potřebuje i opravy, nemá-li se v krátce rozpadávati v zříceniny. I volá o

pomoc, volá k celému národu: Opravte a dostavte mne! Tak volá, tak prosí tato posvátná budova, a má-li volati a prositi nadarmo? Odstup to! Svatyně tato, matka všech českých chrámů, nebude oslyšena. Národ český by se sám sobě i Bohu svému zpronevěřil, kdyby se vši silou neujal o skvostné toto dílo zbožnosti a umělosti české. Záležitost tato týká se cti a dobrého jména nejen veškerého českého národa, nýbrž i veškerého obyvatelstva země bez rozdílu národnosti, stavu a povolání. Český národ, jehož srdce plápolá vřelou láskou k Bohu a vlasti, a jenž umí sobě vážití všech památek svých předešlých slavných časů, — ten národ zbožný, věrný, obětovný mohl-li by se sám nad sebou tak velice zapomenouti, aby se nepříčinil jak o opravu tak i o konečné dostavení této drahé památky slavné minulosti své? Ó nižádnou měrou! Zbožný, vlastenecký cit posud nevymřel v srdci českého národa, a protož doufám v celé jistotě, že se drahá tato svatyně dovolá pomoci a že nejen opravena nýbrž bohdá i časem dostavena bude.

Má-li však velebná svatyně tato velikou do sebe cenu uměleckou a dějepisnou, a zasluhuje-li už touto příčinou, aby se budoucím věkům a pokolením zachovala: má zajisté do sebe i jinou ještě prevelikou cenu, a to — náboženskou. Chrám svatého Víta na hradě Pražském je veledrahým každému katolickému srdci; neb svatyně to, v níž pohřbeni jsou svatí patronové čeští, svatý Václav, svatý Jan Nepomucký, kteréhož posledního oslavují i cizí národové v Evropě i mimo Evropu; svatyně to, před jejímžto vchodem odpocívá svatý náš Vojtěch, a v nížto se schovávají mnohé ostatky i jiných ještě svatých patronů českých. I kdo je to srdce katolické, kteréž by chrám tento nemělo v největší uctivosti, a netoužilo, nelnulo k němu svatou pobožností? A kdo sečte ty tisíce tisícův nábožných poutníků, kteříž do svatyně té každoročně putují k hrobům svatého Jana Nepomuckého a svatého Václava?

A ta svatyně svatých milácků a patronů našich, táži se opět, měla by nadarmo volati k nám o pomoc? Z hrobu svého volá k nám svatý rodák náš Jan Nepomucký, volá k nám svatý národovec Václav: Stavte, stavte! a my bychom jich oslyšeli, my — jich potomkové, jejich rodáci? Stavte, tak volají, stavte a dostavte ten velebný chrám, kterýž trojjedinému Bohu našemu založila a zasvětila katolická láska a zbožnost předků vašich; stavte a dostavte svůj hlavní chrám celého království Českého, tak volají, chcete-li dokázati svou věrnost a lásku k Bohu, i osvědčiti se co slavní potomci slavných

svých předků. Stavte! tak volají k nám tito svatí patronové a miláckové drahé vlasti naší, stavte a dostavte tu velkolepou svatyni Páně, kteráž strmic nad staroslavnou vaši Prahou s výše své hlásá daleko široko čest a chválu Boží, a k níž netoliko národ náš nýbrž i cizinci pohlížejí užaslým okem a s uctivostí.

Nuže nábožní ctitelové svatého Václava a svatého Jana Nepomuckého, mluvte, zdali oslyšíte proseb svých svatých patronů? Možno-li, abyste se k prosbám jejich hned ochotně nenaklonili, vy nábožní poutníčkové, kteříž jste u jejich hrobů tak často nabyli svaté útěchy ve svých křížích a souženích, nabyli duchovního vzdělání, pozdvižení a zotavení mysli a srdce? Ukřivdil bych vám, kdybych cós takového se o vás jen doměřel. I otevřte tedy štědrou ruku svou, snášejte své dárky, kladouce je na hrob svatého Jana Nepomuckého, na hrob svatého Václava. A kéž by nebylo v celých Čechách, kéž by nebylo zejména v celé mé milé diécési ani jedné obce, ani jedné osady, kteráž by aspoň tolik krejcarů k tomuto posvátnému oučelu nesebrala, kolik počítá obyvatelů. Kdyby každá obec, každá osada jenom tolik krejcarů obětovala, kolik počítá duší, zajisté by se opravení a dostavení hlavního chrámu Páně Pražského s pomocí Boží brzo přivedlo k žádoucím místu. Je pravda, že jsou mezi vámi děti a lidé docela nušní; což by ale otec nemohl tolik krejcarů položit, co mu Bůh dal dětí, a což se nenacházejí mezi vámi v každé obci i na každé osadě i tací lidé, jimž Pán Bůh v hojnější míře požehnal, a již by mohli svými většími dary doplniti, čehož by se nedostávalo k úplnému počtu duší? I učíněte slib moji drazí, že chcete k tomu svatému oučelu nějaký dárek, a byť byl sebe menší, obětovati, avšak obětovati každý rok. Byla by to krásná částka peněz, a mnoho by se dalo poríditi, kdybyste jen několik let tuto krejcarovou sbírku ve všech obcích a osadách opakovali. Požehnání Boží by ovšem odpočívalo na těchto upřímných darech, a dojista i vás by neminulo.

A teď láskám vašim ještě dávám na vědomí, že se tyto dárky budou sbíráti tímž způsobem, kterýž podle svého dobrého uznání domácí vaši duchovní otcové ustanoví, buď v kostele aneb zvláštními sběrateli mimo kostel; a sice dvakráte do roka, pokaždé na den svatého Jana Nepomuckého a na den sv. Václava. Sebrané dárky vaše budou se odesýlati do Prahy, kdež se schválením duchovní i světské vrchnosti sestavil se spolek ze slovitných mužů všech stavů pod jmenem: „*Reditelstvo*

Pražské stavební jednoty Svatovítské“, kterýž stavbu řídití a peníze po vlastní sebrané svědomitě vynakládáti a oučtovatí bude.

I požehnejž tedy Pán nebeský tomuto svatému dílu, a nechať na něm týž a týž odpočívá jeho zalíbení!

Konečně žehnaje vás, drahé ovečky Kristovy, poručím vás všechny do ochrany Boží. Amen.

V Budějovicích, v pondělí velikonoční 1861.

Zreadlo leckterým panovníkům.

Od Massilona. *)

Naplní-li a poruší-li ctižádost srdce králů; zapomíná-li panovník, že jest ochrance veřejného pokoje, a staví-li svou vlastní čest nad lásku a blahobyt svých národů; chce-li raději zemí dobývati, než nad srdci panovati; pokládá-li za větší slávu, *býti zhoubcem svých sousedů, než otcem svého lidu, jsou-li zármutek a úpadek jeho poddaných jediní ukazové radosti, vítězství jeho provodících*; používá-li moci jemu dané, aby lid oblažil, toliko k svému zisku; slovem, je-li králem jenom ku škodě lidstva a chce-li modlu své velikosti a výsosti vystavěti jen na slzách a troskách národů: *ó jakou morovou ranou je pak pro okršlek země!*

Sláva jeho bude vždy krví pokálená. Některý blázen bude snad vítězství jeho opěvovati; ale krajiny, města, role budou jich oplakávati. Budou mu stavěti krásné pomníky, aby výboje a vítězství jeho zvěčnili; ale kouř vystupující z popele tak mnohých druhdy kvetoucích měst, zpustošení tak mnohých krajín, oloupených o bývalou krásu svou, zříceniny tak mnohých zdí, pod nimiž pokojně občané pohřbeni jsou: tak mnohonásobná bída, kteráž dlouho po něm potrvá, budou nad míru smutnými pomníky, činícími marnivost a bláznovství jeho nesmrtelnými. On bude jako rozvodněná bystrina, by krajiny pustošil, a ne jako velebná řeka, aby jim radost a hojnost přinášel. Jmeno jeho bude v letopisech mezi opanovateli světa zaznamenáno, však dějin jeho panování nebude v žádném jiném úmyslu zpomínáno, než k upamatování všeho zlého, jež lidem učinil. Hrdost jeho bude až do nebe vystupovati, hlava jeho oblaků se dotýkati, výsledek bude přáním jeho přiměřený; ale všechna tato sláva nebude konečně nic, než hromada smetí a neřádu, kteráž jen smrad, hanu a hanbu ze sebe vydávati bude. S.

*) Biskup a velkáný řečník na dvoře Ludvíka XIV.

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

Ne tak mučí se muška, kterou pavouk otáčí svou sítí, jakou se mučil já myšlenkami, když byl padouch Vraněvský odešel ode mne. Nejvíce mne trápila vzpomínka na smrt mé drahé Sofie. „Ach, co si počnu, abych jí zachoval život?“ tázal jsem se sebe. Odpověď pokaždé byla však tak strašná, že, ač jsem tu byl sám, tvář i oči zakrýval jsem si rukama. Po celou noc trvala strašlivá tato válka. Posléze na krátkce přede dnem jsem zdřimnul. A jaké sny padaly, valily se mi tehdy na duši! Tu viděl jsem, jak těžce Sofie umírá. A hned zase zdálo se mi, že leží v hrobě, vztahujíc ke mně ruce a prosíc mne vroucně, abych ji pozdvihl. Konečně došlo i na to, že jsem se vkradl k Lizalskému, a srdce prohnal mu dykou. I cítil a slyšel jsem, kterak se při této vraždě chechtalo peklo.

Takové sny zmořily mi duši.

Na druhý den z rána šel jsem k Sofii, žádaje si, aby čisté oko a pobožné myšlenky její zapudily přístrachy pekelné, kterými mě ovinul Vraněvský. Sofie byla patrně churavá, bledá, i mdlá. Jednak tím větším půvabem poutala duši, smutek a strápenost uvěnily ji jak obět lásky. Zrak její s podivnou laskavostí pátral v mé tváři po příčinách neobyčejné ochablosti mé.

„A nejsi-li nemocen?“ tázala se mne.

„Já dnes po celou noc oka nezamhouřil,“ díím jí, „a proto jsem jaksi ochablý. Ale tobě není dobře. Snad by prospělo, povotati jiného doktora.“

„Nižádný doktor nepomůže, když nás Pán Bůh volá k sobě. Ale neboj se! Já sice vypadám bledě, ale uvnitř necítím bolesti. — Ano, vůbec jest mi lépe.“

I díval jsem se na ni s bolestí a s záchvitem.

„Podej mi ruku!“ — pravila s milým usměvem. „Ráda bych se prošla po komnatě, a nyní jsem jaksi mdlá.“

Nedovedu vypověděti, kterak se starala slovy nebeské útěchy ze srdce odstranit, co mne trápilo. A s jakým svatým zápalem mluvila o spasitelných pravdách svaté víry naší! Duši mé zněla řeč její ohlasem zpěvův

andělských; slova její padala mi na srdce jako hlasy z onoho světa. A tu za sladkým pocitem valily se před oči obrazy smrti její a té příčiny — já. Její sestry, sedíce mlčky a na milou sestru pohlížejíce smutně, jak se mi zdálo, předstíraly mi ne slovy ale zraky, že jsem jim zabil sestru. Ano, i to, že tu nebylo matky ochuravělé, přičítal jsem sobě, poněvadž vešel jsem do domu jako zlosyn a pobořil v rodině mír. A hned na to padalo mi na mysl, že zachová-li jmění a stanu se jejím chotěm, láska má navrátí jí zdraví a štěstí celé rodině. Než pomněl-li jsem, jakým šeredným způsobem mám sobě pomoci, ošklivil jsem si sám sebe, že se s takovou šerednou myšlenkou smím obírat u přítomnosti také nevinné panny — svěťice.

Ale co na plat? Za tři dni trvaje v tuhém takovém zápasu, tak jsem posléze oslábl, že konečně byl jsem hotov, podniknouti i toho nejhoršího, jenom abych při životě zachoval drahou Sofii. Jako Jidáš přišel jsem k Vraněvskému, a poddal jsem se mu na službu, domluvil jsem se s ním o náhradu své zrady.

Hrabě Lizalský, přítel, kterého měl jsem zraditi, oklamati, okrásti, od mnohých let byl mým důvěrníkem. Přátelství naše nezakládalo se na vzájemné účtě, — znajíc druh druhá, ctíti jsme se ovšem nemohli. — Co nás poutalo, byly náklonnosti a libůstky podobné. Hrabě byl švihák, jenž obíraje se toliko malichernostmi, nikdy nepamatoval na zejtrí, ale vždy jenom na rozkoš, zábavu, kratochvile. Schopností obzvláštních při něm nebylo. Tím směšnějším se činil, hned veršiky, jež dělal, hned úsudky, které pronášel. Já jsa důvěrníkem jeho, shledával jsem při něm dobré srdce; vídal jsem zajisté, že ani nepříteli svému nikdy nepřál zlého. A mimo to Lizalský byl — hrabětem. Taký titul u mne za onoho času nemálo vážil.

Učiniv s Vraněvským smlouvu, viděl jsem se puzena k vykonání šeredného činu. Za tou příčinou navštívil jsem řečeného přítele. Byloť mi těžko okolo srdce; svědomí ve mně bouřilo, řeč se mi mátla, vnitřní neklid obrušel se v každém hnutí. Lizalský znamená při mně takovou pro-

měnu, z počátku nabíral mne příčinou mé lásky. Leč v krátké změnil tón a staral se všemožně, aby mne rozveselil.

Ale ani to nepomáhalo. Posléze řekl ke mně:

„A co? Nechtělo-li by se ti, vyjeti se mnou na procházku? Právě koupil jsem vranníka i chtěl bych ho zkusit. Jeť to koník mezi koníky!“

„Nemám chuti, nemám času, musím domů,“ díím já mu na to.

„I dej mi pokoj s tou melaneholií. Miluj si již, koho srdce ráčí, ale buď při tom vesel, buď jako já. Sedne-li si na tě smutek, sedni si též, napiš pěknou básničku a — basta! Škoda, že nejsi básníkem. Tož bys pak všechny trudy a bolesti své vylil na papír a sám byl bys vesel jako rybnice v vodě. — Avšak nechceš-li již se mnou seprojetí, tož musíš u mne zůstatí na snídaničku. Budou výborné ustrice a vína. Tak tu lásku zajíme, zapijeme.“

„Co nevidět, budeme tu mítí několik známých. Dovol, ať smím odskočítí. Máš mne tu zase v okamžení.“

Než jsem mu na to odpověděl, byl již ten tam.

Nyní byl jsem v komnatě sám a sám. Chvilé mi přála. V srdci pobouřeném ozval se satan, a ten pudil k zločinu. Otevřev příhrádku v psacím stolíku, jak mi byl napověděl Vraněvský, jmu se hledati listin žádoucích. — Než mně se písmena míhala před očima, ruce se mi trásly. Posléze našel jsem, čeho se mi chtělo.

Ale nastojte, v tom tu Lizalský s několika druhý. — Uzřev mne, kterak se přebírám v příhrádce dal se do hlasitého smíchu; — neboť nepomyslí ani, že bych byl schopen takého zločinu. — I vzkřikl: „Ký kozel ti vjel do hlavy, že jsi se dal do přebírání staré škrabaniny? Vizte, co ta láska umí. Ta ho celého pomátla. Kdo ví, zda se z ní ještě nezblázní!“

Kdos jiný byl by věc obrátil v žert a tudíž pomohl si z nesnáze. Já nemohl. Pozbyv přítomnosti ducha, mněl jsem, že Lizalský čte mi v srdci. Mne polil studený pot, a tak, osudnou listinu drže v rukou, studem a hanbou hned jsem se rděl, hned zase bledl až na smrt.

„Co jest mu?“ vece hrabě, všecek v podivení obrátiv se k svým tovaryšům.

„Odpust mi, hrabě!“ pravil jsem posléze hlasem prosebným. „Zlořečený Vraněvský strhl mne k takému ohavnému činu.“

— Mrštiv papír na zemi, letěl jsem z domu, řítíl jsem se na ulici. Nevím, kterak jsem se dostal domů. Všecko se míhala, točilo okolo mne, i zdálo se mi, jakoby z každého koutku zaznívaly chechtý, a ukazovalo se na mne: *Hle zloděj a zrádce!*

Každý, kdo přečetl osudnou listinu a slyšel onu omluvu s mé strany, snadno se domyslí celé hanebnosti. Obzvláště bylo-li mu povědomo — a hrabě Lizalský to věděl že znamenitá část mého jmění náleží Vraněvskému. Pověst o tom, co se stalo, rozletěla se městem; všecken svět zvěděl, že jsem na mizině, že jsem hanebníkem.

Zatím já ležel několik dní bez sebe schvácený horečkou. Lékař, můj přítel, takoruka ani na krok neodcházel ode mne. Ustrašená duše odkrývala pak v té tísní horečkové všechna tajemství mého života, ovšem v přepodivné zmatenině. Později vypravováno mi, že lidé nemohli zdržeti se slzí, vidouce a slyšíce mne, an v horečce, kleče na loži, Sofii prosil jsem za odpuštění. Lidé bývají z většího dílu dobromyslnější v srdci svém, než jak se zdají po řeči a skutečích. Já to zkusil za onoho času. Moje pohromy vzbudily útrpnost. Každý mne omlouval, vymlouval; nikdo z bývalých přátel nepohrdal mnou, neštítíl se mne. Ano, když jsem počal přicházeti k sobě, shledal jsem, že jest u mne hrabě Lizalský s několika tovaryši. A s jakou dobrotivostí hleděli mne upokojiti!

Vraněvský vida, kterak se věci obrátily, staral se všemožně, aby kámen urážky odklidil se mu z cesty. Kamenem urážky byl jsem já. Zchytralec dobře věda, že pokud bývati budu ve společnostech, vždy mu těžko bude pozakryti své hanebnosti, ustanovil u sebe, že mne uvede celkem na mizinu, a tudíž z vyšších společností odstraní nemilého svědka.

Takým způsobem dal mi soudní výpověď — dal heslo všem věřitelům.

Když pak jsem opět počal se zotavovati, nedbal jsem na nic: jedna toliko věc mne

trápila, že jsem šeredným skutkem svým nesmírnou bolest způsobil drahé Sofii. Téžko mi bylo, kdykoli jsem si vzpomněl, jak jí přijdu na oči po takovém hanebném kroku. Kolikrátekoli někdo slovíčkem zavadil o ni, já strachem se třásl. — A předce nebylo mi možná, odříci se jí! — Avšak i tu dozrál můj osud.

Kdysi, hned jak se po městě rozešla pověst o mém uzdravení, přišel ke mně služebník paní Želvické, a doručil mi list. Třesoucí rukou rozpečetiv ho, s tlukoucím srdcem četl jsem konečný nález. Psalť mi pan Želvický takto:

„K rozkazu mé ženy mám tu čest oznámiti Vám, že z příčiny vůbec povědomé nelze, abyste, Pane, ráčil bývat v našem domě. Plně rozkazy své ženy, znamenám se s účtou

nejnižší sluha atd.

Bonifác Želvický.

Douška.

Nevážím nížádných činův, ani ztracuji koho, pokavád toho neučinil soud řádným nálezem právním. Toliko z lásky otcovské prosím, abyste k nám nepřicházel. Sofie, moje nejmilejší dcera, jest churava. Kdybyste přišel, srdce její by puklo. Život její visí jenom na vlásku. A pak byl bych opuštěným, nejnešťastnějším otcem.“

Já přečetl list — a snadno se domyslíte, jak mi bylo. Nedivil jsem se paní Želvické; snadno zajisté mohl jsem předzvídati, že, a byt bych se nebyl dopustil oné hanebnosti, byla by mi zavřela dům, jak mile by byla zvěděla, že jsem na mizině. A předce mne ta rána omráčila, nejnak, jako by byla padla právě z čista jasna. — Drže list osudný v rukou za chvíli jsem mlčel. Služebník měl se k odchodu; já ale nesměl ho pustiti. „Počkej, milý Jakube!“ díím jemu. „A pověz mi, jak se má panna Sofie?“

„Velmi zle!“ odvětil věrný sluha s pozdechcem. „Doktor přichází několikráte za den, a vždy odchází se smutnou tváří. Paní pláče a zlobí se; pán dnem i nocí sedí a bdí u lůžka nemocné panny. Bývá mi do pláče, když ho vidím, jak se změnil! Ubohý pán vždy jen mlčí, jakoby ani

mluviti neuměl. Kdy by mu po celý den nedali sousta chleba, kapky vody, to by se neozval. Jest jako dítě, jemuž třeba vše připomínati. Nedělá nic, leč co se mu káže. Jenom v jedné věci nelze při něm ničeho poříditi; a to jest to, že nechce ani na krok, ani na okamžení z komnaty naší drahé panny. Od jejího lůžka nechce se ani hnouti; a tu buď na ni hledí aneb se modlí. — A to pravda, jest co bédovati. Nebo račte věděti, pane, ta naše panna to anděl. Taká dobrotivá, taková laskavá! U nás v celém domě není věru živé duše, ježto by jí nemilovala. Nebo, vězte pane, naše panna mluvívá s každým přívětivě, každého mile pozdraví, za každého se u paní přimlouvá, nikdy nikomu neublízuje. Dá-li jí pán časem peníze, to hned tomu hned onomu něco daruje, čeho mu potřeby. Nejednou již domlouvala jí paní, domlouvaly sestry starší, že prý jest na chasu příliš dobrá, že s námi zachází tuze důvěrně, že lidi kazí. A ona ni slůvkem tvrdým ni okem pokaleným neozvala se matce, sestrám, ale prosila pokorně, aby se proto nehněvaly. Jeť vám to učiněná dobrota. A teď pane, kdybyste ji viděl, kterak jest v té nemoci trpělivá! Nikdy ani nepovzdychne, nikdy nezakvílí, nikdy ani úst nenakřiví, jenom aby otce nepoděsila. A tak zdvořile za všecko prosí, tak srdečně za každou službičku děkuje, tak pokorně odprošuje nás, že prý její vinou nemůžeme se nikdy dost vyspati. — Pravím vám, pane, že mi srdce krvácí. Jest-li jí časem trochu lépe, to drží otce za ruku, líbá mu ji, usmívá se, hledíe ho všelijak potěšiti. Jest-li jí zase hůře, to se potíchu modlí. Co, pane, při tom všem nejhoršího, jest to, že ubohá naše panna málo spí. Časem ve snách volala také vás, pane, jmenem. Po hlase a tváři soudili jsme, že se jí zdálo něco strašného. Nyní již jenom zřídka kdy se to přihází. Náš pán totiž vždy večer kropívá lůžko i komnatu svěcenou vodou. — Ach, jeť to bída, je to smutek v tom našem domě! — Račte odpustiti; čas ubíhá — u nás mnoho dila. S Bohem!“

Snadno si můžete pomysliťi, jak mne ty věci trápily. Já věděl, že jest má nejdražší nemocná, a nesměl jsem ji navštíviti

— spatřiti. Nejvíce ale trápilo mne to, že mne ta drhá — svatá duše může pokládati za zločince. Málo mi na tom záleželo, jak o mně soudil svět: aby však u ní jméno mé zůstalo v dobré paměti, šlo mi nad život. A proto, ač jsem se prvé lekal ukázati se jí na očích, nyní chtěl jsem živou mocí ospravedlniti se alespoň poněkud a vyložit, vyjeviti jí všecko. — I došel jsem k příteli svému Karlovi Zátorskému, a ten propůjčil se mi za prostředníka, za pomocníka.

(Pokračování.)

Rím za svatého týdnu.

Květná neděle byla pravým triumfem pro papeže. S velikou slávou, jako vždy, dělo se svěcení jehnědův v chrámě u sv. Petra v přítomnosti cizích vyslancův. Po svěcení obdržel každý z nich ratolest palmovou z rukou papežových, načež mu každý políbil nohu. Totéž učinili princové neapolští, důstojníci a příchozí ze všech národů, jenž byli připuštěni k slavnosti této. Když pak papež u velikolepém průvodu velebnými síněmi chrámovými nesen jest a zástupové lidu domácího i přespolicího klesali na kolena, přijímajíce požehnání: tu nikomu nemohlo na mysl přijíti, že by papežství se chýlilo k svému konci. Právě v nejosudnějších dobách jevila se vždy velikost Říma. Za dnů svrchovaného lesku svého nebyl Pius IX. velebnějším, než za nynější tísně. Sevřen, stisněn, uštván odevšad, zachovává statečnost důstojnou hlavy Církve, kterážto při jemné jeho nysli tím více podivení zasluhuje.

Podobně každého dojalo slavné blahorečení s pavlau chrámu Svatopetrského na zelený čtvrtek a na Boží hod velikonoční. Nikdy ještě nezazníval mocný hlas papežův tak jemně a zvučně, jako tu, když všem čtyřem stranám světa požehnaný udílel.

Mnozí dívali se na ceremonie sv. týdnu s tou věrou, že odbyvají je letos naposledy. Nedaleká budoucnost rozhodne, mylno-li tušení takové, čili nie. Bytby i přinucen byl papež, odejiti ze zdi svého příbytku, papežem zůstane, nechť se již obrátí kamkoli. Kdož může vypočísti, zda-li by pouf apoštolská papeže po širých končinách Církve nebyla události požehnanější, než jest nesvobodné trvání jeho v Římě, jakoby z milosti těch, na které byl sám uvalil kletbu? Kdyby Pius IX. třídou všechny syny své navštívil, zajisté byla by to pouť triumfu, jemuž nebylo rovného, láska k Stolicí apoštolské by znova vzplála a přinesla nové ovoce blahé. Věak

Lev IX. byl také *peregrinator apostolicus* (poutníkem apoštolským). A jak krásná doba nastala pak po této pouťi Lva IX.! Zatím by Italiani, jmenovitě pak Římané, k rozumu přišli, a naučili se lépe si vážiti toho štěstí, že mají uprostřed sebe Otce veškerého křesťanstva katolického.

Smrt papeže Lva IX.

Jeden z oněch velikých papežů, jimž teprv dějepisci novějšího času zjednali spravedlivého uznání, byl Lev IX., potomek z hraběcího rodu v Alsacii. Staré přísloví: „jak kdo žije, tak i umře“, jest zrcadlem života spasitelného, zářícího se i v smrti svaté. — Na své cestě do Beneventu onemocněl Lev IX. A tu síly vůči hledě ubývalo, traplivé bolesti svíraly tělo jinak již schudlé postem a zapíráním sebe. Žaludek nechtěl ničehož, ni krůpěje vody sněsti. Nemocný papež v tomto smutném stavu litoval pouze, že nemůže v chrámu Páně slaviti den zejtrejší, památný to den svého povýšení na Stolicí papežskou. Avšak k svému podivení a potěšení cítil se zrána tak silným, že mohl dobře i do chrámu Páně jíti a slaviti služby Boží. Bylo to 12. Unora. — Než onoho dne Lev IX. naposledy sloužil velkou mši svatou. — Od té doby počal slábnouti tak rychle, že se viděl blízka smrti. I odebral se s chvátáním do Říma, aby mohl mezi svými a u hrobu svatých apoštolů Petra a Pavla ducha svého odevzdati Bohu. Již první noc po svém návratu do Říma měl vidění ve snách, kterým dozvěděl se den i hodinu smrti své. Druhého dne svolav kardinály, biskupy a opaty, mluvil k nim takto: „Bratři a přátelé moji, a dítky naši matky, svatě Církve katolické! Vám svěřil Pán řízení Církve své a udělil vám moc rozvazovati a svazovati. Protož zapřísahám vás, bděte nad stádcem Kristovým a chraňte ovečky od tenat vlčích. Neboť jak byste se mohli ospravedlniti, kdybyste nechali zhynouti ovečky, které sám Pán na ramenou svých ráčil nésti? Těž sebe poroučím modlitbě vaší, nebo hodina odchodu mého se blíží. Ještě tři dni potrvám s vámi!“

Napotom vyjevil jim vidění své a propustil je. —

Druhého dne na to dal se do kostela sv. Petra přenést na ono místo, na němž měl skonati, poručiv rakev přichystanou vedle sebe položit. Římané uslyševše o tom, valně hrnuli se do chrámu sv. Petra, aby ještě jedenkrát milovaného sv. Otce za živá spatřiti mohli. — Papež moha ještě mluvit, dával jim dle stavu a povolání s otcovskou láskou dobrá napomenutí a po-

učení. Bohatým kladl vše na srdce, aby pokoru, čistotu srdce a štedrost milovali; chudým přimlouval, aby se drželi poslušnosti, spravedlnosti a věrnosti, všickni pak aby pobožně živi byli. — Napotom upřené maje zraky své na kříž, modlil se dlouho za shromážděný lid věřící a udělil jim poslední požehnání. —

Unaven jsa tou řečí, pomlčel hodnou dobu, pak slabým hlasem modlil se: „Bože můj, Spasiteli světa, má jedinká naděje, uzdrav mne od této nemoci, pokud bych mohl ještě pracovati na oslavení Tvé Církve svaté. Pakli jsi ale v soudech svých jinak ustanovil, račiž mne přijmouti do věčného chrámu Tvého. Bože svrchovaný, jenž jsi na prosbu svatých apoštolů Petra a Pavla svrhl Šimona kacíře, račiž mne též vyslyšeti a ku pokání probuditi Theofilakta a Řehoře, tyto odbojníky sv. Stolice. Uděl jim milost svou, ať poznají provinění své a nastoupí cestu pravdy. Vždyť jsi řekl, že nechceš smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Ó Pane! jenž jsi Šavla protivníka Církve svaté zázračně učinil Pavlem apoštolem, naprav srdce těch, které Ti poroučím, aby poznali a oslavovali Tebe.“

Poněvadž vždy nové zástupy lidu věřícího přicházeli, uděloval sv. Otec častěji požehnání, a po každé s takovou vroucností, že přítomní slzeli, ba i hlasitě plakali.

Třetího dne dal se přenést k hrobu, a tam pak promluvil k přítomným takto: „Ejhle, bratři, jak úzký a nepatrný to příbytek, kterýž mne po tak mnohém povýšení a oslavení očekává. Aj, pouze to zůstalo mi na světě! Než věřím, že Spasitel můj živ jest, a že v soudný den z mrtvých vstanu a Pána svého užítím v tomto těle.“

Napotom, dle jeho přání, jistý přítomný biskup sloužil mši svatou. Sv. Otec se vzpovídal, přijal Tělo Páně a pak poslední pomazání. Nyní prosil sv. Otec, aby ho nechali v tichosti si odpočinouti. Žádost umírajícího se ohlásila přítomnému lidu, a hned nastalo takové ticho v kostele, jako by tam človíčka nebylo. Za půl hodiny odvážil se jeden biskup, a velmi tichounce přiblížil se k loži sv. Otce. A aj, — Leo IX. již byl v Pánu usnul. —

Jak mile se ohlásilo, že papež zesnul v Pánu, truchlilo město věčně velice nad ztrátou tak moudrého a svatého papeže a pána svého. — Lev IX. dokonil běh svůj v 52. roce života a 6. papežování svého. Dle své výslovné vůle pochován jest hned v den úmrtí svého, totiž 19. Dubna.

Ačkoli papežování jeho netrvalo dlouho, vším právem může se říci, že bylo slavné a požehnané, a tudíž Lev IX. svou horli-

vostí, svou bezúhonností, svými stkvělými skutky zaujal místo mezi nejznamenitějšími papeži. Láska k Bohu vroucí, a horlivost o zvelebení náboženství Kristova, tof byly jediné polnůtky neunavené činnosti jeho. Mělt pak tu zvláštní milost od Boha, že si uměl vyhledati a vyvoliti ty nejčelnější a nejmoudřejší muže svého času, aby mu byli nápomocni radou i skutkem v řízení sv. Církve. —

Všickni životopisci jeho, a to nejen katolíci, nýbrž i nekatolíci snášejí se v tom, že Lev IX. byl muž svatý, kněz čistého srdce, plný milostnosti, že byl papežem, jenž nemálo přispěl k zvelebení Stolice svaté a Církve Kristovy. —

H—ú.

Pius IX. a Bedřiška Bremerova.

Bedřiška Bremerova, švédská spisovatelka románů, vyznání protestantského, podává v jednom z nejnovějších spisů svých zajímavou zprávu o rozmluvě se sv. Otcem. Když byla o svých spisech promluvíla, tázal se jí papež, je-li katolička. Než nechť mluví sama:

Já: Nikoli, sv. Otče, nejsem náboženství římsko-katolického.

Papež: Ale měla byste býti. Mimo Církev katolickou není dokonalosti.

Já: Dovolí mi Vaše Svatost otázku?

Papež: Mluvte!

Já: Miluji ze vši duše našeho Boha a Pána Ježíše Krista. Věřím v jeho božství, v mocný účinek jeho vykoupení za mne i za celý svět. Jeho toliko chci poslušna býti, jemu samému sloužiti. — Neuznává-li mne Vaše Svatost za křesťanku?

Papež: Za křesťanku beze vši pochybnosti. Ale...

Já: A za úda Církve Ježíše Krista?

Papež: Ano, v jistém smyslu; ale pak by třeba bylo též všechno, co Církev praví a učí, za pravdu míti. Než nemyslete, že papež všechny, kdož neonylnosti Církve katolické neuznávají, do pekla odsuzuje. Nikoliv, já myslím, že mnohé mimo Církev žijící osoby spaseny budou, jsou-li podle zásad, jež za pravé mají, živý. Ano, to věřím pevně.

Já: S radostí slyším slova tato z úst Vaší Svatosti; neboť jsem vždycky doufala, že na Vaší Svatosti naleznu méně přísného soudce, než na mnohých katolících. Jenž říkají: „Vy nejste křesťanka. Vy nebudete spasena, nevěříte-li do podrobná všechno, jako my a naše Církev.“

Papež: V tom nemají pravdu, milá dcero!

Po té, di ona, dal jí papež následující radu :

„*Modlete se!* Modlete se k Bohu, aby Vám světlo, milost k poznání pravdy dáti ráčil: toť jediný prostředek, k ní přijíti. Spor je neúčinný: při sporech bývá hrdost a sobectví. Tu chce každý, tím co ví a co četl se pochlubit, a konec bývá ten, že každý zůstává tím, čím prvé byl. Modlitba je mocný prostředek spasení. Modlivejte se ráno i u večer, a já doufám, že Vám s hůry dáno bude světlo a milost. Neboť Bůh chce, abychom pokorní byli; a milost svou dává těm, kdož jsou pokorného srdce. Již ale, račiž Vás Bůh požehnati a pod svou svatou ochranu přijmouti nyní i na věky!“

Tato v pravdě otcovská slova pronesena jsou hlasem tak velebným a laskavým, že mi srdce pronikla; a vděčně i pokorně tiskla jsem ruku, jižto mi svatý Otec milostivě podal. Myšlenka, že stojím před papežem, nepřipravila mne ani dost málo o přítomnost ducha. V té době byl on v mých očích pravý náměstek Onoho, jenž nám pokoru hlásal životem i učením svým, ne před lidmi ale před Bohem; Onoho pravím, jenž nás učil modliti se k Otci nebeskému.

Pravdivá a evangelická byla slova papežova. I děkovala jsem jemu, vylévajíc srdce své a odcházela jsem, více spokojena s ním, nežli sama s sebou. Přišlat jsem k němu se vši protestantskou pýchou svou; on mne s trpělivostí vyslyšel, dobrotivě mi odpovídal, a posléze mne napomínal hlasem v pravdě otcovským, nikoliv s „papežskou vzdorovitostí,“ alebrž s mírností apoštolskou. Odešla jsem od něho s citem pokory v srdci, jakéhož jsem dříve nikdy nepoznala.“

Ze života pro život.

Knihář Nymburský koupil na prodej 300 kalendářů (Poutníků), nemohl ale ani jediného odbýt. Když ho někomu ukázal, slyšel: „Ten nechci, v tom je všecko svaté.“

„Kam teď s nimi?“ nařikal knihář.

A hle, tu přichází kdosi pro kalendář.

„Jaký chcete?“

„Ten, co prý tam něco pěkného o papeži.“

„To je Poutník!“

„Ano, ano, Poutník. Já to jméno zapomněl. To jsem rád. Má to být krásné.“

Asi za hodinu jiný. — „Co chcete?“ — „Nějaký ten kalendář o papeži. Je prý v něm pěkné říkání.“ — „Tu ho máte. — „I to jsem rád.“

A zase jiný. — „Co dobrého?“ — „Rád bych ten kalendář s papežem.“ — „Tu ho máte.“

Asi za tři dny byly všechny kalendáře jako na dračku. — Poutníci šli na pouť. F.

Školy večerní.

Již jednou letošního roku (Hlásník č. 1.) bylo se zmíněno o valném prospěchu mravním, jakýmž honositi se mohou *katolické jednoty tovaryšské*. A pokud se pamatují, bylo v témž listu vysloveno přání, aby se i pro vychování *učedníků* podobně jakés opatření učinilo.

Nevím, jestli se někde ve vlasti tato myšlenka ujmula; potěšitelný však úkaz mohu čtenářům „Blahověsta“ sdělití odjinud.

V Římě — na němž Francouzsko, v bratrském jsouc spojení s Anglickem, tak farizejsko-upřímnými slovy žádalo „reformy“ — v Římě stává takovéto školy, jakéž i u nás si přejeme. Původcem jejím jest jakýsi řezbář *Jakub Casoglio*, jenž r. 1819 několik po břehu Tibery se toulajících chlapcův slovy, jakož i malými dárky, sobě naklonil, tak že častěji v obydlí jeho u večer se scházivali. Nejprve vyučoval je sám, pokud síly a vědomosti jeho stačily. Zponenáhla však přidružilo se k němu několik horlivých kněží, a blahodátný ústav vždy většího účastenství nalezal.

Řím dělí se na 13 okresův; v každém okresu se již nalezá takováto škola, jsouc navštěvována asi 2000 žákův.

Ve školách těch nalezají se jinoši a chlapi rozdílného stáří. Nebo od šho roku stáří počínajíc má tu každý, kdož — mezi dnem jsa zaměstnán prací — jiné školy navštěvovati nemůže, volného přístupu; a každý smí sem docházeti tak dlouho, pokudž se nestane samostatným průmyslníkem.

Každého večera, jak mile odzvoněno klekání, schází se pouliční mládež každého okresu ve škole. Škola je ozdobena několika obrazy a tu i tam bývá něklikero významných průpovědí napsáno. Žáci dostávají darmo papír, inkoust i knihy, začez, jakož i za olej k osvětlení se v roce vydá 500 zl. r. č. — *Ředitel* školy jest kněz, jemu na pomoc jest dáno více učitelů světských; učí pak se tu žáci čtení, psaní, počítání, počátkům kreslení, především ale náboženství. Vyučování počíná modlitbou, načež ředitel zkouší z katechismu, brzy toho, zas onoho volá, a ku podivu, kterak ta jindy tak rozpustilá mládež tu tiše sedí a slovům učitelovým bedlivě naslouchá. — Po vyučování náboženském rozdělí se žáctvo do čtyř tříd, kdež se ostatním přednětům vyučuje. Nejhodnější žák v každé třídě stává se jejím dozorcem (*imperatore*). Nikdo není nucen, aby do školy chodil, a přede jsou učebny

vždy přeplněné žactvem. Aby ale pro mládež na mnoze smyslnou bylo i smysl-né povzbuzení, přichystá jednou neb dva-krát za měsíc ředitel v každé škole chu-tný oběd, a sice: libru masa, macaroni, příkrm, bochnik chleba, láhev vína a t. d. A tu se rozhodne losem, či tento oběd bu-
de; načež obdařený žák vše domů odnese a s rodičemi — ovšem chudými — rado-
stně hody slavi. Že pak žáci nikdy na-
před nevědí, kdy tento oběd (pranzo) bu-
de, přicházejí z větší části každodenně do
školy a velmi slušně se chovají. V čas
velikonoční mívají všickni společná du-
chovní cvičení či exercicia a přistupují ve-
spolek k stolu Páně.

A odkud zapravuje se nájem za jízby
školní, odkud náradí, odkud svrchu uda-
ných 500 zl. za papír, inkoust, knihy atd.?
— Zapravení těchto výloh děje se z čá-
sti z příspěvků, poskytnutých od *dobro-
dinců*; největším pak dobrodincem škol
těchto večerních (scuola notturna) jest sv.
Otec Pius IX., jenž na opatření jich kaž-
dého roku značné sumy netoliko z fondů
církvních, ale i z vlastní pokladnice vy-
kazuje. Ano nezřídka se i stalo, že co pravý
otec dítky ve školách těchto nenadálou
návštěvou svou mile překvapil. —

Takového něco, zdá se nám, že by i
u nás nebylo na škodu. Snažně žádáme,
by to uvážil každý, komu *vychování mlá-
deže svěřeno*, komu rozkvět vlasti, komu
zdar Církve na srdci leží. — Školy ve-
černí jsou vlastně totéž co školy opakovací,
na obou se musí stavěti budova vychování,
a to více pomůže než mistrův karabáč, a
úřadové nebudou nuceni, aby mládež k po-
řádku a mravopoečnosti napomínali. Ji-
nak nedočkáme se rázného, staročesky po-
civého občanstva — jinak nezakvete nám
utěšenější budoucnost. B.

D o p i s y.

V Praze, dne 14. Dubna 1861.

[Časopisy. — Církevní zboží.]

Jeť to přirozeným úkazem, že se za
takého času, jako jest nyní, ovšem i u
nás rojí časopisy. Nedávno zvěstoval „Blahov-
ěsta“, že s ním v dobrém přátelství pu-
továvati bude politický „Pozor“, noviny to
občanské, o kterých bližšího năvěští nabu-
dou přátelé naši z přílohy.*) Že jim vše-

líkého zdaru a valného rozšíření přejeme,
rozumí se ošem samo sebou. I kojíme se
naději, že sobě s pomocí Boží a s přispě-
ním věrných přátel „Pozor“ proklestí ce-
stu do všech kočín koruny České. Kdo
můžeš, věrně nám pomáhej, moha tím zcela
býti ujistěn, že nebudeš sloužiti věci zlé,
ale dobré. —

Než obracíme-li zřetel čtenářův našich
na „Pozor“ — bezděky nám tu připadá na
mysl „Časopis katolického duchovenstva.“
— Časopis tento, první to duchovenský bo-
hoslovecký organ katolických Slovanů v
říši rakouské; „Blahověst“, první týdeník
sloužící k vzdělání katolického lidu našeho
v Čechách i na Moravě; „Pozor“, můžeme
řici přirozený spojenec, ba následovník
„Blahověsta“ i „Časopisu“ bojují pro jednu
svatou věc, stojí pod jedním praporem. A
proto též myslíme, že zřetel svých přátel
druh má obraceti na druhu, jeden zvěstovati,
pripomínati čtenářům svým, co důleži-
tého nalezá v druhém. A podle té povin-
nosti slušně obracíme zřetel na 2. svazek
řečeného „Časopisu duchovenského.“

Nač ale dnes obzvlášť obracíme zře-
tel, jsou dva vyborné články o církevním
zboží, první od Dr. *Bilého*, druhý od v. d. p.
redaktora. Jak známo, nekřesfanští komor-
níci to byli, kteří nejprve raditi počali,
aby se Církvi katolické pobralo, co jí zbylo
po rozličných pohromách předešlého i to-
hoto věku. Proti těmto nesvědomitým rád-
cům čelí řečené články. — Dr. Bílý na-
zvav rady ty a činy, ku kterým se radí,
„*velikým bezprávím a svatokrádeží*“, praví:
„Ve státu, který . . s oblibou se nazývá stá-
tem právním, myslím, že nejvyšším heslem
býti má: „*Stejně právo všem!*“ — I kterým
právem tedy má býti Církev vyloučena a
zbavena práva svého, míti a požívati jmění
a statků svých? Neprátelé církve, kteří
navrhují prodej statků církevních, ospra-
vedlňují návrh ten tím, že stát ve velkých
nesnázích vězí, ze kterých mu pomoci má
Církev . . a jiným dobrým příkladem před-
cházeti *obětivosti*. Vždyť (prý) její statek
jest *mrtvou rukou*.

„Co že? Jak že?“ táže se Dr. Bílý.
„Statek církevní, že je mrtvou rukou? I
bodejž vás — jmenujte mi ruku, při které
by se tolikráte *palec hýbat* musil, jako při

*) Năvěští a pozvání ku předplacení, jež přikládáme,
dostane se bez pochyby mnohemu čtenáři „Blaho-
věsta“ — pozdě, ponevadž „Pozor“ u něho již jest.
— Než i takým přátelům našim upřímným a hor-
livým dodáváme toto năvěští, důvěrně žádajice,
aby je sdělili známým mezi sousedy ve svém vů-
koli a hleděli všemožně rozšířiti nové občanské no-

viny naše. Zároveň podotýkáme, že „Hlásník“, je-
likož byl by podle „Pozoru“ zbytečný, vycházeti
přestal. Pt. p. předplatitelům zůstavujeme na vůli,
vybývající peníze předplatni buď na předplatek „Blahov-
věsta“ v druhém pololetí aneb na předplacení
„Pozoru“ laskavě ponechat. Sluší pak dodat, že
každé jednotlivé číslo „Hlásníka“ počítáme po 10
kr. r. č., a tudíž nechat každý dávný odběratel
„Hlásníka“ za dvě vyšlá čísla „Hlásníka“ odrazí
20 kr.; druhé zůstává jemu k lepšímu.

ruce Církve mající? Nechci zde s chloubou vypravovati, moc-li za rok má každý jednoduchý kněz a farář příležitosti, od své vrchnosti duchovní jemu podávané, cvičiti se ve skutečích milosrdenství, které, jak známo, bez peněz se neobcházejí. To ví Bůh a vrchnost církevní. Ano, kdežto bohatýrové světské chudinu zahrnutí mohou od práhu svého, aby jim nekalila pohodlí nemilým pohledem: farář takového cosi ne může učiniti.“ —

To i jiné — a vše co tu řekl, napsal p. Dr. Bílý — stojí za čtení. — Než stůj zde též konec z jaderného dodatku p. redaktora, jenž nejen slovy ale ciframi doličuje pravdu a právo naše. Právě (na str. 146):

„Nemáme před rukama statistický přehled daní a dávek z veškerých statků církevních, a však nechybíme, tuším, přijmem-li, že obnášejí čtvrtinu čistého výnosu, tedy 25 procent. Během čtyř let odvádí tedy Církev celý svůj jednorocní příjem z pozemků státu. Poberte církevním ústavům jejich pozemky: a kdo bude za ně platit státu čtvrtinu důchodu z nich?“

Pamatujeme-li se dobře, nařikal také pan baron *Maager* v říšské radě nad bídným stavem Bukovinského duchovenstva rumunského, udávaje, že má tam farář jen 800 zl. r. č. — v té zemi, kdež plodiny zemské jsou o polovic lacinější než u nás. Co by řekl ale p. baron k našim poměrům v Čechách, kdež kongrua starých farolemí nadaných vypočítána na 315 zl., kongrua farářů z fondu náboženského placených na 420 zl. r. č., a kongrua ubohých kaplanů na 210 zl.?

Pohledněme ještě na průměrný plat odměřený duchovenstvu katolickému. Odpočteme-li sedm milionů na zachování staveb kostelních, na kláštery, na závody zdravotní a ústavy dobročinné, zbude 16 milionů ročních důchodů na kněžstvo světské, kteréž čítá 40.000 osob. V průměru tedy nadána jedna osoba duchovní 400 zl. r. č.; a osoba klášterní 300 zl. r. č. A kolik farních osad, a kolik gymnasií a jiných škol a kolik nemocnic a jiných dobročinných ústavů opatřeno tímto jménem církevním? Páni kupci komorníci, chcete vše to zrušiti? aby se polepšila valuta, a na jak dlouho? Vy finanční počtářové, pátrejte, kam se děje stříbro z dolů rakouského císařství! Hledejte, kde jsou ty propasti, kam se vrhají „nevyčerpatelné“ prameny rakouských národů! Zkoumejte, zdali jich požírá veliký žaludek katolické církve, ačkoliž ve u nás po 700 travitcích přichází teprve jeden kněžský! A myslíte posud, že je kněz „creatura fruges consumere nata?“ — Že materiální opatření ohromné

většiny katolického kněžstva není skvělé, patrně z malého a vždy menšího počtu kandidátů jeho. A vezmou-li se statky kněžstvu a klášterům, a církevní jmění vůbec na zaplacení dluhů, — kterých církev nenadělala: — bude-li a komu bude pomozeno? Navrátili-li se opět stříbro do národního banku? a nechají-li je lichváři tam, a nevykloudí-li je opět za meze naší vlasti? Konečně poberete-li statky církevní: komu jich poberete? ohromné většině katolických osadníků, která jich před věky nadala k účelům náboženským, a nyní v novoprávním státu dle rady kupeců a podloudníků jich zbavena býti má.

Vy osvícení lidumilové, hlasatelé rovnoprávnosti a svobody svědomí; vy hájitelé svých vlastních práv a svých krámů, na které psáváte v dobách nebezpečných: „Heilig ist das Eigenthum:“ napište si na každý list svých zápisních kněh slovo staro- i novozákonní — slovo desatera i evangelia: *Nepokradeš!*“

Tak píše výborný „Časopis.“

Než není-li mluveno hluchému sluchu? — Nemáme. Necht si křičí komorníci a finanční počtáři, necht se sápa na Církev a její práva nepoctivá ona cháska, jež chce vždy bohatnouti z cizích mozolův: u nás v Rakouském mocnářství bohdá nectné rejdy se jí nepovedou.

V Praze dne 14. Dubna 1861.

[Nové časopisy — „Lada“ p. Korschnerové.]

Letos od nového roku rozmnožil se u nás počet časopisův nemálo. Novým rokem počal *Blahověst* náš vycházeti na novo, a s ním zároveň objevil se *Hlásník*, co předchůdce novin občanských, našeho *Pozoru*. Z Litomyšle jal se p. Kučera *Hlasem* napomáhati k zvelebení průmyslu a živnosti. K Mladé Boleslavi, ježto se honosí svým *Boleslavanem*, přidružil se Jičín a Králové Hradec, ten máje svou *Orlici* a *Školník*, onen svůj *Jičínský věstník*. Než i v Praze přibýlo nám časopisů. *Obecné listy* staly se politickým týdeníkem. Od počátku Dubna vycházejí protestantům *Hlasy ze Siona*. Touž dobou objevily se nám *Právník*, časopis věnovaný právníctvu, a *Lada*, belletristický a módní časopis. Takovou měrou rozmnožilo se časopisectvo naše — vzpomeneme-li na *Národní listy* — o 11 rozličných časopisův. Nejmladším z nich jest „Lada“, první to časopis vydávaný pečí šlechtěné panny, Antonie Korschnerové. Máme před sebou první číslo a s radostí vítáme taký belletristický a módní časopis. Jak samo sebou se rozumí, „Ladou“ podává se ženskému pohlaví čtení zábavné a poučné. Co se nás dotýče, my

vždy při každé knize tážeme se především, jaký v ní vane duch. Tážali jsme se také tak, berouce do rukou „Ladu“; a naděje, s kterou jsme vítali nový tento časopis, nezklamala nás. Nový beletristický časopis nazván jest jmenem z pohanského bohosloví: duch ale vane v něm křesťanský. Ano, hned na prvním listu čteme, jak vděčně se šlechtná p. vydavatelka hlásí ke Kristu: „Bývali časové, kde pohlaví naše v úplném podrobení, ba otroctví žilo, však v světlém křesťanství a nám se dostalo práv dětí Božích a postavení nám příslušného. — Teprva *křesťanstvím* nastala ženským vlastně doba skutečného osvobození. Jiný, světější nastal poměr mezi mužem a ženou, mezi rodiči a dětmi. Nevonných otrokyň mužův neuznává zákon křesťanský, ano i dcery přestaly býti prodajným majetkem otcův. Mocnost lásky nový, blahu přístupný nám utvořila svět.“ — A toto vyznání — uznání nás potěšilo. Nadějem se, že každý list vždy více útěchy podobné nám bude poskytovat, podávaje dečrám českým čtení takové, při kterém ušlechtilá mysl panen-ská mile se baví a bohdá nikdy nebude museti pohoditi knihou, jež poburjuje srdce a tváře polívá studem. A co se praktické částky dotýče, i ta dobře jest opatřena. Časopis náš módní tuším k tomu směřovati bude, aby módy u nás vracely se do rádných kolejí, a *samostatným a původním krojem* položila se hráz onomu nebláhemu otroctví, jež francouzské a německé módy u nás provodí. — A proto v každém ohledu „Ladé“ přejíce zdaru, nadějeme se, že v krátké bude oblíbeným časopisem ušlechtilých dečr českých.

Od Řípu dne 5. Dubna 1861.

[Pověra, klamy a mamy.]

O písničkách (viz č. IX. Blahověsta), jež nám nové a nejnovější záznaky (!) vypravují, mluvil jsem také v kostele o ranní. Než co nechtěla náhoda? — Vyšli jsme z kostela, a tu zpívá nějaký kramář se ženou opět nějakou „zázrakovou“, ač to u nás až dosavád bylo neobyčejné. Lid se zastavil, a čekal až přijdu, co tomu asi řeknu. Než co jsem kramářem měl říci? — Vím dobře, že i on platí svou daň; vím taky, že se o trzích veřejně trpívá. K tomu ještě nevěděl jsem, měl-li od představeného povolení, ačkoliv dozajista z fary ani dovolení neměl, aniž se tam ohlásil. — I pravím tedy lidu: „Neřekl jsem vám to, že tak nás o peníze připravují?“ — a lid se dal do smíchu a nekoupil ani jedné. Náhoda tato podivně dodala důrazu mým slovům v kostele — a ostane zajisté v dobré paměti. A podobný klam panuje taky ještě

mezi lidem o *vysvobození duší*. Není tomu dávno, co jsem byl u svých rodičů. Z vedlejší vesnice ztratilo se tehdež v neděli ráno mladé as osmnáctileté děvče a nebylo o něm ani ruchu ani sluchu. Přišlo až v pondělí u večer domů, a obávajíc se bez pochyby důtky a pokárání od rodičů, lží se vymlouvalo: „Já jsem byla s duší nebožky N. na svaté Hoře, já jsem ji vysvobožovala.“ — Však později se ukázalo, že odběhla tehdež za nějakým, tuším, *vojákem*!

Podobně klamala nedávno též v okolí Píseckém jistá prohnaná ženská lidi, nechťe pracovat. Dostávala od nich peníze a stravu pod záminkou, že v noci vysvobozuje duši jednoho nešťastně zemřelého. Než i té přišli brzy četníci na stopu. Asi přede 2 lety byla pro podvodný takovýto kousek jedna žena z východních Čech odsouzena do žaláře — a nedávno cos podobného taky v Praze prý se stalo.

I zde u nás udržují se takové pověsti, ačkoliv se ovšem žádný svěsti nedá, aby něco takovému podvodníku dával, dobře věda, že sice psáno jest: „Dobré a spravedlivé jest za mrtvé se modliti“ — ale též: „Nebudete-li pokání činiti, všichni zahynete.“

Jak ty a takové věci u nás působí, suďte sami. Mnozí myslí, že tomu věříme, ano, mnozí to k *naší škodě* za učení Cirkve prohlašovati se osmělili. Tím se jen rozšiřuje náhled, jako by víra naše jen z pověr sestávala, jen pověrami se udržovala, s osvětou a zdravým rozumem se nesrovnávala a těm podobné věci, kdežto víra naše naprosto se těmto pověrám na odpor staví, za pouhý klam je vydávajíc. Každé a čtème katechismus!

III

Od Řípu dne 12. Dubna 1861.

[Z duchovní zprávy.]

V neděli provodní šel jsem z kostela po požehnaní domů. Tu se ke mně přiblížila holka asi 14letá a plačíc pravila: „Hospodář mne posílá, velebný pane, abyste prý mne ponaučili, abych mohla jíti k zprávě Boží.“ Maje útrpnost nad upřímnou touto prosbou, pobídnul jsem ji, aby se mnou šla do fary. Dříve nežli jsem s ní začal rozmlouvat o věcech náboženských, ptal jsem se ji: „Nechodilas nikdy do školy?“ Dala se do pláče řkouc: „Tatínek mně umřel před 5 lety a matka je chudá. I vzala si mne tetička z Br., která není našeho náboženství a slíbila matce, že mne bude tam posílat do školy. Než ani jednou nebyla jsem ve škole. — I přišla jsem teprva před rokem opět k matce domů a šla jsem do služby k S. za chůvu. Hospodář a hospodyně jsou hodní, a poslali mne proto

sem.“ — Těšilo mne to; poznal jsem, že se o ni moudrý hospodář otcovsky stará. I přikročili jsme ku práci ovšem na první pohled dosti obtížně. Než výsledek byl radostný. Ptal jsem se jí na obyčejné naše modlitby, a ty uměla; dílem prý se je naučila od matky, dílem od jiných hodných lidí — „avšak čist,“ doložila upřímně, nemům. Kde bych se tomu byla naučila?“ —

Zajímavé byly její odpovědi; tak upřímné a nelíčené, jak jen z úst nezkaženého děvčete vyjítí mohou. Ptal jsem se jí, má-li duši, a řekla, že má; a jestliže duše umře, tu myslila, že „snad ne.“ Ptal jsem se jí na matku Páně — to věděla; ptal jsem se na Pána Ježíše, proč ho zabil, an byl tak hodný, an nemocné uzdravoval: „To nevím,“ řekla. Že neostal v hrobě, věděla; avšak překvapila ji otázka má, kde je nyní? „To nevím.“ Že by byla slovo „apoštol“ kdy slyšela, nemohla se upamatovati. Kdo je to biskup nebo papež, nemohla mně říci; o Duchu svatém neměla nijakého zdání.

Ptal jsem se jí, má-li ráda Pána Boha, i řekla, že má. A má-li ji Pán Bůh rád? Tu řekla, že neví. I jmenoval jsem jí některé hříchy, které lidé páchají, názorně, a tu pravila, takové lidi že nemá snad Pán Bůh rád. — Přecházeli jsme k pokání. — Ptal jsem se jí, zdali viděla lidi klečící u zpovědnice, a co tam asi tomu velblému pánu povídají. — I nevěděla co říci. Ptal jsem se na sv. přijímání, a tu mluvila aspoň o „sv. hostii“ neb o „velebné svátosti“; žeby člověk lačným životem měl přijímati, nemohla rozhodnouti; na otázku mou, jestli by směl bez sv. zpovědi přijímati, pravila: „to snad ne“; jestli by mohl něco zamlčeti, „to snad taky ne.“ — Přešli jsme k 10 Božím přikázáním, uměla je. Co je to pomluva, křivě svědčit . . nemohla určit, ani na příkladech poznati, že by se tomu pomlouvati říkalo. A tak podobně.

A přec nebyla holka ta snad tupá; — pamět měla dobrou, rozum nebyl neschopný, nýbrž zanedbaný, nebo asi po půl druhé hodině věděla větší částku všeho učení. A při tom byly její odpovědi tak upřímné a nelíčené, tak zdvořilé a působné, že i lítost přemáhala srdce mé, jež chování její k laskavosti povzbuzovalo. Pak dal jsem jí několik obrázků, žeby náboženskou naši rozmluvu ji neumějící čisti v názoru udržely, a pozvav ji na budoucí neděli propustil jsem ji. Odešla potěšena, že již první překážky přemohla. —

Nesťastná chudobo! Nesvědomitá přibuzná! Kdo za to odpoví? Ovšem chudá vdova má ještě jiné 3 děti, z nichž dvě nemajíce obleku a chleba na poledne, takéž školu nikdy nenavštěvují. m

Od Víněře v Dubnu 1861.

[Nové zvony. — Zvonice.]

Již r. 1858 darovala nábožná vdova p. Marie Rybová na Chvalech chudému Chvalskému chrámu Páně 2100 zl. r. č. s tou žádostí, aby se daly dva zvony ulíti, poněvadž řečený starobylý chrám kromě dvou cimbálků neměl ni zvonův ni zvonice.

Než daru toho šlechetného, křesťanského, velikomyslného nehrubě váženo. Byly zvony, ale není zvonice. Na vystavení zvonice potřebí jest peněz a — odkud nabrati těch? A proto nehrubě váženo si znamenitého daru bohabojné vdovy. Tak trvalo to až do r. 1859. Tím horlivěji ujal se věci té nynější pan farář. Ten postaral se o novou hradbu a o rozšíření na polo zbořeného hřbitova Chvalského, napotom o mnohé potřeby chrámové, o nový přikrov, nové máry, nový oblek pro kostelníka a ministranty, nová mešní a jiná chrámová roucha, jakož i o náčiní k službám Božím potřebné.

Krom toho přiměl též mnohé osadníky k tomu, že přistoupi k Dědictví Malíčských, i obě školy Chvalskou a Hornopolečnickou k témuž Dědictví Malíčských přivtělil, a vůbec školní mládež k pilnějšímu navštěvování školy povzbudil. Než při tom při všem zároveň všemožně o to měl péci, by nábožný úmysl p. Marie Rybové uskutečněn byl.

Horlivý kněz dal tedy neprodleně dva zvony ulíti v Praze u Karla Bellmanna, jeden 10 centů, druhý 5 centů ztíží. Zvony ty nové dostaly se na Chvala v den sv. Silvestra 1859, a paní Marie Rybová vyplatila zvony s 2363 zl. 80 kr. r. č. Dalaf tedy o 263 zl. 80 kr. více nežli původně dávala. Mimo to darovala ještě toho roku 740 zl. r. č. Chvalskému chrámu, a sice 630 zl. na stavbu zvonice, a 110 zl. r. č. k vydržování zvonice na věčné časy. Jak doslýchám, p. farář žádaje, aby tím spíše stála věž a z věže té zvony hlásaly chválu Boží, upustil od spravedlivé žádosti, aby se mu vystavěla nová fara, při kterém stavení vypočítány jsou výlohy na 8400 zl. r. č. — on přestal na stísněném bytu v zámku, a to jedině proto, aby tím spíše docílila se stavba věže, na kterou již zvony čekají. Avšak již jsou tomu tři leta, co Marie Rybová velikomyslný dar ten byla učinila, žádajíc toliko, aby pokud bude na živě, dočkala se věže, a ze zvonice nové slyšela slavení krásných zvukůných těch zvonův. Šlechetná dárkyně jest již stařena 81letá. Tím horlivěji snaží se pan farář, aby se vyplnila žádost zbožné duše; on prosí písemně, oustně, koná cesty všude, kdeby to prospěti mohlo; jeho přičiněním

podal se již před rokem c. k. krajskému úřadu již hotový nákres na věž a rozvržení výloh, a doposud nestalo se dle vědomí mého nic, co by věc tu přezádoucí blíže přivedlo ku konci, jen neustále se píše a píše, a opět, avšak marně, mnoho píše. —

To přimělo Marii Rybovou, že ještě 500 zl. r. č. chce darovati k oněm svrchu naznačeným příspěvkům, a však s tou výminkou, jestliže se toho dočká, aby se ještě letošního roku stavba věže započala. Jeden z osadníků daroval, jak slyším, dubové dríví na hranici čili lešení pro zvony, obec Chvalská a Svěpravičká prý také z obecných důchodů, mimo na ně připadající povinnost, něčím přispěti chce, nechat tedy Bůh do srdce těm vstoupí, na nichž to leží, by dobročinnou věc tuto uskutečnili.

Kronika.

Z Prahy. Při letošní májové pobožnosti bude se v českých kázáních u sv. Klementa vykládati pozdravení angelské: „Zdrávas Maria.“

— S arcidiécesí Pražskou spojené hrabství Kladské poslalo na dostavení našeho metropolitního chrámu Páně 141 zl.

— V neděli bílou skládala u sv. Voršily učitelka na dívčí škole Voršulinské, panna Kristina Kvasničková z Prahy, reholní sliby do rukou J. M. světicího pana biskupa.

— Svěcení na kněžství ustanoveno jest letošního roku v arcidiécesí Pražské na den 28. Července (ned. X. po sv. Duchu).

— Z Plzně. Nákladem zdejších vel. pp. kaplanů staví se v našem děkanském chrámu Páně nový oltář v gothickém slohu. Až bude dílo ukončeno, podáme Vám obšírnější zprávu.

— Ze Solopisk. Jako vloni v arcidiécesí sbírají letos u nás v Králově-Hradecku milosrdné sestry z Horního Litvínova u Teplic. Jak známo, mají tam továrnu na sukna a nemocnici. Na naši osadě sebraly 33 zl. S vlastním užitkem podporuje jejich lidumilovné snahy každý, kdo od nich odbírá sukna. O novém závodu tomto obšírněji mluveno bylo na valném sjezdu kat. jednot v Praze.

Z Vídně. Zdejší jednota sv. Josefa z Arimathie se postarala během měsíce Března t. r. o řádný církevní pohřeb 87 chudých, zcela opuštěných nebožtíků.

Z Bavor. Proslulý dějepisec kněz Döllinger vykládá valnému posluchačstvu poměry sv. Stolic. Výtečný bohoslovec ukazuje, že jakož po 700 roků stála sv. Stolic bez zemí papežských a 750 let válčila o ně, bohda i na příští časy, a byt

o zboží své oloupena byla násilím, státi bude co skála, na níž vzdělána jest Církev. Proti velebitelům Napoleona, jenž hyzdí sv. Otce za příčinou nedobré zprávy a vlády zemské, připomíná, že nynější způsob panování v zemích papežských jest jenom dědictvím, jež v Římě zůstavil Napoleon I. Výklady tyto jsou nemálo znamenité.

Z Paříže. Slovnítný biskup Orlean-ský měl d. 25. Března ve chrámu sv. Rocha překrásné kázání, kterým Pařížany vyzýval ku podporování ubohých Irčanův. Chrám byl přeplněný. Almužny, ku kterým šlechtitný biskup povzbuzoval, sbíraly přední dámy (Hamiltonova, Mac-Mahonova a j.). I sešlo se 16.500 fr.

— Papežský nuncius Msg. Sacconi po delší nebytnosti má prý se zase navrátní do Paříže.

— Jeden z našich prelátů, vynikající více bonapartistskou oddaností než vědomstní, pravil v shromáždění duchovních: „Četl jsem historii a z té jsem poznal, že papežové nemívali vždycky světskou vládu...“ — „A biskupové ne vždycky plat!“ odpověděl rychle jeden z přítomných. Dvorní sluha a spolu též prelát umklnul a shromáždění se smíchem se rozešlo.

Z Londýna se píše, že tam budou míti dne 1. Července zástupcové tajného spolku „Freimaurerův“ valný sjezd, aby rokovali o *důležitých věcech*. Které asi *důležité* otázky je do Londýna povedou, poznáme na celo ze *skutků*, dříve ale z části z písní, jakéž nám listy jejich co nevidět zahudou, t. j. o jistých otázkách budou v rozličných jazycích brzo psáti svorně, jakoby jedním pérem. Uvidíme!

Z Turecka. Jižná část Bosny nazývá se již od XV. století Hercegovinou, za starodávných časů bylo jí jméno „Hum-ská“, od města na soujmenné hoře „Huma.“ Povrch této vůbec hornaté krajiny obnáší 300 čtver. mil, počet obyvatelů 290.000 duší, mezi nimi 40.000 katolíků. Hlavní město slove Mostar; Mileševo, 44 hodin vzdáleno od hlavního města, jest nepatrná, a však hrobem sv. Savy, prvního arcibiskupa srbského, veleproslulá vesnice. Posvátné tělo dotčeného arcibiskupa spáleno r. 1595 Sinan-pašou. V tamnějším klášteře korunován jest r. 1376 Štěpán Tvěrdko, první král bosenský. Byla zde také znamenitá cyrillská tiskárna, ale vášní Muhamedánů všecko zahynulo. Osud katolíků v Hercegovině jest týž jak v Bosně. Mimo rozličné daně, musí se tam také tak zvaná daň z hlavy platiti. Z hlavy malého dítěte i věkem zespělého starce platí se 22 grošů. Práti by bylo, aby se neplodná Hercegovina opět s Bosnou pod jedním vezírem spojila,

neboť nelze jí pro nesmírnou chuťobu ani jednoho roku bez bosenského žita obstáti. Clo jest příliš vysoké, pročež každoročně mnozí hladem hynou. Tamnější křesťanský lid jest, jak vůbec v celém Jihoslovansku, dobrosrdečný a nábožný. Ačkoliv se ještě na nízkém stupni světské vzdělanosti nachází, jest přec o pravdách kat. víry dobře poučen a hotov za ni i život svůj položiti. Nynější biskup v Hercegovině, nejd. p. Barišić s pokornými syny sv. Františka pěstují horlivě směř víry kat., aby nezahynulo tvrdošíjným rozkolnictvím a muhamedánstvím. Příčiněním dp. biskupského náměstníka nachází se již v Mostaru škola klášterní, v nížto se katolická mládež vyučuje. Mladí řeholníci posílají se na vyšší studie do Italie a bývají propagandou Římskou hojně podporováni. Na missionářských štacích zřizují se zponenáhla kostely a školy, aby se křesťanská osvěta i v tomto nešťastném národu rozšířila a zakořenila. Co známý spisovatel p. Hilferding o katolicích v Bosně praví, že totiž „svědomitěji křesťanské povinnosti své plněji, nežli tak mnozí jejich katolických spolubratří v rozsáhlé, četnými chrámy obdařené Austrii“ — to též by se mohlo všim právem říci o katolickém lidu v Hercegovině.

Paběrky.

— Dne 29. března zemřel v Kralupech u Chomútova důst. p. Frant. *Klement*, farář a bisk. vikář na odpočínutí v 98. roce. V závěti vlastní rukou psané odkázal celé své jmění, skoro 18.000 zl., katol. missii v Americe (nadání Leopoldinskému), a mimo to též missii v Africe k vykupování dítek z otroctví a k jich křest. vychování 1000 zl., chrámu Páně v Jerusalemě 40 zl. a menšímu semináři diocese Litoměřické 1000 zl.

— Odpovědný redaktor „Hlasův ze Siona“, pan V. Šubert, napsal ve svém pozvání ku předplacení: „O učení a život jiných křesťanských stran se nestaráme — řažbyť at' mte před svým domem!“ Nyní již máme před sebou č. 1. a 2. řečeného týdeníka. Mimo jiné čteme v něm takto: „Sione! — Děti tvé na mnoze navštěvovati musí (?) sstoly katolické a berou sstodu (?) u mře a ewangelické známosti Pána našeho Ježíše Krista.“ (!) Na konci nalezáme dvě drobnůstky, z nichž první vyňatá z „Deutsche allgemeine Zeitung“ čelí proti kat. učení o *odpuštění*, druhá uvádí (nejzajímavější) řeč protestantského *prelata* z Mohringu v sněmovně württemberské — *proti konkordátu*. — Tolik na ukázkou. Čtenářům našim netřeba podávat vykladu. Kladouce č. 1.

Číslo tomuto přiloženo jest pozvání ku předplacení na nové občanské noviny „Pozor“.

ad acta, podotýkáme toliko, že by snad k takovému účelu lépe než výše uvedený pramen posloužily proti nám katolickým Slovanům překlady z ohavné Vídeňské „*Presse*“, kteráž nese heslo: „Stejně právo všem!“

Osobní věstník duchovenský.*)

V arcidiocesi Pražské.

Vyznamenání:

- p. Arnošt *Münnich*, farář v Kunzendorfu v Kladsku, a
- p. Vojtěch *Hlinka*, zámecký kaplan na Hrádku, obdrželi „expositorium canonicale“.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. František *Novotný* za kaplana do Karlína.
- p. Václav *Pechoč* za prozatímního kooperatora k sv. Havlu v Praze.
- p. Josef *Procházka* za kaplana do Dobříše.
- p. Petr *Čížek* za kooperatora k P. Marii Vítězné v Praze.

- p. Rupert *Smolík* z řádu benedikt. v Břevnově stal se adjunktem bohoslovcecké fakulty v Praze.

Konkurs vypsan:

Na faru *Lošany*, patr. města Kutné Hory, od 3. Dubna 1861.

Na místo polního kaplana při 1. pluku kyrysníků JV. cí.s. Frant. Josefa, od 10. Dubna 1861.

V diocesi Králové-Hradecké.

Ve zprávě duchovní ustanovení jest:

- p. Jan *Hron* za faráře v Kuklenách.

Konkurs vypsan:

Na nově zřízenou lokalii v *Štěžerách*, patron. hrab. Harracha.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. JM. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valerian 10 zl. — Václ. Slavík, kaplan v Č. Brodě, 2 zl. — Václ. Jünger, administr. v St. míři, 50 kr. — K. M. N. S. v Č. Brodě 40 kr. — J. Hervert, studující z Č. Brodu, 30 kr. — Z Č. Brodu: Jan Stuchlík, mistr bednářský 30 kr. — Václ. Číhal, mistr řeznický, 30 kr. — Karel Dvořáček, mistr klempířský, 20 kr. — Mik. Mareš, mistr obuvnický, 20 kr. — Anna Holešovská 20 kr. — Kněz Klement Borový v Praze 1 zl. — Tomáš Novák, kaplan v Račiněvsi, 1 zl. — Václ. Javůrek z Karlína 1 zl. — Alumnové II. r. v arcib. semináři Pražském 5 zl. 10 kr. a poníž stříbrný. — Karel Langer 15 kr.

*) Žádáme sl. redakce, aby otiskující zprávy tyto, též pramen udávaly.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na pulr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli IV. po veliké noci.

Ev. sv. Jana XVI. 7.

Není na zemi blaha, které by ne-skalené bylo a nesmíšené protivenstvím. Radost s žalem vzájemně si podávají ruce. Podobný byl i život apoštolů a učedníků Páně, kteří se radovali z přítomnosti, rmoutili z nepřítomnosti jeho: A předce Pán pravil k nim: „*Užitečné jest vám, abych já odšel,*“ jako by byl řekl: Užitečnější jest vám žalost nad radost, protivenství nad blaho-byt vezdejší. Nebo co jest tak zvané štěstí pozemské? Bývají to nahromaděné statky, vysoké důstojenství, zábavy, rozkoše a vše, co podává svět! Nepravím, že bychom měli všelike tyto věci nenáviděti, jak sluší nenáviděti hřích; statky a důstojenstvím tohoto světa oplývati není hříchem. Avšak tvrdím, že statky a poklady, moc a čest, rozkoše tohoto světa nezasluhují, aby k nim člověk přikládal srdce, poněvadž jsou

1. *pomíjitelné,*
2. *nebezpečné.*

1. Mezi panovníky na světě málo který oplýval zbožím a mocí, důstojností a slávou tohoto světa u větší míře, než do jisté doby slavný král Šalomoun. Avšak nedí-li tento král: „*Užrěl jsem ve všech věcech marnost a trápení ducha*“? (Kaz. II, 11.) A

Šalomoun mluvil pravdu již za tou příčinou, poněvadž všechny věci tohoto světa, zboží a moc, poklady, rozkoše, důstojenství vezdejší jsou *pomíjitelné*.

Vše, což na světě jest, pomíjí, a tudíž i to, co svět nazývá blahem vezdejším. Dívaje se na povahu věcí tohoto světa, na radosti a rozkoše, na moc a slávu vezdejší, bezděky nucena se vidím, abych přirovnal je k *bublině*. Ej, jak krásně ve světle slunečním se třpytí, jak pěkně mění se v ní barvy? Jakou radost způsobuje dětem? — Než, radost ta netrvá dlouho; okamžikem rozplyvá se — v krupě vody. A podobně pomíjitelnost věcí tohoto světa vyličena jest „v brečtanu, jež Hospodin Bůh připravil a k vzrůstu přivedl nad hlavou Jonášovou, aby byl stín nad hlavou jeho a chránil ho, neb byl horkem obtížen. Brečtan vzrostl i radoval se Jonáš z brečtanu radostí velikou.“ (Jon. IV.) A *jak dlouho trvala ta radost jeho?* — „Nastrojil Bůh červa při vcházení jitra na zejtrí: i urazil brečtan a usechl. A když vzešlo slunce, přikázal Hospodin větru horkému a žhoucímu: i udeřilo slunce na hlavu Jonášovu, a bylo mu horko.“ — Ach, brečtanem jsou veškeré radosti, vše to blaho vezdejší. Dříve než se naděje člověk, přichází červ hlodající a vitr žhoucí, i uschne brečtan radosti naší; jen na okamžik jest trvání její! (Job XX. 5.)

A proto královský prorok, vida, jak dobře vede se hříšníkem, štěstí jejich pěkně porovnává s kolem točícím se, snažně žádaje Boha: „Bože můj, učin je jako kolo.“ (Žalm LXXXII. 14.) O Sosestrovi, králi Egyptském, se vypravuje, že zvítěziv nad nepřátely, v pyše dal připrání k svému vozu čtvero podmaněných králů. Jeden z králů těch ale neustále patřil na otáčející se kola vítězoslavného vozu. Což když zpozoroval král, táže se po příčině toho. A na to dí muž tento: „Vida, jak rychle se otáčejí kola, s obdivným pozoruji, že co bylo nahoře, v okamžiku bývá zase dole. A tak rozjímám o nestálosti štěstí, jež jednoho povyšuje a druhého poníží.“ — Ano, nestálé jsou všechny věci tohoto světa; a dobře o tom praví prorok: „Viděl jsem bezbožníka velmi vyvýšeného, a pozdvíženého jako cedry Libánské. A šel jsem tudy, a hle již nebylo ho: a hledal jsem ho a není více nalezeno místo jeho.“ (Žalm XXXVI. 35. 36.)

I kdo tedy chtěl by ještě lpíti na tom, co libého nám podává svět? A kdo chtěl by k vůli těmto věcem pomíjejícím a hynoucím výhost dáti blaženosti nehynoucí, věčné, nebeské? Ó nebažme tedy po statech a radostech, po moci, důstojenství a slávě tohoto světa více, než potřeba káže; a to tím spíše, poněvadž jsou netoliko *pomíjejícími*, ale i proto, že jsou

2. *nebezpečnými*. — Spravedlivému slouží k dobrému i štěstí i neštěstí tohoto světa. Nic však méně zboží, moc, sláva tohoto světa bývají nebezpečnými dary již proto, že nezdídka pyše, nádheře a nesčíslným naruživostem tělesným otvírají dvěře. Ze tomu tak, netřeba leč poohlédnouti se vůkol sebe. Aneb nenalezáme-li zhusta mezi bohatci lidi naduté, smyslné a mnohým neřestem poddané? Odkud, táži se, tolik hříchův — tolik nepravostí mezi nimi? Není to nic nepřirozeného, nadobyčejného. Oplývajíce vším, co svět svým následovníkům dáti může, žádají si věčného zde bydlení, rádi za-

pomínají na smrt a tak topí se v hříších, „Neboť není ohledu k smrti jejich...“, protož chytla se jich pycha, přikryti jsou nepravostí a bezbožností svou.“ (Žalm LXXII. 4. 6.)

Hle, to jest *jedno* nebezpečné úskalí. A *druhé* podobné tomu jest.

Kdo šťastně žije zde, nešťastnými bývají na věčnosti. Neupírám, že mnoho jest bohatých na světě, v slávě a hodnosti postavených, kteří žijí v poníženosti, rádi udělují almužny chudým, děkují Bohu za tak mnohé prostředky k vlastnímu spasení — kráčejíce stezkami, které vyznačil Bůh, i žijí tak, aby odplaty došli od Boha co dobří hospodáři, kteří dobře nakládali s hříbnami svěřenými. O těch pak říkáme, že po těžkých chodili cestách. Než, jest takých svědomitých vládařův mnoho mezi velmoži tohoto světa? Jsou takými všickni, kdož vládnou statky vezdejšími? Jsou všickni ti boháči tak opatrní, moudří, spravedliví a zbožní, aby zde i tam v pokoji živi byli? Než, slyšte co dí Jan Zlatoústý: „Nemožností to jest,“ praví sv. učitel, „aby někdo zde v jistotě a nečinnosti živ byl, jenž v neustálých radovánkách dny své trávil, jenž nedbale a ničemně čas utrávil, tam také etí dosáhl.“ Nezvratným zajisté toho jsou důkazem slova, která v známém podobenství praví otec Abraham k bohatci v pekle prosícímu, aby poslal k němu Lazara, jenž by omočil konec prstu svého v vodě a ochladil jazyk jeho, — slova: „Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlé; nyní pak tento se těší, ale ty se mučíš.“ (Luk. XVI. 25.) Jako by řekl: Nemůžeš míti dva ráje, jeden na zemi a druhý po smrti. Když přebývá na světě kochal jsi se v blahostech světských, nemůžeš blaženým býti i v nebi. — Ano, tak nebezpečné bývají radosti a statky pozemské, že jimi začasté býváme oloupeni o radosti nebeské. Ó šťastné neštěstí, kteréž Lazarovi získalo věčnou slávu! Ó nešťastné štěstí, jenž bohatce uvrhlo u věčnou záhubu!

A proto již bedlivě na pozoru se mějme, abychom srdce nepřikládali příliš k radostem a statkům tohoto světa. Vědouce, jak nestálé a pomíjitelné, jak závadné jsou a nebezpečné, opatrně a moudře jich užívejme. Dobrými vládci budme, ať činíce sobě přátely z mamony nepravosti, na světě nepozbudeme práva, nýbrž nabudem zásluh k radostem a pokladům života věčného. Amen.

Fd. L.

K uctění Rodičky Boží.

Matko Boží milo-stkvoucí,
Přijmi naše zpěvy vroucí,
Důvěrný svých dítek hlas;
Tebe slaví srdce věrné,
Tobě v lásce neodměrné
Plane duše v každý čas.

Ó té doby věčně drahé,
Kdež Tě naše srdce blahé
Zvalo Matkou vznešenou.
Ó jak sladko, Tebe mítí!
Může-li kdo více chtíti,
Má-li Tebe, milenou?

Jednu prosbu, Matko svatá,
Přej, ať duše láskou zřatá
Sobě navždy zůstává:
Nad celého světa vnady,
Nad vše blaho, nad poklady
Nám *Tvůj pohled* laskavý!

Frant. Doucha.

Návštěva u Milosrdných bratrů.

„Chtěl jsem“ — tak vypravuje jistý lékař — *protestant* — o svém pobytu v Benátkách — „chtěl jsem se též podívat na San Servolo. Pustý ostrov beze stromův a zeleného trávníku, na něm řada temnošedých domův opatřených zamřížovanými okny — toť *San Servolo*! Pohled na ostrov ten vyzdvihující se ze širého moře, dosti jest neutěšený, ale v domech, jež jsou tu před námi, ještě trudnější jest podívání. Jsou to příbytky nešťastníkův všeho druhu: blbých, nemocných ubožákův, jež zde léčí a ošetřuje milosrdenství, pomatených na rozumu, jest to — *blázinec Benátský*.“

„Kterak může člověk“ — dí francouzský učenec Lecomte — „San Servolo navštívit, jestliže se byl plavil pověstným průlivem „Canal grand“, aneb na náměstí sv. Marka prožil příjemný večer při hudbě a v rozličných radovánkách?“ — „A proč by to nemohl učiniti?“ táži se já. — „Byl-li

jsi na ostrově San Servolo, oč, že pak se ti bude modrá obloha italská ještě jasnější zdáti a hudba na náměstí sv. Marka mnohem sladčeji bude ti zaznívati v uších. Mne to jaksi táhlo na památný osrov. — Tam v těch síních, obývaných bolestí a nářky, vládne nebeské milosrdenství učení Kristova, a s mramorového oblouku nad vysokými vraty vítají příchozího slova: „*Bene fate fratelli!*“ (Dobře číňte bratří!)

„San Servolo!“ — zvolal jsem na gondoliera, rozloživ se pohodlně na měkkých poduškách černé lodky jeho. Privozník patřil na mne udivený — patrně, že na ostrov San Servolo častěji nevesloval. Odvázav lodici, rychle vymknul se ze směsice lodí na širé moře... Před mramorovými schody u vysoké, v byzantinském slohu vystavené brány jsme stanuli. Na hořejším oblouku vrat čel jsem lesknoucí-se slova: „*Bene fate fratelli!*“

Mladík v oděvu milosrdných bratrů vyšel nám vstříc. Zastaviv se na schodech ptal se, čeho si žádám. Doručiv mu list od Benátského lékaře, žádal jsem, by jej dodal bratru lékaři. Jinoch uvedl mne v prostou jizbu na levé straně od brány a sám šel pro lékaře. Za malou chvílku vstoupil milosrdný bratr, jenž v San Servolo koná službu lékařskou. Byl to muž prostřední výšky, černých, kudrnatých vlasů. Vážný obličej jeho byl pln lahody, a veliké, tmavé jeho oči vlídně pohlížely na mne. Stár byl asi 40 let. Oděn byl též v řasné roucho milosrdných bratrů. Nějakou chvíli hovořili jsme spolu o všedních věcech. Po té mne vybidnul, abych s ním navštívil nemocné. Celé chování jeho při tom bylo velmi vlídné a způsobné. Cestou po dlouhé chodbě vypravoval mi o zřízení lékárny San Servolské, tvrdě, že dle potřeby předpisuje léky sebe dražší, čemuž jsem se nemálo divil, věda, že podobné úslužnosti v mnohých našich nemocnicích nestává, a lékař že takovou měrou jen v nejhorších případech smí sobě počínati. Zatím jsme byli došli dveří k dolejší komnatě. Jsou pak to světnice vysoké, prostranné, podlaha v nich mramorová a na ní rozprostřené koberce buď tkané, buď upletené ze slámy. Postele stojí podlé zdi, a mezi nimi jest vždy dosti veliké prostranství, aby se projíti mohlo. Vše tu čisté, lože bile povlečené — čistších a zdravějších sálů pro nemocné jsem věru nikdy nespatril ani v německých, ani v anglických neb ve francouzských nemocnicích. Posteli bylo tu přes sto. Náklad na ně zapravuje dílem Benátská obec, dílem bohatá šlechta, dílem řehole sama. Každý nemocný nalezá zde útočiště a ošetření, pakli jest chudý,

aniž hledí se na víru, stav neb národnost jeho. —

Prostřední širokou chodbu v největším sále dva muži čistili pomety. Měli na sobě šaty ze šedivého plátna, blbost bylo možná jim čisti na obličejích. Jakmile jsme se k nim přiblížili, zanechavše práce, chopili se rukou lékařových. Milosrdný bratr hladil je po tvářích i hlavě, a vlivnými slovy hovoře s nimi, patřil na ně svýma velikýma černýma očima, v nichž zračily se nebeský soucit a milosrdenství. Zdálo se, že i v obličejích nešťastníkův papršlek duševního života zakmitnul, neboť chudáci se usmívali a líbali mu ruce.

„Jsou to neboží blbci, a již několik let máme je zde. Vyléčiti se nemohou, ale že jsou neškodní, upotřebujeme jich k snadnějším pracem domácím“ — připomínal milosrdný bratr na další procházce sálem. Dvěmi dokořan otevřenými vyšli jsme odtud na veliké prostranství dlážené mramorovými kotskami a opatřené sedadly z červeného mramoru. Jeť to místo určené pro nemocné z dolejších síní; tam mohou se procházeti a pookřívati svěžím vzduchem mořským. Pokud zrak stačil, všude leskla se přede mnou hladina adriatického moře, posetá loděmi a loďkami litajícími po vlnách. Milý to obrázek pohyblivého života Benátského.

„Pravda-li, signor dottore, že jest zde příjemno?“ — vece lékař ke mně, an jsem byl dlouho na hladinu vodní do dálky pohlížel. — „Zde vane čistý vzduch mořský, a lodě i loďky kolem plynoucí dodávají divadlu tomu ráz čilé svobody. Proto také přivádím sem z bořejších síní duševně nemocné, pokud neduživost jejich není nebezpečná. Touha po svobodě jest hlavní známkou při každém blázně. Myšlénka, aby se z domu tohoto dostatí mohli, jest u nich všech pudem, a myšlénka ta neztrácí se nikdy, byť byl rozum sebe více pomaten. Zde alespoň oko se nasycuje.“

„Kolik bratří řeholních máte k své posluze při svých lékařských přeech?“ — ptal jsem se lékaře ze řádu milosrdných bratří, an se byl na lavici posadil, pohlížeje na moře.

„Jsem samotn“ — odvětil.

„Samoten — beze vší obsluhy?“ — zvolal jsem v udivení. — „A těch sto nemocných chudákův ošetřujete sám a sám?“

„Není zde jen sto těch, které jste byl spatřil. Prostory pro blbce a blázny jsou nahoře. Máme tam nyní také asi sto nemocných.“

Tomu jsem nemohl věriti. Neboť takové namáhání po mém rozumu šlo nad sílu člověčí, zdálo se mně věci nemožnou.

A proto podivně hleděl jsem na svého průvodce. Lékař uhodnul, co mi na mysli tane.

„Mám bratří řeholní na pomoc,“ — dí — „ale ti nejsou lékaři. Přiučil jsem je toliko, kterak mi nápomoční býti mají, kdy sloužím nemocným. A v tom se znají.“

„Pak máte ovšem málo pokdy, aby ste z ostrova podíval se do města. Však jsem vás také nikdy neviděl na náměstí sv. Marka.“ — Lékař se usmál.

„Častěji“ — vece — „nevycházím po několik měsícův z domu. Na náměstí sv. Marka byl jsem posledně před půl rokem. Opustím-li San Servolo, jsou všichni nemocní bez pomoci, a proto na kolik hodin nikdy z domu nevycházím. Jediné vyražení moje jest, posedím-li zde na lavici a mohu-li se dívati na lagunu.“

„Jak jste zde dlouho, pane?“ —

„Pět let, a snad tu již zůstanu až do smrti.“

Udivení moje proměnilo se v úctu. Lékař, jak mi řečeno v Benátkách, byl muž velmi vzdělaný v lékařském umění i v jiných vědách; onť mohl čestné místo zaujímati ve společnosti lidské. A předce trávil věk svůj na osamělém ostrově, mezi ubohými blbci a pomatenci, při stále práci hmotné i duševní bez okrání, bez oddechu, beze vší kratochvíle. Nedaleko pustého ostrova vypíná se z moře jedno z prvních a nejnádhernějších měst; v jeho palácích shromažďuje se na zimu vše, co jest v Italii, Anglicku, Francouzsku, Rusku a Německu bohatého, vznešeného, chtivého zábavy; ve městě tom každodenně pod večer na sta plynových plamenův osvětluje náměstí, jehož krásu a vnady dobře líčí slova Napoleonova: „Náměstí sv. Marka jest sál, je muž jedině nebe vhodně za strop slouží;“ — to vše jest na blízku, a zde na pustém ostrově sedá sám a sám nmich ten, zaměstnán jsa se svými skutky milosrdenství a lásky, aniž cítí touhy po všech radostech, které jsou tak blízko něho! — Touha ta zemřela v prsou jeho naplněných, oživených láskou. A při tom všem jest tak skromný a prostý, beze vší chlouby, nadšen pro těžkou práci svou, pravý to apoštol křesťanské lásky, vzor mužův těch, kteří celý život svůj byli věnovali Pánu.

„A nemůžete si, pane, v úřadě svém nikdy ulehčiti?“ — ptal jsem se lékaře.

„Nemohu,“ — odpověděl. — „San Servolo jest chudé místo. Naše řehole také není bohatou. Druhého lékaře nelze sem poslati, a léky, o nichž jsem byl pověděl, stojí též velmi mnoho peněz.“

„Ale neustálá a namáhavá práce schvátí vás před časem. stráví vám zdraví!“ — podotknul jsem.

„Mne silí vědomí mých povinností. Však, pane, znáte snad heslo řádu našeho. Tomu-li činím zadosť, plním jednu z prvních a nejkrásnějších zásad víry křesťanské. Řeholi pak zvolil jsem sobě o své vůli.“

Hle, tak vyvolil sobě muž ten přibytěk svůj mezi ubohými blbci a pomatenci, ač si mohl zjednatí příjemné a stkvělé postavení ve společnosti lidské. Učinil pak to veden přesvědčením, že tudy plní přední zákon učení křesťanského, zákon lásky a milosrdenství.

Uchopiv se lékařovy pravice, pravil jsem k němu, že nejsem katolík, a proto že mne snad bude mítí za nevěře.

„Náš řád“ — pravil klidně — „nezná nevěrcův; on ví jenom o zákoně lásky a milosrdenství.“ —

Vstoupili jsme pak do hořejších pokojů, kdež se chovají šilenci a blázni. U posledních byla okna zamřížovaná; nic jiného nepřipomínalo na nějaké vězení. Vše bylo tu neobyčejně čisté, pořádek všude vzorný, světnice veliké, světlé, provětralé. Ve větším jednom sále bylo dvanácte pomatencův. Ze sálu toho vedly dveře k malým pokojíkům, avšak vše bylo otevřeno. Jen na schody a do přízemí nemohli nemocní ti choditi. Hlídači byli stále u nich. Sotva jsme vkročili do sálu, dvanácte ubohých obklopilo nás. Dva z nich, trpíce časem na nebezpečnou zuřivosť, měli v předu ruce svázané měkým, koženým pouzdrém, připevněným na lehkém železném kruhu, otočeném kolem těla.

„Všeliké přísné i ukrutné prostředky ke zkrocování bláznů jsem odstranil“ — vykládal mi lékař. — „Nehodíť se zajisté ani k vyléčení, ani ke zkrocení ubohých. Nepomáhá-li domluva v dobrotě, dám nemocného, kdykoli zuřiti počne, uvéstí do pokojíka, jehož podlaha a stěny vykládány jsou poduškami. Tam rád tak dlouho, až umdlí. Kožený onen futrál jest toliko k tomu, aby si neboží rukama nerozedrali obličej. Proč bych také nemocné týral, ješto jich tudy nevyléčím aniž jim ulehčím? Bit zde nebývá nikdo. — Láska jest základem učení Kristova.“

Udivení moje se zmáhalo. Neboť zásady zde vyřčené nenabýly, jak známo, ve mnohých bláznících platnosti.

„Jediný pomateneček“ — pokračoval lékař — „jest ve zvláštní jizbici uzavřen a spoután. Jestť to vražedník. Při výslechu poznalo se, že pozbyl rozumu; zmocnilť pak se ho vzteklost, a jak se domnívám, nikdo by nesměl bez pohromy přiblížiti se k němu. Pojdte, pane, a vizte!“

Zatím, co lékař mluvil, shrnuli se všichni pomatenci kolem nás a v divě smě-

sici vyprávěli všeliký nesmysl. Spoutaní usmívajíc se ukazovali kožená pouta svá, jako děti, když se chlubí hračkami. Stařec jeden vypravoval, že jej včera otrávil hlídač, že však ho uškrtí, jak mile ho dostane — a hlídač stál vedle něho. — Mladíci dva úpěnlivě prosili lékaře, by je propustil domů, pravíce, že se v ničem neprovinili, že neblázní, ale zde ve společnosti s druhými pomatenci že nutně pozbudou rozumu. Avšak hned na to ubožáci hovořili největší nesmysl. Jiný mladík ztepilého zrůstu, s černými vousy a ušlechtilou tvárností, domnívaje se, že pluje pod okny své milenky, zvučným hlasem prozpěvoval jednu ze starých dojmavých barkol, kteréžto písně se uchovaly jen mezi gondoliery, a tu již dosti zřídkka. Zpěv jinochův byl lahodný, a nikdy neslyšel jsem na „canal grand“ tak dojmavě zpívati, jak zpíval v San Servolo šilencek.

Tu se ozvalo divoké řvání v jedné jizbici na chodbě. U vnitř tlučeno silně na dveře okované železem, a za mřížemi u dveří zjevil se vousatý obličej s rozčuchanými vlasy. Oči v jamkách se koulely, z úst rozlehalo se lání a zlořečení.

„Toť ten, o kterém jsem vám byl povídal,“ — dí lékař. — „Vejíti k němu nyní nelze.“

Lékař přiblíživ se ke dveřím, kde bylo za mřížemi viděti hlavu, oslovil zuřivce vlídnou a přívětivou řečí; poznenáhla zanikal krik a řvání. I hlava se záhy ztratila a uvnitř zaslechli jsme usedavý pláč.

„Nešťastník“ — pravil průvodce můj — „zabil v žárlivosti milenku. Přesvědčiv pak se, že byla nevinná, zbláznil se.“

Odtud kráčeli jsme po schodech dolů na druhou stranu do zahrady. Tam bývají odpoledne pospolu všichni bezumci. Zahrada jest veliká, posázená marušemi a piniemi, stezky posypané pískem vinou se mezi stromy. Nešťěstí a útrap spatřil jsem tu v přehojné míře. Blbci procházeli se aneb seděli na drnu, jiní se opírali o zeď, dělící je od moře. Lékař okazoval mi jednotlivce. I bylo mi lze pozorovati rozmanité stupně duševního života. Někteří, majíce nohy zakřivené, týl shrbený, ledva se plazili a nesouzvučné hlasy k ukojení zvířecí své touhy vydávali; jiní byli mírní a čistotní, a věděli již, kterak lze potřebovati uší a očí, nohou a rukou; opět jiní více již byli vyvinuti; uposlechlí, jak mile voláno je jmenem, činili, co se jim poroučelo, chodili pro předměty určené, znali osoby a věděli, čeho se varovati, co jest jim škodné, a co užitečné.

„Za poslední tři léta měl jsem zde nešťastníkův těch přes dvě stě“ — pravil

lékař. — „Všichni byli svěřeni péči mé; než na nejnižším stupni vývinu žití lidského, jako jsou onino v koutě, zbylo mi ze dvou set toliko dvacet.“

K otázce mé, kterak i toto oddělení ústavu zastávati může, odpověděl milosrdný bratr, že vyučuje dva řeholníky, kterak mají zacházeti s blbci.

„Jak sám vidíte,“ — vece konečně, usmívaje se — „pro náměsti sv. Marka mi prazádného času nezbyvá.“

Ukázav mi ještě jednoduchý svůj pokojík, doprovodil mne ctihodný bratr k ložce čekající před vraty. I rozloučil jsem se s ním s úctou, jakověž jsem neměl posud k žádnému člověku. S úsměchem ukázal mnich na pozlacená slova nad vraty, a podávaje mi na rozloučenou pravici, pravil hlasem svým jemným a srdce jímajícím: „*Bene fate fratelli.*“

Česká národnost a evangelická Církev.

(Pokračování.)

I vizme, jak slavně kvetla literatura česká za časův, když reformace Lutherova, Kalvinova vždy více půdy a vlády nabývala v Čechách i na Moravě. Podle toho, což tvrdil p. Šubert s kazatelnou, musili bychom se za onoho času (od r. 1520—1620) v literatuře české potkávati s výtečnými básníky a řečníky, s výbornými dějepisci, s důmyslnými zkoumateli v rozmanitých oborech vědeckých, slovem se spisovateli, kteří nám zůstavili, ať tak dím, samostatné plody ryzého ducha českého, díla znamenitá obsahem, jazykem, slohem. Netajíme, že skutečně za mladších našich let ukazovalo se obzvláště na časy Rudolfa II. jakožto na *zlatý věk* literatury české. Avšak jest tomu v skutku tak, jak tvrdil Nejedlý, jak tvrdí p. Šubert? Možná-li doba onu, za které vládlo v Čechách protestantstvo, nazývati „zlatým věkem naší literatury?“ Nuž, ukažte nám ty muže slavné, ukažte klassická díla důstojná nesmrtelné slávy!

Ohledněme se nejprve mezi *básníky*. Za onoho věku Vlaši dávno již měli svého Petrarku, honosili se *Torquatem Tassem*; Polákům zpívali *Jan* a *Petr Kochanowski*: u nás v Čechách ale mezi veršopisci nenalezám ani *jediného*, kterýž by byl dovedl ohebným a bohatým jazykem našim zpívati, a byť jen po jiných básnících. Aneb jsem snad na omylu? Nuže, vyvedte mne z něho, a *jmenujte* nám jediného básníka z XVI. a XVII. věku, jenž by hoden byl tohoto jména. — Vím, že *Konáć z Hodištova* († 1546) odvažil se na pole dramatické, avšak Judit jeho jest dosti mdlý překlad z němčiny. Vím, že *Ši-*

mon Lomnický z Budče za krále Rudolfa II. korunován jest za básníka dvoru královského: ale kdo nyní směl by řečenému rýmari, a byť jen poslední místo vykázati mezi básníky? Než ukazují se mi na *kancionály bratří českých*, na J. Augustu, Streyce Zámorského a jiné skladatele písní pobožných, gradualův a chval Božích. Známeť i my kancionály tyto, žaltáře, gradualy, a tuším, nikdo nebude moci vyčítati nám, že bychom lehce vážili básnictví posvátné. Již ale co do kancionálů bratrských, osvědčujeme bez obalu, že v nich vysoko ceníme velebné nápěvy, kterými srdce uchváčeno bývá k pobožnosti. Ale možná též vysoko ceniti jádro a sklad dotčených textův? — Nechat mluví za nás J. A. Komenský. Máme před rukama kancionál, jež r. 1659 v Amsterdamě vydal slavný poslední onen biskup českých bratří. Komenský však nevydal kancionálu tak, jak byl prvé; v starším bratrském čítalo se písní 644, vydání Komenského má jich jen 430, a mezi těmi jest více než 120 nových, t. j. z němčiny a polštiny přeložených, aneb i z brusu nových. A proč mnedle vypustilo se více než 300 písní ze staršího kancionálu? — Proč i v těch pozůstatcích tolik proměněno? — Odpovídá Komenský sám: „Vysvětlím jest, že v některých písních, když se v shromáždění neb doma zpívají, malý jest na to, co se zpívá, pozor a těm věcem rozum: helekaní toliko jest a hlahl bez srdce. Toho pak u příčině co? Nedbalosti lidské, mnohým přirozené, nevymlouvajíc, neomylně tomu napomáhá některých *zpěvův dlouhost*, až mysl ustává, aneb že hned z počátku dlouhost před sebou vidouc, malátní a od chuti odpadá. Druhá příčina jest *nejedradnost věcí*: když mysl, oč by se právě opřela, necítíc, neopírá se, a nevídouc nic než obvyklé všední věci, chuti k nim necítí. Naposledy jest u příčině *slabost a jalovost slov, frazí, sentencí, rytmiův*, kdež ani smyslové zevnitřní vnaď svých necítíc, z místa hned se odvracejí aneb slabnou.“ — Tak Komenský. Komu libo seznati bližších dokladův, pročti si předmluvu jeho k svrchu řečenému kancionálu Amsterodamskému, porovnej pozůstatčené, probrané a opravené písně s prvotnými, a oč, že nám přisvědčíš, že na veliké hromadě písní bratrských nehrubě příliš mnoho najde se písní posvátných, důstojných tohoto jména. — Ano dím více. Kdo zná veršovce české XVI. a XVII. věku, kdo ví, co to jest poesie, oč, že nám přisvědčí, tvrdíme-li, že v literatuře české oněch časův není ani jediného povolaného básníka.

Než popojďme na jiné role. Vizme, jak mnoho děl výtečných z oboru dějepisu

zůstalo nám v literatuře české z oněch slavných časův, kdež většina českého národu přiznávala se k církvi evangelické. Líbo-li, projdeme — prohlédneme sobě řadu dějepiscův našich za onoho věku. Průvodčím budiž nám Jungmann. Díla dějepisná, jež sepsána jsou od r. 1526—1620, vyčtena jsou v historii literatury české na str. 145—162, zahrnující 358 čísel. Než kolik jest v nemalém tomto počtu děl výborných a spisovatelův slavných? — Pominouce mlčení díla o dějinách obecných a jiných národů, z většího dílu jen přeložená, tážeme se, kolik za sto let spisovatelův máme v Čechách, kteříž by děje vlasti a národu našeho byli vzdělávali? — Kuthen a Hájek, Ottersdorf a Paprocký jsou tuším jediní, kdož nám zůstavili jakáž takáž díla o přibězích národu našeho: dva z nich jsou ale katolíci. A podobně to též na jiných stranách. Tak u př. v oboru historie církevní nalazáme sice překlady historie církevní Evsebii i Kassiodora; máme více spisův o počátcích a osudech jednoty bratří českých; máme sebrání akt a pamětí atd.: avšak samostatného, původního výtečného díla historického za oné doby po-
hřešujeme. —

Než přenesme se opět na jiné pole. Vize, jak to vypadá v oboru věd; nahlédneme do sadův literatury bohoslovecké, mravoučné, vzdělavatelné, ať zvíme, sluší-li aspoň v některém ohledu zlatým věkem literatury české nazývati dobu, když panovalo v Čechách protestantstvo. Netajíme, že mezi spisy mravoučnými a vzdělavatelnými skutečně vyskytují se díla pěkná, knížky utěšené; netajíme, že v oboru bohosloveckém vyniká jedno dílo veliké, které, pokud trvati bude jazyk český, zůstane slavným pomníkem jednoty českých bratří. Netřeba nám tuším dokládati, které to dílo myslíme. Miníme překlad a výklad Písem svatých, čili tak řečenou bibli Králickou. — Netajíme též nikoli, anobrž s vděčností a chloubou připomínáme zásluhu, jež má o vzdělání a ušlechtnění jazyka, o rozšíření rozmanitých spisův menších větších neunavený ušlechtilce Adam D. z Veleslavína; připomínáme sobě velké a nákladné bylináře, postyly, kosmografii, cestopisy, jakověž za dotčeného věku vycházely na světlo a s oblibou čítaly se v národě našem. Než, kolik jest mezi všemi těmito velkými nákladnými spisy děl původních? — Nebyl-liž náš nad jiné zasloužilý Adam z Veleslavína z většího dílu toliko překladatelem, vykladatelem spisův, kterými obohacoval nám literaturu? — A podobně zhusta i druzí vrstevníci jeho. Již ale zdá se mi, že tudíž nelze leč jenom z části honositi

se dotčenými velikými knihami. Jsou to díla, jež upravená dle potřeb našich, za svého času dobře sloužila národu a stala se poklady našimi, jichž ale co do jádra, nesmíme pokládati za původní, samostatné plody českého ducha. Mámeť za to, že nesluší se zdobiti cizým perím, chváliti se cizým zbožím. Dejme a priznejme, co komu patří. — Uznávajice s vděčností, že v XVI. a XVII. věku, i když v Čechách i na Moravě panovalo protestantstvo, nespalo se, ale pracovalo; uznávajice zásluhy šlechtických předkův, kteří, seč byli, hleděli posloužiti národu knihami všelijak užitečnými: nemůžeme, a byt bychom zhlola nic nevěděli o plevách a pazderi polemické literatury bohoslovecké dotčených časův, nemůžeme věk onen nazývati nad jiné slavnější dobou literatury české. Že za onoho věku vydáno více knih, to pravda: než veliký — sebe větší počet knih není ještě dostatečným rukojeinstvím slávy národu. Že za onoho věku vyšla jedna i druhá kniha znamenitá, tomu, jak se již stalo, též přisvědčujeme: avšak nenalazáme-li mezi dotčenými spisovateli oněch děl znamenitých také jména katolíkův? — A proto, prohlédajice vždy k podstatě a nechtějice lichým leskem šáliti ni sebe ni jiných, přisvědčiti nemůžeme p. Šubertovi a nikomu, pokud by směl za příčinou literatury *nejslavnější* dobou národu našeho nazývati věk onen, kdežto většinou Čechové a Moravané přiznávali se k rozličným sborům protestantským.

(Dokončení.)

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

K žádosti mé donesl i dodal přítel můj Zátorský Sofii listek, v kterém vyjevil jsem jí všecko, což mi na srdci leželo, kterak a proč jsem klesl, a kterak viny své lituji. Ulehčiv sobě poněkud vyznáním, očekával jsem, jaký asi na mne dopadne nález, zdaž milosti najdu a slitování.

Několik dní na to přinesl mi Karel odpověď.

„Otec mi dovolil, a tudíž vděčně chopila jsem se pera i piši, abych tě potěšila, můj Alexandře! Ach, škoda, přeshkoda, žeš mi nevyjevil příčiny smutku svého! Ale co si počítí? Již se stalo! Věř mi, že tebou nepohrdám ani dost málo, ale že jest mi tebe srdečně líto. Ach, měla bych já tě prositi za odpuštění; neboť já byla ovšem bezděčnou pří-

činou Tvého smutku a nemoci Tvé. Než nechme již těch věcí pozemských! Mé tušení se vyplnilo. Zde na zemi již se nespojíme, a tudíž silně doufám, že z milosrdenství Božího sjednotíme se v Bohu na Jeho čest a chválu. Cítím, že se to se mnou schyluje ke konci. Na světě jest tolik béd, protivenství a nebezpečností, že kdyby nebylo rodičův, sester, Tebe, ani slůžky bych neuronila, ale s plnou radostí pospíchala bych odtud do lána k nebeskému Oci. Nejvíce mne bolí, že se musím rozejít s Tebou, právě než mi dáno viděti Tebe utvrzeného u víře svaté. Bojím se, aby Tebe smutek tohoto světa nestrhl s cesty bázně Boží. — Ach, den co den modlím se za Tebe, a neustanu modliti se tam, kam ráčí mne povolati Bůh. Jsem cele jista, že Ty nezapomeneš na mou duši. Vzájemná tato modlitba bude rozmluvou naší za hrobem. Modlitby to listy duší milujících se v Bohu, to svazek nad jiné útlejší, jenž pojí srdce oddělená. Paprsek svaté a tiché modlitby zajisté tak mile spojuje nebe a zemi, jako líbezný paprsky měsíčné. S takou blahou nadějí, s kterou spolehám na Boží milosrdenství, patřím na ten blízký svůj odchod z tohoto světa. Srdce mé těší se na poslední hodinku.

Loučím se s Tebou. Buď s Bohem! Na šťastné shledání v Bohu.

Sofie.

Nemíním a nesmím vypisovati Vám ni bolesti ni slasti, které opanovaly srdce mé následkem tohoto listu. Zachvácený citem nemohl jsem odříci se naděje, abych ještě jednou viděl se s tou drahou duší, která dodávala vnady mému životu. Žádal jsem si toliko jednou pohlédnouti do těch čistých očí a do té tváře, ozářené leskem lásky a bázně Boží. Zdálo se mi, že pak brímně tohoto života snáze ponesu. Než všeliké snahy a prosby mé nebyly nic na plat. Posléze sám jsem upustil, když mne ujistil lékař, že by hluboké pohnutí srdce mohlo urychlit smrt její. Přátelé radili mi, abych vyjel odtud a vrátil se domů. Dlouho nechtěl jsem o tom ani slyšeti. Posléze uposlechl jsem, když mi přítel můj Karel vyřídil, že si toho přeje Sofie, a on že

mne svědomitě zpraví o všem, jak vše dopadne.

A tak jsem se rozžehnal s místem, kdež umírala bytost nad jiné dražší srdci mému.

Všecken smutný a se srdcem rozervaným vrátil jsem po letech zase domů. Než tu všecko rozrývalo mi duši ostrými výčitkami. Můj Bože, kterak tu všecko bylo změněno! — Vesničané druhdy dosti zámožní z většího dílu byli na mizině. Někteří z nich vystěhovali se odtud, poněvadž nebylo výživy. Ti, kdož pozůstali, zakrytí všelijak jen hadry, vypadali jako žebráci. Uzřev je nemohl jsem patřiti na ně bez lítosti, a bezděky plakal jsem, vida tu bídu, která z každého koutku ve vsi žalovala na mne. A jak smutně vypadalo to na sadech, lukách, rolích! — Rovněž tak dvůr učiněnou byl pustinou. Nejedno stavení bylo na spadnutí. Dům, v kterém přebývali rodičové, všecek sešel: stěny a dveře, okna, střecha, sině i komnaty žalovaly na nedbalého pána. Já vešel do domu, kdež přebýval zprávcík se svou rodinou a čeládkou. Všickni se divili nenadálému příchodu mému. Pověst o mém návratu okamžitě rozběhla se po vesnici. I kterak ti naši poctiví vesničané odevšad sbíhající se, důvěrně vinuli a hlásili se k nedbalému pánu svému. Avšak ta radost, s kterou mne vítali, srdečná slova, kterými osvědčovali mi svou lásku, byly mi takorůzka nesnetitelné. Kdyby mi poctiví ti ubožáci byli vyčítali, že jsem původem jejich nouze, bylo by mi ovšem bývalo snáze; tak ale oni mne vítali jako otce a jmenovali mne dobrodějem! —

Ubytovav se ve spustlých pokojích, za několik dní vlácel jsem se jako mlčící stín z onoho světa. Kamkoli jsem vkročil, bolestné upomínky na „nebožtíky“ rodiče všude mne svíraly. I chtěl jsem tu věci poněkud uspořádati. Avšak nešlo to. Pro samou žalost nebyl jsem k ničemu. Mimo to scházeli se na uvítanou sousedé; a já musil rovněž semo tamo s návštěvou. Tak ušlo několik neděl. Snadno se domyslíte, že jsem srdcem i myslí z většího dílu býval u Sofie. Konečně došly mne zprávy o smrti její. Než hle tu psaní, kterým zvě-

stoval mi přítel Karel Zátorský, kterak odešla se světa drahá ta svěťice!

Kapucín, hluboce pohnut, na chvílku se odmlčel, načež otevřev breviář, vyňal z něho list, a podáváje mi ho vece: „Nuže, pane, libo-li, račte sám přečísti si tento list, ať zvíte, kterak umírala šlechtná, zbožná, bohumilá Sofie.

Já četl.

„Nevím již, můj milý Alexandre, kterak do toho a jak bych ti vyložil, vypověděl všechno, co mám na srdci. Znáš mne, že jsem byl až dosavád lehkovážný pudivitr. Než od té doby, co jsem viděl Sofii, chystající se k smrti, od té doby bys Karla svého nepoznal. — I poslyš! Po tvém odjezdu zdálo se, že jest Sofie o něco upokojenější; ale to se jen zdálo. — Hvězda ta zhasínala každým dnem patrněji, mdloby přibývalo, smrt se blížila potichu a na jisto. Přepodivná to bytost! — Já ji měl prvé za pannu etnostnou, ale soudil jsem, že nemá zhola žádné síly, že z ní bude plačtivá pobožnástkárka. Než shledal jsem na opak. — Předsudky moje rozplyly se jako bubliny na slunci. Čím patrněji slábla — mřela, tím jasněji zářila jí z oka i z tváře trpělivost, poklidnost, nevyslovná lahodnost, nejčistější pobožnost, nejsrdečnější láska. Druhdy jsem nikdy ani netušil, že by mohla býti na světě panna tak dobrá, šlechtná, zbožná — svatá. —

Několik dní před smrtí zdálo se, že jí počíná lépe býti. Lékař, rodiče, sestry, domácí, slovem, všichni počali jsme doufat, že se nám Sofie pozdraví. Sofie ale odpovídala nám vždy jenom přepodivně sladkým úsměchem, neboť tušila, že smrt se blíží. Nemluvívala pak již o ničem, leč o milosrdenství Božím a o životě věčném. Já ovšem, jak Ti povědomo, nelhubě libuji sobě v podobných řečech; jednak ji poslouchal jsem s libostí. Její slova o Bohu a o nebi zněla mi jako líbezná hudba; myšlenky a pravdy které pronášela, dojímaly mne vždy novým kouzlem. — Její láska k rodičům, k sestrám, ke všem domácím jevila se každým slovem, hnutím, pohledem. Ano, nelze mi

vypověděti a tím méně vypsati, kterak uměla při každé maličkosti na jevo dáti vděčnost svou a oslazovati hoře strápeným rodičům. — A jak se připravila k přijetí svátosti! Nebyloť jí právě zle — ano, nám se zdálo, že počíná býti lépe: tož prosila otce, aby poslali pro kněze. Kněz přišel, ona se vyzpovídala. Po zpovědi, když jí měl duchovní otec podati velebnou svátost, vešli jsme do komnaty. Ale jaké to přepodivné podívání! Panna klečela na lůžku, ruce své křížem složené na prsou, tváře, oči, celá její postava skvěly se leskem nebeským; láska ke Kristu, důvěra v Boha dodaly jí půvabův nevyslovných. — Po svatém přijímání žádala též o svaté pomazání. Tehdy majíc oči zavřené, modlila se potichu — a my slzeli, škytali, ale také jen potichu.

Posvátné obřady se ukončily. Kněz udělil nemocné požehnání, a ta s veselou tváří povzdechla sobě: „Bohu díky! Již jsem hotova na cestu.“ — A po ten celý den byla veselá, upokojená. — Jednou obrátivši se ke mně, tázala se: „Pane, což nemáte zpráv o Alexandrovi?“ „Zítřa, pravil jsem, očekávám od něho list.“ — „Zítřa? — To přijde pozdě.“ Za chvíli vyňala malounký křížek, a řekla: „Prosím, ten křížek mu račte dodati. Nechat ta svatá památka jest mu důvodem, jak vroucně si přeji, aby dosáhl spasení. — Při těchto slovech neznamenalí jsme na její tváři ani smutku ani pohnutí: ve srdci jejím vládl již andělský poklid. Po té rozloučila se s rodiči, s sestrami, s čeládkou, děkujíc každému za všechna dobrodiní, za všechny služby, odprošujíc každého za každé sebe nepatrnější ublížení. — Snadno se domyslíš, jak nám všem bylo tehdy okolo srdce. Avšak i Sofii to hnulo, tak že uronila několik slzí. — Večerem se jí něco přitížilo. A tu prosila, by jí něco četli o umučení Páně. Poslouchajíc s myslí napnutou, právě bez ustání vřele líbala krucifix. Nato modlili jsme se litanii ke všem Svatým: ona potichu modlila se s námi. Byliť jsme asi v polovici; a tu žádala hromnici. Že tu nebyla hromnice hned,

prosila: „Honem! Honem! Již na mne čekají.“ — Oči utkvělé na kříži počaly jí hasnout, avšak ústa, ač stydla, líbala kříž — a když jsme v litanii došli k slovům: „*Všecky svaté panny a vdovy, orodujte za nás*“, duše její tak tiše vymknula se z těla, že bychom nebyli tušili, že zesnula, kdyby jí nebyla hlava sklesla. — Na tváři zůstal úsměv, líce barvil ruměncem, a všecken obličej zářil ještě nebeskou jakousi radostí.

Ubohá matka omdlela; po celém domě rozlehaly se nářečky. — Jediný otec ani slzy neuronil; byl jako bez sebe, jako by nevěděl, netušil, co se to děje vůkol něho. Zatím však on sám opatřil rakev i pohřeb, nebožku doprovodil až k hrobu, dívaje se na to všechno tiše, mlčky, právě jako člověk cizí. Nelze mi vysloviti bolesti, jakou cítím, patře na tu němou žalost, na tu domnělou netečnost. Víme, že ubohému srdce puká. — Nyní, kudy chodí, vždy jen šepce ústy, jako by se modlil. Doktorů myslí, že v krátkce půjde i on za milovanou dcerou. Mohu si pomyslit, že tebe obklíčí hoře. Ale pomni, že Sofie nebyla tvorem pro tuto zemi; byla to světice, která na krátkou chvíli měla pobytí na zemi a nyní vrátila se do říše duchův.

Tvůž Karel.“

(Pokračování.)

Čechoslované ve Vídni.

I.

Mlčeli jsme dlouho, toužebně očekávající, že Vy zpomenete na nás, ale nyní, kde každému dopráno, dovolávati se buď skutečného neb domnělého práva svého, voláme i my k Vám hlasem prosebným: „*Nezapomeňte na opuštěné bratry své ve Vídni!*“ Ve všech skoro časopisech odkrývaly se hluboké rány, vyličoval se smutný osud, s jakovým zápasiti musí lid náš v sídelním městě veliké říše naší: leč nikdo nevyličil *potřeby* naše úplně, nikdo zřejmě nevyznačil *příčin* hlavních, z kterých pocházejí bídy naše. — Nuže, slyšte dnes slova má, která ve jmenu všech Slovanů mluvím k Vám — jeden z věrných bratrů Vašich. —

„*Bůh a vlast!*“ tak zní heslo naše. — Lásky k Bohu jest základem lásky naší

k vlasti. — Vezměte nám svatou víru, kterou přinesl nám sv. Cyrill a Method, pro kterou válčili a umírali praotecové naši — učíte nás odpadlíky od Církve, jež nás co matka pečlivá na prsou pravdy Ježíše Krista odchovala, přinutíte nás, bychom pohrdali náboženstvím, papežem, kněžími; a vy jste takto vyvrátili ze srdce našeho právě vlastenectví! — Illeď-li národ blaha, vývinu neb pokroku v zpouře proti věčným zákonům ustanoveným od Boha, vztyčí-li prápor nevěry a pohrdá-li ve jmenu tak zvané civilisace a svobody všelikým právem: taký národ kopá sobě samému hrob, poráží a hubí vlastní rukou slávu svou a vrhá se dobrovolně v porobu nepřátel. — Zřejmé svědectví podává nám všem dějepis drahé naší vlasti. V té samé míře, v které hasla, stydla láska k Bohu a Církvi, oddanost a poslušnost k rádným správcům svým duchovním i světským: klesala tudíž i sláva české země. — Nešťastné války občanské na začátku patnáctého věku jakož i zpoury sedmnáctého století — byly následkem rozepří náboženských. Neblahé ty zmatky byly též hlavní příčinou, že národ český počal umírat, tak že mu již nepřátelé zvonili umíráčkem. — Hospodin ale pro zásluhy mocných světcův našich, na přímluvu sv. Cyrilla a Methoda, Ludmily, Václava, Vojtěcha i Jana, jakož i na prosbu nepoškvrněné Matky Páně, smiloval se nad národem úpějším, a vzbudil ze středu jeho muže statečné, muže podle srdce svého, kteří bratři své vyburcovali z dřímoty dlouhé. — Bohu díky! národ náš povstal, postaviv se opět na dráhu, kterou stanovil mu Všemohoucí, kráčí k nové slávě.

Leč nemá-li opět v nivec uvedeno býti počínání naše, bratři Slované, musí základ položen býti „na víře“. Neboť, nechť uvidím zde slova Adama z Veleslavína: „*Dokudž sám Pán Bůh myslí a srdce jedněch s druhými svazkem lásky, svornosti a jednomyslnosti svaté nespojí, a všechněm odporům, nedorozuměním, záštím, kyselostem a roztržitostem konce neučiní, — jest veškeré namáhání marné!*“ — A to jest *vše*, v čem záleží opuštěnost a nedbalost Slovanů ve Vídni. — Náboženství jest nejdrazší památka naše, kterou jsme s sebou přinesli ze své drahé vlasti, náboženství jest jediná útěcha naše, víra jest jediným a nejpevnějším svazkem, jenž Čecha, Moravana, Slovák a i Slovence před stánkem Hospodinovým v svornosti a svaté jednomyslnosti mile poutá. — A hle, právě v tom ohledu, „v ohledu na náboženství“ jsme nejvíce opuštěni. — V otčině učila nás máti znáti a milovati Boha, ve školách učili jsme se

pravdám svatým; než nouze přinutila nás opustiti kraje domáci a hledati výživy v zemích vzdálených. Ach, jak pukala nám srdce žalem, když jsme překračovali práh chudické chýžky otcovské, když jsme loučili se s domovem, s vlastí! Dostalif jsme se do lidnaté, nesmírné Vidně. — Výživy *tělesné* našli jsme lehce, ne ale tak *pokrmu duševního*. — Ve Vidni je chrám dosti, — ale nikde, *vyjímaje chrám jeden* — nekáže a nevyučuje se v mluvě naší. — My jsme chudí, a musíme proto ty nejtěžší práce podstoupiti, — my nemáme žádné dohlídky, nikdo si nás hrubě nevšímá, jsme jako otroci pánův svých. Celý týden hmoždice se v továrnách, dílnách, na lešeních, v jámách, nemáme ani v neděli *nikoho*, kterýby mysl naši od země k nebi obracel, kterýby nás tužil v dobrém, nám výstrahu dával před hříchem. — Jaký tu div, že mnohý jinoch neb dívka, byvše dříve chloubou a radostí rodičův svých, za krátký čas stávají se otroky neřestí hnusných, hrozných? Člověk sám sobě ponechán, obklíčen jsa příkladem zlým, zapomíná v brzce na Boha a následuje slepě tovaryšů svůdných. — Mnohý stane se takto neznaboheň, a v tom samém poměru, v kterém pohrdá nešťastník takový „vírou otcův svých“ — „pohrdá i bratry i mluvou mateřskou!“ — Ano, s bolestným srdcem vyznati zde musím veřejně, že jsou mezi námi bratři — Slované, kteří stydí se za nás sprostické bratry, za jazyk slovanský, ano i za jméno své. Jděte a čtete ty hojné nápisy na domech v městě samém a na předměstích. Ač zptvořená a zkroutená naleznete tu jména, nicméně z německého rouška vykukuje Slovan. — Naslouchejte na ulicích, na meziměstích rozprávkám, a hned Vám překusovaná němčina vyzradí — odrodilce. Ptejte se konečně Slovanů samých, a oni vyznávají Vám, že jsou mnozí mezi nimi, kteří veřejně národnost svou zapírají — hani! Nemusí-li tu krváceti srdce pravému vlastenci? Není-li na bíledni, že příčina smutného tohoto úkazu jest „zanedbalost u víře“? A pročez prosebně voláme nejdříve k Bohu, pak k Vám, národomilci, *dejte nám kněží*, kteří by v *mluvě národní* kázali a *vyučovali*, *určete nám chrámy Boží*, kde bychom se shromažďovali a v *jazykn mateřském vespolek chválu Hospodinu* pěli, a pak se ukáže, jestli který Slovan stane se odrodilcem, pak „poutati nás bude svazek lásky, svornosti a jednomyslnosti!“ — Veškeré namáhání a usilování Vaše bylo a bude marné, jestliže *první* zřetel svůj neobráťte na nejhlavnější potřebu naší, na „náboženství“. — Bez lásky k Bohu nestává žádné pravé lásky k vlasti!

Nechci a nemohu zde zcela omlouvat i a očisťovati bratry své ve Vidni; vím dobře, že vlastní netečnost jejich jest druhou příčinou trudného postavení. Zmizela by ale zajisté netečnost ta, kdyby ujímali se lidu *muži z vyšších tříd*. — Co pomohou spolky, v kterých podílu bráti nemůže jedenkaždý? Zakládají a drží se besedy slovanské, mluví se i o knihovně a jiných pěkných ústavech. — Leč co pomůže beseda, co knihovna, co učený spolek chudému sprostému nádeníku? — Není-li největší díl Slovanů lid pracující, neučený? Jak možná tu žádati od dělníka, by poslelní peníz za celý týden trpce vydělaný v hostincích a kavárnách, kde obyčejně besedy ze drží a údové spolků se scházejí, promarnil? — Mimo to jak by se hodil zedník, tesař atd. mezi Vás, pánové? Jak Slovák v bílé své haleně, neb Slayonec v modré své blůzce? — Nehaním, ano naopak chválím besedy a rozličné spolky, které zasazují se o to, v jakémsi obmezeném kruhu účinkovati, ale mám na zřeteli „*lid*“, ne jednotlivce, a tu každý přisvědčí mi, že jiných a sice praktických prostředků použiti se musí, chceme-li pomoci Slovanům. — Proč bych to zapíral — vždyť mluvím ve jménu tisíců — právě ti, kteří besedy a spolky zakládají a ustavičně nové plány tvoří, obyčejně zapominají na nás — lid chudý a sprostý. — Co nám zpomohou spolky, do kterých se nehodíme? Co nám prospějí časopisy, když nepodává se nám, čeho nejvíce potřebujeme, ani nemáme, co nám nejvíce nutné jest? Pročez, bratři, chcete-li skutečně pomoci nám, obraťte všechny zřetel svůj k nejhlavnějším potřebám opuštěného lidu. — Jenom spolek takový, v kterém podílu bráti může *každý*, — bez ohledu na stav — může zlepšiti postavení naše. Nestyďte se za nás, spojte síly své se silami našimi, přidruzte se k nám, napomáhejte nám radou, příkladem a spolupůsobením — a my rádi sledovati budeme, a seč jsme i podporovati Vás. — Založte ale veškeré počínání své na víře! Dokud to se nestane, nezlepší se osud náš. Bych ale dokázal Vám, že jen tenkrát obrátíte lid na svou stranu, když náboženství co základní kámen položíte, uvodím Vám zde příklad jediný, který úplně odůvodní vyřknutí a radu mou. —

V celé Vidni jest jediný kostel, v kterém hlásá se slovo Boží v řeči české. Miním totiž chrám u Matky Páně na nábreží. — Každou neděli shromažďuje se valná část lidu našeho v posvátném tomto stánku Páně. Jsou to ovšem osoby z nejnižších tříd, nicméně jest to lid dosud nezkažený — pobožný. Přijďte jedenkrát mezi nás, a oko

Vaše bezděky zaleje se slzou. Krásné, libozvučné písně rozléhají se po chrámě. Zde před oltářem zapomíná jeden každý na těžkosti stavu svého, zde ulehčuje srdci sklíčenému, neboť může modliti se, může zpívat v drahém jazyku mateřském. — Tíží-li hřích mysl jeho, smířiti se může s Bohem a očistiti duši svou. — A když konečně vystoupí kněz na kazatelnu, otcovské napomínání neb výstrahy nám podává — mníme, že jsme ve vlasti — v otčině mezi svými. — Ve jmenu celého národa vzdávám zde upřímné díky o blaho duší našich všemožně pečujícím VV. Otcům Redemptoristům! Víme dobře, že stačiti nemohou síly jejich, by zadost učinili všem těm rozptýleným tisícům — ale činí seč jsou; — Bůh jim žehná, vděčná srdce česká je milují. — Jmenovitě ale upozorniti musím na milovaného O. *Rollera*. — Kde jen možná, napomáhá nám, ujímá se nás. Láska k Bohu, láska k vlasti jeví se v každé jeho řeči. My jej milujeme co nejlepšího svého přítele, co otce; my modlíme se zaň, aby nám ho Bůh zachoval v obtížném povolání. Nuže, poznejte i Vy jej po ovoci.

Není tomu dávno, učinil nám tentýž kněz následující vyzvání:

„Již tomu bez mála 1000 let, co se z Moravy sv. apoštoly slovanskými víra Kristova dostala do Čech. — Takto jsme obdrželi největší dar z družné Moravy. — Mimo to prokazovali nám Moravané vždy bratrskou lásku, brali podíl v žalostných pohromách země české, a byli mezi prvními, kteří pomáhali vzkrisiti národu naši. Povinni jsme proto, ukázati jim vděčnost a lásku. Ahle, teď naskytuje se nám nejlepší příležitost. Za dvě leta bude se na Velehradě slaviti tisíciletá památka příchodu sv. Cyrilla a Methoda na Moravu. Všady dějí se přípravy, a k tomu cíli obnovuje a opravuje se památový starobylý chrám na Velehradě. — I v Čechách ozval se hlas, jenž vybízí rodáky své k společnému dílu. — V. kněz Václav Štulc, kanovník na Vyšehradě, učinil ten krásný návrh, by postavil se na Velehradě oltář sv. Václava, bychom i my Čechové ukázali lásku svou k největším dobrodincům národa slovanského. Kdoby na to i zde ve Vídni přispěti chtěl, může dárek svůj muě doručiti. Nežádám, neprosím, nevybízím ale nikoho k jakémusi příspěvku, nýbrž ponechávám to cele láskám vašim; učíte po své lásce k Bohu, — lásce vaší k vlasti!“

A hle, prostá slova ta roznitila srdce všech přítomných Slovanů, a jasně se ukázalo, „jak velká jest láska lidu našeho k náboženství!“ — Milerád přinesl každý dle možnosti dárek svůj na oltář lásky k

Bohu — ku vlasti. Pomyslete-li, jak lid náš jest ve Vídni chudý, uznati musíte pravou nadšenost jeho ku všemu, co má na sobě ráz náboženský. —

Příklad ten budiž Vám znamením a poukázáním, na jaký způsob by se účinkovati mohlo k dobrému Slovanů zdejších. Každý spolek — nechť má ten neb onen účel — musí nejdříve na pozoru míti, že jsme katolíci, a pak ať počátek svůj vezme v *lidu samém*. — Jestliže takto jednati budete, jestliže *usjednotí* se vyšší a nižší třídy lidu, možná bude pomyslit na ústavy — školy. Jedni bez druhých nic nemohou.

Avšak přede vším prosíme Vás bratři Slované blízcí a dalecí, hleďte ať máme, *bez čeho býti nemůžeme*; ať máme chrámy a služby Boží, ať máme kněze našeho jazyka! Uzříte pak, co z nás bude s pomocí Boží.

D o p i s y.

V Praze, dne 24. Dubna 1861.

[Pohřeb kněze Elekta kapucína.]

Dnes jsme doprovodili k hrobu — chudého kapucína. Obzvláště chudý lid nám porozumí, díme-li: „P. *Elekta* není více.“ V neděli ráno měl ještě výklad a mši sv., odpoledne pak kázání. Ač již hlavu závratí stíženou musil smáčeti vodou, měl i požeňání. Ano, udělil ještě shromážděným věřícím sv. požeňání, opíraje se levicí o oltář a pravici drže nejv. Svátost. Po té mrtvici raně, klesal, tuhnul. Chrám Páně byl lidem přeplněný, I priskočili hned dva páni a s fraterem svlékali u oltáře na pohled již mrtvého kněze, po chrámu pak rozléhal se hlasitý pláč. Na nosidlech dořešen jest pak do nemocnice milosrdných bratří, kdež opět přišel k sobě, tak že po vykonané sv. zpovědi Tělo Páně mohl přijmouti a požádati představeného svého o křížek nad postelí v jeho jizbici u sv. Josefa visící. Než v pondělí ráno zalíbilo se Bohu, povolati k sobě horlivého sluhu svého. Mrtvici raně poznovu, skonál v Pánu a po Praze podávala se od úst k ústům zpráva: O. *Elektus zemřel!* — Jistý kněz z řádu pobožných škol nejednou mi pravil: „Nám je nejlépe skonati ve škole. Bídu má, kdo učiti nemoha, dlouho postonává.“ — A nejlepší skonání — dim já, pro kněze vůbec, zvláště ale pro chudé kapucíny, je zajisté u oltáře. Od práce tedy hned před soudnou stolicí, z vinice před Hospodáře, jenž nás poslal na vinici svou. Neboť o stáří chudých řeholníků a chudých kněží vůbec věru špatně postaráno. „*Domus emeritorum*“ stal se kasárnou a chudému deficientovi dávají

200 zl.; málo, aby slusně živ býti mohl a předce více, než aby hladem zahynul. S touto smutnou budoucností smířil mne dnešní pohřeb chudého kapucína. Viděl jsem slavné pohřební průvody peněžníků, vysoce postavených úředníků, generalů a jiných; bylo na nich mnoho nádhery a slávy, ale tak upřímného účastenství, tak vřelých slzí kanoucích po tvářích lidí cizích nad rakví chudého kněze jsem už dávno neviděl. V prostranné chodbě v chrámu Páně milosrdných bratří i na náměstí před chrámem byla dnes o 2. hodině hlava podle hlavy. Když pak stalo se vykropení, zdálo se, že zástupové domy v užších ulicích donutiti chtějí, aby jim ustoupily. Duchovenstvo řeholní i světské doprovázelo svého spolu-bratra, alumnové kn. arcib. semináře a mnozí študující svého zpovědníka, náš lid svého horlivého kazatele, neunaveného zpovědníka. Viděli jsme i mnohé pány. Či nevíte, že býval O. Elekt u sv. Josefa útočiště hříšníkův? Od světa nepozorován, přišel mnohý a zazvoniv, tázal se vrátného u sv. Josefa, směl-li by mluvit s P. Elektem? — „Ano!“ — Vstoupil do jeho jizbice a pokleknuv zpovídal se. A za touto příčinou si našich chudých řeholníků vysoce vážíme. O. Elekt připravoval též, zvláště pokud byl v Kolně, hodné synky zacho-valých rodičů k studiím, ano mnohého až do 3. i do 4. třídy na gymnasium přivedl. Jeden z nich mi včera pravil: „Byl mým druhým otcem. On ze mne učinil, čím po vůli Boží jsem“. — O. Elekt pracoval též s pozehnáním Božím na mnohých missiích a na jednu se zase právě chystal. Než člověk miní, Pán Bůh mění! — Průvod vedl až k nové bráně P. Provincial v čele kněží i bratří svých. Hudby ovšem nebylo, byl to pohřební průvod chudého kapucína. Že ale ani zpěvu nebylo, za zlé pokládáme zpěvákům našim. Kdyby byl někdo zanotoval: „Odpočiňtež v pokoji“, lid bylby rád zpíval. Než doufáme, že tím více bylo „Otčenášů“ za duši kněze kapucína, jemuž Pán odpočinutí lehké dáti račíž.

Kronika.

Z Prahy. Jako minulých let bude se ovšem i letos konati pobožnost májová v kostele sv. Klementa jazykem českým o 7. hodině, a ve chrámu kláštera v. p. Voršílek po německu o 6. hodině.*).

— *Z Litoměřic* d. 21. Dubna. Dnešního dne (ned. III. po velikon.) odpoledne přenešeny jsou sv. ostatky sv. Klementa, mučenníka, do zdejšího kapitolního chrámu Páně z pokladnice chránové, kdežto po dlouhý čas v zapomenutí ležely, až teprva přede dvěma lety d. p. Schmiedem, kapitolním farářem zase na světlo se vynesly. Svaté obřady konal jakož i slavný průvod vedl stařícký náš nejd. p. biskup s četnou assistencí. Nejprve byly v chrámu Páně slavné nešpory, načež při zpívání litanie svaté ostatky v skvostně ozdobené skříní do chrámu přenešeny a na okrášlený oltář postaveny byly. Slavnosti této bylo velké množství nábožných přítomno. —

— *Z Broumova.* Po svátcích velikonočních byla u nás sv. missie, jež trvala 11 dní. Missionáři byli OO. z tovaryšstva Ježíšova pod správou výmluvného Klinikowstrůma. Vroucí dík za tuto radost náleží vys. důst. p. opatovi J. N. Rotterovi. Výborný tento p. opat postaral se o náležitou obnovu mysli naší, obnovuje nyní také chrám, nákladu nešetře. Slysíme, že odhodlán jest na důstojnou a vkusnou opravu věnovati 15.000 zl. I pomněte, že klášter sám vydrží bez příspěví státu nižší gymnasium a pak suďte, není-li rád benediktinský velikým dobrodiním pro naše město; suďte, co by z města bylo, kdyby zrušen byl řád a vykonala se svatokrádecká prodej církevních statků. A posléze, či to zásluha, že tu v horách přiučujeme se i češtině? Našich řeholníků, učitelů, kteříž jsou skoro vesměs Češi.

Z Moravy. V Holešově, kdež byl blahoslavenec Jan Sarkander před 240 lety farářem, vzdělán jest nový oltář ke cti řečeného sluby Božího, jehožto posvátné ostatky chovají se ve vzácné schránce drahého uměleckého díla.

— *Z Brna.* Náš milý druh na Moravě, Brněnský „Hlas“, ohlašuje nový patent, kterým zaručena jsou protestantům všechna práva, všechny svobody, kterých si mohli žádati, slušně podotýká: „Tajiti sobě nesmíme, že nám katolíkům nastává nyní tužší život. A tu okáže se, kdo katolík dle jména, či kdo katolík rozhodný. A dále předobře víme, že naše Církev právě jest mučennická, dokud na tomto světě, povždy rytěrující. Ne z mutného oka, ale z ruky pitné naděje kvitne.“

Z Polsky. Nový ministr kultu markrabě Wielopolski vznesl na biskupy žádost, aby zapověděli po kostelích zpívati nábožné písně vlasteneckého rázu. Sluší však podotknouti, že jsou to z většího dílu písně z dávných časův: u př. „Maria, královno koruny polské, oroduj za nás!“ Sta-

*) Oznamující pobožnost májovou, zároveň obrácíme zřetel na dvě knížky, které ctitelům BP. Marie právě k tomu konci výborně se hodí: „Květnice Mariánská“ — u Bedřicha Stýbla, „Věvec Mariánský“ — u Landfrassa v Jindřichově Hradci.

řícký arcibiskup Varšavský, Fialkowski, ale důstojným způsobem odpověděv vševlád-
nému ministroví, k žádosti této se nepro-
půjčil, osvědčuje, že písně tyto nečelí proti
církvním řádům, a mimo to že nesluší
zapovídati lidu v zármutku svém nábožnými
zpěvy útěchu hledati u Boha.

Z Říma. Allokuce sv. Otce (kterou
měl sv. Otec d. 18. Března k kardinálům)
vyšla celá z pera jeho; obyčejně bývali
allokuce ty zdělány od mgr. Pacifi-ci-ho,
tajemníka papežova, podle poznámek uč-
něných papežem; dotčená poslední jestif
od *a* až do *z* původní práci Pia IX. —
Co se týče otázky římské, ujišťuje kardinál
Antonelli, že do neurčité doby Francouzi
odtud neodtáhnou. Ve svatém týdnu vyko-
návaly se obyčejné obřady v kaple Sixtin-
ské i u sv. Petra. Nesčíslné množství ci-
zincův přijelo sem najedenkrátě; všecelny
hostince římské byly naplněny, a při ob-
řadech, v nichž běře účastenství sv. Otec,
nebylo ode dávna vidíno takového návalu
lidstva. Do kaply Sixta IV. těžko se bylo
dostati ku slyšení velebného Miserere. Tla-
čenici a horkem damy padaly do mdlob.
Za to u sv. Petra bylo prostranněji a vol-
něji. Papež přenesa na zelený čtvrtek
nejsv. Svátost oltární z kaply Sixtinské do
kaply Pavelské, též „královská síň“ zvané,
kde velmi nádherný hrob Boží byl upra-
ven, odebral se na pavlan sv. Petra, odkud
žehnal lidu tak jak o velikonoci, s tím
jediné rozdílem, že požehnání čtvrtkové
udíleno bývá jenom *orbi* t. j. věčnému
městu, ne však *orbi*, t. j. celému světu.
Když se Otec sv. byl objevil na pavlači,
ohromné pokřikování rozléhalo se po celém
náměstí: „Viva Pio nono!“ načež nastalo
velebné ticho, uprostřed něhož projádlil
papež slova požehnání. Obřad umývání
nohou vykonával se ve příčné lodi sv. Petra.
Starcův 12 sedělo na povýšeném místě.
Papež umýval a líbal nohy každému zlášť,
a po umytí podával každému ruku k po-
líbení a daroval sáček plný zlata a velkou
kytku květín. Ve zlášťní tribuně nad sborem
diplomačným a důstojníky francouzskými
nalezal se František II., tři královny, t. j.
dvě neapolitanské a španělská, tudíž celá
rodina krále Františka. Po umytí nohou
odešel Otec sv. do hoření síně nad chod-
bou basiliky, kde připraven byl oběd a
papež sám obsluhoval kmety.

— Sv. Otec učinil již náležitě opa-
tření pro tu případnost, kdyby buď umřel
aneb stal se vězněm svých nepřátel. Zás-
tupcem jeho má býti kardinál Wiseman,
pokud by nebylo lze svolati svobodné kon-
klave a zvoliti nového papeže. Wisemanu
dáno prý plnomocenství v nastalé potřebě

moci papežskou všeobecný sněm svolati
do Londýna. Sv. Otec učinil opatření ta
s vědomím a schválením 21 kardinálův.

Z Itálie. Cardley Culling, předseda
anglické společnosti biblické, poslal Gari-
baldimu valné množství biblí, žádaje, aby
je rozdál mezi svými vojáky. Na to osvědčil
se Garibaldi: „Vděčen jsem za všechno,
což angličti křesťané učinili ku prospěchu
lidstva i k ochraně národův. S velikou
radostí přijímám obětovanou mi biblí, avšak
nedopustím, aby se vyslanci vaši snad ob-
těžovali dodatí je k nám. Lid italský jest
z většího dílu již protestantský, ač ne jme-
nem, to skutkem; můžete to znamenati
odtud, jak málo si všímá kletby papežovy.“

— Válka, kteroužto pod záštitou Na-
poleonovou vede Piemont proti světskému
panování papežovu, zároveň jest prostřed-
kem k rozšíření protestantstva. Tak u př.
v Umbrii a v Markách nájezdnicí jednou
rukou zavírají a ruší kláštery, druhou roz-
dávají porušené bible a jiné spisky neka-
tolicke, nekřesťanské. Ve Florencii pro-
testantům dovoleno zakládati školy a mo-
dlitebnice. V Neapoli káže zpronevěřilý
mnich, Tomáš ze Spoltony, Garibaldiho, je-
muž kazatelna stala se rejdištěm k zá-
měřům politickým.

Z Paříže. Posledních časův musil
Napoleon nezřídka i z nekuřezských úst
slyšeti pravdu. Ve sboru zákonodárném
totiž pozdvihly se hlasy na obranu spra-
vedlivé věci sv. Otce. Vyznamenali se v
tom ohledu obzvláště p. Flavigny a Kolb
Bernard.

— O veliký pátek kázal večerní
hodinou před odzpíváním žalmu miserere
v kaple Tuillerijské před císařem a císa-
řovnou kazatel dvorský tohoto roku, kněz
Daguerry. Připomenuv umučení Kristovo,
doložil, že když sv. Remigius učil více
křesťanské Klodvika a vypravoval mu
utrpení Spasitelovo, že tento nově na víru
obrácený monarcha a vojevůdce se zá-
palem zvolal: „Že jsem tam nebyl s mými
Franky, abych bránil Krista Pana!“ „Tuto
povinnost obrany,“ dodal kazatel, „od-
kázal Klodvik všem svým nástupcům, všem
vládařům Francie; jestif to dědictví, jehož
se nemohou odříci.“ Slova ta velice do-
jala. Císař zachoval obyčejný u něho
klid; císařovna patrně dojata byla.

Z Německa. Ve sněmovně würtem-
berské vedl se boj o konkordát a proti
němu po 5 sezení. Těžké to byly zápasy,
které podstupovali branitelé spravedlnosti;
protivníkům zajisté bylo mnohem více. A
však drželi se bratři naši statečně. Rovné
právo všem, bylo jim za heslo, a nežáda-
jíce pro sebe, pro Církev ničehož, leč jen

tolik svobody a práva, co jí mají a mítí chtějí protestanti, ničím, ni pohrůžkami ni sliby nedali se pomásti. Pravda, konečně přes to přese všechno protestantští svobodníci, katolické Církvi nepřejíce svobody, zavrhlí konkordát; avšak ač na pohled přemoženi, katolíci mravně vyhráli. Zásada svobody náboženské musila se uznati.

Z. Turecka. Lživé noviny rozhlašovaly světem, že prý katoličtí biskupové Maronitův doléhali na Fuad pašu, aby dal 1000 Drusův a posléze aspoň 1200 odpravit. Zatím věc ovšem jinak vypadá. Dotčení biskupové totiž nechtěli tureckému pašovi udati vinníkův, poněvadž udayactví takové nesouvisí s úřadem jejich. Že ale paša doléhal, jmenovali mu řečení biskupové 16 šlechtných Maronitův, kteří tureckému vládnímu komisaři sepsali jmena úhlavních vinníkův. Rozumní se samo sebou, že turecký komisař Fuad paša jednal pak cele jen dle svého usouzení.

— Křesťané v Hercegovině vždy novými nátlaky dohánějí a nutí se, aby povstanouce všickni, obořili se na násilníky a tryznitele své. Nedávno tomu, co Derviš paša zapálil památný starobylý klášter srbský v Banjaně, a zároveň 400 domův křesťanských vydrancovav, tolikéž položil popel. Podobně zničena a vyvrácena jest lidnatá křesťanská osada Petrovici. Turci vrazivše do chrámův, vraždili ovšem i před oltářem. Lid rozutíká se před vrahy, toulá se po horách a hyne hladem.

— Bulharům, jež patriarcha Cařihradský vydal do klatby, poněvadž nechtí déle otročiti nehodnému duchovenstvu řeckému, nyní hory doly se slibují, aby se jen zase vrátili pod poslušnost řečeného patriarchy. Než Bulhaři odsluhují se za kletbu kletbou a o návratu nechtí již ani slyšeti. —

Z. Jerusalema. Letos za příčinou pobouřených časův jen málo poutníkův sešlo se na svátky velikonoční do Jerusalema. Z Rakouské říše přibyl tam jenom 1, z Francie 12, mezi nimiž 2 Rusové katolíci: O. Gagarin a O. Balabin.

Paběrky.

(Výkazy statistické.)

Veškerého lidstva na zemi přebývajícího čítá se asi 1.000.000.000; z těchto zemře každého roku 333.333.333; každého dne 91.824; každou hodinu 3.730, každou minutu 60, každou sekundu jeden. Počet narozených obyčejně vyrovná se počtu zemřelých.

Těchto 1.000 millionů lidí dělí se dle náboženství na 1.000 rozličných vyznání, dle řeči na 3.064 jazykův.

Velký rozdíl průměrného stáří lidského zakládá se:

1. Na rozličnosti kraje neb země, v níž kdo přebývá; v Anglicku průměr lidského stáří jest 41, ve Francouzsku 40, ve Švédsku 39, v Němečích 37 let.

Z 1000 dítek, stejnou dobou zrozených, nalézáme postupem let ještě živých:

	v stáří	v Francii	v Švédsku	v Vídni	v Holandsku
1 r.	768	780	542	804	
10 let	551	611	327	639	
20 „	502	570	288	584	
30 „	438	519	247	508	
40 „	369	459	199	432	
50 „	297	385	147	362	
60 „	214	293	96	273	
70 „	118	175	48	175	
80 „	35	56	16	72	
90 „	4	5	2	7	

Z toho patrné, že Holandsko má nejzdravější, Vídeň ale zdraví nejméně přiměřenou polohu.

Statistika vypočítá také, mnoholi z 1000 obyvatelův některé země každého roku umírá, a tu naskytuje se tato posloupnost:

v Dánsku	každoročně z 1000 lidí umírá	23,
v Holandsku	„ „ „	24,
ve Francouzích	„ „ „	24,
v Švédsku	„ „ „	24,
v Prusku	„ „ „	28,
v Sardinii	„ „ „	30,
v Rakousku	„ „ „	31,
v Rusku	„ „ „	36.

2. Rozmanitá zaměstnání lidská velmi výdatně působí na život a trvání jeho; i ukázalo se, že rolníci déle žijí než řemeslníci; neboť zemřelo zajisté:

v stáří	z 1000 rolníků	— z 1000 řemeslníků
35—45 let	9	— 13
45—55 „	12	— 17
55—65 „	25	— 29
65—75 „	55	— 68
75—85 „	148	— 174
85—95 „	324	— 418

Ve velkých městech lidé více mrou než na venku ve vesnicích i městečkách; to odtud pochází, že nazývá se *sedě* pracují, že často s látkami zdraví škodícími zacházeti musí, jakož i odtud, že ve větších městech *vzduch* bývá pokazený, *příbytky* nezdravé a nečisté atd.

Na př.:

v Londýně	umírá každoročně z 1000 lidí	25,
v Berlíně	„ „ „	25,
v Turině	„ „ „	26,
v Paříži	„ „ „	28,
v Janově	„ „ „	31,
v Lyonu	„ „ „	33,
v Hamburgu	„ „ „	36,
v Moskvě	„ „ „	38,
v Stokholmu	„ „ „	39,
v Petrohradě	„ „ „	41,
ve Vídni	„ „ „	49,

Mezi průmyslníky nejvíce jsou smrti podrobeni havíři, pekaři, řezníci, hospodští a vinopalníci; tak z 1000 havířů jich od 45—55 roků stáří umírá 20, z tolikéž pekařů 21, z 1000 řezníků 23, z 1000 hospodských a vinopalníků 28; naproti tomu z 1000 ševců jen 15, z 1000 tkalců 15, z tolikéž kovářů 17, tesařů 17, krejčů 10.

B.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

p. O. *Elekt* Ant. *Petrus*, kněz ř. kapucín., český kazatel u sv. Josefa na Novém Městě v Praze, dne 22. Dubna.

p. Antonín *Strážek*, farář v Stodůlkách, dne 24. Dubna.

Ve zprávě duchovní ustanoven jest:

p. Jan *Hübner* za faráře do Vranova.

Pokladnička Velehradská.

Sešlo se již 100 zl. 58 kr.

Na oltář sv. Václava věnovali z Vidně:

P. t. Jos. Pinkas, obchodník, 2 zl. — N. N. 1 zl. — Matěj Hollec 10 kr. — Jan Vala, tovaryš, 50 kr. — Alois Svarovský, tovaryš, 50 kr. — Maria Bortova 1 zl. — Maria Babešova 10 kr. — Josef Miškovský 10 kr. — Maria Šámová 50 kr. — Nejmenovaná 37 kr. — František Skřemovský 50 kr. — Kateřina Hiršova 1 zl. — Jak. Lafar, tovaryš, 1 zl. — Kat. Lacinova 20 kr. — Maria Hanoušková 40 kr. — Frant. Hošek, tovaryš, 1 zl. — Nejmenovaná 1 zl. — Frant. Fricova 1 zl. — N. N. 1 zl. — Rozalie Draxlerova 10 kr. — Tomáš Bažant 10 kr. — Petronilla Hofmannova 30 kr. — Cecilie Sázmova 30 kr. — Frant. Šafránek, tovaryš, 1 zl. — Anežka Engerlová 40 kr. — Jan Šína 40 kr. — Alžběta Macochova 40 kr. — Josef Freud, tovaryš, 1 zl. — Frant. Nedbálková 1 zl. — Nejmenovaná 1 zl. — Václav Opatrný, tovaryš, 1 zl. — Maria Bartoušková 1 zl. 89 kr. — Kateřina Doležalova 1 zl. 30 kr. — Antonie Kulhánková 2 zl. — N. N. 2 zl. — Antonín Svoboda, tovaryš, 1 zl. — Frant. Kára 1 zl. — Maria Hollá 2 zl. — Frant. Svoboda, tovaryš, 3 zl. — N. N. 5 zl. — Václav Klima 1 zl. — Maria Hrubá, kuchařka, 5 zl. — Maria Procházková 1 zl. — N. N. 1 zl. 49 kr. — Anna Vožkova 1 zl. — Sabína Sittova 2 zl. — N. Doležalová 1 zl. 10 kr. — Josefa Auporova 5 zl. — N. N. 2 zl. — Alžběta Barborková, komorná, 1 zl. — Kněz církevní 5 zl. — N. N. 1 zl. — Nejmenovaný 50 kr. — Maria Pokorná švadlena 2 zl. — František Koller, mistr

krejčovský 2 zl. — Nejmenovaná měšťanka 2 zl. — Šlechtíčka A. M. N. 20 zl. — Nejmenovaná 1 zl. — N. N. 30 kr. — Julie Norembeřzkova 2 zl. — N. N. 1 zl. — Několik osob ze služebnictva hraběnky z Trautmansdorfu 10 zl. 40 kr. — Pultar Vojtěch 1 zl. — Nejmenovaný vojn., 20 kr. — N. N. 2 zl. — N. N. 20 kr. — Barbora a Lidmila Šrámková po 2 zl. — Antonín Kořínek, mistr obuvnický 1 zl. — Marie Pokorná 1 zl. — Františka Nováková 2 zl. — N. N. 1 zl. — Anna a Kateřina Dudova po 50 kr. — Františka Čermáková 1 zl. — Anna Vonstová 3 zl. 50 kr. — Kat. Markova 10 kr. — Kat. Špatná 1 zl. — Frant. Trojanova 20 kr. — Matěj Janeček 10 kr. — Vavřin. Veselý 10 kr. — Několik nejmenovaných 3 zl. — Jan Venclík 12 kr. — Jan Klobasa, vojn., 10 kr. — Maria Koblíková a Maria Vendlova po 1 zl. — Antonín Svoboda 40 kr. — Magd. Holá 50 kr. — Kat. N. a Jos. Školková po 15 kr. — Maria Kalatova a Tomáš Lipl 1 zl. 30 kr. — Maria Veisova 5 zl. — Kateřina Škroupova a Frant. Rozmarinova 40 kr. — Barb. Steiskalova 30 kr. — Maria Bozdiachova 10 kr. — N. N. a Ferd. Tollneke po 20 kr. — František Čech 1 zl. — Frant. Ondrašek 1 zl. — Pavel Šťastný 10 kr. — Cecilie Mikešova 50 kr. — Anna Šnekova 20 kr. — Terezie Nedbalkova 40 kr. — Maria Křípalova 16 kr. — František Bober 30 kr. — Anna Hankova 1 zl. — Anna Černá 20 kr. — Anna Fürstova 1 zl. — Kristina Brázdova 1 zl. — Anna Šenakova 60 kr. — Žofie Šerbanova 20 kr. — Anna, Antonie a Františka Hlávkova po 1 zl. — N. N. a N. N. 3 zl. — Karel Horák 1 zl. — Nejmenovaná 50 kr. — Magd. Gaigerova 40 kr. — Jan Kalčík 40 kr. — Kat. Ježková 1 zl. — Kateřina Steinbachova 20 kr. — Terezie Horňáková 40 kr. — Josefa Bartošova 10 kr. — Josef Cibulka, měšťan, 2 zl. — Matěj Malina 20 kr. — Jan Šembera 1 zl. — Josefa Formánková 50 kr. — Anna Maratova 30 kr. — Nejmenovaná 50 kr. — Anna Reidlova 20 kr. — Albert Sedlák 4 kr. — Jan Hadrava 30 kr. — Rozalie Hoffmannova 30 kr. — Josefa Šencova a Petr Kovář po 12 kr. — Matka Veronika a syn Baček 1 zl. — Kateřina Božková 30 kr. — Tomáš Holc 16 kr. — Barbora Kratochvílová 1 zl. — Kateřina Adamcova 1 zl. — Františka Klínkerova 30 kr. — Anna a Rozalie Šachmanová 20 kr. — Vojt. Suchan, měšťan, 3 zl. 20 kr. — N. Hořejší, inspektor, 1 zl. 70 kr. — Nejmenovaná 2 zl. — Anna Langwieserova 20 kr. — Kateřina Rainusova, panská 50 kr. — Rozalie Martincova 1 zl. — Maria N. 50 kr. — Jan Valenta 1 zl. — N. N., komorná, 2 zl. — N. Režnak 1 zl. — Nejmenovaný 3 zl. 30 kr. — Josefa Springerova 5 zl. —

Úhrnkem 190 zl.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

K rozjímání na ned. VI. po veliké noci.

Ev. sv. Jana XV. 26. 27. XVI. 1—4.

I. Hle, hod Boží svatodušní se blíží! — Utěšitel Duch svatý chce zavítati ovšem i k nám. Kdo z nás chtěl a směl by před ním zavíratí dveře srdce svého? — Ale jest to srdce také vyprázdněné a očištěné, aby v něm Duch svatý mohl přebývati bez všeliké zá-
vady? Duch svatý a duch nesvatý; — duch pravdy a duch lži, duch lásky a duch nelásky, Duch Boží a duch to-
hoto světa nemohou přebývati pod jed-
ním krovem. *Duch svatý nevejde v duši
hříšnou.* — Nuže, upravme mu stan! Ze
srdce vyvrzme, co tam nepatří, co duši
nesvědčí, Duchu svatému se protiví.
— Ven s láskou tohoto světa! Ven
s libostí v marnostech vezdejších, aby
duch svaté lásky Boží vejda, mohl zů-
stávat v nás na věky.

II. Ó té lásky nevyslovné a do-
broty Boží k nám! — Otec slitování
jednorozeného Syna svého vydal za
obět na vykoupení naše; Otec lásky
pro lásku Syna svého nad to ráčil
ustanovit, aby se nám živými proudy
bez přitrže prýštily milosti Jeho. Na
nás toliko záleží, abychom vážili vodu
ze studnic Spasitelových, nabírali mi-

losti z pramene věčné lásky Boží. Ale
čím větší nádoba, tím více vejde se
do ní. Nuže, rozšířme nádobu srdcí
svých toužebností po věcech nebeských,
a vzývejme Boha, aby je cele naplnil
sedmírem darův Ducha svatého. Jak
blaze nám, bude-li o nás tolikéž platiti
slovo: „*Naplněni jsou Duchem svatým!*“

III. Pán Ježíš předpovídá Ducha
svatého, zároveň předpovídá jim ná-
tisky a útrapy, soužení, žaláře a smrt
mučnickou. *A to vše učiní vám, po-
něvadž nepoznali ani Otce ani mne.* —
I kterak naplnilo se vše, což připově-
děl, což předpověděl Pán. Věrní uče-
níci naplněni jsou Duchem svatým;
avšak synové světa všemi obyčejí při-
činili se, aby učeníci Páně stali se tu-
díž mučnicky, a krví svou vydávali svě-
dectví o věčné pravdě a lásce Boží,
ježto se zjevila v Kristu Ježíši. — A
není-liž to rovněž i naším úkolem? —
Pán, jenž připověděl a seslal Ducha
svatého učeníkům, zaslíbil ho též i
nám, a blahoslaveni budeme, bude-li
nám trpěti pro spravedlnost. Nehor-
šeme se tedy, jest-li nám na tomto
světě trpěti pro Krista; takové utr-
pení jest známkou pravých následov-
níkův Páně.

Allokuce sv. Otce Pia IX.

v tajné konsistoři dne 18. Března t. r.

„Ctihodní bratří! Ode dávna již pozorujeme, ctihodní bratří, jaký ovšem záhubný spor o zásady bojující mezi sebou k obhájení pravdy neb bludu, etnosti aneb nepravosti, světla neb temnosti obzvláště v tomto přenešťastném věku zachvívá společností lidskou. Neboť jedni hájí pevných vymožeností novověké, jak dí, civilisace, jiní vystupují v boj k obhájení práv spravedlnosti a nejsvětějšího náboženství našeho. Jedni žádají, aby papež římský shodl se a vešel v příměří s pokrokem a liberalismem, čili s novověkou civilisací. Jiní slušně domáhají se, aby skalopevné a nepodvrtné zásady věčné spravedlnosti celé a nedotknuté zachovány byly, aby udržela se nezlomně vysoce spasitelná síla naší Božské víry, která i rozmnožuje slávu Boží, i jediné proti tolikým strastem, jakými nyní ztrýzněno jest pokolení lidské, vhodných podává prostředkův, zároveň jsouc neklamným pravidlem, podlé kterého synové lidští, jestli v tomto životě vezdejšímu prospěli ve všelikých ctnostech, docházejí ve přístav blažené věčnosti. Avšak obhájei nynější civilisace neuznávají zásad téhož způsobu, jakkoliv ujišťují, že jsou pravými a upřímnými přáteli náboženství. S radostí uvěřili bychom jim, kdyby i ve skutečnosti nejsmutnější události, jaké se dějí co den před očima všech, právě opak toho nedosvědčovaly. Jedna jest toliko pravá a svatá na zemi víra, od samého Krista Pána uvedená a všípená, kterážto jsouc všelikých ctností plodnou matkou a pěstounkou, nerestí hubitelkyní, duší spasitelkou, a pravého blaha vůdkyní, zve se katolickou, římskou. Co o těch souditi náleží, jižto vně této archy spásy obcují, nedávno již vyjádřili jsme v Naší allokuci konsistoriální dne 9. Pros. 1854 a totéž projádrění Naše stvrzujeme. Tážeme se tudíž těch, kteří Nás pobádají, abychom pro spásu náboženství podali ruku nynější civilisaci, zdaliž jsou děje takého způsobu, že by náměstka Kristova na této zemi, mocí Božskou ustanoveného k obhájení čistoty nebeské nauky Kristovy a k odkájení zároveň i utvrzování beránkův i ovcí v téže nauce, nakloniti mohly, aby bez nejtěžší výčitky svědomí a největšího pohoršení všech se spojili s tou civilisací, jakovouž tolikero žalostných děje se neštěstí, tolikero rozšiřuje se nejneřestnějších náhledův, bludův a zásad, ježto náboženství katolickému a nauce jeho naprosto odpirají. Ze mnoha těch událostí nebude žádného tajno, jak slavné úmluvy,

právně uzavřené s touto Stolicí apoštolskou a s panujícími králi, úplně byly zrušeny, jak se to nedávno v Neapoli událo. Pročež v tomto Vašem velebném shromáždění, ctihodní bratří! co nejbolestněji nad tím hořekujeme, a co nejúsilněji proti tomu vystupujeme týmž způsobem, jakovým nedávno protestovali jsme proti podobným úchvatům a násilím.“

„Novověká ona vzdělanost, přející každému nekatolickému vyznání, nezabraňující nikterak i samým nevěřícím zastávat úřady a synům jejich navštěvovati školy katolické, osopuje se na katolické rodiny, na katolické ústavy (rády) uvedené k řízení škol, zvláště pak na duchovní osoby všelikého stupně i největším důstojenstvím vyznačené, jichž nemalý počet nuzné vede živobytí buď v nejistotě vyhnanství, buď v okovech, osopuje se konečně i na proslulé světské muže, kteří Nám a této sv. Stolicí věrní, horoucně hájí práva náboženství a spravedlnosti. Táž civilisace, obdařujíc nekatolíky a jich ústavy hojnými nadáními, olupuje Církev katolickou o nejspravedlivější majetnost a rozličných užívá úskokův a vytáček, aby zničila všeliké prospěchy Církev této. Na to když úplně se poprává volnost všem řečem a spisům, které proti Církvi a všem ze srdce jí oddaným jsou obráceny, když svévole rozněcuje se, žíví a pěstuje, v témž čase okazuje se zvláště ostražitou a opatrnou v násilném pokřování a bezohledném přecasto postupování proti těm, kteří rozšiřují nejzdrárnější spisy, a i úplně užívá surovosti v pokutování, jestliže tytéž, byť i co nejméně, byli překročili naznačené hranice.“

„Mohli by tudíž papež římský podati kdy takové politice ochotně ruku a vejíti s ní dobrovolně v příměří a shodu? Ať se jen navrátí věcem příslušné názvy, Stolice sv. povždy dostojí úkolu svému. Bylat ona stálo pravé civilisace strážkyní a rozšiřovatelkyní, a památky dějepisné nejmuvnější dosvědčují a dovozují, že Stolice sv. v každé době až v nejvzdálenějších krajinách koule zemské šířila pravou mravův lahodu. Leč kdoby pod jménem civilisace rozuměti chtěl soustavu úmyslně vynalezenou k oslabení, a možno-li, i ke zničení Církev Kristovy, nikdy zajisté ani tato Stolice sv. ani papež římský s takovou vzdělaností shodnouti se nemůže. Neboť, jak ve velké moudrosti své volá apoštol, *jaký jest spolek spravedlnosti s nepravostí? a jaké obcování světla s temnostmi? a jaké srovnání Krista s Belialem?* (2. Kor., VI. 14. 15.) Jakéž pak to oprávnění, když buřičové a vůdcové zpour povznášejí hlasu svého, aby válhy dodali marně strojeným

usilováním ushodnouti se s římským papežem? Neboť on čerpaje všechnu sílu svou ze zásad věčné spravedlnosti, jak by se jich kdy směl odříci ku zeslabení nejvyšší víry, postaviv nad to Itálii v nebezpečství, největší utrpení ztrátu svého lesku a slávy, jaká ji od devatenácti věkův ozařuje z ohniska i stolice pravdy katolické? Rovněž nemožno vytýkati, žeby tato Stolica apoštolská byla uši zavřela v záležitostech světského panování ke hlasům těch, kteří se pro svobodnější zprávu osvědčovali. Pominuvše dávných příkladův, mluvíme o nynější nešťastné době. Když Vlaši od zákonitých svých panovníkův svobodnějších ústav dosáhli, i My otcovským Naším srdcem toužili jsme uděliti poddaným Našeho území papežského opravy ve světském řízení, přiměřeně učinivše povolení, přikázané slušnými zajisté ohledy obozřelosti, aby usilování zlých lidí jedu nepřimísily k daru otcovským srdcem podanému. I což se stalo? Bezuzdná, nastojte! svévole zmohla se z Našeho uštědření, prahy dvorany, kdež se shromažďovali ministři a deputovaní, zbroceny byly krví a bezbožná ruka namířila svatokrádežně proti tomu, jenž byl prokázal dobrodiní. Jestliže pak v nejnovější době dávány Nam byly rady vzhledem světské vlády, není Vás tajno, ctihodní bratří, že jsme jich přijali, vyjnavše jenom a odmítnuvše to, co se neneslo ku světské vládě, alebrž k tomu směřovalo, bychom potvrdili částečně lupičstvo už dokonané. Nač konečně mluvit o dobrém přijmutí rad a o upřímných Našich obětech k jich uskutečnění, když ředitelé a vůdcové uchvatův zřejmě vyznávají, že nežadají reformu toliko, alebrž bezohlednou revoluci a úplné odtržení od zákonitého panovníka! Oni byli největšími tvůrci a hlasateli ohavnosti, jaké všudež hulákáním svým šířili, a ne lid, tak že právě o nich se říci může, co ctihodný Beda pověděl o farizeích a nepřátelských Kristu zákonnících: „Ne od zástupův, alebrž od farizeův a zákonníkův pocházely pomluvy a osočování, jak dosvědčují Evangelisté.“

„Avšak osopujíce se na papežstvo římské, nejdou jediné za tím úmyslem, aby tuto Stolicí sv. a papeže římského pozbavili úplně zákonitého panování světského, ale směřují nad to i k tomu, aby náboženství katolické síly pozbavené zeslabili, a možno-li to, úplně zničili, a proto říti se na dílo Boží, na ovoce vykoupení, na nejvyšší víru, ten nejdražší závět, jaký Nam podán byl nevýslovnou obětí dokonanou na Golgotě. Že tak věci se mají, dosvědčují více než dostatečně připomenuté už

události, jakož i ty, které co den se dějí. Kolik diocesi v Itálii následkem učiněných překážek pozbaveno jest biskupův svých k libosti zastavatelův nové civilisace, kteří tolik křesťanských duší zůstávají bez pastýřův a statky jejich plení, ku zlému jich obracující! Kolik prelátův úpi ve vyhnanství! Kolik jest (díme to s nevýslovnou srdce Našeho bolestí) odpadlíkův, přemlouvajících ne ve jmenu Boha, alebrž satana, kteřížto spoléhajíce na beztrestnost, povolenou jim osudnou soustavou vládní zkorumpující svědomí slabých, ku přehmatům rozněcující, už odpadlé v neohybnějších naukách ztvrdzující, usilují roztrhnouti roucho Kristovo, nelekajíce se návrhy a rady podávati k založení církví národních a jiných téhož druhu bezbožností. Tou měrou ujmou činice víře, které lícoměrně užívají, aby ve shodu byla uvedena s nynější vzdělaností, neváhají s touž lícoměrností pobádati Nás, abychom usmířili se s Itálií. Za času když Naši zákonité světské vlády jsouce úplně pozbaveni, udržujeme se v nad míru trudném postavení i papeže i panovníka jediné pomocí nábožných darův, odesílaných Nam co den z plné lásky dítek Církve katolické, v době, kde za tou příčinou stali jsme se mimovolně cílem zářlivosti a nenávisti těch, jenž od Nás žádají usmíření, chtějí oni nicméně, abychom zjevně dosvědčili, že odstupujeme provincie uchvácené, náležející k Naším papežským majetkům, aby vlastnictvím se staly uchvatitelův. Ve svém drzém a neslýchaném násilí pošinuli se už tak daleko, že žádají, aby Stolica apoštolská, která byla a bude povždy záštitou pravdy a spravedlnosti, ztvrdila, že věc nepravdě a násilně uchvácená smí klidně a poctivě v držení býti nespravedlivého utiskovatele, aby zároveň bludná vystavena byla zásada, že podařené bezprávi není na ujmou posvátné neporušitelnosti práva. Přehmaty takové přiči se spolu těm slavným výrokům, jimiž osvědčeno v posledních dnech ve velkém a důstojném senátě, „že papež římský jest úhlavním representantem síly morální ve společnosti lidské.“ Následuje odtud, že nemůže se nijakým způsobem shodnouti s tím vandalským oloupením, aby spolu nezřítíl základův té mravní kázně, za jejížto symbol a odznak on se uznává. — Potřeba jest, aby každý, kdož pokalen jsa bludem aneb omráčen bázní, dávati by chtěl rady shodující se s neřestnými záměry buřičův světské společnosti, zvláště v době této byl překonán, že oni nikdy nebudou uspokojeni, dokud neužří odšinuté všechny základy autority, každou uzdu náboženství a všeliký zákon práva a spra-

vedlnosti. Tito podryvači veřejného řádu ku neštěstí lidské společnosti jak slovem tak písmem k tomu už dospěli konci, že porušili myslí lidské, ochabili cit mravní, ututlali ošklivost před bezprávím, všechnu vynakládajíce péči, aby všechny o tom přesvědčili, že právo, na jaké se odvolávají rozšafní lidé, nic jiného není, než nespravedlivá vůle, kterou náleží úplně zatratiti. Ó zajisté *kvůli a vadla země a zemdela jest; vadl okršlek země, zemdela vysokost lidu země! A země nakažena jest od obyvatelů svých; proto že přestoupili zákony, změnili právo, rozptýlili smlouvu věčnou!*“ (Is. XXIV. 4, 5.)

„Avšak v takém zámrazu temnosti, jaký dopustil Bůh v nezpytatelných radách svých na pokolení lidské, My celou nadějí a důvěrou Naši skládáme jediné v samého nejhlavnějšího Otce milosrdenství a v Boha všelike útěchy, který Nás potěšuje ve všech trampotách Naších. Onť to jest, jenž, ctihodní bratři, vdechuje ve vás ducha svornosti a jednomyslnosti, a co den ducha téhož bude rozhovívati ve vás, abyste jsouce s Námi co nejsilněji a nejúžeji usjednoceni hotovi byli sdíleti s Námi osud, jaký podle soudův nezpytatelné jeho Božské prozřetelnosti každému z nás jest předurčený. Onť jest to, jenž svazkem vzájemné lásky mezi sebou a s tímto středem pravdy a jednoty katolické víže preláty křesťanského světa, kteřížto věřící sobě svěřené vzdělávají podle pravd evangelické nauky ukazující jim dráhu, na které bezpečně kráčetí mají uprostřed temných mrakův; Onť jest to, jenž na všechny katolické národy rozlévá ducha modlitby a i nekatoликům vdechuje cit slusnosti, aby pronášeti mohli zdravý úsudek o nynějších událostech. Tato podivuhodná jednosvornost v modlitbách po celém katolickém světě, ty tak jednomyslné důkazy lásky k Nám, tolikrát a tak rozmanitými způsoby projevované (čímž za minulých století nesporně potkati se jest), dosvědčují co nejjasněji, že se to stalo potřebou všech rozšafných lidí, obracet se touhou svou k této Stolici blahoslaveného knížete apoštolův, tomuto světlu celého světa, která povždy učila pravdě a zvěstovala vykoupění, a nikdy až do konce věkův neustane vyučovati nezměnným zákonům věčné spravedlnosti. Jestliť to blud, že by se obyvatelé Italie byli odříkali skvělých důkazův dětiné lásky a úcty k této Stolici apoštolské, blud tak veliký, že stotisícové raději z nich odeslali Nám listy co nepříchýlnější nikoliv za tím úmyslem, aby Nás přinucovali ku smíření, jako škůdcové Naši žádají, alebrž aby bolestili s Námi v

Našich trudech, utrpeních a tísňích, aby projádrili svoji k Nám lásku a úplný svůj odpor proti hamiznému a bohaprázdnému oloupení majetku Stolice svaté. — Při takovém stavu věcí, prvé než zkončíme řeč svou, vyznáváme před obličejem Boha a lidí odhodlaně a zjevně, že není žádné příčiny, za kterou bychom se s kýmkoliv usmířiti měli. Poněvadž zastupujeme ač nehodni na zemi místo Téhož, jenž modlil se za hříšníky a prosil za ně o odpuštění, dobře uznáváme, že i Nám náleží odpustiti těm, kteří Nás nenávidí, a modliti se za ně, aby s milostí Boží prozíreli, zasloužíce požeňání téhož, jenž plní co zastupitel na zemi činy Kristovy. I modlíme se tudíž z celého srdce za ně, hotovi jsouce odpustiti a blahoslaviti jim, jak mile odvrhnou bludy své. Nicméně nemůžeme zůstatí nečinní jako ti, kteříž ani maličko nestarají se o záležitost lidské, i nemůžeme ubrániti se úsilnému rozehvění a nepovažovati co vlastní veliké hořkosti a tísne těch, jenž pronásledování trpí pro spravedlnost. Hlubokou jsouce bolesti proniknutí lkáme k Bohu, plníce takto nejtrudnější povinnost Našeho apoštolského úřadu, jež žádá, učiti a zatracovati to, čemu učí a co zatracuje Bůh a Církev jeho, abychom tou měrou vyplnili poslání Naše a přísahu Naši, vykonávající povinnost slova, kteréž jsme obdrželi od Našeho Pána Ježíše.“

„Jestliže tudíž něco nespravedlivého od Nás požadují, nemůžeme k tomu svoliti; jestliže žádají odpuštění, jak jsme dosvědčili, hotovi jsme, udělití je. Abychom projevíli to slovo odpuštění, způsobem úplně dostojným Našeho titulu papežského, kloníme kolena před Bohem a držíce vítězný prapor vykoupění našeho prosíme pokorně Ježíše Krista, aby nás svoji naplnil milostí, abychom tak odpustili, jak On odpustil nepřátelům svým, než byl odevzdal nejsvětějšího ducha svého v ruce věčného Otce. Prosíme Ho vroucně, aby jako On uděliv odpuštění uprostřed husté tmy, jaká se nad zemí rozestřela, ojasnil duše nepřátel svých, kteří navracující se s lítostí nad krutými neřestmi svými bili se v prsa svá: aby tolikéž i v této době temnosti z nevyvážitelných pokladův neskončeného milosrdenství svého ráčil udělití dar nebeské a vítězné milosti, kteráby všechny zbloudilé navrátila v ovčinec Jeho. Jakékoliv budou pro budoucnost soudy nevyzpytatelné Božské Jeho prozřetelnosti, My prosíme Ježíše Krista jménem Církve Jeho, aby soudil v záležitosti náměstka svého, kteráž jest spolu záležitostí Jeho Církve, aby ho bránil proti úchvatům jeho nepřátel, a přivedl ku vítězství ke cti a

chvále své. Prosíme Ho rovněž, aby navrátil rád a pokoj rozvichřené společnosti a žádoucího míru udělil k oslavení Svě spravedlnosti, jaké od Něho jediné očekáváme. Uprostřed tak velikého rozbouření v Evropě i celého světa, hrozícího jmenovitě těm, jenž podlé těžké povinnosti své řídí osudy lidstva, jest jediný Bůh, jenž pro nás i s námi bojovati může. *Sud mne Bože a rozezněj při mou od národu ne-svatého; uděliž Pane pokoj ve dnech našich; neboť není nikoho, jenžby bojoval pro nás, jediné Ty Bože nás!*“

Pochválen buď Ježíš Kristus.

Zbožné předky své ctíti, jest naše svatá povinnost. Povinnosti této dostojíme, když krásným a Bohu milým zvykům, jež nám co drahé dědictví zanechali, nížádným způsobem vyhynouti nedopustíme, nýbrž všemožnou o to povedeme péči, aby čím dál tím více zmáhaly se v národě našem. Jeden z oněch ušlechtilých zvyků, po otcích nám dochovaných, jest zajisté významné pozdravení, jímžto věrní a zbožní katolíci vespolek se pozdravují, když se setkávají i když do příbytků vstupují. Pozdravení toto velevýznamné — jímž nejenom že činíme zadost slušné uctivosti jeden k druhému, spolu ale i Spasitele našeho ctíme a chválíme — pozdravení toto krásné zní: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ — „Až na věky, amen!“ zní důmyslná odpověď. — Za našich časův však přichází do obyčeje místo onoho vážného pozdravení užívati jiných. Sám sudiž každý, které z těch pozdravení větší má váhu a přednost. Doufám, že ono, kteréž za účel má velebiti našeho Božského Vykupitele. Vizme,

1. proč se ho užívá, a
2. kdy se ho užívati má.

1. Pochválen buď Ježíš Kristus! — Koho chválíme pozdravením tímto? Onoho, „skrže něhož všechny věci učiněny jsou, a bez něhož nic není učiněno, co učiněno jest.“ (Jan I. 3.); Onť jest, k němuž Petr vece: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,“ (Mat. XVI. 16.); o němž i nevěřící Tomáš svědectví vydal: „Pán můj a Bůh můj,“ (Jan XX. 28); o němžto hlásal Otec nebeský: „Tentof jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil,“ (Mat. III. 13). Ano, onť jest Syn Boží, Bůh! — Nenalezáme-li dostatečně příčiny k chvále Jeho? A proto: Pochválen buď Ježíš Kristus! Se zalíbením patříme na Abela, o němž čteme, že vzhledl Hospodin na něho a na dary jeho; s radostí čteme o Josefovi Egyptském, který od bratrův prodán byv, jejich vysvoboditelem se stal; neméně i život Mojžíšův nás

zajímá, jenž obdařen mocí vyšší lid Israel-ský z poroby vyvedl; — každému z nich chválu vzdávame, a Tomu, jehož oni vyobrazovali, jenž Bohu milejší než Abel, čistší a smírlivější než Josef, mocnější než Mojžíš, Tomu bychom ji upřiti mohli? — Dojista ne, a proto: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Pozdravením tímto chválíme Pána, kterýž narodiv se, neměl, kde by hlavy své položil, při jehož narození vojsko nebeské plesalo: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ (Luk. II. 13), jehož pastýřové vzývali, jemuž sv. tři králové dary obětovali. — Onť jest týž, o němž předchůdce Jan pravil: „Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa.“ Onť jest, jenž třicet let rodičům poddán byv, co božský učitel vystoupil, slovo spásy hlásal, tak že všickni volali: „Veliký prorok povstal mezi námi“ (Luk. VII. 6), mocný v skutku i v řeči před Bohem i přede vším lidem (Luk. XXIV. 19). Pravdu slov svých dokazoval skutky, tak že každý předsudkův prostý pravdu učení jeho uznati musí. Onť jest, jenž slepé vidomými, hluché slyšícími, němém mluvícími činil, malomocné očisťoval, mrtvé křísil, hříšníky obracel, ano každým krokem nešířil nic leč požehnání a milost. Táže se, nezasluhuje-li chvály? A proto: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Jaké odměny se mu za všecku tuto lásku dostalo, víme. Ach pronásledován jest a jat; Ježíš nejčistší, obnažen a bičován, k smrti odsouzen, na potupné dřevo kříže přibit jest. A co na kříži přetrpěl, jakou bolest mu působily hříchy naše! A to vše učinil pro nás; a my bychom vahali, jej za to chváliti? I pochválen buď Ježíš Kristus! Umřel sice co člověk, dokázal však také, že jest Bůh. On, při jehož smrti slunce se zatmělo, opona chrámová se roztrhla, skály se pukaly, mrtví z hrobů vstávali; On po třech dnech vstal slavně z mrtvých vlastní mocí, tím pak záměry nepřátel zničil, a nám naše z mrtvých vzkříšení zaručil. — Na Petrovi, této skále, založil Církev svou jako pramen spasení, z něhož všickni, kteří lační a žízní po spravedlnosti, napojeni budou, jako řiši Boží na zemi, k nížto všickni dobré vůle povolání jsou, jako nový ráj, kterýž více zničen býti nemá, neb brány pekelné jej nepřemohou. Správci tohoto ráje jsou apoštolové a nástupcové jejich biskupové; v ráji tomto založil sedm studnic milosti, sedm svátostí, z nichž každý od narození až do smrti milost, útěchu a blaho čerpati může. Dokonav takto úkol svůj, vstoupil čtyřicátý den po svém z mrtvých vstání na nebesa, kdežto sedí na pravici Boží, a jej, pána života a smrti, budoucího soudce živých i mrtvých, jej chvá-

líme slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Než neopustil nás. Přebývat On v Církví svatě, bdí nad ní s Duchem svatým, by nic nepravého v učení její se nevloudilo a nepřítel by ji neuškodil. Onť jest, jenž celému křesťanskému světu se hlásá, jenž ku kajícím hříšníkům ve sv. zpovědi volá: „Jděte, odpouštějí se vám hříchy vaše.“ On v svátosti oltářní neviditelně a přece viditelně přítomen jest i do srdcí věřících vchází; On nemocným a umírajícím za pokrm nebeský se poskytuje, On konečně, když poslední hodina odbije, v oblacích nebeských se zjeví, by mečem spravedlnosti bezbožné zahradil, korunou spravedlnosti pak spravedlivé obdařil, kteří neustávali a neustanou chvalo zpěvy mu prozpěvovati slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ — O číňme i my též! Na otázku,

2) *kdy* Pána chváliti máme, odpovídá nám druhý díl pozdravení: „Až na věky, věkův.“ Chceme-li Jej ale až na věky chváliti, musíme s chválou jeho již za živa počnouti a jej chváliti v mládí i v stáří, z rána i z večera, v radostech i v bolestech, v zdraví i v nemoci, v štěstí i neštěstí, v práci a v pokoji, mezi bezbožnými i nábožnými, nebo vždy má býti chvála Hospodina v ústech našich. „Dobrořečiti budu Hospodinu každého času, vždy bude chvála jeho v ústech mých.“ (Žalm XXXIII. 2.) K čemu pak jinému dal nám jazyk, řeč? Procitnuvše tedy ráno ze spánku, neváhejmež chválu vzdáti Bohu, že nás chránil minulé noci, učiňmež to slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ Toto pozdravení budiž též posledním slovem, jež z úst našich vychází, když na lůžko se klademe a do ochrany Boží sebe a svůj majetek poroučíme. Toho pozdravení též užívejme, když pokrmu a nápoje požíváme, k denní práci se sílice, když se k práci ubíráme, když si v potu tváří chleba dobýváme. Neb jakým způsobem můžeme Bohu více děkovati, práci naší lépe zasvětit, jak nám možno pozhánání nebes více si pojistiti, než překrásným pozdravením: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Potkáme-li přítele a dobrobrodince, vzpomeňme si na toho, jenž svazky lásky trvanlivými činí, vzpomeňme si na něho, potkáme-li i ty, jež nám ublížili, pamětlivi jsouce, že i On mnoho nepřátel měl, a přede žádného nenáviděl, i modleme se k němu, by i srdce naše takovou láskou roznítil, slovem chvalme jej, řkouce: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Pokouší-li nás nepřítel našeho blaha, blíží-li se k nám svůdce, tu pohledněme k němu, jenž zádného neopouští, nýbrž každému potřebné síly a pomoci dává. Zvítězíme-li šťastně nad hříchem, pozdravmež božského po-

mocníka slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Žehná-li nám Bůh, požíváme-li radosti a pokoje, daří-li se nám práce, tu nezapomeňme, že Pán to jest, od něhož všeliké pozhánání přichází, a jeho jméno chvalme, řkouce: Pochválen buď Ježíš Kristus! — Mnoho, přemnoho trpěl Job. Posel stihal posla, přinášejece pořád truchlivější zprávy. Stáda ovec a velbloudů zajata neb zničena, služebníci zabiti a dítky v sesutém domě pohřbeny; on pak sám nejhorším nežitem raněn, tak že manželka jeho i přátelé se mu posmívali. A co činil on? Volal: Hospodin dal, Hospodin vzal, jméno Hospodinovo budiž pozhánáno! I nám nastanou snad doby utrpení, ani nás snad nemine neštěstí, nemoc a trápení. Než pamatujme, že koho Pán miluje, toho křížkem navštěvuje, a vyznávejme důvěru a oddanost svou mocným pozdravením: Pochválen buď Ježíš Kristus! Určeno jest člověku jednou umříti. Pravdu toho zakusíme i my. Marně bude pátrati zrak můj po mém starostlivém otci, marně hledati budu pečlivou matku; budouť odpočívati v chladném lůžku. V takové bolesti hledejme útěchy v Něm, jehož chválíme slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus! I naše hodinka poslední se přiblíží, život pozemský se ukončí, brány věčnosti se otevrou. Dejž Bůh, by poslední slovo z úst našich, poslední vzdech náš byl: Pochválen buď Ježíš Kristus.

V pravdě, jak krásné to pozdravení! Jak liché jsou ale pozdravy, jichž náš věk užívá. Přejou si dobrého jitra, dobrých večerů, a to bez Boha, a předce může jen Bůh jitra, večer dobrým a šťastným učiniti. — Ponechme takováto pozdravení jiným, my pak se držme, obzvláště na venkově, našeho katolického pozdravení. Jméno Ježíš bylo heslem, s nímž mučeníci k smrti se ubírali. Pozdravení: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ byl válečný ryk, jímž nebes dobývali; s pozdravením tímto putují hlasatelové katolického náboženství do krajin divochův a pohanův, a první, čemuž po spasení toužící ovečky učí, jest: Pochválen buď Ježíš Kristus. A protož se sv. Bernardem prozpěvujme:

Ježíše všickni vyzvějte
a Jej o lásku žádejte:
hledejte Jej co statek svůj,
hledání lásku rozmnožuj.

Onť laskavý je panovník,
buď Jemu porůzdy vroucí dík;
člověče, k Němu lásku vzbud',
za lásku láska dána buď. Amen.

Blahoslavenec Ondřej Bobola.

Ondřej Bobola, mučenník Církve sv., r. 1853 vyhlášený za blahoslaveného, pochází ze staré šlechtické rodiny české, která v dvanáctém století usadila se v Polsku. Z rodiny této pošlo mnoho slavných mužův, kteří se zásluhami o vlast jak u vojště tak i v úřadech proslavili. Udatnost a nábožnost byly povždy jako rodinné dědictví v domě „Bobola“.

Ondřej Bobola (narodiv se roku 1592) nabyt od svých nábožných rodičův pravého křesťanského vychování, a nevšedními schopnostmi ducha záhy již v srdci jejich vzbudil tu sladkou naději, že jím nová sláva nabude rodina jejich. Nevinností a nábožností moha jinošstvu sloužiti za vzor, prospíval tak značně v učení, že v 18. roce se octnul na rozcestí, kdež mu voliti bylo stav a povolání budoucí. Ondřej Bobola nebyl na rozpacích, k čemu by se měl obrátiti; srdce jeho bylo dávno zatoužilo po Bohu. Nábožní rodičové nekladli mu v svatém úmyslu jeho nižádných překážek, a tak devatenáctiletý jinoch vstoupil do řádu tovaryšstva Ježíšova ve Vilně. Odbyv příkladně noviciát a ukončiv studia, po svém vysvěcení na kněžství ustanoven jest za kazatele při chrámu Páně sv. Kazimíra ve Vilně. Vznešený tento úřad kazatelský pěstoval s takou horlivostí a láskou, že lidé jej za svatého počali pokládati. A Bůh žehnal jeho úsilí. Učinkováním jeho na kazatelně, ve zpovědnici, u nemocných, získáno mnoho duší Bohu a nebi.

R. 1625, 1630 a 1633, když mor strašně zuřil, apoštolský kněz Ond. Bobola všechny síly těla i duše své obětoval ubohým nemocným, tak že se stal zázrakem kněžské horlivosti, obětovnosti a lásky k bližnímu, spočívající na lásce k Bohu a Spasiteli svému. Tím se stal hodným větších ještě obětí a slavnější koruny, koruny mučednické, jak hned vyložíme.

Apoštolský kněz, jakovým byl Ondřej Bobola, pracoval co kazatel netoliko v městě, nýbrž s obzvláštní láskou na misiích mezi lidem. Když byl mnohá leta strávil na misiích, poskytl mu Pán, po čem tak vřele toužil od mladosti. Na Rusi vypukly nepokoje. Rozkolníci povstavše, zavraždili arcibiskupa, bořili kláštery, pronásledovali katolíky, zláště kněžstvo, a mezi těmi nejvíce Jesuity. Přes 40 padlo jich za obět. Největšími mukami ale zprovozen jest ze světa nejznamenitější z nich — Ondřej Bobola. — Rozlícení kozáci věděli, jakou duchovní mocí vládne Ondřej, a tudíž pídili se po něm. Dozvěděvše se, že se zdržuje ve vsi Poradylna blíž města Janova, chy-

tili a zpoutali jej modlicího se: „Bože, staniž se vůle tvá!“ Jeden kozák mu dvě tak silné rány zasadil, že sluha Boží ihned klesl na zemi. Po té mučitelé přivázali jej k stromu a bičovali ho s neslychanou vzteklostí. Napotom vlekli jej za provaz na krku po celou hodinu do města Janova. Setník kozácký snažil se Bobolu odvrátiti od víry svaté; tento však neohroženě vyznával, že jest katolíkem s tělem a s duší, že jest knězem, hotovým pro víru podstoupiti všechna utrpení i smrt. Tím více rozlítil se divý kozák a jal se palašem bít a sekati do něho. — A tu jaké divadlo! Bobola v krvi své leže na zemi, a oči svých obraceje k nebi, modlí se za své nepřátele a katany. Vztekli rozkolníci tohoto pohledu svatého kněze nemohouce snést, dykou vypíchli mu jedno oko. To vše dělo se na veřejné ulici. Na to jej zavlekli do dvora, svlekli mu šaty a pochodněmi pálili ho na prsou a ledvích. Na hlavu mu dali trnovou korunu, a stahovali hlavu jeho tak, že lebka div se neroztříštila. A když pak je mučedník napomínal, aby pamatovali na spasení duše, počali ještě hůř zuřiti, odréli mu kůži ze zad i ze čtyř jeho posvěcených prstů kněžských, a tloukli jej v lice, až mu vytrískali zuby. K tomu konečně píchali jej za nehty a pak posypali ječnými plevami. — V mukách těchto volal často nejsvětější jmena Ježíš a Marie, a „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.“ — Kozáci však, by nemohl mluvit, vyřízli mu jazyk, uřezali mu nos a pysky, a pak vyhodili jej ven na cestu. Tu přiskočil setník, a neráznou ranou ukončil bolesti a život mučeníka Božího dne 16. Máje 1657.

Rozlícení ukrutníci, jak mile uzřeli kněze, an jest mrtev, strachem nevyšlovitelným uchvácení uprehli; katolíci pak pohrůžili tělo svaté v městě Pinsku, kdež Bobola poslední leta svatou horlivostí Bohu sloužil. Lid nábožný počal jej hned ctíti co svatého a vzývati v ouzkostech. Tělo jeho spočívalo šedesate roků v zemi, a když po tolika letech hrob jeho byl otevřen, byly šaty ovšem shnilé, a jiná vůkolní těla též zpráchnivělá, jeho tělo však shledáno celé, neporušené, ohebné, se všemi ranami, které byl utrpěl. Tuto neporušenost těla mučednickova papež Řehoř VIII. prohlásil za *zázrak*, smrt pak jeho dne 9. Unora 1755 papežem Benediktem XIV. uznána jest za *smrt mučednickou*.

Jelikož čtyry *zázraky* dokázány byly, prohlásil veřejně a slavně nynější sv. Otec Pius IX. dne 24. Června 1853 v chrámu Lateranském P. Ondřeje Bobolu za „*blahoslaveného*“, a svátek čili památku jeho na den 23. Máje ustanovil. P. H. . . .

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

Já vrátil kapucínovi mlčky list a on tolikéž mlčky uložil jej do breviáře. — Podivný cit mne dojal: znamenal pak jsem, že i řeholník nemálo byl pohnut. Za chvílku ale sebrav se vece: „A není-li pravda, že to byla smrt svěťice? — Já když jsem list tento obdržel, nebyl jsem s to, abych ho celý přečetl. Zvěděl, že umřela Sofie, mněl jsem, že mi nelze déle již zůstat na světě. Pozbyv jmění a dobrého jména, strápený tolikými nesnázemi, a nemaje na světě jediné té bytosti, která půvabu dodávala životu, nechtěl jsem již déle zůstat na světě. Všecek zoufalý chtěl jsem si již kulkou prohnati hlavu. S takovou myšlénkou zavřel jsem se do komnaty a ještě jednou připomínal jsem si minulá leta svého života. Náhodou komnata, v kteréžto jsem se chtěl rozžehnat s životem, byla právě ta, v které se matka moje posléze modlila za mne, hynouc v plamenu. Tato upomínka vytrhla mne z osudného víru zoufalých myšlének. Z ruky vypadlo mi psaní o smrti drahé Sofie — vypadl tudíž i křížek, jež mi svěťice ta poslala na památku. Já drahý ten dar zdvihl, políbil a mrákoty zoufalých myšlének roztrhly se; — matka — milenka, právě svěťice, jako dvě hvězdy zastkvěly se nade mnou. Bůh se smíloval — já klekl a jal jsem se modliti. Modlitba byla mi skutečným darem Božím. Nikdy dříve nevzdychal jsem tak zkroušeně k Bohu, nikdy neprosil jsem tak vroucně za pomoc a potěchu ve svém zármutku. Já cítil, jak jsem nehodný: avšak doufal jsem, že se za mne přimlouvají u Boha matka i Sofie. I modlil jsem se dlouho, Modlitbou mi odlehlo, modlitbou srdce mé zotavilo se a duše má se pozdvihla. Já dočetl list o smrti drahé nebožky, a list ten stal se mi klenotem. Já byl smutný, velice smutný, ale smutek pobádal mne, abych tím důvěrněji měl se k Bohu, a oči zalité slzami obracel k Stvořiteli tam, kde matka s Sofi přimlouvaly se za mne.

Po té dal jsem se do práce na svém hospodářství. Než bez peněz, bez úvěrku, bez přátel, mnoho-li mohl jsem zmoci? —

A Vraněvský chtěje mne zničiti, uzavíral přede mnou všechny cesty a byl by mne zničil, kdyby soudy u nás nechodily zdlouhavým krokem. Tak ale věci se vlekly, a já vždy ještě seděl na své vísce, kterou mi prodati chtěli. Že mi bylo těсно i děсно, úzko i těžko, snadno se domyslíte.

Za těch trapných časův přijel ke mně Žid Mošek, jednatel celé krajiny. Dotčený Žid před lety již měl u mne zamluvené obilí a vodku. Ano, Žid složil na ně též něco peněz, ale co na plat? Rok po roce musil čekati, poněvadž se musilo prodávati za hotové, aby se jinde poněkud aspoň ústa zacpala věřitelům.

„Jak se máš, Mošku?“ oslovil jsem Žida přicházejícího ke mně.

„Klaním se urozenému pánu,“ odvětil pokorně Mošek.

„Sedni si, sedni!“ — I podal jsem stoli. Nebo když dlužník buď nechce bud nemůže zaplatit Židu, tož z většího dílu nahraňuje mu zdvořilostí. — „Oč žes přijel pro obilí, pro vodku. Ale milý Mošku, váš moudrý Šalamoun zajisté nenapije se z prázdného žbátku.“

„Nu, pro vodku anebo ne pro vodku. Jak pán bude mít, to já vím, že mi dá.“

„Ale můj milý, tos jistotně vtělenou trpělivostí, chceš-li sečkati, až já budu mít. Mimo všechno úsilí, nevidím způsobu, jak bych mohl zachovati své statky.“

„Nu, a co to? Což není pán mladý, pán hezký? Nač sedí pán doma? Ej, kdyby pán jel sem, jel tam, to by se pán oženil.“

„Boj se Boha, Mošku! Kdo vdá bohatou dceru nuzari?“

„Aj, vej miř! — Na, co mluvit takové věci? Však pán šlechtic. Kdyby pán byl doktor aneb profesor aneb nějaký úředník financí, nu to co jiného. Ale pán buď si s holýma rukama, to předce jen pán. Anebo bylo by to u pána poprvé? Co? — A pan Lachmanský oženil se s dcerkou Škatulského, ač se tam ucházel doktor i mladý i bohatý. A pan Dlužecký oženil se s paní Majetnickou: nu, a co? Že stará, hrbatá, slepá — za to nyní pán. A pan Ubožecký má krásnou bohatou ženu a byl taky holý, že neměl ani střechy. Pán sedí na vlast-

ním sídle, ve své dědině. Co škodí, že ves zadlužená? To všechno — pán sedí na svém. — A pan Nuzina....“

„I dej mi pokoj s těmi pány. — Já abych se snad prodal staré babě....“

„Nu, a mladé?“

„Mladá, bohatá nebude chtít mne.“

„Zy ste! A proč by nechtěla? Však ona bude chtít.“

„To se ožením!“ — odsekl jsem mu s žertem, chtěje zbavit se námluv.

„A ráčí urozený pán znáti pana Styrtovského?“

„Znám. Ale dávno již neviděl jsem se s ním. Byl jsem u něho jednou s nebožtíkem otcem, když jsem se ubíral do škol.“

„Nu — ale on pána zná dobře.“

„To snad mého otce; nebo s ním chodil do škol. Mne viděl všeho všudy jen jednou.“

„Co to, že jednou? — On pána zná — on jest Váš velký přítel.“

„Ale co mi z toho přátelství?“

„Nu — a jak to co? Pan Styrtovský má deeru — dobrou, tuze dobrou osůbku. Ona trochu — jak to mám říci? — trochu napadá na nohu, ale ona je velmi bohatá.“

„Jak vidím, Mošku, tys přijel, žádaje, oženit mne s bohatou, abys přišel k svému. Ale ten kousek se ti nepovede.“

„Povede se — nepovede se! — Ale zkusiti neškodí.“

„Jeti dvanácte mil, a to pro chromou nevěstu — a to ještě na nejisto! — Kam bych to poděl hlavu?“

„Herste! — Co to na nejisto? On veliký přítel pána. A vždy se mne dotazuje: Mošku, a pan Alexandr jest zdrav? A proč se nežení? A proč si nezajede časem také k nám? Ano, on tak — ohledně toho — jako z daleka také říkal.“

„Aj! To tedy již máte navlíknuté.“

„Nu — a bylo by to zlé? — V celé zemi nenajde pán lepší ženy. Aj, ona tak tichá, tuze tichounká.“

„A ty bys mne chtěl oženit s něnou?“

„Uchovej Báh! Ona mluví, krásně mluví. Aj vej! Ale ona panna tak dobrá, bohatá. Nechat se pán přesvědčí a jede.“

„Dobře, dobře, pojedu,“ — řekl jsem, jen abych se Žida zbavil. Žid mne dlouho

mučil. Posléze ale maje slovo, že pojedu, a přípověď, že mu, ožením-li se, zaplatím, šel po svých.

Celá ta rozprávka s Židem nemálo mne bavila. Jednak nebyl to pouhý žertík. Po prvé zpomenul jsem si, že má osoba, že mé holé šlechtické jméno mohou mi pomoci z nouze, které bylo se mi děsiti. A ta myšlénka každým dnem tím větší nabývala síly, čím více se již schylovala k tomu, že mi věřitelové odejmou dědičnou ves. Ztráta jmění vždy bývá těžkou pohromou. Já uvyklý na toliké výhody a neuvyklý, neschopný k nijaké práci, kterou bych si dovedl vydělati na kousek chleba, nesměl jsem bez veliké úzkosti pomysleti na příští svůj život, kdež nouze leckdes pod cizí střechou a potupa čekaly na mne. A mimo to bylo mi hrozno, že se budu museti s holýma rukama stěhovati z domu, v kterém přebývali od věkův moji předkové; že mi odejmou vesnici, kdež bylo tolik drabých a milých srdeí mému upomínek, jež byla hnizden našeho domu. — I jal jsem se v myšlénkách hledati nevěstu v bližším okolí.

Že tu na blízku nic nebylo, což by se hodilo pro mne: po delším váhání odhodlal jsem se konečně, že navštívím pana Styrtovského, abych se přesvědčil na své oči, jak to tam vypadá. V okresním městečku, ležícím blízko visky pana Styrtovského, měl jsem nehrubě důležité jednání a byl bych je snadno mohl vyřídití někým jiným. Za těch okolností bylo mi zámínkou, abych zajeda si v onu stranu, navštívil starého tovaryše nebožtíka otce mého.

Několik dní na to byl jsem již v městečku, a sice přede vším s návštěvou u pana soudce, na pohled proto, abych si pojistil u něho přízeň v mé záležitosti. Odbyv tuto návštěvu, jel pak jsem do blízké visky pana Styrtovského, který mne uvítal s celou starodávnou hostinností a upřímností.

(Pokračování.)

Zlatá zrnka.

Trpělivost jest, ježto nás milé činí i zachovává Bohu. Sv. Cyprian.

Tehdy jsme opravdu věrnými, když plníme skutky, což jsme připověděli slovy. Sv. Řehoř.

Česká národnost a evangelická Církev.

(Pokračování.)

Porozhlédše se již na rozličných stranách v oboru české literatury XVI. a XVII. věku, nenalezli jsme příčiny, abychom polhlázení mohli s obzvláštní jakousi chloubou na duchovní život předkův našich.*) Bezděky připadají nám tu slova proroka: „Rozmnožil jsi, Pane, národ, ale nerozmnožil's veselí“. Ano, kdybychom neznali jistých okolností, poněkud stydět bychom se musili, vědouce, že za naší paměti lidé nazývali dobu onu „zlatým věkem literatury.“ Avšak dosti již o literatuře! Nelze-li nám za příčinou literatury nazývat nejslavnější dobou národa našeho věk onen, za něhož vládli v Čechách protestanti, tož snad místné příčiny k tomu najdeme v oboru činů politických. — Nuže, vizme!

Pravili jsme již, kterým časem počalo protestantství usazovati a rozšiřovati se ve vlasti naší. Luther našel v Čechách půdu připravenou, a učení, či at lépe dím, nekázeň jeho na mnoze více se líbila, než přísná kázeň sborův jednoty bratrské. Přirozeným během však dělo se, že již za Maximiliana II. a Rudolfa II. v Čechách i na Moravě panovalo protestantstvo. I tážeme se, které veliké činy podnikli a vykonali předkové naši za oněch časův? — Kterými věhlasnými činy, buď si na bojišti aneb v politice, za onoho věku dovedli toho otcové naši, aby na české království Evropa byla musila hleděti s úctou, a my, potomkové jejich, v dějinách řečených časův nalezali podnět, v blahém záchvitu, s chloubou poukazovati na díla důstojná oslavy? Známe, že válečná činnost nesla se za onoho času vždy na východ do Uher proti ukrut-

nému nepříteli křesťanstva, Turku; víme, že nejedno bojiště v Uhřích skropeno, zalito jest krví Čechův a Moravanův; ano, honosíme se tím, že kdyby nebylo Čechův a Moravanův na půlnoci, a Chorvatův na jihu, Turek byl by bez pochyby koně své napájel v Rýnu, jak je napájel v Dunaji: českými a moravskými, chorvatskými a polskými prsy postavila se mu hráz. A to tuším není malou zásluhou. Než možná protestantům honositi se touto zásluhou? A zdaž to nebyli protestantští pánové v Uhřích, kteří otvírali brány a usnadňovali Turkům útoky na křesťanské krajiny? Nebyl-li to Luther, jemuž více bylo činiti o zničení papeže, jak o zahnání Turkův? A pokud Čechové, otcové naši, nedadouce se mýlití nikým, zásluh nemalých dobyli sobě na bojištích tureckých v Uhřích, jest věru otázka, zdaž nemá k té slávě válečné většího práva menšina katolická, než většina protestantská. — Ale pusťme i to! Probírajíce věci do podrobná, kdo ví, zdaliž bychom nemusili ještě i tu za ledacos habiti se. — Kdo nám chce rozuměti, všimni si té oné předmluvy Veleislavinovy o výpravách válečných proti Turku, a připomeň si, že druhdy ovšem i *dary* a *penězi* musili králové naši v Konstantinopoli mír kupovati krajinám a vlastem. Takové časy, kde se nepřítel na několik let poutá smlouvami, koupenými zlatem a nikoli vynucenými mečem, to nejsou časové slávy, ale ponížení. A tážete se, *proč to a čím to?* — Snadno by se vám dokázalo, kterak i tu roztržky náboženské nejen v Uhřích a v Němcích, nébrž i u nás onen oslavovaný protestantismus pomáhal ku vzrostu moci turecké. — Ale jak praveno, dosti o tom.

Budeme snad šťastnější na jiné straně. Protestantské panstvo české, na čas poodloživši britký meč, během XVI. a XVII. století zjednálo snad českému jmenu největší slávu rozumem politickým. — Vizme jejich činy!

Během XVI. a počátkem XVII. věku, pokud se nezměníme, stavové pod obojí, či at lépe díme, panstvo, rytířstvo a měšťanstvo protestantské v Čechách třikrát pozdvihlo se valně, podniklo věci rozhodné v dějinách vlasti naší. Dotčené vážné podniky protestantských stavův značí se v letopisech za Ferdinanda I. r. 1547 — za Rudolfa II. r. 1609 a za Matiaše I. 1618. I tážeme se, mnoho-li prospěchu, moci, blahobytu a slávy dostalo se zemi a národu našemu následkem řečených politických činův, jimiž v popředí leskli se stavové nekatoličtí království českého? —

Vizme, jak a co se dělo za Ferdinanda I. r. 1547.

*) První, kdož u nás ovšem s velikou šetrností poukázal na pravou cenu literatury věku „zlatým“ přezděného, byl pravý odchovanec Platonových milostnic, náš nesmrtelný *Josef Jungmann*. Píseť mimo jiné takto: „Druhá epocha literatury ráz jazyka až dosud trávající ustanovila, a zvláště poslední její polovice, obyčejně zlatým věkem zvaná, znamenitá jest plody rozličnými na poli historickém, lékařském a právnickém a zvláště bohomiľveckém; ale básnictví její co do krásy na starším věkem zůstalo. Mimo to tma pověrečnosti, hádactví, astrologie, alchémie celou tehdejší Evropu kryjící, na plodech literatury naší tehdejší rovně leží. Jiný k dokonalosti klassické nedostatek literatury z té epochy nese ten, že pouze prostonárodní jest... Tu vadu všecky literatury evropské za onen čas více méně nesly. Má-li tedy česká literatura s jinými evropskými na spravedlivou váhu položena býti, nejinak to státi se může než do oněch dob, t. j. do XVII. století; a tu smele říci můžeme, že tehdejší naše literatura, ačkoli v celku svém pravě klassičností nedosáhla, přece chvalitebné místo mezi sokyněmi svými zasluhovala, a co do čistoty jazyka, mnohé jiné přesahovala.“ — *J. Jungm. Sebrané Spisy I. str. 183.*

Ferdinand I., roku 1528 zvolený král český, záhy shledal, kterak obmezena jest moc jeho výsadami, právy a svobodami stavův tohoto království. I nedivíme se, že stál o rozšíření moci panovnické, a tudíž s všelikým důrazem hleděl užití práv, kteráž mu příslušela, příhod, které se mu naskytly. A kdo mu podal příležitost, že r. 1547 na hrozném, krvavém sněmu Pražském mohl netoliko na hrdle a statech trestati, nýbrž i výsady a svobody bráti obcím a městům? — Máme-li dáti odpověď, odpovídáme: „Nekatoličtí stavové, kteřížto na pohled z potřeby králi odeprve žádané pomoci, o své ujmě sněmovali, vojsko sbírali, do pole vypravili, s nepřítelem krále svého smluvy učinili, slovem, vydali se v odboj skutečný. Činiliť to, pokud jim možná věřiti na slovo, „činili to, jako praví svobod království tohoto a obecného dobrého milovníci; povstali proti rozkazu JM. krále svého, kterýžto vyšel jest na veliké a znamenité ublížení privilegií, práv, svobod a dobrých zvyklostí království tohoto českého a všech obyvatelův téhož království. Olražující pak se a „spravedlivý odpor činíce proti řečenému rozkazu a škodám, mohoucím odtud pojiti, slibovali si, že chtějí do své nejvyšší možnosti za sebe i za své budoucí podle sebe státi i dostáti a sebe žádným vymyšleným způsobem v ničemž a nikterak neopouštěti proti každému, kdožkoli by za takovou příčinou buď nám všem společně, osobě aneb osobám všelikého stavu a povolání jakýmž pak koli způsobem ubližovati chtěl a škoditi.“*) — Ano, k tomu konei sebráno a do pole vypraveno jest vojsko, ustanoven jest za hejtmána Pflug z Rabšteina, učiněny zápisy atd. — A jak se zachovali páni zápisníci po takých sněženích a zápisech? Krále, jenž velel, aby rozpuštěno bylo vojsko, arci neuposlechli, osvědčující, že lid vypravili do pole toliko pro ochranu své vlasti. — I kterak postarali se o tu ochranu? Na hranicích českých stál vrchní vůdce vojska stavovského, Pflug z Rabšteina, jenž prosil, aby spěšnou pomocí opuštěn nebyl. A mnoho-li dostalo se mu této pomoci? Páni scházeli a strojili se, radili a smlouvali se: k rozhodným činům, jež by svědčily o věhlasu a statečnosti politické, ovšem nedošlo. Smluviliť se sice s knížetem Hanušem Saským, k vzájemným zavazujícím se službám. Pokud ale smlouvy ty byly ku prospěchu země české a jevila se jim statečnost a opatrnost politická: to již dávno rozhodlo se dějinami. A jak se zachovali řečení stavové, když došli do Prahy

žalostné noviny o bitvě u Milberku, kdež spojence jejich Hanuš Saský na hlavu jest poražen d. 24. Dubna? — Poslové jich přáli J. M. králi svému milostivému štěstí k dobytému vítězství! Jak se zachovali, když v krátkce na to Ferdinand I. s vojskem svým položil se u Litoměřic? K rozkazu královu počali se do Litoměřic sjížděti a přihlašovati páni, rytíři i vládykové, jenž byli početi své přivěsili k zápisům; jsouce nemálo povděční, že jim otevřeno bránku, jižto lze bylo vyniknouti z nesnází. Pražané vidouce, co jim hrozí, obrátili se tolikéž do Litoměřic, osvědčující, že nemínili a nemíní k J. M. královské státi jináče, než jak a pokud na věrné poddané náleží. — A ubozí ti Pražané, když král rozhněvaný příjev do Prahy s vojskem znamenitým, kázal osaditi brány, hradby a vršiny okolo Prahy a nař. Prahou, kolik mnedle pomocí a přimluvy nalezli na dvoře královském, aneb i u panstva, rytířstva, měst, jenž byli na krátkce před tím sněžení společně učinili? — Prispěloť sice do města na pomoc něco sedlského lidu z okolí: jinak ale známo, tuším, co se stalo. Praha, opuštěná ode všech, vzdáti se musila na milost a nemilost; musila vydati všecky výsady a svobody městské, všecku střelbu se vším příslušenstvím, všecky ručnice a zbroje, musila postoupiti králi všecky své statky a zápisy atd. — Co jinak se dělo, o tom již raději pomlčíme. Litujem, že král Ferdinand I. tak přísně a tvrdě pokutoval provinilec; litujem, že následkem žalostných těchto věcí Praha, českých měst máti a kněžna, ponížena jest ve svém potření, a hrad Pražský zbrocen jest krví stínaných pánův českých. — Než kdo vzbudil králův hněv? Kdo zůstavil Prahu bez obrany a kdo vydal ji v moc rozhněvaného krále? Kdo dal králi, vítězi bez boje, ku kterémuž byl prvé vyzýval, kdo, pravím, dal mu do rukou meč krvavě spravedlnosti, ježto káli v dějinách českých památku Ferdinanda I.? — Na to na všecko máme jen jednu odpověď: — „Většina českého národu — ježto se priznávala více méně zjevně — k učení německých protestantův.“ Štrojený odboj proti Ferdinandu I. byl jejím činem; ztenčení výsad, práv a svobod tohoto království byly pak následkem odboje tohoto, nechvalně začatého a mrze vedeného onou většinou na škodu národu, na ujmu svobodě, na zlehčení Prahy. Nediv se tedy nikdo, neračiz se tedy diviti ani p. Šubert, pokud pohlížejíce na dotčnou činnost oné většiny českého národa, priznávající se k protestantstvu za Ferdinanda I., nemůžeme přisvědčovati, ale ovšem odporovati musíme těm, kdož hlásají: vč-

) Příběhové Ferdinanda I. Díl I., str. 220.

kem slávy české byli časové, kdežto se Čechové většinou přiznávali k církvi evangelické.“ —

A dojdeme snad k lepším výsledkům, obrátíme-li zřetel k potomním časům za panování Maximiliana II. a Rudolfa II. ?

Vizme!

Maximilianem II. vzešla protestantům doba přízně na dvoře královském. Maximilian II. již za živnosti otce svého Ferdinanda protestantům dával na jevo, že chce „věrně držeti se evangelia“. — Volný přístup mívali u něho rozšiřovatelé protestantského učení, a oblíbeným kazatelem jeho byl protestant. Za panování takového krále nabývala nekatolická většina v české zemi vždy více svobody a moci. Kališníci ovšem rok po roce vždy více řídli, až pak posléze konsistoř pod obojí záležela z většího dílu z mužův, kteří hověli konfesí augspurské. Takovou měrou nebylo jinak lze, leč, že posléze možná bylo tak řečeným kališníkům odhoditi larvu a plášť, ježž nosili za Ferdinanda I., a vyznání svému zjednati úplnou svobodu v Čechách, na Moravě a ve všech zemích koruny české. Podářilof se jim to konečně za Rudolfa II., jenž po všelikých otáčkách posléze bezděky vydal jim tak řečený *list majestátní* r. 1609.

Vítězství, kteréhož po delším boji na sněmích konečně bez mála zjevným odbojem na králi svém vymohli čeští protestanti, nebylo ukončením boje, ale jen ubezpečením půdy, na kteréž většina hodlala potříti menšinu — evangelici, protestanti hodlali časem svým z české země vytisknouti katolíky. — I bylof by se jim to bez pochyby podařilo, kdyby r. 1620 osudnou bitvou na Bílé hoře nebyl Friedrich, první a poslední protestant na královském trůně českém, pozbyl moci své a koruny. —

A tu právě připadá nám zmíniti se o r. 1618, jenž jest rovněž tak, jak r. 1547 ovocem a výsledkem činnosti většiny protestantské v Čechách i na Moravě.

(Dokončení.)

Náhrobek Pešinovi.

Čcho jsme si přáli, stalo se. Za příčinou náhrobku, jakovýmž sluší vyznačiti hrob vysoce zasloužilého druhého otce Dědictví sv. Janského, sestavil se výbor, je muž v čele jest vys. důst. p. děkan stoličné kapitoly Dr. Mikuláš Tomek. Provolání, kterým řečený výbor vyzývá rodáky k čilemu účastenství v náležité, povinné věci té, do slova zní takto:

„Budou tomu brzy dvě leta, co věrný strážce Pražského domu sv. Víta, zakladatel a horlivý podporovatel zdejší jednoty k dostavení téhož

hlavního chrámu Páně, neunavený zpravce Svatojanského Dědictví, vůbec známý, vlídný jubil. kuž a kanovník strážce, *Václav Michael Pešina rytíř z Čechorodu*, od truchlících přátel a ctitelův svých byl jest k hrobu doprovázen. Když jsou rakev jeho v posvátnou zemi kladli, tázali se vespolek jednolhlasně pronášejíce přání srdce svého, jaký a kým by na hrobu zvěčného pomník měl postaven býti. Podobná otázka ozývala se z úst zbožných poutníků, kteřížto po nemuchých dnech po jeho pohřbu, podle obyčeje k hrobu sv. Jana z Nepomuku připutovali, a uslyšeše žalostnou zprávu o úmrtí svého staříckého, laskavého přítele, z chrámu Páně valem se brali na malostranské svaté pole, aby alespoň hrobku drahého miláčka spatřili a vroucí modlitbou a hojnými slzami svou věrnou lásku a vděčnou oddanost jemu osvědčili. A tatáž otázka opětuje se v srdcích a v ústech četných přátel jeho, kdykoliv se potkají u hrobu jeho, aneb pamětliví souce zvláštní jeho vlídnosti vespolek o něm — nezapomenutelném — rozmlouvají. —

On sám v závětu svém o náhrobku svém nic určitého neustanovil. Pílen slova Páně: že „blahoslavenější jest dáti nežli bráti,“ ještě krátce před nenadálým odchodem svým, obmyslel své přátele laskavými dárky překvapiti. Při důmyslné štedrosti a neustávající dobročinnosti své nemohl po sobě mnoho zanechat. Avšak i to, co zůstalo, na díle jednotě svatovítské, na díle nuzným a známým svým co poslední dárek své lásky odkázal, a takměř jako za živa tak i při smrti sám na sebe zapomněl.

Ku počtě četných zásluh jeho o Církev a vlast, chtěje naplniti zjevně pronesená přání četných jeho přátel a ctitelův, Jeho Eminenci nejdůstojnější pán, kardinál a arcibiskup náš, již předešlého roku k údům svatojanského Dědictví učinil vyzvání ohlášené v knize ku podělení účastníkův téhož dědictví na rok 1860, jehožto následkem k zbudování důstojného náhrobku zvěčnému od jednotlivých údův a osad až posud 147 zl. 81 kr. r. č. se u tehdejšího zpravce nadřečeného Dědictví sešlo. Ješto pak mimno to od několika přátel zesnulého znamenitě přispěvky k témuž účelu do samých rukou Jeho Emin. odevzdány jsou byly, tudíž k rychlejšímu vyřízení vyslovených přání Jeho Eminenci níže psaný sbor sestaviti a jemu další sbírku příspěvků a provedení obmyšleného náhrobku svěřiti kázal.

Představuje a poručuje se sbor tento velečtým přátelům a ctitelům zvěčného kanovníka strážného Pešiny, osměluje se především to ubezpečení pronésti, že bude jeho nejsnažnější péčí, aby vysokému a čestnému rozkazu tomuto dle vůle Jeho Eminence, jakož i dle přání laskavých podporovatelů podniknutí tohoto svědomitě a jak možná rychle zadost učinil.

Již tedy obračí se s důvěrou ke všem věrným a šlechtetným přátelům Pešinovým na blízku i vzdálí, aby jejich štedrou obětovností hrobka

zesnulého důstojně byla ozdobena, a slušný pomník věrného přátelství a nelíbené poctivosti nad rakví jeho byl vyzdvížen.

Laskavé příspěvky přijímají se od údů sboru, též i ve zdejší vys. důst. kn. arc. konsistoři a odvádějí se bez odkladu na příslušné místo k účelu svému. Sešlé pak příspěvky oznámí se čas po čase v Pražských novinách a po provedení celého díla uveřejní se v podrobnostech účty veškerého nákladu.

V Praze 21. Března 1861.

Mikuláš Tomek atd.

Bůh požehnej, a národ náš i tu dokaž, že umí vážit sobě mužův, kteřížto přispěli k zachování a zvelebení národu naší!

D o p i s y.

V Praze, dne 4. Května 1861.

[List přáteli „Blahověsta“ i jiným.]

Milý Příteli! Z listu Tvého poznal jsem Té co pilného čtenáře rozmanitých časopisů, a že dobré srdce máje nedíváš se na svět sklem učeným. Než pozor, aby se nezklamal! Kým byh Ti přisvědčiti mohl, an diš, že se naši evangelici přibližují k staré upřímné Matce své, k Církvi, kterouž otcové jejich opustili. Ovšem že konali smuteční slavnost za našeho v Pánu zesnulého národovce Václava Hanku; ovšem že stálo v „Pražských Novinách“ že na smrt nemoeného jejich p. superintendenta Filippiho zaopatřil *svátostmi umírajících* farář (evangelický), pravda že číslo 5 „Hlasů ze Siona“ mluví o „*vysvěceném*“ kandidatovi (helv. vyz.); než odpust, že opíraje se o jiné zprávy a zkušenosti nesrovnávám se s Tebou, jenž vidíš v první zprávě uznání prospěšnosti modlitby za mrtvé, a tudíž i uznání očistce, v druhé pak mimo zpověď a nejsv. Svátost oltářní též přijetí posledního pomazání, a v třetí svěcení kněžstva. Ano, bojím se, že přijímají pouhá jména, toliko názvy bez věci samé a podstaty, bojím se, že zprávy ty mají býti jen „*volavky*“ na ty naše. Myslím, žeby se proti výroku Tvému o „*requiem*“, o „*úctě svatých*“, jakž jejich slavnost v neděli po dni našich sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje jmenuješ, slavně protestovalo, jakož se mně stalo, když jsem v T. u večer poslouchaje hlas jejich zvonů, s radostí pravil: „Bohu díky! Tedy i tam se velebí tajemství našeho vykoupení, i tam hlásají zvony: „Angel Páně“ a „Zdravas Maria,“ i tam se zvoní klekání!“ — Nikoliv, dáno mi za odpověď. U nás zvoni se ráno k vstávání, v poledne k obědu, večer k večeri, anebo do práce a z práce! Stejně zvony, stejné zvonění a předce k tak nestejnému účelu. A tak i za našich dnů stejná

jména, stejné názvy a předce tak veliký rozdíl. Stejně zvony, ale naše starší jsou, a tak i starší jest prastará víra naše, Bohem samým daná pro všechny lidi a pro všechny věky. Než není třeba toho dokládati Tobě, Příteli! Chtěl jsem toliko říci, aby byl *opatrný* a pamětliv slov apoštola národů: „Budtež bedliví sebe, i všeho stáda, v němžto Duch svatý ustanovil vás biskupy, abyste zpravovali Církev Boží, kteréž dobyl svou krví. Já vím, že po mém odchodu — z vás samých povstanou muži, jenž budou mluvití převrácené věci, aby obrátili učeníky po sobě.“ (Sk. ap. XX, 28. 30.) S Bohem! — — F.

Z Ounčtic u Prahy dne 3. Května 1861.

[Zlatá svadba. — Kalich.]

Dne 2. Května, v den to sv. Sigmunda, patrona českého, byla osada Ounčtická svědkem nevidané u nás slavnosti. Zbožní manželé Václav a Kateřina Kejmarovi z Horoměřic slavili totiž památku svého zasnoubení před 50 lety, čili tak zvanou *zlatou svadbu*. V slavnostním průvodu v týž den do chrámu Páně v Ounčticích přivedeni, vykonali oba manželé nejprv sv. zpověď, načež — bylo po 10. hod. ranní — před oltářem hlavním, zasvěceným Marii Panně, poklekli. Po té zapěl důst. p. děkan Jos. Lemoch „Veni Sancte“, načež uchopil se slova a měl k oběma manželům dojmavou řeč, v nížto líčil utěšený mír a požehnání Boží, kteréž na svorných manželech spočívá, i napomínal všech okolo stojících, aby následující příkladu toho, jež právě spatřují, i oni lásku a svornost ve stavu manželském neporušenou zachovali. Oba jubilovaní manželé nyní před shromážděnými spoluosadníky děkovali nejprve Bohu za milost propůjčenou, načež i sobě vespolek za svornost a lásku manželskou, již oba věrně zachovali, vzdávali srdečné díky; při tom drželi oba jubilanti v rukou berly, ověněné zelením a na svrchu mající znamení sv. kříže. I upomenul je důst. p. děkan, aby pod praporem tímto — znamením sv. kříže — jako posud, i při sklonku života svého bojovali, jelikož toto znamení kříže je bezpečné do vlastní věčné doprovodu. I slíbili sobě oba obecnou věrnost až k smrti, načež uděleno jim církevní požehnání. Důst. p. děkan sloužil pak zpívanou mši sv., mezi kterouž jubilanti, hořící svíce v rukou držíce, přistoupili ke stolu Páně. Celá slavnost ukončena jest chvalozpěvem sv. Ambrože: „Te Deum laudamus“. Manželé tito i jinak slouží za vzor křesťanského života pro celou osadu; nebo den co den přicházejí do chrámu Páně a nábožností svou vzdělávají

mladší spoluosadníky. Za to celá osada ve čtvrtek dne 2. Května osvědčila, která si šlechtných lidí těch váží, nebo chrám Ounětický byl přeplněn zbožnými účastníky té slavnosti. Jubilanti mimo jiné i té radosti okusili, že se viděli obklíčeny věčnými dítkami, vnuky, ba i pravnuky. Vlastní pak syn jejich, zámožný teď měšťan Videnšský, na památku slavnosti té daroval krásný pozlacený kalich farnímu chrámu v Ouněticích. Nejstarší pamětníci byli toliko *jednou* svědky podobné slavnosti na zdejší osadě. F. K.

Od Řípu dne 1. Května 1861.

[Ze života pro život.]

Dne 25. Ledna minulého roku šel jsem k jistě nemocné do V. d. Povětrnost byla příjemná jako na jaře.

Na této cestě musel jsem jíti skrze ves St. v. Před ní měla mne potkati nějaká ženská. Asi na 20 krokův přede mnou vystoupila náhle z vozové cesty přes strouhu na pěšinku na příkopě, zaobalila se do sukně a úprkem utíkala po příkopě okolo mne. Co z toho. To mne nepřekvapilo; nežádám, aby někdo smekl nebo klekl, zvláště je-li to proti jeho přesvědčení — ale to mohu žádat, aby 40letá žena šla zdvořile po cestě. Než ona, sotva že přešla, dala se do takového hlasitého houkání a výskání, jako na lesích, tak že jsem již pochybovati počal o jejím zdravém rozumu. I zastaviv se poslouchám mlčky. Ona poodešla několik kroků, pořád houkaje, pak sešla opět na cestu, rozbalila se a hnala dále. A já šel v pokoji s Pánem Bohem přes St. do V. k nemocné.

Potěšiv a posilniv nemocnou Tělem Páně navracel jsem se domů a na cestě ptám se ministranta, jenž mne tam doprovázel, zdali si všimnul té ženské a zná-li ji. „Ovšem že znám. Je to Š. ze St., ona byla taky katoličkou, nedávno ale odpadla.“ — „Její chlapec tedy chodí na opakovací hodinu?“ — „Ano, ale k sv. zpovědi už nechodí.“ Poznal jsem v tom nečasnou horlivost! Tím snad chtěla mně dáti na vědomí, že ona poznala pravou cestu — a my že ještě v tom bludu vězíme, že jsme nešťastní zaslepení, kteříž na rumech čistého evangelia „Bábel vystavěli podvodu!“ Či bylo to snad hryzení svědomí? m

Z Říma dne 18. Dubna.

Josef Sokolský, arcibiskup a apoštolský vikář bulharský, opustil Řím za několik dní s druhy svými, ubíraje se rovnou cestou do Carihradu. Včera byl na mši, již sv. Otec sloužil v své soukromé kapli

na úmysl jeho a za Bulhary. Přijetí, jaké hož se jimi ve Vatikáně i v Římě dostalo, hluboce dojala mysl arcibiskupa i deputace. Arcibiskup, s nímž jsem se dobře smluviti mohl pomocí jazyka rusinského, bulharskému nemálo blízkého, vyslovil se mi o velkém nadšení, jakým ho naplnil Řím a nade vše sv. Otec. „Jaká to andělská dobrota,“ pravil, „jaký to rozdíl — on a patriarcha Carihradský! To muž svatý, svatý! Když jsem k němu po prvé přišel, nemohli jsme se oba slzi zdržeti; já jsem plakal a on také — a rozuměli jsme si dokonale.“ Při těch slovech šedivému starci vystoupily slzy do očí, i svěřil se mi prostodůšně, klyby nebylo ohromného díla, jaké naň ve vlasti čeká, že by chtěl až do smrti u Pia IX. zůstatí a ani na krok se od něho nevzdalovati. Po té mi vypravoval o pronásledováních se strany Řekův, jakož i o pletichách vlády ruské. Kdykoli slovo *car* vyslovil, pojal jej vždy strach nevyslovný. *Car* znamená Bulharům, vracejícím se do lůna Církve, ono schisma nenáviděné neméně než patriarcha řecký, a samo připomenutí jeho již na ně účinkuje jako věst o morové ráně.

Než navzdor tomu všemu má arcibiskup naději, že v brzce všickni Bulhaři, totiž, jak pravil, sedm milionův lidu, k unii přistoupí. Následkem toho, že Vysoká Porta zamítla žádost o osobní patriarchát, jsou Bulhaři přinuceni buď poddati se tyranskému patriarchu řeckému na novo, anebo uznati papeže. Porta konečně poznala, že onen patriarchát, tak úsilně doporučený knížetem *Labanovem*, nic jiného není než osídlo nastrojené Ruskem, a tudíž rozhodně proti němu vystoupila, uznávajíc naproti tomu úředně unii Bulharův s římskou Církví. Stařec radoval se velice kroku tomuto, a povídal, že obdržel již od sultána firman v té příčině. „Bezpečení se strany Porty a přídín od sv. Otce mocí nejrozsáhlejší, chopím se ihned díla,“ doložil s zápalem právě mladickým — „I vyšlu na všechny strany missionáře — těch nyní přede vším potřebí jest, aby byl lid poučen a osvícen.“

Arcibiskup a jeho tovaryšové pospíchají domů na řecké velikonoce; nemohou se v žádném přístavu řeckém zastaviti, „neboť by nás — prý — Řekové hned zabili.“ Svěřil jsem se mu, že se obávám, aby po jich návratu schismaticové v nenávisti své nějakého násilí se nedopustili na jich hrdla a životy. „Bůh s námi,“ odvětil arcibiskup. „Mám také *kavasy* od sultána propůjčené nejen k mé, ale i ostatních katolíkův ochraně.“ V deputaci jsou též Dragan Zankov, redaktor novin „Blga-

ria“, a Jirí Mirkovič, lékař z Čaríhradu, kteřížto oba nemálo se přičinili k návratu svých rodákův do Církve katolické. Oba za zásluhy tyto ozdobeni jsou od papeže řádem Pioým. Mluví dobře francouzsky, Oba jsou rovněž jako arcibiskup celi u vytržení v Římě.

Bulhaři jsou neustále navštěvováni od kardinálův, prelátův a vznešených osob světských i duchovních. Sv. Otec chtěl jim dáti ostatky sv. Cyrilla, jich apoštola, jehož tělo odpočívalo v kostele sv. Klementa v Kolosseu. Chrám ten spustošilo vojsko francouzské před desíti lety; když pak nyní jali se hledat těla sv. Cyrilla, všecko usilování bylo marné. Pověst praví, že bylo uloženo v oltáři sv. Dominika, v tom právě, ježž Francouzové zničili. Zdá se tedy, že ostatky přišly v zkázu. Však svědectví kardinála Baronia, jakož i jiné věrohodné sledy zůstávají ještě nějakou naději, že drahocenní oui ostatkové přece nalezení budou. Jsou ještě místa v dlažbě kostelní dosud neprohlédnutá; může být, že tělo slovanského apoštola řeholníky zachráněné někde pod ní se ukrývá. Arcibiskup a tovaryšové jeho mají pevnou naději, že se relikvie najdou a že kosti sv. Cyrilla, co zástava jich spojení se stolicí apoštolskou, co palladium jich vlasti, vrátí se po tisíci letech do Bulharska, smířeného s Bohem i s nástupcem Mikulášem I., zákonodárcem bulharské církve. Pan Zankov pravil mi, že rodáci očekávají s vroucí netrpělivostí jich návrat z Říma a že patriarcha řecký proklíná je a schisma skřípe zuby. On sám prý vypíše pouť svou v časopise „Blgarii“, v Čaríhradě dvakrát za týden vycházejícím. (Z Krakovského „Času.“)

Kronika.

Z Prahy. V nepřítomnosti J. Em., nejduš. pana kardinála knížete-arcibiskupa, jenž za příčinou říšské rady do Vídně se odebral, bude o letošních svátcích svatodušních svátost birmování udělovati J. M. světící pan biskup, a sice v sobotu dne 18. Května o 10 hod. u sv. Klementa na Starém městě výhradně študující mládeži, ostatním pak birmovancům v chrámu Páně u sv. Mikoláše na Malé straně v sobotu dne 18. a v neděli svatodušní dne 19. Května o 4. hod. odpoledne, v pondělí pak a v úterý dne 20. a 21. ráno v 10 a odpoledne ve 4 hodiny.

— Ačkoli povětrnost přízniva není, shromažďují se přece k májové pobožnosti každého dne valné zástupy. Zvláště naplněn bývá chrám sv. Klementa, kdež o 7. hod. večerní vykládají „pozdravení

angelské“ v jazyku českém kněží: Borový, Havránek, Hrádek, Laurin, Smolik, Srdínko, Štule, Terš. — U sv. Voršuly mívají v 6. hod. rozjímání německé kněží: Ambrož, Jaeger, Hanika, Havránek, Pitschmann, Reinwarth, Redemtoristé z Karlova a 4 alumnové k. arc. semináře.*) U anglických panen na Malé straně koná se letos též májová pobožnost jazykem německým. První slavné požehnání měl u sv. Klementa J. M. světící pan biskup a u sv. Voršuly v. duš. p. prelat Strahovský Zeidler. K oslavení počátku májové pobožnosti u sv. Klementa přispěli zase študující našeho akad. gymnasia, kteříž svíce držíce J. M. p. biskupa uvítali a mezi kázáním a požehnáním u ozdobeného oltáře takorba na čestné stráž stáli. K nemalé radosti pracujícího lidu jest i letos po celý máj u sv. Klementa mše sv. již o 5. hodině ranní.

— K farním zkouškám dne 2. 3. a 4. t. m. dostavilo se z arcidiěcese 24 kněží.

— *Z Budějovic.* Nejduš. p. biskup Jan Valerian prohlásil všechny pp. vikáře za skutečné rady své bisk. konsistoře a oprávnil je, že mohou v sezeních konsistorních přítomni býti a hlasovati. Dále zapověděl modlitební knížku: „Pravá, spravedlivá, velká duchovní stráž“ z původního jazyka od J. A. K. Hanla nově vzdělaná a opravená. Vyšla v Praze 1849 u Jana Spurného. Obsahuje pověrečné modlitby, zažehnávání a zařikání, podobajíc se známým Berlinkám.

Z Vídně. Den narození sv. Otce Pia IX. (13. Května) budeme slaviti slavnými službami Božími. Pius IX. narodil se l. P. 1792, nastoupí tedy 70. rok života svého.

— Jistý kněz missionář uložil u zdejšího policejního ředitelství 13 kusů stříbrných lžic a vidliček, znamenanych knížecí korunou a písmeny C. C. M. Stříbro to bylo mu v zpovědnici doručeno k odezdání neznámému vlastníkovi.

Z Říma. Kardinál Antonelli ve jmenu sv. Otce ohlásil poslancům všech panovníkův, že titule „král italský,“ ježž si Viktor Emanuel osobí, nikterak uznati nesmí.

Z Italie. V Markách, Piemontany opanovaných, rozšířila se ve všech vrstvách lidu neslýchaná porušenost mravů. „Bezbožné knihy“ — píše kardinál z Perugie — „spisky a plátky roztrušují se po ulicích a po návších; listy těmito a lístky zlehčuje se, v posměch uvozuje kněžstvo

*) Že ostatní alumnové IV. roku (Češi) se střídají v odpoledních nedělních a svátečních řečech v seminářském chrámu Páně od první neděle postní až do svátku sv. ap. Petra a Pavla — známo jest čtenářům našim.

i bohoslužba, zpověď, vyvrací a ničí se vážnost Církve, důstojnost vrchního pastýře jejího. Holobrádkové řeči vedou bezbožné až k ustrnutí; svátky se nesvěti, předpisy Církve neostříhají se, na kněžstvo vrhá se všeliká potupa.“ — Biskup Spoletský uvádí věci, které se přiči každému člověku, pokud hoden jest toho jmena: „Na divadle“ — praví — „neostýchají se představovati scbe ohavnější nestydatosti. Sv. Otce líčí co ničemníka, aby jen v každém vzbudili nevoli proti němu, a obecnstvo tleská při takových to divadlech, dávajíc se slepě věsti a ovládati, *takovými* lidmi a velebí svou svobodu! Ó toho vznešeného svatého slova: *svobodu!* — Kdyby ale přišel apoštol a řekl: „Mne poslouchajte — já přináším pravou *svobodu!*“ — či by asi pořídil co u takových lidí? Nikoli, leč by řekl: „*Všecken zákon je otroctví — zákon Církve i zákon státu, zákon mravnosti i zákon vzájemné slušnosti. Přestaňte se vázati jakýmikoli zákony a budete svobodní. Čím nevázanější, čím zohavilejší sobě povedete, tím budete svobodnější, až pak nevázaností rovni stanete se psům a vepřům, dosáhnete vrchole svobody!*“ —

Ó božské slovo *svoboda!* —

— Výborný denník v Neapoli „Unità cattolica“, nedbaje nic na pronásledování a nátisky, ohlásil společný odpor biskupův neapolitanských, nařikajících na náměstka Viktora Emanuelova, knížete z Carignanu, jenž vždy více obmezuje svobodu a násilím ruší práva Církve.

— Vláda piemontská všude podporuje protestanty a, odnímajíc kostely Církvi, dává je odpadlíkům. Tak v Neapoli, ve Florencii. Lid v Neapoli laje veřejně: „Vzali nám království, a nyní chtějí by nám také i Boha vzítí.“

Z Francouz. Ministr a důvěrník Napoleonův, Persigny, ohlásil nedávno, že nastane lýtý boj proti duchovenstvu, ježto se nechce propůjčiti císaři za nástroj proti papeži. — V Douai zrušeno klášter Redemptoristův, v Hazebrouku vypuzeno ze samostanu kapucíny. Biskup, duchovenstvo, lid, uznávajíc zásluhy řečených řeholníkův, žádali u vlády, aby odvolán byl vydáný dekret, ale dosud — nadarmo.

Z Německa. O. Roh, jeden z nejvýtečnějších kazatelův v Němcích, dokončil konference své v Baden-ách. Počav o smrtelné neděli, v 25 řečech vyložil základy křesťanského náboženství, jakož i všecky spasitelné pravdy, všecky povinnosti křesťanské a to tak jasně, mocně, jadrně, že

bezděky mysl i srdce kořily a oddávaly se pravdě. — Pobyt a dílo apoštolského kněze немало přispěly k duchovní obnově celého města.

Z Danska. V Kodani zkvítá od roku 1856 klášter sester sv. Josefa, ježto založily školu pro dívky. Mezi pannami těmito jsou nyní již dvě rodilé Dančanky.

Z Polsky. V Varšavě povstal před několika lety (1856) spolek neustávající pocty činěné Největější Svátosti. Ve spolku tom účastní se na mnoze paní z nejpřednějších domův a rodin polských, mimo jiné starajíc se o to, aby chudším kostelům dostalo se náležitých důstojných rouch bohoslužebných.

Z Rus. Císař Alexander II. dovolil Francouzům přebývajícím v Petrolradě založiti nový kostel katolický se školou a povolati si kněze z Francouz.

Oznamovatel literní.

Časoměrné překlady žalmův Br. J. A. Komenského, Br. J. Blahoslava i j. Vydal Jos. Jireček. V Vidni 1861. Tiskem a nákladem Leop. Grundova c. k. univ. knihkupectví. Str. 88. Cena 80 kr.

Vzácná to sbírka drahých památek XVI. a XVII. věku; milá skoumateli a milovníku jazyka, milá milovníku velebných žalmův Davidových.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiěcesi Pražské.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Mikuláš Trapp za faráře do Nové vsi ve vik. Borském (Hayd).

p. Frant. Stangler za administ. do Stodůlek.

Za kooperatory na sv. Horu kněží z řádu Redemptoristů:

p. Sigmund Schroth,
p. Antonín Teichmann,
p. Martin Thurmwalder,
p. Matouš Váleček,
p. Jan Wilim,
p. Ignác Zirnig.

Vyznamenán:

p. Alois Škampa, kaplan u Matky Boží před Týnem v Praze, obdržel právo synodalíí.

Listárna redakce.

pt. p. —č— v B. Došlo nás a uveřejníme.

p. T. N. v R. O něm více nepíše, jeť krtek, a krtek neumí než podrážkati.

p. J. Šv. v Sk. Dodán Vám list náš?

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy
Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl r. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní :
půlročně : 1 zl. 55 kr.
celor. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor : VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor : FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na hod Boží svatodušní.

Židé, uslyševše o velkých věcech, které činí předchůdce Páně sv. Jan Křtitel, poslali k němu kněží a levity, aby se ho otázali: „Ty kdo jsi?“ Tot zajisté nebude od místa, jestliže i my, vidouce divy a zázraky, jež Duch svatý dnešního dne způsobil mezi apoštoly, zeptáme se: „Ty kdo jsi?“ Jet sice naše otázkasmělá, poněvadž krátkozrakým okem proniknouti chceme nejhlubší tajemství naší víry; jest ale i zbožná a svatá. Toužil-li sv. Filip a prosil-li mistra nebeského poníženě: „Pane, ukaž nám Otce!“ — slušně tudíž toužíme i my po náležitém poznání Ducha svatého. Roušku zjevené pravdy odhaliti naprosto a Boha viděti tváří v tvář: toť ovšem nám tvorům pozemským není možné, avšak rozum vlastní, pobádaje nás k pilnému té věci uvážení, napomáhá nám že Ducha svatého vidíme

1. v tajemství Trojice nejsvětější,
2. v životě Církve,
3. v duši spravedlivých.

A podlé toho chceme odpověděti na otázku: „Ty kdo jsi?“

1. Každý vyznavač katolické víry ví, že tři jsou Božské osoby; třetí Božskou osobou že jest Duch svatý. I poznáme Ducha svatého o něco blíž, porovnáme-li ho s Bohem Otcem a Synem. — „Ty kdo jsi?“ *Duch svatý jest Božská osoba, která od Otce a Syna vychází.* Co k tomu

máme říci? Čemu Církev katolická učí, na to společně! Krásně o tajemství tom vyznání Athanasiánské dí: „Duch svatý od Otce a Syna není ani učiněný, ani stvořený, ani zplozený, nýbrž vycházející.“ A v pravdě, kdyby byl učiněný, nebyl by Bůh; kdyby byl stvořený, nebyl by Stvořitelem. On není ni stvořený a učiněný ani zplozený a zrozený, nýbrž od Otce a Syna vychází.

S podivuhodnou jasností praví sv. Athanasius dále: „Jeden jest Bůh Otec, an jest nezplozený, jeden Syn, a to jednorozený, Jeden Duch svatý, a sice od obou vycházející.“ Tak v jednom Božství tři rozdílné božské osoby jsou. — „Ty kdo jsi?“ Duch svatý netoliko vychází z Otce a Syna, *On pramenem jest lásky, kterou se milují.* „Duch svatý, dí sv. Augustin, jest tím, čím Syn od Otce milován jest, a miluje Otce svého.“ A sv. Bernard: „Duch svatý jest Otcova i Synova obapolná láska.“ Jest sice láska všem třem osobám společnou, přede Duchu svatému připisuje se obzvláště, — jako se Synu přičítá moudrost, — an s lásky obapolné vycházejí, pramenem jest lásky této. Neboť, jak říkáme, že strom kvitím, které rodí, květe; tak lze i říci, že Otec a Syn milují se Duchem svatým, jenž z obapolné lásky jejich vyniká, vychází. — „Ty kdo jsi?“ Ačkoliv Duch svatý jest Bůh s Otcem a Synem, ve všem rovný Otcovi i Synu, a ve všem neodvislý od nich, přede Kristus Pán

sám pravil, že *Otec i Syn jej posílají*. I může-li pak Duch svatý napotom ještě nazván býti samostatnou osobou Božskou? Aj ovšem! Sluší zajisté rozeznávat, kolikerym způsobem někdo poslán býti může. Duch svatý nemohl poslán býti rozkazem, poněvadž všechny tři Božské osoby sobě rovny jsou, *ani radou*, poněvadž všechny na nejvyšší moudré jsou; *ani prosbou*; neboť kdo prosí, menším se býti přiznává. Ba *ani na jiné místo* poslán býti nemohl, an Otec, Syn i Duch svatý všude jsou přítomni. Mluvíme-li tedy o poslání Ducha svatého Otcem a Synem, poukazuji na to, že Duch svatý co do svého původu vychází od Otce, ve světě *neviditelným* a *viditelným* způsobem se zjevuje. Neviditelně, když milostí nadpřirozenou; viditelně, když objevuje se v způsobu ohně, holubice a větru. — Tak Duch svatý v tajemství nejsvětější Trojice jest Božskou osobou, vycházející z Otce a Syna, pramenem obapolné jich lásky, kterou oni posílají a vylévají na nás. Avšak o tom ovšem vznešeném tajemství neměli bychom vědomosti, kdyby Kristus Pán nás o tom nebyl poučil a Ducha svatého nebyl poslal své Církvi. A proto

2. *Duch svatý i v Církvi se zjevuje*. Církve nazývají sv. Otcové souhlasně se sv. písmem *mystickým* (*tajemným*) *tělem*, jehožto hlavou jest Kristus; „jehož zajisté dal Bůh, aby byl hlavou nade vši Církvi, kteráž jest tělo jeho“ (k Efes. I. 22.) Dotčení sv. Otcové Marii Pannu, která jest prostřednicí mezi Synem a Církví, zovou šíjí, duchovní pastýře nazývají očima, kazatele jazykem, milosrdné nohama i rukama Církve. I kdo je těla toho *duší*? „Čím duše lidská, dí sv. Augustin, tělu jest, tím jest Duch svatý tělu Kristovu, kteréž Církvi nazýváme.“ A jinde: „Co duše vykonává ve všech údech jednoho těla, to Duch svatý působí v Církvi.“ Církve Páně slušně připodobňuje se *lodí*, zmítané bouří. Aneb zdaž jí nebylo nepřehlednou řadu protivenství přestáti od Nerona až do dnešního dne, od Šimona kouzelníka až do Lutheru, i posledního z bludařů? Nebyli-li ji

trpěti od vlastních synů dorážejících na ni nezdárným životem? — A hle, lodička ta předce vždy vyvázla z nebezpečných vln již příkrývajících ji, poněvadž *Duch svatý sám ji řídil*. Právě zajisté podotýká sv. Ambrož: „Církve jest,“ *lodí*, která nikdy nemůže býti ztroskotána, nebo na stěžni jejím t. j. na kříži vztýčen jest Kristus, na palubě se rozhostil Otec, kormidlem, hlavním veslem vládne pak ředitel, Utěšitel Duch sv.“ — Kristus Pán v podoběnství nazýval Církve *královstvím*. Leč jak vznešené a zázračné jest království toto. Ono převyšuje všechna království zemská *rozsáhlostí*, an nikoli jeden, ale všickni národové světa odpočívají v něm, a slunce nad ním nezachází; ono je převyšuje *trváním*, poněvadž po devatenácte věkův přečkalo vznik, vzrůst a pád tolika království bez ujmy a škody; ono je převyšuje *vzrůstem*, neboť ne zbrání a úskoky, nébrž mocí kříže, opovrhováním poklady, novou vírou, za pronásledování od tyranův proléváním krve mučedníků vzrostlo a stalo se říší nesmírnou; ono je předčí *zákony*, které se nestarají pouze o blahobyť pozemský, nýbrž neustálé bohoslužbě zasvěcují život lidský. Než mohlo by toto království Boží na zemi tak nesmírně převyšovati říše světa, kdyby v něm byl nevládnul, nepanoval *Duch svatý*? Kristus Pán založil Církve a byl první hlavou viditelnou tohoto království svého; vstoupiv pak na nebesa poslal Ducha svatého, který až dosud neviditelně vládne. A tak, cokoliv se děje v Církvi společně, s pomocí Ducha svatého se děje neomylně, od prvního shromáždění apoštolů v Jerusalemě až do sněmu Tridentského, za časův apoštolských v Jerusalemě a nyní po všem světě. Ano směle může opáčit Církve slova: „Vidělo se zajisté Duchu svatému i nám.“ (Skut. ap. XV, 28). — Duch svatý zajisté jest duší mystického těla, kormidelníkem lodě, s vlnami zápasící, a králem mocné říše Boží. — Avšak láska Jeho nevládne toliko Církvi, nébrž

3. *Duch svatý přebývá i v duši sprá-*

vedlivých. „Když se naplnilo dní padesáte, byli apoštolé všickni spolu na jednom místě. I stal se rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, a naplnil všecken dům, kdež byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové, jako oheň, a posadil se na každém z nich: a naplnění jsou všickni Duchem svatým.“ (Skut. ap. II, 1—3). Zevnější tato znamení nám poukazují, čím Duch svatý jest v duši spravedlivých. On jest *jazykem* Božím, poučujícím spravedlivého. Žádného ohlasu nenalezla by slova učitelův, rádcův a zpovědníkův, kdyby jazyk Boží nemluvil u vnitř v srdci člověka; duch světa, duch těla a duch ďábla přehlušil by, jak dobře sv. Bernard praví, Ducha Božího, jenž svítěživ nad nimi, k dobrému radí a varuje od zlého. Jest-li že jazyk Boží náš rozum přivádí k pravému poznání dobrého a zlého: Duch svatý vůli a srdce *ohněm* rozpaluje spravedlivých, tak že opovrhující světem svatě žijí a rádi snášejí všecka protivnosti. Netoliko rozum a vůli ducha ale i veškerou bytnost duševní Duch svatý unáší k činění dobrých skutkův. — A to-li se nevypodobňuje právě tím, že Duch svatý *v způsobu větru* na apoštoly sestoupil? Ano vítr nejen vzduch očišťuje, ale žene též koráby. Tak i dech milosti Ducha svatého ospravedlněné pohání k dobrým skutkům, tak že, jak praví apoštol, jen ti, „kteřížkoli duchem Božím vedeni bývají, ti jsou synové Boží.“ (Řím. VIII. 14.) Cožkoli tedy člověk spasitelného činí, jen s milostí Ducha svatého činí. Kdož z nás nezná veliké činy Samsonovy? Od onoho času, když byl roztrhl lva ve dvě (Soud. XIV.) v mládí mužném, až do smrti, když zatřásl silně sloupy a padl dům na všecky knížata, zdaž nevykonal věcí velikých rek onen Israelský? Avšak cožkoli dovedl Samson, nikoli vlastní silou nedokázal toho, nýbrž čteme, že „Duch Hospodinův na Samsona připadl.“ (XIV, 6). Tak i my jen s Duchem Hospodinovým spasitelné skutky křesťanské dokonalosti činiti můžeme. —

A tak již víme, kterak nám Duch svatý odpovídá k otázce: „Ty kdo jsi?“ Duch svatý jest *v božství* třetí božskou osobou, pramen vši lásky od Otce a Syna z obapolné lásky vycházející, od obou na svět poslaný; *On v Církvi* jest duší, ředitelem a králem; *On v duši člověči* původem jest poznání, chtění a dokonání. — Nezbyvá nic jiného, než pečovati o to, abychom naplnění byli plností milosti a lásky jeho, abychom po příkladu sv. apoštolů byli všickni spolu na jednom místě . . . jednoho srdce a jedné myslí . . . a stále trvali na modlitbách (Skut. ap. II), jsouce v milování bližního vroucími a důstojnými, aby též Duch Boží nás uvedl do radosti nebeské. Amen. Fd. L.

Svatí a Svěťice Boží.*)

Od v. š.

I. „Především, prosím, pověz mi, jsi-li křesťan?“ — „Jsem.“ — „Katolik?“ — „Ano!“ — Tím jsme již mnoho získali; neboť nebylo katolického křesťana, jenž by svatým patričníou účtu byl upíral. Nezavrhujež tedy, co všecka předešlých věků pokolení vyznávala. Chvála svatých jest chvála Boží, jenž vši svatosti jest počátek a zřídlo. Co na světcích ctíme, dar Boží jest, a proto jakkoliv svatě oslavujem a vzýváme, všecka pocta a chvála v jediný souzvuk splývá, v němž stvoření Tvůrci svému se klaní. Chváliš-li služebníka, pána chváliš, což sv. Jarolim (ep. ad Ripar.) výslovně tvrdí, říká: „Sluhy ctíme, aby uctění sluhův přecházelo k Pánu, jenž dí: Kdožbykoli jedno z takových pacholátek přijal ve jmenu mém, mne přijímá“ (Mar. IX. 36.) a dále: „Křesťané klanějí se jedině Bohu, avšak mučenníky a jich ostatky mají v uctivosti, a jich uctění čelí k samému Bohu, kterýž říci ráčil: Kdo vás přijímá, mne přijímá.“ (Mat. X. 40.)

Salomouna, zázrak lidské moudrosti, ženy opoutaly a v blud uvedly, že místo jediného Boha množství bůžků ctil. Řím, někdy hlava celého světa, znal a ctil jména skoro tři tisíců bůžků. O jak chabá a matná hojnost! Nyní ale klaní se Řím a s ním veškeré křesťanstvo jedinému toliko Bohu, více však tři tisíců svatých vzývá. Rozoznáváj Boha od svatého, který všecku čest a účtu od Něho obdržel.

*) Dle „Cultus Coelitem“ od Drexelia S. J.

Starí Římané rozeznávali trojí přátele, prvního, druhého a třetího předpuštění: podobně rozděl přátely Boží. Přítel Boží třetího předpuštění jest člověk v stavu milosti, avšak posud na světě bojující; druhého předpuštění, jenž v očistci dlí; prvního konečně jsou ti, jež Bůh do nebe již přijal, domácí jeho, kteří jej tváří v tvář vidí. Tyto pak ctíme, přesvědčení jsouce, že vědí, kterak nám lze pomoci, i že nám pomoci *chtějí* a *mohou*. Oni slyší naše prosby, vidí naše strasti, bolesti a bídu v Tom, jenž všechno vidí a slyší. Bůh jest jim takorba zrcadlem, v němž spatrují všechno. V světě nesmrtnosti vidí zřetím na Boha zajisté více a jasněji, než kterýkoli z proroků. Neboť proroci viděli, co už býti přestalo, a předpovídali, co se ještě nestalo. Proč by svatí, kteří nevyslovnou blažeností oplývají, nevěděli a neznali, co se jich samých týká — co od nich zvěděti si přejí, kdož je vzývají? Eliáš, proslulý věstec Hebrejský, viděl, ač již na ohnivém vozu do nebe vzat byl, že „Hospodin uvede ránu velikou na krále Jorama“ (2. Paral. XXI. 14.), i poslal mu psaní, v němž mu válku s Idumejskými, nemoc a smrt jeho oznámil. Apoštol národů, sv. Pavel, přítomen byl Korintským duchem, ačkoli vzdálen byl tělem (1. Kor. V. 3.): a nyní, v záři nebeské slávy, neměl by nám býti přítomen? A což první biskup Římský a náměstek Kristův, sv. Petr? Neslibil-li věřícím, že i po smrti své na ně pamatovati bude? — „I přičiním se, dí, abyste *po mé smrti* měli, čím byste se často na ty věci rozpomínali.“ (2. Pet. I. 15.) Svatí tedy vědí, že o pomoc je prosíme, i znají ty, kdož je prosí.

Zbývá nám toliko dokázati, že nám také pomoci chtějí. „Láska nikdy nevypadá.“ (1. Kor. XIII. 8.) Láska ale svatých větší jest, a v nebi nemůže ztenčena býti. Měli bychom tedy pochybovati, zdali o nás pečují? Krásně dí sv. Cyprian: „Mnoho milých nás v nebi očekává: rodičů, bratrů i dítek, kteříž blaženosti již dosáhli, a jen o spasení naše péči mají.“ (Lib. de mortalit.) Kdož by ale velikou jejich moc v pochybnost uváděl a milost u Boha, „od něhož ustanoveni jsou knížaty po vší zemi?“ (Žalm XLIV., 1.) Bůh sám jim zjevil ústy věstce svého Jana: „Kdo svítěží, a bude ostříhati skutků mých až do konce, tomu dám moc nad národy, a bude je zpravovati.“ (Zjev. sv. J. II. 26.)

Nebešťané tedy o potřebách našich vědí a nám pomoci chtějí i mohou.

II. „Souhlasím-li? Dříve mi trojí věc vysvětlí! Jak se srovnává světců blažený mír a pokoj s náhledem, že prosby naše

Bohu přednášejí? Nehřešíme-li tím učením proti prostřednictví Krista Ježíše? — A posléze neznám výroku Božího, který by nám účtu svatých přikazoval.“ —

Mýlíš se, myslíš-li, že pokoj a zaměstnání svatých v nebi našim pracím a našemu odpočinku se podobá. Neznáš nebešťan křehkosti smrtelnosti; jinak by andělé odpočinku ani neměli, jelikož nás ustavičně opatrují. Mýlí a klame se, kdož naše zvyky a obyčeje v nebi naleznouti mní, a nad hvězdami hledá, co na zemi nás obtěžuje. Jiní jsou v nebi obyčejové, mravům této země docela nepodobní. Blahoslavení jsou andělé, blažení také svatí v Bohu, jehož zřítí nikdy nepřestávají, jehož jasně spatrují a v něm i potřeby naše. Sv. Řehoř dí: „Anděl hledí na zřídlo všeliké vědomosti, proč by nevěděl, co věděti má, an vševědoucího vidí?“ A jinde: „Poněvadž všickni svatí ve věčném dědictví stejnou jasností Boha spatrují, co jest, čeho by tam neznali, ježto znají Toho, jenž všechno zná?“ (Lib. I. moral.) Proto přecházím k druhé tvé námitce. Veřejně a milerád vyznávám s apoštolem národů: jedenť jest zajisté Bůh, jeden také prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš. (1. Tim. II. 5.) Jediného tedy „přímlovce máme u Otce, Ježíše Krista spravedlivého.“ (1. Jan II. 1.) Než i lidé se stávají milostí Boží důvěrníky a prostředníky mezi Bohem a svým národem. Zajisté znáš výrok Mojžišův: „Já jsem byl smlouvce a prostředek mezi Hospodinem a vámi v ten čas.“ (Deuter. V. 5.) Sv. Basil jmenuje apoštoly a mučeníky prostředníky našimi a vyzývá nás, abychom vyhledávali pomoci jejich těmito slovy: „Tu křesťanům pomoc připravená, sbor totiž mučeníků, vojsko vítězů, kůr chválicích Boha. Často snažili, často přičinili jste se, abyste alespoň jednoho našli přímlovce. Aj, tuto jich čtyřicet, jenž jednohlasně orodují. Kdež jsou dva neb tři ve jmenu Páně shromážděni, tamť jest Bůh. Kdež pak jich čtyřicet, kdožby pochyboval, že jest tam Bůh přítomen? Kdož nějakou skličěn jest úzkostí, k nim nechť se uteče; kdož se ale raduje, jich nechť prosí: onen, aby byl vysvobozen od zlého, tento, aby setrval v dobrém.“ (Hom. 20. in 40 mart.) Nesmím opomenouti na krásnou modlitbu zv. Řehoře Nyss. tě upamatovati, jenž Theodora mučeníka takto žádá: „Bojovníče, bojuj za nás! Mučeníče, mluv upřímně za spoluslužebníky své! Jakkoli již nad zemi jsi vyvýšen, předece znáš ta rozličná protivství a všeliké ty potřeby, jimž lidé podobeni jsou. Vyžádej nám pokoj, aby naše sv. shromáždění nebyla přerušována, aby ukrutník na chrámech a oltářích našich ne-

vyléval zuřivosti své, a věci posvátných svatokrásně nohama nešlapal... A pakli by spojení mnohých modliteb potřebné bylo, shromáždí všechny mučéníky, bratry své, aby všickni s tebou za nás orodovali. Spojení hlasové tolika spravedlivých budou dosti mocní, aby zakryli hříchů národu. Požádej Petra, uchyl se k Pavlovi a k miláčku Páně, Janovi bohomluvcí: aby se ujali Církve, kterouž sami založili.“ (Oratio Panegyri in mart. Theod.) Než nechciti dlouhá svědectví sv. Otců zde odříkávati. Poslyš ještě jenom dva muže, jejichž moudrost obdivuji. Origenes praví: „Padnu na kolena svá, a ještě, hříšníku jsa, dosti mužnosti nemám, modlitbu svou Bohu přednášeti, všechny svaté ku pomoci své vyzývati budu. Ó vy svatí nebešťané! S vzdechy skroušenými a očima slzavými vás prosím, skloňte za mne, bídného hříšníka, kolena svá před Bohem smilování!“ (In lament. ad finem Periarchon.) „Pán Ježíš Kristus,“ dí sv. Augustin (in psalm. 85 et 88.), „jakožto člověk oroduje až dosaváde za nás: všickni mučéníci orodují za nás, kteří s Ním jsou. Nepomíjí orodování jejich, leč když pomíjí vzdychání naše. — Žijte, aby radost měli z vás, kteří za vás v nebi orodují.“ Nuže, mám ti slunce v pravých polednách stojící ještě větší září objasniti? Něčeho nepochopí, kdož toho nechápe.

Slyš posléze výroky sv. Pisma. Prorok Baruch modlí se ve jmenu lidu judského: „Pane všemohoucí, Bože israelský, slyš nyní modlitbu mrtvých israelských, a synů jejich, kteříž hřešili před Tebou.“ (B. III. 4.) Pozoruj slova: „*modlitbu mrtvých*.“ I mrtví se modlí? Ovšem; mrtví totiž, jenž žijí v nadhvězdných krajinách. Judas Machabejský, rek slavný, vítěz židovský, měl vidění takové. Ukázal se mu Oniáš, kterýž býval nejvyšším knězem, muž dobrý a dobrotivý... ten se mu ukázal, an se rukama pozdvihnutýma modlil za veškeren lid židovský. Potom se mu ukázal jiný muž, věkem a slávou předivný a oděvem veliké krásy oblečený. A promluviv Oniáš, řekl: „Tentof jest milovník bratrů a lidu israelského: tentof jest, kterýž se mnoho modlí za lid, a za všechno město svaté, Jeremiáš, prorok Boží.“ (2. Machab. XV. 12.—14.) Však viš, že člověk, „kterýž se oblécel v šarlat a kment: a hodoval na každý den skvostně,“ (Luk. XVI. 19.) v mukách Abrahama prosil, aby poslal Lazara do domu otce jeho, „neboť,“ pravil, „mám pět bratrů, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa muk nepřišli.“—„Apoštol Pavel praví, že dvě stě šest a sedmdesát duší v korábě pro něho bylo zachováno (Skut. ap. XXVII. 21.), A když rozdělen byv, s

Kristem býti počal, tož snad úst svých uzavře, ani slůvka nepronese za ty, jenž po všem světě v jeho Evangelium uvěřili?“ (Sv. Jarolím adv. Vigilant.) Podobně poručil Hospodin třem přátelům Jobovým, řka: „Vezměte sobě sedm volů a sedm skopečů, a jděte k služebníkovi mému Jobovi, a oběťujte za sebe obět zápalnou. Job pak, služebník můj, modliti se bude za vás: tvář jeho přijmu, aby vám nebylo přičteno bláznovství.“ (Job XLII., 8.) Hle, člověk na zemi žijící, jenž hřešiti může, modlil se za přátele své, aby hněv Hospodínův usmířil; a člověk, kteréhož Bůh po milosti své do nebe přijal, neměl by a nesměl by za nás orodovati? Tolik velemocných přímluvců, jež v nebi máme, neměli by nám žádné milosti vyprosit? Neprospějí oblakové přímluv naši bídě? — Co ale jest přímluva svatých? Prorok nového zákona praví: „Čtyřmccítma stareů padlo před Beránkem, majíce jedenkaždý z nich harfu a báně zlaté, plné vonných věcí, kteréž jsou *modlitby svatých*.“ (Apok. V. 8.) Nuže, odvrz škabošku kacírskou a uznej pravdu učení Církve svaté. —

„S radostí to učiním, než není-li rozdíl v účte svatých? Nemá-li jeden svatý přednosti před druhým?“

(Pokračování.)

O kanonisaci.

Církev sv. katolická učí, že užitečno svaté ctíti, vyzývati a příkladu jejich následovati. Učení toto předpokládá, že Církev ví a věděti musí, který křesťan byl věrným služebníkem Páně a zasluhuje úcty. — Tohoto vědomí a přesvědčení jistěho Církev svatá nabývá prostředkem přísného a nestranného zkoumání života, skutků a ctností onoho v Pánu zesnulého služebníka Božího. I nebude na škodu, když seznáme způsob, jakým Církev svatá na základě přísných zkoušek věrné služebníky Boží ustanovuje a vyhláší za blahoslavené i svaté.

Již za prvních věkův křesťanských nalézáme jakési seznamy svatých a světic Božích, jejichž jmena při službách Božích věřícím na paně jsou uváděna, k účtě a vyzvání doporučována. Rejstřík ten čili seznam slul *kánon*, a odtud *kanonisace*, to jest, přivtělení do seznamu, do počtu svatých. V tomto seznamu svatých nalézala se za časův apoštolských jmena nejblahoslavenější Rodičky Boží Marie Panny, sv. apoštolů a jejich učeníků, jež vůbec všudy ctěno a vyzýváno. Poněvadž ale Církev sv. rozšiřovala se po veškerém světě, prosluli v mnohých krajinách nejedni křesťané zlátní svatosti života, a za tou příčinou u svých

krajanů požívali zláštní poctivosti, ba vzýváno je i v rozličných potřebách a strastech života. Ucta ta obmezovala se však obyčejně pouze na tu krajinu, v kteréž byl dotčený věrný služebník Boží žil a působil, trpěl a zemřel; nabyla pak teprv všeobecného uznání a rozšíření, když jméno jeho svatou Římskou Stolicí čili papežem, jakožto hlavním ředitelem Církve, do kánonu, seznamu svatých, bylo přivtěleno. Přivtělení toto nedělo se však dle pouhé libosti neb pověsti, nýbrž následkem zkoušky dle jistých pravidel, o životu toho služebníka Božího přísně vykonané. Pravidla ta byla konečně v 16. a 17. století papežem Sixtem V., Urbanem VIII. a Innocencem XI. sebrána, papežem Benediktem XIV. pak obzvláštním znamenitým spisem náležitě a všestranně vyložena. Dílo toto vyšlo tiskem r. 1734 v Bononii; a dle důkladného spisu řečeného budíž v krátkosti naznačen způsob, jímž Církve svátosti při skoumání života služebníkův Páně a vyhlásování za blahoslavené i svaté se řídí.

1. Když kdesi křesťan zemře v pověsti svatosti a pověst tato nehyne, ba napořád více se rozšiřuje, i záznaky se na přímluvu jeho staly, může se učiniti návrh, aby ucta tohoto služebníka Božího povolena byla. Návrh ten činí buď řád, neb město, neb stav, z něhož dotčený sluha Boží pochází. Předkládají ho biskupovi té krajiny, žádajíce, aby on záležitost k svaté Stolicí zaslal a podporoval. Biskup tedy sám musí nejprve věc tu prozkoumati. O zkoušce této papež Benedikt XIV. píše následovně: „S věcí tou nesluší pospíchat, nýbrž raději prodlévati za delší čas po smrti služebníka Božího, o jehožto životě ctnostném a zázracích zkouška nastává. Na žádný způsob ale nemá se zkouška tato započítí, dokud silná pověst o velikých ctnostech neb zázracích dosažených vzýváním jeho přímluvy nepředěšla. Neboť nezhádka přihází se, že po smrti některého bohobojného veliké mínění o jeho svatosti a o jeho zázračných činech mezi lidem se rozšíří, zvláště když tato pověst některými lidmi zúmýslně se roznáší. Pakli se pověst ta nezakládá na pevném základě pravdy, utichne časem sama sebou; aneb pokud by lidskou lští po nějaký čas roztušována a udržována byla, zjevným řízením Božské moudrosti objeví se co nepodstatná a zmizí.“ — Biskup ukončiv se své strany vyšetření, podá sv. Stolicí zprávu o životě a ctnostech zemřelého služebníka Božího, o pověsti svatosti při a po smrti jeho, o vzrůstající účtě věřícího lidu a o zázracích jeho. Vyšetření toto musí však býti svědky hodnověrnými stvrzeno. Biskup

připojí prosbu, by sv. Stolica zkoušku svatosti (proces kanonisační) tohoto zemřelého služebníka Božího započítí ráčila. Dokud nepříjde rozhodnutí od sv. Stolicy, nesmí se nižádná veřejná pobožnost konati na počest toho domnělého svatého. Tak papežem Urbanem VIII. r. 1625 přísně nařízeno k tomu cíli, aby lid věřící nebyl v blud uvozován, aneb aby vůbec s věcí tak svatou a důležitou nebylo nakládáno lehkovážně na ujmu víry svaté.

2. Spisy a důkazy v příčině kanonisační zaslané přijímá v Římě kardinálský odbor obřadní (*congregatio rituum*), a začetěné uloží na deset let. „I po 10 letech“, dokládá Benedikt XIV., „čekává sv. Stolica, zdali snad celá ta záležitost neusnula, pověst svatosti nezmizela. Jestliže pak se opakují prosby o započítí té přísné zkoušky, a celé společnosti neb řády neb mocnářové připojují prosby své: tehdy se k rozkazu sv. Otce od předsedy kardinála u přítomnosti několika svědkův dotyčné spisy rozpečetí. A tu nastává zkouška, zdali se biskup řídil dle ustanovených pravidel při zkoumání věci, a zdali se vůbec v tom prvním vyšetřování nesběhlo nic nenáležitého, nemístného aneb vůbec závadného. Kardinál obhájce víry (*promotor fidei*) zkouší věci tyto tak přísně, že za příčinou povinné své přisnosti sluje „advokát dlužník.“ — Pakli ten odbor, ze 13 kardinálův a jiných kněží, lékařů a učencův světských, zvláště přírodopytců sestávající, shodně shledá, že celá ta záležitost děla se náležitým pořádkem a jest skutečně důležitou, učiní se o tom zpráva sv. Otci. Potvrdí-li sv. Otec nález ten, pak smí se přikročiti k pravé přísné zkoušce. A od té doby nazývá se ten, o němž se jedná, „služebníkem Božím.“

3. První přísná zkouška započíná tím, že dotčený obřadní odbor, splnomocněn jsa sv. Otcem, vyzývá písemně všechny biskupy a preláty té krajiny, v které řečený služebník Boží žil a umřel, aby podali obšírnou a důkladnou, svědky hodnověrnými stvrzenou zprávu o životě, o ctnostech, zázracích, kterými slyne, a o účtě, kterou služebník B. u lidu věřícího požívá. Biskupové musejí odpovědi své sestaviti a důvody potvrditi podle otázek zaslanych z Říma; ani ta nejmenší okolnost nesmí zůstatí neodůvodněnou. Vyšetření toto zašle se pak do Říma, a pouze na rozkaz sv. Otce smí se rozpečetiti. Jeden kardinál (relator) obdrží ty spisy, aby je s ostatními radami přehlédl a zprávu podal, zdali se biskupové drželi přísně dle pravidel, zdaž nižádné otázky nepominuli a v pořádku zaslali. Shledáme-li vše v pořádku, při-

Kročí se v ustanovený den k přísnému prozkoumání, zdali vyslýchání svědků pravidelně se dělo, zdali důkazy podány a všestranně stvrzeny jsou, a zdali tedy ta záležitost hodná jest dalšího vyšetřování, ocenění a uvážení, aneb zdali se nemá pro nedostatky a vady naprosto odmítnouti. Shledá-li celá rada, že nic nevadí, nýbrž může se přikročiti k zvláštní zkoušce podrobných skutků, ctností a zázraků služebníka Božího, podá se o tom zpráva svat. Otcí, aby on zkoušku naříditi ráčil.

Tím skončena jesti zkouška všeobecná, formální, a nyní nastává teprv zkouška přísná veškerých jednotlivých věcí zvláště.

4. K rozkazu sv. Otce vypraví pak obřadní odbor nové listy k biskupům té krajiny, nařizuje, aby dle otázek jim zaslanych učinili nové přísné vyšetření, a odůvodnění. Jedná se totiž o to, aby

a. neobyčejný stupeň mravných a božských ctností v životě služebníka Božího všestranně a do podrobnosti byl objasněn, a náležitými, nezvratnými důvody a svědky hodnověrnými doložen, a to vše dle jistých otázek zaslanych z Říma; pak

b. aby aspoň dva zázraky, učiněné na přimluvu téhož služebníka Božího, pojistěny a důkladně dokázány byly. Důkazy musejí býti podlé pravidel Římskou stolicí předepsaných sestaveny, svědky potvrzeny, tak aby žádné naprosto pochybnosti nebylo.

Když pak se i tato záležitost v Římě od obřadního odboru co do zevnějších formálních předpisův řádně shledá a důvody uznají se za platné, což vše opět pod pečeti uloží se, až by padesát let po smrti služebníka Božího uplynulo. Ale i potom se pečť jen k zřejmému rozkazu sv. Otce může sejmuti.

5. Rozpečetění nařízené děje se u přítomnosti sv. Otce ve všeobecném sezení. A tu opáčí se přísná zkouška o ctnostech a svatosti života toho služebníka Božího. Každý člen této rady musí své mínění pronést a odůvodniti. Po té všichni radové, kněží a učenci, kardinálové se sv. Otcem hlasují. Vypadne-li hlasování toto na oslavu služebníku Božímu, od té doby vyznačuje pak se čestným názvem „ctihodný“ (venerabilis). Takovou měrou uzavírá se první čas konečného přísného zkoumání. Na to následuje časem svým v novém sezení přísná zkouška zázraků, které se na přimluvu ctihodného služebníka Božího staly. Obhájece víry snaží se činiti námitky a vzbuditi pochybnosti mnohé a rozličné, usiluje dověsti, že zázrak uvedený není leč

činem pouze přirozeným a obyčejným; lékařové pak, přírodopysci a ostatní světští učenci a znalecové přísedící pronášejí svá mínění, pochybnosti, námitky jakož i důvody. Z toho již lze poznati, že událost, o níž se jedná, všestranně bývá uvážena, oceněna i vyšetřena, dříve než se za zázrak uzná neb zavrhně. Vypadne-li ta zkouška příznivě, tak že celá ta mnohočlenná rada uzná zázraky a za pravé je vyhlásí, pak nebývá již nižádné závady co do vyhlášení služebníka Božího za Blahoslaveného. Avšak dříve než na to dojde, sv. Otec zařídí ještě jednu zkoušku v tak zvané *consistori*, t. j., ve shromáždění všech kardinálův, arcibiskupův, biskupův a prelátův přítomných v Římě, aby se nabylo plné jistoty, zdali ty důvody a průkazy neobyčejných ctností a zázrakův dotčeného ctihodného služebníka Božího postačují k vyhlášení za Blahoslaveného.

6. Pakli i v tomto valném shromáždění zkouška vypadla příznivě, dá svatý Otec rozkaz, aby byl vyhotoven slavný spis památný, jímž se ohlašuje, že služebník Boží N. přivtělen jest do seznamu (počtu) blahoslavených, a že jest hoden veřejné pocty, ježto se v Církvi svaté činí blahoslavencům. Čtení a ohlašování veřejné a slavné tohoto památného spisu sluje pak *vyhlášení za blahoslaveného (beatificatio)*. Slavnost ta koná se vždycky v chrámu Páně u sv. Petra obyčejně v neděli. Veliký tento chrám objeví se v celé slávě. Tisíce světel trpytí se po všech pilířích, v kupli a na oltářích. Veliký chór čili kruchta jest ozdoben vyobrazeními zázraků nového blahoslaveného, na velikém oltáři vystavena jest jeho podobizna, rouškou posud zakrytá. Tisíci věřících ze všech stavů naplněna jest prostranná svatyně. O desáté hodině v slavném průvodu přicházejí pak do svatyně k hlavnímu oltáři všickni kardinálové, arcibiskupové, biskupové a preláti, radové a kanovníci u sv. Petra. A tu nejprve obyčejně jeden řeholník ve jménu řádu, města neb krajiny, v které ctihodný služebník Boží N. živ byl, předkládá prosbu, aby za blahoslaveného veřejně prohlášen byl. Nā to odevzdá kardinál arcikněz listinu notárovi obřadního odboru kardinálského, který ji veřejně čte. Jak mile pak čtoucí dojde k slovům: „*že se ctihodný služebník Boží N. tímto veřejně za blahoslaveného prohlašuje*“ — na hlavním oltáři rouška spadne s obrazu čili podobizny nového blahoslavence, který ozáren jsa tisícovými svícemi, objeví se před zrakoma všech přítomných věřících. Na hradě andělském hřmějí děla, po celém Římě všemi zvony slavně sezvánějí a u oltáře

zavzní *Te Deum*. A tu po prvé všickni kardinálové, biskupové a věřící pozdvihují rukou svých k blahoslavenci právě prohlášenému, žádajíce jej za přimluvu a vzdávající mu poctu náležitou. Slavnými, velkými službami Božími ukončuje se slavnost tato. Odpoledne na to též sv. Otec, který veřejnému prohlášení za blahoslaveného nebývá přítomen, přichází do chrámu Páně, a modle se dlouho na kolenou před obrazem nového blahoslavence, vzdává mu též úctu svou a vzývá ho za přimluvu. V mnohých chrámech Římských koná se pak obyčejně po 3 dni pobožnost na počest nového blahoslavence.

7. Pokud od té doby, co sluha Boží vyhlášen byl za blahoslavence, úcta věřících k němu vždy více se rozšiřuje a zmáhá, jestliže tudíž nové zázraky na přimluvu jeho se staly, může se časem svým přikročiti k slavnému vyhlášení za svatého čili kanonisaci. Avšak i tu opakují se na novo všestranné přísné zkoušky, prvním podobné, a teprv když se při novém vyšetřování prokáže důvody nezvratnými, že úcta činěná blahoslavenci se rozšířila i rozmnožila zázraky, následuje slavnost vyhlášení za svatého. Obrady podobné jsou předtím při beatifikaci. Zkoumání a vyšetřování toto sluje „*proces kanonisací*.“ Vyhlášením za světce neboli světci ohlašuje sv. Otec, že prohlášený za svatého nebeštan může býti čten a vzýván po všem světě, — že se k jeho počtě konati smí mše svatá dle obřadu sv. Otcem vydaného v chrámech klášterních, byl-li svatý řeholníkem, aneb v tom městě, v té krajině, kde žil, aneb i po celém světě; dále, že se na počest jeho hodinky církevní dle způsobu sv. Otcem ustanoveného konati mohou aneb mají v jisté krajině neb po veškerém světě; a konečně, že dotčenému světci přísluší u věřících veškerá pocta, která se v Církvi sv. vzdává svatým.

8. Poznavše takto způsob, kterým Církev sv. služebníky Boží za blahoslavené a pak za svaté veřejně vyhláší, jak přísné, obšírné, mnoholeté a všestranné zkoušky k tomu konci koná, jak mnoho svědkův, průkazův a nezvratných důvodův zapotřebí, aby věrný služebník Boží pro své neobyčejné ctnosti, jimiž proslul, a pro zázraky, jimiž jej oslaviti ráčil Bůh, doporučen býti mohl nejen za vzor věřícím, ale i k úctě a vzývání: nelze nám leč uznati za pravdu, že Církev sv. velmi opatrně při tom si počíná, ve svém konečném nálezu se nepřehluje, nýbrž jen tehdy, když nabyla úplného, nezvratného přesvědčení, vyhlášení za blahoslaveného neb svatořečení před se bere. — A z toho již jde, že každý kře-

stan katolický ubezpečen býti může, že úctou a vzýváním některého svatého nekoná věc pošetilou a nerozumnou, a že bez veliké pochybnosti s pokojným svědomím poctu tomu svatému vzdávati může.

9. Životy svatých poskytují nám živý důkaz, že v každém století po všem světě byli jsou křesťané, jenž po dokonalosti křesťanské toužili a s pomocí Boží na cestě za Kristem dospěli k oslavení věčnému; že tedy následování Krista, ač s mnohými obtížemi a oběťmi spojeno, předece vždy jest možno, jelikož Bůh dobrou vůli podporuje milostí svou. — Životy svatých dávají nám též důkazy, že Bůh své věrné služebníky oslavuje nejen na věčnosti, nýbrž i zde před světem. — Svatí jsou oslavou Církve svaté, jsou její ozdobou, jsou jí na důkaz před světem, že ona jest pravou chotí Kristovou vždy nepoškvrněnou, sloupem a utvrzením pravdy, kterou spasení dochází každý věrný křesťan. Svatí jsou též důkazem, že Církev sv. po vše věky jest ovčincem Kristovým na zemi; jsou viditelným důkazem, že nebe jest v živoucím spojení čili v obcování se zemí a věřící na zemi s nebeštany. Svatí jsou na důkaz, že v Církvi sv. přebývá podnes Duch sv., ježž byl Kristus přislíbil, že zůstane až do skonání světa v ní a s ní, že tudíž zblouditi nemůže, jsouci pod zprávou a ochranou Ducha pravdy. — Ohlédnouce se vůkol sebe po jiných sborech křesťanských, směle ptáti se můžeme, který medle může se vykázati svatými? Která tak řečená církev může dokázati, že přívrženec a vyznavač její živ byl na světě tak neúhonně, aby po přísné, dlouholeté, všestranné zkoušce zasluhoval vyhlášení býti za světce oslaveného zázraky? Toto vědomí, že jsem údem Církve té, ježžto údové jsou korunováni zázraky mnohými, jsou přátely Božími, našimi vzory ve všech ctnostech, našimi orodovníky u Boha, toto vědomí blaží křesťana a svatou radostí jej naplňuje. Upevňuje jej u víře a povznáší jej ho svatou nadějí k nebeským žádostem, zároveň dodává mu důvěry v Krista, že i jemu odplatí Pán věrnost jeho korunou nesmrtnosti, ač setrval-li až do konce v milosti a lásce Boží.

10. Úcta svatých prospívá nám ale jenom tehdy, když známe životy jejich a rádi čítajíce v nich, ctnosti jejich rozjímati a seč jsme každý ve svém povolání následovati jich budeme. Byliť jsou světci a světice Boží lidé z těla i z krve jako my, — mívali pokušení mnohá jako my, — soužení mnohá i strasti jako my; — byli jedni nižšího, druzí vyššího stavu, jedni v bohatství a cti vezdejší, jiní v bídě, níž-

kostí a skrytosti žijíce sloužili Bohu, konali povinnosti stavu svého svědomitě a trpělivě z lásky k Bohu a pro odplatu věčnou. — A tu již lze každému z nás z knihy životů Svatých takové světce a světice Boží si vyhledati, jenž byli téhož povolání, co my, aneb nalezali se v podobném stavu, a s podobnými pokušeními musili zápasiti jako my; jenž podobné strasti, nemoci neb pronásledování zakoušeli jako my. A takých světcův a světic vyhledejme si a všimějme, o těch čítejme a rozjímejme. Tak nabudeme přiměřeného poučení, vydatné posily a vzácné potravu duším svým. Takové svaté obzvláště rádi vzývejme a od Církve svaté schválené pobožnosti k nim konejme — i shledáme, že nebude nadarmo voláno.

Ten všemohoucí dárce dobrého, jenž milostí svou moc v nemoci dokonává, čili slabé pomoci svou silnými činí; ten, kterýž působí v nás chtění i vykonání podle dobré vůle své: Pán a Bůh náš přispěje i nám ku pomoci, i dá nám dar síly a stálosti v dobrém, posilní křehkost naši, abychom bojujíce dobrý boj, jsouce na zemi následovníky svatých a světic jeho, stali se účastníky jejich a společníky ve slávě nesmrtelné. J. H-ú.

Listy o dostavení chrámu sv. Víta.

Pastýřský list JExc. pt. bisk. Kralohradeckého.

Mezi mnohými slavnými vlastnostmi, jimiž se vyznamenávali a potomkům svým důstojný příklad k následování pozůstavi předkové naši, sluší především jmenovati zbožnou jejich mysl křesťanskou. Nábožnost, tato pěstitelka všeliké kázně křesťanské, posvěcovala netoliko život jejich, onaf zajisté i nesčíslný téměř počet pomníků zevnějších zanechala, kteréž ještě po stoletích chvalné svědectví vydávají o vroucné obětovnosti jejich. Rozhledněte se jen, Rozmilí! vůkol po utěšené vlasti, a jak daleko možno dostihnouti oku, veškeru krajinu uzříte stánky Božími jako posetou, které naši nábožní předkové, nezřídka mnohými oběti byli zbuďovali; spatříte tu mnohé město, ano i mnohou ves, anaf honositi se smí chrámem Božím, kterýž zasluhuje k nejkrásnějším památkám posvátného stavitelství připočtenu býti. Nesčíslní tito chrámové, jenž věžemi svými jako prsty poukazují vzhůru k nebesům, výmluvně vypravují nám o zbožné mysli předčslého pokolení, ježto vzdor klopotům a strastem vezdejšího života nezapomínalo na vyšší povolání své, — onoho pokolení, ježto dokonale přesvědčeno bylo, že ne samým chlebem živ jest člověk, jakého země podává, a kterýž

proto obětovnou láskou obydlí Tomu stavělo, jenž nazývá se chlebem života, kterýž s nebe stoupil, a v lásky plném milosrdenství svém přebývati ráčil mezi námi, plný milosti a pravdy. Mezi všemi pak kostely země naší jest staroslavný chrám sv. Víta na hradě Pražském všem katolickým Čechům zvláště svatým a veškerým věrným vlasti synům nad ostatní drahocenným. A tof zajisté všim právem; neboť na slavný chrám Boží poutají se upomínky, ježto v stavu jsou, roznititi pro Boha a vlast plamen nadšení svatého v každé duši jemné.

Svatyně tato, jenž od císaře Karla IV., požehnané paměti, vystavěna jest právě na tom místě, kde již svatý Václav základní kámen byl položil ku svatovítskému později prvnímu biskupskému chrámu, jest opravdovou matkou všech kostelů Českých, onaf zdobí ono velebné místo, z něhož světlo sv. evangelium a požehnání ušlechtilých mravů křesťanských poznáhla po veškeré vlasti se rozšířilo.

V posvátných síních tohoto chrámu hrobová svá lůžka mají tři svatí mučelníkové, jejichž jmena netoliko po celé vlasti naší, jejímiž syny jsou byli, nýbrž i po veškeré katolické Církvi, anaf k svým svatým oslavencům je přičítá, se velebí a u veliké uctivosti chovají. Tam odpočívá sv. Václav, tento apoštol Český v plášti vojvodském, jehož panování přede všim k rozšíření a upevnění víry Kristovy směřovalo, a kterýž co obět svaté horlivosti své padl rukou bratrovražednou. Tam uloženy jsou drahé pozůstatky svat. biskupa Vojtěcha, kterýž jako Eliáš horlivosti plamennou pro čest a slávu Boží a čistotu mravů působil v lidu svém, a hlásaje Krista ukřižovaného pohanům, smrti konečně mučednickou božského Mistra svého oslavil. Tam stkví se velkolepý hrob sv. Jana Nepomuckého, tohoto hrdinného mučelníka pro svatost zpovědlního tajemství, jehož až podnes neporušený jazyk, kterýž druhy jak mocným v mluvení, tak neporušitelným v mlčení se byl prokázal, ještě po mnohých stoletích ohlašuje slávu jeho, jakož i všemohoucnost Toho, jenž podivný jest v svatých svých. Chrám tento rozkládá se nade hroby knížat českých, mezi nimiž odpočívají tam mnozí, kteří moudrým, otcovským panováním o blaho národa svého se starali, a na vysoký stupeň vzdělanosti, moci a slávy byli jsou ho povznegli. Tam chovají se klenoty zemské, drahocenné to dědictví slavné minulosti; tam bývají dále slavné korunování králové čeští, přijímajíce svaté pomazání, jímž tvoří se mezi králem a národem svazek svatý, kterýž, jak před nedávnem byla se vyjádřila ústa výmluvná,

úže a pevněji spojuje, než právo sebe starší nebo meč sebe ostřejší. Takto jest, Rozmilí! chrám sv. Víta na hradě Pražském svatyní společnou všem, kdož náleží k staroslavné koruně svatováclavské, milou a drahou srdci každému, v němžto posud plane láska ku víře a vlasti. Proto také vidáváme, kterak každoročně tisícové nábožných poutníků netoliko z Čech, ale i ze sousedné Moravy a ze Slezska ku slavnosti svatojanské pospíchají do Prahy. — I kdo by byl s to, by vyslovil radost, jaká opanuje srdce jejich, jak mile byli ze zdáli užřeli cíl touhy své — věž hlavního chrámu Pražského; kdo jest s to, by vylíčil vroucí city pobožnosti, s jakou tito zástupové modlí se u hrobů svatých našich patronů, a s nimi se loučí, potěšení a povznesení jsouce radostným, zde opět obnoveným vědomím, že jsou údy národa, jehož umělecký smysl tímto veleslavným chrámem se byl zvěčnil, že syny a decerami jsou svatě katolické Církve, anaž i v našem národě tak veliké Svaté Kristu Pánu byla vychovala!

Avšak tento stářím památný, uměleckým provedením výtečný, a pro svatě poklady, jež v sobě chová, milionům drahecenný chrám Boží není, bohužel! doposud dostavěn! Mimo to pak i patero století, s jejichž bouřemi byl zápasil, mnohé stopy všehlodajícího času zanechalo na věkošedých zdech jeho. A toto arcidílo posvátného umění stavitelského, toto svatě dědictví po nábožných předcích má snad na vždy zůstati nedokonané, anebo docela čím dál tím více blížící se zkáze zanecháno býti? Má snad jednou potomstvo právem nám vytýkati, že neměli jsme tolik smyslu uměleckého, ani tolik úcty pro díla svých praotců, ani tolik obětivosti, abychom tento velkolepý pomník z časů lepších, tuto opravdu národní svatyní potomkům svým dochovali? Nikoliv! Tato výčitka nemá se nám státi! Svatá horlivost, jaká za dnů našich všude o to usiluje, aby starožité chrámy se dostavěly a sešlá arcidíla církevního stavitelství před úplnou zkázou se zachránila, také již ujala se hlavního chrámu Páně Pražského. I jest to důstojný syn diocese naší, velezasloužilý druhdy, nyní již v Pánu odpočívající kanovník Václav Pošina rytíř z Čechorodu, jemuž přísluší zásluha, že byl prvním, jenž myšlenky na dostavení téhož chrámu Božího s celou pružností zbožné duše své se byl uchopil, a myslénce té veškeré snahy své co věrný strážce slavné této svatyně věnoval. Neunavená horlivost, s jakou tento nábožný kněžský kmet nejmilejší myšlenku svého života i jiným vštípití se snažil, ne-

zůstala bez žádoucího výsledku. Již zaražili jsou slovutní a umění milovní mužové v Praze jednotu, a důvěrujice se v umělecký smysl a štědrost všech spoluobčanů a krajanů svých, zvou k zúčastnění se v jednotě a ku sbírkám peněžitým, aby zlobou časův dlouho zanedbaný, starožitný chrám svatovítský v duchu prvních stavitelův svých dokonán a důstojným způsobem ozdoben býti mohl. Jest na jevě, že takovéto velkolepé podniknutí toliko spojenými silami a jen patrnými obětmi šťastně k cíli přivedeno býti může. Avšak kde by se měly všechny síly s radostnějším úspěchem k rychlé pomoci spojití, kde štědrost stkvěleji se objeviti, jak tu, kde jedná se o podporování díla, ježto horlivosti náboženské a lásky vlastenecké stejnou měrou se dovolává, a kteréž, ač hlavně k uctění a zvelebení Božímu, předce také k oslavení vlasti přispěti má? Jsout sice časové naši zlí, a mimo to na křesťanskou dobročinnost Vaši z mnohých stran, a rozmanitými způsoby nároky se činí; avšak láska k Bohu, láska k vlasti jsou nepřeborným zdrojem štědrosti křesťanské; a dokud tento zdroj v srdcích nevypráhne, nikdy nedostávají se nebude dobročinným rukoum dárku, jež by na oltář náboženství a vlasti položiti mohly.

A proto s pevnou důvěrou obracím se k Vám, Rozmilí Bratři a Synové moji v Pánu! vyzýváje Vás, abyste ku podporování spolku pro dostavení hlavního chrámu Pražského dle sil svých přispívali. Kdo jest v stavu stálého příspěvku podávati, o tím co spoluoud ku spolku přistoupiti, neváhejž tímto způsobem zbožnou a vlasteneckou mysl svou dokázati. Ano, i ten, kdož sice nevládne mnohým statkem vzdejší, bude snad předce s to, aby aspoň malým dárkem při sbírkách se zúčastnil, které od nynějška každého roku o slavnostech svatých patronů zemských, Jana Nepomuckého a Václava k jmenovanému účeli konati se budou. Nikdo si nemysliž: „Krejcarcm jednotě pramálo pomohu!“ Ba právě i největší sumy povstávají jen tak, že krejcar přidává se ke krejcaru; a na nejmenším jmenovitě dárku, kteréhož v svatě lásce udělíš ze své chudoby, spočívati bude zalíbení a požehnání Boží, jako odpočinulo na halíři chudé vdovy ve sv. evangelium. — Moje v Pánu milované duchovenstvo, kteréž nikdy ještě neoslyšelo hlasu mého, kdykoli jednalo se o podporování účelů dobročinných aneb jinak záslužných, i tenkrát, jak s jistotou se důvěrněji, znova osvědčí zbožnou mysl svou, a uvolí se, výsledky sbírek pokladnici spolkové zasýlati a ku prospěchu tohoto bohumilého

podniknutí v každém ohledu dle možnosti napomáhati.

Než však, nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracuji, kteří stavějí jej. Kéz tedy všemohoucí Pán Bůh snahám jednoty k dostavení metropolitního chrámu Páně sv. Víta na hradě Pražském milostivě žehnatí, v srdcích pak našich ducha trvanlivé křesťanské štědrosti oživití ráci, aby chrám sv. Víta, tento slavný náhrobek svatých našich patronů zemských, společným působením našim v obnovené nádheře své se zastkvěl a potomstvu zvěstoval, že nebyli jsme nehodnými syny předkův, nýbrž že věrně zachovali jsme po nich dědictví své, jejich nábožnost, anaž oběti se neleká, jakou sláva a čest Boží žádá, která však i hojně odměny i na věčnosti dochází, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího. — Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž se všemi Vámi! Amen.

Dáno v Hradci Králové dne 20. Dubna 1861.

Modlitba milosrdné sestry.

Mnohoť může modlitba spravedlivého ustavičná. Jak. V, 16.

Přede dvěma roky zemřel ve Francouzsku pán z Tocqueville, jeden z nejproslulejších státníků a spisovatelů. Byť údem akademie Pařížské. Jeho místo zaujal nedávno výtečný O. Lacordaire. Tento nový zvolenec řečil spolu s Guizotem v téže učené společnosti na oslavu zemřelého pána z Tocqueville. Mnoho pěkného a pěkně pověděno tady o učenosti a státnické moudrosti zemřelého výtečníka. Jedné však události sotva povrchně zmíněno při té příležitosti, a právě ta událost nad jiné zajímavá křesťana — katolika. Umřel dotčený pán po křesťansku? Umřel smířen s Bohem? — Toť otázka rozhodující nad celou věčností! — Jakou odpověď dostaneme na otázku tu? — Potěšitelnou! Pán z Tocqueville, ač za živa počínal sobě co zjevný protivník zjeveného náboženství, skončil jako *katolik*! Té milosti dosáhl modlitbou chudé milosrdné sestry! — Vypisujef událost tu obšírněji francouzský týdeník „Croisé“. Potěší to snad čtenáře „Blahověsta“, podáme-li mu vypravování to u výtahu.

Pan Tocqueville stonal na souchotiny. U jeho lože bděla — v nemoci ošetřovala ho milosrdná sestra. Vědělaf, že stojí u lůžka muže, který se byl odřekl víry v živého Boha; a muž ten stál na pokraji hrobu — u bran věčnosti. Bohabojná sestra přemýšlela, jak by Boha navrátila nemocnému a nemocného získala Bohu. Jak ale do toho? Mluvíti nemocnému o Bohu, o náboženství, o svátostech, bylo by tolik, co dráždití jej a bolesti mu přimnožovati.

Vědělaf bez toho a byla toho svědkem, jak kněz, povoláný k nemocnému, musel odejiti s nepořízenou. Kterak mohla nadíti se ona, že by se jí lépe vedlo?

Umínila si tedy, vše poručiti Bohu. Že nebylo lze, působiti slovy, zkusila to příkladem. Začala svou ranní a večerní modlitbu vykonávati v té samé světnici, kde ležel nemocný. Pokleknouc, v skutku vroucně se modlila. Nemocný bedlivě a mlčky pozoroval počínání milosrdné sestry. I bylo na něm znáti, že dojat byl pokorou a vroucností, s kterou panna vykonávala modlitbu. Uplynulo několik dnů, neduh se vždy horšil, sestra zdvojnásobnila péči a službu, ale i modlitby své. Zdálo se však, že nemocný ve vlažnosti a netečnosti své setrvá až do konce. Ubohá sestra trnouc úzkostí, v slzách prosila Boha, aby zachoval a k spasení přivedl duši, kterou, jak za to měla, její zvláštní péči a ochraně světití ráčil. Jednoho pak rána, když nemocnému před smrtí ulevilo, ptal se nemocný poněkud rozpačitě sestry: „Nebývá obyčejem u vás modliti se nahlas?“ — „Nikoli,“ odpověděla sestra s utajenou radostí. „Avšak dovolíte-li, chei se modliti na hlas.“ Pokleknouc i hned vedle postele nasmrť nemocného jala se modliti u veliké vroucnosti a pohnutým srdcem i hlasem: „Otče náš! a Zdravas.“

Co se mezi tím dělo v duši nemocného, to Bohu jedině povědomo! Bylo milé, dívati se na nemocného, s jakou pozorností utkvěl na rtech modlícího se za něj anděla v lidské podobě! Milost Boží se ho dotekla — svítězila v něm. Dojat hluboce prostičkou modlitbou, která mu na paměť uvedla i nebožku matku, i léta nevinného dětinství, Boha i věčnost nastávající, nemohl se udržeti pláče. Plakal dlouho — slzel mnoho. Bylyť to slze radosti a duchovní rozkoše, jakovéž jaktživ nebyl zakusil. Rozplýváje v slzách neznamenal — necítil bolesti tělesných a získán byl zcela Bohu. — Toho ještě večera nenaslouchal mlčky toliko modlitbě sestry, ale hlasitě modlil se za ní, modlil se vroucně s velkým pohnutím ty modlitby, které byl jako dítě někdy seznal, které ale později zapomněl, a jimiž v dospělém věku svým zhola byl pohnut.

Několik dní na to požádal k sobě kněze, jehož byl dříve odbyl, vyzpovídal se skroušeně, a došed rozhrčení, přijal vroucně svátosti umírajících. Několik dní na to šťastně, pokojně a blaženě zesnul v Pánu v náručí kněze a sestry milosrdné. Dokázalaf se tady pravda slov Páně, že: „mnoho může modlitba spravedlivého ustavičná.“ (Jak. V. 16.)

Na dorozuměnou.

Stav manželský jest božského ustanovení od samého počátku a v zákoně novém svátostí. O manželství již v evangeliích mnoho zřejmě napsáno. Co svátost náleží ono zákonodárství církevnímu. S vyvinováním práva církevního vyvinovalo se i právo manželské. Kdo se odtrhl od Církve, byl nucen utvořit si sobě nové manželské právo, jež se pak od manželského práva církevního více aneb méně lišilo, vzdalovalo. Při tom ale považováno jest manželství po všechny časy za ústav *náboženský*, co nejužší spojení s náboženstvím samým a nerozlučitelný od něho. Ačkoli Luther zákonodárství o manželství ponechat chtěl státu, nechťeli toho nijak učiniti přívrženci augsburského vyznání, alebrž vyhlásili náhledy své o manželství za zákony křesťanské. Je-li ale manželství ústav náboženský, náleží ovšem zákonodárství manželské tomu náboženství, k němuž se snoubenci přiznávají, náleží — Církvi. Její pak povinností jest, péči míti, aby sňatkem manželským netrpělo náboženství. To ale stává se spojováním se lidí rozličného náboženství čili smíšeným manželstvím. Koho zkušenost nepoučila, kdo si nevšímá života anebo nevěří jiným zkušeným, kdo ani slasti smíšených manželstev neseznal z pověstí, jako jsou na př., „Bětuška“, „Věrná Roza“ — nechť si povšimne v „Hlasech ze Siona“ č. 6. v článku: „*Mícháná manželství a říšská rada*“ slov: „Evanjelické obecnstvo to ví, jakou hroznou škodu nájíse církev při *mícháných manželstvích* trpí.“ — To je pravda. Ale zajisté větší škodu při nich trpí naše Církev, a *proto* ohradila se proti nim, nedovoluje jich, jenom *připouští*, a *proto* též, aby škoda byla menší, žádá rukojemství, že její stoupenec ve spolku tom nepřijde o víru svou, ani dítky, jež Bůh jim dá. Nekatolik dává Církvi *slovo* své písemně (revers) a na slovo jeho žehná sluha Církve sv. svazek manželský. —

A z toho již každý pozná, co souditi má o slovech výše uvedeného článku: „*Katolický duchovní — odpírá církevního požehnání v kostele tak dlouho, až buď ewangelickou nevěstu i obrácení se na katolickou víru denuti, aneb ewangelického ženicha i tomu příme, aby již spás, kterýž obvykle revers jmenuje, podepsal, v němž se zavazuje, že všech světců v katolickém náboženství vychováti dá. To jest arcif lapání duší, jehož žádný osvěcený a slušně smýšlející křesťan — též katolický křesťan schválně nemůže.*“ Inu, žádejte též revers, upravte si manželské právo, zakažte smíšená manželství, učíte je „svým“ nemožnými, a my budeme *spokojeni*; budeme

vám *vděční*. — Co následuje, psala křiklavá neznámost věci. P. J. B., pisatel onoho článku, hovoří o konkordátu, o němž nemá nejmenšího ponětí, a přičítá mu ty reversy a všeliké jiné zlé při smíšených manželstvích, nevěda, že o tom v konkordátu *není ani řeči*; že tak bývalo dávno před konkordátem, což mu dosvědčí nejstarší z jeho sboru. Nemluví z něho ani přesvědčení, ani horlivost, ani péče o budoucnost, nýbrž „*Presse*.“ Dít on, spásu očekává od říšské rady, takto: „*Zdaliž říšská rada ta zneuctující pouta s náš sejme, do kterých nás s prvou tolerance a pozbějí neblahý konkordát přiveď? Já se bojím, že to sotva stane; mne znepokojuje, řady chodím, to myšlení, že žítaneme ještě dále, třeba na léta pod ustanovením newlidného konkordátu.* — *Vezměme nyní, že státní ministr předloží říšské radě zákon k upravení postavení ewangeliků jmenovitě proti církvi římsko-katolické, aneb, což na jedno vyjde, navrhně (!), aby se změnil konkordát; nebo konkordát se musí (?) změnit, mají-li ewangelici v záležitostech *mícháného manželství* a jiných ještě obmezení k právu a spravedlnosti přijíti.*“ To vše, jakož i výrok, „*že státu konkordát nic nepomohl, ale tím více ušfobil*“ — milerádi odpouštíme pilnému čtenáři předrahé „*Presse*“, jenom tolik na něm snad žádati smíme, aby nepsal o tom, co ani nečetl, t. j., o konkordátu.

Proti pošilhávání jiného článku na naši náboženskou matici obražujem se *sedmým příkazem Božím*.

V dopisu z Pelhřimova čteme: „*Poněvadž církev naše ode všech ostatních jest vzdálena, stane se nezřídká, že údové za křest svatý musí prositi katolického duchovního. I poslouží se nám v tom ovšem ochotně.*“ — Snad se tím nevyrozumívá křest „in subsidium pastoris“? Nadějem se, že tento nesmysl vykvétl z josefinské školy již vyhynul. Katolický kněz křtí buď co sluha katolické Církve, tedy po katolicku, anebo jelikož se jinak křtíti nenaučil, ať křtí bába anebo kdokoli z nich. Fr—k.

Ze života pro život.

Kdys — není tomu dávno — přišel do venkovské hospůdky jistý handlír v dobytka. Byl právě pátek. I ptal se hospodského, co by měl k jídlu. „*Nemám leč několik uzenek.* Ale dnes je pátek,“ odpověděl hospodský. Na to uštěpačně — rouhavě prohodil dobytčár: „*Sem s nimi! Přijdu-li proto do pekla, nebudu tam bez pochyby sám — bude nás tam více.*“

Několik dní na to, nabodla ko kráva, a roztrhla mu břicho. Náhoda to — či prst Boží v tom? —

D o p i s y.

V Praze, dne 7. Května 1861.

Kdo šel dne 6. Května mezi 4. a 5. hodinou odpoledne cestou od Nové brány k alejím, spatřiti mohl pohřeb, v němž se drahně lidí, zvláště ale mnoho študujících účastnilo. A tážeš se snad, milý čtenáři, či to mrtvolu nesli k hrobu? Zemřel světu sice neznámý, tím více ale Bohu známý jistý študující jinoch, posluchač na ústavu technickém, K. L. A kterak ten přichází do „Blahověsta“? Poslyš! Svět, jak ti snad známo, jest pokažen, víra na mnoze u mnohých klesla, a zvláště naše mládež študující, která odrůstá na učilištích průmyslnických, ačkoliv nechci žádnému do svědomí sahati, na mnoze odvrátila se od pramene života, od sv. náboženství. Neprepínám, nebo vím to ze zkušenosti, ačkoliv sem tam slušné výminky se nalezají. A právě takovou pěknou výmínkou byl ctnostný a nábožný jinoch, onen v Pánu zesnulý technik K. L. Já znal výborné vlastnosti jeho skrz na skrz, byl jsem svědkem jeho života, a několik těchto rádkův, jež piši, buďte mu za pomník po smrti jeho.

Praví se: „O zemřelých nic než dobře,“ o něm ale říci se mohlo: „O živém již nic než dobře.“ Nebožtík K. L. byl synem rodičů ne právě zámožných a pročez nucena se viděl, s tím větší pilností a horlivostí oddati se studiím svým, a tak študováním se namáhal, až — doštudoval. Plicní neduh jej tížil skoro již po tři roky a neunavenou práci více a více chřádl, až konečně zemřel na souchotiny. On světa neznal a svět neznal ho; vyražení tohoto světa nikdy nemiloval, zábavu hledal a našel ve svých studiích, v čítání zvláště poučných a nábožných kněh a — v modlitbě. Prohlédl jsem jednou zásobu jeho knih; a co jsem tam našel? Mezi jinými vědeckými a k studiím jeho potřebnými spisy našel jsem též: „Pismo svaté“, „Populární dogmatiku od Jirsíka“, „Liturgiku od Šrůtka“, „Poučení o generální zpovědi od Pruchy“ a jiných ještě více knih tohoto druhu. A nemysli, milý čtenáři, že knihy ty ležely jenom ve přihrádce, nikoliv, já sám jsem jej často spatřil, na nábožně a pozorně v nich čítal. A jak byl vroucí ctitel modlitby! Pamatuji se, že již co malé pachole býval každodenně večer u sochy Rodičky Boží na náměstí velkém. Co študující nikdy nezanedbal služeb Božích, ano i všedního dne, pakli překážka nějaká se nepřihodila, spatřiti jsi jej mohl v tom neb onom chrámu Páně. Slovo Boží bylo medem jeho duši. Ano i nemoc nedovedla

zdržeti ho od pilného navštěvování kostela. Lonského roku prázdniny své trávil u dobrodince svého, pt. faráře na venkově, kdež po celé dva měsíce, den co den, býval na inši svaté, a sice s takovou vroucností a pobožností, že každý, kdož jej spatřil, na něm se vzdělati mohl. Lidé vídající mládence pohříženého v modlitbě, povídali si: „To je svatá duše, ten měl býti knězem.“ A ptáš se, jaké prospěchy činil ve škole? Ne jen dobré, nýbrž výborné; býval mezi prvními. Toť dokáží tobě jeho pp. profesorové a všickni kollegové. Krásně se o něm vyjádřil jeden z pp. professorův, dozvěděv se, že zemřel; — pravil: „Shlasla hvězda na našem ústavu, pracoval až do unavení, Bůh povolal ho k sobě. Pánové, vezměte si příklad z něho!“ — A jak byl trpělivý a odevzdaný do vůle Boží, zvláště ve své nemoci a při své smrti! Jako bych jej viděl, když jsem naposled přišel jej navštívit. I pravil mi: „Již rád umru, o vzdější věci více nedbám, raději odeberu se k Pánu Bohu, tam mne očekává lepší radost.“ A jindy zase pravil k milovaným svým rodičům: „Otče, matko, neplačte! Víím, že jste mnoho se mnou zkusili, děkuji vám za vaše vychování a za vaši lásku, Bůh vám to odplatí; víím, že umřítí musím, ale staň se vůle Boží!“ — A nyní, jak se ti, drahý čtenáři, líbí tento nebožtík? Nezaslужuje-li, by pamět jeho zachovala se v „Blahověstu“? — Konečně ale poslyš ještě jeho vytkročení z tohoto světa. Dne 27. Dubna b. r., právě v sobotu, byl ještě ve škole a v neděli na to dne 28. Dubna na službách Božích. Avšak již se cítil slabým, a ulehl, by více nevstal. Pisatel rádků těchto v neděli u večer jej právě navštívil. Byl již blíže k smrti. Na radu však hned v pondělí ráno dav se zaopatřiti sv. svátostmi, ustavičně se modlil, ačkoliv ani dechu popadati nemohl. V sobotu na to dne 4. Května žádal ještě jednou přimouti nejsvětější svátost oltární, a přijav ji, pak již pracoval k hodině smrti. Asi v 8 hodin ráno navštívil jej svrchu již dotčený p. farář z venkova, dobrodinec jeho, jehož však již málo znal, předce ale ještě naň se pousmál a ruku mu podati chtěl, ta však mu sklesla. O půl 12. hod. z poledne vypustil čistou a nevinou duši svou. Zemřel právě v sobotu, v den to zasvěcený Rodičce Boží, jejímžto ctitelem vroucím byl za živa. „Jaký život, taková smrt,“ se říkává; i na něm se to vyplnilo. Byl pravý pannice, ctnostný a vzdělaný jinoch. Slovo neslušné nikdy mu nevyšlo z úst. Vše toto bylo příčinou, že byl ode všech, kteří jej znali, ctěn a milován. Láska tato se ukázala i při pohřbu jeho. Vysoce důst. p.

probošt Vyšehradský, *Vojtěch Ruffer*, vedl průvod v infuli s četnou assistencí; kollegové jeho krásně a dojmavě zpívali jak v domě otcovském, tak i u hrobu; mrtvolu zvěčnělého nesli až ku bráně Nové; akademický čtenářský spolek, jehožto údem zemřelý byl, daroval mu pěkný věnec na rakev. I zúčastnilo se při pohrbu mnoho pp. profesorův a študujících i jiných známých všeho druhu. A nyní již odpočívej tiše, miláčku můj, ve tmavém hrobě, již tebe netíží žádná bolest, kterých jsi na světě přetrpěl dosti; duše tvá se odebrala k Pánu, jehož jsi po celý život svůj miloval, hledal a nyní nalezl.

Prozatím s Pánem Bohem! -ov-

V Staré Boleslavi dne 3. Května 1861.

[Posvěcení nového kříže.]

V neděli dne 28. Dubna odpoledne byla pěkná slavnost v Staré Boleslavi; posvěcen jest totiž nově postavený dubový kříž s malovaným na plechu tělem Krista Pána na veřejné silnici k Benátkám vedoucí, od staršího kanovníka kapitoly Staroboleslavské u přítomnosti tří kněží. Před křížem postaveno kamenné klekátko a ze silnice přes příkop kamenný můstek. Jistý Staroboleslavan opatřil kříž slušnou lampou. Po obou stranách kříže čtyry lípy sazeny byly, by zrostouce ctitelům sv. kříže a pocestným stínu poskytovaly. Lid shromáždil se velmi četně, tak že mnozí dva tisíce i více přítomných počítali. Mládenčů, školních totiž žáků hezky oděných bylo 16, a družiček, děvčátek s věnci na hlavách a bíle oblečených bylo 22. Všickni svíce voskové v rukou drželi. Přítomni byli netoliko z osady Staroboleslavské, ale i z okolních Brandejské, Předměřické a z Hlavna Kostelního. Průvod vyšel z kolegiatního chrámu sv. Václava ve dvě hodiny z poledne, kráčeje přes Boleslav v pěkném pořádku po silnici k ustanovenému místu. Zvony sv. Václavské a Mariánské vydávaly libý svůj hlol. Na cestě zpívány byly litanie o nejsvětějším jmenu Ježíš a písně o svatém kříži, na němž nám všem spasení se stalo. Hudba doprovázela ty nábožné písně, jenž srdci pohybovaly. Když se došlo k samému kříži, předsevzato jest posvěcení kříže slavným způsobem, jak v Ritualu předepsáno jest, při čemž stríleno z moždírů. Na vrch sv. kříže dán jest věnec a jiný darován na památku světiteli. Jedno děvčátko školní děkovalo pak tklivými slovy všem, kteří k vyzdvžení a posvěcení sv. kříže byli přispěli. — Po všem tom pozdravili a políbili přítomní kněží jakož i lid posvěcený sv. kříž. — Okolo třetí hodiny hnul se průvod nazpět

k chrámu blahoslavené Panny Marie na odpolední služby Boží. Na cestě opět zpívány byly písně lidu oblíbené o uctění sv. kříže, a blíže chrámu Mariánského o Rodičce Boží. — V kostele vystoupil starší kanovník na kazatelnu a mluvil o tom, co Kristus Pán nám všem na kříži vymohl, i že tudíž sv. kříž naší úcty hoden jest. Po vykonané řeči byly slavné nešpory. Po skončených službách Božích pacholátka a děvčátka obrázky a knížkami obdarováni byli. Domáci i cizí se z toho dne radovali, s nadšením o té slavnosti mluvíce; začez buď Bohu čest a sláva! —č—

Kronika.

Z Prahy. JEm. nejdůst. p. kardinál přibude k zejtrejší slavnosti sv. Jana Nep. z Vídně do Prahy, aby zpívanou mši sv. sloužil a udelil apoštolské požehnání, s nímž spojeny jsou odpušky pro ty, kdož z hříchů svých se vyznavše nejsv. tělo Páně přijali a slavné mši sv. přítomni jsou. *—* Domáci i přespolní, kteříž v těchto dnech hrob sv. Jana Nep. navštěvovati budou, naleznou v metropolitním chrámu mnohé změny. I budou s potěšením pohlížeti na zeď u zakristie, kdež pečlivá ruka starobylé obrazy vkusně opravila. Naproti obnovuje se císařské oratorium Vladislava II. v slohu gothickém. Jako chrám sám, pne se nyní k nebesům též oratorium, kdež duše císařských manželů na modlitbách k výsostem zalétají. Náklad vede JM. náš Ferdinand Dobrotivý. Historických památek, jako erbů zemí, jež druhy náležely ku koruně České, pilně se šetří. Celé nákladné dílo jest ale prozatímni a proto toliko ze dřeva; až by se chrám Páně dostavoval, dostaví kralovská milost i oratorium králů Českých v původním slohu z kamene. — Kdo již na Hradčanech jsi, zajdi si též do opraveného chrámečku panen Karmelitek. Pohled na hlavní oltář, na obraz uměleckou rukou našeho Hellicha vyvedený, bude ti sladkou odměnou. Spasitel přišed na oblaci s velebností velikou podává sv. panně Teresii jeden s nástrojů umučení svého, hřeb totiž. Výjev ten osvětluje leskem svým Duch sv. u prostřed duchů nebeských se vznášející. Obraz tento liší se od jiných světlostí svou. Zdá se, že malíř tanula na mysli slova Písma sv.: „On v světle nepřístupném přebývá.“

— Na dostavení našeho metropolitního chrámu Páně sešlo se při sbírce v neděli po sv. Václavu konané: I. ve farních chrámech Pražsk. gener. vikariatu: 727 zl. ½ kr. r. č., — ve stříbre 6 zl. k. č.

a 2 zl. 25 kr. r. č., pak zlatý památní peníz a obligace nár. půjčky na 20 zl.; II. z 32 vikariatů arcidiěcese posláno 2882 zl. 44 1/2 kr. r. č.; III. u kn. arcib. konsistoře složeno od dobrodinců, jejichž jmena „Ordinariatní list“ uvádí: 195 zl. 12 1/2 kr. r. č., 10 dukátů, 50 zl. obligace nár. půjčky a 2 kupony téže půjčky po 30 kr. Z toho vidíme, že první sbírkou v arcidiěcesi přibýlo do stavební pokladnice asi 4000 zl. r. č. Při té příležitosti podotýkáme, že i ostatní nejdůst. biskupové Čeští vydali pastýřské listy k ovečkám svým, vybízějící k podporování stavební jednoty sv. Vítěslava v Praze, začož Bohu buď chvála. Snad již z jara užijeme lešení kolem ctihodné matere chramů Českých.

— Missionáři z ř. kapucin. navrátili se z *Kozmic*, kdež bylo obnovení (renovace) slibů, při sv. missii před rokem učiněných.

Z Tyrol. Nové zákony svrchovanou měrou příznivě protestantům protiví se katolickým Tyrolákům, kteří v zemi své až dosaváde neměli osad protestantských. Za tou příčinou katoličtí Tyroláci, chtějící ovšem i na příští časy ohraditi se proti rozmiškám náboženským, na nedávném sněmu s velikým důrazem hájili dávná svá práva domácí proti svobodám, jež dány jsou protestantům. Vláda žádostiva, věc v jisté míře vyrovnati, povolila prý Tyrolákům potud, že sice nebudou smíti protestanti zakládati modlitebnice a školy, — nebo kde není protestantův, nač školy a modlitebny protestantské? — usazovati ale v zemi budou se moci.

Z Italie. Jaký duch vane v novinách Turinských, sezná se z nepatrného příkladu, jež vynímáme z „Gazzetta del popolo“. Píšeť tam dopisovatel z Nizza Monferato: „U nás mladá Židovka seznámivši se s 2 pobožnostkářkami na službě u kněze nicemy, odběhši od svého pána, noční dobou přiběhla ku knězi. Na štěstí několik hodin na to zdejší delegat, jenž jistým kněžím právě tak málo daruje jako zlodějům, pospíšil sám, chtěje z kněžských drápů vysvoboditi děvečku, dokavád by si nepřišli pro ni rodiče a právo nezvítězilo nad libůstkou. Nic však méně ni rady ni slze rodičův, kteří nedbajíce na zlé počasí, přišli sem z Moncalvo, nedovedly obměkčiti srdce dcery jich, již celé potřeštěné fanatismem, a že několik dní budou se ty staré čarodějnice chvástati, že prostředkem několika krůpějí vody zmazáno jest právo rodičův.“ — Návistník jmena křesťanského, jak patrně, naráží tu na pokřtění dotčené mladé Židovky.

Z Francie. Nedávno tomu, co vy-

svěceno několik nově jmenovaných biskupův. Při té příležitosti skládali též prisahu do rukou císaře. Napoleon žertuje poněkud, vece k biskupovi Auchskému: „A víte-li, Monsignore, že já náležím do vašeho biskupství?“ — „A jak to?“ — „Všickni panovníci, počínajíce od Ludvíka XIV., jsou po právu kanovníky biskupského chrámu v Auch.“ — Na to však doložil biskup Revreský: „Sire, račíte míti pravdu. Avšak panovník francouzský jest také co nejstarší syn Církve kanovníkem chrámu Lateranského v Římě. Neračte, prosím, také na to zapomínati.“

— V Paříži založil se spolek ku podporování navracujících se do lůna Církve Bulharův a přidružil se k dávnějšímu spolku škol na východě (Oevre des Ecoles d'Orient). Náčelníkem jeho jest O. Pététot, představený Oratorianův. Každý úd zavazuje se ročně obětovati 10 fr.

Z Anglie. V Londýně zasvěcen jest nový katolický chrámeček v Southwarku, nejhudší to straně Londýnské. Biskup Grant zasvětiv oltář, sloužil mši svatou a Dr. Manning měl kázání. Výtečný tento kněz býval před lety děkanem anglikanské církve v Oxfordě, a vynikaje učeností bohosloveckou neméně než příkladným životem, byl by bez pochyby zaujal přední výnosná místa ve vlastní církvi. Avšak pravda byla mu milejší nad důchody. Seznáv, že pravou Církví Kristovou jest Církve katolická, vzdal se důchodův i důstojenství, učinil konečně slavné vyznání víry a nyní požehnaně působí co věrný kněz katolický.

— Kardinál Wiseman, jenž byl nebezpečně onemocněl, již se opět k nevyslovné radosti všech katolíkův zotavuje.

— Přičiněním kněze Dillon Purcella nabudou chudí katolíci německého jazyka v Londýně nový přiměřený chrám, vzdělaný z almužen. Sv. Otec věnoval k tomu bohumilému dílu 500 skudův.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiěcesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Svoboda*, k. arcib. vikář okresu Rakovníckého, os. děkan v Kožlanech, d. 3. Května.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Jungnickl*, křiž., za komend. a far. v Chebu.

p. Ant. *Mičan*, tajemník ř. křižov., za děkana v Tachově.

p. Jos. *Kubů* za administratora v Kožlanech.

p. Frant. *Panocha* za kaplana v St. Boleslavi.

p. Václav *Haklík* z ř. Redemptor. za kooperat. na sv. Horu.

p. Václav *Novotný*, far. v Mutějovicích, ustanoven za administr. vikariatu Rakovnického.
p. Ant. *Hora* jmenován sekretářem kn. arcib. manželského soudu v Praze.

Uprázdňená místa:

Stodůlky, fara patron. nábožensk. fondu, od 3. Května 1861.

Kožlany, fara patron. šlechticů u sv. andělů na Novém městě v Praze, od 10. Května 1861.

V diécesi Králové-Hradecké.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Stumpf* za faráře v Chvojně.
p. Jos. *Svoboda* za faráře v Pěčíně.
p. Vojtěch *Lichtenberg* za administr. v Nové vsi.
p. Klement *Sacher* za administr. v Oubyslavicích.

Vyznamenání:

p. Alois *Machačka*, bisk. vikar. tajemník a far. v Nové Pace, jmenován osobním děkanem.
p. Frant. *Gabriel*, církv. kněz na odpoč., jmenován osob. farářem.
p. Josef *Just*, bisk. vikar. tajemník a farář v Hněvčosvi, obdržel *collare canonicorum*.
p. Vinc. *Blážke*, farář v Nových Bukách, též *collare canonicorum*.

Právo synodalií obdrželi:

p. Jos. *Mach*, administr. děkanství v Náchodě.
p. Ant. *Lukesle*, učitel nábož. na hlavní a podreální škole v Chrudími.
p. Dominik *Filipp*, vicerektor v chlap. semináři.
p. Frant. *Hámpel*, kancelista bisk. konsistoře.

Na faru povýšena:

Lokalie *Žďánice* dekret. minist. od 8. Unora 1861, čís. 1039.

Uprázdňená místa:

Nová ves, fara patr. nábož. fondu, od 3. Dubna.
Oubyslavice, fara patr. nábož. fondu, od 22. Dubna.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. panna Rosalie Janoušková 5 zl. — Jan Šícha, mistr kovářský v Bílanech, 20 kr. — Anna, jeho choť, 10 kr. — Václav, jeho syn, 10 kr. — Anna, jeho dcera, 10 kr. — Čeněk Hrabá, žák z Bílan, 10 kr. — Ant. Kurec, tovaryš truhlářský, 1 zl. — Rosalie Šneblíková, domácí, 1 zl. — Jan Sajfrt 1 zl. — Václav Žalud, obuvník, 20 kr. — Ivan Achler, uzenář, 30 kr. — paní Tylová 30 kr. — Jos. Kučerová, služka, 30 kr. — Jan Pavel, vysloužilý voják, 30 kr. — Václav Cipro, krejčí, 20 kr. — Václav Vales, tovaryš zámečnický, 20 kr. — J. M., tovaryš zámečnický a jeho manželka, 50 kr. — Jakob Buda, krejčí, 8 kr. — Ondřej P., studující na vyšším gymnasiu, 1 zl. — Te-

resie Posmanová 20 kr. — paní Jelínková 1 zl. — Jan Bertl, tovaryš zámečnický, 1 zl. — N. N. z lásky 10 kr. — Josef Tichý, místodrž. oficiál, 20 kr. — Ant. Lange, místodrž. diurnista, 1 zl. — Od několika nejmenovaných 60 kr. — K. Št., z lásky k sv. Václavu, 50 kr. — Anna Kordonová, švadlena, 20 kr. — Z lásky 20 kr. — T. P., služka, 50 kr. — Maria Hrdličková 30 kr. — Anna Vacková 20 kr. — Dorota F. 80 kr. — Barbora, z lásky k sv. Václavu 50 kr. — Nejmenovaný 30 kr. — Hynek Švancara, studující, 35 kr. — Pavel Novák, voják, 10 kr. — Nejmenovaná 1 zl. — Václav Becksieder 50 kr. — Otilie Sýkorová, mlíkařka, 30 kr. — Jan Zimmer 30 kr. — Alžběta N., kuchařka, 30 kr. — Kateřina Štrandlová 20 kr. — Anna, Františka a Maria Holandová 60 kr. — Vilem Tuvora, kupec, 30 kr. — Anna Tášek 13 kr. — Antonie Němečková 15 kr. — Z lásky 10 kr. — Anna Kunešová 10 kr. — Maria Čádová 10 kr. — Josef Štumpa 10 kr. — Nejmenovaná 10 kr. — N. N. 30 kr. — N. N. 10 kr. — Anna z Mazanc 1 zl. — S. W. Köhler, kupec, 50 kr. — Údové katol. tovaryšstva: Jan Antoš 50 kr. — Ignác Řeřábek a Jan Bertl po 30 kr. — Ant. Seidl a Václav Borovský po 20 kr. — Frant. Hochmann 16 kr. — Alois Seidl, Frant. Adamec, Bedř. Glaubauf, Václav Höfer, Jos. Marek, Ant. Svoboda, Jos. Vaníček, Václ. Podraský, Jos. Žofka, Votýpka, Jindř. Feuerstein, Ferd. Veselý, Václav Petřík, Leop. Řeřábek, Frant. Novotný, Fiala, Ant. Joglíček a Veverka po 10 kr. — Jan Veselý a Adolf Čenský po 5 kr. — Mat. Novotný 1 zl. — Pokladnička katol. tovaryšstva 5 zl. — Frant. Herold, kaplan v Plzni, 1 zl. — Z Českého Brodu: Kněz Václ. Slavík 1 zl. — Fr. Hradecký, mistr krejčovský, 50 kr. — Alois Hradecký 20 kr. — Karel Stejskal 20 kr. — Jiří Mukařovský 20 kr. — Jan Stein 15 kr. — Josef Brychta 10 kr. — Gothard Hlaváček 10 kr. — Několik učeníků a děvčat 35 kr. — A. M., kaplan u Prahy, 1 zl. — Jos. Lemoch, děkan v Ouněticích, 3 zl. — Fr. Kreisinger, kaplan v Ouněticích, 1 zl. — panna Barbora Lemochová v Ouněticích 2 zl. —
= 43 zl. 69 kr.

Listárna redakce.

V. p. Jos. Petřík: 1 zl. na pomník Pešinův jsme odevzdali.
V. p. F. L. v Sl.: Řeč k výboru m. opozdila se. Škoda!
p. Jos. Pok. u Př.: List ze Sl.—ic jsme obdrželi.
p. A. v P.: Že neotiskli provolání o Velehradě? Ovšem! A že otiskují os. věstník, neudávající pramene, z něhož berou to i ono? Ano! Ale na takovou nešetnost jsme již uvyklí.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sr. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech rádných
knihkupců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli II. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Luk. XIV. 16--24.)

1. Jak veliká dobrota, jak patrná to láska, když král připraviv hody — večeři velikou, sám ještě obzvláštními posly svolává pozvaných! — Než čím větší dobrotivost na jevo dává král, tím patrnější jest také nevďek těch, kteří počali se vymlouvat, omlouvat, že přijít nemohou. — Pravit: „Nemohu přijít!“ měli však říci: „Nechci!“ A takové: „Nechci přijít“ velmi bolestně dotýká se srdce našeho krále Ježíše Krista, jenž i hody veliké nám připravil a k večeři své lásky nás povolává! — Kde nás zvou k rozkoši a kratochvíli tohoto světa, kde kyne slast a radost těla: ach, kterak tu býváme na zavolání! Než hle tu kyne, volá Pán svrchované lásky: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete i obtíženi jste, a já vás občerstvím,“ a nám se nechce občerstvení, jež Pán podává. Pán volá: „Pojďte ke mně“ a my mu odpovídáme: „Nepůjdeme!“ — On kyne: „Jezte, totoť jest tělo mé“ — a my mu na to: „Nechceme!“ On slibuje: „Kdo jísti bude tělo mé a pít mou krev; máť život věčný,“ ó jak ho boleti musí, odpovídáme-li mu i na to „Nechceme.“ Takový nevďek za takovou lásku, možná-li, aby zůstal bez pokuty, bez trestu na soudě spravedlivého Boha?

2. Ti, kdož pohrdli pozváním dobrotivého krále a slavnou večeří jeho,

vymlouvali se. A čím se mohou vymlouvat a kterak? — Lichými zámkami. Jednomu vadí *dvůr*, který koupil, druhému *sprežení volův*, třetímu *žena*, kterou pojal. Ach, ovšem, pýcha života, žádost očí, žádost těla to jsou tři skutečné překážky na cestě ku spasení. Jak často zdržují ta neb ona z nich, že se vzdalujem *ctnosti*, že si nehledíme *spravedlnosti*, že zapomínáme na služby Boží, na modlitbu a jiné skutky, jimiž se člověk líbí Bohu. Ach, i od pravdy, od Církve, od Krista odvrací mysl, srdce, duše zlořečená ona — trojí žádost. Kéž bychom se měli na pozor před každou z dotčených překážek, na paměti majíce slovo: *Zádný z těchto neokusí večeře mé.*

3. Avšak jest ještě místo mezi hodovníky. Jakéto štěstí, jaková potěcha pro každého z nás! Dosavad není zmeškáno, brána nebes jest otevřená, v nebi zůstalo místo i pro nás. Pro nedbal-li kdo z nás *první* pozvání, dali se zdržeti překážkami, ježto jej ve službě pýchy, lakoty a těla zdržovaly: prober se a vzchop se nyní. Hle, Pán, který tě pozval a volal, nyní již káže *donutit* tebe, aby se večeradlo naplnilo hodovníky. — Či snad směl by někdo z nás i tu ještě *vzdorovati* tvrdošíjně? Vzдорovati sice *můžeš*, ale běda, odvážíš-li se i na *také vzdory*. Přijďet hodina, kdež řekne Pán: *Nikdo z těch neokusí večeře mé!*

Svatí a Svěťice Boží.

(Pokračování.)

III. Zdá se, že jsi otázkou svou pochybil. Slyšíme blahoslaveného Tomáše Kempenkého, jenž dí: „Nemudruj a nehádej se o zásluhách svatých, kdo by z nich byl nad druhého světější aneb větší v království nebeském. — Někteří z vroucnosti lásky k těm neb oněm svatým s větší náklonností se přichylují, ovšem více lidskou nežli Božskou. Velká to věc, nejmenším býti v nebi, kde všickni jsou veliči; neboť všickni synové Boží nazváni a učiněni budou.“ (III. kn. o násl. Kr. 58.) Nehloubám, veliký a svatý spisovatel, ve věcech, které vědomost mou převyšují, a nechci rozumovati o přednosti svatých: myslím však, že každý mi přisvědčí, dim-li, že po Ježíši Kristu, jenž svět svou krví vykoupil, nejdříve Jeho Matku, pak ale *anděly* zvláště ctíti máme. To žádá rozum, sv. Písmo, spisy sv. Otců, zkrátka, jednomyslnost věku starého i nového. Možná, že mnohý o svatých téměř neví; ale Matku Boží a nejbližší služebníky Hospodinovy každý křesťan zná. Víme, že sv. Jan Zlatoústý zvláště ctil sv. Pavla, a císař Theodosius zvláště sv. Filipa a Jana Křt. Není mi nepovědomo, že Pavel Elkánský stál pod zvláštní ochranou sv. Mikuláše a sv. Kateřiny, a že sv. Alžběta miláčka Páně u všeliké příležitosti vzývala. Víme, že Edvard, král anglický, poddaným svým ničeho neodepřel, když jej ve jménu sv. Edvarda prosili. Neupírám, že Karel, král Sicilský k sv. Marii Magdaleně, Konstancia, dcera císaře Konstantina, k sv. panně Anežce, papež Urban XI. k sv. Benediktu se zvláštní úctou přilnul. Podobně si jiní jiné svaté za patrony zvolili. Protož ani my nechřešíme, žádáme-li přede všemi svatými nejblahošl. Rodičku Boží, Marii Pannu a sv. anděly za přimluvu a ochranu. Chceme-li nábožně žítí a svatě umířiti, prosíme snažně Matku Boží a anděly za pomoc. Nezahyne, kdo takové si získal přimluvu. Neboť nejblahošlav. Rodička Boží, Maria Panna, nezamítá nižádné modlitby. Čím větší bída a strast prosícího, tím větší útrpnost její a milosrdenství. Poslyš krásný výrok sv. Bernarda: „Všechněm všechno jest učiněna Maria Panna: všem otvírá klín svého milosrdenství, aby z její plnosti brali všickni: vězeň vykoupení, nemocný pozdravení, zarmoucený potěchu, hříšník odpuštění, spravedlivý milost, anděl rozkoš.“ — (Sermo de verb. Apoc. XII. 1.) „Maria, pravím, jest jasná a vznešená hvězda nad tímto velikým a rozsáhlým mořem, — zářící zásluhami, osvěčující příklady. A kdožkoli shledáváš, že v potopě tohoto světa více

vichrem a bouří zmitán jsi, než po zemi kráčíš: od světla hvězdy této zraku neodvracuj, nechceš-li bouřemi pohřben býti. Když se zdvihnou větrové pokušení, když se dostaneš v úskalí trampot: k hvězdě se obracuj, Marii vzývej. Cloumá-li hněvivost, neb lakomství, aneb tělesná žádost lodičkou mysli: k Marii se obracuj. Jsi-li hrubosti poklesků znepokojován, škvrnou svědomí zahanben, hrůzou soudu polekán, a počíná-li tě již již pohlcovati prohlubeň zármutku, propast zoufalství: rozpomeň se na Marii. V nebezpečnostech, v úzkostech, v pochybnostech pamatuj na Marii, vzývej Marii. Necht se nevzdaluje z úst, necht se nevzdaluje ze srdce, a aby jsi dosáhl podpory jejího přimlouvání, nespouštěj se příkladu jejího obcování. Ji následuje nezbloudíš, ji prose nezoufáš; na ni pamatuje nechybíš.“ (De laudib. Virg. Mat. c. 17.)

Zdá se, že tímto všechno jsme pověděli, a přede, kdož objasní všechny ctnosti její, v kterých byla dokonalá? Žádná chvála, žádné velebení nestačí, aniž slova sebe hledanější k vysvětlení tajemství, že byla matkou a pannou, Matkou Boží, Pannou neposkvrněnou, ze všech svatých nejsvětější, takoruka nebeské zjevení, všech ctností zrcadlo, div všech věků, nebe i země rozkoš a okrasa. Co Maria Panna u Alžběty pro rockým pronesla hlasem: „Blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové“ (Luk. I. 48.), od věku k věku se vyplňuje. I tvoji nepřátelé, královno panen, chválu tvoji rozmnožují: tys královna nebes, země, moře: tys andělů i lidí paní; tys zřídlo milosrdenství. Ó neposkvrněná matko, kteráž jsi padlé človenstvo svou pokorou vysvobodila a za klesající ustavičně oroduješ; vím, že den, jano ani chvilka neujde, v kteréž bys oslyšela svých ctitelů a nepodala jim milostivé ruky své. Tebe ctí nebe, tebe se děsí peklo a v bázi se ti koří ďáblové. Tebe velebí hvězdy, a země ti slouží. Nad tebou ničeho není mimo Boha, a pod tebou všechno, co není Bůh. Tys měsíc, který jsi slunce porodila. „Blahoslavenou tě nazývati budou všickni národové.“ Kdo by spočítal nesmírné množství spisů, kdož oltáře, kaple, chrámy, jenž tebe oslavují? Kdo zná jenom jména všech řádů a spolků, kteří ti slouží a tobě chvalozpěvy propěvují? „Blahoslavenou tě nazývati budou všickni národové.“ Jediná jsi, Panno a Matko, kteráž chrámy všeho světa zdobíš, ty nemluvně u prsou matčiných i kmeta do hrobu klesajícího vyučuješ a svatou naději silíš, ty domy, řády i krajiny chráníš, svět milostmi, ctnostmi a divy naplňuješ: neboť od jednoho světa množství vychází paprsků. O hvězdo jitřní,

útočiště hříšníků, kdo tě může dostatečně velebiti? Matka jsi všech, kteří syny tvými býti chtějí. Matko, která všem pomoci chceš, skrze Krista ale pomoci můžeš, nevyčerpatelná studno milostí, Matko Boží! kdo tebe ctí, kdo tobě slouží, v pravdě svoboden jest a prost všeho hříchu.

Ji přede všemi svatými ctíme, Ji ustavičně vzýváme. „Z celého srdce se vynasnažujeme, abychom tuto Božskou Matku ctili; jeť zajisté vůle Páně, kterýž chce, aby všechno dobré skrze její ruce nás docházelo.“ (Sv. Bernard sermo do nativ. B. M. V.) Chceš-li vzory a příklady, následuj císaře, krále, knížata, Panně a Matce Boží zvláštní úctou oddané. A tím dříve si získáš královnu andělů, čím pilněji anděly ctíti budeš. —

„Souhlasím, že mimo anděly i královnu jejich ctíti máme; neboť Maria, královna nebes, nad všechny andělů sbory jest vyvýšena, jim předsedá, a proto kdož od ní pomoci žádáš, vzývej též anděly.“

Ano, nejlépe ctí blah. Pannu, kdo si lásku *andělů* získal; — kdo anděly miluje, zajisté i královnu andělů, Marii, miluje. Mnolým jsme andělům povinni, zvláště pak každý svému anděli strážci. Tento se s námi takofka rodí a bedlivě bdí u naší kolébky. On často dítko zachrání, když by je nedbalost lidská usmrtila, a povyroslé dítko sám vyučuje. Símě a základ ctnosti vštěpuje svému svěřenci do srdce, ošklivost hříchu mu předkládá, lež, podvod, lehkomyšlnost, neposlušcnství kárá, a ctnosti odměnu slibuje. Zvláště jej učí poznávat všemohoucnost a spravedlnost Boží, kteráž brzy tresce, brzy odměňuje. To vše ale neděje se způsobem obtížným, suchopárným, nýbrž mile a příjemně budí lásku k dobrému a potlačuje náklonnost k zlému. Tak opatruje pachole, a podobně chrání jinocha, muže i starce. Nemyslí však, že toliko vtipného vyučuje! Anděl strážce nepouští ani neschopného ani zatvrzelého; ano dnem i nocí u něho bdí, všude a vždy jej provází, a teprva po smrti jeho se slzou v oku k Bohu se vrací.

O, můj Bože, o strážce můj nejmilejší, tolikými mne zahrnuješ milostmi a dary, kteréž často s nevděkem přijímám! „O, péči podivu hodná a věru veliké milování Lásky!“ (sv. Bernard sermo XII. c. 4.) Andělé pomáhají nám, když pracujeme, ochraňují nás, když odpočíváme, napomínají, když bojujeme, korunují, když vítězíme.“ (St. Aug. soliloq.) „Což jest člověk, Pane, že jsi naň pamětliv, aneb syn člověka, že navštěvuješ jej?“ (Žalm VIII. 5.) Nestává v sv. Písmě skoro ani jediné knihy, v kteréžby výroky andělů a péči jejich o nás

některý sv. spisovatel nevelebil. A toto, věř, mne pohnulo, že po všechny dny života svého s obzvláštní úctou ctíti chci anděly, jejichž náchylnosti a přízně sobě i tobě přeji. Měli bychom se snad děsiti a báti, že zabyneme, jsouce přesvědčeni, že za nás prosí andělé, přimluví tak četní, mocní a Bohu milí? Proto pravím: Nezahyne ctitel Rodičky Boží a andělů, „kteří vždy a všude při nás jsou, aniž dopouštějí, aby nám ublíženo bylo, leč bychom sami chtěli.“ (Sv. Bonaventura de sv. Mich.) Poslyš ještě, co Epiktét o anděli strážci napsal: „Každému přítomen jest duch strážce, jenž jej opatruje a ani nespí, aniž se oklamati dá. Zavřeš-li tedy dveře a vstoupíš-li do ložnice tmavé, nemysli, že's samotný; ale Bůh tam jest a duch strážný přítomen jest.“ To věděl mudrc v temnostech svého věku! Tak Boha a andělů přítomnost znal! Ale my křesťané s takou vášnivostí hřešíme, jako by Boha všudepřítomného nebylo, a strážní naši duchové daleko vzdálení byli. O, té šílené odvážlivosti! Rozpomeň se, kdožkoli jsi buď té neb oné vášni oddán, že kdekoli dlíš, nikde samotný nejsi. Utečeš-li ve tmy husté a skryše nepřístupné, nikdy samotný nejsi. I nejskrytější tvou nepravost vidí Bůh a anděl strážce, jenž ani nespí, aniž se oklamati dá. Buď toho pamětliv a nezapomínej bojovati též proti zlým myšlénkám: neboť nikde samotný nejsi, a nestává ani na zemi ani na nebi místa, kdež by tebe Bůh neviděl. Věz, že ani svědomí nikdy tebe neopustí, na všech cestách tě provází, všechny tvé skutky vidí a přísně soudí, slovem, že nikde samotný nejsi.

(Pokračování.)

Duch světa — nepřítel Boží!

Od Jos. Streeva, děk. v Plasích.

Cizoložníci, což nevíte, že přátelství s tímto světem jest nepřátelství s Bohem? Protož kdokoliv chce býti přítelem tohoto světa, nepřitelem Božím učiněn bývá. (S. Jak. IV. 4.) Nevěrníci, chce říci sv. apoštol Jakob, což nevíte, jako by se vši jistotou každému známo býti muselo, vší odpadlí od Boha a jeho slova, což nevíte, že kdo miluje svět, jest nepřitelem Božím? A což může býti větším neštěstím člověka nad to, vydá-li se v nepřátelství s Bohem? Většího zlého není pod oblohou nebeskou — ni na tom ni na onom světě. Ovšem že se k tomu žádný zjevně neodhodlá; ale člověk druhdy ani sám neznámená, že v tom již jest. Ale, co jest to ten svět, jehož přátelé dle slov apoštolových jsou nepřátelé Boží? Treba tu dobře rozeznati, co míní sv. apoštol tímto

výrokem, nač bije, když mluví o světě. Nemůžeš tu ani člověka, ani ostatní Bohem stvořené věci rozuměti, proto že Bůh vida celé stvoření, shledal je býti *dobré*. Co se dotýče lidí na světě, láska — milování bližního prikazuje se zákonem, a apoštol Páně káže, bychom se učili, Boha též ze stvořených věcí poznávati a milovati. Svět tedy, o kterém tu mluví sv. Jakob, musí býti cosi jiného než věci ty, jež stvořil Bůh. Musí to býti takový svět, kterého Bůh nestvořil; — svět ten to *duch světa*, jenž se protiví Duchu Božímu, protiví pravdě a zákonu, jež máme od Boha. A tento duch světa, odporný Duchu Božímu, na světě všude umí se zachytit, hned v té a v okamžení v jiné postavě a způsobě se projevuje, a proto že vždy se Bohu protivuje, člověku u vykonávání dobrého překážky činí a na to jej uvozuje, že také sám na odpor staví se Bohu. Trefně praví sv. Bernard: „Světě nešlechtný, ty svých miláček jinak neblážíš, leč čině z nich nepřátely Boží.“ Není pak tento duch světa ani člověk, ani jakési jiné stvoření; že však jest a působí v člověku, na člověku po skutcích jeho shledáváme. — Člověk tím duchem omámený, bývá pro všecko, co Božího jest, hluchý, slepý a němý. Tu se projevuje duch světa v opravování víry a náboženství; tu opět v přejinačování nebo i odstraňování služeb Božích a některých svátostí. Jindy se projevuje duch světa tu v rozmařilosti, nádhernosti a pýše, tam opět v tělesnosti, nečistotě a v svobodné a nemanželské chlíplosti, onde v marnotratnictví a plýtvání časným jměním.

Kdy pak se vluzuje ten duch světa mezi syny a dítky Boží, at jest již jakýkoli jeho zjevování způsob; kterak mmedle sluší se proti němu opatřiti a bojovati, abychom se jim neoctli mezi nepřátely Božími? Máme jisté znamení, kdy duch světa se k nám blíží a opanovati nás chce.

Dokud dobře uspořádané vojsko v jednotlivých řadách pevně stojí, jednotliví velitelé oddání jsou nejvyššímu polnímu vůdci a ten svému králi, a pro dobro vlasti a lidu sjednoceni jsou, tak snadno není se co báti prohry a porážky. Stane-li se ale naopak, že bojovníci vůdcům svým vypověděli poslušnost, prohra bývá jistá. Tak se stane i s námi bojovníky Božími. Jak se sami Ducha Božího zhostíme a vzdálíme, odložíme náboženství, zapomináme na víru — tu v té míře se od nás vzdaluje Bůh, a duch světa nás obletává potud, až vyskoumav naši slabou stranu, nás opanuje. Tehdy bývá pak záhuba naše jistá. — A proto volal prose sv. Augustin: „Vyprost mne, ó Bože můj, z vazby, kte-

rouž jsem svázán, abych opustě tyto časné věci, Tebe se přidržel.“

I vizme již, co ten duch světa umí; stopujme jeho kroky a pozorujme ovoce činův jeho za našich časův. Prohlédněme si všechny ty kouty, kde vládne, všechna místa, kde se lze potkati s ním. A bohužel, setkáváme se s ním nejen na ulici aneb pod střechou domácí, něbrž i v našem stánku, zasvěceném živému Bohu.

Ano, s bolestí vyznati sluší, že *duch světa, jako druhdy do ráje, vloudil se do těch míst, které Bůh k své počtě a modlitbě ustanovil a posvětil*; i do *domu Božího*, do chrámu Páně vloudil se, a seč jest čini, aby i na místě svatém lidé páchali, co Bůh nechce a zapovídá. A tak vidáme v chrámech lidí, při kterých o počtě Bohu povinnované, o modlitbě, potřebné člověku jako rybě voda, není ani pomyšlení. Hrubá postava a způsob toho i onoho světáka neprozrazuje, že by uznával ubožec, kterak od Boha závisí a počtou Bohu vzdanou a modlitbou srdečnou že tu ve svatyni posvěcení hledá. Jest na něm vidět hrubého rozpustilce, jenž všechno, co se děje a koná v domě Božím, pokládá za maličernost a ničemnost. Chuďas, vypínaje prázdnou a větrem nadmutou hlavu, přišel se do kostela jen podívat. — Máje na těle uklidnější oděv, myslí sobě, že by neslušelo, aby se tu modlil, klekal, kříž dělal, v prsy se bil, jako jiný sprostý člověk. Ano, zpustlý, hrubý, omezený hrdopýška takový nezřídka dává na sobě znáti, jako by ještě Bohu prokazoval milost, že ve svatyni na pohoršení lidem lelkuje aneb stojí tu beze všeho citu; onf neví, nerozumí, co se tu děje a nevidí, leč že kněz u oltáře sem a tam chodí a se obrací. O modlitební kníze, z které by se vzdělal, o té není ani pomyšlení, za takovou takový nevěrec se stydí. On přišel do chrámu s tím předsevzetím, že starého a hříšného hrubce neodloží a dravého vlka *nesvleče*. Nebo nebývá-li ho druhdy slyšeti: „Musel by na mne vyzralý kazatel přijíti, aby mnou pohнул. Tak snadno se nepoddám!“ — Ach, kde tak smýšlí se a jedná: duch světa provozuje vládu svou neblahou. Než vizme jinam.

Duch světa, jenž ve chrámu Páně mívá své náhončí ku pohoršení lidem, jiné opět v čas služeb Božích od chrámův Páně odvrací a provádí všude jinde, jenom aby se na služby Boží nedostali. Prohlédněmež si opět zástup jeho učeníkův. Hle, zde jest jeden druhý počátečník ve škole tohoto ducha. Prozatím naučil se tolik, že si zošklivuje slyšení slova Božího, ježto prý jest nepotřebné. Zařídilo-li by se kázání slova Bo-

žihó přede mši sv., nejde — jestli po mši sv., odejde — je-li mezi mši sv., raděj zamešká její první díl — než by se přičinil, úplně službu Boží vykonati. — Tak to prozatím. Dočkáte se zajisté, že v krátkce pohrdač slovem Božím přidruží se k těm, kdož pohrdají mši svatou, modlitbou, náboženstvím, Bohem. Mámeť toho zřejmé důkazy, že lidé co nejpозději mohli na kázání s tím předsevzetím chodili, aby ho zmeškali; že ale předce někdy něco z něho zachytili, chodili ještě pozděj, až i díl mše sv. zameškali, a pak začali ještě s jinou, až dokonce doma zůstali, že pryč se i doma pomodlití mohou. A v krátkce i doma odpadla jim chuť k modlitbě všeliké ráno i večer, všedního dne i ve svátek. Hle, i toť jest ovoce, po kterém poznává se duch tohoto světa co nepřítel Boží, jenž z lidí tolikéž činí nepřátely Páně.

* Než vzmze do rodin a příbytkův lidských, ať zvíme, jakové jest tu ovoce vlády, již provozuje duch světa. Nebudeť nám ani tu veselo, neboť seznáme, že *duch světa vypuzuje stud, kázeň i bázeň ze srdcí mladého lidu zvláště.*

Omámený duchem tohoto světa mladík a mladice neostýchají se ovšem sebe těžší a světější zákony Boží lelikovážně přestupovati a beze studu dopouštěti se hříchu, který sv. apoštol ani pojmenovati nechtěl. Syn pohrdl slovem otce, dcera kázní matky, jeden i druhý rodiči svými. A život, skutky jejich nejsou-li na svědectví, že dali u sebe místa hlasu, kterým do srdce jim mluvil duch světa: „Odhoď ty dosavadní vodítka. Vždyť máš svůj dospělý a dozralý rozum. Tím uvázáním na ustavičnou poslušnost nedozraješ a nedostaneš se nikdy k samostatnosti. Tvůj tatík a matka tvá jsou ještě z těch starých, sprostých a hloupých časů.“ Tak mluví duch světa jako na počátku had v ráji k prvním rodičům: „Jen jezte a budete jako Bůh“, — odhodíte-li pouta vši poslušnosti, teprv zmoudříte a oči se vám otevrou. Ach, otevřely se jim k poznání bídy a bolesti, z neposlušnosti pocházející. Otevrou se časem i té omámené mládi. Ale čím vyrovná se ztráta kázně, studu, čistoty, pokoje a požehnání duší čistotných? — Či dovede nahraditi svět, co vzal, a vyhojiti rány, jež způsobil? — Ach, nikoli! Škoda, ztráta, rány ty jsou ovocem nestydatosti a nekázně, po níž se poznává působení a vláda jeho.

A jak mohutná, rozšířená jest tato jeho vláda! Náš mladý lid, vedený duchem světa, na mnoze tak spustl, že chlipnost, nečistota za žádný hřích více neuznává. Těm hříchům oddán v náruč bez rozmyslu se vrhá, žádných nad sebou, ani světských

ani Božských zákonů se nebojí a znáti nechce. Ten duch světa, ta dnem i nocí lákající obluda nebere žádného ohledu ani na mladost, nedospělost a nevinnost, láme, kazí, zničuje, co zasáhne; často nevinnou jedinou ovečku, která tiše pod ochranou dobrého otce a pečlivé matky nevinnost a čistotu svou za ten největší poklad svého statku a jmění mívala. A proto bývá nám to vzácným úkazem, vidíme-li na stupních oltáře svatého hlavy snoubenců ověnčené, na znamení zevnitřní nevinnosti a zachované čistoty, přiklekajících pro požehnání katolického manželství. Ale zdaž nám nerádnou vždy více takové radosti? A nemusíme-li druhdy želeť, že na leckteré hlavě nalezá se věnec, srdce však dávno již zbaveno jest kvítí rajskeho čistě a nevinné duše? — Ale i to jest ovoce, po kterém poznává se moc a vláda ducha tohoto světa!

Lazar pohřbený — člověk hříchům navyklý.

Výpisek z řeči sv. Augustina.

Od K. Císáře, faráře a vikáře v Mirovicích.

Jiný jest duchovní mrtvosti způsob: totiž zlá navyklost. Jiné zajisté jest hřešiti, opět jiné, v hřešení jakési zvyklosti nabyti. Kdož, jedva že hřešil, zase ihned se byl polepsil, oživne spěšně, proto že ještě není jat zvykem hříchů, to jest, není pohřben. Než kdo uvyklý jest hříchům, pohřben jest, a případně o něm, jako o Lazarovi, praví se, že smrdí: neboť počíná se o něm šířiti zlá pověst, jako nějaký úporný puch. „Shnily a porušily se jízvy mé“, dí David. Takoví jsou všickni hříchům navyklí, v mravech rozpustilí, v mrzkostech vyvíčení. Dáš-li takovému: Nečín toho, přestaň hříchu: kterak tebe medle uslyší, ať ho tlením porušeného tlačí země a kamenem zlé navyklosti jest obtížen? Obraz Lazara mrtvého, anobř pohřbeného na sobě nese. O takovém platí výrok Písma: „*Od mrtvého jako nic hyne zvěd.*“ (Eklez. XVII. 26.) Kdo pak zbudí takového z mrtvoty hřícha nežli ten, jenž, když zdvižen byl kámen hrobový, zavolal, řka: „Lazare pojd ven!“ (Jan XII. 43.) Podobně k tomu, jenž v hříších zvyknul, hřímá Kristus hlasem živým: Lazare pojd ven! A k mocnému hlasu Páně všickni duchovně mrtví z hrobu smrti povstanou a oživnou. O nižádném z nich nelze tratiti naději, kdež stává takového křisitele.

U hrobu Lazara zavolal Kristus hlasem velikým, a ten, kterýž čtyry dni byl v hrobě, povstal z mrtvých; kterýž byl umřel, vyšel na prostranno; hrobový kámen na něm ležel, než Kristus hlasem promikna skálu, tvrdost kamene rozrazil. Srdce

tvé ale tak jest tvrdo, že tebe nerozpučil hlas Boží až posavad. Vstaň tedy v srdci svém a vyjdi z hrobu svého! Mrtev jsa na srdci, jako v hrobě povržen jsi ležel, kamenem zlé navyklosti byv obtížen. Vstaň a vyjdi! — A co znamená: vstaň a vyjdi? Tolik, jako: uvěř a zpovídej se! Neboť kdož se dověruje, povstává opět, a kdož se zpovídá, ven na prostranno vychází. Proč medle dokládáme, že ten, kdož se zpovídá, ven vychází? Poněvadž prvé nežli se vyznal z hříchův svých, byl jako ukrytý; když pak byl se vyzpovídal, z temnosti jako na světlo vyšel. A co mnedle přikazuje se služebníkům Církve o tom, jenž se skroušeně z hříchův svých vyznal? Totéž což přikázáno bylo služebníkům o Lazarovi: „*Rozvažtež jej, a nechte ať odejde.*“ Kterak? Proto že i apoštolům řečeno jest: „*Cožkoli rozvázáte na zemi, bude rozvázáno i na nebi.*“ (Mat. XVIII. 18.)

Kdo jest nejblaženějším na tomto světě?

Dle Alf. Rodrigueza podává J. D-d.

Ten, kterýž toho docílil, že vůle jeho jest za jedno s vůlí Boží, kterýž všechny věci co zařízení Božské prozřetelnosti považuje a tak je přijímá, jim se podrobuje. Takovou měrou již na zemi dochází se největší blaženosti spravedlivých, proto že věrný oddanec Bohu již v plné míře požívá onoho vnitřního pokoje a oné nevyslovné radosti, na kteréž se zakládá pravá blaženost vezdejšího života. Nebo království Boží, jak praví sv. apoštol (Řím. XIV. 7), — a což jiného jest království Boží, než blaženost svatých na zemi? — není pokrm a nápoj, ale spravedlnost a pokoj a radost v Duchu sv. Hle! toť blaženost, část blaženosti věčné, kterouž spravedliví sobě předuchvacují; toť ráj oněch slastí, kterých již na zemi požívati můžeme. Právem nazývá se onen stav duše blažeností, jelikož tak stávají se pozemšťané podobnými nebesťanům. Neboť jakož v nebi nestává žádné proměny a jakož blažení v jakémisi stálém a neproměnitelném stavu zůstávají, neustále patří v tvář Boží: rovněž tak zůstávají oni pozemští obyvatelé, kteříž svou vůli zcela vůli Boží podrobili, ano v kterých již ne vlastní vůle, nýbrž vůle Boží působí, kteříž na tom přestávají, aby se líbili jedině Bohu, ti, pravím, zůstávají nepohnutými při všem zmatku a při vši nestálosti běhův rozličných tohoto života. Jejich vůle zcela vůli Boží jest podrobena. Pevně tudy jest jejich přesvědčení, že vše přichází od Boha a že ve všem, i v těch největších protiventstvích, kteréž je potkávají, jen vůle Boží se naplňuje. Poněvadž oni vůli Boží

nad svou vlastní vůli byli postavili, všechna utrpení, všechny nesnáze se jim proměňují v radost, všechna trpkost v radost a potěšení jim se obrací. Což je tedy může zarmoutiti? Zdaž opovržení, nepřijeň, neštěstí, úkory, pronásledování, bolesti, pohánění? Vše to arci obyčejně lidského ducha co nejživěji dojíhá, ale duše odevzdané Bohu to nezakormucuje. Takové věci jsou jí zvláštní nilostí z rukou Božích. Ničeho nestává tedy, co by pokoj této duše rušiti mohlo. Toť pravý pramen oné radosti a mírné veselosti, kteráž objevovala se ve slovech i skutcích všech svatých, kteráž jevila se jim na tvářích, jakož v tváři sv. Antonína, sv. Dominika, sv. Františka a mnohých jiných svatých za minulých věkův.

K sv. Ludmile.

My k Tobě, svatá Ludmilo,
Zdviháme vroucné prosby hlas,
Bys u Boha svou přímlovou
Nám přispívala v každý čas.

Za ochránkyni laskavou
Ctí Tebe naše česká zem:
Kýž nám Tvůj život nábožný
Vždy svítí krásným příkladem!

Jak svatý Václav, vnouček Tvůj,
Rád hleděl Tvého učení:
Ó kýž tak vedou rodiče
Své dítky cestou k spasení!

Též síly vypros u Boha,
Když bolem srdce sklíčeno,
Ať s odevzdáním snášíme,
Co trpěti nám souzeno!

Tys Bohu věrnou zůstala
Až do skonání života:
Tu milost na Tvou přímlovu
Nám uděl Boží dobrota!

Vždy chceme v tomto životě
Dle ctností Tvých se spravovat,
Bychom se s Tebou po smrti
Tam věčně mohli radovat.

Frant. Doucha. *)

Obřady korunovační v Čechách.

Nejdůležitější a téměř jedinou věcí, kterou nám za krátkého trvání přinesl tak toužebně očekávaný sněm český, jest korunovace J. M. našeho císaře za krále českého. Některé listy ozvaly se sice proti ní, že prý mnoho státi bude; než my při

*) Píseň tuto jakož i básně v čísle 11. a 12. napsal nám ctih. p. spisovatel *leviců*, maje pravici, bohužel! následkem namáhání ochrnulou. Red.

tom hledíme na jinou stránku. Korunovace jest vzájemná, Církvi sv. požehnaná páska mezi panovníkem a národem, vyznání víry, uznání práv a svobod. Jelikož císař pán žádost a přání jeduohlasné neoslyšel, a za tou příčinou za nedlouho, jak pevně doufáme, k nám zavítá, nebude od místa, když krátce vypíšeme slavný vjezd králův do země české vůbec a do Prahy zvlášť, holdování a obřady korunovační, jak se dály za dob minulých.

Král, jenž se ku korunovací do hlavního města království českého ubírá, hned na hranicích, kdež ondy první přísahu skládali, od nejvyššího zemského sudí v čele jiných vznešených hodnostářů a poslanců uvítán a s velkou slávou po celé cestě doprovázen bývá. Hřmění děl s výšin ověňujících druhdy tak slavné sídlo českých králů oznamuje příchod jeho do Prahy. Starosta města pražského podává mu klíče městské, velmožové čeští jej vítají, a již s velikou nádherou pohybuje se slavnostní průvod ozdobenými a přepíněnými ulicemi ku královskému hradu. Radostné volání obecnstva, zvuky trub, hlalol bubnů a vážné hlasy všechněch zvonů vítají nového krále Čechů. Trojí spřežení táhne krásný povoz, před nímž na koni jede zemský maršálek s obnaženým mečem; před ním tři heroldové (hlásníci) v slavnostném oděvu. Na Hradčanech očekává je zemský purkrabí v čele zemanstva a osloví jej dle starodávného podání řečí českou, v které král také děkuje. Sleza z vozu, ubírá se do staroslavného chrámu sv. Víta. U vchodu jej pozdravuje kněžstvo s primasem království českého a arcibiskupem Olomúckým. Po skončeném „Tě Boha chválíme“ do královského hradu kráčí, čímž slavnost prvního dne se ukončuje.

Na druhý den shromažďují se vyslancové země ve sněmovně k holdování. Za tou příčinou přichází nový král do síně sněmovní a řečí českou oslovuje četně shromážděné zástupce národní, vyjevuje radost, že v tak valném počtu se sešli i dává ubezpečení, že zemi chce otcem býti. To když pověděl, oznamuje mu purkrabí království českého, že přítomní zástupcové národní se shromáždili za příčinou holdování svému králi. Radostně na to pozdravuje král přítomné a slibuje, „že všemožně k ulehčení země přispívati chce; jako ale od přítomného zastupitelstva hájení práva a spravedlnosti, blahobyt vlasti, a upevnění trůnu důvěrně očekává, tak i on přislubuje věrné plnění povinností panovníckých, a svobodu, zděděné výsady a privilegia slavně stvrzuje.“ Na to purkrabí zemský dále řečí českou děkuje ve jmenu

shromážděného sněmu „za nově zaručení výsad a práv království českého, prose Boha za šťastné panování nového krále. Dříve ale, než-li žádá o dovolení, aby přítomní k skládání dědičného slibu, což slove holdováním, připuštění byli, ještě jednou J. M. připomíná a důtklivě žádá, aby pamětliv daného slibu zděděná práva a výsady koruny české proti všem útokům hájiti nikdy neopominul.“ Po ukončené řeči skládají Češi česky, Němci německy přísahu věrnosti a poslušnosti novému králi a nástupcům jeho, libajíce mu ruku. Tím se končí holdování. — My ale zvláštní klademe váhu na výkon ten z dvou příčin. Předně vidíme, že dle starodávního zvyku všecko se mluví řečí českou, a to jest nezvratným důkazem oprávnění našeho jazyka; za druhé se koruně české, která zahrnuje Čechy, Moravu a Slezsko, zaručují všechna zděděná práva a výsady, která se požadují k řadné samosprávě země.

Třetího dne z rána oznamuje odevšad se ozývající hudba příchod slavného dne. Měšťanské sbory a vojenské pluky táhnou ku hradu. Prostory hradčanské se přeplňují. Nejvyšší úřadové zemští odnášejí z hradu do svato-václavské kaple na červených polštářích odznaky královské. V předu jde nejvyšší maršálek s berlou a českým lvem na ní; za ním nejvyšší purkrabí s korunou, zemský sudí s říšským jablkem a zemský písař s žezlem. Postavivše klenoty na oltáři řečené kaple, jdou zase do hradu a očekávají s ostatním zemanstvem krále. Zvon sv. Zikmunda volá s věže chrámové nového krále a oznamuje daleko vůkol vážným hlasem hodinu, pro celé království veledůležitou. Král opouští již s velikou, slavností korunovační zcela přiměřenou slávou královskou síň, obklopen zemanstvem a velmoži zemskými, a jde přes první a druhý dvůr zámecký po cestě červeným a bílým sukнем vyložené, pod baldachinem do metropolitního chrámu, kde od dávných dob králové čeští se korunovávali korunou svatého Václava. Zvukové hudby, hlalol bubnů a hlasy lidské v jediný se pojí souzvuk, provolávající slávu. U vchodu chrámového uvítán primasem království českého líbá kříž s ostatky svatých, a doprovázen bývá do kaple svato-Václavské. Krále zde oblíkají v oděv hermelínový mezi tím, co i arcibiskup v kapli sv. Zikmunda roucho mešní na sebe bere.

Můžeme se tedy mezi tím poohlédnouti po chrámě a promluvití krátce o významu nastávající slavnosti se všemi s ní spojenými obřady.

V hlavní lodi chrámové, v pravo a v levo od hlavního oltáře zřízena jsou lešení

dílem pro sněmovníky a královské dvořaniny, dílem pro jiné vznešené osoby, Lešení ta jakož i stěny kostelní od podlahy až ku klenutí, od dvéří až k hlavnímu oltáři zakryty jsou sukem červeným a bílým. U hlavního oltáře lze mimo povýšené místo na straně epistolní pro arcibiskupa Pražského viděti dvojí trůn, jeden naproti oltáři několik kroků od stupňů jeho, druhý na straně evangelia naproti onomu knížete-arcibiskupa. V presbyterium, které prodlouženo jest a s dotčeným lešením v hlavní lodi se spojuje, v pravo a v levo jsou sedadla pro duchovenstvo a dvořaninstvo, které při korunování nějakou práci neb úřad vykonává.

Abychom u vypsaní slavnosti korunovační se nezdržovali, promluvíme již o významu obřadů. Částky korunovace jsou: 1. nový král příslibuje, že co katolický panovník svědomitě chce vládati. Následuje 2. modlitba litaní o všech Svatých; 3. pomazání svatým olejem katechumenů; 4. znaky důstojnosti královské se podávají; 5. rozličné modlitby a konečně; 6. střed vši bohuslužby, mše svatá. — Jeť korunovace obřadem v Církvi katolické zdomácnělým, mající původ v zákoně starém, kde již první král židovský Saul pomazáním za krále byl povýšen (1. Král. X. 1), což i s jeho nástupci se dělo (2. Král. II. 4; V. 3; 3. Král. I. 39). Hluboký jest zajisté význam celého obřadu. Nový král skládá *slib* odpovídaje na mnohé otázky slovem: „chei“. *Litanie* všech Svatých doplněny jsou formulami na výkon přítomný se vztahujícími; při modlitbě samé pak král před oltářem na zemi klečí. Již v starém zákoně nejvyšší kněží, proroci a králové *pomazáni* bývali olejem a tak i u nás pomazán bývá král na pravé ruce, na prsou aneb mezi rameny, s prosbou, aby Bůh služebníka svého naplnil Duchem svatým, tak aby poznal, co jest k blahu vlasti, a co za pravé uznal, mocnou pravici vykonati usiloval. Králi připadá se *meč*, aby jím dle práva pravdu hájil a bezprávi trestal; *knězem* se mu podává, což vyznačuje, že se nemá z pošvy tasiti leč k hájení práva a nevinosti po vůli Boží a k blahu poddaných. *Koruna*, jako vavřínový věnec mocného vítěze, na hlavě knížecí jest znamením vznešenosti a nedotknutelnosti. *Žezlo* jest berla pastýřská, upomínající panovníka na krásnou povinnost, že má národy voditi laskavě, věrně a pečlivě, bezpečně je ostříhati ode vši náklady, na dobrou pastvu i pro duši i pro tělo je voditi, a když potřeba káže, i život svůj za národ obětovati. *Prsten* vyznamenává zasnoubení s národem a s Církví, kterou aby se vši pečlivostí

a láskou chránil, důtklivě se mu na srdce klade. *Ríšské jablko* a na něm kříž jest mu napomenutím, že jest křesťanským panovníkem, apoštolským králem. *Lithronisací*, neboli slavným dosednutím na trůn, stává se skutečným panovníkem země, že ale od biskupa k trůnu se vésti dává, tož před celým světem se přiznává, že panuje „z milosti Boží.“ — Tot krátký obsah všech modliteb. Z toho patrně, jak ctihodný jest obřad tento, dojímavým způsobem hlásaje, že i král jest služebníkem onoho Krále nad králi, jenž trůny rozdává; že i on s bázní a strachem spasení své vyhledávati má, a proto milosti Boží k řádnému plnění povinnosti přetěžkých zapotřebí má.

(Dokončení.)

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

Pan Styrtovský nosil se po polsku, i až měl již 60 let věku svého, vždy ještě byl jarý a zdravý. Byl to muž řádný, v domě pán a v plné míře hospodář. V zimě v letě, a byť bylo počasí sebe horší, neopominul nikdy hned z rána podívati se po hospodářství. Ve žních mohl jsi ho druhdy po celý den viděti na poli mezi ženci. Čeleď a dělníky držel na uzdě, a předce ho všickni milovali, domácí chasa i lidé poddaní, nebo staral se o ně jak otec. — V domě bylo viděti zbytky a památky ze starších časův. Nářadí čisté, stoly a stoličky dubové s nakřivenými nohama, ozdobenými všelijak prací řezbářskou, psací stolek, vykládaný rozmanitými květinami ve dřevě, sedadla pokrytá tureckými damašky. Mezi starodávnými těmito věcmi bylo viděti tolikéž rozličné nové věci. Na zdích visely obrazy: tu v zlatém rámeči obraz Rodičky Boží Častochovské, tam několik podobizen rodinných, onde Samaritán milosrdný a marnotratný syn. Visel tu též na hedvábné šňůrce kalendář. Stranou v koutku byla též příhrádka a v ní několik knížek dílem modlitebních, a několik děl právnických. Novin a knížek nových tu nebylo. Starý pán, uvyklý na život dělný, necítil nikdy potřeby, aby si čtením ukračovati musil chvíli. Jediné zimní dobou v podešlém věku, když se již nesměl na koni proháněti za zajíci, býval mrzut, a chodíval po domě z kouta do kouta, šemral a

odplivoval. Ale i tehdy uměl si zaplašovat dlouhou chvíli, buď že hosti z okolí přišli, buď že se modlil.

Letního času, nebylo-li co dělat na poli, sedával pan stolník na síni a bavil se žertiky. Obzvláště milým stal se mu za tou příčinou doktor Knechtl, Němec, jenž, děláje se u pana stolníka nesmírným Polákem, častěji zajížděl do Zbožovín, a všelijak balamutil starého pána. I zamykal se s ním dobromyslný starý pán v pokojíku, a chytrý doktor vykládáje po polsku noviny německé, ovšem nevěrně, přislíboval na vrbě hrušky. A tu nejednou majíce mapu rozloženou, pohádali se; při čemž Němec vždy posléze ustoupil starému pánu. A tak stal se doktor u pana stolníka všechno ve všem. Uměl pak si chytrý pán zjednatí náhradu za dlouhé rozprávky a hádky o hranice budoucího království: on se postaral o to, že starý pán ztenčil hranice svého panství, a důvěrníku svému za 200.000 zl. prodal ves, jež stála za třikrát sto tisíc. Peníze za tuto ves uložené na úrocích, a vesnice Zbožoviny byly pak ustanovené za věno bohaté jediné dcery, o níž mi byl Žid Moško vypravoval.

Panna Styrtovská Thekla byla děckem, když jí umřela matka. Byloť jí tehdáž asi dvamecítma let. Mimo to, že trochu na jednu nohu napadala, měla tvář silně znamenanou od neštovic. Jinak ale měla cosi milého do sebe, dobromyslnost obličejela se ve tváři a v každém jejím hnutí. Avšak byla nesmělá, tichá, skromná, bázlivá, na slepo poslušná otcí. „Jak chce tatínek!“ bývala její odpověď ku každé otázce otcově.

— Když jsem byl přijel do Zbožovín, otec představil mne dečři, která se zarděla tak, že by lze bylo rozsvítiti od ní. — Po obědě strojil jsem se k odjezdu. Ale pan stolník nechtěl o tom ani slyšet. „Co se máš toulati po těch dírách židovských v městečku?“ pravil. „Vždyť jsme já a tvůj otec sedávali na jedné levici. Já pošlu pro tvé věci hned, a ty se mi odtud nehneš. Za příčinou svých věcí můžeš si každého dne k soudu dojetí od nás.“

Těžko bylo se opřítí. Pan stolník chtěl a já musil po vůli jeho zůstatí u něho celý měsíc. Jednání mé ve městě pokračo-

valo želvím krokem: tím lépe dařilo se mi u pana stolníka. Starý pán, vida moji povolnost a skromnost, velice si mne zamilovav, vozíval mne s sebou po hospodářství, vypravovával mi všechno, co zkusil, a takoruka na krok mne od sebe nepouštěl. — Tím méně mohl jsem mluvívati s pannou Theklou. Z počátku byla nesmělá, později nezbyvalo času mluvívati s dcerou, když nebylo lze nebýti s otcem. Než z okamžitých rozmluv znamenal jsem, že má panna Thekla zdravý rozum a čilé srdce, ač nemá žádné vůle, neboť byla hned od dětinství uvyklá bez odkladu plniti, co kázal otec. Celá povaha její mne podivně dojímala. Nemohu sice říci, že by mne k ní láska byla poutala: za to ale bratrská upřímnost a oddanost. Ostatně věděl jsem, že chtěje se oženiti s dcerou pana stolníka, třeba starati se nejdříve o ruku a slovo otcovo: bez vůle otcovy by nesměla chtítí dcera, a pan stolník, ač měl to nejlepší srdce, nebyl by tak snadno svolil, kdyby dcera jeho byla chtěla dříve, než chtěl on.

Starý pán ve svých rozmluvách častěji naříkal na zkaženost mládeže, běduje, že v sousedstvu nezná nikoho, jemuž by mohl svěřiti osud své dcery.

Zatím já vždy více nabýval lásky u otee. Jednou po obědě, jež jsme zapili uherským vínkem, otázal se mne starý pán, proč se nežením. — „Mé věci,“ pravil jsem, „nejsou v nejlepším pořádku. Otec mi umřel, a zůstaly tu zmatky, z kterých nesnadno se vypléstí. A za takých okolností ženich nejspíše místo ruky dostal by košík.“

„Ej co věci! Takovému vzácnému mláďenci z dobrého rodu každý řádný otec mile rád dal by dceru.“

„Kdyby tomu tak bylo,“ díím, líbaje ruku dobrosrdečnému starci, „to bych se osmělil prosítí, aby mi pan stolník dovolil, ucházeti se o ruku panny Thekly.“

„Ucházeti se o ruku? Nač také okliky, když já se shodnu? Panno Theklo!“ zavolal pán. — Dcera nenadálým tímto slovem do čista pozbyla odvahy, a všechna zděšená třesouc se přistoupila k otcí.

„Hle, tu pan Alexandr žádal mne o tvou ruku. Co si přeje on, žádám také já.“

Naději se tedy, že se také se mnou shodneš.“

Thekla mlčíc hned červenala, hned zasebledla. Posléze nesměle a po tichmu řekla: „Jak chce tatínek!“ Pan stolník mne políbil, vzal nás za ruce, pravici deřinu vložil mi do pravice, udělil nám požehnání s očima zaslzenýma, a když pak jsme mu padli k nohám, děkující za lásku a požehnání otcovské, všecken se rozplakal.

Tak mimo nadání odbyly se mé námluvy; v krátkce na to slavila se hlučná svatba.

Dvakráte sto tisíc, kterých jsem nabyl věnem ženíným, zjinačily všechny mé poměry. — Já zaplatil, kde jsem byl komu co dlužen. Vraněvský, s nímž jsem přede všemi jinými hleděl se vyrovnati, počal se ke mně hlásiti a vinouti jako druhdy. Tím více druzí bývalí druhové a společníci. Vždyť viděli, že mám zase ves očištěnou z dluhův, a tchána, který ochotně pomáhá muži jediné své dcery. Nikdo mi již ani z povzdálce nedával na srozuměnou, kterak jsem se zachoval u Lizalského; nejedniti, kteří na mne prvé psi hlavu věšeli, nyní v týchž společnostech chválili mne. Nad jiné ovšem v ohledu tom vynikal Vraněvský, ač já se k němu choval vždy velmi odměřeně a chladně.

Snadno si pomyslíte, kterak jsem smýšleti musil o lidech, vida takové jednání. — Úcta k člověku zmizela mi ze srdce. Uhlazená zdvořilost, smíšená s trpkými úsměšky, provázela mne do společností, které se mi poznovu otevřely. —

Vy se zdívíte bez pochyby, vyznámlise, že jsem opět chodívati počal do společností, z kterých mne byli nedávno vyloučili. Ale tak slabý jest člověk. Čím napáchl hrnek, páchne i střepina. Já věděl, jak nectní jsou bývalí moji tovaryšové, já zkusil následky marnotratného života, já seznal, jak mrzké i liché jsou rozkoše jistých kratochvílí: ale to vše nic neprospělo. Staré návyky se vrátily, já počal hráti na velkého pána. Jedva jsem se cítil zase při penězích, tisícere věci zdály se býti tak potřebné, že se mi nebylo lze obejít bez nich. Já si z většího dílu nemohl vážiti

oněch pánův, kteří počali přicházeti ke mně na obědy a večere, a předce nechťelo se mi bývati bez nich. Hosti a hody byli mým živlem, stříletí vtípem a úštěpky zdvořilými stalo se mi potřebou, osladou života. Dobrá žena, jež slepé poslušnosti, kterým oddána byla otcí, přenesla na mne, nic mi v tom nepřekážala: onaf obvyklé své: „*Jak chce tatínek!*“ proměnila toliko; říkávalaf: „*Jak chceš dušínko!*“

Jestif pak to věc divná, že jsem se ničím nedal odvrátiti od marnotratného života, obzvláště pak od častých hodův a kvasův, jimiž jsem vábil do domu všelijakou chášku. Já cítil zhusta i nechuf při té nesvobodě za příčinou ustavičných návštěv; já dokonale předzvídal zlé následky nemoudrého řádění svého, a předce žil jsem po dávném obyčeji. Nežřídkapřihořdilo se, že jsem na své uši slyšel, kterak se mi posmívali moji hosté. Obědy u mne přezdělí evangelickými. Já totiž, když jsem přijel na měsíc do městečka, hleděl jsem, abych měl u sebe šestnácte i osmnácte osob u stolu. Že však nebylo lze po každé sehnati tolik osob mezi vzácnějšími, vycházel jsem na ulici, a tu lovil jsem, kde se mi kdo ukázal ve slušném obleku a způsobu. A odtud povstala onano přezdívkapřiřázelo pak se nežřídkapřišli se lidé, kteří se neznali a k sobě se nehodili, a tudíž také důvěrnými rozmluvami nelhubě mohli se bavit. Než, ač mne to neušlo, nelibostí hostů nenechal já se másti ve svých libůstkách. Ano, pomluvy druhdy i ošklivé mne v tom ohledu neobrátily. Kdys večerem na př. vracel jsem se domů, a jacisi dvá panáčkové kráčeli přede mnou, hlasitě rozmlouvajíce. Zaslachnuv své jméno, opatrně bral jsem se za nimi a lovil jsem ušima každé slovo.

„A tak zjitra budeš u Alexandra?“ řekl jeden. „Tyto evangelické obědy mne baví. Člověk vidí u něho divné figurky; nevím, kde se jich veždy nabere.“

„A mně se ty obědy příčí“ — odsekl druh. „Já se již ani podívati nemohu na tohoto marnotratníka. Statek po otcí rozházal, a nyní rozhazuje věno své ubohé ženy.“

„A víš, je to předce divná figurka, ta

jeho žena, jako malovaná. Jeť, jako by němou byla. Či jsi sobě povšímnul, kterak se červená, kolikráte koli na ni promluvíš? I zdá se, že neumí říkati leč „Ano“ neb „Ne.“ A jak pokloňuje. I mělat by to umět obzvláště ona, jsouc chromá.“

„Nač o tom mluvit? Panáček s holýma rukama musil vzít, co se mu dalo. Ale co mne mrzí, to je to, že si chce hrát na pána. Ty jeho kvasy, kterak jsou přeháněné! Bez pochyby, že hoduje na groš, který se vydlužil u některého šlechtice.“

„Ej, co by mně na tom záleželo, jen kdyby obědy za něco stály. Než jaké to maso, jaká to byla oněhdy zvěřina! Uhnílá na polo! A to víno?! Necht si ho kozel! Oněhdy bylo jako utrejek.“

„Uzříš, že se ještě jednou bude toulati ulicemi. Ale co nám po tom. Jak si ustele, tak si lehne. Necht zkusí, hlupec. Na mou věru, takovému člověku nesluší pomoci, a byť možná bylo pomoci mu kývnutím. Pokud má, žijme s ním; až doklepá, zazpíváme mu *requiem aeternam*.“

Já poznal panáčky po hlase. Byliť to právě ti, kteří se dělali nejlepšími přáteli mými a nejčastěji chválili mé obědy, mé víno. — I zvěděl jsem, kterak o mně smýšlí. Než to mnou nehnulo, já je zval jako druhdy.

(Pokračování.)

Zlomky z kaplanského denníka.

Podává —x—.

18** 2. Července. Právě přistěhoval jsem se na vykázané sobě místo za kaplana do N. Bylo to v sobotu před svátkem Navštívení B. P. Marie. Prohlídl jsem sobě stanovisko své, a počíná se mi líbiti. Venkovský zdravý vzduch, okolo tichost jako v klášteře; jak to vše kyne k studování a k rozjímáním. O blažený venkove, jak je volno srdci, jež může dlíti ve tvém ráji! Ano, tys pravý ráj, a pravdu měl zvěčnělý Kamaryt, když pěl: „Kdo chce vidět Boží ráje, čistou rozkoš požívat, ten se musí v naše kraje z města jíti podívat.“ Pan farář přijal mne bratrsky a byl tomu rád, že má nového pomocníka.

3. Července. Byl svátek: započal jsem duchovní práci. Vykládaje v kázání „pozdravení andělské“, mile jsem pohlížel na osadníky, kteří pozorně poslouchali slovo Boží. Slyšel jsem na své uši: „Ten velebný pán jest mladý, vypadá jako dítě, sotva může mu býti 20 let.“

6. Července. Vykonávám první provisi. Stařenka věkem již sešla žádá si posily na cestu do věčnosti. Vysoký věk sám sebou jest nemocí. Stařenka seděla, když jsem uděloval poslední pomazání. Podřimuje, a usne — navždy. O, lehká to smrt; bez bolesti, bez hříchu před soudnou stolicí Boží. Pane, popřej i mně, abych takovou smrtí vykročil ze světa!

17. Července. Přišla mne navštívit drahá moje matka. O, pečlivosti mateřská, jak se staráš o dítě své, kteréž jsi odchovala službě Hospodinově! Srdce tvé zasluhuje, aby bylo vsazené do zlata. Zvyklá jsouc na mne, ptala se, jak se mně vede, jestli se mi nestýská? — Jak by se mi stýskalo? Nemám ani času na to myslet, neb práci jsem zaneprázdněn; ostatně vede se mi dobře, neb čehož nejvíce potřebuji, mám, pan bratr můj jest na mne laskav, domácí lidé se ke mně chovají slušně. Dejž Bůh, by porouchán nebyl svatý poklid ten!

30. Července. V blízké filialce jest pouť. Mám oslavovati sv. Annu, i vykládám o ní dle perikopy sváteční: Sv. Anna jest a) poklad skrytý v poli, b) dobrá perle, c) síť vpuštěná do moře a ze všelikého plodu rybiho shromažďující, s aplikací zároveň na nás všechny, zvláště ale na ženy a matky křesťanské. Mistrný a drahý obraz matky sv. Anny visící na oltář, zdobiti by mohl i tu nejdražší obrazovnu. Zdali se ujme slovo mé v srdcích posluchačův, nevím; myslím sobě: „Apollo zalévá, ale Bůh dává zrůst.“

1. Srpna. Drží se requiem za jistého vojenského důstojníka, který zemřel následkem rány obdržené v bitvě. Mladistvá po něm vdova, která právě u přátel svých přebývá, pláče, a všickni ji těší. O, kruté vojensství!

4. Srpna. Vedl jsem pohřební průvod *chudému* nebožtíku. O, chudobo, schválená Spasitelem našim, pěstovaná od Syna Božího, jak ty jsi květina drahá před obličejem Páně, ale tak odporná lidem! Nejšťastnější člověk ten, který má nejméně potřeb, a nejméně sobě žádá. Srdce lidské, mnoho sobě přeješ a bažíš snad po hříšných věcech. Ale nač? Když Boha máš, vše máš. A tu sobě tak často myslím ve svém tichém pokojíku: „Co chceš, duše má, vždyť jsi povznešená k té největší důstojnosti. Pomni smrtelníku, říkávám k sobě, vždyť jsi kněz novozákonní, vždyť jsi pravý Theofór, každého dne nosíš Boha v rukou. Važ si svého povolání!“

7. Srpna. Navštívil mne milený otec s bratrem. Byl jsem tomu rád. Ubohého otce souží plícní neduh, pomoc lékařská již nic nezmůže, nemoc jest zastaralá. — Té-

hož dne u večer vypukl v místě oheň; strávil také jedno stavení hospodářské na dvoře farním. Diváků bylo dost, ale hasičů málo. Byla tu příležitost, seznati poněkud smýšlení lidu, a to mi právě velké radosti nezpůsobilo. Byli, kdož se slyšeti dali: „I ať shoří celá fara. Jest zádušní. Vystavěj zase novou. Alespoň budou mít dělníci co dělat. I nechať si to vše těm kněžím shoří, mají beztoho všeho důstatek, a nemají to komu dát, jsou bez dětí.“ — Ano, takové smýšlení jeví se na mnohých místech. Takovou lásku proukazuješ duchovním pastýřům svým, ty, lide katolický? To-li odsluha tvá za služby a oběti kněžské? Aneb co dáváš duchovnímu světu? — *Štolu.* Než za tu ti musí sloužit, a často bývá to odsluha dosti peprná. Výživu svou duchovní béře dílem z majetků farních, dílem z pokladnic veřejných. Šťastné duchovenstvo naše, že nezávisí pouze od osadníků. Kdyby leckterá osada měla duchovního vydržovati sama, sotva by se najedl — šlupek z bramborů. — A protož nebuď na hlavu padlý, lide katolický, a nekřič s jistými křiklouny: „I vemte těm kněžím pole. Nač pak jich potřebují?“ — Nekřič, pravím, s takými křiklouny, neb věz, že z těch polí neobdržíš ty ani tolik půdy, co bys dlaň ruky své pokryti mohl. Poberou-li kněžím pole, někdo jiný postará se o rozdělení neb o veřejný prodej. Buď rád, že to tak posaváde je, a že se nemusíš starati o potřebu tělesnou duchovních svých. Při dnešním požáru jsem myslel, že též stavení farní shoří, a pročez s nábytkem svým novým jsem se již jako rozžehnával. Připadalof mi na mysl, co pravil Spasitel můj: „Nenostež s sebou měšce, ani mošny, ani obuvi.“ Vzpomněl jsem si též, kterak se druhdy tázal učeníků svých, zdali jim co scházelo, když je byl prázdne vyslal? A oni odpověděli: „Nikoliv.“

8. Srpna. Jest po ohni. Já sloužil mši sv., a dnes, ačkoliv jest všední den, bylo více lidí v chrámu Páně, než bývá obyčejně. Přišli snad Pánu Bohu poděkovat, že je chránil od záhubného požáru, snad také přišli jej prosit, by zvláště na přímluvu sv. Floriana i budoucně je zbavil ohně škodného. Popatřil jsem na smutné spáleniště; obraz to všech věcí pozemských. Neb co jest sláva tohoto světa i se všemi radostmi a vyraženými, ano, co jest i samo to tělo lidské, což jiného, než nastávající prach a popel, zřícenina?!

14. Srpna. V blízké vesnici slavi se obžinky. Jsem tam také pozván od jistého bohatého hospodáře, který jest přítel a ctitel duchovenstva. Jak takových najdeš pořádku! Slavnost se odbyvala v pořádku a v

slušnosti. Rád vidím zvláště lid venkovský, který celý týden v potu tváří chléb sobě dobývá, když v neděli se obveselí, a tělu i duchu občerstvení popřeje. Máť toho zapotřebí, by nezmalátněl.

15. Září. Jest den Jména P. Marie. Drží se slavné „Te Deum“ na poděkování za dokonanou žeň. Všickni lidé, zvláště ale lid venkovský, cití se jaksí puzeny, Pána Boha prositi za zachování úrody zemské, a když Bůh požehnal a zdaru popřál, díky vzdávají Hospodinu. A proto také zvláštní pobožnosti na venkově se konají, a lid útociště své mívá k sv. patronům českým, k svatým mučedníkům Janu a Pavlu, zvláště ale cti Rodičku Boží též co patronku úrody zemské. A jakou pěknou píseň k Rodičce Boží zpívají naši venkované: „Svatá Maria, pros za nás, deštiček tichý vypros nám: skrop zemi práchnivou, velice žíznivou, ty's naše patronka milostivá, vypros nám deštiček, ó Maria.“ Píseň sice jednoduchá, zdali ale ne krásná? A jak milo ji poslouchati, vychází-li z útrobu srdce vroucího a horlivého!

16. Září. Počátek školy. Dítky se začínají scházeti. Měli jsme „Veni sancte“. — Má drahá poupátka ze zahrádky Kristovy! Jak se raduji, když vás vidím! A dítky samy již dočekati se nemohou, až opět ve škamnách seděti a učení svatému naslouchati budou. Velikou radostí jest mi škola. Před sebou spatřuji ty nevinné dítky, kterých ještě neovál jedovatý dech tohoto světa, na paměť sobě přivodím slova Mistra nebeského: „Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské.“ Není-li to tedy radost, dlíti mezi dítkami? Vždy se mne to velice dotkne, slyším-li tu útlou mlád zpívati: „Andělíčku Boží, strážce můj,“ tenkrát srdce mé, citům bez toho příliš náchylné, se rozplývá samou rozkoší nebeskou, a v duchu se obírám s onou dobrou, když jsem i já ještě pacholetem takovým byl. A pohled tam na toho černohlávka, jak on každé slovo mé jako polyká, jak moudře kouká a odpovídá na otázky, že by se tomu každý podivil. Ten klouček je ferina, z toho může býti někdy zdárný chlapík. Arciť najdeš také sem tam dítky méně schopné, často i blbě, některé z nich ovšem jest potřebí nyní již uvozovati na dobrou cestu. Příčina toho obyčejně leží ve výchování domácím. Mnozí rodičové kazí dítky své sami, svévolně doma bourajíce, co ve škole katecheta a učitel byli vystavěli. Ký div, když z dítěte takových rozplemeňuje se jen koukol na poli společnosti lidské? Však běda vám, rodičové nesvědomití, jak se zodpovíte jednou před soudem Božím? Bůh vám buď milostiv!

(Pokračování.)

Komenský o protestantech svého věku.

J. A. Komenský, poslední zpravce, čili jak u Bratří českých obyčej bylo, nazývají jej — biskup jednoty, až do konce života svého při každé příležitosti neunaveně horlil o náležité obnovení kázně, kterouž před věky kvetla řečná jednotá. — Zároveň ale sluší znamenati, která k o to dbal, aby ostatkové věrných Čechův z jednoty bratrské uchránili se zásad a obyčejův oblíbených, jakož i nekázně panující u protestantův. Na důkaz a na výstrahu stůj zde výňatek ze závírky, již šlechtitý kmet přiložil k dílu Laciovu o obyčejích a rádech starých bratří českých.

„Povinni jsme všecy milovati, všechněm přát, všechněm k dobrému, co na nás jest, napomáhati: lidem, protože lidé, křesťanům, že křesťané, evangelikům, že evangelici jsou. A abychom hned příkladem napomáhali, živi budme mezi lidmi jako lidé, ne jako hovada, mezi křesťany jako křesťané, a ne jako pohané, mezi evangeliky jako evangelici, a ne jako fariseové. A co se těchto zejména evangelikův, nešťastně roztržených dotýče: nemůžeme-li v svornost uvéstí obojích, aspoň svorně budme živi s obojími příkladem předkův. Volili předkové naši podlé víry živi býti, než se o víru hádati; což že jest věcí bez konce se zapletávající, (hned v prvním listu k Lutherovi) napomenuli, a to že pravdivě povědino bylo, přes těch sto let více než příliš jsme poznali. *Nebo tahání se a trhání nenašlo konce, ale se zmohlo; oč by se hádali, toho neubýlo, ale přibýlo, když se počátkům nebránilo;* mezi tím zrostla nad míru jedněch proti druhým nenávisť, rozdrážděn jest Bůh a přivolány pomsty. O, byť sobě usmyslili, kteří tu hřešili! Pakli nechťí oni, my však (chtějme), u kterých z počátku nebylo tak. I nechat tedy nyní není tak, ani nikdy. Následující vždy otcovských, jak můžeme, šlépějí, táhnouti se tam, abychom cizí se víry aneb svědomí mistry dělali, nedejme.

Nýbrž ani se nezapletati do těch jejich hádek a šustu toho otázek a odporů neslyšeti, nejbezpečnější věcí bude. — Disputací ty (mluvím o těch, které mezi sebou mají evangelici, Luterani a Calviniani, jakž slovou) jsou zajisté věc předně neužitečná, druhé nenáležitá, třetí škodná.“

Již ale předeslav tento rozvrh, a probíraje pak jednu část po druhé, ukázal, nač za sto let hádkami svými protestanti došli. — I dokládá posléze: „Sváření toto evangeliků škodně jest proto, že ztrátu lepšího dobrého přináší. Jakého lepšího dobrého? — Lásky a pobožnosti a evangelium mezi

národy se rozprostírání. Láska zajisté a společně sebe milování jest nade všecko křesťanům od Krista poručeno, jako hešlo učednictví Kristova, jako cesta darů Božích nejvyšší, jako věc nad všelikou známost a umění i andělské důstojnější . . . od níž pobloudí-li kdo, bloudí od svědomí dobrého a víry neošmetné. Poblouzení pak od lásky že se děje skrze učení, které hádky přináší raději, než vzdělání Boží, vidí se (z listu apoštola 1. k Timoteovi I. 3.—8.), kdež se škodlivá ta k disputování svrablavost vypisuje . . . a z příkladu *církví evangelických, kdež tak mnoho panují a se co den z leda přičin mnozí nedorozumění, sváry, nenávisť a různice, že oplakati nelze.* Odkudž druhého velikého dobrého, pobožnosti a svatosti, bez níž žádný neužrjí Pána, jde buď ztráta buď zmenšení. Nebo to satanů griff jest, když my s sebou bojujeme, aby on se snáze skrze skutky těla vloudil had přechytrý, a my od stromu života, víry živé, moc svou skrze lásku pronášejíci se odvrátí, okolo stromu vědění dobrého a zlého se procházeli a vadili; zapomenouce, že víra naše není domninka, ale skutek . . . živá moc, působící, abychom Duchem živi byli . . . a tělo pak naše ukřížované bylo s vášněmi a žádostmi. O takovou tuto víru a život vedou-liž nyní pěči disputovní naši evangelici, pro punkty, kteréž o zachování čistého učení evangelium (aj barva!) věsti musejí. Ježto *jakého evangelium?* Jehož *suma v tom se zvrývá: Živ buď jak chceš, jen věř, žeš věrou ospravedlněn.* A abys tomu bezpečněji věřil, věř také, že skutkové dobří k spasení nejsou nevyhnutelně potřební. Ach svode! Ach evangelium zlé užívání a *ohyzdo!* Nebo nechť tak jest, že se poslední to povědění akademickou subtilností hájiti dá, tomu se však neobhájí, aby *nemuselo* býti z počtu daremných těch *křiků*, kteří velmi *rozmnožují bezbožnost.* Nebo kdož se již hrubě o pobožnost starati bude, jestliže i bez ní, samou věrou spasení dojiti lze? Kdo s bázní a třesením spasení své konati, jestliže tu žádného nebezpečení není, a sama víra všecko zpravi? Ale to co jest, jediné hledající ospravedlnění v Kristu, Krista dělají služebníkem hřícha? — Na to hle nás subtilně naše okolo evangelium mudrování přivodí, že nejen o lásku, ale již ani o pobožnost nestojíme! *Netrpíce mezi sebou ani na stýblo jinak v něčem smýšlejšího bratra a trpíce hnizdící se v nás nestřídmost, lakomství, ctižádost, pýchu, hněvivost, mstivost a všelikou nepravost; — jako by svévolným býti menší zlé bylo, nežli o něčem trošku jinak smýšlet.*“

Tak nepodezřelý svědek J. A. Komenský o evangelicích XVI. a XVII. století.

— Ale ještě tu třeba něco položiti, což níže praví o následcích té povolnosti, s kterouž jednota českých bratří uposlechla Luthera, Buccra i jiných. Pišef: „Co napraveno u nás míti žádali Luther, Bucer a j., umění *jazyků* bylo a *manželství kněžské*. Poslechli jsme v obojím, ačkoli oboje bylo takové, že se toho dobře i zle užívati může. Naši naproti tomu o vyzdvižení Krista v stolicí soudné prosili, aby se dílo evangelium proti kacířstvím, roztržkám a rozpustilostem života utvrditi mohlo. Jestliž co prosbám a osvědčováním jejich dáno? Ach vaditi se volili a trhati a dopustili, aby se vylého evangelium tělesní, a aby hanebným, zlým užíváním artikule o ospravedlnění z víry Kristus roztrhán byl. Volili, pravím, ustavičně se tahati, nežli svolajíc jednou aspoň všech evangeliků sněm, svárům konec učiniti, pravidlo učení ustanoviti a způsob řádu a kázně vyzdvihnouc, celé dílo evangelium utvrditi. Kterým co ty *tahanice jejich, jimiž více než sto let strávili, prospěly, nech přihlídnou k sobě sami: nám co uškodili, příliš poznáváme s svým zlým. Pannou byla Církev naše, dokud se jejich radami a příklady zpravovati nezačala; po těch postoupivši, vzala porušení. S kněžským zajisté ženěním pohládli (jednoho každého pro sebe a své) *privátních* *chtivost* *vluzovati se, péče pak o společné dobré umdlivati začala.* Do škol pak jejich pro umění jazyků chodíc, co jsme odtud vynášeli a domů přinášeli? Co jiného, než co jsme tam nacházeli: lidské moudrosti a výmluvnosti ličidla a při tom světskou zdvořilost, k hádkám, pitkám, šperkům *chtivost*; sumou, nepozor na kázání, jestliže ne celou ke kázání nelibost. A ti potom měli býti svíce naše a podpory řádu! Ach, kéž jsme raději neučení zůstávali, nežli takovým způsobem umění nabývali!“ —*

Takové svědectví vydává Komenský o protestantech XVI. a XVII. věku. — Netřeba nám osvědčovati, proč a nač klademe do Blahověsta slova posledního biskupa českých bratří. Staloť se pro *poučenou jistým velebitelům* onoho věku, když v Čechách panovalo učení protestantův, na důkaz proti těm, kdož sami protestanty jsouce, chtí sobě osobiti slávu českých bratří, na *výstrahu* těm, kdož by snad vábeni píšťalkou jistých ptáčníkův, hotovi byli sednouti na lep aneb letěti v osidla zásad, z nichžto se lhnou svárové a války, neláska, bezbožnost i jiné neřesti.

Nechť si toho povšimnouti ráčí pan Šubert, a libo-li mu, časem svým jinými podobnými věcmi posloužíme.

D o p i s y.

V Praze dne 24. Května 1861.

[† kněz Jakob Cebuský.]

Byli jste někdy u sv. Havla na postranním kázání, když kněz Jakob Cebuský kázal? Zajisté, ač bylo-li vám možno, prodrali se do chrámu. Bývaloť tam vždycky mnoho lidí a zvláště mnoho mužských posluchačů. Včera tam bylo též mnoho lidí a zvláště mnoho mužských, než na kazatelnu nikdo nevystoupil, mohutný hlas jednoho z předních kazatelů Pražských neotrásal srdci posluchačů. Za horlivého kněze Cebuského mluvila u prostřed chrámu rakev ozdobená znaky kněžské důstojnosti, ornát a kalich, s nímž k oltáři kráčival, štolá, s kterouž do zpovědnice spěchával, bíret, s nímž na hlavě na kazatelnu se ubíral. Vše to blásalo nám, co u hlavního oltáře vys. důst. p. kan. Prucha při zádušní mši sv. zpíval: „Bože, jenž jsi mezi apoštolskými kněžími sluhu svého Jakoba kněžskou důstojností poctiti ráčil: popřej, prosíme, aby i k věčné společnosti jejich připojen byl.“ Assistance byla četná, zpěv krásný, mnoho svíce hořelo, předce mnozí plakali, dobře vědouce, jakou ztrátou utrpěli. Vždyť i té školní mládeži hlas jaksi v hrdle váznul, když pan kanovník po mši sv. se obrátiv a nás vyzvav, za duši v Pánu zesnulého kněze se modlil a my odpovídali. Náš P. Cebuský zemřel v pravdě co obět horlivého působení na vinici Páně v 39. roce věku a v 14. kněžství svého. Neduhem plícním stížen odebral se před nějakým časem, aby se zotavil, k svému milému strýci, vel. p. Fil. Cebuskému, faráři na Horkách, kdež dne 15. Května večer po přijetí sv. svátostí v Pánu zesnul. Na pohřeb jeho dostavilo se 24 kněží a mimo jeho bratra kněze Františka a příbuzné vyjelo i mnoho Pražanů na Horka. Průvod vedl starší kan. Staroboleslavský, v. důst. p. Jos. Horčice, a v truchlonoři mluvil důst. p. Breischl, děkan Benátský, o působení nebožtíka co rozdače milosti Božích, i jakožto učitele a zpravce duší. Smrt jeho, mohl vším právem říci, jest důkazem jeho obětovného, svědomitého plnění povinností těchto. Tak klesá z našinců mnohá naděje záhy v tmavý hrob. Lito nám, „že Blahověst“ stává se truchlonořím. I touto zprávou zarmoutíme mnohé v kr. městě Nymburce, kdež se náš Cebuský narodil, v Hořelici, kdež práci svou na vinici Páně započal, v Kostelci na Labem, kamž za neblahých dob jak anděl míru poslán byl; zarmoutíme i v Praze u sv. Ducha i u sv. Havla; než zarmucující chceme potěšiti vděčností, uznáním zásluh.

Od Řípu dne 21. Května 1861.

[Ze života, ale ne pro život.]

Před krátkým časem umřela u nás stará žena, která byla v životy svém smutným příkladem snášelivosti a svobody náboženské s jedné strany, avšak spolu krásným příkladem horlivosti u víře s druhé strany. Bylo totiž birmování na osadě V., kamž i birmovanci z okolních osad sejíti se měli. Ta, o níž mluvím, žena ze smíšeného manželství, byla by také ráda k sv. birmování připravena byla; avšak těžko bylo se nadíti, že od tvrdého muže jí to dovoleno bude, nebo byla malou, abych tak řekl, mučeníci víry své. Odpoledne mělo býti birmování. I přemýšlí v ouzkosti, jak by předce této svátosti dojíti mohla. Konečně se k něčemu odhodlala. Všedně oblečena vzala nůši a šla na travu. Než nenese nůši prázdnou, dříve něco potajmu do ní vložila. Přišedši na pole, vyndává z nůše sváteční šaty a rychle se oblékší, chvátá na V. k birmování. Brzy došla, po čem toužila. I spěchá z chrámu Páně opět na pole, kde, ovšem ne bez dohlídky, nůši se starými šaty zanechala, a naloživši od jiné, zjednané ženské natrhanou travu na šaty sváteční, jež zase dole v nůši uložila, jde potěšená s travou domů, radujíc se, že v pokoji tu svátost přijala. III

Kronika.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardínál, jenž o pominulých hodech Božích svatodušních svátost birmování sám uděloval všem birmovančům, povede též processí na den Božího Těla, načež se opět do Vidně odeberé, aby v panské sněmovně zase zasedal.

— Že svěcení na kněžství bude dne 28. Července (ned. X. po sv. Duchu), oznámili jsme již v čísle 11. „Blahověsta“. Dodáváme, že první svěcení, na podjahanství bude se udělovati dne 23. a druhé za jahný dne 25. Července. Jména pak těch, kdož tohoto roku mají býti vysvěceni a za tou příčinou nyní ohlášení budou v Praze i na osadách, odkud pocházejí a kdežto jsou domovem, jsou následující:

1. *Chovancové kníž.-arcib. semináře: Čejka Ferd., nar. 28. Června 1836 v Zelčíně. Čermák Václ., nar. 25. Července 1836 v Skorkově. Ebenstreit Vojt., nar. 15. Listop. 1836 v Klatovech. Elbl Karel (jahn), nar. 24. Dub. 1836 v Touškově. Franěk Frant., nar. 17. Ún. 1837 v Mutějovicích. Ječmen Jan, nar. 11. Června 1834 v Kolíně. Kmoch Karel, nar. 12. Října 1839 v Pichli. Lamina Karel, nar. 21. Května 1837 v Plzni. Matějovic Jiří, nar. 16. Září 1836 v Štěpánovicích. Matoušek Frant., nar. 10. Pros. 1836 v Jistebnici.

Rošický Frant., nar. 14. Února 1837 v Sedlici. Trapp Josef, nar. 25. Června 1835 v Chebu. Waldmann Ant., nar. 25. Září 1836 v Planě. Velický Martin, nar. 21. Října 1836 v Lišově. Vilím Jan (jahn), nar. 9. Ún. 1836 v Manětíně.

2. Z ryt. řádu Melitského:

Býček Tomáš, nar. 16. Listop. 1835 v Ostružně. Thomas Ant., nar. 19. Pros. 1835 v Šnoblíně na Mor.

3. Z ryt. řádu křížov. s červ. hvězdou: Pelleter Ant., nar. 30. Srpna 1836 v Žandově.

4. Z řádu premonstr. na Strahově:

Vincens Pius, nar. 19. Srpna 1837 v Budějovicích. Gregor Erhard, nar. 30. Ledna 1837 v Č. Kostelci. Velchý Sev., nar. 7. Června 1838 v Brtnici na Mor.

5. Z řádu premonstr. v Teplé:

Roth Placid, nar. 5. Dubna 1835 v Kadani.

6. Z řehole Františkánův:

Černý Bonaventura, nar. 22. Října 1838 v Pečkách.

— V prvním čtvrtletí t. r. sešlo se u k. arcib. konsistoře z arcidiécese k rozličným dobročinným účelům 1775 zl. 67 kr. č.; a sice pro sv. Otce 658 zl., na chrám sv. Cyr. a Meth. v Karlíně 147 zl. 44 kr., nemocnici Alžbětinek 145 zl. 84 1/4 kr., katolíkům na východě věnováno 354 zl. 77 1/2 kr., missii v Africe 132 zl. 48 1/2 kr., na vykopení dětí z otroctví 184 zl. 81 1/2 kr., křesťanům v Syrii zasláno 61 zl. 39 kr. Z toho vidíme, že katolická láska ještě není umořena ani za našich zlých dnů. Zvláště pak se radujeme z daru věnovaného sv. Otcí a díme všem, kdož psali a jsou proti němu: Marné vaše proti nám jsou vzteky!

— Duchovní exercicie pro kněžstvo arcid. budou se po delší přestávce o letošních prázdninách opět konati v Pražském semináři. Dá-li Pán Bůh, říditi je budou vys. důst. p. kan. Prucha s knězem Ambrožem z řádu Karmelitův. Počátek žádoucích hodů těchto oznámíme co nejdříve.

— Z Litoměřic. V našem kapitolním chrámu Páně byl dne 12. Května důst. p. Alois Hille, doktor bohosloví a profesor na bohoslov. ústavě zdejšího bisk. semináře, slavně installován za čestného kanovníka. Byla to již druhá toho druhu slavnost, neboť v zimě obdržel tutéž hodnost v. d. p. Vojtěch Zuman, vikár okresu Mělnického a děkan v Chorušicích.

Z Opavy. „Opavský Besedník“ přináší v č. 12. tato nám ze srdce vzatá slova: Z listů Pražských se dozvídáme, „že jakýs p. J. A. Šubert hodlá vydávati v překladu českém spisy Eug. Sue'a („Tajnosti Pařížské“). Co jest národu českému po těch nestvůrách literárních? Kdežto ostatní národové spisy téhož protivníka křesťanství zaslouženému zapomenutí oddávají, kdežto od sv. Otce jsou jakožto mravům na nejvýš škodlivé ve všech jazycích zakázány, tu by se měly zase zjevití v rouše

českém? Eugen Sue nesmí hlodati na tuku národu českého. V tomto zajisté i evangelíci budou s námi souhlasiti. Necht nám p. Šubert raději překládá klasiky řecké Platona, Aristotela, Sofokla, Aeschyla, Herodota neb Thukydidu do jazyka českého, a my jemu vděční budeme.“ Komu čest, tomu čest, ale hana tomu, kdo nás krmiti chce vyvrhelem francouzského socialisty. Ci klesl snad národ nás česko-slovanský už tak hluboko, že by mu třeba bylo také hnusné, cizopanské potravý? Učitelové, vychovatelové: pozor!

Z Tyrolska. Některé nám nepřiznivě hlasy nazývají „štváním proti protestantům“, „pohoršením s kazatelny daným“ a t. d. *adresu Tyroláků*, žádajících, aby ministeriální nařízení od 8. Dubna t. r., týkající se protestantů, vzhledem na posavadní *historická* práva země Tyrolské bylo poněkud zjináčeno, modifikováno. Sluší podotknouti: 1. Návrh, žádati změnu zákona tohoto vzhledem na Tyrolsko, přijat byl většinou hlasů v *sněmovně* Tyrolské a tudíž „nepochází všecko od kněží“, poněvadž v sněmovně sedělo více laiků než kněží. Žeby ale návrh, většinou sněmovny přijatý, *musel* ihned zavržen býti, nechtli jsme ani v říjnovém ani v únorovém patentu. 2. Práva, o která se stateční Tyroláci zasazují, jsou práva *historická*, od nejjas. panovníků rakouských, ano i od nynějšího císaře pána *uznaná*; proč by je nesměli hájiti? A zdaž není *konkordát* také zákon od císaře pána slavně stvrzený? a protestantům je dovoleno, „štváti“ proti konkordátu, chtít zničiti vůli císařovu — katolíkům však nedovoluje se, aby žádali změnu nařízení ministeriálního? 3. Kdežto protestanti, tvořice ve všech zemích rakouských nepatrnou *menšinu*, nepřejí *většinu* katolíkův, aby požívati směla práv stejných s nimi, a proto ustavičně jen hudou variace na starou melodii „o zrušení konkordátu“, a tudíž *zvrátiti*, dokona *zničiti* usilují vůli císařskou, projevenou uzavřením konkordátu: nežádají Tyroláci zrušení zákona od 8. Dubna, leč toliko *změnu* téhož zákona, přiměřenou posavadnímu *historickému* právu země. 4. K tomu, že ona *katolická* adresa vyložena jest v zakristích a nosí se do katolických chýší k podpisu, dovolujeme sobě dodat, že se i *katolíkům* v Čechách a na Moravě rozesílalo pozvání na jistý *evangelický* list (ovšem že nikdo nebyl nucen předplatiti, — rovněž jako tam nikdo nucen není podepsati), jakož i to, že filiální ústavy „jednoty Gustava Adolfa“ velmi štědrě rozesílají do

všech končin světa *bible* své nekatolíkům i katolíkům, a že jim k tomu nejnovější dobou úplně cesta se otevřela. Nač tedy tolik nářku?

Literní zprávy.

— *Mše svatá*, obět vždy trvajících. Modlitby mešní dle římského Missalu na všechny neděle a jiné slavnější dny v roce. Připojeny jsou i jiné zvláštní modlitby a pobožnosti. Vydal Fr. Eška, kněz církevní a vikarista na Vyšehradě. V Praze u B. Stýbla. — Knihu tu žádoucí netřeba nám odporoučeti, odporoučí se sama nad jiné vzácnějšímu obsahem a jádrem.

— V. p. Karel Navrátil, kaplan u sv. Haštala v Praze, sepsal a k prospěchu kostela vlastním nákladem vydal: „*Osudy kostela, fary a školy u sv. Haštala* v Starém Městě Pražském s přídavkem životopisu, historických dat o ostatcích sv. Haštala muč., litanie a písně o témž svatém.“ V předu rytinka. V kněhupectví B. A. Crednera a Rohlička v Praze za 40 kr. Práci dlouholeté, pilnosti vši chvály hodné přejeme hojného odbytu.

— „*Bibli České*“ Dr. Frencla, vydávané nákladem K. Bellmanna v Praze, vyšel sešit VIII., zahrnující slova knihy Josue X. 22 — Soudců XVI. 27. O známých vyobrazeních netřeba šířiti chvály.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jakob Cebuský, I. kooperator u sv. Havla v Praze, úd Děd. sv. Jana i sv. Cyr. a Method., dne 15. Května (na Horkách).

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Leopold Urban za kooperatora do Cerhovic.
p. Jan Urban za kooperatora do Předměřic.
p. Bernard Boháček za polního kaplana při I. pluku kyrysníků JV. cis. Františka Josefa.

V diécesi Králové-Hradecké.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Vinc. Kraus, Dr. v bohosl. a učitel nábož. na c. k. gymn., za administratora do Olešné.
p. Bohumil Hakl, katecheta na c. k. vojensk. vychov. ústavu v Belluně, za proz. učitele nábož. na gymn. v Králové Hradci.

V diécesi Budějovické.

Povýšení:

pt. p. Dr. Vojtěch Mokřý, kan. a gen. vikár, stal se kapitol. děkanem.
p. kan. Prokop Knirsch stal se kan. strážcem.
p. Jan Weis, rektor bisk. semin., stal se kanovníkem kap. Budějovické.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech rádných
knihkupců
na polr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli III. po sv. Duchu.

(Epišt. 1. sv. Petra V. 6--11.)

Jistý mnich stěžoval si každého dne u večer na velké umdlení údů. I ptal se ho opat po příčině tak velkého umdlení, načež řeholník odpověděl: „Vždyť musím denně vykonati tolik práce, že by slabé síly mé nepostačily, by křehkost mou nepodporovala milost Boží. Musím totiž denně dva sokoly hlídati, dva jestráby krotiti, draka na uzdě držeti, se lvem se potýkati a k tomu všemu ještě nemocného ošetřovati.“ Opat se usmál této řeči, rka: „Co to pravíš? Který pak moudrý člověk mohl by tobě tolik práce uložit?“ — „A předce jest tomu tak“, odvětil řeholník, „oni dva sokolové jsou mé chtivé oči, ty musím bedlivě hlídati, aby se jim nezalíbilo, co by mé duši na škodu býti mohlo. Dva jestrábi jsou moje lenivé ruce, ty musím ustavičně k práci pobádati, krotiti a cvičiti. Onen drak jest můj žvatlavý jazyk; ten musím na uzdě držeti, aby nepromluvil hříšného slova; onen lev jest zlými žádostmi naplněné srdce moje, s tím se neustále potýkám. Onen churavec konečně jest celé slabé tělo moje, kteréž hned zdrávo jest, hned zase postonává, aneb pokrm aneb nápoj požaduje, slovem, ošetřování mého zapotřebí má.“

Onomu řeholníkovi podobáme se

všichni, tatáž práce uložena jest i nám všechněm; neboť dle slov dnešního sv. čtení „protivník váš ďábel jako řvoucí lev obchází, hledaje, koho by sežral: jemužto odpírejte, silni u víře.“ Již apoštol národů, sv. Pavel, osvědčuje o sobě v II. listu svém k Timotheovi (III. 11. 12.): „Protivenství snášel jsem a ze všech vytrhl mne Pán. A tak všickni, kdo chtějí pobožně žiti býti v Kristu Ježíši, protivenství trpěti budou.“ Ovšem meč a oheň nás nepronásleduje, avšak pronásleduje nás pokušení k zlému, a sice ustavičně; a proto o pokušení dnes přemýšlejme, a sice:

1. odkud pochází, a
2. jak se v něm zachovati máme.

1. Pokušení jest pocit aneb myšlénka, kteráž člověka se zvláštní živostí a silou ponouká, aby něco zlého učinil, aneb něco dobrého učiniti opominul; tedy jakési živé puzení k zlému, aneb silná nechuť k dobrému, to jest pokušení. Každý stav, každé stáří a pohlaví podlehá pokušením. Pokušení bývá někdy nepatrné, někdy mocně na člověka doráží; někdy brzy odchází, jindy dlouho dodržuje. A odkud pochází? Hlavně z tří zřidel čili pramenů; bývámeť pokoušeni od těla, světa i ďábla.

a) Od těla, t. j. od té lidské přirozenosti, v kteréž po shlazení prvotního hříchu náklonnost k zlému pozůstala, tedy od zvířecích chťičů tohoto smr-

telného těla. Zde v těle — v tomto vnějším člověku — má hřích sídlo své a odtud dorážívá na duši, aby činila vůli těla, a když přivolí, panuje pak tělo nad duší, hřích sídlí v těle a tělem rozkazuje duši. Sv. ap. Pavel líčí toto pokušení ze strany těla v listu svém k Řím. (VII. 21.) takto: „Nalezám v sobě zákon, že když chci činiti dobré, přidrží se mne zlé; nebo libuji sobě sice v zákoně Božím, podle vnitřního člověka: ale vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu mysli mé a jímá mne pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých.“

b) Od světa, t. j. ode všech zevnitřních předmětů, jež nám ve světě lahodí a nám přimlouvají, bychom jich užívali; aneb od lidí, kteří nás slovy, zlým příkladem k zlému ponoukají. O tom dí sv. Jan (1. ep. II. 15.—17.): „Nemilujte světa ani těch věcí, kteréž na světě jsou. Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm. Nebo všecko, což jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa. A svět pomlčí i žádost jeho: ale kdo činí vůli Boží, zůstává na věky.“

c) Od ďábla, „neboť není bojování naše (k Efes. VI. 12.) toliko proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti zprávcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětrí,“ t. j. proti ďáblu, kterýž obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Dábel má ale tím větší moc nad člověkem, čím déle člověk v hříšném obcování trvá.

2. Ačkoliv pokušení jsou nebezpeční nepřátelé duši našich: nesmíme předce zmalátněti, neboť po vůli Boží máme zvítěziti *my* a ne pokušení. Udatný bojovník stává se vítězem a vítěze očekává odměna hojná.

a) Nejprvé nemáme se báti, byť pokušení i mocně na nás doléhalo, nýbrž pomysleti, že není možno bez pokušení žíti. „Bojování jest život člověka na zemi,“ volá již Job (VII. 1.) a i Spasitel náš po třikráte byl po-

koušen. Proti pokušení musili bojovati všickni svatí. A mimo to pomni, že *pokušení není hřích*, když mu odporuješ, když nesvolíš, v něm zalíbení nemáš, nýbrž na odpor se mu stavíš.

b) Pokušení přináší nám velký užitek. Nebo jako v přírodě vítr a bouře, dešť a sníh, teplo a zima k prospěchu slouží, tak pokušení i nám přinášívá užitek mnohý. Rozmnožuje naše zásluhy, chrání nás pýchy, neboť uznávájíce slabost svou, rádi se pokořujeme pod mocnou rukou Boží v čas navštívení. Dále nás učí útrpnost míti s klesajícími, a když bojujeme a vítězíme, činí nás svatým podobnějšími, v ctnosti stálejšími, připravují nám na zemi mnohé slasti, na věčnosti pak korunu nevadnoucí.

c) V pokušení pomni: Bůh tě vidí, Bůh ti pomáhá, On ti odplatí. Bůh tě vidí. Jaká čest, když před tváří Hospodinovou bojuješ proti pokušení! Bůh tě podporuje milostí svou! Bůh ti odplatí, neb takto psáno jest: „Budiz věrný až do smrti a dám tobě korunu života. Tomu, kterýž svítězí, dám mannu skrytou“ (Zjev. II. 10. 17.), psáno jest: „Bůh pak všelike milosti, kterýž povolal vás k věčné slávě své v Kristu Ježíši, onť vás, když maličko potrpíte, dokonalé učiní, utvrdí a upevní.“

A proto pod praporem sv. kříže bojujme proti nepřátelům spasení našeho. Jsou sice silní, kdož dorážejí na nás, než mocnější jest milost Boží, již On uděluje tomu, kdo o ni prosí a ctnostným životem milosti té hodným se stává — uděluje tak, že může zvolati s ap. Pavlem: „Všecko mohu v tom, kterýž mne posiluje.“ Modlívejme se jako dříve: „A neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého“. Když ale Bůh pokušení na nás dopustí, vezme, že nás k boji vyzývá, na nás hledí, nás podporuje a že chystá vítězi korunu života. Bojujme tedy udatně, zmužile, srdnatě, abychom všickni, jakož Církev sv. dnešního dne při mši sv. prosí, „tak prošli časnými těmito statky, bychom nepotratili věčných.“

milosrdenství svého: podle množství slování svých. O můj Pane a Bože, staniž se vřele tvá!“ Takto Bohu a Matce Boží sebe, co mám a hodinu smrti každého času poroučím. Tomu, chceš-li, jiné učiti můžeš; mne však neprozrad. Já miluji tento způsob modlitby nad jiné; neboť čeho sobě více přáti máme, leč dobrý konec života a šťastnou smrt? Za to vřele prosme Boha denně tisíckrát. Při sám Bůh! od onoho okamžiku závisí celá naše věčnost. Prosme tedy bratře, co nejčastěji Marii Pannu, by za nás prosila v hodinu smrti naší. Neumřet člověk s Bohem nesmířený, jenž ve svém živobytí na smrt pamatoval a přimluve si získal v nebesích. —

„Přesvědčils mne. V pravdě není většího štěstí pro člověka nad šťastnou smrt, a proto nikdy nelitujmež namáhání a obtíží, jen když si vyprosíme šťastnou hodinu smrti. „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hršné nyní i v hodinu smrti naší. O Maria, Matko milosti, Matko milosrdenství! chraň nás před nepřátely a v hodinu smrti naší nás k sobě přiveď!“ Ano, ještě dues a pak každého dne pomodlím se vroucně, a Boha a královnu andělů za šťastnou hodinu smrti prositi budu: v tom mně přispějtež všickni svatí a světice Boží!“

Druhý způsob úcty svatých jest *mrtvení těla*. Hospodin často opakoval příkazy: „Trápiti bude duše své: všeliká duše, kterážby se netrýznila v ten den, zahyne z lidu svého“ (Levit. XVI. 29, a XXIII. 29.). Což také anděl Rafael Tobiašovi pravil, řka: „Dobrá jest modlitba, ale s postem.“ (Tob. XII. 8.) Struna na loutně nezni, když na ni nesáhneš: a tak i tělo neposlušno bývá duše, když mu sloužíš. Přeci si životopisy všech svatých, a přesvědčíš se, že každý z nich svému tělu byl macechou. Sv. Karel Bor., o němž svrchu byla řeč, netoliko modlitbou, nýbrž i tuhými posty Matku Boží ctil. Ačkoliv povždy mírnost miloval, nepřítel jsa všech hostin, předce ještě před každým Marianským svátkem byl živ jako nejchudší žebrák o vodě a chlebě. Nestopil se však jenom tento znamenitý kardinál. Sv. papež Mikuláš ku cti Rodičky Boží v sobotu mimo chléb ničeho nejidal, ačkoliv se postoval také v pondělí, ve středu a v pátek. Totéž činil od útlého mládí sv. Bernadin Sien., sv. Didakus, Aloysius a jiní mnozí. O sv. královně Alžbětě se vypravuje, že mimo přčetné modlitby, jež každodenně konávala, a mimo čtyřicetidenní půst ještě dvakrát 40 dnů se postila, totiž od sv. Jana Křt. k svátku sv. archanděla Michaela; pak po celý advent, před každým svátkem Marie Panny a svat. apoštolův, každý pátek a každou sobotu celého roku,

jakož i před každým větším svátkem. Počítej, které dni se nepostila, a věru, lehký je na prstech spočítáš. —

Třetí způsob úcty svatých jest *nábožné čtení*. Nemyslim, aby snad spisy velikého Ambrože neb Augustina čítal, — ač i takovým čtením člověk v ctnosti prospívá; — stává jiných spisův nesmírné množství, které i poučují i vzdělávají, i ve víře, naději a lásce utvrzují. Než bohužel lidé shánějí se po všem, jen ne po katolických knihách. V tom ohledu velice se podobáme dětem, kterým se více líbí věc nápadná a křiklavá, než užitečná. Dítka více zajímá krásná vazba a obrázky, než vnitřní cena knihy. Proto nařiká Richard de sc. Vict.: „Jak mnozí hledají pravdu ne v pravdě, nýbrž v marnosti.“ Ano, můj milý, „slušno varovati se a z lásky k písmům svatým vystříhati se kněh takových, jež se na pohled výmluvností slov stkvějí, ale vnitř, co do ctnosti a moudrosti prázdný zůstávají.“ (Sv. Isidor de summo bono lib. 3.) Pro ukrácení času čísti nemáme, nýbrž pro vzdělání mravů. Rovněž mnoho čísti neprospívá, neboť kniha potravou jest duši, a jako tělu neslouží nestřídmost, tak ani duši mnohé a marné čtení; naopak jediná průpověď dobré knihy do srdce pevně a hluboko vstípená veliký přináší užitek.

Pochválen buď Ježíš Kristus.

Chvalitebný zatisté jest a prospěšný zavedený způsob pozdravování katolíků: „*Pochválen buď Pán Ježíš Kristus*“ s odpovědí: „*Až na věky. Amen*“. Tím nábožným pozdravováním sobě vespolek vyjevujeme, jak velice se v Pánu radujeme, jak se v každou dobu z toho těšíme, že jsme oddáni Kristu Pánu; tím veřejným chválením Pána Ježíše osvědčujeme, že se za Mistra svého nestydíme, že jsme hotovi před bratry svými, nýbrž i před celým světem horlivě a stále jej vyznávati dle slov Páně: „Kdo mne vyzná před lidmi, vyznáám já jej před Otcem svým.“ —

Ridne sice toto právě katolické pozdravování za našich dnů nejen mezi vyššími, ale i mezi nižšími stavy, na znamení, že se mnozí stydí za Krista Pána a jeho víru; avšak mezi právě vzdělanými a osvěcenými katolíky a mezi lidem prostým, an víru katolickou dosaváde neporušenou zachoval, ono dotčené pozdravení i za naší doby svou platnost má, a utěšeně se zachovává. —

Mnohý pravověrný katolík rád by asi věděl, kdo v naši milé vlasti jest *původem* toho katolického pozdravování? — Takovému za odpověď budiž, že Jan Rudolf

hrabě Špork, chrámu arcibiskupského sv. Víta na hradě Pražském kanovník, svěťící biskup Pražský a starobylého kostela kolegiatního sv. sv. Kosmy a Damiana v Staré Boleslavi probošt, byl onen muž, jenž se u nás přičinil o uvedení a rozšíření dotčeného utěšeného pozdravování.

Týž slovutný probošt a biskup český, Jan Rudolf Špork, byl spolu se Staroboleslavským kapitolním děkanem, *Janem Fríkem*, kancléřem tehdejší vys. důst. arcib. konsistoře Pražské r. 1728, když se o vyhlášení Jana Nepomuckého za svatého jednalo v Římě. Řešení dva ti kněží totiž, co horliví zastupitelé zásluh našeho svatého patrona Jana Nepomuckého, byli co komisaři arcibiskupa Pražského *Ferdinanda* hraběte z Kühnburku vyslání do Říma k památným slavnostem, jimiž rozšířena jest sláva českého jména po všem světě katolickém. Sluší pak podotknouti, že, když dotčený biskup hr. Špork prodléval v Římě, nazývali jej Římané pro jeho učenost, hodnost a ostatní ctnosti: „*Angelum Bohemiae*“, to jest, anděla české země.

Zbožný a šlechtetný velekněz tento za posledních let svého blahotčinného života oslepl, a dne 21. Ledna 1739 na Starém městě Pražském u sv. Mikuláše zesnul v Pánu, odpočívá v kostele sv. Víta.

Obraz slavného tohoto muže, jakož i obšírný životopis nalezá se dosaváde na zámku *Krnském* u majitele panství *Krnska* a *Katusic*, hraběte Šporka.

Bez pochyby hraběcí rodina Šporkovská životopis onen by vděčně vydala, kdyby kdo z starožitných věcí milovníků o to požádal.

—č—

Obřady korunovační v Čechách.

(Dokončení.)

Navratme se do Svato-Václavské kaple, kde jsme celý průvod opustili. Král již jest oděn královským rouchem. I přichází arcibiskup zmíněné kaple, modlí se nad králem kratinkou modlitbu, a již vichní se pohybují k hlavnímu oltáři. V předu jdou dva akolité s rozžatými svícemi po obojí straně umbele, za nimi ostatní duchovenstvo, infulovani prelátové království českého, vždy věrná kapitola metropolit. chrámu sv. Víta, primas království českého se svými assistenty, mezi nimiž arcibiskup Olomucký, čtyři faráři Pražští, nesoucí ostatky svatých, kolem nich pážata s pochodněmi; po nich královský dvůr za pážaty, šlechta dle důstojenství. V čele hodnostářův zemských, jejichž úřady bývaly dědičné, kráčí český herold a dva šlechticové, nesoucí zemské korouhve (s obrazem

sv. Václava na jedné, a erby koruny české, t. j. Čech, Moravy a Slezska na druhé straně), a jini čtyři hodnostáři, nesoucí dva bochníčky chleba a dva soudky vína k obětování. Před králem samým nesou na červených polštářích svrchu jmenování velmožové znaky královské důstojnosti: žezlo, říšské jablko a korunu; za nimi jde zemský maršálek s obnaženým mečem sv. Václava; pak *král* sám mezi dvěma biskupy: kolem něho a za ním říšští velmožové a dvorské dámy. Trouby a bubny umlkují, a klenutím chrámovým rozléhá se dojímavý zpěv: „Ejhle, posílám anděla svého, který tě předcházeti a chrániti bude povždy, ostříhej a slyš hlasu jeho, a nepřitelem budu nepřátelům tvým a sužujících tebe budu sužovati, a předcházeti tebe bude anděl můj.“ Když duchovenstvo a panstvo na svá místa, jako i král k trůnu, před oltářem postavenému, se byli odebrali, obrací se primas a modlí se nad králem. Po té zasedá u prostřed oltáře s tváří k lidu obrácenou. Tu přivádějí dva assistující biskupové krále z trůnu ke stupňům oltáře, z nichž jeden osloví primasa arcibiskupa následovně: „Nejdůstojnější Otče! Svatá máti, Církev katolická, žádá, abyste přítomného, nejjasnějšího císaře rakouského, na hodnost krále českého povýšeného, korunovati ráčil.“ Primas se táže: „Máte-liž jej za hodného a prospěšného této důstojnosti?“ Odpověď: „My i víme i věříme, že on jest hoden a prospěšen Církvi Boží a k zpravě tohoto království.“ Na toto svědectví dí primas: „Bohu díky!“ a poukazuje (dle pontificale romanum) „na důležitost a důstojnost královské hodnosti s jedné, na těžké povinnosti a velikou odpovědnost před Bohem s druhé strany, a jmenuje vlastnosti, jimiž každý král honositi se má, jakož jsou: bohabojnost, víře katolické oddanost a věrnost, k služebníkům církevním vážnost a úcta, ke všem poddaným a k celému národu spravedlnost a dobrotivost.“ Ukončiv napominání toto, obrací se primas k oltáři, všickni klekají; král pak na straně evangelia padá na tvář a pokořuje se takto způsobem velevýznamným před Všemohoucím, před nímž kolena i nebešťanů i pozemšťanů se sklánějí, a trvá takto po celé litanie o všech svatých, k jejichž konci arcibiskup povstává, a s berlou v levici, pravici krále před Bohem se pokořivšího po třikráte žehná slovy: „Aby služebníka svého N. N., jenž za krále korunován býti má, požehnati ráčil;“ „Abys jej požehnati a posvětití ráčil;“ „Abys jej v důstojnosti vládařské siliti ráčil;“ k čemu všichni přítomní hlasitě přisvědčují po třikráte opakující: „Tě pro-

síme, uslyš nás!“ a kněžstvo spolu žehná krále. Po ukončených litaních povstává král ze země a klečí, pokud versikule a modlitby se nevykonají. Po té doprovázen dvěma biskupy navrací se k trůnu, který jest před oltářem. Což když se bylo stalo, počíná se velká mše svatá. Po epistoletě jdou primas i král, provázeni svými assistenty, k oltáři. Arcibiskup vstupuje nahoru, král zůstává v dole. I obrací se k němu arcibiskup s následujícími otázkami: „Chceš svaté víry, od katolických předkův zděděné se držeti a skutky spravedlivými ji jeviti?“ Odpověď: „Chci!“ — „Chceš Bohem ti svěřené království podle spravedlnosti otevřít svých spravedlivostí a hájiti?“ Odpověď: „Seč budu s pomocí Boží a všech mně poddaných, chci a slibuji věrně toho zachovati.“ Tak odpověděv, jde po stupních k oltáři, a na poslední poklekna, v ruce obřadujícího arcibiskupa spravedlnost a mírumilovnost vůbec, zvlášť pak ochranu a úctu Církvi a jejím služebníkům přísahá, polože při slovech: „K tomu mně dopomáhej Bůh a toto svaté Boží evangelium“ obě ruce na otevřenou knihu evangelií. Hned na to přistupuje nejvyšší maršálek a předčítá od Ferdinanda II. obnoveným zemským řádem stvrzenou přísahu. Král slovo za slovem po něm ji opakuje. Ona zní: „Přisaháme Bohu všemohoucímu, Marii, hříchem prvopočátečním nepoškvrněné Panně a Matce Boží a všem svatým na toto sv. evangelium, že se chceme katolické víry pevně přidržeti, právo statně řídit, a stavův při výsadách JV. našim pradědem Ferdinandem II. od 24. Května 1627 a Ferdinandem III. od 21. Března 1642, naposledy od . . . potvrzených a dobře nabytých zachovati, také z království ničehož neutratiti, nybřž spíše dle naší možnosti je množiti a šířiti, a vše učiniti, co mu slouží k prospěchu a slávě, jakož nám Bůh pomozí, blahoslavená, od hříchu prvního nepoškvrněná Rodička Boží Maria a všickni svatí.“ Při slovech: „jakož Bůh...“ opětně klade obě ruce na evangelium a líbá kříž s ostatky svatých. Když byl král před Bohem to vše plniti přislíbil, vyprošuje arcibiskup na Bohu, „jenž všechna království řídí od věkův: požehnání, moc a mír, vítězství nad nepřátele, slávu a šťastné panování, víru Abrahamovu, trpělivost Mojžišovu, udatnost Josue, poniženost Davidovu a moudrost Šalomounovu; tou nebeskou zbrání aby přemohl všechny nepřátele kříže, skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž mocí svatého kříže peklo zničil a co vítěz na nebe vstoupil; v němž jest všechno vítězství; On jest sláva ponižených, život a spása národův.“ Stejnou

měrou modlí se a žehnají krále i oba assistující biskupové, vyprošující mu dary nebeské k řádnému panování. Po ukončené modlitbě arcibiskup sedě maže klečícího krále svatým olejem katechumenů na pravém rameně a na prsou, modle se: „aby Duch svatý na hlavu jeho hojně požehnání vylíti ráčil, a znamením viditelného oleje neviditelných milostí účastna jej učinil, tak aby to, co k blahu jest, netoliko poznal, ale i v skutek uvéstí a proti nespravedlivým hájiti usiloval.“ Pomazanému králi podává pak primas do ruky meč sv. Václava, kterýž dříve byl požehnal, „aby jím právo hájil, bezprávi trestal, Církev bránil, vdovy a sirotky zastával, nepřátele potřel“, i pásá jej okolo beder, uváděje mu na paměť, že svatí ne mečem, ale věrou vítězili. Prsten též požehnaný zasnubuje hlavu státu a krále země s Církví, aby, jako jest hlavou království, byl i „záštitou křesťanstva a víry; šťastný v práci a bohatý u víře.“ *Žezlo* do pravice a *říšské jablko* do levice králi podáváje, dí arcibiskup dále, „aby touto berlou spravedlnosti zbožné chránil, bezbožné zahnal, bloudící na pravou cestu přivedl, kleslé aby pozdvihoval, pyšné rozptýlil, ponižené povýšil po příkladu berly domu Jakobova, Ježíše Krista, jenž nás sedící ve stínu smrti vyvedl na světlo víry.“ — Již neschází novému králi nic, leč *koruna*. I bere vrchní pastýř, jakožto primas království českého, národní ten skvost, žehná jej a klade na královskou hlavu, a s ním i arcibiskup Olomúcký, pastýř a zástupce rodných bratří na Moravě, pak i assistující biskup a nejvyšší purkrabí. Světitel dí důležitá slova: „Přijmiz korunu království, kterouž na hlavu Tvou kladou ruce biskupův, ač nehodných“, a přeje, „aby, jako oni co pastýřové duši panují v království Božím zde na zemi uvnitř nad dušemi, tak on byl obhájcem ode všech protiventství, jež se Církvi dějí, a království Bohem mu svěřeného spravovatelem zevnitř, tak aby slávu korunován býti zasloužil na věčnosti.“ — V královské roucho oděného, znaky důstojnosti své držícího krále, s posvátnou korunou sv. Václava na hlavě, vede arcibiskup primas český a arcieiskup Olomúcký na trůn na straně evangelia a slavně jej inthronisují, vyzývajíce jej, „aby zaujal a podržel Bohem mu svěřený trůn, který dosud právem dědictví v držení měl.“ A usadiv jej, končí slovy: „Na tomto trůnu královském utvrzení a v království na věčnosti s sebou panování račiz Ti uděliti Král králův a Pán pánův, Ježíš Kristus.“ Po té přistoupiv a hluboce se pokloniv zemský purkrabí na stolci sedícímu králi, radostným hlasem v řeči če-

ské vyzývá všechny přítomné, říká: „Pojďme a přiznávejme se k našemu korunovanému králi a dědičnému, nejmilostivějšímu pánu!“ a s jásotem všichni přítomní třikrát povolávají hlučně: „Sláva korunovanému králi a nejmilostivějšímu dědičnému pánu!“ Se všech chórů mísí se hláhol bubnů a hlas trub v radostné ty zvuky. I nemešká purkrabí a za ním všichni stavové i poslancové spěchají k trůnu, a jedenkaždý dříve pokleknuv, dvouma prsty dotýká se koruny v předu nad čelem krále. Po tom primas království, stojí na pravici trůnu, velebným zanotuje hlasem: „Tě Boha chválíme“. Hudba v chrámu, venku pak hřmění děl, střelba všeho vojska i měšťanských sborův, hluk bubnův a pronikavý hlas polních trub, velebný hláhol všech zvonův stověžité Prahy oznamuje dalekým vlastem, že na stolec králův českých dosedl nový král. V chrámě rozléhá se slavná hudba, modlitby a plesání vstupují k nebi, po městě a vlastech radostní zavznívají hlasové, pojící se v jedno přání: Na mnohá léta! — Král již je korunován. (Má-li být královna ještě korunována, přivádí ji král před arcibiskupa a prosí jej, aby i ji korunovati ráčil. I děje se pak celý obřad s malými změnami, jako jsme stručně vysali. Obvyčejně se ale korunovace královny na jiný den odkládá.) — Po „Te Deum“ a příslušné modlitbě jde arcibiskup na svůj stolec na straně epistolní a pokračuje ve mši svaté. Král, odevzdáv žezlo a říšské jablko těm, jimž držení jich podle úřadu přísluší, pokleká na připravené před trůnem klekátko; při evangelium opět vstane, drží je v rukou a pak líbá evangelium. Když v „Credo“ zavznívají v zpěvu slova: „A vtělen jest z Ducha svatého a t. d.“, předstupuje se svou berlou nejvyšší hofmistr a vyvolává jmena těch, jenž dnes za rytíře slavně mají býti pasováni; tito přiklekají před trůnem krále, a tři rány na levé rámě mečem svato Václavským činí z nich rytíře koruny české. — Počíná obětování. Král opět ke stupňům oltáře přistupuje, aby obětoval do rukou velekněze dva chleby, dva soudky vína a peníz zlatý do stříbrné, k tomu cíli zvlášť zhotovené nádoby. Když praeface začíná, odkládá král korunu, na znamení pokory, a při pozdvihování sklánějí se prapory a říšský meč. Děla a zvony ohlašují svatou chvíli. Při přijímání přijímá král Tělo Páně, odloživ znaky důstojnosti své. Ještě jednou se modlí arcibiskup za požehnání a šťastné panování. Svatý obřad se končí, arcipastýř jej žehná, a třetí radostné „Salve“ s věží a hradeb otvírá hrnoucimu se obecnstvu přístup k prostorám zámeckým,

aby viděli nového panovníka a krále. Po stranními dveřmi blíž oltáře sv. Jana Nep vychází v četném průvodu stavův J. M. císař a král, obklopen jsa tisíci a tisíci radostně jásajících diváků, pozdravován se zváněním všech zvonův a hřměním děl, a kráčí po cestě červenobílým sukнем vyložené, oděn rouchem králův českých, ozdoben korunou sv. Václava a říšskými klenoty do hradu. Jak mile se byl J. M. král ve svých komnatách octnul, objevuje se na pavlanu onoho nádvoří, které jest naproti kostelu svato-Vítskému, nejvyšší pokladník zemský a rozhazuje na všechny strany památné zlaté a stříbrné peníze mezi lid, co zatím sukno, kterým stěny chrámové a cesta, po které král kráčel, přikryty byly, svobodně kořisti diváků se ponechá. Jestliže již toto poskytuje veselé podívání, ještě lepší divadlo otvírá se zraku u kostelní věže na tom samém dvoře. Tam se spatřuje umělecky vystavené a nahoře českým lvem okrášlené lešení, a z dvou stran z něho prýští se víno bílé a červené, a chleby z něho se sypou. Klobouky zastávají místo nádob. Všeobecná radost a hluk kolkoem po celé Praze. Zpěvu a hudby není konce. — Závěrek korunovační slavnosti činí královský kvas, u něhož zemští šlechticové své čestné služby vykonávají. Fd. L.

Napoleon I. u Pia VII. v žaláři.

Napoleon I. ve Fontainebleau uvězniv papeže Pia VII., přišel k němu, a rád by ho byl konečně naklonil k záměrům svým. „Otče můj!“ oslovil papeže císař. „Můj synu!“ odvece vetchý, chorý kmet, dávaje na srozuměnou, že vždy jest hotov otcem býti každému křesťanu.

Napoleon ale, pokládaje to za znamení náklonnosti, jal se lichotiti papeži, a slibuje mu hory doly, doložil ku konci: „To všechno, ba více ještě učiním, sv. Otče, pakli se ráčíte srozuměti se mnou!“ Papež seděv dosud s okem přivřeným, více mrtvému než živému podoběn, vztýčil nyní hlavu, a co nejmírněji vyřkl jen jediné slovo: „Komediante!“

Císař vyskočil, a rozlícený hněvem jal se běhati po komnatě a sv. Oteci divoce vyhrožovati. Za některou chvíli poslouchal ho papež se skloněným zrakem. Napoleon domnívaje se, že papeže zhromil, vece: „A teď jste to slyšel, sv. Otče!“ — Ale s toutéž mírností, s jemným úsměvem zašeptal Pius VII. opět jen jediné slovo: „Tragediante!“ (hrdino ve truchlohře.) —

Tak mluvil papež vězeň s císařem, jenž měl v rukou klíč od žaláře.

Zbyněk II. z Dubé a Lipého. *)

Podává Matěj Procházka.

Úmrtím *Martina Medka*, kterýž od r. 1581—1590 s velikou horlivostí, svědomitostí a obezřelostí úřad arcibiskupský v Čechách vykonával, uprázdněn v Praze stolec arcibiskupský a teprva po dvou letech dosazen naň Zbyněk II., z rodu slavného pánův Berkův z Dubé a Lipého. Byltě to muž velikých schopností a ušlechtilých mravův, vynikající láskou k vědám a umám, obezřelostí a zběhlostí u vyjednávání věci duchovních i říšských, zláště ale horlivosti velepastýřskou pro spásu stáde Kristova. Odbýv studia nižší v Olomouci, odebral se na vysoké školy v Krakově, kde hodnosti licenciata bohovědy dosáhl a ve stav kněžský vstoupil. Pro svou nevšední učenost jakož i pro slávu rodu svého stal se brzy čestným kanovníkem v Solnohradě a spolu papežským komorníkem. Přijat do počtu skutečných kanovníkův Solnohradských, za nedlouho i proboštem Vyšehradským v Praze učiněn jest. Co takový opravil na svůj náklad kostel Vyšehradský. Napotom svěřena jemu správa uprázdněného biskupství Rezenského, a že správu tu výborně vedl, zvolen po smrti Martina Medka od císaře Rudolfa za arcibiskupa Pražského a dne 19. Května 1593 od papeže potvrzen. Jeho péčí byl hlavní chrám sv. Víta opraven a o třetím svátku svatodušním r. 1599 slavně posvěcen. Co přítel vědy a umy ctil a podporoval Zbyněk učené muže, obohatil knihovnu arcibiskupskou nejznamenitějšími spisy, dal na svůj náklad arcibiskupskou residenci dle vzoru radnice u mostu přestaviti a vybudoval v ní ozdobnou kaplu ke cti Marie Panny. Nejznamenitější pak událost za jeho biskupování jest slavení synody církevní r. 1605 v dotčené kaple, kde přes 200 oudů přítomno bylo, a kde stanovy k obuzení a pružení církevního života i svatě kázně dány jsou, kteréžto stanovy horlivý arcibiskup ještě téhož roku vydal. Známo, že od toho roku (1605) až do r. 1860 žádná synoda církevní v Praze slavena nebyla.

Ale výtečného arcipastýře toho stíhal zármutek za zármutkem, pohroma za pohromou. Nebo r. 1592 umřel hlavní zástupce katolíkův na sněmích a u císaře, pan *Vilém z Rosenberka*. Sláva jeho jména jakož i jeho nesmírné bohatství stavily jej v čelo všekere šlechty české. Co její hlava měl

velikou moc i na šlechtu protestantskou a byl s to, závažným slovem svým stavěti hráz všem záhubným odbojům; protož i císař jeho ztráty náramně želil. Na jeho úřední místo vstoupili šlechtici druhé třídy, kteří té nadvládné vážnosti neměli. On sám umřel bezdětek a jeho jediný bratr, *Petr Vok*, poslední to potomek slavného rodu Rosenberského, nemaje též manželských potomkův, poškrvnil slávu jména svého, an pojav za manželku *Kateřinu z Ludanic*, oddanou Jednotě Bratrské, sám viry katolické se odřekl a v 38. roce věku svého (1582) k téže Jednotě přešel. Jelikož veliké měl statky a tudíž i nesmírný vliv na záležitosti země, vznikla v něm Bratrům a vůbec všem protestantům v Čechách mohutná podpora, katolíkům pak veliký škůdce. První dvě léta sice po smrti bratrově nepodnikal na statecích od něho zděděných, žádné proměny u věcech náboženských. Na to pak už začal na jednotlivé fary dosazovati nekatolické kazatele, ačkoli poddani jeho tělem a duší katolíky byli. Bratr jeho zemřelý, byl v Krumlově českém založil kolej jesuitskou, a ještě na úmrtním loži ji právy a ročními důchody ve své závětu obmyslil. Ačkoli vše to písemně Jesuitům zaručeno bylo, přece nástupce a bratr jeho Petr Vok práva tato všemožně ztenčoval, důchody pak roční závětem zaručené jim dávati se vzpíral a vůbec všech prostředků se chápál, aby Jesuity z Krumlova vybyl. Utiskování a pronásledování to dosáhlo jednoho času tak vysokého stupně, že členové koleje té už na tom byli, Krumlov opustiti a do Jindřichova Hradce se odstěhovati. Posláz ale svítězila nad všelikou rozmrzelostí myšlenka, že jim třeba přese všechny úkory v Krumlově setrvati, aby svatá víra katolická neutrpěla škody.

Druhou pohromou, která katolíky v této době potkala, bylo neštěstí pana *Jiřího z Lobkovic*. Pán tento, jsa nejvyšším hofmistrem císařským, zatoužil býti nejvyšším purkrabím země České. Avšak výnosné důstojnosti té vyhledával na cestě bezprávní, skoro revoluční, pročež upadl v nemilost u svého mocnáře, byl pozbaven svých statkův a v přísném vězení až do smrti své (r. 1607) držán. Dokud pan ten ještě milostí císařské požíval, podporoval všemožně prospěch viry katolické a pomoci Jesuitův, jimž kolej vystavěl, provedl náboženskou obnovu na panství svém Chomutovském. Jsa velmi činný v rozmnožování svých statků, neopomíнул nikde na nově koupeném panství tutěž náboženskou obnovu provésti. Na statecích, které sám byl zdědil, panovalo už prvé výlučně ná-

*) Vyňato ze životopisu blahosl. Jana Sarkandra, jež co nejdříve vydá dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně.

boženství katolické. Nyní přišly všechny ty statky do rukou císařských, a dalo se ovšem očekávat, že panovník co rozhodný katolík v dile chvalně počítat pokračovati bude. Ale bohužel už po třech letech, co statky ty v rukou císařských byly, stěžoval sobě arcibiskup, že opět luteranští kazatelové se na nich uvádějí, a císař, ač o tom zpraven, že na tyto rejdy nečinně se dívá. Brzy na to počal mocnář statek za statkem prodávati, a noví páni, novotám náboženským přízniví, rychle podvrátili, co katolickým panem Jiřím z Lobkovic tak pracně bylo vybudováno.

Třetí pohromou katolikův bylo vyhnutí mohutného rodu šlechtického *pánův z Pernštejna* (1597), jakož i rodu katolických *pánův z Jindřichova Hradce* (1604). Rodové tito po dvě stě let skoro řídili osudy vlasti, a sice k jejímu prospěchu. Nyní však vstoupili na jejich místo jiní domácí rodové, aneb cizinci, kteří bouřnou činností svou blaho země podkopali a ubohou vlast naši v propast zkázy uvrhli. Marne arcibiskup Pražský pomoci mocnářovy se dovolával proti nátiskům Církvi katolické činěným: císař podle obvyklé nečinnosti své nechával stížnosti arcibiskupovy nepořízeny. Arcipastýři tomu bylo horoucí boje podnikati jak proti Luteranům tak proti Kalvinistům. Ač hlasu svého věždy důrazně pozdvihoval proti oněm (luteranům), ještě úsilněji bylo jemu se brániti proti těmto (kalvinistům), jejichžto nauka v posledních letech věku šestnáctého valně a rychle po Čechách se šířiti počala. Města prvé rozhodně katolická, jako *Budějovice české*, počaly se u víře viklati a přijímaly ochotně nekatolické kazatele. (I *Moravské Budějovice* byly ku konci šestnáctého a na začátku sedmnáctého století protestantské, majíce neprotržené po sobě 6 nekatolických kazatelů a teprve r. 1630 zase prvního katolického faráře Matouše *Foitla*.) *Kadaň* druhdy horlivě katolická, vymohla sobě r. 1593 dovolení, utrakvistického či kališného pastora míti; k tomu přijala brzo ještě luteranského kazatele, oba pak tito dorozuměvše se počali společnými silami jako o závod katolického faráře a jeho školu utlačovati a o jejich zkáze pracovati. Všady mezi lidem chodili popuzovatelé, kteří zástupy k šílenému odporu proti katolickému kněžstvu štváli a takovou vražednou nenávistí rozpalovali, že najednou několik *farářů*, mezi nimi i jeden na panství Chomutovském, od rozlíceného lidu zabiti byli.

Tak to vše vypravují listy od arcibiskupa císaři poslané, v nichžto arcipastýř na nejvýš zasmucený stížnost na ukrutné odpůrce katolikův vede a o rychlou pomoc

mocnáře žádá. Ale všechny tyto události ač velmi závažné, nevyburcovaly císaře z obyčejné ospalosti; stížnosti pak arcibiskupovy ponejvíce do rukou takových osob se dostaly, které více z jejich obsahu se těšily, nežli aby dle své povinnosti byly vinníky potrestaly. Posléze ani arcibiskup nebyl před císaře puštěn a musel veledůžité listiny jediné pro císaře určené, do rukou císařského komorníka skládati, o kterém nevěděl, zdali je na místo náležitě čili raději do rukou nepřátel arcibiskupových odevzdá. Tak vše chystalo se proti katolikům. Ukrutné zabití několika *farářův* katolických, o němž výše podotknuto, bylo jako prvním krvorudým znamením nastávajících hrozných vichrů.

R. 1602 probudil se Rudolf II. jako na chvíli z nečinnosti své a obnovil mandát Vladislava krále proti sektám. Obnovením mandátu toho chtěl Rudolf jeduak katolikům o pomoc ustavičně volajícím podporu dáti, jinak ale i svůj trůn proti hroziící revoluci ubezpečiti. Avšak dekret tento stránky od víry katolické odchýlené a tenkrát už velmi mohutné více rozdráždil nežli napravil, a jich odpor ztuhlil. Od r. 1567 byla už kompaktna na sněmu zemském od Maxmiliána II. zrušena, a tím mimo katolíky a starokališníky nabyli i novokališníci čili Luteráni a Bratři práva, své náboženství v zemi provozovati. Ti tedy obnovením mandátu Vladislavova, který jen katolikům a starokališným volnost náboženskou dával, viděli se opět práva nabytého pozbaveny a tudíž náramně se rozhněvali. Co pak starokališníkům se dotýče, těch jenom skrovný byl tehdáž počet, a mohli se všickni pouze za katolíky považovati, an jich administrator příslahu poslušnosti ku papeži do rukou arciskupových skládal. Odtud i vysvětliti lze, proč papež od r. 1596 Pražskému arcibiskupovi dovolil, staroutrakvistické žáky bohovědy na kněžství vysvěcovati. Za tou příčinou i místo v mandátě Vladislavově na utrakvisty se vztahující téměř žádného smyslu nyní více nemělo, an už nestávalo leč katolikův a protestantův.

Přes to vše bylby dekret ten pomáhal počet katolikův rozmnožiti; aspoň báziější osoby bylyby jim se daly pohnouti k návratu do staré katolické Církve. Toliko zapotřebí bylo, aby se strany císařovy něco přiměřeného a rozhodného bylo se podniknulo. Na neštěstí panovaly tehdáž v samém domě císařském veliké rozepře, kteréby bez mála vládu panovníckou domu tohoto byly na zmar uvedly. Vše co vydatnějšího přede vzato pro sesílení katolikův, záleželo v radě, jižto sobě vyžádal

arcibiskup Pražský ode dvou mužů vřehlasných. První z nich, Jesuita *Lanoy*, navrhoval, aby z měst katolických jako z *Budějovic českých* a z *Plzně* vykázáni byli všickni cizinci z Němec, kteří nejhorlivěji novoty náboženské zde šířili. Druhý, kardinál *Klesl* a spolu Vídeňský biskup, upozorňoval, že potřebno, aby v každém větším městě katolická fara se zařídila, kde by katolíci co kolem svého středu se shromažďovati mohli. Dále navrhoval kardinál ten nápravu university a prozatím obnovu rektorův universitních, bedlivý na ně dozor a určité pro ně předpisy, aby nemohli z mezi vykročovati. Zláště pak radil arcibiskupovi (což ten už prvé byl činil), aby pilně používal činnosti Jesuitův co nejspůsobilejších, nejvěrnějších a nejvytrvalejších pomocníkův. Oba pak navrhovali, aby kromě arcibiskupství ještě několikero biskupství v Čechách se zařídilo, jmenovitě v *Litomyšli* (kde už prvé bývalo), v *Hradci Králové*, v *Budějovicích* a *Plzni*.

Rady a návrhy tyto, jejichž provedení dílem od arcibiskupa, dílem od císaře záviselo, byly jenom potud, pokud to arcibiskupovi možná bylo, uvedeny ve skutek; většina jich čekala na své uskutečnění teprva v budoucnosti. Zatím obnovil arcibiskup utrakvistickou konsistoř, an sesadil administratora, jenž ženaté kněze utrakvistické zastávati se opovážil, a na jeho místo dosadil *Jana Beneše Pražského*, jemuž osm pomocníkův dal, na větším díle to farářův Pražských. R. 1605 odvážil se arcibiskup synodu katolických kněží slaviti, což od bouří husitských se poprvé v Čechách stalo. Následkem toho sesazení jsou také všickni ženatí duchovní kališní. Bohužel že horlivého arcibiskupa jen málo panů v tomto směru spásonosném podporovalo. Jediný pan *Jaroslav Bořita z Martinic* propůjčil se arcipastyři ku provedení jeho náboženské nápravy na statech svých.

Sám císař Rudolf, zplanul-li kdy maličko pro svatou věc katolickou, hned zase v starou ospalost klesal. Tato váhavost, dřímota a ztrnulost byla příčinou, že i správu soukromných statků svých odevzdal ponejvíce hejtmanům protestantským. Poněchávaje takto moc v rukou nekatolíkův napomáhal bezděky jejich valnému vzrůstu a podával jim prostředky k zahlázení katolicismu ve vlasti. Nenadále umřel (1606) horlivý arcibiskup, hlavní to podpora a sloup katolického náboženství v Čechách. Administraci pak arcidiocese převzal probošt *Pontan z Breitenberka*. A hle! sotva arcibiskup pochován, už i císařský hejtman na statku Pardubickém se zpěchoval, katolického přijmouti faráře (1606). Tak

jednal směle sluha císařský: čeho se tedy bylo obávati od jiných?

Ze zabavených statků pana *Jirího z Lobkovic* byl, jak už podotknuto, statek za statkem od císaře prodáván. R. 1604 přišla řada na Chomútovské panství a tu město od panství odděleno, a toto poslední samo pro sebe prodáno panu *Linhartovi ze Žampachu*. Poddaní zde obývající neunavenou mnoholetou pílí Jesuitů byli skoro veskrze katolíky se stali a na celém panství nebylo ani jediného faráře nekatolického. Sotva však nový pán se uvázal v panství to, bylo jeho prvním činem zahánění farářů katolických a dosazení na jejich místo luteranských. To pozorujice Jesuité v Chomútově a želice nesmírně, že svatokrádežná ruka dílo dlouholetou jejich snahou vybudované zločinně boří, utekli se k císaři se stížností na pana *Linharta ze Žampachu* a docílili tolik, že skutečně jemu několik císařských záповědí proti takovému počínání dáno, kterých však on sobě v náramném přepychu pranic nevšímal. Po ustavičném naň nastoupání odvětil drzý zpurník ten, že „si v obsazování far ničeho nedá předpisovati. Chce-li císař jej pohnati před soud, nechť prý to učiní.“

Takový byl stav věci náboženských, když na místo v Pánu zesnulého *Zbyňka Berky* dosazen na prestol arcibiskupský *Karel z Lamberka* (1606—1612).

Opuštěný klášter.

II. (Pokračování.)

A jaký byl domácí život můj s ženou? tážete se bez pochyby. Nebylo u nás ovšem štěstí, ale nebylo u nás také různic a hádek. Thekla nemilovala návštěv; — jiti na ples, rovnalo se jí smrti, a předce, kolikráte koli se mi chtělo, aby šla se mnou, nikdy mi toho neodepřela ani slovíčkem. Tato její dobrovolnost, a ještě více ta její nesmělost, pro kterou se jí větropláši všelijak vysmívali, staly se příčinou, že jsem ji nikdy netahal z domu. A tak stalo se, že já i ona, vedouce život každý po své chuti, zřídka kdy jsme se vidali. Vrátil-li jsem se časem domů o něco dříve, tož býval jsem jako zařezaný, zasmušilý, a málo kdy dal jsem se s ní do řeči. Majíce každý jinou povahu, nemohli jsme nabyti pravé důvěry jeden k druhému, a tudíž nikdy nevyjevili jsme si vzájemně, co bylo na srdci.

Thekla ovšem při své přílišné tichosti málo mluvila, dávala mi činy svými na jevo, kterak jest mi oddaná z celého srdce. Jsouc nadána zdravým rozumem, snadno mne poznala, i napotom již o ničem nemyslíla, leč kterak by ode mne odvrátila vše, což by mi mohlo býti nelibé. Ona starala se o celé hospodářství, a peníze odváděla mi s takovou svědomitostí, že si sama na své potřeby nenechala nikdy ani groše. Já mimo vůli zapomínal obyčejně na to, čehož jí bylo potřebí; ona však nikdy se o to nehlásila. Ač viděla mé nekalé hospodaření, po všecken život ničím nedala mi to cítiti, že utrácím, rozhazuji jmění její. Kdykoli octnul jsem se v nějaké nesnázi, byla to chof má, která vymyslíla nejlepší prostředek, bych vyvázl z těžkosti. Slovem: Thekla byla mi andělem, kteréhož jsem si nevážil. Trpělivost její odměnil jí Bůh synáčkem, v kterém nalezala veškeré štěstí své; to děcko ji blažilo a oslazovalo trpký osud, který jí působily moje marnotratnictví a její churavost.

Než takový život netrval u nás dlouho. Já několik let utrácel, a nemaje na tom dosti, co jsem rozházel doma, vyjel jsem také za hranice do koupelí. Takovou měrou dostal jsem se poznovu na koráb. Tchán vida, jakým jsem marnotratníkem, a znamená, že u mne nic neplatí ni prosby, ni výstrahy jeho, zošklivil si mne a na prasto mi odepřel jakovékoli pomoci. Ano, stařec dobromyslný stál na tom, aby žena i s děckem odešla ode mne a přestěhovala se k němu, v čemž mu ale Thekla šlechetná nebyla po vůli. Nedaloť jí svědomí, opustiti mne v takovém položení. I nemohu vypověditi, co ta ubohá přetrpěla v tuhém takém boji mezi otcem a mužem. Víím, že často dostávala od otce listy, které však ukrývala přede mnou: jediné oči začervenale, uplakané — slzičky nedala mi spatřiti nikdy — jen ty poukazovaly na listy otcovy. Ubohá starala se o mne, usilovala omluviti mne u přísného otce a ukojiti jeho hněvy, snažila se přiměti jej k tomu, aby mi prominul, odpustil. Než úsilí její o svatý pokoj mezi náma byly nadarmo. Ach, jak se trápila proto ubožačka, jak se hryzla ve

svém srdci, ač i tyto útrapy hleděla tajiti přede mnou!

Čím dále vypadalo to u mne hůře. Že se dostavoval citelný nedůstatek, hleděl jsem sobě všelijakými prostředky pomáhati. Nejprvé uchytil jsem se *dlužení*. Za tou příčinou užil jsem své přirozené obratnosti, úslužnosti, výmluvnosti hlavně k tomu, abych lidem, přátelům, sousedům, známým, neznámým peníze vyloudil z kapsy. Ale škoda každého groše, který se mi do rukou dostal. Jedva jsem ho ulovil, již zase putoval oblíbenou cestou. Že však často mi bylo potřebí, utíkati se k jiným o pomoc, hleděl jsem všemožně, abych se naučil novinkami, klevetami bavit ty ubohé pány, na které jsem chtěl nalíčiti. A za tou příčinou hleděl jsem vyzvěděti všecko, což se koli dělo aneb diti mělo buď ve městě aneb v okolí. Novinky takové opeřoval pak jsem obyčejně též vymyšlenými dodatečky svými, vždy podlé toho, s jakými lidmi bylo se mi potkati, a jež jsem hodlal ošáliti. Podivné té zaslepenosti! Krásti pokládal jsem za ohavný zločin, kteréhož bych se byl nedopustil, a byť bych na krásně umíral hladem: vypůjčovati se ale na věčnou oplátku, ošemetným způsobem vyluzovati lidem cizí groš, to pokládal jsem za maličkost. — Než i na té dráze brzo došel jsem nelibých koncův. Lidé poznavše a zkusivše, kterak rozmluvy se mnou končívají se obyčejně prosbou: „*Půjčte mi tolik a tolik!*“ posléze počali se mi vyhýbati na ulici i ve společnostech. Každý lekal se mé zdvořilosti, srdečnosti a obzvláště mé služebnosti jinak než ohně, nikdo nechtěl býti něčím povinnován žebravému marnotratníku. Každý, kdož nemoha se mi vyhnouti na ulici, musil se zastaviti se mnou, vždy měl na pilno a co nejvíce pospíchal dále, abych mu prosbou o půjčku nesáhnul do měšce. Přišel-li jsem někam do domu, ubohý hospodář ihned se mračil, obávaje se o své groše. Kdykoli jsem chtěl někoho pozvati na oběd nebo večeri, zámožnější vesměs, ten tak, onen onak, výmlouvávali se, že nemohou přijíti, ovšem hlavně jen proto, poněvadž se báli, abych já na nich nevymluvil půjčku. A takovou měrou naplňoval se dům můj vše-

lijakou cháskou, ovšem holou, jež mohla cos pozískati a nikoli ztratiti.

Kdysi máje několik dukátů v kapse, umínil jsem si, že zkusím štěstí ve hře. Pohříchu hned na ponejprvé dobře se mi dařilo: já vyhrál asi 70 dukátův. Pro samou radost minula od té chvíle počáteční bázeň, a já mněl, že se mi otevřely poklady. U mne nastala změna; jáť býval nejraději s hráči. Ač jsem nezřídka obehrán býval právě až do nitky, jednak zůstávala mi naděje, že vyhraji, až se zase štěstí obrátí. Jak známo, hráč nesmí zůstat dlužen; kdo neplatí prohrané, pokládá se za člověka beze cti a nebývá připuštěn ku hře. A proto staral jsem se, býti vždy při penězích. Že nebylo úvěrku, dával jsem veliké věci, kus po kuse do zástavy, nezřídka za půl ceny, ba i níže. Ubohá moje žena ovšem nevěřila, že by mi zlaté naděje o budoucím bohatství mohly se vyplniti; a však vidouc náruživou mou náklonnost ke hře, dávala perly, klenoty své i stříbro do zástavy. — Vášně má zmáhala se však vždy více, tak sice, že jsem konečně volil raději prohrati, jak nehrati.

Za takových okolností dobromyslná choť, předzvídajíc zřetelně blízké, žalostné konce, při chatrném zdraví svém ze samého smutku těžce se roznemohla. I habím se za sebe, kdykoli pomním na své počínání: bylť jsem opravdu všecken slepý a jako šílený. Žena má nemocná právě až na smrt, zbavená žádoucího pohodlí — a často nebývalo již ni na doktora ni na lékárnou — ležela samotna, já pak v třetím pokoji hrál s vybranou holotou a častoval hráčův!

Jednoho dne z rána vrazil ke mně do pokoje služebník, oznamuje mi, že se paní velice přitížilo, a že poslala pro kněze. Touto novinou jsem vystřízlivěl, a za několik dní, co ještě žila, nehnul jsem se již od jejího lože. Ubohá žena, touto úslužností a upřímností mou okřívajíc, tak byla dojata, že mi z celé duše odpustila všechny útrapy, a ustavičně osvědčovala, jak šťastně umře, vidouc moji oddanost a lásku. I připomínám si po dnes ta tichá, vroucí slova, kterými prosila mne, abych napotom pama-toval na dítko a na sebe. Její láska pře-

mohla posléze všelikou bázeň; — dobrá duše bez nejmenší trpkosti a s největší dobrotou nakreslila mi obraz žalostných příhod našeho života, ovšem jen proto, že ji bylo činiti o mou nápravu. Před smrtí dala mi list k otci, uchystaný již od dávného času, žádajíc otce, aby mne a dítko přijmouti ráčil na milost a v bídě nás neopouštěl! — A tak dokonala život — vypustila duši žena nejslechetnější. Já neznal pokladu, který jsem měl a šlapal nohama. V krátce po matce odebralo se za ní dítko. Zdá se, že je Bůh dal pro potěchu toliko Thekle; jáť zajisté nebyl nikterak hoden té milosti.

(Dokončení.)

D o p i s y.

V Praze, dne 5. Června 1861.

[Prof. Fabian †.]

Ještě neuplynulo půl roku a náš „osobní věstník duchovenský“ přináší smutnou zprávu o úmrtí 19ho kněze arcid. Pražské. Vůbec ctěný a zvláště od posluchačů svých milovaný profesor českého pastýřského bohosloví, infulovaný děkan koleg. kapitoly u Všech Svatých na hradě Pražském, c. k. radda Dr. Jan Nep. Fabian, zaopatřen sv. svátostmi, zesnul v Pánu dne 3. Června. o 7. hod. ráno na ochrnutí mozku v 55. roce svého života a v 29. svého kněžského povolání. Narodil se dne 9. Ledna 1807 v Všetatech. Byv dne 15. Března 1832 na kněze vysvěcen, byl nejprve adjunktem bohosloveckých studií na vysokých školách Pražských, kdež i na doktora v bohosloví povýšen jest. Po letech stal se profesorem nového Zákona na bohosl. fakultě Solnohradské, kdež též českým vojinům posádkou tam jsoucím slovo Boží hlásal a sv. svátostmi prisluhoval. Před 10 lety od JEm. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa ze Solnohradu povolán, stal se k převelké radosti bohoslovců prvním učitelem pastýřského bohosloví v jazyku českém a byl jim až do letošního letního běhu. — Mrtvola jeho nyní odpočívá v domě, v němž k důstojnému povolání svému věrně se připravoval, kamž k bratru svému, bývalému vicedirektorovi, nynějšímu faráři Třeboratickému, i k posluchačům svým přicházel — v kn. arc. semináři. Dnes večír budou hodinky za mrtvé; zejtra pak d. 6. Června bude tělo jeho od alumnů do chrámu Páně nešeno, kdež o 9 hod. slavná i tiché zádušní mše sv. sloužiti se budou. Průvod povede s přiměřenou assistencí probošt kap.

atých p. Češík. Před rakví
ajice „Miserere“, všichni alu-
semináře, za ní pak příbuzní,
soři fakulty bohoslovecké, du-
sta i z vůkolí a jiní ctitelové
Pochován bude na Volšanském
mutečné služby Boží budou též
hod. u Všech Svatých na hradě
10. Června v 9 hod. ve far-
Páně Všetatském a Trebo-
otlo věčně ať mu svítí!

se při pohřbu mluví o potěšení,
těšením pozorujeme, jak se už i v
pochovávat *dopoledne* nejenom
kněží, jakož jsme toho dne 23.
Haštala očitými svědky byli. U
voly bylo requiem, pak z chrámu
průvod. To dobře, tot pohřby po
u měrou by zase klesala jedna
nepovolání vystavěli.)

Kronika.

rahý. Processí v den Božího
alo se na hradě Pražském s ob-
slávou. Zvláště hojně zastoupeny
fakulty našich vysokých škol. Jistý
filosofie pravil nám: „Nebyl jsem
ho let, ale letos uznával jsem to za
povinnost, a proto jsem se dostavil.
Za těchto nepokojných dnů musíme uka-
zovati veřejně, že jsme katolici.“ V neděli
na to bylo processí v ostatních městech
Pražských překaženo deštivým počasím.
Za dést budiž Bohu vroucí dík, slavnost
odbyla se v chrámech Páně.

*— V pátek dne 31. Května ukončila
se „májová pobožnost“ tímže slavným způso-
bem, jakýž byl při počátku (viz číslo 13.
Blah.). U sv. Klementa zpívali „Te Deum“
od J. N. Škroupa alumnové k. arc. semi-
náře. O účastenství nábožných díme jenom
tolik, že u sv. Klementa větší býti téměř
ani nemohlo.

*— Duchovní exercicie pro vel. kněž-
stvo arcidiácese mají se konati od 19.—23.
Srpná, nenastanou-li nepředzvídané pře-
kážky.

*— Na *Proseku* provázeli „Boží Tělo“
z dobré vůle s hořícími svícemi v rukou
chovancové hospodářské školy na Kolčavce.

Z Říma. Nedávno složili si papežští
zuavové (Belgičtí a Francouzští dobrovol-
níci) 2400 franků na nějakou zábavu na
venkově. Když se o způsobu zábavy roko-
valo, učinil jeden z nich návrh, aby peníze
dány byly sv. Otcí, což jednoduše přijato
jest. I obrátili se k veliteli svému, jenž po-
chváliv šlechtitý úmysl, vyslal dva zuavy,
aby sv. Otcí doručili dárek družiny. Pius IX.
přijal s velkým pohnutím tento „Petrský

penízek“, anebo rceme raději: halír chudé
vdovy — almužnu.

*— Lid Římský, kdekoli a kdykoli
se ukazuje sv. Otec, hledí mu na jeho dáti
svou úctu, oddanost a lásku. Tak když
se dne 27. Května ubíral do chrámu Št.
Maria v Vallicella, cesta jeho byla pocho-
dem vítězným, všecky domy byly okrá-
šlené, všecky ulice byly přeplněné a všude
provolávalo se: „Sláva papeži králi! Sláva
Římu, sídlu náměstka Kristova!“

Z Neapole. Známý romanopisec
Alexander Dumas líčí stav věcí v Neapoli
slovy těmito: „Je mi 58 let; půl světa jsem
procesťoval, ale nikdež, ani v Rusku, o to-
lika krádežích a taškářích neslyšel, jako
v Neapoli. Roku 1834 dohlížel jsem po 14
dní v Touloně na 18 trestanců v galejích,
než nicméně byl jsem tam v lepší společ-
nosti, než ji na některých místech zde na-
lezám. Vypravuje se tu o jakémisi muži,
jenž všeobecně vážnosti požívá, že ukradl
kdysi 2000 dukátů, podruhé 30.000 atd.
Než nic se na to nedbá; přátelé jeho den
co den jej navštěvují, jako jindy. Je to
důkaz, že tu vyhyнул všecken mravní cit,
že jest všeobecný úpadek mravů. Ozvěna
v Neapoli nehlásá leč dvě slova: „vyzvě-
dač — zloděj“. I ve Francouzsku najdeš
zlodějšť a vyzvědačů, avšak vyzvědače ne-
vytrpí žádná pořádná společnost, a zloděje
tam uvěznují, třeba byli bohatí. Teste,
Cubières, Pelaprat, Mirès stali by se zde
na krátce vyslanci a generaly.“

Z Paříže. Čím více se poměry
Církve a hlavy její zamotávají, tím více
žasnou nepřátelé Církve nad pevnou po-
vahou a pokojnou myslí Pia IX. Ujišťují
sice, že odpor papežův v ten neb onen
den předece zlomen bude; než sami dobře
cítí, že nemluví pravdu, že pouhé *násilí*
nepřemůže přesvědčení, a že Pius IX., silný
svým svědomím, svým právem a svou po-
vinností nic více nepovolí, leč co až posud
nabízel, totiž odpuštění nepřátelům, ač
budou-li pokání činiti. Neprátelé Církve
žasnou nad touto podivnou klidností sv.
Otcu u prostřed bouře, nahlízejíce, že on
v svých hořkostech není bez radosti. A v
pravdě sv. Otcí dostává se útěchy mnohé.
Bouře, nedoráží poprvé na lodičku Petrovu,
ale jak jsou tu katolíci jedné myslí, i po-
vstávají hlásíce se k sv. Otcí a touže lá-
skou spojení a roznicení nesou mu statky
své i život v obět. Nikdy nebyli biskupové
tak jednomyslní; poznali jsme toliko jedi-
ného biskupa, jenž nedostál povinnosti
své, všichni ostatní ukazují neohrožené
věrnost svou. Všichni jsou po straně pa-
pežských allokucí a oběžných listů. Všichni
hlásají a zastávají právo, užitek a potřebu

vyprosují se pod zám. 16818
Cenníky
iminní krmení.
český lékař ve Smiřicích
16818
Drogerie
16818

lijakou cháskou, ovšem holou, jež mohla cos pozískati a nikoli ztratiti.

Kdysi máje několik dukátů v kapse, umínil jsem si, že zkusím štěstí ve hře. Pohříchu hned na ponejprvé dobře se mi dařilo: já vyhrál asi 70 dukátův. Pro samou radost minula od té chvíle počáteční bázeň, a já mněl, že se mi otevřely poklady. U mne nastala změna; jáť býval nejraději s hráči. Ač jsem nezřídka obehrán býval právě až do nitky, jednak zůstávala mi naděje, že vyhraji, až se zase štěstí obrátí. Jak známo, hráč nesmí zůstat dlužen; kdo neplatí prohrané, pokládá se za člověka beze cti a nebývá připuštěn ku hře. A proto staral jsem se, býti vždy při penězích. Že nebylo úvěrku, dával jsem všeliké věci, kus po kuse do zástavy, nezřídka za půl ceny, ba i níže. Ubohá moje žena ovšem nevěřila, že by mi zlaté naděje o budoucím bohatství mohly se vyplniti; a však vidouc náruživou mou náklonnost ke hře, dávala perly, klenoty své i stříbro do zástavy. — Vášeň má zmáhala se však vždy více, tak sice, že jsem konečně volil raději prohrati, jak nehrati.

Za takových okolností dobromyslná chof, předzvídajíc zřetelně blízké, žalostné konce, při chatrném zdraví svém ze samého smutku těžce se roznemohla. I hanbím se za sebe, kdykoli pomním na své počínání: bylť jsem opravdu všecken slepý a jako šílený. Žena má nemocná právě až na smrt, zbavená žádoucího pohodlí — a často nebyvalo již ni na doktora ni na lékárnu — ležela samotna, já pak v třetím pokoji hrál s vybranou holotou a častoval hráčův!

Jednoho dne z rána vrazil ke mně do pokoje služebník, oznamuje mi, že se pani velice přitížilo, a že poslala pro kněze. Touto novinou jsem vystřízlivěl, a za několik dní, co ještě žila, nehnul jsem se již od jejího lože. Ubohá žena, touto úslužností a upřímností mou okřívajíc, tak byla dojata, že mi z celé duše odpustila všechny útrapy, a ustavičně osvědčovala, jak šťastně umře, vidouc moji oddanost a lásku. I připomínám si po dnes ta tichá, vroucí slova, kterými prosila mne, abych napotom pama- toval na dítě a na sebe. Její láska pře-

mohla posléze všelikou bázeň; — bez nejmenší trpkosti a s nej- tou nakreslila mi obraz žalost- našeho života, ovšem jen proto činiti o mou nápravu. Před sn- list k otci, uchystaný již od d- žádajíc otce, aby mne a dít- ráčil na milost a v bídě nás — A tak dokonala život — žena nejšlechetnější. Já který jsem měl a šlapal no- po matce odebralo se za ni, že je Bůh dal pro potěchu- jáť zajisté nebyl nikterak-
...uou oslavě, sika, anebo nejmenš, na požádání Ct. nab. do insortní kanc.

(Dokončení)

D o p i

V Praze,

[Prof. Fabian t.

Ještě neuplynulo půl r- ní věstník duchovenský“ zprávu o úmrtí 19ho kněze. Vůbec ctěný a zvláště od p- milovaný profesor českého bohosloví, infulovaný děkan u Všeoh Svatých na hradě radda Dr. Jan Nep. Fabian, z- svátostmi, zesnul v Pánu dne 3. Června. o 7. hod. ráno na ochrnutí mozku v 55. roce svého života a v 29. svého kněžského povolání. Narodil se dne 9. Ledna 1807 v Všetatech. Byv dne 15. Března 1832 na kněze vysvěcen, byl nejprvé adjunktem bohosloveckých studií na vysokých školách Pražských, kdež i na doktora v boho- sloví povýšen jest. Po letech stal se profesorem nového Zákona na bohosl. fakultě Solnohradské, kdež též českým vojinům posádkou tam jsoucím slovo Boží hlásal a sv. svátostmi přísluhoval. Před 10 lety od JEm. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa ze Solnohradu povolán, stal se k převlék- radi bohoslovců prvním učitelem pastýř- ského bohosloví v jazyku českém a byl jim až do letošního letního běhu. — Mrtvola jeho nyní odpočívá v domě, v němž k dů- stojnému povolání svému věrně se připra- voval, kamž k bratru svému, bývalému vicedirektorovi, nynějšímu faráři Třebora- tickému, i k posluchačům svým přicházival — v kn. arc. semináři. Dnes večir budou hodinky za mrtvé; zejtra pak d. 6. Června bude tělo jeho od alumnů do chrámu Páně nešeno, kdež o 9 hod. slavná i tiché zá- dušní mše sv. sloužiti se budou. Průvod povede s přiměřenou assistencí probšt kap.

u Věch Svatých p. Češík. Před rakví půjdou, zpívající „Miserere“, všichni alumnové kn. arc. semináře, za ní pak příbuzní, přátelé, profesori fakulty bohoslovecké, duchovní z města i z okolí a jiní ctitelé zvěčnělého. Pochován bude na Volšanském sv. poli. Smutečné služby Boží budou též dne 7. v 10 hod. u Věch Svatých na hradě Pražském a 10. Června v 9 hod. ve farních chrámech Páně Všetatském a Trebořickém. Světlo věčné ať mu svítí!

(Může-li se při pohřbu mluvit o potěšení, díme, že s potěšením pozorujeme, jak se už i v Praze počínají pochovávat *dopoledne* nejenom kněží, ale i nekneží, jakož jsme toho dne 23. Května u sv. *Haštala* očítými svědky byli. U přítomnosti mrtvoly bylo requiem, pak z chrámu Páně pohřební průvod. To dobře, toť pohřby po vůli Církve. Tou měrou by zase klesala jedna hradba, kterouž nepovolání vystavěli.)

Kronika.

Z Prahy. Processi v den Božího Těla konalo se na hradě Pražském s obvyklou slávou. Zvláště hojně zastoupeny byly fakulty našich vysokých škol. Jistý doktor filosofie pravil nám: „Nebyl jsem tu mnoho let, ale letos uznával jsem to za svou povinnost, a proto jsem se dostavil. Za těchto nepokojných dnů musíme ukazovati veřejně, že jsme katolíci.“ V neděli na to bylo processí v ostatních městech Pražských překaženo deštivým počasím. Za déšť budiž Bohu vroucí dík, slavnost odbyla se v chrámech Páně.

*— V pátek dne 31. Května ukončila se „májová pobožnost“ tímže slavným způsobem, jakýž byl při počátku (viz číslo 13. Blah.). U sv. Klementa zpívali „Te Deum“ od J. N. Škroupa alumnové k. arc. semináře. O účastenství nábožných díme jenom tolik, že u sv. Klementa větší byti téměř ani nemohlo.

*— Duchovní exercicie pro vel. kněžstvo arcidiocese mají se konati od 19.—23. Srpna, nenastanou-li nepředzvídané překážky.

*— Na *Proseku* provázeli „Boží Tělo“ z dobré vůle s hořícími svícemi v rukou chovancové hospodářské školy na Kolčavce.

Z Říma. Nedávno složili si papežští zuavové (Belgičtí a Francouzští dobrovolníci) 2400 franků na nějakou zábavu na venkově. Když se o způsobu zábavy rokovalo, učinil jeden z nich návrh, aby peníze dány byly sv. Otci, což jednoduše přijato jest. I obrátili se k veliteli svému, jenž pochváliv šlechetný úmysl, vyslal dva zuavy, aby sv. Otcí doručili dárek družiny. Pius IX. přijal s velkým pohnutím tento „Petrský

penízek“, anebo rceme raději: halír chudé vdovy — almužnu.

*— Lid Římský, kdekoli a kdykoli se ukazuje sv. Otec, hledí mu na jeho dáti svou úctu, oddanost a lásku. Tak když se dne 27. Května ubíral do chrámu St. Maria v Vallicella, cesta jeho byla pochodem vítězným, všecky domy byly okrášlené, všecky ulice byly přeplněné a všude provolávalo se: „Sláva papeži králi! Sláva Římu, sídlu náměstka Kristova!“

Z Neapole. Známy romanopisec *Alexander Dumas* líčí stav věcí v Neapoli slovy těmito: „Je mi 58 let; půl světa jsem procestoval, ale nikdež, ani v Rusku, o tolika krádežích a taškářích neslyšel, jako v Neapoli. Roku 1834 dohlížel jsem po 14 dní v Touloně na 18 trestanců v galejích, než nicméně byl jsem tam v lepší společnosti, než ji na některých místech zde nalezám. Vypravuje se tu o jakémisi muži, jenž všeobecné vážnosti požívá, že ukradl kdysi 2000 dukátů, podruhé 30.000 atd. Než nic se na to nedbá; přátelé jeho den co den jej navštěvují, jako jindy. Je to důkaz, že tu vyhynul všecken mravní cit, že jest všeobecný úpadek mravů. Ozvěna v Neapoli nehlásá leč dvě slova: „vyzvědač — zloděj“. I ve Francouzsku najdeš zloděje a vyzvědače, avšak vyzvědače nevytrpí žádná pořádná společnost, a zloděje tam uvěznují, třebaž byli bohatí. Teste, Cubières, Pelaprat, Mirès stali by se zde na krátkce vyslanci a generaly.“

Z Paříže. Čím více se poměry Církve a hlavy její zamotávají, tím více žasnou nepřátelé Církve nad pevnou povahou a pokojnou myslí Pia IX. Ujišťují sice, že odpor papežův v ten neb onen den přecde zlomen bude; než sami dobře cítí, že nemluví pravdu, že pouhé *násilí nepřemůže přesvědčení*, a že Pius IX., silný svým svědomím, svým právem a svou povinností nic více nepovolí, leč co až posud nabízel, totiž odpuštění nepřátelům, ač budou-li pokání činiti. Nepřátelé Církve žasnou nad touto podivnou klidností sv. Otce u prostřed bouře, nahlízejíce, že on v svých hořkostech není bez radosti. A v pravdě sv. Otcí dostává se útěchy mnohé. Bouře nedoráží poprvé na lodičku Petrovu, ale jak jsou tu katolíci jedné myslí, i povstávají hlásíce se k sv. Otcí a touze láskou spojení a roznicení nesou mu statky své i život v obět. Nikdy nebyli biskupové tak jednomyslní; poznalť jsme toliko jediného biskupa, jenž nedostál povinnosti své, všichni ostatní ukazují neohrožené věrnost svou. Všichni jsou po straně papežských allokucí a oběžných listů. Všichni hlásají a zastávají právo, užitek a potřebu

světské moci papežovy pro neodvislost Církve. Všichni pozdvihují hlasu svého proti lupičům, zrádcům a protivníkům svatého Otce. Ne menší oddaností vynikají věřící. Statečnost a obětovnost papežských dobrovolníků, podíl na papežské vypůjčce, stkvělý výsledek papežské loterie osvědčují oddanost věřících k sv. Stolicí. A není-li to hojnou útěchou sv. Otcí, že veškerá Italie, zvláště pak papežská země se významávají tolikými oběťmi na vzdor zapleteným, neblahým poměrům? Pius IX. je chudý a nucen, utíkat se k almužnám dítek svých, a tyto dávají tak štědrě a s takou horlivostí, že sv. Otec ještě nuznějším pomáhati může. V posledních dnech zakusila to Syrie a povodní navštívené Nizozemsko. Pius IX. dává mnoho, a mnoho dává se jemu, po slovu Písma sv.: „Dávejte a bude vám dáno.“ K těmto důkazům věrnosti připojme ještě přítulnost samých obyvatelů města Říma, účastsentví protestantů, hojná obrácení se, návrat Bulharův do lůna Církve a mnohé jiné útechy plné události, a pak poznáme, že Pius IX. se sv. Pavlem volati může: „Požehnan buď Bůh, a Otec Pána našeho Ježíše Krista, Otec milosrdenství, a Bůh všelikého potěšení, kterýž těší nás ve všelikém soužení našem, abychom mohli i my těšiti ty, kteříž ve všelikém nátisku jsou, potěšením, kterýmž i my potěšováni jsme od Boha. Nebo jakož se na nás rozhovňují utrpení Kristova, tak se skrze Krista rozhovňuje i potěšení naše.“ (2. Kor. I. 3—5.) Blažení, kdož svou věrností, modlitbou a svými oběťmi přispívají k potěšování sv. Otce! Ale běda těm, kdož rouháním, lícoměrnictvím a loupežemi zhořčují kalich jeho utrpení. Ti nebudou mít útechy, aniž utěšitele. A byt měli hojnost bohatství, moci a slávy světské, předce bude podílem jejich pusté, nešťastné srdce, hryzení svědomí a trápení neukojené, nenasyčené ctižádosti. (Monde.)

— Napoleon III. počíná znamenati, že se přepočítal, domnívaje se, že si bude moci z duchovenstva katolického nadělati loutek po své libosti. Jedva však seznal, že katolickému duchovenstvu po veškeré Francii platí a váží Bůh více než císař, rozhněval se velice a dal žurnálům na srozuměnou: „Dejte se do nich! Nešetřte, nežijte jich!“ — A žurnály, noviny jako „Opinion nationale“, „Siècle“ atd. řítily se na duchovenstvo, na biskupy, na papeže, na Církev jako lační chrti — štvance byla hotova. Nepřestávalo se pouze na osobách, dorážejíce na osoby a ústavu Církve, vynášeli bedlivě všechno to bláto, kterým od věků hyzděno ve Francouzích víru, káleno

jest náboženství. Napoleon III. díval se na to po delší čas, obzvláště když viděl, že papež „tvrdohlavý nechce se mu dáti voditi za nos.“ — Noviny štvaly nižší duchovenstvo proti biskupům, a lidé zase proti kněžstvu. Kde a kdy se přihodilo něco závadného, „Siècle“, „Opinion nationale“, „Constitutionnel“ ihned chopily se toho a malovali věci, úpady, neřesti takovými barvami, že přirozenou měrou nemohla leč ošklivost, ba i nenávisť rozněcovati se proti biskupům a kněžstvu. — Než hle, Napoleon, který přál princí Napoleonu štěstí k oné řeči, již měl pověstný onen princ na potupu sv. Otce, vidí bez pochyby, že se zajelo a zajíždí daleko; on vidí, že si takovou měrou uškodil také sám. A za tou příčinou vydány jsou rozkazy, jimiž napominá se novinářstvo a spisovatelstvo, aby upustily od naruživých útokův proti duchovenstvu. Ano, vláda jala se již stíhati brožurky dotčeného druhu.

— Počátkem Května t. r. odbyvala se zde slavnost smuteční za padlé oběti polské v kostele St. Roche. Výmluvný mnich dominikán, abbé *Minjard*, měl kázání, v němž živými barvami nakreslil obraz poměrů vnitřních ve Francouzsku a spolu vyličil ošemetné jednání vlády proti duchovenstvu. Na konec dodal: „Jestliže nás budou pronásledovati, jestliže nás vyženou — odneseme v záhybech roucha svého poslední zbytek svobody!“ Následkem té řeči oznámil ministr kultu neohroženému knězi, že v Paříži více kázati nesmí.

Z Anglicka. Věhlasný katolík anglický, *J. Spencer Northcote*, obral sobě křesťanskou archeologii za předmět svého badání, chtěje tou cestou dosvědčiti pravdivost víry katolické od dob nejstarších. Vydal před nedávnem zláštní knihu: „*O katakombách římských*.“ Spis ten živou účast zbudil v Anglii. Jedná v něm o počátcích katakomb římských, popisuje obšírněji hroby sv. Agathy a sv. Kallista, obracuje zláště pozornost k pomníkům mučovníkův Páně, k obrazům, malbám, k nápisům, tak že odtud jasnou vědomost čerpati lze o prvotné Církvi, o jejím učení a životě povšechném. Jakby tato vědecká badání neměla slavně ztvrzovati učení katolické, že totéž zůstalo ve své podstatě nezměněné hned od prvního věku až k době naší dle hesla církevního: non nova, sed nove (ne nových věcí, ale novým způsobem)? Jak jen lze pochybovati o celém ústroji svatoyládném už v prvotní Církvi, když spatřujeme v celé té sbírce nápisův pohřebních v katakombách, rozširujících se od prvního až k šestému věku, všude rozdíl mezi laiky (věřícími) a kněž-

mi (kleriky), když tam čteme zmínku o všech jich úradech a povinnostech, od biskupa, kněze, jahna až k exorcistovi a ku pannám Bohu zasvěceným? Jak možno upříti víru prvních křesťanův ve svátosti, v očištění, v účtu Marie Panny a vzývání svatých, když vnikáme ve smysl symbolických těch obrazův, pozírajíce na obraz Marie Panny a apoštolův, čtouce modlitby pohřební dovolávající se vysvobození duší zemřelých, vzývající jméno světcův Božích a prosící vyvolených, aby orodovali za živé? *Deus refrigeret spiritum tuum* (Bůh občerství ducha tvého)! — *Vivas in nomine Laurentii*, in nomine Petri (živ budiž ve jménu sv. Vavřince, ve jménu sv. Petra)! — *Vivas in pace et pete pro nobis* (živ budiž v pokoji a oroduj za nás)! — *Roges pro nobis, quia scimus te in Christo* (modli se za nás, neboť víme, že jsi s Kristem). — *Pete pro conjugē* (oroduj za manželku). Ó jaké to tklivé modlitby — jak drahocenné prosby, jimiž opět nalazáme ve srdcích našich křesťanských předkův svou víru, své touhy, své boly, své naděje! Kžby si toho chtěli povšimnouti naši bratři protestantští, kteří tonou ve bludu, stále mezi nimi šířeném, že učení Církve katolické o očištění, o účtě a vzývání P. Marie a světcův i světic Božích povstalo prý teprv návodem sobeckých, penězochtivých kněží v pozdějších stoletích Církve a že muselo Lutherem opět vymýšleno býti ze pravd právě a číře křesťanských? Kdež jest člověka, jenžby jsa nepředpojaté vůle (a ne dle příkladu Lutherova — „stat pro ratione voluntas“ [místo důvodův stůjž má vůle] zaryt v dávne předsudky) odpírati mohl důvodům, jakéž nám hlásají ty kameny ze šedé dávnověkosti, z těch pohřebišť posvátných? (Hlas).

— Na květnou neděli dne 24. Března t. r. složil v Londýně v chrámečku nepoškvrněného početi bl. Marie Panny vyznání víry katolické *Tomáš Rawlinson*, úd Trinitské koleje v Cambridge, mistr svobodných umění a bývalý duchovní zpravce u svat. Matěje v Stok-Nowingtonu. Spolu s ním učinila vyznání víry též jeho manželka i dítky jeho.

Z Německa. Katolická osada v Berlíně a život katolický na této osadě zmáhá se podivně. Od r. 1848 vystavěli katolíci velikou prostrannou nemocnici a útočiště pro opuštěné pacholíky. Útočiště i nemocnice jsou pod zprávou milosrdných sester sv. Karla Bor.

— Po dlouhé nemoci zesnul v Pánu na den na nebe vstoupení Páně Dr. *Lasaulx*, profesor na vysokých školách Mnichovských, učenec nevšední. Zaopatřen

sv. svátostmi umřel objímaje kříž, s příkladnou oddaností do vůle Boží. O úmrtí jeho zmiňujeme se proto, že *Lasaulx* za života svého bádaje v bájesloví pohan-ském, spisy svými vzbuzoval u mnohých, kteříž jsou proti nám, naději, že se snad od Církve odvrátí. Že se to nestalo, dokazuje jeho skonání.

— Kněz katolický *Stamm*, farář v *Helmstadtu*, viděl se nucena, nejprvé vládě a pak sněmu předložiti žádost, aby vydal se zákon, kterýmž by se katolíkům dostalo rovnoprávnosti a poměry církevní náležitě opatřeny byly. Výbor sněmovní ale žádost tu zavrhl. Při poradách vyjádřil se poslanec p. *Lichtenstein*: „Jsem proti petici této, již proto, že pochází od kněze katolického; by pocházela od někoho jiného, byl bych ji podporoval.“ — Že však v petici té se žádá, by nemusili katolíci štolu platiti pastorům protestantským, sněmovníci s důrazem zavrhlí tuto žádost již proto, poněvadž prý by protestantům usnadňovalo se přestupování k víře katolické.

— Letos konati se bude ve *Spýru* (*Speier*) 800leté jubileum posvěcení tamnějšího dómu, památného dějinami císařů římských. Slavnost tato pak trvati bude po celé čtyři dny, od 15.—18. Srpna t. r.

Ze Syrie. Ctihodný kněz *Rousseau* z tov. Jež., který v zprávách svých Evropsě tak dojemně líčil smutné poměry a události v Syrii, zemřel nedávno v *Saidě*. Dříve působil v diécesi své *Besançonské* ve Francii, odkud k rozkazu představených na východ se odebral. Ač z počátku ani arabsky ani turecky neuměl, zařídil v několika letech mnohé školy, kde děti všech vrstev a vyznání přijímáno, Řeků, Turků, Arabů, křesťanů. Působení jeho s takovým úspěchem se dařilo, že uprostřed nesmírlivých jmena křesťanského nepřátel vážnosti a lásky požíval, kteréž on zase ku prospěchu spásitelné činnosti své užiti uměl. Přední města syrská žádala ho o zařízení takových škol, důkaz to, jak uměli i tam ceniti zásluhy jeho. Nedostávalo se však prostředků. I odebral se do Francie a vrátiv se s značnými příspěvky, jal se zase zakládati školy a ústavy na vychování schopných katolických učitelů a učitelek. K tomu cíli prodal i otcovský svůj podíl. — Před neblahými událostmi syrskými zdržoval se *Rousseau* v *Saidě*. Kdykoliv šel po ulici prokazovali mu křesťané, Turci, Arabové, bez rozdílu účtu, libajíce mu ruku, neb aspoň dotknutím roucha. Opozdil-li se mimo město za povoláním svým, otevřena mu proti obyčeji ochotně a uctivě brána města. — Ukřutenství v posledním čase

na křesťanech zpáchaná povzbudila ho k dvojnásobné horlivosti. Kdekoliv mohl, pomáhal ubohým pronásledovaným způsobem často netušeným. Listy jeho vypisují ony události tak neličeně, tak dojemně, že i ledové srdce k soucitu rozehrábí mohou. — Život tohoto výtečného řeholníka dovršen byl smrtí vyznavače. Kněz Rousseau umřel na květnou neděli dne 24. Března. Poslední události syrské urychlily smrt jeho. Nakažlivá nemoc, vypuknuvši v městě Saidě, zachvátila mezi prvními jeho. Jakmile to na sobě seznal, nedal se nijak myliti slibováním uzdravení, ale žádal o sv. svátosti, a neustal, až se mu jimi posloužilo. „V sobotu 23. Března, — píše kněz Henri de Prunières, — zmáhala se pořád slabost jeho; probděl jsem skoro celou noc u něho; sotva že ještě několik lžic občerstvujícího nápoje spolknouti mohl. V neděli ráno, jsa s ním samotén, pozoroval jsem, že se mu dech tájí a tíží. I volám o pomoc; vyslovím jméno Ježíš a on mi kyne hlavou. Modlili jsme se napotom modlitby za umírající, a když jsme je po druhé odbývali, zesnul nám klidně v Pánu. Pozůstatky tělesné vystavili jsme v kapli; z tváře jeho zářila radost a úsměch nebešťana. Učastenství bylo veliké. Ze všech stran mu blahořečili; jmenovali ho otcem chudých, ochrancem vdov. Pohřební průvod oslaven přítomností vyslanců rozličných v Saidě sídlících. Veškeré téměř obyvatelstvo, mnoho důstojníků doprovázeli ho k hrobu. Pohřben leží na svatém poli Latinském blíže oněch 17 obětí, které min. roku od Drusů první pobiti a zde pohřbeni byli. Slušelo se, aby ten, který síly své a práce blahu, ochránil a podpore oněch nešťastných křesťanů v Syrii věnoval, blíže nich v láno země uložén byl a tam odpočíval, až trouba archanděla pastýře věrného i ovečky k trůnu Beránka vyvolávatí bude.“ —

Paběrky.

— Anglikanský biskup Riponský dal vykopati kosti nebožtíka Williama Prostmana, poněvadž na pomníku stála slova, kterými pronešeno „*modlití se za duši nebožtíkovu*“. Podle této prosby poznával protestantský biskup, že nebožtík ten byl katolík, a proto nechtěl, aby po smrti kosti dotčeného nebožtíka odpočívaly na protestantském hřbitově. — I tážeme se mimochodem, co by tomu řekli protestanti a židovští novináři u nás, kdyby si cosi podobného dovolil biskup neboli kněz katolický?

— Lehkověrný rolník příběh ustrašený na faru a vypravoval p. faráři, že viděl ducha. — „A kde jste jej viděl?“ tázal se p. farář. — „Když jsem okolo kostela šel, viděl jsem ducha u zdi.“ — „A v jaké podobě viděl jste jej?“ — „Inu — ano, byl právě jako velký osel.“ — „Jděte v pokoji domů a nepravte nikomu o tom,“ odvětil p. farář. „Jste bojácný člověk a bál jste se vlastního stínu.“

Literní zpráva.

— Vys. důst. p. kanovník kapitoly Staroboleslavské Dr. Jos. Horčice vydal tiskem a hodlá rozdati na památku posluchačům svým „*Reč*“, kterouž měl po posvěcení sv. kříže, jež v čísle 14. našeho „*Blahověsta*“ nastíněno jest. 50 výtiskův daroval již p. spisovatel alumnům kn. arcib. semináře.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

pt. p. Dr. Jan Nep. *Fabian*, inful. děkan při kolleg. chrámu Páně u Věch Svatých, řádný prof. českého pastýřsk. bohosloví, c. k. radda atd., v Praze dne 3. Června.

Vyznamenáni:

p. Ferd. *Ubl*, vyslouž. kn. arc. vikář a školdozorce okresu Borského a farář v Halsu, jmenován osobním děkanem.
p. Ant. *Slaviček*, farář v Noutomicích, stal se skuteč. kn. arc. vikářem a školdozorcem okresu Libockého.

Na odpočtnutí dán:

p. Jiří *Šumák*, farář a čestný měšťan v Přimdě.

Uprázdňené místo:

Přimda (Pfraumberg), fara patron. Jana hrab. Kolovrat a Libsteinského, od 24. Května 1861.

Listárna redakce.

v. p. Al. Ton., f. v Běš.: Každé číslo „*Blah.*“ dáno na poštu. Poslední se ovšem opozdilo pro různé okolnosti. Nehněvejte se. Budeme-li my proti sobě, vlk nás rozpráší.
v. p. B. H. v Kr. Hr.: Vítajíce Vás do vlasti, doufáme, že nám zase dopisovatí budete.
p. J. K. v Litom.: Pokud Vám možno, častěji. Jste jediný z města i z druhů Vašich.
v. p. J. Pa. v L-žci.: Č. 4. Vám posláno. Reklamace nezapecetěné nefrankují se.
p. P. F. v Sm.: Díky! — Na časté shledání.
p. B. v P.: Milo nám i to — a bude po každé.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihekupců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli IV. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Luk. V. 1—11.)

1. Smutno člověku, když pracuje bez prospěchu, namáhá se bez užitku. Tak bylo bez pochyby okolo srdce Petrovi, an Pánu velícimu: „Zavez na hlubinu a rozestři síť“ — odpovídá: „Celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli.“ — Rybář Galilejský a druhové jeho znali se ve své živnosti, hleděli si práce na rybném jezeru, užili příležitěho času: a předce po celou noc pracovavše, neulovili ani rybičky! Podivné řízení Boží! Pán nepožehnal té práci za noční doby, chtěje patrnějším učiniti požehnání své za dne. — Kéž bych na to vždy pamatoval, že bez požehnání Páně zdaru nemá všeliké sebe větší úsilí a namáhání lidské, buď si za dne a nebo v noci! A bez požehnání Božího ne-li proездеjší, to pro věčný život pracuje, kdož nepracuje s Bohem a pro Boha, nepracuje s dobrým úmyslem: na oslavu Boží, pro spásu duše, pro blaho bratří; nepracuje z lásky k Bohu, a pracuje v nemilosti a bez milosti Boží; pracuje v noci — obtížený hříchy, vedený zlými úmysly, na službě knížete tohoto světa. — Ó, chraň se duše má takého úsilí, chraň se skutkův temnosti.

2. Pán velel: „Rozestři síť!“ — a učeník osvědčuje ochotně: „K slovu tvému rozestru síť.“ — Čehož bych po

svém rozumu neučinil, učiním po tvém slovu. — Blahoslavený Petr, jemuž více platilo slovo Páně, než vlastní zkušenost! Netušené požehnání okamžitě bylo mu odměnou důvěry, s kterou učinil po slovu Páně. — Hle, to zisk poslušnosti a důvěry křesťanské! Jedíným činem z pravého poslušenství a oddanosti Bohu více získáme, než tisícerými skutky dobrými, jež bychom o své vůli toliko chtěli vykonati. Aneb co jiného tresce Bůh v pekle, leč svévolnost? Co jiného na nebi odměňuje, leč poslušenství duší oddaných jemu v pokoře a lásce? — O, hleď sobě, duše má, vždy a ve všem rozkazův Božích, šetři a ostříhej při všem slova Páně: oč, že pak i ty zahrneš odměnu velkou velmi?

3. Než co to činí, co mluví Petr, přistana ku břehu, na němž stojí Pán, k jehož slovu byl zavezl na hlubinu a rozestřel síť, jehož slovem došel netušeného požehnání? — Že padl k nohou všemocného příkazatele: jest přirozeným znamením vroucí vděčnosti; ale co jest to, že neděkuje, ale prosí: „Pane, odejdi ode mne, nebo jsem člověk hříšný!“? Aj, to řeč vděčné, hluboké pokory. Tak sluší, aby kořil se před Pánem každý, kdož zkusil na sobě divy milosrdenství a lásky Páně. „Pane, nejsem hoden tvé milosti, nebo jsem člověk hříšný“, to hlas, to modlitba srdce opravdu pokorného, vděčného. Ó bys pak též volal: „Zůstaň!“

Svatí a Svěťice Boží.

(Pokračování.)

V. Sv. František Borgie, vévoda v Gandii, muž zajisté veliký v každém ohledu, velmi byl bohatý, učený, ctnostný, a pln milosti před Bohem i před lidmi. Císař Karel V. povolal ho k svému dvoru, poctil mnohým vyznamenáním, ano ustanovil jej místokrálem v Katalonii. Než uprostřed všeho bohatství a všech rozkoší, uprostřed všech dvorních vnadidel nezapomínal na modlitbu a tuhé posty, na mrtvení těla a jiná cvičení, navštěvoval pilně kostely, a žil u dvora ctnostněji a pobožněji, než mnohý v klášteře. V rodině Borgiův panoval od dávných let ten obyčej, že každoročně losem si vyvolili svatého, kteréhož pak po celý rok ctili, zvláště pak v den jemu zasvěcený, kdežto také vystrojili skvostnou hostinu pro chudé, jimž sami přisluhovali. Vstoupiv do tovaryšstva Ježíšova, zavedl sv. František tuto pobožnost v celém řádu, v tom ji změnil, že přikázal ctíti každý měsíc jednoho svatého. Na začátku měsíce obdržel každý duchovník od svého představeného listek, na němž stálo jméno onoho svatého, kteréhož po celý měsíc zvláště ctíti měl.

„Nevěděl jsem, že tento veliký muž, vévoda z Gandie, místokrál v Katalonii, třetí generál tovaryšstva Ježíšova, jest původce této pobožnosti. Ctím jej pro jeho velikou zdrželivost a tuhé posty...“

Proto-li jen? Já více jeho pokoru obdivuji a poslušnost; než pokračujeme.

VI. Podíváš-li se na listek, přede vším uziříš jméno některého světce aneb svěťice a den měsíce, jenž jim jest zasvěcen. Příteli, bratře, co si as myslíš, když na listku čteš jméno sv. Damasa, papeže, neb sv. Polykarpa biskupa, neb sv. Doroty panny, neb sv. Josefa pěstouna, neb sv. Vojtěcha biskupa, neb sv. Jakoba apoštola, neb sv. Basilia Velikého, neb sv. M. Magdaleny, neb sv. Heleny císařovny, neb sv. andělů strážců, neb sv. Františka Borg., neb sv. Klementa papeže? Myslíš, že dosti na tom přečísti listek a pak uzavříti do stolku, anebo dokonce zahoditi? To nejmenuji vážiti si svatých, to nejmenuji svaté ctíti. Měsíční tato pobožnost něco jiného požaduje. Jakmile listek přečteš, budiž první tvá myšlénka: Ejhle, nový života i smrti mé ochránce! Ejhle, sv. Ondřej, sv. Markéta, sv. Antonín ustanoven mi za patrona v tomto měsíci! Byl člověk jako já: jej také trápily hlad a žízeň i zima i parno, a snad i veškeré bídý života tohoto, posléze pak smrt, jenom hřích ho podmaniti nemohl. Ne snad, že by svatý nikdy nebyl

hřešil, nýbrž těžkých přestupků se varoval, a hřešil-li, hned hřích pokáním a postem a almužnou a tokem slzí smyl. Ejhle! tento světec aneb tato svěťice již nade mnou jest, ve světě lepším, v tvrzi zlaté nad hvězdami, ve věčném ráji u Boha, andělů přítel, ano sám anděl; vidí Krista, vidí Spasitele, Marii Matku — Pannu, požívá rozkoší nebeských, věčných, žije život blažený, nesmrtelný. Nepomyslí si to, kdo tohoto svatého, pokud na zemi žil, úštěpky a posměchem, aneb dokonce mečem a ohněm pronásledoval! Ano, zdá se, že ctnostný člověk umírá, a hle, on žije a nikdy neumře. — Po těchto spasitelných myšlénkách následuj nábožné čtení života sv. patrona tobě pro budoucí měsíc ustanoveného, načež bezděky takto na mysli přemítati budeš: Mučeníka, nepoškvrněnou Pannu, vyznavače mám tento měsíc zvláště ctíti, nuže kterak? Každodenně pomodlím se ty aneb ony modlitby; mimo predepsané posty chci se třeba i jiný den postiti, almužnu dávat; pak půjdu k sv. zpovědi a k sv. přijímání, čím si ještě větší přízeň tohoto svatého získám, a Pána všech svatých, Boha, smírím. — Bratře, jednáme o účtě svatých a svěťic Božích, a sice o takové, jakováž by se jim líbila, nám pak prospěla. Tohoto cíle nejlépe dosáhnou, kdož každý svátek k stolu Páně přistupují a krále všech svatých, Krista Ježíše, přijímají. —

„Tvá rada se mi líbí velmi; než lépe, prosím, se vyjádři.“

Vysvětlím ti ji, jak mi možná: poslyš. Dnes by bylo třeba narození, aneb z mrtvých vstání, anebo na nebe vstoupení Páně: aneb některá slavnost Marie Panny, buď narození, buď zvěstování, buď nanebevzetí: aneb slavnost sv. archanděla Michaela, neb sv. Bartoloměje, neb sv. Vavřince, aneb jakýkoli znamenitější svátek; tož bych ten den takto slavil. Obdržev v zpovědnici odpuštění hříchův, přistoupil bych k stolu Páně, a právě před přijímáním takto bych zvolal: O můj nejmilejší Ježíši, kteréhož nyní přijímám, a jehož narození (aneb obětování atd.) dnes slavím, v hluboké pokore tě prosím, buď mi milostiv při soudu! — V den sv. Michaelovi a všem andělům za svěcený takto bych prosil: O blahoslavený Michaeli a všickni andělé Boží, pro mého a vašeho Pána a Boha, jehož nyní přijímám, přispějte mi ku pomoci při posledním zápasu mém a neopouštějte mne v hodinu smrti! —

To jsem jen pro příklad uvedl: přidej si, jak a co ti v onom okamžení prospěšnějším býti se zdá. Kdo takto svaté následuje, neděsí se práhu věčnosti; kdožkoli

anděly za ochránce si získal, nebojí se úkladů dábelských. Nebude odsouzen, kdož tak mocné přimluvce a zástupce má; žítí bude, kdožkoli, smířiv se s Bohem, každou hodinu na smrt připraven jest. Tu to tajemství, kteréž jsem ti, bratře, svěřiti chtěl, tot rada má. Spolu jsi se přesvědčil, že Bohu a jeho svatým nikdo zdarma t. j. bez odměny neslouží. — Cokoli učiníš k účtě svatých, Bůh ti mnohonásobně odplatí. Poslyš kratinký příklad. Jindřich, kanovník Trevířský († r. 1586) vracel se z Říma, kdež sedm let pobyl, do své otčiny. Bůh však ustanovil povolati ho do pravé vlasti naší, i navštívil jej těžkou nemocí. Zbožný kanovník vykonav generální zpověď, přijal nejsvět. svátost i sv. pomazání; předce však slíbil, pozdraví-li se, že dá stříbrný kříž chrámu sv. Apolinářiše, oltář Matky Boží krásným rouchem že ozdobi, a pouť vykoná k tělu sv. apošt. Ondřeje. Nedlouho na to usnul; brzy se však ze spaní vytrhnul, pln radosti zvolal: „O můj Otče! měl jsem vidění.“ „Jaké?“ tázal se jeho zpovědník. „Stál jsem před soudcem živých i mrtvých: nesčíslné množství žalobníkův mne obklopovalo, a již již vztahoval ďábel ruku svou, aby mne do pekelné odvedl propasti. Tu však přistoupila Matka Boží, řkouc: Odejďtež, neboť on dlouhá léta mi sloužil. A sv. Ondřej a sv. Apolinář neustáli za mne orodovati, až mne všickni žalobníci opustili.“ To když pověděl, sladce v Pánu zesnul. A proto ještě jednou tvrdím, že nikdo bez odplaty svatým neslouží.

VII. Mimo jméno svatého nalezneš na listech měsíční pobožnosti průpověď z Písma sv. aneb ze spisů svatých otcův, co do slov sice krátkou, bohatou však svým obsahem. Sotva že sv. Antonín kratinké ono zaslíbení uslyšel: „Stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.“ (Mat. XIX. 29.), plným rukama rozdával statky své, načež uslyšev v téměř chrámě slova: „Nepečujte o zejtrejší den“ (Mat. VI. 34.) ihned všecko opustil. Stal se otcem poustevníkův. — Sv. František Ser., rozváživ první prosbu modlitby Páně: „Otče náš, jenž jsi na nebesích,“ oděkl se otce i matky i statkův vezejších. Sv. Jarolím jedině provolání: „Vstaňtež, mrtví, pojdte k soudu“ probudilo ze spánku k životu novému, zbožnému. Kristus Ježíš učinil třemi toliko slovy: „Pojdte za mnou!“ (Mat. IV. 19.) z neucených rybářů rybáře lidí a knížata nové nebeské říše. Sv. Šimon Styl. uslyšev slova: „Blahoslavení lkající: nebo oni potěšeni budou“ (Mat. V. 5.), opustil vše a vedl život, kterýž svět po všechny věky obdivovati bude. Sv.

Eucherius četl kdysi epištoly sv. Pavla. A hle, slova: „Moudrost zajisté tohoto světa bláznovstvím jest u Boha“ (1. Kor. III. 19.) tak mocně jej dojala, že od toho času jen králi králův sloužil. Kdožby pochyboval, že průpověď sv. Ignáce z Lojoly i jemu i celému řádu hojného přinesla ovoce? Podobně krátká sice, velmi však významná slova Písma sv.: „pohřben jest v pekle“ (Luk. XVI. 22.) mnohým zatvrzelým srdcem mocně potrásla. „O hrobe hluboký!“ volá sv. Augustin; „které srdce tak zkamenělo, aby na tato slova neprocitlo?“ Bohumilý jakýs muž nevěděl si jinak k zámožnému bezbožníku získati přístupu, leč že přislíbil, že v jeho přítomnosti nikdy o náboženství, smrti a pekle mluvit nebude. Podrobil se výmince této, poněvadž pevně doufal, že přede někdy příležitost se naskytne k obrácení mladého hýřila, což se i stalo. Kdysi okazoval mu mladík po slavné hostině své bohatství, a nejvíce své lože vychvaloval. „Krásné jest lože tvé“, odvětil zbožný muž, „pamatuj však i na ono, kteréž prorok Isaiáš popisuje, řka: „Mollem tobě podestláno bude a přikrytí tvé budou červové.“ (Is. XIV. 11.) To když řekl, poroučel se. Mladík si z počátku řeči takové nevšímal, ač jej starcova slova nemálo polekala. — Doufal, že zapomene brzy na slova i na starce. Čím více se však namáhal, aby ona slova z paměti vymazal, tím více tanulo mu ono hrozné lože na mysli: všude viděl moly a červy. I uvrhl se v šílené vášnivosti veškerým rozkošem světským v náruč, než i při kvasu a tanci děsila jej nepřehledná hejna molů a červí nedali mu spáti. Posléze hnulo se svědomí jeho. „Když již pomyšlení na ony červy,“ pravil — „mne tak děsí, což teprv červ, o němž mi matka má vypravovala, že nikdy neumře? Ne, ne, nevěřím těm báchorkám! Vrhnu se veselým přátelům na prsa, a s nimi se budu veseliti... Než probůh! jak krátká a marná jest rozkoš tohoto světa? A konec všeho? Smrt a peklo. Bože! smiluj se nade mnou! Opustím svět, a Tobě toliko sloužiti budu.“ Ejhle, blahodárné následky jediné průpovědky! Proto nalezáš na listku měsíční pobožnosti průpovědku, ne abys ji jednou přečetl a pak po celý měsíc na ni ani nezpomněl: nikoliv, denně, ano ustavičně máme o pravdě té přemýšleti. Než ne sobě, alebrž milosti Boží přičítati musíme, navrátili-li se někdo po jednou, takoruka bez boje s nepravé cesty k Bohu. Poslyš jiný příběh. Jakýsi mladík se roznemohl. V úzkosti své se zapřísahal, uzdraví-li se, že do kláštera vstoupí. Nemoc jej brzy opustila: s ní však i dobré předsevzeti. Zapomněl na

slib, neboť svět se naň zase usmíval, jemu pochleboval a řeholní život zošklivil. Zapomněl na slib; brzy ale i na sebe samého, na nebe, ano i na Boha. Nestal se však pojednou zlým, alebrž sledoval šlépěje syna marnotratného: opustiv rodiče, cestoval, hýřil a společníky i společnice vyhledával, neboť takový „jest prospěch v zlých věcech mužů bez kázně,“ (Sir. XX. 9.) Jednou však nalezl listek měsíční pobožnosti s průpovědí touto: „Bídny člověče, proč se každou hodinu nehotovíš? Pomni, žeš již mrtev, ještě víš, že nevyhnutelně umřítí musíš. Uvažuj, jak se oči v hlavě obracejí, žily v těle trhají, srdce bolesti puká.“ (Sv. Bernard in serm.) Přčetl průpověď a zamyslel se. A aj, druhého dne s jasnou tváří překročil práh klášterní a nikdy více do světa se nevrátil. Hle moc milosti Boží! Několik slov mocněji působilo, než třeba dvacet i třicet kázání.

(Pokračování.)

Život etihodného Klavera.

Petr Klaver, apoštol černých otrokův, narozen r. 1581 ve Verdu, městečku Katalonském ve Španělsku, od svých nábožných rodičů pečlivě po křesťanskou vychován jest. Símě ctnosti a nábožnosti, záhy vštípené ve srdce jeho, dozrálo v Barceloně v klášteře jesuitském, do něhož vstoupil Klaver s horoucí žádostí, že se chce obětovati pro čest a slávu Boží. Již co novic byl druhým živým vzorem pilnosti, horlivosti a bohabojnosti. Obeuje tak s blahoslaveným Alfonsem Rodriguezem, tehdaž kmetem, dospěl Klaver v křesťanském životě, zvláště v přemahání žádosti, v kajinosti, trpělivosti a pokoře. I žádal si poslánu býti za missionáře do západní Indie, v čemž jej podporoval mistr ducha jeho, blahoslavený Alfons. Konečně po tříletém prošení dosáhl svého přání a odplul do Karthageny.

S horlivostí, která nic jiného nehledá leč duše nesmrtelné získati Kristu a nebi, uvázal se Klaver v dílo svaté, a jal se vyučovati, ke Kristu přivozovati a křtiti na víru obrácené mouřeninské otroky. Nemalého namáhání stálo jej, než se naučil rozličným nářečím černochův. Zpočátku pomáhal si tlumočníkem, cvičení v sv. náboženství uděloval jim pod širým nebem aneb ve velkém stavení. Okolo oltáře posadil je v půlkole a chodívaje od jednoho k druhému, učil je s velikou mírností a trpělivostí nejdříve dělati sv. kříž, nápotom článkům sv. víry jádrnou a laskavou řečí, připojuje vždy krátké učení o mravném a rádném životě. Jak obtížná práce tato byla,

lze se domyslíti, uvážíš-li, že otroci mimo lidskou podobnost v ničem od němé tváře se nerozeznávali. Když pak dostatečně vyučeni jsou byli v náboženství, uděloval jim svátost křtu způsobem slavným. Černoši, znovuzrození v Kristu, radostí uněšení způsobem svým vzdávali díky Bohu a P. Klaverovi, brzy obracejíce oči svých k nebesům, pak zase tleskajíce mu rukama, jásajíce a padajíce mu k nohám. S andělskou láskou a pečlivostí ošetřovával P. Klaver zláště černochy nemocné, myl jim lice, rány, poskytoval úlevy a pomoci co nejvíce možná. Příliš tupé, jenž poučování u víře málo pochopovali aneb nedbali, kteří se křesťanského vycvičení vzdalovali, rozličným způsobem moudrosti a laskavosti usíloval O. Klaver získati, tak že zvítězil nad každou překážkou, ne-li dříve, aspoň v nebezpečné nemoci otroka. Nejednou přihodilo se, že ubohý otrok nalezal se již v posledním tažení. O. Klaver klekl, modlil se vroucně k Bohu a pak vstav, vzkládal na něj ruce i modlil se, až nemocný k sobě přišel a tolik síly nabyt, že se mohl ještě v nejpotřebnějších věcech sv. víry vycvičiti a svatým křtem přivtělen býti (Církví Boží.*). S velikou pilností sloužil O. Klaver ubohým otrokům co neunavený zpovědník, v neděli již ve 3 hodiny z rána sedával ve zpovědnici. Mnoho zápasu stálo jej, než odvyknuli nebezpečným a nestydatým tancům, nočnímu úcty vzdávání zemřelým, kteréž černoši pohanským způsobem konávali, pak nestřídmosti a klení. Kdykoli nějaké nepleše u svých černochův přišel na stopu, rozjařila se tvář jeho svatým hněvem, a jako druhdy Spasitel sám bičem vyhnal z kostela prodávajících a kupujících, podobně si počínal i O. Klaver přísně, důtklivě, spolu ale též laskavě. —

Mimo chleb a pečená zemčata neznal O. Klaver jiného pokrmu; po vykonaných pracích obtížných klečoval po celé hodiny v pokojíku svém před obrazem ukřižovaného Spasitele, a druhdy bičovával tělo své, jakoby největším zločincem byl. Na opatření nemocných a na jiné rozličné potřeby svých černochů žebrával O. Klaver u kupců a jiných zamožnějších rodin. Kdykoliv se mohl na čas vzdáliti z města, kamž na lodích otroci přiváženi a pak rozprodáni bývali, hledal po vesnicích a po dědinách otroky nemocné, a tu činíval zázraky horlivosti a milosrdnosti křesťanské,

*) Příklady takových zázračných, svědky dostatečně strzených nalezá se v životě bl. kněze několik, jakož lze se dočísti v životopisu jeho, následkem jeho vyhlášení za blahoslaveného vydaném v Rimě r. 1720, a v jiném vydání v Lyonu r. 1831.

neštitě se ni puchu, ni nakažlivých nemocí; on je sám umyl, vyčistil, a vše co možno a potřebno bylo, započínal; ba, jako druhdy sv. František Xaverský a sv. Kateřina Sienská činívali, brávil ty neprotivnější nemocné do náručí, líbal rány jejich a byl ubohým opuštěncům a churavcům andělem potěšení, pomoci a uzdravení aneb průvodcím k nebi. Když ubohý nemocný pro puch a nakažlivost nebyl v domě pána svého trpěn, staral se O. Klaver sám o něho rok, pět i deset roků, dokud se ubohý nepozdravil aneb nezemřel. —

I což divu, že byl O. Klaver již za živa jako Svatý ctěn, a v mnohých souzeních vzýván za přimluvu. Důvěru tuto Bůh sám nejednou požehnal a potvrdil. Na prosbu mnohých, aby se modlil k Bohu za odvrácení neštěstí, z sopky oheň sršící, zarazil O. Klaver kříž u paty její a sopka vyhasla; na prosbu jeho nejednou ourodná vlašička nenadále spadla, na prosbu jeho při vzkládání rukou několik nemocných uzdraveno; ba na jeho upozornění a předpovědění vpádů nepřátelských a loupežnických mnohé nepředzvídané neštěstí odvráceno. — O. Klaver slyšel taktéž zvláštním darem, kterým uměl zatvrzelé hříšníky pohnouti a obměkčiti ku pokání; a jinověrce přesvědčiti o pravdě sv. katolické Církve a přivésti do lůna jejího. Jednoho roku přišlo následkem zajetí ve válce mnoho Angličanů do Karthageny, O. Klaver získal je téměř všechny (600), že stali se katolíky. Byl mezi nimi též arcijáhen Londýnský.

Velikou péči věnoval O. Klaver zločincům zavřeným v žaláři, a pak k smrti odsouzeným, neštitě se ne nijaké obtíže, a se svou horlivostí uváděje jich k poznání Boha, k pokání a tudíž na cestu k spasení. Mnohý vězeň chválil Boha za to, že se v žaláři nachází, protože tam poučen jest a navrácen Bohu. Mimo jeho vznešené, nadobyčejné ctnosti křesťanské dokázáno a právně, nezvratně odůvodněno jest i procesu kanonisačním, že bývalo její viděti u oltáře předpodivným nebeským světlem ozářeného, ba i ta okolnost, že 36 let v tak obtížném namáhání bez nemoci při zdraví a síle zachován byl, zázračnou slouti může. Mnoho pádů je dokázáno, kdež byl blízkou smrt, hrozící nebezpečí, nemocným brzké pozdravení předpověděl. Mnohým zjednal zdraví modlitbou a vzkládáním rukou; jednu otrokyni mrtvou vzkřísil. Otrokyně ta byla pohanka. Blahoslavenec vyučil ji v náboženství a pokřtíl, načež po křtu sv. umřela po druhé.

Za posledních let svého života přestál O. Klaver silný mor, jenž hrozně zuřil, a

uchvátil i jeho. Jak mile však sv. svátostmi zaopatřen byl, povstal, náhle uzdraven jsa z lože. Smrt svou ohlásil svým soudruhům několik dní napřed. Dne 8. Září 1654 odebral se kmet svatý do nebe.

Nikdy nebylo slýcháno v Karthageně o průvodu tak slavném, o počtu tak valném na pohřbu nějakého sebe vznešenějšího pána. Po smrti výtečného sluhy Páně stalo se nemálo zázrakův, neboť uzdravení jsou nemocní, kteří se štolý aneb roucha zemřelého dotkli. Město samo žádalo o přísné vyšetření všech zázračných událostí a svatosti života O. Klavera. Nápotom zaveden v Římě proces vyhlášení za blahoslaveného, konečně za nynějšího sv. Otce Pia IX. dne 16. Července 1850 byl jest O. Petr Klaver počtu Blahoslavených slavně přičten.

Zlomky z kaplanského denníka.

(Pokračování.)

18. Září. Světí se ve farním chrámu Páně nová křížová cesta. Daroval ji dobrodinec nejmenovaný. Obrazy, představující umučení Páně, ceny umělecké nemají, avšak dar pochází z rukou vzácných duší upřímné. Jistý voják, jenž byl v bitvách u Magenty a Solferina slib učinil Bohu, že ač zachráni-li jej ode všeho zlého Pán, do prvního chudičského kostela dá křížovou cestu. Náhodou jsa na blízku ve službě u svého pána, přišel do zdejšího chrámečku, slib svůj vyplnil, žádaje, by jméno jeho zatajeno bylo. Muži šlechetný, pod rouchem tvým zajisté bije srdce milující okrasu domu Božího; Kristus trpící na cestě křížové budiž tvým odměnitelem! A tak se duchovní vždy ještě dočká všelijaké radosti ve zprávě své. Šťastný nápad měl onen voják, že obrazy tyto daroval zdejšímu chrámu Páně; neb kostelíček v N. jest tuze chudičský a malý. Není v něm leč jen jediný oltář beze všeho vkusu; vyšlapaná jest podlaha z cihel, bídná kruchta, vlhké stěny, ačkoliv presbyterium jest starodávné, gothické. Ostatně nelze se tomu diviti, vždyť takých chrámečků bídných nalezá se pohříchu v naší drahé vlasti dost a dost, tak že by Spasitel náš, kdyby nebyl ten „nejpokornější“, za přibyték svůj v tom neb onom svatostanu stydět se musel.

18. Října. Jasný obzor v domácím životě počíná se nadě mnou kaliti. Nevím, co to má znamenati; později se vše vysvětlí. Zdá se, jako by se na mně chtělo vyplniti ono známé: „Nepřítelé člověka domácí jeho.“ Však Bůh to naprav! Jsa příliš litostivý a citlivý, upadl jsem do nemoci; potřebuji pomoci lékařské, v domě

samém není Samaritána, který by upřímně a laskavě mně posloužil. O zlatá ruko mateřská, jak jsi pečlivá o dítě své, když bys ty tu byla!

4. Listop. Rád bývám ve škole farní, a všímám si pořádně učitele. Jest to muž již letitý, metodu má svou vlastní; drží se věrně starého šlendriánu. Ostatně by jsi poznal na něm stopy, že patřival do sboru „lahůdkářův“. — Za to ale učitel v jedné filiální škole jest vši chvály a úcty hoden. Jeť to muž k pomilování! Obdivovati musíš jeho pilnost, neohroženost, spokojenost i při malém příjmu, lásku k dětem, výbornou metodu, zvláště ale — *nábožnost*; onť jest pravá ruka katechetova. Učitele takového abys daleko hledal, než ho najdeš!

1. Prosince. Začaly *rorate*. Lid náš na tuto starodávní pobožnost drží. Ejhle, jak tam z té vzdálené vesnice pospíchají se svítilnou v ruce! V oknách všude světla, tam zase volati slyšíš: „Mařenko, pospěš si, už sezvánějí“; vše se hýbá a spěchá do chrámu Božího. Již zpívají: „Ejhle, Hospodin přijde“, a jak zvučně zní milá píseň: „Z nebe posel vychází“! Vákol všude sněhu dosti, místem až přes kolena, předece ale chrám Páně naplněný. Zakořeněný zvyk v lidu nevykořeníš!

11. Prosince. U nás — avšak bez pochyby i všude jinde — jest ten obyčej, že v adventě i v postě v neděli odpoledne cvičení se držívá po vesnicích. Vykládajíť se pravdy sv. náboženství a připravuje se odrostlá mládež, spolu ale i starší občané ku svátostem sv. pokání a nejsv. svátosti oltární. Byl jsem právě také dnes poprvé v jedné vesnici. Cvičení se drželo v příbytku představeného, „na rychtě“, poněvadž ani kostela ani školy v místě není. Příbytek dosti skrovný, ale přeplněný lidem. Já se tu cítil jaksi blízce býti svým osadníkům, a řeč mi plynula jaksi důvěrněji než druhdy. Zajisté okamžik to blažený!

12. Prosince. Dnes bylo mi plísniť jednoho žáka, poněvadž se opovážil mne přelhat. Lháti jsem se nenaučil, a pročez také u jiných lež vystáti nemohu. Za té příležitosti sluší se zmíniti, že se mi způsob onen nelíbí, který sobě mnozí vysoce postavení pánové osvojili, dávající se od služebnictva svého zapřítí, že doma nejsou, pakli by někdo rád s nimi mluvití chtěl. Stalo se mi druhdy v Praze. Myslím, že když někdo práci zaneprázdněn jest aneb není v dobré míře, jednoduše říci může služebnictvu: „Nepouštěj sem žádného, nemám času, neb nelze mi s někým mluvití.“ Alespoň nelze, a upřímně to poví. Ostatně třeba jest, ode lži odvykati dítky. Slovo pravdy neodnímeš od úst mých, Hospodine!

24. Prosince. Nastal nám štědrý večer, radostná zajisté chvíle upomínkami na dávná leta mladého věku — svatými upomínkami na Betlehem. I já vzpomínal na dětinská léta, kterak jsem se těšival, že se Ježíšek narodil. Než dětinnou radostí těšil jsem se na půlnoc i dnes. Ale jak se radost pokalila! Blíží se půlnoc, slaviti se má jitřní. Spěchám do kostela, provozuje se figurální mše sv. Ale jaký to zpěv, jaká hudba! Těžko mi bylo, nepohoršiti se. Na příklad: jest Gloria, na kruchtě započnou troubiti 12 hodin; zdali to není k smíchu? Zajisté svrchovaný čas, by jednou již i na venkově zpěv i hudba jakési opravy došly.

(Pokračování.)

Opuštěný klášter.

(Dokončení.)

Pan stolník nedal se obměkčiti, ukójiti prosbami dcery své; smrti její přetrhly se všeliké vazby, které nás pojily, on nechtěl o mně ani slyšet. Víska všecka zadlužená dána jest do prodeje, a já zůstal holý s holýma rukama pod širým nebem. Ale co dím: pod širým nebem? Marnotratnictvím opatřil jsem si nelibé přístřeší. Já totiž zavázal se, dodati vládě 600 korců žita i ovsa. Na to obdržel jsem něco peněz. A však peníze se u mne nezahrály: karban a kvasy oblíbené pohltily je. Mezi tím umřela mi žena, já přišel o svou ves, a vláda hlásila se o zamluvené obilí. Že nebylo ni obilí, ni peněz, vzali si mne a dali mne do vězení.

Nikdo, jenž toho nezkusil, s těžkem pochopí zoufalý smutek, který mne pojal v ukrutném onom položení. Já plakal, válel, svíjel se po zemi jako červ, i byl bych si hlavu roztrástil o zeď, kdyby nebyli na mne dávali pozor. Znenáhla ale uspokojoval jsem se ve své vášni, ale tehdy tím větší bolest zmáhala se mi v duši. Všeliké výstupky a neřesti, kterých jsem se dopustil, valem hrnuly se mi na mysl, všechny dračice hryzoucího svědomí rozdíraly srdce. Já viděl a představoval si živě celé to pásmo mých lehkých kouskův a nešlechtností, které mne vedly a přivedly do žaláře, jimiž jsem zhanobený zhanobil jméno, kteréž byli předkové oslavili svou krví a ctnostmi. A při té bídě, kterou jsem si přistrojil sám, jaková strašlivá budoucnost

otvírala se přede mnou! Za časův, kdežto jsem hýřil a kochal se ve svých prostopášnostech, nikdy nedopustil jsem, aby se mysl obírala s pravdami svaté víry naší. Na opak. Stalo-li se někdy, že mi namanula taká myšlénka, já staral se zaplašiti ji. Zdálo se, jako bych byl víru v srdci svém na čisto udusil. Ale jak jsem se podívil, znamená na té tiché samotě ve vězení, že svaté pravdy tolikráte zlehčené a tak dlouho dušené pozdvihly se ve mně na novo tak náhle, jako by zabítý povstal z hrobu a stanul před svým vrahem. Snadno si můžete pomysliť, jak mně při tom bylo. Pravdami víry svaté ozývaly se žaloby na mne; já cítil, poznával, že jsem si připravil zatracení. Připomínaje sobě nesčíslné množství hříchův, jimiž jsem se zohavil už od mladosti, málem byl bych si zoufal! nebo Boha prositi za milosrdenství, k Bohu pozdvihnouti oči, hlasu, jsem si již ani netroufal.

V takové tísní vyprosil jsem si u dozorce žalárního povolení, že mi dodati se mohlo několik knížek, jež mi zůstaly z mého bývalého jmění. Já začal čísti knížky světské, povídky, básně. Ale divná věc, ty mne nic nebavily, já jim ani nerozuměl. A jak možná libovati si v románku, když v srdci zoufalost a mysl sevřená stěnami žaláře?! Na štěstí mezi knihami těmito vyskytla se také zlatá kniha: „O následování Krista Pána.“ Byla to knížka oblíbená Theklina. Nejpečnějším místu v ní vyznačena byla olůvkem, tu onde poznal jsem její ruku. Uzřev knihu, připomenul jsem si počestnou, dobrou, ba výbornou tu ženu a jal jsem se probírat v ní. První slova, která mi tu padla do očí, slova pokoje a lásky podivnou mocí mne dojala. Jedva jsem počal čísti, kouzlem jakýmsi poutala mne knížka, každý řádek budil mysl, na oči mi stavěl pravdu, srdce ukojil potěchou. Marnost světa, všecky ty rozkoše a kratochvíle, které mi sládlý, pokud jsem se jimi opíjel, avšak nyní na dně mé duše rozlily se jako žluč, zkušenost takovou měrou nabytá byla výkladem a sloužila na důvod, jak pravdivé jest každé slovo, pronešené hlubokomyslným Tomášem Kempenským. Kniha ta stala se pak mou těšitelkou na

samotě v žaláři, a vyvádějíc mne z mráкотného bludiště, v kterém klopotně dobíhal jsem ku propasti, byla mi dennicí nového života — hvězdou svítící k spasení.

Zoufalost mijela, mizela: za to ale tím více před očima duše mé vznášel se obraz milosrdenství Božího, a já poznenáhla vždy více nabýval té síly, kterou se křesťan poddává do vůle Boží. Smutek a žalost zůstávaly mi sice v srdci, zároveň ale kynula mi naděje, že se Bůh smiluje nade mnou a viny mi odpustí.

Netušená proměna, která se dala se mnou a ta potěcha, které se mi dostávalo od Boha, roznítily srdce láskou k tomu neviditelnému Otci, který s nevyslovnou dobrotivostí na milost přijímá syna marnotratného. — Pamatuji se, kterak jsem jednou následkem takového rozjímání všecek rozplakaný padl na kolena i ustanovil sobě pevně, že chci pokání činiti za hříchy své. I žádal jsem, budu-li jednou vysvobozen z vězení, že se dám do řádu některého. Jedna věc mne ale trápila velice, a to byla ta, že mi ta svatá myšlénka připadá teprva nyní, když mne zavrhl svět, a nikoli já ho; že doharky života hodlám věnovati Bohu. Ale i tak cítil jsem hluboko, že hýření a marnotratnictví sluší zpláceti chudobou a mrtvením těla, že mám za světáctví své káti se na samotě klášterní a cvičiti se až do smrti v zapírání sebe samého. A takovými předsevzetími naplněnou maje duši, prosil jsem, aby mi zavolali kněze. Kněz přišel, a s jeho pomocí jsem se smířil s dobrotivým Otcem nebeským, jehožto milosrdenství jest neskonale a láska nevyslovná.

I kdo vám to vypoví, kterak se napotom všechno vůkol mne změnilo. Ty černé stěny mého žaláře zdály se mi býti svatyní Páně a učiněným rájem, v kterém nalezl jsem pokoj dávno žádoucí. Na té samotě, oddělen od světa, rozmyšlel jsem o svém životě předešlém, a všude poznával, spatřoval jsem ruku Boží. Já viděl, jak často mne volal Pán, abych se navrátil k němu na cestu pravdy, pokoje a štěstí. Jak často budíval mne tu milým hlasem své lásky, tam zase zármutky a strastmi všelijakými budíval mne z ukrutné mé dřimoty! Já

věru byl slepý, hluchý. Obrácení mé z lásky k Sofii bylo mdlé; teprva v bídě otevřel jsem oči a poznal, zamiloval jsem pravdu. Blahoslavená ruka Paně, která vložila na mne okovy, a nedbajíc na nevědk, s kterým jsem tak často odmítal od sebe dary milosti její, posléze takorůzka násilím přenesla mne na cestu blaženosti!

Po svaté zpovědi celý den strávil jsem přepodivně. Srdce mé rozplývalo vděčností a z očí hrnuly se mi slze, jakových jsem po onen den ani neznal, slzy skroušenosti a svaté radosti. Teprva k večeru jsem se poněkud upokojil, a mohl jsem se modlití obvyklým za mladých let způsobem. Kleče a opíraje se o lůžko, mimo nadání jsem zdřímnul. A tu se mi zdálo, že jsem v jakési hluboké jámě, plné hniloby a zeměplazův. I nemohl jsem se tu hnouti na žádnou stranu. Hlad, zima i strach nevyslovný mne sklíčily. Já chtěl volati o pomoc, ale bylo mi, jako bych měl na jazyku olovo. V tom zaslechl jsem nad sebou nářek jako ženský. I pohledna vzhůru, vidím matku, Sofii, Theklu, any pláčí nade mnou. Já vztáhl k nim ruce i prosil jsem jich, aby mne vysvobodili z hrozné té jámy. A tu spustily mi bílý provázek, jakým bývají opásáni řeholníci. Já chytil se pásku, a ony opatrně vytáhly mne z blatité jámy. V tom octnul jsem se v překrásné zahradě, odevšad kynulo mi kvítí, odevšad líbezná blažila mne vůně. Já padl na kolena, i jal jsem za odpuštění prositi ty tři nebešťanky, že jsem je tolik zarmoutil. Než ony s úsměchem nevyslovné radosti podaly mi ruce. Já povstal a hle, neměl jsem na sobě leč jenom jedinou žiněnku, avšak nic mne při tom nebolelo. Matka přistoupila ke mně, ozářená lehkým plamenem, podala mi kříž, řkouc: „Hle, synu můj, toto znamení kříže zachová tebe vždy ve svatých citech víry a ty jí nikdá již neopustíš. Po té Thekla s malým andílkem, podobným synáčkovi mému, který ustavičně poletoval okolo ní a usmíval se na mne, vložila mi do rukou ratolest palmovou, i pravila: „S tímto darem zůstanou při tobě trpělivost a vytrvalost v dobrém.“ Konečně Sofie přistrojená jako nevěsta ku sňatku svému a všechna planoucí jasnými paprškůmi blahosti sňala

s čela svého věnec myrtový, a dávajíc mi ho, doložila: „Tato koruna lásky zanítí v tobě lásku k Bohu, která již nikdy nevyhasne a světlem ozáří tvou víru, strasti a utrpení promění v pravdivou radost.“ — A na to zmizelo vidění, zmizela zahrada: já pak octnul jsem se v jakémisi klášteře, v kterém dlouho mi bylo blouditi, neboť nemohl jsem najíti dveří, kterými se vycházelo ven. I počal jsem hořce plakati, ne tak, že zmizely nebešťanky, ale překrásná zahrada, jež se mi tolik zalíbila. A v tom jsem se probudil.

Již bylo pozdě na noc, když jsem se z krásného onoho snu vytrhl. Měsíc okénkem zamřížovaným svítil mi do vězení mého. Dlouho to trvalo, než jsem přišel k sobě a vzpomenu si, kde jsem. Když pak jsem úplně se probudil a poznal zase živou skutečnost, tehdy s nejsrdečnější vděčností slze vyléval jsem před Pánem. „O Bože můj“, vzdychal jsem, „jak jsi ty dobrý! Jedva jsem učinil jediný krok na cestě pravé, a již mne napájíš nevyslovnou sladkostí, již mne potěšuješ obrazem blahé, žádoucí budoucnosti.“

A v skutku od oné chvíle, kdežto jsem se dal na pokání, Bůh nepřestával zasýpati mne milostmi svými a obzvláštní péčí míti o mne. Na druhý den pustili mne na svobodu. Mněť zajisté umřel bohatý strýc, jenž neměl dětí, a mimo mne žádných příbuzných. Všecko jmění po něm připadlo mně. I ukázal se mi na novo svět v celé své ohavné licoměrnosti. Že jsem byl na novo bohatým, hrnuli, hlásili se ke mně na novo přátelé, dávní společníci, kteří po celý ten čas, co jsem seděl u vazbě, ani jednou mne byli nenavštívili. Než lichota již neměla přístupu k mému srdci. Já vypil až do dna číši klamův a šaleb tohoto světa: všechny rozkoše pozemské se mi ošklivily, má jediná touha unášela mne někam do kláštera, kdež bych na samotě a v kajienosti vyžebroval sobě u Boha milosrdenství. Avšak prvé než mi lze bylo vykonati úmyslu svého, hleděl jsem učiniti náležitý pořádek s dědictvím, kterého se mi dostalo. Nejprve vypořádal jsem se náležitě se všemi bývalými věřiteli svými. — Co vybývalo, věnoval jsem na založení špitálu pro nuzné,

a v kapli při dotčené hostitelně složil jsem rádnou jistinu na mše svaté za duše mých rodičův, Thekly, Sofie, a po smrti mé také za bídnou duši mou.

Když pak vše bylo zařízeno, dlouho jsem u sebe přemítal a k Bohu se modlil, do kterého řádu bych se měl dáti. Konečně ukázal mi Pán žádoucí koutek na svaté samotě. Kdysi totiž bylo mi jeti právě okolo onoho kláštera, kde jsme se potkali. I kázal jsem vozkovi, aby zastavil, a já zašel do kostelíčka. Byloť to záhy z rána. Mimo řeholníky, jižto se modlili na kůru, ve svatyni Páně nebylo živé duše. Já klekl. Počav se modliti, ihned pocítil jsem, že tu jest mé žádoucí útočiště. I obrátil jsem se do kláštera, ovšem s tím pevným úmyslem, že svůj slib vyjevím otcí kvardianu a žádati jej budu, aby mne přijal do svého sboru.

Žádost má vyslyšena jest. V několika dnech na to nosil jsem habit, zpíval a modlival jsem se s bratry, a pod zprávou bohomyšlného zpravce duchovního učil jsem se mrtvití sebe a sloužiti Bohu. Lidé světáci s těžkem by mi uvěřili, kdybych jim řekl, že nikdy, ani tehdy, když jsem se s čistou láskou kochal ve svaté lásce mé Sofie, nebyl jsem taký blažený jak v onom drahém klášteře. Ó Bože, co tu milostí a radostí splývalo mi s nebe v oné zasvěcené samotě. Jaký přeblažený pokoj naplnil mi duši! Zapíraním sebe vykořenil jsem dávnou náklonnost k hýření a marnotratnictví. — Tím více oblíbil jsem si svatou chudobu, ku které slovem i příkladem vedl, podněcoval Spasitel. — A tak nyní cítím, jak milí a líbezni jsou příbytkové Páně. Srdce mé, duše má rozveselily se v Bohu živém. Vrabčík nalezl dům a hrdlička hnízdo; domem a hnízdem tímto jest oltář Boha mého. Bůh můj, král můj, vyvedl mne z jámy mé bídý, vyzdvihl mne ze smetiště, a kroky mé postavil na skále. I dal mi do úst píseň novou, píseň Bohu mému. Pláč můj Pán proměnil v radost a dá mi, abych na věky oslavoval jméno jeho.“

Tak mluvil ctihodný kapucín. Domluviv, okem planoucím pohledl na mne a sám všeckem uchvácený citem sepal ruce, a ticho se modlil. — A mám ti, citelný

čtenáři, pověditi, kterak mi bylo při pohledu na ctihodného kmeta, jenž mi tak jasně vyličil cesty, po kterých jej vedla prozřetelnost Boží? — Než nač vykládati citelnému, co mu vykládá srdce? Doložím jediné tolik, že jsem i já velebil Boha pro veliké milosrdenství jeho, jelikož kapucín stal se mi poslem milosrdenství Páně, stal se přítelem a rádcem mé duše!

Česká národnost a evangelická Církev.

(Pokračování.)

Poukázavše na r. 1618 a 1820, máme tu „Bílou horu“ před sebou. — A kterým Čechem to netrhne, pomní-li, pohledne-li na Bílou horu?

Ano, Bílá horo! kdo sečte, co vše se váže k tvému jmenu v historii mého národu? Nazývají tebe rakví, hrobem české národnosti, české moci a slávy; a mohu-li já říci o tobě, žeš jejich kolébkou? — Jednomu's „Medeou s dítek vraždou“, a noha jeho prchá od tebe daleko; druhý přichází sem zdaleka plakati na zvůrách tvých, jako syn slze prolévá nad rovem svým! A ty tu mlčky stojíš ode 240 let, na rozhraní věkův! U tebe s jedné strany se končí, a s druhé počíná pásmo dějin mé vlasti. Vše, co leží z tam té strany, zove se slávou, a co tu z té strany k nám, nedosvědčuje-li, že moc a sláva naše opršela jako květ usvadlý, že již nejsme, čím jsme bývali za dávných věkův? — A proto nařiká se na tebe v Čechách, ač ty ničím nejsi vinna, leč — žeš pila krev těch, kdož dne 8. Listopadu bojovali na tvém poli, jak nyní slze synův české země piješ, kdož přicházejí oplakávat úpadek svého národu!

Nechť nám již každý promine, že přiblíživše se k Bílé hoře, bezděky takorba povolili jsme citům, jež od dávných let ozývají se nám v prsou, uchvacují srdce, kdykoli pohledneme, pomníme na Bílou horu. Ano, když jsem byl jinochem, a bylo mi okolo Bílé hory chodívati k rodišti svému, pokaždé zakalily se duše nezřídka i oko, a ze srdce zaznívala slova Kollárova: „*Medea to česká s dítek vraždou!*“

A kdo jest ta *Medea*, na kterou žaluje veliký náš pěvec, nesmrtelný Kollár? — Kdo jsou ty *děti*, jež zavraždila dotčená *Medea* na Bílé hoře? — A ta vražda, kdy se stala, dovršila?

Pokusíme se, doptati se na to v dějinách své vlasti, ač nám při tom bude trapno, že nelze zastříti úpadkův otcův našich.

Bitvou na Bílé hoře, jak známo, ukončilo se povstání, jež r. 1618 d. 23. Května

počalo v Praze tím, že páni Martinic, Slavata a písař Fabricius ze sněmovny na hradě Pražském vyhození jsou oknem do hlubokého příkopu. V Čechách kraloval tehdejší císař Matyáš, kterýž byl za pomoci odbojných stavů českých bratra svého Rudolfa II. vytiskl s trůnu a přinutil složit korunu. R. 1618 došlo naň podobně hoře. Odbojné panstvo, ač vždy velmi poníženo přihlašovalo se ku králi, samo zařídilo si vládu, sbíralo a vypravovalo vojsko, ustanovovalo důstojníky, nařídilo hotovost zemskou, rozepsalo válečné daně. Ustanovivše sobě direktory, při kterých zůstávala vláda královská, hleděli učiniti smlouvy a ohraditi se spolkem s okolními národy, Slezáky a Moravany, Rakušany a Uhry, jakož i s protestantskými pány v německé říši. Města, jež chtěla zůstat věrná králi, dobytá i osazena jsou válečným lidem stavovským. Do jisté míry měli jsou ovšem stavové k těm věcem právo, zaručené tak řečeným listem majestátným; a pokud bránili práv země české, kdo by jim to směl mítí za zlé? Než na tom nezůstalo. V Vídni štválo se silně proti Čechům, a v Čechách neméně proti císařovi Matyášovi a korunovanému nástupci jeho Ferdinandu II. Kroky o smír mezi králem a pány všecky nic neprospěly; neprospěla smrt krále Matyášova (10. Března 1619), neprospěly manifest a přípovědi krále korunovaného Ferdinanda II., jenž sliboval, že chce šetřiti reversu, daného při korunování a tudíž také všech svobod tohoto království: válka počatá r. 1618 vedla se dále. Hrabětem Thurnem, jenž v měsíci Květnu 1619 vtrhl na Moravu, rozničen jest i na Moravě odboj proti Ferdinandovi; vojsko české přitrhlo k Vídni, a oblehlo sídlo souzeného krále svého.

Zjevný ten odboj dovršen na sněmu Pražském v měsíci Srpnu 1619. Stavové čeští, ubezpečivše se smlouvami s Moravany, Slezáky, Lužičany a Rakušany, dne 17. Srpna krále svého prohlásili za úhlavního nepřítele svobody a svědomí, za původce války, a svrhše jej s trůnu, desátého dne na to (27. Srpna) zvolili sobě za krále *Bedřicha*, hraběte falckého, náčelníka německé jednoty protestantské. — Zvolený král dne 25. Října přijel do Prahy, dne 4. Listopadu korunován jest na království české, načež mu i na Moravě i v Slezsku holdováno.

A tak dosedl na trůn český první a jediný panovník, jenž byl srdcem i duší protestant. Koruna sv. Václava octla se na hlavě knížete, jemuž neposlední pohůtkou k přijetí koruny této bylo i to, že mu kynula naděje, že víře kalvínské zjedná

v Čechách vítězství. Švédsko, Dansko, Hollandsko, protestantská jednota mu přály, Jakob, král anglický, jeho tchán, sliboval mu pomoc, Benátky jej uznali v jeho království, Betlen Gabor, kníže sedmihradský, byl jeho spojencem, a protivník jeho, Ferdinand II., ač zvolen byl císařem římským, opuštěn, nébrž i nenáviděn od samých pánův rakouských, nucena se viděl, pomoc žebrať v Bavorích a shledávati ji v Itálii a ve Španělech. Kdo mohl ještě pochybovati o jistém vítězství nového krále českého Bedřicha, horlivého náčelníka evangelikův německých a stoupence učení Kalvínova, ku kterémuž se také p. Šubert přiznává?

Než pusťme již stranu politickou a obraťme zřetel k náboženství. Pozorujíce, kterak věci náboženské za onoho času v Čechách vypadaly, směle tvrdíme, že nikdy neměli evangelici v Čechách větší moci, než právě tehdejší. Na trůně českém seděl, korunu sv. Václava nosil horlivec kalvínský; a choť jeho neméně byla horlivou protestantkou. S králem kalvínského vyznání přijel do Čech duchovní rádec a kazatel, jemuž záleželo na tom, aby z Čech vyklidil všecko, cožkoli by dost málo zapáchalo papeženstvím a nebylo dle zásad kalvínských. Po boku nového krále zaujali přední místa nekatolíci předními úředníky v zemi české byli protestanti. Jezuiti vyhnáni jsou ze země na věčné časy, a rovněž tak i arcibiskup i kněžstvo jiné, které vynikalo neohroženou myslí a věrností k Církvi. V hlavním chrámu Páně u sv. Víta uhostil se Skultet, vyházal oltáře, kříže, obrazy ze svatyně, uvázal se v kazatelnu, postavil tu svůj stůl, a způsobem kalvínským počal přisluhovati večerí Páně. A co se dělo na hradě Pražském, po vůli Skultetově, kterou se řídil král, mělo se díti po veškeré zemi: čisté evangelium učení Kalvínova mělo se státi náboženstvím výhradně panujícím v Čechách i na Moravě. — Hle, tedy tof věk syrchované moci a plného květu reformace v Čechách. Katolíci odsouzeni jsou byli na vyměření, a ti, kdož vládli, dělili se za živa již o jejich kořisti.

Ale jak to vypadalo za onoho času s národností českou? Podle toho, jak pan Šubert mluví a píše, musila by za onoho času i národnost naše česká býti v květu syrchovaném. Vizme tedy, zdaž to pravda.

Síla, moc a květ kterékoli národnosti po ovoci, po skutecích se poznává. Jest jistá věc, že za onoho času země česká byla osazenější lidem než nyní.*) — Měšťan-

*) Lidnatost české země byla dle výtahu od úřadu bernického větší než nyní. Počítáno v království českém měst a městeček hrozených 732, zámkův 200, tvrzí 440, vsí 34.700 a hospodářův 3.361.200.

stvo bylo četnější, a panstva, rytířstva českého čítalo se na tisíce rodin. Panstvo to a měšťanstvo, z většího dílu nekatolické, vyzdvihlo válku na obranu svých práv a svobod tohoto království. Dejmež tomu, že měli pánové a města úplné právo k takovému činu, dejme, že král Matyáš Martinicem a Slavatou, arcibiskupem a Jezuity naveden, skutečně sáhal na práva národa a byl úhlavním odpovědníkem svědomí; ano, dejme tomu, že povstání r. 1618 a válka následující byly skutečně bojem nad jiné světějším, bojem o svobodu, svědomí, náboženství národa: mnoho-li mnedle slávy, ať ničehož nedím o užitku, dostalo se národu z tohoto boje? — U Thermopyl v Řecku padlo tři sta Lacedemonských: Peršané potřeli je svým množstvím, a předce boj onen se na čest padlým rekům připomíná věk po věku. A či můžeme i my s chloubou mluvit o pádu našem r. 1620, o přemožení a potření vojsk českých na Bílé hoře? — Ach nikoli! Nebo všimněme si, kterak se vedla celá ta válka hned od počátku. Jak nahoře již připomenuto, d. 23. Května počaly v Čechách nešťastné zmatky a v krátkce na to přípravy k vojné čili obraně českého království. Král Matyáš vypravil do Čech najatá vojska svá pod Dampierem a Bukvojem: proti nim položil se hr. Thurn, a dostavili se Hohenlohe a Mansfeld. A jaké to bylo vojsko, které stálo pod rozkazy dotčených pánův vojevůdcův? — Vojsko najaté na žold, sbírané ovšem i v Němcích. A páni náčelníci, vůdcové? — Mansfeld a Hohenlohe, byli to Němci, kteří sloužili na žold, a Thurn, hlavní původce odboje, byl usedlý v Čechách cizozemec. — Byloť ovšem jakés vojsko české, a v něm sloužili synové starých rodův českých. Než jak velké bylo toto vojsko? V Srpnu 1618 zvěděli stavové odbojní, že císař má již 14,550 mužův (a mezi těmi lidu jízdního 8,950). A mnoho-li válečného lidu vypravili proti Dampierovi a Bukvojovi čeští stavové? — „Při sjezdu svatojanském,“ svědčí Skála ze Zhoře, „bylo usnešeno, aby místo tehdejší nařízené výpravy lidu jízdného a 10. člověka pěšího, dva pluky, t. j. 6000 pěchoty a 2000 jízdy válečných věcí povědomé a zkušené verbováno bylo. Když pak zatím Dampier (s 10.000 lidu) byl do království již vtrhl dne 12. Srpna, nařídili direktorové, aby jedenkaždý z obyvatelův království českého jako i panství císařských, a císařové, jakožto králové čeští, též lidé duchovních s *pátým* člověkem a z měst se *čtvrtým*, vše s ručnicemi dlouhými neb mušketami ihned na hotově byli, a týž lid nejdéle do 29. Srpna v každém krajském

městě od komisarů krajských zmustrován, důstojníci jemu zřízení. *Stavové* pak sami aby zatím *všichni* se služebníky a s čeládkou svou dobře a úpravně ozbrojenou co nejvíce možné s koňmi i s pěšími ku pondělí po sv. Bartoloměji (27. Srpna) do měst Pražských najíti se dali.“ — A podobná usnešení stala se později, o sv. Bartoloměji, „*aby lidu císařskému do země vpadlému dostatečně odpíráno, pátý člověk vyzdvižen byl a sebe do nejvyššího přemožení přede vším násilím i úklady nepřátel svých obecných udatně a věrně zastávali.*“ —

I kterak dostáli stavové těmto připovědím a učiněným závazkům? Jak silné bylo vojsko jejich, které vypravili do pole? — Na počátku války předními vůdci jejich byli Thurn Matyáš a Mansfeld. Hrabě Thurn maje zabrániti, aby císařští od východní strany nevnikli do země, položil se nejprve u Časlavi proti Dampierovi a později obrátil se na Bukvoje v jižních krajích českých. Hr. Thurn měl asi 14.000 vojska. Touž dobou stál u Plzně Mansfeld s najatými zástupy svými a s lidem, sebraným v krajích vůkolních. Mansfeld dobyl Plzně. Dampier a Bukvoj musili ucouvnouti do Rakous; Thurn přitekl až k Vídni a hodlal potříti Ferdinanda opuštěného v nevěrném městě. Nepotřel ale Ferdinand hr. Thurn, neboť nedostávalo se mu zhusta peněz na žold, nedostávalo se mu též lidu válečného ke konečnému provedení svých záměrův. — Než, pomlme o tom, kterak se dále po celá dvě leta vedla ta válka (nemámeť zajisté úmyslu, vypisovati ji do podrobná) a obraťme raději zřetel na poslední dějství osudného roku 1620, a zvíme, jak mnoho vynaložili stavové čeští onoho času „na obranu své vlasti a svobody její“.

Znatelům dějin jest povědomo, že hlavním spojencem Ferdinanda II. byl Maximilian, vévoda Bavorský. Pomoc chytřého tohoto vévody *koupiti* musil císař; avšak pomocí touto *draho* koupenu nastal skutečně veliký obrat. Moc protestantské ligy v německé říši, opatrným působením Maximilianovým ocháblá, neměla chuti pomáhati náčelníku svému na českém trůně; protestantské vlády na severu, Hollandsko a Švédsko, Anglicko i Dansko, spojenci to stavův českých, nedostály slibům a z části též závazkům svým; volenec saský Jan Jiří, též kníže protestantský, obrátil zbraň svou proti sousedům a souvěrcům svým v Čechách, poněvadž mu kynula naděje, zmocniti se Lužice; stavové rakouští, tolikéž v odboji proti Ferdinandovi, arciknížeti a pánu svému, postavení protestanti, bez všelikého odporu poddali se Maximilianu. Co

mnedle činili za patrného nebezpečení tohoto kalvínský král Bedřich a evangelíci stavové čeští? — Nad hlavami jejich, nad veškerou zemí sbírala se mračna, od jihu a poněkud i od půlnoci valila se na ně bouře osudná. Jak veliké bylo vojsko, jež vypravili do pole proti spojeným válečným zástupům císařským? Azdaž pozdvihli se tehdy *všichni za jeden muž*, hotovi „statkův i hrdel svých způsobem zmužilých předků obětovati pro milou vlast, pro svobody a práva její“? —

V Plzni *najatými* pluky svými držel se Mansfeld. Thurn, znamená hrozící nebezpečení, prikvapil s vojskem svým do Čech a podobil se rozkazům vrchního velitele knížete Kristiana z Anhaltu, jenž měl brániti zemi proti vojskům císařským a bavorským. Maximilian bavorský zamýšliv udeřiti na Prahu, dne 14. Září vtrhl do Čech a dne 7. Listopadu od Plzně blížil se ku Praze. A tu u Prahy na Bílé hoře postavilo se asi 21.000 českého vojska proti 33.000 císařských. Ano, jenom *dvadacet tisíc* válečného lidu postavili král Bedřich na obranu české koruny, stavové čeští na obranu své vlasti!! —

I byli to *sami* Čechové a Moravané, kteří v ohraženém na rychlo táboře na Bílé hoře očekávali nepřítele? — Nikoli! Ať nic nedíme o najatých žoldnících, po boku Čechům byli Uhři (6000 jízdy), a předními vůdci s české strany byli Anhalt, Thurn, Hohenlohe, Hollach, Schlick atd. Ta jména svědčí, kolik asi Čechův bylo mezi předními vůdci českého národa. A kde byl král Bedřich? — V Praze na hradě u tabule! Kde bylo české panstvo, rytířstvo, jež dle usnešení sněmovního mělo vesměs shluknouti se pod korouhvemi na bojišti? Jenom část dotčených pánův nalezala se v táboře bělohorském: druzí z většího dílu očekávali na svých zámcích a hradech, jak se věci ukončí. A zemská ozbrojená hotovost, kde byla ta? — Na Bílé hoře jí dne 8. Listopadu nevidíme. Vojsko, ježto se mělo potýkati s silnějším nepřítelem, znechucené na mnoze, poněvadž se mu *nevyplácel žold*, nehrubě bylo nadšené pro věc, které mělo sloužiti. Vůdcové sami mezi sebou nesjednání, dali heslo k bitvě. Netušený útěk Uhrův po krátkém boji, zmatek nastalý u vojské obvyklou nezádní a vinou vůdcův usnadnil císařským vítězství. Boj trval jenom asi hodinu. Z české stany 4000 mrtvol pokrylo bojiště. Jenom u „Hvězdy“ postavený pluk českomoravský, v kterém válčili Bubna, Berka, Jindř. Schlik, mladší Thurn, stál jako zeď, složil tu raději své kosti, než by přechal s přehajícími na potupu českého jména!

Hle to smutné divadlo na Bílé hoře. Druhý den přechal z Prahy k Vratislavi Bedřich, v Praze zůstaviv trůn i korunu Ferdinandovi. Praha bez odporu vzdala se na milost, na nemilost, zotvíravši brány vévodovi bavorskému. V krátce na to hodovali nejprve Pražané (dne 11. Listop.) a čeští stavové (dne 13. Listop.) rádnému, prvé již korunovanému králi Ferdinandu II.

Prodleli jsme něco déle při osudných událostech, jimiž ukončuje se vláda protestantův rozličného jmena ve vlastech našich. Padla-li na Bílé hoře moc, zblednul-li tam lesk naší koruny: *či to asi vinou?* Česká země byla tehdy obývaná z většího dílu protestanty, na stolec českém seděl král vyznání kalvínského, *jediný* to český král, jenž *nedal* korunovati se *biskupem katolickým*, ale ovšem i z obřadův dávných, zděděných kázal odstraniti vše, cožby prý zapáchalo papežstvím; náčelníky u vojské, vrchními úředníky na dvoře i na soudech i ve zprávě zemské byli téměř napořád sami toliko protestanti: kdo tím byl vinen, že odboj, počatý r. 1618, r. 1620 tak žalostně se ukončil? Kdo byl tím vinen, že se nedostávalo peněz na žold najatému vojsku? Kdo byl tím vinen, že po čas patrného nebezpečení nepostavilo se na obranu vlasti více statečného lidu? Kdo tím byl vinen, že na trůně českém seděl tehdaž král, jenž v Praze hodoval, když hodinu od Prahy bojovalo se o českou korunu? Kdo to byl tehdy vinen úpadem české země, českého národa při bitvě bělohorské?

Odpovídá tu historie: byliť to hlavně stavové čeští evangelického náboženství, byli to páni, kteří, pokud lze věřiti slovům jejich, ovšem nešlechtným skutkem na hradě Pražském začavše boj o svobodu svědomí, o svobodu vlasti, slovy toliko a na papíře věnovali svá hrdla, své statky pro milou vlast — nikoli ale v pravdě, v životě, na bojišti! —

A teď volno budí nám tázati se, zdaž slavný to věk v historii českého národa, kde, ať o všem jiném pomlčíme, pohřešuje se obětovná, rekovská láska k vlasti, jak to pohříchu spatřujeme v oné době, za které protestantstvo v Čechách i na Moravě dospělo svého vrcholu? — v osudné to době stavovského odboje 1618—1620?

Odpověď tuším i tady jest na jev.

(Dokončení.)

V z d e c h.

Ach Bože svatý, jakých časův jsme dočkali! S čím jsme se pro naše těžké hříchy potkali! Stůj při nás, bojuj za nás, o Kriste, králi náš! Nudožerský.

D o p i s y.

Od Prahy dne 6. Června 1861.

[Žaloba.]

Jmenujte něco, co by po hospodách, v společnostech i v časopisech tak často a jízlivě přetřepáváno bylo, jako konkordát. A předce největší část těch, jenž proti konkordátu mluví, obsah jeho neznají, ba mnozí ani nevědí, co konkordát jest. Tak byla v nejnovějším čase soudu podána žaloba pro urážku na cti, a sice vyjádřil se žalobník následovně: „N. mně přezdíval lumpův, darebákův atd., to všecko bych mu odpustil; že mi ale řekl, že jsem *konkordát*, to mu do nejdelší smrti odpustiti nemohu. I žádám, by byl náležitě potrestán!“ — Ubohý konkordát! snad vinen i tím, že brambory hnijou? — Šv.

Z Chodovic u Hořic dne 5. Června 1861.

Na den radostný sv. Jana Nepomuckého byla u nás konána slavnost *prvního sv. přijímání* školních dětí. Chrám Páně byl přeplněn — rodiči. Slze kanuly rodičům, když dítky s rozžatými svícemi u křtitelnice křestné sliby obnovovali. Když pak se po obnovení slibu přítomných všech rodičův, postavených tu blíže u křtitelnice, tázal kněz, zdaliž otcové i matky svědomitě jich šetřiti a opatrovati chtějí, odpověděli: „*My chceme, my budeme je dobře vychovávat.*“ Svaté ticho panovalo, an se tělo Krista Pána těmto malíčkým podávalo. Zároveň s dítkami přistoupili k stolu Páně dva učitelové jejich. Konečně bylo každé dítě krásným obrazem poděleno: „Večere Páně“ — s nápisem: „Na památku prvního sv. přijímání v Chodovicích dne 16. Máje obdržel N. N. od svého pastýře duchovního J. S.“

Při kázání bylo zpomenuto na naše zakladatele Dědictví sv. Janského *Haníkýře* a *Pešinu*. Mše svatá byla obětována za všechny živé i mrtvé údy Dědictví sv. Jana Nep. Po skončených službách Božích byly údové řečeného Dědictví poděleni „Postilou“ na rok Páně 1861. Nesmím a nechci zatajiti vyjádření jistého mého osadníka nábožného, který jest zároveň i údem Dědictví sv. Cyrilla i Methodia v Brně. Pravil: „Proč pak nám z Prahy také nepošlou nějaký kalendář, jako z Brna? ‚Moravana‘ dostanu zdarma a ‚Poutníka‘ si musím koupiti. To by ti páni, co nad tím vládnu, také mohli nábožný kalendář — ‚Poutníka‘ — nám dáti zdarma. Z Brna dostáváme krásné obrazy, knihy a velký kalendář, a z Prahy jen jednu knihu.“

Upamatoval jsem upřímného úda na

výtečnost a výbornost knihy Postilly, v duchu však jsem mu musel přisvědčiti. Což by vys. důst. ředitelstvo sv. Janské při tak nesmírném jmění nemohlo též katolickým kalendářem — snad „Poutníkem z Prahy“ — podělovati svých údů? Jak mnoho dobrého a nábožného semena by se v srdci našich osadníků zaseto, vzešlo a stonásobný užitek přineslo! — Proč jmění od 118.676 zl. 30 1/2 kr. ve str. a 33.000 zl. r. č. jen ustavičně množiti vždy jen pro budoucí věky? Za našeho času zvláště potřebno jest, nábožným čtením lid vzdělávati, když se mu tak mnoho plev podává.

Dědictví sv. Janské vydalo již výborné knihy, jako *Životy Svatých* a *Krista Pána* a dvě *Postilly*, začezť buďtež srdečné díky od každého horlivého katolika vzdávány. Leč abychom lid náš od čtení mrzkých románů a jiných hanebných spisův odvedli, podávejme jemu knih, jako jest „*Zábava duše*“, *Dědictvím* v r. 1859 vydaná, která se nejvíce čte. Podávejme lidu našemu knihy též zajímavé, rozmanité, z katolického života vyňaté, jako jsou „*Besedy katolické*“. Jen ne tuze dlouhá rojímaní, v dlouhých periodách. Takovým věcem náš lid obyčejně ani nerozumí a umdlený na duchu odkládá knihu. Kéz pak by některý horlivý kněz, maje času, přeložil výbornou knihu pro náš lid: „*Landleben der Reichen, eine Erzählung. Wien 1832, bei den Mechitaristen*“, kterou sám již asi po 3 leta vždy s radostí čítám a která se velmi dobře pro venkovany hodí.

Toto jest mínění a rada kněze, 23 rokův na vinici Páně pracujícího, znajícího poněkud potřeby lidu katolického na venkově.

S Bohem! Budoucne více! J. S.

V Hradci Králové dne 31. Května 1861.

Kralohradeckých bohoslovců ač je málo na počet, předce — zavaď jen o stránku šlechetnější, a vždy se ti ozve obětovná láska. Tak dne 12. předešlého měsíce vybízel náš nejdůstojnější p. biskup rozsáhlou svou diécesi srdečným listem, aby se diécesaní jeho horlivě měli k sbírkám na *Pražský svato-Vítský velechrám*. —

A hle! — sotva uplynulo 5 dní, již je tady s příspěvkem svým naše mladá *svatojanská brat.**) — Jedni zavázali se že chtí po 2, druzí po 3, jiní po 5 krejcařích *každodenně až do počátku letošních ferií* přispívati. I ten nejchudší takorčka od úst utrhuje si, jenom aby *také od něho* nějaký kámen přibyl ku dostavení velebné té budovy Páně — která

*) Seminářský chrám Páně je sv. Janu Nep. zasvěcen.

„vlastencův svých těla svatá
chová jako skvostný lem
v drahocenném lůně svém.“

A tak jsou naši *nezámožní* bohoslovci ti nejprvnější, co zdejší důst. bis. konsistorií odvedli již 84 zl. r. č. do pokladnice sv. Vítské. Jeť to halíř chudiny. — Požehnejž mu Bůh! A co tomu říkáš, „Blahověste,“ zdaž mi neposvědčíš, pravím-li, že mlád naše duchovenská, co si pospíšila s dárkem na dům Paně jest řádným potomstvem svatovojtěšským*), svatováclavským?!

F. F.

Kronika.

Z Prahy. J. M. světicí pan biskup posvětil vkusně obnovený chrám Páně v Záběhlicích u Prahy dne 9. Června.

— Včera v pátek konaly se v starobylém chrámu Páně Týnském zádušní služby Boží za slavného dějepisce polského *Lelewela*. O 1/2 11. hod. měl odp. redaktor t. listu řeč, v níž ukázal nebožtíkovu lásku k vědě, lásku k národu, lásku k člověčenstvu, posvěcenou láskou Kristovou, i povzbuzoval četné posluchačstvo k trojjediné lásce této. Po té řeči sloužil vys. důst. p. kan. Vinařícký zpívané requiem.

— Zejtra, v neděli, přijde, jako za minulých let, processí na *Levý Hrádek*. Účastníci sejdou se o 5. hod. ráno u sv. Jiří na mši sv., po kteréž v průvodu ubíráti se budou na památné místo, kdež „počalo se křesťanství“ v Čechách.

— V jednotě kněží i nekneží pod ochranou bl. Marie Panny, kteráž čítajíc 300 údův tolikéž mší sv. obětuje za každého zemřelého spoluúda, uprázdněno jest 5 míst, Kdož počet doplniti žádají, mají se hlásiti o zápis v k. arc. semináři Pražském. Na tiskové potřeby skládá se nyní toliko 2 zl. r. č.

— Na posledním valném sjezdu kat. jednot v září min. roku v Praze navržena jsou za místo shromáždění pro letošní rok města buď Mnichov aneb Hildesheim. Než z Hildesheimu došla odpověď záporná a z Mnichova nejasná. I uzavřeno jest v poslední schůzce výboru zdejší jednoty katolické dne 12 t. m., žádati z Mnichova rozhodnou odpověď, ale zároveň psáti do Solnohradu a do Štýrského Hradce, byl-li by tam XIII. valný sjezd kat. jednot možný a milý.

Z Litoměřic. O minulých svátích svatodušních uděloval staříčkový náš nejduš. pan biskup svátost sv. birmování

v kapitolním chrámu Páně, k čemuž se značně množství birmovanců z okolních i ze vzdálenějších osad shromáždilo. Nyní trvá nejdůst. p. biskup v lázních Teplických, aby se poněkud zotavil. Na počátku Července bude pak udělovati sv. birmování v 6 osadách Zateckého vikariátu. První svěcení t. za podjáhný udělovati bude dne 16., druhé, za jáhny, dne 19. a poslední za kněze, dne 25. Července. Této svátosti bude letos tolik 10 chovanců bisk. semináře účastno, totiž:

Beck Frant. ze Stebna, nar. 11. Července 1836.

Černouhos Jos. z Turnova, nar. 7. Dubna 1832.

Hartmann Frant. z Č. Lípy, nar. 2. Dubna 1836.

Kretschmer Jos. z Č. Lípy, nar. 16. Pros. 1836.

Roesler Ant. z Neustadtl-u, nar. 24. Října 1834.

Schubert Jos. z Sohru, nar. 25. Července 1837.

Sole Jan z Markvartice, nar. 23. Července 1834.

Šteiner Karel ze Štětí, nar. 26. Listopadu 1834.

Wikner Jan z Borce, nar. 11. Října 1834.

Woprschalek Gust. z Jablonce, nar. 7. Ún. 1837.

3 jsou Češi a 7 Němců. Zajisté to maličký počet dělníků na vinici Páně, kdež jich taková potřeba a taký nedostatek jest! Doufejme však v Nejvyššího, že v budoucnosti větší počet jinochů hlásiti se bude k službě Boží. — K.

Z Německa. V arcidiécesi *Kolínské* na Rýně zavedeno jest po všech *farnostech* bratrstvo sv. *Michaela archanděla*, jehož účelem jest, modliti se za sv. Otce a přispívati mu v jeho tísní i peněžitými dárky. Údův čítá se v dotčeném biskupství 548,307 a první sbírkou dostalo se sv. Otci 35.281 tolarů. Dítky podporují starého a zchudlého otce svého vzdor výstrahám a pletichám nepřátelských denníků. Tyto se všeliakým způsobem vynasnažovaly, aby sbírky překazily. Lhouce po návodu lháře od počátku hlásali světu, v Římě že peněz dosti, 41 beden stříbra tam doveženo, nač tedy nositi dříví do lesa? Lhouce udávali později, že Řím je na mizině, že nemůže již platiti ani úroky, neřkuli dluhy, „vašich několik zlatých ztratí se jako kapka v moři, těmi nebude pomoheno, nedávejte nic.“ Lhouce řkou nyní: „Příspěvky vaše dostává vyhnany král neapolský František II. a ne papež; mějte rozum, nesbírejte!“ — Než všeliká lež neprosplá. Sbírkami, příspěvky věřících zachována jest *neodvislost* sv. Otce. Než výše ještě ceníme to, že příspěvky těmito probuzeno jest katolické vědomí, že se dítky hlásí veřejně k otcí a ctíce otce dojdou požehnání, jež slíbeno jest plnitelům příkázání čtvrtého. Napsali jsme více slov, věduce, že i u nás v Čechách přípravy se činí k zavedení udaného bratrstva, o němž první řeč se stala o valném sjezdu katolických jednot v Praze.

*) Asi před 900 lety narodil se, jak známo, slavný věrověst českého, uherského a polského národu, náš svatý Vojtěch u Libice nad Cidlinou, v nynější diécesi Kralohradecké.

Z Italie. Mocného protivníka a škůdce Církve kat., ministra hr. *Cavoura*, není více; zemřel dne 7. t. m. Než o zemřelých nic, leč dobré. Za tou příčinou uvádíme, co píše „*Ami de la Religion*“ o posledních dobách *Cavourových*: „Znaje stav svůj, žádal hr. *Cavour* dne 5. Června ráno, aby se sv. Otec telegramem požádal, by sňal s něho kletbu (vyobcování z Církve), jižto byl nad ním vyslovil. *Pius IX.* přijal se slzami prosbu ministrovu. „Neprodlene a bez výminek,“ byla odpověď papežova, kterouž nemocnému telegraf ihned zvěstoval. — Nábožný kněz *Pavel* z řehole minoritův posloužil ministru sv. svátostmi. Když k němu šel „s Pánem Bohem“, reptali prý někteří, jež převraty o víru připravily, jinými to ovšem hnulo. A tak bylo i u nás. Mnohým byla zpráva o smíření-se *Cavoura* s Bohem a Církví vítaná, milá; jiným ale nebyla vhod.

Z Ameriky. Nedávno tomu, co v severní Americe, v krajině Marylandské, jistý vznešený pán s několika soudruhy učiniv jarní výlet, dostal se poblíž vesnice *Bath*. Spatřil, že se tu staví ne velmi prostanná kaple; leč nepracoval tu mimo jediného dělníka nikdo. Ten pak maje rukávy vyhrnuté pracoval s neunavenou pílí, tak že s tváře pokryté prachem se mu pot jen rinul. Zastaviv se u něho onen cizinec táže se: „Dovolte, příteli, kdopak jest stavitelem tohoto domu Božího?“ Dělník odpověděl: „Já sám, milý pane.“ „A kdo jsou zedníci?“ „Já.“ „A kdo jest zde farářem?“ „Já.“ Pln podivení konečně táže se cizinec: „A kdo jste vlastně vy, pane?“ „Já jsem biskup,“ zněla odpověď. Nebyl to nikdo jiný leč nejduš. p. *Dr. Chan*, biskup *Natchezský* v Americe, jenž 14. Března 1861 na biskupství byl posvěcen.

Paběrky.

— Tiskem „*Jana Špurného mtohy* v Praze, 1861“ a „*Mloisfa Landfraša v Vindřichově Hradci 1850*“ rozšiřuje se mezi lidem mimo jiné též: „*Sebm swatých a nebestých zámků*“ s věrným vyobrazením sedmi visících zámků, jakéž na venkově na vratech u stodol vidíváme. Obsah jest holá pověra. Než čtème předmluvu: „*Wšicni pobožnj a Bohu milj křesťané, prosjm gá wás we gmenu Krista aby gste poslouchali welikou moc těch sedm nebestých zámků které geben pobožnj poustewnj ob anděla strážce dostal: a když ten poustewnj umřeti měl tedy on tu moc a silu těch zámků papeži Klementowi 12. wyjewil: který člověk křesťan katolický (!) těch nebestých zámků při sobě nosj, ob toho wšednj myšlenj bříšně odstoupj, a w kterémj domě ge wřtistěné magj, ob wšeho zlého zachowání magj býti. Která žena s bolesj k porodu pracuge,*

*at tu nábožneu modlitbu těch sedm nebestých zámků sřroušenjm srdcem je modlj ta at deusa je sřtastným a zdrawjm plodem potěšena bude. Těch swatých sedm zámků gsou ob wjce nábožnjch žen (!) schwálenj, kteréž obemobáujm se do wůle Boží sřtastně žiwjm nemluwnáttem obdařené byli. Tutež modlitbu jeden člověk posebdj je nábožně modlj, hned obzlého ducha ořmobježen byl. Nebot nemá žábnj člověk býti, kterýby těch sedm swatých zámků nebestých při sobě nenosil: a křoby čisti neuměl, ten at se modlj každý pátek sedm otčenáššj a zdrawas Maria“ atd. — „*Sedentaždj křesťan katolický wědětj má: křo takowé milosti obdržeti žádá, musj ob bříšnu smřtelného je sřžeti a potom Božíš přitážnj zachowáwati.*“ — Následuje: „*Modlitba pobožná těch sedm swatých a nebestých zámků.*“ Z modlitby té uvádíme toliko první slova: „*O neymileššj Pane Sežššj Kriste! gá připamatujj tobě twoje nešwětěššj člověčenstwj, kteréž z narženj Boha Otce a Duchu swatého w žiwotě Panny Marie gi se počal*“ — Než dosti toho. Litujeme, že se pp. nakladatelé a kramáři poctivějším způsobem žiwiti nedovedou. Litujeme, že lid náš zapomínaje na starou a církevní poznámku: „*S p owolením duchowní vrchnosti, kupuje lecjakous hařlaninu, jen kdýž je laciná.*“ Není jiné pomoci, než dbáti o pravé náboženské wzdělání lidu, a ziskuchtivost umlkne, nemajíc odběratelů.*

— Kdosi, jenž choulostivým nikterak nazván býti nemůže, šel do města, dobrých 6 hodin cesty. Když tam dorazil a na hospodu zašel, uářikal, že si lewou nohu otlačil i pravil: „*Jistě že zase má stará špatně punčochu mi zašila.*“ Aby se přesvědčil, kde ho tlačí, zul obuv a hle, když obrátil punčochu, vypadl tratiknot ven. Na něm ušel 6 hodin cesty.

— O pouti přišel na kruchtu mezi jinými také cizí hudebník, a když se ho pan ředitel zeptal, co nejlépe hraje, odpověděl: „*Já hraju všeco, nejlíp ferbla.*“

— Učitel, vyvolav žákyni špatně školu navštěvující, tázal se: Jak se jmenoval onen pán, jemuz *Josef Egyptský* od bratři prodán byl? — Žákyně neví. Učitel napovídá: Pu — Pu — Pu —. Žákyně s kuráží: *Pucifous!* — Bylať to holka místního holiče, kterému tak přezdíváno. (Školník.)

— Řád OO. pobožných škol provincie Česko-Moravské vyučuje na školách svých 9313 žáků.

— Dle nejnovějších zpráv počítá se v Evropě 602 kat. biskupův. V Německu 54, v Itálii 262, ve Francii 81, v Rakousku 58, ve Velké Britanii 44 (v Anglii 13, ve Skotsku 3 a v Irsku 28), v Rusku 9, v Hollandsku 6, v Belgii 7, ve Švýcarsku 5, v Řecku 4, ve Švédsku a Norsku 2, v Dánsku 1, v severním Německu 1.

— Církevních časopisův katolických vychází čtvero: „*Blahorěst*“ a „*Časopis kat. duchovenstva*“ v Praze, „*Hlas*“ v Brně a „*Cyrill a Methud*“ v Budíně.

Oznamovatel literní.

— Právě vyšla tiskem a u Václ. Hessa v Praze k dostání jest: „*Historie Wyšehradská*, neb vypravování o hradu, o kapitole a městu Hory Vyšehradu u Prahy v království Českém od V. Ruffera, kněze (vys. důst. probosťta) Vyšehradského.“ Cena 2 zl. r. č. Stran 884.

— V. p. Frant. Xav. Kurka, farář v Radošovicích, podal do tisku: „*Osmero kázání o sv. birmování*.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Vyznamenání:

- p. Frant. *Ehrenberger* stal se skutečným vikářem a škol dozorcem okresu Hořovického.
- p. Šimon *Mottl*, farář u sv. Františka v Praze, jmenován kn. arcib. notářem.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Eduard *Osvald* za faráře v Skalici.
- p. Josef *Schwan* za faráře v Sedlci (Zettlitz).
- p. Leopold *Pauscher* za faráře v Domaslavi.
- p. Jan *Schiffel* za faráře v Těchomyšli (Schönfeld).
- p. Frant. *Moeschl* za administr. v Hirschenstandu.
- p. Jan *Erlbeck* za kaplana do Čeliv.
- p. Frant. *Štolovský*, křížov., za kooperatora k sv. Františku v Praze.

- p. Vendelin *Voborník* zvolen za sekretáře řádu křížov. v Praze.

V diécesi Králové-Hradecké.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Kračmer*, far. Branžovský na odpoč., v Jihlavě dne 26. Ledna.
- p. Kvirin *Menšík*, kněz pobožných škol, v Rychnově dne 31. Ledna.
- p. Václav *Prudič*, far. v Zhoři, d. 11. Února.
- p. Václav *Vambora*, far. v Bělé, d. 22. Února.
- p. Josef *Koželuh*, far. na odpoč. v Chrudími, dne 14. Března.
- p. Josef *Rubín*, far. Skuhrovský, na odpoč. v Dašicích, dne 16. Března.
- p. Ambrož *Khom*, kněz náb. škol v Litomyšli, dne 17. Března.
- p. Jan *Krutina*, kněz na odpoč. v Litomyšli, d. 16. Května.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Vobrovský*, za faráře ve Vostřetině.
- p. Ludvík *Pohley*, za faráře ve Velké Úpě.
- p. Karel *Solta*, za faráře v Bikáni.
- p. Jan *Kolovrátek*, za děkana v Králové Dvoře.
- p. Frant. *Langer*, za faráře v Křížlicích.
- p. Josef *Černý*, bisk. vikář Vrchlabský a far. ve Vitkovicích, za far. do Vosic.
- p. Josef *Mikš*, za far. do Zruče.
- p. Vinc. *Řezníček*, za administ. do Libic.
- p. Václav *Böhm*, za administ. do Dobřan.
- p. Josef *Brouk*, far. na odpoč., za zámeckého kaplana do Skalky.
- p. Martin *Dvořák*, za kaplana na Hrádku.
- p. Jan *Jelínek*, za kaplana do Dobrušky.
- p. Frant. *Šimáček*, za proz. kapl. do Vrchlabí.

Na odpočtnutí dán:

- p. Josef *Brouk*, farář v Dobřanech.

Uprázdnené místo:

- Olešná* u Trutnova, fara patr. nábož. fondu, od 13. Května.
- Libice* fara patr. nábož. fondu, od 15. Května.
- Vitkovice*, fara nábož. fondu od 24. Května.
- Zbraslavice*, fara patr. rytíře z Löwenthalu, od 27. Května.
- Dobřany*, fara patron. knížete Kollaredo, od 1. Června.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

- Pp. Dr. Frant. X. Laurin v Praze, 10 zl.
- Jan Herčík, kap. v St. Kolině, 1 zl. — Adam Královec, kap. v Kouřimě, 1 zl. — Z Budějovic: Jan Weis, kanovník a rektor bisk. semináře, 1 zl. — Dr. Frant. Jechl, prof. bohosl., 1 zl. — Dr. August Svoboda, prof. bohosl., 1 zl. — Dr. Frant. Loberschiner, prof. bohosl., 1 zl. — Dr. Jos. Hais, prof. bohosl., 1 zl. — Jan Sika, špiritual v bisk. semináři, 1 zl. — Jan Turner, prof. bohosl., 1 zl. — Petr Špelina, prof. bohosl., 1 zl. — Frant. Janský, přeses v bisk. semináři, 1 zl. — Frant. Uhl, český kazatel u sv. Anny, 1 zl. — Bohoslovci Budějovičtí, 11 zl. — P. Langweil farář 40 kr. — P. Nemastil, kněz církv., 40 kr. — P. Mašek 50 kr. — P. Paták 50 kr. — J. Havlů, kaplan, 1 zl. stř. — P. Černý, kaplan 2 zl. 3 kr. — P. Vrabec, kaplan, 7 zl. — P. Sixta, kaplan, 40 kr.

Děkujeme za vřelý účastenství, činíme tímto uctivé pozvání ku předplacení na II. půlletí „*Blahověsta*“, jež počne měsícem Červencem. Nadějeme se, že žádný z přátel našich nás neopustí, alebrž laskavě se přičiní o rozšíření listův těchto mezi katolickými Slovany.

(Vše ostatní udáno jest na první straně.)

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli VI. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Marka VIII. 1—9.)

1. Co váže, co drží zástupy na poušti u Krista? — Láska k slovu Božímu. Přišliť za Ježíšem, aby jej slyšeli; zůstávali u něho, poněvadž se jim slovo jeho stalo milejším a líbeznějším nade všecko. Tak zapomenuli na domov, na své práce a živnosti, na své potřeby a nedostatky vezdejší. — Jaká to horlivost a příkladná láska k slovu Božímu! Ale horlivých těchto posluchačův jsou toliko čtyři tisíce mužův. Více bylo těch, kteří nechodili za Ježíšem, ale po živnostech a kupectvích, po kratochvilích a rozkoších tohoto světa! A není-li to tak po dnešní den ovšem i mezi námi? — Ach, na sto horlivých milovníků slova Božího jsou tisíce nedbalých, kterým se nechce chodit za Ježíšem do chrámu, jsou tisíce otupělých, kterým se stýská u Ježíše mluvícího o království Božím a jeho spravedlnosti. — Kdo spíš, zdvihni se a povstana hled, ať duše tvá lační a žízni po království Božím a spravedlnosti jeho.

2. *Litost mám nad zástupem — nemají, co by jedli, vece Pán. Rozpuští-li je lačné do domů jejich, zhynou na cestě.* Jak dobrotivý, litostivý, útrpný jest náš Pán a Spasitel! Jaké

to štěstí, že má útrpný Pán náš péči o to, aby nikdo nezahynul na cestě! I kdo mi brání užiti tohoto štěstí a pojistiti sobě péči Spasitelovu, abych nezahynul na cestě k věčnému životu? Ach, vadí tělo, překáží svět, brání ďábel. Ó Pane litostivý, měj litost nade mnou! — Ty všecko můžeš: můžeš i mé srdce přitáhnouti k sobě. Nuže, přitáhni je k sobě, ať se naučí lačnosti a žízni spravedlnosti, aby nasyceno bylo tebou a duše má nezahynula na cestě.

3. *Sedmi chleby a několika rybičkami nasýtil Pán čtyry tisíce lidu.* — Slovem, kynutím jeho rozmnožení jsou chlebové, tak že i sedm košův naplněno jest drobty po těch, kdož byli nasyceni. Jak mocný jest Pán náš ve své lásce! A nejeví-li se všemohoucí láska ta každého dne před obličejem naším? Kde kyne tato láska Boha všemohoucího, z mála rodí se mnoho a mnohým. A na opak, kde nekyne, nežehná Bůh: z mnoha přichází se na málo, z hojnosti na nedostatek. Ó kéž by měl o to každý péči, aby Bůh všemohoucí láskou svojí mohl mu žehnati! Pak ovšem kynuly by práce, množily by se úrody a dobře bylo by na zemi lidem, oplývající dary požehnání Páně.

Svatí a Svěťice Boží.

(Pokračování i dokončení.)

VIII. Pod průpovědi nalezneš na lístku také modlitby, jež se po celý měsíc modlití máš jakož, i na jaký úmysl. Tak n. p. nalezneš tam: „denně ty neb ony modlitby za našeho země Pána, aby jej Bůh svou milostí osvititi ráčil,“ aneb: „aby Bůh od vlasti naší hlad, válku a mor odvrátiti ráčil“ a p. Rozumí se, že zvláště za panovníky modlití se máme; spočíváť v rukou jejich blaho i neštěstí mnoha tisíců. Podobně nemáme zapomínati na nešťastníky, kteří až posud v temnosti kacířské bloudí, aniž na ty, jižto v očistci trvají. Proto praví sv. Jan Zlat.: „*Za sebe se modlití nutí potřeba, za jiné pak se modlití nabízí bratrská láska; ale příjemnější jest Bohu modlitba, ne kterou vysílá nucená potřeba, nýbrž kterou schvaluje bratrská láska.*“ (Sup. Matth.)

„Modlitba jednotlivce měla by tak výdatná býti, že by n. př. našemu království pokoj vyprosila? — Nevěřím, že Atlas celý svět na ramenou držel.“ —

Nevíš-li, že se nemodliváš samotén, nýbrž tisíce tisíců s tebou? A Bůh jest tak laskav a dobrotiv, že pro modlitbu několika spravedlivých celým národům odpouští. Rozpomeň se na slova Hospodina: „Nezahladím pro deset.“ (1. Mojš. XVIII. 32.) Jediný Josef opatřil potravu pro celou zemi Egyptskou a i vůkolní krajiny na sedm neúrodných let. (1. Mojš. XLI.) Mojžíš vyvedl svou modlitbou a radou tisíce tisíců z otroctví Egyptského. David vysvobodil celý národ, zabiv Goliáše, chloubu Filistínských. — Samson „vzal čelist osličí, a pobil ji tisíc mužů.“ (2. Soudců XV. 15.) Jediný Jan Křt. nebál se Herodesovy pomsty i řekl jemu: „Nesluší se tobě míti ji.“ (Herodiadu — Mat. XIII. 4.) A Lev Veliký? Veškerou Itálii sprostil Attily, metly Boží. Jeden spravedlivý milejší jest Bohu než tisíce nespravedlivých, neboť „lepší jest jeden bojící se Boha nežli tisíc synů bezbožných“ a „od jednoho rozumného zalidněna bude vlast, pokolení pak bezbožných zpustne.“ (Sir. XVI. 3. 5.)

IX. Poslední, co na lístku měsíční pobožnosti nalezneš, bývá některá ctnost, v kteréž za onen měsíc zvláště pokročiti máme. O bratře, jaký rozdíl: ctnostný skutek vychvalovati a jej — vykonati! Každá ctnost záleží v skutečích a žádné si nedobudeš zahálkou. Neprosíje ti ctnost na listek napsaná, nýbrž skutky, ctnosti tou ti uložené. Co bys řekl člověku, jenž listek s nápisem „trpělivost“ u sebe chováje, každým

příkrým slovem jakoby prudkým vichrem aneb žhoucím plamenem hnán, mumlá, reptá, zuří? Ó jinochu, muži, starče aneb kdokoli jsi, listek měsíční pobožnosti libým ti šepotá hlasem: „Trpělivost a trpělivost!“ Řeč, kdo si nebe nesnášlivostí vydobyl? Proč se zlobíš, proč vyhrožuješ, proč zuříš? Takovou měrou sobě nebe nezískáš. Jsi-li ale trpělivý, moudrost ti bude odměnou, „kteráž Jakobovi ukázala království Boží a známost mu dala svatých věcí.“ (Sap. X. 10.)

Co prospěje měsíční pobožnost, jimž „poslušnost se přikazuje, oni však všechno činí kromě toho co jim přikázáno jest?“ A tak všude nalezneš mnoho posluchačů, málo však činitelů slova. Aneb není-li toliko posluchač, ne ale činitel, kdož „svornost“ slovy vychvaluje, nesnášlivostí svou ale všechno převrací — jenž jiné sice na poslední věci upomíná, sám pak žije, jakoby smrti, soudu, nebe a pekla nebylo — jenž lásku Boží velebí, sám však Boha nemiluje? Se slzou v oku odvrátí se od toho, jenž věčné panenství přísahal, nicméně ale po oplzlých knihách sáhá! Jaké jsou jeho myšlenky? Nediv se pak, když i řeč i skutek jeho jej zatracuje.

Mnohý čte na lístku „strídmost“ aneb „mrtvení těla;“ a hle! tmavá noc dávno již zahalila zemi, a on sedí u plného poháru a otročí žádostem těla.

Takovým způsobem nectíš svaté, ale brž ďáblu sloužíš, a nezískáš si svatých, nenásleduješ-li vytrvale jejich ctností. Ano vytrvalosti především nám třeba. Často krásný kvítek ctnosti již vyrůstá, ana ho netečnost aneb dokona vlažnost naše usmrčuje. Věr, že nestálost a vrtkavost naše marívá veškerou duše snahu a mnohé z andělů ďáblý činí. Poslyš smutný o tom příběh, jimž ukončím.

X. Jinoch jakýsi, syn rodičů bohatých a vážených, vstoupil do kláštera. Rozžehnav se s domem otcovským i se světem, brzy tak pokročil, že jej v kláštere všickni milovali. Veškeré jeho chování prozrazovalo nevšední pobožnost a ctnost. Nežil však v kláštere dlouho. Domnívaje se, že by o samotě více prospíval, žádal představeného svého úpěnlivě o propuštění. Moudré napomínání a domlouvání opatvo neprosělo; mladík stál na svém. „Jdi tedy s Pánem Bohem na samotu,“ pravil konečně opat. „Dva bratři ti pomohou hledat příhodnou poustevnu.“ Dlouho chodili sem a tam. Nesmírným parnem umdlení klesli druhého dne pod košatým dubem na svěží pažit a brzy usnuli. V tom přiletěl pták a velikýma křídlyma tepal a lámal suché větvičky, až spící vyburcoval. „Hle,“ zvo-

lali, „pták ten budiž naším vůdcem.“ Pták vyletěl do závratných výšin, opět se k zemi snášel a poskakoval se stromů na keře a z louky ku krásnému pahrbku, u jehož paty se vinul čistý potůček. Poutníci spěchali za ptákem a nemálo se podívali a Bohu děkovali, nalezše několik kroků od potoka pohodlnou jeskyňku. Tam tedy usadil se mladík. Šest let trval v svatosti a nevinnosti na modlitbách a vedl život Bohu milý. Než protivník člověčenstva, jenž „jako lev řvoucí obchází hledaje kohoby sežral,“ (1. Ptr. V. 8.) bálél dnem a nocí a přemýšlel, jak by jej svedl. I vzal na sebe podobu poustevníka a přistoupil k modlicímu se. „Jak dlouho zde trváš?“ — „Šest let,“ odvětil poustevník chvějícím se hlasem. — „Škoda!“ nařikal lhář od počátku, „přeszkoda, že jsem tebe posud nespátril, neboť nedaleko odtud v poustevně bydlím. Zajisté se nyní často vídati a rozmlouvatí budeme o věcech, jenž by tobě i mně byly k věčnému blahu. Nechodívaš nikdy mezi lidi? A nepřistupuješ k stolu Páně?“ — „Již šest let jsem nebyl...“ — „A nebojíš-li se, že nevejdeš v království Toho, jehož nepřijímáš? Nedaleko odtud jest klášter, v neděli a ve svátek můžeš tam se mnou docházeti.“ Nezkoušený poustevník schválil tento návrh a hned se vydal na cestu. Přišel po tak dlouhém čase opět do kostela, vroucně se modlil. Po službách Božích ohlížel se po svém průvodci. „Kde jest,“ ptal se „starřícký poustevník, jenž mne sem doprovodil?“ Nikdo však neviděl, že by s kým byl přišel. I poznal, že ďábel v podobě starce jej přelstil a z tiché samoty vytrhl. Pln zármutku vrátil se do poustevny své a žil zase život Bohu a dobrým lidem milý. A opět se pokusil starý závistník, aby mladíka svedl. V podobě mladého poutníka přiloudal se k poustevně a mlčky kolem zíral. Poustevník se nenadále návštěvy té ulekl i tázal se: „Co hledáš? A proč tak bedlivě mne pozoruješ, cizince?“ — „Zdá se, že mne již neznáš,“ lichotil se otec lži, „můj otec byl sousedem tvého otce. Matka a sestra tvá brzy po tvém odchodu zemřely, a otec tvůj nedávno se rozloučil se světem ustanoviv tě dědicem všech statkův. Doufá, že je chudým rozdáš, aby se za tvé rodiče modlili. Těším se, že jsem tě nalezl a poslední vůli tvého otce ti sdělil.“ — „Neopustím pro všechno světa zlato tuto poustevnu.“ — „A proč ne? Což ti zlou věc nabízím? Nechciť, abys samotu na vždy opouštěl a peníze utrácel, nýbrž abys je rozdál chudým, jenž tebe toužebně očekávají. Zůstaneš-li zde, co odpovíš nevyššímu soudci, co otcí, co chu-

dým?“ — „Bohu se klaním, svatě a světe ctím, ale o pomíjející věci tohoto stvřta se nestarám.“ — „Nectíš nebe a jeho svatě, nevyplníš-li svatě povinnosti synovské lásky! Neklaníš-li se Bohu, almužnu dáváje? Kdo umírajícího otce neslyší a nestírá slze chudiny, neklaní se Bohu a nectí svatě.“ „Což nejsou příbuzní v městě?“ odvětil poustevník v nesnázi, „jenž by vykonali, co si otec přeje.“ — „Nepřijdeš-li ty, přikvapi lakota a šalba, rozeběre statky, — žebrák odejde s plácem a s prázdnou rukou, a tím budeš vinen ty sám.“ Slova tato zlomila sílu mladíkovu. Opustil poustevnu, spolu však i Boha i nebe i jeho svatě, nebo svůdný jeho společník rozplétal tenata svá ošemetně a půvabně. Přišel do rodiště svého nalezl otce živého a zdravého. „Z daleké pustiny, otče, přicházím,“ pravil — a již se přetvařoval, řka: „neboť neodolatelně mne pudila touha, spatřiti vás.“ Stařícký otec slzel objímaje syna svého. Brzy se však přesvědčil, že se do domu jeho nevrátil zbožný poustevník. Zdáloť se, že všechno zapírání sebe za posledních šest let všelikou rozkoší sobě vynahraditi chce. Tak rádil syn brzy po svém návratu. Každým dnem zmáhal se koukol v srdci jeho. Udušil něžné kvítko ctnosti a roztrhal sladká pouta lásky k otcí. S vášnivou síleností válel se v náruživostech a nepravostech všelikých a toky prudkých nápojů ohlušoval hlas ozyvajícího se svědomí. Zbožně a svatě ovšem započal žiti, bídě ale v bahnu neřestí vypustil duši svou. A příčina jeho zkázy? Neposlušný syn, jenž neznaje sebe sám na sebe se spoléhá, končí buď v hořkých slzách buď v okovech život svůj. Pyšným se Bůh protíví, pokorným ale dává milost svou. O prosme Boha dobrotivého za Jeho milost, za milost *vytrvalosti v dobrém*.

„Kdož doufají v Hospodina, síly nebudou. Dostanou peruti jako orlice, poběhnou a nebudou umdlévatí, půjdou a neustanou.“ (Is. XLI. 31.) Kdo *setrvá* až do konce, spasen bude. V. Šr.

O odpustcích.

Svatostí sv. pokání odpouštějí se nám viny naše a tresty věčné. Ale dobrý otec, bytby svému litujícímu dítěti odpustil, nenechává ho předce bez všeho trestu. Tak i Otec nebeský, odpustiv vinu a trest věčný, ponechává trest časný. Nebývají nám tedy s vinou a trestem věčným spolu odpuštěny tresty časné, které spravedlnost Boží za spáchané hříchy ukládá, a my vytrpěti musíme. Abychom tyto tresty časné od sebe odvrátili, ukládá nám sice Církev sv. za-

dostučinění, a mimo to vzbuzuje nás ještě ku konání i jiných kajících skutkův. Avšak jak skrovné bývá pokání, jak málo se srovnává s tíží našich provinění, poznáváme z toho, jak přísně za prvních časův představení Církve všeliká provinění trestali, a jak velmi obtížné, často i na mnohá léta, ano i na celý život trvající skutky kající ukládali. Než vidouce, že kajenící uložené tresty po delší čas věrně a trpělivě snášejí, že bedlivě života svého napravují, zkrátili jim z ohledu této jejich kající horlivosti a také na přímluvu svatých mučovníkův čas pokání; v čase pak nebezpečnosti života neb krvavého pronásledování odpouštěli jim všecken uložený trest. A toto odpuštění čili prominutí časných trestů jmenovalo se *udělování odpustků* aneb zkratka *odpustky*.

Ale během času nemohla přísná kázň ta pro vlašnost lidu zachovávaná býti, a Církev sv. ukládala místo takových veřejných a obtížných pokut jiné snadnější a příhodnější dobré skutky, jako: modlitbu, půst a almužnu, o nichž z Písma sv. věděla, že jsou Bohu milé a příjemné. Tím se zadost učinilo nejen kázni církevní, ale i spravedlnosti Boží. Než těmito malými a k smazání onoho zaslouženého trestu nedostatečnými skutky kajícími nemohou tresty časné, po svaté zpovědi na hříšníku zůstávající, zrušeny býti: musil by hříšník buď zde na světě, aneb po smrti v očistci tresty tyto vytrpěti, kdyby mu je Církev sv. mocí od Ježíše Krista sobě propůjčenou neodpustila. A Církev svatá, dobrotivá máti naše, má útrpnost s hříšníkem, ona mu v skutku odpouští časné tresty, na všeliký hřích uložené, udělením odpustků. — Jsou tedy *odpustky* dle učení Církve svaté *odpuštění časných trestů, kteréž bychom měli po svátostném rozkřešení od hříchů a trestů věčných v tomto životě aneb po smrti trpěti*.

Odpustky jsou dvojí: *dokonalé a nedokonalé, čili plnomocné a neplnomocné* neboli *částečné*. *Plnomocné* odpustky jsou odpuštění celého časného trestu, jež hříšník zasloužil. *Neplnomocné* pak neboli *částečné*, jimiž se jen částka časných trestů odpouští. Takové nedokonalé čili částečné odpustky jsou: odpustky 40 dnů, jednoho roku neb více let. U pr. když někdo za své hříchy pokání církevní celého roku zasloužil, a odpouští se mu 50 dnů, jsou to nedokonalé odpustky 50 dnů. Nápodobně, kdyby někdo za své hříchy byl pokání církevní 12 let zasloužil, a z toho by mu 7 let odpouštěno bylo, jsou to neplnomocné odpustky 7 let.

Základ ale učení o odpustcích jest poklad v Církvi nashromážděný *zásluhami Kristovými a svatých Jeho*, ježto pomáhají těm, kteří jsou povinni po odpuštěné vině

hříchu ještě tresty časné smýti. A věru, podivu hodno jest, že učení toto, které nutně z ostatních zásad o vykoupění a ospravedlnění lidstva skrze Krista plyne a tak úzce s nimi spojeno jest, předce mnoho odpůrců nalezlo! Než přikročíme k věci samé. Dobrymi skutky i blaženosti věčné i milosti ospravedlnění sobě *zasluhujeme* i pomocí Boží si *vyprošujeme*, — spravedlnosti Božské za časné tresty *zadost činíme*. Takových dobrých skutků ale Kristus a svatí v životě svém pozemském v hojnosti nashromáždili a Církvi sv. zanechali co poklad, z kterého by vážili věřící a nahraditi mohli, co slabými silami svými vykonati nemohou. — Co se týče nejprve zásluh Kristových, zásluhy Jeho, vtěleného to Slova, jsou ceny neskončené, jakož i vykoupění samo, Synem Božím na dřevě kříže dokonané, ceny neskončené bylo. Co se týče zásluh Svatých, pohlédněm nejprve na Marii Pannu, nejblahoslavenější Matku Syna Božího, kteráž čistá byla od všelikého hříchu osobního i prvotního, mnoho bolesti snášela, obzvláště když *vlastní duši její dle předpovědění Simeonova meč bolesti proniknul* (Luk. II. 35.); pohlédněme na sv. apoštoly, na jiné mučovníky a svaté, kteří po všechny časy co jasné hvězdy v Církvi se stkvěli, mnohé obtíže a přetěžké muky snášeli, ježto však, láskou ku Kristu roznění a Jeho zásluhami s Bohem dokonale smíření, za hříchy své trpěti nemusili a předce vytrpěli. Tyto zásluhy jejich nemohou přijíti na zmar, nýbrž v Církvi svaté žijí, ony zůstávají před obličejem Páně a mohou i jiným prospěti na základě onoho úzkého spojení mezi věřícími, kteříž „jedno tělo tvoří, jehožto hlava jest Kristus Ježíš a sebe vespolek co živí údové podporují.“ (1. Kor. XII. 12.) — V tomž smyslu píše sv. apoštol Pavel, napomínaje Korintských k udělování almužny chudým Jerusalemským: „V nynějším čase pomozte vaše hojnost (na statky zemské) jejich chudobě, aby i jejich hojnost (na statky duchovní) chudobě vaší (duchovní) byla ku pomoci, aby byla svornost;“ (2. Kor. VIII. 14.) a ke Kolossenským I. 24: „Kterýž se nyní raduji z utrpení pro vás, a doplňuji to, čehož se nedostává z utrpení Kristových, na těle svém, za jeho tělo, jenž jest Církev“ (t. j. Kristus přijímá utrpení každého věrného křesťana za své k dobrému celé Církve). Z toho již patrné, že mohou dobré skutky věřících aneb jejich utrpení jiným věřícím prospěti, a tudy i za ně se obětovati.

Jako Pán Ježíš dal Církvi své moc, ve svátosti svatého pokání hříchy a tresty věčné odpouštěti, udělil jí spolu i *plnomocenství, odpouštěti tresty časné pod ji-*

stými výminkami. Neboť výslovně pravil k Petrovi: „Tobě dám klíče království nebeského: a což bys koli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi: a což bys koli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. XVI. 19.), i ostatním apoštolům (Mat. XVIII. 18.), jakoby řekl: cokoliv odpustíte, bude odpuštěno, bude i na nebi potvrzeno. Tím beze všeho obmezení Církvi sv. udělil moc, rozvazovati vše, co samo v sobě nerozlučitelné není, a tudíž i také časné tresty odpouštět. A v skutku již sv. Pavel užil též Bohem mu udělené moci v městě Korintě k potrestání muže, který se byl proti šestému přikázání těžce prohřešil. Vyvrhl jej totiž z Církve Kristovy, vyobcoval jej ze společenstva svatých, „aby vydán byl satanu k zahubení těla, duch ale aby spasen byl v den Pána našeho Ježíše Krista.“ To učinil ale sv. Pavel proto, aby chlipný nešlechtník do sebe šel, svých hříchů aby želel a pravé pokání činil. To se i stalo. Nešťastný, z Církve vyobcovaný krveprznitel činil po celý rok tuhé pokání tak, že se bylo obávati, aby sobě nezoufal, neb života při tom nepozbyl. Vidouce křesťané Korintští jeho velikou litost a upřímné pokání, měli s ním útrpnost a přimlouvali se za něj u sv. Pavla. On pak s radostí přijal prosbu jejich a psal Korintským, aby mu odpustili, jej v pokání jeho těšili a zase do společenstva svého přijali; neb i on odpouští jemu ostatní trest v „osobě Ježíše Krista,“ t. j. osobu Kristovu představuje čili moci od něho mu danou. Tak též svědčí sv. Cyprian, že padlýmu do modloslužebnosti a jiným hříšníkům ustanovený trest buď zcela aneb z části býval odpuštěn, a sice tak, že odpuštění toto nejen před Církví, ale i před Bohem platné bylo. — To samé potvrzuje sněm Tridentský, když praví: „Jelikož moc odpustkův udíleti od Krista Pána Církvi dána jest, a ona této sobě Bohem udělené moci od nejdávnějších časův také užívala: učí a přikazuje svatosvatý sněm tento, aby obyčej odpustkův lidu křesťanskému nejvýš spasný a vážností svatých církevních shromáždění stvrzený v Církvi byl zachováván. Spolu vylučuje kletbou těch, kdož buď praví, že by odpustky byly neprospěšny, aneb moc, jich udíleti, Církvi upírají.“ (Sess. 25. Decr. de Indulg.)

Z téhož církevního uzavření též vysvítá, že *plnomocných odpustků* může jedině *papež* udíleti plnomocí svou; *biskupové* pak mohou v den *posvěcení chrámu* udíleti odpustky *jednoho roku*, a v den *výroční posvěcení chrámu* odpustky *čtyřiceti dní*.

Nejen za našich dnů, ale i v starších

dobách byli mnozí toho mínění, že nás odpustky ne trestů, které Bůh ukládá, nýbrž pouze oněch *časných pokut* zbavují, které *Církev skrze kněze ukládá* hříšníkovu pokání činícímu, aneb které *církevní kánony předpisují*. Avšak tomu není tak. Nebo Kristus pravil zřejmě k Petrovi a k ostatním apoštolům: „Cožkoli rozvážete na zemi, budeť rozvázáno i na nebi“; moc rozvazovací vztahuje se ale nejen na tresty, které Církev sv. ukládá, nýbrž i na tresty, kteréž Bůh ukládá. K prominutí trestů pouze církevních zvláštní jakési moci Bohem jim udělené apoštolové ani nepotřebovali. Bude platiti *v nebi*, cobykoli rozvázali na zemi. Kdyby tomu tak nebylo, mohli bychom se tázati: k čemu odpustky, když u Boha neplatí a tresty jenom odkládají, nikoliv ale od nich neosvobozují? Člověk důvěroval na světě v moc rozvazovací Církve svaté, stal se účastným odpustků, jež ona udělovala, a tyto tresty, které Církev sv. mu odpustila, čekalyby naň přede v očistci? Jaká by to byla milost? A proto jsou odpustky prominutí časných trestů, kteréž po sv. pokání ještě zůstávají, a to nejen před *soudem Církve*, nýbrž i před *soudem Božím*.

V tom se zajisté ukazuje nejjasněji *milosrdenství Boží*, že napomáhá nám Bůh svou milostí, když slabost naše postačiti nemůže. On udělil Církvi své moc odpustkův, jimiž bývá nahraženo, co našemu pokání se nedostává. Neboť nikdo nebude tvrditi, že ony lehké a málo obtížné pokuty, kteréž nám zpovědník ukládá, zadost učiniti mohou za těžké hříchy naše k smíření Božské spravedlnosti. Veliká tedy *úctěha* vyplývá z odpustků zvláště pro onen život. Mimo to odpustky prospívají k probuzení *pravé kajcnosti*. Neudělujíc se všechněm napořád, nýbrž jenom právě kajícím, kteří hotovi jsou, spravedlnosti Božské za spáchané hříchy pokud možná zadost učiniti, a upřímně litující, kteří se snaží, pravou a skroušenou litostí nedostatek zadostučinění vynahraditi. Neosvobozují tedy člověka zcela od skutků, jako jsou posty, almužny, modlitby, ani nečiní takové skutky dobré nepotřebnými, nýbrž doplňují jenom to, co slabý člověk svými silami vykonati nemůže.

Chce-li člověk odpustků dosáhnouti, zapotřebí jest, aby byl náležitě připraven; musí tedy:

1. *býti v stavu milosti Boží*; neboť neodpouští se trest časný, dokud nebyl zrušen hřích a trest věčný, což se jedině stává milostí Boží, která nás ospravedlňuje, před tváří Boží obmývá a činí ze synů temnosti dědice království nebeského. A věru, komu by mohla odpuštěna býti vina ve

jmenu Božím, když ještě od Boha jest odvrácen a jeho nepřítelem a protivníkem?

2. *Všecky předepsané výminky odpustků musí vyplniti*, a sice tak, jak jsou předepsány, s duchem zbožným a kajícím; nebo jenom těm bývají odpustky udělovány, kteří vše po úmyslu a dle předpisu toho, jenž je uděluje, vyplňují! —

Člověk se loučí s tímto světem v stavu milosti Boží. Než kdo z umírajících jest takový, jakýž po vůli Boží býti má. Lpíť na něm ještě mnohé časné tresty, za něž na tomto světě dosti neučinil. Božská spravedlnost ale žádá úplné za dost učinění: „poslední halěr má zaplacen býti.“ (Mat. V. 26.) Místo pak, na němž člověk po smrti časné tresty vytrpěti musí, když se na světě nedokál, jest očištěc. Tam není více řeči o prospěchu v dobrém, o zásluhách, které by si mohl nashromáždit, nýbrž jediné o smazání viny, kteréž na zemi se byl dočinil, o utrpení. Strom již poražen jest a nemůže se sám na jiné místo položit, leč by přišla pomoc, kteráž položí jej v místo jiné. Stav duši v očišti jest tedy stav nadějného čekání na osvobození, na spomožení. I tyto duše v očišti náležejí k jedné veliké a mocné sv. Církvi, i ony jsou údové těla, jehožto hlava jest Kristus Ježíš. Církev svatá jest onen divotvorný strom, jenž byl na Golgothě vsazen, krvi Kristovou zalit, jenž kořeny své i hluboko pod zemi hnal, svými ratoletními věškerou zemi zastínil a své lesknoucí se květy nad hvězdami upevnil. Ona objímá nejen svaté v nebi a věřící na zemi, ale i duše zemřelých v očišti. Že ale zemřelí v očišti nemohou za sebe ničehož učiniti, žádných dobrých skutků vykonati, ničím více Bohu sloužiti: žádá láska bratrská od nás, abychom my je zastupovali, abychom my povinnosti jejich převzali a za ně Bohu obětovali. Jak nám to ale možná? Zastoupení jednoho úda druhým jest v Církvi sv. nejen dovoleno, ale i příkladem Kristovým stvrzeno, jenž sám svobodně na se vzal hříchy a tresty naše a za ně Otcí nebeskému zadost učinil. Církev sv. jest tělo Kristovo, Kristus její hlava, my její údové: avšak nejen my, co zde na zemi žijeme, ale i svatí v nebi a zemřelí v očišti. A jakožto údové jednoho těla můžeme i my jeden druhému pomáhati přímluvami a kajícími skutky. Láska pak, která všechny údy jedné katolické Církve k sobě víže, nevztahuje se pouze na živé. Ona nepřestává ani tehdy, když nás byli opustili a v milosti Boží od nás se odloučili. Láska pravá zalétá i na onen svět, i k oněm opuštěným dušičkám v očišti, jimžto usouzeno jest, tresty časné trpěti. My sice neslyšíme

úpění, nevidíme slzi jejich: ale ony žijí dosaváde v paměti naší. I máme tedy za ně u Boha orodovati a jim pomáhati, jak nám to jen možno. Pomoc ale, kterou jim přinéstí můžeme, záleží také v tom, když za ně odpustky, jež Církev sv. uděluje, obětujeme, t. j. naším přispěním je *buď zcela*, aneb *aspoň částečně zbavujem jejich časných trestů*.

Způsob ale a účinek odpustků za duše v očišti jest jiný, než při odpustcích pro žijící věřící. U živých věřících účinkují odpustky *způsobem rozřešení od časných trestů* (tak jako rozřešení ve sv. zpyvědi od hříchů a trestů věčných), za zemřelé ale jen *způsobem přímluvy*. Příčina, proč odpustky na zemřelých takovým způsobem účinkují, jest ta, že udílení odpustků především jest skutek *právomocnosti soudní*, papež ale nad zemřelými žádného práva soudního nemá. Trpící v očišti jsou sice ve spojení s bojující Církví na zemi, ale jejich poměr k papeži se stal zcela jiným. Co údové Církve mají ovšem právo na obecné statky Církve, jako žijící, a jsou tudíž také odpustků schopni. A jelikož papež je v Církvi správcem toho pokladu milosti, mohou také skrze něj těchto milostí účastnými se státi; že ale smrtí od církevní moci soudní odloučení a soudní moci Boží podrobeni jsou, nemůže jim papež svou mocí podílů jakéhosi z tohoto pokladu milostí uděliti čili přisouditi, jak se to u žijících stává, za něž, jakožto nejvyšší správce, z nashromážděných pokladů, co oni nemohou, nahrazuje, a je tímto způsobem od dalších povinností rozřešuje: nýbrž on může jediné něco z obecného toho pokladu vydati s tím zřejmým určením, aby to i zemřelým prospělo. Ale skutečné rozřešení čili osvobození od trestů časných musí v pádu tomto Bohu zanechat, a jemu zbývá pouze přímluva. Jakmile tedy některý věřící předepsané výminky odpustků vyplní čili a je za zemřelé obětuje, vstupuje takorka papež před Boha, podává mu část pokladu církevního, záležejícího ze zásluh Kristových a svatých jeho, co dostiučinění za zemřelé s tou prosbou, aby je přijal za ubohé duše v očišti a jim pokuty jejich časné ráčil milostivě prominouti.

Nicméně *veliký jest rozdíl mezi odpustky a mezi pouhou prosbou jednotlivého věřícího za zemřelé.* Jednotlivec může vždy jen něco málo obětovati a prosba jeho není tak účinná: ale správce pokladu církevního, náměstek Krista Ježíše zde na zemi, může dosti obětovati, a obět tuto nejen svou vlastní, ale modlitbou celé Církve provázeti, poněvadž celou Církev svatou zastupuje.

Aby pak odpustky zemřelým skutečně prospěly, zapotřebí:

1. Aby při udělování odpustků *zřejmě* vyřčeno bylo, že se mohou také *za zemřelé* obětovati: neboť odpustky neprospívají ani více ani méně, než pro koho a pokud mu jsou určeny.

2. Aby žijící věřící *všecky předepsané skutky* patřičně vyplnili s tím úmyslem, že chtějí dosít odpustků *pro zemřelé*. Nebo jenom tak mohou jim skutky tyto býti připočteny.

Vidouce, že jsme všickni hříšníci, že pokušením těla a světa lákání velmi často klesáme a Pánu Bohu mnoho — přemnoho jsme dlužni, za šťastné se musíme pokládati, že milosrdný Otec nebeský skrze Církev svou slabosti naší ku pomoci přichází, uděliv jí moc udělovati odpustky, kteréž nás těžkého jha zadostučinění tak dalece zbavují, pokud je nemůžeme sami vykonati. Nezapomínejme nikdy, jak velice slouží k vzdělání ducha, k potěše kajících a k touze po všech ctnostech! Nebyla-li by to zaslíbenost a trestu hodná nedbalost, kdybychom se k těmto pokladům milostí v Církvi sv. složeným neutíkali? A jsouce přesvědčení, že ubohé duše v žaláři očistcovém postavené čekají na nás, aby jim spomoženo bylo skrze nás: jak hrozná by to byla tvrdost srdce, kdybychom na ně zapomínali! Dobrotivý Bůh dal prostředky do rukou našich k spomožení zemřelým: pročež hojně vstupuj z čistého srdce modlitba naše vzhůru k orodování za zemřelé a k dosažení odpustků za ně, a oni, dobřími skutky našimi vykoupení z muk očistcových, zajisté ve slávě nebeské u Boha i za nás budou se přimlouvati. A tak dojdeme zaslíbení Páně: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!“

A. K.

Narození Páně.

Pastýřové stádo pasou

S podřízenou sobě chasou.

Jaké nebem vládnou mocí?

Zda to slunce o půlnoci?

Rozlévá se jasná záře,

Z andělské se proudí tváře.

Plynou ústa andělova

Pastýřové slyší slova:

„Radujte se, pastýřové,

Království se blíží nově!

Do Betléma rychle jděte,

Poupátko tam s nebes květe.

Uvřete Spasitele,

Klaňte se mu z duše celé.“

Pastýřové pospíchali,

Dítka Boží uvítali.

Frant. Doucha.

Řeč Innocencia III.

Jeden z nejvýtečnějších papežův na stolici Petrově, Innocenc III. (1198), jehož slavné působení a ctnosti životopis, Bedřichem Hurterem vydaný, výborně líčí, oznámil světu slavnou řečí na den své korunovace, v jakém smyslu a jakým způsobem náměstek Kristův na zemi úřad nejvyššího pastýře národův vykonávati může a má. Apoštolskou úlohu papežství odvozuje Innocenc ze slov Páně: „Ten jest služebník věrný a opatrný, kteréhož ustanovil Pán jeho nad čeledí svou, aby jim dával pokrm v pravý čas.“ (Mat. XXIV. 45.)

V tom spočívá, di veliký papež, po slovech Toho, jenž apoštolský úřad pastýřský založil, *účel* a *důstojnost* úřadu toho. Slovo věčné samo naznačuje, jakých vlastností do sebe míti má, kdož nad „čeledí“ ustanoven jest, a jak by úřad svůj vykonávati měl; má býti totiž *věrný* a *opatrný*, aby mohl dávati pokrm v *pravý čas*; věrný proto, aby jej dával; opatrný, aby jej dával v pravý čas; a konečně Pán sám ustanovuje *služebníka* nad čeledí svou. — Každé ze slov těchto má do sebe vážný a hluboký smysl. Nemůže býti *každý* náměstkem Kristovým, nýbrž toliko ten, k němuž řečeno jest: „Ty jsi *Petr* (t. j. skála) a na té skále vzdělám Církev svou, a brány pekelné nepřemohou ji.“ Z plnosti moci své dal Pán přednost Stolici Petrově, a nižší dny neopovažuj se pořádku tomu protiviti. Když rozbouřené vlny mořské na skálu a lodičku Církve dorážejí a Pán spáti se zdá, probudí se On, rozkáže bouři a vlnám, i stane se utišení veliké. Všickni pak vůkol s podivením táží se: „Kdo jest tento, že ho větrové i moře poslouchají?“

Patrnó jest, že sv. Stoliče strastmi se neumoří, nýbrž zachovávána Prozřetelností Boží raduje se, řkouc s prorokem: „Z tísňe mne vyvodíš, Pane!“ — „Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.“ Ano, je-li Bůh s námi, kdo proti nám? Hospodin jest důvěra má: co mi může kdo učiniti! Již ale já jsem onen služebník, jež ustanovil Pán nad čeledí svou; On račiž milostivě přispěti, abych byl věrný a opatrný a dávati mohl všem pokrm v pravý čas. — Ano, *služebník* jsem, služebník služebníků! Služebník, a nikoli Pán sám. Protož žádám sobě sloužiti po příkladu slavného předchůdce mého (sv. Petra), jenž dí, že představení Církve nemají se dělati pány Církve, kteráž jest dědictví Boží, nýbrž že mají býti příkladem stádu, jakož i po příkladu sv. Pavla, jenž dí: „Služebníci Kristovi, jsou (jako méně moudrý dí) více já.“

Veliká to čest, ustanovenu býti nad čeledí Páně! Ale — jak těžké to brímě! Jsem veškeré čeledi služebník, moudrých i nemoudrých dlužník. Sotva-li dovedou mnozí slušně sloužiti jednomu, jak bude jeden s to, by sloužil všem? „Kdo se trápí, abych já s ním se netrápil? Kdo trpí pohoršení, abych já se nepálil? Nad to, co mimo mne jest, každodenní starosti, bdění nade všemi církvemi: ó jakou tíseň, jakou bolest, jaké soužení a obtíže musím snášeti! Nechci však výše ceniti, co na se беру, abych snad nebyl neschopen toho, co na mne vloženo. Jeden den vypravuje druhému, jaké obtíže snášim; jedna noc oznamuje druhé starosti mé! Síla má není síla necitelného kamene, tělo mé není ze železa. — Necht však jsem křehký a pln nedostatečnosti, ten Bůh, jenž uděluje hojně všem milosti své, dá i mně sílu a vytrvání.

Mám býti věrný a opatrný. Trojí věc žádá Bůh ode mne: *věrnost srdce, opatrnost jednání a pokrm úst.*

1. Srdcem věří se, aby byl člověk spravedlivý jako Abraham, jemuž víra byla počtena za spravedlnost. Kdybych nebyl sám silen u víře, kterak bych mohl posilovati u víře jiných? A to právě jest hlavní povinnost mou; proto pravil Pán před umučením svým Petrovi: „Já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých.“ I mám víru, nezvratnou, apoštolskou víru. Pln jsem důvěry, že víra má spasena mne učiní, podle zaslíbení toho, jenž řekl: „Víra tvá tě uzdravila. Jdi, a nehrěš více.“ Víra však beze skutkův mrtvá jest; živá pak, když láskou činná jest, neboť spravedlivý z víry žije.

2. Víra ale neprospěje bez *věrnosti*, věrnost nic bez *opatrnosti*. Mám tedy býti věrný i opatrný. Ó jak velice zapotřebí opatrnosti, aby plnění povinností mých moudré bylo! Rozum papeže musí mnoho rozeznávati: pravé od nepravého, dobré od zlého — ono, aby nezloudil u víře; toto, aby nepochybil v skutech. Blaho lidu i jeho vlastní vymáhá na papeži, aby moudře si počínal v rozeznávání, aby snad, jako když slepý slepého vede, nepadli oba do jámy. — Ó jak veliká musí býti opatrnost papežova, kteráž má výroky moudrosti dávat, zamotané otázky rozlušťovati, tajné pochybnosti odstraňovati, všecky záležitosti církevní řídit, všecky výroky spravedlnosti vykonávati, Písmo sv. vykládati, lidu kázati, rušitele pokoje kárat, slabé posilovati, kacíře vyvracet, katolické křesťany zpravovati! Kdo jest k tomu způsobilý? „Kde jest ten věrný a opatrný služebník, abych jej ustanovil nad čeledí svou?“ —

3. Já jsem ustanoven *nad čeledí*! Kěz bych jako svým povýšním, též zásluhami vynikati mohl! To však jest slávu všemocného Pána, vykonávajícího služebníkem malým vůli svou, že dílo jeho nemůže se přičítati moci lidské, nýbrž Božské! Kdo jsem já aneb co jest dům otce mého, že ustanoven jsem nad krále, a že sedím na Stolici nejvznešenější? Neboť o mně platí, co apoštolovi řečeno bylo: „Tobě dám klíče království nebeského, co koli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a co koliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno na nebi.“ — rovněž co Pán všem apoštolům řekl: „Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadržány jsou.“ Petr může tedy vázati jiné, sám však nemůže od jiného vázán býti. Ty jsi Petr, t. j. skála, hlava; rovněž jako hlava jest střed všech smyslů, každý ostatní oud jen dilem: takť i ostatní jsou povolání k účastenství starosti, Petr jediný ale povýšen jest k plnosti moci. Z toho vidíte, kdo jest služebník ten, ježž Pán ustanovil nad čeledí: nižádný jiný, leč náměstek Kristův, nástupce Petřův. On stojí uprostřed mezi Bohem a lidmi, menší než Pán, jsa jeho služebník; nad lidmi, soudě všechny a nejsa od nikoho souzen, jakož dí apoštol: „Bůh jest, jenž mne soudí.“

Ten však, ježž plnost důstojnosti povýšila, snižuje se sám službou služebníka, aby pokora byla povýšena. Čím výše stojiš, tím hloub se ponížuj pode všechny; oni tě volili za knížete, nebud hrdý, nýbrž jako jedním z jejich středu. — Papež musí účty klásti Bohu nejen za sebe, nýbrž i za všechny ochráně jeho svěřeně. Neboť Pán nečiní nižádného rozdílu mezi čeledí, ba ani v množném počtu nemluví o služebnících, nýbrž v jednotném o čeledi, jako by jedna byla, poněvadž býti má jeden pastýř a jedno stádo. Nesešivané bylo a nerozdělené zůstalo roucho Páně; na jedné lodi byli všickni, kolik jich bylo, jedním zachováni; ti pak, co vně byli, zahynuli vesměs potopou. „On jest ustanoven nad čeledí, aby jí dával pokrm v pravý čas.“

4. V třech rozličných dobách ustanovil Kristus Pán přednost sv. Petra: nejprvé před svým umučením, slovy: „Ty jsi Petr a t. d.“ — pak při svém umučení, slovy: „Šimone, Šimone, aj satan žádal si vás, aby vás tribil jako pšenici (na řešetě, t. j., aby vás směl pokoušeti, byste propadli). Ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá, a ty někdy obrátě se, potvrzuj bratří svých.“ — a konečně po svém umučení a vzkříšení trojím slavným opětováním: „Pasiž ovce mé!“ Prvním výrokem svým naznačil Kristus *vznešenost a důstoj-*

nost papeže, druhým jeho stálost u víře, a třetím úřad pastýřský náměstka Kristova, t. j., ustanovil jej za věrného a opatrného pastýře veškeré čeledi (veškerého lidu křesťanského), aby je pásł, podáváje jim pokrmu v pravý čas. —

5. *Pokrm jest trojí*, jakž jej sám Kristus Pán dával: *příklad, slovo a Svátost nejsvětější*, — dalt nám příklad svého vlastního života, slovo víry a svátost Těla svého. O příkladu dí Pán sám: „To jest můj pokrm, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal.“ O učení víry stojí psáno: „On jej krmil chlebem života a rozumu a napájel vodou spasitelné moudrosti.“ O svátosti přijímání pak: „Tělo mé právě jest pokrm, a krev má právě jest nápoj.“ — Dávati mám tedy čeledi pokrm příkladu, aby světlo mé svítilo před lidmi, a oni aby viděli skutky mé dobré a velebili Otce mého, jenž v nebesích jest. — Vše ledví budtež dopásána a noste lampy hořící v rukou svých.

Když pomazaný kněz hřeší, uvádí lid v pokušení hříchu; každá skvrna duše stává se tím větším pokušením, čím větší jest ten, kdo ji na sobě nese. —

Mám též dávati *pokrm slova*, aby hrivna mně svěřená nesla užitek. Nejsem poslán k tomu, abych křtil, nýbrž abych kázal jako apoštol. Nemát se proti mně ozývati výčitka: „Dítky volaly o chléb, a nebylo žádného, kdo by jim lámal.“

Mám poskytovat *chléb Svátosti nejsvětější*, aby čeleď jím nabyla života, smrti pak ušla, dle slov Páně: „Já jsem chléb života, který s nebe sstoupil, kdo jí z něho, živ bude na věky.“

6. Mám konečně tento trojí pokrm dávati v *pravý čas*. Především příklad proto, aby se neřeklo: „Vyvrz prvé břevno z oka svého, a tehdy prohlédneš, aby vyňal mrvu z oka bratra tvého“; — aby se neřeklo: „Co to kážeš: Nepokradeš, a kradeš sám, — Nesemilníš, a smilníš sám.“ Pohrdá se slovem toho, jehož život k ourazu jest. „Všem všechno učiněn jsem, dí apoštol, abych všechny získal.“ I já se chci radovati s radujícími a plakati s plačícími — mezi dokonalými budu mluvit moudrost, mezi vámi však budu za to mítí, že nevím leč Ježíše Krista ukřižovaného. . . .

Od vás pak, milí bratři a synové, očekávám tu milost, abyste čistých rukou bez svárů a třenic pozdvihovali ku Pánu a s důvěrným srdcem jej prosili, aby mi popřal milosti své, abych těžkému na slabá ramena má vloženému úřadu apoštolského služebníka důstojně dostál ke cti a chvále jeho nejsvětějšího jména, k spáse duše mé, k blahu celé všeobecné Církve sv. a k užitku veškerého křesťanstva. Z Andlawy J. H.

Česká národnost a evangelická Církev.

(Dokončení.)

Ukázavše, jak těžkou vinu mají na svědomí, kdož připravili osudnou katastrofu na Bílé hoře, bezděky tu žalujeme hlavně na protestantské panstvo české. Protestantští páni čeští to byli, kteří uchvácení hr. Mat. Thurnem, pozdvihli se proti rádnému králi svému, a na královský trůn český usadili mladého pána, ovšem více způsobilého dvořiti panin a hověti pánin, než vládnouti po královsku. Protestantští páni čeští to byli, kteří spolehajíce se na spojení a najatá vojska, cizím rukoum — z většího dílu najatým a draze placeným vůdcům německým: Mannsfeldovi, Anhaltovi, Hohenloheovi — svěřili osud své vlasti. Nuže, chlub se, může-li se kdo honositi takými pány, takými časy: my, vyjímajíce jednoho druhého z dotčených pánův, nařikáme na ně. — Ubozí ovšem draze zaplatili poblouzení svá: někteří ztrátou hrdel, mnozí ztrátou vši své moci, svých hradův a dědin, přemnozí pak ztrátou své vlasti. Nebyli bychom zajisté Čechové, nebyli bychom křesťané, kdyby nám srdce neplakala při smutných upomínkách na tisíce nešťastných předkův našich, rozptýlených u vyhnanství, aneb kdyby se v nás neozývala bolest při hrozné vzpomínce na den 21. Června r. 1621, hdyž na staroměstském náměstí kat sražel 24 hlav předním původcům a účastníkům přemoženého povstání. A co teprva, pohlédneme-li na ztráty, jež utrpěla ubohá vlast?!

Odbojem českých pánův protestantských počala třicetiletá válka. Kdo ví, jak to vypadalo v Čechách před početím řečené války a jak na konci: zhrozí se s námi. — Ferdinand II. zvítěziv nad povstálými pány, užil práva, jež byli dávno před ním na sněmu Augsburském každému knížeti a panovníku utvrdili hlavně protestantští stavové v říši. Císař poháněn radami svými, ustanovil se na tom, že ni v Čechách ni na Moravě nebude trpěti jiného náboženství, leč jedině katolického. — Ti, kdož se nechtěli státi katolíky, — a *takých* nebylo na mále — musili se stěhovati ven z vlasti. Takovou měrou prozřídla města v zemi české, umenšil se počet obyvatelův: třicet tisícův rodin měšťanských a tolikéž panstva se služebnictvem vystěhovali se z vlasti na vyhnanství! — A byli to z většího dílu ochudlí ubožáci, poněvadž prvé již na statech svých byli pokutováni za příčinou účastenství svého v odboji proti králi svému Matišovi a Ferdinandovi. — Byly to velké, hluboké rány! Větší však a hlubší zasazeny jsou během další ne-

šťastné té války. Země česká, v které se osudná vojna počala odbojem, utrpěla více, než kterákoli jiná krajina. Na tisíce dvorův, dědin, zámkův a městeček lehlo popelem; pole i luhy po širé vlasti spustly. Z počátku drancovaly pluky Mansfeldovy. Později zástupy vojsk saských a švédských probíhaly krajiny české, berouce a hubíce, kde co bylo. Avšak i vojska císařská, zástupy Waldšteiny nehrubě šetrily českého sedláka. Co divu, že nastala drahoty, za drahotou že přikvapil mor na záhubu veškeré země? Rolník za onoho času nemohl osívat roli, a nejednou když osil, neskližel, naklíženého neužil, poněvadž přišel Švéd, a vydrancová, kde co bylo, ubohému sedláku nad hlavou zapálil statek, před očima zapálil stodolu! Těmito strastmi spustla česká země, pořídla v Čechách i na Moravě lidnatost ještě více, než přísnými mandaty Ferdinandovými. Ale kdo byl původem této války? — Čestí stavové protestantští! — Či vojska přispěla nejvíce k spustošení země české? — Vojska saská, švédská — slovem, vojska knížat a panovníkův protestantských! — Nuže, tedy kdo může, chlub se blahem a slávou, ku které nám pomohly bludy protestantské a stoupenci jejich! —

A to vše: utracení předních pánův českých, rozptýlení asi půl millionu lidu po všech končinách světa, zpusťování země, pořidlost a ochudlost obyvatelstva není srovnatelnou pohromou, jež přišla na zemi českou hlavně přičiněním a závinou pánův protestantských. — K vyčteným strastem přidružila se i ta, že Čech ustrašený a ochudlý, opuštěný a soužený přestával cítiti se Čechem. — Jazyk český počal se tratiti v zemi české; práva její a sláva dávných věkův přicházely v zapomnutí; pozůstalé panstvo domácí, obklíčené cizozemci usedlými v zemi, poněkud příliš dvorilo jim a oblibuje si řeč panující na dvoře císařově ve Vídni, počalo pohrdati jazykem otcův. A tak národ i při právech některých, jež mu zůstavil Ferdinand, více mrtvému se podobal nežli živému. — Po dvoustoletém jiti a bouření ochably síly českého kmene tak, že se zdálo, jako by již na celo byly ztráveny, a Čechům nezbyvalo, leč strojiti se na konečnou smrt. Ach, byla to skutečně strašlivá doba v dějinách české země. Ale nebyl-li věk XVII. synem věkův předešlých? Nebyla-li mládež, nestatečnost a chatrné ono vlastenectví, choutky a snahy sobecké, posléze pak odboj, ve jménu svobody k provozování násilí podniknutý — ukončený jedinou bitvou a hrozným úpadem veškeré země, zdaž nebyly plodem, *ovocem*, jež vyrostly a do-

zrály na *stromě*, zalévaném bludy sborův a sekt, během XV. a XVI. věku vládnoucích v Čechách?

Vím, že se s druhé strany tvrdí na *opak*. Znáám předobře, komu se vlastně přičítá všechno to zlé, jež po bitvě Bělohorské přišlo na zemi českou. Původem všelikých strastí těch (také jest domněni) byl prý Ferdinand II.; byli Jezuíté, byl papež, byli katolíci. Námítka ta činívá se zhusta, a bylot by to na škodu věci dobré, kdybychom ji úmyslně pominuli mlčením. —

Vy tedy naříkáte na katolíky; vy nám kladete za hřích a na svědomí uvalujete vše zlé, jež bitvou Bělohorskou přišlo na ubohou naši vlast. — Ale jmenujte nám ty *katolíky*, kteří protestantským pánům českým radili k odboji, jenž radili, aby za vůdce najatého lidu válečného povolali cizozemce, za krále zvolili sobě nestatečného knížete oddaného učení Kalvinovu? Kterí z katolických pánův českých radili odbojným stavům českým, aby vlasti své v nebezpečnosti, jež byli vyvolali sami, nebránili ze vši síly své? — Na dvoře Ferdinanda II. byli ovšem pánové, kteří radili císaři, aby užil prostředkův přísných proti Čechům a zlomil moc národa bouřlivého. Pánové ti byli katolíci a, ovšem pak byl také jeden druhý Jezuíta mezi nimi. Ale jakým právem možná něco přičítati *všem* katolíkům vůbec, čehož se dopustilo nanejvýš jenom *několik*? Co se však dotýče papeže, ten vida, kterak se Čechové spojili se všemi sousedy k rozšíření víry své evangelické: Ferdinandovi II. pomáhal ovšem i penězi ve válce proti odbojným stavům českým, avšak nikoli na záhubu českému národu. Aneb ukažte nám jenom jediný list, jediné slovo, kterýmby byl papež

Ferdinanda II. povzbuzoval k potření, zahlázení českého národa? — Jsme tím jisti, že cosi podobného nenajdete v nižádné listárně, v nižádné sbírce listův neb rozkazův papežských.

A co máme říci o *Jezuitech*? Jezuity prohlašovali za úhlavní nepřátele své a s jizlivou nenávistí pronásledovali je protestantští stavové čestí a moravští. — A kdo neví, jak nám je malovali a malují za našeho věku? Jezuíté, provázení dragouny jezdili od místa k místu a donucovali český lid aby se odřekl protestantství a přiznal se k Církvi katolické. Jezuíté kázice hrozili posluchačům smrti, soudem Božím a peklem; Jezuíté vábili prostý lid leskem a úpravou při službách Božích, slavnými průvody a pobožnostmi; Jezuíté zošklivovali českému lidu Husa i Žižku, nedovoľovali mu libovati si ve slávě časů husitských; Jezuíté brali Čechům a pálili

české knihy; Jezuité srdce panstva odcizovali národu atd.: toť řada žalob, kterými se doráží na mocné ono tovaryšstvo čili řád, jenž po bitvě Bělohorské vrátil se do Čech a nad jiné snažněji pracoval o „kontrareformaci.“ —

Ale kam se pouštím, vyčítaje, co se přičítá Jezuitům, jejich Lamormainům a Koniášům, na důkaz, že usilovali o zahlázení národu českého? — Jsem toho daleký popírati, což se Jezuitům vyčítá. My sami, majíce na zřeteli spis, kterým kardinál Harach na dotčené tovaryšstvo žaloval u papeže, mohli bychom lecos doložiti; mohli bychom s Procházkou naříkati na nedostatky jejich vyučování ve školách, na planá díla v literatuře, na spory jejich s duchovenstvem a s učenci atd.; mohli bychom i to říci, že sobě hleděli více přízně u panstva než řeči lidu; avšak s těžkem bylo by komu koli dokázati, že Jezuité sami dle jistého plánu pracovali o zničení a vykořenění řeči a národnosti české. Pokud se známe v historii tohoto řádu, zdá se nám, že jim záleželo přede vším na tom, aby Čechové *nebyli protestanty*, nýbrž stali se katolíky; *vše jiné* bylo jim věci vedlejší. Ohledem na řeč a národnost panovala u nich netečnost, ačkoli jinak i mezi Jezuity *onoho věku* nalezáme *vlastence*, jenž válčili o zachování národnosti, pracovali o zvelebení řeči české. Aneb snad nebyl slovutný Bohuslav Balbin opravdu výtečným svého národu milovníkem? A Balbin, neunavený tento horlitel o slávu českého jména, byl věrným Jezuitou. Nebylť vsickni Jezuité Balbiny, ale tím méně Koniáši. Ostatně jest ještě otázka, kdo více pokladův literatury české zmařil, zdaž Jezuité aneb Husité! —

A co máme říci o Ferdinandovi II.? Není-liž tento Ferdinand původem našeho úpadu? — Že se naň nařiká, to víme; že za panování jeho země česká chudla, hynula, pustla způsobem neslýchaným, jest na bíledni. Ferdinand II. zdědil po předku svém válku, které sám neukončil. Pomocí Bavorův a Sasíkův svítěživ v Čechách, hleděl pak i v německé říši věci uvéstí do pořádku po svém smyslu. V Čechách se mu dařilo. Odbojní stavové potrestáni jsou na hrdlech a statech; protestanti, nejprve kazatelé a učitelé, a později (1826) vsickni napořád musili se vystěhovati z Čech. Po věstnům konfiskací připadlo císaři statkův a všelikého zboží za 24 milionův dolarův, vystěhováním pak ubylo v Čechách lidu ale též dle zdání císařova lidí veždy hotových k odboji proti katolickému panovníku svému. Prostředky, kterých tu Ferdinand užil, byly ovšem krvavé, tvrdé,

hrozné; nevinní trpěli s vinnými, veškeren národ utrpěl za provinění panstva. Cítil to Ferdinand II. a proto také po delší čas váhal i zdráhal se užiti přísnosti, jakovéž v té míře, co v Čechách, neužil nikdy a nikde. Ano, zdá se, že by osudný den 21. Června 1621 nebyl takým dnem krvavým, kdyby byl Ferdinand II. jednal více po hlasu srdce svého a méně vedle slov rozlícených rádcův svých.

Avšak buď si, že by konfiskace, vyhnanství, popravy po bitvě Bělohorské byly se děly jediné po vůli císařové: kdo mnedle dal Ferdinandu II. do rukou meč? — Kdo jej donutil prázdné pokladnice naplňovati a dlužníky vypláceti penězi za statky pobrané českému panstvu? Bylť to pání, kteřížto se byli pozdvihli proti Ferdinandovi, svrhli jej s trůnu, a korunu sv. Václava, kterou byl prvé již korunován Ferdinand, odevzdali Fridrichovi Falckému. Nikdo nemni, že bychom směli neb chtěli hájiti popravy a pokut, kterými na hrdlech pokutování jsou ubozí předci naši: — po našem hlubokém křesťanském přesvědčení pokuta smrti měla by již dávno vymizeti z útrpného práva křesťanských státův; — ale kdo mnedle směl by tvrditi, že stavové evangeličtí, by byli vítězili oni, byli by jinák jednali a s přemoženými odpůrci lépe nakládali než Ferdinand? — Vždyť víme, že na sněmu r. 1618 pánové sami z okna hradu Pražského vyházeli své odporníky. A stavové r. 1619 to byli, kteří položili mezi články, dané pluomocníkům svým: „Zpronevěřilé osoby a buřičové vlasti aby byli, na hrdle pro budoucí výstrahu a památku ztrestáni, statkové pak jejich podle usouzení stavův v jisté místo obrázení. Které osoby od stavův z království českého odjely a nad vlastí svou milou zradily: aby nebyly více v království českém trpíni a statkové jejich v moci stavův zůstávali. Podobně, kteří se z prvo počátku k stavům hlásili a potom zase od nich odstoupili, aby tolikéž v zemi se netrpěli, statkové pak jejich stavům v moci zůstávali; — a kteří na obě noze kulhali, na obou ramenech nosili a upřímnosti k stavům nezachovali, ti aby sice v království českém trpeni, pro tu však licoměrnost svou pokutou peněžitou podle stavův uznání zpokutováni byli. — Že pak teprva ku posledku někteří ze stavův pod jednou i pod obojí k druhým stavům se přihlásili a lid svůj k veřejnosti vysílali, to na ten čas aby v dalším uvážení stavův zůstalo, co takové potkati a následovati má, jakož i strany osob těch vyššího i nižšího stavu, kteréž netoliko žádné dokonce výpravy v této nařízené veřejnosti a nebezpečnosti vlasti své ne-

činily, aby nad to výše jak o stavích, tak i o věci té dosti potupně mluviti směly!“ — Ano, vedle článkův těchto „arcibiskup Pražský a jiné duchovní osoby, kteří z Čech zutíkali, na věčné časy neměli býti trpíni; Jezuité vypuzení neměli se již nikdy více do Čech uvozovati,“ a statky jejich s velikým kostelem obráceny jsou ku konsistoři Pražské. A kdo neví, jakými pokutami měli býti pokutováni Plzeňští a Budějovičtí pro veliké jejich přečinění co buřičové zpronevěřili vlasti? — Dokonalé zkažení aneb po milosti stavův vyplacení peněžitou pokutou a odnětí vesnic i dvorův, kterými dotčená města vládla: to byly tresty, jimiž stavové čeští „buřiče a zpronevěřilce Budějovické a Plzeňské zpokutovati“ chtěli. —

Již ale tážeme se, co mnedle činil Ferdinand II. v jistém poměru více než co mu sami stavové odbojní byli předepsali? Opětujeme, že bez hrůzy a bez hluboké bolesti nelze nám pomněti na všeliké pokuty po bitvě Bělohorské; avšak smíme zároveň tvrditi, že jiní na místě Ferdinandově bez pochyby jinak a sice mnohem nelitostněji byli by řádili v opanované zemi. Připomeňme si jenom n. p., jak se za onoho věku katolíkům v Angličanech, ve Skotsku a v Irsku vedlo. Kolik hlav katolických padlo tam pod sekerou neb mečem katovským jediné proto, že byli katolíky a nechťeli státí se protestanty! A kdy, proč, jakým způsobem vyrvali Angličané Irsko Irčanům? Nestalo-li se to proto, že věrný národ irský hotov byl raději umříti než odříci se víry katolické a přiznávatí se k novému náboženství, jež kázal král cizoložník Jindřich VIII., ku kterémuž nutila téhož krále dcera, královna Alžběta?

Než buď si třebaš, že by Ferdinand II. za příčinou odboje české pány byl ztrestal nelitostněji, než bylo za onoho věku obyčejem a právem; buď si, že řečený král za příčinou náboženství mnohé křivdy se dopustil na osobách jinak neprovinilých; ano, dejme tomu, že by stavové protestantští nebyli nakládali s katolíky a zpronevěřilými tak jako Ferdinand II. nakládal s nekatolíky; kdo mnedle mohl by z toho všeho vyvozovati, že chtěl řečený král zahladiti jmeno, vykořeniti řeč a národnost českou? Ferdinand II. vydal nové zřízení země české; kde jest v řečené knize jeden článek, vedle kteréhož by se souditi dalo, že Čech v Čechách nemá býti Čechem — ale má odciziti se svému rodu? — Německé národnosti přiznáno jest ve zřízení onom rovné právo jako české. Že pak řeč a národnost česká klesla, hynula, tratila se, to vše ne z vůle Ferdinanda II.

se dělo, alebrž bylo přirozeným následkem osudných pohrom, jež přišly na nás třicetiletou válkou, bylo trpkým ovocem, dozralým na stromě, kterýž nebyl zaléván vodou života, pryšící se ze studnic Spasitelových. —

A zdá se snad někomu, že pokud žalostný úpad své vlasti a osudné pohromy, jimiž národ náš přišel na mizinu, přičítáme protestanstvu, z osobných toliko pohnutek to činíme a ne z lásky k pravdě? Nuže nechat místo nás mluví svědek nepodezřelý, J. A. Komenský — ušlechtilý to vyhnanec, či ať lépe dím, nad jiné šlechtetnější starosta vystěhovalých bratří českých. Zde jeho slova:

„Zuřivě nad námi Pán splnil pohrůžky své. Ach, biti jsme a zbiti jsme my pastýři stáda vašeho. Vy stádce naše prchali jste až jste se rozprchali. Oboji pak hynuli jsme, až jsme zhynuli. Ach, což musí těžké býti provinění nás obojích, že na oboje tak vylil a bez přestání vylévá rozhněvání své věčný Pán! — Čtyřicet let jest, jakž jsme oplakávati začali Siona českého, sousedům v pošlapání vydaného, vždy se ještě ohledajíce po spomožení, zda by je a odkud poslal Pán. Ale aj neposílá posavád, nýbrž i na nás naplnil co tam stojí: „čekej pokoje, a aj nic dobrého, času uzdravení, a aj hrůza!“ Co rok zpívati jsme musili: „Opět žež pominula, leto se dokonalo, my pak nejsme vyproštěni.“ Nyní pak jinou nám zpívá přemutnou písničku: „Přišel konec lidu mému, nebudu víc promíjeti jemu.“

„Aj není lékařství ani lékaře, nemůž zhojena býti dcera lidu mého. Již sekera k kořenům našim přiložena, již strom náš podfat, již se skácel, již na svrchu země trupel jeho leží, již se roubá, již se kosti naše rozletují, až k ústům hrobovým. Roztloukl nás jako nádobu hrnčířskou, kteráž nemůže býti opravena více. Rozházel nás po krajinách, o nichž otcové naši neslychali. Dal nás v pošmýkání mezi národy, v pohanění a v přísloví, v rozprávku a v proklínání. A i tu posílá na nás meč, hlad a mor, dokudž bychom vyhlazení nebyli. Běda nám, že jsme zhřešili.“ —

Hle, tak píše Komenský, jeden z těch, kdož viděli potření lidu svého. Komenský při vši shovívavosti, již měl s jednotami evangelickými, nic nešetřil „Matky jednoty Římské, z níž byly (dotčené jednoty) pošly.“ — A či byl by příčinu všech strastí, jakéž snášel sám a s ním tisícové bratří a rodákův, přičítal *sobě a bratřím*, kdyby vinu tu všelikou byl uvaliti mohl na onu „matku, která prý se jim obrátila v macechu“? Onť sice ukazuje, že „papeženci,

odpůrcové jejich páli jim knihu Boží“ a „sami panovati žádostivi jsouce, úhlavní nenávisť je nenávidí a dychtí po vyhlazení jejich“; onť vypisuje protivenství, jež po bitvě Bělohorské v Čechách nastala nekatolikům, *přičiny* ale, proč všeliké tyto strašlivé osudy Boží na milou vlast a drahý národ český přišly, nehledá leč — *doma, u svých, u protestantův*. Aneb jsou snad slova Komenského temná? Chtělo by se komu nítí na to více dokladův? — Snadno by se jich nahromadilo i odjinud: avšak ručíme za to, že by vždy došlo se na týž konec, a bezděky musila by na sebe naříkati církev evangelická v Čechách i na Moravě s jednotou bratrskou: „*Vzata jsouc pro hříchy své v kázeň Boží, a vypuzena z národa a jazyka svého mezi cizí, a již také od sousedů svých, kteří sobě strojíc pokoj, na mne a vlast mou zapomenuli, opuštěna, vidím, že potvrdí-li Pán toho, co lidé činí, usnouti mám.*“ — Ach, ovšem pro *tytéž hříchy*, jimiž hřešily evangelické sbory v Čechách, *vzata jest v kázeň Boží také národnost česká*, jež byla by usnula, kdyby se nebyl nad Dědictvím sv. Václava smiloval Bůh, a národ český neučinil „na novo ratolestí rostoucí podle studnic, rostoucí nad zed.“ —

Ale již čas jest, kvapiti ku konci! Prodloužilá práce roste nám takoruka pod rukama, před očima, čím svědomitěji jsme se dívali do paměti dnův starodávnických. a čím lépe pozorujeme, co se vůkol děje. Víme, že *není* p. Šubert *samoten*, jenž hlásá, *kerak prý národnosti české květ a sláva zakládá se výhradně na květu a slávě evangelické církve v Čechách i na Moravě*. — Ale by pravdou bylo, co p. Šubert a druhové jeho hlásají světu, zdaž by jim směl někdo za zlé pokládati, kdyby všemožně usilovali o vyzdvižení a rozšíření evangelické církve? Láska k vlasti, k národu, k člověčenstvu jest svatou povinností; a nad jiné patrnějším svědectvím této lásky jest upřímná *péče o pravou slávu*, t. j. o vzdělanost myslí a srdce, ušlechtilost života domácího a veřejného, o prospěch a blahobyť jednotlivých lidí a veškeré obce, slovem o to, aby pravda Boží, čistota mravův, spravedlnost, svoboda a láska panovaly v národě. By tedy pravdou bylo, co pan Šubert lahodnými slovy tvrdí o sladkém objímání oněch dvíčátek a sester — dvíčátka ta jsou prý česká národnost a evangelická církev — jež spolu kvetou i hynou, jež od sebe rozdvojit se nemohou, by to pravdou bylo, že sláva české národnosti zakládá se na slávě, moci a vládě evangelické církve: který poctivý vlastenec směl by nenapomáhati

k rozšíření této blahodějně a slávoplodně církve evangelické? — By pravdou bylo, co p. Šubert při pohřební slavnosti šlechtného kmeta, nad mnohé zasloužilého národovce, *Václava Hanky* ohlašoval světu, pak by mohl p. Šubert zrádce spílati netoliko těm, kdož prý brojí proti dobrému právu evangelické církve, nýbrž i *každému*, kdož by nenapomáhal k rozšíření dotčené blahodějně a slávodárné církve! —

Ale, co p. Šubert v památné řeči praví, *není pravdou*. P. Šubert poukazoval na dějiny českého národu; my hledali v dějinách, a ne naší to vinou, shledáváme-li *na opak*, že rozbroje ve vlasti a žalostný pád národu našeho poji se ovšem s osudy evangelické církve, ale jako *následek s příčinou*, ovoce s kořenem, dítě s matkou. Hřešiliť ovšem a napomáhali vlasti své k úpadu nezřídká také katolíci za časův dávných i nedávných; národ ke zkáze vedli za rozličných věkův osoby duchovní i světské, přiznávající se k Církvi katolické. Že však Čechové klesli se své výše a národ náš stal se Lazarem, jemuž se již odzvánělo umíráčkem: vedle přesvědčení našeho za to si před soudnou stolicí dějin odpovídej protestantismus.

Zdá-li se p. Šubertovi, že jsme na omylu: nechat nám to dokáže ne holými slovy a planými úštěpky, nébrž platnými, místnými průvody, jak to sluší na počestného muže. Jsmeť ujištěni, že půjde-li panu Šubertovi skutečně o pravdu, on sám shledá i vyzná, kerak sláva českého jmena, květ našeho národu víže se předkem na *dávnější předhusitské* časy. Za těch předhusitských časův prožili otcové naši *pul tisíce let*, a právě za těch časův předhusitských stala se vlast naše ohniskem duchovního života, stanula v popředí mezi slovanskými národy, Polák i Srb učil se zraky své obracet ku Praze. Z Čech vyšli za oněch časův dávných *apoštolové* do Polsky a Uher. V Čechách rodili se *rekové a panovníci*, jenž v boji pětistiletím uchránili vlas od Němcův, Uhrův, Tatarův, a hranice české rozprostraňovali od moře k moři. V Čechách rodili se *pěvci, umělci, učenci*, jimiž se budeme moci honositi před obličejem veškerého vzdělaného světa, když s okem zakaleným bude nám ukazovati na zbytky rumův z věků husitských. A válečná sláva nebyla-liž i *ta* za časův předhusitských v Čechách domovem? Domažlice za Břetislava a Chlumec za Soběslava, Olomouc (r. 1241) a Kresenbrunn (r. 1860) či méně jsou jak Žižkov a Tachov, Domažlice a Úst za časův husitských? — Než vy ukazujete do časův pohusitských. Tu arci rozkládá se před námi po 50 let

spoušť: ale kdo spoušť tu udělal, kdo ji zůstavil oživlým věkům katolickým? — A že za takých věkův, kde třeba bylo pole ulehle orati na novo, kdežto se vlast na novo musila zalidňovati, kde národ po těžké nemoci se zotavoval, a to nikoli bez překážek a nesnází, odkud měly se tu hned zase vzít květy a ovoce na stromech jedva štípených, sbírat žej na roli jedva zorané? — Když ale přišla hodina, zdaž nebyli to přede všemi *synové katolických matek*, služebníci katolické Církve, *řeholníci a kněží*, jenž pozdvihli praporek české slovanské národnosti? Nechat pomní pan Šubert na Balbina, na Durycha, Procházku, Dobrovského, ať dále nejdem, a jak se nadějeme, po pravdě bude mu přisvědčiti: „Synové Církve katolické za časův pohusitských přispěli hlavně k pozdvižení kleslé národnosti české!“ —

Láska ku pravdě a k národu přiměla nás, že jsme se ozvali proti svůdným výrokům, jimiž mate se mysl šlechtetné mláde a na cesty neblahé uvozují se právě ti, jež volá Bůh, by hleděli stát se vůdci bratrům svým na dráze života k nové slávě. — Jiné bludy, s kterými se v řeči p. Šubertově setkáváme, prozatím darujeme p. kazateli; — vímeť zajisté, že posluchačům jistého druhu nebývá po chuti řeč neopopřená jedním druhým štipecem útržek proti nám. — Avšak ve jmenu šlechtetného nebožtíka, ve jmenu nesmrtelného Václava Hanky to jedno *vůbec* připomínáme, že náš drahý *oslavenec* byl až do smrti věrným synem katolické Církve. — Nechat již soudi každý poctivec, zdaž slušelo s památkou jeho jména spojití útok na duchovní jeho matku?

D o p i s y.

V Budějovicích dne 11. Června 1861.

[Májová pobožnost. Bratrstvo Božího Těla. Svěcení na kněžství.]

Květen bývá měsícem rozkošným. V letošním Květnu ale byla příroda co do rozkoši nám poskytnutých pravou macechou. Než upřímným ctitelům mariánským i letošní Květen opět připravil hojné rozkoše, rozkoše to duchovní. Konal se zajisté jako v přemnohých kostelích po světě katolickém, i u nás něžná a ducha nad míru povzbuzující pobožnost májová, a sice německy v biskupském chrámu Páně v sedm hodin odpo. a v půl osmé v seminářském kostele česky, jako za minulých let. Při české pobožnosti měli rozjímání alumnové IV. roku, úvodní a závěreční řeč měli dva z představených. Učastenství bylo veliké. V diecési naší zavedena jest pobožnost tato na mnoha místech. — Mluvě

o pobožnosti májové, nemohu mlčením pomínouti, že náš nejdůst. pan biskup jako každoročně i letos opět sám přehlížel rozjímání, kteráž činiti měli alumnové při té pobožnosti. Přicházivalf, ačkoliv pracemi úřadu svého hojně zaměstnán, týhodně a sice v outerý do semináře, a tu od 11 do 12 hodin dopol. u přítomnosti chovanců III. a IV. roku důkladně rozebíral jednotlivá vypracování, skoumaje řeč a sloh, i šetření homiletiky. — Též jsme konali pobožnost věčného učení nejsvětější Svátosti oltářní, a sice v biskupském chrámu Páně na den Božího Těla a v seminářském v neděli po Božím Tele odpoledne. Že v diecési naší horlivým našim vrchuím pastýřem před dvěma roky v život uvedeno bylo bratrstvo věčného učení nejsvětější Svátosti, bude čtenářům „Blahověsta“ povědomo. Nejsvětější Svátost bývá k veřejnému učení vystavena každého dne v jiném kostele a tak se během roku vystřídají všechny kostely v diecési. Na některý kostel případně celý den, na jiný ale jen půl dne. Bratrstvo to povstalo v Římě l. P. 1539, jest obdařeno mnohými odpustky a má trojí účel a sice: 1. abychom Pánu Bohu povinnované díky vzdali za ustanovení této nejsvětější Svátosti; 2. abychom velebnosti Boží dostiučinili za nesečíslné urážky, kterýchž se proti tomuto nejsvětějšímu tajemství dopouštějí bludari a nezna-bohové; a 3. abychom sobě vyprosili na Pánu Bohu té milosti, abychom z tohoto světa nesešli, nebyvše posilnění a posvěcení tímto presvatým lékařstvím proti věčné smrti. Údem bratrstva může se stát každý. Oudové jsou povinni, nejsvětější toto tajemství při každé příležitosti ctiti, Pána Ježíše v této Svátosti přítomného často navštěvovati, pokudž jim možno, i ve všední den mši sv. slyšeti, nejsvětější Svátost i mimo čas velikonoční přijímati, a o to péči míti, aby nikdo Svátostí touto nezapopřčen nezemřel. Zvláštní pak snažnost mají míti údové bratrstva o to, aby, kdykoli se průvod s nejsvětější Svátostí vede, povinnovanou úctu Synu Božímu prokazovali nábožným Jej vyprovázením. Dále jest povinnost všech údů, o to se starati, aby v jejich chrámu Páně vše bylo tak uspořádáno, jak se to sluší na dům Boží. Duchovní pastýři a údové bratrstva mají o to péči, aby v den pobožnosti jejich kostel nebyl nikdy prázdnen, i aby se vše konalo s příslušnou důstojností a slávou. — Svěcení na kněžství bude u nás v ty samé dny jako v Praze, totiž: subdiakonát bude se udělovati dne 23., diakonat dne 25. a presbyterat dne 28. Července. Jména těch, kteříž mají vysvěcení býti, jsou:

1. Chovancové bisk. samináře:

Bruha Ant., nar. 13. Června 1834 v Sedlici.
 Bruha Václ., nar. 30. Srpna 1834 v Sedlici.
 Götz Petr, nar. 31. Března 1837 v Trhanově.
 Heiser Ant., nar. 11. Dubna 1836 v Písku.
 Hess Ignác, nar. 21. Dubna 1836 v Strašíně.
 Hischmann Al., nar. 15. Června 1835 v Strakoněch.
 Konrad Krl., nar. 14. Října. 1836 v Eisenstrassu.
 Kovář Sev., nar. 21. Října 1835 v Kumžaku.
 Majer Václ., nar. 29. Zář 1836 v Vodňanech.
 Pokorný Frant., nar. 15. Listop. 1833 v Chlumu.
 Pokorný Václ., nar. 7. Zář 1838 v Pelhřimově.
 Procházka Matěj, nar. 2. Ún. 1835 ve Vítkově.
 Randa Hip. nar. 13. Srpna 1836 v Domažlicích.
 Šmat Frant., nar. 4. Června 1835 v Chanovicích.

2. Z řádu cisterc. ve Vyšším Brodě:
 Sukold Josef, nar. 26. Ledna 1837 ve Vosele.

Kdožby sobě při pohledu na ten skrovný počet čekancův kněžské důstojnosti nepovzdehl: Žeň velká, dělníků ale málo? Než těšme se tím, co praví IV. sněm lateránský: „Lépe jest, máme-li málo ale dobrých kněží, než mnoho a špatných.“ Prosmež tedy Pána, aby poslal důstatek hodných, apoštolských dělníků na vinici svou, a buďmež pevně přesvědčení, že Bůh — jak ujišťuje sv. Tomáš — nikdy neopustí svou sv. Církev, tak aby nucena byla, ouplný nedostatek dobrých kněží nahrazovati špatnými. Důrazně praví v ohledu tomto sv. Lev: „Kdožby chtěl duchovním potřebám lidu odpomoci špatnými kněžími, mělby ne spásu ale záhubu lidu na zřeteli.“ —ý.

V Strašicích dne 15. Června 1861.

Mám a chci psáti „Blahověstu“, já pak mluvívám nejraději o „Dědictvích“. Povím tedy upřímně, co bych sobě od jednoho neb druhého přál.

Obě Dědictví velice horlí o rozšíření úcty svatých a světic Božích vydáváním stručných i obšírných životopisů jejich; co ale učinily posud k rozšíření úcty „Královny všech svatých“? S pláčem pravím: skoro nic. — Z úst jednoho ctilodného duchovního jsem slyšel, že by nebylo tolik bídy na světě, kdyby lidé horlivěji ctili Pannu Marii. — Myslím, že by mělo některé Dědictví vydati knížku, kteráž by dovedla roznítiti lásku, důvěru a pobožnost k naší nejmilejší Matce Marii Panně. Ačkoliv sám málo knih znám jednajících o důvěře, jakou míti máme a můžeme k ní: znám predce jednu, která by se dle mého zdání k tomu hodila. Jestť to: „Die Herrlichkeiten Mariä.“ Mám za to, že by každý v ní rád čítal a k úctě Panny Marie povzbuzen byl. Již dávno jsem se připravoval, svou žádost přednésti sl. výboru Dědictví sv. Cyrilla a Methodia, ale vždy jsem to zase odložil.

Na Moravě se ozývají stále hlasy a snad se činí již i přípravy k vydávání samostatných politických novin. Ó jak si přeju, aby se redaktorem stal, ne-li kněz, aspoň katolik, Slovan! Ó by se o to starali ti, kteří by napotom nuceni byli, pérem i živým slovem proti škůdci a jeho hlasu bojovati. Ani sto nejvýbornějších kazatelů nestačí, vypleti ten koukol jim nasetý. — Nemohlo by se Dědictví sv. Cyrilla a Methodia uvázati u vydávání takového časopisu? Snad by tím údobě nebyli zkráceni, když by se z jmění Dědictví náklad vedl. Nemyslím, aby se vydávaly noviny místo knih pro údy, ač snad by bylo prospěšno, když by to mohlo býti, aby je měli údobě o malou částku levnější, by tak se spíš každý nutil, do Dědictví přistoupiti. — Snad by se i na Moravě našel kněz schopný a obětovný, jenž by tu těžkou úlohu na sebe vzal a redakci řídil. Domnívám se, že snad možno v nynějších časech více v redakci než na kazatelně spasitelně účinkovat.

Jestli račte uznat mou žádost a přání za prospěšné, račtež se těch věcí ujmouti; já vím, že jediné slovo Vaše u výboru Dědictví více by vážilo, než sto mých: a proto budu spokojeně očekávati, že se stane, co by bylo ke cti Boží a našim duším k spasení. — Ó jak mne těší, že jsem byl přítomen (za mého pobytu v Praze) závěreční májové pobožnosti, kteréž jsem ještě nikdež přítomen nebyl, a že jsem se naučil znát našeho vrchního pastýře Jeho Emi-nencí pana kardinála a Vás. F. B.

Z Hostivaře dne 15. Června.

V neděli III. po sv. Duchu, 9. Června r. b. posvěcen byl vkusně obnovený a ušlechtilým novým obrazem, představujícím „Narození neblahoslavnější Rodičky Boží Marie Panny“, ozdobený chrám Páně Záběhlický na osadě Hostivarské. Na večer dne 8. Června ozývaly se moždíře, oznamující, že k nám příštím jitem zavítá slavný den. Tak se dělo též ráno o 4. ranní hodině. Po 8. hodině ranní vyšel průvod z farního chrámu Hostivařského, sestávající z velikého množství nábožných osadníkův a sousedních farníků, a nříral se vážně při zpěvu nábožných písní k novosvěcení. Jemu vřtříc vyšel průvod z obce Záběhlické. Oba splynuvše pak v jedno, chvátaly při pěni velebných zpěvů k obnovené svatyni Boží, jejížto posvěcení i hned důstojný p. vikár P. Josef Kreilhuber dle obřadu Círky svatě předseval, a je stručnou a však jadrnou řečí ukončil. Slavnostní kázání měl p. Antonín Hora farář Hostivařský, obrav sobě za předmět: „že chrám

výhradně katolický, jest pravým stánkem Božím, který v obcích na blízku ostatním domům za tou příčinou stojí, aby i ony dle vzoru jeho byly stánky Bohu milými. Nejdražší obět novozákonní konal důstojný p. vikář. Krásná tato slavnost, jež po mnohé časy osadníkům Hostivařským v pozhnané zůstane památce, ukončila se při hřmění z mozdířů Ambrosiánským díků vzdáním. Obraz je mistrovské dílo pana Rud. Müllera, dějepravného malíře z Prahy. Jest to obraz, který k pobožnosti probuzuje, a patřícímu naň vlévá v srdce důvěru a úctu k Té, již představuje. Byl pak, jakož i jiná ozdoba téhož chrámu, snahou místního duchovního správce, a Záběhlického správce hospodářského p. Karla Gassauera ze zádušního jmění téhož chrámu opatřen.

Kéž by lid tam, kde toho třeba, krásný ten příklad následoval, stánků Božích si vysoce vážil, a Marii Panu, mocnou tu orodovnici u Boha zvláště v nynějších dobách tím horlivěji vzýval o přimluvu.

A. L. . . . ský.

Kronika.

Z Prahy. *Druhotiny* kněžské bndou letošního roku slaviti v arcidiécesi Pražské: důst. p. *Antonín Boehm*, děkan na odpocinutí, nyní v Jáchimově, nar. 29. Června 1785, na kn. vysvěcen 26. Září 1811; d. p. *František Ladetín*, farář v Krášovicích, nar. 11. Června 1786, vysv. 26. Září 1811; d. p. *Josef Weber*, kněz na odpoc. v Kouřimi, nar. 20. Října 1785, vysv. 12. Srpna 1811; d. p. *Josef Veselý*, farář ve Zvoleňovsi, nar. 16. Listop. 1786, vysv. 26. Září 1811; d. p. *Ignác Grolms*, farář v Königs-hainu (v hrabství Kladském) nar. 25. Února 1787, vysv. 21. Září 1811.

— *Z Hradce Králové.* „Dědictví Maličkých“ čítá již 9400 údův a „Školník“, časopis učitelstva, měl 1300 odběratelů. Nákladem Lad. Pospíšila vyšla: „Historie zjevení Božího co úvod v starý a nový Zákon.“ Dle dra. Hanberga sestavil Jan Nep. Stárek, čestný kanovník a profesor bohos. Stran 450 ve velké 8. Cena 1 zl. 80 kr. r. č.

Paběrky.

— Od 1. Června t. r. přijímá železná dráha císařovny Alžběty na všech štacích mezi Vídní a Solnohradem, mezi Gmunden a Lambachem poutníky, když se co poutníci farním vysvědčením vykážou, do vozů III. třídy za poloviční cenu. Musí jich však nejméně 40 býti. Je-li processí četnější, má se to řediteli nejbližšího nádraží oznámiti o den dříve. Zařízení zajisté vši chvály hodné!

— Dne 5. t. m. pokřtěna jest v Madridě nejmladší princezna královny španělské. Protokol o křtinách psal ministr milosti a spravedlnosti p. Santiago Fernandez Negrete jakožto notář královského domu a obdržel za tuto službičku po dávném obyčeji 25.000 duros ve zlatě (1 duro = asi 2 zl. 50 kr. r. č.). Pan Negrete vykonal prácičku tu již po druhé.

— Jistá Berliňanka byla jednou na kázání, jež měl missionář. Vyličiv práci mezi pohany, sbíral k prospěchu missie. Ona pak nedala ani haléře. Když vycházela z chrámu Páně, ukradl jí nějaký taškář toboleku i s penězi. Zpozorovavši ztrátu, pravila: „I podívejme se, Pán Bůh nenalezl cestu do mé kapsy, ale čert ji nalezl!“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Jarolím *Bach*, farář v Staré Lomnici (v hrabství Kladském), dne 27. Května.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Adler*, kněz řádu křižov., za děkana do Karlových Varů.
p. Matěj *Petráš* za faráře do Vřetovic.
p. Frant. *Suttner* za administratora do Koloděj.
p. Jan *Švanda* za kaplana do Uhřetěvsi.
p. Karel *Hecht* za administr. do Neuhammru.
p. Václav *Vondrák* za kaplana do Zlonic.

p. Ignác *Řivnád*, farář u sv. Štěpána v Praze, zvolen za duchovního sboru městských ostrostřelcův Pražských.

Upřádněné místo:

Koloděje, fara patr. Jana kníže Lichtensteina. Konkurs od 12. Června 1861.

Děkujeme za vřelé účastenství, činíme tímto uctivé pozvání ku předplacení na II. půlletí „Blahověsta“, jež počne měsícem Červencem. Nadějeme se, že žádný z přátel našich nás neopustí, alebrž laskavě se přičiní o rozšíření listův těchto mezi katolickými Slovany.

(Vše ostatní udáno jest na první straně.)

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“**BLAHOVĚST**

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knižkupců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDINKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli VII. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Luk. VII. 15—21.)

1. Jak smutná to věc, když sám Pan Ježíš nucen se viděl, vlkům hltavým přirovnati lidi! A hle, v dnešním evangelium „vlky hltavými“ nazývá Pán „falešné proroky“, lidi, kteří se dělají proroky, poslanými od Boha, ač nejsou ni jedno ni druhé. A co vece o nich Pán? — *Pilně se varujte falešných prorokův, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.* Ano, varujeme se a sice pilně falešných proroků, varujeme se lidí, kteří se dělají, jako by z pouhé lásky přinášli nám pravdu, ač jest učení jejich *bludem*; zvěstovali *pokoj*, ač slova jejich nejsou leč semenem *různice* a svárův; podávali nám *svobodu nového věku*, ač z rukou jejich nekynou nám leč okovy *nectné poroby*, pouta *starých neřestí*! — Ó varujeme se pilně takých prorokův, ježto bílé nazývají černým, zlé dobrým a dobré zlým, učení Kristovo zastaralou pověrou, slovo a zákon Církve pouty lidského ducha. — Varujeme se jich pilně, neboť jsou to *vlci hltaví*!

2. Ale kterak poznáme tyto vlky? pokud přicházejí v rouše ovčím? — *Po ovoci jejich poznáte je*, vece Pán Ježíš. Jet to věc jistá, že se vlk, a byt

byl zahalený v rouše ovčím, na vždy neutají: pravá přirozenost jeho se ukáže. Tak i tuto při falešném proroku se ukáže časem jeho faleš, podvody a klamy jeho přijdou na světlo, poznají se po ovoci, po skutcích a následcích skutkův těchto. Hrozný nerostou na trní, bodláčí nevydává fikův. Kéž má každý z nás o to péči, aby po skutcích jeho, po ovoci poznávalo se na něm, že není falešným prorokem, ale *stromem dobrým*! — Pomněme, že v dobré zahradě, v Církvi své svaté Pán nás zasadil, pomněme, že On sám na divokou ratolest *přirozenosti lidské* štipil ušlechtilou olivu své *Božské pravdy, lásky, milosti*. Nemáme-li tedy, jsouce zasazení v také dobré zemi a opatření všelikou péčí Páně, vydávati ovoce dobré, aby se poznalo, že jsme dobrými stromy? — A ovoce dobré, ovoce Ducha svatého jest: *Láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, dlouhočekání, tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost, čistota*! — Blaze nám, bude-li se při nás po takovém ovoci poznávati, že jsme *stromem dobrým*. Běda, ukáže-li se, že ač v dobré půdě nás Pán zasadil, všelikou péčí opatřil, my zvrhše se, učinění jsme stromy zlými!

3. *Všeliký strom, který nenese dobrého ovoce, bude vyřat a na oheň*

uvržen, dí Pan Ježíš. Vyfat bude — tot konečný osud stromu, jenž nenesa ovoce dobrého, vadí v zahradě, osud křesťana, jehožto život jest planý a prázdný dobrých skutkův. Smrt podeťne kořen jeho života a Pán, jenž dává každému podle skutkův jeho, uvrhne jej na oheň — buď věčný na zatracení, neb časný na očistění! — Ó hleďmež, ať nás mine osud takové smrti, takového skonání! — Vždyť jest nám voliti toliko mezi ohněm muky a zápallem lásky! Nuže, uhasme oheň slzami pravé kajicnosti a na lásce Kristově zaněť se oheň lásky naší ke Kristu na věky! — Pak blaze nám!

Pravá nábožnost.

V nábožnosti žiješ pravé,
Svou když mysl Bohu vzdáváš,
Konáním pak dobrých skutkův
Jeho vůli zachováváš.

Dobry skutek však buď konán
S ochotou a upřímností;
Bůh jej cení podle srdce,
Ne dle počtu, velikosti.

Bohu platnost větší mělo
Chudé vdovy skrovné dání,
Nežli hrdých zámožníkův
Almužnou se vypínání.

Frant. Doucha.

Spása jediné z Církve.

Od J. F., kněze Litoměřického biskupství.

Církev katolická, ježto sv. evangelium káže, svátosti uděluje a učí všecko, co Pán Ježíš přikázal, zachovávati, jest *spasitelná*; béréme-li pak ohledu na rozkolnictví, na křesťanské sekty a indiferentism, vším právem sluje samospasitelná.

1. Z ohledu rozkolnictví.

Rozkolnictví jest zjevné, veřejné odvrácení se od Církve, jest hrdé, drzé pohrdnutí viditelnou hlavou její, římským papežem, jest mrzké potupení rádných zprávcův duchovních, biskupů a kněží, jest nemilosrdné oddělení oudův od těla Kristova, jest násilné odlomení větvi od stromu štípeného Kristem, jest lehkomyšlné uprchnutí syna marnotratného z otcovského domu, jest veřejné pohoršení, jest nenahraditelná ztráta neomylnosti, jest zloubné poblouzení od cesty pravdy a ctnosti, jest neblahé ovoce pýchy a neposlušnosti. A poněvadž rozkolnictví toto všecko jest, zdalíž pak

může slouti a býti spasitelné? — Nikoli! — Naopak ale jest rozkolnictví vysoce *záhubné* — a sice proto, že tak násilně rozlučuje, co Bůh tak laskavě spojil. Kdyby rozkolnictví nebylo záhubné, nezapo- vídalby ho apoštol Páně, sv. Pavel, řka: „*Prosím pak vás bratři pro jméno Pána našeho Ježíše Krista, abyste jednotně všickni mluvili, aby nebylo mezi vámi roztržek.*“ (1. Kor. I. 10.) A kdyby nebylo záhubné, nebojovaliby sv. Otcové tak silně proti němu, nedávaliby tak přísné od něho výstrahy, na př. sv. Augustin, jenž vece: „*Náboženství nesmí se hledati ani v zmatku pohanův, ani v povrheli kacířův ani v zmrtvělosti rozkolníkův, ani v zaslepenosti Židů, nýbrž jediné u těch, kteříž se křesťany, katolíky, neb pravověřícími, to jest, strážci a zachovateli pravdy jmenují.*“ A jinde: „*Věř pevně, aniž pochybuj, že nejen všickni pohané, nýbrž také všickni Židé, kacíři a rozkolníci, kteří vně Církve katolické život skončí, půjdou do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a andělům jeho.*“ A sv. Cyprian: „*Ani mučenic- tvím poškrvna rozkolnictví se nesmaže.*“ A *Kanisius*: „*Krom Církve, jako krom archy Noe není žádného spasení — ani Židům, ani pohanům, ani kacířům, ani rozkolníkům, kteříž roztržku a rozdvojení učinili, pokoj a jednotu opustili. Nebo nikdo z těch, jenž Církvi nepřináležejí, nemůže milosti Boží a věčného spasení oučastným býti, jestliže se s Církví, od kteréž vlastní vinou odpadli, dříve nesmíří, a opět nespojí. Nebo jistě, od svatých otců Cypriana a Augustina podané pravidlo jest, „že nemá Boha za otce, kdo nechce mítí Církev za matku.“ A konečně, kdyby rozkolnictví nebylo záhubné, nebylaby Církev sv. o spasení rozkolníků tak pečlivá, nemodlilaby se za ně každého roku na veliký pátek tak horlivě, nevyprošovalaby jim ve mši sv. k zrušení rozkolnictví milost jednoty tak pokorně. Na veliký pátek totiž modlí se za ně následovně: „Modleme se také za kacíře a rozkolníky, aby je Bůh a Pán náš ze všech- likých bludů vytrhl, a k svaté matce, Církvi katolické a apoštolské nazpět povolati ráčil. Všemohoucí, věčný Bože, jenž všecky chceš spasiti, a záhuby žádného nechceš, shledni na duše ďabelskou lstí oklamané, aby srdce bloudících se umoudřila, všelikou kacířskou nepravost odložila, a k jednotě pravdy tvé se navrátila. Skrze Pána našeho. Amen.“ A ve mši sv. k zrušení rozkolnictví modlí se Církev: „Bože, jenž bludné napravuješ, a rozptýlené shromažďuješ a shromážděné zachováváš, rač, prosíme, na lid křesťan- ský milost jednoty své vylíti, aby zavr- ha rozdvojení, s pravým pastýřem Církve*

tvé se sjednotil, a tobě hodně mohl sloužiti. Skrze Pána našeho“ atd. Než namítá se: Rozkolnictví má články víry, svátosti, obět mše sv., písmo sv. a ostatní prostředky k spasení tak dobře, jako Církev katolická, jest tedy spasitelná. Pravda že prostředky k spasení má; ale odtud nejde, žeby bylo spasitelné — *samo v sobě* spasitelné, nýbrž — že Církev katolická *spasitelná* jest. Příčina, tuším, proč to tvrdíme, jest jednoduchá, patrná. Aneb odkud má, odkud vzalo rozkolnictví všechny prostředky vedoucí k spasení? Má je, vzalo je od Církve katolické; s nimi vystoupilo z ní, vyšlo, vytrhlo se ze svatě jednoty její. Aneb může se snad vykáhati jen jediným spasitelným článkem víry, jen jediným spasitelným obřadem, jehožby od Církve katolické nemělo? A co se dotýče všech věcí ostatních, jichž nemá od Církve katolické, jež vydalo a vydává samo ze sebe, jako u př. mnohonásobných v lůně jeho panujících roztržek, bludného, výroků Písem sv. a sv. Otcův odporného učení, že Duch svatý, pochází toliko od Otce, zmáhající se každodenně zmrtvůli pod vplyvem světské moci, pro to ho nikdo zajisté nebude držeti za spasitelné. A tak nezbyvá nic jiného, nežli pevně na tom státi, že toliko Církev katolická jest spasitelná, čili že jest *samospasitelná*, bére-li se ohled na rozkolnictví.

2. Nejinak to, bére-me-li ohledu na rozličné *křesťanské sekty*. Všecko co platí o rozkolnictví, mnohem více slyšeti sluší o sektách křesťanských, protože dotčené sekty nejen od Církve katolické odpadly, nýbrž také si ji vzaly v nespravedlivou nenávisť, ji hanobí, všelijak ji spílaly a spílají, z pověr, modlářství a jiných nepravostí ji vinili a viní, všecku její péči o jejich spasení, všecku práci a bedlivost o jejich obrácení zatvrdelostí svou zmařily, a nad to pak nezkrocenou drzostí pravou víru porušily, libovolným výkladem Písma svatá zfalšovaly, slepou hrdostí celou mši svatou, patero svátostí, téměř všechny obřady, chvalitebné pobožnosti a obyčeje zavrhlý. A k tomu ke všemu třeba dodati, že sekty řečené od té doby, co povstaly, ustavičné hádky, svády a boje, časté proměny u víře, dlouhé řetězy bludů, náboženskou nevládu, babylonské zmatky ze sebe vydávaly, a až po dnes vydávají. A za tou příčinou kdo mnedle, pokud jest při zdravém rozumu, mohl by je míti za spasitelné? — A nejsou-li naproti tomu zřetelné výroky písem svatých: „*Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.*“ (Luk. X. 16.) „*Kdož neuvěří, bude zatracen.*“ (Mar. XVI. 16.) „*Člo-*

věka kacíře po jednom i druhém napomenutí varuj se, věda, že jest převrácený, kdož jest takový, a hřeší, svým vlastním soudem jsa odsouzen.“ (Tit. III. 10. 11.) „*Byli pak i falešní proroci v lidu (israelském), jakož i mezi vámi budou učitelé lživí, kteříž uvedou sekty zatracení.*“ (2. Petr II. 1.) A podobné jsou výroky sv. Otcův. Tak na př. vece sv. Ignác: „*Kdo se spojí s kacíři, nebude dědicem království nebeského.*“ — A sv. Irenej: „*Pán bude souditi všechny, kteříž vně pravdy, to jest, Církve jsou.*“ A sv. Cyprian: „*Kdo se od Církve odloučí a s nevěstkou (sektou kacířskou) spojí, bude od zaslíbení Církve vyloučen, a nedojde odplaty Kristovy.*“ A Origenes: „*Pravé, sladkosladké články víry jsou jenom v Církvi, články kacířův ale jsou lesní dříví tvrdé a neourodné.*“ A sv. Augustin: „*Kristus se nachází jenom podlé jména u všech kacířův, v skutku ale není u nich.*“ — „*Duch svatý, jelikož v Církvi jest, vy ale jste vně Církve, nepřebývá ve vás.*“ — „*Kacíři mají křest tak, jakó odběhlec znamení.*“ — A sv. Rehoř Naz.: „*Za kacíře Kristus nadarmo umřel.*“

Než namítá se: Když se připouští, že sekty Písmo svaté, ač porušené, že alespoň několik svátostí a článků víry mají, tím samým se připouští, že jsou, alespoň poněkud, spasitelné. — Tobý bylo pravda, kdyby to, co mají spasitelného, bylo jejich vlastní; ale to není jejich vlastní, to všecko pochází od Církve, a protož nelze říci, že by sekty byly spasitelné, nýbrž Církev jest spasitelná, a sice z ohledu na ně *samospasitelná*.

Nejinak to posléze, vezmem-li ohled na *indifferentismus*.

Indifferentismus učí, že má člověk právo věřiti a vyznávat, co chce, spojití se s sektou, s jakou chce, že může v každé sektě tak dobře spasen býti, jako v Církvi katolické, že každá sekta rovně tak spasitelná jest, jako katolická Církev. Takovýmto učením ruší indifferentismus všeliký rozdíl mezi učením Božským a lidským, pravým a nepravým, věčným a pomíjejícím, spasitelným a záhubným; on ruší všeliký rozdíl mezi ctností a nepravostí, poslušností a vzdorovitostí, pokorou a hrdostí. A když to činí, zdalíž pak může být spasitelný? Nikoli! Out jím není ani sám v sobě ani ohledem na Církev. Spasitelným není sám v sobě, protože sám v sobě nic jiného není, nežli obrovský nerozum, hrozná nestvůra, ohyzdná šereda, stolice nepravosti, předchůdce antikristův. Indifferentistův čili netečnickův týkají se slova Páně (Mat. XV. 14.): „*Nechte jich; jsou slepí, a vůdcové slepých, a povede-li*

slepý slepého, oba do jámy upadnou.“ Není pak indifferentismus spasitelným se vzhledem na Církev, protože si Církev článků víry, svátostí, obětí oltářní, obřadův a pobožností ani dost málo nevšímá, ale nejen nevšímá, ale také je v nenávisti má, haní, tupí, zapírá, ruší a ničí. A v tomto ohledu jest indifferentismus mnohem horší než rozkolnictví, protože toto, ač ne samo v sobě, a však alespoň se vzhledem na Církev a na její prostředky, pokud jich užívá, jest spasitelné; ont jest horší než sekty, protože i tyto ač ne samy v sobě, a však alespoň se vzhledem na Církev a prostředky její inohou poněkud býti spasitelné, ale indifferentismus v nižadném ohledu nemá zření k Církvi a k prostředkům jejím a to proto, že od ní veskrz a naprosto odloučený, jí odporný, a tak říkáje opak Církve jest. Protož ho Církev sv. odsuzuje a zavrhuje slovy Páně: „*Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromazďuje se mnou, rozptyluje.*“ (Luk. XI. 23.) — „*Kdo nevěří, již jest odsouzen.*“ (Jan III. 18.) — „*Pilně se varujte falešných proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.*“ (Mat. VII. 15.) A podobně slovy sv. Pavla: „*Usilujice zachovávatí jednotu ducha v svazku pokoje. Jedno tělo a jeden duch, jakož povolání jste v jedné naději povolání svého. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jeden Bůh a Otec všech.*“ (Efesk. VI. 5.) — „*Žádný nemůže jiného základu položiti mimo ten, kterýž položen jest, jenž jest Kristus Ježíš.*“ (1. Kor. III. 11.) — „*Bychom pak my, nebo anděl s nebe kázal vám (něco jiného) mimo to, co jsme vám kázali, proklet buď!*“ (Gal. I. 8.) A jako indifferentismus, tak odsuzuje a zavrhuje Církev svatá všeliké rozkolnictví a všeliké sekty, a všechny jejich smyšlenky, předsudky, bludy, nálezy, slovem všecko, co nesouhlasí s jejím učním. Na opak ale sama sebe vždycky drží a vydává za spasitelnou, sama sebe všemožně hájí proti odpůrcům, a lidi všelikého stavu, věku a pohlaví bez přestání do lůna svého volá a v něm shromazďuje tak, jako slepice shromazďuje kuřátka svá pod křídla. V tomto ustavičném shromazďování a usilování o spásu lidu setrvává Církev věk po věku, podnikala i podniká všeliké práce přemáhá překážky, vydává se v nebezpečenství, snáší bolesti. A co potu, ba leckdes i krve nevinné prolévá, a to všecko na patrné svědectví, že ohledem indifferentismu samospasitelná jest.

Obraz smělce náboženského. *)

Přírodo, ty stvůro časná,
lepost tvoje k zhynu krácí,
pouze láska neúhasná
drží tě a nerozvlácí.

Boží přízně zruměňuje
dech ty vláčky přešlé noci,
a když slunce z horstva pluje,
koří svět se Páně moci.

Nově život vstání slaví,
duch se k duchu Tvůrce vine,
a kdo se s Ním nepobaví,
věru, že on s nocí hyne! —

Zbledlo světlo v jizbě malé,
jak jinochu zbledly tváře,
jenž tře oči nevyspalé,
ještě teď se s Bohem sváře.

Srká knůtek, šero váhá
mezi truchlou čtverostěnou,
a jinoší bídna snaha
straší pustou tváře změnou.

S přístrachem se těla pojí
ducha nenasytná zvůle:
příroda že sebou stojí,
Bůh jen ale z její vůle.

Dokud růže nevinnosti
v líci jeho svěží kvetly,
dokud smysly svereposti
do sítí ho nezapletly;

dokud z matčí zbožné péče
ssál jen spásunosnou manu,
a na hrobech vlasti kleče
věnoval svou duši Pánu:

ach, tu neznal plamen divý,
co mu nyní vnitřek zdírá,
ach, nemyslí na protivy,
aby shasla vznešná víra!

Jak bludička září šalnou
vrhá jeho v kalné vody,
tak rce bytost Boha šalnou
zodpovědnou za nehody.

Aj, zas ruce k Němu zpíná
a chce důkaz jeho síly! ...
a zas zuby v retý vtíná,
že se chtíče nezdařily.

Boj a touhu v dravém ryku
v rozhorčeném srdci radí,
hadů pelech v zkázném syku
znovu u vnitř se mu mladí.

Klesá — klesá! — zloboh třeští
sladkým slovem jemu ráje;
a když padl jinoch, věští
pekla slast a — předc mu laje!

K. Pr. S.

*) K skladbě této pohnuly nás r. 1858 verše mladého, náboženského se spustivšího člověka, když se byl vynasnažil, vnitřek svůj způsobem básnickým obličiti. Pozn. skladatele.

Obět života.

Dle P. Hugueta, J. D.

Život vnitřní jest život sebe zapírání a sobě umírání. Obět srdce jest obět znamenitá a v pravdě ctnost duše Bohu zasvěcené. Podáváme ji, opouštějíc radosti z lásky k Bohu, bychom jemu se zalíbili. Tato obět má všechny známky pravé oběti. Co se obětuje, bývá zničeno, a tak i veliká radost bývá zmařena tím, že ji se odříkáme. Obět děje se Bohu samému, by jeho nejvyšší moc ctěna byla skutkem duše velikomyslné, svatou láskou dojaté. Zdeť pravé kněžství, pravý oltář. Nebo dle podivuhodného výroku sv. Petra v listu jeho, každý křesťan knězem jest od Boha ustanoveným, by jemu duchovní oběti přinášel. A ptáš se mne, jako Isák se tázal: „Kde jest oltář, kde nůž, kněz a obět zápalná?“ Vše jsem tobě již jmenoval, dímlí, že naše srdce to jest. Ano, srdce jest oltář; neb zde vykonává se ona zápalná obět duše. Srdce jest nůž, jelikož ono obrazem jest naší vůle a sídlo života, kterýž tu se obětuje. Srdce jest nůž, neb ono samo k sobě se obrací; ono jest kněz obětující, neb rána usmrcující od něho přichází, ale také na ně padá. A hle! jak krásná jest obět tato v očích věřících! Jeť ona obraz oběti Kristovy, při kteréž on sám, Božské cti hodný Spasitel, byl obětí, spolu i oltářem i nožem i knězem obětním. Sv. apoštol Jan praví v Zjevení svém: „Ježíš zvláště jest oltář, kněz; onť jest, kterýž obětuje; on obět, on nůž obětní.“ Neboť slovo jest meč, nůž, jak praví sv. apoštol Pavel. A v pravdě toliko jednotlivých slov zapotřebí: Tototť jest tělo mé, slov od Krista ustanovených, a obět jest vykonána. Než nepusťme myšlenek mimo sebe, kteréž naši duši povznášejí k poznání výtečnosti oběti duchovní, kterouž se nápodobňuje obět Kristova, našeho nejvyššího kněze a biskupa, jakž jej svaté Písmo nazývá. Které jest ono velké tajemství katolického náboženství, k němuž všechny obřady a Bohem ustanovené řády Církve směřují? Jest to tajemství oběti Kristovy, oné oběti, při kteréž on knězem i darem obětním byl. K čemu směřuje veškerý život křesťanský, veškerá obět našeho života? K jednomu a témuž cíli, k oběti srdce našeho a jeho žádostí, kteráž prostředkem jest ku spojení našemu s Pánem Ježíšem a spojení toto dokonává. Ano, každá nábožná duše měla by neustále slovo: *Obět* na očích i v srdci míti. Vždy a všude od počátku světa bylo slovo toto zákonem přirozeným, zákonem Mojžišovým, i zákonem lásky do srdce kleslého člověka vepsáno. Pozoruj Spasitele

svého v lůno jeho matky, hle! volá k tobě: Obět! Zdalíž stávalo kdy větší oběti, než ona byla, kterouž Slovo, moudrost od věčnosti sebe zmařila v lůno Panny. V celém skrytém životě jeho poznáváme obět, u veřejném životě svém hlásá obět, povzbuzuje nás, bychom sebe zapírali, sobě umírali.

Ježíš, narodiv se v bídém chlévě, všechny radosti pozemské obětoval, zavrhl. Pán a vládce nade všemi věcmi volil sobě v dlouhém vyhnanství žiti v cizé nepohostinné zemi, volil sobě snášeti všechny nehody a nepřijemnosti takého vyhnanství. Cti tohoto světa obětoval, živ jsa jako chudý řemeslník. Čest svou obětoval, jelikož za posměch byl mnohým. Herodes s celou svou družinou a s vojskem svým posmívali se jemu. Když mlčel ve své právě Božské skromnosti, za sprostého byl považován. Ano ni tolik rozum jemu nepřipisováno, co by jemu zapotřebí bylo, by mohl zločiny, z kterýchž byl obžalován, zpáchati. Slovo tělem učiněné přioděno bylo oznaky bláznů, a tak oněmi ulicemi veden jest, kteréž nedávno ozdobené byly za příčinou jeho slavného vjezdu. Ježíš plakal nad Jerusálemem, a v hrozné nevděčnosti své týž Jerusálém směje se témuž Pánu Ježíši. Před svou smrtí ustanovil onu velikou, přenesmírnou obět, a na kříži — zdalíž tu všemi smysly nespátřujeme obět? A protož buď odříci se toho musíme, býti učeníky Kristovými a plniti, což víra Kristova nám ukládá, aneb se musíme obětovati. Běda tomu, kdož nutnost tuto nepojal. Vy svatí, svatá Teresie, svatý Alfons, svatá Magdaleno z Pazzis pojďte a svědectví vydejte, zdalíž možno křesťanem býti a oběti nepodati! — Nikoliv. A sv. apoštol také pravil: Pakli králové jsme, jsmet i kněží, bychom Bohu oběti nepoškrvenné přinášeli. Nuže, řekněte, co král je bez království, co kněz bez oběti, co náboženství bez úcty k Bohu, představení bez poddaných, a pak rozuměti budu, co křesťanství jest bez ducha obětovného.

Sv. Kateřina Janovská prosila jednoho dne Pána, by jí ukázal vnitro srdce jejího. A hle! bez mála by byla zemřela úzkostí nad nebezpečím, do kteréhož radosti ji uváděly. I při nebeském potěšení volal sv. František Xaverský: Dosti Pane, dosti mi. Sv. Jan z Kříže modlil se: Pane, toliko trpěti chci a opovrženu býti pro Tebe! Tyto svaté duše zajisté pochopily, že potěšení velké zkázu duši přináší! Oni toliko k tomu síly své míti se zdáli, by všeho se odřekli, což by je bylo povznášelo, těšilo, a dle příkladu Božského Spasitele našeho bylo srdce jejich tak utvořeno, že v kříži

pouze a v bolestech pokoj nalezali. Jak milá nám musí býti slova sv. Teresie, oné andělské duše, kteráž ona dle svědectví sv. Alfonsa Liguori volávala: Buď trpěti, aneb umřítí! Zjistěte kříž jest něco velmi čistého, vznešeného a krásného! V pravdě Ježíš Božskou pravdu mluvil, když pravil, že vše k sobě přitáhne, až bude na kříži povýšen. Ejhle! křesťane, i tebe, ačkoliv nehodný jsi, nemá nic více dojímáti než kříž. Neboť netoliko na hoře Tábor, ani tu, když do nebe vstupuje, poznáváš svého Spasitele co Boha, nýbrž i v zahradě Jetsemanské a na hoře Kalvarii, a snad více než jinde. A protože více tobě jej milovati sluší, když ho spatřuješ v Jetsemane úzkostí, zármutkem, želem sklíčeného, než když vidíš, jak on uprostřed lidu se nachází, kterýž ho se zalíbením poslouchá. Tam On obětuje všechny radosti srdce svého, a ty, křesťane, chceš-li jemu se podobným státi, čin totéž. —

Ctnosti matky sv. Řehoře.

(Z pohřební řeči sv. Řehoře Naz.)

Ženu statečnou kdo nalezne? dí Písmo svaté, a dokazuje, že dobré manželství jest veliké dobrodiní Boží. S ním souhlasí také spisovatelé světtí, pravíce, že nemůže nic lepšího muži připadnouti nad ženu dobrou, a nic horšího nad ženu zlou. A poněvadž tomu tak, kdo medle může v tom ohledu šťastnějším nazván býti nad otce mého? Nebo mám za to, by byl někdo hledal po všech končinách světa, výbornějšího manželství nebyl by nikde našel. Co mužové a ženy mají do sebe dobrého a výborného, tak tu splynulo v jedno, že manželství to bylo svazkem neméně cnosti než těla. Nebo ač jiné předčili, a však sami sebe pro stejnost a rovnováhu ctnosti předčiti nemohli. Adamovi dána jest žena za pomocnici (nebo nebylo dobré člověku, býti samotnému), avšak společnice ukázala se nepřítelkyní, manželka protivnicí, protože vnadou rozkoše podvedla muže a skrze dřevo vědění zbavila jej stromu života. Mému otci ale byla od Boha dána žena nejen za pomocnici, nebo to by tak chvalitebné a divné ještě nebylo, alebrž také za vůdkyni, jelikož ho životem i slovem navedla ke všemu dobrému.

Ač v ostatních věcech, jak to zákony manželské s sebou nesly, poslouchati muže svého pokládala za nejlepší věc, avšak se proto neostýchala víře a pobožnosti ho vyučovati. Za to ona velikou pochvalu zasluhuje, větší ale manžel za to, že rád ustoupil. Jiné ženy mají obyčej že se chlubí

spanilostí krásy i přirozené i strojené a pyšní se tudíž; ona naproti tomu za jedinou krásu uznávala tu, kteráž záleží buď v zachránění, aneb dle možnosti v očištění duše, obrazu Božího; ozdobu na oko strojenou zanechala těm, kteříž se veselivají na divadlech. Také měla za to, že se jediná pravá urozenost zakládá v pobožnosti a v tom, abychom poznali, odkud původ máme a kam zase konečně přijdeme. Mimo to za jediné, jisté a neporušitelné statky pokládala rozdvádání statků Bohu a chudým, zvláště přátelům krevním, kteří o své jmění přišli. Nebo dáti jim toliko s potřebou, to myslila, že spíše bylo by obnovovati, nežli zapuzovati památku neštěstí, ale hojnější láskou a štědrostí je milovati, to že jest znamením jisté cti a úplné potěchy.

Kdež některé ženy vzděláváním domu, některé pobožností výtečnými se činí (nebo obojího dosáhnouti těžko jest), předčila ona všechny v obojím ohledu, proto že obojí převýborně konala. Nebo hospodářství zvelebovala pilností a vtipností dle pravidel předepsaných ženě statečné od Šalomouna tak, jako by byla pobožností sloužiti neměla; Bohu zase a Božským věcem oddávala se tak, jako by daleko byla vzdálena od pečování o domácí věci; jedno jí nepřekáželo v plnění druhého, ba spíše podporovalo ji. Který čas modlitby, které místo ji zklamalo? (nebo nic nebylo po celý den, co by byla dříve konala) ba která žena měla kdy tak jistou naději, že hned obdrží, zač by prosila? která žena ruku a obličej kněží neb všeliký druh moudrosti křesťanské rovněž tak měla v uctivosti? Která posty a bděním těla své více mrtvila neb horlivě se měla k dennímu a nočnímu zpívání žalmův? která si panenství více vážila, ač zákonem manželským byla zavázána? která sirotkům a vdovám více pomáhala? která lkajících bídý ulehčovala tak?

Dále také to, co se mnohým maličerně, i polhrzení hoduje býti vidí, velice vážím u sebe, proto že to prýštilo z víry a jakési duchovní horlivosti, totiž že v shromážděních a na místech svatých krom modlitby nikdy na hlas nepromluvila. Jestliže to za starodávna oltáři sloužilo k slávě a vznešenosti, že se nad ním nevznasla sekyra, aniž tesna viděna neb slyšena byla (což znamenalo, že, co se koli Bohu zasvěcuje, přirozené, jednoduché a vši umělosti prázdné býti má), proč by také jí to nebylo k pochvale, že svatým místům čest prokazovala mlčivostí, že se nikdy ke mši svaté neobrátila hřbetem, aniž posvátnou podlahu poškvřnila pliváním, aniž, jsouc jinak žena velmi snadná

a vlídná, pohanům kdy pravice podala, aniž je políbila, aniž s nimi stolovala, i když k tomu byla nucena, aniž chodila okolo bohaprázdného (pohanského) domu, leč kázalo svědomí, neb na něj pohledla, aniž ucho, Božských věcí poslouchající, a jazyk, Božské věci vyslovující, poškrvnila pohanskými povídkami a divadelními zpěvy (nebo měla za to, že nic světského svatým lidem nepřisluší), aniž se kdy, což podivnější jest, smutku tělesnému, ač se ostatně i bídami cizých (pohanů) velmi pohnula, tak oddala, že by byla dříve žalostivý hlas nežli diků činění vydala, neb slzela, neb dělala se za jasného dne truchlivou, ačkoli ji za často mnohé trpkosti potkaly; nebo za znamení bohobojné a svaté duše měla, Božským věcem podrobovatí všecky lidské.

Věci temnější, jichžto svědkem jest Bůh a věrné služby, kterýmžto takové věci svěřila, mlčením pomímám. To, co se mne dotýče, není snad hodno připomenouti, proto že jsem její naději nikoliv za dost neučinil. Byl to sice slavný skutek její, že nás prvé, než jsme se narodili, nic se nelekajíc budoucích případností, zaslíbila Bohu a na svět přišle hned zasnčila; ale dobrodiní Boží bylo to, že ji naděje slibu jejího zcela nesklamala, aniž zamítnuta byla obět, kterouž přinesla. A tyto ctnosti již dříve při ní byly, dříve se pučily a poznenáhla zrůstaly. A jako slunce ranní paprsky velmi libě rozprostírá, o polednách ale silněji a utěšeněji paprskuje, tak také ona, když byla na počátku života mnoho pobožných skutkův trochu zatemněle ukázala, na konci jasněji a hojněji svítala.

Konečně nejostřejší osten k milování pobožnosti měla doma na tom, který s ní vstoupil v manželství, proto že ona nebyla jak on, z plané olivy v olivu dobrou vstípena, nýbrž již od dávna a od předkův hořela láskou Boží a Kristovou, a dědictví ctností dostala od rodičův, aniž pro obzvláštní víru svou manžela v rozdílném náboženství strpěti, aniž, ač ostatně nejtrpělivější žena a obzvláštní velikomyslností nadána byla, toto jediné tichou a pokojnou myslí sněsti mohla, aby toliko polovicí sebe pro odvrácenost druhé polovice s Bohem byla spojena, a aby ku spojení těl jednota duší nepřišla. Pročež dnem i nocí skloněnáma kolenama Boha prosila za spasení hlavy své s mnohými posty a slzami, a na muže také pilně doléhala a získati se snažila jej rozličným způsobem — karáním, napomináním, povolností, domluvou, hlavně pak šlechetností mravův a vroucí láskou k pobožnosti, čímž se nejspíše srdce nakláníje a samo od sebe k ctnosti obměkčuje. A tak nebylo lze, než aby kapka ustavičným pa-

dáním konečně v kameně dulek neučinila, a ona dovedla během času, oč s takovou snažností usilovala.

Bratří čeští o bezženství kněžském.

Příčina mi se tuto dává, o bezženství kněžském něco promluvit, pro kteréž bratří kněží v zlém domnění u některých jsou, jako by pak jim nemohl daru toho dáti Bůh, kterého při sobě hánecové jejich nevidí, a jehož by i jiným více Bůh neodpíral, kdyby ho žádostivěji nežli žen hledali.

Zdrželivost od žen obzvláštní jest nového Zákona ji schvalujícího (zvláště při služebnících Církve) ozdoba slavná někdy a častá, nyní pohrdaná a řídká. Tak řídci o ni stojí a pracují, žádosti hned povolují a žádného s tělem boje vystátí nechťce!

Mezi Bratřími mnozí jsou kněží neženatí, nýbrž od počátku hned Jednoty řídci ženatí — a to proto, že v pokušení téměř ustavičných byli, vyhnanství nejedna nesli i posavád se bojí, když titíž Evangelium svatého nenávisníci živi jsou. — V takový zajisté čas nic není bidnějšího nad ty, kteří ženou a dětmi jako břemenem obtíženi jsou.

Druhá příčina, že Pavel apoštol v nebezpečnostech býváje častých tak o panenství a panictví smýšlel a radil: „*Za to mám, že dobré jest pro nastávající potřebu.**) Item: „*Rád bych, abyste bez pečování byli*“, a výše: „*Chtěl bych, aby všickni lidé byli jako já*.“ — Chce zajisté tentýž apoštol, aby biskup zdržlivý byl, a může-li kdo býti bez ženy, ten právě svobodný jest, jako pták v kleci nezavřený.

Třetí příčina jest, že bídná věc jest vdova a děti zůstali po tom, kterýž málo co svého má; ovšem pak bídná, když se komu žena bujná, pyšná, svárlivá, útratná, opilá dostane.

Přistupují k vychovávání dítek mnohé starosti a těžkosti, jichž svobodní prázdni jsou. —

Naposledy, že kteří jsou bez pečování vezdejších, jakž apoštol o svobodných mluví, daleko jsou způsobilější k pracem mysli; o čemž apoštol dí: „*Oženil-lis se, nehřešils, a vdala-li se panna, nehřešila; ale trápení těla mítí budou takovi*.“

Aniž se všelijak mylí Bratří; poněvadž jisté jest, že větší díl ženatých v pečování (aby ženě a dětem uhověli a k zanechání po sobě něco nashromáždili) pohříženi, a tak při službě Boží roztržiti jsou, čemuž svobodní vyhnouti mohou. —

Avšak poznávají-li Bratří, že daru zdržlivosti někdo nemá, aneb jej nemocí,

*) 1. Kor. VII. 26,

v nichž nejdůvěrnějšího přítele služeb potřebuje, obklíčeného vidí, nebrání oženiti se buď před přijetím úřadu kněžského aneb i potom. — Bývá nicméně i tomu, kdožby sobě takové zástěry bral, razeno, aby, může-li se přemoci a pro království Boží paníkem zůstat, raději bez ženy věk svůj strávil, jako Titus, Timotheus, Klemens, o nichž Ignatius mučeník píše, že v panictví zůstali.

A apoštol, že kdo panny své nevžívá, lépe činí než ten, kdo ji vdává, a vdova že blahoslavenější jest, zůstala-li by tak, vysvětluje. — Kterýmiž slovy poněvadž stav svobodný představuje manželskému, s sebou t. k. mnohá zaměstnání, pečování a roztržky nesoucím: služebníku pak Kristovu nejlépe jest, bez roztržitosti býti, nediv, že Bratři téhož s apoštolem smyslu jsou, kteréhož staří křesťané byli, jakž Epifanius svědčí: První (prý) jest panenství aneb panictví, jehož ostrihají mnozí k slávě Církve.

Kvíť z rozličných záhonův.

Sebral Jan Černohouz.

Almužna jest pokladnice pro největší bídu a nedostatek. Onať jest zrno, jež v zemi hozeno vyrůstá ve veliký, stinný strom a vydává nepomíjející ovoce. Onať jest klíč v rukou boháče, jenž si sám otevřít nemůže, nýbrž chudého na pomoc vzítí musí.

Čas minulý jest jako pták, který se nám vymknul z ruky, byl naším jménem a už není. —

V každém městě najdeš tři domy: hospodu, radnici a kostel; hospodu pro tělo, radnici pro právo a kostel pro službu Boží. Takovému městu podobá se i člověk. I v něm se nacházejí tři domy. Hospoda jest jeho smyslnost, radnice jeho přirozená chytrost, kostel nábožnost. Obyčejně ale mají lidé jen ty dva prvnější, o třetí málo dbají. Než onen jest moudrý, u koho smyslnost rozumu a rozum náboženství podřízen jest. —

Není třeba žádného právě hrubého šrámu, aby zrcadlo stalo se méně pěkným; pouhý nádech z úst stačí, že bývá zakaleno aspoň na chvíli. Tak i pouhý *všední hřích* může, ba musí na ujmou býti křišťálovému zrcadlu tvé duše.

Klevetníci a ramenáci podobají se větrným mlýnům. Nechť dostanou o nějaké věci, jak říkáme, jen vítr: což hned perutěmi svého bezbožného jazyka pohybují, kameny nešlechtnosti čest svých spulblížních rozmýšlajíce. Že se u nich někdy mele na hrubo, lze si vysvětliti.

Jako se vůz s dobrými koly po rovině

bez velikého namáhání pohybuje, tak bývají i *dítky Boží* božskou milostí takřka nešeny a vedeny, tudý dovedou vždy dobře činiti.

Naděje lidská jest sypký písek, jež dost malý větrík odnáší.

Člověk *zášť* a *nenávisť* v srdci svém proti bližnímu chovající podobá se hadu, který též vždy s sebou nosí jed, kterým škodivá člověku, pokud se k němu přiblíží. Jak potupným stává se tedy nenávistník již tím, že tak nenáviděnému zvířeti se podobá. —

Nestrádmec jest jako vodnatelný. Čím víc pije, tím větší má žízeň, a čím více tloustne zevnitř, tím více churaví uvnitř, tím bližší je smrti. —

Kdo se málo zná v malířství, uzří-li obraz, ihned jej má za krásný, aniž shledává na něm jaké vady. Přijde-li ale znalec, znamená, shledá při něm hned vady mnohé i veliké. Tak to bývá často s tebou, *záčátečníku v ctnosti*. Jelikož se do umění, poznati sebe samého, ještě málo znáš, nepozoruješ nedostatkův a vad na obraze tvé duše, jež vidí a pozoruje věčný Mistr všeliké krásy a znatel srdce i ledví. —

Věrný *přítel* podoben jest silnému zábradlí, kteréhož se chopíme, bojíce se pádu, když nám štěstí závrat dělá aneb neštěstí podráží nohy. —

Pověz, bude-li ti lampa, a byt byla i z ryziho zlata, bude-li ti tápajícím ve tmách k jaké platnosti, pokud jest — bez oleje? Takť i *víra*, byt byla samospasitelná, neuvede tebe do nebe, nebudou-li z ní planouti jasným plamenem lásky dobří skutkové.

Zlomky z kaplanského denníka.

18** 1. Ledna. Nový občanský rok započal. V tento den vždy vážné myšlénky pohybují duší mou: Divaje se do minulosti, vidím, že jsem o rok — o celý rok blíže smrti, soudu, věčnosti. A co mne čeká v nastalém novém roce? kdo to ví? Můžeť se mi ovšem v novém roce dostati toho štěstí, že se duši vysvobozené z těla otevrou brány nebes: ale kdo jest jist, že stojí dnes, nepadne zítřka pádem k smrti? — A proto mi bývá o novém roce divně okolo srdce. Byloť mi tak i dnes! — Stojte na kazatelně, zmínil jsem se o jednotlivých přáních, jaká o novém roce mívají hodní a nábožní křesťané.

5. Ledna. Hospodyně domácí se rozstala. Nezhojitelný neduh sevřel nemocnou na lůžko v domě samém. Osoby správné a věrné velice jest zapotřebí v domácnosti, zvláště kde farář drží polní hospodářství.

Duchovní sám nemůže býti všude; máť jiné vyšší povinnosti a proto třeba mu někoho míti u sebe, na něž by se mohl spolehati. Naleznu-li osobu hodnou, dobře pochodil; jinak ať se rozžehná se svým hospodářstvím a nezřídka i s pokojem ve svém domě a svědomí. Jako všude v společnosti, bývá i zde koukol mezi pšenici.

15. Ledna. Jest den nejsv. *Jména Ježíše*. Ve filialce světi se kříž, darovaný jistým člověkem, který snad dobrý úmysl při nábožnosti mívá, proto ale předce jest přemrštěncem, jenž dobré věci škodí. Člověk ten zároveň se dělá ctitelem Rodičky Boží a putovává na její posvátná místa, při tom ale neštítí se podvodu, libuje si v pomlouvání. Co je do takové nábožnosti? Srdce jinde, ústa jinde; jest to podivná směsice dobrého a zlého! Ostatně nalezáme bohužel podobných pobožnástkářův semo tamo více, než by člověk myslil. Jsout to z většího dílu pokrytci, kteří bez pokory a lásky chodívají sice častěji k sv. zpovědi, přijímají častěji Tělo Páně: ale — Bůh buď milostiv jejich duši! Skutkové jejich svědčí proti nim. Tito lidé *pravé* pobožnosti nemilují, horlivost jejich jest horlivostí pošmourných, pokryteckých fariseův a činy jich bývají k zlehčení Cirkvi sv. Chraň nás Bůh takových lidí. Pravou nábožnost, zbožné spolky vřele miluji a seč jsem sám kdekoli a kdykoli slovem i skutkem podporovati budu; soustavy ale policejní, jakovou tací lidé vedou nad duchovenstvem, schvalovati nemohu ni já, ni kdo jiný. —

1. Února. Dnes bylo mi zkoušeti svaťebčany. Ženich s nevěstou jsou na katechismu. Ach, smutné to bývají hodiny takových zkoušek. Obyčejně žádný nic neumí, ano často ani ústa neotevře, náboženské pravdy, jež zná každé malé školní dítě, bývají mnohým snoubencům docela neznámé, ano i ty nejlehčí věci, kterýmž vyučuje matka dítě, bývají často snoubencům nepovědomé. Tak n. př. stalo se mi, že nevěsta ani nevěděla, jak se tří Božské osoby jmenují, a nemlčela snad ze studu, neb ze zaleknutí, nikoliv, ubohá nevěděla to. A odkud neumělost taková pochází? Půjďme zase nazpět do staré koleje; zanedbaná mládež školní z většího dílu to bývá, která tak připravená přistupuje do stavu manželského. Jací pak to potom mohou býti rodiče, a jaké rodiny, když otec a matka sami náboženství neznajíce, mají je dítkám útlým vštěpovati? Obyčejně ale rodiče taková dítky své zase do školy neposílají, a tak se nevědomost viry sv. rozplemňuje od pokolení do pokolení. Čemu ve škole se nenaučili, mohli by se naučiti

v křesťanském cvičení, na kázání. Ale právě takých neuvěčenčův nevidám v kostele. Co divu, že taková spustlí lidé bývají pak k nejhorším a nejhanebnějším věcem schopni, a duchovnímu pastýři břemenem a hořem?

2. Února. Světily se svíce. Kdož by neznal „hromničky“, kterých si lid náš tak tuze váží. Sotva se ukáže mrak na obloze, již se rozžíná hromnička, a hospodář s dětmi a s čeládkou prosívají Boha, by odvrátil hromobití a krupobití od stavení a rolí jejich. Přiblížil se okamžik, v němž někdo z rodiny odebrati se má na věčnost. Duchovní bývá zavolán, by jej zaopatřil sv. svátostmi. A hle, na stole, na něž položiti se má nejsvět. svátost oltářní, postavena jest hromnička hořící. Poslední ale služba, kterou svíce tato poskytuje, bývá, když nemocný bývá obnášen hromničkou. Zvláštní hromničku také spatřiti můžes v mnohých kostelích, kdež se jí používá pro matky, které k úvodu přicházejí s novorozenátky svými, by Pánu Bohu je obětovaly. Vážíme si toho, že si lid náš ještě posaváde mnohé věci posvátné a svěcené váží; milá, spásitelná, dobrá jest důvěra k věci svěcené, pokaváde se z ní nestane — pověra.

14. Února. V blízké vesnici byla dnes veselka. Jsem tam také pozván. Nepohrdl jsem pozváním, nebo i Spasitel můj, byv pozván, šel na svatbu do Kány Galilejské. A proč by křesťan, ano i kněz katolický neměl prodletí mezi svými v den radosti a veselí jejich? — Byla to svatba selská a bohatá. Slychával jsem již co děcko, že všelijaké zvyky a obyčeje prastaré se užívají při podobných příležitostech, a tudíž byl jsem nemálo žádostiv, jednou také viděti něco podobného. Avšak velice jsem se zmylil ve své naději. První věc, která mne již zamrzela, byla, že svaťebčané z kostela rovnou cestou ubírali se do hospody k tanci. Vždyť jest to hrozná protiva; před chvílí přijímali svátost v chrámu Páně, a hned na to hlučná veselost, o které nelze říci, že by vždy byla slušnou. Divný pořádek a obyčej též mezi hostinou panoval. Tak n. př. písně národní a starodávni, které za podobných příležitostí se zpívávají, mají do sebe dobrý a šlechetný ráz: ale pohříchu k dobrým a řádným písním starodávným přimíšeno také zpěvy dosti necudné, tak že mi bylo úzko na té hostině. A pročž veliké opravy zapotřebí by bylo při selských svatbách. Kéž by tak byly pořádaný, aby Pán Ježíš sám také jako host mohl zavítati.

24. Února. Nastal svatopostní čas, doba to pokání a rozvažování umučení Páně.

V N. zavedena jest *pobožnost cesty křížové*, a každý pátek dopoledne množství lidí se zúčastní při rozjímání umučení Páně. A zajisté pobožnost tato jest dojemná, a známo jest, že kdo skroušeně a nábožně ji koná, i odpustků plnomocných dosáhnouti může. Bylo by ale žádoucí, aby nějaká pořádná rukověť ke konání cest křížových vydána byla. Mimo to myslím, že by dobře bylo, aby pokud možná duchovní sami pobožnost tuto vykonávali, nepřenechávající ji leccakým dosti bídným zpěvákům. Též by třeba bylo na to hleděti, by *obrazy*, představující cestu křížovou, nebyvaly leccaké mazaniny, které bývá semo tam spatřiti, jež ale nepovzbuzují křesťana k útrpnosti nad umučením Páně, nýbrž spíše k smíchu a k pohoršení.

1. Března. Konáme sbírku pro sv. Otce. I chodil jsem dnes od stavení k stavení jako žebrák. Vybral jsem si k tomu nejprvé 2 nejhudší vesnice, kdež je lid chudobuý a i málokdy přichází do chrámu Páně. Byla to žalostná cesta. Vejdu do světnice a oslovím přítomné slovy: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus.“ A nyní přednáším svou prosbu: „Přicházím, pan-táto neb panimámo, ve jmenu skličného sv. Otce a žádám o jakýsi a buď si sebe menší příspěvek.“ Odpovědíno mi všelijak. Někde se řeklo: „Samí nic nemáme, jak pak možná ještě dávat.“ Jinde opět: „Papež má od čeho býti živ, nepotřebuje naší podpory. My nemáme nic, než několik dětí na krku, kdož nám co dá?“ Jinde zase: „Což nám je do papeže? On má svou zemi. Však on hladem nezahyne.“ Na jiném místě: „Musím pokrýti stodolu, prší do ní, nic nedám.“ Jinde opět: „Ať papeži dají kněží.“ atd. Slovcem: seznal jsem, že velkou útrpnost nemá sv. Otec u lidu svého. Avšak třeba by stádo opustiti chtělo pastýře svého, Bůh ho neopustí. Ostatně bije ještě mnohé šlechetné, katolické srdce pro svat. Otce, a hotov by byl mnohý i krví svou brániti hlavu viditelnou církevní. Nic nemohou nepřátelé proti Pomazanému Páně, útoky jejich se vždy odrazí jako vlny mořské od skály. — Při dnešní sbírce též jsem pocítil břemeno žebroty a nahlížím, jaké zásluhy nabývají u Boha naši milosrdní bratři, jenž chodí po žebrotě, aby měli z čeho dávat nemocným. — Také seznal jsem za té dnešní chůze, že na mnohých místech, do kterých jsem vešel, lidé mne ani neznali; patrno to znamení, jak pilně navštěvují chrám Páně. Však Bůh to naprav! Jiní pak mne znali a dali, k čemuž můj p. farář přidal, jenž vši chvály hoden jest.

Z denníka Jesuitů u sv. Klementa v Praze.*)

Dne 6. Září 1621 koupili OO. statek Duchoměřice od pána z Vatemberku za 36.000. 14. t. m. nastoupili, 24. prohlíželi, 8. Ledna 1622 posláno jim 20 zajců, den před tím v lese Duchoměřickém chycených.

Dne 28. Září 1621 počato slaviti den sv. Václava svátkem zasvěceným. V našem chrámu (sv. Salvatora) byla zpívána mše svatá od hod. 6—7. Po mši sv. šlo se v slavném průvodu k chrámu sv. Víta, v němž jest kaple sv. Václava. Tam bylo české kázání a arcibiskup měl zpívanou mši sv.

Dne 14. Března 1622 odešel P. Vít Joannides s P. Matějem Saxiem na missii do Tábora.

Dne 4. Března 1626 přibyl kardinál Harach do Prahy na 23 vozích, z Prahy vyjeli mu na 6 vozích vstříc.

Dne 18. Března navštívil Klementinum. Když po mostě se bral, zvoněno všemi zvony, OO. i bratři spěchali k dveřům chrámu. Byl přítomen mši sv., pak uvítán v chrámě řečí, kterouž měl O. Nero. Při obědě v refektáři pozdraven jest v 25 jazycích a po jídle poctěn slavnou komedií (divadlem). S ním spolu stolovali papežský vyslanec, hrabě Martinic, hrabě z Vrtby, svob. p. Thalenberg a kanovníci.

Dne 9. Dubna dalo kolegium oběd 200 chudým a též 12 študujícím, jimž přidáno po kalíšku vína a bílý chléb.

Dne 9. Prosince 1626 navrátili se P. Chanovský a P. Začal z missie ze Slaného.

D o p i s y.

V Praze dne 30. Června 1861.

[List (II.) příteli „Blahověsta“.]

„Jen více z Prahy“ — žádáš v listu svém, milý Příteli! Ale o čem? Kde není, ani smrt neběře. Do politiky míchat se nechceme a nesmíme a v církevním životě málo nového. Či předce. Bylať pouť na Vyšehradě. Šli tam tisíce lidu, než někteří vytloukající hospody ani nedošli na ono památné místo, jiní prohlíželi hrady a zříceniny, chodili po rumech bývalé slávy a nakoupivše dětem marcipánu, šli domů. Jiní zase zamířili do chrámu Páně, kdež se o pouti, na sv. Petra a Pavla konají služby Boží s velkou slávou. Tam kořili se nebes Pánu, vzývali Rodičku Boží, prosili knížata apoštolů sv. Petra a Pavla za přímlovu, aby vira, kterouž oni krví svou zpečetili, nebyla nám vzata, modlili se za nástupce knížete apoštolů, našeho sv. Otce a za celou církev, pak šli navštívit Hankův hrob. Ti jsou praví vlastenci, kato-

*) Lat. rukopis chová se v knihovně kn. arcib. semináře v Praze.

liští Čechové. — Z toho vidíš, že je v Praze velká směsice učených a poloučených, věřících a nevěřících, velkých a malých pánů, hodných pánů a zpanštlých sprostáků a při tom mnoho poctivých chudých a všelijakých žebráků. V každém velkém městě nalezněš velkou nábožnost často pod jednou střechou s velkou bezbožností a tak i v Praze. I Praha je veliké, lidnaté město. Vstupme do chrámu Páně. Je to zástup od hlavního oltáře až ke dveřím! Na kázání tolik nebylo. Proč? Přišli pozdě. Vidíš, tito se modlí, onen zevluje, tato přišla aby viděla, ona aby viděna byla, a ten tam aby nepozorován šátek zdvihl, kdyby někomu v tlačnici z kapsy anebo z ruky vyklouznul. V pravdě velká směsice, ale při tom předce velká sláva. Ó jak velebné to místo, jak krásná hudba, dojmavý zpěv; duše vznáší se vzhůru, tonouc v pokoře a slasti. V pravdě v našich chrámech při službách Božích, toť předtucha radosti nebeských! A jakož jsi viděl směsici v chrámě, uvidíš ji i v městě. Hle naproti je dílna. Tam se bílí. Jakže, diš, na sv. Petra a Pavla o velkých službách Božích? Ano, všedního dne nemají času. Bývá tam mnoho lidí na práci; musili by den zahálet a pán platí jen za práci a ne za neděli. — A byli ti zedníci a nosičky na službách Božích? Nevím; bílení a mytí trvalo od 6. hodin z rána do večera. A jsou ti lidé katolíci? I ba že jsou. A ten pán? Příteli, to nevím. Křten prý je, ale on má své zvláštní náboženství, je prý také v jistém spolku ale v žádném bratrstvu, a bojuje za vybavení lidstva z otroctví Církve. Učinil též návrh, aby se v neděli a ve svátek mlelo atd., a chce ponavrhnouti u vyšších míst zrušení některých svátků. Jemu prý to jedno, ale jde mu o blahobyt dělníků v jeho dílně a pracující třídy vůbec. Možná, že při zisku dělníků svých sám bude mít škodu. Aj — divíš se — velká směsice! Ovšem. Odpoledne stojíme v Karlově ulici. Jde processí. Ustupme. Smekni. Slyš. Jeden pán: Zas ten hloupý lid se svými figurkami! Jiný: Aha, církevní procházka při zpěvu a hudbě! Třetí: Kdyby dnes leželi, aby mohli pozejtří do práce! Kdy už tohle zahálčivé touláni pomine! — Paní: Vítám Vás lidičky, odkud? Ze Staré Boleslavi — di vůdce. Lid při tom všem zpívá:

Vypros víru, naději a lásku;
v ctnostném životě setrvání;
odvrať od nás hlad, mor, též i válku!

Dej šťastné života skonání! —

Processí přešlo. „Skonání“ zanáší k nám ještě vítr ze zpěvu a Ty zase diš: Velká směsice! Ovšem. A proto kde zlí a dobří pospolu, velké trpělivosti třeba. Pán

sám trpělivě čeká až do žni. Bude na nás miti též velkou směsici. Slyšíš? Ještě z mostu ozývá se: „Dej šťastné života skonání!“ Ano všem, ó Pane! Pobloudil, zlé obrat k sobě, dobrým pak dej „v ctnostném životě setrvání.“ — S Bohem! Ty pak, Příteli „jen z venkova více!“

Z Oustí nad Orlicí dne 27. Června 1861.

Během minulého desetiletí stalo se, jako na mnohých místech milené vlasti naší, i u nás v ohledu církevním mnoho památného a zajímavého, co zajisté zasluhuje, abys to k následování uveřejnil, milý Blahověste! Vytrvalou snahou a příkladnou obětivostí našeho důstojného pana děkana Jana Cibulky a osadníků zbudovány a při obnovení sv. missie slavně posvěceny byly před sedmi lety úhledné kaple křížové cesty, které tálnouce se po lesním návrší blíže města, času letního jakož i v pašijovém témdni od mnoha tisíců nábožných katolíků ze všech stran navštěvovány bývají. Již od čtyř hodin zrána času letního každou neděli ozývá se více méně posvátná ta výšina zvучným zpěvem křesťanů velebicích Spasitele za jeho utrpení, a času odpoledního po dokončených službách Božích nalezněš zde vždy duše, které v posvátném tichu lesním vykonávají svou pobožnost. Než obratně se od křížové cesty do chrámu Páně, a vizme, co zde k účtě Nejvyššího buď z ccla nově zhotoveno aneb opraveno bylo. Potřebné a velmi vkusné opravy dostalo se v chrámu Páně nejprve kazatelně a naproti ní oltáři, ozdobenímu starožitným obrazem svaté nebes královny, k němuž zdejší nábožný lid chová velikou úctu a důvěru. — Oltář ten nabyt později veliké památností a obzobitím, že na něm ve velmi skvostné, uměle zhotovené skleněné skříni umístěny byly ostatky sv. mučenika Gaudence, snahou důst. pana děkana z římských katakomb sem přenesené. Jako jinoch odpočívá tu svatý hrdina z prvních křesťanských století, v rukou drže skvostný kříž. — Před dvěma lety vystavěn jest ve sluhu chrámu našemu docela přiměřeném obětivostí pana děkana i nábožných osadníků hlavní oltář, zasvěcený „Na nebe vzaté Panně Marii“, kterému podobných málo zajisté nalezněš v našich chrámech venkovských. Nešetřeno ni práce, ni nákladu, aby důstojně ozdobeno bylo místo, kde se denně koná tajemství nejsvětější naší sv. víry. Jest to dílo ve všech svých částech umělecky promyšlené i provedené. Jmenovitě svatostánek ozdoben řezbami, spojení staré a nové umluvy vyznamenávajícími, jest bohatě zevnitř i uvnitř vyzlacen. Nad ním mezi

šesti vysokými sloupy vznáší se hlavní obraz „na nebe vzeti Panny Marie“, dar to zbožné knížecí rodiny Lichtenšteinské. Široký bohatě pozlacený rám je dle úsudku znaleců dílo mistrovské, a má velikou cenu do sebe. — Uchvácen bývá zajisté každý při vchodu do chrámu Páně, velebností a krásou řečeného oltáře, jenž jest ozdobou nejen chrámu Páně ale celého města. Po úplném dokončení hlavního oltáře byly i na postraních oltářích obrazy obnoveny a popraveny rukou akademického malíře z blízkého Kyšperka, p. Jana Umlaufa. Konečně byl též nový oltář sv. Filomeny blíže hlavního oltáře v presbyterium před rokem postavený posvěcen u příležitosti generální visitaci od nejdůstojnějšího našeho pana biskupa, který své veliké zalíbení nad ozdobou naší svatyně jak oustně tak i později zvláštním listem na jevo dal. Zmíniti se ještě musím, že máme krásná mešní roucha, která též v časech novějších zjednána byla a skvostné kalichy zcela stříbrné. Před chrámem Páně stojí sv. kříž, ze železa zdařile ulitý.

Zaplatiž dobrotivý nebes Pán hojným požehnáním i důst. panu děkanovi, který pamětliv slov Žalmistových: „Miloval jsem Hospodine okrasu domu Tvého,“ všecko vynakládá a všemožně se přičiňuje, aby důstojně ozdobil svatyni Páně, a zanechal po sobě památku, svědčící o jeho náboženské horlivosti, i nábožným osadníkům, kteří živíce se nejvíce obchodem a řemeslem, nyní ne mnoho vynášejícím, podporují dle možnosti svého duchovního pastýře v ozdobování milného chrámu Páně.

—?—.

Ze Strašic dne 30. Června 1861.

Rozmilý Blahověste! jak jsi vždy toužebně očekávaný, když k svým přátelům zavítati máš. Není snad nikoho, jehož bys buď nepotěšil, nepoučil neb nepovzbudil. Jak to každého pochnulo, když jsi v č. 8. volal: „Kdož s Kristem jsi, shromažďuj a stroj se ke dni příchodu jeho!“ vyzýváje k příspěvkům na oltář svat. Václava na Velehradě. Bylo to viděti hned v 9. čísle, jak se Češi hlásí k svým patronům a apoštolům, skládajíce dárky do pokladničky Velehradské. Každý zajisté hledí do této pokladničky s potěšením, kdykoliv nové číslo zavítá, mnoholi se sešlo zase, i od koho. S jakou radostí jsem prohlížel značné příspěvky v čísle 12. z Vídně, a k svému potěšení nalezl jsem známá jmena. Dík Bohu, že i ve Vídni tak mnozí jsou, kteříž nezapomínají, že jsou Čechové — katolíci. — U nás jest Dědictví sv. Cyrilla a Methodia valně rozšířeno, údobí jeho se ne-

dělního a svátečního dne po odpoledních službách Božích scházejí vždy k některému do jeho bytu, a tam se čtením knih z Dědictví, jakož i „Hlasu (z Brna) a „Blahověsta“ bavíapoučují. Nyní se přidružuje též „Pozor“. Máme dosti čtení i čtenářův. S radostí si na to vždy vzpomínám, když se čtlo ono vyzvání na opravení oltáře svat. Václava na Velehradě, jaký to byl zápal, hned jednohlasně všichni zvolali, že dle možnosti přispívati budou.

Velmi bys se svým ctitelům, milý Blahověste! zavděčil, kdybys nám, tak jako to učinil „Školník“, sdělil, mnoho-li máš otevřených příbytků, buď dle stavu, neb aspoň dle země;*) zdali Tebou snad některý nevďěčník v novém púletí nepohrdl, a byt svůj neotevřel jinému? Ó přátelé draží! važme sobě toho, co máme, a nedopusťme, aby náš „Blahověst“ mrtvicí zase raněn byl. Kdo umí pérem vládnouti, podporuj ho články, kdo jej haníš, vytas se s něčím a dokaž: že to lépe umíš, jinak jsi jen tupič.

—a, krupař.

Z Velkého Kaira dne 4. Června 1861.

[Původní dopis důst. O. Provincialovi řehole Františk. v Praze.]

Ucta a láska zavazují mne, oznámiti vysoce ctěnému otci mé českomoravské provincie Františkánské listem, že mne svatá poslušnost přenesla z Palestiny do Egypta, ze svatého města Jerusáléma do Nového čili Velkého Kaira. Plavbu po parní lodi z Jaffy do Alexandrie měl jsem zadarmo. Na této cestě mnoho jsem při bouři mořské trpěl; i radoval jsem se z plného srdce, když jsem v Alexandrii do našeho kláštera vstoupil. Nový nejdůst. p. biskup Alexandrinský, Paschalis Vuicič, je z naší řehole sv. Františka, rodem z Dalmacie a teprv 35 let stár. Již dříve byl po dva roky biskupem v Albanii, kdež nyní 6 biskupův z našeho řádu máme. V Alexandrii jsem dlouho nepobyl, neboť churavost, následek to plavby po moři, brzy mne opustila. Dne 21. Března t. r. dovezla mne železnice do Nového Kaira. Jízdu po železnici, jakož i poštu máme od pašy Egyptského bezplatně. Zde v hlavním městě Egypta je vždycky k vůli mnohým zde přebývajícím Němcům kněz německého jazyka mocný. My Františkáni máme tu dva kláštery, jeden „svaté země“ a druhý pod zprávou „Propagandy“ v Římě. — V Starém Kaire máme též, ale malý klášter. Tam nalézá se svatyně, kdež sv. rodina po útěku do Egypta delší čas bydlela. Nyní ale je v takém smutném stavu, že v ní oběť mše sv. sloužiti nemůžeme. — Mimo nás řeholní bratry Františkány

*) Stane se bohda ku konci roku.

jsou tu v Novém Kaire též bratři „křesť. vyučování“, kteříž se školním cvičením zabývají. Dále jsou tu dva kláštery jeptisek, a sice sestry řádu „dobrého pastýře“ a sestry z řádu našeho sv. otce Františka. Panny v obou klášterích mají péči o učení a vychování ženské mládeže. Poslední, sestry z naší řehole svat. Františka, Klarisky, jsou tu teprv dva roky, 13 počtem a nad míru chudé a pomoci potřebné. Stravné platících dívek je málo a chudoba sester nesmírná. A při vši nouzi a bidě své vydrží ještě 11 dívek mouřeninských, kteréž nedávno křtu sv. došly, a starají se jako matky též o mnoho osiřelých dívcí. Klášterním chrámem jejich jest malá, nepatrná jizbice, kteráž na první pohled neklamné svědectví dává, že tu je rozsáhlejšího domu Božího pro katolické obecnstvo nutně zapotřebí. Jeť tu velice třeba také rouch mešních a monštrance, i ciborium je velmi malé. Nelíčím věc způsobem přehnaným, ale spíše domnívám se, že slova má ani dosti živě nakresliti nemohou chudobu sester těchto. Tři z nich jsou v Starém Kairu k vyučování a vychovávání děvčat. Než ani ty nejsou bohatší, než sestry jejich v Novém Kaire. Pocházejí pak ty sestry Klarisky z Italie, a z Francie nedostává se jim podpory nižádné. Pakliby se Vám, důst. Otče, podařilo vynajítí dobrodince, jenž by sestrám těm poskytnul pomoci nějaké, kteréž ony pro svou horlivost o čest Boží a péči o časné i věčné blaho lidí v plné míře hodny jsou, bude zajisté všemohoucí Bůh Vašnostem i dobrodincům těm zde i na věčnosti hojným odplatitelem. Poslal jsem za toutéž příčinou list jeden vys. důst. O. generálnímu komisaři ve Vídni, a jiný ředitelstvu spolku Božího hrobu v Rýně Kolíně. — Co se nás samých týká, konáme my Františkáni služby Boží netoliko v chrámech svrchu jmenovaných, ale nad to i ve dvou jiných dílech města, v Polaco a Specchie, kdežto žijí katolíci rozličných obradů, jako: spojení Řekové, Arménští, Koptové a Soriáni.

Jeť slušno, abych se zmínil i o bývalém našem klášteře v Damašku, ježž minulého roku v měsíci Červenci Turci rozbili, a spolu chci několika slovy promluvit i o našich zvěčnělých bratřích řeholních, jsa té naděje, že se Vašnostem zprávami těmito zavděčím.

Povědomo Vám sice, důst. Otče, že jsme v Damašku měli spolu faru, zastávající zprávu duchovní: i to ráčíte vědět, že klášter náš byl určen též k tomu, aby mladí missionáři španělští přiučili se tu řeči arabské; i o tom došla Vás bezpochyby zpráva, že tu osm řeholníků, a sice

šest kněží, z nichž jeden z Tyrolska pocházel, a dva bratři laikové jsou usmrceni. Leč předece mímím v listu tomto podotknouti, jakým způsobem tito bratři naši života pozemského pozbyli. Zprávy, kteréž nás o tom z počátku docházely, neshodovaly se; i odhodlal se náš generální prokurátor „svaté země“, P. Jos. Maria Battester, rodem Španěl, že sám se do Damašku odebere, aby se bezpečných zpráv o věci té dopídil. — Přijda do našeho kláštera v Bejrutě, byl tu zadržen od O. presidenta, jenž mu sdělil, že křesťané z Damašku, jimž poštěstilo se ujíti vraždění Turkův, na útěku svým dorazili do Bejrutu, a že tudíž bude lze, od nich něčeho určitého o smrti našich bratří mučedníků se dozvědět. Generální prokurátor počal se ihned vyptávat, jednáje při tom velmi obezřetně, tak že se tázal jen takových svědkův, kteříž pro poctivost svou etění byli, a znajíce sběh věci se mu k takovému účelu schopnými býti zdáli. Mezi těmi vynikal zvláště Naame Mosabechi, mládenec vzorných křesťanských mravů, což mnozí duchovní naši dosvědčují. On byl tehdaž v klášteře s mladším bratrem a s otcem svým, jenž jako učitel farní školy od nás placen byl. Naame ušel krveprolití jen jako divem, viděl, všecku tu hrůzu, viděl i skonání otce svého, jenž zabit jest po boku P. Karmela, o němž později povím, kterak i on dokrvácel.

Jak známo, počalo vraždění křesťanů v Damašku 9. Července 1860. Toho dne naplnilo se, čeho se dlouho obávali. P. superior nařídil veřejné vystavení nejsv. Svátosti oltární na vyprošení rady, pomoci, síly a zmužilosti k tomu, co nastávalo. V ten smysl promluvil též od oltáře několik vřelých slov k našim katolíkům, kteří se byli v chrámě sešli. Netrvalo dlouho, a houf vzteklych Turkův vrazil do svaté samoty. Nechci připomínati, jak bylo loupeno, páleno a bořeno, podotknouti toliko, kterak vraždění jsou pokojní obyvatelé. Počátek učiním s výše jmenovaným O. *Emanuelem*. Byl 57 let star, 37 roků v řeholi a 29 na misiích. První nás došlé zprávy oznamovaly, že, když Turci k chrámu se hnali, on právě nejsv. svátost požil, aby ji zneuctění nevěřících uchránil. Nadarmo se namáhali, pohnouti ho k vyzývání Mahomeda. Na jeho prosby dovolili mu zákeřníci, aby si sám vyvolil místo, kde by umřítí chtěl. I šel s nimi k hlavnímu oltáři a, položiv hlavu na stůl obětní, řekl: „Sekejte!“ V okamžiku oddělena mu jest hlava od těla. — O P. *presidentovi* dosvědčovala paní jedna, že před smrtí svou od oltáře proti zákonu Mohamedovu mluvil, a

jiný křesťan, že dříve sám sobě nejsv. svátost podal. Naame Mosabechi praví, že po onom krveprolití nalezl mrtvolu O. presidenta u hlavního oltáře. Monsignor Jacub, soriánský biskup v Damašku tvrdí, že jeden z duchovních, jehož jména neznal, po zřejmém osvědčení, že je katolický křesťan a co takový že umřítí chce, šavlemi rozsekán jest u hlavního oltáře.

S O. superiorem na missii stejně dlouho, ale o rok starší než on, byl O. *Karmel*, duchovní správce katolíků latinského obřadu a profesor arabského jazyka u mladých missionářů, krajanů svých. On střelen jest od vrahův do hlavy, než po té ráně neskončil. I dolehali naň Turci, aby se odřekl „nepravé víry své“. On pak osvědčoval hlasitě katolickou víru svou. „Pse!“ vzkřikl katané a bodající i sekačice dotloukli ho. O. Karmel měl za společníka v duchovní správě farní O. Engelberta, a učňové jeho v jazyku arabském byli španělští kněží OO. Mikuláš, Petr a Nikanor. Všickni čtyři následovali příkladu jeho.

O. *Engelbert* z Tyrolska, narozen roku 1827, stal se Františkánem l. P. 1847 a sloužil Pánu v zemi svaté od r. 1855. Když se nebezpečnosti blížilo, utekl z kláštera a skryl se na blízku v domě s jedním Maronitou, Metri jmenem. Metri smrti ušel a vypravuje, že Turci O. Engelberta vyslídili a všelijakým způsobem pokoušeli, aby se Mahomedanem stal, on pak odpovídal jim: „Já křesťan jsem a kněz.“ — „My tě usmrtíme“ — volali vzteklivci — „a dáme tě za pokrm psům, rovným tobě.“ — „Učiňte tak,“ — odvece kněz — „ale vezte, že za každý vlas na hlavě mé umře Turků šedesáte.“ Po těch slovech dostal smrtící ránu na hlavu, tak že kus masa odletělo. Tu utekl Maronita Metri a neviděl konec té truchlohry. Bezduché, zohavené tělo pochoval, ale teprv po mnohých dnech, František Nedin, a viděl též onu ránu na hlavě.

O. *Mikuláš* byl (po výroku očitého svědka Mosabechi) též tázan, je-li hotov, zapřítí zákon Kristův a přijmouti Mohamedův. „Raději tisíckrátě smrt podstoupiti!“ odpověděl kněz-řeholník a poznamenal se křížem svatým. Prostřelen ranou z bambitky klesl k zemi. On byl nejmladší ze všech; čítal teprv 30 let věku svého, rodem jsa z Kordovy.

O. *Petr Soler* byl o tři leta starší, než O. Mikuláš. Uslyšev, že Turci do kláštera vrazili, uchopil 12letého bratra Naamova za ruku a řekl k němu: „Pojď za mnou, a neporozumím-li tomu, co mi Turci řeknou, ty mi to vylož.“ Pak ale rozpomínaje se, že by takovým způsobem dítě jistě

smrti v náruč vedl, běžel, aby chlapce skryl v nejtmařejším koutku pod schody. Stojе u schodů, hájil úkryt tělem svým. Turci přiběhše a vidouce řeholníka, odtáhli ho stranou a nepátrali dále. Tak byl malý Josef zachován, snad aby povídati mohl o smrti ochránce svého. I tázali se kněze, chce-li se Mohamedánem státi. Tomu on rozuměl, jakož i tolik arabštiny uměl, že vyznati mohl: „Ne, nikoliv, raději smrt!“ Aby nezvratný úmysl svůj ještě lépe vyjádřil, poklekl, poznamenav se křížem sv. a kleče podával Pánu Bohu život svůj v obět. Mnohými ranami zbodán, vypustil ducha svého.

Co se týká O. *Nikanora*, nalezl náš kněz Valentin z Vernazzy v zříceninách kláštera mimo jiné též kus sandálu s částí lidské nohy, obě na polo spálené. Pozůstatek tento nemohl býti než z těla O. Nikanora, jelikož mrtvolu ostatních řeholníkův byly již nalezeny a pochovány. Tento ctihodný kněz byl 46 let stár a dva roky v missii.

Řeholní bratr laik *Jan Jakob Fernandez*, jenž po dva roky v Damašku missii sloužil, byl 52 let stár a 29 let ve sv. řeholi. Jakým způsobem on o život přišel, nevíme; jenom tolik víme, že tělo jeho v zříceninách nalezeno jest a poznáno i pochováno s ostatními.

Jiný ještě řeholní bratr žil v onom samostanu Damašském, jmenem *František Pinazzo di Alpuente*. Stár 58 let, byl 30 let v řeholi a 17 ve svaté zemi. Toho našli vrahové na ploché střeše klášterní. Očití svědkové řkou, že nemohouce pro vzdálenost slyšeti slova jeho, viděli, kterak neustále ruce své k nebi zdvihal, modle se. Ubit jest kyjem, jenž mu vaz zlámal, pak svržen od Turků se střechy dolů. Na těle jeho nalezena jest nad to i rána, kterouž mu nějakou ostrou zbrojí zasadili. S tímto bratrem Františkem bydlel jsem nějaký čas u sv. hrobu, kdež mi při oběti mše sv. ministroval. — Dva city zmocňují se srdce mého, an toto piši, bolest a — svatá spokojenost a radost. Tito naši v Pánu zesnulí řeholní bratři ztratili z lásky k Pánu a Bohu našemu Ježíši Kristu život časný, aby zaň obdrželi život věčný, radost neskonalou v nebesích.

Co do ponebí, jsem tu posud, chvála Bohu, vždy při dobrém zdraví, ač je horko v Káifé znamenitě větší, než v Jerusalemě.

Vašnosti, důst. Otče, jakož i důst. O. Sigismundovi a milovanému O. Leandroví uctivě ruku libaje, vzkazují sv. pozdravení všem ctihodným OO. i bratřím.

P. *Isidor Dorš*,

kněz z ř. sv. Frant., missionář ve sv. zemi.

Kronika.

Z Prahy. Čtenářům politických denníků je známo, že J. Velič. císařovna Alžběta, navrátilví se z jižních krajín do Vídně zase ochuravěla. Na radu a dolehání lékařů odjela zase na jih, do Korfu. Nemoc nejjasnější paní vzbudila vřelé účastství i u zástupcův národů v říšské radě i po všech krajinách rozsáhlého císařství. Naše královská Praha projevila přání, aby se ustanovilo veřejné modlení za nemocnou císařovnu. A modlitby ty po schválení J. Em. nejdůst. pana kardinála arcibiskupa počaly již minulou nedělí v chrámě *anglických panen* a pokračováno v nich bylo a bude v následujícím pořádku: V pondělí v chrámě sv. Karla Bor. u mateřince *milosrdných sester*; v úterý u *Karmelitek* na Hradčanech; ve středu u sv. *Bartomeje* v Konviktské ulici, kdež bydlí kongregace šedých sester; ve čtvrtku u *Voršilek*; dnes v pátek v klášterním kostele u *Alžbětinek*; zejtra v sobotu v chrámu Páně *Týnském*, kdež přítomen bude spolek sv. Ludmily; v nedělí pak dne 7. t. m. v seminářském chrámu u sv. *Salvatora*, kdež mimo alumný a študentský konvikt se zúčastní též katolická jednota a jednota katolických tovaryšův. Z toho patrno, že za vznešenou paní modliti se počaly panny a paní. Modlitby se konají od 9 hodin z rána až do 7. hod. u večer před vystavenou nejsv. Svátostí řádem, jakýž bývá při 40hodinové pobožnosti, a končí se večír pozhnáním. Taktéž známo čtenářům našim, že i sv. Otec postonává. Zaň modli se po rozkazu a přání vrchních pastýřů každý kněz předepsané modlitby při mši sv. již od té doby, co neblahými převraty nastala tíseň jeho, jakož se i po farních službách Božích nařízená pobožnost s věřícími všude koná. Nyni toho zvláště třeba. K jedné i druhé pobožnosti dodáváme, zač každý z nábožných prosí: „Pane vyslyš modlitbu mou, a volání mé k Tobě přijď!“

— Dědictví Svatojanské čítalo dne 29. Června 21.562 spoluůdů.

— Výbor katolické jednoty Pražské před několika dny ohlásil, že se letošní valný sjezd jednot katolických odbyvati bude v Mnichově. — Návěští dotčené zní pak doslovně:

„Dle přípisu tyto dni došlého od nejdůstojnějšího pana arcibiskupa Mnichovsko-Freisingského, svolila vys. král. vláda bavorská, že se XIII. valné shromáždění jednot katolických v měsíci Září odbyvati může v Mnichově. Uvádějíce to vůbec k vědomosti, zároveň oznamujeme každému, že úřední zpráva o XII. valném shromáždění, odbyvaném v Praze, tyto dni již skrze

knihkupectví se rozesílá, a že program k nadepsanému XIII. valnému shromáždění, jak mile bude od místního výboru ustanoven, se ohlásí. Žádajíce valnému XIII. sjezdu katolických jednot všelikého zdaru, nyní již vyzýváme k hojnému účastství.

V Praze dne 1. Července 1861.

Přední jednota katolických spolkův v Německu a Rakousku.“

— Právě na den sv. Prokopa, slavného patrona země české, doručeno jest vys. důst. p. kanovníku K. Vinařickému vládní potvrzení stanov *Dědictví sv. Prokopa*. Jak známo, Dědictví sv. Prokopské má se státi a bohdá stane se maticí k vydání spisův bohovědeckých v jazyku českém. Původce žádoucího tohoto bratrstva jest vys. důst. p. kan. K. Vinařický, jenž minulého roku na valném sjezdu katolických jednot v Praze krásnou tu myšlénku vyložil, a získav ihned schválení JEm. p. kardinála i druhých nejd. pp. biskupův, postaral se o potřebné vládní potvrzení stanov nového literárního spolku. Stanovy ty podáme v příštím čísle a nyní již z plné duše voláme: Zdař Bůh a žehnej novému Dědictví svému.

— V Praze, jak jsme již svým časem byli oznámili, vzniklo nové bratrstvo sv. Josefa z Arimathey, jež má za účel jeden ze skutkův milosrdenství: *zemřelé počestně pochovávatí*. Činnost bratrstva tohoto obmezuje se na Prahu a údem státi se může každý křesťan, bez ohledu na stav, pohlaví, stáří, pokud se zaváže, že chce každého roku 1 zl. 20 kr. r. č. přispívati. Původcem řečeného bratrstva, nyní již náležitě od duchovní vrchnosti potvrzeného a od vlády uznaného, jest v. d. p. kanovník Staroboleslavský A. Fr. Rost, duchovní zprávce na Skalce.

— V *Litoměřicích* zemřel bohoslovec III. roku p. Fr. Čiška.

Z Tyrolska. „Střelecké Noviny“ sdělují od Eisaku d. 30. Května následující jakožto pravdivou událost: Před nějakým časem vydal se malý obchodník z blízka za obchodem svým na cestu do Meranu, kdež několik dní prodletí musel. V hostinci seznámil se s jakýmsi cizozemcem, kterýž z našeho souseda dobře vyvěděti uměl, že poměry jeho nejsou skvělé. Cizinec byl hned s radou a nabídnutím pohotově, rka: „Chcete-li se státi protestantem, dám Vám ihned 1000 zl. ve stříbře a zaručuji Vám naši další podporu a nejlepší schválení na všechny strany. Tím můžete obchod svůj rozšířiti a státi se brzy zámožným mužem.“ Rozumí se, že krajan náš nabídnutí nepřijal, ale dal se na útěk.

Z Říma. Sv. Otec za některý čas

churavěl, čemuž se nelze diviti. Sv. Otec zajisté jest již kmet věkem schýlený a sevržený tolíkerými strastmi, že by ovšem již dávno byl musil klesnouti pod břemenem, kdyby v srdci jeho nebyla živoucí důvěra v Boha, kdyby mu láska věrných katolíkův neoslazovala trpkého kalicha jeho, kdyby ho nedržel Bůh. — Než noviny Turinské a Milánské rozhlašovaly po světě, že prý papež má již na mále, a že co nevidět umře. Zatím sv. Otec zotavil se opět, a na den sv. Petra a Pavla sloužil velkou mši svatou sám s obvyklou slávou.

Z Itálie. Vláda piemontská dívala se v Miláně s patrnou libostí na to, když se revoluční cháska obořila na neohroženého gen. vikáře, tamnějšího biskupa Caccia, jenž nechtěl dopustiti, aby při tak řečené národní slavnosti italské sloužití mělo duchovenstvo za pláštík k zahalení úkladův a násilí, páchaných a stropených na zkázu Církve. Nyní však počíná se listek obracet a vláda vidí, že za bouřlivými pohyby a útoky na duchovenstvo jeví se Mazzini se svými republikány. Jak známo, Mazzini, zpronevěřilý Církve syn a původce politické sekty, ježto se nic neohlíží na nijaké zákony a práva, ni Božské ni lidské, nepřije papeži leč smrt a králi hrob. Nešťastný tento náčelník buřičův italských, vida, jak mu pod ochranou a péčí vlády piemontské osení vzechází, počíná opět vystupovati na pole a jakož vedl proti papeži a „cizozemcům“, povede válku proti králi Viktoru Emanuelovi.

Z Francie. Vláda Napoleona III. vždy patrněji pouští se v boj s Církví. A však Napoleon, kdy a pokud třeba, umí nositi larvu. Tak i tuto vědomo, jakým se dělal katolíkem, jak se tvářil a lichotil sv. Otcí, vyžádav si, aby byl kmotrem synu jeho. Podobně choval se k duchovenstvu. Když mu duchovenstvo, biskupové a kněží po celé Francii počali klásti odpor za příčinou Stolicе papežské, pustil Napoleon uzdu svým novinářům, a ti jali se hyzditi duchovenstvo, hanobiti Církev svými obyčeji. Před některým časem vydala vláda napomenutí, aby se noviny šetrněji chovaly k věci tak svaté, jako jest náboženství, a upustily od neslušných útokův na Církev. Než zdá se, že i tato výstraha dána jest jenom na oko: noviny, a sice i noviny, jež berou od Napoleona žold, počínají si nejinak než drukdy. — Ale i tu se ukáže: Všecko do času, a Bůh na věky.

Oznamovatel literní.

*— Nákładem Bedřicha Stýbla vyšlo čtvrté rozmnožené vydání známé modlitební knihy pro mládež: „**Angel strážný**“. Průvodčí po cestách života — od I. A. Frencla, rektora u sv. Jiří na hradě Pražském. O bohatém a schváleném obsahu netřeba mluvit; i tiskařská úprava je velmi slušná, cena pak levná. Dáme-li ještě, že k rozmnoženým modlitbám zase přidán jest obšírný zpěvníček s nápěvy, zajisté nám každý přisvědčí, vyslovujícím přání, aby „Angel strážný“ byl v skutku mimo „Mannu“ od Desoldy, „Modlitby“ od Frosta a některé jiné průvodčí v každé mládeži českoslovanské po cestách života.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Laube*, z řádu křížov., za probosta na Chlumu Mariánském.
- p. Frant. *Preissler* za faráře do Stochova.
- p. Václav *Zyka* za rektora kolleg. Redemptistů na sv. Hoře.

Upřázdňená místa:

- Praskolesy*, fara patron. děkana Karlotýnského, od 26. Června 1861.
- Hirschenstand*, fara patron. p. Jindřicha bar. Kleista a dcery Anny, od 26. Června 1861.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. pp. Fr. Černohouz, děkan ve Všejanech, 3 zl. — Z Č. Brodu (III.): Kněz Vác. Slavík 1 zl. — Bedřich Zerman 20 kr. — Alois Kluče 20 kr. — Anna Klučova 20 kr. — Marie Motyčková 20 kr. — Františka Mařova 15 kr. — Barbora Jindrova 15 kr. — Jos. Čadil 15 kr. — Jos. Bartoš 10 kr. — Jos. Baecker 10 kr. — Marie Kudrnova 10 kr. — Antonie Hamplova 10 kr. — Barb. Černohorská 10 kr. — Roza Mužíkova 10 kr. — Několik školních dětí 62 kr. — Z Vodňan: Údové Děd. Svatojanského 3 zl. 40 kr. — Dominik Jleček 20 kr. — Frant. Kuna 15 kr. — Nejmenovaný 75 kr. — Matěj Bláha z Račie u Vodňan 1 zl. — Z Ústí nad Orlicí: Fr. Krihl, kaplan, 2 zl. 5 kr. — V. Kvapil, kaplan, 55 kr. — Karel Hlavsa, pošt. expeditor, 50 kr. a jeho choť Josefa 50 kr. — Jan Jandera 50 kr. — Frant. Fišer 25 kr. — Karolina Hlavsova 25 kr. — Václav Štanlejský 10 kr. — Karel Hušek, děkan a vikář v Starém Kolině, 5 zl. — R. P. 55 kr.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní:
půlročně : 1 zl. 55 kr
celoroč. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor : VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor : FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli IX. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Luk. XIX. 41—47.)

Pán Ježíš *plakal* nad Jerusálemem řka: „Nepřátelé — neostaví v tobě kamene na kameni, proto že jsi *nepoznalo* času navštívení svého.“ Jako jednotlivcům, ustanovil Hospodin v nezpýtatelné radě své i *národům* míru hříchů, kterouž odvrátivše se od Něho doplňují, ale dovršivše v záhubu ubíhají. Hospodin, zaslibuje Abramovi syna, rozmnožení rodu a uvedení potomků jeho do země chananejské, řekl: „V pokolení čtvrtém navrátí se sem, nebo *ještě nejsou doplněny nepravosti Amor-
hejských až do přítomného času.*“ (I. Mojž. XV. 16.) A Spasitel náš vytýkaje Fariseům a zákonníkům jejich nepravosti, dí: „Běda vám, zákonníci a Fariseové, pokrytci! Říkáte: Kdybychom byli živi za dnů otců našich, nebyli bychom účastníci jejich v krvi proroků. Protož jste na svědectví sami sobě, že jste synové těch, kteříž zabíjeli proroky. I vy *naplňte míru otců svých.*... Aj, já posílám k vám proroky a moudré a učitele, a z těch některé zabijete a ukřižujete, a některé z nich bičovati budete ve školách svých, a budete je honiti z města do města, *aby přišla na vás všeliká krev spravedlivá, kteráž jest vylita na zemi od*

krve Abele spravedlivého.... Aj, zanechá se vám *dům váš pustý.* Amen pravím vám, nebude tu zůstaven kámen na kameni, kterýž by nebyl zbořen.“ (Mat. XXIII. XXIV.) Tvrdšíjším odpíráním poznalé pravdě doplnili míru hříchů svých Židé, „kteříž i Pána Ježíše zabili i proroky; i nám (píše ap. Pavel) se protivili a Bohu se nelíbí, a všem lidem jsou odporní... vždy *doplňovali hříchy své.*... i přišel hněv Boží na ně.“ (I. k Thessal. II. 15. 16.) *Nepoznatil času svého.*

A nyní, národe můj! uvažuj:

co všecko učinil Bůh národu židovskému, a

kterak se jemu odsloužil národ ten.

„Co jest — volá Pán — ještě jsem více učiniti měl vinici své a neučinil jsem jí? Proč když jsem očekával, aby nesla hrozny, plodila plané vino?“ (Isai. V. 4.) — Uvažuj dále:

co všecko činí Bůh nám, co Církev národům; ale i

kterak my se chováme k Bohu, a národové k Církvi?

A zajisté přisvědčíš moudrému Šalomounovi, an dí: „*Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.*“ A proto: „odchyl se od zlého a čin *dobré*“ — „*budiž věrný až do smrti, a dám tobě korunu života!*“ (Zjev. II. 10.)

Pozvání

ku vstoupení do spolku
k vydávání bohovědných kněh katolických

pod názvem:

Dědictví sv. Prokopa.

S velikými nesnázemi zápasí v osadě československé kněz, jenž ve školách prošlých nemohl se zmocniti národního jazyka v té míře, aby jasně a důstojně tlumočiti dovedl zákon Boží ve všech postaveních svého úřadování. Šťastnější jest novosvěcenec německý, jenž od první do poslední školy řeči přirozenou cvičen a vzděláván, dokonale a snadně jí ovládá; nad to poskytuje mu přehojná literatura německá rady a pomoci ke všem posvátným výkonům. Těch výhod ale nepodávala našinci ani škola ani známými příčinami soužená a skrovná literatura československá. Aby tato mezera zponenáhla se vyplňovala, potřebí jest povzbuditi a materiální pomoci podporovati schopné spisovatelstvo domácí v oboru bohoslovném. Na valném sjezdu katolických jednot, odbyvaném v Září minulého roku, zvláštní přímluvou doličena byla *potřeba bohovědné literatury v jazyku československém*; ku podpoře její navrženo, aby se zřídil zvláštní spolek a založila se pokladnice k vydávání kněh bohovědných pod názvem *Dědictví sv. Prokopa*, patrona českého, jenž písmem slovanským vypsál sv. evangelia, a rukopis jeho dostavši se do královského pokladu francouzského, v takové uctivosti chován byl, že na tu knihu, známou pod jménem „Text du sacre“, až do Ludvíka XVI. francouzští králové skládali přísahu korunovační. — Návrh ten ihned blahosklonně schváliti ráčil J. Eminence p. kardinál-arcibiskup Pražský se všemi osobně přítomnými nejdůstojnějšími pány biskupy českými. Druhého dne v soukromém odboru umluveny byly základní stanovy, které později doplněny, J. Eminenci podány, církevně ztvrzeny a posléze i vysokou c. k. vládou potvrzeny jsou. Úplné znění jejich jest:

1. Účel spolku jest podporování spisovatelstva bohosloveckého a vydávání důkladných spisů ze všech odvětví bohovědy katolické spisovným jazykem českým.

2. Náklad na ně povede pokladnice, která se zakládá a rozmnožovati má dobrovolnými dary peněžitými ke cti sv. Prokopa. Pokladnice sluje: „Dědictví sv. Prokopa.“

3. Co vzdělávací ústav duchovenstva českého i moravského stojí spolek pod ochranou p. t. nejdůst. ordinariátů českých i moravských vůbec, nejdůst. kn. arcib. ordinariátu Pražského zvlášť.

4. Základní peníze a příspěvky peněžitě

odevzdávají neb zasílají se pokladníkovi Dědictví sv. Prokopa.

5. Každý i sebe menší dar bude se přijímati od kněžstva i od osob světských; kdo však složí nejméně 40 zl. r. č. buď najednou anebo během čtyř po sobě jdoucích let ve čtyřech lhůtách jednorokých po 10 zl. r. č., stane se údem spolku u doživotným a podělován bude do úmrtí svého jedním výtiskem kněh, vydávaných nákladem téhož Dědictví.

6. Kdo by nad 40 zl. r. č. obětoval, podělován bude tolika výtisky, kolikráté 40 zl. byl složil. Kdo by však věnoval nejméně 100 zl., považován bude za zakladatele téhož Dědictví.

7. Kdokoliv první část základu — 10 zl. — odevzdá, nabude již práva k účastenství a k vybírání kněh vydávaných; kdo by ale nedoplácej dvé léta minouti dal, ztrácí právo k odbírání, leč by doplatil.

8. Vklady složené stávají se jménem Dědictví sv. Prokopa a nevrací se ani pro nedoplatek, ani v případě úmrtí.

9. Každý duchovní úd zavazuje se, každého roku sloužiti tichou mši sv. za živé i zemřelé údy a dobrodince téhož Dědictví, pokud možná v oktávě sv. Prokopa. Světští údové závazku tomu zadost učiní zbožnou přítomností při farní mši sv. na týž úmysl.

10. Nesmrtelné ústavy, na př. biblioteky, nemohou býti údové.

11. Správu Dědictví sv. Prokopa vede výbor, sestavený nejméně z 12 kněží, kteří buď v Praze buď na blízku přebývají a čtvrtletním schůzkám přítomni býti byli připověděl.

12. Údové výboru radí se v řádných schůzkách o všech věcech Dědictví se týkajících; jmenovitě určí spisy k vydání a honoráry spisovatelům. K platnému uzavírání potřebí, aby nejméně 9 údů přítomno bylo.

13. Z výboru vystupují každého roku 3 údové losem určení, mohou ale opět zvoleni býti.

14. Výbor se doplňuje i rozmnožuje volbou, a sice absolutní většinou hlasů.

15. Z prostředku svého volí výbor dvěma třetinami hlasů ředitele neb starostu, jeho náměstka, pokladníka, jednatele a písaře.

16. Jak výbor tak i řešení představení musí dosíci potvrzení kn. arcib. ordinariátu Pražského, jemužto se také právo zůstává, rozhodovati ve všech věcech zporných, když by jich ředitelstvo samo vyrovnati nemohlo.

17. Ředitel neb starosta řídí všeliké věci spolkové, přijímá dotčené přípisy, rozděluje práce, svolává výbor každého čtvrtletí ku poradám, opatruje archiv spolkový, podává výroční zprávu o jmění a činnosti spolku, jak nejdůst. kn. arcib. ordinariátu, tak též obecnstvu a zastupuje Dědictví u osob i úradů.

18. Pokladník přijímá peněžitě vklady a příspěvky a skládá celoroční účty, opatruje pokladnici pod dohledem ředitelovým, přijaté pe-

níze ukládá na úroky k účelu spolkovému, vyplácí poukázání výboru proti kvitancím, a v řádných schůzkách podává zprávu o jmění spolku, za kteréž jest celému výboru odpovědný.

19. Jednatel vykonává usnesení výboru.

20. Písař zapisuje jednání o poradách.

21. Každý od výboru přijatý spis předkládá se arcib. ordinariátu Pražskému ku prohlídnutí a nevdá se bez církevní approbace.

22. Každému spisovateli bohosloveckému volno jest podati anebo franko zaslati svou práci v rukopise přímo k řediteli Dědictví sv. Prokopa.

23. Každý úd učiniti může písemně odůvodněné zlepšovací návrhy k účelu spolkovému a zaslati je řediteli, jenž jich výboru sdělí k uvážení a ocenění.

24. Ukáže-li se ze zkušenosti, že by třeba bylo změnití jakýkoliv článek stanov, rozhodne výbor, a starosta se postará o náležité potvrzení se strany vrchnosti duchovní i světské.

25. Dle požadavku nejv. zákona spolkového přísluší c. k. komisaři politickému právo, bdíti nad působením, pravidly základními spolku toinu vyměřeným, přítomnu býti řádným schůzkám výboru a nahlížeti v účty pokladničné, kdyby koliv se jemu k tomu potřeba viděla. Čas a místo schůzky výboru oznámí se ředitelem po každé den před schůzkou ustanovenému c. k. komisarovi.

26. Kdyby se však spolek za jakoukoli nutnou příčinou rozejíti musel, odevzdá se jmění Dědictví sv. Prokopa se všemi akty nejđ. arcib. ordinariátu Pražskému, jenž pak je dle poměru vkladů rozdělí nejđ. arcib. a bisk. ordinariátům, z jejichžto diéces duchovenstvo spolek ten založilo, s tím ustanovením, aby se z úroků každoročně zakoupené české bohovědné knihy rozdávaly kněžím novosvěceným s tím závazkem, aby jeden každý jednu mši sv. za účastníky téhož Dědictví obětoval.

Ad N. C. 3730.

Jeho Eminenci Nejđůstojnější Pan Arcibiskup Pražský žádoucí založení spolku k vydávání bohovědných kněh pod jménem „Dědictví sv. Prokopa“ s radostí schvaluje, stanovy tyto ve jměnu Páně potvrzuje, a všechněm, kdož co zakladatelové, údobé a příznivci šlechtnou úlohu tohoto spolku podporovati budou, vrchnopastýřské požehnání uděluje.

Rozkazem Jeho Eminenci dáno v arcibiskupské konsistoři v Praze dne 1. Května 1861.

(L. S.) Petr Krejčí m. p.,
generální vikář.

Vojtěch Hron m. p.,
kanceliř.

Číslo 32949.

Tyto stanovy se ztvrzují.

Od cís. král. místodržitelství.

V Praze dne 22. Června 1861.

Za místodržitele:
Kellersperg m. p.

Pod takovou ochranou a pomocí štědrých zakladatelů, hojnými vklady řádných údů, i mimořádnými dary příznivců míní tedy spolek sv. Prokopský dle vytknutého účele vzdělávati ve volném pořádku *veskeré oddily bohovědy*, jakéž jmenovitě jsou: I. Filosofická proprava k bohovědě. — II. Obrana katolického učení. — III. Vědecký výklad Písem svatých. — IV. Životy spisovatelů církevních a zprávy o spisech jejich. Výbor ze spisů sv. Otců. — V. Starobylosti. Biblická topografie. — VI. Církevní dějepis. — VII. Katolická dogmatika. — VIII. Morálka. — IX. Casuistika. — X. Katechetika. Sbírká katechés. — XI. Homiletika. Sbírká výkladů a kázání. — XII. Katolické obrady. — XIII. Církevní právo. — XIV. Pastorálka. — XV. Úřední sloh ve správě duchovní. — XVI. Církevní umění. — XVII. Bohoslovná literatura atd. — Pole jest široké. Pošli Pán dělníky na vinici svou!

Duchovenstvo slovanské v Čechách, na Moravě, v Slezích a na Slovensku osvědčilo^o při všech literárních podniknutích živé účastenství a všemožnou obětivost, i není tedy pochyby, že se u valném počtu přihlásí ku spolku nejbližší jeho zájmy zastupujícímu. Široké pásmo věd bohoslovných zajímá ale také vzdělance, jenž nechťi zůstatí hostejnými při otázkách života duchovního a upřímně vyhledávají světla v říši víry a církve. I lze jest nadíti se, že vzdělávací ono podniknutí najde vydatné podpory nejenom výhradně mezi duchovenstvem, ale také ve vzdělaných třídách národu našeho.

Ješto se tedy dle právě ztvrzených stanov spolek onen uvéstí má v život, s nejšetnější uctivostí vyzývá podepsaný navrhovatel, aby se upřímní a horliví příznivcové literatury bohovědné co nejdříve ku spolku tomu přihlásili a i dále přiblašovali, zvlášť ale kdož v Praze a na blízku bydlí, aby, dá-li Bůh, ve středu před sv. Jakubem dne 24. Července b. r. v 5. hod. podvečerní najiti se dáti ráčili v *kn. arcibiskupském semináři* v místnosti, veledůst. p. ředitelem Dr. Ed. Teršem laskavě postoupené, kdež jednati se bude o pravidelném *zřízení spolku sv. Prokopského* v pořádku následovném: 1. Čtení stanov potvrzených. 2. Zápiska přistupujících údů a ohlášení jejich jmen a přijmení i s charakterem. 3. Přípravy k volení výboru a reditelstva.

Hospodin žehnej podniknutí tomu!

Na Vyšehradě v oktávě sv. Prokopa 1861.

Karel Vinařický,
kanovník, prozatímný jednatel.

0 bláznovství kříže.

Dle P. Hugueta J. D.

„Slovo kříže jest těm, kteříž hynou, bláznovstvím.“ (1. Kor. I. 17.)

Láskou Ježíšovou lidé opovrhují. Nechtí o ní slyšeti. Více než kdy jindy touží nyní po dobrém živobytí, pohodlí, hledajíce, jak by rozličné rozmary své ukojili. Každý lpí na věcech tohoto světa. Ti, kdož Bohu přináležeti se zdají, všickni téměř vyhledávají toliko lidskou chytrost a moudrost světskou, a Ježíš jim jest bláznovstvím. Domnívají se, že toto bláznovství dobré bývalo věkům minulým: ale smýšlení a náhledy nynější nejsou prý již tytéž. Jinou přirozenost mítí se domnívají než svatí věkův minulých. Jinou cestou chtějí téhož cíle dojíti. Nejsouť oněm v ničem podobní. Než co brání jim, by takovými býti nemohli, jakými byli oni? Pýcha jest ona hlíza, kteráž vše nakazila, lidská moudrost velkou zpoustu působí v srdcích lidských. Protož chce Pán, by ti, kdož žádají sobě býti ženichy srdce jeho, cele opovrhovali moudrosti tohoto světa a toto opovržení aby též na jevo dali. Duše Bohu zasvěcené musí ve všem náhledům tohoto světa odporovati, by za svým Pánem jíti mohly. Ony musí příkoří a protivenství sobě vážiti, nad jiné věci ctíti a milovati. Pán nechce od duší, kteréž jemu se zasvětily, za mudrce považován býti. Nežádá, by takové duše totéž na něm obdivovali, co lidé po smyslu světa moudří a rozumní. On chce od nich též v tom ctěn a následován býti, čím moudří tohoto světa opovrhují. Pán zahrnuje lidskou chytrost. V očích jeho jest pranepatrná a opovržení hodna. Neboť moudrost světská nikdy by nebyla mohla ani sníti o takém životě, jaký byl život Páně. Ona mu ani neporozumí. Co se jí zdáti musí největším bláznovstvím, kteréž ona nemůže nikdy vyzpytovat ani proniknouti, jest skrytý život Božského mistra. 30 let svého jen 33letého života ztrávil On v dílně chudého řemeslníka a vedl život obyčejný. Co ale tak velkým bláznovstvím býti se zdá, má za vzor sloužiti všem duším Bohu zasvěceným a jest obraz bohumilého života takových duší. Ale nikdo na to nepamatuje, nikdo se tou myšlenkou neobírá.

Moudří rozumějí sice, co vyznamenávají příkoří a útrapy umučení Spasitelova; poznávají, že ony byly prostředky k jeho oslavení, že zvýšily slávu jeho z mrtvých vstání. Ale nepochopují skrytý život Páně. Duše Bohu zasvěcené mají ho svým životem nápodobiti, dobré konávati, na spáse

duší pracovati, aniž by co neobyčejného ve svém chování jevíly, aniž by se zdály velké práce vykonávati, nýbrž na pohled zcela obyčejný život vedouce. Takový obyčejný život byl skrytý život Páně po celých 30 let, a ten přípravou mu byl k jeho nápotomnému veřejnému životu.

Zajisté je Pán Ježíš smuten a zarmoucen z toho, že moudrost lidská vše sobě přivlastnila a osobuje. Ničeho neponechává Pánu všehomíra. Moudrost nic neponechala lásce, vše sobě vzala. Oni moudří blázni domnívají se Pána Ježíše ctíti svou vědomostí, ale prázdně ponechávají srdce lidské. Žijeme, řkou, v dobách osvěcených, vědou musí duše býti k Bohu obráceny a k němu nazpět přivedeny. Mnohem lepší by byla tma, než toto jejich světlo. Neb tehdež by lidé více zatoužili po pravém světle. Spíše by je hledali a našli. Ale takto nadarmo se klamou tím bledým, mdlým a studeným světlem, kteréž nemůže ani jediným srdcem hnouti a je rozehráti. Čím více toto světlo svítí, tím nebezpečnější jest, jelikož pak více oslepuje. Jaký rozdíl mezi světlem, kteréž vydává bláznovství kříže, a světlem lidské moudrosti! Jedno jakoby oheň, druhé zdá se spíše ozářenému ledu podobati.

Politování hoden jest stav člověčenstva, do kteréhož jej lidská moudrost uvrhla. I Spasitel želi nad ním, a proto jakoby s posledním namaháním ještě jednou všechnu lásku ze srdce svého vyjímá, by ji vlil do srdcí lidských a tak na odpor se postavil moudrosti světské, by ji pokořil a zničil. Pán Ježíš okáže i dokáže všem, že jejich moudrost marná a ješitná jest, lež toliko, pouhá lež. A co jest lež? Lež jest co pravdě odporuje, co pravdě na ujmu jest, od pravdy vzdaluje, ať již pod tou aneb onou rouškou; a čím více zdá se lež pravdě podobati, její podobu mítí, tím nebezpečnější bývá. Moudrost chce takoruka tam, kde Bůh má sídliti, rozum ubytovati. Domnívá se, že vědomostmi vše zmůže. Než Pán zahanbí svou láskou všelikou moudrost. Mnozí se domnívají, že učenou rozpravou, duchaplným rozmlouváním a mohůtností ducha lidského mohou lidi přetvoriti a obrátiti. Pán Ježíš ukáže jim, že se to láskou stává. Neb všelikou vědomostí lidskou nebylo docíleno ještě nikdy pravé a opravdové obrácení myslí. Láskou, bláznovstvím svým pohne Pán srdcem a k Bohu, Otcí svému nazpět je přivede. Není-li vědomost úzce spojena a sloučena s vůlí Boží, není-li této vůli úplně poddána, nadýmá ducha lidského a nechává srdce lidské prázdné. Mezi svatými máme mnoho nevšedních učencův. Ale ti

učili se a konali práce své k vůli Pánu Ježíši. Z veškerých vědomostí svých nepřipisovali nic sobě. U nich pak arci nepanovala věda, nýbrž láska, skrze kterouž Pán všeliké vědění lidské na zmar uvádí a zahanbuje. Věřící nesmí toliko ve svou vědomost důvěřovati. Pán chce, aby vyučení a vyučení byli, jakž křesťané vyučení býti mají. Zvláště pak žádá, by v onom bláznovství Božském vyučení byli a jeho moudrostí se stkvěli, aby tak poznali pravou cenu všelikých věcí a dovedli jich sobě vážit. Kdyby lidé chtěli poznávati krásu onoho Božského bláznovství a ničemnost svého vědění, zatoužili by všickni velice po onom nebeském bláznovství. Ale toť zvláštní milost, kterouž Pán Ježíš jen malému počtu duší propůjčuje. Kdo by to chtěl pochopiti a sobě osvojiti, musil by se odvrátiti od všelikých stvořených věcí.

Pán Ježíš pocituje v srdci svém velikou bolest, kdykoliv spatruje, jak málo kdo, ano téměř žádný se nechápá onoho Božského bláznovství. Moudrost lidská jest jakýsi obvyklý na duševní oko naše, kterýž brání, že nespattrujeme věci zdravým a jasným okem a že také v pravdě jich nepochopujeme. Nevím, jak bych se měl vyjádřiti. Ale zdá se mně, jako bych viděl, jak všichni lidé na zemi se znepokojují, trápí a plahočí i moří pro nic a pro ještě malichernější věc, než nic. Nemám slova, bych vyznačil namáhání, kteréž oni sobě ukládají, bych naznačil důležitost, kterouž malichernostem připisují, a ničemnosti i ješitnosti oněch věcí, kterýmiž celí jati bývají, ačkoliv jen jedné věci stává, kteráž opravdu důležitá jest: činiti po vůli Boží a pro Boha, všechny věci v něm viděti. Veliká bolest, veliké to utrpení pro srdce Ježíšovo, když On neustále hleděti musí na zaslepenost a netečnost lidskou. Jen kdo patří na vše, máje oko zbystrěné Božským bláznovstvím kříže, může o všem zdravý úsudek vydati, poněvadž jen on spatruje vše tak, jak jest. Kdo chce v pravdě Pánu Ježíši přináležeti, musí vše milovati, co svět nenávidí, a vše nenáviděti, co svět miluje. Musí světu odporovati. Musí pak netoliko náhledům a zásadám světským odpírati, nýbrž i náhledům a zásadám pouhé toliko moudrosti, poněvadž ona zaslepuje a působí, že ne dobře vše spatrujeme. Radovati se z toho, když jsme za blázny považováni, když námi lidé moudří a učení opovrhují, toť vznešenost onoho bláznovství. Od světa opovrženu býti, když se nám dostává úcty a pochvaly od moudrých, toť nic, to něco zcela obyčejného. Ale jediné pro lásku Kristovu od všech moudrých a chytrých rád opovržen

býti, to zřídka u koho nalezáme. A v tom předce pozůstává pravá moudrost. Co konečně na jejich úsudku záleží? Oni v poslední den nebudou našimi soudci. Pán Ježíš přijde k soudu ne snad s jejich moudrostí a s jejich zásadami, nýbrž s křížem, tím bláznovstvím ze všech největším, s evangelium, v kterémž všechny pravdy svatého kříže obsaženy jsou. Spasitel světa úsilovně sobě přeje, aby alespoň některé duše bláznovství toto pojaly a na vše ve smyslu tohoto bláznovství patřily. On mohl by sice lidmi pohnouti, by věci tak posuzovali; ale šetří jejich svobody. Srdce Ježíšovo zármutkem jest naplněno, poněvadž nikdo stesky jeho poslouchati nechce. Srdce jeho truchlí nad bláznovstvím a zaslepeností lidí. Onť *cesta* jest, ale žádný nechce touto cestou kráčet. Každý dělá sobě cesty, kterýmiž by pohodlněji kráčet mohl. Pravou cestou kráčeti přetěžké jim se zdá, i důvěrují, že příjemnější cestou svého cíle dosáhnou a přijdou do nebe k Otci, k Otci pána Ježíše. Onť *pravda* jest, ale tato pravda zdá se jim tvrdou býti a nepříhodnou, a proto hledají, jak by ji proměnili aneb zmírnili alespoň v skutečném (praktickém) životě. Onť *život* jest, a předce nikdo nechce z toho pramene života věčného čerpati. Chtí živu býti bez Pána Ježíše, ale tento život smřtí toliko jest, pouhý stín života. Vše mimo Pána Ježíše nadýmá ducha a srdce nechává prázdné.

Cím více sobě toho Pán Ježíš přeje, milovánu býti, tím více nenávidí moudrost, kteráž lásku ze srdce vypuzuje. Aneb snad také Pán Ježíš časem se změnil? Kdo jest, jenžto by za pozemského života svého k Pánu Ježíši se obrátiv, od něho ulehčení, účinek to jeho lásky nebyl obdržel? Zdali jednoho člověka zavrhl, an přiblížiti se chtěl? Zdali až posud tak se neděje? Ježíš není na jednom místě, nýbrž na mnohých přebývá. A proč? Aby nehodné lidi milostmi svými obsýpal. On tu proto jest, by dával, a chce toliko, bychom přišli a prosili; a toť velmi lehké. Lidé znepokojují se, vynakládají svých sil, svého zdraví a času pouze pro časné věci, a předce, kdyby k Pánu Ježíši přišli a jej prosili, všeho by u něho dosíci mohli. Ale moudrost toho pochopiti nemůže, ona moudrost, kteráž by ráda ctí, slávou, vážností a vším nápadným se stkvěla. Ona by Pána Ježíše mnohem lépe pochopila a více sobě vážila, kdyby nachem přioděn a slávou ozdoben byl, tak že by se lidé jen třesoucím krokem přiblížiti osmělovali. Ale ona nemůže Pána Ježíše poznati v opuštěnosti a nahotě jeho. Věří, ale vírou mrtvou, ne živou, ne tou, kteráž působí lásku k Božskému Spasiteli.

Moudří Pána Ježíše milují, ale rozumem a ne srdcem svým. Protož nenávidí Pán Ježíš moudrost lidskou, poněvadž ona lásce nejvíce na ujmu jest. Ona nečinila by sice, co Pán Ježíš zapovídá, neodepřela by jemu, čeho žádá; ale ona hlásá vždycky opatrnost, učí na to pozor dávat, co by jiní o nás říci a mysliti mohli, jak bychom svého dobrého jména šetřili. Pakli Bůh to žádá, musíme tak činiti, nesmíme v ničem jemu odpirati; ale ovšem zjevných toho důkazů míti musíme, že tak Bůh nařizuje. Zvláště sluší opatrným býti a veliké pochybnosti se varovati, abychom sobě zachovali vážnost u všech, a tak mnoho dobrého působiti mohli. Všeho takového rozumování láska nezná. Sotva poznala, že Pán Ježíš sobě něčeho přeje a žádá, hned to činí, aniž by se starala, co jiní říkati, co sobě mysliti budou. Na to ona nedbá, dbá toliko na svého Ježíše, na něj vždy pamatuje. Pakli ve světě nějaké stvoření vřele milujem, nebýváme tak opatrní. Dost na tom, když osoba, kterou milujeme, něco žádá, tu za šťastné se považujeme, můžeme-li to učiniti, a jakou mnedle odměnu nám může podati? Buď nic aneb něco pomíjejícího, přecházejícího, an Pán Ježíš všechno dáti může. Ježíš jest život, mimo něj smrt. Ježíš přijde soudit všechny lidi. Nebud je souditi lidskou moudrostí a vědomostí, nýbrž bláznovstvím kříže. Kdyby lidé opravdu moudří byli, nemuseli by k vůli Pánu Ježíši vše činiti a s ním toliko se obírat?

Nuže, křesťane, rozvažuj často bláznovství kříže, vyhledávej opuštěnost a život o samotě, jako to činil tvůj Spasitel. Vol s Kristem zde na tomto světě ukřizování býti, bysi mohl někdy na věčnosti s ním oslaven býti. —

Příčiny odpadův od Církve katolické.

Od Frant. Kopisty, kněze církevního.

Zkoumáme-li příčiny, pro kteréž druhdy katolíci odpadávají od Církve svaté, přesvědčíme se, že také odpadlíky nevede jisté a jasné přesvědčení o pravdě té neb oné víry, nýbrž odpadlství jejich zakládá se na časné prospěchu neboli osobní výhodě. Kdyby nynějším světem nevládnul tolik duch hrubého materialismu, kdyby nynějšimu lidstvu tak drahé a svaté byly pravda a milost, které nám Božský Vykupitel náš získal a zůstavil, jako byly na počátku Církve: oč žeby ubývalo mezi námi rozkolníkův a nikoli by jich rok po roce nepřibývalo. Ale bohužel, jinak to vyblíží za našich časů. Ovšem dosáhla Církve svatá u nás více svobody než jí mívala; cílý a

nový život církevní počal se rozvíjeti na všech stranách mnohé, rozmanité, ducha náboženského podporující spolky a bratrstva, druhdy pronásledované a netrpěné, vstoupily do života. Mnohé duchem obětovné křesťanské lásky proniknuté ústavy zacelují rány z minulých časův. Ale pohledněme též na druhou stranu! He tam nelenili a nelení četní nepřátelé kříže Kristova, jimž o to se jedná, aby Církev, od věků nenáviděnou Církev všelijak obmezili a spoutali, v podezření u národův ji uvedli, a pokud možná podvrátili. Jeť sice Božská pravda, že Církev ani mocností veškerého pekla nepřemohou (Mat. XVI. 18.); nicméně však předce svedl ten lhář a otec lži (Jan VIII. 44.) mnohé nezdárné syny, kteří z nás vyšli a nebyli z nás, jižto zdají se býti živi, a jsou mrtvi, jelikož nemajíce Duchu Kristova, jsou mrtví údové jeho duchovního těla. — Že tomu tak, vidáme každodenně na své vlastní oči. Nahledněme do života domácího a občanského, projdeme města, městečka i nepatrné dědiny, a zhrozíme se té *netečností*, té náramné vlašnosti u věcech sv. náboženství, s jakou se potkáváme. Arcíť naplňují se chrámy Páně nábožnými zástupy, hrnou se sta, tisícové ku zdrojům Kristovým, by s radostí vážili vody ze studnic Spasitelových (Is. XII. 3.), jest jich na Sionu více než sedm tisícův, jenž neohybají kolenou svých Bálůvi (3. Král. XIX. 18); ale proto pro všechno posud nemálo jest těch, jenž se stydí za kříž svého Spasitele, mnoho jest posud těch, jenž nejsou ani studení, ani horcí, ale jsou vlašní (Zjev. III. 15. 16.), mnoho jest těch, jenž ze zdají zevnitř krásní, ale vnitř jsou plni nečlechtnosti (Mat. XXIII. 27. a Luk. IX. 39.), tak že sobě vším právem můžeme stýskati s sv. králem Davidem: „Porušení jsou lidé a zohavení ve snažení svém: není kdoby činil dobré, není ani jednoho.“ (Žalm XIII. 1.)

Již ale tato daleko široko rovětná *lhostejnost*, *vlašnost* a *netečnost* v náboženství jest první příčinou odpadlctví. Jako na počátku křesťanstva při krutých, právě ďábelských mukách někteří vlašní křesťané svou zapřeli víru, poněvadž jim šel časný blahobyt nad věčné spasení, rovněž tak až posud opět *vlašní* katolíci k vůli časným výhodám opouštějí samospasitelnou Církev. Takoví lhosejní, daremní katolíci, nelekají se ztráty milosti Boží, neděsí se hříchu, který se neodpouští ani na tomto, ani na onom světě (Mat. XII.), zapomínají na věčné tresty; co jest jim do toho, jenom když se jim na tomto světě slibují hory doly, jenom když jim kyne slíbená odplata za zradu. Příklady toho druhu

známe ze smutné zkušenosti. Tu toho při měla k odpadství peněžitá odměna, neb jinak poskytnutá pomoc, tam toho odtrhnul od Církve prospěšný sňatek, jiného opět výhlídka na svobodný, nevázaný život. Ano máme důkazy, že pro mizernou, nepatrnou mzdu zradili někteří víru svou. — Ale nic nového pod sluncem. Aneb čím získali náčelníci reformace v 16. věku drahně svých přívrženců? Každý, kdo se zná v dějepisu, ví, že panstvu podáváno statky církevní, a sedlákům slibováno svobody, vůbec všem volný, rozkošný život pod heslem: „*Hřeš a jen věř a budeš spasen.*“ To samé opakuje se podnes. Jaký tedy div, když chytrí pokušitelové obklíčí člověka vlašného a dobyvše nejprve srdce jeho tu zlatou zbraní, tam svůdným nad míru prostředkem dráždicím smyslnost; jaký div, když se jim podaří vlašným katolíkem rozmnožiti sbory odpadlíků?

K tomu sluší ještě připočísti ten podstatný rozdíl mezi náboženstvím katolickým a protestantským. Jakého to sebe zapírání, jakého to tělesnosti krocení, jakých obětí požaduje od člověka víra katolická, kdežto protestantismus vyznavačům svým znamenitě ulehčuje. Nač tedy ten smutný, nepřijemný život, pokud toho pro království nebeské není zapotřebí?! Řcete, není-li snadno při takových okoličnostech člověka lehkomyšlného a vlašného, bažícího jediné po rozkoších, přemluvití, aby se odřekl katolické víry?

Nepobádá-li také mocně *příklad* jiných k odpadu od Církve? Mnohý se omlouvá tím že říká: „Nejsem já první, co jsem přestoupil. Učinili to jiní a jiné, a dobře se jim vede.“ — Tak chláholi a duší hlas varujícího svědomí, ukolébají je falešnou zásadou: „Vždyť to je vše jedno; víra, jako víra!“ — Na to učiní se první krok — milost Boží opouští nešťastníky a po spravedlivém trestu Božím zatvrzuje se jim srdce až k úplnému odpadnutí. Potom bytby chtěli, nemají dostatečné síly k návratu, odkud byli vyšli. Stávat se jim, co dí slovo Boží: „*Poněvadž jsem vás volala, a odpírali jste: vztáhla jsem ruku svou, a nebylo, kdo by pohlédl: pohrdli jste všelikou radou mou, a domlouvání mého zanedbali jste: protož i já také k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když přijde na vás to, čehož jste se báli.*“ (Přisl. I. 24—26.)

Druhá příčina a to mnohých odpadův od Církve jsou smíšená manželstva. Nacházili se kdo v nebezpečenství, uvozujícím ku zradě nad vírou svou, musí-li kdo pro víru tuhé boje postupovati: jest to zajisté katolička spojená svazkem manželským s nekatolíkem. A jak jinak? Kdo

víru svou miluje, horlí také o rozšíření její, snaží se, aby všickni, obzvláště pak ti, jenž jsou jemu drazí a milí, drželi se také víry jeho. Kterak by tedy neměl horlíti nekatolíci, pokud víru svou miluje, o to, aby děti jeho vychovány byly u víre jeho? Dal-li však taký nekatolíci před sňatkem revers, pak nevidí jiné pomoci, nežli aby manželku svou, stůj co stůj, buď po dobrém neb po zlém přivedl k odpadství. Ze takovou měrou ruší daný slib, že přinucuje manželku svou k nešlechtnému činu, z toho on si pranic nedělá. Jestli pak to cosi přirozeného, že takový manžel, dolehaje, aby choť jeho své víry se odřekla, po svém smyslu se domnívá, žeby tím Bohu sloužil. Světského ramene se nebojí, vždyť jest on jako muž hlavou své ženy, a běda jí, pokud by pravou příčinu svého odpadlictví někomu vyjeviti směla. Nebohá taková žena, chtěje se muži zalíbiti a získati ztracený manželský mír a svornost domáci, přichází, ač pozdě, k poznání, že jednota u víre jest nad jiné pevnější páskou manželství, uposlechně svůdného hlasu mužova, jde s ním několikrát do modlitebny, pak poznenáhla krok po kroku odstupuje od svých katolických obyčejů, až pak omámená jednak sliby, jednak výhrůžkami, jednak trýzněním přichází ku knězi — vypovídat víru. — Známe to ze zkušenosti, že mnohdy i taká žena, na kterou jsme se bezpečili, v krátkém čase od víry své odpadává, obyčejně tehdy, když se nalezá v jiném stavu. Ano, zkušenosti mužové tvrdí, že od toho času, co následkem reversu všechny děti obojího pohlaví v náboženství katolickém musejí se vychovávat, mnohem hustěji než dříve manželky katolické ve smíšených manželstvích odpadávají od Církve. Protestanté totiž majíce nyní zákonem zaručenou úplnou svobodu svého vyznání, považují reversy za neslušné zkračování svých práv. Nepopíráme, že se jim tudý ovšem dělá ujma ohledně vychovávání dětí, an před rokem 1831, byl-li otec nekatolíci, aspoň synové po jeho straně vedeni bývali. Když to ale zdravým rozumem uvažíme, nemají sobě nač stěžovati. Kdo má k tomu nekatolíky, aby vstupovali v stav manželský s katolíci? A nemá-li Církev práva, úděm svým vydávati zákony a žádati, by jich zachovávali? Že se pak mnozí nekatolíci stávají věrolomci, že ta nejsvětější práva člověčeská šlapou nohama, že s manželkami svými tyransky nakládají: z toho oni vydají jedinou účet v den soudný. — Ano, zdá se nám, jakoby nejedni z nich na potupu, na vzdory Církvi, vyhlíželi sobě katolíčky za manželky. — Ostatně věru smutný to ukaz

našeho věku, že pohlaví ženské, druhy tak statečné u víře, nyní tak velice slabé, nestálé býti se osvědčuje. Aneb se snad mylím? Nuže dokažte mi, že se více nekatolíček ve smíšených manželstvích navrátilo do Církve nežli odpadlo katolíček od Církve? Ach, i tu nešťastná ocháblost a vlažnost náboženská nese své ovoce!

Neposlední příčinou odpadlství od Církve jest také to, že tak velice *usnadněno* jest odtrhnutí se od Církve. Vynešením vys. c. k. ministerstva od 30. Ledna 1849 ustanoveno, že katolík, chce-li přestoupiti k tomu neb onomu vyznání, má se dvakráte ve čtyrech týhodnecích s dvěma nekatolíckými svědky přihlásiti u svého duchovního správce, svůj úmysl oznámiti, a přestoupení jest ukončeno. Tak to i naopak. Co může býti lehčejšího, co pohodlnějšího? Netřeba k tomu, leč jen srdce své napřed zatvrditi, zášti a nechuti proti víře katolícké je naplniti, rozum svůj hrubými neb pichlavými žerty neb mudráckými chytrástkami ozbrojiti a ohraditi uši své proti hlasu pravdy, a ubohá duše takorůzka nevědomky potráci víru, tento průvodní list do království nebeského. — Či snad mohou takoví nešťastní pobloudilci býti omluvni? Oni buď naprosto *nechtí poslouchati* Církev, aneb zhola *nevěří*. Než slyšíme, co dí Kristus: „*Jestliže pak ani Církev neposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.*“ (Mat. XVIII. 17.) „*Kdož nevěří, bude ztracen.*“ (Mar. XVI. 16.) tak dí pravda věčná. — Již ale užívá-li křesťan svobody své k tomu, aby odporem proti Církvi aneb holou nevěrou duši svou uvedl do záhuby: kdo mnedle chtěl a směl by mu ještě pomáhati, aby svobody té co nejvíce užiti mohl na záhubu duše své? — Člověk může sice zblouditi mimo nadání; v bludu však si libovati, bludu se oddati, v bludu setrvati nemůže, pokud hledí svobody propučené od Boha užiti vedle vůle Boží. — Aneb dokažte mi, kolik asi lidí při dobrém a zdravém rozumu, kolik asi s dobrým svědomím, z dobrých a svatých pohnutek odpadlo kdy od Církve katolícké? Odpadli a odpadávají mnozí: avšak žádný svatý nestal se odpadlíkem! —

Tof jsou tedy ty tři nejnomocnější příčiny neboli pohnutky odpadlství: lhotejnost náboženská a s ní spojený samozisk, smíšená manželství a nevázaná svoboda u vyznávání náboženství. Obzvláště ale dopomáhá k tomu dotčený snadný, lehounký způsob, kterým se otvírá branka k odpadlství. Prvé bývalo také volno, k té neb oné zákonem státním uznané víře přestoupiti; ale s tím rozdílem, že katolík, chtěl-li odpadnouti od víry své, šestinedělnímu

cvičení musel se podrobiti. Způsob tento měl sice mnohé obtíže i nepříjemnosti a málo kdy vedl k žádoucím konci, ale nicméně vždy byli někteří, kdož tudy navrátili se k strážlivému rozumu. —

Pohled na Umučeného.

Když bolest nám se v duši zníti,
Když trpkostí nás tísni dav,
Tvůj krásný příklad ať nám svítí,
Nám zmírní smutku těžký stav!

Neprátel kruté zlořečenství
Tvá mysl tiše snášela:
Ó dej, by v každém protivěnství
Tvá mírnost nás provázela!

Frant. Doucha.

Zásluhy papežů o národy.

Nevěra a blud snaží se lsti tajnou i násilím zjevným úkory činiti skále Petrově, svaté apoštolské Stolici, ďábelskou kojíc se nadějí, že potupou, lživými pověstmi a ztenčováním jmění a statků svaté Stolice apoštolské otrásá samou Církvi katolíckou, že jednotlivce i celé národy v podstatných náhledech, ba i u víře poplete, Božské základy pravdy a spasení aspoň na čas v lehkost uvede, ctnost zviklá, zmatek a neřest rozšíří, a množství srdcí Církvi sv. odcizi. I nebude tedy na škodu, uvedeme-li si na paměť, kterak papežové svou úlohu svou vrehnopastýřskou v Církvi sv. sobě vydobyli též nesmrtelných zásluh o vzdělanost, svobodu a pozemské blaho národův vůbec, evropských pak zvláště. —

1. *Papežové byli povždy a jsou pokojní obhájcové svobody a blahu pozemského národů.*

Když byla Církvi sv. pod správou 44 papežův, kteří téměř všickni mučienickou krví skropili mladistvé osení Kristovo na zemi, po třech stoletích práva, pokoje a vítězství zevnějšího vydobyli, a pak zase po třistaletých nepokojích vnitřních, kacířstvím Ariovým zosnovaných a mocnými knížaty podporovaných statečně a slavně nad bludaři zvítězila, následovalo v zápětí ono veliké hnutí a stěhování se národův pohanských z Asie do Evropy, záhubou hrozie Církvi svaté a křesťanstvu vůbec. Gothové, Svevové a Vandalové, hlavně ale Hunnové borili, pálili, plenili a hubili co vlcí hltaví veškeré krajiny Evropské od východu až k západu, dorazivše konečně téměř až k Římu. V čele zhubných, divokých Hunnův stál Attila, jenž se sám „metlou Boží“ nazýval. Papež Leo I., jež dejepis právem „Velikým“ nazývá, jsa si povědom vznešeného úřadu a světového povolání svého, spěchá „metle Boží“ vstříc a

stavi se jí v cestu. Oblečen jsa v roucho kněze nejvyššího a doprovázen několika kněžími, srdnatě a důstojně jal se mluvit k Attilovi asi takto: „Kníže! rychle a rozhodně všude zvítěziv, stal jsi se pánem králův a okršlku země. Rada a lid Římský, jsouce druhdy vítězové a podmanitelové celého světa, koří se tobě a žádají pokorně o přízeň tvou. — Co lze mysliti slavnějšího a pro věky budoucí památnějšího, leč že národ Římský, před nímž se druhdy králové a národové kořili, koří se nyní před tebou? Ty bys se ovšem mohl chlubit, že vydobytím Říma celý svět jsi vydobyl. Však jiné vítězství kyne tobě. Když tě Bůh povýšil na vrchol slávy lidské, nic tě neučiní Bohu samému podobnějším, leč když ušetříš laskavě těch, kterých zkaziti tobě snadno. Sílu ramene tvého okusili všickni, jenž se tobě na odpor postavili. Prokaž tedy milost těm, kteří se bez odporu tobě koří a tvému rozkazu podrobují.“ Tato pokorná, skromná vznešenost a důstojná pokora papeže Leona naplnila surového divocha podivením. — Zhousec Evropy nebyl s to odporovati knězi nejvyššímu: uzavřel mír s Římem a od táhnul.

Po čtrnácti stech letech objevil se v Evropě Attila druhý (Napoleon I.). Na Stoliici Petrově seděl téhož času muž mírný jako anděl, Pius VII., z řádu sv. Benedikta. Aby se snadněji státi mohl podmanitelem Evropy a pánem nejvyšším, usiloval Napoleon všemi prostředky lstivé politiky, a konečně i násilím dostati papeže z Říma do Francie, oloupiv jej prvé o dědictví sv. Petra. Vybočováním z Cirkve odpověděl mu konečně papež, i zhasla v krátee hvězda Attily druhého. Kmet vetchý a sklíčený zastáváje práva národův, háje sedmé Boží přikázání a svatost manželství, zvítězil nad velikánem, zůstaviv po sobě památku dobrodince a obhájce svobody a blaha pozemského národův jako Leo Veliký.

2. *Papežové byli a jsou obhájcové svatosti sňatku manželského.*

a) Již Mikuláš I., jenž na Stoliici papežskou r. 858 zasednul, první z papežův korunovaných, hájil vši mocí důstojnosti své svatost a nerozlučnost sňatku manželského proti úsilí Lothara, krále Lotharinského. Lothar byl r. 856 s Theutbergou, dezerou knížete burgundského, platně zasnouben. Po nedlouhém čase zpomněl si však na Waldradu, s níž dříve v nedovoleném spojení stál, a zahořel k ní láskou nezřízenou poznovu. By jí za manželku pojití mohl, jal se pokoušeti všemi možnými prostředky o zrušení svého manželství s Theutbergou. Hromadou lži podivně spletených podařilo

se mu, oklamati a k zámyslům svým nakloniti velkou část biskupův i papežského legata. Po tehdejších obyčejích byla královna Theutberga přinucena, podrobiti se tak zvanému soudu Božímu (zkoušce s vařící vodou). Zmužile ji podstoupila, vařící voda neškodila jí. Nevinnost její byla dokázána. Než Lothar nechtěl upustiti od úmyslu svého. Konečně jal se papež Mikuláš sám zkoumati záležitost tuto, celou tu osnovu lží, a opřel se králi s takou neohrožeností a srdnatostí apoštolskou, že raději volil trpěti nesnáze, ba i válku, kterou jej císař Karel Lysý zaplavil, než by byl v nebezpečí dal svatost a nerozlučnost manželství. Císař vydobýv Říma, držel papeže po dva dni v chrámě v zajetí, a hrozbami ho donucoval k zrušení onoho sňatku manželského. I stalo se, že voják, jenž svaté ostatky z chrámu jednoho unésti chtěl, mrtev na zem padnul, a císař náhle se roz nemohl. Boje se trestů Božích, smířil se s papežem; Lothar prosil za odpuštění a slavně slíbil, že Theutbergu opět přijme, Waldradů pak zapudí. Než Lothar nedostál slovu, trápil manželku svou tak, že se k císaři utéci musela. Theutberga vidouce, že jí nelze s Lotharem v pokoji žíti, jala se nyní sama kroky činiti u papeže o zrušení manželství jejího s Lotharem. Avšak papež ani jí nepovolil, vyhlásiv zřejmě manželství její s Lotharem za nerozlučitelné, a napomínal ubohou královnu k trpělivosti a křesťanskému nešení kříže; krále Lothara pak neustále k zákonům Božím odkazoval; souboj Lotharem navržený co nekřesťanský prostředek k dokázání pravdy a práva zavrhl, a jenom pod tou výminkou sňatek ten manželský rozvésti se uvolil, pakli oba manželé slavně se zaváží k ustavičné čistotě až do smrti. —

Po smrti Mikuláše hájil papež Hadrian II. svatost a nerozlučnost téhož sňatku manželského. Na doléhání císaře dostavil se Lothar do Říma, aby tam soud nad ním rozhodl. Uskočný Lothar svatokrádežně přijímal Tělo Páně z ruky Hadriana, jakož knížata, průvodci a svědkové přísahy jeho. Bůh však trestal jej i knížata smrtí za krivou přísahu, neboť než soud rozhodnouti mohl, zemřeli. Lothar zemřel bezdětný, a země jeho připadly knížatům Ludvíkovi německému a Karlu francouzskému. —

b) Jindřich IV., věhlasného císaře francského Jindřicha III. syn, zdědiv korunu císařskou co Gletý princ, vládl 60 let (1056 až 1106). Protestantští dějepiscové vedeni jsouce záští proti skále Petrově (jakž Gfrörer ve svém díle „Papež Řehoř VII. a doba jeho“ mistrně dovozuje) tuto část dějepisu rádi překrucují drzou lží, pravdu za-

mlčující; aneb zpotvůrující, ošemetnost pak abezprávistrojeně omlouvající. Jindřich IV. byl již co dítě s Berthou, markhraběnkou ze Suzy, k manželství zaslíben a v 17. roku svým pak s ní zasnouben. Jsa však neblahým vychováním naruživostem tělesným oddán, odvrátil se od řádné manželky své a trval v hříšném obcování, až pak se pokoušel též o zrušení svého manželství pod záminkou blízkého pokrevnosti. Mnozí světští i duchovní páni připojili se k žádosti jeho; ale papež Alexandr II. hájil nezrušitelnost a svatost svazku manželského. Knížata německá měli o té záležitosti rokovati na sněmu Frankobrodském (r. 1069). Papež vyslal tam svého legata, Petra Damianského, jež pověst svatosti předcházela. Sněm se shodl proti císařovně. Tu však povstal Petr Damianský, a 70letý kmet tento jal se svatou horlivostí dokazovati, že by usnešení a zřízení takové křesťanského jména a královské důstojnosti nehodno bylo; řka, nebojí-li se císař ni lidského ni Božského zákona, že by aspoň svého vznešeného stavu šetřiti měl, nedávaje takového pohoršení, a doložil pak: „Kdo chce býti soudcem zločinů, nemá býti jich pachatelem.“ Pravda zvítězila, Jindřich IV. se podrobil. Bertha uvedena jest slavným způsobem do Frankfurtu, aby nikdy více se neuchýlila od boku manžele svého, jsouc vždy andělem jeho i v dobách štěstí i nejhlubšího pokorení. Ačkoliv Jindřich IV. za štěstí takové celým srdcem jemu oddané manželky děkovati měl jedině sv. Stolicí, byl nieméně po celý čas panování svého jejím úhlavním nepřítelem. Osm set let uplynulo. Rod onen dávno vymřel, papežství pak stokrátě sužované a pronásledované nevyhynulo a nevyhyne, jsouc na skále Petrově Kristem samým vzděláno.

c) Jeden z nejvýtečnějších papežův, *Innocenc III.*, zasedl 37 let jsa stár (v tom věku nebyl nikdo posud za papeže zvolen) na Stolicí Petrovu a panoval od r. 1198 až 1216. I jemu bylo brániti svatost a nerozlučitelnost svazku manželského proti mocnému králi francouzskému, Filipovi Augustovi, zasnoubenému s Ingelburgou, princeznou Dánskou, kterouž brzy po svatbě zapudil, aby se s Anežkou z Meranie spojil. I dán jest do klatby, po té přijal zase Ingelburgu, načež klatby zbaven byl. — To samé stalo se Alfonsovi králi, jenž usiloval zrušiti svazek svůj manželský. Klatba vyřčená nad ním přivedla jej též k rozumu a pořádku.

d) Boj tento za svatost a nezrušitelnost manželství vedl též papež Pius VII. proti světoborci Napoleonovi I. — Bratr jeho Ja-

rolím byl platně oddán s protestantskou Amerikánkou jmenem Patterson, z kteréhož manželství několik dítek se zrodilo. Když však Napoleon císař učinil bratra králem Westfalským, pokoušel se o zrušení manželství bratra svého s Pattersonovou pod záminkou nestejného náboženství, zakrýváje výmluvou tou politické záměry své. Pius však statečně hájil svatost a nezrušitelnost platně uzavřeného manželství, načež Napoleon proti všem zákonům Božím a církevním sňatek ten sám zrušil a Jarolima zasnoubil s Kateřinou Würtembergskou. Z církevně neplatného sňatku tohoto zrodil se princ Napoleon, nyní zasnoubený s Klotildou, princeznou deerou krále Viktora Emanuela.

3. *Papežové byli obhájcové národů křesťanských proti zhoubné povodni Islamu.*

Svou vznešenou, světodějnou úlohu dokázala sv. apoštolská Stolicí též řadou velikých činův na ochranu křesťanských národův proti Islamu tím, že papežové buď sami k ochraně křesťanstva horlivě přispívali, buď vybízením a soustředováním křesťanských mocností ohnisko a střed vydatné obrany a pomoci proti návalu záhubné povodně tureckého Islamu zarazili. Světoznámé jest: „Tak se líbí Bohu,“ slovo papeže Urbana II. na sněmu církevním slaveném v Klermontě r. 1095 za účelem dobytí sv. hrobu a celé svaté země z poroby pohanských Turkův. Alexandr III., Innocenc III., Innocenc IV. a jiní papežové pracovali po mnohé věky neunaveně a s celou váhou své nejvyšší důstojnosti křesťanské k tomu cíli. Ale nadarmo. Spasitelnému usilování papežů stály v cestě příčiny mnohé, jako: kleslá kázeň mravův, nesvornost křesťanských mocnářův, úpad rozkolnického císařství řeckého, a marné usilování papeže Eugena IV. o spojení východní církve s západní, pak vypuknutí kacířstev 16. století a mnohé jiné smutné překážky. Za papeže Mikuláše V. padl konečně i Carilhrad r. 1453. — Kalixt III. a Pius II. nadarmo se vynasnažovali zase ho vydobýti. Celé století uplynulo při všem namáhání papežů bez prospěchu. Pius V. zasedl na Stolicí Petrovu. I vypravil spěšně loďstvo válečné proti tureckému. Než onemnoh, viděl, že bez něho vše smutný konec vezme; i zaslíbil ze matec Boží pouti do Lorety světoznámé. Brzy povstav z lože, zdráv jsa učiněn, spěchal vykonat slib svůj. Po té odebral se k loďstvu válečnému, a dne 7. Října 1571 vybojováno u Lepanta slavné pro křesťanstvo vítězství, tak že síla turecká na dlouho zlomena zůstala. Celé křesťanstvo děkovalo za toto vítězství pod Janem Rakouským vydobyté

přímluvě Matky Boží a modlitbám svatého papeže Pia V. — Sto let později vtrhli Turci ještě do Rakouska až k Vídní, kdež katolickým hrdinou, králem polským Janem Sobieským (1683) na vždy poraženi byli. Od té doby přestal půlměsíc býti podmanitelem křesťanstva, a přestal by při svornosti knížat křesťanských za nedlouho vůbec býti škůdcem křesťanův.

(Pokračování.)

Včela a med.

Podává prof. J. Stárek.

V témdni velikonočním aneb v den přesnic býval obyčej u čeledi israelských *péci medovce*, pro lepší paměť sladkého pokrmu, jenž se chová pro vyvolence na onom světě. A u sv. Lukáše čteme, že, k ztvrzení víry a naděje budoucí večere nebeské, vzkríšenému Vykupiteli při stole s jedenácti apoštoly podán plást strdi. (Luk. XXIV. 42.)

Včela jest živočich prostý sice, ale v přírodě výtečný, an posavad strojí člověku krmí nevinností a ryzi lahůdku zlatého věku, v němž země mlékem a medem oplývala. Jeť včela zprávkyne hodů v domě přírody Boží, jeť to hmyz družný, a všeliká nová osada včel nese podobenství řádu státního. Dvanácte tisíc včel dělají jeden řádný roj v oulu; mezi nimi počítá se jedenácte dvanáctin pracovníc, a jedna dvanáctina trubečů, jižto pak časem svým od pracovníc v bitvě o život přicházejí, a z oulu vyvrženi bývají. Jeť ale dvanácte tisíc v Janovu zjevení (VII. 5.) číslo příbuzných každého pokolení israelského (lidu vyvoleného.) Včela zná z květín med vyssátí a straniti se jedu; tudy nese obraz lepých a sličných mravů. U *Indův* nalazáme včelu a lva a krávu pospolu. Na starobylých mincích *Efesských* jest včela podobiznou netoliko nového narození, ale vůbec předchozí návratu zlatého věku, po zaniknutí čtyř předběžných věkův světa (cf. Virgil. *eclog.* IV. 30.)

Od roje včel, jež *Samson* našel v mrtvole lvově, běře silný rek příčinu hodovníkův podati pohádka (Soude. XIV. 14.): „Z jídacího vyšel pokrm, a z silného vyšla sladkost.“ Lev znamená smrt, hodovníkem miní se rov (vorago) čili hrob neb mateřské země lůno; včela, ježto v něm staví, vypodobňuje naději rekovu v život budoucí. Jeť významná to pohádka, ježto rovně tak na podivné trvání plemene, jako na vzkríšení z mrtvých se vztahuje. Když na jaře květiny ze země vyrůstají a včelky létají po květučích luzích, tehdy jest, ať tak dím svadba a korunování královny přírody (totiž slunce) na vrcholi

blesku jejího. Tudy roj včel v samovládní ústavě žijících při *úmrtí královny* (matky) přichází pak k zmatku, máje významnost důstojnosti panovnické. — A jaký utěšený rád panuje v úlech! O *Vaidevutovi*, nejstarším knězi a králi starých Prušanův a Litvanův, dí kronika, že sprvu lid pod prutem železným drže, potom dle příkladu včelníka naučil se říši svou v lepší pořádek uvéstí. — *Královna* včel u prostřed roje vzdalujíc se smrti a porušení a živíc se krmí étherickou, květem čistým a vůní — podobiznuje průvodkyni duše lidské zde i na onom světě. Velebený řecký mudrce *Pluto* přirovnává básníka ku včele, a sv. otec Bernardovi pro sladkost slohu dostalo se příjímí: *Medotekoucí* (mellifluus.) Med jest potravou prorokův a synův světla. Předchůdce Páně *Jan křtitel*, největší z proroků starozákonních, živil se na poušti medem lesním (cf. Isai. VII. 14.) — I při nejednom z velikých svatých Božích měly co činiti včely, jakož o tom legendy a staré církevní zpěvy zprávu podávají.*)

Plutarch a *Aelian* píší, kterak včely zdalují se kouře, dýmu a vši neplechty při lidech, stíhající je žihadly svými. Konečně chystají med k svatým úkonům, tak že i křtencům něco medu dáváno, aby okusice ho měli předtuchu o sladkosti manny (Exod. 16. 31.), anobř o budoucím pokrmu rajsčém, k němuž umluvou křestnou nápadníky se stávají.

Kvíí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Lakomec podobá se souchotináři. Ač souchotinář neustále mnoho pojídá i popíjí: předce mu to nejde k duhu a předce pořád nařiká na hlad. Tak i lakotník myslí a nařiká tím více, že málo, že ničeho nemá, čím více plní se jeho truhlice.

Pochlebníci bohatých jsou okovy u studně; jediné proto se snižují, aby se naplnili.

Varhaník nedělá všecky píšťaly stejné, nýbrž jednu tenkou, druhou zase tlustou; jednu s jemným, druhou ale s ostrým aneb pronikajícím anebo ohromujícím tónem. Z toho lze však umělost pozorovati; neboť právě z oné rozdílnosti povstává libozvučný souhlas, jenž by nikdy nepovstal, kdyby všecky píšťaly stejné byly a se stejným tónem. Tak tomu i Bůh chce, aby někteří na světě byli zámožní, někteří chudí, aby i zde podivuhodný souhlas povstal, který v tom pozůstává, že chudý bohatému slouží,

*) Viz životy ss. Ambrože, biskupa Milánského, Isidora Sevillského a zakladatele řádu kazat. s. Dominika.

bohatý ale chudého zaopatřuje. A tak prosilují společně Boha, chudý trpělivostí, bohatý milosrdenstvím.

Člověk *licoměrný* a falešný jest jako vlažné povětří mlhavé, ještě nepříjemnou rýmu duši působí.

Více než včelička miluje kvítí, a více než miluje kvítí rosu ranní, máme *milovati Boha*.

Potěšení, které poskytujem zarmouceným bližním v soužení, podobá se ulevujícímu balsámu, do rány krvácejícího vlitému. Nebo i ono tiší bolesti raněné duše a odlehčuje jim. Máme tedy každého trpícího bratra dle možnosti těšiti.

Obraz *pilnosti* vidíme v každém potoku, jenž vždy dále teče a mrze se bublá, když kameny, položivše se mu v cestu, zastavují jej.

Smrt již mrtvá jest věrným, a nic nemá v sobě hrozného kromě podoby zevnitřní a larvy; nejnak než jako had zabítý má ovšem podobu prvnější strašlivou a hroznou, ale v skutku sama toliko podoba tu jest, a zlé mrtvé, kteréž již škoditi nemůže.

Jakož se plavci již při jasném nebi hotovují k bouřím, takť se i moudří v blažených dobách připravují k *nehodám*.

Snad jsi už doslechl, že lidský důmysl rozličné drahokamy, až i sám diamant nápodobiti dovede tak dokonale a šalebně, že padělaniny ty jen nejpřísnějšími zkouškami od lepokamenů pravých rozeznati možná. Nuže věz, takových padělačův stává i v říši ctnosti; jsou to *licoměrní pokrytci*.

Naděje se podobá poutníkovi, jenž se ubírá nebezpečnou drahou ve tmách mezi propastmi, a kterému najednou pokynulo z daleka světlo z vábičeho příbytku.

Co *Bohu dáme*, není ztraceno. Čím více vlhkosti nebe od země dostává, tím častější je déšť, jenž ji svažuje. Pakli dobrá země semeno, které dostává, stonásobně nahraňuje; zdali nebude Tvůrce štedřejší, než jeho stvoření?

Zlá duše přiváděje *svaté* svědectví, jest jako lotr s usměvačnou tváří, překrásné jablko v jádru nahnilé.

Náboženství jest jako obloha: čím více ji zpytujeme, tím více nacházíme hvězd. Onoť jest jako moře: čím více je pozorujeme, tím neskončenější se vidí; jest jako zlato: čím častěji se klade na baň, tím jasněji se stkví.

Jako lékař z tlukotu tepny (pulsu) nemocného sílu aneb slabost posuzuje, tak i opatrný z *jazyka* poznává myšlení ducha a city srdce tvého.

Závist a *nenávist* člověka nedá se lépe

přirovnati, než k jedovatému hadu aneb řeřavému uhlí, jež onoho, kdož je za nady nosí, vždy pálí, štipá, mučí a znepokojuje. Jak smutný jest tedy stav takého člověka, který sebe sám připravuje o vnitřní blaho a pokoj!

Ze života pro život.

[Smíšená manželství.] Ondyno (jest tomu několik dní) měl jsem udělovat křest sv. novorozenátku. Jak v obyčeji bývá, přišli kmotři k zápisu na faru. Byla i kmotra jedna z místa, v němž pracuji na vinici Páně. I ptal jsem se jí, kdo by byl její manžel. I dozvěděl se, že jest protestant, myslil jsem, že snad i ona jest téhož vyznání; však dostal jsem od ní za odpověď, že ona jest katoličkou. Dosti možná, že poptávka moje stranu náboženství manželova nemile se jí dotkla; řeklť uštěpačně: „A což, velebný Pane, není to jedno, katolík neb nekatolík?“ Já na to: „Není!“ Ona: „Tak tedy všickni katolíci přijdou do nebe a nekatolíci do pekla?“ Já opět: „To nemyslím. Bude to bez pochyby divná smíšenina. Mnohý katolík snad bude v pekle a mnohý nekatolík v nebi. Ten soud zůstavme Pánu Bohu. Ostatně ale jen proto jsem se vás tázal, zdaž nejste nekatoličkou, poněvadž dle nařízení církevních nekatolík kmotrem býti nemá dítěti katolickému.“ Ona: „Ach Bože; kdybych měla tolik peněz, kolikráte již byl můj muž kmotrem dětem katolickým, byla bych dosti bohatá.“ Já: „Věc chvalitebná, že vás manžel tolik účty dochází u lidí, ale věc ta není v pořádku, směřuje proti zákonu.“ Načež ona již mlčela.

Jest to pád jednotlivý, ale zdá se, že se častěji opakuje v životě, zvláště tam, kde osady jsou smíšené, a kde bývají také manželství taková smíšená. Vůbec manželství smíšená jsou škodlivým kvasem v křesťanském životě rodinném; obyčejně se stává, že manželka, byť si byla sebe horlivější, časem přece podrobí se muži a z lásky k němu odvrací se od lásky Kristovy, stává se vlažnou v náboženství, ano někdy pro zachování pokoje v domácnosti odpadá i od víry katolické. A protož nelze se diviti, že každý svědomitý pastýř duchovní nevěstám katolickým všemožně zrazuje manželství s protestanty.

Svatý kříž.

Spasitelné dřevo, svatý kříži! — Blahé naděje tys znamená, — Jenž nám každou sebe větší tíži — Ve snesitelnější promění! — Bez tebe se slabé rámě třese, — S tebou snadno každé břímě nese. K.

D o p i s y.

V Praze dne 12. Července 1861.

Čím dál, tím hůř. Odevšad žene se na nás *katolíky* útokem. Kterak pochodili Tyroláci se svou žádostí, aby v zemi věrné, kteráž se též žádoucí samostatnosti domáhá, především zachována byla nejprve jednota víry, je známo. Zle pochodili. „Co jsem psal, to jsem psal“ dáno jim za odpověď s úsměškem, a jistému Vídeňskému listu, kterýž se jich horlivě ujímal, pohroženo státním návladním, o tom tedy lépe pomlčeti do času. Čas rodí růže, a čas přivede též vyplnění tužeb věrného lidu. S nebes výše pokyne Pán a s trůnu svého promluví císař pán bez ohledu na ty, kdož se postavili mezi trůnem a národem: „Věrnosti a trpělivosti budiž odměna. Mějtež, zač prosíte!“

Než „čím dál tím hůř“ vede se nám i v říšské radě. Do odboru pro věci náboženské nezvoleno mimo stáříckého opata Edera, o němž listy nám nehrubě přející samy řkou, že na něm na první pohled patrno, že už druhotiny své odbyl, žádného rozhodného katolíka, neřkuli biskupa, kněze; ač jiná vyznání dostatečně zastoupena jsou. Co z toho pro nás dobrého pojde? Tušíme že málo. Než nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují stavitelové. Když stavěli věž Babel, zmateni jsou jazykové jejich. — Když pak v Kroměříži porokovali o věcech náboženských, sněm rozpuštěn jest. Však dejme tomu, žeby se to nestalo, nýbrž žeby se na něčem usnesli *proti* nám, co učiníme? Co učinil Pius IX.: protestovati budeme, dovolávat se spravedlnosti, až nás Bůh uslyší.

„Čím dál tím hůř“ vede se nám i od domácích denníků našich. Na „*Presse*“ a jí podobnou sběr listy naše stěžují, nařikají, bědují, a vším právem, že hanu kydá na národnost naši; když ale ona aneb některá z družek a otroků jejich špiní sv. víru naši, hned to překládají a otiskují. Ano zdá se, jakoby jim byl někdo povělel, aby se nyní zřejmě verbovalo k protestantismu. O našich slavnostech nebývá ani zmínky, ale je-li u evangeliků jenom kázání, hned se naplňují sloupce. Už i „*Národní Listy*“, před Lednem naděje a po nějaký čas útěcha naše, propůjčují se k zprávám, jimiž se zbožný lid náš mate. Neb v čísle 186. čteme toto: „Památky mistra J. Husa byla především v evang. chrámu Páně „na táních“ důstojným způsobem oslavena. As o 10. hod. dopoledne započala slavnost přijímáním 11 katolíků, 7 mužských a 4 ženských do cirkve evangelické, načež se četlo evangelium a *mše sv.* (!“

Coby tomu řekl Luther, co tomu řeknou poctiví evangelici? Zdá se, že to psal katolík, jenž neví, kterak Luther, Zvingli, Kalvin soudili o mši sv., aneb lidu namluviti ehee, že není rozdílu mezi námi a jimi. To chyba. Mimo to díme jemu, že naše *mše sv.* jest *obět* a obět se u nás slouží, jen Němec ji čte (*lesen*). Redakci „*N. L.*“ to za zlé nepokládáme, vědouce, že „otázky náboženské, zvláště dogmatické nejsou oborem *N. L.*“ Ale víme též, že „*N. L.*“ „hodlají se jich vystříhati, chovajíce se jinak vždy s povinnou úctou k ústavům, kteřížto jsou tak úzce spojeni se samým citem náboženským, velikým tímto činitelem v životě společenstva lidského.“ Než navratme se k věci, tolik jsme chtěli říci *toliko* „*Nár. Listům*“, ctíce jiné jejich poctivé snahy. O jiných hlasech zámyslně pomlčíme, neb by zbraň byla nestejná.

Odevšad tedy žene se na nás útokem, to jisto. Nuže pátrejme po pramenu té zášti. V listech zahraničných čteme takto: Představení tajných spolkův dali jednatelům svým ve Francii pro nynější dobu zvláštní návod, čili pravidla k zachování a síce: „Rozmnožení útoků na duchovenstvo, snižování biskupův; pronásledování řeholníků všemi prostředky „*tisku*“, i s pomocí na cti utrhaní; rozšiřování špatných spisů v malém, úhledném formátě mezi řemeslníky a rolníky; vnášení bludného učení do kalendářů; hlásání téhož učení pomocí spolkův a „svobodných zedníkův;“ usilování, aby se politické společnosti, nevšímajíce sobě jiných snah, na pole náboženské vrhly a o svobodu svědomí pracovaly; dale vyvíšování jednoduchých kněží na ujmu představených; však později přijde řada také na ně.“ — Návod čili rozkaz „neviditelných“ končí slovy: „Až vliv kněží zničen bude — — spojí společenská republika veškeré národy světa v jednu jedinou společnost.“ — To vědouce, rozpomeňme se nyní, že ani naše listy nezapřely ale vyznaly, že jest „*Freimaurerův*“ v Francii 350.000; na celé pak zemi asi 100 milionů. Mnozí obují i mezi námi s ložemi francouzskými spojení, i poznávají „bratry“ po znameních tajemných, lidem poctivým, nezasvěceným neviditelných, jsouce zavázání k slepé poslušnosti přísahou, jejíž rušení *dýkou* se trestá. Zrakům lidí věřících zakrývají se *humanismem*, dobře číníce všem bez rozdílu víry, ale pod touto záštírou pracují na dosažení vytknutých účelů politických. — Shrnuce nyní to vše, což tuto pověděno, snad již víme, odkud vítr věje, z kterého pramene zášť se prýští. Či je každý *náš*, kdo třeba veřejně z plna hrdla křičí: „I já jsem křesťan!“

Od Labské Týnice dne 6. Července 1861.

V okrese Přeloučském na osadě S.... žije v jednom domku rodina se starou výminkárkou, matkou to hospodářovou, v hrozných svárech, v hádkách a v hříšném nepřátelství. Dne 10. Června se strhl v příbytku tom opět strašlivý hřmot. Na starou výminkárku tu metáno nejhrubších nadávek, klení a týrání, tak že stará s pláčem ruce pozvednuvši zvolala: „Co pak pane Bože již nemáš blesku, aby to všechno zničil?“ Odpoledne se přihnal příval, blesky se křížily, — rána zadumí, a v okamžení stojí střecha toho domku v jednom plameni. Blesk ten uderil a zapálil, obyvatelův však zachránil — neb nechce Bůh smrt hříšníka, ale aby se obrátil, a živ byl. — Byla to pouhá náhoda? Či hroící prst s hůry? — A nyní něco jiného z téže krajiny.

Na hrbitově Seminském postavil tamnější mlynář zemělél choti své překrásný pomník, sochu Matky bolestné v kapli gothické; před kaplí jest mramorové klekátko, a na něm rozevřená kniha, v níž čísti lze slova Eccl.: „Žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude.“ Pomník ten byl dne 23. Června vel. p. farářem Kladubským u velikém účastenství lidu a zpěváckého spolku Přeloučského slavně posvěcen.

V. V.

Od Řipu dne 4. Července 1861.

[Naše potřeby: I. modlitební knihy.]

Dobře viděti nyní mezi lidem, a to zejména mezi uhlazenějším (vzdělanějším?) zvláště v městech, že jim schází náboženská vzdělanost. Jsouce malí, málo se náboženství naučili ve školách, a nebo neslyševše od 12. roku nic anebo velmi zřídka jen něco v kázání o člancích víry, zapomněli již mnoho a jen malé upomínky z katechismu ostaly v srdci jejich. Na kázání nechodí, to je prý pro sprostý lid; cvičení jsou prý pro školáky; náboženskou knížku nevezmou doma do ruky — leda ještě že mají *modlitební knihu*, a ta málo kdy bývá uspořádána tak, jak by býti měla nynějšího času.

Máme ovšem některé výborné modlitební knihy, které dobře vyhoví potřebám nynějším — ale těch je velmi málo.

„*Zlatý nebe klíč*“ má sice dobré modlitby, ale o poučení tu ničeho — a při tom při všem pohřešujeme u něho lepší uspořádání. I zasluhoval by tedy také moudrého přehlédnutí a vhodného doplnění, a pak by vyhověl spíše a hodil by se nejlépe pro hospodyně. Ostatně mívají naše matky také *Hauberovy* nebo *Rufferovy* modlitby. Nejvíce nás v tom ohledu uspokojuje, jak my si modlitební knihu žádáme, „*Hvězda Be-*

tlemská“, leč škoda, že ji nemáme také v jednom stkvostném a trochu větším vydání, nebo 2 vydání, která znám, hodí se sice výborně pro venkov, ale pro města mají málo vkusnosti. Kdybychom měli mimo tato dvě vydání ještě jedno, tak elegantní jako je „*Nebeská koruna*“, snad by mnohá měšťka po ní sáhla. A právě tato kniha hodí se nejlépe pro svobodné, a nebo i pro ženaté mužské. Dobrá pro venkov je také *Petrákova kat. Missionární knížka*, škoda jen, že nemá uhlazenější formu jazykovou a sem tam v poučné části srozumitelnější a lehčí sloh; než co se týče poučení náboženského, v tom ohledu ostane povždy praktickou knihou, zvláště pro naši čeládku.

Známt ovšem ještě veliké množství modlitebních knih. Avšak ty jsou dilem pro *mládež*, a těch máme dosti a dobrých, a proto tu o nich nemluvim; pro dospělé křesťany však zdá se mně, aspoň z těch, které já znám, každá mítí nějaký nedostatek a každá by aspoň v nynějších okolnostech sem tam nějaký dodatek zasluhovala. — Budoucne ukážu, jaké modlitby nynější čas potřebuje a co by měly obsahovati. III

Kronika.

Z Prahy. JEm. nejdůst. p. kardinál navrátí se do Prahy dne 21. aneb 22. t. m. za příčinou svěcení na kněžství.

— JExc. nejdůst. p. biskup Králové-Hradecký pristoupil k stavební jednotě sv. Vítské s příspěvkem 600 zl. r. č., kterýž ve třech letech složí. První částku (200 zl.) ráčil již zaslati spolkové pokladnici.

Z Vídně. (Zase nová reformace a nová persekuce.) R. 1856 a 57 bylo zde několik osob, které vyznávaly učení „Novo-jerusalemských“ nebo „*čistě křesťanské učení*“, vyšetřováno. Tato sekta byla pak ministerským vynesním dne 26. Břez. 1858 prohlášena za nedovolenou. Dle úředních listin a dle vyjádření obžalovaných věří „v jednoho Boha, kterýž jest sám Kristus Ježíš, jakožto pramen vši lásky, pak v učení: „Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe samého,“ věří v desatero přikázání a v bibli vůbec, věří, že člověk hned po smrti těla opět v podobě úplně lidské žije, a že lze lidem všech vyznání náboženských spasení dojití, i rkou, že soudný den již byl roku 1857, že druhé přístí Páně již se stalo a děje se po dnešní den.“ Služba Boží záleží u nich ve *čtení a vykládání bible*. Auktoritu církve nepřiznávají žádnému člověku, nýbrž jenom Duchu svatému. *Papeže neuznávají*, věří jenom ve svátosti křtu a *oltární*; manželství s katolíky dovoleno jen tehda, když již skutečně bylo uzavřeno, kdo

však by chtěl v nové manželství s katolíkem vejít, vyloučí se ze sekty. Z části vyučují již dítky své novému tomu učení. Nemají vlastně žádné církevní vrchnosti, vsak si přede vyvolili jistého Františka Hiesse za hlavu, či jak oni jmenují, za ordinujícího, jehož úkolem jest porádek udržovati a příspěvky sbírat pro chudé bratry. Kdo by chtěl do sekty vstoupiti, musí býti v učení jejím vycvičen od některého bratra dle spisu Emanuela *Sve-denborga*. Skutečně přijetí děje se zápisem do protokolu, totiž do seznamu „bratrů.“ Deset bratrů bylo vyslýcháno. Všichni obvinění vyznávají, že zákaz jejich sekty jin znám, a že žádosti jejich za dovolení všude odmítnuty byly. Proti tomuto zakazu jednalo řečených deset bratrů, ani k rozšíření nedovolené sekty shromáždění svolávali, přednášky měli, hlavní zásady litografovati dávali a nově vyznavače vyhledávali. Poněvadž se k tomu přiznávají a jiná vyšetřování toho dokazují, provinili se tudíž proti §. 304 trestního zákona. — Konečně připomínáme, že jistý Dr. Jan Koch to byl, kterýž se o rozšíření sekty nejvíce přičiňoval a též knihu o tom sepsal. Po něm jmenují se přívrženci této sekty „Janskými bratry“, poněvadž ho vůbec „náš Jan“ nazývají. Hlavní obžalovaný *Hies* hájil se sám a četl řeč svou, citaty z bible hojně vyšpikovanou, z kousku papíru. *Hies* byl odsouzen na 6 neděl do vězení, ostatní na několik dní, jeden byl z obžaloby propuštěn. (P. Nov.)

Ze Štýrska. (*Kajicné obyčejě poutníků Maria-Celských.*) Cesta na horu sv. *Anny*. Tato hora leží 2520 stěvičů nad hladinou Dunaje a jest první velíkán, jež přichází od sv. Hippolyta překonati musí. Používajíť pak poutníci této příležitosti k následujícímu činu zapření sebe: Modlí se totiž sedmidesátkový růženec, při čemž se po té celé cestě neobráti. Komu té vytrvalosti dáno, skutek ten kající vykonati, koji se nadějí, že vysvobodil duši z očistce. Kdož sobě touto cestou přitížiti chce, dá se neschednou pěšinkou. Tato cesta ale tak unavuje, že málo kdo se může vykázati, že by byl věrně úlohu svou vyplnil; bývá tu již od polovice cesty notný kyj vitanou podporou. — Zvláštní úkaz na této cestě jest, že poutníci kousky dřeva a slabé hůlky opírají o příkré a nad silnici se pnoucí a vyčnívající skály. Obyčej ten prý pochází od Slováků, kteřížto, spatřivše tak ohromné skupeniny skal, nemálo užasnuli a majice na mysli všemohoucnost Boží, kteráž tato hrozící nebezpečnost od okolodoucích i odvrátiti, i na ně dopustiti může, připomínali sobě svou nedostatečnost a křeh-

kost, a na význak této pokorné mysli kladou až podnes poutníci okolodoucí pod skály dřívka a slabé hůlky, jako by chtěli říci: Jako by tyto podpory nic nezpomohly, kdyby se skály utrhly a sesuly, mizí i rozum a lidská síla před nejvyšší moudrostí a mocí Božskou. — Jiný a velmi tuhý skutek kající jest, že horliví poutníci po kolenou lezou na schody (21 stěvičů vysoké) ku kostelu Maria-Celskému. Při tom opírají natažené ruce o hůlku, a když se „Zdravas“ byli pomodlili, políbí kamenný schod a lezou dále. Obyčej tento prozrazuje velkou kajicnost i pokoru a nelze nábožné poutníky pozorovati bez pohnutí mysli.

Z Tyrolska do Čech. (*Úryvky.*) „Kde není pravého vědomí jednoty, nemůže se svoboda vyvinouti.“ — „Vytrvale musí bojováno býti proti všemu, co jest na ujmu jednotě Církve a víry. Bez ní neostojí svoboda.“ — „Svoboda není v roztržce, ale ve spojení, v jednotě.“ — „Svorností malé věci rostou, nesvorností velké se rozpadávají.“

Z Říma. Jediný z mocnářů v Evropě, jenž nynějším zmatkům se nepoddal, jest *Pius IX.* On jediný zvolal k odvážlivým a mocným protivníkům: „Nemohu, nesmím, nechci.“ Odkud tato neohrožená mysl, nezvratná vůle a síla nepochopitelná? Z pramene, z něhož vázili mučeníci a vyznavači za prvních pronásledování Církve, z něhož čerpali sv. Vavřinec, Cyprian, Ambrož, slovem: z *nejsv. Svátosti!* *Pius IX.* má ve své soukromé svatyni, kdež na modlitbách trvá, ustavičně *nejsv. Svátost* a síla, hrdinství jeho plyne ze skutečné přítomnosti Onoho, jehož jest náměstkem na zemi. Ježíš v Svátosti oltární jesti jeho rádce v pochybnosti, důvěrný přítel v hrozícím nebezpečí, těšitel v hořkém utrpení; Ježíš jest jeho pravý ochránce, jenž neklame pokřtěncům a nezrazuje ošemetným slibováním. — Svolávají-li ostatní panovníci ministry své na poradu, ubírá se *Pius IX.* na modlitby k Ježíši v Svátosti ukrytému. Tenť jest jeho první ministr, jeho vojsko, spojec, pokladnice. Opuštějí-li katolické mocnosti *Pia IX.*, neběduje, nenaríká; má ještě Ježíše! Povstávají-li buríkové proti němu, berouce jemu, co má, aby zehudnul: nechudne; má ještě svého Ježíše. Jako nám všem, je zvláště *Piovi IX.* Ježíš ve Svátosti „cestou, pravdou a životem.“ Od Něho učí se náš sv. Otec pravdám náboženským a společenským, jež hlásá světu, po cestách bludných jdoucím. Od Ježíše má vznešené allokuce, jichž moudrost lidská nechápe, jelikož zahrnují učení nebeské. Ježíš ukazuje jemu cestu, vedoucí k pravému cíli, k slávě, ač přes Golgothu!

Z Austrálie. V Australii zrůstá Církev katolická v poměrech zvláště příznivých, jakýchž nenalezáme v žádném státu protestantském. Ve všech koloniích Australských platí totiž konstituční zásada rovnoprávnosti všech náboženství; což zapísáno jest v pamětech prvního parlamentu ve Viktorii. Proto dostává katolický biskup a jeho kněžstvo plat svůj od státu všude; kdež stát protestantské chrámy udržuje. Též veřejné vyučování spočívá na spravedlivých zásadách: zákon stanoví oddělené školy pro děti rozličného vyznání. Ač se nyní mocná strana pokouší o zřízení smíšených škol, udržují se předce katolické školy *Sidneyské* bez pohromy a zkušenost dokazuje, že jsou lepší a lacinější než školy protestantské. Táž zásada zachovává se posud při školách vyšších. Stávají již dvou katolických kollegií v *Sidney* a *Melbourne*, jež výrokem parlamentu přivtěleny jsou universitě. Katolíků v Australii jestiž téměř čtvrtina veškerého obyvatelstva a v tomto poměru nalezáme je též v rozličných třídách lidu. Kdežto v Americe při znamenitém počtu katolických Iřčanů je počet katolíků na kongresu nepatrný: jsou katolíci v Australii zastoupeni mezi ministry, generalními prokuratory, soudci i v rozličných odvětvích zákonodárstva a zprávy. Nicméně však nevyhovuje počet katolických ústavů počtu a budoucnosti katolíků v Australii; a v tomto ohledu stojí Austrálie za Amerikou. N. p. v diecési *Melbournské* slouží toliko 23 kněží obyvatelstvu 90.000 kat. duší, denně se zmáhajících a po rozsáhlém oboru roztroušených. Diecése *Brisbanská* má 7000 katolíků a mimo biskupa toliko 2 kněze. V *Adelaidě* je pro 30.000 katolíků toliko 9 missionářů. Nejlépe opatřena jest diecése *Hobart-Townská*; máť mimo biskupa 40 kněží. V arcibiskupství *Sidneyském* jest 53 kněží; ne mnoho, povážíme-li, jak rozsáhlé jest, a že město *Sidney* samo 32.000 katolíků čítá. V jiných velkých městech, u. p. *Goulburne*, *Yass*, *Bathurst* jsou farnosti s 3—5000 katolíků. A všude, kdež se větší počet katolíků usadí, staví se hned na ústavech náboženských s chvályhodnou horlivostí a štělostí. V *Yasse* dostavěno nedávno nové kostely a tak též povstávají nové chrámy v 4 jiných městech. Stát vydává ročně 46.000 liber k účelům náboženským, a z těch dostává se katolíkům 11.000 liber. — Škol mají katolíci 100 s 7600 žáky. Americká Církev trpí neblahou soustavou smíšených škol. Australská je šťastnější, máť své vlastní. Škoda že Au-

strálie nemá posud řeholníků: toliko v *Sidneyi* je několik Benediktinů. Tu by měly řehole velký obor činnosti! Missie a vychování připadly by jim. Práce jde nyní nad síly nepočetného farního duchovenstva. Za 20 let vystoupí katolické obyvatelstvo Austrálie bez pochyby na milion duší a zaujme důležité postavení, ač budouli katolíci rozuměti povolání svému a ponechali stát Církvi jako posud — svobodu. Neb svoboda naší Církvi všude prospívá, a svobody nemusí se nikde báti.

Oznamovatel literní.

— Obrázkové „Bibli české“ s povolením nejduš. kn. arcibisk. konsistoře nákladem Karla Bellmanna vycházející vydává se sešit X., jenž obsahuje I. Král. 20. kap. až II. Král. 17, 19.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve zprávě duchovní ustanoven jest:

p. Augustin Tausenau za administr. do Vojkova.

Uprázdňené místo:

Vojkov, expositura patron. p. Augusty baronky z Riese-Stallburg, od 3. Cervence 1861.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. pp. Jos. Zdobinský, kaplan v Turnově, 80 kr. — Anna Knopová, měšťanka, 2 zl. — Marie Kosová 20 kr. — P. Dědeček 65 kr. — P. Polanecký 20 kr. — Josef Zíka, kaplan v Zvoleňorsi, 1 zl. 5 kr. — Václav Hajný, kníž. Fürstenberský úředník na Lánech, 1 zl. — Jos. Hajný s manželkou Annou, kníž. Fürstenberský hájny u Nížbora, 40 kr. — Dominik Hajný, kníž. Fürstenberský služebník v Maxově, 40 kr. — Josefa Hajná a sestra Barbora Frolíková s dekou Rosálií 1 zl. 40 kr.

Listárna redakce.

p. F. L. v S.: 4 zl. obdržela jednota sv. Vítská. Za knihy štud. konv. díky!
p. V. Mst. v V. — p. K. Pr. S. — p. —?—: Žádosti Vaši min. číslem vyhověno. Pište zase. Od Řípu: Pokračování! Kand. do I. r. je už 16.
p. V. A. H. na L.: 1 zl. pro „sv. Otce“ dán v. duš. konsistoři. Za ostatní díky. Uveřejni se.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kulhakupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásylkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor. : 3 zl. r. ě.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na neděli XI. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Mar. VII. 31—37.)

1. Hluchoněmý byl zajisté politování hodn, byl bídny, nešťastný; neslyšel a nemluvil: mnohem bídnejší jest ale člověk duchovně hluchoněmý, člověk, který o Bohu slyšeti a mluvit nechce. Jako lidé v dnešním evangelium přivedli hluchoněmého k Pánu Ježíši, *přivádějme i my svých bližních ku Kristu Ježíši*, a sice modlitbou, slovem a příkladem svým.

2. Pán Ježíš chtěje nás poučiti, že své dobré skutky tajně konati máme, aby u Boha ceny neztratily, vyvedl hluchoněmého ze zástupu na soukromé místo, a vložil své prsty v uši jeho, a nasliniv prst, dotekl se jazyka jeho, pohlédl se vzdychnutím k nebi, a řekl: „Effeta“, to jest: otevři se. Pán Ježíš užil viditelných znamení, aby hluchoněmého přesvědčil, že mu nějaké milosti prokázati, totiž zdraví těla udělití míní. Podobně ustanovil Pán Ježíš pro zdraví našich duší viditelná znamení, s kterými neviditelnou milost spojil, totiž svaté Svátosti.

Svátost jest viditelné znamení neviditelné milosti, kteréž jest nám od Krista Pána k posvěcení ustanoveno. — Jakož Pán Ježíš nasliněným prstem se dotknul uší a jazyka hluchoněmého, tak se dotýká také kněz při křtu svatém uší a chřípí křtěnců a praví: Effeta, to jest: otevři se; a tím přítomných napomíná, že *mají rádi otvírati uši svých k poslouchání slova Božího* a úst svých ku chvále Boží, a že my vzpomínajíce na své pokřtění máme *vydávati líbeznu vinni skutkův dobrých*.

Jako Pán Ježíš pohlížeje i my před každou prací k nebi a znajíce svou slabost, vzývejme Boha o posilu a pomoc; neboť *všecka síla naše s hůry od Boha přichází*.

3. Čest utíká před tím, kdož ji hledá, a následuje v patách toho, kdož ji nehledá. Tak se stalo i tuto. Čím více Pán Ježíš zapovídal, aby o tomto zázraku nemluvíli, tím více si o něm povídali, říká: Všecky jeho skutky jsou dobré a dobročinné; hluchým uděluje sluch a němým řeč, i ostatní jeho skutkové musí dobří býti.

P—k.

Zásluhy papežů o národy.

(Pokračování a dokončení.)

4. Papežové co rušitelové ohavného jha otroctví.

V zemích křesťanské víře poznenáhla získaných a na mnoze kvasem učení Kristova již ušlechťených rádlil ještě strašlivěji než půlměsíc jiný nepřítel lidské společnosti, kterýmž jako morovou ranou pokolení lidské u velikém počtu duševně i tělesně vadlo a hynulo. Nepřítel ten jmenuje se *otroctví*. Otroctví jest jeden z nejsmutnějších potomkův hříchu prvotního, ovoce čili dítko hříchem dědičným zplozené, sestra bratrovraždy Kainovy. Však jakož křesťanství, co ústav k napravení člověčenstva, léčí a od kořene zhojiti usiluje mravní následky hříchu prvotního vůbec, usiluje též vyhladiti z tváří země otroctví zvlášť. Církev sv. vidouc v každém člověku tvora Božího, krví Kristovou vykoupeného, chce i otroky účastny učiniti všech milostí a výhod vykoupení, a tudíž hledí starého hada v rozličných způsobech otroctví neustále působícího potlačiti. Není tedy divu, že hlava Církve sv. tento úkol křesťanství vždy a všady na zřeteli měla a má. Troji však lze jest rozeznati způsob otroctví:

a) Otroctví před Kristem Pánem. Otroci doby předkřesťanské nebyli si vědomi důstojnosti lidské, nikdy se nečím vznešeným neobírali, protož sobě libovali v nízkých choutkách zvířecích, v jídle a pití, v chlupatosti, zatvrdlosti a ukrutnosti. Nakládáno s nimi hrubě a nelidsky, i stávali se horšími, a následek toho byl ještě surovější a ukrutnější kázeň, týrání jich.

b) Druhý způsob otroctví jest *nevolnictví středověké*, jevící se v mírnějších způsobech, jako n. př. u národů germanských a slovanských, aneb pocházející z výbojů vítězího Islamu.

c) Konečně nalezením nového světa povstálý obchod s *afrikánskými otroky do Ameriky*.

Nejstkvělejší slávou Církve sv. bude vždy, že s důsledností, vytrvalostí, trpělivostí a láskou proti všem těmto třem způsobům otroctví neunaveně slovem, skutky a příkladem bojovala. Jsouc vždy věrná dílu posvěcení a spasení člověčenstva, neustála se opíratí a neustane Církev svatá proti všem mocnostem temnosti, zisku hříšnému jedině sloužícím. Pokračujíc opatrným a v Prozřetelnost Boží důvěry plným krokem pracuje neustále na tomto vykupitelském díle svém. Již v třetím století di *Origenes* o směru tom: „My navádíme otroky k vznešenější mysli, aby poznenáhla slovem sv. evangelia k svobodě synů Božích

dospěti mohli.“ Tato vnitřní svoboda musí totiž vždy svobodě tělesné předcházeti, nemá-li tato se obrátiti v záhubnou zbroj proti člověku samému. Jak mile svoboda vnitřní (duchovní) v člověku se ujme, dovede člověk lehčeji nésti nedostatek svobody zevnitřní; a skutečně dosvědčují dějiny lidstva, že otroci křesťanství nezřídka prosluli ctnostmi vznešenějšími. Aby Církev sv. docílila zrušení otroctví, musela nevyhnutelně zrušiti zakořenilé předsudky světa pohanského, k. př. že stává dvojího druhu lidstva, vyššího čili svobodných pánů, a nižšího, čili lidí osudem k otroctví předzřízených a jen málo nad zvířata vynikajících, jichžto za pouhé věci považováno. Po čase uvolňovalo se pouto otroků vnitřní svobodou ušlechťených k dosažení svobody tělesné. Křesťanství pánové přicházeli pozvolna sami k poznání, že Bůh rovněž i otroky stvořil a těmitéž dary duše i těla nadal jako pány, následovně k těm samým pokladům nebeským způsobny učinil a povolal, a že není tedy vůle Boží, aby jim déle cestu k tomu zamezovali, nýbrž že jich za bratry před Bohem považovati a milovati sluší. Otroci pak přicházeli věrou křesťanskou k poznání, že smrt Kristova vítězství dobyla nad jejich duchovní smrtí. Vítězství toto nejvyšší a věčné osvitilo prvním paprskem naděje temnost nešťastného, zoufalého jejich života. Překrásný vzor vybavení otroků na svobodě vnitřní a lásece založeného vyličil sv. *Pavel* v listu svém k *Filémonovi*, jemuž byl otrok *Onesimus* tajně odběhl. Toho sv. *Pavel* v Římě na viru obrátil a pak s listem vlastní rukou psaným pánu nazpět odeslal. V listu dí: „Mnohou důvěrnost maje v Kristu Ježíši rozkázati tobě, co by náleželo, však pro lásku raději *prosím*, poněvadž jsi takový (totiž křesťan) jako (já) starý *Pavel*, nyní vězeň (pro) Ježíše Krista. *Prosím* tě za syna svého, kteréhož jsem zplodil (na viru obrátil) ve vězení svém, totiž za *Onesima*. Snad proto byl na chvíli od tebe odešel, abys ho na věky přijal, již ne jako služebníka (otroka), ale místo služebníka nejmilejšího bratra, zvláště mně: a čím více tobě, i podlé těla (ješto jest tvůj poddaný), a v Pánu (ješto jest nyní křesťan a tvůj spolubratr)? Protož máš-li mne za tovaryše, přijmiž jej jako mne. Jestliže pak ti v něčem ublížil, aneb jest-li ti co dlužen, mně to přičti; já *Pavel*, psal jsem svou rukou, já zaplatím, ať nedím tobě, žeť i ty sám sebe jsi mi dlužen (neboť i tebe jsem na viru Kristovu obrátil). Důvěrnost maje k tvému poslušenství, psal jsem tobě, věda, že i *nad to*, co pravím, učiníš.“

Porovnáme-li s touto dojmavou řečí

a křesťanským jednáním sv. Pavla to, co nejvzdělanější a nejušlechtilější pohané k napravení a zmírnění smutného jha otroctví učinili, nalezneme nesmírný rozdíl, a zřídka něco potěšitelného na straně pohanů. Neboť i citlivé ženské pohlaví užívalo železných proutků k potrestání otrokův a otrokyň za přestupky sebe menší. Císař Římský *Hadrian*, jehož mírnost souvěci spisovatelé vychvalují, vypíchl takovým ostnem otrokovi oko. Slavní učenci řečti *Plato* a *Sokrates* nebyli s to povznést se tak, aby uznali otroka za člověka, svobodnému podobného. *Seneka* a *Plutarch*, ti dva jediní pronesli ostýchavě několik slov přimluvy za otroky. Císař *Antonius Pius*, učence a nad míru vyhlášený lidumil, ale z politiky též hubitel křesťanstva, uvolnil konečně okovy otroků. — *Plinius mladší*, pohan lidumilný, živ jsa v prvním století křesťanském, byl jednou v podobném postavení jako sv. Pavel s Onesimem. Otroka jistý odběhl, boje se trestu pána a uchýlil se k *Pliniovi*, příteli svého pána. *Plinius* pak poslal list příteli svému: „Tvůj otrok, na nějž jsi se rozníval, přišel ke mně, vrhl se k nohám mým, jako by k tvým; mnoho slz proléval, dlouho prosil, pak zůstal jako němý. Já jsem se dokonce přesvědčil o jeho lítosti. Doufám, že se úplně polepšil, an svou chybu poznal. Vím, že se naň hněváš, a to vším právem; ale já se kojím nadějí, že mu jednoho dne svou náklonnost navrátíš. Měj s ním poněkud utrpnost pro jeho mládí, pro jeho slzy, pro svou přirozenou mírnost. Netrap ho více, ani sebe více netrap; neboť pakli se při své mírnosti zlobíš, jistě se trápíš. Spojuji prosby své s prosbami jeho, a to tím větší důvěrností, čím ostřejší domluvu jsem jemu sám dal.“ — Dr. Charpentier („Studie o církevních otcích“ přeložené z franštiny Dr. Bittnerem v Mohuči 1855) posuzuje rozdíl psaní apoštola Pavla a pohanského *Plinia*, a dí výborně: „V pravdě list ten slouží ku cti srdci *Pliniovu*; než jak veliký rozdíl mezi těmito dvěma listy! Kde jest u *Plinia* viděti křesťanskou lásku neb rovnost? Kde jest ochotně přijaté pokání? Kde jest slovo „bratři“ otroku přirknuté? Kde jest konečně jeho propuštění na svobodu vysloveno? Hle, tu ona mezera, která se rozprostírá mezi láskou a bázní, mezi oddaností sebe obětující a studenou, nucenou náklonností, jedním slovem mezi křesťanstvím a onou lidumilností prázdnou, kterou by svět rád povýšil k důstojnosti křesťanství, ba, by možná bylo, i nad ně!“ Dvoji psaní toto zdá se Prozřetelností Božskou potomkům proto býti zachováno, aby se tím jasněji poznalo, že

i pro tuto předležitou otázku — osvobození otroků — pouze v Církvi katolické se nalézá pomoc a lík, proto že pravá láska, pravda a věčné spasení. V této otázce dochází nejstkvělejšího významu slovo Kristovo: „Chudým se evangelium zvěstuje.“ (Mat. XI. 5.) Ba větší, strašnější chudoby na zemi není nad chudobu otroctví.

Rozšířením Církve sv. na okrášku země mizelo otroctví vúčhledě. Svati otcové: *Lactantius*, *Chrysostom*, *Ambrož*, *Augustin*, *Petr Chrysolog* a jiní horlili vši silou svaté roznicenosti křesťanské o svobodu ubohých otrokův. Páni pohanští, stavše se křesťaný, zvláště v Římě: *Hermes*, *Chromatius*, *Melania* a jiní propustili své četné otroky na svobodu, vírou křesťanskou dříve jim k svobodě ducha dopomohše. Epištola sv. Pavla byla Církvi sv. vždy průvodcem na cestách jejich („Otcové pouště“ od hraběnky *Idy Hahn-Hahn*). — Co prospěje všecken pokřik v rozličných lidumileckých, necírkevních listech a knížkách proti otroctví, když tu není půdy, na kteréž jedině osvobození otrokův spasitelného ovoce vydávati může! (Toť nepochybně též příčina, proč rozhlášená a zajisté s nejlepšími úmyslem sepsaná kniha paní *Stowe-ovy*, „Chatrč strýce Tomáše“, kteráž po všem světě tolik hluku způsobila, v Římě schválení nedošla.)

Stanovisko Církve sv. jesti jiné, než ono lidumilův, a její působení v této záležitosti jest též nevýslovně stkvělejší. Nelze podati všechny kroky papežův o zrušení otroctví, naplnily by se knihy: slyšme aspoň jména papežův, v té věci proslulých: *Innocenc III.* (1198), *Pavel III.* (1537), *Urban VIII.* (1639), *Benedikt XIV.* (1741) vydobyli sobě velikých zásluh o zrušení otroctví. V novějších časech *Řehoř XVI.* prosil a zapřisáhl 3. Prosince 1839 veškerý svět, aby nikdo více do otroctví uvržen nebyl, žádný obchod s otroky aby se neprovozoval; nikdo k této ohavnosti nebyl nápomocen; aby nižádný duchovní se neopovážil, obchod s otroky dovoleným nazvati. Za papežem povstali veškerí biskupové, horlice vši silou slova apoštolského proti otroctví. — Než Církev neuspokojila se pouhými slovy, nýbrž všemožně, ba zázračnými skutky křesťanské lásky a obětovnosti domáhala se vykonání vznešeného tohoto úkolu. V zemích německých i slovanských bylo otroctví oděno rouchem *nevolnictví*, kteréž sice rodinu míti a chovati dovovalo a časem nabytím měšťanských práv u jednotlivců přestalo, jakž toho živý důkaz posud v Rusku máme. I tu pozbývaly pozvolna okolnosti tyto víc a více dřevní surovosti a trpkosti jha otrockého pomocí

a přičiněním Církve sv., jejíž biskupové byli přirozeními a mocnými zástupci a ochránci nevolníkův. *Útočistná místa* (asyl) poskytovala za dob krutých ochranu proti vzteklé prudkosti a mstivosti. Nevolníci požívali práva právního svědectví, a v službě církevní měli volný přístup i k těm největším hodnostem, které jim k vyvození svobody nejedněm nevolníkům výborně posloužily. —

Jinak, ano strašlivěji to vypadalo v krajinách mohamedánských. Tam tížilo otroctví nesnesitelně, netrpíc ni poměrův rodinných. Nejkrásnější krajiny země, jako afrikánské pobřeží, ba i království španělské podlehl na dlouhé časy jhu tureckému, až konečně r. 1492 Mohamedáni vypuzeni Sedm set let trvalo ono hrozné neštěstí, kdež množství křesťanův z Evropy do otroctví bylo zavezeno, poněvadž plavba po moři byla v rukou tureckých. Aby stav přesmutný otrokův křesťanských poněkud zmírněn byl, činila Církev sv. všemožné pokusy. I obětovávala nejstkvostnější nádobí chrámové i jiné statky své k tomu cíli, k čemuž vybízejíc neustále šlechtu a měšťanstvo. Dále zřídila řády velkolepé n. př. *Templáře*, *Melitské* a *německé rytíře*, aby vedli péči o chudé, nemocné a poutníky křesťanské v krajinách tureckých. Pak řády *Trinitářů* a *Mathurinů* sv. Janem z Mathy a sv. Felixem z Valois zavedené, aby vykupovali křesťany z otroctví tureckého penězi sbíranými v zemích křesťanských. — Stkvělé důkazy lásky obětovné dal rytířský řád „*Nejbl. Panny Marie*“ (Beatissimae Mariae Virginis de Mercede), sv. Petrem Nolaskem a sv. Raimundem z Pennaforte a pomocí krále Aragonského r. 1233 zaražený, který nejen že vykupoval křesťany, nýbrž i to za pravidlo měl, že se údobí jeho za neznámé křesťanské otroky sami v zástavu dávali. Řád ten oblažoval svět po několik věkův nevidanými skutky křesťanské lásky a hrdinského sebezapírání.

Pohledme nyní na to, čím světské mocnosti Církve sv. v jejích snahách o blaho věřících podporovaly. Jak mile křesťanství Konstantinem Velikým nabylo svobody, propadla světská moc pod jeho syny a nástupci bludu ariánskému, který se tvrději protivil všemu, co pocházelo od Církve sv. katolické. Nastalo stěhování národův, čímž se veškeré státní poměry v Evropě zjinačily. Sotva že umkl svět katolický oslavovati mocnáře křesťanského, Karla Velikého, nastala Fociem zbuzená roztržka Církve na východě pod ochranou malomocného, avšak lstivého císařství. Z ran toho rozkolnictví krvácíme posud. Následovaly

bouře obrazoborecké. Pak vypukly úsilovné boje mezi duchovní a světskou mocí za časův Hohenstauffů, následkem toho vnitřní nepokoje a války ve Vlaších a v Německu, zeslabení duchovní vážnosti papežův na francouzské půdě; pak papežské rozdělení, války Husitské a jiné, konečně ono veliké, posud nezacelené rozštěpení Církve, hrozící rozdrobením všech společenských svazkův. Právě před rozštěpením Církve zrodila se ona neblahá žárlivost mezi dvěma slavnými katolickými mocnostmi, Francií a domem Habsburgským, kteráž posud trvá a za našich dnův v plamen vyšlehla. — Jednotlivá knížata činila slavné pokusy o zrušení otroctví, jako císař Karel V., zvláště o zrušení obchodu s otroky Africkými do Ameriky, ale bez účinku. Ba některé krajiny jako Janov (Genua) táhly z tohoto obchodu veliký užitek, kteréhož pak Anglicko se zmocnilo. Vysoce vychválené, svobodomyslné Anglicko hledělo vždy těžiti z každého obchodu, ať si s lidmi, anebo s biblemi, bůžky a modlami, opium atd., vše jedno, jen když se obchod vyplácel. Když obchod s otroky v 17. století Anglickem pěstovaný víc a více se zmáhal, dostalo se Církvi katolické podivného pomocníka. Anglický kvekr Vilém *Burling* a americký kvekr Vilém *Penn* počali válčiti proti otroctví. Mnozí osvícení státníci, n. p. Pitt, Fox, Wilberforce a jiní pozdvihli svého výmluvného slova proti otroctví, i pronikl poznenáhla zákon, totiž záповěď otroctví (abolitionsbill), ač teprv po nesnadném boji, i nastaly pokusy o osvobození (emancipaci) otrokův. Za dnův našich vypukl právě vši silou boj tento poznovu mezi Amerikou severní a jižní, jehož konce a následků předzvídati nelze. Na každý pád bude zrušení otroctví v jižní Americe velmi těžké, poněvadž zláště tato část Ameriky vyrábění cukru na rozsáhlých plantážích pomocí velikého počtu otrokův s zoufalým namáháním hájiti bude. —

Jiný, převelmi smutný způsob obchodu s otroky jest *prodávání* tak zvaných *svobodných negrů* (mouřeninů) z některých krajin afrikánských, jímžto se hledí obejiti smlouva mezi některými námořskými mocnostmi uzavřená k zrušení obchodu s otroky. (Mnoho lze o tom se dočísti v „posledních 120 letech všeobecného dějepisu“ od Wolfganga Menzla, v Stuttgartě 1860, 1861. 36. svazeků). Nedávno teprv (1859) viděli jsme, jak jistá velmoc (Napoleon), kteráž s všelikou lstí do záležitostí Evropských se vtírá, aby úřad soudee nad národy vykonávala, výhrážkami války donutila jinou menší říši (Portugalsko), aby ustálo ode

všech pokusův k zachování lidumilných smlouv mezinárodních k zrušení obchodu s otroky. — V Rakousku a jinde dějí se knězem Olivierem sbírky k ulevění jha černých otrokův, aby křesťanským vychováním a vzděláním přede vším k *vnitřní* svobodě, a poznenáhla k uvolnění vůbec dospěti mohli. Pokud tak zvané křesťanské, v skutku však nekřesťanský si počínající mocnosti (jak jsme na Anglicku shledali) nebudou spojenými silami podporovati snahy papežův k rozšíření víry Kristovy v zemích pohanských způsobem křesťanským, pokud tyto snahy nepoplynou u všech křesťanských mocností z pramene pravé, nezištné lásky křesťanské k Bohu a k bližnímu, se zavržením vši hříšné ziskuchtivosti, nebude lze úspěchů potěšitelných docíliti. Modlívejme se tedy rádi a úpěnlivě s Církví svatou k Bohu: „Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a svornost dáti ráčil, Tě prosíme, uslyš nás!“ —

Z Andlawa I. H.

Outěk do Egypta.

(Mat. II. 14.)

Sotva narodil se
Milý Kristus Pán,
Od světa hned zlého
Pronásledován.
O mladinký život
Již se musí bát,
Na outěk ach smutný
Z otčiny se dát. —
Když mne ten svět lichý
Pronásleduje,
Ať mé srdce truchlé
Tím se raduje:
Krista již co dítko
Zrádně stíhají;
Snesu též, co na mne
Zlého chystají.

Frant. Doucha.

Vznik utrakvismu. *)

Prvé zárodky krutých zápasů doby Sarkandrový hledati dlužno už v počínání Jana Husa (roz. I. 1396), jenž četných nalezl stoupenců v Čechách, na Moravě, ve Slezsku i na Slovensku. Vímeť, že tento mistr svobodných umění pohoršen tehdejší trojicí papežův jakož i nevázaností odtud pochodící, jal se za příkladem anglického kacíře Wiklefa opravovati Církve na cestě nezákonnité, bludné, revolucionářské a tudíž

svrchovaně zálubné. Nebo vyšinuv se z kolejí zákonův nezměnné pravdy a moudré kázně, kydal všemožnou hanu v kázáních na papeže, biskupy a kněze, vydával nejvyšší právomocnost papežovu za pouhý výpylek z moci císařské, vyhlašoval povinnou ke církevním vrchníkům poslušnost za holou vymyšleninu lidskou, popíral duchovní neb světskou moc každého, jenž prý se dopustil hříchu těžkého, tvrdil, že jenom vyvolení čili svatí tvoří dohromady Církev Boží, a písmo svaté prohlašoval za jediný pravdy křesťanské pramen, z něhož také jediné chtěl překonán býti, nepřipouštěje při tom jiného výkladu písma leč svého, nejnak nežli o sto let později Luther a před oběma i po nich všichni kacíři, jižto všickni, každý vedle svého mozku, bez prostřednictví Církve chtěli vyměňovati a stanoviti z písem svatých, co Kristus Pán učil. Hus tříkráte vyslyšán na sněmu Kostnickém a mnohonásobně k odvolání bludů svých povzbuzován tvrději toho odepřel, aniž se k odvolání přiměti dal, když od sněmu odsouzen dle tehdejších zákonův říšských co zatvrzelý kacíř na hranici se octnul (dne 6. Července 1415).

Ještě v žaláři jsa schválil stoupencům svým v Čechách obyčej od mistra *Jakoubka ze Stříbra* v Praze pro laiky uvedený, přijímati totiž večeri Páně pod obojí způsobou, proti čemuž se všeobecný sněm Kostnický jednohlasně opřel, dobře nahlížeje, že novota tato uvedená v Čechách jediné na potupu Církve katolické, jakoby pravověrné údy své zkracovala, blud v sobě ukrývá a jediné k tomu směřuje, aby širší a hlubší vytvořila propast mezi Husity a mezi Církví katolickou. Tento proticírkevní směr, který se hned v prvním zárodu utrakvismu českého značí, nesmí se nikdy pouštěti ze zřetele, mají-li se následující dějiny české spravedlivě a dokona nepředpojatě posouditi. Utrakvismus český povstal z odporu proti Církvi katolické a měl i dále odporu tomu sloužiti, jej pružiti a utužovati. Není sice přijímání laikův pod obojí samo v sobě nic kacířského, neboť i v prvotné Církvi nekněží skoro ponejvíce pod obojí přijímali, a doposud se tak děje u Řekův jak sjednocených tak nesjednocených, aniž pro to římská Církev je co kacíře odsuzuje. Ale ani prvokřesťané, ani Řekové nikdy netvrdili, že přijímání pod obojí laikům nevyhnutelně ku spasení potřebno a že Církev římská pod jednou způsobou svátost oltární podávající její prvotné od Krista ustanovení porušuje, co předce Hus a stoupenci jeho tvrdili, nechtíce nikterak velemoudrému a bezúhonnému zá-

*) Zlomek ze životopisu Jana Sarkandra, jenž co nejdrive Dédictvím SS. Cyrilla a Methodia vydán bude.

konu církevnímu o přijímání pod jednou se podrobiti. Chová tedy utraktivismus český hned v prvním počátku zjevnou zpouru proti Církvi, chová v sobě hlubokou roztržku anobř i opravdové kacířství. A jestliže napotom kališníci se tvářili, jakoby skutečnými byli katolíky, byla to buď slepá, politování hodná sebe šalba aneb hnusné, opovrženlivé pokrytství. Jinak nevíme, proč by tak urputně a neoblomně byli na svém stáli?

Toto Husem učiněné schválení proticírkevního obyčeje, svátost oltární laikům pod obojí rozdávati, bylo hojným pramenem aneb zárodkem velikých bouří a přetěžkých pohrom pro Čechy, Moravu, Slezsko, Lužici i pro Uhry částečně, a může považováno býti co začátek pásma všech následujících dějin, kteréž po dvě století našimi vlastními otrásaly, až i národ náš českoslovanský na pokraj záhuby uvedly. Dějiny ty jsou jako nepřetržený řetěz, jehož prvním článkem jest výstup Husův a posledním bitva Bělohorská. V řetězu tomto nachází se také co jeden kroužek ukrutné umučení Jana Sarkandra, jemuž proti utraktivismu a jiným sektářům bojovati bylo. Vůbec jeví se kališnictví Husem schválené, jak i hned uvidíme, co prvý krok aneb přechod k úplnému od Církve odpadnutí.

Z bludů a z hranice Husovy zřála se v Čechách pochoď zkázonosných válek tak řečených Husitských. *Kalich* stal se heslem a znakem všech jeho přívržencův, a pod tímto znakem nebeského míru válčeno s nejkřutější zvrhlostí. Pro smírnou krev Páně v kalichu vylévána nesmírně hojným proudem nevinná krev lidu. Tenkrátě skutečně zuřivci ti vyplnili přísloví: Hlory v doly vrazily a všecken rád na ruby obrátily. V čele Husitův stáli nejprve *Mikuláš z Husince*, královský purrabě na Husi a Prachaticích, a *Jan Žižka z Trocnova*, komorník krále Václava. Onen s heslem „kalicha“ chytře a co nejčinněji osnoval v lidu zpouru jak proti Církvi tak proti králi, tento pokládaje se za Bohem vyvoleného ochrance Husitův zpouru jejich železným ramenem hájil. Přetvořiv mírumilovné rolníky v kruté vojíny pouštěl meč a záhuhu ve všechny krajiny, které se znaku Husitův, kalichu, kořiti zpouzely. Strach a hrůza všady jej předcházely, před ním v ruce se rozpadaly hrady a zámky, a ve strašných požárech zplápolaly vesnice, městyse a města. V krvavě šlepije jeho vstoupili následující vojevůdce Husitův, oba *Prokopové, Malý a Veliký*. Nemohouce v zemi od nich zhubené potřebné spíše nalézti, podnikali veliké jízdy do cizích

dosti odlehlých krajín a vydrancovavše je s bohatou kořistí do své vlasti se vraceli.

Patero křížáckých tahů tenkrátě proti nim podniknuto a to ponejvíce ba skoro jediné ze sousedního Německa; nebo Němci tenkrátě veskrze rozhodnými byli katolíky a směru Husitského co pohybu českoslovanského touž měrou nenáviděli, jakouž o sto let později většina jich proticírkevní směr Lutherský co ryznárodní ruch německý sobě zamilovala, prohlašujíc jen toho za pravého Němce, kterýž se ke straně proticírkevní přidružil a s ní proti Církvi katolické v zápas vstoupil. Což ovšem s tímže bezprávím činěno, s kterýmž každý Čechoslován, jenž rozhodně katolícky smýšlel, za pravého národovce od Husitův považován nebyl. Bohužel že tento nepravý názor až posud panuje jak u přepiateů německých tak u přepiateův českých, jimž jenom ten za ryzeho národomilce platí, jenž proticírkevně smýšlí.

Než pomíjejíce tyto a jiné podobné věci, od účelu našeho odlehodně, toliko podotýkáme, že přese všecku národní zášť, kteráž tenkrátě křížáky německé rozhárávala k boji proti husitským Čechoslovánům, předece nad těmito žádného téměř vítězství nedobyli, ale věždy skoro poražení jsouce na útěk se dávati museli. Tehdáž ovšem se malý národ husitský honosil, že porazil veliký národ — Goliaše obra. Ale co těmito vítězstvími krvavě dobytými získal? Arcif umožňuho tím, že blouznivý národ český nepřestal žiti v řadě ostatních národův evropských, jinak by ohromným přemnožstvím křížákův byl úplně vykořeněn býval a jako kámen do moře vhozený z řady národův zmizel. Ničemně ztráty, jež vítězící národ sám sobě zavalil, byly nesmírné. Především rozbořil a zničil nádherné pomníky svých slavných katolických předků, přeskvostné totiž chrámy a velkolepé budovy klášterské, skvělé to svědky jejich vrouené pobožnosti a výtečného uměleckého nadání, v rum položil slavně vystavené zámky a hrady, ztroskotat a spálil umělecké obrazy, řezby, sochy a jiné klenoty umělosti, zničil drahocenné spisy svých duchaplných předků, anobř i celé knihovny, převrácené duchovní poklady v sobě chovající, odevzdal plamenům, a celou svou krásnou zemi proměnil ve smutnou, hrůzyplnou poušť. A byt také napotom země česká od těchto pohrom sebe opět poněkud byla zotavila, předece nikdy více k onomu lesku a k oné slávě se nepovznosla, kterouž za časův katolického mocnáře svého Karla IV. se skvěla.

Mimo to roztrhal husitismus svazky jednoty, kteráž tenkrátě mezi Poláky, Čechy

a Jihoslovany se počala ve společném jazyku spisovném tvořiti. Nebo tito všickni studující na vysokých školách Pražských byli sobě jazyk český velmi zamilovali, v něm rádi rozmlouvali, v něm psávali anebo aspoň jeho mluvnickým formám se co nejvíce možná přibližovali a tak se mezi těmito kmeny slovanskými utvořovala ona žádoucí jednota spisovného jazyka, která jiné národy neslovanské, jako Francouze, Němce, Vlasy, Angličany tak oblažuje a mohlutné činí. Ale rozkolnictví Husovo všecky tyto přátelské svazky přetrhlo. Polané a Jihoslovany počali s bludy Husovými spolu nenáviděti jazyka českého, a nestojíce s Čechy buď v žádném spojení anebo toliko v nepřátelském poměru k nim postavení jsouce, čím dále tím více od jazyka českého se uchylovali, až se bohužel ona přenešťastná rozdrobenost jazykova utvořila, kterouž nyní mezi slovanskými kmeny rakouskými pohříchu pozorovati jest. Pro Bůh! I podnes ze staré nechuti proti Čechům některé buď ctižádostivé buď velmi mělké hlavy na Slovensku o tomto zkázonosném rozdrobování usilovně pracují nepomně na závažná slova největšího jazykozpytce německého Jakoba Grimma říkujícího: „Teprva silou jednoho spisovného jazyka cítíme živě svazek našeho společného původu, a výhodu takovou nemá žádný kmen za příliš draze koupenou považovati aniž za jakoukoli cenu se jí vzdávati. Vyvinutí národa požaduje i pro jazyk, nemáli tento zakrtněti, rozšířenějších hranic.“

Ačkoli ztráty tyto byly veliké, ba ohromné, přece nesmírně nadvažovala je všechny ztráta jednoty u víře, a to u víře pravé, samospasné. Víra ta jest nebeská páska, která co nejúžeji slučuje a co nejšťastněji oblažuje srdce lidská. Jedna-li tato víra v národu panuje, bije v něm jako jedno srdce, proudí v něm jako jedna krev, oživuje ho jako jedna duše. Poruší-li se tato jednota u víře v národu, trhají se ihned nejsvětější svazky blahoplné lásky v něm. Nebo rozdíl v náboženství jest jako přestrojý jedem napuštěný meč, jenž to jedno srdce národa na mnoho kusů krutě rozťíná a do každého z nich záhubný jed bratrovraždné nenávisti vlivá. Ti, kteří vespoleču co bratři se milovali mají, protože jsou členy jednoho Bohem samým utvořeného spolku národního, s běsnou šíleností nepřirozeně proti sobě zuří; bratr sočí proti bratru, syn proti otci, soused proti sousedu, a kde prvé láska rozbíjela svůj stan a toky blaha na vše strany vylívala, tam proklátá zášť a nenávist zvedá své zhoubené žezlo a s tygrovou ukrutností prolévá krev bratrů.

Právě tak se dalo v Čechách po smrti Husově. Záhy totiž mezi stoupenci jeho se utvořily strany čili nové sekty, které zapomenuvše zákona bratrské lásky, proti sobě krvolačně nevrážily, břitké meče na sebe vespolek tasily, krásnou zemi svou hubily a se neostýchaly v krvi svých bratrů se brodit. Známe jsou v ohledu tom krvavé srážky mezi Pražany a Žižkou, mezi kališníky a Táboři, jako bitvy u *Hořic*, u *Křížence*, u *Hradce* a nejkrvavější ze všech bitva u *Malešova*, kde Žižka Pražany potřel zabiv jim 1400 mužů branných. Nebo hned v první době po smrti Husově vidíme dvě strany mezi Husity se utvořovati, jednu mírnější *kališnou*, která na pouhém kalichu přestává, nechť od Říma čili od Církve kat. značně couvati, a druhou výstřednou *Táborův*, která na dráze od Husa nestoupené dále se posouvá a o žádném smíření s Římem slyšeti nechce. K oné přináleželi Pražané s většinou šlechty, k této Žižka s většinou obecného lidu.

Snadno lze domyslit se, že tato poslední strana výstředná čím dále tím více na rozličné sekty se rozpadávací musela. Už Žižka sám a všickni ti, kteří se po smrti jeho pode jménem *Sivotkův* k jeho náboženským zásadám přidružili, značně se lišili od Táborův. Neboť onino jako Žižka věřili v přepodstatnění ve svátosti oltářní čili v proměňování-se podstaty chleba a vína v podstatu těla a krve Páně, zachovávali posty, měli Sváté ve cti, a konali služby Boží v ornatech, kdežto Táboři to všecko stálo a urputně zamítali, smýšlejíce o tom nápodobně jako sto let později Zvingli a Kalvín.

Takové kacířské zásady choval a šířil mezi Husity *Martin Houska* rodilý Moravan, za jehož návodem se neostýchali stoupenci jeho, klekání před velebnou svátostí za modloslužebnost vyhlašovati, monstrance na kusy rozbíjeti, hostie na zemi rozhazovati a po nich šlapati a jiné bezbožnosti tropiti, které péro zevrubněji vypisovati se hrozí. Ano z bludův Husových vylíhla se ještě horší sekta tak nazvaných *Mikulašencův* čili *Adamníkův*, kteří nebojíce se ani Boha ani ďábla, za příkladem svého náčelníka, sedláka *Mikulaše*, se nestyděli nazí choditi a nepravosti páchat, které místněji vyličeti slušnost nedovoluje. Sám Žižka dal z těchto Adamníků jednu padesát a po druhé čtyřicet upáliti.

Tak zpoura Husova proti Církvi byla bohatým zárodkem četných bludařství. Aniž divu; nebo kdo se svévolně z blaženého lůna samospasné Církve katolické vyrvé, ten opustil skalopevné základy věčné pravdy, nauky to určité a Duchem svatým

veždy ve přesnosti chráněné, a ocitá se bezděky na půdě písčité nauk lichých, pouhých to domněnek lidských, a místo slunka pravdy, jež mu zašlo, svítí mu toliko bludičky učení svůdných, za nimiž on bohužel běhá nepozorujíc, že do propastného jej zavádějí bahna. Blouznivec takový též podoběn trtíně větrem se klátící, an každým větrem nového učení bludného se rozvíklává, aneb se podobá lodičce bez vesla na moři plovoucí, jížto každý vítr libovolně zmitá, a kterouž v každém okamžení do propasti uvrhnouti hrozí.

Ovšemť že blud, čím výstřednější, tím dříve zaniká; nebo čím výstřednější, tím jedovatější rychle vydává ovoce, a tu už zřejmě do očí bije, že to strom jedovatý, že to blud zkázonosný, ježž zavrhnouti i vykořeniti svrchovaně potřebno. Tak i ony výše dotčené výstřednosti Mikulášencův rychle co takové poznány a od samých Husitův vši silou udušeny byly; a byť také později Mikulášenci ještě jednou v Čechách se objevili, přece u valnou moc veřejnou vzrůstí nemohli, nýbrž toliko co nečistý hmyz potajmo se plížili a po každé rychle potlačeni jsou.

Mnohem delší a krutější byl boj mírných kališníkův s divými Táboři. Onino vidouce zemi českou ustavičně krváceti a nechtíce déle trýzně a spousty té trpěti, odpověděli na život nepokojným Táborům, jímž válka stala se potřebným každodenním řemeslem. Dne 30. Května 1434 svedena rozhodná bitva mezi oběma stranama. V čele kališníkův, s nimiž spolu katolíci bojovali, stál *Menhart ze Hradce a Telče*; v čele Táborův, s nimiž Sirotkové spojeni byli, vévodili *oba Prokopové Malý a Veliký*. Tak stáli Čechové proti Čechům u *Lipán* mezi Kouřimí a Českým Brodem. Válno tu ovšem, abychom tu výrazu Kralodvorského rukopisu užívali, jakoby hory s horami válely a všecka dřeva v sobě rozlámaly. Meče Táborův padaly v Pražany, jako když strom se skály padá a mnoho silných dubův na horáči se valí. Avšak Menhart zvítězil předce, oba pak Prokopové padli. S nimi spolu zahynulo asi 13 tisíc Táborův a Sirotkův, oněch bojovníkův, kteří po mnohá už léta ostatním národům evropským na postrach byli. Tímto vítězstvím kališníkův zlomena na vždy hlavní síla výstředných Táborův a Sirotkův, z jejichžto zbytkův, jak uvidíme, nové menší sekty se tvořiti počaly. Vrch pak obdrželo nade všemi těmito sektami kališnictví a mnoho nových událostí napomáhalo nadvládu jeho na mnohá léta pojistiti a utvrditi.

Křest na popravišti.

Kněz Timoteus Bermingham, missionář v diécesi Charlesterské v jižní Karolině (v Americe), má rozsáhlý okres na starosti. Pěšky anebo na koni cestuje od místa k místu, zde zaopatřuje nemocné, jinde cvičí mládež, káže, křtí atd. Dne 21. Května ubíral se do Abbeville. Jsa v širém poli spatřil veliké množství lidu, a pátraje, coby to bylo, uzřel šibenici. I spěchá na místo ono a slyše, že oběšen býti má otrok mouřenín, jenž paní svou zabil, prosí soudce a lid shromážděný, aby mu dopráno bylo, promluvit si odsouzěným. I povoleno jemu. Kněz se táže: „Jakého jsi, příteli, náboženství, do které Církve patříš?“ — Otrok: „Do žádné!“ — „Jsi-li pak pokřtěn?“ — „Pokud vím, nejsem.“ — „Víš-li pak, že Syn Boží, jenž s nebe sestoupil, za hříšníky na kříži trpěl a umřel? On jest tak milosrdný ku kajícím, že i lotrovi na kříži odpustil. Za chvíli budeš státi před ním. Chcešli najíti milosrdenství, uvěř v Krista Ježíše a dej se ve jměnu Jeho pokřtiti.“ — „Ze srdce rád chci pokřtěn býti,“ odpovídá otrok. „Ale hříchů svých a vraždy zpáchané musíš srdečně litovati, abys křtu svatého hoden a účasten býti mohl.“ — „O já lituji z celého srdce svého všech svých hříchů“, dí otrok, a proud slzí vyronil se z očí jeho. Představený i soudce dokazovali knězi, že hned po zpáchané vraždě hříchu svého litoval a upřímně se vyznal. Nyní se jednalo o trochu vody, a nebylo v skutku v té suché krajině daleko široko žádné studánky, pramene neb potoka, až jedna stará babička prodávající cukroví s láhvičkou vody se přiznala a ráda ji obětovala k tak svatému účelu. — „Klekní,“ vece kněz k odsouzenci, „a vyznej, věřišli v jednoho Boha v třech osobách, Otce, Syna a Ducha svatého? Otec nebeský se nad tebou smiluje, když budeš upřímně hříchů svých želeti; říkej tedy hlasitě se mnou vzbuzení lítostí srdcem skroušeným a doufajícím v Boha.“ Otrok hlasitě říkal po knězi každé slovo, pak obdržel svatý křest, a říkáje za knězem: „Ježíši smiluj se nade mnou!“ ubíral se z tohoto světa na věčnost. Všechnen zástup stál jako omráčený a nebylo tu člověka, jenž by byl ubohému zlořečil, nýbrž velebili Boha, že milosrdenství své prokázati ráčil nešťastnému otroku. Dodatí sluší, že již na cestě k popravě sobě přál duchovního, aby se s ním modlil, ale žádného tam nebylo. Bál vyslyšel žádost jeho a poslal anděla svého, aby připravil kajícího na cestu do věčnosti. Dokud se nezpuštíš modlitby, můžeš ještě zachován býti.

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Proti tloustnutí nalezl prý se konečně výborný prostředek v jisté rostlině, jazykem učenců „*fucus vesicularius*“ (Chaluha bublinatá. Presl.) zvané. Proti *pýše* a nadutosti, jež se nemálo podobá oně tělesní chorobě, stává už od pradávna zcela osvědčeného, jenom že málo užívaného prostředku. Záležit v užívání byliny, v názvoslaví prostorozumném nadané jmenem: „Poznej sám sebe!“

Zkušenosť učí, že struny hudebního nástroje, jenž k souzvuknému trojhlasu náleží, jsou-li náležitě nataženy, vždy spolu zavznějí, byť také jen jedna z nich dotknuta byla. Tak cítí též člověk *dobrého srdce* štěstí a neštěstí bližního jako své vlastní, a ten cit jak oučastnou radostí při onom, tak outprností a zármutkem v této případnosti jeví.

Tichý podobá se vodě, v níž se obraz slunce dokonale obráží; on se podobá pevné zemi, která se nehne, kdežto kyprým pískem vítr zmítá.

Když škrkavka z těla lidského vyjde, co jí to pomůže, že z tak vznešeného pochází břicha? Skutek *škaredý* byt kdo ze všech stran těmi nejvonnějšími věcmi omazal a množstvím květů pokladl, bude předce vlastnosti svou zapáchati.

Pravá *upřímnost* jest tak čistý pramínek, zvolna a upřímo z mysli se prýštíci, že přetvářenou upřímností snadno lze poznati.

Pokolení lidské podobá se stromu, u něhož stojí smrt a třese jím. Vše, co jest na něm zralé, spadne. Často ale hodí smrt něčím do vrcholku jeho a tuť spadává i nezralé ovoce. Za tou příčinou můžeme říci: Starý *musí*, mladý však *může* zemřít.

Jmeno vysoké a vznešený název bez skutečné a hodné *zásluhy*, může se penízi takovému přirovnati, kterýž má sice ráz dosti švárný, chatrnou však hmotnost.

Předsudek jest, tak zní krásná stará báchorka, těžký řetěz, jenž srdce k zemi poutá, když ono nadarmo se snaží, aby se k Bohu pozvedlo.

Ctižádost jest tak lehká a větrná jako sen a pouhý stín, tak že jest stínem stínů.

Kdo chce libovonný věnec neb kytku uvíti, nebere k tomu toliko krásného a čistého kvítí, nýbrž snaží se také činiti to čistýma rukama. Totéž zachovávejme i my při modlitbě. Netoliko svatých slov máme, modlíce se, užívati, nýbrž se také vynasnažiti, aby i srdce, kterým se modlíme, i jazyk, kterým svatá slova pronášíme, byly nepokalené, čisté. —

Krásně vycházející slunce, večerní záře, plný měsíc za jasné noci, rozvolňují nádra naše potěšením; ale sladší, synu můj, sladší jest ještě radost, když jsme učinili dobrý skutek.

Všecko vědění plevou holou, nevede-li ono ku cnosti.

Vypravuje se, že turečtí císařové jednou svým miláčkům drahý zlatem protkaný šat darem dávali. Kdo takový měl, mohl bez nebezpečnosti po celé říši cestovati. Všecky brány se mu musely otevřítí, vojška mu ustoupiti, jako by sám císař přišel. Štasten byl tedy onen v říši, jenž takový šat darem obdržel. Než mnohem šťastnější jest duše, která nikoliv od smrtelného člověka, nýbrž od nesmrtelného Boha, na znamení neskonale lásky a dobroty drahocenným oděvem posvěcující milosti obdarována jest. Tím se stává chrámem Ducha svatého, živým oudem těla Kristova, společníci Božské přirozenosti, předmětem Božského zalíbení. Onať jest dítě Boží a brány nebeské jsou jí otevřeny; neboť co dítě jest i dědička Boží a spoludědička Krista Ježíše.

Jako voda svou opáční mocí oheň zhasíná, zamezuje a ničí; podobně smývá i almužna hnusným hříchem pokálenou duši a uděluje jí nové krásy.

Jak pošetilé bylo by do ohně někde zniklého olej místo vody liti! Nestal-liby se tím oheň ještě větším a prudším? Tak pošetile jednají i ti, kteří při vádě poháněním, neb při učiněné jim urážce zlé zlým splácejí, a vesměs jen pomstu a oplacení křivdy obmyšlejí. Nebo tím oheň nesvornosti ještě více rozněžují, zřejmě na jevo dávající, že rovněž tak zkažené povahy jsou, jako ti, kteříž je urazili.

Smrt není pro křesťana nic strašlivého, jí se počíná nový život a vchází do nové radosti věčné. Dobré dítě se neleká, řekne-li se mu: Otec přichází! Jak se musí křesťan dobrý zaradovati, když se hodina přiblíží, kde se mu řekne a i on sám k sobě: „Nyní přijdu k Bohu, svému nejmilějšímu a nejdobrotivějšímu Oci.“

Na ukázkou.

„Hlasy ze Siona“ přinesly za posledních týdnů několik politování hodných článků. Ač v pozvání ku předplacení ohlásily, že se „o život a učení jiných křesťanských stran“ nebudou starati, pravíme upřímně, že jsme již tehdy se obávali, že jim nebude možná, dostáti předsevzetí svému. A obávání naše se potvrzuje. Marně pátráme po výkladu *jejich* učení. Sloupce časopisu „pro lid *evangelický*“ vydávaného naplňují

se úsměšným poukazováním na věrouku naši, kterouž po chuti své překrucují a zpotvořují s neslýchanou drzostí. Zvláště číslo 16. od 18. Července je křiklavý obrázek ze života, jenž doličuje pravdu, jižto zkušenost hlásá, že protestantismus spustiv se učení pozitivního upadá v holou negaci, že těžko slyšeti kázání p. pastora beze všech narážek na matku, kterouž v otcích svých opustili, Církev to katolickou a těžko též jim napsati číslo náboženského časopisu bez podobných narážek a urážek. Ovšem nesnadno vykládati věrouku, kde smí povstati spor o princip, jakož čteme v témž čísle 16. „Hlasů“, totiž: „Píše se nám z jistého sboru, že prý evangelický dvojčetihodný p. farář smuteční slavnost za P. J. Šafaříkem odbývati se obává proto, že prý to proti principu evangelické církve. Konati obět za duši zvěčnělého jest ovšem proti principu naší víry, ale dání pobožný výraz zármutku, kterýž jest v nás, v smuteční slavnosti za zvěčnělým, jest i naše povinnost. Nechť nahlídne jedenkaždý do — kurrendní knihy, nalezne smuteční slavnost i nařízenou, n. p. za zvěčnělým vys. důst. panem superintendentem Fr. Filipim.“ To předslově, podáváme již z článku: „Pan professor Fessler aneb pravda a blud“ místa nás se týkající na ukázkou, že s takými protivníky do sporu se pouštěti nemůžeme; neb jim schází poctivost. Či to, co následuje, možná připisovati nevědomosti, neznámosti věcí? Nemáme, nebo byt byl p. pisatel článku onoho nikdy nemohl pohovořiti s katolickým školákem, ani si zapatřiti našeho katechismu, máť zajisté odp. redaktor „Hlasů ze Siona“, p. Šubert, přiruce „Blahověsta“, kterýž na výměnu dostává a v něm jsme už mnohý článek vložili. Než jemu nejde o poučení, on nestaví, nemůže, ale podřívá, musí. Proto přijal ze samé čisté lásky křesťanské hejno rouhání a na cti utrhaní. Čteme:

„Římsko-katolická církev má vedle své neviditelné hlavy, vedle Krista Pána také viditelnou hlavu, římského papeže, o němž vyznává, že jest náměstník Boží a panovník nejvyšší na zemi, žeť jest svatý a neomylný, žeť má moc spasení libovolně (?) rozdávat, brány nebeské podlé vůle otvírati a zotvírati, knižata a krále s trůnů sesazovati a na trůn dosazovati, (?) poddané jejich od věrnosti v poslušenství rozvazovati a koho by chtěl za svatého a blahoslaveného prohlásiti; ona nedovoluje údem svým, aby sami o pravdách Božích přemýšleli a to, čehož by se držeti měli, rozsuzovali; zakazuje jim Bibli Páně čísti, (?) hrozí, že, kdo by bez povolení biskupova Pisma svatá měl a v nich čítal, prve odpuštění

hříchu nedojde, pokud je knězi svému nevydá. Ano jeden z papežů prohlásil přímo tisk a rozšiřování Bibli Páně za zkázu lidu, za smrtelnou ránu a pramen všeho zlého, a ještě nebožtík Řehoř XVI. řekl to srozumitelně světu křesťanskému, že Písmo svaté v mateřském jazyku čísti jest kacířství. — Katolická církev učí, že člověk konáním dobrých skutků, ku př. almužnami, posty, mšemi, modlením, poutěmi, trýzněním těla svého, slibem zdrželivosti a jinými klášterními sliby nebe a spasení sobě dobyti a zasloužití může. Církev katolická věří a učí, že mučeníci a mnozí svatí za dnův života svého mnohem více dobrých skutkův vykonali, nežli jich pro své vlastní spasení zapotřebí měli, a že církev těmito zbývajícími skutky a zásluhami svatých jiným lidem k spasení napomáhati a jimi hříchy (?) jiných zahladiti může; tak že nápotom někdo s tímto nesmírným, nevyvážitelným skladem dobrých skutkův, kterýž, je-li složen ve Vatikánu čili v chrámě Páně sv. Petra, nevíme, to nejoyzdnější kramářství provozoval a za peníze minulé i budoucí hříchy odpouštěl a kárance z očištěc vysvobozoval a tak nazvaným odpustkům papežovým tutěž smírující moc, kteráž jen krvi Kristově náleží, připisoval. Pobožný katolický lid celý zástup svatých a světic, počna od sv. Ambrože a Floriana až do sv. Sarkandra, od sv. Margity až do sv. Zofie božskou (!) počtou vyzývá a před jich obrazy v zlatě, v stříbre, kamenu neb dřevě vyrytými kolena svá klaní.“

Následuje ještě, že naše Církev věří a učí, „že udělená svátost již sama o sobě účinkuje a ku spáse a požehnání hříšníka slouží, byt i srdce jak kolivěk uspořádáno bylo a ji třeba i v nevěře přijalo“, a obligátný očištěc. Článek jest texty hojně vyšpikován. Na každý bychom ovšem našli deset jiných dříve, než by p. Šubert odpověděl na jisté otázky, na něž „Pozoru“ odpověď dlužen zůstal a než by vyvrátil historické poznámky „Blahověsta“ k jeho řeči „O české národnosti a evangelické církvi.“ Než on toho nežádá a my naproti čtenářům našim stydíme se na takové urážky odpovídati. Tyto listy naše odbírá duchovenstvo a náš katolický lid, jenž umí rozeznati pravdu od bludu. K uvedeným výňatkům netřeba tedy výkladu. —

Článek je podepsán: „J. B., také bludař.“ Soudí-li p. J. B. tak o sv. Církvi, bloudí, je tedy ovšem „také bludař“ a mohl by, možná-li, psáti o něčem, čemu snad lépe rozumí, co aspoň poněkud zná.

D o p i s y.

V Praze dne 19. Července 1861.

[Bratrstvo sv. Michala archanděla.]

Nejdůstojnější páni biskupové čestí vydali pastýřský list, kterýmž se u nás v život uvádí *bratrstvo sv. Michala archanděla*. Nemohouce v tomto čísle uveřejniti onen list, podáváme prozatím *stanovy*, přejíce spolku vřelého účastenství mezi věřícími po veškeré vlasti.

§. 1. Bratrstvo sv. Michala má za účel, modlitbou a dary z lásky údův svých pro sv. Otce v Římě, pod nímž jakožto viditelnou hlavou katolické Církve a náměstkem Kristovým na zemi jedna víra spojuje všechny katolíky, přispívati k oživení a sesílení katolického vědomí, zvláště pak usnadňovati sv. Otcí plnění jeho těžkého úkolu.

§. 2. Bratrstvo v arcidiěcesi po výslovném přání nejdůstojnějšího pana arcibiskupa zřízené stojí vždy pod ochranou a vrchní zprávou jeho a jemu též jsou ředitelové spolku odpovědní. Zprávu vede přednostenstvo z 3 až 7 mužův duchovního nebo světského stavu v Praze bytem jsoucích, kteříž se k tomu z dobré vůle propůjčili a od arcibiskupa potvrzení, anebo od něho přímo jmenování jsou. Předsedou přednostenstva je duchovní.

§. 3. Bratrstvo může a, pokud možná, má míti spoluoudy v každé farní obci arcidiěcese. Údem může se státi každý dospělý katolík jednoho i druhého pohlaví. Jména členův neuveřejňují se.

§. 4. Přihlášení k účastenství může se státi buď u vlastního faráře anebo u přednostenstva (§. 2). Je-li v některé farní obci nejméně deset údův, ustanoví se s povolením nejdůstojnějšího vrchního pastýře farář, kdyžby si toho přál, a jeden ze světských, anebo jiné dvě osoby, od přednostenstva za ředitele.

§. 5. Ředitelové (§. 4.) mají členy do seznamu zapisovati a přepis seznamu přednostenstvu půlletně (§. 10.) zasýlati. Vstupujícím odevzdají se *stanovy* bratrstva.

§. 6. Povinnosti členův bratrstva jsou:

- a) modlitby — denně „Otčenáš“, „Zdrávas Maria“ a „apoštolské vyznání víry“ — za blaho sv. Církve katolické, její utvrzení i rozšíření, a za její viditelnou nejvyšší hlavu, papeže, aby Bůh jemu síly popřál k vyplnění těžkého jeho povolání a jej chránil proti nepřátelům vnějším i vnitřním.
- b) dobrovolné oběti peněžité pro sv. apoštolskou Stolicí.

§. 7. Oběti peněžité mají toliko ráz dárcův z lásky a nikdo nebéře na se nižádný trvalý závazek. Aby se účastenství v bratrstvu sv. Michala každému, i nezáměrnému usnadnilo, a ono zvláště penízkem chudého, s nebes požehnaným, se rozmáhalo a rostlo, ustanovuje se pra-

videlný týdenní anebo měsíční příspěvek na jeden krejcar rak. čísla, i dostačí tudíž jakožto nejmenší obět za jeden rok příspěvek dvanácti krejcarů rak. čísla. Ti pak, jimžto na časných statech více dáno, žádají se, aby v poměru k prostředkům svým dávali příspěvky větší, tak aby veškeré dárky na jedné farní osadě obsahovaly tolik krejcarů, kolik věřících ona čítá. Slíbené pravidelné příspěvky může každý dle libosti též za delší čas najednou odevzdati. Mimo to bude též vítaný každý jakýkoliv dar, jenž se dá jednou pro vždy.

§. 8. Ředitelové zapisují oznámení příspěvků do zvláštního seznamu. Jména dárcův nebudou uveřejněna, jakož také nebudou upomínání ti, kteřížby slíbených dárcův snad neodevzdali. Takové smí toliko ředitel důvěrně pozorný učiniti.

§. 9. Laskavé příspěvky skládají se u ředitelů anebo u přednostů, a že se to stalo, napíše do seznamu buď dárcův sám (s udáním anebo bez udání jména) anebo v jeho přítomnosti ředitel anebo přednosta. Vždy z desíti-oudů může jeden ustanoven býti za sběratele a je pak řediteli odpovědný.

§. 10. Seznamy (§. 5. 9.) jakož i laskavé příspěvky zasýlají se pololetně vždy posledního Dubna a posledního Října přednostenstvu, kteréž obě odevzdá spolu se správou o působení spolku knížeti-arcibiskupovi, jemuž podrobné účty složí a po jeho rozkazu ke konci každého roku přehled účtů uveřejní. Zásylky sebranych peněz na ustanovené místo zůstávají se výhradně nejdůst. arcibiskupovi.

§. 11. Všichni spoluoudové stávají se odpustků od sv. Otce povolených podle předpisů církevních zákonů účastnými. Plnomocných odpustkův lze dosíci: a) v den zápisu do bratrstva, b) na svátky nepoškrvněného početí bl. Panny Marie, sv. Michala archanděla a sv. Aloisia, c) v kterýkoli den každého měsíce, kterýž si každý sám zvoliti může. Odpustky tyto mohou se též v způsobě přímlyvy obětovati za duše věrných zemřelých.

§. 12. Shromáždění údův nestává. Návrhy jakéhokoliv druhu mají se podávati přednostenstvu, kteréž je nejd. arcibiskupovi předloží. Přednostenstvo schází se po vlastní vůli k poradám důvěrným; předsedu ustanovuje arcibiskup.

§. 13. Vystoupení jest každému a vždy volné; i může ohlášeno býti řediteli aneb členu přednostenstva, stává se pak též mlčky delším se nezúčastňováním. Kdoby déle než rok příspěvků svých neodvrděl, vymaže se ze seznamu spoluoudů.

§. 14. Budou-li od ostatních nejdůstojnějších pánů biskupů církevní provincie české zřízena v jejich diěcesích podobná bratrstva, mohou se pak po vůli pánů biskupů připojiti k bratrstvu v arcidiěcesi. Pak se vztaňuje způsobem v §§. 5. a 10. udaným přednostenstvo Pražského bratrstva i na ně.

Od Řípu dne 23. Července 1861.

[Naše modlitební knihy. Pokračování.]

Mnoho, tuším, schází v našich „modlitbách“, co by tam aspoň za našich časův býti mělo a býti mohlo — mají-li býti prospěšnými a mají-li vyhověti potřebám a požadavkům naší „vzdělané“ doby. Co jsou nyní noviny občanu, jež mu podávají *vše-liké* zprávy ze světa a *rozmanité* poučení ze života a pro život: podobně, ač v jiném smyslu a objemu, musí podávati modlitební knížka lidu veškeré vědomosti z náboženství a to proto, poněvadž se církevní listy málo mezi lidem čtou, knížku o náboženství vezme „vyšlý ze školy“ vyučenec sotva kdy do ruky; nanejvýš čte něco takového, umí-li mu takové poučení obratně podati povídka anebo pakli v jiné zábavné formě (jako „Jen s pravdou ven“) náboženského poučení se mu dostává. Pokud možná tedy, musí i *nynejší vydání* modlitebních knížek jinak než dříve spořádáno býti. Musí tedy také obsahovati *poučení* o víře a mravech, ovšem ve zvláštní formě; nesmí zanedbati taktéž *svatých obřadů*, výklad i původ některých slavností a pobožností; mimo obvyklou rukověť modliteb a písní nezapomeňte i na *příklady* ze životů svatých. Naše „modlitby“ *nynejší* mají nám pomoci povzbuditi a opět povznést ochablého ducha náboženského, zvláště nyní, kde se proti nám chytrým a lákavým způsobem brojiti počíná. A jaké tedy mají býti *nynejší* modlitební knihy? — Můj náhled o tom je asi takový:

Slyšel jsem kolikrát hovořiti o náboženských věcech, že jsem se tomu podivil. Jak na příklad, vzdor častějším kazatelským výkladům, si vykládá lid odpustky, lítost, zadostiučinění a sliby zpovědní! Jak by bylo dobře, kdyby mu jeho modlitby podávaly lehký ale důkladný *výklad a rozbor náboženských článků*. Podati mu tam jen zvláště sestavený katechismus, jak to v jisté knize, není postačitelné a příjemné čísti, ač i tu mnohá odpověď svou dobrou stránku má. Máme *Úvahy pro jinochy a panny*, z nichž by se některá výborná rozjímání jen otisknouti mohla.*) Taktéž mají *Dremlovy úvahy* pro muže a pro ženy některé výtečné rozjímání poučného rázu, a ty by bylo třeba jen trochu poopraviti a výborné by se k tomu účelu hodily.***) Ovšem nesměly by se tam dáti přehnané

úvahy *mravní*, n. p. „o radovánkách“, do nichž někdy venkovan, unavený týdenní prací, na chvíli zabrousí a zabrousiti musí (v městě mají akademie, divadla, panorámy). A jaké *námítky* se činí nyní proti Církvi a víře a náboženství i kněžstvu vůbec i mezi venkovským lidem k. p. o zpovědi, jež se valně rozšiřují mnohými cestami! Dreml mnohé dobře vyvrátil.

Nejvíce pak pohřešují dobrého výkladu *mše svaté*, třeba ve způsobě poučného rozjímání. Nemám nic naproti tomu, podá-li někdo v modlitbách *překlad český z misálu* . . . avšak pouhý překlad nestačí. Lidu se musí podati některé hlavní a tak říka základní myšlenky v přiměřenějším a v lehčím způsobu. Pro kněze jest latinský text ovšem pramen nevyčerpatelný. Pro lid buď k. p. do pozdvihování hlavní myšlenka: *obětovati se nejvyššímu Pánu*; po pozdvihování rozjímaje *lásku Krista Pána a umučení jeho* a po přijímání velebnost Spasitelovu a *naši hříšnost*; v ten způsob spoj se naše modlitba s modlitbou kněze. — V některých modlitbách bývá výklad mše sv. ve spojení s umučením Páně; — tím lépe. Jeť tu více a rozmanitých myšlének. — A co mám říci o modlitbách a přípravě k sv. *zpovědi a k sv. přijímání* — k tomuto nejdůležitějšímu dílu v životě náboženském? Někdy tam najdeš krátkou modlitbičku „před sv. zpovědí“ bez *zvláštního* rázu, a ani obecnou zpověď, ani seznam hříchův. Nemusí býti ovšem tak obšírný jako ve zvláštních k tomu spisech, ale na listu by mohly býti pro upamatování hlavní hříchy, a nebo aspoň text 10 Božích a 5 círk. příkázání, 7 hlavních hříchů, 9 cizích a t. d. A jaká tu krásná příležitost vyložití svátost pokání, vyvrátení námítky, promluvití o lítosti, o polepšení, o zadostiučinění, o navrácení statku cizého čili o nahrazení. A jak dobře bylo by tu vyložití učení o nejsvět. Svátosti oltární třeba v rozjímání, promluvití o přijímání pod jednou, o horlivém učení nejsv. Svátosti. Obyčejně čítáme „modlitba před přijímáním“, „modlitba po přijímání“, a dost. —

Mnohý by měl rád v knížkách též něco o *svatém týdnu*, kde jsou obřady a i mše svaté (s pašijemi) poněkud delší. Máť on ovšem umučení Páně v evangelium, ale mnoho rodin ani nemá evangelium v domě, a nad to on by si rád v *kostele* umučení Páně přečetl, když to zpívají anebo kněz čte. Harmonicky sestavené umučení Páně (od Hnojka anebo Podstránského) mohlo by se přijmouti do velikých modlitebních knih jakož i obšírnější výklad obřadův a modliteb ve *svatém týdnu*.

A tu zas bude *Božího Těla*. Krásný to

*) Rozjímání pro panny dle Stelziga od Fr. Srdínka. V Praze, 1854. — Úvahy pro jinochy dle Stelziga od Fr. Srdínka. U Hessa. 1853.

**) Úvahy pro manželky dle Stelziga sepsal Dreml. Ve Vidni, 1855. — Úvahy pro muže od Dremla. Ve Vidni, 1858. — Srovnej též: Myšlenky Humbertovy, v nichž mnohé články výtečné jsou.

den, a ten průvod, kdo by se naň netěšil! Rád by si zazpíval „Pange lingua“ (ale nemá ho v knížkách), rád by rozuměl těm 4 evangelím, rád by se s knězem ty modlitby modlil u oltářů (taktéž o *křížových dnech*) — on toho nemá v knížkách. Má tam nanejvýš modlitbu o Božím Těle, tu se pomodlí v kostele — a pak na celém procesí a i u oltářů jen hledí po lidech. Aby si to zvlášť koupil, o tom neví, nebo nemá příležitosti, a nebo nevzpomene na to.

(Dokončení.)

III

Na Lánech dne 10. Července 1861.

[Odpověď na některé návrhy našich dopisův.]

Mnoho, přemnoho věcí vlasti i Církve, člověčenstva i vzdělanosti se týkajících leží mi na srdci, o nichž promluvíti již po delší čas co nejvřeji toužím. — Především nemohu souhlasiti s návrhy poslední dobou v „Blahověstu“ se objevivšími, by Dědictví Svatojanské a Cyrillo-Methodějské nějakým způsobem se zúčastnilo u vydávání politických novin; na opak co nejušilnější zrazují od takového kroku. — Uznávám i já velikou důležitost i potřebu katolicko-politických novin, i oznamuji, že při nově nastalém ruchu právě jsem se chystal na tuto důležitost i potřebu upozorniti: an utěšená zvěst novinami přišla, že učiněno potřebných krokův k založení takového časopisu.

Od té doby jest mým nejvřejším přáním, aby „Pozor“ nejen každodenně vycházel, alebrž i co do rozsáhlosti ostatním novinám se vyrovnal, jakož je svým obsahem na mnoze předčí. — Kéž bych i já bojovati mohl v bojovném šiku pro pravdu i svobodu — pro vlast i Církev — pro Boha i národ! Než moje síly nedostávají ani k dopravování válečného materialu; za to podporuji tím horlivěji veškeré statečné bojovníky za nadzminěné posvátné statky způsobem nad jiné výdatnějším, totiž *modlitbou*! — Ač takovéto přesvědčení a takové tužby v nitru mém chovám, nicméně nemohu výše uvedené návrhy nijak podporovati ani schvalovati. Komu jen poněkud jest známo, jakého stavu jest veliká část údův nadzminěných Dědictví, uzná, že s prospěchem se nikterak nemohou zúčastnit v politicko-literárních podniknutích; nemá-li veliká část nejobětavějších, proto že nejchudších údův zkrácena býti. — Co tu služebných osob — nedospělé venkovské mládeže obojího pohlaví, — co tu nemajetných řemeslníkův, na denní ruční práci odkázaných domkářův, a ti by měli politikou se zanáseti a na politické noviny snad ještě připlácet, kdežto víme, jak nuzné i pracně mnozí první základ sehnali? —

A byt by i chtěli, mají-li času, denně list novin prohlédnout? A neztrácejí-li noviny úplně ceny, nejsou-li denně čteny?! — Či snad tito ubozí mají trpěti k vůli několika šťastnějším, kteří se politikou zanášejí — zanáseti mohou?! — Toho dojista žádný spoluúd s dobrým svědomím žádati nebude. — A byt by i nějakým způsobem se tomu vyhověti chtělo, což by ovšem nebylo nemožnou, ač vždy spletenou věcí, — ani tenkrát bych nemohl souhlasiti! — Zdaž právě „Matice česká“ nezakrslala tím, že se od původního rázu uchýlila, a do vydávání časopisův se pustila? — Neznám ani jediného úda mezi svými známými, který by s nynější správou Matice byl spokojen, a to vším právem!

A tak se stane i Dědictvím, uchýlí-li se od vytknutého, dosud chvalně sledovaného směru.

Čeho sobě při nynější správě Dědictví přejem, jest: by se jejich jmění nad jistou, po zralém uvážení ustanovenou výši nenahromaďovalo, alebrž k vydávání vícera velepotřebných spisův obracelo. Bude-li odrůstající pokolení zdravými náhledy, užitečnými spisy vhodným způsobem odchováno i poučováno: bude mu více prospěno, nežli zůstavením mrtvých kapitálů, i dovede dojista, třeba-li se toho ukáže, časem svým jmění obou Dědictví roznožiti.

Proč by i Pražské Dědictví za příkladem Bruňského mělo vydávati kalendář, taktéž nepochopuji. Rozmanitost v působení obou Dědictví mnohem více k obalpnému rozkvětu působí, nežli by jednotvárnost působila. Takto jedno Dědictví druhé velmi vhodně doplňuje. —

I tomu musím odpírati, že Dědictví k oslavě a účtě nejbl. Rodičky Boží dotud ničeho neučinilo. — Což jsou obšírná, všestranná i důkladná — nadšená, utěšená i vznešená rozjímání na svátky Panny Marie, snešená ze spisů nejvřejších titelův a nejvýtečnějších chvalořečníkův panenské Matky Boží — obsažená v III. díle Postilly ničím?! — Sotva bude lze mnoho nového, rovněž výtečného pověditi k účtě a oslavě Bohorodičky, co by tam již nebylo. Avšak vždy s vděčností uvítám i to nejmenší, co k účtě a oslavě Matky milosrdenství poslouží a přispěje. Užitek z čítání spisův, Dědictvím vydaných, není nepatrný. — Nečítají se jen od údův, jejich rodin a příbuzných, nýbrž mnohdykráte zavítají i ke vzdálenějším sousedům. — Největší prospěch dojista způsobily Postilly, který dovršen bude životem Pána Ježíše. Důkladné poučení, jakovéž v těchto spisech se nalézá, jest dojista nejbezpečnějším základem zbožnosti, mravnosti a vzdělanosti vůbec; na-

němž pak snadno jiným způsobem stavěti lze. — Pouhými mravními povídkami by se tento pevný základ jen s těžší položil. — Tyto spíše tvoří utěšené sady okolo posvátného chrámu, vzduch světáctvím páchnoucí čistice, ducha křesťanského sílice, člověka od nákazy chráníce a vždy při zdravém rozumu jej udržující.

Kdo v obci čítáním spisův Dědictvím vydaných se zanáší, i ze zevnějšího chování bývá poznán; a málo který z těch se nechá uchvátit lichým křikem nadutých nevěřečův. — Pročež pro údy Dědictví není tak veliká potřeba katolicko-politických novin; a pro ostatní se dojista najdou jiné prostředky, by jich, jak žádoucné, každodenně účastni býti mohli. —

Stranu katolických povídek osměluje se podotknouti, že se nemají pohybovati v kruzích příliš nízkých, aniž příliš jednoduše se vyvinovati, jak to u mnohých povídek v „Duševní Zábavě“. — Takové povídky požadují půdu již připravenou, nejsou však schopny ji připravovati. — Neoblibíť sobě mysl francouzskými lahůdkami zkažená po jednu tak prostého — ač zdravého pokrmu. V. A. Hajný, úředník.

Ze Slabec d. 20. Července 1861.

[Nový hřbitov.]

Den 14. Července zůstane osadě naší dnem památným. Slavenot u nás posvěcení nového hřbitova. — Od 20 let, ne-li déle, poskytovalo návrší k východu — pohřebiště to naše — nelibý pohled. Kdožkoli tu kráčel, byt i nevěrec, zhrozil se spuštění na místě svatém. Než, již tomu jinak. Co po mnohá léta nesnadno bylo vynutiti, vykonáno láskou v několika měsících. Postaráno i o slušnou hradbu i o žádoucí rozšíření našeho hřbitova. Zeď obrubuje nyní celé sv. pole, k jehož rozšíření propůjčil místo p. patron, vše ostatní vykonala ochotně láska osadníkův. — V VIII. neděli po sv. Duchu brána k novému hřbitovu vedoucí slušně ozdobená nesla nápis: „Brána věčnosti“ — u vniř pak překvapily nás hroby v Pánu zesnulých outlou rukou školních dítek drnem obroubené a věnci ozdobené — u prostřed pak nad jiné vynikal rov našeho nezapomenutelného, i na poli literatury domácí proslulého Jakuba Raf. Macana. Okolo 1 hodiny s poledne zvěstovala střelba a hluloh zvonův příchod světitelů p. faráře Hladického, Frant. Nigrina. O 4. hod. pak vyšel slavný průvod z farního chrámu Páně na místo, jemuž se vyhnouti dříve či později nemůže nikdo, kdež pan farář místní, na kazatelnu vystoupiv, řeči svou pohnul přítomných k pláči! Na

to vykonán obřad svěcení; a pak vzdávány srdečné díky Bohu slavným zpěvem Ambrozianským. A tak již více nestraší hřbitov náš, ale spíše v brzku stane se utěsnou zahradou, květnicí rozkošnou, z nížto nebude tak váti dech smrti, jako vůně kvítkův libezných, kam čisté stezky a ozdobené hroby vábiti budou navštěvovatele v dobu nedělní a sváteční, aby takto vděčnost a lásku svou zemřelým prokázavše, záhy se sprátelili s hrobem svým, a rozjiňmaje o pomíječnosti života vezdejšího tím větší zahoreli láskou k životu věčnému. — Příležitosti té používám, abych se zmínil, že i v nepatrné vesničce naši letošním rokem zkvětla rozkošná májová pobožnost k počtě blah. Panny Marie. Čtyřikrát týdně v večer kázáno o andělském pozdravení. Krásný obraz královny nebeské vkusně v kvítí umístěný a hojně osvětlený zdobil po celý Máj hlavní oltář chrámu našeho, kdež se scházelo veliké množství lidu. Výsledkem pak jejím bylo zařízení spolku panen na osadě naší, jenž nad 100 úduv čítá. Letošním rokem přibyla i mnohá jiná ozdoba našemu chrámu. Tak v čas postní zjednány sličné obrazy křížové cesty v ceně 100 zl. r. č., obraz růžencové Panny Marie v ceně 80 zl. r. č. — oltář sv. Alojsia na slušnější místo jest postaven a čisté štafirován; krom toho i pro čas vánoční a velikonoční příhodný obraz darován. Takovým způsobem ovšem lze se nadíti, že brzy s žalmistou Páně volati bude celá osada: „Jak milí jsou stánkové Tvoji, Hospodine, touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových.“ (Z. 83.) Z toho, co dosud se stalo, budiž vděčně pochválen Pán Ježíš Kristus! §.

Kronika.

Z Prahy. V čísle 15. „Blah.“ budiž v seznamu letošních svěcení vynechán p. Thomas Ant., kler. ryt. řádu Melitského, a p. Vetchý Severin, klerik řádu přemonstr. na Strahově, jenž po odbytých zkouškách v Pánu zesnul. Ostatní posvěceni jsou v úterý dne 23. t. m. od J. M. světicího p. biskupa za podjáhny v seminářském chrámu Páně a dnes dne 25. tamtéž za jahny od J. Em. nejd. p. kardinála arcibiskupa. Na kněžství pak povýšení budou v neděli d. 28. v metropolitním chrámu Páně. Povážíme-li, že jest v arcidiocesi uprázdnueno již 90 míst, kdež druhdy pracovali mladší kněží po boku duchovních zprávečův na vinici Páně, musíme ovšem vyznati, že „žeň sice mnohá, ale dělníkův málo.“ Za jahna posvěcen též p. Václav Kysela, alumnus k. arc. semináře a p. Be-

nedikt *Neufusz*, klerik ř. Benedikt. v Emausích (na Slovanech) v Praze.

— Dědictví sv. Prokopa, buď Bohu chvála, dnem 24. Července vstoupilo do života. K řádnému ustavení spolku sešli se první účastníci a vys. důst. p. kan. K. Vinařický — jak známo, původce nového tohoto Dědictví našeho, vyložil, kterak řečené Dědictví sv. Prokopské o lonském sjezdu katolických jednot povstalo a žádoucího potvrzení J. Em. p. kardinála i světské vrchnosti dosáhlo. — Budiž pak podotknuto k vděčné paměti, že vys. důst. p. kanovník Vinařický právě na den sv. Prokopa úředním přípisem od p. ředitele policejního Ullmanna obdržel řádné potvrzení stanov a tudíž i spolku. — Podle účastnění, s jakým se nové Dědictví setkává, směle díme, že dobré a svaté věci té hned na počátku žehná Bůh. Dnešním dnem sv. Prokopské má již Dědictví sv. Prokopské bez mála 100 údův — a mezi těmi několik zakladatelův, kteří po 100 zl. složili. Ano, s vděčností sluší podotknouti, že J. Emin. p. kardinál z pokladnice bývalého „Časopisu pro katol. duchovenstvo“ našemu novému Dědictví ráčil odevzdati prozatím polovici nachované jistiny, z kteréž se měl činiti náklad na vydávání překladův sv. Otcův. Takovým způsobem nabylo Dědictví sv. Prokopské prvního peněžitého základu (asi 1700 zl. ve stříbre), ku kterémuž dodají-li se příspěvky zapsaných údův, jmění spolkové v krátkce 6000 zl. čítati bude. Těšit pak nás nemálo, že hned mezi prvními účastníky našeho Dědictví nalezáme několik nekneží. Tak přihlásil se vys. uroz. p. hr. *Černín Otakar*, předseda kat. jednoty, pp. J. Staněk, Tomek a Zelený co účastníci. Nepochybujeme, že během první polovice příštího měsíce počet údův nejméně o plné sto se rozmnoží. — Co se dotýče prvního valného shromáždění, ve kterém se má zvoliti výbor, odbývati se bude dne 23. Srpna po ukončených exerciciích kněžských.

— Valné shromáždění jednoty ku dostavění chrámu Páně u sv. Víta na hradě Pražském odbývati se bude dne 29. Července 1861 o 5. hodině odpoledne v staré soudní síni na druhém poschodí staroměstské radnice. — Jelikož jest dle stanov ku platnosti uzavření a voleb valného shromáždění zapotřebí, aby nejméně 40 údův přítomno bylo, žádá se o četné účastenství.

— XIII. valný sjezd katolických jednot bude se letos odbývati v *Mnichově* dne 9., 10., 11. a 12. *Září*. Program jest následující: V *neděli* dne 8. *Září* přijímá se budou dopoledne od 10—1 a odpoledne od 3—6 hodin vyslanci, pozvaní a hosté v

skleněném paláci. Odp. o 6. hod. schůzka v domě tovaryšův k uvítání příchozích. — V *pondělí* dne 9. *Září*. Ráno v 8 hodin. Pontifikální služby Boží v metropolitním chrámu Páně. V 10. hod. shromáždění k volbě předsedy, výboru atd. v skleněném paláci. Odpoledne o 3. hodině: *První* veřejné shromáždění tamtéž. — V *úterý*, 10. *Září*: Ráno v 8 a odpo. v 3 hod. shromáždění vyslanců v skleněném paláci. V 11. hod. dopoledne *druhá* veřejná schůzka tamtéž. — *Ve středu* 11. *Září*: V 10 hod. shromáždění vyslanců a o 3. hod. *třetí* valná schůze tamtéž. — *Ve čtvrtek* 12. *Září*: Shlednutí památnosti Mnichovských. Odpoledne ve 2 hod. společný oběd. Při zápisu složí každý účastník 2 rýnské, začez svým časem též spisem o témž sjezdu podělen bude. Čistý výnos věnuje se účelům spolku sv. Boniface. — Pražská jednota katolická vyvolila a požádala za své vyslance a zástupce na sjezdu v Mnichově svého místopředsedu v. důst. pana kanovníka *Prucha* a člena výboru pana doktora práv, profesora *Schulte*; k nimž se ovšem mnohý jiný Pražan připojí.

— JJ. kníže Coloredo-Mansfeld daroval kostelu Karlínskému všecko dříví, dubové i bukové, co ho třeba na hranici ve zvonících sv. Cyrillo-Methodějského chrámu. Všecko to dříví, náležitě stesané, dal JJ. kníže dovesti až do Karlína. — Dar ten cení se na 1500 zl.

Z Brna. Dne 9. Července shromáždil se výbor Dědictví ss. Cyrilla a Methodia k poradě. Důst. p. starosta Fr. Sušil učinil návrh, aby se vydala historie sněmu Kostnického, poněvadž historie téhož sněmu druhdy od Rojka sepsaná v českém přeložení Stárka zhusta v našem národě se nalezá, a tudíž při nynějším přepjatém oslavování se strany protestantské, a při nynější svobodě náboženské potřeba takové knihy se zračně vyskytá, ze které by se národ náš na celý věk Husův s pravého stanoviska pohlížení naučil. Dle jiného návrhu téhož důst. p. starosty měla by se sepsati „historie všech papežův.“ Díla tohoto bude v nastávající době náboženské volnosti a svobody tisku svrhovaně třeba, aby se jednak zlomyslnému překrucování a krivému posuzování výtečníkův na stolci Petrově se strany protivníkův Cirkve předešlo, jinak pravda dokázala, že Pán nepřestal býti s chotí svou, i bytby jeden aneb druhý náměstek jeho byl ne dosti ostražitě řídil lodičku Petrovu.

Ze Slezska. Dne 9. Června vysvětil Vratislavský kníže-biskup *Förster* v Konštatě nový kostel u přítomnosti asi 20.000 lidí. Od času reformace neměla

chudá tato obec ani katolického chrámu, ani školy ani duchovního, až r. 1855 pan farář Nalepa pojal tu vznešenou myšlénku, vystavěti kostel na památku vyhlášení věrouky o nepoškvrněném početí nejbl. Panny Marie; a hle, už stojí chrám, jenž 30.000 zl. stál. Peníze ty snesli po groších katolíci Slezané.

Z Říma. Když se mělo odbývati „Te Deum“ na poděkování za utvoření nového království Italského, přispíšilo sobě v Magliano, místě to ležícím v Sabinsku, duchovenstvo stojící pod správou kardinála-biskupa d'Andrea tak velmi u vykonání obyčejných služeb Božích, že již vše bylo ukončeno, když přišla hodina slavného „Te Deum.“ Jediný jen staříčkový kněz sloužil u postranného oltáře právě mši sv. Velitel vojenský vzkázal mu, aby počkal; vojáci že chtějí přítomni býti na mši svaté. Než stařec neuposlechl. Mezi mši sv. přihnuli se vojáci do chrámu Páně, a přinutili kmeta, že musel posvátnou hostii s kalichem donést k hlavnímu oltáři a mši sv. z nova sloužiti od počátku. Jelikož nikdo z kněží nechtěl odbývati „Te Deum“, musel to učiniti polní kaplan. V Itálii vládně svoboda!

Ze Sardinska. Letošního roku nařizeno jest na několik dnův před slavností Božího Těla od ministerstva sardinského, by nikdo z úředníkův, profesorův, městských rad atd. se neúčastňoval při slavném průvodu. Po Turině šeptali si mnozí: „Hrabě Cavour uložil Pánu Bohu pokání.“ Vypravováno totéž i jistě nábožné osobě, kteráž odvětila: „Dočkejte času; s Pánem Bohem nejsou žádné žerty.“ — V den Božího Těla skutečně mimo hraběte Revela nikdo se k průvodu nedostavil, a Turinské listy popisující slavnost tu, neopominuly přidati, „že svíce se tehdyž zláště pěkně vyjímaly, jsouce toliko od duchovních nešeny.“ Zatím pak, co se úředníkům zapovědělo, zúčastniti se v průvodu, bylo právo to poskytnuto volu, květinami ověncnému, po jehož obou bocích visely plakáty s nápisem „Corpus Domini“ (Boží Tělo). Později teprv vypravováno, že pry na plakátech těchto drobnějším písmem bylo napsáno takto: „Tento vůl náleží člověku, jenž bydlí na náměstí „Corpus Domini“ zvaném.“ Než ejhle! V předvečer slavnosti Božího Těla roznemohl se Cavour, o první hodině ranní na den Božího Těla puštěno mu poprvé žilou, a v oktávu (osmý den) Božího Těla zemřel. Není-li v tom prst Boží?

Z Toskánska. Do lůna katolické

Církve se navrátili: Antonín Josef de Paoli, sekretář a jahan protestantského sboru ve Florencii, vydal 6. Května veřejné osvědčení, že s manželkou svou Arnoštou a s Antonínem Mariottim odvolává a zavrhuje dosavadní svůj blud a vstupuje do jedné, svaté, všeobecné, apoštolské, Římské Církve. — Scipio Barsali, protestantský emisař a kazatel v Pontedera, ve Florencii a Livorně, poslal přátelům svým list dne 9. Května, v němž popisuje tajné cesty Páně, kterýmiž k poznání bludu svého jsa přiveden, konečně do lůna Církve sv. se navrátil.

Z Německa. V Augspurku zdvihla se jako v nejednom městě u nás bouře proti *milosrdným sestrám*. Vyšetřovalo se dloaho, popsalo se několik kněh papíru, a na konec bez ohledu na osočování lékařů magistrát, nejvíce z *evangelikův* záležející, usnesl se takto: „Rada městská nemůže nabyti přesvědčení o tom, že by se milosrdné sestry nehodily k ošetřování nemocných; za potřebné však ukládá ustanovení domácího pořádku pro *lékaře*, milosrdné sestry, služebné a vůbec pro celou nemocnici, kterýž pořádek v náležitou platnost uveden budiž.“ Hle, tak soudí město skorem naskrz protestantské! A co se v podobné příčině stalo k zachování cti milosrdných sester v katolické Vídni?

Z Bulharska. Dle listu kardinála Barnabó k redaktoru „Armonie“ obnáší počet s Římem sjednocených Bulharův 15.000 a každým dnem zrůstá, ač nedávno za arcibiskupa bulharského posvěcený *Sokolski* podlehl jistým pletichám a úskokům. Některé listy přinesli totiž zprávu, že od unie odstoupiv, do Odessy utekl. Bulhari protestují proti tomuto kroku, z Říma pak bude jiný biskup na jeho místo dosazen.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. pp. Vojtěch Kouba, kaplan v Louňovicích, 1 zl. — Několik mladých ctitelů sv. Cyrilla a Methodia z Chorvatska 2 zl. 10 kr. — Z osady Nezamyslické: J. L. Duben, farář, 4 zl. — Sběrka kostelní 2 zl. 88 kr. — Školní mládež 1 zl. 54 kr. — Čtenáři „Blahověsta“ z Frymbuska 1 zl. — Někteří jiní dobrodinci 1 zl. 58 kr. = 11 zl. — Mik. Karlach, farář v Slabečích, 1 zl. — Z Č. Brodu (IV.): Kněz Václav Slavík 45 kr. — Dívky z ústavu paní Förstrové 5 zl. — Jos. Rott 10 kr. — Jos. Bureš 10 kr. — Jos. Novák 10 kr. — Anna Rulcerová 10 kr. — Anna Čadilová 10 kr. — Teresio Rottová 5 kr. — P. Emanuel, z ř. kapucín. v Praze, 1 zl.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“**BLAHOVĚST**

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou, po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. 6.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli XII. po sv. Duchu.

(Ev. sv. Luk. X. 23—36.)

Život lidský křehký jest koráb, jenž nás přes nesmírné hlubiny, přes náplavy a nebezpečná skaliska přenáší. I nyní stahuje se a tu a tam již burácí na velikém světa moři bouřka hrozná, kteráž po poli a háji, vesnici a městě se valí, i k trůnům volný přístup si klestí a rolníka, měšťana i mocnáře děsí. Či nemáme to bouří nazvati, když velebnost koruny a žezla posvátný svůj lesk ztrácí, a lid svých práv — vyplnění svých tužeb se domáhá? Kdo nás spasí, kdo trůny a národnosti smíří a spojí? Odevšad slyšíme tisíceré hlasy: „Svobodu a rovnoprávnost chceme, a hned!“ Bůh pak velí: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši síly své i ze vši mysli své: a bližního svého jako sebe samého.“ (Luk. X. 27.)

I nás, trvám, svoboda z bludiště nynějších zmatků vyvede, nikoliv ale svoboda těla, alebrž svoboda duše, neboť co ti prospěje nevázanost těla, úpí-li duše tvá v okovech? I nás, trvám, rovnoprávnost oblaží, nikoliv ale rovnoprávnost hříchu, nýbrž synů Božích.

Nevěřme tedy slepým vůdcům slepých, jenž nám hory a doly slibují,

duši ale v porobu vrhají, pevnějšími ještě okovy ji poutajíce a sloupy pospolitého života bourajíce.

Pozdvihneme raději hlasů svých a prosme Krále nad králi a Pána nad pány, Boha, aby nám udělil pravou svobodu a rovnoprávnost, t. j. aby v srdcích našich oheň svaté lásky zanítil a rozmnožil, neboť

- a) pravá svoboda jest láska k Bohu,
- b) pravá rovnoprávnost jest láska k bližnímu.

1. Otroctví — kdo se nezachvěje při tomto slovu? S hrůzou a nevrlostí odvrací se člověk od ukrutného dozorce, jenž umdleného otroka nemilosrdně mrská, nemocného a umírajícího v bolestech a bídě opouští. — Než, znám otroctví jiné mnohem bolestnější a ohavnější, jehož pouta a řetězy důstojnost lidskou przní, tělo i duši hanobí a člověka poddaným činí — ďablovým. Otroctví toto jest hřích, neboť „kdo činí hřích, služebník jest hřícha.“ (Jan VIII. 34.)

Hrozná tma a dusivý vzduch obklopují vězně a dvakrátě tíží břemeno řetězů, jimiž jej soudce spoutal. Oko se děsí smrti mečem, pilou, ohněm, na hranici anebo rožni: veškerá ale muka trestů a ukrutností lidských slabý jsou stín žhoucího trápení, jímž

svědomí hříšníka od prvního jitřenky svitu do posledního slunce paprsku, ano i v noci trýzní. Ejhle následky *hříchu*! Než ačkoliv stav otroka hrozný jest a bídný, předce sv. Pavel v okovech plesal a ve všelikém soužení hojnou radost měl. Hroby a sluje byly obydlím sv. mučovníků, zášť a pronásledování jejich nápojem, nejhroznější muka potravou. A aj! z tmavých žalářů znějí radostné chvalozpěvy, z mučiven deře se záře Božského světla, nad jasné plameny četných hranic mocněji plápolá jejich láska, kteráž i hladový zub mocného lva i zuřivost necitelných katanů krotí. Hle *svobodu* synů Božích, lásku, kterouž Kristus Ježíš nám vydobyl! „Přijav způsobu služebníka ku podoběnství lidí učiněn, a v způsobu nalezen jako člověk ponížil sebe samého“ (k Filip. II. 7. 8.), aby nás na oltáři lásky, na kříži sprostil otroctví ďábla i světa, hříchy naše zmyl a takto pravou svobodu nám vydobyl. „A tak, bratří, nejsme synové děvky, ale svobodné: kteroužto svobodou Kristus nás osvobodil.“ (Gal. IV. 31.) V čem ale pozůstává tato svoboda? Císař Arkadius se radil, jak by přísného mravokárce sv. Jana Zlatoustého potrestal. První z rádců navrhoval vyhnanství, druhý chudobu, třetí žalář, jiný dokona smrt. Tu vystoupil vážný stařec, řka: „Známt biskupa lépe vás všech. I ve vyhnanství nalezne Boha svého a dobré svědomí. A vezmete-li mu statky, neobloupíte ho, nýbrž chudinu. Uvrhnete-li jej do žaláře, líbati bude okovy, a usmrtíte-li, bránu mu otevřete k věčné slávě! Chceš-li jej potrestati, učiň, aby zhřešil.“ Vizte v pravdě svobodného muže, jenž se ničeho neleká, toliko hříchu! Ejhle pravou *svobodu*, lásku k Bohu!

Milovali jsme a milujeme Boha nade všecko? Mnohý odpoví: „Ano.“ Podejte mu ale hrstku zlata, výnosný úřad, světskou rozkoš: a zapomene na Boha, potlačí hlas svědomí, vrhá se světu a jeho žádostem v náruč — lsbá pouta otrocká. Ten nezná pravé svo-

body. Mnohý dí: „Miluji Boha.“ Pozoruj ho ale bedlivěji. Arci se jako umělecký stroj brzy do kostela pohybuje, avšak bez rozvahy a touhy, brzy se postí, dává almužnu. A proč? Nemiluje Boha, nýbrž chválu lidskou. On jest otrok představených svých. Běda vám, pokrytci, „neboť vzali jste odplatu svou.“ (Mat. VI. 2.) Ó kýž bychom lásku k Bohu pochopili! Kýž bychom především právě vnitřní svobody si vydobyli! Věz, že Bůh otrocké mysli nenávidí, ale miluje, kdož mu z dobré vůle svobodně podává svou vůli, své touhy, své srdce celé a čisté. Odvrz od sebe pouta otrocká, odřekni se ďábla, světa, těla a skutků jeho, „neb kdo své vůle v hříchu požívá, nemiluje Boha, poněvadž Jemu v jeho vůli odmlouvá. Důkaz Božského milování jest plnění Jeho přikázání.“ (Sv. Jeroným.) Toto milování pohrouží duši tvou v luno Božství a následek toho bude jasné poznání, nadpřirozené vidění a slastný mír. Láska snoubí srdce lidské s Bohem, v Jehož objetí chtiče a veškeré náruživosti umírají, etnost pak v bujaré síle vypučí a nevyslovnou radostí a slastí přešťastnou duši zahrne.

Proto praví blahoslavený Tomáš Kempenský: „Stokráte pravím a tisícokráte ti opakuji: nejvýbornější zaměstnání, nejslavnější dílo tvé jest, Boha, tvého Stvořitele a Spasitele, z celého srdce svého, ze vsí duše své, a ze vsí mysli své i ze vsí síly své milovati a velebiti.“ Kterak ale ukážeme, že Boha milujeme? „Chceme-li dokázati, že milujem Boha, chceme-li, aby se nám uvěřilo, že Ho milujeme: tu nezbývá, než abychom i bližního svého milovali, jemu sloužili, pomáhali, a pokud síly naše stačí, ve všech potřebách mu přispívali.“ (Sv. Frant. Sal.)

2. Hluboká propast dělí šlechtice od měšťana. Skalopevnou zdí ohradil svět srdce boháčovo a zamezil nuzákovi cestu k drobtům se stolu jeho padajícíím; moře předsudků proudí

mezi mudrcem a venkovanem; hrozné rozsedliny dělí národy dle rozdílnosti jazyka.

Kdo spojí šlechtice s měšťanem, kdo rozboří zeď, boháče od žebráka dělí, kdo vyvrátí předsudky mudrcovy, kdo pýchu jeho poníží, kdo zbuduje bezpečný most od národa k národu?

„Milovati budeš bližního jako sebe samého.“ (Luk. X. 27.) Křesťanská láska tedy smíří šlechtice, měšťana, boháče, žebráka, mudrce, národy: neboť láska křesťanská hlásá pravou rovnoprávnost. Všickni jsme si před Bohem rovni: papež a král, kníže a mnich, učenec a sprosták, boháč a chudšas. Všickni jsme prach a popel, zázračně s nesmrtelnou duší spojený, všickni jsme k obrazu Božímu stvoření, všickni synové téhož Otce, všickni údové jedné rodiny, všickni bratři, jejichž Otec Bůh — jejichž pravá vlast a otčina nebe jest.

Matka naše, Církev svatá, miluje nás všechny stejnou láskou. Přístup jen k oltáři! Tu se modlí kněz ne za jednoho, ale za všechny bez rozdílu. Přístup k zpovědnici a patř, kdo zde má přednost! Přístup k stolu Páně a viz, že katolický kněz nejen velmožům, ale i žebrákům tělo Páně podává! Přístup k lůžku umírajícího a viz i zde kněze, zná-li rozdílu mezi boháčem a nádenníkem? A po smrti dostane se všem místa na téže posvěcené roli věčnosti!

Synové jedné matky, Církve svaté, milujmež se vespolek, „nemilujmež ale slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou.“ (1. Jan III. 18.) Sestup tedy šlechtu s výše, na kterouž tě pýcha postavila, podej ruku chudému bratru svému v Kristu, a Kristus tě povýší v nebi. Otevři, boháči, svou ruku nužákovi, neboť „kdo by měl statek tohoto světa, a viděl by bratra svého, an trpí nouzi, a zavřel by vnitřnosti své před ním: kterak láska Boží zůstává v něm?“ (1. Jan III. 17.) Sestupte mudrcové s oblaků své némoudrosti, naslouchejte hlasům kře-

stanské rovnoprávnosti a uče se pravé moudrosti, lásee. „Co ti prospěje moudrost míti, radu-li jiným udělovati upíráš? Jestliže dar rady uzavíráš, pramen jsi uzavřel, aby ani jiným se neprýštil, ani tobě k prospěchu nebyl.“ (Sv. Ambrož.) Sestup s trůnu hrdosti své, národe, jenž nad bratra svého pro rozdílnost jazyka se vypínáš. „Bůh zajisté, dí Písmo, pyšným se protiví, pokorným ale dává milost svou,“ a ústy žalmisty poroučí: „Chvalte Hospodina všickni národové: a velebte Ho všickni lidé.“ (Žalm 116, 1.) „Církev sv. ze všech národů měšťany sobě přivolává a ve všech jazycích sbírá společnicky putování svého.“ (Sv. Aug.) Uč se hospodáři, milovati své podřízené, své služebníky, své bratry v Kristu: kdo nemiluje, nepanuje, ale brž v porobu uvádí své sluhy, a níže stojí než otrok, kdo nezná a nezachovává „druhého největšímu přikázání podobného: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mat. XXII. 39.)

Ó by panovala křesťanská rovnoprávnost: láska mezi námi! Pak by se nemluvilo o vznešených nešlechternících, pak by se národ ve své vlasti necítil cizím, pak by bylo sladko i panovati i sloužiti, pak by žebrák necítil osten nezaviněné chudoby, ani bohatec hojnost svých statků, a říci bychom mohli s apoštolem národů: „Kdo mnoho, neměl hojnosti, a kdo málo, neměl nedostatku.“ (2. Kor. VIII. 15.)

Zkoušejme se, a nalezneme-li, že svoboda a rovnoprávnost po smyslu světa není v nás, nýbrž láska: blaze nám! Milujeme-li však hřích více než Boha a bližního, obraťmež se pokorně k Onomu, jenž lásku uděluje těm, kdož Jej za ni prosí a On, láska věčná, lásku nám udělí. Kristus prvé miloval tě a učil tě milovati. Bůh láska jest. Koruna etností láska jest. A nebe co jest? Milování na věky.

Po bitvě Bělohorské. *)

„Běda koruně pýchy, opilý Efraimským a květu pršicimu, slávě plesání jeho, těm, kteříž byli na vrchu údolí nejuťnějšiho, bloudíce od vina. Aj silný a mocný Pán, jako prudkost krupobití: jako víchr polamující, jako prudkost vod mnohých rozlitych a vypuštěných na zemi prostrannou. Nohami pošlapána bude koruna pýchy opilých Efraimských. A bude květ pršící slávy plesání jeho, kterýž jest na vrchu údolí věcí tučných, jako ranné ovoce před dozráním podzimním: na kteréž když pohledí někdo vida je, hned jakž rukou ujme, zžře je.“ Co tak di vznešený prorok Isaiáš (XXVIII. 1—4.), splnilo se hrozným způsobem bitvou Bělohorskou na Čechách i na Moravě. Když protestantismus přepychem a bujností pánův na vrch štěstí a a moci se vynesl a cizimu kalvinovi korunu na hlavu postaviv, plésal jako opojený radostí nad slavným vítězstvím; aj tu přikvapila pomsta Páně jako bouře s blýskáním, hřmáním a krupobitím a jako hubicí povodeň vypuštěna na zemi prostrannou. Rychle sražena a nohami pošlapána jest koruna pýchy, opršel květ slávy liché, rozebrání jsou statkové od cizincův, a národ, jenž po dvě stě let jako v kole chodil, zase tam se navrátil, ba navrátiti musil, odkud vyšel, totiž do staré Církve katolické.

Méně zběhlý v historii žádostiv bude zvěděti, jak asi naše vlast skoro docela zprotestantštělá opět se pokatolčila. Budiž to tedy ještě zde v krátkosti doloženo. Především věděti třeba, že za oněch dob téměř po celé Evropě platila zásada násilného převážení na viru a to nejen u katolíkův, nýbrž mnohem více u protestantův, jak to patrně viděti na *Falcku*, které čtyrykrátě svou viru proměnit muselo, aneb na *Anglicku*, kde nejprve *Jindřich VIII.* a potom jeho dcera *Elizběta* všim krutým násilím viru protestantskou rozšiřovali a katolické Irsko po tři sta let mučili, anebo na *Švedsku*, kde též násilím krále Gustava Vasy uvedena nauka Lutherova a kde až podnes víra katolická se netrpí, na Dánsku a na jiných více. Toho zapotřebí nepouštíti z paměti, abychom jednání Ferdinanda II. spravedlivě posouditi mohli, čehož bohužel dějepisci naši nejednou zapominají, žádajíce od Ferdinanda II., aby v duchu našich časů byl jednal, kdežto předce všickni knížata oněch dob právě opak toho činili a jemu by zajisté jen se byli vysmáli, kdyby v krotkém duchu na-

šeho století u věcech náboženských byl postupoval. Však i na Moravě a v Čechách malí pánové, lidu poddanému vnucovali své náboženství, ký div, že totéž právo sobě osobil král Ferdinand II.? Kromě toho uvážiti hodno, že protestanti byli tehdaž skoro veskrze jeho protivníci a odbůjci, a že na pokoj v zemi nebylo pomysleti možno, dokud valné jich davy ve vlasti bydlely. Byla by tím v zemi ohromná síla hořaviny nahromaděna zůstala, kteráby při nejbližší bouřné příležitosti opět v obrovský, zkázonosný plamen byla se vzňala.

K tomu povšimnutí hodno, jak nesnadné bylo postavení Ferdinandovo ještě pro jiná nebezpečství. Jalový král *Bedřich* byltě sice přemožen, ale jiných protivníků stávalo ještě dosti, a kromě toho byla říše Ferdinandova ustavičnými boji náramně seslabena, krvácejíc z mnohých ran. Tak n. p. sok Ferdinandův Betlén Gábor měl velikou část Uher v moci své. Lužice byly saskému kurfirstovi za pomoc poskytnutou dány — tu se tedy čeští protestanti spoléhající na německé souvěrce náramně zmýlili — Horné Rakousy byly Maxmiliánovi Bavorskému za výlohy válečné zastaveny, protestantští poddaní ustavičně na Ferdinanda II. nevražili a Turci vždy hotovi byli, s Betlenem proti císaři se spojit.

Ferdinand II. chtěje nesnáze ty sobě umenšiti, ustanovil celou říši přeroditi prostředkem dvojím, politickým a náboženským. Co do prvního, proměnil posavadní ústavu zemskou, an přistříhl svobody její, které dle jeho náhledu dávaly příležitost k odboji proti císaři, a utvořil z biskupů, opatů a prelatů první stav, jemuž jakož i ostatním dvěma stavům nyní na sněmu zemském jen o berni rokovati dovoleno. Dále potrestal císař vinníky, 27 utracením a jiné zabavením jejich statkův. Tyto pak dány dílem vyššímu duchovenstvu, biskupům, kanovníkům a řádům řeholním, dílem šlechtě, která císaři byla v čas odboje věrnou ostala, dílem cizincům, kteříž Ferdinandovi ve válce proti odbůjcům sloužili. Roku 1627 slavil sám císař v Praze sněm zemský, na němž i choť jeho i syn Ferdinand III. korunováni. Rovněž tak o rok později odbýván sněm na Moravě, a sice ve Znojmě (27. Června — 1. Července 1628), kde už ve dvou řečech, nejprve v německé a napotom v české rokováno a ustanoveno, aby od té doby napotom vedlé českomoravské řeči, která posavad jediná v úřadech patnost mívala, také rovných práv požívala řeč německá, poněvadž po bitvě Bělohorské mnoho Němcův ve vlasti naší se usadilo. Spolu pak doloženo: „aby

*) Vyňatek ze životopisu Jana Sarkandrova, jenž co nejdříve Dědictvím SS. Cyrilla a Methodia vyjde.

prý obě řeči vedlé sebe kvetly a se zmáhaly.“

Hned po porážce na Bílé Hoře museli stavové moravští vojsko rozpustiti, spisy spolku svého vydati a 120.000 tolarův zaplatiti; mimo to uloženo jim od Ferdinanda, udati náčelníky odboje, z nichžto napotom 24 k smrti odsouzení a statkův pozbaveni jsou. Slezští stavové museli tři tuny zlata (jedna tuna tolik co sto tisíc zlatých) císaři odvesti, vojsko rozpustiti a až do konce války císařovy 1000 jezdcův a 3000 pěších pro něho vydržovati. V Uhersku bylo Ferdinandovi sice poznovu bojovati s Betlenem, ale vojna ta vedena s kolísavým štěstím; nebo Betlen předce zůstával pánem netoliko nad Sedmíhrady, nýbrž i nad sedmi komitaty (krají) uherskými, a byt i titulu královského se byl odřekl, předce o ruku císařské princezny žádati se odvažil. V Dolných Rakousích, kde Ferdinand II. své sídlo měl a sobě lásku poddaných zjednatí usiloval, nakládal s vinníky méně přísně nežli v Čechách. Šestnáct měšťanů na rozkaz jeho zatknuto a toliko jeden z nich, *Pavel Gold*, odpraven (1621), ostatním všem dáno prominuti (pardon). Na poděkování za toto omilostnění přinesli stavové rakouští sami 400.000 zl. císaři v dar.

Co do náboženských prostředků ku přerození říše zařízen v Čechách soud reformácný. Rozkázáno, aby každé protestantismu se odřící nechee, zemi opustil. Tu vystěhovalo se z Čech 36.000 rodin a mezi nimi 185 rodin šlechtických; a skoro všechny rodiny ty táhly do Němec ke svým spoluvěrcům, odkudž i vysvětliti se dá, proč v Němcích dosti zhusta jmena slovenská slyšeti. Toliko bratří nejvíce se usazovali v Polsku neb v Uhrách, tamto na sedmi místech, zde (v Uhrách) na třech neb čtyřech, svobodné provozování náboženství podle řádu jednoty své majice. V Polsku bylo jedno z hlavních sídel *Lešno*, které ale ve válce dvouleté mezi Švedy a Poláky popelem lehlo. Protestantským kazatelům v Praze naporučeno, Prahu za osm dní opustiti; pročež *Dikastus*, administrator brzy se šestnácti kazateli protestantskými odtud se vyklidil; jen čtyři kazatelové luteranští jazyka německého trpíni v Praze až do r. 1622. Od l. 1623 zazovězen kalich, chrámům katolickým a klášterům statky navraceny a řeholníci z Polska přivoláni, aby nedostatku kněžstva katolického odpomoženo bylo. Nekatolikům právo měšťanské vzato a sňatek manželský před právem jen tenkrát za platný uznán, když uzavřen spůsobem katolickým. Kdo nechtěl býti katolíkem, nesměl ani řemesla, ani obchodu provozovati; kdo pro-

testantského kazatele u sebe choval, propadl statky a život. Všeliká práce a obchod o dnech svátečných zapovězeny; jedení masa v den postní, zanedbávání služeb Božích pokutováno žalářem a na penězích, rouhání-se katolickým obřadům a Svatým trestáno na těle a na hrdle; všechny obrazy na potupu katolického náboženství od protestantův vystavené odstraněny a na jejich místo kříže a obrazy Svatých dány. Jen katolici měli právo, platné závěty a jiná porřízení občanská činiti.

Podobně provedl Ferdinand obnovu náboženskou v *Rakousích Horních i Dolních*. V těchto započato s'universitou Vídeňskou, an 28 doktorům práva a lékařství dáno na vůli buď k víře katolické se navrátiti aneb Vídeň opustiti. Na to jich 17 odešlo, 11 ale ke katolické Církvi se navrátilo a ve Vídni zůstalo. R. 1627 vydán dekret, jímž všickni protestantští kazatelé a učitelové za 14 dní ze země se vystěhovali museli.

Ve *Slezsku* byl sice po bitvě Bělohorské prostřednictvím kurfiřta saského majestat ponechán a od Ferdinanda v platnosti potvrzen. Když ale v běhu pozdějších bojů Mansfeld, protivník císařův, od Wallensteina tisknut, skrze Slezsko pro uchránění své do Uher utíkal a stavové slezští svou podporou jemu v tom výdatně pomáhali, rozhodnul se Ferdinand II., reformu (obnovu) náboženskou také ve Slezsku provésti. Protestantští duchovníci museli ve 14 dnech far svých zanechat, rytíři slezští katolické faráře přijmouti a kdo nechtěl býti katolíkem, ze země jest vyhostěn. Purkrabí *Karel Hanibál z Donína* věc tu se vši přísnotou prováděl. Velmi početně stěhovali se tehdaž protestanti slezští do Polska, tak že když pluk Lichtenšteinský do Lví Hory vtáhl, aby měšťany k víře katolické přiměl, ze 16.000 obyvatelův jen dva radní páni a 22 měšťanů k tomu se pohnouti dali, ostatní všickni zem opustili. Bilemně tu viděti, jak náramně milý jest blud, kterýžto zvlí hová, a jak těžko jeho se odřici.

V *Uhrách* pojištěna byla práva protestantův mírem Vídeňským a ustavičnou podporou mocného knížete sedmíhradského, soka Ferdinandova. Zde tedy nedalo se nic násilím provésti; avšak jeden muž výtečný uskutečnil zde na mírné cestě žádostnou obnovu náboženskou. Byltě to *Petr Pázmán*, arcibiskup Ostrihomský, vychovanec Jezuitův a bývalý člen jejich řádu. Výtečník tento pokusil se o tuto obnovu nejprvé v rodinách nejvznešenějších, a pokusy ty nezůstaly bez prospěchu. Řád Jezuitský, jemuž byl přínáležel, podporoval

co nejhorlivěji snahy jeho a biskupové jemu podřízení spolu rázně s ním působili. Tím docíleno, že po jeho úmrtí první rodiny země zase k víře katolické se přiznávaly a obě strany — katolíci a protestanti — sobě držely na vzájem váhu.

Uvážíme-li už všechny tyto události dvoustoletého zápasu náboženského, jaké nám z nich plyne naučení a výstraha? Nic zajisté neděje se bez vůle a dopuštění Božího, nic proti jeho tajným úmyslům svatým. Onť to byl, jenž zbudil tak mocného a rázného panovníka, jakového ve Ferdinandu II. poznáváme, a osvětlil ho, že co do náboženství, poznal katolický úkol svůj, a pomáhal mu, aby úkol ten provedl. Čemu však nejvíce se diviti musíme, jestiž, že úkol ten provedl ve hluku a lomozu třicetileté války, uprostřed tisícerych jiných starostí, uprostřed ohromných světových zápasův a štěstí nad míru kolísavého, kteréž nejednou celou říši jeho až do nejhlubších základů otrásl. Všemohutný Bůh zajisté, jenž položil meze moři a řekl: Až dotudto půjdeš a nepůjdeš dále, a tuto rozrážeti budeš duti vlnobítí svého (Job. XXXVIII, 11), také chtěl přepychu protestantismu a jeho borivým silám položit meze, aby blud nezvítězil nad pravdou, pycha a rozuzlenost nad pokorou a poslušenstvím spasným, brány pekelné nad milenou Církví Páně. Protož ačkoli byla se tak rovodnila povodeň bludův sektárských v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, i v samých druhdy tak rozhodně katolických Rakousích, ve Sýrsku a v Uhrách, že trvání Církve katolické v těchto zemích téměř nemožné se býti zdálo, přece jedním takoruka rázem — totiž bitvou Bělohorskou, tato pyšná budova lidská sesula se a jako z kořene vyvrácena jest. Spravedlivá to zajisté pokuta Boží; nebo pyšná budova ta stavěna po nejvíce sverchovaným násilím přebujných pánův, lid od šlechtý tehdaž pyšné a všemocné nešlechtně sveden v bludy a o nejdražší klenot — víru samospasnou katolickou — oloupen a nezkracenou rozpásností velmožův těch stržen do bouřného viru svévole, která žádných mezí nezná a za vše hranice zabíhajíce posléze do propasti zkázy strhuje.

Nechť tyto hrozné pohromy, které národ náš zastihly, nám oči otevrou, abychom škodou svých předkův zmoudřeli a nezabíhali opět do křiva, na cesty zákázonosné; nechť bedlivě se vystříháme bludů, které národ náš v bezednou téměř záhubu uvrhly. Památka bitvy Bělohorské budiž nám plamenným mečem výstražného cheruba, kterýž by nám nikdy nedal na staré bez-

cesti zabíhati. Pamatujmež, že bychom proti zjevné vůli Boží se vzpírali, kdybychom opět ony bludy zamilovati chtěli, pro které už jednou národ náš tak strašně potrestán byl, že více než po dvě stě let jako v hrobě ležel. Raději poznejme úkol krásný a vznešený, jež nám Božská prozřetelnost vytknula. Poznejme, že dobrotivý Bůh národ československý přese všechny bouře a nehody i útisky pozdějších časův proto až do naší doby zachoval, by byl kvasem blaze působícím a své přecetné soukmenovce, kteří nešťastným rozkolem Fociovým od Církve katolické odtrženi, toliko od nás, katolických Slovanův, hotovi jsou přijmouti olivovou ratolest smíření a nikoli od jinorodcův, kteří pro Slovana nemají leč hanu a spílání. Poznejme tuto svatou nám Čechoslovanům od Boha vytknutou úlohu a zůstaňme jí věrni, bojuje se, aby nás povodeň hněvu Božího nezachvátila poznovu a nás dokonce z počtu národův živých nevymazala, kdybychom svatým úmyslům Páně zpernou zlobou odpírali.

Pro Bůh! opět chodí mezi tebou, drahý národe československý, falešní prorokové, kteříž umělým bělmem hleději tobě zatřítí oči a chtějí tebe ztočiti i zviklati ve staré víře katolické, vychvalují tobě Jana Husa, za vzor všech ctností ho vystavujíce, aby prý opět svoboda a národnost tak utěšeně rozkvetly, jako za doby Husovy a v následujících časech až do bitvy Bělohorské. Nejsouť tvoji přátelé praví, alebrž jsou tvoji největší škůdcové, kteříž chtějí, aby všechno zase ve vlasti naší ve staré spletky a zmatky se uvedlo. Pod zlatou pokličkou vychvalované oné svobody čili raději neobmezeného a nezkraceného rozuzlení se skrývá jedovatý had, který už jednou tebe ťištěl a téměř smrtelně poranil. Tys poznal v obraze dvoustoletého zápasu náboženského, že pro ty rozpásnosti u víře procitl na nás Pastýř nebeský s holí kázně své zuřivé a potkala nás v čas volnosti hořkost nejhořčejší. Tys poznal, že tentýž Hus, který této volnosti nám dobyl a národnost tvou tak zmužile zastával, tutěž národnost v synech svých na Bílé Hoře téměř do rakve položil. A my ještě bujnosti své nepřestaneme? My slepoty své ještě neodložíme? My opět jako střetěnci celi zbrkli do starého bludiště zabíhati chceme, aby ještě jednou rozhořel se nad námi žalostný oheň hněvu Božího k úplnému sehlcení nás Čechoslovanův? Krátko jest bludu, ale dlouho muk. Neodpírej zdravému rozumu, jenž jasně tobě ukazuje, že mimo Církev katolickou panují pouhé domněnky o náuce Kristově, nikoli ale bez-

pečná, pevně určitá a věčně neproměnná pravda. Pamatuj, že Církev katolická jediná jest ona nábrežová věž, která uprostřed bouří tohoto života nám cestu ku břehům blažené věčnosti bezpečně ukazuje. K ní věrně zíraje, nebudeš unášen vlnami holých domněnek k úskalím a k virům záhubným. Věrně přilnouc k ní co Církvi svých slavných otcův, sv. Václava, sv. Vojtěcha atd., ve stínu blaženého pokoje budeš přebývati a rájeplodá palma vnitřního míru a poklidu tě okrýváti bude.

Protož na Božím umučení odříkej se toho všeho, co proti Církvi všeobecné jest, netrhej se od ní, alebrž skloň šíji svou pod její sladké jho, aby tvá tvrdá hlava neutkla na ještě tvrdší a neustupnější. I ve hrozné vichřici, jež tebe na Bílé Hoře zachvátila, ale tím neštěstím právě tobě nejdražší poklad — poklad víry samospasné — zachovala, poznej prst Boží a vroucně děkujíc Pánu ze všech milostí, kteréž k tobě v Církvi své katolické ze své hojné štědrosti ukazovati ráčí, oslavuj kralujícího na věky. Nad zlato a nade všechny poklady i nad život važ sobě drahocenné nebeské perly víry katolické mimo jiné též dle příkladu blahoslaveného *Jana Šarkandra*.

Mat. Procházka.

Milosrdný bratr.

Kníže Bedřich Švarcenberg, spisovatel a vojenský bohatýr, známý jménem „lanc-knecht“ vypravuje následující událost.

Hrabě M., jeden z nejudatnějších vojinů, proslulý nejen svou hrdinskou odvážlivostí v bojích s Tatary a Rusy, nýbrž i svou nakvašeností, příčinou to mnohých soubojů, zabíval v hněvu jednoho ze svých poddaných. Litostí však proniknut, odložil na vždy zbraň, a po učiněném rozdělení svého nemalého jmění k rozličným náboženským a dobročinným ústavám vstoupil do řádu „milosrdných bratrů.“ Co řeholník vykonával ochotně veškeré sebe trpící povinnosti. Mimo jiné sbíral horlivě na špitál po městech i vesnicích. V městě Kyjevě prosil o almužnu u hraběte P., vášnivého milovníka hry. Byla tam právě společnost vznešených pánů a paní. Hrabě jsa zabrán do hry nedbal na prosby milosrdného bratra, a býv po znovu žádán, vyfal mu notný políček. I bleskla se v očích „bratra“ jiskra zlosti a vrozené hrdošti, než zpatovav se pokorně vece: „Pane hrabě, to bylo pro mne, nyní ale něco pro mé ubohé nemocné!“ — Hluboce dojat a zahanben odprošuje hrabě a dává mu deset tisíc dukátů na špitál.

Spolek sv. Boniface.

Z pastýřského listu J. Em. nejdůst. pana kardinala, knížete-arcibiskupa.

„První povinností každého křesťana jest péče o spasení duše, druhou pak povinností jeho jest: bráti vřelé účastenství na spasení jiných. A tak úzce spojena jest tato druhá povinnost s onou první, že kdo této neplní, seč síla jeho jest a kdykoliv mu možná, ani oné nevyplnil. Zanedbávát blaho vlastní, kdo nepečuje o blaho bližního. „*Chceš-li k Bohu přijíti* — dí sv. Rehoř (hom VI. in evang.) *měj péči, aby samoten nepřišel.*“ Péče tato netýká se toliko kněží Páně, ačkoli jim zvláště přináleží, nýbrž i věřícím uložena jest v oboru jejich působení. Dvě přikázání nám dána jsou všechněm bez rozdílu: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vši myslí své. Tot jest to největší a první přikázání.*“ Druhé pak jest podobné tomu: „*Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všecken zákon záleží i proroci.*“ (Mat. XXII. 37—40.) Kterak by ale miloval Pána Boha ten, kdožby srdce své chtěl uchladit tím, že on sám Bohu slouží, ten, v jehož duši není touhy, aniž každodenní prosby na rtech jeho, aby se svaté *jméno* Boží po veškeré zemi posvěcovalo, aby *království Jeho* ke všem přišlo a *vále Jeho* se plnila *jako v nebi tak i na zemi.* (Mat. VI. 9. 10.) Kterakby miloval bližního v pravdě a *jakož Kristus miloval nás,* (Jan XIII. 34.) ten, jenžby neusiloval pomáhati jemu k dosažení statků v pravdě nejvyšších, k tomu, co jeho nesmrtelné duši je ku spasení. Kterakby miloval bližního po příkladu Spasitele svého ten, jenžby sobě vroucně nepřál a pokud může i skutky nepřispíval k tomu, aby i bližní jeho *poznal samého pravého Boha a kteréhož On poslal Ježíše Kristu* (Jan XVII. 3.) a jemu sloužil v spravedlnosti a v svatosti po všechny dny života svého. *Jedna* touha žije přede vším jiným a bije v srdci toho, kdož miluje bližního svého: aby totiž On, jenž navštívil nás, vyšel z výsosti, skrze srdečné milosrdenství Boha našeho posvítit všem, kteříž ve tmě sedí a v stínu smrti, a řídil nohy všechněch na cestu pokoje. (Luk. I. 78. 79.)

Již ale, Nejmilejší v Pánu! čeho mohlbych sobě vřeleji přátí já, biskup Váš, ne-li aby i Vaše láska k Bohu a k bližnímu tímto směrem se nesla? A za tou příčinou obracím dnes zřetel Váš na spolek, kterýž způsobem výborným lásce této slouží, na spolek, jež sv. Otec, oceniv spravedlivě a

milostivě jeho cíl i jeho působení, již roku 1852 nad míru schválil a věřícím poručil. (Dekr. sv. Otce od 21. Dubna 1852.)

Kdo zná dějiny a nynější stav nemalé části Evropy, zvláště pak jejích severních krajín, ví, kterak během času netoliko jednotlivé duše, rodiny a obce, ale celí národové bludným učením a rozkolnictvím odtrženi jsou byli od jednoty svaté katolické Církve, této učitelky zjevené pravdy a opatrovnice všech pokladů našeho spasení. Odtrženi jsou buď vlastní vinou, aneb bez viny, a až podnes objímají místo Božské pravdy blud, trvající v roztržce, kteráž je zbavuje plného a nezkráceného učastenství na duchovním životě. Neboť pravý a duchovní život může býti toliko v Církvi. Mezi nimi roztroušeni jsou, ať již o samotě anebo v katolických obcích, bratři naši katolíci, kteříž svaté a spasitelné víře, jejíž původce a dokonatel jest Ježíš Kristus (k Žid. XII. 2) věrní zůstali anebo k ní se zase navrátili. A osud jejich, Drazí v Pánu! bývá zhusta velmi *smutný*. Vy živi jsouce v katolické zemi a majíce předce ještě dostatečný počet kněží v chrámech a ve školách k hlásání věčné pravdy a k rozdávání sv. svátostí, s tíží pochopíte neblahé jejich poměry. Nemajíť *vlastních chrámů*, v nichžto by se shromažďovati mohli k společným modlitbám, k poslouchání slova Božího, k slavení přesvatých tajemství nového zákona. I jsou nuceni vydávati se na daleké cesty, aby zase jednou byli na katolických službách Božích, a to jim možná, ač jsou-li zdraví a silni, toliko o největších svátcích v roce, anebo se v nemožnosti uspokojují tím, že se toliko duchem spojují s nejsvětější obětí oltářní, kteráž se na mnoho mil od nich koná, a kázání nahražují sobě, pokud to možná, čtením v nějaké náboženské knize. Nemají *vlastních škol*, v nichžto by se jejich malíčkým lámal duchovní chléb života, v nichžto by se dítkám vykládaly katolické pravdy, aby v duchu Církve svaté vychováni a vedeni dospívali. Buď se musí sami starati o vyučování a vychování dítek, — a jak mnozí nemají k tomu ni času, ni schopností, ni prostředků — anebo své malícké s bolestí a velkou bázní svěřovati školám nekatolickým a pak hleděti, pokud s to jsou, by domácím učením napravili a jich nesmrtelným duším neškodným učinili vše, co tam svaté naší víře protivného byli slyšeli. Nemají svých kněží, k nimžby se v duchovních potřebách svých každého času obracet mohli, kteřížby svým učením dospělé i dítky k plnému poznání pravdy Boží vedli, u víře, v naději a lásce posilovali a utvrzovali, kteřížby jim v životě i v smrti sv.

svátostmi přisluhovali. Jenom po dlouhém čase přicházívali k nim kněží vzdálených osad katolických a přišedše musívají za krátkého pobytu svého mezi nimi v některé chudičké chýžce služby Boží konati, kající zpovídati, dítky učiti a než odejdou, nemocné zaopatřiti. Tu a tam vyrůstají dítky bez potřebného křesťanského vyučování, nemocní jejich umírají často bez sv. svátostí! A jak dlouho pohřešují zhusta všichni blaha svátostného odpuštění hříchů, jak dlouho lačnivají po chlebě nebeském, kterýž duši živí k životu věčnému. U prostřed mezi bludaři a od Církve odtrženými, zbavení prostředků spasení, jež Církev chová, jsou v stálém nebezpečnství přijíti o to nejdražší a nejsvětější, což člověk zde na zemi má, o víru, kteráž jest první podmínka našeho spasení, počátek, základ a kořen všeho ospravedlnění (Conc. Trid. sess. VI. 8). Duchovní potřeby jejich jsou věru veliké a jim odpomoci, není-li to neškonale záslušnější, než tělesně nuzného vytrhnouti tělesnou almužnou z bídý tělesné? (sv. Řehoř hom. 26.) Či nemáme snad nouze jejich cítiti s nimi? Vždyť jsme jakožto údové Církve, údové veliké a svaté společnosti, jejíž hlava jest Kristus (k Efes. I. 22. 23.) jejíž svazky ani smrt nepřetrhá. „*A trpí-li co úd jeden, trpí spolu s ním všickni údové.*“ (1. Kor. XII. 26.) Ano nemohli bychom se v pravdě z celého srdce radovati z našich služeb Božích, ducha nad zemi povznášejících, ani ze svobodného hlásání slova Božího, ani z hojných milostí sv. svátostí, nechtíce pamětlivi býti těch, kteří s bolestí pohřešují neocenitelného štěstí toho.

Mimo to jsou ti, k nimžto bych rád srdce Vaše naklonil, účastenství Vašeho velice hodni. Utiskováni jsouce a v nebezpečnstvích mnohých hájí věrně a vytrvale víru svou! Nám, Nejmilejší! nepřekází u vyznávání svaté víry než vlastní žádostivost naše, i můžeme tudíž snadno věrní setrvati Bohu a Spasiteli našemu: jim ale ukládá víra tuhé boje a obětí mnohé. Ó byste viděli, s jakou toužebností se nesou po uspořádaných, úplných službách Božích katolických, co všecko při vši chudobě a nouzi své obětují, aby na službách Božích býti mohli, s jakou horlivostí na mši sv., na kázání, a k sv. svátostem spěchají, když se jim po dlouhém čase zase jednou toho štěstí dostalo, uviděti katolického kněze, s jakou vděčností se vinou k němu a ke všem, kdož jim to štěstí a tu radost připravili. A ti, jenž umějí tak dobře oceniti, že jednoho jest potřebí, neměliby lásky naší hodni býti?

Nemohu a nechci Vám zatajiti, že

bychom tuto věrnost a horlivost u všech vesměs ovšem nenalezli. Jsou mezi nimi též vrtkaví, jejichž věrnost již již se viklá a horlivost stýdne. Než můžeme-li se tomu diviti, pamětliví jsouce křehkosti lidské? A nemají-li právě proto přispění našeho u větší míře zapotřebí, aby první lásky své neopouštěli, nýbrž první skutky zase činili, aby Pán nepřišel a svícem jejich z místa jeho nepohnul? (Zjev. sv. Jana II. 4. 5.) Každou jim z lásky poskytnutou podporou napomáháme netoliko *domácím víry*, jež apoštol péči naší obzvláště poručil, ale přispíváme též k tomu, aby se království Boží zase přiblížilo k těm, jež mu byly *odcizily* zmatky a nehody minulých věků. Radostné vyznávání naší svatě katolické víry srdcem i slovem a životem táhne za sebou každého mocí neodolatelnou; působívá vydatněji, než učená a důkladná obrana její pravdy. Jakož slabšího mezi věřícími pozdvihuje, vzdělává a zamezuje, aby slabosti své za obět neklesl: působí spasitelně spolu též na ty, kdož z jakékoliv příčiny nenáleží k nám. Jestliže staří pohané, vidouce šlechetné skutky věřících, pocívali touhu v srdcích svých po seznání víry, kteréž se vyznavači její tak zmužile a vytrvale drželi: musí ona zajisté i za našich dnů obracet na sebe pozornost a buditi přemýšlení v těch, kdož katolickou víru posud neseznali anebo od mladosti zvykli byli, pohrdati jí. Již ale přemýšlením a bádáním po pravdě činivají první krok na cestě spasení ti, kdož jsou mimo Církev. A proto jest velmi důležité, u vyznávání víry napomáhati oněm spoluvěřícím našim, kteří Bohu a Spasiteli svému věrně slouží u prostřed lidu, trvajícího v bludu a rozkolnictví. Že Církev Kristovu nepoznali, nebývá-li to zhusta příčinou, proč bloudící a od nás odtržení k nám se nepřidávají? Rostouce v předsudcích proti ní, nemívají příležitosti přesvědčiti se o pravdě. Zajisté by zmizela jejich zášť, by slyšeli svatě její učení, by viděli vznešenou bohoslužbu, by poznali milostiplné svátosti její. Či neuvedly sv. Augustina nazpět do lůna katolické pravdy kázání sv. Ambrože, jež z počátku toliko zvědavosti puze poslouchal, a písne ve velebném chrámu Milánském? (Vyzn. sv. August.) A k tomu též podáváme příležitosti těm, kdož nejsou s námi, pečujíce, aby v krajinách oněch bratří našich u víře byli v katolických chrámech i školách někteří kněží katoličtí, kteřížby co věrní pastýři s všelikou láskou služby Boží slavili, slovo Boží hlásali a sv. svátostmi přisluhovali. A není-li každá duše ceny neskonale a všelijké práce a oběti každého kněze hodna? Ó jak velikou

odměnu slibuje sv. apoštol Jakob tomu, kdoby obrátil bratra svého z cesty bludu jeho na cestu pravdy! (Jak. V. 19. 20.)

Úvahy ty pohnuly asi před 12 lety v čas valných sjezdů katolických jednot v Mohuči, Vratislavi a v Řezně některé věrné syny Církve sv., zejména pak věhlasného, nyní již v Pánu odpočívajícího Josefa hraběte Stolberga k zařízení *zvláštního církevního spolku pod ochranou sv. Boniface*, aby modlitby a almužny sbíral pro katolíky rozptýlené mezi jinověrci. Spolek ten od sv. Otce apoštolským požehnáním a mnohými milostmi Církve hojně obdařený, vykonal za těch několik let trvání svého mnoho dobrého, o čemž vydané výkazy svědčí. Že ale všecko posud nevykonal, nýbrž mnoho ještě zbývá, obrátili pomoci potřební bratří naši u víře *zraků svých k nám a skrze nejdůstojnější biskupy své*, jakožto ty, jež Duch sv. ustanovil, aby spravovali Církev Boží (Skut. XX. 28.) vznesli na biskupy vlasti naší prosbu, aby na bídu jejich pamatováno, a jim, pokud možná, pomáháno bylo. Žadatelé jsou vysoce ctění biskupové okresův, zasahujících do zemí nekatolických a tudíž zvláště potřebných pomoci spolku sv. Boniface. V obzvláštním nám odeslaném listu řkou, že to jejich svatou povinností, dovolávati se pomoci u téhož spolku pro tisíce svých stísněných diécesanů, pomoci u nejdůstojnějších spolupratrů svých v Rakousku. A kam mnedle měli obrátiti zraků svých, ne-li k sousednímu a od pradávna katolickému Rakousku? Neboť velká většina obyvatelů jeho přináleží Církvi, jeho jasný rod panovnícký podporuje v zbožnosti své každé velké a vznešené podniknutí štědrě, a i spolku sv. Boniface způsobem velikomyslným již ku pomoci přispěl.

Toto volání o pomoc nesníme oslyšeti a neoslyšíme, věduce, že přistoupení k jmenovanému spolku nežádá nic *obtěžného, žádných větších obětí*, a to co žádá nenechává bez odměny. Toliko krátkou denní modlitbu žádá na nás a *almužnu*, byť byla sebe menší, k podporování opuštěných a zchudlých katolíkův ve smíšených obcích a krajinách netoliko v sousedním Německu, ale i v Rakousku, Švýcarsku a po všech s oněmi vládou zemskou anebo církevními svazky spojených zemích. *Každodenní modlitba* záleží z jednoho „Otče náš“ a jednoho „zdravas“ s přídavkem: „Sv. Bonifaci oroduj za nás“, k čemuž se připojití může vyzývání jednoho neb více patronův jednotlivých zemí a diécesí. *Almužnou* rozumívá se měsíční příspěvek, jehož množství na celo ponecháno jest vůli dárcově a může i nepatrný býti, jakož se po vůli

úda spolku též celoročně anebo půl-, čtvrtletně odváděti může

Sebrané příspěvky spravuje představenstvo spolku, od biskupa ustanovené; kteréž ročně účty skládá. S vrchnopastýřským schválením může sobě v missionářském oboru spolkovém samo vyvoliti obce, kterýmž by chtělo péči svou zvláště a stále věnovati. Malými obětmi, avšak spojenými silami může se mnoho spasitelného vykonati; nuže, kdo by se měl zdráhati přidati se k vykonání velikého díla? Nad to pak podává nám spolek za oběti malé *odměnu hojnou*. Mimo *zásluhu* a velkou *radost*, že máme podíl v pozhnaném díle jeho; mimo *modlitbu*, jež podporované obce každou neděli při nejdražší oběti mše sv. za dobrodince své společně přednášeti neustávají Pánu, od něhož všeliký dar dobrý pochází, poděluje nás z milostí, jimiž od sv. Otce hojně obdařen jest. Ty pak jsou: *plnomocné odpustky* v den sv. Boniface (5. Června); v těch pak diécesích, kdež se památka sv. Boniface ani v kůru neslaví ani veřejně nesvěti, v neděli neb svátek po 5. Červnu nejbliže příští; v den sv. Františka Serafinského, jakožto v den založení spolku; na svátek nepoškvrněného početí a očišťování blah. Panny Marie anebo též kdykoliv v oktávě každé ze slavností těchto. Plnomocných odpustkův těch docházejí všichni, kdož konajíce závazky spolkové naplňují obyčejné výminky dokonalých odpustkův hodným přijetím svátosti pokání a nejsv. svátosti oltářní a předepsanými modlitbami na úmysl Církve. Posléze udělují se odpustky 100 dní těm, kdož každého dne po celý týden „Otčenáš“ a „Zdravas“ nábožně a skroušeně se modlí a almužnu dávají. Za tou příčinou nemůžeme, Nejmilejší, my, leč následovati příkladu tak mnohých diécesí císařství i království našeho jakož i zahraničních.

Jména biskupství zahraničních, v nichž zaražen jest spolek svatého Boniface, jsou: *Vratislav, Kolín* na Rýně, *Paderborn, Münster, Trýr, Frýburg, Fulda, Limburg, Mohuč, Rottenburg, Chlum, Hildesheim, Osnabrück* a apoštolský vikariat *Luxemburský*. V Rakousku samém připojily se k spolku diécese: *Videňská, sv. Hipolitská, Linecká, Solnohradská, Brixenská, Ostřihomská, Lavantská, Gurská, Záhřebská, Tarnovská, Olomoucká, Brněnská a Budějovická*. A mezi jména tato má nyní i *Praha* vřaděna býti. Poručil jsem sice Láskám Vaším, jakož vite, spolek sv. Boniface už v Lednu 1858 a z farnosti arcidiécese dodáno mi příspěvky mnohé, jež jsem účelům spolku ihned odevzdal, a za něž Vám srdečně díky vzdávám. Než posud se nedostávalo

u nás spolku rádného církevního zřízení. To již činím. V předsevzetí svém utvrzen XII. valným sjezdem katolických jednot z Německa i z Rakouské říše, kterýž se v minulém podzimku v Praze odbyval, uděluji tímto spolku potřebné *vrchnopastýřské potvrzení* a známé činím, že přijat jest mezi ostatní nábožné spolky arcibiskupství mého.

Stanovy spolku sv. Boniface

v arcidiécesi Pražské.

§. 1. Spolek sv. Boniface v arcidiécesi Pražské jest náboženský modlitební a církevní missionární spolek, a co takový stojí vždy pod ochranou a vrchní správou nejdůstojnějšího arcibiskupa Pražského, jakožto vrchního pastýře arcidiécese.

§. 2. Spolek má za účel vzhledem na duchovní zprávu a na školy podporovati potřebné katolíky, žijící v protestantských anebo smíšených krajinách mocnářství Rakouského, Německa i se Švýcarskem a v zemích s oněmi v politickém anebo diécesálním spojení jsoucích.

§. 3. Prostředky spolku jsou modlitba a almužny.

§. 4. Každý spoluúd, jenž chce účasten býti církevních odpustkův spolkových, modlí se každý den „Otčenáš“ a „Zdravas Maria“ s přídavkem: „Svatý Bonifaci oroduj za nás! Svatý Václave, sv. Vojtěchu orodujte za nás!“ Kněží slouží jednou v roce, pokud možná, na den sv. Boniface mši sv. na úmysl spolku.

§. 5. Každý úd obětuje, ale bez jakého koliv právního závazku buď měsíční třeba sebe menší almužnu, kteráž se vždy od desíti sjednocených osob skrze jednoho z nich (sběratele) odváděti může, anebo se účastní dobrovolnými dárky cestou podpisův, čímž se ale nikterak nezavazuje k stálým dárkám takých důvkův z lásky v jistých lhůtách. Chudí věřící a chudé duchovní řády zúčastňují se toliko modlitbou.

§. 6. Spoluoudům z duchovního stavu, kteříž jsou zároveň správcové duchovní, schvaluje se, aby na svých osadách s povolením církevní vrchnosti zařídili jednou za rok sbírku k účelům jednoty sv. Boniface.

§. 7. Spolek bude také od jiných, kteříž nejsou členy jeho, vděčně přijímati dary peněžité anebo jiné příhodné věci, jako chrámové nádoby, roucha a podobné; a svědomitě s nimi naloží. I toho bude pilně šetřeno, když by některý dobrodinec dar svůj věnoval zvláštnímu účelu.

§. 8. Zprávu spolku vede výbor, jenž sestává z předsedy, místopředsedy, písaře a pokladníka čili účetníka a z 4 členů, jmenován pak jest od knížete arcibiskupa Pražského.

§. 9. Výbor zpravuje sebrané příspěvky samostatně a jest zavázán, knížeti arcibiskupovi na požádání každého roku složiti účty, jakož i každoročně o svém působení veřejnou zprávu podá.

§. 10. Výlohy potřebné k dosažení účelův spolkových zapravovati se budou z pokladnice spolkové.

§. 11. Kdyby se spolek měl rozejíti, mají se obětní peníze ještě nerozdané a dary missionární pohotově jsoucí odevzdati s udáním úmyslu dárcův knězi arcibiskupovi Pražskému.

Výbor, jemuž jsem zprávu spolku svěřil, sestává z pánů: Ervína hr. *Schönborna*, jakožto předsedy, a jeho zástupce Ant. *Jandourka*, kan. při metrop. chrámu Páně, Vavřince *Hafenrichtera*, učitele nábož. na gymn. Malostranském, jenž písařem a pokladníkem jest, kan. Mat. *Heinricha*, faráře u Matky Boží před Týnem, Jana *Klaudise*, faráře u Marie Panny Vítězné, prof. Erázima *Vocela* a Jos. *Stocka*, statkáře v Praze. — Tomuto představenstvu mají duchovní zprávcové oznamovati zřizování spolku na jednotlivých osadách a zasýlati almužny i jiné dary. Naproti tomu výbor zavázán jest, jim působení spolku v známost uváděti a o naložení s sebranými příspěvky podávati veřejné zprávy.

Stanovy koruny Solunské.

Na oslavu a ku přípravě hodův Páně při tisíciletém jubileu příchodu sv. apoštolův našich zakládá se na Moravě nové bratrstvo pod názvem „Koruna Solunská“. — Stanovy řečeného bratrstva podává „Hlas“. Jsouť, jak následuje:

§. 1. „Koruna Solunská“ pečuje o povznesení a utvrzení sv. náboženství mezi lidem ve společných vlastech česko-moravských, jakož i o zvelebení Velehradu, této kolébky víry křesťansko-katolické.

§. 2. K tomu konci napomáhají duchovní poklady, jakéž nám podává katolická církev v předrahé oběti mše sv., v modlitbě a v almužně.

§. 3. Spoluúdem „Koruny Solunské“ státi se může kněz i nekněz, jen když se rádně přihlásí a uloženou povinnost na sebe přijme.

§. 4. Každý kněz zavazuje se, dle svého času jednu, dvě, anebo dle libosti i více mší sv. každoročně zdarma odsloužiti za všechny živé a zemřelé dobrodince Velehradské svatyně. Počet mší sv., jichžto odsloužiti chce, ať při zápisu udá.

§. 5. Povinnost nekněze požaduje každodenní jeden Otčenáš s přidavkem: „Orodujte za nás ss. Cyrille, Methode a Klemente, abychom hodni učinění byli zaslíbení Krístových“, jakož i měsíční dárek o 3 krejcarech.

§. 6. Všickni spoluúdové jakož i ti, kdož peněžitý dárek 1 zl. r. č. co dobrovolnou almužnu na Velehradský chrám složí, obdrží obrázek ss. apoštolův a stanou se účastnými duchovním dobrodiním, vyplývajících z oběti mše sv. a společné modlitby.

§. 7. Zprávu „Koruny Solunské“ povede

pan farář Velehradský, na něhož v záležitostech tohoto spolku každý obrátiti se může. V jednotlivých farách ale kněz úd.

§. 8. Z „Koruny Solunské“ každému po náležitém ohlášení vystoupiti volno.

Nepochybujem, že se ovšem i z Čech nemálo údův přihlásí ke spolku, jehož účel jest tak bohubílý, a který tak úzce souvisí s tisíciletou slavností příští sv. Cyrilla i Methodia do vlasti našich, na kterouž těši se zajisté každé čilé katolické srdce po celých Čechách.

Útěcha v strasti.

Kdykoliv tě světem
Žalost krušná tíží,
Důvěřuj, že s nebes
Útěcha se blíží.

Spasitel, jenž také
Snášel trpké strasti,
Nahradí tvé kříže
Nevýslovnou slastí.

Frant. Doucha.

D o p i s y.

V Praze dne 2. Srpna 1861.

[Socha sv. Cyrilla i Methodia na Pražském mostě.]

Dostal se mi do rukou list, jejž psal minulého roku přítel příteli po svém návratu ze sjezdu katolických jednot. Pišeť:

„Jak byli v pondělí pravili řečníci, a bez pochyby každý přichozí se srdcem čilejším také zkusil, Praha matička dojíká srdce i mysl přepodivnými city: tajemný jakýsi půvab rozlit jest nad královským tímto městem, nad touto hlavou království českého.

A co jest to, čím Praha tolik dojíká čilého člověka? Snad krajinou půvabnou, snad starobylostmi? obyvatelstvem? Mohl bych jmenovati ještě mnoho jiných věcí: avšak to vše není to, čím Praha tak mocně mluvívá k srdci. — Její věže, vížky a kostelní báně jsou to podivné kouzlo, jímž Praha dojíká srdce, její okrasou jest její ráz katolický. Vezmeme Praze tento její ráz katolický, a shledáme, že nám srdce nebude tak tlouci při pohledu na tu dávnověkou matku měst českých. Čím by byl Řím bez papeže? — Hrobem dávných památek! Cosi podobného byla by Praha zbavená rázu katolického.

Již ale nelivte se, že ovšem i proto sluší o to pečovati, aby Praha velebného tohoto rázu katolického nepozbyla. Ano, zdá se mi, že bychom usilovati měli, aby tolikéž za našeho věku dovršovala se sláva naší královské katolické Prahy.

Povím, co myslím, čeho si přeji.

Neposlední okrasou naší Prahy jest památný most Karlův, ozdobený řadami soch svatých a světic Božích. I tento most pronáší na sobě ráz katolický. — Od několika let již pracuje se pilně o zvelebení tohoto krásného mostu Pražského: zdá se mi ale, že se dosavad na něco zapomnělo. Jako kněz modlívám se často vůbec známou modlitbu ke všem sv. patronům země české. A vidíte, právě ta modlitba mi také napadla, když jsem šel po Pražském mostě; zároveň ale napadlo mi: Hle, téměř všickni ti sv. patronové naši, kteří se v modlitbě této připomínají, mají své sochy na tomto mostě; jenom — kdo by si to pomyslel? — jen ti dva první, ti naši svatí apoštolové, naši sv. Otcové nejví se mi tu před očima. Jak? Nebylo-liž by záhodno, aby tolikéž sv. Cyrill a Method měli své sochy na královském mostě katolické Prahy? Nebylo-li by dobře, aby jako poutník Čech, přijde-li na Moravu, téměř na každém mostě spatřuje sochu sv. Jana Nep.: rovněž tak Moravan, přijde do Prahy, na slavném mostě Karla IV. potkal se s obrazy, s sochami společných patronův našich, Cyrilla i Methodia? — Nebylo-liž by to milý a důstojný pomník blízké slavnosti, na kterou se těšíme — tisíciletého jubileum příchodu sv. apoštolův do vlasti našich? — Praha by takovým činem zajisté nemálo získala.“ —

Tak píše upřímný bratr kněz M. K-ý. Bohdejž, by slovo jeho bylo pozhnaným zrnkem horčičným, a krásný návrh ujal se v některém srdci mohutném k činu žádoucím!

Z Prahy do mého rodiště.

[List o dostavění chrámu Sv.-Vítského.]

Dokázali jste, rozmilí přátelé, mnohokrát již zbožnou mysl svou, jak to zřejmě Vaše skutky dokazují. Tak jste n. př. minulého roku krásně ozdobili stánek Boží, že nyní radost v něm prodlévati — vše tam vybízí k horlivé pobožnosti, vše povznáší ducha k nebesům, k trůnu Nejvyššího, kdežto dříve vše spustlé bylo a každého důtklivě k pomoci volati se zdálo. Zbožnou Vaši mysl osvědčuje právě nyní dostavěný dům, v němž Vaše dítky ke cti a slávě Boží vychovávány býti mají — dům ten na větší části z Vašich příspěvků vystavěný, zřejmě hlásá o Vaši dobré zbožné mysli; či nejsou to snad zbožné mysli důkazy? — Znam mnoho jiných skutků, které neméně jasně totéž dokazují, než nechci je vypočítávati, nechci mluvit o tom, jak chudě podporujete, ani o tom, jak přispíváte k podporování pohořelých, aneb jinak nešťastných. Nechci Vás za skutky

ty chváliti a je vynášeti, abych snad chválou svou nepřipravil Vás o zásluhy z těch skutků vyplývající. — Chci spíše, pokud to možná, nápomocen býti Vám, byste si novými boholibými skutky nových zásluh získali a tak své nesmrtelné duše obohatili novými poklady pro život věčný.

Čím však mohu Vám pomoci? Posud ovšem toliko radou a modlitbou — než i taková pomoc bývá výdatná.

Jakým způsobem chci Vám raditi k vydobytí si zásluh boholibými skutky? Poslyšte přátelé rozmilí. Sotva je kdo mezi Vámi, jenž by byl posud nenavštívil starobylou naši Prahu. A kdo z Vás při pobytu svém v Praze opominul navštívit hrob našeho patrona sv. Jana Nepomuckého? Kdo u hrobu jeho byl, viděl zajisté i kaplu sv. Vojtěcha, otce národa našeho, patrona vlasti naší pozhnané; než kde spatřil kaplu? Zajisté oko jeho slzou se zarosilo, když spatřil kaplu tu před chrámem. I tázal se ouzkostně v duchu: „Nezasluhuje snad sv. patron náš místečka v kostele?“ Příteli, ovšem i sv. Vojtěch má býti v chrámě samém. Nebo ohlédl-li jsi se vůkol kaple té, musels poznati, že chrám Páně, velkolepé dílo to, není dostaven, musel jsi poznati, že celé to místo okolo kaple sv. Vojtěcha do kostela náleží. Ptáš-li se ale: proč se tedy nedostaví velebný chrám ten? tu odpovídám, že není dosti prostředkův, aby dostavěný dům Boží mohl hlásati slávu Hospodinovu. Mnozí nábožní křesťané, poznávše důležitost věci, počali přispívati na dostavění chrámu Páně Svato-Vítského — ano utvořily se již společnosti, jejichž úkolem jest, všemožně se přičiňovati, aby se dílo to bohumilé započítí mohlo. K tomu cíli konají se po širé vlasti naší sbírky; k účastenství na nich vybízívají zbožné křesťany velební správce duchovní na den sv. Jana Nep. a sv. Václava. — Jako každému přichozimu do Prahy, stalo a stává se i mně. Kdykoli takorka o pomoc volající hlas zdi nedostavěných. Než jsa si vědom své nedostatečnosti, přemýšlel jsem o nějaké pomoci — a tu mi přišla šťastná myšlenka: „Znáš zbožné a hodné sousedy v M., víš, že podporují vše, co ke cti a slávě Boží slouží, potřebují toliko pokynuti; piš jim tedy, povzbuď je, aby se i oni zúčastnili v díle spasném; učiň jim návrh, aby spíše k cíli přišli, poraď, aby udělali k vznešenému cíli tomu sbírku — tak jim ukaž cestu k dobytí zásluh veliké.“ A tak jsem i učinil. A proto piši Vám, přátelé dobří, vybízejte Vás, abyste učinili sbírku, a tu radil bych, abyste to zařídili takto. Věda, že jste již mnohdy pře-

strašeni byli, nechci, abyste se podepisovali, nebo vím, že by mnohý řekl: „Já se nepodepišu; pak by mi to zůstalo na statku jako železná kráva!“ Pak by se arci velmi málo sešlo, a nebo docela nic. Proto navrhuji: zřídte si nějakou pokladničku, kterou tomu neb onomu z Vás svěříte — do té může každý dle možnosti a libosti přispívat, aniž by kdo věděl, mnoho li dal. Přispívání může se stávat v jistých lhůtách, n. př. v neděli neb jindy, když se scházíváte dohromady, třeba to i v hostinci bylo. Můžete však i jindy při zvláštních příležitostech do pokladničky té vložit oběť na oltář sv. Patronův našich, sv. Jana, Václava a Víta, myslím totiž, když někdo něco prodal, aby částku Pánu Bohu jako na poděkování obětoval, nebo když se mu něco zvláště dobře urodilo aneb povedlo, nebo byl-li zachráněn od nějakého neštěstí, od ohně, krupobití atd. Příležitostí takových naskytne se Vám zajisté hojně.

O prázdninách budu s pomocí Boží též přispívat. — Až pak bude značná částka pohromadě, mohou se sebrané peníze odezdati na patřičné místo.

Aj, jak to bude krásné, až přijde některý z Vašich synův do Prahy a uzerá, jak velebně pnou se věže chrámu Páně již dostavěného k nebesům, a hlásají slávu Hospodinovu, zvláště když bude moci říci: „K dostavění velebné budovy této i moji rodiče, předkové přispívali.“ Radostí bude plesati duše, ač bude klásti prosby své na oltář sv. Vojtěcha ne více v kapli před kostelem, nýbrž v chrámě samém.

Radost pocítí srdce Vaše, až uzeráte, že po příkladu Vašem i jiné obce podobné sbírky činí, a Vy si vědomi budete, že část jejich zásluhy Vám připadá. —

Jsem přesvědčen, že hlas můj nezůstane hlasem volajícího na poušti, že se uchopíte příležitosti této, že takovou pokladničku zřídíte. — Za tou příčinou budu se vroucně modliti, aby Pán Bůh všem, kteří se ve sbírce té zúčastňovali budou, požehnání svého hojně udělití ráčil. — A Bůh zajisté požehná Vám, vida, jak horlivě se vynasnažujete rozmnožovati jeho čest a slávu. Svati patronové, k jejichž účtě přispíváte, orodovati budou za Vás, a Bůh jistě neoslyší jich. F. B.

Od Řípu dne 25. Července 1861.

[Naše modlitební knihy. Dokončení.]

V některých našich modlitebních knihách nalezneš písničky, které se snad nikde nepívaly, a které tam vydavatel jen proto dal, že se jemu právě líbily, anebo že je složil. Jiné pak mnohem lepší a známější tam pohřešuješ. Máme z našich kan-

cionálů a i mezi lidem oblíbené výborné písně, jež se společně zpívati mohou — ty přede vším tam patří. — Českého „*Pange lingua*“ znám asi pět překladův, a každý je jiný. Na naši osadě zpíváme text Sušilův, a v osadě vedlejší docela jiný. Nebylo by možná rádný jeden překlad zhotovit a ten v diécesi zavést do modliteb i do chrámův? A jak málo ví lid o našich svatých *patronech*, a předce je to kus českého náboženského života! Viděl jsem německou modlitební knížku, v níž byl jednoduchý *kalendář svatých*, ale tak dobře sestavený a poznámkami opatřený, že mne uspokojil. Bylo tu málo, ale trefných udajů z života světců; ku př. byl chudých rodičův syn, byl biskup, jakou smrtí umřel: byl zvlášť milosrdný; je patron řemeslníkův atd. Neškodilo by tu také upozornit, co jsou záznaky, a které máme věřit. Tím by se dobře bojovalo proti pověrečným písničkám a modlitbičkám.

A nyní slovo o *litaniích*. Víme sice, že v Římě neznají než litanie všech Svatých, a litanie o Panně Marii; ale vím také, že jsou k požehnání při vystavené nejsvětější Svátosti oltářní nejprůměřenější *litanie k Pánu Ježíši*. A v skutku nedá se upřít, že jsou litanie přiměřené a lidu milá společná modlitba. (Srovnej jen litanie ke všem svatým i s přídávky.) Než nemůžeme předce chváliti, že se tak mnohé litanie zhotovují jmenovitě o jednotlivých svatých. Dajíť se nahradit litaniami o všech svatých. Treba jen o slavnosti v třídě patřící jméno toho svatého přidati a 3krát opakovati.

To jest mé mínění o modlitebních knížkách naší doby. Hlavní účel buď *poučení* náboženské ve všech odvětvích, spojené s nábožným rozjímáním a upřímnou *modlitbou*. Rozumí se samo sebou, že vše do jedné knihy dáti nemožno. Treba jest rozličných knih: pro muže, ženy a svobodné (panice i panny); pro děti máme jich již dosti a dobrých. Nejstručnější ať jsou pro jinochy a pro muže; pro ženy mohou býti obšírnější, jelikož ty dle zvyku tlustší modlitby nosí. — Budou li zdařené, bude i hospodář z nich doma čisti a domácí poučovati. III

Z Německého Brodu dne 29. Července 1861.

Nesnadno uvěřit, jaký dav lidu veřejného dne o pouti sv. Anny v lesíku nad Pohledem, hodinu cesty od nás vzdáleném, se shromáždil k vůli stoleté památce zasvěcení této kaple. Silnice se netrhla pro samé povozy a pěší poutníky. Povětrnost přála té slavnosti rozhlášené v celé krajině, rány z moždířů hned o 4. hodině z rána ohlašovaly všemu vůkolí, že nastal den

památný místu tak hojně navštěvovanému. Od pěti hodin z rána až do velikých služeb Božích každé půl hodiny sloužily se mše sv. od domácích a přespólních kněží. Dvoje kněžimi doprovázené a mnohočetné procesí z Německého Brodu a z Borové nemálo k zvýšení té slavnosti přispěly. Zpívanou mši svatou sloužil pontifikálně p. t. pan opat Želivský, Norbert Sychrava, s četnou assistencí. Jediné toho ale želeť jest, že se kazatel roznemohl a místní pan farář, Dr. A. Hadwich, co rodilý Němec musil se nakvap odhodlati na kázání české a tudíž při všem příčině nedojal zástupy lidu prahnoucího po slovu Božím tak, jako jiný a byt méně nadaný avšak jazyka českého dokonale povědomý kněz. Kázání ranní německé a pozdější české pod širým nebem se konaly. Byl pak to malebný pohled na zástup čítající přes 2 tisíce duší shromážděných okolo kazatelny. Ukázalo se zde, že ještě dobrý duch katolický v naší krajině vane. Třeba jen dále pracovati, a s pomocí Boží, co máme, povždy udržíme.

K. S.

Kronika.

Z Prahy. Zprávu naši o duchovních cvičeních pro vel. kněžstvo arcidiocese, jež se od 19.—23. t. m. v král. arcibiskupským semináři konati budou, opravujeme v ten smysl, že rozjímání činiti bude kněz *Ambrož* z řádu Karmelitův, konsiderace pak že uslyšíme snad z úst samého nejd. vrchního pastýře, ač bude-li mu možná. Po ukončených exerciciích dne 23. bude o 9. hodině ráno v semináři shromáždění členův jednoty Sv.-Prokopské k volbě výboru.

— Dne 29. Července měla jednota pro dostavění chrámu Sv.-Vitského valné shromáždění. Jmění její obnáší 23.759 zl. 19 kr. Druhý ročník kalendáře jednoty Svato-Vitské vyjde u p. Stýbla a obsahovati bude též delší články z pera prof. Tomka. S opravami na chrámě nevyhnutelně potřebnými má se ihned počítati. Za tou příčinou přijede v těchto dnech jednotou zvolený stavitel, pan Jos. Kraner, do Prahy. Ředitelstvo jednoty podá také prosbu JV. císaři pánu, aby povoliti ráčil zvláštní roční příspěvek hlavnímu chrámu Pražskému, jakož se stalo Benátskému, Tridentskému, Vídeňskému a jiným. Příště se bude valná schůzka vždy v týdny před sv. Janem Nep. a nebo po něm odbyvati.

— K stanovám bratrstva sv. *Michala archanděla* v arcidiocesi Pražské dodáváme, že již jmenováno jest přednostenstvo, ježmuž správa bratrstva svěřena jest. Předsedou jest p. t. pan kanovník při metrop.

chrámu, Adolf *Würfel*. Jeho zástupce v. důst. pan kanovník Vincenc *Bradáč*. Ostatní členové: obchodník František *Bauer* z čísla 831—II., obchodník Erasmus *Krach* z čísla 4—I., univers. profesor Dr. Sales *Mayer* z čísla 447—I., univers. profesor Dr. Jan Nep. *Schier* z čísla 78—II. a Med. Dr. Josef *Tieftrunk* z čísla 832—II. — Aby také těm věřícím, kteříž z jakékoliv příčiny nechtějí se připojiti k bratrstvu, dána byla příležitost k příspěvkům na potřeby sv. apoštolské Stolice, má býti v každém farním chrámu na slušném místě upevněna pokladnice s nápisem: „Dárky pro svat. Otce“, kterouž duchovní správce v jistých dobách u přítomnosti svědkův otvíráti a výsledek sbírky věřícím oznamovati bude, vždy ale se zatajením jmen dárcův.

— Arcib. konvikt stud. (menší seminisko naše) slavil při letošním svěcení kněžstva prvotiny své. Dva z prvních chovancův jeho posvěcení jsou dne 28. Července za kněze a budou v těchto dnech obětovati první oběť svou. Letos čítal ústav ten 60 chovancův, z nichž 28 se dostalo na gymnasium Novoměstském vysvědčení „první třídy s vyznamenáním“, všem ostatním dáno vysvědčení „první třídy“, až na jednoho, jenž po delší čas byv nemocen, teprv po prázdninách zkoušen bude. V 2., 3., 5., 6. a 7. třídě zaujali první místa chovancové konviktu. Od gymasium poděleno jest pět konviktorů novými šaty. V poslední, osmé třídě gymnas. bylo 8 chovancův, z nichž 7 žádá o přijetí do k. arcib. semináře klerikálního a osmý do řádu prémonstratského v Teplé. Uvádíme dotčená čísla k vůli jistým pánům, kteříž to těžce nesli, že ústav nedovoloval chovancům svým odbírání jistých denníkův. Či má se snad nabádati syn chudých rodičův k čtení politiky, kteréž nerozumí a v mladistvém věku svém rozuměti nemůže, a tudíž k zanedbávání povinností svých, aneb jinými slovy, k tomu, aby co nedbalý z ústavu propuštěn byl k hoří rodičův svých? A k čemu as jsou spisy a knihovny „pro mládež“, má-li ji dovoleno býti čísti vše, co se tiskem vydává?

— V předešlém měsíci dokonal život svůj ve vlasti náš muž, učenec, katolik, jenž ve svém způsobu neměl mnoho rovných. *Gfrörer* jest jeho jméno. Rodem a vychováním jsa protestant, za mladých let již vynikl neobyčejnou učeností a láskou ku pravdě. Když byl asi před 25 lety vydal David Strauss bezbožnou knihu o Kristu Pánu, mezi obránci křesťanské pravdy objevil se také Gfrörer a zvláštním způsobem dokázal, že jest dílo Strausovo liché. Později sepsal mimo jiné znamenitou

knihu „Dějiny církevní“. Svědomitost, s jakovou šetřil a hledal pravdy, došla odměny u Boha: šlechtitný učenec Gfrörer seznal, že jest Církev katolická jedinou pravou Církví Kristovou, učinil vyznání víry a *stal se katolíkem*, právě té doby, když na Církev katolickou ve vlasti jeho (Badensku) všelijak doráželi. Gfrörer byl onoho času profesorem na vysokých školách ve Frýburgu. Od té doby, cožkoli psal, bylo, jest i zůstane chloubou katolické Církve. Největším učeným dílem jest jeho kniha. „*Rehorr VII. a jeho věk*“,*) kteráž, buď Bohu chvála, *dokonal a celé hotové zůstavil*, prvé než skončil život svůj. Následkem neunažené práce ochuravěv, odebral se do Karlových Varův pro zdraví. Než, jinak bylo souzeno u Boha. Šlechtitnému učenici vypršela hodinka, Karlovy Vary nepomohly, dostavila se smrt a duše oddaná Kristu odešla ku Spasiteli! Svědomitý, pro pravdu nadšený Gfrörer umřel tedy ve vlasti naší. Budiž pak jako dodatkem řečeno, že co spisovatel byl nejen vůbec, ale ovšem i k Slovanům spravedlivý.

— V *Králově Hradci* vysvěceno 17 bohoslovců na kněžství.

Z Budějovic. Na opatření strážcův Božího Hrobu v Jerusalemě sešlo se v biskupství Budějovickém 682 zl. 60½ kr. r. č. — Nové přínosy na menší semenisko vydaly 273 zl. 60 kr. a tři pap. obligace po 100 zl.

— Konkurs na osazení stolice pastorálky v Budějovicích bude se odbývat dne 17. a 18. Září. — Duchovenské exercicie ustanoveny jsou na týden před sv. Václavem (od 23.—27. Září).

Z Moravy. Na družné Moravě zaražené bratrstvo „Koruna Solunská“, o němž jsme se již zmínili svým časem a jehož stanovy položeny jsou v tomto listě, čítá 116 údův, mezi nimiž jest 65 kněží z arcibiskupství Olomúckého a 46 z diocese Brněnské.**)

— O pozeňnané činnosti jednoty sv. Klementske v Brně dosvědčuje mimo jiné výkaz účtův poloročních. Jistina, již jednotu založila na opatření pobožnosti májové, obnáší 450 zl. 35 kr. Na opravu oltáře sv. Klementa v chrámu Páně Velehradském

sešlo se 20 zl. 13 kr., na obraz sv. Klementa v Čarhradském chrámu katolických Bulharů 21 zl. 79 kr. Ve schůzce, jež se dne 9. Července odbývala, důst. p. Procházka (Matěj) vykládal o M. J. Husu, dává výstrahu před bludy husitskými, ježto byly národ náš již jednou málem uvedly na záhubu.

Ze Záhřebu. Slovutný spisovatel jihoslovanský Dr. Rački, kanovník u sv. Jeronyma v Římě, jenž obohatil literaturu slovanskou výtečným dílem: „Věk a působení sv. Cyrilla i Methodia“, vydal nové učené dílo. Nová kniha ta jedná o *písmě slovanském*. Proslulý učenec, přiznává se v něm k náhledům Šafaříkovým, dovodí, že písmo glagolské má původ od sv. Cyrilla, tak řečená cyrillice ale že sv. Klementem bulharským vešla v oběje.

Z Říma. Noviny Turinské vlády a všechny podobné židovské nežidovské deníky rozhlašují po světě, že jest sv. Otec nemocen a sice těžce až na smrt. Jeť pravda, že poněkud churavěl; avšak buď Bohu chvála, již dávno se zotavil. A právě to mrzí ty pány na dvoře Viktora Emanuela, nenasyčeného uchvácenými loupežemi; páni ti by již byli rádi vyzváněli hrana a ono jim sklaplo. Sv. Otec jest na svá leta vždy ještě čilý a silný pomocí Boží. Neprátelé Stolice sv. a Církve sílu tu nazývají tvrdošíjností omámeného starce; kdo však má oči k vidění, vyznati musí, že jest to síla duše svaté, věrně oddané Bohu. — Nedávno tomu, co měl u sv. Otce slyšení jistý vznešený pán z Francouz, a řeč byla také o nesnázích sv. Stolice. Sv. Otec osvědčil pak i tuto, čeho se naděje. „Předzvídám,“ tak asi mluvil, „že přibude moci a vzteku nepřítelům našim; to ale vím na jisto, že něčehož nedovedou proti sv. Stoliči, byť se jim ledacos i na některý čas povedlo.“ — Podobnou nadějí koji se také všickni věrní katolíci.

Z Anglie. Vážně zhmáhá se počet navracujících se v lůno samospasitelné Církve, a to netoliko lidí obyčejných, ale i vznešených. Není tomu dávno, co jistému p. Sykesovi v předvečer ustolení jeho za anglikánského kazatele na mysl vstoupily náboženské pochybnosti, kterýchž mu však nikdo z přátel jeho rozhodnouti a zapuditi nemohl, až pak vešel k biskupovi v Kliftonu, brzy u víře ustálen katolíkem se stal. — Však více hluku nadělalo obrácení Mr. *Harrisona*, ředitele král. školy ve Westminsteru, muže velice vzdělaného. Byl již v listině volební zaznamenán za přednostu buď znamenité koleje Christ-Church v Oxfordě, aneb koleje Trinity v Cambridge. Rozumí se, že po obrácení

*) Výtečného tohoto spisu vyšlo již 5 dilův. Byl Gfrörer nic jiného nenapsal, jmeo a sláva jeho byla by nesmrtelnou.

**) Dopisovatel „Hlasu“ v č. 20 nařiká na sesterskou Čechii, že z bohaté na duchovenstvo vlasti Bori-voje, který sv. Methodem na Velehradě křest sv. byl obdržel, dosud jenom jediný kněz ke „Koruně Solunské“ byl se přihlásil. — Není tomu tak, drazi bratři na Moravě. Jak mile vše bude zřízeno, uziřte, že ze sesterské Čechie bohdá i na sta bratři budete čítati,

svém školství se vzdáti musil. — Jiné třetí obrácení jest ono Sira Charles *Domvillea*, hlavy starožitné vznešené rodiny *Domvilleův* ze Santry. Zastával před tím vysoký úřad vrchního soudce (sheriffa) v hrabství Dublinském. Od nějakého času oddal se na bohovědu, a obrácení jeho je skutkem zralého rozmyslu. — Dne 4. Dubna přijata jest do Církve katolické od biskupa *Charlotte-Townského* také *Lady Georgiana Maria*, choť rytíře *Arthura Penny* a sestra slovutného protestantského profesora dogmatiky a spisovatele *Dra Warda*. — Návrat matky královny, vévodkyně z Kentu, potvrzují listy anglické. Pověsti o válhání královny Viktorie nabyly takové váhy, že i novinám „*Times*“ zbytečné se nezdálo uveřejniti odvolání. — Statistické zprávy světle ukazují vzrůst počtu katolíkův. Roku 1821 žilo v Anglii 300,000 katolíkův; roku 1842 mezi 13 miliony obyvatelův bylo již 2½ mil.; r. 1845 již 3 mil. a nyní na 5 mil. katolíkův. Podivná to věc! Tím časem, co anglická biblická společnost a jiné „*spolky*“ v Itálii a jinde usilují protestantismu průchod zjednati, vynakládajíce miliony, zde se bortí v domě jejich vlastním; kdežto zase Církev katolická půdy nabývá ne za mrzký peníz, ale živým slovem Božím, mocí a půvabem pravdy věčné, ona jediná může svěžesti dodati vypráhlosti bohoslužby anglické, obzvláště pak puritanské.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

- p. Václav *Nedvěd*, farář v Kněžovsi, dne 24. Července.

Vyznamenáni:

- p. Ant. *Štika* jmenován skutečným vikářem a školdozorcem okresu Příbramského.
p. Josef *Lorenz* jmenován skutečným vikářem a školdozorcem okresu Jáchimovského.
p. Frant. *Ritz*, jubil. kněz, farář v Nové Vsi, obdržel „*expositorium canonicale*“.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Sachar*, křížov., za faráře do Klučenic.
p. Jos. *Polák* (z diéc. Královéhradecké) za faráře do Lošan.
p. Jan *Schiff* za far. do Těchomysli (Schönfeld).
p. Frant. *Vojáček* za administrat. do Kněžovsi.
p. Václav *Bernardin* za kaplana do Cerhovic.
p. Alois *Kolář* za kaplana do Hbit.
p. Josef *Pracner* za kaplana do Čížkova.
p. Karel *Iložek* za kaplana do Všetat.

- p. Ant. *Patera* za kaplana do Bezdědic.
p. Josef *Váňa* za kaplana do Břiství.
p. Josef *Schmid* za kaplana do Starého Sedliště (Altzetlich).
p. Jan *Huf* za kooperatora do Schönliny.
p. Josef *Springer* za kaplana do Černošína.
p. Ignac *Hens* za kaplana do Outviny (Uittwa).
p. Křištof *Ernst* za kapl. do Stanovic (Donawitz).

Z novosvěcencův:

- p. Ferd. *Čejka* za kaplana na Kladno.
p. Václav *Čermák* za kaplana do Zdic.
p. Vojtěch *Ebenstreit* za kapl. do Nov. Benátek.
p. Karel *Elbl* za kaplana do Wildsteina.
p. Frant. *Franěk* za kaplana do Dýšiny.
p. Karel *Lamina* za kaplana do Stříbra.
p. Jiří *Matějovic* za kaplana do Kvilic.
p. Frant. *Rošícký* za kaplana do Kladna.
p. Josef *Trapp* za kaplana do Nejdek.
p. Ant. *Waldmann* za kaplana do Vejprtu.
p. Jan *Vilím* za kaplana v Žebráce.
p. Martin *Velický* za kaplana na Vepřek.

Uprázdňená místa:

- Neuhammer*, fara patron. náboženského fondu, od 24. Července 1861.
Kněžoves, fara patron. pt. knížete Fürstenberga, od 31. Července 1861.

V diécesi Budějovické.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Podhůrský*, kaplan na odpočinutí v Klatovech, dne 29. Června.
p. Václav *Oswald*, farář z Malenic, dne 2. Července.
p. Fr. *Fux*, kněz jubil., děkan v Počátkách, dne 9. Července.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Michal *Beřánek* za far. admin. do Podsrp.
p. Matěj *Myška* za far. administr. do Budislavi.
p. Frant. *Pavliček*, kapl., za dočas. administr. v Malenicích.
p. Jan *Vazač*, kapl., za dočas. administr. v Počátkách.

- p. Petr *Špelina* ustanoven za prof. bibl. studií star. Zákona a semitských nářečí.

Uprázdňená místa:

- Malenice*, patron. p. Lipperta, do 1. Zář. 1861.
Počátky, patron. stud. fondu, do 10. Zář. 1861.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

- Pt. pp. Jakob Janda, kooperator u nejsv. Trojice v Praze, 1 zl. — Josef Krška, kaplan v Chocni, 1 zl. — Jan Skalický, kooperator v Újezdě, 1 zl.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupeců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Bratrstvo sv. Michaela.

[Pastýřský list.]

Biskupové církevní provincie české
vzkazují důstojnému a ctihodnému duchovenstvu i všem věřícím diácesím svých vrchnopastýřské pozdravení a požehnání.

Ještě trvají veliká protivenství, jež nezpytatelní soudové Páně dopustili na viditelnou nejvyšší hlavu Církve sv. Mnohé a neslýchané i hanebné útoky uvedly — jak Vám všechněm známo — našeho sv. Otce papeže Pia IX. do největší tísně. Zpoura, kteráž dílo své pokrytecky započala a nyní apoštolské dědictví krok za krokem pohlcuje, hlásá již veřejně, že hodlá opanovati i Řím, střed křesťanstva a od osmnácti věků posvátné sídlo nejvyšší hlavy Církve Kristovy. Prvé ovšem musila by vyhnati aneb aspoň svobody zbaviti a snad i v okovy uvrhnouti našeho sv. Otce, nástupce sv. Petra, knížete apoštolův, jenž věrně a statečně stráží a hájí dědictví, Bohem jemu svěřené.

Bolest naplňuje srdce katolického křesťana, a každého poctivého muže, když hledí na hluboké rány, kteréž se v zaslíbenosti hrozně zasazují netoliko katolické víře a Církvi, nýbrž pravdě, právu, svat. náboženství, slovem největším a nejsvětějším pokladům člověčenstva. Zdá se, jako by se byly otevřely hlubokosti propasti, a jakoby duchové temnosti, kteříž k blahu člověčenstva pekelnými provazy strhnuti jsou (2. Petr II. 4.) nyní moc byli obdrželi, působiti všeliké zlé a rozšiřovati v národech nepočetnou zkázu. Až k nám zaznívá onen divý ryk, kterýž svět jednou již slyšel, tehdáž totiž, když nejnevinnějšího k

smrti odsuzovali; i námi otrásá hlasité volání: „Ukřižuj ho! Činil se králem, a my nechceme žádného krále než císaře, krále tohoto světa.“

Ano, Nejmilejší v Pánu! při nájezdech, dorážejících nyní v Itálii na sv. apoštolskou Stolicí nejedná se toliko o časný statek, o půd země více nebo méně, nejedná se o světského panovníka církevního státu, ale útok činí se na papeže, jakožto duchovní nejvyšší hlavu katolické Církve, — útok činí se na Církev samu. Touž měrou, kterouž nenávidějí Církve, nenáviděn bývá též nástupce Špasitelův, náměstek Syna člověka, kterýž s nebe přišel, jehož učení se protiví smyslné, hršířné přirozenosti lidské, jelikož její žádosti a náruživosti podrobuje zákonu věčnému, božskému a neuprositelnému, soudíc a vždy odsuzující skutky zlé. Neboť slovo Pána našeho Ježíše Krista musí se naplňovati: „Jestliže se mně protivili, i vám se protivovati budu;“ (Jan XV. 20.) a dále: „Budete v nenávisti všechněm pro jméno mé,“ (Mat. X. 22.) neboť: „Není služebník větší, nežli Pán jeho.“ (Jan XV. 20.)

V postupování zmatků v Itálii a zpoury proti papeži vidíme jeden z přesmutných výjevův onoho boje, který se od počátku světa bojuje mezi knížetem temnosti a andělem světla, onoho bojování, v němž se pozdvihuje říše zlého a světa proti království Božímu a Kristovu, jež nepomine, až „přijde Syn Boží s mocí velikou a velebností soudit živých i mrtvých.“ (Mat. XXIV. 30.)

Na Církev katolickou a na papeže v Římě dorážíváno ovšem za minulých věků bezpočtykrát a s velikým násilím. Neboť přecasto potkalo ji protivenství, utiskování a loupeže všeho druhu buď již tyranstvím knížat anebo svévolí a surovostí lidu, tak

že nástupcové sv. Petra již více než osmdesátkrát nuceni byli opustit Řím od Boha jim vykázané biskupské sídlo. Než útok, jenž za našich dnův na sv. Stolicí a v ní na Církev se žene, je obzvláštní a v dějinách křesťanství téměř neslýchaný. Nynější nátlaky podobají se oněm, když pohanští císařové Římští se zpěchovali popráti skrovného útočiště prvotinám víry Kristovy.

Útok, jenž nyní na Církev katolickou a na Římského papeže naléhá, není útok některého mocného protivníka, ani náhlý výbuch vášní několika zlosynův anebo zavedeného zástupu. Útok ten, dávno již nastrojený a soustavně připravovaný, spočívá na učení, jež se leskem pravdy, ano samého náboženství přirodívá a nepřátelsky v odpor se staví proti křesťanství a proti všemu, co posud pravdou slulo a po přesvědčení našem, blaho naše tvořilo.

Učení ono po jistých pravidlech pěstované a rozšiřované jestiž zpoua, násilný převrat stávajícího společenského pořádku a jeho základův a pak, — by zpoua možno bylo něco vystavěti — stavba čili zavedení nového pořádku ve světě, v němž by zákony již více nedával trojjediný Bůh, ale neobmezená vůle lidská. Ona chce odtrhnutí člověka od každé Bohem ustanovené mocnosti, usiluje o uskutečnění krivého učení: „Nemáš pána nad sebou, mimo sebe a koho ty sám pánem učiníš.“

Cílem zpouy není odstranění zlého užívání a nepořádku, ani ochrana práva, ani podporování obecného blahobytu, alebrž ona zjevně usiluje o zrušení, zničení zákonných vrchností. Z té příčiny brojívá nejprve proti oprávněným panovníkům, kterýmžto náleží, společenský řád chrániti a hájiti; i chce, aby spolu s trůny vládařův padla vnější hradba práva. Než s větší drzostí vystupuje proti duchovnímoci víry a náboženství, a tudíž proti Církvi, kteráž Bohem vykázané cesty pozemského života ukazuje a opatruje, poslušnost zákonům slušící hlásá, že oprávněné vrchnosti podání býti máme, nám prikazuje, a člověku též a též na mysl uvádí, aby prikázání Boží zachovával a pilnou péči měl o věčné spasení své. Neboť pokud bude Kristem ustanovený apoštolský úřad pastýřský s pečeti svého Božského poslání a s zaslíbením pomoci Boží lidem hlásati věčné pravdy a k nim opět a opět volati: „Pomni, človče, že živý Bůh jest Pán tvůj, od něhož a pro nějž duše tvá stvořena i vykoupěna jest, a jemuž se svatosti víc a více podobati musí, ač nemá li na věky zahynouti“: potud nemůže se dostati volného průchodu a stálého trvání onomu zhoubnému učení, jež obrací právo v bezprávi a

v hmotné síle, přesile a násilí právo své hledá. Mimo to jestiž zvláštní vlastnosti nepravdy a lže, že, nemajíc vnitřního základu, pravdu vždycky pronásledovati musí, kdežto toliko pravda, vědouc o vnitřní ceně své a o konečném vítězství, dovede blud laskavě trpěti.

Chcete-li, Nejmilejší v Pánu, jasně poznati vnitřní povahu onoho ducha, jenž co nepřítel se staví proti sv. Stolicí, vizte skutky jeho; „*po ovoci jejich poznáte je!*“ (Mat. VII. 16.) Jako jindy a jinde hnal i tuto duch zpouy učeníky své k tomu, aby nesli krvavý meč války na místo pokoje a neštíteli se ani dýky zákeřnické. Kaluže vylité krve, zpustošená stavení, vesnice a města ukazují cestu, kudy zpoua se hnala. Ani o to nevede se péče, aby se hrůza její zakryla a pokud možná, olíčila: na opak, drzost osměluje se vše, co padlo, nazývati nutnou obětí, kterouž zasvěcen jest nový řád věcí. Zhrozí-li se ale srdce lidské předce politování hodného neštěstí, uvaluje se vina na ty, kdož právo hájili, k jehož obraně sám Bůh je ustanovil. Na místo věrného plnění povinností povolání svého vstupuje zrada, věrolomství, zapření daného slova. Místo obětovné lásky, která cizí bídě s radostí ku pomoci spěje, za svou vlastní ji považující, ukazuje se sobectví v nejhnusnější své podobě, unavené honbou po důstojnostech, bažením po cti, nenasyčenou žádostí bohatství a rozkoši. Slýchámeť ještě den co den množství lži, pomlouvání lidí poctivých, ličoměrné vychvalování vlastních vrstevníkův, překrucování všech zásad pravdy a práva, čímž skutky svoje omlouvají, sobě dovolující, což zatracují na protivnicích svých.

Vášně, jež ovšem bývají průvodnicemi člověka vždy a všude, jež ale společenský řád poněkud aspoň na uzdě drží, vášně ty se rozněcují a bez kázně a bázně, beze strachu důtky a trestu uvrhuje se člověk k obrazu Božímu stvořený do náručí zlých žádostí tělesných. A tyto snižují jej až k zvířeti, on stává se předmětem opovržení a hrůzy všechněm, kdož věrice a dobře živi jsouce zachovali vědomí důstojnosti své.

Takové bývá ovoce odboje a zpouy a tohotěž docílila i nyní zpoua v Itálii. Blaho, jež ústa její slibují, když se k národům přibližuje, proměňuje se v hořkou strast všude, kdež ji popráno přístěje. Za tou příčinou stěžuje sobě též šlechtné srdce Pia IX. nejvíce na rostoucí duchovní i tělesnou bídu jeho milého lidu v Itálii i žaluje hlasitě na zmáhající se bohaprázdnost, žalostí nad nevěrou vždy směleji se rozšiřující, navíká na rušení veřejného práva i soukromého majetku, na loupění chrámů

trýznění kněží a biskupů, na pohrdání sv. náboženstvím.

Vidouce takovéto poměry, nemusíme-li to nazvat pokrytectvím, když strana převratu staví na praporek svůj slova vznešená, aby sobě naklonila národy? Za heslo si obrali významné a v přirozenosti lidské zakoreněné slovo: *svoboda*; než místo pravé, spořádané svobody podávají bezuzdnou svévoli, kteráž na odpor zákonu ducha poroučí tam, kdeby sloužiti měla, a tam slouží, kde duch panovati má; svévoli, kteráž nikterak nebrání, aby náčelníci neutlačovali ostatních surovou mocí. O vyšší evangelické svobodě, kterouž Kristus nás osvobodil, nemají ovšem ani zdání.

Užívají též jiného, neméně lákavého slova, jež člověku na paměť uvádí, že s příslušníky svého rodu v jednotu úzce spojen jest, slova: *národnost*. Mluvice o jednom nerozděleném národu, zapomínají na neskončenou moudrost Boží, kteráž národy rozličných jazykův, dítky téhož Otce, povolane k témuž nejvyššímu cíli vedle sebe postavila, často ve spolek sloučila a na rozličné říše a vlády rozdělila, aby vyšší láska vyrovnala a spojila, co přirozenost a vlastní vina člověka rozloučila a opět znovu rozlučovati chce. Zapomněli, anebo ale nechťejí věděti, že, ač láska k vlastnímu národu dobrá jest, zvláště pracuje-li vši silou o zdokonalení svého kmene, nesmí předce nikdy používati špatných prostředků k cíli svému, jako jest: zpoura a vyhnání vrchnosti od Boha zřízené, aby se uskutečnila žádoucí jednotu státu. Nynější vůdcové lidu v Itálii nemohli věru dílo své křiklavěji korunovati, než kejkliřstvím — hlasováním lidu — aby sami v sobě udušili hlas svědomí. A ti se opovážili, žádati na sv. Otci Piu IX. netoliko, aby se vzdal svého apoštolského dědictví, ale oni se považovali dokona za ochránce práva, mravů a blahobytu lidu, ano domnělou špatnou správu církevního státu brali sobě za záminku útokův svých.

Víme zajisté, že jako každá vláda, jako každé lidské zřízení má své nedokonalosti: i ve správě církevního státu nedostatky a poklesky nalezati se mohou. Sebe lepší panovník nemůže všude býti, ni největší obezřelost, ani nejpevnější, sebe světlejší vůle nemůže na prosto zameziti škody, jež plynou z pokažené anebo obmezené přirozenosti lidské. Pakli ale který vládá, dokázal zajisté nyní panující papež Pius IX. lásku k svobodě, horlivost o blaho a pokrok svého lidu. V tom nezůstali nikoliv za ním ctihodní předchůdci jeho na Stoličce Petrově, nýbrž i z nich vycházel takorba oživující dech duchovního

a blahodějného života na ostatní obyvatele země. Takovou měrou stalo se postupem času, čemuž se nyní divíme, že se Římu žádné město na oboru země nevyrovná ústavy pro duchovní i tělesné blaho lidí, ústavy pro vědu a umění, pro chudé, nemocné a jakékoli jiné potřeby života. Neméně známo jest, že při všech výlohách na správu státu a veškeré Církve státní dluh jest poměrně malý, daně pak jsou menší, než v jiných státech našeho dílu země.

Než ona strana, kteréž o to jde, nejvyššího pastýře Církve jakožto panovníka snižovati, takovýchto důkazův nevidí a neslyší. Že zeměpán je kněz: na tom má dosti, aby zemi vyhlásila za propadlou kněžstvu, ačkoliv se jako jiné spravuje nejvíce od nekneží. Že se tam ale posud nedostavilo největší čásné zlé našich dnův, ochudlost lidu a nedostatek práce, a že se tam snad ještě nedostává rukou, jež by dnem i nocí namáhavě pracovaly za nepatrnou mzdu: — kdo by směl to předstíratí Otci křesťanstva? Nemůžemeť sobě práti, aby Řím vyměnil své velikolepé ústavy, jež láska zřídila a vydržuje, za daň na chudé a za domy nucené práce. Než i národ italský, byv náhle překvapen a na krátký čas oklamán, počíná již obracet zrakův svých k věčným horám, odkud mu blaho jediné přichází. Srdce jeho žádalo toužebně po živém chlebě, i nemůže se spokojiti s kameny, jež mu nepraví přátel jeho podávají.

Jakož jsme viděli v jiné části země, že lid se k svému dědičnému králi hlásí, víme též, že obyvatelstvo církevního státu nemělo pro velekněze a pána svého než znamení oddanosti, vroucí úcty a lásky. Teprv když byli cizí buřiči srdce jeho ošálili, užřeli jsme v dědictví knížete apoštolského, jak se rozvíjejí smutné události minulého roku. Plamen zpoury uchvátí sousední země, a ze všech končin Evropy hlnali se tam odpůrcové společenského řádu, aby podílu brali na ovoči vítězství, zradou lehce dobytého. Tu ovšem nebylo pochybnosti, že zničující plameny, jež kolkolem církevního státu šlehaly, i do něho vniknou. Sv. Otec učinil vše, co v moci jeho bylo, aby hrozící záhubě na odpor se postavil. Ješto i jemu, co pozemskému panovníkovi, dán jest jako státním králům meč s hůry, shromáždil on věrné voje svého státu a rozmnožil je velkým počtem velkodušných a udatných mladých mužův, kteřížto, z části synové rodin nejvzácnějších přikvapili z rozmanitých zemí katolických, aby odráželi útoky na práva svého duchovního otce. Majíce v čele proslulého polního

vůdce, mohli odraziti nájezdy nezpřádaných tlup loupeživých dobrodruhův a na uzdě držeti zpouřu tajně osnovanou. I nezbývalo zpouře k dosažení cíle jejího, leč zjevné násilí, jež i nastalo. Jistý král, král, kterýž se již dříve za sluhu zpouř byl snížil a velikou část církevního státu odtrhl a sobě přivlastnil, vpadnul, klamaje osvědčováním svého přátelství, bez výpovědi války a nešetře povinností, jež zákon válečný i k nepříteli zachovati ukládá, s přeliskou sedmero násobnou do země a hanebně oklamav udatnou družinu obhájčův, potřel, utlačil je.

Príslušenství Církve Římské vzato jí jest plpřůsobem, jenž spravedlivým hněvem nalenil srdce netoliko katolických křesťanů, urazil též spravedlivou mysl každého poutivce.

Zatím ale, co země pod tvrdou vládou buřičské moci úpí a po vybavení z rukou svých domnělých osvoboditelů sténá, zatím co Pius IX. proti násilí žalostivě pozdvihuje hlasu svého a na odpor se stavě posléze jiného nemůže, leč věc svou odevzdati konečnému soudu Božímu, kterýž sice dlouho shovívá, potom ale jistě tresce: jásají přívrženci vítězíci buřičské strany ve všech zemích. Tleskajíce rukama hanebnému dílu napochvalu očekávají jisto- jistě, že za nedlouho zřídí sídlo své v Římě, středu to jednoty katolické.

Záhubnější rána nemůže hroziti Církvi katolické, než kterou se míří po nejvyšší hlavě její. Na skále Petrově ustavená a vrchní správě nástupce jeho svěřená, čerpá Církev životní sílu svou vždy ze spojení s papežem, skrze něhož s Kristem spojena jest. Papež vysílá učitele věřících. On pase, řídí a posiluje pastýře i stáda a udržuje v jednotě křesťanského obcování. By mohla vyvrácena býti skála, na níž Církev stojí, bylo by veta i po Církvi.

Aby ale papež zničen byl, není třeba zabiti ho, dosti jest zítí mu neodvislost jeho. Kdyby nemohl více vykonávati svobodně úřad svůj, scházela by mu, byť pak i to nejlepší vždy zamýšlel, potřebná síla a snad i nevyhnutelně potřebná důvěra věřících, vidoucích v něm poddaného někteřého světského knížete.

Z té příčiny koríme se vděčně moudrému zřízení Prozířetelnosti Božské, kteráž propůjčila papeži vlastní země, panství ač ne rozsáhlého, předce neodvislého.

Naše úcta k sv. Otci, Nejmilejší! nezávisí ovšem od jeho pozemské, zevnitřní moci. Kdyby měl Bůh dopustiti, aby majetek, kterýž Církvi Římské darovala zbožná minulost, jí zase odňat byl lakotností a víryprázdnotou zlobou časů nynějších, ná-

ležel bychom pak zajisté i my k těm, jichžto oddanost a poslušnost k nejvyšší hlavě Církve se nezviklá. A kdyby papež, jako Kristus Pán, neměl ani místa, kdeby sklonil zemdlené hlavy své, ctili bychom v něm nicméně nástupce toho, jemuž dány jsou klíče království nebeského, nejvyšší moc svazovací a rozvazovací.

Předce ale zarmucují nás jako Pia IX. bezprávné, bohaprázdne a svatokrádežné útoky na majetek sv. Stolice. I žalostíme, ješto jsou zločin, a spočívají na základě zločinném a vedou k novým zločinům. Rmoutíme se, jelikož se tím nejvyšší hlavě Církve odnímají prostředky k zpravování Církve potřebné. My lkáme, poněvadž se loupením církevního státu, jemuž se nejen na odpor nepostavili, ale jež pochopy a pomocníky i chránili, popírá a zničuje bezpečnost netoliko trůnův, alebrž všeho vlastnictví. Takovou pak měrou cesta se klesá na nejvyšš zhoubnému komunismu. Nebo či právo může ještě svatým jmíno býti, když právo nejsvětější nohama se šlape?

Než ačkoliv toto vítězství nespravedlnosti bolestně se dotýká srdce každého křesťana, a on lítost má nad nerozhodnou nečinností těch, kteříž před jinými povolání jsou k hájení práva a Církve: neztrácí on, pohlížeje k nezpytatelným, vždy moudrým a spravedlivým soudům Božím, důvěry a myslí, nespouští se naděje. „*Proč se bojíte, ó malověrní.*“ V bouři mořské ukáže se mocná ruka vysvoboditelova. Pohlďte, Nejmilejší v Pánu, na vznešený příklad nejvyšší hlavy sv. Církve! Vizte statečnou, nezvratnou, neohroženou i jasnou mysl sv. Otce! Zdá-li se Vám, že soud Boží nejde krokem dosti rychlým, pohlďte na tisícileté dějiny Církve a držte se pevně slov Spasitelových, kterýž přislíbil, že brány pekelné přemůže a posud vždy i přemohl.

Nevidíme-li již nyní, že se vítězství víry a Církve připravuje? Nepučí-li již nyní dobré uprostřed semene zlého? A zdaž se nevyvinuje tím zdarileji, čím více se koukol snaží je udusiti? Je-li každá zkouška Církve k účelům spasitelným a má-li ze ztrát vnějších těžiti duch, nuže neukázáno-li nám za dnů nynějších mnoho překrásných důkazů víry a lásky, mnoho obětí trpělivosti a statečnosti, mnoho činů věrnosti a oddanosti? Sečtěte vroucí modlitby k nebesům se vznášející, aby před trůnem Božím ohněm lásky znáte vyprosily požehnání Lásky věčné na bližní! O jak mnohé duše staly se touto láskou a jejími svatými skutky samy světejšími, dokonalejšími, Bohu podobnějšími! Takovým způsobem velebí se uprostřed bouře lidí

bohuprázdných Bůh etnostmi spravedlivých; On se jimi zvelebují, jakož i neméně trestem, kterýž ustanoven jest na skutky bohuprázdné a jenž hrozný bude v den hněvu Božího.

Než pomněte, Nejmilejší v Pánu, též na vážné povinnosti, kteréž nám všechněm z nynější, mimořádné tísně sv. Otce nastávají. Kdo Ježíše Krista miluje, miluje též jeho Církev a její hlavu. Nehodné jest dítě, kteréž zapomíná na matku svou, na otce svého, jakoby bez citu bylo, sobě ani nevšimá utrpení, jež trojí korunu Pia IX. obvinulo trojím věncem trnovým.

Či nemohli bychom odepřítí srdečného účastenství tomu, jenž pro naši víru hanu a protivenství snáší? Či nenaříkáme s ním na prznění náboženství a dobrých mravů, nenaříkáme nad ztrátou mnoha tisíců zbloudilých duší? Nuže nárek náš staní se *modlitbou*, soucit náš proměni se v *skutky*.

Modlitba jestit zbraň, kterouž Spasitel na kříži odporoval mukám nejbolestnějších a jižto pak co velké dědictví odkázal Církvi své. A v modlitbě má ona sílu, svět přemáhající, proti níž mocnosti pekelné nic nemohou. Budtež tedy poslušní hlasu našeho nejvyššího pastýře Pia IX., kterýž nás opět a opět napomíná k modlitbě vroucí a vytrvalé. Proste Boha, aby ráčil bouře zastavit, útoky, vzpoury odvrátiti a papeži aby nyní v utrpení zmužilosti a síly, jakož i brzkého vítězství a pak pokojného panování popřítí ráčil. Modlete se, Nejmilejší v Kristu, horlivě, aby Bůh ukrátkiti ráčil zkoušky veškeré, jež budoucnosti národů křesťanských povážlivě hrozí a kteréžby nastati musely, by opanovati mělo zlobné učení bohuprázdného spiknutí. Modlete se, aby se dobří odhodlaně sjednotili na odpor zlému, aby zvláště křesťanské říše a panovníci k sobě stáli na ochranu náboženství, i aby Církvi pokoj dali a našemu nejvyššímu pastýři jeho svaté právo zase navrátili.

Než pouhá modlitba nedostačí. Je ovšem nejprvé a nejvíce třeba, abychom uznali, že Bůh jest Pán a žádný jiný mimo něho. Však Bůh žádá též skutky naše, naši horlivost, obět lásky naší. Jelikož sv. Otcí odňali dar a odkaz nábožné minulosti, jehož k zastávání úřadu svého potřebuje, jest na nás, věřících po veškeré zemi, státi se jemu za to náhradou. Kdoby se uvnitř nepohnul, slyše: Hlava Církve, náměstek Ježíše Krista stal se chudým i potřebuje dárku, almužny dítek svých. A tomu jest v pravdě tak. Nejedná se ale o to, co pro svou osobu potřebuje! Toho nebylo zajisté nikdy mnoho. Všim právem mohl vždy vo-

lati s apoštolem Pavlem: „*Umímt i snížen býti, umímt i hojnost míti; i hojnost míti i nouzi trpěti.*“ (K Filip. IV. 12.)

Jako sv. Pavel nežádalby zajisté od žádného *ni zlata, ni stříbra* (Sk. ap. XX. 33.), an spíše v chudobě své *mnohé obohacuje* (2. Kor. VI. 10.); ale úřad jeho požaduje mnoho, on pak nemůže dávat, jelikož mu vzali velkou část země a příjmy na ony potřeby určené a zřízené. Výlohy na rozličné duchovní úřady k spravování Církve katolické, péče o tak mnoho vyhnaných kněží a úředníků, výživa vojska a i placení závazkův státního pokladu, jehož odepřítí nechce, ačkoliv příjmy do cizích rukou plynou, — vše to rozmnožuje tíseň apoštolské Stolice, starosti svatého Otce. A máme li ještě doložiti, že i tato nouze je zahrnuta v hanebných zámyslech spiklencův? Po jejich rozumu má papež ne toliko zchudnouti, ale v chudobě své ještě pokoren býti, tak aby potřebuje jejich peněz, od nich závislým se stal. Ale sv. Otec zamítnul nabídnutím jejich, vyjádřil se však: od katolického lidu že dárky přijme.

A nyní to žádá čest a jest svatou povinností katolických křesťanů, aby sv. Otec v očekávání svém zklamán nebyl. Přispívajíce k vnějším prostředkům, jimiž se nejvyšší pastýř apoštolský v důstojnosti své udržuje, budeme zpláceti čestný dluh, neboť jemu zavázání jsme udržováním jednoty víry a usnadňováním věčného spasení. Tak napomíná též apoštol Korintských svých (1. Kor. IX. 11.) že právo má, od nich živenu býti tělesně, poněvadž jim rozšíval věci duchovní. — Než sv. Otec nemluví o právu nějakém, on očekává toliko lásku z dobré vůle. A ze všech zemí, že všech národů hlásí se k němu z dobré vůle láska dítek jeho.

Na všech stranách sbírají se dárky a shromažďují se pravidelně i ty nejmenší příspěvky, aby nescházel ani halíř vdovy, na němž Pán tak veliké zalíbení měl. A zkušenost ukazuje, že ty nejchudší krajiny a diocese Evropy při sbírkách penízku sv. Petrského první zaujímají místa. Krejcar týdně anebo měsíčně může i nezámožný obětovati, zbožní pak otcové rodin postarají se o to, aby každý oud rodiny na všeobecném skutku lásky podílů bral. Leč pomoc takovými malými příspěvky může vydatná býti, toliko když se mnozí, a pokud možná, všichni zúčastní.

Dávejte tedy, Nejmilejší v Pánu, tuto malou obět, pokud nynější tíseň apoštolské Stolice potrvá, dávejte ji, možná-li, všichni: bohatí i chudí, páni i služebníci, rodiče i dítky; dávejte ji v nábožném, věřícím

duchu, s tím úmyslem, s kterýmž Korintští zasýlali darů svých pomoci potřebnému Jerusalemu s *radostí hojnou*, štedří i v chudobě, s onou láskou, kteráž sama sebe nejprve dává a obětuje Pánu Ježíši Kristu.

Prispívající v tomto duchu sv. Otcí modlitbou i almužnou ku pomoci, buďte ubezpečeni, že konáte skutek Bohu milý, z něhož Vám vzejde požehnání steronásobné, jakož Spasitel náš nenechá ani kapky vody bez odměny, a dosti bohat jest i mocen, aby za tuto vezdejší oběť odplatu dal v míře přehojné.

Způsob pak udělování příspěvků oznámíme Vám zvláště, Nejmilejší v Pánu, ješto v jednotlivých diecích, krajinách a obcích jsou poměry zvláštní.

Abychom však pravidelné přispívání též usnadnili, usnesli jsme se na zavedení *bratrstva sv. Michala archanděla*, jehož účelem jest, modlitbou, almužnou a jinými skutky napomáhati a ku pomoci přispívati sv. Stolicí. K témuž účelu zavedeno jest již tu a tam bratrstvo sv. *Petra*. I žádáme, aby tam, kde tohoto posud nestává, v život uvedeno bylo bratrstvo sv. *Michala*, jež na prosby naše papež Pius IX. s otcovskou laskavostí schválil i propůjčil spoluoudům jeho z pokladu zásluh Kristových a svatých jeho znamenitých odpustků.

Sdělujece papežský list ctihodným správcům duchovním vybízíme Vás, Nejmilejší, usilovně v Pánu k hojnému přistupování k témuž bratrstvu, jelikož tímto způsobem i modlitba i sbírka příspěvků v pravidelném pořádku díti se bude, obě pak obdařeno jest zvláštními milostmi sv. Otce.

Pokoj, požehnání a milost od Boha Otce, Syna, i Ducha sv. přijdiž na Vás a zůstaň s Vámi povždy. Amen.

Dáno na den knížat apoštolských sv. Petra a Pavla 29. Června 1861.

Zlatá zrnka.

Má-li kdo radost ve světě; tož nemá nižádné radosti v Bohu.

Lidé zlí činí dny zlé.

Vzhůru srdce: ale k Pánu a nikoli proti Pánu! —

Kráčej v pokoře, aby došel věčnosti.

Za dobré modleme se, aby neupustil od skutkův dobrých; za zlé prosme, aby se rychle obrátil k Bohu.

Sv. Augustin.

Smrt sv. Ludmily.

Kde zavítá ryzá Krista víra
v duši vášní neporušenou:
tu v svém nitru svatou uzavírá
srdce lásku, z víry zrozenou.

Láska ta pak duši, přirození
Božího účastnou, pobádá:
s věrou i ctnost, — ctností umění
spojit, jenž s v Bohu zakládá.

K témuž umění též zdržlivost,
k ní zbožnost, jenž blaho rozsívá,
k zbožnosti v souzeních trpělivost
přidružití rovněž vyzývá.

Však i k milování účinnému
tataž láska srdce pohání;
pomocí se sklání k ubohému,
útěchou přispívá ve lkání. —

Vzorný vínek z téhož nebes kvítí
poskytuje svatá Ludmila;
ona leskem svatých ctností svítí,
jež ze zdroje víry nabyla.

Po úmrtí chotě Bořivoje,
obklopena leskem života,
tráví v soukromnosti vdovství svoje,
žijíc co vtělená dobrota.

Modlitbami, posty Bohu slouží;
statky svoje zdílí s chudinou;
vnuka Kristu cele získat touží,
láskou kojíc duši nevinou.

Než! Hospodin zkouší služebníkův,
jež chce rouchem slávy odíti:
tak i zbožná kněžna mučovníkův
kalich musí do dna vypíti.

Hrdá, vládychtivá Drahomíra,
Václav, když za kníže povolán,
nedůvěrně k svojí tehyni zírá,
že jí v poručenství kníže dán.

Násilně jest strhla na se vládu,
brannou mocí národ pokoří;
že však zráda všady tuší zrádu,
i svatosti činí příkoří.

Přesvědčiti snachu o nevině —
že po vládě v zemi nebaží —
marně usiluje zbožná tehyně:
hřích osidlo ctností nastraží.

Ani prosbou svaté své pokory —
by nad dítky dohled převzala,
záští by jen vyhasly úkory,
Kristu volně sloužit dopřála: —

U zpučné nedošla Drahomíry
sluchu paní mírumilovná! —
Bezbožné msta ženy nezná míry! —
Krev jen zástí rozpor vyrovná! —

Vidouc, marná že jest všechna snaha,
mír a pokoj v rodu zjednatí,
ustoupí ctnost zlobě, jež se zdráhá
ku smíření ruky podati.

„S Bohem!“ zbožná kněžna svému vnuku
naposled s tím dává odkazem:
„Nad sirotky drž ochrannou ruku,
vdov se zastaň práva příkazem!

Víru v Krista šíříž po vši vlasti,
slavně chrámy všude stavět dej!
Láskou léčíž valné žití strasti,
sluhy Páně v uctivosti měj!“ —

Skropivši slzami duši drahou,
v níž svatosti símě nasila:
žehná se již s Vyšehradem, s Prahou,
matka chudých, svatá Ludmila.

Na Tetině svatých ctností vínek
chce dovítí duše vznešená;
v sídle dávných blahých upomínek
hledá úkryt vdova soužená.

Tu modlitbou, postem připravuje
duši k smrti, v svaté tichosti;
víť, že zloba záhubu jí kuje:
u Boha však hledá milosti.

K noboum Krista břímě viny skládá,
u nich touží tíše skonati;
kněže svého, Pavla Kaicha, žádá,
kon mše svaté slavně zpívati.

Mezi tím, co ctnost se vzorně kaje,
do večera v chrámě trvající:
hřích o bezživotí ctnosti hraje,
poslední los vášeň vrhající.

Když soumrakem svatá kajnice
chrám opouští s nebem smířena:
z brlohy vychází — od vzteklíce
zlatem — rota k vraždě puzená.

A zbožná když duše noční dobou
v komnatě své tíše spočívá:
boří hradní brány pekla zlobou
tlupa vrahů krve žiznivá.

Z líbého sna služebnice Páně
děsným zbroje zvukem zbuzena;
láskou mní odolat smrtné ráně,
lotrů běsnou tvář když znamená.

„Tos ty Tumo? — to jsi ty Kumane?
známí mojí snachy sluhové? —
Co žádáte s zbrojí na bezbranné?
k čemu ti násilní činové?! —

Což nevíte, že můj Tětín hostí,
kdož by u mne pomoc hledal?
Či jste zapomněli těch milostí,
jichž jste účastni mnou bývali?!

Neb snad jsem vám něčím ukřivdila,
že vás pomsta pudí k násilí?! —
Rcetež! bych svou vinu napravila,
vy pak se zas se mnou smířili!“ —

Takto vrahům slovy milostnými
kněžna vlídná vážně přimlouvá;
zuřivost katanův ďábelskými
skutky — chřestem zbraně odmlouvá.

Jako tygři — bouřným pekla jekem
na ubohou kněžnu se vrhnou;
z lože posvátného — běsným vztekem
na podlahu rázem ji strhnou!! —

Tu na sklonku své pozemské dráhy
modlí se světice naposled:
ne za sebe — nýbrž za své vrahy,
by Bůh okem lásky na ně vzhled.

A ti vrazi svatou zdrtit hlavu
o kámen chtějí, na němž klekala,
až pak děsném ve závalu
vlastním závojem svým skonala! — —

Černý noci závoj zemi halí,
hromů třesk když blesky provází:
černější čin vraha duši kalí,
když od místa vraždy odchází.

Po bouřlivé, hrůzyplné noci
vzešel nad Tetínem žalný den:
tu nad spoustou, pekelnou zde mocí
spáchanou, lid hrůzně poděšen.

Při náramném hoří všeho lidu
svatá mučednice pohřbena;
ve hrob v kapli, ku věčnému klidu,
matka vlasti — s pláčem spuštěna.
Václ. Ant. Hajný.

Komu se dává pozdravení!

U nás šla dvě děvčata spolu po ulici,
a potkala se s děvčetem o něco mladším.
I řeklo jedno z těch dvou: „Pochválen
buď Ježíš Kristus.“ A druhé se na ně
hněvivě utrhlo řkouc: „Jdi, co pak ji dáváš
pozdravení? Co nevidíš, že ona jest mladší?“
„A co na tom,“ vece, „že jest mladší?“
Vždyť nedávám pozdravení vlastně jí, nýbrž
Pánu Bohu svému.“
F.

Odechod missionářův z Lha-ssy.

Z francouzského.

Byli jsme nyní asi měsíc ve Lha-sse a žili jsme ve svatém pokoji. Lidé mluvili s úctou o svatém učení Boha Hospodina; s vážností rozpravěli též o veliké říši francouzské. Vláda poskytovala nám příznivě ochrany, veškeren lid měl se k nám ochotně a přívětivě. I kojili jsme se nadějí, že podaří se nám, zarazit missii v samém sídle Buddhismu, odkud by se též s prospěchem bylo mohlo působiti v Mongolsku. Jak mile jsme takto pevnou nohou stáli v Lha-sse, přemýšleli jsme ihned, kterak ve spojení vejíti s Evropou. Cesta pouští se k tomu nehodila; bylať spojena s velikou ztrátou času, jiných obtíží a nebezpečení ani nepočítaje. Avšak Indií hodlali jsme zprávy posýlati, neb od Lha-ssy bylo k nejbližšímu stanovišti anglickému jen as 28 dnův cesty. Měli-li jsme v tomto stanovišti dopisovatele a druhého v Kalkutě, tedy bylo spojení s Francií, ač ne rychlé a lehké, nicméně předce možné. Leč to mohlo státi se jen pomocí vlády tibetské. Sdělili jsme tudíž úmysl svůj vládaři. Vládař byl srozuměn a slíbil, že nám chce přispěti, a tudíž uzavřeno, aby, jak mile nastane příznivé počasí, pan Gabet vydal se na cestu do Kalkuty. Až do Butanu měla provázeti jej k ochraně stráž tibetská.

Leč pojednou počaly nás docházeti všelijaké zprávy, z nichž se dalo vyrozuměti, že čínský vyslanec míní nás odstraniti. Nebylo nám to ostatně nic nového; vědělť jsme hned z počátku, že jediné mandarinové budou nám překážky klásti v cestu. Nedůvěřivý, žárlivý Ki-šan nemohl toho snesti a dopustiti, by cizincové náboženství své hlásali a prospívali v Tibetu, kdežto v Číně jest zakázán přístup cizincům a učení nové víry jest zapovězeno. Uzavřel tudíž, vypověditi nás ze země.

Jednoho dne dal nás k sobě povolati. Po mnohých zatačkách a hladkých slovech vyjádřil se, že Tibet jest pro nás příliš chudý a studený; a proto prý nezbude nám leč přemýšleti na to, kterak bychom se navrátili do Francie. Slova ta pronesl tak jako by v skutku ani jinak naprosto býti nemohlo, a věc rozuměla se sama sebou. My však otázali se ho, zdaž nám to radí čili rozkazuje.

„Ni jedno, ni druhé,“ odpověděl.

„Nuž, tedy děkujem ti za tu péči, kterou máš o nás. Měl bys ale též vědět, že muži missionáři nehledají ani bohatství ani pohodlí; jinak byli bychom zůstali ve své vlasti, nad kterou nepředčí žádná jiná země.

Pravíme ti: Vláda zdejší dovolila nám přebývat v Tibetu, a my ani tobě ani komus jinému nepřisuzujeme práva, aby nás měl znepokojovali.“

„Kterak? Vy cizincové chcete ještě déle zůstávati v zemi?“

„Ba arcí. Víme zajisté, že v Tibetu jiné jsou zákony než v Číně. Pebuni, Kačisové i Mongolové jsou cizozemci jako my, a předce žijí zde v pokoji. Jaká to libovůle, že ty chceš Francouze vyháněti ze země, která otevřena jest všem národům! Mají-li cizincové opustiti Lha-ssu: proč mnele zůstáváš tu ty? Už titul Kinčai-e čili vyslanec pronáší dosti zřejmě, že ty sám jsi cizozemec.“

Na ta slova Ki-šan vyskočil ze své červcové pohovky. „Já cizozemec?“ volal, „já cizinec, já, který zastupuji zde místo velkého císaře? Kdo pak odsoudil nedávno ještě Nomechana a poslal jej do vyhnanství?“

„Známe příhodu s Nomechanem. Leč ten byl z Kan-su, provincie to *čínské*; my ale jsme z Francie, kdež tvůj veliký císař zhola nic nemá co rozkazovati. Nomechan usmrtil tři Tale-lamy; my však ani jedinému člověku neublížili v tom nejmenším. Náš účel jest učiti lidi známosti pravého Boha a pečovati o spasení jejich duší.“

„Vždyť jsem vám už řekl, že vás mám za řádné lidi. Ale náš císař prohlásil vaše náboženství za špatné.“

„Na to ti nemůžeme odpověditi, leč že náboženství Nebes Pána jest samo sebou svaté a dobré, a tudíž nepotřebuje schválení tvého císaře. A podobně nemáme ho zapotřebí ani my k svému poslání, hlásati viru křesťanskou v Tibetu.“

Ki-šan nepustil se dále do řeči, nýbrž propustil nás krátce slovy: „Buďte jisti, že vás vyklidím z Tibetu.“

Na to jsme se odebrali přímo k vládaři a vypravovali jsme mu tuto příhodu. Vládař věděl, že na nás nevraží mandarinové čínští, snažil se však upokojiti nás. „Vždyť bez toho duchovníci, mužové modlitby, v žádné zemi nejsou cizinci,“ pravil. „Tak psáno i v našich knihách, kdež se čte: Žlutá koza nemá otčiny a duchovník rodiny. Lha-ssa jest středště mužův modlitby, a již za tou příčinou máte právo ochrany a svobody.“

Tento náhled Buddhistův, že kněz jest domovem všude, projevuje se hlavně ve mravech a obyčejích klášterních. Jak mile si muž oholí hlavu a obleče na sebe roucho mnišské, nepodrží více starého jména, nýbrž jiným počne se nazývati. Lama, kterého bychom se tázali na otčinu, odpoví: „Nemám otčiny, ale žiji v tom či onom

klášteře.“ Tentýž náhled panuje v Číně u boncův a jiných duchovníkův, které proto též nazýváno *ču-kiá-džin*, totiž „muži, kteří vystoupili z rodiny“.

Za příčinou naší bytnosti stala se rozepře mezi vládařem Tibetu a vyslancem čínským. Prohnáný Ki-šan dovedl věci té dáti jiný obrat a počínal sobě co ochránce Tale-lamy. V sezení, které se odbyvalo za tou příčinou, dovozoval takto: „Císař mne poslal do Lha-ssy, abych chránil Tale-lamu; má tedy povinnost, odstraniti vše, co by mu býti mohlo na ujmu. Hlasatel víry Nebes Pána, ač jinak mohou mítí záměry sebe lepší, rozšiřují učení, které cele směřuje k tomu, aby se zrušila vážnost Tale-lamy a zničila jeho moc. Účel jejich, jak sami osvědčují, není jiný, leč zavésti náboženství své na místo Buddhismu a všechny obyvatele Tibetu bez výminky získati svému učení. Což se pak stane z Tale-lamy, když nebude mítí pražádných ctitelův? Zavedení křesťanství v této zemi směřuje k tomu, by zničena byla svatyně na vrchu Buddhově a následkem toho i kněžstvo lamajské. Jsem poslán, bych tu hájil Tale-lamu. Mohu-li tedy trpěti ve Lha-ssu lidi, kteří by způsobili takový převrat? Kdo to bude moci zodpovídati, jestliže učení jejich pustí tak hluboké kořeny, že pak nebude lze vyvrátiti ho? Co mnedle odpověděl bych velikému císaři, kdyby vinil mne z nedbalosti a mdloby? Vy Tibetané,“ pravil, obrátiv se přímo k vládaři, „nechápete, o jakou vážnou věc se tu jedná. Poněvadž jsou muži ti ctnostní a bez úhony, domníváte se, že nejsou nebezpeční. Jste na omylu. Zajistě, pobudou-li ve Lha-sse ještě déle, brzy vás zapletou. Mezi váminení jediný, který by se mohl měřiti s nimi u výkladech náboženských. Přijali byste jejich víru, a Tale-lama byl by ztracen.“

Vládař neměl takové obavy. „Jestli učení těchto mužův nepravé,“ pravil, „tožť ho Tibetané nepřijmou; je-li však pravé, čeho jest se nám báti? Kterak může nám uškoditi pravda? Oba tito lamové z Francie neučinili nic zlého a chovají v srdeci ty nejlepší úmysly. Kterak můžeme jim beze všeliké zříčiny odepriti ochrany a svobody, kteréž poskytujeme všem cizincům, zvláště ale mužům modlitby? Smíme-li dopustiti se tak zjevné nespravedlnosti, z pouhé nevhodné bázně, abychom nepřišli do nějaké nehody?“

Ki-šan vytykal vládaři, že zanedbává výhod Tale-lamy, vládař pak zase vinil vyslance, že za nedospělosti Talelamy snaží se zkracovati práva vlády tibetské. I my osvědčili s důrazem, že nelze uznávati nám v Tibetu vrchnoprávnosti mandarinův

čínských a že neopustíme země dříve, leč až rozkáže nám to vladař. Ten ale jistil, že rozkazu takého nikým nedá si vnutiti.

Avšak dnové mījeli, a spor čím dále tím byl prudší a krutější. Napnutost dosáhla konečně takového stupně, že se bylo co báti neblahých, osudných rozmišek mezi Čínou a Tibetem. A tehdy cítili jsme se zavázáni, nezpěčovati se děle. V takovém případě byla by se všechna vina přičítala nám a tudíž bychom se byli stali nemilými hosty i Tibetanům. Takým způsobem ovšem nemohlo prosperovati náboženství křesťanské. Nejlépe bylo tedy skloniti hlavy a se zapřením sebe podvoliti se vypovězení. Takové jednání mohlo též Tibetanům nejlépe posloužiti za důkaz, že záměry naše byly pokojné. Přišlo nám též na mysl, že snad právě toto nelidské počínání Číňanův poslouží budoucně katolickým missionářům v Tibetu. V sprstnosti své domnívali jsme se konečně, že vláda francouzská neodpustí Číňanům takové přechmaty.

I odebrali jsme se k vládaři a sdělili mu, že jsme se odhodlali k odjezdu. Byl velmi skormoucen a na rozpacích. Osvědčil, jak vřele si žádal pojistiti nám bezpečné živobytí ve Lha-sse; posud však že nemůže opírati se o svého mocnáře, jemu samému pak že nedostává se dostatečné moci, by zastavil tyranství Číňanův, kteří už mnoho let používají nedospělosti Talelamovy, neslýchaná práva si osobující.

Poděkovavše vládaři za jeho dobrotitovost, odebrali jsme se ke Ki-šanu. Oznámili jsme mu, že chceme sice odjet, avšak že stěžovati si budeme pro krivdu nám učiněnou. „Ano, ano,“ odpověděl, „nemůžete učiniti nic lepšího, než odjetí z této země; to bude prospěšné vám, mně, Tibetanům — každému.“ Doložil pak, že dal už všechno přichystati k odjezdu; mandarin a vojáci k průvodu že jsou určeni, jakož i to, že v osmi dnech se musíme vypraviti a sice na východ k pomezi čínskému. Toto poslední ustanovení bylo ukrutné. K cestování Čínou bylo zapotřebí *osm* měsícův, kdežto na jih, ke hranicím indickým, dojeti se mohlo v pět a dvacet dní, a odtamtud cesta do Kalkuty nebyla zloha nic nebezpečná. Než veliká předkládání, jakož i prosby o prodloužení lhůty k odjezdu, abychom po také dlouhé a obtížné cestě sobě mohli ještě odpočinout, nic nebyly naplat. Osvědčili jsme vážně a s důrazem, že o všelikém tomto nelidském jednání zpravíme vládu francouzskou. „Mně málo na tom záleží, co vláda francouzská bude smýšleti aneb činiti,“ odpověděl Ki-šan; „plním toliko vůli svého císaře. Kdyby pán a rozkazatel můj zvěděl, že jsem dvěma Evro-

panům dopustil náboženství Nebespána hlásati v Tibetu, byl bych ztracen. Tenkrát bych jistě nešel smrti.“

Druhého dne ráno sdělil nám vyslanec obsah listu, v kterémž zprávu dával císaři o našich záležitostech. „Nechtěl jsem odeslati listu dříve,“ pravil, „leč až vám ho přečtu, aby nezůstala v něm nějaká nedůslednost aneb nějaké slovo, které by se vám nelíbilo.“ Nyní, když byl dosáhl svého úmyslu, počínal si Ki-šan velmi přívětivě. List, který posílal císaři, neměl ostatně nižádné váhy. Nebylo praveno v něm o nás nic dobrého ani zlého, pouze krajiny byly v něm zaznamenány, kterými jsme byli cestovali od svého odjezdu z Makao. „Jste spokojeni se zprávou, či máte proti ní cos namítati?“ tázal se Ki-šan.

Pan Huc odpověděl, že cosi důležitého mělo by se ještě podotknouti.

„Mluv, slyším tvá slova,“ kynul Ki-šan. „Co mám pověditi, netýká se nás, nýbrž tebe; rád bych ti to sdělil potají. Při-kaž, ať lidé tvoji poodstoupí.“

„Tito lidé jsou moji služebníci; nemám, čeho bych před nimi tajil.“

„Dobře! Pověz tedy tvým lidem po tom, co ti sdělím. Já však nebudu mluvit u přítomnosti jejich.“

„Mandarínové nesmí jednati s cizinci potají; jeť to zapovězeno zákonem.“

„Pak ti arci nemám více co říci. Odešli zprávu jak napsána. Sobě však přičítej, povstane-li ti z toho nějaká nehoda.“

Vyslanec se nyní předce zamyslel, šňupnul si několikrát po sobě a rozkázal pak svým lidem, aby se vzdálili. Tu pravil pan Huc: „Nyní pochopíš, jak velmi na tom záleží, by nikdo neslyšel, co ti sdělím, zároveň pak seznáš, že nejsme lidé nebezpeční; neb nechceme škoditi ani těm, kteří nás pronásledují.“ Ki-šan se zarazil a zbledl. „Vyjádří se,“ pravil, „mluv moudrá jasná slova, co chceš říci?“

„V listu tvém jest jakási nedůslednost. Dáváš zprávu, že jsem s bratrem svým Gabetem zároveň vyšel z Kantonu; já však teprv o čtyry leta později přibyl do Číny.“

„Ach, není-li to nic jiného, to se dá lehko změnit.“

„Ba arci, velmi lehko. Ty pravíš, že zpráva ta má se podati císaři. Není-li pravda?“

„Ovšem.“

„Nu tedy musíš oznámiti císaři plnou, celou pravdu.“

„Ba arci, plnou pravdu. Učiníme tedy onu opravu. Kdys přišel do Číny?“

„V dvacátém roku Tao-kuanga (1846).“ — Ki-šan to napsal štětcem na okrajku listu. Pan Huc pokračoval: „Přišel jsem

druhého měsíce téhož roku do oné provincie, v nížto jsi ty byl tehdaž místokrálem. Nu, proč nepíšeš? Císař musí zvědět plnou, celou pravdu.“ Ki-šan trhl obličejem. „Pochopuješ nyní,“ pravil pan Huc, „proč jsem chtěl mluvit s tebou potají?“

„Ano, vím, křesťané nejsou zlomyslí. Ví o tom někdo zde?“

„Ani jediný člověk.“

Ki-šan list roztrhal a napsal jiný, v kterém se zprávy o našem příchodu do Číny vpustily, my však byli velice vychvalováni co učení a svatí muži. (Dokončení.)

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Křesťan musí za cíl svého života považovati *spasení duše* a po něm také toužiti. Vše ostatní práce k tomu směřuje.

Pozorujte jen vojevůdce, an město oblehl. On spí, jí, chodí, myslí, mluví, a předce má jen jedinký cíl, aby pevnosti dobyl. Neboť pakli spí, aneb jídlem se posilňuje, činí to, aby nových sil nabyl a napotom ve své započaté práci pokračoval. Když chodí, pozoruje stráž a postavení svých vojnův; on myslí, jak by nejlépe na město udeřil a ho vydobyl. Řečí svou dává rozkazy, slovem: on jenom na to myslí a o to se stará, jak by se co nejdříve vítězem stal. — A tak máme i my činiti.

Známa jest lest, s jakou orlové Alpští kořist vyhlídnutou si ujišťují. Kdykoliv se ovce aneb kamzík na skalnatém pokraji hluboké propasti nalezá a zde se pase aneb odpočívá, shluknou se oni lupičové a dělají křídly ohromný hřmot, aby se zvíře uleklo a strachy do prohlubně skočilo. V prohlubni jim ovšem ubohá kořist neujde. Ano i na myslivce a cestujícího dorážívají.

I v našem životě se stává cosi podobného. I zde lze podobnou lest v divadlech a románech najíti. Neboť starý nepřítel člověčenstva, kterého Kristus Pán lhářem a lupičem od počátku nazval, nemůže ovšem svobodného člověka k ničemu zlému donutiti. Než co bezprostředně nemůže, činí strachem a lákáním, šeptaje ustavičně blouznivcům: „Skoč do prohlubně!“ Neboť žádné jiné moci nad ním nemá, než kterou mu zaslepenec sám dá.

Jako bouřemi od par škodlivých vzduch se čistí, stromek jimi síly nabývá a upevňuje se v kořenech: bývají též bouřemi tohoto světa, strastmi, trápením a soužením vyčištěna srdce mnohá od neposvátných žádostí, a upevněna ctnost mnohých.

Zlomky z kaplanského deníka.

(Pokračování.)

5. Března. Mám býti nápomocen k rozhánění jistého konkubinátu. Trpka to úloha pro duchovního! Člověk jakýsi, přechovávaje u sebe ženštinu, měl s ní již 5 dětí a z těch skoro každé jinde se narodilo a od matky zkrkavčile zanešeno bylo. Jaká smutná budoucnost hrozí dětem zahozeným takto od rodičů, vidáme, bohužel, na místech, kdež se více dětí z porodnice nalezá na vychování. Jak bývají tato ubožátka odbyvána bídnou stravou a roztrhaným oděvem, odrůstající bez dohlídky, bez náboženského vychování, beze školy! Jak to zodpovídáte jednou, matky nesvědomitě, jež rozmnožujete jen bídu na tomto světě? Avšak nevšední zásluhu o rozmnožení bídy této vydobyla sobě též lichá filantropie minulého století porodnicemi svými a podobnými ústavu. Nejsem proti zřízení takých ústavů, neb vím zajisté, že, prvé než stávalo ústavů podobných, mnohá nešťastnice, nevědouc kam plod svůj dáti, stala se vražednicí. A této neřesti se poněkud ulevilo našimi porodnicemi, útočištěmi to, kdež se ukrývá — světská hanba a hřích. Mnohá nešťastnice taková, jíž jméno „matka“ neslouží ke cti, jistá jsouc, že „dům svůj“ má v Praze (neb tak obyčejně nazýváno porodnici), tím spíše se oddá neřesti této ohavné, pustí Boha z mysli a omlouvajíc se slabostí lidskou čili těšíc se nadějí, že v manželství vstoupí s tím, který ji byl přivedl k pádu.

A právě v takovém poměru našel jsem i ony souložníky, s nimiž mi bylo jednati. Svůdník pokazil svedené před léty vдавky. Nešťastnice dařouc si říci, byla s ním živa. Po 8 letech přišel ještě jednou ženich ten samý, který ji chtěl prvé za manželku pojmuti a trval posaváde ve svém předsevzetí; ona však již více jíti nechtěla od svůdníka svého. Ráda by nyní byla, kdyby svůdce jejím manželem se stal, avšak jest mezi nimi překážka, v které by sotva dispensovati mohla „dataria Romana“. Osoba tato jest nešťastná i politování hodná, a za tou příčinou jsem s ní měl dlouhou rozmluvu, v níž se mi ze všeho života svého, nevyjímajíc ani těch nejtajnějších stránek, upřímně svěřila. Což ale platno ponaučování, napomínání, když hříšný zvyk již tak zastaral! Pravil jsem, by se od sebe oddělili. Což ale naplat? Nešťastnice mi pravila, že se již sestarala u svůdce svého. Mimo to že časem bývá churavá, kdož prý by pak o ni pečoval! — A svůdce opět řekl, že bez ní nemůže býti živ, poněvadž mu vede sama celé hospodářství a domá-

nost. A tak zákon Boží a povinnosti křesťanské odložily se stranou: úsilí mé o vyklizení konkubinátu bylo marné. A také co divu! Kde pak duchovní najde pomoci proti takovému počínání! Naši slavní okresní úředové si v té příčině nepočínají dosti rázně. Obyčejně duchovní, neplechu udav na úřadě, bývá zevrubně na všecko tázán, pak bývá představený obce a souložník o tom uvědoměn s podotknutím, by se neřest dobrovolně přetrhla. Nejde-li to, bývá souložník trestán vězením 8 neb 14 dní a pak jest — hotov. Zapotřebí zajisté i u věci té notné opravy!

9. Března. Jest den ss. Cyrilla i Methodia, apoštolův slovanských. Jelikož bratří tito Solunští jsou zároveň patrony české země, ohlášena byla v N. zpívána mše sv., kterou jsem i já obětoval. Jsa údem Dědictví řečených sv. apoštolův v Brně, aplikoval jsem obět tu nejsv. za všechny údy živých i mrtvých téhož Dědictví, zároveň ale s úmyslem, by Pán Bůh sám nápomocen býti ráčil k obrácení bratří našich Slovanův, kteřížto žijí v odtržce. Před krátkým časem chváleno Boha veřejně za obrácení jisté částky Bulharův, začož Hospodinu na vysostech díky buďtež! — Nebude to dlouho trvati a nám bude světiti památku tisíciletou uvedení křesťanstva na Moravu i do Čech našimi sv. věrozvěsty Cyrilem a Methodiem. Vážná myšlenka dnes tane mi na mysli, jaké zásluhy apoštolové tito mají o naši vlast, o celý národ slovanský. A jakou za to odměnu žádají od nás? Bychom se stali hodnými jich potomky, bychom věrní zůstali svatě samospasitedlné víře katolické, bychom též i vlast svou milovali dle příkladu jich; slovem: bychom se stali — *katolickými vlastenci*.

11 Března. Kat. jednota z Prahy poslala konsistorní cestou do všech vikariátův adresu s listinou, na níž by osadníci se podepsali na důkaz oddanosti a důvěry tísňnému sv. Oci. I do taková listina přišla. Slušně vše oznámeno bylo z kazatelny a lid požádán k podpisům. Avšak to byla mela! Zpěchovali-li se osadníci přispěti peněžitým dárkem sv. Oci, tím více se zdráhali listinu tu jmenem svým podepsati. — A nebylo to jen u nás tak, nikoliv, bylo podobně, jak jsem slyšel, i jinde. Já vše pořádně vysvětlil, všecken blud aneb všelikou předpojatou myšlenku o věci té vyvrátil; ale nic platno: podepisovati adresu nechtěl nikdo. Tak ku př. jistý nábožný a hodný muž řekl: „Velebný pane, pro viru život dám, ale listu toho nepodpišu.“ Jiný řekl: „Podepsal bych, ale bojím se

jakéhosi platu, který pak by zůstal na gruntě vězet. Byla by pak to železná kráva, a děti moje by mne ještě v hrobě kleli.“ Zvláště ale ženy zbraňovaly mužům k podpisu, rkouce: „Bůh uchovej! Musel bys jít za papežského vojáka, a synové naši také, a my bychom musily jít za vámi a prát vám prádlo. Byly by z nás učiněné markytánky.“ A tak podobný nesmysl se mluvil. Když jsem tedy zpozoroval, že bych nadarmo o to usiloval, spokojil jsem se s několika málo podpisy jistých pováživých, moudrých lidí. Ale nehoda tato sloužila mně na svědectví, jak zpozdilý ještě jest náš lid, jak se od lečjakého buřiče dá pomásti. Zároveň ale seznal jsem, jak málo pohříchu jest duši věrně a statečně oddaných sv. Otcí a duchovenstvu.

19. Března. Přišly dvě milosrdné sestry ze Švýcar, sbírajíce příspěvky na vystavení kláštera, nemocnice atd. zde v Čechách. Vikariátní missivou byli jsme požádáni, bychom s nimi chodili žebrotou. Já též uvázal jsem se v tuto dosti nevďěčnou práci. Mohu ale říci, že všude, kam jsme jen přišli, rádi jsme byli vidíni; arcíť jsem vešel jen do lepších stavení, všude čistota a lidé již připraveni s dárky svými. Sbirka se vyplatila; sebralo se předce několik zlatých. Zvláště se mi zalíbil život sester milosrdných. Přišly právě v sobotu u večer, žádajíce nás oba duchovní, bychom odpustili, že od 9 hodin večer v sobotu až do 6 hodin večer v neděli držeti budou mlčení. V neděli sbírka se nekonala; ráno šly se mnou sestry do filiálního kostela, kdež přítomny byly službám Božím a přistoupily k stolu Páně. V kázání jsem se zminil též o rádu milosrdných sester, jejich účelu vůbec, zvláště ale návštěvy jejich u nás. Lidé mohli na nich oči nechat. Napotom přítomny byly druhým službám Božím, odpoledne byly na cvičení a na požehnání. Že ale vše se odbyvalo v české řeči, které ony nerozuměly, odpoledne na fůre učinil jsem jim krátkou meditaci a modlil jsem se německé litanie, čemuž ony velmi povděčné byly. Řád tento v krátkém čase velmi se rozmnožil, svěřeno mu ústavův všeho druhu, jako: nemocnice, porodnice, káznice, jesle malíčkových, školy atd. Líbilo se mi, že řeholnice tyto veselé a spokojené mysli byly. Neviděl jsi u nich zasmušilosti, rozervanosti; nikoliv, poutala je k sobě pravá láska. Bylyť to duše nábožné, pracovitě a dobře pochopily povolání své. Po skončené sbírce dovezl jsem je na jinou faru. (Pokračování.)

O tichosti.

Dle Alf. Huguet-a J. D.

Tichost jest decra pokory. Každé pokorné srdce tím více tichosti a mírnosti nabývá, čím více jemu pokory přibývá. Jak velká tedy musela býti tichost Ježíšova! Neboť jakým právem byl by nám mohl říci: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý.“ Příčinu této nevyslovitelné tichosti a mírnosti můžeme toliko hledati v jeho srdci. Neboť duše jeho vždy byla podrobena Slovu, kteréž ji ve všech věcech řídilo a naskrze opanovalo. Ale nesmíme zapomenouti, že žádné srdce tak živého a jemného citu neznalo, jako srdce jeho. Nižádná nespravedlnost, nižádná zloba nepřítel jeho pozornosti jeho neušla. A proti jejich hanebnému smýšlení o sobě choval úplnou ošklivost, jakž ji jenom Bůh a spolu dokonaly člověk míti mohl.

Kristus Ježíš s malíčkými, s dětmi i s chudými důvěrně obcoval. Přijal nevzdělané lidi do své společnosti a snášel jejich slabosti, všetečnosti i dotíravost, jejich nevědomost i nestálost s nezvratnou trpělivostí. Častěji ty samé řeči jim opakovával, své myšlénky jim vysvětloval, poznenáhla povzněl je k známosti nejvznešenějších tajemství. Důvěra jejich obživla jeho přičiněním. Všeliké dobré hnutí on v nich podporoval, co v smýšlení jich nepravého bylo, odstranil. Konečně je svými přátely i bratry nazval. S nimi spíše co otec, než co učitel živ byl. Za rovné sobě je považoval a co s takovými nakládal, zacházel. A pakli uvážíme, kdo on byl a jak vysokou důstojnost nad nimi zajímal, netoliko co Bůh nýbrž i co člověk, radostí nás naplníť musí tato skromnost a tichost, kteráž jej učinila každému přístupným. Jeho učení bylo vznešené a kázeň, kterouž on hlásal, byla všem předsudkům a vášním na odpor. Ale jeho řeč byla tak dojemná, že každý mu v srdci přisvědčil, že každý polhnut, ano uchvácen byl. Jeho tichost a mírnost nejzřejměji se objevila, když jemu bylo odporováno, což častěji za veřejného života Ježíšova se událo. Objevila se v způsobu, kterým on zlomyslné jemu učiněné výčitky vyvracel a se ospravedlňoval. A jaká to mírnost za dob veškerých bolestných utrpení jeho vezdejšího života! Sotva ve vši skromnosti a krátkými slovy svůj život a své učení hájil: o ostatním pomlčel. Až k poslednímu okamžiku svého života plnil, co o sobě předpověděl, že jakobíránek k zabiti veden bude, aniž úst svých otevře, by slova nějakého k svému obhájení pronesl.

Tato jeho ctnost úplně souhlasila s

horlivostí jeho i stálostí. Pakli mu bylo hájiti čest svého Otce a pravdu, aneb pokrytce kárati, tu s důrazem a ohnivě se vyjádřil, i osvědčil spravedlivý a svatý hněv svůj. Ano tu i jeho božská velebnost na světlo vystoupila. Bylo-li mu ale toliko sebe hájiti, tu krivdy neb potupy učiněné buď ani neodmítnul aneb s velkou mírností se hájil. Ani obličej jeho ani slova jeho neprozrazovaly nějakého hnutí a zcela pokojně přednášel svým nepřátelům důvody své, na kteréž oni žádné odpovědi neměli. Tichost, kteráž na *ctnosti* se zakládá, rozdílná jest od oné tichosti a mírnosti, kteráž *přirozenou* vlastností jest. Tiši přirozeností svou obyčejně bývají slabí, měkci, lhotejší a příliš shovívaví, neteční k chybám bližního. Naopak duše tiché za příkladem Spasitelovým jsou stále nezvratné povahy, plné citu, shovívavé dle potřeby, a tak by se to nedělo na ujmu uložené povinnosti. Tichý přirozeností svou napomínaje neb káráje nezachová pokoje, nýbrž upadne u velké pohnutí. Tichý pak, jenž si tichost ctností vydobyl, s důrazem bude kárati, předce však bude sebe úplně mocen. Onen často z bázně se bude přetvařovati: tento vždy mluvití bude, hnut jsa útrpnou láskou. Onen často bude v nebezpečí, že své povinnosti nedostojí: tento vždy ji věrně bude plnit, bez bázně před lidmi. Onen šetřiti bude bližního svého toliko proto, by nerušil svého pokoje: tento šetřiti ho bude pro Boha a z ohledu blaha jeho. — Kým bychom při horlivosti své, co rádcové duší, vynasnažili se vždy následovati nevyslovi telnou tichost a mírnost srdce Ježíšova! Neužívejme žádných násilných prostředků, trpkých, tvrdých slov, urážejících výčitek. Neporazme toho, kdo již strastmi a bidami sehnut a stížen; neshasnejme nížádnému poslední jiskru naděje. Vízme Pána, jak on se chová k hříšníkům, kteříž ho hříchy svými urážejí! Zdali hned spravedlivým hněvem svým je stihá? Nikoli! Pán se vši mírností a tichostí předstírá hříšné duši, jak mu byla nevěrná, vyzývá k obrácení, trpělivě čeká, až k němu se navrátí. Pak-li trestá, s otcovskou láskou, s otcovským smilováním to činí; zkrátka: všemožně se snaží, by vůli sobě naklonil, zcela ji proměnil. Proto až k poslednímu okamžiku, pokud hříšník nebyl svou nenapravitelnou nekajeností osvědčil, nesmíme se domýšleti, žeby jej Bůh bez vši naděje odpustil na dobro byl opustil. Čest Boží a spasení bližního nám všem více starosti nezpůsobí než Pánu Ježíši. Nemáme též k tomu oučinnějších prostředků než On měl. Jednejme tedy s jinými a chovejme se k nim tak, jakž on se všemi smýšlel. Pracujmež s

milostí Boží a spolu s ní oučinkujme, a milost nám dá život, ona nás povede, posilní a zachová v horlivosti. Nebudem-li ale milosti jeho šetřiti, mnohou starost o sebe budeme považovati za horlení o čest Boží a o spasení bližního, neboť sebe míváme více na zřeteli. Staráme se, jak bychom své vlastní žádosti ukójili. Ne vždy říši Boží ale svou vlastní chceme zakládati a rozšiřovati. — Stává jakéhosi umění, kterým lze duchy lidské na dobrou cestou připravit, je sobě nakloniti, jich důvěru sobě získati, jich v pravý čas šetřiti, ne více na ně naléhati, než zapotřebí jest, bychom je Kristu získali a je na cestu k spasení věčného přivedli. Ale tomuto umění žádný jiný nás nemůže vyučiti leč toliko Bůh a on pouze ony duše v něm vyučí, nad kterými zoplula panuje. Žádá, tedy úplně podmanění rozumu i vůle, žádá zvláště úplný zmar *svévole*. Žádá by se to ve všech slovech i skutech našich jevilo. A proto obětujeme všechna slova naše, všeliká hnutí naše na oltáři láskyplného srdce Ježíšova, by naplněna byla jeho tichostí, mírností a láskou. Prosmež ukřižovanou lásku, prosme Pána, by z utrpnosti té, pro kterouž za nás život položil, místa v tichém srdci svém nám poprál. —

Paběrky.

— (Z knihy „Osudy kostela, fary a školy u sv. Haštala v Praze“ od kněze K. Navrátila). R. 1780 od 5. Pros. až do 1. Května 1785 byl farářem Emanuel Štěpanovský, kterýž nebyv ještě ani na kněžství vysvěcen, jsa toliko podjáhen, za faráře k sv. Haštalu od Pražského magistratu zvolen byl. Stalo se to přičiněním Jana Štěpanovského, otce Emanuelova a radního Pražského. Dne 11. Pros. byl Emanuel Štěpanovský potvrzen od Pražské konsistoře, maje 22 let; dne 24. Prosince na to svčen byl na jáhenství a obdržev z Říma prominutí 21 měsíců a 9 dní, jichž se mu k zákonnité plnoletosti nedostávalo, byl dne 18. Března 1781 v kapli arcibiskupské od arcibiskupa Antonína Petra na kněžství posvěcen u přítomnosti k tomu zvláště pozvaných radních Pražského magistrátu. Na to právě o výroční památce sv. Haštala slavil Emanuel Štěpanovský svou primici a instalaci zároveň. Nesmírať dav lidu se sběhl, aby novosvěcence i faráře zároveň spatřil.

— Dekretem dle 22. Prosince 1775 dostali všickni faráři Pražští a jich zástupcové od tehdejšího nejdůst. arcibiskupa Antonína Petra Prichovského dovolení a privilegium, nositi „expositorium canoniale“, ješto, jak dekret dí, „stojíce nejbliže svému vrchnímu pastýři, jemu ve zprávě duchovní zvláště napomáhají“.

Milosrdný študent.

Když po krvavé bitvě u Lipska zbytky francouzského vojska přes Rýn domů spěchaly, byla pevnost a město Mohuč prvním jejich odpočinkem. Nemocnice i domy byly vojskem raněným a churavým přeplněny, tak že mnozí po ulicích útočiště a pomoci hledali, smrt na sebe volající. Jednoho takového vojáka našel chudý študent na ulici. Slyše od něho, že z Falecké krajiny pochází a nešťastným osudem uchvácen co Němec proti bratrům v řadách nepřátelských bojovati musel, ujal se ho, vedl jej do svého příbytku, zavolal lékaře a vynasnažoval se všemožně o jeho uzdravení. I ozdravěl šťastně, a na den sv. Martina roku 1813 ubíral se, vzdávaje dobrodinci svému nejvšelejší díky, do otciny své. Voják ten stal se obecním sluhou v jednom městě: študent ale — kardinálem a arcibiskupem Rýno - Kolinským. Jmeno jeho jest Jan Geissel.

D o p i s y.

Nad Sázavou 7. srpna 1861.

[Jak se u nás světi neděle?]

Mnohý z Vás, draží čtenáři Blahověsta, zavítal bezpochyby do naší Prahy již od těch časův, co tam blíže železného mostu vystavěli dům, kdež se peníze ukládají; zdá se mi, že je tam na něm nápis „*Spořitelna*“. I pomyslí si snad mnohý z Vás cosi podobného, jako já, když jsem tudy chodil, a sice: abych tam takhle okamžiknutím mohl asi několik čtvrtí dvacetiníků uložit pro budoucí leta, bylaliby ještě smutnější, než ten letošní rok. — Několik dní potom ještě tanul mi na mysli prospěch takových ústavů, jakož jsem se i potěšil tím, že za poslední doby i po kraji podobné spořitelny či záložny se zřizují.

Leč pokalena jest nemálo radost moje návštěm, jež jsem počátkem července b. r. četl v novinách, „*že pro větší pohodlí obecnstva v spořitelně české bude se i v neděli a ve svátek úřadovati ráno vždy od 9—11 hodin*.“ Podivný cit se mne zmocnil. Pomyslím sobě: Ten, kdož může vkládati peníze do záložny neb spořitelny, zajisté bez velké obtíže i všedního dne dovede si to zaříditi. Či snad budoucně se mají také trhy *obilní* odbývati v neděli a na Boží hod? — Druhá věc, kteráž mi na mysl přišla, jest tato: Tolik již tužeb a potřeb nad míru důležitých i v „Pozoru“, i „Blahověstu“, i „Nár. L.“ atd. letošního roku bylo vysloveno. Než kterým, táži se, žádostem těmto jest v *skutku upřímně a oprávně* vyhověno?

A které, prosím, noviny, který list, která obec, neb který kraj podal *petici* o to, aby v neděli se úřadovalo při české Spořitelně? Není-li to přílišná starostlivost, kteráž vyhovuje potřebám našim prvé, než bychom jich byli — pocítili?

Abys však, milý Blahověste, nemyslel, že tu jen pro Prahu zapotřebí koště, jež by podobné nešváry nejen ze Spořitelny, ale i z jiných, veřejných i soukromých kancelářů vymetlo, dovol, abych tě provedl také u nás na venkově, v krajině, kudy před osmi sty lety kráčela noha sv. Prokopa, roznášejícího i símě víry i počátky průmyslu po našem vřkolí. Často přejí sobě, aby k rámu opět zavítala ona upřímná mysl, ona bohumilá zbožnost, jakouž se skvěli praotecové naši, a jakouž i z písemních památek literatury i z pověstí a podání mezi lidem dosud zachovaných patrně poznáváme. Leč kdyby nyní vstal sv. Prokop, jinak by shledal že žijí potomci oněch praotců. Vdyť pak před našima očima mnohá věc se během několika let *změnila*, ale tak, že jest horší. Pamatuji se, že jindy, dokud stávalo zdejšího „panství“, rozloženého po obou březích Sázavy, scházeli se pokaždé v sobotu myslivci, šafáři a jiní služebníci panští, podali potřebné zprávy v kanceláři vrchnostenském, dostávali plat pro sebe a pro jiný najatý lid pracovní, a pak posilivše se obyčejně sklenicí piva, odcházeli. Přišla roku 1848 „konstituce“, přestala robota, ale panství zůstalo, ač místo „vrchnostenského“ zaujal „*hospodářský*“ kancelář. A tu již kultura u nás pokročila; ve všední den by to byla ztráta času, kdyby si lidé měli jiti pro výplatu. Nezbyvá leč té Boží *neděle*. — V neděli přicházejí si lidé pro výplatu; mimo služebníky, kteříž mají stálého zaměstnání u dvorů, při lesích, zahradách atd., pracuje zvláště v čas žní mnoho jiných lidí z vřkolních vesnic za denní mzdu; na tu celý týden čekají, a v neděli si dojdou pro ni. Doma *služby Boží* zameškají, přijdou na kancelář. Musejí čekat, než na ně dojde. Zatím zvoní se na mši sv. Teď se snad kancelář zavře? — Jindy se zavíral; nyní tomu jinak. Úraduje se dále. Mnohý tu přijde na mši sv. pozdě, jiný si myslí: Nestojí mi to za cestu; buďť bez toho již brzy konec: a tak tím spíše shodne se většina, že si zajdou k Židovi aneb do hospody, aby tam trochu — ulehčili kapse. — Odpoledne snad na požehnání? — Chybá lávky! V letě bývají muziky, tu pouf, tam obzinky, onde zas posvícení; to je důležitější. Jest horko, musí se člověk občerstviti troškem toho piva neb kořalky. Ach, tak sobě vykládají a nás mnozí slova:

„*Pomni, aby den světeční světil.*“ Nechybí již věru nic jiného, než aby v neděli rovněž tak jako všedního dne se pracovalo, jak si toho v skutku ten onen neznaboh přeje, a jak opravdu v továrnách, hutích atd. se děje. Pak blaze ti, milá česká vlasti! pak bude — bída ještě větší, než jest nyní. A který pak den by se u nás pracující lid potom měl vyplácet? Bezpochyby nikdy, jelikož by nikdy neděle nebylo.

Četl jsem ve starých spisech slyším posud od starších lidí, že se jindy i u nás neděle světila svědomitě, že předkové naši navštěvovali služby Boží a pak teprv hověli zemdlému tělu slušně a počestně.

Tehdy prý nikomu ani nenapadlo, aby v neděli pracoval neb úradoval, a předece nebylo bída ale hojně Božího požehnání. Také prý ale naši předkové vštěpovali hned z mládí dítkám svým hluboce do duše příkázani: „*Pomni, aby den světeční světil.*“ B.

Z okolí Pražského.

U sochy bolestné Panny Marie pod Prošímek ku Praze klečela dne 16. Července chudá ženština, ježto hořce plačíc, žalovala Matce Boží nesnesitelné své bída a trampoty. Po boku jejím klečel asi 6letý synáček, který s drahou matěří svou také velice si nařikal a Marii Pannu spolu prosil za pomoc. A milostná Matka Boží skutečně setřela bolestné slze z lící těchto utrápěných! Jistý pán jda právě touž cestou do Prahy a slyše nárek této plačící osoby, zavolal ji k sobě a vyptav se jí na stav, rodiště i na příčinu bída její, vytáhnul z kapsy tobolku, obdařil ji štědrě.

Zarmoucená tato žena nad tak nenadálým bohatým darem radostí celá zmámena, nemohla ani naleznouti slov, aby náležitě díky vzdala svému dobrodinci. — I vrátila se bez prodlení k milostnému obrazu a vděčností přeplněným srdcem děkovala Matce Páně za udělenou a nenadálou pomoc, prosíc požehnání Božího pro svého dobrodince. — Ubohá tato, jak udávala, byla pohořelá z jedné vesnice od Světlé — vdova a matka 3 dítek, šla ještě 7 mil za Prahu k svému bratrovi truhláři, aby u něho nějaké pomoci pro sebe i pro své sirotky vyprosila. — Drahocenný „Blahověste“, co tomu řeknou asi jistě „Hlasy“, které přezdívaly pověrou, cožkoli jim nejde do noty předsudkův jejich? Kdo ví, zdaž se nám nevysmějí, že věříme v moc modlitby vůbec, a tudíž také v obzvláštní moc přímluvy Matky Boží? D—k.

Kronika.

Z Prahy. Radujeme se, že nám lze opět některé milé zprávy sdělit o zdaru Dědictví sv. Prokopa. Údáv přilhašujících se vždy více přibývá, a to tak, že hned

při počátcích znamenati lze, jak milostivě mu Bůh žehná. Počet údáv vzrostl již na 112, a mezi těmi je 11 zakladatelův. Nejedni s takovou radostí skládají své přínosy, že státi se údem pokládají sobě takorba za milost. Tak jmenovitě horlivý všeliké dobré věci podporovatel p. K. ze Lnář. Jak jsme již oznámili, ustanoveno se na tom, že *výbor voliti se bude* příští pátek d. 23. Srpna po odbytých exerciciích duchovních v kníž. arcibiskupském semináři. Kojíme se nadějí, že do té doby bude Dědictví sv. Prokopské čítati nejméně 150 účastníkův. Dosud možná se každého času přihlásiti u vys. d. p. kanovníka K. Vinařického na Vyšehradě buď listem neb osobně, při čemž se ovšem také *první část* povinného vkladu *odvádí*.

Z Italie. V Italii dějí se za dnův našich věci, za něž budou těžce odpovídati před Bohem původcové zmatkův a neřestí, ježto se páší. — Avšak jest věc nemálo podivná, že již několik osob, které se obzvláště provinili proti sv. Stolicí, umřelo dříve nadání smrti náhlou. Nenadál se smrti bývalý ministr Cavour, jenž nedbaje klatby papežovy, hodlal v Římě na místě sv. Stolicie postaviti stolec nového vláského krále. Jeť známo, jak rychle smrt učinila konec životu a snahám řečeného ministra. Cavour není jediný, při němž smrt možná pokládati za znamení soudův Božích. Tak předseda komory poslanců v Turině padl mrtev, právě v tu hodinu, když počal provolávatí jmena poslancův z Romanie, jak známo, krajiny to odcizené Papeži. Rovněž tak náhlou smrtí zemřel onen poslanec z Romanie, kterýž byl sestavil návrh, dle něhož by měl býti sv. Otec zbaven vlády své. Hr. Spada, nově zvolený poslanec z Romanie, druhý den po volbě nalezen jest mrtev. P. Salvagnolie, ve Florencii, pán, jenž prohlásil konkordát se sv. Stolicí za zrušený, padl raněn jsa mrtvicí. Jistý důstojník, jenž sloužil pod slavným generálem Pimodanem, zamýšlel zraditi sv. Otce — důkazy našly se po smrti v listech jeho — a hle vlastní kuň svrhl ho a kopytem rozdrtil mu hlavu. Kdo můžeš, nazývej tyto věci náhodou; my ale máme za to, že i náhody takové nedějí se bez vůle Boží, a že jsou něco víc než holé pouhé náhody, jsouce patrnými soudy Páně.

— Na důkaz, kterak se řádí v nové Italii, podáváme některé zprávy z listu, psaného z Říma a vytištěného u výborném „Polském týdeníku“ kněze Prusinovského. Přišel se tam mimo jiné takto: „Ve Florencii prodávají žáci a malí uličníci otrhanci rytiny a listky s veršíky, vrískající:

„Nový papež! smrt Piu IX!“ V témž městě představují se na divadle dva kusy: „Sestra Teresie, velebná matka Voršilinek“ a „Tajnosti španělské inkvice;“ v nichž obou vedou se pomluby a úšklebky proti duchovenstvu i proti samým obřadům sv. Církve. Osoby oděné v habit řeholnic a dominikánů představují na dějišti neohavnější a nejnečestnější činy. Nejen roucha řeholní ale i náradí kostelní zjevují se tam: kříž, oltář-ciborium, obrazy Matky Spasitelovy a svatých. Pokaždé když se zjevují řeholníci neb mniši, hrající nejhnusnější roli, vrčeti tu rozsápaná chátka: „Smrt řeholníkům!“ A tyto škaredé hry nejsou jen ve Florenci: osvojila si je všechna italská města, z nichž, jak vědomo, každé má své divadlo. V Ankoně představovali nedávno na divadle procesi, ve kterém kněz kráčí s nejsv. Svátostí v monstranci. Luza uvítala s nadšením hrozné to svatokrádežství a představení Spasitele, ve svátosti lásky ukrytého, přijala sykotem a hvízdáním jako ďábelská rota ve výhni pekelné.

Z Piemontu. Vláda sardinská zjednala sobě ve sněmovně turinské zákon, vedle něhož prý má právo ve všech krajinách italských, kde a pokud by jí bylo potřeba, zmocniti se a užití klášterův po své vůli. Při hlásování prohlásilo se 136 sněmovníkův pro návrh a 46 hlasův bylo proti němu. Mezi řečníky, kteří ve sněmovně hájili práva Církve, vynikl obzvláště kněz *Amicarelli*, jenž nedal se pomásti hlukem, když mu chtěli překážeti protivníci. „Zákon tento, pravil, jest křivdov, čelí proti ústavě a jest záhubný. Já miluji Vlachy; ale právě proto, že Italii miluji, pravím: Italie nemůže býti usjednocenou, spojenou, neodvislou, pokud není křesťanskou. Vy nemáte práva, byste mohli panny, zasvěcené Bohu, vyháněti z jejich útočistě a ze samostanův jejich dělati kasárny.“ — Podobně mluvil prof. D'Ondes Reggio dokládaje, že zákon ten směřuje proti ústavě, a připomínal, že jest duchovních řádův potřeba, rády ty že byly za každého času a v každé zemi. Ano, mezi obranci řeholí a klášterův objevil se také demokrat Riccardi, jenž ujímaje se jeptišek pravil: „Ony jsou ženské, a již za tou příčinou slušno abychem se k nim chovali počestně.“ Miništri Minghetti a Ricasoli uchlécholili svědomí sněmovníkův tím, že prý chtějí šetriti rad, které byli předložili obranci klášterův.

Z Francie. Noviny francouzské, jež slouží revoluci a nepřatelům Církve, nemohou se dočkati, brzo-li asi budou Viktor Emanuel, Garibaldi a Mazzini pány v

Římě. Zatím překvapeni jsou spískem, jež vydal p. de Cesena, jeden z najatých důvěrníkův Napoleonových. Spisek ten již pouhým titulem ukazuje, kam se míří. „Nedotýkejte se papeže“ (Ne touchez pas au Pape) čte se na tituli dotčeného spisku, v kterém se dovodí, že má sv. Otcí zůstatí Řím s dědictvím sv. Petra.

Z Velkopolsky. Slovnítný hr. Montalembert navštívil minulého měsíce všeliká památná místa v Polsku. Byl v Krakově, zajel si do Hnězda, shlížeje obzvláště ta místa, kdež byli před věky kvetly kláštery řádu sv. Benedikta. Neohroženého hajitele katolické svobody a věrného přítele svého vítali Poláci všude s nadšením. V Raviči překvapily jej paní Polské vzácným darem podávající mu kytici věnovanou jeho p. manželce. Hr. Montalembert přijav milý a významný tento dar, šlechtitným Polákům srdečně poděkoval a mimo jiné vece: „Krásné květiny tyto by ale zvadly, než bych je doručiti mohl choti své. Dovoltež mi tedy, ať mohu touhu srdce svého ukojiti; dovolte, ať milý dar Váš v celé té svěžesti smím složití u stupňův trůnu Vaší Králově (Marie Panny) s horoucí prosbou, aby u všemohoucího Syna ráčila vyprositi rychlý návrat onoho znaku, který nosíte v srdcích a pod kterým válčil národ váš, po mnohé věky bojuje na obranu víry a osvěty, dobýváje zásluh o svobodu Evropy!“ A tak se stalo. Slovnítný hrabě téhož dne u večer složil kytici na oltáři Bl. p. Marie na hoře Gostynské v kostele vceleb. Otcův Filipinnův.

Z Německa. V saské sněmovně doráželo se silně na ministerstvo proto, že v katolické hostitelně, založené a nadané katolíky, službu u nemocných vykonávají *milosrdné sestry*. Uvedení milosrdných sester aneb jakého koli jiného řádu čelí — proti ústavu. Ministr Falkenstein měl se co oháněti proti útokům *svobodomyšlných* protestantův, kteří se tolik vychloubají snášlivostí, a nechtějí dopustiti, aby milosrdné sestry směly nemocným sloužiti v katolické nemocnici.

Z Egypta. Vlašští kupci chtěli v Kahiře tak řečenou národní slavnost slaviti v kostele, avšak duchovníci tamnější zavřeli jim chrám. Čehož jim nepoprálo katolické duchovenstvo: popráli jim Židé, nabídnuvše jim svou modlitebni. Nepochybujem, že to za zlé bude pokládáno kněžím katolickým. My však musíme říci, že těžko jim bylo jednat jinak, ať nechtěli-li vydati svatyně na zlehčení víry svaté.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupeců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDINKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na ned. XV. po sv. Duchu.

(Slavnost sv. andělů strážců.)

O andělech zřízených k strážení lidem. *)

Milovals mne zajisté velmi, ó láska má, prvé než jsem já miloval Tebe, a k obrazu svému stvořils mne, a všemu stvoření svému předložils mne. Kteréhožto důstojenství tehdaž užívám, když poznávám Tebe, jenž jsi stvořil mne *pro sebe!*

Nad to nade všecko učinils anděly, duchy své, pro mne, a přikázals jim, aby *ostríhali mne na všech cestách mých, abych snad neurazil o kámen nohy své.* Nebo oni jsou *strážní* na zděch města Tvého, nového Jerusalema, a hůry vůkolí jeho, bdíce a ostríhající noční bdění nad stádem Tvým: aby někdy nepochytil jako lev duši našich, — kdyby nebylo, kdo by vysvobodil, — ten starý had, protivník náš ďábel, kterýžto jako lev řvoucí ustavičně obchází, hledaje, koho by sežral. Oni jsou *měšťané* blahoslaveného města, nebeského Jerusalema, kterýž nahoře jest matka naše, poslání jsouce k službě pro ty, kteříž berou dědičné spasení, aby je vysvobodili od nepřátel jich, a ostríhali na všech cestách jejich: aby jich posilňovali i také napomínali,

a modlitby synův Tvých donášeli před obličej slávy velebnosti Tvé. *Milují* zajisté spoluměšťany své, očekávající, aby skrze ně doplněn byl počet jejich, kterýž pádem zlých andělův umenšen byl. A protož s velikou péčí a bedlivou snažností jsou *při nás* každé hodiny a na každém místě, pomáhajíce nám a opatrující nás v potřebách našich, a velmi pečlivě sem i tam chodí mezi námi a Tebou, Pane, donášející k Tobě lkání i také úpění naše, aby obdrželi nám milostivého smilování dobrotivosti Tvé. Chodí s námi po všech cestách našich, vcházejí i vycházejí s námi, pilně toho šetří, jak pobožně, jak počestně u prostřed národa nešlechtného obcujeme, a s jakou snažností a žádostí hledáme království Tvého a spravedlnosti jeho, a s jakou bázní a třesením sloužíme a radujeme se Tobě, v veselí srdce našeho. *Pomáhají nám, když pracujeme, opatrují nás, když odpočíváme, napomínají, když bojujeme, korunují, když vítězíme.* Spolu radují se s radujícími, ale s radujícími se z Tebe: spolu utrpení mají s trpícími, ale trpícími *pro Tebe.* Velikou péčí a bedlivostí mají o nás: nebo velká jest láska jejich, kterouž milují nás; a to všecko pro čest nesmírné lásky Tvé, kteroužs Ty zamiloval nás. Milují zajisté ty, kteréž *Ty* miluješ; ostríhají těch, kteréž *Ty* ostríháš: a opouštějí

*) Kap. XXVII. z knihy sv. Augustina „Soliloquia animae“, zčestil Dan. Ad. z Velešlavína.

ty, kteréž *Ty* opouštíš. Ale nemilují páchajících nepravost, nebo i *Ty* nenávidíš všechněch, kteříž páchají nepravost, a zatratíš všechny, kteříž mluví lež. Kdykoli něco dobře činíme, radují se z toho andělé, a rmoutí se ďáblové. Kdykoli od dobrého odstupujeme, ďábla obveselujeme, a anděly Tvé radosti jich zbavujeme. Nebo oni radují se z jednoho hříšníka pokání činícího: ale ďábel raduje se z jednoho spravedlivého, pokání opouštějícího. Dejž jim tedy, ó Otče, ať se vždycky radují z nás, abys i *Ty* vždycky skrze ně chválen byl v nás, a my s nimi abychom do jednoho ovčince Tvého přivedeni byli a chválili spolu jméno Tvé svaté, ó Stvořiteli lidský i andělský!

Tyto věci já připomínáje před Tebou, vyznávám, chvále Tebe: že tato dobrodiní Tvá veliká jsou, jimiž jsi poctil nás, dav nám anděly, duchy své, ku posluhování našemu. Neb jsi nám dal prvé, cožkoli jest pod tímto širokým nebem, a jako by toho málo vážil, což pod nebem jest, přidal nám také i to, co na nebi jest. Chvalte Tebe, Pane, z toho všickni andělé Tvoji, zvelebujte Tebe z toho všickni skutkové Tvoji, i také svatí Tvoji dobrořečte Tobě. Ó, poctivosti naše, cožs nás převelmi poctila a velmi bohatě mnohými dary svými ozdobila. Pane, předivné jest jméno Tvé po vši zemi. Nebo co jest člověk, že zvelebuješ ho? Aneb proč přikládáš k němu srdce své? Řekl jsi zajisté, ó pravdo starodávni: „Rozkoš má jest, býti s syny lidskými.“ Zdali člověk není hnis a smet? a syn člověka červ? zdali všeliká marnost není člověk živý? A za hodné soudíš, nad takovým otevřítí očí své, a přivéstí ho s sebou v soud!

Andělé Boží.

Vzýváme vás naše strážce,
Jichž nám Bůh dal ve své lásce,
Aby duch, tu maje strážu,
Ubránil se zlému vrahů!

Zpěv církevní.

Jan Sarkander, pravý mučeník Páně.*)

Sepsal Mat. Procházka, katech. gym. v Brně.

Obracíme-li zřetel jediné k tomu, že protivníci Janovi Sarkandrovi přede vším vpád Kozákův do Moravy vyčítali: mohlo by se nám ovšem zdáti, že ctihodný sluha Páně toliko pro podezření politického provinění od nepřátel svých trýzněn byl. A však podobné zástěry užíváno i při obviňování samého krále mučeníků Ježíše Krista, na něž Židé před Pilátem žalovali, řkouce: „Tohoto jsme nalezli, an *převrací* národ náš, a *brání daně dávati císaři*, a praví se býti Kristem králem. — *Bouřil* lid, uče po všem Judstvu, počav od Galilee až sem (Luk. 23.). — By tento nebyl *zločinec*, nevydali bychom ho tobě.“ (Jan XVIII. 30.) A předce pod touto rouškou výčitek politických provinění ukrývala se toliko horoucí zášť náboženská. Podobně i apoštolé *buřiči* byli nazváni a trestáni co *zločinci*, jako na př. sv. Pavel a Sila ve Filipi, na které páni ziskuchtiví před úřadem žalovali, řkouce: „Tito lidé *bouří* město naše.“ (Skut. ap. XVI. 20.) — Nejinak i první křesťané obviňováni ze zločinů, na které nikdy ani nepomyslili; neboť slouli nepřátelé císařův, zrádce vlasti, nešlechtní dítek mordéři a ukrutníci, z lidského masa sobě prý pokrm strojící, po večeri pak světla hasící a nečisté hanebnosti páchající. A předce i zde proti křesťanům brojeno a jich zkázy vyhledáváno jediné pro náboženství, které zuřivým jejich nepřátelům se protivilo, a které tito zcela vyhladiti usilovali. Tak už tenkrát krkavci (svobodně) létali, an (tiši) holoubci v lékách vázli. — A rovněž tak i při Janovi našem vytýkání vpádu kozáckého toliko poklíčkou bylo, pod kterou se ukrýval had jedovaté nenávisti náboženské.

Nenávist tato jasně prozírá ze všech dějův času toho. Nejprve nemůže minouti zraků našich při pozorování dvoustoletého zápasu náboženského na Moravě v Čechách, že všechny skoro události tech časů jsou *podstatou náboženské*, a že v nich nelze tak snadno, co jest občanského, dělití od náboženského, jelikož věci ty pro výhradnou skoro nadvládu myšlenky náboženské veždy v jedno splývají. Znamenatí též, že Jan přede všemi jinými kněžskými vyvolíván a poslán na místa, kde už protestanti téměř vyhráno měli, a že právě proto už před poutí Častochovskou vyhledáváno bezživotí jeho, nebo vidino v něm odpárce, kterýž nejhorlivější duše z osidel

*) Ze životopisu Jana Sarkandra, jenž se právě teď v Brně dotiskuje.

protestantismu vychvacoval, a Církvi katolické vrátil ty, „kteří vně byli, zbaveni jsouce (dle sv. Cypriana) života Krista, praménky milosti toliko v zahradě Církve své vypouštějícího.“

Sám *Bitovský*, hlavní protivník jeho, vinil jej, že v kázání na protestanty všemožně dotíral, víře katolické i tam průchod zjednával, kde ji už více nebylo, že za příčinou náboženství v celém dalekém okolí rozšířil símě nesvornosti a různic, že vypadlé z Církve katolické do lůna jejího navracoval a práv svých církevních přes příliš hájil. *Petr Kepřický* vytýkal mu podobně, že protestantům pohřbu křesťanského nepřál, náuku katolickou o pokání a večeri Páně proti nekatolíkům tvrději zastával, a po vypuzení Bratrův i Luteránův Jezuity do Holešova uvedl. *Buchheim* osupil se naň dvoce a lál mu, že jména Ježíš, Maria a Anna v přebolestné muce vzýval; a *Žernovský* žádal od něho konečně i vyjádření sv. zpovědi pána z Lobkovic, řka: „Vyznej a pověz vše bez obalu; nebo jsme pevně odhodláni, vyznání takové tobě ohněm žhoucím, rozerváním a polámáním oudů a vším, cokoli jest hrozného a bolestného, vynutiti.“ A co odpověděl na to Sarkander? Věčné slávy hodná zůstanou slova ta, jimiž Jan odpůrcům rekovně odvětil: „Kdybych i věděl, že mne na tisíc kusův rozsekáte, že mne železem, ohněm a všemi vymyslitelnými mukami zničíte a v popel obrátíte, přede bych raději volil všecko to s Boží milostí snášeti, nežli dost málo proti této svátosti se prohřešiti.“ Tato slova byla spolu ta poslední, kteráž ke svým nepřátelům promluvil, podobně jako Pán a Spasitel náš, o němž dí Evangelium (Mark. XV. 5.): „Ježíš nic více neodpověděl, tak že se podívil Pilát.“ Tím více pak proti němu zúrili nepřátelé, nevytazující se ho více a místo mluvení toliko jej co nejukrutněji mučíce. Patrně tedy, že právě tato slova, jimiž pečej posvátné mlčelivosti zpovědi hájil, jeemu nejbolestnějšího trápení a smrti přičinila.

Při čemž nesmíme též ze zřetele poušteti, že v tentýž čas, co Jan ukrutně mučen, i náčelníci katolíkův, kardinál Dietrichstein a Ladislav Popel z Lobkovic co rukojmě u vězení ode stavův obbojných držáni, aby, vyznal-li by Jan mukou přemožen, čeho sobě přáli, hned také k těmto co zrádcům vlasti beze vší šetrnosti přikročiti, je zničiti a tím vítězství protestantismu dovršiti mohli.

Byli tenkrát s Janem v žaláři i řeholníci Kartusianští, několik farářův a šlechticův, též z velezrády obviněných. Proč nezuřeno i proti těmto od náčelníků

nekatolíkův? Proč netrýznění a nemučení i oni jako Jan Sarkander? Patrně proto, že nikdo z nich s takovou úsilovností a s takovým zdarem dračí hlavu bludu nepotíral, nikdo práv církevních tak udatně a šťastně nehájil, nikdo pokroky protestantismu tak mocně nestavil a nepřetrhoval, nikdo tolik duší sektám na Moravě nevyrvál a právě Církvi nevrátil, nikdo z nich tak slavně víru katolickou nevyzval, jako Jan Sarkander. A co máme konečně říci o jeho obdivu hodném hrdinství, s kterým posvátnou pečej zpovědní neporušenu zachoval? Nevyrovnal-li se v tomto bohatýrském rytířování úplně rekovnému mlčenci ze země sousedské, Janovi Nepomuckému? Nestal-li se skálopevnou svatou mlčelivostí pro Moravu tím, čím pro bratry Čechy učiněn Jan z Nepomuku?

A která pak ze spanilých ctností, jež ke svatosti náleží, scházela v utěšeném věnci jeho zásluh a slávy? Lepotvárná stavba svatého života spočívá na třech velikých základních kamenech, na nichž čtyry pilíře velebně do výše se pnou. Prvním takovým základním kamenem jest svatá víra — pravý to *diamant*, ohnivými barvami ve tmách tohoto života světlující a cenu nesmírnou, nadzemskou mající; druhým je *naděje* — pravý to lepokam *safir*, modrou čili lazurovou barvou se vyznačující a k modrému, lazurnému nebi poukazující; třetím jest *láska* — pravý to *rubín*, krásně červený, ohnivordý a různostkvělý. Na těchto základních kamenech zvedají se co velebné pilíře čtyry stěžejné ctnosti: *opatrnost*, pravý to *smaragd*, jenž nejkrásnější *světlo* zeleností vyniká a v koruně žádného světce Božího scházeti nesmí; *mírnost*, pravý to lepokam *topas*, jenž tvrdostí a ušlechtilostí se označuje, jakováž i v tuhé, avšak ušlechtilé zapíravosti sebe samého, bez níž mírnosti nestává, se zračiti musí; *spravedlnost* — ryzé a nejvzácnější to *zlato*, jímž jedině možná vše, čím Bohu, sobě a bližnímu se dlužíme, dostatečně zaplatiti; *síla* neb *udatnost*, bělostkvoucí to lepokam *korund*, od kterého rány meče s otupením jeho ostří se odrážejí.

A kterého pak z těchto krásných a drahých kamenův nedostává se stavbě svatého života u našeho Jana? Snad *diamant* neocenitelné *víry*? Byltě syn nábožných rodičů víře katolické celým srdcem oddaných, v této víře byl od matky a učitelův pečlivě vychován, ji sobě z mládí oblíbil a zamiloval, ji pilně studoval, aby důkladně v ní vědomosti nabyt; z lásky k ní vstoupil ve stav duchovní; ji na kázáních a rozmlouváních šířil, ji mezi bloudícími horlivě průchod zjednával, ji proti útokům ne-

přátelským rázně hájil, ji na skřipci a v plamenných mukách udatně vyznával, ji do posledního vzdechnutí bránil, takže říci mohl s apoštolem: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, *víru* jsem zachoval.“

A co říci máme o druhém lepokamu, modrém safiru, k lazurnému blankytu nebes poukazujícimu, o *naději* totiž? Protože hned z mládí v pokladech nebeských zakotvilo srdce jeho, pohrdl zemskými rozkošemi, tělesnou svobodou a světským pohodlím i zasvětil se jediné Bohu. Takto vzav na sebe těžký kříž Kristův — kříž umrtvování sebe samého, kráčel ozkou toliko cestou a těsnou branou a vyhledával jediné spasy své a spasy svěřených sobě duší. Všecku svou naději na Bohu a nebeských dobrách zakládaje, podnikal milorád chudobu, snášel s myslí ochotnou a veselou veliká břemena nejtěžších prací a nerozpakoval se pro spásu věčnou i nejukrutnější podstoupiti muky. V nejkrásnějším pak lesku zářila naděje jeho v čtyřnedělním vězení po hrozném mučení. Jaká to svatá klidnost srdce zračí se v jeho umrtveném obličejí, jaká to milá spokojenost v jeho slovech, jaká to dojmavá utěšenost myslí v celém jeho jednání? Ač přetrpké snáší bolesti, předce ani jedinké slovo netrpělivosti nevyjde z úst jeho, ani jediný náрек nevyvine se z bolných jeho prsou, anobrž slyšeti ho říkati: „Já i v těchto bolestech svrchovaným oplývám potěšením.“ Slušně dojista obdivují se všickni spoluvěznové této klidnosti myslí, této nepřemožené trpělivosti a vzdělání jsouce jeho příkladem, utvrzují se v podobných ctnostech.

A což *láska*, tento růžoskvělý rubín v koruně každého světce mile se lesknoucí? Nezárí-li lepokam ten i v koruně našeho Jana? Jediné vroucná k Bohu láska to byla, jež ho k tomu přiměla, že sobě vyvolil stav duchovní v čase, kterýž věrnému sluhovi Páně jen korunu trnovou podával a všemi hrůzami jistěho umučení co odplatou vyhrožoval. Láska Boží byla tím ostnem, jenž ho pobádal, by horlil pro čest Boží, a nedbaje na žádné obtíže a nebezpečenství, co svíce na oltáři pro Boha a spásu svých oveček se stravoval. Láska Boží byla tou nebeskou páskou, která v rozničených modlitbách, v dětinném ctení a vyzývání Rodičky Boží duši jeho veždy spojovala s Bohem a roztržitostem světským k srdci jeho přístupu nedala. Touto páskou spojen s Tvůrcem svým, trval na modlitbách denních i nočních a neustal v nich ani v nejořechjších bolestech; nebo zbaven skoro veškeré sebevlády a náramně

strádaje na celém těle, předce ani jednoho dne nepominul říkati hodinky a nemoha obracet listy rukou, činil to jazykem. Synovská k Bohu láska to byla, jež pronikala jeho srdce onou svatou bázní, s kterou hradbu svého svědomí bedlivě ostříhal, hříchu a poškrvn utíkal, ustavičně k větší dokonalosti se nesl, takže po jeho úmrtí zpovědníci jednohlasně dosvědčovali říkouce: „Nelze ani slovy vypovědět, jak velká byla útlouctost, neúhonnost a čistota svědomí Janova.“ Z lásky, kterou k Bohu a bližnímu háral, to pochodilo, že neznaje pýchy, ke všem mile a laskavě se měl, a sám na sebe jsa přísný, k jiným byl dobrotvivý a milosrdný; že co věrný správce domu Božího k tomu prohlédal, aby nikdo z jeho svěřencův na širokou cestu zkázy se nevychyloval, a lestný nepřítel, zlého svého díla i v noci pilný, aby koukole nějakého nerozsíval na roli Boží. Z této lásky to pochodilo, že bloudící ovece z osidel nepřatelův pravdy vychvátiti a z falešných domnění a svodů vyvoditi usiloval, že svěřence své v poznané pravdě utvrzoval a k setrvání až do konce vzbuzoval, že sám almužen a dobých skutkův pilen byl, že smutných potřeboval, padlé pozdvíhoval a jich z navyklosti zlých vydobýval, že nemocné navštěvoval a o všechny ovečky otcovskou péči máje, všechny slovem a příkladem vzdělával. Tak položil Jan náš tři základní kameny ku stavbě svatého života, an se ozdobil diamantem víry, an se stkvěl modrým safírem nebeské naděje, an zářil rudoohnivým rubínem čisté, nadzemské lásky.

Avšak i čtyry stěžejné ctnosti krásně bleskotají co nejdražší lepokameny ve vínku, jenž velebné ozdobuje skráně jeho. Předě vším světlkuje v něm utěšeně smaragd *opatrnosti*. Nebo s jakou rozvahou postupoval sobě Jan hned při volení stavu duchovního, věda, že jemu bude bdíti nad nesmrtelnými dušemi, jež Kristus nejdražší svou krví vykoupil, kterým však nepřítel lécti záloh nikdy nepřestává? Jak pilně k tomuto stavu se připravoval, aby potřeba k tomu způsoblosti nabyt? A hle, jak dobře uměl svým v známost uvoditi cestou pravdu Boží úplně, činil to co nejsvětlej a nejprostěji! Slabší krmil mlékem slova Božího, silnější pokrmem hrubším, u vylečování chorých duší přiměřeného užíval lékařství, u jedněch ostřejšího a shnilinu vyjádajícího, u jiných měkčejšího a hladšího. U slabých jiskry neubašoval, ale rozněcoval, drámové ze sna probuzoval, lenivým ostnu přičiněl, v rozpacích tonoucí dobrou radou podléval a všechněm, aby s bázní a třesením spasení své konali, na-

pomáhal. Jak výborně uměl sobě získati lásku svých oveček a vážnost i důvěru svých představených, kterým slušnou sice vzdával úctu, ale dalekou vši podlizavosti a plazivosti! Neboť i v pokoře jeho stkvěla se velebně jakási vážnost, jížto zlí se báli a dobří v uctivosti měli. Tolikéž věhlasně jednal, když patrnému se vyhybal nebezpečnosti a na čas ustoupil, kde toho potřeba vymáhala, aby větší zlé tudíž odvarováno bylo; a neméně moudře sobě počínal, když raději úřadu pastýřského se odríci, nežli mileneného stádece bez pastýře nechati chtěl. A jaká podivuhodná opatrnost jeví se na něm při každém výslechu v žaláři a mučírně? Ani slovo nevyklouzlo z úst jeho, jež by nebylo dobře uváženo a zákonům Páně zcela přiměřeno.

Než i tvrdostí a ušlechtilostí vynikající smaragd *mírnosti*, kteráž v tuhém sebe samého zapírání si libuje, nenedostává se koruně jeho. Roztomilá zajisté obráží se v celém jednání jeho tichost a krotkost, an všelikou chtivost pomsty v sobě potlačuje a při samém horlení proti bludům a nepravostem nikdy se nevychyluje z mezí Bohem a zdravým rozumem vytknutých! Vyvracuje bludy na kázáních a rozmluvách, nikdy bloudících ani slovem neuráží, ač dobře ví, že tito v šílenosti své všelikou hanu naň kydají, jemu utrhají a zlořečí. Podobnou mírnost jeví Jan, an v jídle, pití, snu a jiných pohodlích vždy míry šetří, v obleku a v celém zevnějšku žádné zbytečné skvostnosti, žádného přepychu a marnotratnosti nezná a ve všem jednání líbeznou zachovává skromnost. V jakém ale lesku teprv se skví mírnost jeho v mučírně, když v rukou svých vrahův hoře strádá? Šápají se naň co litá zvěř, vychrlují naň útržky, hany, zlořečení, on však mírnou zachováváje mysl hledí jich ukrotiti lahodnou pokorou a nezlomnou trpělivostí.

Že nad to jej zdobila i *zlatá spravedlivost*, jež věrně naplňuje pravidlo: „co komu to tomu!“ — kdoby o tom pochyboval? Jan náš vždy pokorně všecku chválu od sebe na Boha přenášel, aby nikdy neodňal Bohu což Božího jest. Zastáváje práva svá a žádaje, aby jemu dáno bylo, což jemu patřilo, dával sám svědomitě i svým, čím co pastýř duchovní jim povinen byl, věrně a neunavně konaje své svaté závazky a hotov jsa i život svůj pro jich spásu obětovati. Vznešeným protivníkům svým vzdával čest, jejich vysokému rodu náležitou, a když je pamatoval na bývalou slávu jich předků a žádal, aby ho ušetřili, nečinil toho z pouhého všem přirozeného samomilenství, aby uchránil života svého,

nýbrž více aby jich uvaroval hříchu zjevné a veliké, do nebe volající nespravedlnosti.

Konečně pravili jsme, že k dodělání stavby svatého života zapotřebí také přetvrdého a ušlechtilého kamene *korundu*, *skalopevné* totiž a nepřemožené *bohatýrské udatnosti*. I která stěžejná ctnost v jasnějším blesku vysvítá z celého jeho života, zláště pak z umučení jeho, jako právě jmenovaná? Udatnou zajisté projevil mysl už co jinoch, když se nehrozil voliti stav, jenž horlivému sluhovi Páně, co mzdu strasti žaláře a skripec tehdaž podával; *bohatýrské* prorazoval srdce, když nejraději na takových místech se podjímal správy duchovní, kde nejvíce mu uchystáno práci, kde nejvíce skýtáno mu obtíží, kde nejvíce mu hrozilo nebezpečnosti. Rekvností vynikal, když veždy v prvním šiku bojovníkův Páně stoje vítězně rytěroval pro čest Boží i slávu Církve, když sám přemahal tělo své a překonával lákadla svůdného světa, když mařil chytré obmysly zlého nepřítele. Nikdy však tato ctnost jeho v takové se nezaskvěla září, jako když nezlomnou trpělivostí a nevyvratnou stálostí unavoval zúrivot nespravedlivých soudečů, mařil úskočné jejich zámysly, vítězně překonával jejich hrozby a v nejkruťších mukách žádného divého pokřiku bolesti se nedopustiv, samým vrahům vynutil obdiv, sobě pak vydobyl palmu nejslavnějšího vítězství.

Upomínka na O. Venturu.

D. 5. Srpna pohřben jest ve Versaille slavný Otec *Ventura de Raulica*. Narodiv se r. 1792 v Marsale na ostrově Sicílii, za mládí dal se do řádu Theatinův, a jedva byl dospěl, stal se generalem čili náčelníkem řádu svého. — Papež Řehoř XVI. byv kdysi otázan, kdo jest v Římě nad jiné učenějším, řekl: „Otec Ventura.“ — Když dosedl na stolicí papežskou nynější sv. Otec Pius IX., Ventura, obzvláštní jeho přítel, s všelikým úsilím podporoval všeliké blahomyslné opravy nového papeže. Znám, jak se svat. Otcí odsloužili vůdcové vládky revoluce. Pius IX. viděl se nucena, z Říma utéci do Gaety.

Za žalostných oněch časův zůstal Ventura v Římě. Odvaha, s jakouž byl nadšený milovník národa, řečník svobody, a nad jiné věrný syn Církve, zůstal ve městě, opanovaném lidmi bez víry, vykládala se všelijak: avšak nikdo nedovedl udati jediného činu, jediného slova, kterýmž by se byl za onoho času Ventura sebe méně provinil proti Církvi a bratřil se s nepřáteli Církve a sv. Stolic. O. Ventura zůstal v Římě jediné proto, že chtěl i tehdy sloužiti věci svaté Otce svatého. Úmysly jeho čisté a činy minuly se ovšem s účinkem; kde vládl Mazzini, půda mizela pod nohama knězi, jakým byl Ven-

tura. Nezbyvaloť mu posléze, leč aby se odřekl revolučníkův, kteří oblíbeným jeho jménem šálili lid. Ventura to sice učinil, avšak hlas jeho ztratil se v pobouřeném městě.

Když byli r. 1849 Francouzi opanovali Řím, Ventura se odebral do Francouz, nejprve do Montpellieru, a později (1851) do Paříže. Arcibiskup Sibour žádal jej, aby měl konferenci, t. j. kázání pro učené lidí, v kostele Na nebe vzetí Panny Marie. Ventura uposlechl a Paříž obdivovala důmyslného kněze cizozemce, jenž ku kazatelně své připoutal přední učence, spisovatele a myslitele v Paříži. A tehdy pověděl o něm jeden z nejvýtečnějších řečníkův: „Já slyšel sv. Pavla, mluvícího v areopagu (radě starších Athenských), an svým názvukem cizozemským uchvácí každou mysl, každé srdce.“ — Veliká to zajisté a nevšední chvála.

Od té doby žil a působil Ventura v Paříži a během několika let mnohými spisy obohatil literaturu katolickou. Nadšený sluha Kristův bojoval ze vši síly své proti novověkému pohanství ve školách, v časopisech, ve zpravování zemí a v životě. Korunou všech spisův jeho mělo býti dílo, jež právě spisoval — dokonával, když jej schrátila nemoc a Bůh k sobě jej povolal. Na štěstí jsou již tři veliké díly vytištěné: anobř i úvod celý zhotoven. Za posledních dnův života svého diktoval vel. kněz důležité zápisky ze svého života. — Než i tu nebylo mu lze, leč jenom o nejdůležitějších dobách života svého zůstatiti paměti. —

Nemoc překvapila výtečného kmeta: zmatky, kterými se zmítá Italie, bez pochyby mu dodaly, že smrt dostavila se dříve nadání. Avšak i ta smrt jeho byla krásná, ozářená zápalom vroucí víry a osvědčováním duše oddané Církvi. Kdo jej viděl na smrtelném loži, nemohl se zdržeti slzí: bylť o slze obdivu a onoho citu, který slzami kalí oko při smrti spravedlivého. —

Sám biskup Versailleský navštívil jej v poslední nemoci „s Pánem Bohem“ a poslední pomazání mu udělil. — Maje se pak loučiti s apoštolským biskupem, objal jej velebný kmet, řka: „Otče biskupe, vy jste mi zástupcem Církve: objímaje vás, objímám Církve.“

Tak skončil Ventura.

Pohřeb O. Ventury byl slavný, jakž toho zasloužil muž, jehož památka zůstane v požehnání.

Důvěra v smrti.

Dej, ať v oné těžké době,
Strašná smrt až pokyne,
Nehrozím se, že zde v hrobě
Život navždy zahyne.

Při posledním těla hnutí
Víře mé buď odměnou,
Smrt že není „zahynutí“,
V lepší život přeměnou.

Frant. Doucha.

Malby v Kostomlátském chrámu.

Od Fr. Fellzny, kněze z bisk. Litoměřického.

Nad zpěváckým chorem: sv. Bartoloměj jako kazatel. Sv. Bartoloměj stojí povýše, obrací obličej k posluchačům, a oběma rukama ukazuje na kříž, což znamená, že jim káže Krista ukřižovaného. Jeho posluchači sami pohané obého pohlaví, všelikého věku, rozličných stavů, dílem stojí, dílem sedí po různu na kusích skály, a poslouchají kázání, na větším díle s pozornou, napnutou, žasnoucí myslí. — Jedna žena mezi nimi, nad jiné horlivější, jako u vytržení upírá oči na kříž a zdvihá ruce, jako by se chtěla k němu do letu dáti, a celý zobímat a zlíbat. Jeden si dělá rukou na čele jako přístřešek, bez pochyby proto, aby mu slunce nesvítlo tolik do očí a nebránilo hleděti na kazatele. Dva sedí vedle sebe, podpírajíce brady rukama, aby jim snad hlavy neklesly, a nespustili s kazatele oči. Jiní dva stojí pod palmou s dlouhými svislými listy, a zdají se býti kněží pohanští. Tu také matka s jedním dítětem na klíně, a s druhým u nohou. Několik tu obličejů lhostejných. Jeden sedí opodál, a drží rukama koleno pozdvižené a kolíbá se. Libé jest podívání na dva anděle s roztaženými křídly nad sv. Bartolomějem a jeho posluchači se vznášející, a pobožně sepatýma rukama, uctivě sklopenýma očima modlíci se za zdar slova Božího.

Kromě Krista ukřižovaného kázal sv. Bartoloměj také čtyry poslední věci člověčí: smrt, soud, nebe, peklo. Ty jsou vyobrazeny trochu níže ve čtyřech uhlech chorových.

V prvním uhlu stojí dvě osoby. Jedna z nich drží v ruce umrlčí hlavu, a rozjímá s upřenýma na ni očima. Dole u nohou má rakev. Druhá drží v pravé ruce zhaslou pohřební pochodeň, a v levé přes rameno kosu; což znamená první ze čtyř posledních věcí člověčích, totiž smrt.

V druhém uhlu stojí anděl Páně na hrobovém kameni, a hlasem trouby poslední vyvolává mrtvé z hrobů. A hle, kámen pod nohama jeho zdvihá se, a mrtvý vystrkuje ruku; což znamená druhou ze čtyř posledních věcí člověčích, totiž těla z mrtvých vzkříšení a obecný soud.

V třetím uhlu viděti dva anděly, z nichžto jeden prstem ukazuje na oko Boží v trojhranníku, z něhož jako ze slunce na vše strany vycházejí paprsky, druhý pak, maje ruce na prsou složené křížem, zabírá se do rozjímání oka Božího; což znamená oko trojediného Boha — světlo věčné, radost nebeskou.

Ve čtvrtém uhlu konečně nalézá se

hrozný drak s roztaženými křídly a s zatatými zuby do pravého boku člověka, a s ocasem otočeným okolo levého lokte jeho, aby se mu nikterak nemohl vymknouti. Člověk bolestí křičí a všechny vlasy na hlavě jeho úzkostí vstávají; což znamená čtvrtou z posledních věcí člověčích; totiž muky pekelné.

Nad lodí: sv. Bartoloměj jako divotvorce. V prostředku jest viděti posedlou dceru pohanského krále Polymia a sv. Bartoloměje, an pozdviženou, žehnající pravici vymítá z ní ďábelství, a to u přítomnosti krále a královny, sedících na trůnu, před tváří vojska, dlouhými kopími ozbrojeného, a mnoha jiného obecného lidu obého pohlaví a rozličného věku, i také pohanského kněze, hrozného na pohled. Té posedlé kouří se z úst, a ďábelství z ní vychází ve způsobě ohydného opičáka. Anděl Páně vede je na řetěze, v pravici drže ohnivý meč, na znamení, že mocí Boží vymeteno jest. Tomuto divu všickni ne málo se diví, a toto své podivení rozličným způsobem jako vyvalováním očí, natavováním krku, spínáním rukou, na jevo dávají, onen kněz div že se nekácí se sedadla svého. Královna rukou zakrývajíce oči, pláče radostí. Než pouhé podivení nemá býti ovocem tohoto divu, nýbrž obrácení se na víru v ukřížovaného Pána Ježíše. Protož přichází anděl s nebes, a podává králi i královně kříž, po němž oba ochotně vztahují ruce. Také s druhé strany podávají dva andělé pohanům kříže, a mnozí sáhají po nich, na znamení, že přijímají víru Kristovu. Ó, víra — pravá, křesťanská víra jest dar Boží, a ten se nedá lépe vyobraziti jako podáním kříže. —

Trochu níže ve čtyřech uhlech namalováni jsou čtyři svatí evangelisté; sv. Matouš, jenž v levé ruce drží knihu, a pravici na hlavu člověči ukazuje, čímž se na srozuměnou dává, že on své evangelium při člověčenství Syna Božího začíná, řka: *Kniha rodu „Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova atd.“ — Sv. Marek, jak má v rukou listinu a u nohou lva; což znamená, že on své evangelium začíná od hlasu volajícího na poušti, řka: „Počátek evangelium Ježíše Krista, Syna Božího“ — rozumí se při tom — byl ten, že povstal Jan na poušti, a připravoval lid na příští Messiašovo, volaje: „Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho.“ — Sv. Lukáš vyobrazen jest, jak drží listinu v ruce a má u sebe volskou hlavu, čímž se chce připomenouti, že své evangelium počíná s obětováním kněze Zachariáše, řka: „Byl za dnů Herodesa krále judského kněz nějaký, jmenem Zachariáš, z třídy Abiášovy,*

a manželka jeho byla z dcer Aronových, a jmeno její Alžběta.“ — Konečně sv. Jan představen, jak vzhůru — k Božství Ježíše Krista — hledí a píše, na znamení, že on své evangelium počíná od Božství Ježíše Krista, řka: „Na počátku bylo Slovo (Syn Boží), a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo.“

Na hlavním oltáři: sv. Bartoloměj jako mučéník. Sv. Bartoloměj, skoro celý obnažen, oči k nebi upřené, ruce ke kolu přitažené provazy, nohy trochu skrčené — tak visí na dřevěném sloupu. Z pravé strany stojí katan, jako ďábel podle pohledu, drží v zubech nůž a dře rukou z prsou nakrojené řemeny. Po levé straně pak jiný katan klečí, a řemeny dře z nohou. Za nimi samí vojáci, ozbrojení dlouhými kopími, na nichž není nežli samou chladnost vidět. Prímo proti sv. mučéniku vyskytuje se kdosi s cinobrovatým obličejem, všecek zahalený hrubým rudým rouchem, podobnou na hlavě nesa čepici, a s ukrutnou lhostejností, s ďábelskou radostí hledí na muky jeho. Hrozně to podívání na ně na všechny. Tím krásnější ale na dva anděly, kteří se nad sv. mučéníkem s věncem a palmou vznášejí, znameními to slavného jeho vítězství.

Po stranách hlavního oltáře vymalováni jsou dva apoštolé, v pravo sv. Petr, a v levo sv. Pavel — sv. Petr s klíči království nebeského, a sv. Pavel s mečem slova Božího. Velmi krásně a přiměřeně hledí sv. Petr vzhůru — k tomu království nebeskému, jež věřícím otvírá a zavírá nevěřícím; sv. Pavel patří ale dolů jako do hlubokosti bohatství, do nevyvážitelné hojnosti, do bezedného moře moudrosti a umění Páně.

Nad hlavním oltářem, či nad chorem kněžským: sv. Bartoloměj jako oslavenec. Mezi samými anděly, z nichž jeden na loktě nese ztaženou kůži, druhý katovský nůž — obé to znamená mučednictví — třetí palmu — znamení vítězství, čtvrtý věnec — znamení věčné odplaty, pátý knihu otevřenou — knihu života, kdež jsou všechny dobré skutky zaznamenány, běže se sv. Bartoloměj pobožně sepiatýma a toužebně vztáženými rukama na světlém oblaku pro odplatu vzhůru k Pánu Ježíši, sedícímu na stoličce velebnosti své, a stkvějícímu se nebeskou slávou, do níž rovněž také skrze veliké utrpení všel, jak toho dosvědčuje kříž v rukou andělských. Pán Ježíš ukazuje sv. Bartoloměji prázdnou stoličku, na níž bude seděti — jednu z těch, o nichž byl druhdy svým apoštolům řekl: „Amen pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, v druhém narození (při

budoucím všech věcí obnovení), když seděti bude Syn člověka na stoličce velikosti své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení israel-ské.“ (Mat. XIX. 28.)

A však nejen za mučednictví, nýbrž také za všechny ostatní ctnosti, jmenovitě za mravné, vzal sv. Bartoloměj odplatu v nebi. Protož tu i ctnosti mravné níže ve čtyřech uhlech vyobrazeny jsou a sice následovně:

Spravedlnost, která žádnému škody, krivdy nečiní, která nechává, dává, prokazuje každému, což jeho jest, představují dvě figury, z nichžto jedna v rukou pruty, druhá pak v pravici drží váhy, a v levici meč. —

Strídnost, která se obžerství a opilství varuje, která zachovává míru v jídle a pití, představují dvě figury, z nichžto jedna nese mísu a druhá z konvice do ní poznenáhla nalévá.

Opatrnost, která přede vším o to, co hlavního jest — o království nebeské a spravedlnost jeho, o spasení duše nesmrtné pečuje, která si ke všemu svítí, dobře rozvažuje, dříve než něco začíná, představují dvě figury, z nichžto jedna má před sebou hada, jenž se do kotouče svíjí a ocasem chrání hlavu, druhá pak v ruce světlo nese.

A konečně sílu neb statečnost, která Pánu Bohu sloužiti usiluje, na cestě cnosti těžkosti přemáhá, pro spasení bližního nebezpečnost své podrobuje, představují dvě postavy, z nichžto jedna lebkou na hlavě, meč v pravici a kyj má v levici, druhá pak štítem se zamítá. —

Duns Scotus a rolník.

Učený řeholník Duns Scotus potkal kdysi rolníka na pole jedoucího, jenž na své voly náramně křel, že mu dobře jíti nechtěti. I jal se řeholník jej kárati, vykládaje mu, že klení hřích jest, a že trest Boží na sebe svolává. „I co mi tu kázete,“ odsekl mu rozhorlený rolník. „Koho Bůh ustanovil spasiti, bude spasen, a komu usouzeno zavrženo býti, bude zavržen. Jsem-li mezi prvními, budu spasen; jsem-li ale mezi druhými, ať činím co činím, budu zavržen. Málo na tom tedy záleží, kleju-li čili nic.“ — Řeholník trpělivě poslouchal rolníka a odpověděl mu takto: „Příteli, je-li tomu tak, jak pravíte, proč pak jdete na pole, abyste je vzdělával? Proč rozsíváte, proč se zlobíte na voly? Usoudil-li Bůh, abyste mnoho sklídl, stane se to, ať již sejezte, oráte a nebo nesejete a neoráte. — Pak-li ale Bůh ustanovil, aby-

ste nic nezklidil, co vám bude platno, že pracujete v potu tváří? Zkuste to, jděte domů, nevzdělávejte pole, a — budete vidět, že nic — nesklidíte. Nuže tedy, buďte moudrý, a slyšte: Bůh jen tolik ustanovil, že vás spasi, jestli budete přikázání jeho zachovávat, a že vás zatratí, pakli bezbožný povedete život.“ — Rolník nabyv poučení příkladem jemu známým, poznal blud svůj a umínil si, nejen neklíti více nýbrž vůbec neurážeti Boha žádným hříchem, a od toho dne všelikou péčí měl i o vzdělávání pole i o ušlechťení a zdokonalení života.

Zpověď v Jednotě bratří českých.

Ze spisův J. A. Komenského.

Mají pak obyčej zprávcové v Jednotě, před sv. posluhováním (večeří Páně) lidi k sobě neb do chrámu povolávat, celé čelednosti spolu, a tu jim, jak se zkušovati mají, službu činiti. — A to jest velmi potřebné.

Ne všickni zajisté to umějí, aniž co tak nesnadného jest, jako samého sebe a nedostatky své znáti a je napravovati. Lahodíme sami sobě obyčejně a hříchy své ztenčujeme, jeden z tisíce sotva vadu svou cítí.

Růdký jest, kdož by sám od sebe nedostatek svůj spatřil, ovšem ho rád před služebníkem Církve vyznal; tak nám samomilenství přirozené jest, pokrytství jsme hned od prvních rodičů, tak patrné přestoupení ukrývati chtěcích, zdědili.

K tomu jsou hříchové někteří takoví, že se vůbec lehce váží: jako pro ledaeos na bližního se rozněvati; malého něco jemu usmeknouti, zahálkou neb hříčkami čas mářiti; povinnost nedbale konati; bláznem toho, kdož není, jmenovati, očima chlípnot pásti, jmena Božího lehce užívati, láti, žvátí, klevetovati, a těm podobné věci, kterýchž tíhotu cítí ne ten, kdo je páchá, ale ten, kdo o ně trestán bývá.

O čemž tak *Isidorus* napsal: Užitečnou sobě věci soudil každý loupiti, smilniti, krásti. Ale srozuměv, že to k věčnému zatracení cesta jest, vyznal blud svůj. Bludu pak vyznání — jest k nápravě se přiznání a přihlášení.

Jest pak to služebníkům Páně za povinnost dáno, o duchovním malomocenství (hned jakž se ho jaká znamení ukazují) soud činiti, svatého psům nedávati, věrnými tajemství Božích šafařmi býti; kozly od ovcí odlučovati; pokrm čeládce Boží podle potřeby rozdělovati; bedlivými v domě Božím strážnými býti; lidi s Bohem na místě Kristově mířiti; hříchy jim některé odpou-

šťeti, jiné zadržovati; což býti nemůž, leč se dobrovolným hříšníků vyznáním poznají.

Náleží jim také: zbouřená lidská, pro hřích svědomí pokojiti a tonoucí v hlubině soudu Božího k naději milosrdenství Božího pozdvihovati; což kterak budou moci bez obzvláštního s lidmi o týchž věcech rozmlouvání?

Bohu se jen chytí zpovídati a hned samého sebe rozhřešovati, jest člověka nadutého, moc Kristova v Církvi přisluhování zlehčujícího a při tom více kněze než Boha (proti němuž hřeší) se ostýchajícího.

Ještě co? — Neduh těla lékaři ukážeme (vědouc, že jinak rady není) a neduhu duše legatu (vyslanci) Kristovu, viny odpustiti kajícím moc majícímu, neukážeme?

Aneb kde jest příhodnější čas a místo konati při lidech to, což apoštol poroučí, totiž vyvoditi je z falešných domnění a svodů, vydobývati z náklonnosti zlých, jako z ďáblových okovů, vyučovati neumělé, trestati zperné, potěšovati choulostivých?

Pravda jest, že apoštol dí: „Zkus sebe sám člověku!“ ale pravda také, že Kristus dí: „Kdo z světla jest, jde k světlu (k světlu přisluhování Kristova), aby zjevení byli skutkové jeho, že z Boha učinění jsou (že se dobře kdo podle Boha zkušoval).“

To že tak učiněno býti má, smýšlel i Jan Kalvin, když tak psal: „Za povinnost tedy svou každý z věřících toto znej, aby, cítí-li pro hříchy tak hnětlivé svědomí, že sobě sám radu dáti neumíš, abys za radou Boží jda, šel k pastýři duše své, a jemu tajnou zpovědi ve všem se vyjev, od něho rady a potěšení hledal atd. Jakéž však zpovědi ať se ne ode všech vyhledává, ale od těch, kteří ji v sevření svém potřebují.“ — A v následujícím rozdíl: „Aby se před pastýřem svým ovce kolikrátekoli k Stolu Páně jíti žádají, stavěly, neodpírá, nýbrž aby se tak všudy dalo, vinšoval bych; nebo i ti, kteříž mají závadné svědomí, zvláštního odtud užitku docházejí; i kterých sic napomenouti v čem třeba, tu k tomu příležitost dobrá; jen aby se nepřiměšovala pověra a tyranství.“

Aniž jinak M. Bucerus: „Žádají všickni, aby soukromí rozhřešování zachováno bylo, jako pro potěšení svědomí, tak i proto, že velmi užitečný jest v Církvi tento řád, aby lidé soukromně slyšání byli, pro dosažení vyučování hloupých. Nebo takového rozmlouvání a vytazování opravdu jest lidem sprostým potřebí.“ —

Hle, tu důkaz, jak *drželi na zpověď čeští bratři* Nužepáni, kteří se chcete honositi jejich jménem, *vykažte se, že držíte učen českých bratří o zpovědi!*

0 shovívavosti.

Dle Alf. Huguet-a J. D.

„Jeden druhého břemena neste“, dí sv. apoštol Pavel, „a tak naplníte zákon Kristův.“ (Gal. VI. 2.) Téměř ve všech listech svých mluví o této záležitosti. A můžeme říci, že to věděti nám třeba, zvláště v společnosti, v které žijeme, tato vědomost nejvíce nám může učiniti život náš příjemným. Sv. apoštol žádá, aby mezi křesťany stávalo tétěz vzájemnosti a sjednocenosti, jakouž nalézáme mezi jednotlivými oudy těla. Udy pak vespolek se snášejí. Nižádný druhým neopovrhne. Milují se vespolek, pomoci sobě přispívají a s neustálou starostlivostí bdí jeden nad zachováním druhého. Nejslabší z nich bývají s velkou pozorností od ostatních šetřeni a ošetřováni. Timtéz způsobem k sobě chovají se nám sluší, kteříž rovněž jsme oudové jednoho těla.

Pozorujme již samého Spasitele, jak On, Božský to Mistr, se svými apoštoly žil. On svatost sama, tito nevzdělaní, nedokonali. Co mohl na nich milování hodného spatríti? Zdalíž spíše, co na nich viděl, nebylo s to jej odvrátiti od nich? Čím světější on byl, tím obtížnější — jak se nám zdá, muselo jemu býti obcování s takovými lidmi, tím méně shovívavosti jeho zdají se oni hodnými býti. Ale právě naopak dosvědčiti můžeme, že nebylo nad božského Mistra útrpnějšího, shovívavějšího a laskavějšího učitele. S jakou mírností káral jejich žárlivost, ctižádost, nesvornost! Nezavrhl jich pro neznámost božských věcí. Nebyl uražen předsudky, jež oni se svými soukmenovci sdíleli, aniž tím, že tak málo se o něm, co svém Spasiteli domýšleli.

Trpělivě je snášel, až se polepšili. Při tom dobře sobě byl vědom, že teprv po jeho smrti sesláním Ducha sv. zcela napravení budou. Staraje se o jejich polepšení, staral se o jich spasení. Toliko to na zřeteli měl, by získal sobě náklonnosti jejich srdcí, a *láskou*, nižádnou jinou vazbou, žádal je netoliko sobě připojiti, nýbrž i vespolek usjednotiti. —

Jak často musel Spasitel sestupovati s výše své moudrosti v obor jejich života, by svou řeč přístupnou učinil jejich malé chápavosti. Jak často jim totéž opakoval! Každý jiný, mimo Božského mistra, bylby se stal netrpělivým, vida, že ničeho nechápou, a že všechno učení jeho takměř na zmar přichází. Pozorujme jen někoho, kdož máje velké vědomosti, musí tupé, neumělé vyučovati. Zajisté tím více v nebezpečí jest, státi se nevrlym, mrzutým, čím učenější, vzdělanější on, a čím nevědomější a

nejapnější jeho učen. Z toho poznejme nevyslovitelnou shovívavost Ježíšovu, kterýž jsa pánem veškerých pokladů moudrosti, s lidmi smyslnými a nevzdělanými obcoval, aniž při tom nevrlym se stal, aniž příležitosti opominul, by je božským věcem vyučil, k Bohu samému povznesl. Zajisté mohl jim udělití více osvícení a milosti. Snadno mohl vyvrátiti klam jejich předsudků. Mohlť jim, jakož po svém vzkříšení učinil, smysl a rozum Pisem otevřítí. Ale ještě nepřišla ta chvíle. Podrobiv se vůli Otce nebeského, dočkal té doby.

Shovívavost jest ctnost, již lze toliko každodenním cvičením vydobýti. Neustále jí potřebujeme v obcování s lidmi, s kterými žijeme. Každý má své chyby. Nemůžeme vždy sami chyb bližního napravití. Buď nepožíváme dosti vážnosti u nich, aneb byt bychom u nich ve vážnosti byli, zůstávají naše napomenutí bez oučinku. Pak arci nezbyvá nám, než snášeti je a nésti trpělivě břímě vad jejich. V rodinách, v rádech i v jakýchkoliv jiných společnostech, kde více lidí pohromadě žije, jest shovívavost a snášlivost nevyhnutelnou povinností a podmínkou, přejeme-li sobě zachovati mír a jednotu. Shovívavost taková jest i sama v sobě i pro pohnůtky, kteréž nás učí ji zachovávat, nadpřirozený dar. Ona ovoce jest, kteréž vyrůstá na stromě křesťanské dokonalosti, zakládající se na pokoře, lásce, i na onom sebe ovládní, jehož jsme sobě pomocí milosti Boží osvojili. Též spočívá shovívavost na neustálém spojení s Bohem, v němž duše nerušeného pokoje požívá.

Shovívavým býti k chybám bližního, důležitým jest pravidlem křesťanské lásky. Svých vlastních chyb v ničem nešetřiti a při jich odstraňování shovívavosti neznamenati: toť první a nevyhnutelnou podmínkou, chceme-li sami sobě u vnitř umíratí. Jak lehká jest ona nábožná horlivost, kterouž vedeni, bližního brzy v trpkosti, brzy s jakousi zdánlivou utrpností káráme. Kde tu láska jest, nemůžeme-li ničeho snésti, pakli ani jeho přirozená povaha ani ostatní lidské nedokonalosti před naším soudem milosti nenalezají? Není třeba, bychom jiným proto, co na nich nepříjemného, odporného, trestuhodného nalazáme, lichotili. Toliko se žádá od každého z nás, bychom utrpnost s jinými měli a vždy tak jednali, aby bližní náš nepozoroval, že jeho pohled, jeho obcování nám jest protivné. S kým pak chceme obcovati, pakli jen takové, kteréž bez chyby jsou, vůkol sebe míti žádáme? Jak můžeme žádati, by jiní s námi utrpnost měli, ano i radost a potěšení v obcování našem nalézali, by se chovali dle naší přirozené povahy, dle na-

ších nápadů a zvláštností, pakli vše, co nám poněkud nepříhodné, těžce neseme, pakli břímě nás tížící všemožně odvalovati usilujem? Jaká je to shovívavost, pakli neustále sobě stěžujem na chyhy bližního a nížádnému ničeho prominouti nechceme? Nesnášeti chyb a vad bližního a nechtítí jemu poshověti, toť největší vadou jest. To bychom neustále měli míti na paměti. A proto v duchu pravé křesťanské lásky snášejme je, bychom se stali podobnými mírnému a pokornému srdci Ježíšovu, majíce vždy na mysli slova sv. apoštola Pavla: „Jeden druhého břemena neste a tak naplníte zákon Kristův.“ (Gal. VI. 2.)

Bohdejž bylo více takových!

Nedaleko od nás žije mládenec veselého čela, jasných očí, usměvavých tváří, příjemné řeči, šlechetného srdce, čistých mravů, příkladného života. Jak Bůh den dá, již k Pánu bdí, jemu se modlí, jemu zpívá, s ním rozmlouvá, jakoby měl za vzor sv. Davida, řkoucího: „Bože, Bože můj! k tobě z jitra bdím — rtové moji chváliti budou tebe — ve jmenu tvém pozdvihovati budu k tobě rukou svých — v dobách jitřních přemýšleti budu o tobě.“ Po ranní modlitbě dá se do práce, a pracuje, ale tak, jakoby měl na mysli výrok sv. Františka Sales: „Ruce mají býti při práci, srdce ale u Boha — u Pána Ježíše — u Panny Marie.“ A po skončené práci dokonává den zase tak, jak ho byl započal, totiž s Pánem Bohem svým, s vroucí modlitbou, s nábožným zpěvem, se zpytováním svědomí a želením svých provinění. Naučil se tomu z missionářské knížky od sv. Alfonsa, který v ní každodenní zpytování svědomí a želení hříchů velice schvaluje. Z toho již lze souditi, že tento mládenec po světských rozkoších, jaké jsou tanec, hry, toulky atd. mnoho netouží. Nikdo ho ještě se světáky, tuláky, nezdvůráky neviděl, nikdo v hospodě u karet, u sklenice, u kuzelek, za to ale tím spíše a tím častěji v chrámu Páně, na službách Božích, na kázání, na cvičení a na poželování; u sv. zpovědi a sv. přijímání alespoň jednou za týden. A od toho nezdrží ho ani horko, ani zima, ani dešť, ani chumelice. Máť pak do kostela asi půl hodiny. Ano i všedního dne častěji do chrámu Páně přichází, a vzdělává v něm mladé i staré. O jak mnohý muž a stařec se mu již podivil, a povzdechne si, a pohleděv k nebi řekl: „Kéž jsem byl za mládí svého také takovým!“

Než kdo pak asi základ k této mravné dokonalosti jeho položil? Zdalíž rodičové

jeho dobrým vychováním svým? — Jak se zdá, hlavně prozřetelnost Boží *dlouhou nemocí*. On v té nemoci světu odumřel, Bohu svému zcela se zasvětil, a od té doby všichni hledě v dobrém prospíval. Ó kéž Bůh počet takých mládenců rozmnoží!

Statečnost sv. mučníkův.

Svatí Frontasius, Severinus, Severianus a Silanus, od blahoslaveného Frontona, prvního Petragorenského biskupa, ke kázání vysláni jsouce, když slovo Boží všudy rozšířili, od vládaře Squiridona jati jsou. Kterýžto k nim řekl: „Řecte mi, odkud jste, a jak se jmenujete? neb jste bohům nejen neobětovali, alebrž odvraceli také ty, co obětovati chtěli, a chrámy jejich porobili. Nevím, jakou mocí to činíte.“

Frontasius řekl: Ty vladaři, prázdný ctnosti, proč se nás tážeš, ježto všelikou pravdu odsuzuješ? Považ prvé, kdo duši tvou a tělo stvořil, a poznáš pravdu. Modly národů jsou díla rukou lidských, a nemohou pomoci ani sobě ani jiným.“

Squir. řekl: „Vidím, že se na mnohé mluvení spoléháte, jemuž jste od mistra svého naučili.“

Severinus a Severianus odpověděli: „Mnohomluvnost naše pravá jest. Ty ctiš modly, které jsou kovy zasvěcené dáblům, hluché, němé a marné.“

Squir. řekl: „Získáte život, budete-li obětovati.“

Sv. Frontasius řekl: „Získ náš jest v Kristu žítí a umřítí.“

Na to vladař, obrátiv se k Silanovi, kterýž uměl na citharu symfonii a loutnu hrát, řekl: „Ty mládenče, co pak neobětuješ?“

Sv. Silanus odpověděl: „Já obětuji Pánu svému, Ježíši Kristu, kterýž milostí křtu svatého umyl svět poškvrněný.“

Squir. vece: „Kterak umyl?“

Silanus odpověděl: „Pán můj, Ježíš Kristus řekl učenníkům svým: Jděte po všem světě a kažte křtíce ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen, kdo pak neuvěří, bude zatracen. Ty tedy vladaři, jestli uvěříš v Krista, a pokřtiti se dáš, budeš spasen; jestli ale neuvěříš, budeš zatracen.“

Na to kázal rozněvaný vladař za město na zelenou louku je vyvésti, přísnými otázkami zkoumati, každému korunu z železného trní na hlavu vystaviti, a do ní z každé strany devět hřebíků vraziti. A když jich ani touto divou vzteklostí nemohl přemoci, dal jim temena — každému devítí kolíky prokláti, a konečně hlavy stíti. Oni padše na kolena, duše své

Bohu poručivše a katanům šije nahnuvše, slavili křesťanské mučednictví.

Kvíí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Jako ptáci hnízda na stromích mají, do nichžto v čas potřeby zasedají, a jeleni v hustinách skryše, do nichž se v čas nebezpečnosti utíkají, jakož i před horkem schovávají se a ve stínu vychlazují; tak duše naše mají sobě každodenně obzvláštní místo obrati, jako pět ran Pána našeho a jiná těm podobná, kamž by se dle příležitosti utíkaly.

Násilím usevřená *poslušnost* podobá se větru, v měchu sevřenému, kterýž pukne-li přeplněním, ihned všecek vítr z něho rychle vyběhne.

Člověk, jenž se pravdivého úsudku a soudu štítí, činívá jako velbloud, jenž prý nápoj čistý kalívá, aby neuzřel svých hnusných hnátů.

Hadding, starý dánský král, obléhal několik měsíců opevněné město, anižby ho byl vydobyl, až konečně zvláštní lstí cíle svého dosáhl. Dal všechny holuby z města schytati a každému pod křídla provázek se sirou přivázati. K večeru pak kázal provázky zapáliti a pustil holuby. Ješto každý z nich do svého příbytku letěl, stálo v několika hodinách celé město v požáru; neboť nejdříve uchvátíl oheň holubníky a napotom i domy. — Podobné lsti užívá i nepřítel, jenž zvláště tohoto jména zasluhuje. Mnoho dosti upevněných duší vydojde, zapaluje jich. U mladých lidí způsobuje zamilované pletky; než tyto svazky na oko ušlechtilé a vznešené, které na perutích nevinnosti a čistoty nad zemí se vznášejí, jsou již takoruka napuštěny sirou nečisté žádosti. Není věru mnoho třeba, aby se vznítily a jednotlivce, i celé rodiny o pokoj a klid duše připravily. Z úžších spojení povstávají velmi často lži, úklady, neposlušnost, vzdorovitost, urážky rodičův, nestydatost, žárlivost, závist, ano i, což skorem pravdě nepodobné — samovraždy, záhuba zdraví, omrzlost života.

K čemu as je pero? Není-li pravda, k psaní? Když je však ležeti necháme, zdaž jím kdy jaký spis zhotovíme? — Není-li též pomoc člověka dobročinného u toho neprospěšná, který ji buď ani nepřijímá, aneb dobře nevynakládá? Totéž platí o každé milosti Boží, když jí k tomu ne-

užíváme, k čemu nám ji Bůh dal. Neboť i tato nemůže člověku tak prospěti, aby mu sloužila ku spáse, nepřidá-li sám ruky k dílu.

Jako každá zlatá nitka velikou má cenu, jest i každá minuta velké ceny. Velikou byloby pošetilostí, koňům zlaté podkovy dáti; a tak jest i nemalá pošetilost, čas ničemnostmi trávit.

Tichý člověk podobá se beránku, kterýžto, nejpovolnější mezi všemi ostatními zvířaty, nikomu se neprotiví, když i nepřátelsky chopen, trýzněn, usmrčen bývá.

Jako veliký pytel veliké věci pojímá, nebo jako vraty širokými bez zavazování veliký kůň, velbloud, neb vůz prodě: též svědomí široké (otupělé) bere v se veliké hříchy.

Starý, v zlosti zastaralý nebrzo se polepší, jako krivý strom starý nebrzo kdo narovná.

O vy radosti krásné tohoto světa marného, zdaž nejste rovny květinám? Sotva že mysl naši oblažíte, již již vyzvání vám hrana i nám.

Štěstí jest od neštěstí as tak vzdáleno, jako břeh od moře. Otok a přítok jest s oběma úzce spojen.

Žádosti lidské rovnají se nádobě bezedné, kterouž nelze naplniti, byť by se neustále do ní lilo.

Dítě si hrálo a sice velmi dlouho v zimě, tak že mu zimou až ruce zmodraly. Přišedši domů postavilo se hned k zatopeným kamnům, z čehož mu velké bolesti povstaly. Podobně i my následujeme tohoto marného světa, oslepení rozkoší, zapominajíce na časný i věčný trest, následkem to hříchu.

Lidé co do svědomí vrtošiví dají se dobře porovnat s kozou, která, uvážeš-li jí kus červené látky na těle, tu kde jí viděti může, ihned prý kulhati začne, jakoby se měla za poraněnou.

Krásné podívání jest na hada, když se na slunci vyhřívá a svou lesknoucí se kůži ukazuje; běda však tomu, kdo se k němu přiblíží, a s ním se tovaryšiti opovazuje, hrozí mu uštknutím a jedem. Nápodobně mnohý hřích zevně příjemný vyhlíží, smrtelnou však ránu dává tomu na duši, kdo se ho dopouští.

D o p i s y.

V Praze dne 23. Srpna 1861.

[Kněžské exercicie.]

Důležití jsou dnové, v nichž žijeme; skrývají v sobě zárodky neznámé a snad neblahé budoucnosti. Rozličné vystupují náhledy, a každý má více anebo méně ctitelů a rozšiřovatelů. Jeden pak vystupuje proti druhému a každý hlásá, on že mluví a jedná, jak velí „*duch času*.“ Ducha času zahaluje tma; on ve tmě přebývá a jest neprůhledný. Než *cesta kříže* jest *cesta světla*. U kříže klečíc a světlem s hůry ozáření jsouce poznáváme ledacos, co světu nepřístupným, neprůhledným jest; na výsluní věčnosti poznáme i ducha času. Protiví-li se rozkazy jeho příkázáním Božím, není zajisté z Boha, brojí-li proti Církvi Kristově, není z Boha; Kdo není s Kristem, proti němu jest, a kdož jsou Kristovi, *nemohou* míti společnosti s těmi, jenž jsou proti němu. Z toho povstává boj, k boji pak třeba síly. K boji *duchovnímu* třeba pomoci vyšší, posily s výšin nebeských.

K takovéto zkoušce *sebe a světa* i jeho náhledův, čili ducha času zapotřebí jest samoty, útěku z hlomozu a hluku všedního a — rozjímání o pravdách věčných u paty kříže. A za dosažení posily nebeské musíme prositi t. j. modliti se s čistým srdcem, pozdvihující nepoškozených rukou k Otci, od něhož všeliký dar dobrý pochází. A hle, to vše jest účelem a bývá ovocem duchovních cvičení vůbec — exercicií kněžských zvláště. Duchovní pastýř, sám se posvětiv, posvěcuje pak své ovečky.

Z udaných pohnutek a snad též proto, že jsme blaha duchovních cvičení dlouho pohřešovali, schází se k nim letos duchovenstvo u valném počtu. Z Králové Hradce došla nás radostná zpráva, že se tam kolem staříckého pana biskupa shromáždilo více než 100 dělníkův na vinici Páně. A i v naší milé Praze bylo nás mnoho, a sice 70. Či není to mnoho, povážíme-li, že se letošního roku konají exercicie v arcidiěcesi na *třech* rozličných místech? Máť zajisté od Prahy vzdálenější část arcidiěcese své zvláštní duchovní cvičení v městě Chebu. O jiné měl péči šlechtný kníže Löwenstein na svém zámku Čebiv u Plzně, jak slyšíme, pro své patronátní duchovenstvo. Již ale něco o exerciciích v Praze.

V pondělí dne 19. t. m. sešli jsme se o 5. hod. odpoledne v seminářském chrámu Páně, očekávajíce J. Em. našeho nejdůst. vrchního pastýře, jenž přišed, pomodlil se s námi u hlavního oltáře nešpory tohoto dne. Následoval hymnus: „Přijď Duše Stvo-

řiteli,“ vystavila se nejsv. Svátost a my zpívající „Svatý, svatý“ přijali jsme požehnání k velkému dílu, jež nám nastávalo. Po té hnul se průvod. My kráčeli dva a dva z chrámu do semináře jakoby na poušť se Spasitelem, kteréhož ve způsobě chleba vrchní pastýř pod baldachinem nesl. Náš zpěv „Pange lingua“ rozléhal se po dlouhých chodbách velkolepé církevní budovy. Uloživ velebnou Svátost do svatošanu v svatyni, kdež se chovanci arcib. semináře k společným modlitbám scházejí, uvítal nás JEm. několika srdečnými slovy, řka, že po těchto hodech toužil, že s námi modliti se bude a v mlčení, jež všem na srdce kladl, a jehož důležitost ukázal, nám dobrým příkladem předcházeti chce. Po té vstoupil na řečníště kněz *Ambrož* z řádu bosých Karmelitův a činil rozjímání úvodní „o samotě“, odloučenosti od světa, kdež každé velké dílo počátek vzalo, jakož Písma svědčí o Spasiteli našem, Rodičce jeho, sv. Pavlovi atd. Důmyslný řečníku, kéžbychom tebe všichni pochopili! Po té následovaly naše kněžské modlitby (breviář) a večere. Tu vítal bratr bratra, mladý kněz hleděl s úctou na šediny a lysiny, ptali jsme se, kdo je ten, onen; slyšeli jsme, že je mezi námi též několik kněží z Litoměřicka a jeden Moravan. — Po večeri nastalo „silentium“ (mlčení), po semináři uhostilo se svaté ticho, každý šel, kde mu lůžko vykááno bylo. — Ráno o 5. hodině budil nás hlas zvonku a o 1/26 volal k ranní modlitbě a k rozjímání „o kříži“, našem vzoru, že nám nutno jíti cestou křížovou a kdo nás na ni posiluje. O 7. hod. šli jsme do chrámu Páně na mši sv., po té k snídání. V 9 hod. modlili jsme se hodinky a rozjímali o příčině křížové cesty a bolestné smrti Páně, jež jest ovšem *hřích*. Nehřeší se ale toliko přestupováním, alebrž i *opouštěním*, obmeškáním povinností, jehož následky jsou smutné pro čas i pro věčnost. Spí-li biskup, spí veškerá diocese, spí-li farář, spí celá osada. K práci volá nás Bůh. Modlitba a práce, láska ku kříži zamezuje hřích. — O 11 1/2 duchovní čtení, růžence, zpytování svědomí „anděl Páně“, a zvonilo se k obědu. Mezi jídlem se četlo a sice úvahy čelící k našim rozjímáním. Po obědě soukromá návštěva nejsv. Svátosti. — O 1/23. hod. nešpory a konsiderace, kterouž měl ředitel k. arc. semináře Dr. Terš. Vedl nás na horu Tábor, ukázal proměnění Krista Pána a na této části sv. evangelia vzdělal tré svých úvah a sice: 1. dne: „Učiněn jest šat jeho jako snih“ kněz zevnitř: doma, v chrámě, u veřejnosti. 2. „Ukázali se jemu Mojžíš a Eliáš.“ Studium psaného slova Božího i

ústního podání. 3. Hlas s nebe „Tento jest můj milý Syn.“ Vnitřní posvěcování a umrtvování sebe. — O 5. hod. rozjímání o „milosti Boží“, kteráž v člověku působí („milosti Boží jsem, co jsem“), s kterouž ale člověk spolupůsobiti musí („a milost jeho ve mně marná nebyla“). — O 1/27 modlitba breviáře, v 7 1/4 večere, při ní čtení, v 8 1/2 krátká příprava na příští den, udání jádra k rozjímáním. Večerní modlitba a zpytování svědomí. Litanie Loretanská a při zpěvu „Svatý, svatý“ požehnání s nejsv. Svátostí. Povstali jsme v lavicích, chtějíce se ubírat k odpočinutí, tu nás nejdůst. p. kardinál překvapil a zarmoutil slovy, že jej telegrafická zpráva do Vídně volá, aby zasedal v sněmovně. Poznali jsme z hlasu jeho, že nerad se loučí s námi. Ráno sloužil nám a za nás ještě mši sv., a — ošířeli jsme.

Nastínivše tímto první den našich exercicií, podotýkáme, že nám v semináři dobře bylo, trápilo nás toliko horko, jež ale dešť druhého dne zmírnil. Jelikož nám látka pod rukama roste, udáme toliko ještě předmět ostatních rozjímání.

Ve středu: Rozjímání 1. Hrozno jest upadnouti v ruce rozhněvaného Boha. Smrt. Soud. 2. Pod křížem učme se lásce k Ukřižovanému. S kříže dostane se nám síly k nastávajícím bojům a utrpením. 3. O bolestech Rodičky Boží. Velikost, sladkost a blaho bolesti.

Ve čtvrtek: 1. „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný.“ O pokoře. Odvislost tvora od Stvořitele. Uznání viny a potřeby spasení. Vede k sjednocení s Bohem. 2. O panictví. 3. O modlitbě. Co jest? Obcování v nebesích, přátelství s Bohem. K čemu? K dosažení nejvyššího cíle, k plnění povinností. Jaká má býti? V duchu a v pravdě. Včera a dnes byla sv. zpověď. Dnes jest nám všem, jako onomu z bývalých chovanců mých, jenž přijat do semináře, psal po prvních exerciciích příteli svému: „Smířen s Pánem Bohem musím se smířiti i se všemi lidmi, nejprve pak s Vámi, jenž se na mne hněváte, že jsem Vám dlouho nepsal.“

Poslední rozjímání v pátek ráno bylo „o nejsv. Svátosti“ — při mši sv. „chléb s nebe dal jsí nám, Pane, všelikou libeznost mající v sobě, alleluja!“

*Z Písečné u Kostelce v Červenci 1861. *)*

[Bířmování, svěcení na kněžství. Primice.]

Čtvrtý den měsíce Července byl pro Písečnou dnem neobyčejné slávy. Toho dne totiž nejdůstojnější p. biskup Králové-

*) Nemilou náhodou opozděno.

hradecký, Jeho Exc., Karel Borom. Hanl do dějin osady Písečné vepsal *třetí* list, který po letech svědčiti bude o lásce jeho apoštolské. R. 1836 presentoval v tom čase, kdy fara v Písečné byla uprázdněna a osmnáctiletý zasloužilý tu jediný kaplan k. Jos. Tomáš u patrona měl propadnouti, moci dekretu dvorního od 6. Zář. 1779 č. 476 nadřečeného kaplana na faru tuto, čím se žádoucí spravedlnosti za dost učinilo.

R. 1850 posvětil o generální visitaci novou, nákladem dědiců p. Jana Davida ze Starků slušně vystavěnou školu o dvou prostranných třídách a křtil dva zvony; v kterémž roku, jakož i již prvé r. 1838 a letos 1861 bez mála 3000 duší svátost sv. birmování udělil.

A letos dovršil náš nejdůstojnější vrchní pastýř vzácné zásluhy své o naši osadu tím, že o generální visitaci, dne 4. Června, u přítomnosti 24 kněží v našem chrámu Páně sv. Kateřiny na kněžství světil jahna, ctihodného p. Karla Kepprta, rodiče z města Litomyšle, jenž nemaje plnosti věku, čekal u svého otce, až by po dosažení dispensi viděl den tento. Tím nás arci vrchní pastýř náš k nevýslovné radosti potěšiti a zvláštního neobyčejného významení našemu domu Božímu dopřiti ráčil. Myslím pak, že se nepřenáhlím a neminu s pravdou, dí-m-li, že to učinil nejdůstojnější vrchní pastýř náš za příkladem Božského pastýře duší lidských, proto že chtěl, aby se lidé sprostí a nábožní, ze svatého úkonu toho radovali a dokonale uvážiti dovedli důstojnost i důležitost jeho.

Hned ten den před tím, ač hustě přišlo, přijel náš nejdůstojnější p. biskup, od hranic Brandýských z filiální osady Česko-Libchavské doprovázený od 40 jezdců, s velikou slávou do Písečné, kde od domácího i od okolního velebného duchovenstva i od lidu srdečně uvítán jest. Brána, která při vjezdu ku faře od osadníkův byla vystavěna a praporci národní barvy vystrojena, měla na té straně, jež vedla k faře, letopisní nápis: „*VítáMe sVého OtCe z Ce-Lého srDCe*“ a po druhé straně, kudy se jde z fary do chrámu Páně, opět: „*MILost DuCha sVatého Vypros otČe Lásky pLný*.“ v čele na sobě nesla. Nade dveřmi farního domu, pod insigniemi biskupskými, byl nápis letopisný v latině.

Na to nastal den přezádoucí, kterého z chrámu Páně vyjítí měl kněz, jenž se tam o 7 hodinách ráno co jáhen ubíral. Lid z daleka široka, ač po celý den přišlo, jevil takové účastenství, že jsme chrámček svůj pro ten den aspoň čtykrát větší míti si přáli. Slavný patronátů, jakož i c. k. okresní Žamberský a Ústecký úřad

svými vrchními pány přednostami zastoupeni byli. Oltář v nové vkusné ozdobě poskytoval milý pohled, a v čas sv. úkonu mešního, při němž s patrným pohnutím náš ctihodný jáhen svátost svěcení kněžstva přijímal, plálo po kostele 48 světél, větším dílem od osadníků darovaných, mezi nimiž 12 liberních voskovic.*) Na kázání vyloženo otázku: *K čemu pan biskup přišel?* načež pojednány byly od kazatele dvě odpovědi, že totiž p. biskup přišel, aby nám udělil částku nějaké milosti duchovní ku potvrzení našemu (Řím. I. 11.) a tudy posilnil věřících ve víře skrze svátost birmování — aby zřídil kněze na vinici Páně skrze svátost svěcení kněžstva.

Hodno jest povšimnutí i to, že nejdůstojnější vrchní pastýř náš též pokřtil dítko chudých řádných rodičův z Libchavy, kteří je byli ke křtu svatému právě v tu dobu ohlásili, čímž jak rodičům tak i kmotrům nemalou radost způsobeno. — Slovem byl to pro nás den, o němžto jsme v srdci zvolali: „Den přeslavný jest k nám přišel,“ ano toť den, kterýž učinil Pán. —

Po ukončeném odpoledním: „*Te Deum*“ odebral se náš vrchní pastýř opět na jinou štací u stejné slávě. Odtud pak od nás zavznívá upřímně posud třikrátně: „Sláva Mu! Sláva Karlu Boromejskému! Sláva arcipastýři našemu!“ Naplnění vděčnými city voláme s slzavým okem: „Bůh žehnej kroky Jeho a těš a sil hož u vysokém stáří Jeho, památka pak Jeho v požehnání tu bude!

Aby pak radost naše dokonalá byla, ustanovil se novosvěcený kněz na tom, že chce druhého dne t. j. 5. Června v témž chrámčku Božím slaviti své prvotiny kněžské. Milý náš primicián ráno vyšel s průvodem z farního domu, kde byl novosvěcenec přijal otcovské požehnání, konal nejsvětější obět u přítomnosti sedmi kněží, z nichž farář Kunvaldský P. Jos. Doubrava krásnou řečí vůbec se zavděčil. Při slavné zpívané Mši svaté otec a bratr, absolvovaný klerik z Pražského semináře, Tělo Páně z rukou nového kněze přijali. Slavnost ta dokončila se udělováním primičního požehnání jak kněžstvu tak i valnému zástupu lidí, jenž se, ač to bylo všedního dne, jako o největší slavnosti Boží byli shromáždili, a pak odpoledním požehnáním. Památka ale dlouho — dlouho zůstane i stane se dědictvím.

*) Za sv. ostatky pak p. děkanovi Ousteckému, P. Janu Cibulkovi, a pp. farářovi Sopotnickému, P. Fraut. Lyerovi a Cermenskému, P. Jos. Tupcovi. jenž nás těmito sv. ostatky potěšili a náš chrám Páně obohatili, věřel díky spolu tuto vzdány buďtež.

Od té doby pak, jestli jsme se tu rádi modlivali o suchých dnech za poslání dobrých kněží, tím horlivěji modlití se budem, aby Pán hodných dělníků ráčil vysílati na vinici svou. +

Z Říma dne 30. Července 1861.

[Řeč v tajné konsistoři. Neřesti Piemontské.]

V poslední tajné konsistoři d. 22. t. m. mimo potřebná opatření osiřalých stolic biskupských, z většího dílu in partibus a v Americe, učinil sv. Otec obyčejem svým řeč o strastech, s kterými zápasí Církev. Obyčejně mluvívá sv. Otec po latině, tehdáž mluvil toliko vlašsky; druhy bývá dán také přepis, letos ale nestalo se to. V památné řeči té vyjevil sv. Otec nejprve svou potěchu nad jednomyslností biskupův, kněží a věřících po širém světě katolickém, kteří za zlých časův na všech končinách světa pozdvihují hlasy své na obranu Stolic apoštolské. Pochválil také věrné, poukázal s bolestí též na druhou stranu, kde zrada se páše. A tu zejména káral biskupa z Ariano, v Neapolitansku, preláty milanské a kollegiatní kapitolu Modenskou, kteří přejíce nepřátelům sv. Stolic, na odpor staví se hlavě Církve. Nařikal pak též na bezbožnické spisy, ježto se nyní rojí ve Vlaších a obzvláště na denník „*il Conciliatore*“, vydávaný v Milaně a sice výhradně od kněží. Poukazuje na to, jak mnohé stolic biskupské ve Vlaších jsou zbavené svých pastýřův, a jaké krivdy se dějí Církvi, odhalil onu lež, kterou se vyznačuje vláda sardinská, sladkými slovy osvědčující, že chce chrániti Církev a její hlavu, zároveň ale podporuje nepřátele sv. Stolic a pronásleduje duchovenstvo. — Co se dotýče Napoleona, vyjevil sv. Otec, že vyslanci francouzskému poděkoval sice za pomoc udělenou sv. Stolic, avšak též nemohl zamlčet, kterak ho zabořelo uznání domnělého království vlašského.

Musím tu podotknouti, že se z rozkazu sv. Otce právě počala pobožnost devítidenní ku počtě Nejsvětější Svátosti; a sice v 6 kostelích. Jestli pak pobožnost ta ovšem na čase; jelikož den co den dozvídáme se o neřestech, jimiž se obzvláště uráží Bůh. Tak n. p. v San Angelo a Segni piemontští vojáci vtrhli do kostela, hledající v něm reakcionaře a spisy, jež prý tam byli ukryti buřičové. Vojenská ta sběr vydrancovala kostel, dobyla se do tabernakulu, a vysypala hostie z kalicha! — V krajině Avellino čtyři kněží, ubírajíce se pokojně svou cestou upadli do rukou piemontského vojska; z p. důstojníkův stali se biricové, jenž každému z dotčených ubohých duchovníkův

sami výsazeli po 50 ranách. V Somma velel Pinelli, aby šest občanův podezřelých, že drží s reakcí, bez všelikého dalšího soudu bylo zastřeleno. Staříčský kněz odvážil se k ukrutnému generalu, a prosil jej pro živého Boha, aby se slitoval nad nešťastníky a dovolil jim alespoň prvé vyzpovídati se. „Zpovídati se budou pod zemí“, odpověděl ukrutník. V krátce na to leželo 6 mrtvol zabitých k jeho rozkazu. A takové věci dějí se po celé Italii, kdekoli vládnou osvoboditelé z Piemontu.

Kronika.

Z Prahy. Po ukončených exerciciích kněžských (v pátek dne 23. t. m.) byla o 9. hod. ranní valná schůzka členův „*Dědictví sv. Prokopa*“ v kn. arcib. semináři. Nejprve podána jest zpráva o jmění, jež vzrostlo na 1250 zl. Po té přihlásilo se 21 nových údův. Pak přikročeno k volbě výboru. Zvoleni jsou od 32 hlasujících p. t. kněží: kan. *Vinařický Srdínko*, kan. *Prucha*, Dr. *Terš*, kan. *Štulc*, (školast. *Mařan* se poděkoval,) kan. *Bradáč*, kříž. *Havránek*, han. *Plaucar*, P. *Leander kan. Hron*, vikář *Kulda*, far. *Heinrich*, prof. *Náhlovský*; a při druhém hlasování kapl. *Razák*, kapl. *Pokorný* a exposita *Švehla*. — Náhradníky stali se: arcib. dir. *Houška*, kapl. *Plaček* a kapl. *Navrátil*. — Po té odevzdal posavadní jednatel, p. kan. *Vinařický*, jmění spolkové prozatímnímu pokladníkovi, Dr. *Teršovi*. — K nejbližší schůzce výboru a spolu k volbě předsedy atd. určen jest den 8. Října odpoledne o 5. hodině.

Z Vídně. Ve Vídni nedobře se daří. Semeno naseté bujně se známá, koulkol vždy více dusí pšenici. Hlas kněží se tratí, hlas novinářův a tlapačův beze cti, bez víry, bez svědomí vládne na ulici, v obecní radě městské, v nižší sněmovně. Ano, bohužel i ve vyšší, panské sněmovně není věrných, odhodlaných, rázných katolíkův příliš mnoho. — Nepřátelé Církve: Kuranda, Berger a j. v městské radě usnuli se na tom, že chtějí Církvi odejmouti dohlídku a právo nad školami národními. Žádost, čelící k tomu, podal Kuranda říšské radě. — Výbor, jenž se radí o návrzích za příčinou věcí náboženských a církevních, záléžel do nedávna téměř ze samých protivníkův Církve, a podlé toho jsou též návrhy jeho. Všecky čelí k tomu, aby konkordát stal se ničím — a katolíci v rakouském císařství posléze měli méně svobody a práva ve státu, než protestanti a Židé. — Nepochybujeme, že se to vše pánům nepovede, a povede-li se, bude to jenom na čas. Proti Církvi mohou totiž

lidé válčiti — přemoci jí ale nedovedou; — jí zaslíbeno jest vítězství.

Z Moravy. Na památném Velehradě bude se dne 4. Září konati slavnost ku počtě sv. Klementa. Bratří Moravané zvou na tyto duchovní hody také nás Čechy. Kéž se vyplní zbožné to přání statečných bratrův, a kdo může, zaletí na místo posvátné, kde pokřtěn byl náš Bořivoj a pohřben sv. náš apoštol Methoděj.

Z Tyrolska. Dne 30. m. m. sešlo se v Inspruku 52 deputovaných z Tyrolska a uzavřeli, prositi sv. Otce v adrese za pozhnání, aby upevněna byla věrnost k Bohu i k císaři; císaře pak prositi, aby Dubnový patent pro Tyrolsko prozatím zrušil, ať aby sněm zemský brzy svolal.

Z Říma. Na den nanebevzetí BP. Marie uděloval sv. Otec z velikého pavlanu u sv. Petra po dávném obyčeji slavné požehnání zástupům zbožného lidu. Novináři francouzští a němečtí udělali z toho, že prý to učinil papež na oslavu jmenovin Napoleona III., a tudíž proto, aby se připočlebil francouzskému císaři.

— Arcibratřstvo sv. Petra, založené před rokem na pomoc sv. Otci, slavilo nedávno první výroční památku svého založení. Při té příležitosti ohlásil Msgr. Nardi, jak mnoho darův sešlo se z rozličných krajín křesťanských. Nejvíce zasláno z Francouz (8 mil. frankův). *Chudičké Irsko* věnovalo 1,775.000 fr. Z rakouského mocnářství (mimo Uhry) došly 2 mil. fr. Z Uher poslali 100.000 fr., ze severní Ameriky 1,500.000.

Z Italie. „Armonia“ píše v jednom z posledních čísel o politice císaře Napoleona v Itálii takto: „Jaké pásmo neslýchaných událostí objevilo se od r. 1859! Ve Villafrance obejmul Napoleon císaře rakouského, a pak... V Curichu stavěl se, že podporuje zájmy vévod z Parmy a Modeny, a pak... V Gaetě chránil on krále Neapolského, a radil jemu, a pak.... Vláda jeho poručila francouzskému konsulu v Jakýně protestovati proti vtrhnutí Piemontských, a pak... On povolal p. z Talleyrandu z Turína, a pak.... On ručil papeži za celistvost papežského území, a pak... On přál papeži všecka práva světského mocnáře, a pak... Nyní vymáhá výslovně, formálně výminky naproti Římu, a pak... Francouzové velebí mezi panovníky svými sv. Karla Velikého pro přímou, ráznou povahu, sv. Ludvíka pro zbožnost, Napoleona I. pro mysl vojenskou; jaká je ale povaha Napoleona III.“

Z Anglie. Angličané mají v jižní

Africe jednoho tak zvaného missionářského biskupa, J. W. Colenso, anglikánského doktora theologie, který prý se obrácením Kaffrů, Zulů atd. zanáší, v čemž mu ale dosud štěstí dost nepřálo. Zdržuje se tam již 20 let, a posud nezdá se „pohanům“ vejíti do anglikánské církve. Proč? Horlivý Dr. Colenso, vida marné namáhání, odjede domů a udá za příčinu tvrdošijnosti pohanův a jedinou překážku křesťanství obvyklé tam mnohoženství, za *přirozenou* překážku a předsudek proti nové víře. — Anglikánský ten „biskup in partibus infidelium“ píše tedy k prvnímú svému představenému, arcib. Kanterburskému, a dokazuje tomu z Písma a z církevních Otcův (snad z Luthera, který landkraběti Hessenskému k vůli rozšíření nové víry dvou manželek povolil, jiných takových církevních otcův neznáme) a ze spisův novověkých (prot.) theologův, že mnohoženství pranic zlého není a v okolnostech dovoleno býti může. Zvláště se odvolává k starému Zákonu, ku kterémuž naposled snad křesťanství zase vrátiti se má. Z toho viděti, kam anglický missionář dospěti může.

Oznamovatel literní.

— Nákladem *Václava Hessa* v Praze vyšla: „*Rukověť pro zpovědníka.*“ Podlé Caj. Mar. *Bergamo* sestavil a rozmnožil Jiří Vilém Kupka, farář v Moravanech. S approbací nejdůst. bisk. Ordinariatu v Hradci Králové. Stran 225. Cena 1 zl. r. č.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Vyznamenání:

- p. Frant. *Auerhann*, vysl. tajemník manželsk. soudu, jmenován jest k. arc. radou při manželském soudu a čestným radou k. arc. konsist.
- p. Frant. *Kroner*, děkan v Benešově stal se sekretářem Bystřického střídnictví.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Martin *Kehr* za faráře do Kozlan.
- p. Josef *Kubů* za administ. do Kříče.
- p. Jiří *Koppmann* za kooperat. do Českého Wiesenthalu.
- p. Mat. *Reichenauer*, křížovn. za kooper. k sv. Františku v Praze.

Uprázdňené místo:

Kříč, fara patron. šlechtičen u sv. andělů na Novém městě v Praze od 28. Srpna 1861.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na pulr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na den narození Panny Marie.

(Řeč od kněze Fr. Havráňka.)

Jakob zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus. (Mat. 1, 16.)

V domě sv. Joachima panovala dnes nevyslovitelná radost, žeť odňal Hospodin od nábožné manželky jeho Anny pohanění neplodnosti, a že mu dal spanilé, zdravé dítě. Z tohoto šťastného narození radoval se otec, radovala se matka, radovalo se veškeré sousedstvo a příbuzenstvo; že Bůh těchto jemu oddaných a v službě jeho věrných manželův tak neočekávaně potěšil. Neboť i sv. Joachim i sv. Anna byli věkem sešlí, a proto se každý domníval, že manželství jejich zůstane nepožehnané, neplodné. An ale Hospodin tyto manžele po dlouhé modlitbě, kterouž vykonali s postem, spanilým rozeňátkem obmyslil: proto se každý radoval a každý přál štěstí těmto bohabojným manželům, kdožkoli o tom známosti nabyli. Panovala-li ale v domě sv. Joachima v den narození Panny Marie radost: panovala tím větší radost na výsostech království nebeského; nebo měšťanstvo nebeské rozumělo tomuto narození lépe, než mu rozuměti mohli sv. Joachim a svatá Anna. Rodiče viděli v Panně Marii jenom obyčejné dítě, kteréž si na Bohu mnohými modlitbami a postem vyprosili: ale nebeské

měšťanstvo vidělo v tomto zázračném dítěti budoucí matku pravého člověčenství jednorozeného Syna Božího, kterýž pokolení lidské s nebeským Otcem smíří a způsobné učiní, aby účastno bylo s jinými vyvolenými Páně věčného blahoslavenství. An tedy nebeské měšťanstvo vidělo v den narození Panny Marie počátek našeho vykoupení a tudíž také rozmnožení počtu blahoslavených: protož plésalo radostí nevyslovitelnou. Radovalo-li se nebeské měšťanstvo z narození Panny Marie, tím více měla země příčin, radovati se, nebo dnem tohoto narození blížil se čas, v němž mělo s ní odňato býti zlořečenství, kteréž ji tížilo od rajského pádu. Proto také prozpěvuje dnes sv. Církev ve svých duchovních hodinkách: „Narození tvé, panenská Rodičko Boží, zvěstovalo radost celému světu!“ — Žeť ale narození Panny Marie přineslo celému světu radost a potěšení, ukázalo se již časem a dobou, v kteréž přišla na svět. Bychom se o tom k duchovnímu vzdělání svému úplněji přesvědčili, uvažujme

1. Měsíce,
2. Dne a
3. Hodiny narození Panny Marie.

1. V kterém měsíci se narodila Panna Maria? V Září, a v tomto

měsíci béře pořátek jeseň čili podzim. Žeť ale již tento měsíc ukazuje na radost a na duchovní potěšení, kteréž nastalo celému světu z narození Panny Marie, poznáme, uvážíme-li tohoto měsíce dle jeho přirozených vlastností a dle jeho tajemného významu vzhledem na svaté narození Panny Marie, kteréž právě v něm připadlo.

a) Dle přirozených vlastností jest měsíc Září jeden z nejpríjemnějších měsíců celého roku. V tomto měsíci stojí slunce v znamení panny, ježto před tím až do 22. Srpna stálo v znamení lva. Jakož pak lev jest nejsilnější ze všech živočichův, a silné řvání jeho slyšeti bývá celou mlí: tak jest také vůbec nejvíc horka, dokud slunce v tomto znamení stojí. Letos jsme toho zakusili zvlášť. Čím prudší jest ale sluneční horko, tím větší z toho povstává obtíž pro lid, zvláště kterýž na poli pracuje, a tím více následuje bouřek a zhoubného krupobití. Jak mile ale vstoupí slunce do znamení panny, působí hned příjemné a lahodné počasí. Horko jest umírněno, vzduch ochlazen; chlad ale sám není žádnému obtížným. Uvažujeme-li toho všeho, vyznati musíme, že Září jest nejpríjemnější ze všech měsíců celého roku. Příjemný-li jest Září pro své mírné, lahodné a stálé počasí, příjemný jest tím víc, poněvadž v něm všeliké ovoce dozrává, zvláště pak v něm dozrává víno, kteréž jest nejchutnější a nejvzácnější ze všeho ovoce. Již pouhý pohled jest rozkošný, když se zahrady a vinice dozrávajícíím ovocem červenají a modrají; tato rozkoš pak jest zvýšena, když toho krásného a chutného ovoce z daru štědré ruky Boží požíváme. A hle, v tomto z celého roku nejpríjemnějším, nejstálejším a nejúčinnějším měsíci narodila se Panna Maria. A protož doufám, že se ničehož neodvažujeme, díme-li, že Bůh chtěl již tímto měsícem ukázati světu, že mu

b) Narozením Panny Marie na-

stanou radostnější, stálejší a milostnější časy, než byly v starém Zákoně. Nepřepínáme nic, pravíme-li, že ve starém Zákoně stálo slunce spravedlnosti Boží v znamení lva. Nebo jako rozhněvaný lev s velikou hrůzou se řítí na svého nepřítele, tak zachvacoval Bůh hříšníky náhlým a strašným trestem. Potopou světa vyhlazeno bylo veškeré pokolení lidské až na osm duší, kteréž zachovány byly v korábě; Sodomu a Gomorrhú, Adama i Seboim, hanebná tato města, spálil s nebe oheň a pohřbil je v mrtvém moři. Za té příležitosti manželka Lothova obrátila se jen proti rozkazu andělovu, a hned se proměnila v solný sloup. Nádab a Abiu, synové Aronovi, zmýlili se toliko a vzali k zápalu neposvátný oheň, a hned zachvázeni jsou bleskem s nebe; povstal Kore, Dathan a Abiron, osobující sobě kněžské důstojenství, a hned otevřela země ústa svá a pohltila je se všemi přívrženci jejich. Jeden člověk sbíral na poušti jen něco třísek v den sobotní, a hned z rozkazu Hospodinova ukamenován jest. Reptal lid pro obtíže cesty na poušti, a hned trestán jest ohnivými hady; poškrtnil se modlářstvím deer z národu Moabských, a hned zahynulo z něho morem a mečem za jediný den třímecíma tisícův; pro jediné reptání trestána jest sestra Mojžíšova náhlým malomocenstvím; pro jedinou nedůvěru trestán jest Mojžíš sám, že nesměl vejíti do země zaslíbené. Oza se jen dotekl archy Páně, když se viklala, chtěje ji zadržeti, a zachvácen jest smrtí náhlou. Giezi, služebník proroka Elizea, selhal toliko jednou, a hned zachvácen jest tím nejhorším malomocenstvím. Na sta jiných podobných příkladů mohli bychom ze starého Zákona vypočísti, kdež Hospodin lidi i pro jediný hřích náhlým a strašným zachvacoval trestem. Uvažujeme-li toho, můžem právem říci, že tehdy stálo slunce spravedlnosti Boží v znamení lva, a že byl neustálý Srpen, v němž hříšníci

jako pod srpem obilí klesali. Na to se narodila Panna Maria v Září, a tím chtěl Bůh pokolení lidskému ukázati, že vstoupením slunce do znamení panny žhavá prudkost spravedlnosti jeho ochlazená i uchlácholena bude. Když tedy slunce stálo v znamení panny, narodila se ta nejsvětější Panna, kteráž jest vyvolenou nádobou svrchovaných milostí Božích; tato Panna jest ale matkou Krista Ježíše, jakž svědčí sv. Evangelium, a s Kristem Pánem nastoupil v novém Zákoně čas milosrdenství a hojného slitování. — Září jest ale nejen měsíc mírného počasí, nýbrž i měsíc dozrání ovoce: a Panna Maria jest nejvzácnějším vinným kmenem v zahradě Boží, na němž vyrůstí a dozrátí měl ten nejdražší hrozen k občerstvení celého světa, Pán a Spasitel náš, Kristus Ježíš. Nevzácnější, nejdražší tento hrozen měl uzrátí, a skutečně také uzrál v horku té nejsvětější lásky; měl býti tlačén, a skutečně také byl tlačén v lisu sv. kříže, aby ukojil prahnoucí žízeň hněvu Božího, a duše naše aby občerstvil a posilnil Svátostí nejsvětější. Že se tedy Panna Maria narodila v Září, v měsíci, ohledně počasí lahodném a na ovoce bohatém, což má i svůj duchovní výborný význam: protož prozpěvuje právem ve svých duchovních hodinkách sv. Církev: „Narození tvé, panenská Rodičko Boží, zvěstovalo radost celému světu!“

An ale tajemný význam narození Panny Marie v měsíci Září sobě rozjímáme, samo sebou staví se nám na mysl, že i my nejvíce živi jsme v podzimním čase věku svého. Ptám se vás tedy, bratří a sestry moje, zdali se i v našem srdci ochladil oheň prudkých vášní, kterýž nás poháněl a unášel z mládí k mnohým hříchům? zdali sobě nyní mírněji, povážlivěji a moudřeji počínáme? a zdali z téhož rozumného, svědomitého počínání pošlo hojné a zralé ovoce spravedlnosti a milosrdenství? Tomu-li tak, vzdá-

vejme Bohu díky: neboť tenkrát bude i naše narození počátkem našeho blahoslavenství, jako bylo narození Panny Marie počátkem vykoupení světa. Pakli ale na ony otázky nemůžeme naděné dáti odpovědi: vynasnažme se, abychom oheň vášní ukrotili, a prostředkem pravého pokání ovoce spravedlnosti přinášeli. Již svrchovaný jest čas, abychom se rozmyslili k tomu, což by nám k spasení sloužilo; neboť co nevidět nastane zima, t. j. smrt, v kteréž žádný pracovati nemůže na tom, čehož se požaduje k dosažení věčného života. Jestliže tedy *dnes* slyšíme hlas Páně, kterýž nás k pokání a k napravení života povzbuzuje, nechťejme zatvrditi srdcí svých, jakž nás svatý žalmista napomíná. Uposlechneme-li, stane se nám den narození Panny Marie dnem spasitelným; nebo čas narození Panny Marie jest důležitý netoliko vzhledem na měsíc, nýbrž i vzhledem na den.

2. Kterého dne se tedy narodila Maria Panna? Bylo to dne osmého Září, a jak se mnozí zpytatelé Písem domnívají, byla tenkrát právě sobota. Že pak se narodila Maria Panna dne osmého tohoto měsíce, a že to bylo právě v sobotu, jestiž důležité samo sebou a hodno zvláštního uvážení.

a) Osmerka má sama sebou dle jasného svědectví sv. Evangelium a dle mínění sv. otce Ambrože svůj tajemný, důležitý význam. Dle svědectví svatého Evangelium počítáme osmero blahoslavenství, a proto klade svatý otec Ambrož v tomto počtu *dokonalé naplnění naší naděje*. An tedy Bůh zřídil všechny věci tak, aby se Panna Maria narodila dne *osmého* Září: chtěl nám dle výkladu svatého otce Augustina dáti naději, že *Maria Panna bude jediným útočištěm hříšníkův a očekáváním odplaty spravedlivých*. A zajisté, ctí-li kdo Marii Pannu upřímným srdcem, byť byl sebe větším hříšníkem, nezahyne bez pokání. Neboť již toto uctění připraví jeho

srdce, aby se obrátil, a na přímlovu Rodičky Boží hojněho došel smilování. Pakli ale kde jest nekající, zatvrzelý hříšník, ani ten bez pokání nezahyne, pakli se za jeho příčinou sjednocují spravedliví a modlí se za něj u Rodičky Boží. Bratrstvo k uctění srdce Panny Marie může vykáhati veliké množství takovýchto příkladův. Pakli ale hříšníkům prostřednictvím nejblahoslavenější Panny Marie tolik milostí se propůjčuje: rozumí se samo sebou, že jich mohou spravedliví tím více očekávati. Jak si to představoval sv. Ignácius, tak to jest. Kristus jest naším jediným prostředníkem u svého nebeského Otce, a Maria Panna jest ta nejmocnější přímlovnice u Pána Ježíše, kterýž, co nejlepší syn, ničehož neodpírá, začez ho prosí ta nejlepší matka. Čehož tedy k časnému i k věčnému blahu od Boha Otce potřebujeme, toho docházíme jenom v neskončených zásluhách Pána našeho Ježíše Krista na přímlovu Panny Marie. Proto zřídil Bůh, aby se Panna narodila dne *osmého Září*, že chtěl, aby se nám na její přímlovu dostalo všelikého blahoslavenství.

b) Osmý den měsíce Září, v němž se narodila Panna Maria, byl dle mínění mnohých zpytatelův Písem sobota. K tomuto mínění zavdala příčinu ta okoličnost, že sobota od starodávna zasvěcena byla v Církvi Páně nejblahoslavenější Rodičce Boží. Jako čtvrtek zasvěcen jest nejsvětější Svátosti oltářní, poněvadž toho dne ustanovena jest; a pátek přehořkému umučení Pána našeho Ježíše Krista, poněvadž toho dne bylo dokonáno: tak nemohla sobota od počátku v Církvi Páně za jinou příčinou Rodičce Boží zasvěcena býti, než že starobylé podání svědčilo, že toho dne narozena jest. V starém Zákoně byla sobota dnem odpočínutí, v novém pak Zákoně jest přípravou k neděli, a neděle vyznamenává dle učení svatých církevních Otcův blahoslavenství nebeské. Darována-li jest nám tedy Maria

Panna v sobotu: jestiť zajisté branou, kterouž po lopotném putování života vezdejšího do věčného pokoje a k požívání nebeské slávy vcházeti máme. Vezmeme-li k ruce knihu proroka Ezechiele, shledáváme, že tam tato duchovní brána, vedoucí do svatyně Hospodinovy v nebeském Jerusalemě, a otevření její v den sobotní předobrazeno jest. Neboť takto čteme na počátku 46. kapitoly: „Toto praví Pán Bůh: Brána síně vnitřní, kteráž patří k východu, bude zavřena po šest dní, v nichž se dílo dělá: v den pak sobotní otevřena bude.“ Právem-li se nazývá Maria Panna branou nebeskou a nařídil-li Hospodin skrze proroka Ezechiele, aby tato brána otvírána byla toliko v den sobotní: poznáváme, že mínění vykladačův Písem není liché, a že prvopočáteční obyčej sv. Církve, sobotu zasvěcovati Panně Marii, jediné na tom se zakládá, že skutečně tato nejsvětější Panna v sobotu narozena jest.

Pakli ale sobota jest přípravou k neděli, a neděle podobenstvím království nebeského: ctíme Pannu Marii, přičiňující se o to, abychom hodni byli mateřské její lásky; tak budeme jejím prostřednictvím přicházeti k Pánu Ježíši, abychom se v jeho neskončených zásluhách dostali do království nebeského, kdež jest věčná neděle, věčné odpočínutí, věčná sláva.

U této příležitosti opominouti nesmím, dáti vám, bratří a sestry moje, spasitelnou výstrahu, aby se žádný vzhledem na svěcení neděle a svátku neřídil příkladem tohoto zkaženého světa. Jak daleko to přišlo za našeho věku se svěcením dne svátečního, povědomo nám všem. Na to ale pravím jen tolik z krátka: kdož nesvětí odpočínutí Hospodinova na světě, ten nevejde do odpočínutí Hospodinova na věčnosti; kdož nesvětí neděle, ten se k ní nepřipravil; kdož se k neděli nepřipravil, ten neví, co znamená sobota; kdož si nevšímá soboty a významu jejího, ten není citem Marie

Panny; a kdož není ctitelem Marie Panny, ten se nepřibližuje k bráně nebeské. Jak sobota jest důležitá vzhledem na neděli, tak důležitá vzhledem na Krista; jestiž jeho matkou, a tím samým se nazývá nebeskou branou. V sobotu se narodila, aby nás připravila k věčné neděli. — Významný-li jest ale měsíc a den narození Panny Marie, významná jest také hodina narození jejího.

3. Není to sice článkem víry, aby-chom vyznávali, v kterou hodinu Maria Panna narodila se na svět: ostetek dá se dobře slyšeti mínění mnohých badatelův a vykladačův Písem, že Maria Panna se narodila na usvitě, neboli v ranní hodině. Přijímáme-li mínění toto, poznáváme, že i tato okoličnost jest tajemná i potěšitelná; neboť ranní hodina jest rozhraním mezi dnem a nocí, jestiž hodinou zlatou, pro nemocné pak vítanou dobou po bolestné, bezsenné noci.

a) Pravil jsem, že usvit a ranní záře jest rozhraním mezi dnem a nocí, a právě tato okoličnost se velmi pěkně srovnává s narozením Panny Marie. Po rajském pádu ležela dlouhá, smutná noc Božího hněvu na veškerém pokolení lidském. Slunce, kteréž mělo po této dlouhé, smutné noci vzejíti a každého člověka, přicházejícího na tento svět, osvětliti, jest Pán a Spasitel náš, Kristus Ježíš. Jakož ale usvit předchází východ slunce, a jako ranní záře oznamuje blízký den: tak muselo narození Panny Marie předejiti narození Pána Ježíše, a oznámiti, že se blíží vykoupení světa z temnosti bludu a hříchu. Připodobňuje-li mimo to nebeský ženich v písni Šalomounově nevěstu svou k ranní záři, a rozumějí-li vykladači Písem pod touto nevěstou nejblahoslavenější Marii Pannu: dá se to dobře slyšeti, že doba jejího narození připadla na usvitě, v ranní záři.

b) Ranní hodina jest mimo to *zlatá hodina*; neboť jest dobou, v kteréž padá rosa. Rosa občerstvuje vše-

cko rostlinstvo, a hojná-li jest, prospívá vzrůstu víc než déšť, a protož není ani zlatem k zaplacení. Což jest ale ranní hodina bylinstvu, to jest Maria Panna pokolení lidskému. Neboť s jejím narozením blížil se zlatý věk, v němž měl přijíti Pán a Spasitel náš, Kristus Ježíš, kterýž by vyprahlá srdce lidská svlažil hojnou a blahodárnou rosou milosti Boží. A důmyslně-li připodobňují svatí otcové Pannu Marii rounu Gedeonovu, kteréž samojediné svlaženo bylo nebeskou rosou, an veškerá země vůkol zůstala suchá: přisvědčíme opět, že doba jejího narození taktéž velmi důmyslně se klade na ranní hodinu.

c) Poněvadž jest ale usvit rozhraním mezi nocí a dnem, jestiž zvlášť pro nemocné tou nejvítanější dobou po bolestné, bezsenné noci. I tato okoličnost ukazuje, že doba narození Panny Marie nejprůhodněji připadala na ranní hodinu. Neboť veškeré pokolení lidské bylo nemocno, nemocno hříchem rajských rodičův, a zachvá-ceno bylo mráкотami hněvu Božího. Ach jak tedy toužebně očekávalo dne vykoupení svého, jak snažně volaly duše spravedlivých v předpeklí za dlouhé noci celých čtyř tisíc rokův: „Rosu dejte nebesa s hůry, a obla-kové dštěte spravedlivého: otevři se země a vpuč nám Spasitele!“ Jako se ozývá vzdychání a sténání nemocného za celou noc, když pro bolesti spáti nemůže a teprva k ránu se tiší, když se ukazuje první šero na usvitě: tak toužilo pokolení lidské za drahný čas plných čtyřiceti věkův po vykoupení svém. Vykupitel světa jest ovšem jediný Kristus Ježíš, kterýž výslovně pravil svým učeníkům: „Blahoslavené oči, kteréž vidí, což vy vidíte. Nebo pravím vám, že mnozí proroci a krá-lové chtěli viděti, co vy vidíte, a neviděli; a slyšeti, což slyšíte, a neslyšeli.“ (Luk. X. 23. 24.) Po čem tedy celý starý Zákon marně toužil, toho se teprva Kristem Pánem pokolení lidskému dostalo. Než ale přišel na

svět Pán Ježíš, musela se dříve naroditi matka jeho. Jakož tedy usvit ohlašuje, že po dlouhé, smutné noci brzo nastane den: tak zvěstovalo narození Panny Marie nemocnému pokolení lidskému, že brzy přijde z dávna toužebně očekávaný Spasitel jeho, Kristus Ježíš. An tedy Maria Panna jest prvním nadějným paprskem pro choré pokolení lidské, klade se doba jejího narození velmi vhodně na ranní hodinu.

Uvažujeme-li tedy, kterého měsíce, kterého dne a které hodiny Maria Panna se narodila, poznáváme, že její narození způsobilo skutečně celému světu radost svým tajemným významem. Protož radujme se i my dnes, díky Bohu vzdávající, že narozením Panny Marie učinil počátek našeho vykoupení. Den narození Panny Marie staň se nám také dnem spasení! Tím pak se stane, když pečovatí budeme o napravení a zdokonalení života svého. I naše narození mohlo způsobiti mnohým radost, jistě aspoň našim rodičům a dobrým přátelům. Neproměnila se ale nikdy tato jejich radost naší vinou v zármutek? Neplatí o nikom z nás smutné slovo: „Lépe by jemu bylo, kdyby se byl nenarodil ten člověk“? Tomu-li tak, dejme se upřímně na pokání, a potěšme svých zarmoucených rodičův a přátel, třeba snad již na věčnosti; potěšme Spasitele svého, kterýž co dobrý pastýř ztracenou ovcí hledá; potěšme nejsvětější matky jeho, kteráž nás miluje; a potěšme konečně i sv. andělů strážných, jichžto slavnosti oktav dopadá dnes, mezi nimiž jest větší radost nad jedním hříšníkem, pokání činícím, než nad 99 spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání. Kdyby nám jenom Maria, matka milosrdenství, vyprosila k tomu milost pravé kajivosti! Poklekneme tedy dnes k její kolébce a vzývejme ji s jedním horlivým ctitelem jejím, říkáce: „Učiň, ó nejblahoslavenější Panno! snažně tě prosíme, abychom v tento

den tvého svatého narození hříchu a světu umřeli, v Bohu ale znova zrozeni jsouce, jemu toliko živi byli.“ Amen.

Prosba.

Pros za mne, Máti milosti!
Tě ctějí všechny světy,
a usuš v očích truchlících
mých slzí žalných květy.

Pros za mne, Matko přesladrká!
u Boha svého Syna,
by netížila srdce mé
nijaká hříchu vina.

Pros za mne, Máti přemilá!
u Tebeť pomoc jistá,
by duše moje zkvetala
jak lilje v sadě čistá.

Pros za mne, Máti milosti!
nechť věren nesu tíže,
jež na mne uvrhne tu svět
že ctitelem jsem — kříže.

Pros za mne, Máti předobrá!
až ztrácet budu zraky,
bych spatřil šťastně Tvoji tvář
tam v ráji nad oblaky! —

Fr. Al. Lhotka.

Odchod missionářův z Lha-ssy.

Z francouzského.

(Dokončení.)

Dle Ki-šanova rozkazu měli jsme odcestovati po novém roce tibetském. Nebyli jsme ve Lha-sse ještě plně dva měsíce a již po dvakrátě slavili jsme nový rok; jednou evropský, po druhé čínský; nyní došlo ještě na nový rok tibetský. Ve Lha-sse čítá se rok ovšem jako v Číně dle soustavy měsíční, leč kalendáře nesrovnávají se, a Lha-ssaký jest za Pekinským vždycky o měsíc pozadu.

Nový rok je Tibetanům velikým svátkem a dnem radosti. Už za posledních dnů dvanáctého měsíce připravují se k této slavnosti, zásobující se zvláště máslem, čajem, tsambou, hovězím a skopovým masem a nápojem, který připravuje se z ječmene, a chutná co slabé pivo. Všude se smýčí a čistí, nejlepší oděv se chystá, vše bere na se sváteční podobu. Domácí oltáře upravují se co nejlépe, sošky model natírají se z nova, jehlance, květiny a jiné ozdoby z másla se zhotovují, které pak se stavi v posvátné skříňky před modlu Buddhovu.

První *luk-so* čili sváteční obyčej počíná o půlnoci. Nikdo nejde spát; každý očekává dychtivě slavnou, tajemnou hodinu, kterou se započne nový rok. My byli nicméně ulehli k spánku. Pojednou rozlehl se po celém městě radostný pokřik a k našim uším dorážel zvuk zvonův, cimbálův, lastur, bubínkův a všech ostatních hudebních nástrojův tibetských. Byli bychom rádi vstali; byla však třeskutá zima, a tak zůstali jsme ležeti pod svými houněmi. Netrvalo však dlouho a klepáno na dveře našeho příbytku. Nebylo jiné pomoci, my musili vstáti, obléci se a otevřítí. Několik známých přišlo, vybízejíce nás k novoročnímu kvasu. Každý měl hlíněný hrneček, v kterém u horké vodě plovaly kulíčky, uhnětené z pšeničné mouky a z medu. Jeden ze známých podal nám dlouhou stříbrnou jehli, opatřenou dole háčkem, a vybízel, bychom lovili kulíčky. Nepomohlo všechno zpěčování se a děkování; vyplazovali před námi jazyk s takou dvorností, že nezbývalo leč podrobiti se tomuto *luk-so*. Až do bílého dne bylo nám lovit z hrnkův kulíčky.

Druhý *luk-so* čili sváteční obyčej jsou návštěvy, které se odbyvají zvláštním způsobem. Již od svítání běhají Tibetané ulicemi; v jedné ruce drží nádobu s čajem, v druhé velkou, lakovanou, pozlacenou misku, kteráž naplněna je tsambau, narovnanou na způsob pyramidy. Na hoře třetí tři ječné klasy. Bez tsamby a čaje, v kterém rozpuštěno máslo, nesmí se téhož dne odbyvat žádná návštěva. Kdo vejde do příbytku svého známého, by vykonal novoroční přání, padne třikráte na zemi před domácím oltářem, skvostně ozdobeným a osvětleným, zažehne ve velké měděnici něco cedrového a jiného vonného dřeva, nalije pak každému z přítomných okřín čaje a podá mu mísu s tsambou. Totéž učiní na vzájem ihned domácí. Ve Lha-sse panuje pořekadlo, že Tibetané slaví nový rok tsambou a máslovým čajem, Číňané červeným papírem a ohňostroji, Kačisové chutnými krměmi a výborným tabákem, Pebunové pak zpěvy a hopkováním. Pořekadlo to je pravdivé, leč veselí jsou nejen Pebunové, nýbrž i Tibetané povykují, skákají a křepčí. Od domu k domu chodí téhož dne dívky, které pásy s rolníčkami zavěšené majice přes svá zelená roucha, jimi zvoní a k tomu zpívají. Zpěv jejich jest příjemný, melancholický, však i živé, ohnivé obraty tu bývají. Takt dávají tito malí zpěváci sem tam pohybováním svého těla, kolébající se co kývadlo u hodin. Jakmile nastane ve zpěvu obrat, začnou dupati nohama, což při cinkání rolníček a klepání

železem okované obuvi má cosi melodického, zvláště poslouchá-li se opodál. Za odměnu dostávají zpěváčkové několik kulíček másla a buchtíčky, pečené v ořechem oleji.

Na náměstích a před veřejnými domy hrají téhož dne bez přestání komedianti a provazolezci. Divadelní představení Tibetanův nejsou rozdělena v jednání a výstupy jako u Číňanův. Tibetanští komedianti jsou stále všichni na jevišti, zpívají, křepčí a provozují tělocvik i rozličné kousky na důvod své síly. Kroj jich jest vysoká čepice, ozdobená bažantími péry, dlouhé bílé spodky a zelený kabát, který sáhá až na kolena a stahuje se žlutým pásem. Obličej zakrývají škraboškou s dlouhými bílými vousy. Na kabátě visí na nitích chumáče bílé vlny, které, jakmile se herec otočí, lítají v kruhu vůkol něho. Po všimnutí hodný jest tak zvaný *tanec duchův*. Provaz, upletený z točených proužkův, upevní se svrchu na Buddha-la a táhne se až dolův do roviny. Provazolezci běhají po něm nahoru i dolů jako veverky. Někdy rozestrou rámě jako k plování, a takto s nakloněným tělem spouští se co šípka dolů. Nejvycvičenější jsou v takýchto kousech obyvatelé provincie Sang.

Co jsme ale nejobzvláštnějšího viděli v sídle Tale-lamy o slavnosti novoroční, byl tak zvaný *Lha-ssa Moru*, který se odbyvá třetí den v novém roce. Tehdy přicházejí totiž do města a jeho vůkolí lamové ze všech klášterův tibetských; docházejí buď pěšky aneb přijíždějí na koních, oslích a jacích; všickni přivázejí s sebou své modlitby a kuchyňské nádoby. Právě laviny lamův valí se z vůkolních vrchův do města. Kterým se nedostane místa v hospodách a po domech, ti uhosťují se na ulicích a náměstích aneb vůkol města. — Tento přival mnichův, právě onen tak zvaný *Lha-ssa Moru*, trvá plných šest dní. Na ten čas jsou všechny soudní dvory zavřeny a všeliké úřady jsou takoruka nečinné; nikdo nebrání řádění houfův lamajských. Zmatek, jaký panuje v městě, nedá se popsat. Lamové běhají po ulicích, strašně křičí, odzpívují modlitby, vráží do sebe, vadí se, a nežádka se též perou. Lamové nejsou sice vůbec velmi mírní a skromní; leč za oněch dnův nepřicházejí do Lha-ssy veselit se a zaměstnávat se věcmi světskými, nýbrž aby obdrželi požehnání a navštívili znamenitý klášter *Moru*, který leží uprostřed města a po kterém i šestidenní slavnost se nazývá. Chrám tohoto kláštera jsou velmi stkvělé a bohaté, honosí se obzvláštním pořádkem i čistotou, a staví se tudíž co vzor všechněm

klášterům v provincii. Od velikého chrámu na východ jest veliká zahrada, obehnaná sloupním. Vní vystavěna jest knižnice, v které neustále pracuje mnoho dřevorytcův a knihtiskařův. Lamové, kteří přišli k slavnosti Moru, nakoupí tam obyčejně všechny buddhistické knihy, potřebné jim pro nastávající rok.

Mezi tím, co lamové odbývali svou hlučnou slavnost, musili jsme my rozebrati svoji kapli a chystati se k odjezdu. Srdce pukalo nám žalostí. Večer před odjezdem přišel k nám jeden písař vládařův a přinesl nám z jeho nařízení dva silné stříbrné pruty. Péče tato nás velmi dojala; leč soudili jsme, že missionářům nesluší přijímati takových darův. A proto, když jsme se ještě téhož večera odebrali k vládaři na rozloučenou, položili jsme stříbrné pruty před ním na stůl a vyjevili jsme, proč nemůžeme přijíti takového laskavě nám podaného daru. Vládař nám porozuměl. I žádal, bychom tedy vzali na památku slovník ve čtyrech jazycích. Ten mohli jsme přijmouti s dobrým svědomím, a darovali jsme mu na vzájem drobnobled. Při loučení vládař povstal a pravil: „Vy opouštíte nyní Lha-ssu. Leč kdo ví, co přinese budoucnost. Jste muži podivuhodné statečnosti, neboť jste došli až sem. Víím, že chováte v srdci veliký a svatý úmysl. Nezapomente na něj nikdy, a též já budu naň stále pamatovati. Rozumíte mi? Okolnosti brání, vyjádřiti se jasněji.“ S hlubokým bolem opustili jsme muže, který s dobrotou nevněšně nás byl přijal, a s jehož pomocí jsme se nadáli vštípití víru křesťanskou uprostřed národa tibetského.

V příbytku svém zastali jsme guvernéra Moslemínův. On nám přinesl zásoby na cestu, sušené ovoce z Ladaku, buchtičky z pšeničné mouky, máslo a vejce. Pravil, že po celý večer zůstane u nás, by pomáhal nám skládati naše věci. Sdělil nám, že se co nevidět odebere do Kalkuty, a my žádali jej, by zpravil o nás prvního Francouze, kterého nalezne v Indii; vručili jsme mu též psaní svědčící plnomocníku francouzskému, které zprávu dávalo o našich příhodách.

Téhož večera rozřehnali jsme se i se Samdadžiembou. Od toho času, kdež ustanovil Ki-šan odstraniti nás z Tibetu, nedopustil mu přijíti k nám; neboť sluha náš byl z provincie Kan-sa, a tudíž čínský poddaný. Ki-šan slíbil nám, že ho nebude stíhati více, nýbrž odešle jej zase do otčiny. Tak se též stalo. Samdadžiembra potíval as rok u své rodiny, pak ale vrátil se opět do našich mongolských missií a

roku 1852 žil v křesťanské osadě Si-vang, která leží za velikou zdí. Ki-šan zaopatřil jej po našem odjezdu všemi potřebnostmi, anobrž i znamenitou sumu na cestu mu daroval. Samdadžiembra byl povahy divoké, surový, nezřídka i hrubý; na cestě nebyl nám obzvláštním společníkem; nicméně byl přímý a nám cele oddaný. Rozloučení-se s ním bolelo nás velmi.

Den odjezdu nastal. Časně ráno zvěstovali nám dva vojáci čínští, že *Ta-lao-ye*, *Ly-kuo-ngan*, totiž jeho osvěcenost pan *Ly*, zakladatel pokoje čili smírce v královstvích, čeká nás k snídani. Byl to mandarin, který k rozkazu Ki-šana měl nás doprovoditi až do Číny. Vypravili jsme se tedy k němu a dali jsme si tam odnésti také zavazadla. *Ly*, zakladatel pokoje, totiž vojenský mandarin, jemuž pečovati bylo o veřejný pořádek, pocházel z Čeng-tu-fu, hlavního města provincie Se-čuen. Sloužil dvanáct let v Gorké, provincii to Butanské, rychle postupoval, dosáhl důstojenství *Tu-sse-a*, i svěřena mu byla správa vojska, postaveného na hranicích proti Angličanům. Obdržel modrý knoflík a měl právo nositi na čepici sedm sobolích chvostův. *Ly* byl jedva 45 let stár, leč vypadal co šedesátník; měl sotva ještě několik zubův, řídké a již šedivé vlasy, skelnaté, vypoulené oči, vyschlé ruce, naběhlé, oteklé nohy, na kterých jedva ještě se držel; slovem, za příčinou prostopášného života byl blízek smrti. Soudili jsme, že tím vinno nemírné požívání opium; on však sám vyjevili, že to následek přílišného pití kořalky. Chtěl pak se nyní navrátiti ke své rodině a začíti pořádný život. Ki-šan zvláště proto usiloval o naše vypovězení, bychom mohli cestovati s *Ly-m*, který, co *Tu-sse*, obdržel k průvodu patnáct vojákův.

Na vojenského mandarina byl *Ly* velmi vycvičený; byl sběhlý v literatuře čínské a výborný znalec lidí. Mluvil pravidelně a vtipně, nevěřil ani boncům ani lamům; o náboženství nebes pána nevěděl ničehož, etil však s obzvláštní pobožností souhvězdí velikého medvěda. Chování jeho bylo panské a hladké, leč někdy prosvítalo předce cosi hrubého. Nade všechno miloval stříbrné pruty. To byl onen muž, který vyčastoval nás výbornou snídani.

Pak odebrali jsme se ke Ki-šanu, na rozloučenou s ním. Vyslanec hovořil nám takto: „Navracujete se nyní do svého království. Doufám, že nemůžete stěžovati si na mne, neboť zacházím s vámi čestně. — Jeť to vůle císařova, nikoli snad můj rozkaz, že jste vypovězeni z Tibetu. Cestovati k hranicím indickým nemohu vám dovoliti, neb to zapovězeno zákonem. Kdyby toho

nebylo, sám bych vás tam doprovodil, ačkoli jsem už stár. Cesta, kterou se nyní máte bráti, není tak zlá, jak lidé vypravují. Budete mít ovšem snih, studené dni a vysoké vrchy. Netajím pravdy, neb nemám, proč bych vás klamal. Každého večera naleznete ale připravený nocleh, a nebude potřebl, rozbíjet stany. Musíte jeti na koních, neboť ve zdejší zemi nemají nosítek. Zprávu o vás zašlu císaři v těchto dnech, ona dojde ho dříve, než vy dosáhnete svého cíle. Rychlíci moji cestují dnem i nocí. V hlavním městě provincie Se-čuen přijme vás místokrál Pao; tam končí se má odpovědnost. Odešlujte s důvěrou a rozšiřujte své srdce. Já již napřed dal všude oznámiti, by přijali vás ochotně. Necht' vás provází na cestě hvězda štěstí od počátku až do konce!“

Odpověděli jsme vyslanci: „Stala se nám sice veliká krivda, leč želáme tobě nicméně ve všem nejlepšího zdaru. Toužíš po důstojenství; přejem ti, bys obdržel všechna předešlá, i podareň byl ještě vyššími.“

„Ó, má hvězda je nešťastná!“ zvolal Ki-šan, a vzal při tom notný šnupec tabáku.

S námi hovořil vyslanec dvorně a lichotně. Když se ale obrátil k zakladateli pokoje v královstvích, počal slavně a vážně mluvit takto: „Ly-kuo-ngan-e, ty smíš cestovati. Císař dovoluje ti, aby směl navrátiti se do kruhu své rodiny. Máš na cestu dva společníky a můžeš se tomu radovati, neboť cesta je dlouhá i nudná. Mužové tito jsou spravedliví a milosrdní; budeš tedy žiti s nimi svorně. Chraň se, ať nezarmoutíš jejich srdce, buď slovy aneb činěním. A nyní musím ti říci ještě jedno. Sloužil jsi dvanáct let v Gorké, na hranicích; prikázal jsem tedy pokladníku, by ty vyplatil 500 uncii stri bra; daruje ti je velký císař.“

Ly padl co nejspěšněji na kolena a pravil: „Nebeská dobrodlní velikého císaře obsypala mne na všech místech. Než kterak může nehodný sluha jako já přijíti bez zardění takové obzvláštní milosti? Prosim vyslance úsilně, by ráčil dovoliti, abych zakryl svůj obličej a vyjmul se z této obzvláštní přízně.“

Ki-šan odpověděl: „Myslíš snad, že by velikému císaři byla vděk tvoje nezištnost? Co jest několik těchto uncii stříbra? Vezmi tu trochu peněz; vypi za ně šálek čaje s tvými přátely. Když se ale vrátíš do Číny, zanech pít koralky. Pravím ti to, poněvadž otec a matka (tak nazývají se mandarinové) dobře mají raditi dětem.“ Ly-kuo-ngan uhodil trikrátě čelem na zem, pak vstal a postavil se vedle nás.

Nyni došla řada na patnácte vojákův, kteří byli padli na kolena. Opět změnil Ki-šan svůj hlas; mluvil jen v krátkých, přerванých větách, velitelsky a prudce: „Vy vojáci, mnoho-li je vás tu? Zdá se mi, že patnácte! Ano patnácte! Vy vojáci vrátíte se tedy do své vlasti a pak osvobození jste od služby. Provodíte vašeho Pusse-a a tyto dva cizince až do Se-čuen. Buďte jim věrnými, pozornými, ochotnými sluhy. Pochopujete má slova?“

„Ano, pochopujeme.“

„Ve vesnicích Pabův (Tibetanův) mějte se na pozoru; neobtěžujte lid; na zástavách a nocležích buďte bedliví; nikde nesmíte krást neb drancovat. Rozumíte mi?“

„Ano, rozumíme.“

„Stáda nechte na pokoji; šetřte úrody na poli a mějte se na pozoru, by nevznikl požár v lesích. Pochopili jste mne?“

„Ano, pochopili.“

„A snažte se pospolu, nevaďte se, nenadávejte si; jste všichni vojínové císařovi. Rozumíte?“

„Rozumíme.“

„Kdo špatně se bude chovati, bude bez prominutí potrestán. Pochopeno?“

„Pochopeno.“

„Nu, když mi rozumíte, tedy poslechněte a třešte se!“

Patnáct vojákův uhodilo trikrátě čelem na zem; pak vstali a odešli.

Když byli všichni odešli, pojal nás Ki-šan stranou, by s námi tajně pohovořil. „Opustím,“ pravil, „Tibet co nevidět a vrátím se do Číny. Abych nebyl obtížen mnohým nákladem posílám za touto příležitostí dvě veliké truhlice. Jsou potažené yakovými kůžemi a mají to a to znamení. Odevzdávám je vám pod ochranu. Dejte je každý večer vnesti ve svou ložnici. V Čing-tu-fu, hlavním městě provincie Se-čuen, odevzdejte je místokráli Pao-čung-tangu. Buďte bedliví též na své věci, neboť cestou jest mnoho malých zlodějův.“

Pak rozešli jsme se s Ki-šanem. Byl jmenován brzy na to místokrálem provincie Se-čuen, později však, na rozkaz nového císaře, odpraven jest. Příčina není nám známa. Byl bez odporu výborný státník.

Jest zajisté podivné, že čínský vyslanec svěřil nám své poklady, kdežto mu stál k službě jeden vrchních mandarinův. Leč věděl dobře, že jistěji bude svěřiti je missionářům, nežli čínskému úředníku. Odebrali jsme se s Ly-m do jeho domu, kdež stálo už osmnácte osedlaných koní. Prvé než jsme si na ně sedli, přišla silná, čistě oděná Tibetanka, žena to Lykuv-gana, kterou byl před šesti lety pojal a nyní opouštěl na vždy. Porodila mu dčeko, to

však záhy umřelo. Manželé, kteří se nikdy už neměli viděti, loučili se veřejně takto. Muž pravil: „Nyní odcestujeme; ty zůstaň zde a sed' pokojně ve své komnatě.“ Žena pravila: „Jdi klidně odsud, co neklidněji odsud a šetř svých oteklych nohou.“ Pak zakryla oči rukou, by se lidé domnívali, že pláče.

Mandarin obrátil se k nám a pravil: „Jak bláznové jsou tibetanské ženštiny! Zanechám jí pěkně vystavěný dům a mnoho pěkného nábytku, který je jako nový; ona pak dělá se ještě, jako kdyby plakala. Nemůželi býti docela spokojena?“ Po tomto tklivém loučení všichni sedli jsme na koně a jeli ze Lha-ssy.

Za městem čekalo na nás mnoho známých; podali nám khaty na rozloučenou. Také onen mladý v nově na viru obrácený lékař byl zde; nesl směle kříž na svých prsou. Sestoupili jsme s koni a promluvíli k těmto křesťanským smýšlejícím přátelům několik slov pro potěšení. Obzvláště vyzývali jsme je, by statečně odřekli se pověr a bludův buddhistických, ctili Boha křesťanův a doufali v Jeho milosrdenství. Když jsme opět vskočili na koně, přijel k nám cvalem guvernér Moslemínův, nabízející se, že provodí nás až k řece Bo-ču. Upřímnost tato nás pohnula; čestný muž ten nám dal ve Lha-sse mnoho důkazův nelíbeného přátelství. U řeky Bo-ču zastali jsme tibetanskou stráž, kterou byl poslal nám vládár, a jež nás měla provázeti až k čínskému pomezí. Záležela ze sedmi vojnův a vrchního lámy, který zastával úřad *Dheby* čili podkrajského. Naše karavana vzrostla nyní na šestadvacet jezdcův; zavazadla nesli yakové.

Posledně pohledli jsme ještě na Lha-ssu, řkouce: Pane, staň se vůle Tvá! Bylo to 15. Března 1846. Přel. K. Jindřich v Moskvě.

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Jako orlice své mladé na křídlech nosí a před nebezpečnostvím ochraňuje, tak vysvobozuje i Bůh nás ode všech nebezpečností duševních i tělesných.

Jako jiskra se ukáže a i hned hasne; tak i člověk najednou chválou světskou poblýskne a i hned zhyne.

Jako slunce některý kus země osvěcující, neméně ho osvěcuje, než jako by jen ten jediný osvěcovalo: podobně Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus o *všechny* dítky své takovou péči měl, že na jedno každé tak obzvláště mysli, jako by jen to jediné dítě měl.

Pokoušení jsou nám potřebná.

Dle Alf. Rodrigueza. J. D.

„Synu, přistoupě k službě Boží, stůj v spravedlnosti a bázni, a připrav duši svou k pokoušení.“ (Sir. II. 1.)

„Čas boje jest a čas pokoje,“ praví kniha *Ekleziastes* (III. 8.), ku kterýmžto slovům sv. Jeroným napsal: „Pokud v tomto životě jsme, bude pro nás čas boje. A teprv až žádoucího cíle v onom životě dojdeme, nastane nám čas pravého pokoje, dle slov zalmisty Páně: „A učiněno jest v pokoji místo jeho; a obydlí jeho na Sionu.“ (Ž. LXXV. 3.) Týž sv. Otec dále praví, že proto nebeské vlasti, po kteréž toužíme, dáno jest jméno Jerusaleml, což znamená patření pokoje. Nikdo tedy, napomíná sv. Otec, nedomnívej se býti jistým v čas boje, kdež bojovati a od sv. apoštolů nám zanechaných zbraní užívati máme, bychom vítězství sobě vydobyli a někdy pokoje požívati mohli, kterýž pak nebude ničím více rušen. Nyní pak jest naší povinností, vyšetřiti příčinu boje, kterémuž se vyhnouti nelze. Sv. apoštol Jakob udává nám tuto příčinu ve svém listu slovy: „Odkud mezi vámi bojové a svárové? Ždali ne odtud? Ze žádostí vašich, kteréž bojují v oudech vašich?“ Příčina, pramen všech bojů našich v nás samých jest. Jest to onen odpor proti všemu dobrému, který hříchem do našeho těla uveden, nikdy více odtamtud nevychází. Pokažená přirozenost naše jest příčinou oněch neustálých pokoušení, kterýmž podléháme. „Nebo tělo, kteréž porušení bere, obtěžuje duši, a ten zemský přibytěk dolů stlačuje smysl mnoho přemýšlející.“ (Kn. moudr. IX. 15.) Tof tedy ono sídlo hříšnosti, kteréž neustále při sobě máme, a tam veškerá zlá náklonnost, s kterouž přicházíme na tento svět. Náš nejhorší nepřítel neustále při nás jest a k boji neustálému nás vybízí. Nedivmež se tedy tomu, pakli býváme vždy pokoušeni. My všickni od Adama pocházíme a dle výroku zalmisty Páně „v nepravostech počati jsme a v hříších počaly nás matky naše.“ (Ž. L.) Což divu, býváme-li zřídka prázdni pokoušení, doléhají-li zlé náklonnosti každou dobu na nás? Proto praví sv. Jeroným, že v modlitbě, kteréž nás Spasitel naučil, neučí nás Boha prositi, bychom ode všech pokoušení osvobozeni byli. Neb tato jsou v životě nevyhnutelná; toliko takových outoků aby nás uchránil, máme prositi, kterým bychom mohli podlehnutí. Totéž naučení dal Božský Mistr svým apoštolům, když jim řekl: „Bdětež a modlete se, abyste nevešli v pokoušení.“

(Mat. XXVI. 41.) Neboť v pokušení vejíti, dle výkladu sv. Jeronýma, neznamená toliko pokušení býti, nýbrž pokušením přemoženo býti, klesnouti.

Sv. Řehoř ujišťuje, že mnozí bloudí domněním, jakoby tím, že prudkým a mnohonásobným pokušením podlehají, vše již pro ně ztraceno bylo. Domýšlí se totiž, žeby jich Bůh od onoho okamžiku byl opustil. Takový mýlí se. Každý musí pokušení trpěti, a právě kdož dokonalými státi se vynasnažují, mnohem více jich trpěti musí, než ostatní, jakž v knize Sirachově řečeno: „Synu, přistoupě k službě Boží, stůj v spravedlnosti a v bázni a připrav duši svou k pokušení.“ (Sir. II. 1.) Také sv. apoštol Pavel tož věc dosvědčuje slovy: „A tak všickni, kdo chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.“ (2. Tim. III. 12.) Nemohou se tedy zvláště zbožní, ctnostní křesťané vyhnouti všemu pokušení. Ostatní často ani nevědí, v čem pokušení záleží. Neznají žádného odporu a boje tělesných žádostí s duší. Proto sv. Augustin k slovům sv. apoštola Pavla (Gal. V. 17.): „Tělo žádá proti duchu,“ tato slova připojil: „V dobrých žádá tělo proti duchu, ve zlých ale nenalezá ničeho, cožby na odpor duchu žádalo. Neboť jen tam, kde ducha (totiž křesťanského [text: „anima naturaliter christianaj“]) stává, kde stává právě toužebnosti po ctnostném životě, může tělo proti duchu žádati. Nesmíme se tedy diviti, pak-li protivensství těla, pokušení trpíme; nýbrž naopak považovati je můžeme za jakousi dobrou a jistou známku naší dokonalosti dle slov sv. Jana Klimaka, kterýž za nejistější znamení našeho vítězství nad ďáblem udává, pokud často a prudce on na nás dráždí. Toto pokušení, jak sv. Řehoř dí, některé lidi počíná nejčastěji navštěvovati, když oni obmyslí k Bohu se obrátiti. Jiné pak navštěvuje Bůh zpočátku jejich obrácení mnohým potěšením a mnohou sladkostí. Necheť jim hned z počátku učiniti cestu ctnosti příliš drsnou a nepřijemnou. A teprv později, když byli nějakého stupně dokonalosti dosáhli sebe zapíráním, dopouští i na ně pokušení. Proč ale vůbec pokušení dopouští, vyřknul Hospodin sám v starém zákoně; psánož jest (v 5. kn. Mojž. XIII. 3.) „Nebo zkušuje vás Hospodin, Bůh váš, aby známé bylo, milujete-li ho z celého srdce a z celé duše své čili nic.“ Líbí se Bohu, nás zkoušeti, bychom své síly poznali, aby se ukázalo, jak jej milujeme, jak se ho bojíme. Proto pravil k Abrahamovi, když on byl ruky pozdvihnul, by svého syna obětoval: „Nyníť jsem poznal, že se bojíš Boha.“ (Gen. XXII. 12.)

Svěcení dnů svátečních a blahobyť lidu.

Když Napoleon se zanášel uzavřením konkordátu, varoval prý ho kdosi před náramným vzrůstáním dnů svátečních, poukazuje na to, že 70 svátků činí pětinu celého roku, čas to, v němž se nevyrábí ale ujídá. Chtěli tomu vyhověti, a v konkordátu sníženi počet svátků až na 4. Že Bůh Israelitům sobotní rok slaviti poručil (3. M. XXV. 1—7 mimo svátky výroční 3. M. XXIII.), v němž se ničeho nevyrábělo, ale jen požívalo, o tom žádný nevěděl.

Ovšem že naproti tomu Zákonodárce lidu israelskému přislíbil, budou-li poslušni zákona, že každý šestý rok tolik úrody bude, aby i na sedmý vystačila. Či nebyl Zákonodárce mocen dáti takový zákon? On zajisté slibu svému dostáti může a chce, pak-li též druhá strana dostojí závazku uloženému.

Tole ale řekl-li bys některému státnímu hospodáři, jistě bys ho rozhněval!

Než nechme toho! My díme: Rušení dnů svátečních podkopává blahobyť země, neboť není v ní požehnání Božího. Ruší se pak a znesvěcuje posvátný poklid svátečný nejobyčejnější prací.

Pracovati jsme povinni, ano klopotná práce nám již v prarodičích za trest hříchu uložena jest.

Jeť ale dnů svátečních třeba, a Bohu děkovati máme, že nám jich poprál. Jsouť to neděle a svátky. Potřebujeme jich nutně k odpočinku a posile těla, k dalšímu namáhání; potřebujem jich více k chvále Boží, k blahu duše nesmrtelné, k práci o naší duše spasení. Kdo tedy rádně neděle a svátky světi, nelení, nepožívá z darů Božího nadarmo. Tak by leda ten mluvit mohl, kdo nevěří v duši nesmrtelnou. — Ptejme se zkušenosti, přináší-li zneuctění svátků těžkou prací blaho a požehnání? Nikoliv! Marná je všecka práce, a klopocení a plahočení, nedá-li Bůh svého požehnání. „Na Božím požehnání všecko záleží.“

Rozumí se, že takový, který v den svátečný tělo na záhubu duše trmácí, sotva bývá požehnání Božího pamětliv a žádostiv. Na „Boží požehnání“ nevěří mnozí pánové, z toho již vyrostli. Člověk prý jedině svým rozumem vše zmůže; a jen na sebe se spolehati potřebuje; klaněti pak se nemusí žádnému Bohu, leda mammoně. A proto činí průmysl nejvyšší úlohou člověčenstva.

Proto také na halíř ti vypočítají, mnoho-li svěcením svátků blahobyť národní trpí. Počítají a počítají, ale vždy se jim počet zmate, tak že sotva kdy u konce

budou. Také pan Strache nelituje toho namáhání, vypočítal, že svěcením svátků a zachováním postů církevních Rakousku ročně úhrnkem 200 mill. zl. uchází.

Kézbychom jen na půl léta p. Strache za dělníka do továrny postaviti mohli, aby i v neděle a svátky se mořiti a týrati musil! Jistě by pak upřímný ten přítel lidu jinou zanotoval.

Ve francouzské revoluci r. 1793 nelíbilo se svěcení neděle. Místo neděle měl se každý desátý den světiti. Brzy však poznáno zpozditost nového zákona, a všickni rozumní rádi se navrátili k starému, Bohem zřízenému řádu. Bohužel, nešetrnost nedělí a svátků rozežírá se i mezi lidem. V dílnách řemeslnických zhusta se hřeší prací v čas posvátný. Po rozumu oněch počtářů starostlivých musili by všichni ti oplývati bohatstvím nad ty, kdož svědomitě svátky světi. O obojím se můžeš snadno přesvědčiti, a možná, žeš již přesvědčen, že tomu naopak bývá. Snad's také sám viděl, že právě ti, kdož svátky ruší, pravidelně „modrý pondělek“ slavívají, a čas leccaks promrhají, až pak před nedělí čas jim krátký jest, a jiného nezbyvá, než dobou k službám Božím určenou nahraditi dny zmrhané. Hřích plodí hřích. — Nyní se ptejme našeho počtáře, nezapomněl-li modrý pondělek zoučtovati? Číverák, zmýlil se! Místo, co měl počítati modré pondělky, počítal svátky. Nuže, popřejme mu také jednoho svátku, ať si oddechne, a pak ať započne počítati znova. V ten svátek ale ať si vstípi do paměti staré přísloví: „Na Božím požehnání všecko záleží.“

J—k.

D o p i s y.

Od bílé hory d. 30. Srpna 1862.

[Ústav pro nalezence v Řepích.]

Jednou již podali jsme v Blahověstu milou zprávu o stánku milosrdenství, o útočišti pro sirotky, na mnoze opuštěné od rodičův, pohozené od matek — o Nazarethu milosrdných sester v Řepích. — Dům tento rozsáhlý, velikolepý, během nynějšího leta, znamenitě pokročil, tak sice, že věžka nad prostrannou kaplou dosáhla své nejvyšší ozdoby — zapuštěním sv. kříže. Stalo se to obyčejným obradem dne 24. Srpna odpoledne. Obřady posvátné vykonával vel. kněz Šabat, farář v Hořelici, promluviv nejprve o účeli, proč se kříž staví na věže. Do báně vložena listina, již pro památku v celém znění jejím tuto klademe.

Ve jmenu Boha Otce † Syna † Ducha † svatého.

Za panování Jeho Veličenství císaře Františka Josefa I. a za církevní správy Jeho Eminenci kardinala, knížete arcibiskupa Pražského knížete Bedřicha ze Švarcenberku dnes, t. 24ho Srpna l. P. 1861ho, památce svatého Bartoloměje apoštola zasvěceného, slavně postaveny jsou bání a kříž na věži ústavu v Řepích v kraji Pražském, nově vzbudovaného péčí kongregace Pražských milosrdných sester sv. Karla Borromejského ku spásě opuštěných nalezenců království Českého, dle žádosti vrchní představené kongregace, ctihodné matky M. Eufeemi Němcovi, jejížto obezřelostí a neunavnou snahou dobročinný ten ústav vznikl, listina tato o jeho původu a nynějším jeho stavu sepsána k uložení do báně určena jest.

Představenou ústavu, toho času v Řepích založenou, jest ctihodná sestra Marie Pavlína Thiesenhausen-ova, již na pomoc od velebné paní vrchní představené přidruženy jsou ctihodné sestry: Hedviga, Kateřina, Regina, Marina, Adelgundis, Makrina, Maxima, Aurelie, Fererie, Ottilie a Damascena.

V ústavu nalezá se 280 dítek, z tětěz chlapečů 217, děvčát 63.

Vedle ctihodných milosrdných sester v ústavě pracují o duchovním vzdělání nalezenců cti. kněz Jos. Kolbrus a p. učitel Prokop Rynda. Někteří starší nalezcenci v ústavě nabývají návod k řemeslům a sice od Jana Prokoše, mistra truhláře, od Františka Kovičky, mistra krejčovského, od Tomáše Pejšky, mistra ševcovského. Ctihodným sestrám v ústavě posluhuje v duchovních potřebách veleb. p. Jos. Šabat, farář v Hořelici; lékařskou pomoc opatřuje p. Bohumil Eiselt, doktor lékařství.

Stavbu nového domu v Řepích rozvrhl a a v skutek uvedl Pražský stavitelský mistr pan Jan Rypota, pod jehož řízením k celku přispěli pp. mistrové: tesařský Muzika, zámečnický Kabourek, truhlářský Tomas, kamnářský Sommerschuh, pokrývač Soukup, lakýrník Hladík, klempíř Moseř, kotlář Lysý, sklenář Lene, zednický palír Čucký.

L. P. 1855ho dne 18ho Prosince byli jsou první nalezcenci, 130 na počet, t. 113 chlapečů a 17 děvčát, milosrdným sestrám odevzdáni, a ubytováni v místnostech nedostačujících menšího domu Černínského na Hradčanech v Praze. Když milostí J. Veličenství císaře Ferdinanda a císařovny Marie Anny ústavu, jenž stále přibývajícím nalezenci vždy u větší tíseň přicházel, vykázan byl císařský hrad na Buštěhradě, odstěhovalo tam nalezenec dne 11ho Července l. P. 1856ho.

Dne 4ho Listopadu l. P. 1858ho podařilo se neunavené snaze velebné vrchní představené k rozšíření a k jistému trvání ústavu potřebný

statek Faičman-ovský, ležící v Řepích, k němuž náležela také hospoda, později zrušená, za 56,000 zl. rak. č. zakoupiti.

Dne 30ho Dubna l. P. 1859ho prvně zakopnuto, by mohla počítí stavba nyní v krátce již dokončeného ústavu a vzdělaného ku spáse zanedbaných nalezenců. Dům ten objímá pravidelný čtverec, jehož každá strana dosahuje 36 sáhů a vstupá do výše po dvě patra; vedle rohu jihovýchodního se strany východní postavena jest prádelna a mlýn, hnáný strojem parním o síle šesti koní. Chrám zajímá přízemí a dolejší patro západního křídla skoro celého; na severním jeho konci nalezá se hlavní oltář a za oltářem vypíná se věž, jejíž ostrý vrch znamením spásy dnes okrášen býti má. Ústav, jenž po čtyry leta v rozmanitých a neodvratných těžkostech zůstal na Buštěhradě, z nutných příčin přeložen jest do domu ne do půle hotového, 4. Srpna 1860ho, počet přestěhovaných toho dne dětí dostihl mnohost 188.

Dne 6ho Srpna téhož roku posvěceno dům ústavu, při které příležitosti slouženo nejdražší obět mše svaté ve filiálním, obecném chrámečku sv. Martina, jejížto ústav ještě své kaply neměl. K tomu slavnému obřadu, jakož i k následujícímu položení kamene základního k budoucímu chrámu dostavila se veleb. vrchní matka i znamenitý počet sester z Prahy.

Za příspěvek ku stavbě vykázala vysoká c. k. vláda půjčku 20,000 zl. nezouročenou.

S Listopadem l. P. 1860ho zjevila se Bohu žel! v ústavě nebezpečná oční nemoc egyptská; přes 80 dítek, a některé sestry zachráněny jsou byly tou nehodou, čeho z jedné strany užito nejen k tomu cíli, by ústavu a celé kongregaci se uškodilo, ale i k tomu by o důvěru oloupeny byly. Než předobrotivý Hospodin slitoval se a dopřál, by za nastalého teplejšího počasí hrozná ta svízel nenáhle mizela. Jsout jen některé dítky, jež na jedno okno osleply; docela neosleple žádné, ač mnohým onemocnělým dítkám zůstal zrak valně oslablý.

Dnešní slavnost řídil veleb. p. farář Šabat, jemuž po boku stál p. katecheta P. Kolrus; přítomni byli mimo dítky a osoby k ústavu náležející i osoby stavbu řídící a o stavbě pracující. Pozvání byli k té slavnosti místný představený obce Řepské p. Jan Bubník a jeho dva radové pp. Josef Růžička a Anton Houška.

Tak dělo se v Řepích na den sv. apoštola Bartoloměje l. P. 1861ho.

Boguslav z Thiesenhausen,

král. Prusský major kromě služby — otec představené Řepské, v klášteře přebývající. — K žádosti a zařízením paní vrchní představené.

Tato listina, sepsaná původně německy, pak na jazyk český převedená, byla jest přítomným hlasitě přečtena i podepsána od některých přítomných svědků, a se stejně

podepsanou listinou německou do bány věžní uložena.

Podepsali se: V. P. Šabat, farář Hořelický; P. J. Kolrus, katecheta v ústavě; P. Jan Skřivan, první kancelářský konsistorní, p. stavitelský mistr J. Rypota; p. učitel Rynda; palír Čácký a přibylý ještě představený obce Zlejcinské Arnold.

Jak samo sebou se rozumí, v listině té položena jsou holá data. Než nemluví-li prostičká ta data na svědectví milosrdným sestrám, jež ujímající se milosrdně sirotkův, z většího dílu nad jiné nešťastnějších, uvalily na sebe dluh? Necht si již mluví háncové každého křesťanského ústavu a všeobecného bohumilého snažení, co jim po chuti: nemocnice, jako jest pod Petřínem, a útočištné domy, jaký jest v Řepích, jsou výmluvnými svědky proti nesvědomitým ošovatelům; ty zůstanou po nás, i žalovati budou příštím pokolením na mrzké časy, kdežto panovala lež a lidé jí věřili více než patrné pravdě.

—u—

Na hranicích arcidiecése Pražské d. 3. Září 1861.

[Mše sv. vědního dne. Bratrstvo sv. Michala.]

Starí lidé umírají a s nimi vymírá namnoze i dřevní, stará nábožnost. Každého roku přicházím po žních do jistého farního chrámu Páně a vždy méně vidívám tam věřících všedního dne na mši sv. „Kde jest stařena,“ ptávám se, „kteráž tamto u oltáře sv. Anny s růžencem v ruce klečivala?“ — „Umřela.“ — Tuto sedával bývalý rychtář, tamto výmínkář z největšího ve vsi statku, a ptáte se, kde asi dnes jsou? Na hřbitově, v hrobě jsou těla jejich, očekávající slavného z mrtvých vstání. Ba ovšem, lidu přibývá, ale každodenních navštěvovatelů chrámu Páně ubývá. A kdo tím vinen? Duchem času krmení a napájení, zapominají mnozí na starodávní zkušenost, že marné naše namáhání, nedá-li Bůh svého požehnání. Po příkladu cizinských průmyslníků pokládají práci za jedinou a nejvyšší úlohu člověka. Pečujíce o chléb vezdejší, zapominají na chléb duchovní, starajíce se o tělo, nepečují o duši. Při tomto přehnaném pečování o statky časné zapomíná se, že „jen jednoho jest potřeba,“ a lidé počínají počítati, co as více vynáší. „Co mi za to bude?“ táže se všedního dne ten, jehož povinností jest toliko v neděli a ve svátek na varhany hráti nebo zpívati. A není-li zpěvu v chrámu Páně, co má zastaviti kroky cestujícího, co má vábiti do chrámu toho, jenž se nenaučil přemýšleti, rozmlouvat s Bohem, modliti se v duchu a v pravdě?

Tím více jsem pookřál a se potěšil za

pobytu mého na jiné farní osadě, přesvědčiv se, že každého dne při mši sv. se zpívá s průvodem varhan. A že se zpívá ve škole i v chrámě po celý rok, dokazují vycvičené, libé hlasy školní i dospělé mládeže. — K bratrstvu sv. Michala archanděla hlásí se mnoho věřících. Počet zaslanych sem stanov, jimiž se podělují vstupující, nevystačuje. Těší nás, že navzdor novinářským pletichám a klevetám dítky se hlásí k svému Otcí, jakož i že duchovní zpravcové o rozšíření žádoucího bratrstva vši silou se zasazují. Tak ustanoveno jest v D. celoroční modlení též „za živé i mrtvé údy bratrstva sv. Michalského,“ a zpívaná mše sv. na den sv. Michala archanděla. V nynějších zmátcích musíme se kořiti Prozřetelnosti Božské, že nepřátelé Církve, spílající papežské vládě, *nemají, v čemby utrhali papeži*. On stojí jako anděl na skále, o níž se vlny rozrážejí. A za toutéž příčinou vine se k němu lid náš, jakož i mučeníctví jeho obdivuje a Bohu díky vzdává za statečnost, kterouž jemu udílí. Z toho poznáte, žeby mnohý denník lépe pochodil, kdyby vystoupil ze služby Freimaurerův a z Říma aspoň pravdivé, skutečné události čtenářům podával, a ne smyšlenky, jež psalo ostré péro, namočené v černé žluči. My se držíme pravdy. Pravda nás vysvobodí.

—n—

Z Horažďovic dne 1. Září 1861.

[Obláčky a skládání slibův řeholních.]

Jef tomu několik rokův, co u nás v Horažďovicích chudé školské sestry koupily dům na polo zpuštěný, bývalý to klášter Vel. OO. Minoritův. Bůh jim za onoho času vzbudil šlechetnou dobroditelku v Hiršově a především pomocí této dobročinné vesničanky možná bylo složití zákupné a ze zřícenin vyzdvihnouti zase utěšený prostranný klášter, obnoviti prozatím kaplu k službám Božím, na české půdě založiti mateřinec nové řehole a otevřítí ústav pro vzdělání mládeže. Nahlédajíc do dějin nové té kongregace, o které s plným dobrým svědomím tvrditi můžeme, že chce a bohdá též bude s touž horlivou péčí Čechům sloužiti, jako na německé půdě slouží Němcům, patrně vidíme, že vznik chudých školských sester ve vlasti naší jest dílem Božím. Než o tom si povíme někdy jindy; nyní jest se mi toliko zmíniti o vzácné slavnosti, která se *včera* dne 31. Srpna v klášteře Horažďovickém odbývala. Bylať to slavnost tím vzácnější, jelikož svědčí o utěšeném vzniku jmenované duchovní družiny. Dotčeného dne totiž připuštěno 17 kandidatek k obléčce a 6 novickek k skládání jednoduchých slibův

řeholních. Posvátné obřady vykonával zplnomocněný k tomu od J. M. p. biskupa Budějovického Václav Štule, kanovník starobylé kapitoly na Vyšehradě, u přítomnosti několika kněží domácích i přespolních. K slavnosti té sešli se též rodiče a příbuzní sester, buď obléčených aneb zavazujících se posvátnými sliby. Významných a dojímavých obřadův při skládání slibův nebudu popisovati: připomínám toliko, že Češky skládaly je po česku a Němkyně po německu. Mezi nadějnými kandidátkami, které posvátný šat řeholní obdržely, nelezají se nejedny, jež s chvalitebným prospěchem ukončivše dvouletý kurs, ustanovený pro učitelky na c. k. hlavní škole dívčí v Praze, chtějí se cele věnovati Kristu na službu a ku vzdělání mladších sester svých. Sluší též podotknouti, jak milo nám bylo, slyšeti mezi jmeny, jež novým sestrám dáváno, jmena svatých našich patronův: Cyrilla, Methodia, Vojtěcha, Prokopa. A kdo popíše tu tichou, svatou radost, ježto se z očí a lící zářila pannám, oddávajícím se Spasiteli a beroucím na sebe svaté jho Boha svého? — Komu neplésalo srdce při milozvuké písni české, již zpívaly schovanky ústavu po čas, když byly kandidátky v nejbližším pokoji braly na sebe vyžádaný šat řeholní? A jaké to krásné bylo podívání, když 23 panen, ověncených korunkami, ubíralo se vážně a radostně do svého tichého obytu — do své klausury, odkudž nevycházejí, leč ku práci a k modlitbě, k službám Božím a k vykonávání skutkův milosrdenství. — Já alespoň vida ten blahý poklid a netajenou radost panenských oněch duší blahoslavl jsem Církev, jež Pánu nebeskému každého času odchovává nadšené vyvolenky; hotové oddati se mu na věky. Zároveň ale přál jsem si také od srdce, aby ne v těsné kapli ale v prostranném chrámu konati se mohly krásné obřady obléčení a skládání slibův, a ne sta něbrž tisíce svědkův na své oči mohli viděti, jak sladký jest Pán těm, kteří Ho nalezli a oddávají se na službu Jeho. — Nepochybují, že by tu vzešlo světlo leckomu, kdož posud nechápe, co to jest povolání k životu řeholnímu!

O ústavu po druhé!

—sl—

U Nymburka dne 28. Srpna 1861.

Protivníci pravdy Boží říkávají, že jen sprostý lid drží se náboženství, lidé z třídy vzdělaných a vznešených že prý je zavrhují co pověru a šalbu. Avšak zkušenost takové věci vyvrací, poukazujíc na mnohé osoby stavem a rodem vysoko postavené, jež slynou příkladnou vroucí nábožností.

Z počtu takých šlechtíkův jest i vysokorodý p. hr. *Filip Boos-Waldek*, pán statku Mcele. Co mladý, svobodný pán a major v c. k. vojsťe vzdal se hlučného života Vídeňského a naděje na větší důstojnosti, aby tím spíše v tiché skromnosti konal skutky křesťanské lásky. Chudičský chrám Páně Mcelský honosí se nejedním skvostem, poslým z rukou svého šlechtetného patrona, jest to mešní ornát i s pluvialem a dalmatikami, ozdobené stříbrné ciborium a krásné pacifikale. Abych nezapomněl, v minulém roce opatřena pro týž dům Boží nová monstrance za 110 zl. r. č. Výloha ta zpravena jest z části a to značné dobročinností pana patrona. Šlechtetný patron, miluje ozdobu domu Božího, pečuje též i o živé chrámy Ducha svatého, jmenovitě o chudé a choré. Tyto poslední vyhledává v chatřích a dusných komorách, kamž by druhdy i leckterý sprostý vesničan vejíti se štilil, a poskytuje ubožákům útěchy a občerstvení. Neméně jest i školní mládeži velikomyslným dobrodincem. Jeho horlivost v návštěvě služeb Božích, jeho zbožnost v svatyni Hospodinově, jeho plnění povinností, příslušících křesťanu katolickému vůbec, jest věřícímu lidu osady Mcelské pravým vzorem.

Jakož vysoce důstojná konsistoř Lito-měřická pěkným dopisem ode d. 17. Ledna 1861 č. 18 dotčenému pánu se vyslovila, jest utěšené v době, kde nevěra a materialismus všechny vrstvy lidstva ovládnouti hledí, věděti o mužích vysoce postavených, kteříž jako druhdy David přede vším dbají o to, co se oslavy Hospodinovy týče. Dejž Bůh, aby týmž duchem nadšení byli všickní, kdož nad jiné vynikají rodem a stavem, aby si přede vším hleděli toho, co každého, zvláště pak urozence opravdově šlechtí, nábožného života. —1.

Kronika.

Z Prahy. S nemalou radostí oznámili jsme svým časem, s jakou příkladnou péčí obnoven jest chrám Rodičky Boží ve Slupech. Chrámek ten, jak známo, pochází z časův Karla IV. a směle můžeme tvrditi, že ač nehrubě veliký, může se pokladati za jeden z nejkrásnějších ve slavné naší Praze. — Než krásný tento chrám Páně vypálen byv od Husitův, při své pozdější obnově v XVII. století dílem tak byl zpo-tvořen, že zevně jediné věž a u vnitř klenutí poukazovaly na mistra, jenž stavěl spanilou tu svatyni. Tím větších důkův zasluhuje ředitel znamenitého blázince v Praze Dr. Keszler (Slovinec), jenž v bývalém klášteře servitském, ovšem vzorně

upraveném, ubytovav nemocné, zasadil se též o náležitě obnovení chrámu Páně. A tak obohacena jest zase Praha naše kostelíčkem, svého způsobu jediným. Zbožný Dr. Keszler, řídě se při svém podnikání radou proslulého prof. Gruebera, postaral se o to, že vypadá Slupský chrám Páně skora zase tak, jak býval před věky. Věže, okna dveře nabyly dřevní své gothické způsoby. Krásný hlavní oltář Rodičky Boží ozdoben jest mistrovským obrazem od slovutného Kuppelwiesera, prof. na umělecké akademii ve Vídni. Na postranních oltářích nalezáme sochy sv. Josefa, sv. Anny a bolestné Rodičky Boží, vše pěkné výtvoř vytečného sochaře Jos. Maxa. Oltáře a kazatelna ve slohu přiměřeném gothické stavbě shotovil p. Heidelberger mistrovský. Ano i ta dlažba z výborných, řekl bych kamených cihel jest důstojná důstojné svatyně. Nepochybujeme, že v krátce již bude obnovený kostelíček tento na novo posvěcen a tehdy zajisté každý slušné díky vzdá šlechtetnému p. řediteli Pražského blázince, jenž máje na zřeteli duchovní útěchu nešťastných pomatencův, zároveň dosvědčil, že ví, co to jest: „Milovati okrasu domu Hospodinova!“

Z Brna. Knihy Dědictvím sv. Cyrilla a Methodia vydané na r. 1862, „Jan Sarkander“ od pr. M. Procházky a „Moravan“ — počenou se již v krátce vydávati úđm, jelikož tisk šťastně ukončen jest. Důkladné dílo neunaveného kněze Mat. Procházky, ovoce to bedlivých studií a pravé lásky k národu a k Církvi, bude pravým obohacením historické literatury naší, a stane se bez pochyby knihou, oblíbenou v národě našem. Bůh sám zaplať šlechtetnému spisovateli za znamenitý tento spis, kterým nemálo se poslouží k poznání dějin a osuđův národu našeho.

Z Haliče. Výtečný arcib. Lvovský Frant. Merchlejski povzbudil ku sbírkám na podporu novým bratrům Bulharům, a Poláci porozuměli hlasu svého pastýře. Dosavadní sbírky zajisté vydaly již 2259 zl. a mimo to což na stříbre a zlatě věnováno.

Z Tyrolska. Patent, kterým zaručena jest protestantům všeliká svoboda, má i do katolického Tyrolska zotvíratí brány protestantstvu. Než proti patentu prohlásil se národ, jenž víru katolickou pokládá za nejdraší dar s nebes, za nejdraší dědictví po předcích. A proto kladou se lidu Tyrolskému osidla i jinými ještě způsoby. Prátele protestantismu hodlají poctivě Tyroláky omámiti, čím Napoleon mámi Evropu — brošurkami. Tak nedávno nalezeno ve Voralbergu veliké množství knížeček pod názvem: „Otázka náboženská.

Svobodné slovo, věnované obyvatelům Vorarlberským.“ — V knižce té hanobí se osoby ctihodné, hanobí se konkordát, který prý jest příčinou všech strastí a pohrom rakouské říše, a konečně běduje: „Hle již i Číňané počínají pokračovati v duchu tohoto věku, jediné obyvatelé Vorarlberští spojení s Tyroláky, vidíme, ani se vinou k nohám biskupa Brixenského, jenž má zkoušeti, kdo jest dobrým katolíkem! „Po našem zdání, co se tu Tyrolákům pokládá za potupu, slouží jim ke cti u Boha i u všech lidí poctivých.

Z Itálie. Piemontská vláda nehněvala by se, kdyby se jí podařilo zmocniti se ostrova Malty. Na Maltě vládnou Angličané a o ostrov tak důležitý, jako Malta, vedli by Angličané válku s celým světem. Než p. Nino Bixio neohlížeje se na to, v sněmovně Turinské těšil se, že znovuzrozené Itálii bude Malta přístavem, nikoli kupeckým ale válečným.“ — A co na to řekli Maltané? Denník „Portafoglio Maltese“ odpovídá mimo jiné takto: „Noviny konservativné i revoluční dosvědčují, že jste již spáchali více vražd a násilí, než divočí Drusové v Syrii. Jestliže zítra vystoupíte se svou drzostí to nenaleznete na Maltě ani desetiny Maltanův, kteří by pozbyli zdravé rozvahy a Maltané nechť a nepřejí sobě ústy svými pronášeti jména vaše a jména lidí vám podobných. Biskupové od vás vyhnaní, chrámy oloupené, kláštery vydrancované, kněží vyhození na ulice, Bohu zasvěcené panny vyhnané z klášterův, kalich hořkosti, který jste připravili za nápoj Piovi IX., papeži a králi i Otcí více jak 200 millionův katolíkův, jsou jasnými důvody vaší bezbožné vlády. A vy chtěli byste míti Řím a potom Maltu? Nebudete míti ni prvního ani druhého. Nebudete míti Malty, poněvadž Maltané, a byt by měli krev doposlední krůpěje vylíti, neodvrátí se od vlády britanského Leoparda.“

Z Francie. Slovnítný státník a dějepisec Guizot chystá se na světlo vydati spis, v kterém dovodí, že zrušení papežského státu zasadí hroznou ránu nejen Francii, alebrž celé Evropě.

* — * Nevěřcům francouzským nad míru nemilou věcí jest počínání proslulého spisovatele a státníka Lamartina. Dotčený básník za mladých let vynikaje co pěvec zbožných a vznešených písní, později nejednou po svém smyslu uchýlval se na cesty náhledův nekatolických. Za tou příčinou stalo se, že díla jeho některá (na pr. „Jocelyn“, „Pouť do země svaté“) octla se mezi spisy, zapovězenými

od sv. Stolic. Nevěřcem, zjevným a zapřutým odpárcem Církve nebyl ale Lamurtin nikdy. Aím spíše bylo se nadíti, že muž výtečného ducha pozná se časem svým a sám odvolá bludy, kterým byl hověl. Žádoucí ta chvíle nastala. Slovnítný básník a spisovatel odhodlal se, všecka díla svá prohlédnouti a zavrhnouti vše, cožkoli by se nesnášelo s učením Církve. A to právě nemilo jest nevěrcům francouzským. „Siècle“ a podobné denníky horší se proto na Lamartina, osočující jej svými obyčejí a hyzdíce jej všelijak útržkami

Z Německa. V německém národě vždy více zmáhá se myšlénka a rozšiřuje se touha po usjednocení. — Cítit to Němci, že rozdrobení na kusy, nalézající se pod vládou mnoha větších a menších panovníkův, nehrubě mnoho platí v řadě národů. Avšak touž dobou ozývají se hlasy, poukazující na roztržku žalostnou u víře, kterou se Němci v XVI. století rozešli na různě. „Nebudem usjednoceným národem“, tak praví, „pokaváde nebudeme jednomyšlní u víře, a protestanti nespojí se na novo s katolíky. Nelekejme se překážek! Pravda musí zvítěziti, a proto neleme!“ V ten způsob mluví a píše se v časopisech. Minulého roku sešli se za tou příčinou někteří výtečníci z obou stran v Erfurtě na poradu.

* — * Spolek Gustav-Adolfský, maje za účel podporovati protestantské sbory a osady, rozptýlené mezi katolíky, jakož i napomáhati k zakládání škol, modlitebnic a osad protestantských, odbyval valný sjezd v Hanoveru. Letos dostavili se na dotčený sjezd poprvé řádní účastníci z Rakous, jelikož i ve Vídni založena jest filiální jednotá řečeného spolku. — Honosili pak se poslanci Vídeňští, že císař pán ze své vlastní pokladnice ráčil darovati 6000 zl. na nový kostel protestantský, který se staví u Vídne.

* — * Příštího týhodne zahájen bude v Mnichově valný sjezd katolických jednot. Mezi hostmi na ději se též slavného biskupa Orleanského, Dupanloup, který, jak známo, jest jeden z nejvýmluvnějších a nejstatečnějších obráncův sv. Stolic proti úkladům politiky Napole onovské.

Osobní věstník duchovenský.

V diécesi Králové-Hradecké.

Vyznamenání:

p. Jos. Peřina, arciděkan v Kutné Hoře, stal se bisk. notářem.

p. Frant. Hanuš, katech. na hl. škole v Nových Dvořích obdržel právo synedalií.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na polr. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní :
půlročně : 1 zl. 55 kr.
celoroč. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli XVIII. po sv. Duchu.

(Evang. sv. Mat. IX. 1—6.)

1. Blahoslavená útrpnost, jež nešťastníky, churavce a bídne vodi ke Kristu! Neboť u Krista nalezá pomoc, kdož ji hledá u Něho, ať ji hledá sobě aneb kterémukoli ze svých bratří. Tak to i v dnešním evangelium. „Útrpní lidé přinesli k Pánu Ježíši slakem poraženého, ležícího na loži.“ — přinesli nešťastníka s plnou důvěrou, a Pán, viděv důvěru jejich slitoval se nad ubohým, vece k němu: „*Doufej synu!* — Útrpní bratři prosí mne, abych ti zachoval život: já učiním více, já ti zachovám duši; oni slitovali se nad tebou, vidouce, že jest mrtvici raněno tělo tvé: já slituji se nad tebou věda, že duše tvá raněna jest hříchem, a proto pravím tobě: „*Doufej synu! Odpouštěj se tobě hříchové tvoji!*“ — Hle jak litostivý jest Pán, jak ochotně pomáhá těm, jež k Němu přivádějí — přinášejí s důvěrou útrpné duše! — Nemá-li mi to býti podnětem, abych s útrpností ujímal se těch, kdož jsou nešťastní, abych s důvěrou útrpného srdce přiváděl ke Kristu bratry sestry raněné, poražené mrtvici hříchu? — Ó blahoslavená útrpnosti vládní mou duši a zpravuj kroky mé, ať dovedu ke Kristu přiváděti — přináseti nešťastné bratry a sestry!

2. Než nastojte, zatím co ke Kristu útrpní bratři s důvěrou přinášejí nešťastníka, by se slitoval nad ním: jsou okolo milostivého Spasitele bezbožníci, jenž číhají, kterak by jej mohli zlehčiti u lidu! Ó té bezbožnosti, jež „*zlé věci myslí ve srdci svém*“ před oblíbeným Boha živého! — A nemám-li se i já druhdy co báti, že plným právem i na mne oboří se Pán, jenž vidí myšlení mé: „*Proč zlé věci myslíš ve srdci svém?*“ — Ach, zlé to věci myslí ve srdci svém člověk, pokud o lásce Boha svého pochybuje, proti pravdě slova jeho hrdě se pozdvihuje, svatým soudům Jeho odporuje, proti řízením Jeho repce! — Ó Pane chraň a uchovej duši mou, ať nikdy takých zlých věcí nemyslím ve srdci svém! — Ach, zlé věci myslí ve srdci svém člověk, jenž bratra posuzuje a ve zlém stíhá, jenž u sebe úklady strojí bližnímu svému, proti němu rozněcuje zášť a nenávisť, nýbrž i tutlá pomstu. Ó, Pane chraň a uchovej duši mou, ať nikdy takových věcí nemyslím ve srdci svém!

Ach, zlé věci myslí ve srdci svém, kdož mysl zapřádá do myšlének, jež osnuje pýcha, lakota, nečistota. Ó Pane, chraň a uchovej duši mou od takových myšlení, aby mi nikdy nemusil předstíratí a říci: „*Proč zlé věci myslíš ve srdci svém?*“

3. U Ježíše a vůkol Něho nestáli sami toliko bezbožníci, číhající, kterak by jej polapili v řeči, aneb postihli na skutku závažném: vůkol Pána byli též zástupové, kteří se báli Boha Dobrosrdeční tito lidé, vidouce, an k slovu Páně: „*Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého*“ — nešťastník, očištěný od hříchův — ihned *vstal*, vzal lože svého, a *odešel do domu svého*, *báli se a velebili Boha*. — Není-liž i to *příklad* pro mne? Dobrosrdeční lidé velebí Boha, děkují Bohu, že mocí nebeskou Pán poraženého uzdravil, hříšníka od hříchův osvobodil. — Nemám-liž i já díky vzdávati Bohu za každou *milost*, kterou z lásky své všemohoucí udílí *kterémukoli z bratří*? Žádat to *synovská vděčnost*, činí to *bratrská láska*! Ó dej mi, Pane, ať na to nikdy nezapomínám — ať nejen prosívám za slitování *potřebné*, ale též děkují za milosrdenství, udělené *bratřím mým*! —

Kristus se modlí.

Od Fr. kněze Libovického.

Stůj, noho, a neruš svatého ticha, které vůkol panuje! Hle, Spasitel tvůj se modlí! A které jsou mnedle doby života Kristova, o nichž nám známo, že se modlil? Písmo svaté, svatí evangelisté dosvědčují, *kdy* se Pán Ježíš modlil. Následujme v duchu tyto svaté muže v jich popisování!

1. Všickni čtyři evangelisté mluví o zázračném nasycení lidu, a sice Matouš a Marek o dvojím, Lukáš a Jan o jednom nasycení. Byloť pak nasyseno jednou 5000 lidí 5 chleby a 2 rybami, — po druhé 4000 sedmi chleby a rybami. Prvé ale, než Pán Ježíš konal tento zázrak, „pohleděv k nebi, požehnal (chleby), díky učiniv“. (Mat. XIX. 19., XV. 36.. Mark. VI. 41, VIII. 6. Luk. IX. 16. Jan VI. 11.) Což jiného to znamená, než modlitbu? Prvé tedy, nežli Kristus nějaký zázrak konal, modlil se; neb „vzhlednutí k nebi, díkůčinění, požehnání“ platí jen o modlitbě. Kristus vzhlednul k nebi, neb věděl, že na nebesích přebývá Otec jeho, z jehož vůle a dle věčné rady jeho sestoupil na tuto bídnou zemi, podobu člověka přijav, by za hříšné pokolení lidské zadost učinil. Vzhlednul k nebi, by v synovské důvěře jako

povolení od Otce nebeského sobě vzal, jelikož při božství svém zároveň na paměti měl, že jest synem člověka, tudíž osvědčuje: „Otec větší mne jest.“ On *díky činil*; již napřed Otci svému děkuje za milost, že mu dána jest moc konati zázraky na oslavení jména Nejsvětějšího a k povzbuzení pravé víry v Messiaše. Jak známo, zázraky konati nemůže žádný, leč Bůh, anebo komu z lidí Bůh milosti té popřeje. Kristus, Syn Boha živého, činil zázraky z vlastní Božské moci své, a protož nebylo zapotřebí, Otce nebeského ještě zvláště prositi za povolení; Pán ale modlívaje se před vykonáváním božské divotorné moci své, chtěl zároveň naučiti i tebe, křestane, kterak i ty před každou prací, již před se bereš, Boha prositi máš za zdar a požehnání. „Na Božím požehnání všecko záleží“, říkávali naši zbožní předkové, a přísloví tohoto se držíce, dobře pochodili. Následuj jich i ty, a Kristus modlící se před vykonáním zázraků, budiž tvým vzorem, a všeliké podnikání své modlitbou zasvěcuje, zdaru se dočkáš žádoucího.

2. Kristus opět učinil zázrak, uzdravil totiž hluchoněmého: „vzezev k nebi, vzdechl, a řekl jemu: Effeta, to jest: otevři se.“ (Mark. VII. 34.) Ale tu zároveň dokládá sv. evangelista, že Pán Ježíš *vzdechl*. Proč pak asi vzdechl? Zajisté že v tom vzdechu se vyrozumívá modlitba. Kristus vzhlednul k nebi a vzdechnul, jako by prosil Otce svého, by se ráčil smilovati nad tímto ubohým člověkem, by mu navrátil sluch a řeč, tyto dva dary na nejvyšší potřebné každému. Pán Ježíš měl útrpnost nad bídákem tímto, a proto vzdechnul. Tato vroucí útrpnost ale spojena byla s modlitbou, by zvláště navrácením zdraví tělesného i duševní nemoc hluchoněmého uzdravena byla, t. j., by Bůh milostí svou jej navštívil a nevzpomínal na hříchy mladosti jeho. — Z toho se naučiti máš i ty, křestane, že vzdychání při modlitbě, pakli skutečně od srdce pochází, Pánu Bohu jest milé; srdce i ústa mluviti mají s Hospodinem. Vzdychání prozrazuje též lítost nad spáchanými hříchy, vzdychání prosí za slitování. Kristus vzdychající při modlitbě budiž ti příkladem, jak vnitřní modlitbu svou vykonávati máš.

3. Největší ale zázrak učinil Ježíš, když při poslední večeři proměnil chléb v své tělo, a víno v svou krev; před každým proměněním ale se modlil. O tom vypravují nám sv. Matouš, sv. Lukáš a sv. Pavel. „A když oni večereli, vzal Ježíš chléb, a dobrořečil. (Mat. XXVI. 26.) Vzav chléb,

díky činil.“ (Luk. XXII. 19., I. Kor. XI. 24.) Mimo to praví ještě sv. Lukáš: „A vzav kalich, díky činil“, vyznává ale kalich, z něhož prvé pivali, nežli velikonočního beránka jedli. Slovem: Pán Ježíš „dobrořečil“, t. j., žehnal — modlil se. Byl to okamžik zajisté velebný, v kterém se octnul Mistr nebeský naposledy s učeníky svými před svým umučením. Chtěl jim zanechat jakousi památku po sobě, pomoc a sílu, *milost*, dal jim tedy — *sebe samého*. Ó drahá závěti, jaké žádný ze smrtelníků posud neučil, nežtstavil! Tuto velikou dobu svrchované lásky své ale zasvětil Pán modlitbou. Žehnal chléb, věda, že chléb stane se tělem, jež bylo „požehnaný plod“ Marie Panny, nevinné, svaté. On díky činil nad vínem, které proměnit měl v svou krev, věda, že krev jeho vylita bude na odpustění hříchův. A proto díky činil v modlitbě již napřed Otcí svému nebeskému, že krev jeho spasí veškeré pokolení lidské.

4. Často čítáme v Písmě sv., že Pán Ježíš vstoupil na horu, a trváje na samotě, modlil se. Tak n. př. hned po nasycení lidu, „rozpustiv zástup, vstoupil na horu sám, aby se modlil“ (Mat. XIV. 23.), rozpustiv je, šel na horu, aby se modlil“ (Mark. VI. 46.), „stalo se, když byl sám, modlil se“ (Luk. IX. 18.). Za jiné příležitosti opět „na úsvitě, velmi ráno vstav, vyšel a odešel na pusté místo, a tam se modlil.“ (Mark. I. 35.) Proč pak asi Pán Ježíš sobě samotou zamiloval, proč na hory vstupoval? Činil to proto, poněvadž samota křesťana více k modlitbě povzbuzuje a od světa vzdaluje, více s Bohem spojuje a myšlenky lidské obrací k svatosti. Vezmi sobě příklad na prvních svatých poustevníků, kteří často si obírali k přebývání místa, kamž sotva noha lidská vstoupiti mohla. A jak se tu cítili blažení a šťastni! O světě a marnostech jeho nic nevědouce, jen Pánu Bohu živi byli. A jakou ctnost spatruješ na nich! Bývali vtělená pokora, učiněná láska, hotová ochota, pevná víra, neklamná naděje, krásná čistota, dobrovolná chudoba, ustavičná poslušnost, příkladná spokojenost. A ptáš se proč? Poněvadž na samotě zasvětili se Bohu a nábožným modlitbám. — Mimo samotu ale zamiloval si Pán Ježíš také hory, na něž vstupoval k modlitbě hory, vyvýšená místa nad dolinami, kam hluk světský neproniká; kde duch člověka povznáší se více k nebesům, poněvadž je blíží k oblakům, nežli na zemi. Protož nalezáme, že mnozí svatí mužové modlitby své vykonávali na horách. Mojžíš modlil se na hoře, když válčil Israel na rovině. Na *hoře Horeb* mlu-

vil s ním Hospodin. Na *hoře Sinai* udělil Bůh národu židovskému desatero přikázání. Chrám Jerusalemský vzdělán byl na *hoře Moria*, na *hoře Kalvarii* obětována byla nejdražší obět za nás všechny. Znamení tedy patrné, proč Kristus hory sobě vyvolil. Na horách dělá se také mnohá tajemství. V mysli vstupme na *Tabor*, kdež se Kristus před apoštoly svými proměnil. „Pojav Petra, Jakoba i Jana, vstoupil na horu, aby se modlil. A když se modlil, učiněna jest způsobu obličejů jeho jiná, a oděv jeho bílý a stkvoucí.“ (Luk. IX. 28. 29.) — Na *hoře Olivetské* Pán Ježíš *krví se potil*, modle se před svým umučením, řka: „Otče můj, jest-li možné, ať odejde ode mne kalich tento, ale však ne jak já chci, ale jakž ty.“ (Mat. XXVI. 39.) — Před zvolením apoštolův „vyšel Kristus na horu k modlení, a přes noc trval na modlitbě Boží.“ (Luk. VI. 12.) Důležitá byla to úloha zvoliti apoštoly, neb oni měli býti zvěstovateli pravdy Boží po celém světě. Kristus tedy se modlil a prosil Otce svého nebeského, by zvoliti sobě ráčil sám služebníky své. On se odebral na samotu, a modlil se tu, aby tudy naučil každého, naučil také tebe, křesťane, jak i ty prositi máš Ducha sv. prvé než nastoupíš nějaký nový stav, úřad povolání. Pomni tu na mistry v pobožnosti, na sv. Ignáce, na sv. Alfonsa i jiných více. Tito milující Ježíše, následovali jej v modlitbách do tiché samoty.

Na samotě trval též Kristus, když se učeníkův svých tázal, za koho jej lidé mají? „I stalo se, když byl sám, modle se, že byli s ním také učeníci: i otázal se jich, řka: Kým mne praví býti zástupové?“ (Luk. IX. 18.) A když Simon Petr řekl: „Tyť jsi Kristus, Syn Boha živého“, přikázal jim Pán Ježíš, by žádnému tu věc nepravili. Prvé tedy, nežli se prohlásil za Syna Božího, o samotě se modlil.

5. Jako Pán Ježíš při poslední večeři chléb v své tělo, a víno v svou krev proměnil, při čemž dobrořečil, právě tak též učeníkům do Emaus jdoucím, dal se poznati, že jest Bůh. Neb „stalo se, když seděl s nimi za stolem, že vzal chléb, a *dobrořečil*,“ (Luk. XXIV. 30.) t. j. on se modlil, neboť prý jej *poznali* při lámání chleba. — Ejhle, křesťane, i tu jest Kristus tvůj vzor, jehož sluší následovati! Kdykoli sejdeš se s pochybujícími křesťany žádá toho při tobě láska, by hleděl po učení je o pravdě, a vyvésti z bludu. Prvé ale, než přikročíš k práci té nesnadné, vrhni se na kolena svá i modli se, by Bůh tě silil a srdce pochybníkův tobě naklonil. —

(Dokončení.)

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

I.

Po dlouhém dešti a studeném nepříznivém počasí měli jsme pěkný a teplý den, a já si přál podívat se s otcem zase jednou do naší fabriky, ležící nedaleko města Novosadu. Nebyl jsem tam od sv. Václava, a už bylo po velikonočních svátcích. Celou zimu jsem vysešel a vyležel doma, jsa ustavičně churav. Lékaři zavřeli mne do teplého pokoje a pořád mne léčili. Byl jsem dítě už od narození slabé. Matka mé narození zaplatila životem. Mne zachovali až do patnáctého roku a ještě nevěděli, nečihá-li na mne smrt blízko za dveřmi. Byli o mne velmi starostliví. Otec a teta mne pěstovali. Doktor mne pořád navštěvoval co nemocného. Jestli mne někdy pěšky dostali až do fabriky, byla to událost, jež vždycky k velkým povzbuzovala „nadějším.“

Nechodil jsem do fabriky rád, a to z mnohých příčin. Bylať mi chůze tuze obtížná a vždy mne převelmi unavila. Oleje, barvy a jiné věci mi tam zapáchaly, že jsem z toho až omdlíval; mluvení a obcování se sprostými dělníky se mi na nejvýš protivilo; útrpnost jejich a jiných lidí na cestě nás potkávajících mne urážela; netěšilo mne opustiti domácí pohodlí a nemoci ho ani napotom dlouhý čas užívati, poněvadž mi v tom překážely následky většího namáhání.

Byl jsem zvyklý probírat se doma v knihách, a pořád jsem četl, nejša schopen k jiné práci. Otec mne dal cvičit od nejlepších učitelův. Milí ti páni docházeli ke mně, a já s největší ochotou přijímal učení jejich. Nutila mne k tomu už dlouhá chvíle. Maje ducha probuzeného a hlavu dobře nadanou, činil jsem dost velké pokroky. Otec se z toho radoval a zaopatřil mne všemi potřebnostmi k učení. Já měl mnoho knih, i zanášel jsem se s dějepisem, zeměpisem, přírodopisem, kreslením a malováním. Otec zjednal mi rozličné stroje a mašiny, abych poznal silozpyt a lučbu. Pěstitelové moji chtěli ze mne udělati člověka v každém ohledu učeného, a zvláště na tom jim záleželo, abych jednou řídil fabriku otcovu, jsa jeho syn a dědic.

Já ubožák křehlý a neduživý málo jsem se staral o fabriku a o to, což se dělo v ní. Otec ale doufal, že mi bude milá jako jemu, až nabudu zdraví a síly. Nesměl jsem mu říci, že fabriku mám v ošklivosti, — bylo by ho to zarmoutilo; nesměl jsem se zdráhati, když navrhl, že mne tam doveze, — byl by to pokládal za urážku.

Abych pak ho někdy zláště potěšil, žádal jsem sám, že s ním do fabriky půjdu pěšky, ač dovoli-li mi to. Ovšem mi to dovolil, vždycky plésaje v duchu, že se mi po fabrice stýská, že si jí vážím, že se cítím býti silnějším, že dostojím drahé naději jeho. Plazil jsem se tedy, kulhal jsem vedle něho, a on mluvil se mnou tak přívětivě jako nikdy doma, chránil a opatroval mne, a hleděl se mi odměniti dary, na nichž jsem si nejvíce zakládal.

Když takový náš výlet byl odbyt, a já umdlený — utmácený navrátil se domů, nemohl jsem napotom třebas mnoho dní čísti ani psáti ani jinak se zaměstnávat, a odpočívaje v posteli a na pohovce jsem zahálel. Proto předce podrobil jsem se zase tomu samému pachtění, jak mile jsem se drobet zotavil, otec, jenž mi ve všem bránil a vše mi zakazoval, o čem myslil, že mi škodí, jen v tomto ohledu se mi nikdy neprotivil, nybrž sám mne povzbuzoval.

Tak se stalo i tenkrát, když po dlouhé nepříznivé zimě první pěkný a teplý jarní den nám nastal, a já k vůli otcí po fabrice si zatoužil.

„Jsi v skutku dost silný, abys tam došel?“ ptal se s velkým soucitem.

„Jsem, otče!“ odpověděl jsem.

„Já tebe nenutím a nechci, aby si ublížil.“

„Vím to. Čerstvý vzduch mne posilní. Už mnoho měsíců nebyl jsem na zdravém povětří. Těším se na přírodu venku, na jasné nebe, na milé slunce, na byliny, jež vylizají ze země, na zpěv ptactva, na zvířátka v poli, na všecko, co uvidím a uslyším.“

„A na fabriku, vid, Hypolite?“

Já musel přisvědčiti, že „ano“, a otec mne napomenul, abych se oblekl hodně teple, třebas by venku nebylo zima. I zavolał tetu, aby mne vypravila na cestu.

Teta, jmenem Justina, otcova to sestra, bděla nade mnou přísně. Byl-li venku sebe menší větříček, nesvítlo-li slunce, nepustila mne ani do zahrady, kterou jsme měli za domem. Ráno a večer nesměl jsem vycházeti; posaditi se na drn nebylo mi dovoleno, neprikryla-li ho poduškou, polštářem nebo nějakým kobercem. V pokoji mém neotevřela oken, pokud já tam byl. Jisti mi nedala než co doktor nařídil. Žádný sloužící neměl ke mně přístupu. Zřídka kdy mne vzala do společnosti, sešla-li se někdy u otce; ani do společnosti dětí mi nikdy nedopřála. Ničím se nedala obměkčiti a já neměl ani vůle a chuti dosíci od ní něčeho, co nebylo v zavedeném u nás pořádku. Odyracovala to ode mne,

jako by život můj, blaho a štěstí naše od toho záviselo a nic zláštního a unavujícího mi netrpěla mimo — bratrovi milou vycházku do fabriky. Bratr, to jest: otec můj, pan Tobiáš Počepický, byl její zákon, jemuž se zcela podrobovala, jemuž sloužila a nadháněla. Že ale otec přál, abych si zamiloval fabriku a stal se v ní jeho nástupcem, ze vši síly a moci napomáhala k tomu také milá teta.

Byl jsem připraven. Teta mne zapnula do dvou kabátů, na boty mi upevnila ještě střevíce, pod bradu mi svázala uši od čapky, na ruce mi navlékla rukavičky a krk mi ovínila teplým šátkem. I vzal jsem svou berličku, nahoře měkce potáhnoutou a podloženou a podpíraje se na ni vyšel jsem s otcem na ulici.

Byl to rozdíl mezi námi! On velký a silný, já malý a slabý; on pln zdraví a životy, já pln mdloby a neduživosti. Nebyl bych mu stačil, kdyby byl k vůli mně nešel pomalu, kdyby nebyl čekal, nebyl se zastavoval, kdyby nebyl se mnou odpovídal. Všude z krámků i z oken dívali se na nás lidé, a každý nás pozdravoval; pan Tobiáš Počepický v Novém Sadě byl totiž u vážnosti a účtu. Viděl jsem, že více na mně než na otci zraky měšťanů spočívají. Otec tady chodíval často: mne ale nespátlilo oko jejich od lonska. Každý se chtěl přesvědčiti, jak vyhlížím, hůře-li nebo líp, a já jim četl v útrpné tváři, že o mně velmi pochybují. Otec si toho všeho nevšímal; jemu dělala radost myšlenka, že mne vede do fabriky, že může světu ukázati svého syna, svého dědice; že ví, pro koho velké bohatství nashromáždil, že nebude donucen, odkázati je do rukou cizích.

Já politování hodný syn a dědic rád bych se byl odřekl svých práv a nadějí, kdybych si tím byl získal zdraví. Mládež okolo nás skákala, hrála si, honila se, byla veselá: já se tu táhl se svým bídným tělem, obdivuje se jí a nad sebou div nepláče. Myslil jsem si: „Chtěl bych být chudý, bosý, jen na polo oblečený; chtěl bych přebývat v roztrhané chatrči, jakýchž je tu na předměstí, jenom kdybych nebyl — mrzák.“

Jak rád bych byl zahodil berli a svrhl se sebe hromadu zbytečného šatstva; abych se mohl proháněti s bujnými mladíky. Ale bylo mi toho třeba: bez berle jsem nemohl užívatí nohou, nezaobalený a nezavinutý nesnesl jsem zimy, větru, deště.

Lidé vidouce nás, měli se mnou asi stejné myšlenky a soudili: „Co je mu platné jmění, co je platné otci, když má takového syna!“

Já pozoroval, že mnohá sprostá matka

zdravé své klouče tiskne k srdci, že mnohý sprostý otec se dívá za bujarým svým chlapcem, an po ulici rejdí, jako by dávali na srozuměnou: „Hle, to jest naše bohatství!“

Otec měl před očima jen mne: na jiné děti nehleděl. Na mně záleželo více, než na nich, a díky vzdával Bohu, že jsem na živě. Já mu byl dražší nade všechno na světě a raději byl by ztratil polovičku pokladův, co měl, než syna mrzáka. „Snad ještě vyroste, sesílí, uzdraví se, povedem fabriku spolu, budou ji nazývat: „Tobiáš Počepický a syn,“ tak myslil otec.

O celé své jmění přijíti a mne podržeti, toho si otec zajisté nepřál. Co by se mnou byl mohl dělati? Co bych začal, kdyby mi na světě přestal býti *podporou*? O nikoliv! Dobrý otec nechtěl mít syna žebráka. Já jsem boháč — syn můj bude boháčem, na něm spočívá moje sláva, tak smýšlel on. Kdybych byl zdrav jako jiné děti, mohl bych si k hojnosti dopomoci, jako on si k ní dopomohl pilností a prací, mohl bych statky jeho rozmnožiti. Že ale zdrav nejsem, tož budu mít, což mi zanechá on, a to musím zachovati, spravovati — ku prospěchu, blahobytu, štěstí svému, ke cti jeho, na svědectví o něm.

Takové byly náhledy otcovy. Často mi je napověděl, později zřejmě se mnou o nich mluvil. Rovněž tak vysvítalo to z řečí, jež míval s tetou Justinou.

Mně bylo nevolno, bolestno, smutno, dokud jsme kráčeli městem. Náš dům nádherný a velký stál na náměstí. Na cestě k fabrice byla hospoda „ea Rozkoši“. Byla naše — otec ji sám vystavěl. Odtud do fabriky bylo už jen několik krokův a krujina vůkol fabriky byla velmi příjemná. Jsouce za městem, tím pohodlněji mohli jsme kráčet, bez ohledu na lidi. Mně ale bylo horko, pot se mi vyrážel na čele, těžká chůze mne ztýrala, tak že jsem jedva krokem postupoval k předu.

Od města k fabrice táhlo se krásné stromořadí, jež otec také založil. To mi zvlášť bylo milé a teprv pod ním líbilo se mi venku. Otec nesl na ruce svůj vrchní kabát. I prostřel mi ho pod strom, jak to obyčejně činíval, a navrhl, že si tu drobet posedíme. Ó jak rád jsem si usedl na zemi; jak mi tu bylo blaze, jak mi lahodilo, když jsem mohl odložití berlu, opřít se o topol za mnou, před sebe vyrovnati nohy, a pokojně se ohlížeti na vše strany. Nahoře šumělo listí, dole panoval utěšený chládek, stín nás chránil před horkými paprsky slunečními. Ačkoliv jsem byl unavený a pro mdlobu jsem zavíral oči, předce ucho mé naslouchalo zpěvu

se stromu nade mnou. Byl to zpěv ptačí, jednoduchý, vycházející s hrdélka malé pěnkavky. Nekde dále od nás ozýval se zelenozlutý strnad. Pěnkava vykrikovala, výskala vesele a ostře; strnad to táhl zádušně, jemně. Jeden srdce mé povzbuzoval k lehké kratochvíli, druhý k povážné rozkoši. Já poslouchal, chvěl se libou radostí. Ptáčekové na sebe volali, a mně se zdálo, jako by odpovídal přítel příteli, a radosti, prosby, touhy, naděje sděloval jsem.

„To je krásné!“ řekl jsem jako u vytržení, a otec se ptal: „Co je krásné?“

„Ach, otče,“ pravil jsem, „když to ptactvo slyším, nevím, mám-li se smáti, a nebo mám-li plakat radostí.“

Otec se na mne podíval, jako by mi dobře nerozuměl. On neslyšel strnada ani pěnkavy, až když jsem připomenul, že zpívají; ano, on nepochopoval, co by na tom bylo hezkého, zvláštního. Když jsem libozný tento zpěv začal vychvalovati, odpověděl mi: „Hypolite, nedbej na takové věci. Ty musíš zvykat, aby pohlížeti uměl na svět moudrým okem. Blouznění nevede k ničemu. Prepjatá a přílišná citlivost překážela by ti v povinnostech budoucího povolání.“

Já se lekl, že jsem se snad dopustil nějaké nepravosti. Svědomí ale nevytýkalo mi ničehož, neboť potěšení ze zpěvu ptačího bylo zajisté nevinné. Že si ho otec nevšímal, tomu se nyní nedivím, tenkrát jsem se ale divil. On, sedě vedle mne, měl myšlenky ve fabrice: počítal, činil rozvrhy, měřil a vážil užitek. Co s tím nebylo v žádném spojení, bylo mu malicherné, nepatrné, nehodné. A jak ho měl zajímati tvor, jako jest malý ptáček? Toho neviděl, toho on neslyšel, zpíval-li na stromě. Fabrika a jen fabrika vyplňovala mu srdce, rozum, hlavu.

Já byl zaražen, když mne pokáral. Než otec zdvihaje mne ze země, pobídl mne, abychom šli dále, a pravil: „Chceš-li, můžeš mít doma ptáka, zaopatřím ti krásného kanárka — koupím ti pěknou klec.“

„To je něco zcela jiného,“ díím já. „Pták na svobodě je mi milejší, než pták ve vězení.“

Otec se na mne podíval, jako by chtěl vyzpytovat, jsem-li já to, a odkud беру ty napady. Už snad měl nějaké přísnější slovo na jazyku. Vida ale, jak těžce vstávám, jak bídne jdu, ušetřil mne, a já, nechtě ho zarmoutiti, prosil jsem: „Nemějte mi za zlé, otče, co jsem bez ohledu propověděl. Dlouho jsem nebyl venku, a proto je mi drahá každá malíčkovost, jižto si jiný nevšímá, neboť ji každodenně vidí.“

Řekl: „Já tomu rozumím, a nevadím se s tebou. Vždyť jsi v ničem nepochybil. Jen buď moudrý.“

Abych mu za lásku, co mi nabídl, nezůstal dlužen, vzdal jsem mu díky, že mi chtěl povolit, abych měl ptáka doma v kleci. —

Zpívaly nad námi pěnkavy, ozývali se strnadi a jiné ptactvo; mne to už tak netěšilo. Bylo tu předmětů dost, co mne vábily. Nemohl jsem se nasytiti vůně květin vedlé na mezích. Materí douška po jarním dešti naplňovala povětří jako balsamem. Květoucí obilí, květoucí stromy vydychovaly příjemný zápach. Mně se šířila prsa, když jsem ho ssál do sebe. Včeličky, motýlkové, brouci lítali z květu na květ. Bzučelo, šumělo to nad námi a před námi. Svět nesčíslných tvorů se otvíral: všecko bylo živo, krmilo, radovalo se, hrálo si, těšilo se.

Právě jsem chtěl udělati krok, vyzdvižená noha už se spouštěla na zem, ahle tu lezl hmyz. Já ho spatřil a ihned jsem zadržel nohu čerstvě, abych ho nezašlápl. Nemohl, nechtěl jsem býti příčinou jeho smrti, a nastojte, málem bych si byl ublížil sám. Ujela mi berla, na níž jsem byl podepřen, že jsem celým tělem tuze na stranu se uhnul, zavrával jsem a ztrativ rovnováhu už jsem klesal k zemi. Než jsem ale dopadl, zachytil mne otec, berlička mi ulítla z ruky a já vši tíží spočíval na něm. Poděsil se, že se mi něco stalo, i ptal se starostlivě: „Co je ti, Hypolite, co děláš, co se přihodilo?“

I musel jsem vyznati pravdu, abych ho upokojil. Mimo to jsem neměl ve zvyku pomáhati si lži. I řekl jsem: „Otče, já toho červa zde nechtěl zašlápnouti a to mne porazilo.“

Otec teprv nyní si povšímnul červa, an od nás pospíchal pryč, kde mu nohy naše uškoditi už nemohly. Já vida, že je zachráněn, zapléšal jsem v duchu i pravil jsem jako sám k sobě: „Tak můj milý, skryj se a buď živ a vesel, dokud se tvé krátké živobytí přirozeným způsobem neukončí.“

Otec se zamrzl, rka: „K vůli mizernému zvířeti jsi mohl přijíti k úrazu!“

„Nic mi není, otče,“ těšil jsem ho, „a zvíře je také zachováno.“

„Je,“ odpověděl mi, „a co z toho máme? Polekal jsi sebe i mne a v chůzi jsi se opozdil.“

I namáhal jsem se, abych to opozdění se zase vynahradil, šel jsem čerstvěji než dříve a brzy jsme se dostali k hostinci našemu „na Rozkoši.“

Otec neušlo, že jsem celý mokrý. Pot se mi lil po tváři, a já se nemohl ani utřít,

maje v ruce berli. I sedl si se mnou na lávku před hospodou. Před námi tekla řeka, hučela voda. Za řekou se rozprostíraly louky, za těmito se zelenal hustý, vysoký les. Bylo to krásné podívání. Já nevěděl, kam bych měl dříve obrátiti oči. Zapomněl jsem na mdlobu, na otce, na hospodu za sebou a jen v přírodě před sebou jsem se kochal. Ž vody vyskakovaly rybíčky, plovaly dole na dně, točily, kroutily se, tu jedna, tam druhá se pozdvihla na vrch, udělala kolo, vyšpoulila něžnou hubičku a zase v hloubce zmizela. Já hádal, jak se která jmenuje, četl jsem o nich v knihách, viděl jsem je na obrazech, znal jsem je, jakož i byliny na louce, ptáky v lese a rozličný hmyz okolo sebe. Však skutečnost byla něco jiného, než obrazy. Kdo byl s to, aby vykreslil a vymaloval pestrý koberec, jenž zdobil bujnou rovinu před lesem? Tu bylo květín žlutých, červených, bílých, modrých, že mi oči pocházely. Obrazy mi je ukazovaly po různu, tu tisíce a tisíce jsem jich měl před sebou.

Otec mluvil s nájemníkem hostince, jenž k nám vyšel, a já měl čas kochati se v krásné přírodě. Zvali mne, abych se šel ochladit do pokoje, a však poděkoval jsem jim za to, řka, že mne venku blaží výhled na toto krásné vlnaté okolí. Otec se ptal usmívaje se: „Kde pak ty vnady se nalezají?“

„Divím se tomu nádhernému, vznešenému a spanilému kvítí na louce.“

„A co jsi neviděl ještě hezcího?“

„Nepamatuji se.“

„Což ho není v naší zahradě?“

„Je. To ale neroste venku. Zde ho nikdo nesl, nezalíval, neplel, neokopával, a přece se to tak utěšeně, tak výborně rodí.“

„Ovšem,“ přisvědčil otec a dosadil lehkovážně: „Dobytku za pokrm.“

Nechali mne seděti a jednali o rozličném zboží, o prodeji a výdělku. Já neměl smyslu pro takové věci, neměl jsem v nich zalíbení a zase jsem se oddal svým snům. Slyšel jsem z lesa zpívati lindušku měkce, libezně, tesklivě; žluna tesala do dřeva a křičela mezi tím „klik, klik;“ drozd hvízdal, holubi vrkali a čtveračivý vrabec skok po skoku přiblížoval se až ke mně a ze smeti na cestě vybíral zrna. Já ani nedýchal, abych ho nezaplašil. Přidalo se k němu více jeho druhův jeden volal „štíp,“ druhý čímčaroval, dovádějice a přizívající se.

Tu přistoupil otec a vrabci s rykem a hlukem oddliti na střechu, dívající se na nás, když jsme odcházeli. Hospodský nás vyprovázel, a z pohledu jeho na mne jsem

soudil, že si myslí: „Ubohý mrzáku, duch tvůj je asi tak slabý a nemocný jako telo, v němž přebývá!“

Vždyť mne slyšel, jak nemoudře mluvím o trávě na louce, té špinavé píci pro dobytek! Co tedy ve mne mohlo vézeti?

Hospodský se vrátil a já s otcem vyšel do fabriky. (Pokračování.)

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Přírodopytci vypravují, že liška, chce-li přes led přejíti, dříve svého ucha nastaví, je-li pod ním vody slyšeti. Zpozoruje-li hrkot, soudí z toho že led ještě velmi tenký býti musí. Nevěříc mu, vrátí se, aniž se dá přes led. Neslyší-li ale ničehož, jest ujištěna, že led dosti silný jest, aby ji udržel. — K výstraze všem leda jaks soudicím dal si důmyslný jeden muž lišku vymalovati, jak má uši na led položené, s nápiseem: „Neposuzujte dle zevnějška!“ Nevěřte tedy, nýbrž buďte opatrní jako liška a nežli se na led klamavých mínění vydáte, položte tam dříve vašeho ucha, nepozorujete-li hrkot. Beze vši pochyby uslyšíte hlas Boží. „Nesudte a nebudete souzeni!“ Jak se nyní k bližním svým chováte, tak se bude jednou i Bůh k vám chovati. Očekáváte-li od něho milostivého výroku, proukažte se i sami k jiným milostivými; neposuzujete bližního dle zevnějška, jenž bohužel klamává, nýbrž s křesťanskou láskou a mírností. A bytby i někdo, praví sv. Bernard, bezpráví se dopustiti měl, vymlouvejte ho, jelikož do jeho srdce nahlédnouti nemůžete.

Appianus vypravuje: Když římský vůdce Antonius s vojskem do Parthské země vtrhl, aby si ji podmanil, požíli tam vojáci jistých bylin, čímž paměť z cela ztratili a tak se pomátli, že ani nevěděli, že jsou vojínové a na vojně. Tu měli odtáhnout. Důstojníci jich napomínali, aby se zbraně chopili a do boje táhli; korouhve se vztýčily, než vše nadarmo. Oni nerozuměli příkazu vůdcův svých, a nedbali o korouhev. Nechopili se zbraně, nýbrž kopali jámy a zaházeli je pískem a kameny. Po celé planině bylo takých dělníků viděti, kteříž se bez přestání namáhali nevědouce proč, až konečně seslabení k zemi klesli a s dávením žluče ducha svého vypustili, nalezše tam hrob, kde byli bez příčiny jámy kopali. — Tito nesmyslní lidé byli obrazem — *lakomců*, kteří na tomto světě zlato a bohatství shromažďují. My křesťané jsme bojovníci, jak sv. apoštol Pavel praví: „Pracuj jako dobrý bo-

jovník Krista Ježíše.“ (2. Tim. II. 3.) Našimi vůdci jsou biskupové a kněží. Títo nás napomínají, abychom se zbraně víry chopili, a udatně bojovali, abychom nebeského Sionu si vydobyli. Než vše jest nadarmo u lidí, kteříž se lakomství oddali a nespravedlivé jmění a bohatství mají. Všecka napomínání kazatelův a zpovědníkův nemívají žádného výsledku; oni neslyší a nerozumějí; myslíce na kupování a prodej, mají jen tuto zemi na mysli a zapominají z celá na nebe, což tak dlouho činí, až mamon v mnohé bolesti nashromážděný vyvrhne a smrtí ztratí. Do země jsouce zahrabáni, namáhají se po celý život bez prospěchu, neboť sobě blaženosti věčné nezaslouží.

Honosení a vychloubání při člověku sebe lepším jest to, co ohyzdná housenka na spanilém kvítku, aneb černá skvrna na čistém oděvu. Neboť jakož tyto věci to, na čem se nacházejí, nemálo zohyžďují: tak vychloubání maří cenu dobrých vlastností tvých, a kdo honosení tvoje poslouchá, dobré mínění své o tobě trátí.

Má-li se kořeny a roštím zarostlá paseka v úrodné pole vzdělati, stojí zajisté velmi mnoho potu a práce. Takové roští a kořeny jsou i v nás; chceme-li jich odstraniti, musíme se namáhati. Mnohý starý hřích jest hluboko zakořeněn v srdci našem. Roští jest zastaralá *nešlechternost*, kořeny jsou její zlé návyky. Také roští má téměř každý člověk v sobě, které se všelijak jmenuje. Lakomství jest u některých hluboko vkořeněno, u jiných zase chlipnost, závist aneb mstivost. Ó jakého namáhání to stojí, než jeden takový keř vytrhne! Dlouho se musí sekati a hluboko kopati, aby snad jen roští povrchně se neodstranilo, vnitřek ale zůstane, nových kořenů nevyhlíhal, jako dříve. Pevné vůle a statečné síly k tomu třeba. Víra, modlitba a trpělivost jsou nástroje: „sekera, pila a páka.“

Jako loutník všechny struny loutny své jednu po druhé zkušuje prsty, a která z nich se v znění s jinými nesrovnává, natahuje neb popouští: tak i my po zkušenosti naší lásky, nenávisti, žádosti, naděje, žalosti a radosti, pak-li jsme shledali, že některá z nich k našemu žádanému zvuku (úmyslu) t. j. k zvětšení slávy Boží a k vlastnímu spasení, nedobře se hodí, budeme ji moci prostředkem Jeho sv. milosti a radou moudrého duchovního otce k srovnání a k *dobrému* znění přivesti před Pánem Bohem i před lidmi.

Ježíš Kristus a tajemství smrti.

Z francouzského: „Le Christ et les Antechrists par De-champs,“ podává **Jaroslav Oskar**.

„*Tajemství smrti!*“ ozvou se proti nám mužové vědy. — „V čem mnedle záleží ono tajemství? Není-li tělo již v podstatě své ustanovené k zetlení? — Co tedy může býti přirozenějšího a jednoduššího na světě, než ono tak zvané tajemství?“ —

„Ó, té krátkozraké moudrosti lidské!“ — bezděky musí tu zvolati každý. — Smrt *nezáleží toliko v tom*, že zetlí a spráchniví tělo, nýbrž jest porážkou *člověka*, jest jeho pádem v posledním, marném boji. Či snad tělo samo činí člověka celého? — By tomu tak bylo, umíral by zajisté bez zápasu smrtelného co květinka vadnoucí, co ovoce hnijící. — I bylina takorka na odpor se staví smrti, ale odpor ten není bojem, an bylina citu nemá. — Jen o *duši* říci se může v pravém smyslu toho slova, že zápasí se smrtí. — Ano, i u zvířete jest boj smrtelný jen jakýsi odpor pudu, poněvadž základ životní (princip) při zvířeti spočívá toliko v citlivosti. Jináče to ale u člověka, jehožto duše jest zároveň citlivá i rozumná, t. j. rozumem nadaná nesmrtelná podstata. — Člověk jest spojení ducha s tělem v celek jedné přirozenosti, sám sebe jsa vědom. A odtud právě bere původ strach před smrtí, poněvadž se člověk cítí, že stvořen jest k nesmrtelnosti. — Jsa tudíž spojení dvou podstat v jednotné přirozenosti, chce člověk nejen v *jediné* dále živu býti. — A protož když nám smrt číši svou podává ke rtům, slýcháme všickni v hloubi duše své povzdych přirozenosti lidské: „O kým by odešel kalich ten!“ Ano, žíti chce člověk a sice povždy žíti, cele žíti t. j. v nerozdílné osobní (dans l'union personnelle) spojenosti těla, i duše. — Nicméně každý z nás dobře ví, že toto *dočasné* spolčení způsobem žalostným roztrženo bude; krok co krok klusá za námi stín smrti, která od práhu života až k hrobu životem lidským nemilosrdně vládne.

A není-li zde *tajemný odpor* v díle Božím? Jak mohl Bůh nesmrtelnost spolčiti se smrtí, jak mohl duchu „*jejž málo menšího učinil angelů*“ (Žalm 8, 6) vyká-

zati za stánek pobytu těla k zetlení určené? — Ano, jak mohl Bůh vstípati ve hruď naši nejen vnitřní touhu po dalším trvání, nýbrž i onen obecný nepřemožitelný pud života věčného, a zároveň podrobiti nás neodolatelné nutnosti smrti? — Jak mohl všemohoucí Stvořitel nás, onen divotvorný mistr, jenž veškeré světy uvedl v nejvznešenější a nejkrásnější shodu, právě nás, mistrovské dílo rukou svých, odsouditi k roztržce také, vyslati nás do boje, v němž posléze nevyhnutelně musíme podlehnouti?“

A přece není-li Bůh *dobrota*? Nehlásá-li nám vše otcovskou jeho lásku: země se svým občerstvujícím stínem, květem a ovocem; záře denní, ježto vše kolem oživuje; klid a tichost noci tmavé, jež nám k libému spánku kyne; velebnost nebes, jež mysl naši k vysostem povznáší; nepochopitelná shoda celého světa, jenž rozkoší naplňuje útroby naše; nejvíce však zázračné, mistrovské dílo všemohoucí tvořící ruky Jeho, *tělo naše*, které On utvořil nám, a jehožto divuplné zřízení, božským umem s celou přírodou v souzvuk uvedeno, ukazuje nám zřejmě, že země jest říší člověka, a on stvořen jest aby byl panovníkem nad ní. — Ano, všecky věci mluví k nám, že dobrotivá, blahodinná moc utvořila nás, že láska nám dala život. — Odkud to ale, že všecko stvoření lká (k Řím. VIII, 22.) a život lidský není leč ustavičným strachem před smrtí — podobaje se práci otroků, kteříž k večeru očekávají nemilosrdného pána svého, kteřížto strachem smrti po všecken čas života podrobeni byli v službu.

Není-li to, táží se opět, tajný odpor? A kdykoliv se duch lidský osmělil, vlastním svým důvtipem odhrnouti závoj tajemství toho, a chtěl se ponořiti v neprohlednou hloubi Boha samého, zdaž nenavrátil se všecek zmatený a pokoušený k rouhání proti Stvořiteli svému? — Odkud mnedle vzal počátek svůj onen bohaprázdný blud o dvou věčných podstatách, o podstatě dobré a zlé, ne-li ze mdloby a nedostatečnosti rozumu lidského, který o své moci a síle chtěl si vysvětliti ustavičný boj mezi dobrem a zlem, mezi životem a smrtí? —

Leč to jest teprva *první* stránka tohoto

tajemství. — Nejen spojení smrti s bytostí nesmrtelnou jest nerozlučitelnou záhadou; tato hrozná smrt není toliko na odpor *dobrotě Boží*, nýbrž i „*naději každého člověka*.“

Dobře jest si člověk povědom, že všecko jeho namáhání, pachtění a dychtění po štěstí, všecky jeho sny o blahobytu pozemském končí se na práhu hrobovém, že vše to s ním klesá do jámy a mizí. — Nuže, jak tu možno vysvětliti, že kletba ta po všech stezkách celého života jej pronásledující a posledním toliko dechem umlkující není s to, aby ho zbavila naděje?

A proto i když smrt vítězství slaví nad životem, smrti té vždy se ještě protiví i *naděje* a k vědomosti a nesmrtelnosti duše lidské připojuje se i v srdci jednoho každého ono blahé *tušení*, že i co do těla jedenkrát oživne zase. Zbožňování hrdinův za starého věku nic jiného není leč jakási způsob, v kterou se tušení to, (na kterém vůbec všeobecná naděje o shledání se s našimi milými zesnulými spočívá) více méně zahalovalo.

Co ale vysvětlí nám ono dvojí spojení, které nalzáme mezi dvěma z cela odpornými věcmi, strachem před smrtí a vírou v dobrotu Boží; mezi vítězoslávou smrti a nadějí o nesmrtelnosti?

Nechť tedy ukáže a vysvětlí nám onano obmezená nicméně hrdá moudrost lidská toto dvojí spojení? Nechť vysvětlí a dokáže nám, kterak lze smrt a strach před smrtí s naším, od Boha nám vštípeným pudem po nesmrtelnosti a s věrou v otcovskou lásku Boží, jak konečně vítězství smrti s nepřemožitelnou nadějí srovnati a spojití?

Nadarmo však dotazujeme se u všech filosofův starého věku, u Řekův i Římanův; nadarmo ptáme se novějších mudrcův po oné božské výpovědi, kterou by se nám tajemství dotčené rozluštilo: staří i noví mudrcové nemohou zadost učiniti žádostem těmito.

A pročez tvrdím a opakuji: *jediné zjevení Boží vykoná a dostojí otázce té, kterou filosofie sobě předkládá*. — Bůh ponechal si sám odpověď na hlavní otázku člověčenstva. — K Němu tedy obraťme se, jen k

Němu, který pravil: „*Mám klíče smrti*“ — toliko on odhalí nám tajemství toto.

První tajemství smrti jest to, že Bůh *neučinil jí*: Bůh dal život člověku, by mu jej zachoval. (Mat. I. 14.)

Druhé tajemství jest, že *člověk smrt přinesl na svět*. Viděli jsme, že tělo ná- chylno jest k zetlení již dle podstaty své. — Přednost nesmrtnosti udělena jest mu jen za příčinou spojení jeho s nesmrtnou duší, u svobodné lásce oddanou Bohu. — Nesmrtnost těla byla tedy jako nadpřirozená milost, jedna z hlavních podmínek *úplné shody* naší přirozenosti ohledem na naše *nadpřirozené* povolání. Člověk shodu tu zrušil hříchem. — Roztrhnuv takto onu pásku, která jej poutala, dotkl se zároveň i oné, jež spojovala dvojí podstatu jeho a odloučiv se pýchou svou od pramene života zasadil tudíž zárodek rozlučovací mezi tělem a duší. — I vynešen jest nad ním onen hrozný nález: „*Prach jsi a v prach se opět obrátíš!*“ (Mojž. III. 19.) A tak stala se smrt dílem člověka, ježto ostnem hříchu způsobil ji a odplatu její, „nebot od- plata za hřích jest smrt (Řím. VI, 23); spravedlnost pak božská přestává jako při jiném trestu svém na tom, že ponechává člověka přirozeným silám jeho. —

Peklo, *druhá to smrt* (Zjev. Jan II, 11) které nápodobně nezbudoval Pán, není, bě- řeme-li ohled na původ, základ, a hlavní trest nic jiného, nežli odloučení a sice ne- odvolatelné odloučení duše od Boha, který zatvzrelou duší, jež tomu jináče nechce, konečně opouští, a samou sobě ponechává, poněvadž úplně prohlédající oko nejvyššího Soudce nevidí u ní nic jiného, leč hřích *bezkonечný* a věčný.

Než trest smrti první, smrti tělesné, má nás, ač přijímáme-li jej dobrovolně z ruky Boží, berouce ohled na oběť Ježíše Krista, který nás smrtí svou na kříži před nebeským Otcem svým ospravedlnil, zachrániti před smrtí druhou. Ale i smrtel- nost těla našeho zkažena bude vítězstvím Ježíše Krista, který „*smrt naši umrtím svým potřel a z mrtvých povstav, život nám obno- vil*“ — poněvadž duše naše skrze milost vykoupení dosáhši ztraceného života v Bohu,

má jedenkrátě tělu svému navrátiti nesmr- telnost, kterou mu byla odňala.

Ta pravda takoruka ukrývala se v onom všeobecném citu, s kterým člověk do hrobu vstupuje pln jsa naděje, ale teprva *Ten*, jenžto život vyvedl z hrobu, úplně nám ji vyjevil. Chceme-li tedy odhaliti *poslední* tajemství smrti, chceme-li věděti, proč na- děje člověka zároveň nekončí se s životem a nepochovává se s tělem jeho; slyšme apoštola národův, „který nic jiného ne- uměl, než Ježíše Krista, a to ukřížovaného.“

„*Ale nyní Kristus vstal z mrtvých, prvotiny těch, kteříž zesnuli. Nebo zajisté skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkříšení z mrt- vých. — A jakož v Adamovi všickni umí- rají, tak i skrze Krista všickni obživeni bu- dou. — Ale jeden každý v svém pořádku; prvotiny Kristus, potom ti, kteříž jsou Kri- stovi, kteříž v příští jeho uvěřili. — Potom bude konec. Ale řekne někdo: Kterak vsta- nou mrtví? aneb v jakém těle přijdou? Ne- moudrý, co rozsíváš, nebývá oživeno, lečby prvé umřelo. A co rozsíváš, nerozsíváš tělo, kteréž bude, ale holé zrno, buďto pšenice, neb kteréžkoli jiné. Bůh pak dává jemu tělo, jakž chce, a jednomukaždému semeni vlastní tělo. — Tak bude i vzkříšení z mrtvých. — Rozsívá se v porušení, vstane v neporušitel- nosti; rozsívá se v nesličnosti, vstane v slávě; rozsívá se v nemoci, vstane v moci; rozsívá se tělo hovadné, vstane tělo duchovní. — Musí zajisté toto porušitelné obléci neporu- šitelnost, a toto smrtelné obléci nesmrtnost. — Když však toto smrtelné obleče nesmrtel- nost, tedy se naplní řeč, kteráž napsána jest: Pohlčena jest smrt v vítězství. — Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj? — Osten pak smrti jest hřích. — Ale díky Bohu, kterýž dal nám vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista.*“ (1. Kor. XV.)

A takto osvětleny jsou mrákoty smrti Hrozná jest to sice pokuta, ale trest ten proměněn jest v zaplacení dluhu našeho, když podporování jsouce mocí Ježíše Kri- sta, s touto nejvznešenější obětí smíření se modlíme: „*Otče můj, jest-li možné, ať odejde ode mne kalich tento — ale ne jak já chci, ale jak ty chceš!*“ (Mat. XXVI. 39.) Odporoval jsem svaté vůli tvé, bych se stal otrokem pýchy své, smyslův a chtičův svých: nyní

ale umřítí chci, bych zadost učinil spravedlnosti tvé, poslušen budu až k smrti: Staň se vůle tvá! — Přijmiž milostivě oběť mého pohříchu mnohdy zneužívaného života, přijmi ji na zadostučinění za hříchy mé. — S Ježíšem volím zemřítí, bych s Ním mohl věčně živu býti. —

Tím způsobem proměňuje se strašlivá smrt v oběť pokory, lítosti, poslušnosti a lásky. —

Mimo to jest smrt bolným rozloučením člověka ode všeho, co zde mu na světě bylo nejmilejším. — Jestliže ale smrt tu v duchu Ježíše Krista přijmeme, stane se z tohoto loupežníka Bohem seslaný vysvoboditel, který trhá pouta našich vášní a vysvobozuje nás od břemene tohoto smrtelného těla, od hříchův našich jakož i z nebezpečností, do hříchův opět upadnouti.

Smrt jest konečně *bolestné oddělení*, ano *velké roztržení* naší přirozenosti, nás samých. — V Kristu Ježíši ale bude nám výdatným prostředkem *úplného spojení s Bohem*. — A proto jest to pravda, že jen Ježíš Kristus nám pravé poznání smrti dává. — Pravda jest, co praví sv. František Saleský, an vece: „Pozorujeme-li smrt ve stínu kříže“, smrt ta hrůzy své pozbývá. Ano, jenom skrze kříž stane se smrt, tento největší bol, největším zadostučiněním za viny naše, toto oloupení všeho jest pak úplným osvobozením, toto poslední odloučení bude branou do života věčného nedokonalejšího spojení. A umřeme-li konečně ve spojení s Ježíšem Kristem, nebude zajiště trpkost a hořkost kalichu smrtelného tomu vaditi, by v duši naší při poslední hodině „*objímala se spravedlnost s pokojem*.“ (Žalm. LXXXIV. 11.) Bychom ale stali se účastnými milosti té, která korunuje život náš, musíme se na ní připravit; neboť o smrti takové ujistíme se jenom tím, když se takoruka sprátelíme se smrtí, podávajíc denně Bohu oběť tu, o které bez toho nevíme, kdy ji požádá od nás dobrovolně. Každého večera, když spánek, podobná to smrti, na ni nás pamatuje, prosme Matku života, Marii pannu, která stála na Golgotě pod křížem prvního z vyvolenců, by přímlovou svou vyžádala nám milost tu, „bychom nyní i v hodinu smrti naší“

s upřímnou myslí modlili se modlitbu Páně; onu modlitbu, která jest takoruka posvěcujícím dechem poslední oběti naší, která spojuje nás s onou drahocennou obětí kříže a otvírá nám brány nebes, bychom věvodili a panovali v ráji věčném. —

K vám pak, kteří jste až dosud s čistým věřicím srdcem sledovali slov mých, důvěrněji mohu mluvit. — Chcete jiným způsobem o božství Ježíše Krista se přesvědčiti? — Nuže, obraťte se k jeho Matce! — K Ni, oné matce nového člověka, k druhé Evě, a tudíž také i k vaší pravé matce, zasýlejte denně slova modlitby, kteráž chovají v sobě pozdravení nebes i vzdychání země, slova: „*Zdravas Maria, milosti plná . . . pros za nás nyní i v hodinu smrti naší!*“ Ano, modlitbu tu vzhůru zasýlejte, by ste přímlovou Její omilostění, denně i onu druhou modlitbu, kterou celé sv. evangelium vám před oči klade v duchu a pravdě vyslovovati mohli: „*Otče náš, jenž jsi na nebesích!*“ Tato Božská modlitba zjeví vám Toho, který málo slovy dovedl vyjádřiti vše, co člověku v rozličných potřebách duše, nejvíce ale v poslední hodině života nutno jest, co sluší pověděti Bohu, co od něho máme si vyprositi.

Císař Julian odpadlec.

Konstantinem Velikým, jenž první mezi Římskými císaři r. 313 Církvi Kristově svobodu dal a přijal křest svatý (r. 337), povýšeno bylo křesťanství v říši římské jako na trůn. Křesťané nebyli od oné doby pronásledováni, nýbrž požívali bez mála po celé půlstoletí pokoje. Tu ale náhle objevil se císař Julian — odpadlík — co úhlavní víry křesťanské nepřítel. Život, panování a smutný konec císaře tohoto mnoho má do sebe poučlivého pro každého křesťana. Julian byl syn Julia Konstantia, nevlastního bratra Konstantina Velikého; v sedmém roce stáří svého upadl v nebezpečství, s celou rodinou od vojákův zavražděnu býti. Biskup Marek z Arethusy zachoval mu ale život; jak se mu za to odsloužil, ukáže se později. Vychování jeho svěreno jest příbuznému biskupu ariánskému, Eusebiovi Nikomédskému. Však Julian více přilnul k Mardoniovi kleštěnci, jenž jej s velikou pílí cvičil v řeckém umění a v pohanství, tak že mla-

dého prince velikou úctou k bohům pohan-
ským jakož i neukojitelným záštim k víře
křesťanské nadchnul. Výtečné vlohy, věrná
paměť, živá obrazotvornost a železná pil-
nost povznesly Juliana na vysoký stupeň
vzdělanosti starého světa pohanského. Jsa
15 roků star, byl Julian do císařského
zámku blíže města Cesaree v Kappadocii
jako do vyhnanství zavezen, začož na strýce
svého Konstantina trpce zanevřel. Zde od
celého světa odloučen, tím víceji s pohan-
skou vědou se obíral. Později dovoleno
mu žíti v Cařihradě. Neobyčejná jeho uče-
nost a čilost ducha zjednaly mu všeobec-
né obdivování v hlavním městě východ-
ního císařství. O tom když zpraven jest
císař, nedůvěřuje mu a obává se, že by
tato prudká hlava mysle obyvatelův na
svou stranu zvrátiti a trůnu tudíž zmocniti
se mohla, kázal jej zavésti do malého
jakéhos města. Vřak na zkázu Juliana. Ne-
boť učenci pohanští, s nimiž se byl Julian
v Cařihradě seznámil, nespustili se ho, ný-
brž následovali jej. I cvičili ho dále v bo-
hovědě pohané, vykládajíce ji jakožto
sbírku a soustavu obrazův, kterýmiž se
důležitě učení o Bohu, přírodě a lidských
povinnostech vysvětluje. Ba dovedli mu
vřtípiti neblahou myšlénku, on že povolán
jest, jakožto miláček bohův, vzkrísiti za-
niklou vznešenost bohovědy a obnoviti slávu
pohanstva. Julian přilnul celou duší k my-
šlénce té a připravoval se k provedení zá-
měru nešťastného. Po zavraždění Galla,
jenž osud svůj zavinil zneužitím moci své,
povolán jest v milosti Julian ke dvoru cí-
sařskému do Milána, aby obdržel z ruky
císaře Konstantia hodnost césařskou. Vy-
slán do Gallie, potlačil šťastně vzpouř tam
vypuklou. Císař Konstantius zatím bojoval
s Perřany. I kázal, aby přišel Julian s
vojskem svým na pomoc. Ohtělt tím způ-
sobem Juliana zbaviti vojska, jež mu velmi
přichylné bylo. Vořáci vřak lekajíce se
nových a velikých nesnází daleké cesty,
protivili se a povolali Juliana za císaře.
Dozvěděv se o tom Konstantius, uzavřel
ihned mír s Perřany a chválal potrestat
Juliana. Vřak i Julian chystal se k od-
poru a táhl Konstantiovi vřtříc.

Na cestě této poprvé se veřejně při-
hlásil k pohanství, a na vyznání a veřejné
osvědčení své víry dal se obmyti taurobo-
liem.

Obřad ten dál se následovně. Odpad-
lík vřtoupil do jámy přikryté prkny. Nad
jamou zabít jest býk a krev tekoucí dir-
kami do jámy obmyla odpadlíka od víry
křesťanské, tak že z jámy vyšel co kovany
pohan. Na to kázal všechny chrámy kře-
stanské zavřiti aneb v pohanské proměnit,

zavřené pohanské chrámy otevřiti a kře-
stanské školy zruřiti. Sám pak vlastní ru-
kou konal pohanské oběti, broď se v střev-
vách obětních, aby vyskoumal budoucí věci
dle pohanského způsobu. Blíže Konstan-
tinopole uslyšev o smrti císaře Konstantia
slavně vřjel do hlavního města, r. 364.

V celé řiši své zruřiti křesťanství a
pohanství vzkrísiti, to vytknul si za úlohu
svého života. O to pokouřeti se mohl dvo-
jím způsobem: buď krvavým pronásledo-
váním aneb chytrým poznenáhlým sesla-
bováním víry křesťanské. Poněvadž ale
viděl, že první prostředek, ač již více jak
desetkrát ho užito bylo, nevede k cíli,
ustanovil se na tom, že užije prostředku
druhého. Desátek zapověděl dávatí kně-
žím a klášterům. Křesťany z úřadů i z
vojska poznenáhla vyklidil, pakli nechtěli
bohům obětovatí a víry se odríci. Učení
na školách odřato křesťanským učitelům,
a křesťanům, jež úšklebně Galilejci nazý-
val, zapovězeno cvičiti se v umění. Bi-
skupy sice povolal z vyhnanství nazpět,
avřak za tím úmyslem, aby tím způso-
bem docílil zmatkův a roztržení mezi
křesťany samými; biskupům pak výteč-
ným, jako sv. Athanáši a jiným ihned ve-
lel opustiti sídlo biskupské. Kdekoliv mohl
nějakou ránu zasaditi víře křesťanské, nikdy
toho neopomenul. Uslyšev, že arianři ka-
cíři násilí si proti křesťanům dovolili, ká-
zal hned křesťanům odejmouti veřkeré
statky a náčiní chrámová, řka, že jim dle
jejich víry cvičiti se sluří v té podivuhodné
ctnosti, která jim chudými býti velí. Když
si křesťané stěžovali na nátisky úředníků
a pohanů u něho, odbyl je úřtěpačně, víra
křesťanská že učí, trpělivě snášeti bezpráví
a krivdy. Když pohané biskupa Marka,
jenž byl Julianovi život zachoval, v Are-
thuse ukrutně umučili, nepotrestal jich Ju-
lian, ba ani si toho nevřšimnul. Naproti
tomu sesadil místodržitele v Gáze za to,
že trestal několik osob, jež byly zápalily
křesťanský chrám a tři křesťany zavraž-
dily, řka: „Nač zavřrat ty, již se provinili
na několika Galilejských, vždyť bohové již
mnoho zlého od nich zakusili.“ — Svým
pohanským kněžím dal Julian rozkazy, jak
se v chrámech chovati a co kázati mají,
přijav k tomu cíli nejednou pravidla z bo-
hoslužby křesťanské, n.p. veřejné kázání,
kteréhož až posud bylo neznalo pohanstvo.
Dále kázal kněze, dopustivři se nemrav-
ností, buď na čas neb na vždy sesaditi,
pravě v rozkazu jednomu takto: „Kněží
musí se nejen všech varovati zločinův, ale
i chrániti se všech chlipných řečí a ne-
stoudných žertů, nesmí čistí divadelních
kusů, aniž obcovati s herci a tanečníky.“

— V městech zřizoval dle způsobu křesťanského domy pro počestné, choré a chudé, vykázav jim ze státní pokladnice důchody hojné, aby prý neměli zloprověsní křesťané, čím by se honositi mohli nad pohany, by nemohli tvrditi, jen oni že pečují o chudé, choré a nešťastné, a aby nemuseli takoví ubozí pohané pomoci hledati u křesťanů. Ba Julian zamýšlel i zříditi kláštery pro mužské i pro ženské, a pohanskou bohoslužbu uspořádati dle křesťanské. Však veškeré toto úsilí Julianovo bylo marné; on nedovedl, šlupku pohanskou oživit duchem svým. Největší pak ránu křesťanstvu zamýšlel Julian zasaditi tím, že kázal Židům vystavěti v Jerusalemě chrám bývalý; tím doufal dokázati, že falešné bylo proroctví Kristovo o zkáze Jeruzaléma, i chtěl tím vyvrátiti víru křesťanův v božské vlastnosti Kristovy. Poslal tam tedy svého věrného sluhu Alypia s mnohými poklady a řádnými rozkazy. I Židé ujali se díla toho celou duší a pracovali o překot na vystavení chrámu.

Avšak vítr ukrutný rozhazoval kamení a cihly, a ohnivě koule vyskakující ze země za noc zkazily práci, jež byla vykonána za den, tak že od dalšího stavění upustiti se muselo. Podivná tato událost, kterou nejen křesťanstí ale i pohanští spisovatelé dotvrzují, dojala Židy takovou mocí, že mnozí uvěřivše v Krista přijali křest sv., jiní pak ze zoufalství pohány se stali. Bůh však nedopustil, aby dlouho pustošeno bylo království jeho na zemi, Církev svatá. Již v třetím roce svého panování zapletl se Julian, milovník slávy vojenské, z nova u válku s Peršany. Přípravy činil ohromné; chtělť všechny své slavné předchůdce na trůnu římském překonati slávou velikého vítěze. Na podzim odebral se do Antiochie, aby byl na blízku válečným přípravám. V městě tom, kde již jen malá hrstka pohanů žila, usiloval pohanství z novu vzkřísiti, věnoval bohům veliké oběti, mnohdy po sto kusech volů a jiných zvířat, tak že Antiochenští nedostatků hovězího masa vším právem strachovati se počali — jak sděluje pohanský spisovatel, Ammianus Marcellinus. I lidské oběti prý skrytě dával bohům, zvláště mládence a panny. Aby pak přinutil křesťany, by aspoň poněkud na pohanských obětech podíl brali, kázal Julian maso z obětních zvířat po kusech vházeti do studnie, a na trhu veškerou potravu pokropiti vodou modloslužebnický svčenou. I rozhorlili se dva vojenští důstojníci pro tuto urážku křesťanův a prohlásili se několika slovy proti tomu nectnému jednání. Julian dal je zmrskati a stíti. Hlavní chrám křesťanský v Antio-

chii oloupil o všechny nádoby a kázal jej zavřiti. Strýc jeho, jenž měl vykonati rozkaz ten císařský, šel u své horlivosti ještě dále, dal totiž všechny chrámy v Antiochii zavřiti, a jednoho kněze odpraviti. Sám Julian obíral se celou zimu se spisováním knihy, v níž vyvracel články víry Kristovy, i počínal si při tom tak nestoudně, že všech lží a překrucování a pohanských pomluv použil za důkazy proti křesťanství. Jizlivost proti víře Kristově šla nade všechnu poctivost lidskou. — Poněvadž tolik křesťany rmoutil, činili si posměch a žertíky z jeho neúhledné, malé, zavalité postavy, a mnohý nemilý žert došel uší jeho. Za to se Julian mstil a zapomněl tak daleko, že proti Antiochenským spis hanlivý sepsal. Když konečně nastalo jaro, radovali se i Antiochenští, že je konečně opustí Julian, i Julian, že se jich sprostí. Táhl tedy do pole proti Peršanům, jižto se všemožně vojně vyhýbali; nabídnutého míru nepřijal nižádného, ba ve své zaslepenosti i veškerou od jiných národů podávanou pomoc zamítnul. Po celé Persii usiloval v každém městě a vesnici křesťanskou víru zničiti a pohanství vzkřísiti. — Jak veliké učinil k té válce přípravy, můžeme k. p. již z toho posouditi, že ne více ne méně leč jeden tisíc a jedno sto korábů naplněných potravou a vojenskými potřebami odploulo k Eufratu, armáda pak jeho jedenkrát sto tisíc mužů čítala. Lodi vyprázdněné dal na radu Peršanského jednoho uprechlíka spáliti, aby prý nemusel hlídky vojenské u nich nechat. Konečně setkal se s Perským vojskem. Počala bitva, a dobře se Julianovi zdařila, neboť Peršané nebyli na ni připraveni. Rychle bral se tedy Julian se svým vítězným vojem dál a dále do vnitř Persie, až se najednou zastaviti musel. Peršané totiž zaplavili krajinu daleko široko vodou, a obilí na polích spálili. A tu počali na vojsko císařské dorážeti, rozháněli je na všechny strany ve vodách a šípy jedovatými poráželi. Sám Julian raněn jest jedovatým šípem a musel do stanu polomrtev odněšen býti. Následkem smrtelné té rány skonal pak 27. Června 363 stár 32 roků.

Hle to konec žalostný císaře odpadlíka, jemuž Bůh výborné dary a vlohy k provedení velikých činů propůjčil, jež ale Julian v šílenosti své pohanské rozplýval. Památka jeho zůstane zlořečená, a nikdo nemůže jej blahoslaviti, leč šalba; on podal obraz ohavné zpoury lidského roumu proti Bohu, a však též důkaz, že Bůh ty, již se mu protivují, rozptyluje, a těmi, již bez něho stavi, pohrdá. Umíraje zvolal s šílenou vzteklostí: „Galilee (t. j.

Kriste), tys zvítězil!“ A to měl pravdu. S Julianem zanikla zloba pohanská proti Kristu. Bylo to poslední namáhání pekla v říši římské proti smilování Božímu. Kristus, lev z pokolení Juda zvítězil i v tomto boji, jakož byl předpověděl, a dokázal tím slávu a moc svou nekonečnou.

J. H—ů.

D o p i s y.

Od Řípu dne 10. Září 1861.

[Naše potřeby. — Obrazy a sochy.]

Za předešlých časův bylo to ve zvyku a to i u nejvýtečnějších mistrů, že si libovali mnoho *ve smyslných formách* na svých výtvorech uměleckých, a byť byly tyto i významu a obsahu nábožného, a byťby třeba odporovalo to skutečným obyčejům tehdejšími. — My dle našeho náhledu myslíme aspoň, že má obraz posvátný vzbuditi v nás cit čistý, vznešený, náboženský, má nás povznést z obecného života do života vyššího nebeského, a tu zajisté neposlouží k tomu zúmyslné znázorňování smyslnosti lidské. Co se mne týče, nerozumím, jak by se smyslnost spojití dala s nábožností. Mistrovství ať ukáže umělec předešlím v ušlechtilém aneb významném obličejí, jež ovšem zidealisovati musí — třeba i na ujmu skutečnosti. Nebo ptám se, komuby se líbil obraz zedraného Spasitele, an pni na kříži, jak skutečně asi vyhlízel, a předce tak dojatí hledíváme na významnou bolestnou tvář jeho! Mistrovství nechť ukáže dále v původních krásných situacích osob, v jednotlivých dobře pojmutých momentech života, ve věrném a předce básnickém znázorňování ctností a těm podobných věcech. Nacházíme časem na obrazech tolik poklesků a pochybení proti starožitným tehdejšími způsobům, a předce mile rádi odpouštíme je malíři, pokud jich nešetřil z vyšších ohledův (slušnosti atd.); nač tedy schvalně malovati obrazy takové, jež jiného nemají účelu, než buditi zvláště u mládeže city smyslné? Což nemíváme již dosti světských obrazův takových v mnohém vznešeném příbytku, že kolikrát až úzko pozdvihnouti oči, anebo není-li až k pohoršení této smyslnosti v životě, jež nám studu prázdne a zbavené osoby často na odív stavi? K čemu tedy ještě dopouštět, aby na jinych posvátných obrazech hledělo se k smyslnosti tělesné?

Posvátný obraz má být důstojný — a byť by tomu někdy i skutečnost v obětavovala. Z té příčiny mohou povstati mnohdy i spory mezi kritiky, an jeden vyhláší obraz mnohý za umělecký (a co do formy jest jim) a jiný jej docela zamítá (rozuměj

v ohledu náboženském a mravném) a předce mohou míti oba pravdu.

Avšak nejen v ohledu mravném nebývají někdy naše obrazy bez ouhony, nýbrž i v ohledu *uměleckém*. Jaká to bývá někdy mazanice, a my máme při tom mysliti, že to vyobrazuje Svatého neb Světici! Co bidných soch nacházíme nejen na vsích, ale i městech ano i u samé Prahy! A jaké mazaniny bývají obrazy svatých na skle! A jakou podobu mají mnohé obrázky! Člověk všecko by v tom spíše našel, jen ne povzbuzující nábožnou myšlenku. A k čemu jinému jsou přece obrázky? Ať nic nedáme a jarmarečních obrázcích, jak mnoho nedostatků v tomto ohledu mají na sobě ještě nedávno vyšlé obrázky u Kobra? Nejčistší trhové obrázky má Pražský Rudl, a některé jen i Hoffmann, škoda jen, že zvláště první má obyčejně německé podpisy... Těto vadě jest ovšem těžko se vyhnouti. Nebo dokud budou nedokonali a nezběhlí malíři a rytci, a bez těch tuším na světě nebude, dotud budou i bídně malované neb ryté obrázky. A náš lid hledě mnohdy více na láci než na obraz — bude je aspoň misty kupovati. Než dobře může v tom ohledu působiti duchovní, když mládež na pěkné obrázky upozorňuje a příležitostně jí takové pěkné darem podává.

III.

V L—ích dne 8. Září 1861.

Dne 1. Září t. r. přišel ke mně jistý katolický vdovec, jemuž manželka před půl rokem zemřela; přišel pak s dvěma protestantskými svědky, ohlašuje svůj úmysl, že chce přestoupiti do evangelické církve. Zaznamenav si den tohoto ohlášení a svědky jakož i příčinu: „že se mu to líbí, že je to *jedno*“, propustil jsem jej s tím doložením, že se má za čtyry neděle opět ohlásit. Týden na to přišla však jeho nevlastní matka, katolička, ke mně s prosbou od syna, bych jeho první ohlášení zničil, že nikoliv nepřestoupí. Spolu vypravovala mi, že tento její nevlastní syn nějaký čas mezi protestanty v blízké vsi pracoval a od nich k tomuto úmyslu tím způsobem byl přiveden, že mu nabízel evangelickou nevěstu, 100 zlatých a jednu jalovici. — Vlastní, již staričský otec, katolík, dozvěděl se o tom, že jeho syn již úmysl svůj o přestoupení projevil u svého katolického duchovního pastýře, jal se mu domlouvati, co počíná, že jeho celý rod vždy býval čistě katolickým; to samé činili i jeho katoličtí přátelé. Též mi vypravovala matka sen, který měl jeho otec v tomto týdnu. Zdálo se mu totiž, že mu přinesl syn dvě kytky z ječných klasův. První kytka byla

čistá, kterou jemu — otcí — podával, čisté zrno obsahující, druhá jemu podávaná byla míchaná s bodláčím a jinou neplechou. I praví otec k synu ve snách: „Hleď, synu, tato první kytka jest tvá čistá katolická víra, druhá pak s přísadou jest víra evangelická. A za tuto bys chtěl svou víru katolickou proměnit?“

Druhého dne vypravuje otec synu svůj sen. Syn byl pohnut a hned na to vyslal ke mně matku, že již nechce pro marný zisk víru svou prodati. I propustil jsem ji s tím doložením, aby se ke mně syn přijít neostýchal, chce-li ode mne poučení přijmouti. A tímto bylo jeho odpadnutí zaměřeno.

F. W.

Kronika.

Z Prahy. Ředitelstvo nového bratrstva sv. Michala vyzývá obzvláštním listem k upřímnému a vřelému účastenství, žádajíc, aby katolíci vůbec „budtež si vznešení aneb sprostí, bohatí aneb chudí, mladí či starší k bratrstvu tomuto přistoupili a ochotně napomáhali k dosažení cíle vytknutého. Jak známo, účelem bratrstva toho jest *zjednati pomoc sv. Otcí*, především upřímnými modlitbami a dobrotivými almužnami. Dotčené ředitelstvo (pt. kanovníci Würfel, Bradač, Dr. Schier, Mayer, Tieftrunk, a šlechtyný měšťan Pražský Krach Erasmus) nadějí se, že jakož se děje ve všech křesťanských vlastech, bude ovšem i u nás ve vlasti a biskupské osadě sv. Vojtěcha dařiti se bratrstvo, vyvolané běhy tohoto věku a mohoucí nevšední pomocí zavděčiti se trpícímu Otcí křesťanstva. Ostatně jak známo, k bratrstvu tomuto možná se přihlásiti na každé faře.

— Chrám Páně v Kácově nabyt pečí a štědrrou rukou zbožného císaře Ferdinanda celkem novotvárnosti. Obzvláštním prokladem dotčeného chrámu Páně ale jsou drahocenné ostatky sv. mučeníka Liberata. Vzácné ty ostatky před lety již Kácovskému kostelu darované, při nastalé obnově objeví se tolikéž v obnovené ozdobě, začož vel. pannám řádu sv. Voršily poděkovati sluší.

— Krásný chrámek Rodičky Boží v Slupech, o němž jsme se již v předešlém čísle zmínili, dne 14. t. m. od JM. nejd. p. biskupa Petra Krejčího církevním řádem opět zasvěcen jest, načež ihned první mše svatá v něm se zase sloužila. Na den jména Panny Marie budou v něm poprvé slavné služby Boží, jež bude tolikéž nejd. p. biskup Krejčí vykonávati.

Ze Slezska. Násilím a šalbou pruské politiky množili se ve Slezsku ne-

katolíci; za to ale po delší čas neunavenou snahou obětovného horlivého duchovenstva katolického množi se od několika let katolíci. Tak r. 1860 dle úředních výkazův navrátilo se do lůna Církve katolické 378 dospělých protestantův a 16 Rongearův. Pokřtiti dalo se 7 Židův. Sluší tu podotknouti, že v samé Vratislavi 136 protestantův složili vyznání víry katolické. Za to ale od katolické Církve odpadly 102 osoby, z nichž 77 stalo se protestanty. — Co se dotýče smíšených manželství při 1886 sňatcích zavázali se novomanželé, že budou dítky své vychovávat po katolicku: 302 osoby nepodvolily se ale tomuto závazku. Ostatně i při křtech vidí se, jaké úcty a důvěry dochází víra katolická u protestantův. Šhledánoť zajisté, že mnozí protestantští otcové dávají dítky křtiti způsobem katolickým. Během r. 1860 pokřtěno takých dětí 1256, kdežto ve smíšených manželstvích svolilo jen 123 katolických otcův, že dítky jejich pokřtěny jsou obřadem protestantským.

Z Francie. V nížádné zemi evropské neválčí se za dnův našich proti nepřítelům sv. Stolice s větším důrazem než ve Francouzích. Pravda, že nikde nevydalo se tolik politických brošurek na obranu liché politiky Napoleonovy, ale nikde též neozvali se na obranný sv. Otcu spisovatelé výtečnější způsobem statečnějším. Boj, který se vede, dosavad není u konce; pravda i právo, za něž válčí katolíci, jsou sice na jevě; moca šalbu ale má v rukou Napoleon; katolíci sevření despotismem nového věku nemohou sv. Otcí pomáhati leč slovem, almužnami, modlitbami. Napoleon vládne vojáky a bodáky, koráby a děly, ale dle své politiky dříve či později hodlá sv. Otcu vydati na milost i nemilost krále Viktora Emanuela, podrobence svého. Ano, po lidském zdání bude-li Napoleon váhati, přispíší sobě zrádná politika anglická, podporující revoluci ve Vlaších, donutiti jej ke konečnému rozhodnému kroku v Itálii. Nyní ovšem Napoleon váhá; klerikální agitace — tak nazývá se horlivá katolická oddanost sv. Otcí — nutí jej, aby se neukvapil: kdo má ale oči k vidění snadno vidí, že se věci schylují ke konci. Katolíci vědí, kdo bude posléze vítězem, *budeť jím otec křesťanstva na sv. Stoli*ci, a byt musil za dnův našich odebrati se na vyhnanství!

Z Angličan. Zhusta proslýchá se, že královna anglická Viktorie potají složila vyznání víry katolické. Jak známo, i matka její před smrtí prohlásila se, že jest katoličkou. Že jest královna Viktorie katolíčkou obzvlášť nakloněna: o tom není po-

chybnosti. Co se však dotýče obrácení jejího, dosavad není o tom jistoty.

Z Německa. Pod názvem: „Die kath. Presse Deutschlands“ vyšla u Herdera ve Frýburce knížka důmyslně psaná. Známe: „Hist.-pol. Bl.“ krásně poznamenaly: „Spisovatel ukazuje bystrost, kterou vady našeho časopisectva až do nejtmařejšího zákoutí pronikl. — Mnozí znamenití učencové nechávají hřivny sobě svěřené ležeti zakopané. Pouštějí někdy spisek do světa pro kruh několika set učencův, a pyšní, nedbajísnížit se k lidu a k němu hovořiti, zůstávajíce časopisectvo tak zvaným literatům. Časopisectvo katolické haněti jim se ledakdys zlíbí, ale aby sami k rozvoji a vzletu jemu dopomáhali, ostýchají se. Ba, mnozí se ostýchají, odbíratí katolické časopisy. Jsou slavné fakulty, z jichž lůna pramálo nebo nic nevyjde na světlo pro obecnstvo.“

— Letošní valný sjezd katolických jednot v Mnichově (od 9. do 11. Září) jest opravdu valným, hlučným sjezdem, a měšťanstvo Mnichovské dokázalo skutkem, že mimo všeliké dvůrsko-pruské pletichy minulých let Mnichov jest městem různé katolickým. — Hodlajíce čtenářům svým podati zevrubný obraz dotčeného sjezdu, prozatím jenom podotýkáme, že za předsedu zvolen jest výtečný p. Andlaw, jeden z nejstatečnějších obrancův Církve a víry katolické v Němcích. — Mimo to sluší doložiti, že vydá se od sjezdu prohlás čili manifest v příčině sv. Stolicе naproti zjevným a ukrytým svatokrádcům, kteří papeže oloupiti chtějí o země papežské.

— Pohled na časopisectvo v Němcích není hrubě potěšitelný. Katoličtí Němci sami slušné nářeky na to vedou. „Jest nás Němcův, tak osvědčují, 40 millionův — katolíkův jest polovička. Než protestanti mají asi 1500 knihkupectví ve svých rukou, my však nemáme leč asi 24 znamenitějších knihkupectv. Novin a časopisův německých všelikého druhu počítá se 2—3000, mezi těmi nemáme leč jen asi 8 větších katolických denníkův a asi 20 menších listův našeho smýšlení a směru. V Němcích čítá se do 60.000 kněží, a kdo ví, zdaž všechny německé časopisy katolické čítají 60.000 předplatitelův!“ A přece záleží tak mnoho na obecném mínění! Obecné mínění ale tvoří a utvrzuje se časopisectvem — literaturou. — Nevypadá-liž to tedy v dotčeném ohledu žalostně mezi katolickými Němci? —

— Prof. Reinkens vydal spisek při jubilejní slavnosti vysokých škol Vratislavských a

dovolil sobě, v nejednom ohledu zlehčovati duchovenstvo slezské s patrným ukřivděním. — Z toho povstala tuhá půtká, v kteréž prof. Reinkens bezpochyby podlehne.

Z Velehradu. Den 4. Září byl pro veškerou Moravu dnem památným, na dlouhé časy nezapomenutelným. Slavnost sv. Klementa shromáždila na posvátném Velehradě našem pres třicet tisíc lidí; oko plesalo, vidouc ty davy mužův i žen všelikého stáří, kteří oddáni jsou sv. náboženství a milující národ svůj, přišli se zúčastniti slavnosti této náboženské a národní zároveň. Hned večer před 4. Zářím byla tu valná část poutníkův; jeden z kněží, kterých se devadesát šest bylo sešlo, měl kázání na přivítanou. Noc pak, ježto předcházela dnu slavnostnému, právem nazývati lze nocí svatou; zbožné zpěvy neumikaly téměř, modlitby neustávaly vycházeti ze srdcí křesťanských, kající poutníkové poklekávali u zpovědnic až do rána. Sotva že se rozbřesknul den žádoucí, již s kazatelny znělo slovo Boží četným posluchačům; po té četla se u pěti oltářů mše svatá a dva kněží jali se Tělo Páně podávati věřícím. Jak odstoupil kněz od oltáře, obětoval i hned jiný obět nejsvětější; posléze v. p. farář Pozlovický, J. Berger s dvaceti kněžími zpíval mši sv. u hlavního oltáře. Ku požehnání sešli se zástupové na rozloučenou; ještě jeden řečník mluvil k lidu naplňujícímu chrám i nádvoří. Provo-lávající polnuté „S Bohem“ a „na shledanou!“ rozcházeli se tisícově!

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Ant. Grab, farář z Nového Strašecí na odpocínutí, † dne 2. Září 1861.

Ustanoveni jsou:

p. Jan Mayer, děkan v Loktě, za ordinariátního komisara na reální škole v Loktě.

p. Jos. Kubišta, děkan v Slaném, za ordinariátního komisara na nižším gymnasiu v Slaném.

Ve zprávě duchovní ustanoveni byli:

p. Frant. Reinsch za far. do Staré Lomnice v Kladsku.

p. Frant. Franěk za koop. do Hbit.

p. Martin Velický za kaplana do Plaňan.

p. Alois Kolář za kaplana do Vepřku.

p. Augustin Fischer za kaplana do Dýšiny.

p. Tom. Byčcek za koop. u sv. p. Marie Vítězné v Praze.

p. Vin. Burian za koop. u sv. Havla v Praze.

p. Frant. Matoušek za koop. do Bystřice.

p. Jan Huf za kaplana do Krs (Giršh).

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na přír.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. 6.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli XIX. po sv. Duchu.

(Evang. sv. Mat. XXII. 1—14.)

1. Nejednou opětoval p. Ježíš slova, na konci dnešního sv. evangelia položená: „*Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených*; a nejedni lidé berou si z nich podnět ku zkáze své duše. Jsouť zajisté jedni, kteří zlým myšlenkám u sebe dávají místa, poněvadž nevědí, zdaž jsou v počtu malém vyvolených, kteří spasení svého nikdy nepozbudou, aneb u velikém množství povolaných, kteří spasení svého nikdy nedojdou. Jsouť jiní, kdož netoliko myšlenkám zlým se poddávají, nýbrž i mluví zoufale. „Jsem-li vyvoleným, do knihy života zapsaným, od Boha předzvědeným; tož nezhygnu v hříších sebe těžších. — Nejsem-li ale vyvoleným od Boha, nižádná ctnost, sebe lepší život nic mi nepomohou.“ A jaké mohou býti následky takýchto bludův osudných, ježto se osměluje člověk vyvozovati ze slov Kristových, slov to pravdy věčné. — Ach, jedni hřešivají drze, zapominajíce na svatost Boží, druhí oddávají se hříchům, neprohledajíce k slibům Božím, jiní hoví nepravostem, spolehajíce příliš a slepě na milosrdenství Boží, a opět jiní páší zlé, popletení zoufalstvím. — Ó kéž mne a každého uchová Pán od podobného blouzení!

2. Nikdo bez *obzvláštního* zjevení Bo-

žího neví na *jisto*, zdaž jest u Boha znamenám v knize života mezi vyvolenými; to ale víme na jisto, že Bůh všechny lidi, a tudíž každého spasiti chce v Kristu Ježíši. Vždyť čteme v listech u sv. Pavla: „*Bůh chce, aby byli všickni spaseni a k poznání pravdy přišli*.“ A není-li to sám Pán náš, jenž volá: „*Pojďte ke mně všickni, já vás očerstvím i naleznete odpočinutí dušem svým*“? A týž Pan svědčí: „*Tak miloval Bůh svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něj, nezahynul, ale měl život věčný*.“ — Nejsou-li to zjevné důkazy, že Bůh, volaje všechny, ku všem lidem a národům vysílaje své poslance, chce, aby každý *povolanec* stal se zároveň *vyvolencem*? Či to tedy bude vinou, jestliže já, neb kdo jiný z těch, jež povolal Pán ku spasení, vypadne, vyvržen bude z počtu *vyvolených*? — Bůh volá, Bůh sdílí pravdu, Bůh uděluje pomoc, Bůh posvěcuje svou milostí a láskou; Otec nebeský se svými dary nabízí se každému: a *proto* ne jeho ne-láskou ale každý toliko svou vinou můžeme se octnouti mezi těmi *mnohými* povolanci, kteří se *nedostali*, — *nedostanou* mezi *nemnohé* vyvolence. Ó Bože slituj se! Nedej mi svou vinou pozbyti *roucha* svatebního, tvé milosti *nedej* nikomu z povolaných vyvrženu býti z večeradla, v kterémž blaze bude *vyvolencům* tvým na věky!

Pokrok v Církvi a vně Církve.

Od kněze Josefa Vykydala, kaplana v Kunovicích na Moravě.

Za každého téměř století vždy na novo ozývá se hlas, jenž máje okouzlující tak říka moc do sebe, udržuje mysl v ustavičné napnutosti, srdce v horečné rozčilenosti, a vůli v jisté činnosti. „*Reforma*“ = oprava“ znělo ze všech úst v šestnáctém století; „*svoboda*“ bylo heslem ku konci osmnáctého století. A za našich dnův. co mnedle vládne společností lidskou? Kam směřují všeliká podnikání našich vrstevníkův? V čem se soustřeďují všechna jejich myšlení, žádosti a snahy, slovem: které slovo stalo se *heslem* věku našeho? Kam koli obrátíte zraky svoje, na všech ústavech, ve všech závodech duchovních i materialních, na všech strojích, na moři i pod mořem, na zemi i pod zemí potkáváme se s heslem: „*pokrok*“. Kdekoli se octne noha naše, ve společnosti kterékoliv, v dílnách, ve školách, v akademiích, všude slyšíme ono svůdné i slibné slovo: „*ku předu!!!*“ — Ano, ku předu kráčí společnost lidská obrovskými kroky; pokrok jest její ideal, její náruživost, její nezvratná vůle, a co já vím? — pokrok jest vládce, mocnár, panovník, jest vrstevníkům našim — všechno ve všem!

Jen katolictvo prý nehýbe se z místa, stojí u prostřed všeobecného ruchu nepohnutě, nejevíc žádného života v sobě. — Víra i Církev katolická jest učiněnou ztrnulostí, nenapravitelnou tvrdošijností, nezhojitelnou umrtvělostí. Katolická Církev, ta prý nejen sama nepokračuje, ale čelí na odpor proti všelikému pokroku. Proto se víra ta již přežila, a my katolíci v ní. Nám ztracena prý jest všechna budoucnost, my se nehodíme již pro svět nynější, ale patříme jen do zaprášených a plesnivých archivův; nám nezbyvá leč umíráčkem odzvonit a zapěti nad námi: „*Requiescant*“, aby na rovu našem mohlo se zbudovati nové náboženství, mohla vyrůst nová mravověda, nová společnost lidská.

Tak a podobně mluví a píše nepřátelé Církve, rušitelé řádu a pokoje, a tak to jde jako ze spolků a jednými ústy napořád.

Než pravda-li to, že Církev čelí proti pokroku, že víra katolická s pokrokem se nesnáší? — Odpovídám bez obalu, že to jest, ať díím co nejméně: *holá lež*, neřku-li, největší *křivda*, činěná katolické Církvi, jako by byla nepřítelkyní všeho pokroku. Na nás jest, řeč tuto hanebnou v její nahotě před světem ukázati, nespravedlivě nařknuté Církve se zastati a pravdu odkříti lidstvu.

Pokrok co jest? Pokrok vůbec jest postupování ku předu, jest přechod od nižšího k vyššímu, od méně dokonalého k dokonalejšímu; jest výsledek onoho přirozeného pudu, jimž rozumný tvor pobádán bývá, povýšiti, rozšířiti a zdokonaliti se. U člověka jest pokrok volné a účinné pokračování k cíli vytknutému, jest rozumné horování po ideálu. Nerozumné zvíře, neschopné, chápati idealy, neschopné jest také pokroku, jakého jest člověk schopen; ono se jen vyvíjuje dle *nutných*, přirozených zákonů. Člověk ale, jsa svobodný, rozumem ziráje svůj ideal, netrpí žádného obmezování; vyniknův na vysoký stupeň, žádá vždy ještě výše postupovati. Člověk, máje svůj ideal před očima, i patře pak na své dílo, volá: „Já mohu něco lepšího vyvésti, mohu ještě výše postoupiti, a byt by i nemožné mi bylo, státi se idealem, nic méně vím, že mi možno, vždy více blížiti se k němu.“ Tato snaha činí znamenité umělce, nesmrtelné básníky, mocné řečníky, rekovné svaté, slovem: *veliké muže*.

Pokrok čili zdokonalování se jest u člověka předmětem myšlení, žádání a snažení. Člověk nemá na světě k ničemu většího práva, jako ku pokroku; ano tento jest netoliko jeho právem ale — nejsvětější povinností. Kdo by se odvážil, člověka zastavovati v tomto postupu, mařil by jeho určení, protivil by se zákonu, založenému v hloubi přirozenosti lidské. Člověk jest stvořen ku pokroku. To učí, to hlásá Církev zřejmými slovy: „Buďtež dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest.“ (Mat. V, 48.) Církev se zná ku pokroku netoliko vědeckému, uměleckému, materialnímu, socialnímu, ale, a to *především* ku pokroku mravnímu; onať učí, že všeliký pokrok u vědě, v umění, v socialním i materialním blahobytu lidstva, bez pokroku mravního vede konečně k záhubě jak jednotlivců, tak celé společnosti lidské. „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a to ostatní bude vám přidáno“ (Mat. VI. 33.) Církev dále učí, že i v *náboženství stívá pokrok*. Duch lidský se musí vyvíjovati v člověčenstvu vůbec. i u jednotlivce.

Abych všemu nedorozumění předešel, nutno se mi vidí, uvést zde slova z apoštolského listu Pia IX., jež zaslal všem biskupům v Rakousku od 17. Března 1855. Čteme tam zajisté následovně:

„Nesluší smýšleti, že by v Církvi bylo žádného pokroku v náboženství. Stáváť ho, a sice velmi velkého, pokud jest opravdu pokrokem víry, a nikoli proměním. Treba tedy, aby rostla a mohutně prospívala jak při jednotlivcích, tak při

všech, jak při jednom člověku, tak při celé Církvi postupem stárí i věkův vyrozumělost, vědouce, moudrost, kterou se pochopuje jasněji, čemuž se věřilo temněji, tak že potomstvo plesá, vidouc, ano vyrozumělo tomu, což v účtivosti měli předkové, ač toho nechápali rozumem, tak že se drahé kameny Božského učení brousí, věrně upravují, moudře okrášlejí, vždy ale v témž způsobu, v témž totiž učení, v témž smyslu, v též výpovědi, že ač pronášejí se nově, nepronášejí se učení nová.“

Stává tedy dle jasných slov těchto pokroku takového, kterým pravda netrpí a neruší se, pokroku v poznání pravdy, ježto se postupem času a stárí vyvinuje. Nebo čeho mnedle chce duch vyvinující se dosáhnouti? Jistě pravdy! Tu-li nalezl, nemůže dále pokračovati. On může a má pravdu *všestranněji, důkladněji, jasněji* poznávati; v tom třeba mu pokračovati; ale k jiné pravdě přijíti není v stavu, nebo pravda jen jedna jest. Nechce-li duch lidský na této jedné pravdě přestati, chce-li dále pokračovati, tož může jen ještě zaběhnout do bludu; vždyť mimo pravdy jest toliko blud a klam.

Duch lidský cítil se puze, zkoumati síly a zákony, jež vládou v pohybech těles nebeských, on se uvázal v tu práci, až je též odkryl, objevil. Objeviv je však, nemůže dále, ale nucen se vidí, na té nalezene pravdě přestati. Tak stalo se mu potřebou, zpytovati přírodu jej obklopující, její síly, zákony a plodiny. On to učinil, a až po nynější dobu pokračuje v tomto zpytování. Mnoho však již vyvedl na světlo, o čem po zdravém rozumu nelze pochybovati, a co dlužno považovati za pravdu nezvratnou. Má se lidský rozum vzdáti opět toho, což jisto jest a pravdivo, aby pak znova po pravdě se sháněl?

Co jsme tu přednesli o věcech smyslných, přírodních, platí též o věcech nebeských, o všech otázkách, sáhajících do oboru nadsmyslného. Člověk musí ku poznání oněch věcí a ku rozřešení těchto otázek na jakékoliv cestě přijíti. Jak mile však se dopátrá pravdy, nemůže již dále; jeho povinností jest, toliko dostiženou pravdu zachovati neporušenou. Otázkou nyní toliko jest, zdalž to, co křesťan věří a vyznává, jest pravda čili nic. Otázkou jest, je-li vše pravdou, co Církev učí o jediném Bohu, o nejsvětější Trojici, o člověku a jeho poměru k Bohu Otci, Synu a Duchu svatému, o Církvi a o životu věčném. — Je-li to vše pravda, tož může člověk od ní odpadnouti, ale druhé, jiné, nové pravdy naléztí nedovede.

Z toho všeho vyniká pro Církev ka-

tolickou velmi důležitý důsledek. Považujeme-li Církev své dogma za nezměnitelné, tož to není, jak se jí předstírá, umrtvělost, tvrdošijná ustrnulost na starém, ale nutný následek přesvědčení, že chová v lůně svém pravdu, a že pravda nezměnitelná jest po všecka století.

Ohledem na pravdu, kterou drží a hlásá Církev, nepřipustí tedy a nemůže připustiti, ač nemá-li se jí nedůslednost předstíráti, žádného pokroku, nebo přesvědčena jest, že pravda, od počátku Bohem zjevená, Synem Božím v plnosti byla jí odevzdána, a ona pak, řízená Duchem svatým, jest neomylnou vykladatelkyní této věčné pravdy, a proto se jí pevně drží, odhodlaně odporujíc všem pochybilecům, kteří se úsměšně s Pilátem táží: „*Co jest pravda?*“ A tato nezměnitelnost v podstatě učení jest o jeden důkaz více pro pravdu náboženství katolického; nebo když vše, co lidského jest, jako kacířstva a soustavy filosofické, proměňám jest podrobeno, učení katolické, poněvadž jest Božské, zůstává neproměnitelné po všechny věky. A tohoto divu nelze jinak vysvětliti, než obzvláštním působením Božím. „Aj, já s vámi jsem až do skonání světa.“ Církev jest tedy proti pokroku takovému, který má člověku jiného cos *mimo* pravdu teprva objeviti; ona zastává pokrok, ale tak, že pokrok tento jest pokrokem v pravdě zjevené, a ne změnou její. Církev učí, že pravda v starém Zákoně jen nedokonale, v novém však dokonale zjevena byla; ona tvrdí, že toto nám Synem Božím dané poznání nebeských věcí oslavení očekává! Nyní vidíme jako skrze zrcadlo, tam uvidíme tvář v tvář, víra přejde u vidění.

Církev neupírá tedy pokroku v zjevování se pravdy a poznávání; ona toliko upírá, že pravda může se *zjináčiti*, tak že dnes není pravdou, což bylo před tisíci lety. Na hoře Sinai se ukázal Bůh býti svatým. Nepokradeš, nesesmíš, nezabiješ, nepromluvíš křivého svědectví, nebudeš křivě přísahati, tato přikázání dána byla v starém Zákoně. Ježíš Kristus, ustanovitel Zákona nového, učí: „Každý, kdož se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu. Kdož by pohledl na ženu ku požádání ji, již cizoložil s ní v srdci svém. — Nemáte nikterak přísahati, ale řeč vaše budiž: jest, jest; ne, ne.“ — A zdaž učením tímto svatost Boží neobjevuje se nám ve světle jasnějším, zdalž tudý nepokročilo i naše poznání pravdy?

Ale na tom není dosti. Církev katolická ve svých dějinách jest ustavičné vyvinování se, a — neustálý pokrok. Již v epištolách sv. Pavla rozkládají a vyvinují

se zřejměji ty věčné idey, jež nalezáme ve sv. evangelium. A co mám říci o svatých Otcích apoštolských a církevních? — Jaká to hlubokost v pojímání, jaká jasnost v odůvodňování, jaká bohatost u vykládání pravd křesťanských! Jaké to umělé vzdělávání a věrné seřadování těch drahých kamenů nauky Boží! Obraťme zřetel svůj na mnohočetné sněmy, na jejich jednání a usnešení. Jaké to všestranné zkoumání, jaká to bohatost učených hloubání! A to-li jest ustrnulost a otupělost? I jednotlivé články víry byly během času jasněji pojmuté, důkladněji odůvodněné, určitěji vyslovené.

A jak bohatá jest Církev na sv. obřady! Jaký to čilý život po všecka století! Jaký to krásný a pestrý věnec církevních slavností, uvitý postupem času! Jaká rozmanitost posvátných cvičení k povzbuzení a oživení nábožnosti v jednotlivých stoletích! Jaká řada církevních nařízení a zákonův dle potřeb časových k povznešení a zvelebení křesťanského života! — A Církev by měla býti společností bez života a nepřítelkyní duchovního pokroku? Žádáte vědět, kdo jsou ti zpátečníci, a kdož jsou proti času přiměřenému vývinu v křesťanství? Jsou to honosní onino reformatoři, kteří usilují všechno tak zavést, jak bylo v první Církvi, a kteří vše, co se ve sv. Písmě nenaleze doslovně, za lidský vynálezek a přídavek, za porušení původního učení vyhláší? Dle nich není sv. Evangelium zrno horčičné, které roste; Duch svatý není duch síly, který tvoří; duch lidský není zemí, která užitek přináší, Církev není tělem, které se vyvinuje a roste.

Nad to zastává Církev jiný pokrok, pokrok *to jednoho každého* v křesťanské vědě, v bohumilém životě. V pravdě nesmírný jest pokrok, jaký jednotlivec v poznání a milování Boha a jeho svatého zákona činiti může i má! Jaký to rozdíl mezi dítětem a křesťanský vyvinutým mužem! A Církev to jest, jenž den ode dne, rok po roce učí, vysvětluje, odůvodňuje, aby poznání rozšířilo a upevnilo se.

Nejinak to i s mravním životem člověčím. Pravidlo našeho jednání, zákon Boží stojí co stálce nepohnutě nad námi, a jen postupným pokračováním býváme dokonalejšími, světlejšími, Bohu milejšími. Vše-liká ctnost jest boj, boj proti světu, tělu a ďáblu — všichni se máme sběhnouti v dokonalého muže a v míru plnosti věku Kristova.

Kdo tedy pokrok žádá a horlí o pokrok, ejhle, zde nalezá nesmírné pole pokroku! Ať se ponoří v hlubokost, širokost a vysokost křesťanských ideí; ať očistí své

srdce, aby nebeské věci vždy lépe mohl pochopovati a milovati; ať posvěti svou mysl, aby okusil, jak sladký jest Pán; ať se cvičí, odolávati žádostem a plniti zákon Kristův; ať vzdělává své svědomí, aby vždy důkladněji rozeznával dobré ode zlého. To jest pokrok pravý, ku kterému Církev navodí, a ježž všemožně podporuje. —

A tak dle návodu Církve i my katolíci přiznáváme se ku pokroku, jsouce úplně přesvědčeni, že člověk pravdy nebeské rozumem svým nad všelikou pochybnost nemůže objeviti, ale že všechny ty pravdy musí býti Bohem zjevené, a teprv po jejich objevení může jednotlivý člověk, vedením neomylné Církve, tyto pravdy poznati, u poznávání a vykonávání těch nebeských pravd pokračovati.

Jinak ovšem učí *novověká filosofie* o pokroku v náboženství. Dle učení jejího stává taky pokrok, ale nekonečného. — Rationalisté, pantheisté pravi: „To dokonalé (co křesťané Bohem nazývají) jest jen v rozumu co idea. Dokonalost jest jenom idealem. Nedokonalá skutečnost nese se po dokonalosti, místo aby z ní vycházela: ona má absolutní dobro za svůj poslední cíl, ne však za základ (princip). Ona snaží se dokonalosti dosíci pokrokem, jenž jest zákonem neodolatelným, a co nutnou podmínku zlo, aneb lépe řečeno, nedokonalost předpokládá.“ Smysl slov těchto jest krátce: Bůh aneb nejdokonalejší bytost jest jen ideal, Bůh nás nestvořil, ale my tvoříme Boha vždy více a více. Člověk jest vývinem, výkvětem Božím, nevyhnutelným plodem nutného pokroku; zlé, hřích, něco nutného, za co člověk nebude odpovědný. — U Němcův byl Lessing první, jenž ve svém díle „O vychovávání člověka“ takto učil. Kant, Schelling, Hegel učení to dále vyvinuli. Condorcet, Dupuis, Benjamin Constant uvedli theorii tu do Francouzsko; Cousin, Jouffroy, Damiron, Vacherot, Jenoux i j., i sám nešťastný Lammenais jist větší menší horlivostí vzdělali. Dle nich bylo křesťanství jen proto pokrokem náboženství, že následovalo za modlářstvím za orientalskou a řeckou filosofií. Člověčenstvo počalo prý fetišismem, pokročilo k anthropomorfismu, pak dále k náboženským soustavám duchovním. Křesťanství bylo pokrokem, který jiným pokrokům proklestil cestu, poněvadž nekonečný pokrok jest zákonem dějinstva.

Nic tak neodporuje dějepisu, zdravému rozumu a všelikém mravnímu životu, jako učení toto. V pravdě: „Otcové naši zvěstovali nám“ (Zalm. XLIII. 2.) souhlasí všichni mudrcové všech století. Mojžiš (Deut. XXXII. 7. — Job VIII. 8.) — Konfucius,

Sokrates, Plato, Aristoteles, Cicero, Seneka praví to samé. „Předkové, jenž byli lepší a bližší bohům,“ vece *Sokrates*, „nám zanechali vznešené vědomosti podáním: musíme tedy věriti předkům, nás ujišťujícím, že svět nejvyšší bytostí řízen bývá.“ Ještě zřetelněji mluví o té věci *Aristoteles*: „Žádáte-li s jistotou objeviti pravdu, pilně vyměste, co je původního, a toho se držte; to jest v pravdě učení otcův (paternum dogma), jenž od slova Božího pochází.“ A tak i *Plato*: „Věřiti musíme tomu, což nám předkové podali o věcech náboženských.“ — Nepopíratelný děj jest: mudrci všech století vždy uznávali, že v náboženství to nejprvnější bylo též to nejlepší, a to nejstarší jest pravdivé, poněvadž náboženství ne jako jiné vědy člověkem vynalezeno bývá, ale co Boží pravda, dáno jest nám od Boha.

Rationalisté a pantheisté nemohou popírati těchto zřejmých svědectví všech století, a proto jim nezbyvá nic, leč je překroutiti, aby se jim hoditi mohla do příhrádek jejich soustav. Slyšte, jak sobě pomáhají! „Vše podání prý, ze starobylosti počínají s ideálním vyobrazením původního stavu člověka. Lidé, berouce své *naděje* za *upomínky*, blahobyt, jehož potřebu nemile pocífovali, přenesli v kolébku světa.“ — Zdalíž kdy větší lež pověděna byla, jako tato? Všechna století, všichni mudrcové se tedy mýlili. Není pravda, že na východě našli učení vznešenější nad sebe a svou dobu, všichni byli hříčkou ustavičného, všeobecného klamu. — Tak tomu chtějí učenci, rozumáři, velebitelé pokroku nekonečného.

My však pravíme, že jest to v pravdě blouznění, mluví-li kdo o *nekonečném* pokroku v náboženství. Naopak vidíme potvrzenou pravdu, že se vždy náboženství rozumem lidským *porušuje*, pokud se odtrhne od pramene pravého zjevení. Od toho pravidla není výminky, a každý pokus, náboženství opravit, nebyl nikdy nic jiného, než buď upřímná buď lícoměrná snaha, navrátiti se k původní víře.

Však proti těmto holým soustavám racionalismu a pantheismu vždy se bude vzpírati zdravý rozum, onen duch člověčenstva, jenž jest od Boha ustanoven za strážce, aby veškeré člověčenstvo se nedalo omámiti oním satanášským: „*Budete jako bohové!*“

Tebe rozum, čisté lidství

Hájí, pravdo, na věky,

I kde zistnost a pokrytství

Roubí hnusné záseky.

Pravil jsem: ono vyřčení: „*Budete jako bohové!*“ jest satanášské, nejen že z úst

satanášských vyšlo, ale že člověka činí satanem, a zemi naši proměňuje v peklo.

Rád bych viděl onu společnost, kde by toto liché učení u všech jednotlivcův se ujalo, kdeby všichni měli se za bohy se všemi lidskými vášněmi, náruživostmi a žádostmi. Každý lehce nahlíží, žeby taková společnost ani den trvati nemohla. Je-li každý bohem, bude co bůh sám sobě dávatí zákony, jak ráčí tělo a jeho žádosti, a bude tolik zákonů, kolik bohů. Zlé prý, to nutná podmínka pokroku; i proč by ten, jenž něčeho zlého se dopustil, byl trestán, jelikož by za to ani *nemohl*, a kdo by jej mohl trestati — jej — boha?

A co více! Na každého člověka dorážejí před důležitě otázky: odkud vyšel, kam jde, co se s ním stane po smrti? Na tyto otázky rád by slyšel odpověď, a sice jasnou, neklamnou. Kdo mu ji dá? Filosofie novověká, mudrcové tohoto světa? Pochybují! Vždyť v těch nejdůležitějších otázkách sobě odporují: co dnes jeden z nich velebí za pravdu neomylnou, již zítra druhý podvrací. Tu není žádné jistoty, žádné pravdy, a člověk, který upřímně hledá pravdu, octne se tou cestou buď ve chladné lhostejnosti, buď ve zkázonosné zoufalosti. Život člověka jest dle učení pantheistického uzavřen mezi dvojím tajemstvím, tajemstvím počátku a konce.

Takové jedovaté ovoce přináší učení o pokroku nekonečném. Ono přivedlo společnost lidskou na kraj bezedné propasti, která již již otvírá jícen svůj, hrozíc nás pohltní. Všechno na rub jest obráceno. Atheismus hlásá se veřejně ve spisech a se stolic učitelských; boj strašný, posud nevidaný se vede proti Církvi a její nejvyšší hlavě, a to vše se děje ve jmenu nekonečného pokroku. Kdo nás vyvede z této směsice, kdo nás vysvobodí od jisté záhuby? Ovšem Bůh, jenž vládne osudy lidskými, ale jen za tou podmínkou, pakli jeden každý z nás katolíkův dle sil a postavení svého se vynasnaží ve jmenu Církve svaté pravý pokrok hlásati světu. V jedné ruce štít víry, v druhé ruce meč vědy, bojujme boj svatý, a majíce Boha za pomocníka, můžeme býti jisti svým vítězstvím. Tou samou zbraní, kterou proti nám se bojuje, i my katolíci musíme bojovati, totiž — *vědou*.

Katolicismus neštíti se vědy nižádné, jelikož pravá věda musí souhlasiti s jeho učeními. Důkazem toho jsou nejnovější bádání ve všech vědách, které podivuhodným způsobem potvrzují pravdu učení katolického. Kdo se o tom žádá přesvědčiti, ať jen čítá díla znamenitých učencův našeho věku, jako jsou: Lavépède, Cuvier, Champollion, Arago, Klaproth, Niebuhr, Remusat, Dolo-

mieu, Delux, Letronne, Marcel de Serres, Liebig, Purkyně, kteří ačkoliv rozličného vyznání víry jsou, nicméně upřímnou touhou po pravdě vedeni, k výsledkům úplně s učením Církve katolické se shodujícím, dospěli.

Pokrok budiž i heslem našim, ale pokrok pravý, pokrok, jaký zastává Církev, matka naše duchovní; nebo jedině ten může člověčenstvo od jisté záhuby zachovati a spasiti národy. Národ náš československý, s chloubou a potěšením to vyznávám, jest nábožný, z většího dílu katolický, není až posud nakvašen, vyjma poněmčená města, jedovatým učením německého racionalismu a voltaírského nihilismu, a proto se nalezá na cestě pravého pokroku. Na této cestě pravého pokroku dlužno nám národ náš vésti, ač chceme-li jej zachovati a slavným učiniti.

„Pravdu činíce rostmež všelikterak v tom, kterýž jest hlava, Kristus.“ (Efes. IV. 15.)

Chrámy a kláštery v Broumově.

U prostřed pahorkovité planiny, obsahující 3½ čtverečních mil a ověncené vysokými horami, rozkládá se město *Broumov*, zaznamenané do dějin vlasti naší písmem krvavým. Památné jest město samo, památnější v něm ale rozsáhlý klášter kněží z řádu sv. Benedikta, nejznamenitější velkolepý klášterní chrám Páně, kterýž se již od jara opravuje a obnovuje s štědrostí podivu a vši chvály hodnou. „Kde jest vaše stříbro a zlato?“ mohou se nás — papirových lidí — přichozí Prušáci a Sasové ptáti. Za krátký čas bude jim v Broumově na tu otázku vhodnou odpověď: „V našem chrámu Páně jest stříbro a zlato naše.“ Zlata se věru nešetří. Sochy na oltářích a na kazatelně, koruny pilířův, okrasy na obmítce, vše se bohatě pozlacuje; vše se bude stkvíti stříbrem a zlatem, jakož toho požaduje *důstojná* obnova chrámu vystavěného v slohu *renaissančním*, jehož tvary i klášter na sobě nese. Mezi řezbami vynikají zvláště sošky na kazatelně představující viru, naději a lásku. — Než obraťme již zraků svých k malbě. Stojíce v lodi chrámové patřme vzhůru, na klenutí. Od hlavního oltáře až ke dveřím vedoucím k městu i do kláštera, čili až nad kůr a nad varhany jest sedmero maleb na obmítce (al fresco), představujících hlavní doby ze života velikého světce a patrona země České, sv. biskupa a mučenníka sv. *Vojtěcha*, k jehož účtě chrám vystavěn a Bohu trojedinému zasvěcen jest. Jsouť pak malby tyto: 1. Obětování dítky (chu-

ravého) Vojtěcha u oltáře bl. Rodičky Boží. 2. Svěcení sv. Vojtěcha na biskupství. 3. Vyznání rehole sv. Benedikta v Římě (kleče podává sv. Vojtěch psanou professi svou). 4. Návrat jeho na prosby Čechů do vlasti. Stojí na „zelené hoře“ uprostřed Benediktinů — jak starobylá paměť dí — Břevnovských vztahuje prosebně rukou svých vzhůru — nebe se kalí a mračí, aby deštěm skropilo zemi, vypráhlou dlouhým suchem. 5. Mučennická smrt sv. Vojtěcha. 6. Přenešení sv. těla jeho. 7. Vybojování sv. těla za Boleslava Chrabrého. Poslední obraz tento sestává ze dvou skupení. Na jedné straně jásot vítězův, na druhé pak útěk přemožených. Malby tyto obnovila a jiné obnovuje obratná ruka malíře Hübnery z Prahy. V presbyterium vyobrazeny jsou hlavní slavnosti Páně, čili hody Boží (festa Domini). Mezi těmito méně podarený jest obličej Spasitelův při poslední večeři. To však, tuším, bude opraveno. — Na obou stranách chrámu jsou od kůru pro hudebníky až k presbyterium kůry čili galerie a pod nimi kaple, v nich pak postranní oltáře. Na obou pilířích každého postranního oltáře jsou jakoby v medaili, čili podlouhlém věnci, tolikéž malby na obmítce ukazující mučennickou smrt, anebo některý výjev ze života světcův a světic, jimž onen oltář vzdělán byl. Obrazy oltářní budou zasazeny, až vše ostatní bude uspořádáno. Zhotovení nového obrazu sv. Vojtěcha na hlavní oltář bude svěřeno některému z Pražských umělcův. Nejspíše že nakreslí oslavení sv. Vojtěcha. Byloby to zajisté vhodným doplněním obrazů na klenutí. — Budiž ještě podotknuto, že oko vstupujících do chrámu utkví nejprve na významném obrazu, jenž celou výšku a šířku zdí pod kůrem hudebnickým zaujímá a v životní velikosti ukazuje, kterak Pán a Spasitel náš v svatém rozhorlení bičíkem, z provázků upleteným, vyhnal z chrámu kupující a prodávající, kteříž činili dům Otce nebeského, — dům modlitby — peleší lotrovskou. Byloby zajisté záhodno, kdyby i v jiných zvláště *městských* chrámech Páně takový obraz vstupujícím na mysl uváděl, že na místě *svatém* sluší se chovati *svatě*.

Klášter chová v sobě knihovnu zvláště bohatou na staré bohoslovné spisy, a muzeum, jehož první oddělení obsahuje kameny, zkameněliny a rudy, a jiné rostlinstvo a fysikální nástroje, jiné zvířata, jiné pak starožitnosti. Jako strážce všech těch učebních pomůcek stojí v předposlední světelnici kostra člověčí, zrakům nepovolaných bedlivě ukrytá. Kostlivec ten upomíná soudného navštěvovatele, že ač jej „Pán ustanovil pánem nad dílem rukou

svých“ předce jen „prach jest a v prach se obrátí“ i aby pamatoval na poslední věci své. Hosté zapisují jména svá do zvláštní pamětní knihy. Mnozí svěřili papíru též city své, vlebíce veršem i prosou každý po rozumu svém již Tvůrce všehomíra, již přírodu, již zásluhy kněží Benediktinů o naši vlast atd. Nad jiné libila se mi zápiska kněze, nyní již člena vys. důst. kapitoly Pražské, jenž napsal takto: „Věřím v jednoho Boha, Stvořitele nebes i země.“ — Přírodnické sbírky tyto zřídil a bez přestání obohacuje nynější vys. důst. pan prelat Jan Nep. Rotter. Jeho péčí obnovuje se chrám Páně; jeho dobročinnost vychvaluje studující mládež, chudina, pohořelí a jinak nešťastní. A vystoupíš-li u nejbližšího města Police na vrch Voztaže, hory to klikatými skalami korunované, až k studánce „Samaritánka“ zvané, uziš tam do skály vtesaný český nápis, jenž ti hlásá, že z praménku, na též místě štědrou pomocí téhož dobrodince v vodovod sevřeného napájí se v dolině člověk i všeliký tvor. Dostoupáš-li pak jiného dne, ovšem unaven a upocen, vrchole hor, jež od srázných skal jako stěny převysokého hradu k oblakům se pnoucích „Stěnice“ slovou, a modlíš-li se v svatyni, kteráž v způsobě hvězdy stavěná „Hvězdě jitřní“ zasvěcena jest, odkudž se tam „na Hvězdě“ říká, věz, že táž svatyně od časů císaře Josefa zavřena byla, před lety pak službě Boží zase navracena i obnovena jest od téhož lidumila. Několik kroků od kaply vystavěl týž pán roztomilý letohrádek, kdež myslivec přebývá, jenž všem toho žádoucím posluhuje všelikým občerstvením i noclehem. Tam četl jsem v pamětní knize, že po opětém otevření rámečku bl. Marie Panny při prvních službách Božích *českou* řeč k lidu měl vys. důst. p. kanov. Mařan z Prahy. Procházka anebo pouť na Hvězdu jest Broumovským a vůkolním zvláště milá. Na Hvězdu ubírá se kněz Leonard od jara až do pozdního podzimku každý úterek a čtvrtek; před 7 hodinou ráno opouští klášter, aby na Hvězdě o 9 hod. mši sv. sloužil. Na požádání nábožných chodívá tam mnohdy každého dne po celý týden. Největší shon lidu bývá na Hvězdě o pouti, na den Matky Boží Sněžné. Na skále před chrámečkem stavívá se kazatelna, a zástupové poslouchají pak slovo Boží stojíce a sedíce po skaliskách. Nedivme se tomu, že na hory lid rád putuje. Na horách zdá se člověku, že jest Bohu, svatým bližší; a tak i na Hvězdě zášepce tím vroucněji: „Zdravas, Hvězdo morská!“ Neboť pohlídeje s „Hvězdy“ na dolinu, kteráž se jako pestrobarevný koberec pod nohama jeho rozpro-

stírá, zdá se mu, dole že jest moře a vlnobí, tu ale přístav a pokoj; tam práce a péče, tu odpočinutí; tam trapná minulost, tu žádoucí budoucnost, tam naděje, tu již skutečnost. Z letohrádku „na Hvězdě“ jest rozkošný pohled na Broumov, v němž nyní Čechů až ku podivu přibývá. Nenít téměř ani domu, v němžby se nehovořilo našim mateřským jazykem i bude brzy třeba kázati Čechům jazykem českým aspoň při ranních službách Božích, což nebude mítí obtíží, ješto jsou řeholníci nejvíce Češi. Z „Hvězdy“ je viděti mnoho lesů a rolí klášterních. Klášter jesti bohatý, bohatší ale na zásluhách o město a o vlast. Mnoho již tuto nastíněno jest; o jiném pomlčím, a jen tolik dím, že klášter vydržuje nižší gymnasium beze všech příspěvků se strany státu. Ano za to, že státu mládež vyučuje a odchovává, odvádí státu veškerý školní plat. To na mysli přemítaje, vzal jsem do ruky list „Pozoru“ jenž líčí, jaké svobody nám jistí pánové dáti chtějí; ano četl jsem kříklavé návrhy odboru na říšském sněmu, jenž se o náboženské záležitosti starati chce. Mimo jiné žádá se odtržení školy od Cirkve, dcery od matky. A kdo bude pak platiti učitelstvo na školách Broumovských? Nemáte jiných vydání dosti? Či může býti lacinějších učitelů, než kněží n. př. z řádu pobožných škol? Bude snad za týž plat učiti jiný učitel, za který vyučuje a vychovává mládež školská sestra! Než dosti o tom. V Broumově četl jsem v klášteře na obraze pokornou a důvěrnou prosbu:

Mille cruces formas, crucibus nos mille salutas,
Queis premimur, nostras, Te rogo, tolle cruces!

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

II.

Došedše do fabriky, zastavili jsme se nejprvé v kanceláři, kdež nás privítal účtovní. Otec se ho na všelicos vypytał, nahlížel do knih, podepisoval předložené listiny, dával rozkazy, a když byl se vším hotov, pravil: „Nyni se podíváme dále. Snad jsi dost silný, Hypolite? Cheeš-li, můžeš jíti s námi. Ukáží ti, co zde máme nového.“

Já arci šel, a neřekl jsem, že mne to netěší, aniž jsem si nářikal na slabotu, kteráž se o mne v skutku pokoušela.

Prošli jsme dole zásobárny a sklady. Zastavili jsme se u nového kola hnaného vodou, jež pohybovalo stroji nahore. Otec mi vykládal, jak toho docílil, že i s menší vodou vystačí a nepotřebuje zahálet, když nastane sucho. Po tom vedl mne k jezu, popisoval mi stavidlo, vysvětloval, jak

jedno sáhá do druhého. I musel jsem jeviti, že mne to těší, abych nezarmoutil otce. Tím ochotněji vedl mne otec do dílny v prvním a druhém poschodí. Bylo tu zaměstnáno lidí, že jsem neměl ani pojmu, kolik by jich bylo. Přípravovali, čistili, česali, předli, navijeli vlnu. Ozýval se klepot, šramot, drnkot, že člověk neslyšel svého slova. Mne zarážel nepříjemný puch, v každé světnici jiný. Kolečka, kola, křídla, vřetena: vše se točilo, jakoby živé byly. Stroj pracoval a dělníci mu sloužili, na nás se neohlížejíce.

Otec nechtěl, aby ho někdo pozdravil, když přišel dohlédát. K vůli němu nesmělo se zameškati ani minuty. Mlčky se dostavil, mlčky zmizel, a jen když bylo třeba napomenouti, dáti poučení, vytknouti něco, řekl tomu, koho se to týkalo; druzí si slov jeho nevšímali. Byl velmi přísný a žádal poddanost a poslušnost. Špatně se vedlo tomu, kdo chybil a pak se protivil; zpronevěřilec pak bez milosrdenství byl propuštěn a nikdy již nesměl doufati, že u pana Počepického dostane zase práci.

Nespravedlivým otec můj nebyl. On dal každému, co mu patřilo; dal mu to v čas a nikdy nezůstal nikomu dlužen ani krejcaru. Více ovšem neučinil, o domácí život a bližší potřeby lidu svého se nestaral. Jemu patřil, kdož byl ve fabrice. Tu se netrpěly různice a hádky, křiky a nepřátelství; tu se zapovídala zahálka; tu si nikdo nesměl hleděti jiného leč jediné, aby fabrika pánu vynášela. Jak mile ale odbila určitá hodina a dělníci se vyhrnuli z fabriky, přestalo spojení mezi nimi a pánem, jeden druhého mohl třebas připraviti o život, mohl utratiti, propiti, prohrati, co za celý týden vydělal, mohl býti živ nepořádně, nepoctivě, šmilně, do toho všeho pánu nebylo nic, o tom všem se mu ani zmíniti nesměl.

Nemyslím tedy, že by otec můj u lidí, jimž dával práci, byl ve velké lásce, ale to hádám, že si ho vážili, již za příčinou jeho mohovitosti, již pro jeho správnou a přímou povahu, jeho nestrannost a neúhonnost; mnohý se ho snad také bál, znaje jeho přísnost o neústupnost.

Mne považoval každý za tak nepatrného, že u mne nehledal ani vlastní vůle, ani určitého vědomí. Já styděl se sám za sebe, když jsem za otcem z dílny do dílny pokulhával a všickni se na mne dívali tak nápadně, jakoby se divili, že jsem ještě na světě, že přicházím mezi ně, kde nejsem a nikdy nebudu nic platěn. Bylo to skoro až k smíchu, když mne otec vodil od stroje k stroji, vše mi vykládaje, co tu bylo viděti, vše rozbíraje, s žádnou věcí

nemoha se rozloučiti, dokud mi jí díl po dílu nevyložil. Já při tom nevyhlížel asi učeně a moudře, aniž jsem se nemohl tak tuze přemoci, abych byl jevil velkou radost, že mne otec zasvěcuje do tajemství své fabriky. Vždyť jsem málo čemu rozuměl, co mi povídal. Mimo to nemohl jsem ani pozor dávat, jelikož si mne všickni prohlíželi, já byl unaven, a vzduch v dílnách ostře padal mi na prsa.

Byl jsem rád, když jsouce hotovi, sestupovali jsme po schodech dolů, abychom se zase v kanceláři drobet pozdrželi. Bylo tam pro mne připraveno malé občerstvení: pečivo a sklenička vína. Já si k tomu zasedl a v skutku jsem se posilnil. Otec mimo čas nepožíval ničeho a vůbec byl živ velmi strídmě. Mně ale přál, a kdyby byl lékař poručil věc sebe dražší, aby tělo mé pookřálo a se vykřísalo, nebyl by na to litoval nákladu.

Tou samou cestou, kterou jsme přišli, a tím samým způsobem ubírali jsme se zase domů. Hospodský nás okolo Rozkoše nepustil bez pocty, vyšed nám v ústřety. Ano, on žádal, abychom u něho počkali, až se přezene bouře, jež by nás dnes mohla dostihnouti na cestě. A v skutku vystupovala již mračna, nebe se kalilo. Ale otec nechtěl čekati, řka, že budeme doma než něco přijde. Šli jsme tedy, a já pospíchal, co jsem mohl, vida, že otec hledí, abychom se brzy dostali do města. Vitr se zdvihl a klátil stromy podlé cesty. Obilí na poli vlnilo se. Vydešení ptáci přestali zpívati a hledali si skryše. Vlaštovky dole při zemi a nahore v povětří plovaly hbitě a prudce, dělajíce kříže i kola. Stačil jsem otci, že v chůzi na mne ohled bral; ale boj s větrem tak mne již mořil, že bych byl málem upadl do mdlob.

Byli jsme sice u města; za námi ale hnala se bouře a hřmění přicházelo pořád blíž a blíž. Nebe se trhalo, blesk se sypal za bleskem; už padaly velké krupěje na zem, už se nás dotýkaly kroupy. Otec hodil přes mě svůj svrchník, a na štěstí, nám nebylo leč ještě několik kroků udělati, a byli jsme pod střechem první chaloupky v městě, patřící nádeníku jmenem Hlouškovi.

Bouře začala zuřiti, hrom rachotil bez přestání, rána padala na ránu, nebe bylo jako otevřené, blesky z něho, tak říkají, jen sršely. My stáli pod kolnou nízkého domku, dost špatně opatřenou. Když pak bylo už venku velmi zle, přiskočil k nám nějaký mladík, dal pozdravení a prosil, nesmí-li se tu schovati, než bouře pomine.

Otec pravil: „My zde nejsme doma, ale zajisté ti nikdo nebude bránit.“

Mladík řekl: „Ani vám, milý pane, nechci překážet. Poručíte-li, rád zaběhnu někam jinam.“

„Jen zůstaň,“ odpověděl mu otec, a on se postavil stranou, odkud dobře viděl na bouři.

Netrvalo to dlouho, a k nám přišel domkář Hloušek, jenž prohlížel stavení, je-li všude uzavřeno, opatřeno, nehrozí-li mu nikde nebezpečství. Uzřev otce, pokládal si to za čest, že se k němu utekl a chtěl nás s sebou vzít do světnice, abychom prý si aspoň sedli. Otec neodporoval; snad mi chtěl připravit lepší pohodlí, snad mu venku pod kolnou nebylo dost volno, snad se i on strachoval bouře. Já ale nechtěl z kolny, poněvadž jsem právě odtud měl dobrou vyhlídku na bouři. I žádal jsem, aby mne tam nechali.

Mladý náš společník čekal, až jsme s domácím pánem domluvili. A tu on uznával za slušné ohlásiti se u něho. Právil: „Nemějte mi za zlé, že jsem zde pod vaší střechou. Mne sem také bouře zahнала.“

Domkář snad napřed myslel, že patří k nám. Uslyšev nyní, že tomu tak není, jaksi ostře díval se na ubohého hochu. Chudšas! měl na zádech uzlíček, v ruce hál, byl tedy cizí. — I ptal se ho: „Odkud jsi?“

„Já nikde nemám domova,“ pravil chlapec. „Jsem sirotek, a právě přicházím do tohoto města.“

„Chodiš žebroutou, víd?“

„Nechodím, pane, ale hledám práci.“

„V jaké pak práci se znáš?“

„Podrobím se každé.“

„Z čeho jsi živ, když jsi bez práce jako nyní?“

„Z toho, co jsem si zachoval.“

„A když to došlo?“

„Trpím — hlad.“

„Předce musíš žebrati a žebráš jistotně. Jenom nezapírej!“

„Nežebrám, pane! Ještě nikdy jsem nežebral; — ani dnes nebudu žebrati, ačkoliv —“

„Nu, co ačkoliv, — jen to dořekni.“

„Ačkoliv jsem od věčejška nejedl.“

Řekl to, začervenál se a slze mu stály v očích. Však hostitel náš jich neviděl a usmál se říka: „Tak to vyšickni mluvite. Ty nežebráš, ale chceš zbudit útrpnost, abys bez říkání něco dostal. Bez pochyby znáš tuhle pana Počepického, a myslíš si, že ho obměkčíš a lapneš ňáký dárek.“

„Já zde v Novosadech neznám nikoho, a ani na vás, ani na panu Počepickém nic nechci, leda —“

„Co — leda?“

„Leda práci.“

„Umiš se postaviti, hochu. Inu dobře. Jen mi nic neodnes, až půjdeš po svých. Tulákům já nevěřím.“

Chlapcem to trhlo, jakoby ho byl někdo bodl nožem. Ubožák zachvěl se na celém těle, začal škytati, a slze se mu ronily po tváři. Však přemohl se, vystoupil ze svého koutečku a pravil pokojně, ale s velkým pohnutím: „Abyste se nebál, půjdu hned; půjdu, dokud jste tu. Napřed ale musím hlájeti svou čest a pravím, že jsem křesťan, a ještě jsem neprovinil proti Božímu přikázání „Nepokradeš.“ Ano, vězte to, pane, že bych si prál, aby raděj hrom do mne udeřil, než abych se stal zlodějem.“

Blesky na nebi se křížovaly, a v tom prasklo to vedle nás, země se otrásla, otrásla se chalupa. Bože! jaké to neštěstí se přihodilo. Já byl jako oslepen a omráčen. I dívám se: domkář klečí na kolenou, otec rukou se drží sloupu, já stojím o krok jinde než dříve; jen neznámý mladík nehnul se z místa. Vida pak, že se žádnému z nás nic nestalo, vystupoval ven do větru a deště.

„Ó počkej,“ volal jsem, „nechoď odtud! On ti bude věřiti. Já za tebe stojím.“

Hošík obrátil se a pohlídl mi do očí tak vděčně, tak upřímně, tak poctivě, že jsem ho div neobejmul.

Domkář ještě klečel a modlil se na hlas, modlil se „*Otče náš!*“ Nadarmo bych se pokoušel vysloviti, jak mne ta jeho modlitba dojala. Já ji sice také znal, také uměl, ale málo kdy jsem se ji modlival, leč jen, když to na mně žádali. Ba já ji ani nerozuměl, a divil jsem se nyní, jak je krásná, a celý jsem rozplýval v podivných posvátných citech.

Po hlomozu a hluku nastalo velebné ticho. Hrom se od nás vzdaloval, rachocení, fučení a hučení jen z dálky bylo slyšeti, blesk ale nepřestal šlehati ovšem i do kálny ostrými, pronikavými paprsky svými. Dešť šplíchal, voda hrčela, kroupy prorídlí klepaly na střechu. Mezi tím vždy ještě ozývala se z úst pohnutého člověka slavná modlitba Páně. Každá prosba její zaryla, vtiskla se mi do duše, zněla mi v uších ještě dlouho, a často vracela se mi v paměť. Ano, nyní, po letech slyším ji, jako jsem ji slyšel tenkrát, a teprv zcela a dobře ji rozumím. O jak mnoho jsem se napřemýšlel o slovech přesvatých, jak často jsem se je pomodlil, a vždy nalezám v nich nové pravdy, nové potěchy. Základ k tomu ke všem, byl položen, počátek byl učiněn v kolně u chudé chaloupky; a já na tom základě stavěl dále, až jsem se stal — *křesťanem*.

Byl jsem velmi pohnut, když Hloušek dokončil modlitbu Páně s pozdravením andělským. Prosbu za přímluvu „Svatá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné nyní, i v hodinu smrti naší“ vyslovil jsem pak s ním téměř hlasitě a křížem poželhal jsem se zároveň s ním.

Otec myslil, že to vše činím ze strachu. I přistoupil ke mně a pravil: „Pojď, Hypolite! Ve světnici to nebude tak slyšet a vidět. Soused nás tam dovede.“

Hloušek k tomu hned byl volný. I těšilo mne, že i mladého cizince pozval, ano že ho vzal za ruku, aby s námi vešel do jeho příbytku. Však já nechtěl opustiti místo, kde jsme byli, řka: „Otče, já se nebojím. Dovolíte-li, zůstanu zde, ono se mi to — líbí.“

„Co se ti líbí?“ ptal se otec.

„Líbí se mi ta bouře venku. Ještě nikdy jsem ji neviděl a neslyšel tak z blízka. Ty blesky jako by vycházely z jednoho pramene, lítají po nebi od východu až na západ. Ten rachot slyším, ale nevím, odkud a jak přichází. Z ničeho nemůže povstati. Je to podivné, ale bázně mi to nedělá.“

Otec se zamračil, že tak mluvím. I vytýkal mi, že jsem nerozumné dítě, jenž si nevšímá nebezpečnosti, v němž jsme vězeli. Rekl, že blesk, kdyby se byl svezl na dům, kde jsme stáli, všechny nás mohl usmrtiti, že mohl zapáliti stavení Hlouškovo, že snad v skutku nedaleko od nás způsobil neštěstí. A což jestli zastihl fabriku?

Hloušek odešel, aby se přesvědčil, že domek jeho je zachráněn. Otec se díval ven a pořád vystrkoval hlavu. Já byl mdlý, předce jsem si ale nešel sednouti na špalek, jenž byl vzadu v kolně, poněvadž bych pak nebyl viděl na bouřku. Chlapec to uhodl a nepověděv ani slova přivalil mi špalek, žádaje: „Posadte se, mladý pane!“

Já jsem si sedl a nutil jsem ho, aby si také sedl. On ale zůstal stát a zdvořile ustupoval mně i otcí. Neopovážil jsem se mluvit s ním, a otec také žádné řeči s ním nezačal.

Bouře se přehnala, ale déšť nepřestal. Nelilo se sice, ale tíše a jemně vláha padala na zemi. Otec byl již nedočkavý a netrpělivý; zdálo se mu, že se musí vrátiti do fabriky, poněvadž prý nemá pokoje. Ale co si tu počítí se mnou? Dovedl by mne domů, kdyby nepřelo. Kéž má alespoň deštník! Poslal by pro něj, kdyby měl koho. Domkář je zaneprázdněn, jiného tu není. Inu, musí k tomu objednat, koho najde.

To otec říkal sám k sobě anebo ke mně, jak se mi zdálo: na přítomného chlapce si ani nezpomněl, děláje, jako by ho tu nebylo. Hošík ale ozval se sám řka: „Pane, já vám posloužím, chcete-li.“

„Dobře, hochu,“ pravil otec, „ale já tebe neznám.“

„Mám zde raneček. Nevezmu ho s sebou a stojí za to, co mi svěříte.“

„Svěřil bych ti deštník; pochybuji ale, že máš v ranci tolik, co by mi ho zaplatilo.“

Hoch se zamyslel a pak oznámil smutně: „Pane, co v ranci mám, deštník snad vám nezaplatí; ale já bych to nedal za tu celou chalupu.“

Otec se usmál, jakoby o pravdě slov jeho pochyboval, vyndal ale předce toboleku a napsal na lístek, že se má poslu vydati deštník, doručil ho chlapci a pověděl mu, kde ho má odevzdati. Když už byl na cestě, volal za ním, že mu hned zaplatí, chlapec ale odpověděl: „Prosím, pane, nechte platu, až si ho vydělám.“

Hoch zmizel. Netrvalo to dlouho a byl tu s deštníkem. Ještě pořád přelo, chlapec ale neschoval se pod deštník, když ho přinášel. Myslím, že se to otcí líbilo. A proto ho najal k druhé službě, řka: „Doved mi tuhle syna domů, drž nad ním deštník a starej se, aby nezmokl.“

To pověděl, pravil mi, že pospíchá nazpátek do fabriky, a nařídil mi, abych si doma hned lehl, sice že by dnešní výlet mohl mítí zlé následky. Zase chtěl hochu platiti, podávaje mu dva dvougrošáky. Tento ale nevzal jen jednoho, vymlouvaje se, že *více* nezasloužil. (Pokračování.)

Zlomky z kaplanského denníka.

(Pokračování.)

21. Května. Přípravoval jsem se ve svém pokojíku na kázání, a tu ke mně přichází obstarlá již ženština. Bylať to sedlka z osady. . . . Vešedši, pravila: „Velebný pane, mám něco na srdci, a ráda bych se Vašnostem s tím svěřila.“

Dodav jí zmužilosti, žádám, by mi žádost svou důvěrně přednesla. Na to mi vece: „Mám jedinou dceru, která byla má radost, mé potěšení. Vychovala jsem ji nábožně, šetrila jsem jí co zřetelnice oka svého, by mi ji jedovatý duch světa neofoukl. Avšak zklamala jsem se ve své naději. Mimo nadání byla přivedena dcera moje k pádu nešlechtníkem jakýmsi, a hore s bolestí potkalo stáří mé. I prosím za radu, co mám dělat.“

Potěšiv ubohou matku, vyptával jsem se na všemožné příčiny a okolnosti pádu tohoto, a vyskoumal jsem *hrozné* věci, kte-

rým bych byl ani nikdy neuvěřil. Na dotčené osadě žil jistý člověk, jenž oplývá ve zdejšími statky, užíval jich jenom k hanebnostem. Byl sice již dříve v podezření pro svůj mrzký život, avšak zůstalo vše skryté, až nynější nešťastný pád to vše vynesl na světlo. Obral si totiž za úlohu, mladá nevinná děvčata kaziti. Nešlo-li to připovědmi, chodívalo to násilím. By však ještě lépe úmysl jeho se podařil, sloužila mu jistá zastaralá hřišnice, která mu nadháněla oblíbené oběti. By hanebnosti své tím směleji mohl provázeti, svévolně zůstal svobodným, avšak zevnějšek jeho již prozrazoval obraz — *bidného chlípíka*. Byl to muž jinak v nejlepších letech, a však hlavu měl již dílem šedivou, dílem oblysalou, oči zateklé, tvář opuchlou, nohy slabé, mysl rozervanou; slovem, byl to *mladý stařec*. Víry neměl skoro žádné, náboženství držel za hříčku, počestnosti a cudnosti se vysmíval. Ostatně byl poněkud študovaný, na pohled vzdělaný a naskrz prohnáný.

Sešel se s ním jednou, jal jsem mu opatrně předstíratí život jeho pohoršlivý, odvolává se na Boha, na svědomí, na meze slušnosti atd. I odpověděl mi: „A co? Paprlapá! Žádost tělesnou musí člověk ukojiti. Proč mnedle dal Bůh tento chtíť člověku, než aby ho ukojil, a sice nejlépe dle své vůle. Mně se to tak líbí ve stavu svobodném, a při tom zůstanu. Poroučet a rozkazovat si nedám od žádného. Každý at hledí na sebe.“

Odpověď tato mne zarmoutila, neboť jsem viděl, že mlátím vymláčenou slámu. Nezbyvalo mi, leč po tichu modliti se za nešťastníka, by ho Bůh sám na dobrou cestu uvedl. Zdali modlitba moje byla vyslyšána, zdali hříšník pokání činil, až posaváde známo mi není. Pochybují ale velice. Ach, jak živě to cítím: „Chybiti je lidské, v chybě ale setrvati je ďábelské!“

25. Května. Byl jsem na procházce. Na voze vezli nebožtíka, kterého kořalka připravila o život. Byl již dávno znám co opilce a živil se žebrotou. Kdesi na blízku v jedné vesnici hodně se podnapiv, padl, ránu smrtelnou do hlavy si udělal, a následkem té rány také skončil. Nalezat pak se podobných opilecův dosti a dosti, jak ve městech, tak ve vesnicích, k čemuž příčinu podávají vinopalny, které z většího dílu jsou v rukou Židův. V neděli med po dopoledních již službách Božích pývají taká místa, jako by je nabil. Tu je čest bližního přetřepává, ze slyšeného slova Božího tropí se smích, duchovenstvo se haní, náboženství se zlehčuje, vůbec — kde hřích se rozploduje. Kéž by s pomocí

Boží též u nás zarážely se „spolky strídmosti“, o něž největší zásluhu si vydobyl slavný, nyní již v Pánu zesnulý kněz *Mathews*. Spolky podobnými stalo se již mnoho dobrého; mnohý ochlasta přiveden jest k strídmosti, mnohému jmění zachovali, kterému již hynulo. Bohužel, ale, potkávají se spolky ty semo tamo s mnohými těžkostmi; některé vlády a úřady samy překážky kladou, vymlouvajice se, že spolky takovými země neb krajina připravuje se o *výdělek* a vládě tím ubývá daní. Nešťastná Halič, ubohé Rusko dosti smutný obraz nám podává. Ach, tam již děcko z prsou mateřských ssaje do sebe jedovatinu kořalečnou. Zdali země takovým způsobem zbohatne, zdali vláda poplatkem takovým mnoho získá, slovem, zdali peněz takový jest pozhňaný, suď sám Pán Bůh!

10. Června. Minulý čtvrtek slavili jsme den Božího Těla processím s Nejsv. Svátostí oltární ke 4 oltářům. V naší Praze pobožnost tato s velikou nádherou, a třeba s menší nábožností, se koná. U nás na venkově ale, zvláště na vesnicích, dělo se vše jenom po sprostou. Již oltářové bidné vyhlíželi. Byl tu postaven stůl, postřen bílým prostěradlem, zavěsilo se několik obrázkův hezkých i škaredých, za další okrasu daly se šátky ženské, sem tam visely fábory, pentle atd., vůbec bylo vše připraveno dle možnosti k uvítání Spasitele, ačkoliv to nebylo církevně sporádáno. Podobně dělo se i v N. Za to ale dnes v blízké filialce slavnost ta konána byla všemožnou přípravou. Postaveny byly dvě brány, do kterých zavítati měl vítěz nad smrtí, peklem a ďáblem, sám Kristus Pán! V bílém rouchu krásně oděná děvčátka ubírala se před nejsv. Svátostí, všudy plno věnců, ratolestí, květín, strelba z moždířů, sporádaná hudba i dosti slušné oltáře, slovem — všemožná sláva. Slavnost se odbyvala po předpisu církevním, při níž já jsem assistoval a evangelia čítal. Vše se dělo v jistém pořádku, ač i tu jisté věci nebyly mi po chuti, a jmenovitě pak příliš světská hudba, jako na př. marš, která předece provázeti nemá velebnou Svátost a za druhé dotýkání rostlin, květín, koření, trav atd. na nejsv. Svátosti v monstranci. Co se té druhé věci týče, mrzela mne pro to, poněvadž lid náš oněch rostlin k pověře používá. Tak u př. koření dotýkané o nejsv. Svátost dává se, pohříchu, kravám, by více mléka dojily atd. Jednání ale s úmyslem takovým čelí proti prvním Božímu přikázání, jest hříšné; a pročez nutno jest, lidu všemožně vysvětlovati pravý význam dotýkání tohoto a co možná pracovatí o vyvrácení a odstranění pověry takové.

11. Června. Oddával jsem snoubence za manžely. Pokaždé připadá mně myšlenka při pádu podobném: zdali asi manželé tito budou šťastni a spokojeni se stavem svým? Tanet mi také na mysli otázka, co je asi táhne do stavu manželského? Snad peníze, snad krása těla, snad jenom obratnost v hospodářství, snad nezřízená láska, snad předešlá nutná již známost hříšná? Ach, bohužel! to bývají obyčejné pohnůtky. Naopak málo se hledí na svaté náboženství, na pevnou viru, na zachovalou počestnost, na dobré jméno, slovem — více se hledivá snad na tělo, než na duši. Ale všeliká krása tělesná pomine; než se nadějeme, bývá ta tam, kdežto krása duše, pakli se zdokonaluje, dochází vždy větší úcty. A protož říkávám snoubencům: „Přátelé, rozvažte sobě dobře, proč se berete, a uváživše příčinu, pamatujte, že svazek váš jest nerozlučitelný. Svátost tato veliká jest, ale — v Kristu!“

16. Června. V blízkém farním chrámu Páně udělovala se svátost sv. birmování. I osada naše byla tam přivtělena. Počet birmovancův vzrostl až na 1000. Vše se dalo v nejlepším pořádku. V slavném průvodu vyšli jsme s birmovanci z filiálního jednoho kostela; před průvodem nešeno dvě nové korouhve, kteréž teprv po birmování svěcený byly. Když pak se vrchní pastýř ubíral do kostela, zavzněl čtvero-zpěv: „Ejhle kněz veliký“, načež následovaly antifona, versikul a responsorium s modlitbou k sv. patronu chrámu Páně. Potom byla obětována mše svatá, a po té udělováno svátost sv. birmování. Trvalo to skoro až do 2 hodin z poledne. Pak byl výslech jednotlivců u vrchního pastýře, po čemž zasedlo se ke stolu. K večeru opět odjel nejd. arcipastýř, jistou částku peněz zanechav místním chudým. Visitace generální nebylo, poněvadž nedávno před několika roky v osadě této se byla vykonala. — Návštěvy tyto od biskupa činěné působí mnoho dobrého. Lid se naučí nejprve pastýře svého znáti, nabývá k němu důvěry, zvláště jestli nějakou řečí arcipastýř lid svůj potěší anebo k audienci jej předpustí. Konečně pozná biskup poměry a potřeby svých svěřencův, jak kněží tak i obecného lidu, slyší jejich stížnosti a touhy, dozvídá se o nedostatcích, slovem — učiniti může reformaci v duchovním životě. Arcif že rozsáhlost našich diécesí nedovoluje, leč ve více letech vždycky návštěva jednotlivým osadám učiniti, však i zřídkou návštěvou mnoho dobrého a spasitelného docílit se dá.

(Pokračování.)

Útociště hříšníkův.

Za krásného večera seděl jistý kněz ve své zahrádce. Byl umdlený, pobylt mnoho hodin ve zpovědnici. Ti, jež byl zpovídal, odešli již domů. Než hle, tu kráčel cestou od chrámu Páně okolo zahrady ještě muž, zamyšlený, s očima k zemi sklopenýma. Zdá se býti cizinec. Zašel už za zahrádku. Než náhle se zastavil, a obrátiv se hledí do zahrádky. Uzřev duchovního, šel k němu, ale ušed několik kroků, pozastavil se zase, jakoby přemítal, má-li jíti dále, anebo vrátiti se zase. Posléze dodal si zmužilosti a popošel k zahrádce. A když mu duchovní s pozdravením vstříc vyšel, tázaje se, coby žádal, odpověděl prosebným hlasem: „Velebný Pane, nechtěl byste slyšeti doživotní zpověď mou? Víím, že jste zemdlen a odpočinutí žádostiv, ale srdce mé tlačí velká tíže, já jsem se dlouho nepovídal.“

Kněz, pamětliv jsa slov: „Přišel jsem, abych hledal, což bylo zahynulo,“ svolil ihned ochotně a vedl kajcníka do chrámu Páně. Na cestě zvěděl od něho, že již nejdnou chtěl jíti k zprávě Boží, ano, že se již k zpovědnici přibližoval, vždy ale zase odešel. „A tak“, pravil, „vedlo se mi též dnes, když jsem tu šel okolo chrámu Páně i fary a spatřil Vás v zahradě. Málem byl bych již zase s nepořízenou zamířil k domovu, ale v čas jsem se zmužil, a Bohu buď chvála! bázeň přemohl. Vnitřní boj tento povstal ve mně následujícím způsobem. Jednou seděl jsem s několika z přátel a známých mých v hospodě. Hospodští jsou dobří katolíci. Společníci moji byli veselí; toliko já byl mrzutý a nevrlý. I zasedl jsem od nich do kouta. Na mysl mi vstoupil minulý život můj — obrazy z mladosti mé rozvíjely se před duší mou, tak že bývalou spokojenost a veselost mou porovnával jsem bezděky s nynější zasmušilostí a omrzelostí. Za mnou byl život, přede mnou bídné živoření.“

Tu přistoupila ke mně hospodská i pravila přivětivě: „Příteli, zdá se, že vás něco souží. Vaše tvář to prozrazuje. Kdybyste chtěl důvěrovati v primluvu Rodičky Boží a k ní se častěji obracet, řekla bych, že vaše soužení pomine a nebo že se umírní. Panna Maria je dobrá, milostiplná matka. Ale vy mužští, vy, ač jste katolíci, neradi se modlite a vším pohrdáte, a proto, vidíte, sesylává Pán Bůh soužení na takové lidi.“ — Já mlčel. Ona pak vytáhla penízek s obrazem Rodičky Boží a podávala mi ho řkouc: „Vezměte ho i noste při sobě, a poroučejte se alespoň, když naň pohléd-

nete, vzdechnutím a krátkou prosbou do ochrany Marie Panny.“

Upřímná útrpnost a dotíravost oné paní pohnuly mne, že jsem dar přijal. Z počátku jsem si ho málo všimal. Než poznenáhla vracívala se mi slova její na mysl a po radě její počal jsem se zase modlití. A od té doby stala se ve mně i se mnou veliká proměna. Oči se mi otvíraly, a já užíval propast, ku kteréž mne byly zavedly náboženská lhostejnost a průvodčí její — hříšný život můj. Ač jsem bídu svou poznával, neměl jsem předce dosti síly k pravému pokání. Já učinil předsevzetí a nemohl jsem na ně zapomenouti, ač jsem s pokáním dlouho odkládal. Velký boj jsem bojoval a nyní stojím před Vámi, abych s pomocí milosti Boží pečoval o spasení nesmrtelné duše mé.“ —

Kněz i cizinec vstoupili do chrámu Páně. První zasedl co soudce, druhý poklekl co žalobník. Pobyli tam dlouho. Slunce se již rozloučilo s krajinou, poslední papslek jeho políbil kříž na věži chrámové, a teprv po chvíli na to loučil se s knězem neznámý kajicník, na jehož tváři se uhostil svatý poklid a důvěra v milosrdenství Boží. S nezvratným úmyslem, že Bohu samému sloužiti bude po všechny dny života svého, že jemu věren zůstane až do skonání, kráčel pevným krokem — nový člověk — k domovu, velebě „*Útočiště hříšníků*.“ S—o.

D o p i s y.

Z okresu Brandýšského dne 17. Září 1861.

[Soud. — Protest. — Modlitební kniha: Devět stupňů k spasení.]

Jsem sprostý venkovan. Mimo milou mateřskou řeč českou, mluvím též německy, ale slovo protestant nemohl jsem si nikdy vyložití, odkudby pocházelo. Svěřiti se s tím někomu, to se mi nezdálo. Očekával jsem tedy trpělivě příležitosti, kterouž by se mi vysvětlení tohoto neznámého slova podalo. A skutečně dočkal jsem se tohoto výkladu, který jsem ale, bohužel, ze své kapsy draze musil zaplatiti. — Upadl jsem do soudu. Abych to ale zkrátka řekl: soudil jsem se o jinění své manželky. A tu především pečoval jsem o to, aby požadavek můj na zboží mého odpůrce zjištěn byl zápisem do knih. Maje rádně vystavenou na 4 zl. kolku, od mého odpůrce a dvou svědků náležitě podepsanou a tudy *hodnověrnou* listinu, dal jsem ji prenotovati. Ale co se nestalo? Toho bych si byl jaktěživ nedomyslí! Můj p. dlužník podal proti tomu námítky, nebo jak mi bylo řečeno, položil protest. To bylo tahaček, než jsem ten nešťastný protest

přemohl a dosáhl knihovního zjištění: Musíť jsem se až u nejvyššího c. k. zemského soudu dovolávatí pomoci.

Na to jsem zadal právní *žalobu* k soudu okresnímu. Uložilo se nám stání, a tu jsem úplně pochopil smysl a význam osudného slova *protest*. Což jsem koli ve své žalobě uváděl, a i rádnými doklady stvrzoval, p. odpůrce proti všemu výslovně protestoval, čili jinak všechno popíral. Pro nedostatek času, neskončila se tehdaž rozepře naše, a my se umluvili se soupeřem svým na další písemné jednání ve 14denních lhůtách.

Abych rozepře tato rychleji šla ke konci, obrátil jsem se k právnímu příteli s prosbou, by hleděl soud můj co nejdříve ukončiti. Ale jak jsem se zhroutil, když jsem se dozvěděl, že mému soupeři místo 14denní lhůty povolena jest 60tídenční k podání dupliky! A předce i tato prodloužená lhůta uplynula, můj odpůrce své povinnosti nedostál. — Já vida, že nikterak ani na cestě právní s rozepří svou nemohu přijíti ku konci, obrátil jsem se v této nesnazi k Rodičce Boží Marii Panně, kterouž jsem v měsíci únoru 1860 každodenně vroucně vyzýval o pomoc. — Jaro, léto, podzim uběhly — zima se přiblížila, a v mé rozepří se docela ničehož nezměnilo; já však v důvěrném vyzývání Rodičky Boží neochaboval, pamětliv jsa slov sv. Bernarda, který praví, že nebylo slýcháno, aby koho Maria byla opustila, jenž se v ochranu její odevzdával, aneb za její pomoc a přímluvu prosil.

Jednoho dne, bylo to v studeném Proinci r. 1860, vezma s sebou značnou peněžitou částku, odebral jsem se do Prahy, bych svého právního přítele se pozeptal, jak daleko pokročil proces můj, a abych mu žádáný *předplatek* zase zapravil. Přijsa do Prahy, náhodou zastavil jsem se v knihoskladě p. Bedřicha Stýbla, kdež jsem si koupil modlitební knihu: *Devět stupňů k spasení*, vydanou od prob. Ruffera. Prohlížeje ji, velice jsem se zaradoval v srdci svém, vida jakého drahého pokladu se knihou touto dostane domu mému a rodině mé. A skutečně, modlitební knihou touto dáno mi bylo ještě více než jsem očekával. Sv. modlitební kniha tato byla prostřednicí mezi mnou a mým soupeřem; knihou tou pojednou ukončen již tak dlouho trvající a s velikými výlohami spojený spor náš.

Nabyv milé té knihy, mimo nadání znamenám, že se myšlenky a záměry mé pojednou změnily tak, že jsem již ani k právnímu příteli nešel, ale přímo domů se navrátil. Drahocennou tu knihu nesa pod pažím, či at lépe díím na srdci, byl jsem

takovými city pojat, že bych byl každého člověka na potkání k srdci vinul. A právě co tak sv. láskou plálo srdce, ozvala se ve mně myšlenka, abych se s mým odpůrcem přátelsky vyrovnal. A tu jako vlny hrnuly se mi ušlechtilé plány na mysl, kterými by se vyrovnání usnadnilo. Napadloť mi v tuto blaženou dobu: „aby mi odpůrce místo peněz, o které jsme se soudili, ze své usedlosti jistou část polí na 6 roků k užívání postoupil.“ Navrátil se z Prahy domů, nemeškal jsem o návrhu tomto vědomost dáti svému soupeři, a hle on jej také se zvláštní nadšeností přijal. Netrvalo to dlouho, a my slavili v příbytku mém s mým odpůrcem přátelský smír a dobrovolné vyrovnání. —

Komu libo, nazývej tuto událost pouhou náhodou. Já pak pevně mám za to, že vyrovnání toto způsobil Bůh na mocnou přímluvu Blahoslavené Panny Marie. Konečně podotýkám, že po tak dlouhé a trpké zkušenosti nabyt jsem úplně světlosti, co znamenají slova: protest a protestovati.

D—k.

V Strašicích dne 18. Srpna. 1861.

[Chrám. — Pouť. — Neplechy.]

Snad nám nikdo nezazlí, když si, náš milý „Blahověste,“ opět spolu pohovoříme. Chei ti sdělití radosti i žalosti, neboť znám, že s radujícími se raduješ, a kvílíš s plačícími.

Poslyš tedy milý „Blahověste!“ Náš kostelíček, ač skrovný, přede dosti úhledný a krásný, jest založen ke cti sv. Vavřince, a chová památný obraz vyznačený rokem 1434.

Vyobrazen jest na něm sv. Vavřinec, jak byl pečen na rošti. Okolo stojí žoldnéři, jeden přikládá pod rošť, druhý na pokynuti vladařovo čeká s vidlicemi, aby sv. Vavřince, jak se sám nabízí, po jedné straně pečeného, obrátil na druhou. Roku 1858 dal tento obraz jeden nábožný osadník na svůj náklad obnoviti. V neděli po sv. Vavřinci se zde drží každoroční slavnost neb pouť, na kterou jsme se letošního roku dvojnásobně těšili, a nikoliv bez příčiny. Lonského roku na tu samou slavnost vyběhl náš ctilivý pan farář jistého mladého bohoslovce, znaje jeho výbornou schopnost a horlivost, aby měl o pouti kázání, které též mladý řečník výborně vyvedl. Při slavné mši sv., kterou sloužil staříček p. farář z Mirošov, přisluhovali mimo p. kazatele ještě jiný p. bohoslovec z 3. roku. I bylo milo pohlednout k oltáři, když ti dva mladí pp. bohoslovci velebného kmeta takorka na rukou nosili. Po skončených službách Božích následovala u p. faráře hostina, při které mezi jiným přišlo i na to, že, dá-li Pán Bůh přes rok, ti dva páni

bohoslovci o pouti zase p. faráře zastanou, a sice kazatel že bude zase kázati a druhý p. assistent že bude, dá-li mu Pán Bůh té milosti a on stane se knězem, sloužití slavnou mši svatou. A to, buď Bohu chvála se vše na vlas vyplnilo. Co se na faře ujednalo, dozvěděli jsme se i my osadníci, z čehož jsme měli ovšem velikou radost, těšíce se na pouť po celý rok. Bůh dal, rok uplynul a my jsme se dočkali, že náš kazatel o jeden rok zase starší se dostavil, by co před rokem slíbil, splnil. Řečníl velmi horlivě o životě, mučení a smrti sv. Vavřince. Každý byl pohnut a poučen. —

A ptáš se milý „Blahověste“ kdo by to byl? Znáš jej tuším dobře, vždyť jak se mi zdá, krásný článek o odpustcích jest od něho (č. 18.). Po milém a krásném kázání následovala velká mše sv., kterou sloužil mladý novosvěcený kněz P. J. G., týž, jenž lonského roku co bohoslovec při té samé slavnosti přisluhoval, letošního roku ale již co kněz ze staroslavné matičky Prahy navrátil se do své otciny a své prvotiny před týdnem na osadě Škoricke slavil. Assistenci vykonával Škoricke p. farář, jeden duchovní z kláštera od svatě Dobrotivě, a p. kazatel. Po slavné mši sv. při zpěvu „Pange lingua“ se udělilo jak obyčejně, svatě požehnání, a tak se skončila v chrámu Páně dopolední pobožnost. Mezi tím ale se před chrámem Páně dělo něco docela jiného. Tam se odbyval takorka výroční trh. Neprodávaly se tu jen růžence a modlitby, což by se dalo omluvit, nýbrž nalezls tu všecky skoro věci jako o trhu, nepotřebovaljsi se starati, od koho koupíš, nabízejí se sami, a za dobrotu a nízkou cenu té věci ti nepřestanou ručit. Ano abys lépe uvěřil, že tomu tak, dušuji se, a co více, nechei ani říci, neb se — stydím! To by se předce před chrámem Páně nemělo dít. A však ještě nejsem u konce se svými náreky. Sotva jsem došel domů a něco poobědval, vidím vozit mandele, jakoby bylo již několik dní přšlo. A předce bylo letos po celé žně suché a pěkné počasí. Zdaliž nemusí křesťan zaplakati nad lehkovážností a lhostejností mnohého bratra křesťana, jemuž uloženo jest: „*Pomni, abys den sváteční světil.*“ O pouti drží se u nás spolu posvěcení chrámu Páně, při kterém, jak povědomo jest, mnoho radovánek se drží, jen že ne křesťanských. Náš p. farář již před týhodnem nás upozorňoval na ty všechny nepravosti, které se páchají, a jsou tak v obyčeji. Též i p. kazatel o pouti nám dával výstrahu před těmi nepravostmi, které se při tom dějí, a za něž prý by se i pohan stydět musel. — I zda-liž tedy

milý „Blahověste,“ se mnou raduje se nad věcmi Bohu milými, nemusíš kviliti nad nekázni a rozpustilostí, ježto den Páně netoliko nesvětí alebrž zlehčuje? K.

Z Čestína.

„Zbořte chrám tento — a ve třech dnech vzdělám jej zase!“ Usilujte si, vy zjevní i tajní vrahové Církve svaté, abyste zbořili svatyně, podryli její základy: podaří-li se vám, abyste zvrátili ten či onen z jejích sloupův, — on sřítě se, podrtí vás a pohrbí ve svých rumech. Vysýlejte hlasy své od východu na západ, napínejte svaly své ve všech světa končinách: hrdla vaše ochraptí konečně a oněmí, síla vaše vyschne jako šfáva z ratolesti odštípené — sémě vaše vyrazí jenom tam onde, a vás otráví svým ovocem!“

Také myšlenky naplňovaly mi duši, když d. 8. Září jsa na slavnosti Čestínské, viděl jsem ten náš drahý český lid, s jakou pílí odevšad se shromažďuje, s jakou zbožností vstupuje do nového chrámu, ježto byl právě vysvěcen. Jsme katolickým národem — marně pokoušejí se o nás falešní proroci; český lid zůstane víře své tak věren, jako zůstal národnosti své přese všechny úkory a útrapy! —

Již sobota 7. Září byla pro nás dnem slavnostným. Jeho Exc. nej důstojnější p. biskup Královéhradecký Karel Hanl zavítal k nám. Zástup občanů vyjel mu na koních v ústřety. Ozdobnou branou, na nížto se skvěly nápisy: „Carolo Boromaeo — Sacerdoti magno —“ vjel velebný kmet do naší osady.

Záhy zítřka příští neděle scházeli a sjížděli se hosté z blízka i zdaleka — rozmarnitého stavu i stáří. Nejstarší kmet nechtěl pominouti slavnosti, jižto podobné se na světě už dočkati nedoufal; a utlé dítky spěly na rukou svých rodičův do Čestína, aby památkou slavnostného dne po celý život se těšily a snad v pozdním věku mohly vypravovati potomkům: „Pamatuji dobře, když byl ten chrám Páně svěcen.“

Zraky prostých venkovanů zářily radostí, ústa vzdělaných znalců oplývala chválou při pohledu na krásnou svatyni, jejížto čistý sloh a všecka zevnější i vnitřní úprava každé srdce mocně jímá. Jak blahoslavlil každý milostivého, milovaného, dobrotivého císaře Ferdinanda, jehožto štědrotou svatyně ta vzdělána!

Posvátné obřady svěcení a služby Boží trvaly až ke druhé hodině. A však do pozdní noci slavili osadníci i hosté radostně památný tento den, kterýž jim připravil Hospodin.

—ε.—

Kronika.

Z Prahy. K nemalé radosti naší a každého, komuž záleží na okrase domu Hospodinova, obnovuje se opět jedna ze vzácných starobylých svatyní v Praze. Miníme kaplu sv. Ludmily, přistavenou k památnému a slavnému chrámu Rodičky Boží před Týnem. Kapla ta, od mnohých let opuštěná, obětovnou péčí nynějšího vys. důst. p. faráře *Matěje Heinricha*, v krátce objeví se opět v celé původní kráse. Návrh k celé té obnově podal p. prof. *Grueber*. Sochu sv. Ludmily na oltář shotovuje, chvalně známý řezbář Pražský. Prozatím podotýkáme, že práce zednické a stavitelské se již ukončily a že se čeká toliko na dokonání důstojné sochy naší milé svěťice.

Z Vídně. V poslední valné schůzce jednoty sv. Severína zavítal Vídeňským katolíkům vzácný host, kanovník *Brisach z Cách*. Řeč, kterouž učinil k shromážděným, nemálo se líbila. Poukazuje na to, kterak císařský rod za minulých věkův vždy vynikal věrností a láskou k Církvi katolické, osvědčoval, že katolíci v Němcích jediné pomoci nadějí se z Rakouska, ač to nyní vypadá ve Vídni smutně. „Já přicházím — tak vece — z katolických hodův (v Mnichově) ku katolickým útrapám. Než buď Bohu chvála, Vídeň není Rakouskem!“ — Po něm mluvil *O. Kassewaller*, redemtorista, o hlavních zásadách křesťanských, proti nimž čelí nevěra našeho věku. Výtečný řečník netaje, jak tuhý ten boj Církve s nevěrou, připomínal, že Církev Boží vždy slavnějšího dobývá vítězství, čím litější vede se proti ní boj. Podobně, bohdá, bude to i nyní. Při konci podal *Dr. Neuwirth* zprávu o valném sjezdu Mnichovském.

— Ve Vídni nepřestává se válčiti proti milosrdným sestrám a Jesuitům. Co se dotýče prvních, pouštějí se do světa pohádky, co prý si peněz nadělaly v nemocnici Vídeňské, kteráž jim byla odevdána. Páni osočovatelé vědí to až i na vlas: obnášit prý to 150.000 zl.! Než i tu pronásledovaným sestrám, hyzděným od cházky židovské, jež pracuje v novinárnách, vyskytl se nestranný, statečný obránce. *Dr. Hockenholz*, protestant, který, znaje nemocnice Vídeňské, do podrobná dovodí, jaký jest rozdíl mezi poslouhou, které se dostává nemocným v nemocnici obecné, a v nemocnici na předměstí Wieden. V první jsou poslouhačky světské, v druhé ale milosrdné sestry; tu panuje pořádek, přívětivost, svědomitá péče, laskavé ošetřování: tam mimo všelijaké neřesti, zhusta nedbalost, hrubost, nekázeň.

Z Německa. Jak snášelivi a spravedliví jsou protestanti ke katolíkům v některých krajinách, nové důkazy podávají se nám v Meklenburgu. Na sjezdu katolickém v Mnichově četly se o tom podrobné zprávy, zaslané z Nové Strelce. Katolický kněz nesmí v onom městě ani katolickým rodičům křtiti děti: *kněz pokutuje se tam za to hrozné provinění pokutou 50 dolarův.* A kněz katolický nesmí v onom městě nižádných církevních úkonův sobě dovolovati: dovolenoť mu toliko mši sv. sloužiti a nemocné zaopatřovati.

Z Mnichova. Valný sjezd katolických jednot, kterýž se, jak časem svým oznámeno, v Mnichově odbyval od 9.—14. jest jeden z nejutěšenějších ukazův katolického života v Němcích. Sjelof se na valné ty duchovní hody horlivých katolíkův na sta; do shromáždění přicházeli tisícové, a duch, který tam vanul, mluvil, jednání, byl duch katolické víry, věrnosti a lásky. Mezi řečníky vynikl nad jiné všechny výtečný kněz Dr. Moufang, kanovník z Mohuče, jenž jednáje o nátlacích a úkladech, kterými trpí náš sv. Otec, dojemnými slovy svými srdce všech přítomných rozplamenil a utužil v horlivé oddanosti k sv. Otci a v naději slavného vítězství. Řeč jeho může se pokládati za skutek politické váhy. Uznalť to vyslanec francouzský v Mnichově, jelikož, prý, o ní císaři svému zprávu podal telegrafem. V jiném způsobu politickým činem byla řeč, kterou profesor Döllinger v soukromém shromáždění vložil náhledy své o světském panování sv. Otce, na důkaz, že mu krivdu činili, kdož chtěli z výkladův jeho minulého jara vyvozovati domnění, jako by Dědictví svat. Petra nepokládal za cosi nutného k zachování neodvislosti sv. Stolice. Posléze sluší zmíniti se též o řeči faráře z Frankfurtu, výtečného kněze Thissena, jenž překrásným způsobem a půvabem výmluvné lásky připomínal úlohu: „pečovati o dokonalé obnovení jednoty u víře mezi katolíky a protestanty v německém národě.“ K úsilovné péči o *všestraný pokrok*, obzvláště pak v duchovním životě vybízeli proslulý bohoslovec, spisovatel Hanneberg, opat kláštera benediktinského v Mnichově. — Nezapomenulo pak se též na potřeby obecné. Někteří řečníci povzbuzovali k horlivému pečování o rozkvět jednoty sv. Bonifacia, druzí vybízeli, aby se zakládaly spolky paninské, jež vedou péči o náležité opatření dívek služebných, jiní opět předkládali, kterak jest potřeba, aby se katolické časopisectvo pozdvihlo a zvelebilo. — O jiných

věcech pomlčíme. Obšírné zprávy dočtou se čtenáři v „Pozoru.“

Z Říma. Dne 16. Září o slavnosti ran sv. Františka přišel sv. Otec do chrámu „Ara Coeli“ na mši svatou, načež v zakristii téhož chrámu četl se dekret kanonisační, kterým 23 Františkánův, mučníkův japonských, a blahoslavený Michael de Sanctis přivtělení jsou do počtu svatých. — Za té příležitosti učinil sv. Otec překrásnou řeč. Vzdáváje Bohu díky za to, že nesmírná většina lidu Římského jest věrná sv. Stolicí, s velkým důrazem ohražoval se o práva papežská proti násilí a zradě. Osvědčiv, že nelze smlouvati se s bezbožnictvem, povzbuzoval všechny syny Církve, obzvláště ale kněze, aby se měli na pozorů před svůdci. Při konci památné této řeči pozdvihl se sv. Otec ze sedadla svého, i vztáhl ruce své k nebesům, vece: „Kéž Bůh všemohoucí vztáhne milosrdná ramena svá na obranu *mého drahého Říma*, i ochrání jej od jedovatiny bludu a bezbožnosti. Kéž blahoslaví synům serafského řádu, jenž čítá ve svém lůně tolik svatých, tolik mučeníkův. Kéž blahoslaví znovuzrozenému řádu Trinitářův, jejichžto horlivostí druhdy tolik otrokův vysvobozeno jest z otroctví! Kéž blahoslaví všem, kdož jsou tu přítomni, jako já jim blahoslavím!“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiěcesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Antonín *Ktieber*, kněz na odpočinutí, dne 6. Září 1861.
- p. Antonín *Eber*, administ. v Kouřimi, dne 8. Září 1861.

Ve zprávě duchovní ustanovení byli:

- p. Jan *Košák* za faráře do Koloděj.
- p. Vojtěch *Kratochvíl* za faráře do Stodůlek.
- p. Antonín *Barka* za faráře do Praskoles.
- p. František *Masche* za faráře do Hirschenstandu.
- p. František *Tittl* za administ. do Popoviček.
- p. Karel *Hodinář* za kaplana do Černého Kostece.
- p. František *Libovický* za kaplana do Řičan.
- p. Jan *Ječmen* za kooperatera do Líbeznice.
- p. Václav *Pechoč* za kaplana do Dobříše.
- p. Antonín *Pelleter* za kooperatora k sv. Františku v Praze.
- p. Josef *Procházka* za psallistu k sv. Vítu v Praze.

Uprázdňená místa:

- pro faru *Nové Strašecí*, patr. p. Max. Egon knížete z Fürstenberga, od 12. Září 1861.
- Pro faru *Ouvaly*, patr. fondu náboženského, od 18. Září 1861.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Predpláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kuličkářůza polr.: 1 zl. 30 kr.
za rok: 2 zl. 50 kr.S zásilkou po-
štovní:polročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. š.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na ned. XX. po sv. Duchu.

(Z řeči k stud. mládeži.)

Prázdniny uplynuly. Studující mládež, naděje Církve a vlasti, navrátila se zase do škol a stojí již jako vojsko v řadách, připravena k boji. Učitelové postavili se v čelo šiku a za nimi a pod práporcem sv. kříže mají se učňové dostati na hradby umění a moudrosti. Než vojsko do pole jdoucí mívá své heslo (jmeno aneb průpověď) po němž přítel přítele poznává, jež každému zmužilosti dodává, k vytrvalosti v boji jej povzbuzující a k činům rozplameňující. I vám, jinochové naši, jest třeba takového hesla. Heslem vašim budtež slova: „Ora et labora!“ „Modli se a pracuj!“ Modlitbou si vydobýdte ducha nábožnosti, bázně Boží, poslušnosti; — pracovitostí pak dostane se vám daru umění a moudrosti. A hle, tyť jsou vlastnosti, jež každého studujícího zdobiti mají:

a) nábožnost (a s ní spojená poslušnost);

b) pracovitost.

1. Dle slov dnešního sv. evang. přišel k Pánu Ježíši jistý královský úředník, jehož syn nemocen byl v Kafarnaum a prosil ho, aby sstoupil a uzdravil syna jeho. Otec prosil za syna. Tak se modlí i za tebe, drahý jinochu,

v těchto dnech otec tvůj i matka tvá, aby ti vyprosili daru Ducha sv. A s nimi se máš i ty v duchu spojit, i ty máš rukou svých pozdvihovati k Tomu, od něhož všeliké požehnání pochází, pamětliv jsa slov: Proti Bohu nic nemohu, a bez Boha co jsem? „Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý shůry jest, sstupující od otce světěl.“ Na Božím požehnání všecko spočívá a nadarmo pracuje, nadarmo se namáhá člověk, nedá-li Bůh požehnání práci jeho. A proto tedy, synové milí, započínejte každý den ale i každou práci svou — modlitbou. Dříve než k práci své zasednete pozdvihněte mysl své k Bohu, řkouce: Bože ku pomoci mě vzezři, Pane k spomožení mému pospěš. — Tobě práci svou obětuji, z lásky k Tobě a pro Tebe chci ji konati, neb Tys mne sem povolal, Tvá vůle jest, bych se nyní učil, abych jednon sám vyučen učiti mohl. — K Tomu, N. vás pobádá uspořádání školního vyučování. Školní rok započíná slavnou mší sv. První slovo, jež od oltáře k vám zavznělo, byla prosba: „Přijď svatý Duše!“ první pozdravení stalo se přáním: „Pán budiž s vámi!“ První exhorta sestávala takorba z jediného slova a sice ze slova „Oremus,“ Modleme se! Hlas zvonu volal a volá a bude k vám volati „Ora,“ taktéž praví zvuk varhan „Orate“ a co jiného dí k vám

každá tato lavice nežli: „Flectamus genua“ a „Orate?“

Avšak nejenom školní rok, též každodenní vyučování začíná i ukončuje se modlitbou ráno i odpůldne, abyste nezapoměli na heslo své: „Modli se a pracuj!“

Modlitba spravedlivého proráží nebesa. K spravedlivosti náleží též poslušnost, a poslušnost má býti okrasou studujícího jinocha. Miluje-li on Boha z celého srdce, má v uctivosti rodiče své i ty, kteříž zastupují místo rodičův, a ti jsou učitelové a pěstounové. K poslušnosti vybízí vás sv. čtení slovy: „Poddáni buďte v bázni Kristově.“ Příklad poslušnosti podává vám dnešní sv. evang. Královský úředník prosil Spasitele našeho, aby sstoupil a uzdravil syna jeho. Dí jemu Ježíš: „Jdi, syn tvůj živ jest.“ Pozorujme, co dále Písmo praví: „Uvěřil člověk řeči, kterouž mluvil jemu Ježíš a šel. On se neptal: Pane, proč mne posýláš samotného k synu mému, proč nejdeš semnou k lůžku nemocného, jak jsem tě byl prosil, nepátrá po příčině rozkazu, nýbrž na slovo: „jdi“ — šel. A takováto poslušnost má býti ozdobou vaší, N! toutéž poslušností, kterouž rodičům dlužní jste, zavázáni jste i učitelům, pěstounům, představeným svým. Vám nesluší tázati se po příčině rozkazu; za to si odpoví ten, jenž rozkaz dal, nýbrž na vás jest, rozkaz bez meškání, bez reptání, ochotně a hned vyplniti, neboť jen tak budete prospívati nejenom věkem ale i moudrostí, a milostí u Boha i u lidí. Poslušnost vás povede k vytknutému cíli, dle krásných slov sv. Frant. Saleského: „Nikdy ještě nezahynula duše poslušná.“

2. Jako ale práce bez modlitby požehnání nepřináší: právě tak nemůže ani modlitba vynahraditi práci, nýbrž jedna druhé musí ruku podati a co dvě sestry kráčet po boku vašem, proto víže ona dvě slova, jež jsme si za heslo zvolili spojka, a heslo naše zní: „Modli se a pracuj!“ Ora et la-

bora. V těchto dnech dostal se mi náhodou do ruky stříbrný peníz (od r. 1764), na němž vyobrazen jest utíkající kůň a do kola nápis: Nunquam retrorsum! Nikdy nazpět! Když ne nazpět, tedy vždy ku předu a to budiž předsevzetím vašim! A proto mějte vždy před očima, kde jste, proč zde jste a co se z vás po vůli Boží a po vůli rodičů státi má. Kdo v společnosti cestuje, může sice unaven usednouti a poodpočinouti, pak ale musí spěchati, ač chce-li ostatních dohoniti. Ne tak na cestě křestanské dokonalosti a literního umění. Křestan, jenž se domnívá, že již dosti ctnostným jest, neudrží se na stupni dokonalosti, na nějž se byl vyšinul, nýbrž padá hlouběji a zastaví se tam, odkud byl vyšel, — v hříchu. Studující jinoch, jenž se klame domněnkou, že již dosti umí, nepodrží to, čemu se byl naučil, nýbrž klusem spěchá nazpět a tak se stává, že ten, jenž ondy v první řadě stával a rázným krokem ku předu pokračoval, nyní daleko za ostatními se plazí; a proto jsem pravil: „Nunquam retrorsum;“ proto zní heslo naše: „Ora et labora!“ k práci jest člověk stvořen jako pták k létání; hanba stíhá lenocha, hanba stíhá vojína, jenž bojovati nechce ale na útěk se dává.

Po heslu poznává ve válce přítel přítele, vůdce vojína svého, heslo dává bojujícím síly a srdnatosti, se zbraní v ruce a s heslem na jazyku věrný voják též umírá. — Po heslu „Ora et labora“ poznáte i vy jeden druhého, přítel přítele, po zbožnosti a pracovitosti poznají vás i vůdcové vaši, i rodiče, ano i Bůh sám, neboť práci konáme z lásky k němu a k slávě jeho a modlitbou vyznáváme a posvěcujeme jméno jeho. On pak řekl: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznam i já před Otcem svým nebeským.“ Či nemá snad vyznávat Boha vždy a všude ten, jenž povolán jest, aby Boha více poznával? Ano, „tak svět světlo vaše před lidmi, aby vidouce skutky vaše dobré velebili Boha, jenž jest v nebesích.“

Kněžství u bratří českých.

I. Jsou u nás lidé, kteří se honosí a vychloubají zásluhami českých bratří, dělajíce se, jakoby dědici jejich byli, ač není při nich ni ducha ni zásad vymřelé jednoty. Jednota českých bratří vzala za své bouřemi a zmatky sedmnáctého věku; poslední její biskup J. A. Komenský sám před svou smrtí učinil „kšaft“ ve jménu jejím a osvědčil, že na mnoze vlastní vinou synův rozprchlých zahynula opuštěná matka. Ti, kdož u nás osobí sobě jméno bratří českých, nejsou leč holými protestanty a drží se konfesi buď augsburské neb helvetské, jak se jich drží protestanti vůbec. Zásady českých bratří a tichá kázeň jejich sborův přiči se synům XIX. věku, a směle díme, že by Hus a Komenský nehrubě mnoho přízně došli u svých velebitelův mezi předními horliteli protestanskými ve vlasti naší, kdyby dokročili na ně se zásadami svými. Na důkaz podali jsme v Blahověstu již dva kusy: ale nebude tuším od místa, ukážeme-li čas po čase na jiné některé. A za tou příčinou promluvíme tu o kněžství.

Jest známo, žeť sobě za dnův našich protestantští pastoremé osobí název „kněží“, mluví o „svěcení“, ačkoli jedno i druhé a cožkoli s tím souvisí, jest u nich bez podstaty. Podle obecného soudu u všech národů a ve všech jazycích kněžství souvisí s obětí, a knězem jest, kdož náležitou obětí obětuje Bohu. Kde *nestává obětí*, nelze též slušně mluvit o kněžství. Než pusťme i to. Protestanti honosí se tím, že prý všecku víru svou zakládají na Písmě svatém. Tomu-li tak, věru nevím, kterak by dovedli, že kazatelé jich pastoři či faráři jsou „kněžími“. Aneb kde mneďte, ať již měří se rádem v příčině kněžství ustanoveným či v Starém či v Novém zákoně, mohou se dotčení páni pastoremé vykáhati, že by o nich platilo a slyšeti se mohlo slovo Páně: „Jako mne poslal Otec: já posílám vás!“ — Luther a druhové jeho cítili to poněkud a vycházejíce vstříc námitkám, hleděli si pomoci svým způsobem a *zamítli* na prasto, důležitý na slovech Kristových a na zřízení prvotním Církve založený *podstatný rozdíl* mezi knězem a neknězem. A v tom bludu vážnou po dnes následovnici jejich vůbec.

Ne tak bylo u Bratří českých. Bratři čeští, jak známo, vyšedše ze sborův husitských, zdědili po předchůdcích neblahou nechuť k Církvi římské, pro patrné výstupy lidské zapomínající na zaslíbení a poklady Kristovy pravdy, milosti a lásky Kristovy složené v ní. Avšak s druhé strany sluší o nich tvrditi, že seč jest člo-

věk zaslepený jistými předsudky, hleděli všemožně zpravovati život a řídití obce dle zásad Písem svatých a pravidel prvotní Církve. Shledámeť to též ve zřízení stavu kněžského, s jakýmž se setkáváme v jejich jednotě. Píšeť pak o tomto zřízení velebítel jejich Polák Lasiecký takto:

„Laikův k církevním povinnostem neuzívají bratři, proto, že Kristus a duch jeho, aby tito od oněch (t. j. starších duchovníkův, kněží) vedeni a paseni a učeni a napomináni jako od předložených sobě byli, nařídil.

Povoláním na proti tomu k službě Církve moc dal, odpouštěti hříchy a svěril klíče království nebeského a je postavil, aby byli biskupy a šafáři tajemství Božích a vzdělavatelé těla Kristova a stavitelé domu jeho, a sňl země, a světlo světa a dělníci na žni Boží, a rybáři lidí, a na roli Boží pomocníci Boží, a apoštolé aneb poslové Církve a služebníci evangelium.

A tento ušlechtilý řád, když v některých obnovených církvích ztracen jest, smísila se moc duchovní s světskou a služebníkům Kristovým moc církevní a volení pastýřů lidu od vrchnosti světské odjata jest; když osoby politické všecku zprávu Církve na sebe zavěsivše, služebníkům Církve, tak mnoho vzácnými tituly od Krista ozdobeným, nic jiného krom, aby z kazatelnic mluvití mohli, nezanechali, Kristovo zřízení právě na ruby obrátivše, což kde se děje, vůz táhne koně a ne koni vůz.

Jakýmž rádem když hynula pastýřům jejich vzácnost, zhynula církevní kázeň. — Nic zajisté více nekazí řád v Církvi jako když se vzácnost strážných svatyně, služebníků Kristových, strážce těch samých, nad nimiž se stráž držeti má, podmaňuje, a tak moc duchovní mocí světskou utlačuje a vyvrací.

Mrzutá jest papežova a jeho duchovenstva k užívání v Církvi tělesného také meče smélost; *) ale daleko mrzutější a Církvi škodlivější jest politika nad vyzdvižený v Církvi trůn Kristův se pozdvihování a nad ním panování. Onono zajisté více tělům, toto více duším škodí.

Biskupské z apoštolských psaní známé jméno v původu svém řecké jest a dozorce neb dohlédače znamená, proto že povinnost jejich to s sebou nese, aby k svěřenému sobě od Krista stádu v příčině víry, života a celého obcování dohlédali.

Každého u bratří biskupa povinnost v následujících věcech záleží.

Předně, aby o všechny své diocese (ve

*) Připomínáme, že slova ta pronáší nekatolik, a že druhdy některý papež skutečně hleděl si věci vezdejších více než náleželo.

svěření sobě biskupství) sbory otcovskou péčí měl, a dávaje na všechno, odkudž by nějaké nebezpečí pojití mohlo, pozor, výstrahami a moudrou radou tomu vstříci vycházeti učil.

Druhé, povinnost biskupa jest, co se kdy na synodu řídití má, uvažovati i jiných zdání o věcech napravení potřebujících, sbíratí, pak synod rozepsati, a tu na všechno dobrý řád pozor dávatí: kázaniami všechny přítomné, oč kdy potřebí, osvěcovati; proposicí k společnému uvážení podávati; (neznámých však, novotných a podezřelých k radám nepřipouštěje) zdání a soudy všechněch rozvažovati a zavíratí; snešení pak taková společná do paměti poznamenávati dají.

Dále, při visitacích má biskup starších sboru aneb soudců vyptávati se na učení pastýře jejich, nezačíná-li nějakých nových smyslů uvoditi; a na život, nedává-li nějakého v něčem pohoršení a zlého na sobě příkladu. Což najde-li se, trestati a přetrhovati moc má.

Nad to, vyššího stavu lidí, čím by oni obzvláště Bohu, a čím nejvyšší vrchnosti, čím sobě rovným, a opět sebe nižším povinni byli, soukromně v každý rok poučovati aneb připomínati, a od zbytečné skvostnosti, marnotratnosti, pýchy, nepočetných her, nestřídmosti, svárů, krivd, poddaných utiskování a jiných hříchův odvoditi, biskupa povinností jest.

Mimo toho pak povinen jest, s přidannými sobě staršími na vzrůst všechněch v pobožnosti svaté dávatí pozor, jako i na čistotu učení v Církvi, aby, chtěl-li by kde jakých bludův koukol podrostati, aneb se roztržky a sekty dělati, časné všechno přetříváno bylo.

Odpůrcové a protivníci, povstávají-li jací, povinen jest jim se na odpor stavěti a slovem pravdy přemáhati, buď ústně aneb perem, aby zanedbáváním obhajování pravdy a nevin v pobožných a sprostných následovnících důvěrnost pravdy nehynula.

Když kdo ze starších život dokoná, jiného zřídití, vedle hlasu všech kněží na synodu shromážděných, biskupova věc jest; jako i soudce sborů podle hlasův daných od celého shromáždění; a tolikéž opatrovníky chudých a almužen, i napomínati, aby každý, dokud zdrav jest, kšat čínil pro nezanechávání po sobě žádných spletek.

Mimo to navštěvování sborů konaje každoročně, jaký jest které církve způsob a stojí-li všechno v řádu, dohlédá; na učení a život správce, na způsob vychovávání mládeže, akolutů a jáhnů i jiné čeládky, jako i na obcování všech posluchačů a na opatrování chudých se vyptává;

kdež najde-li se jaký nedostatek, ten pilností jeho z dobročinnosti jiných církvi opatřen bývá.

Tentýž biskup v počet akolutů, jáhnů, kněží přijímá hodné a je cvičí, examinuje, svěťí, sborům dává učeb bere, jak kdy potřeba; kněží pak v nestřídmosti aneb jiném nezpůsobu shledané tresce a napomíná, nenapravitelných pak na soud celému synodu podává.

A odkud dostalo se biskupův jednotě českých bratří? Či snad soudili obyčejem německých protestantův a nynějších velebitelův jejich, že si biskupa udělati může sbor sám? Odstup to! Bratří čeští, ač bloudili v nejedné stránce učení křesťanského, dobře cítili, že biskupské moci nenabývá se leč řádnou poslušností od apoštolův, a tudíž od Boha. Než slyšme, co vypravuje o tom J. A. Komenský.

„Největší bratřím starost byla o pastýře duší, odkud se bráti, když by ti smrti odešli, které na ten čas měli. Čekati na to, až by někteří svěcení římského k nim přestoupili, byla věc nejisté naděje. Chtěli tedy doma mezi sebou svěcení vyzdvihnouti, a to z té moci, kteréž Kristus v Církvi zanechal, aby, pokud ještě svěcené kněží mají, ti jiných posvětili, od kterýchž by potom opět jich náměstkové svěcení býti mohli. Na to když se i žádosti jich i hlasové schylovali, obávali se zase v myslech svých, bylo-li by to svěcení dosti pořádné, když by světil kněz kněze, a ne biskup? — A jak by takového svěcení, když by potřeba přišla, zastávati mohli buď při jiných, buď při samých bratřích svých.

A když takovému pečlivému jejich se rozmyšlení několik let minulo, shromáždili se v létu 1467 ž Čech i z Moravy nejprřednější muži do 70 osob nedaleko Rychnova ve vsi Lhotě. Když po mnohých slzích a ku Pánu Bohu vylévaných modlitbách: jáká by tu vůle Boží byla, losem rozhodnouti uminili. Vybralí tedy skrze hlasy z prostředku svého devět mužův, kteréž hodnými býti úřadu kněžského soudili. Povolavše pachote, tomu, co se děje, nic nerozumějícího, a davše mu zavřených dvanacte cedulek, rozdati je mezi těch devět kázali. Bylo pak těch cedulek devět prázdných, a na třech toliko bylo napsáno: „Jest“, totiž vůle Boží, za kterouž aby jim zjevena byla, prosili. Mohlo se tedy bylo státi, aby byli všickni prázdných cedulek dostali: což znamením býti mělo toho, že v tom není vůle Boží. Ale stalo se Božím řízením, že ty tři psané cedulky přišly do rukou tří mezi nimi. Matěje Kunvaldského. muže velice pobožného, Tomáše Přelouč-

Netušená pomoc.

kého, muže učeného a Eliáše Křenovského, muže obzvlášť opatrného.

Ty oni s radostí jako z nebe seslané přijali a o posvěcení jich nové mezi sebou rady drželi. Až zvěděvše, že někteří z rozptýlených Waldenských na hranicích moravských a rakouských se zdržují a biskupy své s sebou mají, aby tedy i svému i jiných lidí svědomí, na přítomný i budoucí čas ubezpečení učinili, poslali k nim Michala Žamberského, pastýře svého, na onen čas od biskupa římského svěceného, s jinými dvěma, aby jim, co se tu dalo, oznámili a jejich soudu o tom požádali. Kterž vyslaní doptali se biskupa jejich Steffana, a ten přivolav biskupa druhého a několika kněží o původu svém a posloupnosti své, hned od času Konstantina císaře i artikulích učení svého jim vypravovali, anobřž těm k sobě vyslaným třem kněžím *moc k svěcení kněží dali a vzkládáním na ně rukou na biskupství posvětili i domů zase odeslali.*“ Tak Komenský.

Růženec.

Žezlo mocné přejí králi.
zlatohlav a korunu,
přejí mu tu hrdou slávu,
když zasedá na trůnu.
Králem vždyť já jsem tu také,
těžká ač to bývá věc;
trůn můj: láska k Máti Páně,
žezlo moje — růženec!

Hlučnou slávu přejí rekům,
jenž jim kyne po boji,
skvostný pomník nade hrobem,
v něj když sklesnou k pokoji.
Sláva mně vždyť také září
zkvítá vavříu na věnec;
sláva moje: Máti Páně,
vavříu můj jest — růženec!

Mocní nechť se spoléhají
pyšné svoje na hrady,
srdce mé jim nezávidí
lesknoucí se poklady.
Boháčem já vždyť jsem také,
zlata zhlížím růměnec;
poklad můj jest: Máti Páně,
brána k Ní — můj růženec!

On jen s vroucí svatou vírou
k Máti moji Marii
může pro mou duši získat
věnec z věčných lilí.
Tělo mé nechť v tmavém hrobě
rozpadne se v popelec;
duši moji k Máti Páně
sprovodí můj — *růženec!*

Jaromír Fr. Lhotka.

Narodil jsem se nad Orlicí v Královhradecku. Rodičové moji nebyli sice zámožní, ale pracovitý otec můj poctivě řemeslem kolářským opatroval nám vždy potřebnou výživu, tak že jsme nikdy nemívali nedůstatku. Tři moji bratři byli vyučeni také kolářství, já však jakožto nejmladší a nejslabší z nich měl jsem se učití nějakému lehčímu řemeslu. I chodil jsem déle do školy a učil jsem se též hudbě a zpěvu. Již tehdež vzbudil mi Bůh znamenitého dobrodince. Tamnější pan farář, P. Matěj Kužel, ujmul se mne právě, když jsem měl vystoupiti ze školy, a dal mne na svůj vlastní náklad připravovati k úřadu učitelskému.

Z toho měli drazi rodičové moji nemírnou radost, a to tím větší, že jsem se dobře učil. Ale tato radost jejich kalívala se, jak mile se mi podívali na tvář. Tu častěji zavzdychával staříčkový otec a drahá máti moje slzívala. A proč mnedle vzdychali při pohledu na mne drazí rodielé moji? Měl jsem od narození na nose přírůstek, podobný dle barvy červenotmavé višni v úplné její velikosti. Tato nemilá známka lety mi rostla, velice hyzdíc obličej. Dobrosrdeční rodáci přivykli sice té mé tváři, ale předce často bylo mi od neprozřetelných slýchati leckohos, an vece: „Jak rozličnou má Bůh na světě čeládku.“

Zarmoucení rodičové neopomenuli pomoci hledati u nejrozhlášenějších tehdež lékařů po celém vřkolu, ale vše nadarmo. Lékařové udávajíce, že jest operace zvlášť na nose s velikým nebezpečenstvím spojena tudíž léčiti mne nechťeli. — Čím starší jsem byl, tím více jsem se styděl za neřest na nose. Já do společnosti nechodil, neb tam se vždycky někdo nahodil, kdož na můj neduh uštěpačně ukazuje, nelibě mne se dotýkal. I bylo mi na světě tenkrát skutečně teskno. — Za to vzdaluje se světa a hluku jeho, hleděl jsem si bedlivě školních povinností; zvlášť pak jsem si náboženství nade všecko zamiloval. Modlitba bývala mi největší útěchou v mém těžkém soužení.

Konečně přišel čas, a já musel z domova odebrati se do Rychnova, do třetí třídy na hlavní škole. Bylo-li doma zle, v Rychnově bylo hůře. Zde bylo mezi mládeží mnohem více rozpustilcův, než v mém rodišti, kteří na mne i všelijak pokřikujíce, pro nápadnou neřest mi nadávali. Ale co jsem si měl v nesnázích těch počítí? Protož přilnul jsem tím více celým srdcem i celou duší k práci, k modlitbě, k náboženství.

Mimo mých školních knih vzal jsem si z domova také jednu matčinu starou modlitební knihu, v níž se nacházela *Devíti úterní pobožnost k sv. Antonínu Paduánskému*. I četl jsem v ní též o zázracích, jakéž se na přímluvu tohoto svatého následkem této devítiúterní pobožnosti staly. Za městem Rychnovem stojí socha svat. Antonína Pad. I předsevzal jsem si, že tuto devítiúterní pobožnost horlivě vykonám, na ten úmysl, aby Bůh na přímluvu svat. Antonína ohryzné známky na nose mne zbaviti ráčil. I stalo se, jak jsem si byl předsevzal. Každý úterek klečel jsem u dotčené posvátné sochy, důvěrně se modle připadající modlitby, a koje se pevnou nadějí, že při devátém úterku mé znamení z nosu nenadále zmizí. Ale jak jsem se zarmoutil, když devátý týden moji pobožností jsem ukončil — a nerest na nose nikterak se nezměnila — já vyhlížel tak zohyžděný jako prve! — Školní rok se ukončil, a já s dobrým vysvědčením z Rychnova navrátil se domů, kdež jsem se dále při tamnější městské škole k učitelství připravoval. A tu dobu právě přesvědčil jsem se, že má devítidenní pobožnost v Rychnově u sochy sv. Antonína nebyla nadarmo. —

Jednoho dne, r. 1843, přišel jistý rolník k mému otci, říka: „Ale koláři, je mně to tuze divné, že vy toho vašeho synka tak zpitvořeného necháváte!“

I dí mu na to otec: „A co mám dělat, když pomoci není; lékaři s tím nechtějí nic mít. Vymlouvoji se, že by syn můj tuto tak těžkou operaci ani nevydržel. A kdyby prý ji vydržel, že by zůstal mnohem horším mrzákem, než jest nyní. Jiné cesty neznám.“

Rolník: „Já znám v Oštašovicích jistého člověka, ten takové věci zažehnává. Jděte k němu, a uvidíte, že vašemu synu pomůže. Jest to Jiří N.“

Otec: „Toho muže já také již dávno znám, on u mne i často bývá, mého syna již také viděl. Myslím tedy, že kdyby nějaké pomoci věděl, zajisté by mi to byl řekl. Proto ale pro všechno půjdeme předce k němu.“

Druhý den časně ráno již jsme chválali s otcem dlouhým lesem do Oštašovic k vychvalenému lékaři, který bez bolesti hojí a léčí. Na konci lesa potkali jsme se s mužem, který, v ruce sekeru nesa, do lesa šel na dříví. Tento muž pozdraviv se s mým otcem, pravil: „Kam jdete, koláři?“

Otec: „Jdeme hledat štěstí.“

On: „To je lépe, když štěstí samo hledá člověka.“

Otec: „Jdu tuto se synem právě k

vám. Chci vás prosit, abyste mu tuto nerest na nose zažehnal.“

On si mne prohlídl a pravil, že sice pomoci může; zažehnáním že to ale nejde, to že jest jen pověra. Uříznout že by se to muselo. Při těch slovích obešel mne mráz, a já setřásl jako osyka. Ale slova, že mně pomozeno býti může, dodala mi zmužilosti, tak že jsem i svolil k té tak nenadálé operaci. Můj otec, jsa slabé povahy, velice se o mne bál, a protož namítal, že o to dříve poraditi se musí s matkou. A tak rozžehnavše se s naším lékařem, vrátili jsme se s Pánem Bohem domů.

Matka nenadále zprávě, že mi zpomozeno býti může, radovala se velice, vidouc, že se toho bojím, laskavě mně přimlouvala, bych se jen operaci této podrobil, a odevzdal se při tom do vůle Boží.

Druhého dne dán mi byl za průvodce můj strýc, který co vysloužilý voják, pro svou srdnatost, o níž často s jakýmsi nadšením vypravovával, nám znám byl. — Přišedše do chatrče k milému hojčí Jiřímu N., byli jsme od něho zdvořile uvítáni. Po krátké rozmluvě vzal Jiří valcovský nožik a odešel ven, aby jej nabrousil. Já strachem na celém těle trnul. Můj průvodčí vida, že strachem blednu, zapomněl i on na svou bývalou vojenskou srdnatost, a pod záminkou, že si dýmku v knichyni zapálí, vykradl se ze světnice i zašel hluboko do lesa, aby neslyšel bolestného nářku mého.

Mezi tím se vrátil Jiříček s nabroušeným nožem do světnice, a přistoupiv ke mně, dříve nadání uřízl mi na nose ohavnou tu bradavici, při čemž jsem bolesti necítil docela žádných.

Můj bázlivý průvodčí nemoha se venku dočkatí mého nářku, a obávaje se, abych se snad v nebezpečenství života nenacházel, s úzkostlivou zvědavostí přiblížil se k jízbě, v níž se operaci šťastně již byla odbyla. A jak teprve okrál ten brdina, vida mne docela veselého na lavičce, a znemaje, že mi rána jen trochu krvácí. Toto překvapení ho dojalo, že radostí plakal, velebě při tom Prozetelnost Boží.

A ejhle, za šest neděl byl jsem zcela vyhojen; po mé višňové bradavici nezůstalo ani památky. Podotknouti též musím, že jsem jak při operaci tak i při léčení docela žádných bolestí nepocítil. —

Jak se tomu těšili drazí rodičové moji, nelze vypsat. Od té doby nepřestávám Bohu vděčně děkovati, že mne, jakž věřím, na přímluvu sv. Antonína Paduánského mimo nadání zbaviti ráčil ohryzné známky, ježto by mi v mém povolání zajisté nemálo byla vadila.

A. D.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

Než jsme odešli z Hlouškovíc domku, vyhledal si společník můj hospodáře — prohazoval za humny stroubu, aby vodu tekoucí na dvoreček svedl jinam — a oznámil mu, že odcházíme. I děkoval mu také, že směl přes bouřku pobýti pod jeho střechou, a prosil, aby šel do kůlny a podíval se, že se mu tam nic neztratilo.

Viděl jsem, že to nepovídá ze zlosti neb z mrzutosti. Byl zdvořilý a pokorný, ačkoliv bolest a stud nad tím, že stál v tak ošklivém podezření, jevila se ve slovech jeho.

Hloušek nepodíval se do kůlny, řka: „Milý synu, člověk myslí všelicos, co nemá příčiny a podstaty. Já z mnohých poběhlíkův soudil o tobě, a mylil jsem se. Ty nejsi poběhlík, a mám za to, že bysi nikdy a nikde se nedotknul cizého statku.“

„Zaplat vám to Pán Bůh!“ čerstvě a radostně odpověděl hoch a opakoval: „Ó zaplat vám to, že dobře o mně smýšlíte.“

Jiskřily se mu oči, zářila mu z nich vděčnost, a ve mně plesalo srdce, že se s ním jednalo spravedlivě.

Hloušek se ptal: „Jak pak se jmenuješ?“

„Isidor Bena,“ řekl hoch.

„Isidore,“ vece Hloušek, „nenajdeš-li dnes nikde bytu a díla, přijď ke mně na noc. I o kousek jídla se ti postarám.“

„Té dobroty nezasluhuji, pane, ó děkuji vám, na jídlo jsem si právě dva groše vydělal a na noclehu si nikdy nezakládám.“

„Kde pak spáváš?“

„Mám-li peníze, zaplatím si nocleh v hospodě; nemám-li jich, zůstávám pod širým nebem. To činívám často i když peníze mám, a nic mi to není obtížné. Ano dělá mi to potěšení.“

„Což když prší, když je zima?“

„Nějaký pěkný, teplý kouteček já si předce najdu. Nemusí to byti právě v městě nebo ve vesnici; jsou venku skály, jeskyně, lesy; člověk se leckdes dobře skryje.“

„Dnes ale přijď ke mně,“ žádal nádeník, mysle, že se Isidor zdráhá, proto že mu byl vytýkal žebráctví. Isidor svolil, že přijde, nikdo-li si ho k práci nenajme.

Otec už byl odešel, a já nyní s Isidorem Benou vydal se na cestu. Připnul si na záda raneček, zavěsil hůl na knoflík u kabátu, vzal do ruky deštník, otevřel ho a držel jej nade mnou. Mohl se pod něj také skrýti, ale nikoliv, on mi ani díleček ho neodjal, nechaje na sebe přeteti, jako by pro něj deště ani nebylo. Nutil jsem

ho, aby se také chránil, on však pořád odpovídal: „Já jsem na déšť uvyklý. Děkuji vám, mladý pane, jen myslíte na sebe.“

Šli jsme okolo pekaře. Isidor na krámě jeho viděl chléb — bílý a černý, už ho chtěl minouti, ale pozastavil se, řka nasměle: „Já bych si tu něco koupil, nemáte-li nic proti tomu?“

„Nemám,“ pravil jsem.

Odevzdal mi na chvíli deštník, přistoupil ke krámu, vybral si chléb — ten černý, a zaplatil požádaný groš. Groš mu ještě zbyl, ten zase schoval. Vrátil se ke mně, jednou rukou chopil se deštníka, druhou držel chléb a chtivě počal jísti. Tváře a rty se mu trásly, oko na chlebě tak říkajíc viselo, zuby se na něj cenily, ústa nemohla stačiti, podávati ho hladovému žaludku. Však to trvalo jen okamžení. Zpamatovav se, jedl pokojně a strizlivě. Styděl se za to, že si počínal tak hltavě, a pravil: „Vím, že se to nesluší. Bylo to nehezké, ošklivé, že jsem ten Boží dárek požíral jako hltavé zvíře. Prosím vás, neodsuzujte mne proto. To způsobilo tělo, jsouc slabé, duše však je už přivedla do poslušnosti.“

Bylo mi ho líto. I ubezpečil jsem ho, že bych ho nemohl míti v nějakém zlém podezření, naopak: já že si ho vážím a jsem přesvědčen, jak jest hodným. Byl tomu velmi rád, že jsem mu to řekl a děkoval mi za to s takovou vroucností, jako bych mu byl prokázal nesmírné dobrodíní.

Snědl chléb, — za groš ho arcit nebylo mnoho — a já věděl, že se nenasytil. Myslil jsem si to; ano i způsob, jakýmž si prohlídl poslední sousto, než je dal do úst, mi to dosvědčoval. I chtěl jsem ho zbavit hladu a rád bych mu byl připravil nějakou zvláštní pochoutku. V městě bylo pekařů víc, přiblížili jsme se zase k jednomu, a já vyndal z kapsy dvacetník, řka: „Beno, kupte si tam, co chcete — bílý chléb, rohlíček, housku; mně to bude milé. Nemusíte šetřit, ten dvacetník na to obětují.“

Divil se, že mu nyní říkám vy, kdežto jsem mu dříve tykal. Byl statečnější, moudřejší, lepší než já, a také mne nazýval vy, pánem, mladým pánem. I ostýchal jsem se, nakládati s ním jako s chlapcem. Však v tom okamžení nevyjednával se mnou, jak bych mu měl a jak bych mu neměl říkati, jemu více záleželo na tom, aby od sebe odvrátil můj — dvacetník. Pravil pokorně: „Odpusťte dobrý panáčku, já takových věcí nejídám a nyní již se mi jísti nechce.“

„Jste ale hladový,“ vytýkal jsem mu.

„Už jsem se posilnil. Víc by mi škodilo. Ono to člověka dráždí; když dlouho

nic nejedl, šhlal by toho jako vlk, a pak by stonal.“

„Alešpoň pro tu jednu housku si dojděte. Ta vás nepřesytí.“

„Ale proč bych si dělal laskominy, co nikdy nemohu mít? Proč bych si kazil chut a žaludek?“

„Tam těch klobásů u toho uzenáře také necheete?“

„Ne, pane, děkuji vám.“

„Tak si alespoň kupte ještě jednu porci chleba.“

„Učiním to, až se mi žaludek drobet upokojí, a groš na něj mám, to víte.“

„Nesměl bych vás prositi, abyste ode mne přijal ten dvacetník?“

„Já nepřijímám, čeho jsem si nevydělal.“

„Máte se mnou obtíží; jste na mne tak opatrný, zmoknete, šaty si zmočíte.“

„Za to jsem už zaplacen.“

„Tedy to pokládejte za dar a naplňte mi vili.“

„Pane, pamatujte na otce, jenž by snad neschválil toto vaše vydání.“

„Ou mi dává měsíčně jistou část peněz, a s těmi mohu dělati, co chci.“

„Předce mu snad musíte skládati účet, a já nechci, aby myslil, že jsem na vás něco vyloudil.“

„Nebude to mysliti; však já mu to vyložím. Jdu s mým dvacetníkem nepohrdejte.“

„Nepohrdám, zajisté nepohrdám, ale nevzmu ho, nesmím, nechci, je to proti mému svědomí. Já se chci živiti prací, a nepotřebuji almužen. Ještě vždy mi Bůh pomohl. Prosím vás, nenutte mne.“

Co jsem si měl počítí? Nezbyvalo mi, leč dvacetník zase schovati. Tu se průvodci mému zarmoucená tvář hned zase vyjasnila.

Bylo mi mdlo. Že jsem nebyl zvyklý brodití se blátem, nohy mi vyjžděly a jen pomalu jsem mohl kráčet k domovu. Isidor mne podporoval, chtěl, abych se o něj hodně opřel, a chlubil se, že mě tíže ani necítí. Když jsme se z ulice ubírali na náměstí, tekla tu široká strouha vody, způsobená velikým deštěm. Já nevěděl, jak se přes ni dostaneme. Isidor to ale věděl hned, a ani chvíli se nerozmýšlel. Řekl: „Mladý pane, držte ten deštník nad sebou, já vás vyzdvihnu a přenesu.“

„To není možná,“ děsil jsem se. „Vy se mnou ani nehnete.“

„Uvidíte,“ pravil, už jsem více zmohl. Vždyť ono to půjde!“

I strčil mi deštník do ruky, nedbal na můj odpor, pojál mne v náručí a kráčet se mnou povážlivě přes malé jezero.

Na druhé straně pak mne s velkou pozorností postavil zase na zem a smál se: „Vy mnoho nevážíte.“

„Ba nevážím,“ zatruchlil jsem si. „Jsem chatrný tvor, ani z daleka nesmím se s vámi měřiti.“

„Tak já to nemyslí,“ omlouval se Isidor. „Tělo vaše není těžké, ale duch váš asi váží víc než můj.“

„Nemluvte tak! Já jsem slabý na těle i na duši.“

„Mně se nezdá. Máte dobré srdce, jste moudrý a zajisté jste si už nashromáždil mnoho vědomostí. Já ale mimo tu sílu tělesnou nemám ničehož, čím bych se honosil. Ach, já neumím ani dobře čísti ani psátí.“

„Jste ale zdrav a hodný člověk, to všecko vynahradí.“

Zaměřili jsme se. Isidor hleděl smutně před sebe a četl jsem mu v tváři, že se obírá s nemilými myšlenkami. I přehlídl jsem si ho od hlavy až do paty. Měl lehkou letní čepku. Krátký kabátek jeho byl ze sukna, už mu ale scházel vlas a leckdes jsem na něm viděl záplatu. Spodky plátěné byly také už zašíváné a spravované. V nejlepším stavu byly snad jeho boty — silné, těžké a dobře kované. Že šatstva už vyrůstal: spodky mu nedosahovaly ani na kotníky; rukávy u kabátku mu nešly daleko přes lokte. Nikde na něm nebylo ale špiny, leda že jda se mnou, se byl pomazal a postříkal. Bylo patrné, že nešetí vody a kartáče, a že bez pochyby umí také sám sobě býti krejčím.

Nejvíce jsem zpytoval příjemný jeho obličej. Čisté a vysoké jeho čelo zvláště se mi líbilo. Vlasy měl tmavé, pěkně učešané a rozdělené. Co mám říci o jeho libezných ústech? Když se usmál, měl jsem před sebou jarého, švarného, veselého chlapce; když se zamyslí, zdál se mi býti vážným, zkušeným mužem. Nemálo k půvabné jeho podobě přispívala dlouhá, zakulatělá, přiookrouhlá brada; jakési panské přednosti dodával mu velmi pravidelný nos. Věru krásné měl zuby, jeden byl jako druhý — bílý, čistý, neporušený; když mluvil, radost se bylo na ně dívat. A ten jeho hlas jak mne zajímal! Zněl jako stříbrný zvonek a prozrazoval výborné vlastnosti duše!

Kolik je Isidorovi asi let? Nemohl jsem to uhodnouti; i zeptal jsem se ho.

Pravil: „Minul mi čtrnáctý.“

„A mně už jde na šestnáctý,“ divil jsem se.

On se také divil. Mladší nesl staršího, a já se mu přiznal, že bych ho nepozdvihl ani na coul od země, že bych tím špal-

kem, co mi v kůlně u Hloušků privalil, abych si na něj sedl, byl ani nehnul. A jak je veliký proti mně. Jaké má ruce silné a zavalité! Kořil jsem se mu v duchu, a sám sebe litoval jsem. Bez pochyby už nikdy nenabudu více pevnosti a zmužilosti. Právě jsem zase byl velmi slabý. Sotva jsem vlekl nohy. Ucházel mi duch. Cesta do fabriky a z fabriky mne tak unavila, že bych byl na místě ležení zůstal bez pomoci Isidorovy.

S velkou těžkostí a s hrozným namáháním dovedl mne Isidor domů. Několik posledních krokův víc mne nesl než vedl. A když jsme už stáli před naším obydlím a on zvonil, aby nám otevřeli, klesl jsem mu do náručí.

Teta Justina udělala pokřik, volajíc na sluhu a služku, aby mne dopravili po schodech nahoru do pokoje a do postele. Isidor ale na ně nečekal, chopil se mne jako malého děcka. Já ho obejmul oběma rukama okolo krku a dal jsem se od něho nahoru nésti. Teta nevěřila, že mne unese, a bědujíc šla před námi, otvírala dvěře, napomínala, aby mne nepustil. Když pak jsem už ležel na pohovce, dala se s ubohým Isidorem do vády, že prý byl lehkomyslný, a málem byla by ho ven vystrčila.

Musel jsem se ho ujmouti a pravil jsem: „Tetičko, on mne nesl také na ulici přes vodu. Pak mne donesl až k vratům, když jsem už nemohl dále. Kdyby neměl dost síly, zajistě by se byl na to neodvážil. Nehněvejte se na něho!“

Isidor se chtěl vzdáliti, já ale prosil: „Neopouštějte mne. Za to, že jste mi spravedlivě posloužil, nesmíte býti potupen. Naši to uznají. Povím jim, jaký jste, a budou si vás vážit, jako já si vás vážím.“

Teta se durdila, že chlapeč žebračku říká „vy“. I posílala ho do kuchyně, řkouc, že do pokoje nepatří, a ptala se, je-li za svou službu již zaplacen.

„Jsem zaplacen,“ odpověděl krátce. Já ale jistil, že dva groše, co dostal, je tuze malý plat za tu nesnázi se mnou.

„Počkej tedy,“ pravila tetka, „dám ti něco jíst,“ a odváděla ho pryč ze dveří. Já ho nepustil, dokud mi neslibil, že mne ještě navštíví, než odejde.

Rekl vycházej: „Mladý pane, nezapomeňte učiniti, co vám pan otec nařídil, svlečte se a lehněte si.“

Sluha mne připravil do postele, a já s tlukoucím srdcem čekal na Isidora. Přijal od tety pokrmu? Přijal, ale ne víc, než hrneček polívky. Za druhé jídlo, jež mu podávala, se poděkoval. To ji skoro ještě více popudilo proti němu, a jsouc žena pyšná a nevlídná, ačkoliv srdce její

nebylo zlé, mnohým trpkým slovem ho urazila. Už by ho byla ke muč nepustila, kdyby ji nebyl připomenul, že se zavázal slibem, a slib prý on naplní, ač nebude-li se mu brániti mocí. Smála se, že prý na slibu takového hocha, jako on je, pramálo záleží, a řekla mu: „Nemysli, že domácího syna můžeš míti za přítele. Ty jsi lecjaký otrhánec, on ale je dědic bohatého pana Počepického.“

Isidor jí na to neodpověděl. Byli spolu už ve vedlejší pokoji, a tetka ho posléze ke mně dovedla, že stál na svém, nechť odejít, dokud by mne byl neviděl. Pravila však: „Ale pospěš si. Pozdrav mladého pana a klid se.“

On, jako by byla k němu nemluvila, jen na mne se díval — tak útrpně a laskavě, že mi to až do duše proráželo. Přiblíživ se, řekl: „Jak je vám, pane Hypolite?“

„Ne pane Hypolite,“ kárala ho teta. „Mladý pane se říká, a ty bys měl říci milostpane, ty darebo.“

Neopravil své řeči, a já ho ubezpečil, že je mi dobře, řka: „Jsem slabý, bolestí ale nemám, a až si drobet poodpočinu, myslím, že mi ta procházka přispěje ke zdraví.“

Radoval se z toho; a já ho pozval, aby si sedl ke mně k posteli, že mi lépe ujde čas, když bude se mnou.

Teta nepochopovala, odkud jsem nabral tolik smělosti, že jí dělám něco na odpor. Já býval vždy povolný, ochotný, jako beránek. Nikdy jsem neměl svého přesvědčení a své vůle. Dělal se mnou, co chtěla. Když mi dala jísti, jedl jsem; když mi dala pít, pil jsem; když mne poslala na lůžko, šel jsem; když mne přikryla, trpěl jsem to; když mi něco přikázala neb rozkázala, neozval jsem se. Dnes ale jsem byl celý jiný. A kdo tu změnu ve mně způsobil, než ten šlakovitý chlapec! Nemohla ho ode mne zapudit, že jsem ho zdržoval; nejvíc ale ji mrzelo, že chci, aby se posadil v pokoji. Křičela: „To by bylo, aby ten hadrník zde seděl jako host. Hypolite, šetr otce. Bude se zlobit, až přijde. Já za to nechci odpovídat. Ale povím mu, jak jsi se zahodil.“

Isidor si nesedl a prosil mne, abych si k vůli němu nedělal mrzutostí, že za to nestojí, jsa chudý, ubohý, opovržený hoch, jak prý nyní vidím na vlastní oči a uši. Přemohla ho lítost, neměl daleko k pláči, ale potlačil ho. Dokud bojoval s velikým vnitřním pohnutím a bolem, byla tvář jeho tváří nedospělého jinocha; jak mile se ale zase upokojil, vyhlížel jako velký, samostatný člověk.

Já ho pojal za ruku, rka k němu, že kdyby s ním všickni opovrhovali, já toho nikdy neučiním, a tetě jsem oznámil, že se před otcem sám ospravedlním, nebude-li se mu mé jednání líbiti.

„Nyní si sedni, Isidore,“ poručil jsem mu. „Neohlížej se na nikoho, jako já se neohlížím; my musíme udělati jeden pro druhého, co můžeme.“

Už jsem mu zase tykal, on z toho byl potěšen, dotklo se ho to, ale předce si dříve nesedl, než se omluvil u tety. Privil: „Vzácná paní, já nechci býti dotíravý a nezdvořilý, a vím, že mi zde býti nesluší. Když ale mladý pán chce, nerad bych mu odepřel. Buďte tak dobrá a milostivá, nechte mne zde, dokud ho neomrzím, a já se za vás také pomodlím.“

V tetě probudil se snad lepší cit; neboť pravila: „Tak si tu tedy buď! Ale dlouho to býti nemůže.“

A mně pošeptala do ucha: „Dej si pozor na své věci, budete zde sami.“ —

Rmoutilo mne, co řekla, znamená, nač míří, a málem bych ji byl odporoval nahlas, kdybych se nebyl ostýchal, novou bolest připraviti Isidorovi. Předce ale řekl jsem jí: „Tetičko, vy se tuze mylíte. — Kým vás mohu přesvědčit!“

„Dobře, dobře,“ volala, utekla ven a já podržel Isidora. Seděl u mně a drželi jsme se za ruce. Povídal jsem mu, že mne teta má ráda, že mi ale dnes nerozumí. Vyprávěl jsem mu, jak mnoho dobrého mi prokazuje, jak je starostlivá, svědomitá, a kdo ví, jestli by mne ještě na živě bylo, kdyby ji nebylo. Způsob její jest arcif odporný, pánovitý, tvrdý, a dnes stalo se něco, co se ještě nikdy nepřiřadilo; já si vybral společníka, až posud jsem býval sám. A to jest ji proti mysli, poněvadž tomu není zvyklá, brzy se ale udobří, až jen uvidí, že mi to prospívá a já — s Isidorem budu šťasten.

Vrtil nad tím hlavou, co jsem řekl. I dal mi na srozuměnou, že on mým společníkem býti nemůže, protože stav náš je tuze rozdílný. Já prý jsem pán, boháč, on je chudák, sirotek; já jsem učený, on nevědomý; já budu poroučet, on sloužit, poslouchat.

„O Isidore,“ prosil jsem, „já už jsem tvým přítelem, buď ty také mým!“

„V duchu a v srdci ano,“ odpověděl, „ale před světem nikoliv: lidé by se horšili a vaši příbuzní by tomu bránili.“

„Já je přemluvím.“

„To by nevedlo k ničemu. Prvé si chci vydobýti práva na vás, mladý pane.“

„Neříkej mi, mladý pane.“

„Jak vám mám říkat?“

„Říkej mi ty a Hypolite, jako já ti říkám.“

Svolil po dlouhém domlouvání a nucení, ale vymínil si, abych to od něho nežádal, kdyby tím někoho urážel a popouzel.

Navrhl jsem mu, že mu u otce vyjednáám, aby ho přijal do domu.

„Co zde mám dělat?“ ptal se.

„My vždy potřebujeme někoho, kdo obstarává domácí práce. A byl bys u mne.“

„Byl bych sluhou, arcif. Ale pak bych se nehodil za tvého přítele, a pod rukou bych jím býti nechtěl, že bych se tím stal nehoden důvěry a vážnosti otcovy a tetiny.“

„Měl by jsi se dobře.“

„Toho se bojím. Já se nechci mítí dobře hned. Napřed si musím k něčemu položití základ. Chci na něm stavět v potu tváře, samostatně, volně, bez vazeb, co by mne zde poutaly. Až si něčeho dobudu a budu svým pánem jako ty, třebas bych nebyl bohatý, nebude třeba, stýdět se za mne. U vás bych vždy zůstal sluhou, poddaným, a nikdy bych ti nebyl roven.“

„Co tedy začneš?“

„Chci pracovati a přeji si, abych se dostal za dělníka, třebas toho nejposlednějšího, do vaší fabriky.“

Na tom zůstal a já mu tiskl ruku, na znamení, že mu přisvědčuji a že ho v tom chci podporovati.

Mezi tím, co jsme tak spolu hovořili, přiběhla teta několikrát ku dveřím, dívala se, vadila se a radila nám, abychom se rozešli, Isidor vždycky povstal a chtěl jí býti po vůli; já mu ale bránil a tetu jsem chlácholil, aby měla strpení, až se navrátí otec, že mu chci důležitou věc přednesti. Nechala nás tedy pospolu, a my, než otec přišel, vypravovali jsme si, co nás za živobyti našeho už bylo potkalo. (Pokrač.)

Poslední Benediktinec Sázavsky.

V Zdislavicích u Vlašimi zemřel d. 29. Února 1844 pan Jan Nep. Stašek, tamnější farár, jímž vyhasla čeleď mnichův rádu sv. Benedikta slovutného kláštera Sázavského. Narozen 19. Dubna 1760 v Novém Bydžově, kdež i menší školy odbyl. Prostřednictvím svého strýce, slovutného profesora Vydry, přijat za zpěváka do kláštera Sázavského, kdež také ukončil školy latinské. Později odebrav se na studia filosofická v Praze, přebýval u nadzminčeného strýce svého a stal se korrepetitorem v matematice u mladého knížete Poňatovského, jenž za onoho času v Praze študoval, a později rekovnosti i smrti svou proslul co bohatýr. Co posluchač filosofie disputoval dle tehdejšího způsobu akademického „pro

primo gradu, a přijat jest do kláštera Sázavského. Studia filosofická započal v Praze v klášteře benediktinském u sv. Mikuláše na Starém Městě, a r. 1786 na den Panny Marie rážencové složil profes v klášteře Sázavském. Toho roku ale klášter památný zrušen jest. V semináři generalním dostudovav a dne 19. Srpna 1788 na kněžství vysvěcen, byl pak kaplanem v Ondřejově, Uhlíř. Janovicích, a od r. 1818 farářem v Zdíslavicích.

D o p i s y.

Z Mariecelli dne 28. Září 1861.

Divný to a na polo nepochopitelný, přede ale pravdivý ukaz, že ač v každém chrámě se naskytuje člověku útulek k zbožné modlitbě, předce zdi tohoto chrámu mocnějším dojmem na naše city dorážejí než jinde. Ovšem že chladní rozumáři vykrucují se tu podotknutím takovým, že to pouze od letory neb vychování pochází, aneb že dotklivě příliš čívy některého člověka ihned dojmem jinak všedním unášeti se dají. Ať tomu jakkoliv, byl bych si upřímně přál, aby několik takových osvěcených rozumáků mne bylo doprovodilo letos o prázdninách tam, kamž jsem společně s dvěma poutníky zbožného národa Moravského šťastně doputoval — do Mariecelli ve Štýrsku. Parostroj unášel nás po ohromném velikánu — hoře to Semmeringu po patnácti mostech (viaduktech) a patnácti též tunelech, a šťastně dopravili jsme se do hornatých krajín země Štýrské. Sotva jsem vyšel z nádraží, dohonilo mne dvě Slováků, syn s matkou, kteříž z Moravy, blíž Breclavi vyšedše, po několikrátě tu cestu konalí, za kterouž příčinou jsem se k nim co cesty povědomým průvodcím přidružil. Stařenka podotkla s povzdechem: „Však nevím, tak se mi cos zdá, že naposledy naštvím Panu Marii, tož jsu už tak stará a nende mi to cestování dobře.“ Na cestě potkávajice několikero processí pozdraveni jsme byli obyčejnými tu slovy: „Schönen Gruss von Mariazell!“ Dorazivše na noc do Mürzstegu zůstali jsme u „Orla.“ Naproti hostinci tomuto stojí myslivna, a v prvním poschodí viděti tré oken, kteráž z příbytku pro našeho císaře pána upraveného do ulice hledí. I vypravovali nám občané zdejší, že sem císař pán častěji přijíždí na hony, jelikož všecky vůkolní lesy jsou císařské, a tu prý, když se tu přes neděli neb svátek zdrží, vždycky i s průvodem svým přítomen bývá službám Božím; dále pak vypravovali nám lidé tito, že v pátek, třebaš jiní maso jedli, na císařskou tabuli přec jen pokaždé postní krmě

přicházejí, z čeho nábožný lid velmi potěšen bývá, vida, že panovník věrně zachovává příkázání církevní, jehož mnozí si nevěšimají za dob nynějších.

Ráno dne 7. Září záhy se na cestu vypravivše po hodině 10. dopravili jsme se do Mariecelli. Bylo tu již dosti živo, jelikož k svátku Narození Marie Panny z mnohých krajín sem zbožní poutníci se scházejí. Je tu o přístřeší pocestných dosti dobře postaráno. Neboť v každém skoro domě nalezá se hospoda.

Velkolepý poskytuje pohled kostel Mariánský. Leží na vrchu dosti vysokém, ač se přichozímu zdá, že do údolí sstupuje, jelikož z hor mnohem vyšších sem sstupovati musí. Velkolepá budova, jen že v stavitelském ohledu se naskytuje ta neshoda, že u prostřed dvou bání věžových jako svědek starších dob vypíná se věž stará, v pěkné gothice ustavená. Zdálo se mi, když jsem na to hleděl, jakoby zde dědoušek nedospělým vnučatům po boku mu stojícím o lepších starých časech vyprávěl. Uvnitř je kostel velmi prostranný, má tři lodě; uprostřed pak nynějšího chrámu stojí starobylá kaple z dvanáctého století, kteráž jindy uprostřed lesa stávala. Jeť z mramoru vytesaná, a bohatě ozdobená. Dvanáctero zde sloupů, několik andělů, věčných lamp, vše ze stříbra (váží úhrnem 18 centů); zázračná soška blahoslavené Bohorodičky je ze dřeva, pokrytá oblekem skvostným, jakož i na hlavě Marie Pany a Pána Ježíše stříbrné, pozlacené koruny se nalezají. Odpovědně četná přicházela processí do chrámu. Obyčejně jde každé processí k hlavnímu oltáři (je tu svatý kříž a pod ním stříbrná světokoule, mající sáh v průměru), pak se zastaví u kamenné sochy Mariánské, kteráž na vysokém sloupci blíž velké oltáře stojí, a konečně před kapli Mariánskou přicházejí. Vedle hlavní lodi chrámové jdou dvě galerie, na nichž zavěšeno na sta obrazů, darovaných sem od lidí, kteříž na přímluvu Marie Svatocellenské od neduhů tělesných neb jiného trudu jsou osvobozeni. V pokladnici uloženo množství darů ze stříbra, zlata, drahokamů atd., jako křížů, korun, kalichů, ornátů, reliquiářů atd.

Velmi dojala mne *pokladnice* chrámová, krásná kaple Mariánská; bohaté klenoty mi uvedly na mysl, že přece ještě mnoho stává lidí, kteříž bohatství své neukládají na zisk pozemský, ale Bohu obětují chtěje Jemu trůn důstojný upravit. — Leč všechna ta okrasa, ať tak dím, s rozumem mým rozmlouvala, nebo na cit renaissance stavba ta nepůsobí tak mocně a neodbytně jako na p. naše gothika v chrámě svato-Vitském, aneb posvátné šero dómu sv. Štěpánského

ve Vídni. Předce ale poznal jsem, čím může a musí cit lidský oblomen býti. Jedno processí za druhým hrnulo se do chrámu, nedbajíce na silný dešť byli povděční, že došli cíle putování svého. Rozličné jsem tu spatřil obyčeje; tak přišla na př. dvě processí z Uher: při jednom měla děvčata (drůžičky) vlasy vlající, a teprv když byly pozdravily Marii Panu, šátkem obvázály hlavu.

Nemalé obtíži podrobily se drůžičky jiného processí Slováckého; každá měla silnou hůl, kterouž za hlavou na šiji položenou ustavičně oběma rukama držela, při tom v pravé ruce majíc svíci voskovou, již v chrámě rozžatou nesla. I naslouchal jsem hlasům, velebícím mocnou matku Boha nejvyššího; vedle Štýráků klečeli tu Češi (od Jindřichova Hradce), Moravané, Rakusané z Lince i od Vídne, Uhři němečtí i slovenští z krajiny Oedenburské, každý ve svém jazyku a nářečí, svými modlitbami a písněmi různými téhož Boha chválíce, též matce Spasitelově v ochranu se poroučejíce. Z počátku to, abych se upřímně vyznal, nemile k uchu mi doráželo, an jsem tolikero rozličných hlasů a jazyků v jednu směsici splývajících zaslechl; ale brzy spojilo se vše v krásný souzvuk, an jsem oči vzhůru povzněl k památné soše Marianské, a sobě pomyslíl: Hle tolikero prosebných dítek sem se utíká pod ochranu Rodičky Boží; tolik tisíc a tisíců již nalezlo zde vyslyšení milostivého; a to jest mocné zřídlo té důvěry, kteráž sílí zbožné muže, ženy, mládence i panny, ba nedospělé dítky, že sedm a osm dní, ba déle putují na to posvátné místo, neznajíce jeden druhého, přede jednoho jsou smýšlení, jeden cíl je sem přivádí, aby zde z upřímného srdce mohli se modliti: Zdrávas Maria — Svatocellenská!

Několik ve chrámě nalezajících se zpovědnic ustavičně davem lidu bylo obklopeno, tak že do noci tu potrvali. Řeholníci sv. Benedikta, vedoucí tu správu duchovní, horlivě obsluhují lid v duchovních potřebách jeho, tak že tu snad lépe než ve Vídni o blaho lidu Slovanského je postaráno; nebo vedle kněží zpovídajících toliko německy je i v klášteře samém několik Čechů (pokud mi povědomo, dva), a P. Sacrista je Čech, jenž v naší Praze bohoslovecká studia konal. Mimo to ale ještě pozváni tu byli a skutečně zpovídali dva kněží kapucini a mimo to jeden kněz na odpočínutí, jehož důst. p. superior byl sem vyzval. Také jsem tu v klášteře „Blahověst“ i „Illas“ nalezl, čímž jsem velice byl potěšen. Nad to chování se netoliko kněží k lidem, ale i kostelníků jest pří-

vetivé, proti obyčeji, jakýž jinde v podobných místech se naskytá, tak že přepych lidí služebných při chrámě mnohemu ztrpčuje pobožnost. Že učinil Bůh zpovědníkům dosti hojnou, neboť asi půltřetího tisíce lidu přistoupilo k stolu Páně. I jeť vytrvalost poutníků zajisté ustrnutí hodna, jelikož do noci čekají v chrámu, jen aby sv. zpověď mohli vykonati. Mezi tím připravují se vroucí modlitbou, po kolenou lezouce po dlažbě chrámové a po stupních přednášejí své prosby Marii Paně a každý vloží na oltář obět k okrášení chrámu. Z jedné osady rakouské přinesli velkou svíci, 20 liber těžkou, na níž prvotiny vinných hroznů byly zavěšeny. — Na den Narození Marie Panny dne 8. Září byla mi dopřána milost od Boha že jsem v 1/2 11 před zázračným obrazem Matky Boží v kapli mohl sloužiti nejsv. obět mše sv., a když jsem takto cíle putování svého dosáhl, navrátil jsem se opět do drahé vlasti. Dobrý společník můj na cestě, Slovák, když jsme se měli rozejíti, podotknul: „Tož je nám líto, že se budem moset lóčit; tak mi to přínde jako debysme pár let už bele spolem; a def kdo vé, kde se třeba sendem!“ I musel jsem slíbiti, že ho někdy, až se mi příležitost naskytne, dojista navštívím.

B.

V Německém Brodě dne 18. Září 1861.

[Obnova chrámu Páně.]

Když po veškeré vlasti naše ozdoba domu Hospodinova se množí a za příkladem stověžné Prahy i venkovské osady nechť po zadu zůstati: s nemalou radostí můžeme i od nas oznámiti, co jsme v jediném roce sami o své ujmě a snaze s pomoci Boží dokázali. Za příčinou opravy děkanského chrámu usnesli jsme se na tom, že se postaráme o to, aby též hlavní oltář vkusným řezbářským dílem opatřený po 153 letech, kde posledně vyzlacen byl, na novo byl vykrášen. I vybidnutá jest k tomu osada, dáno návěští našim příznivcům: a hle, Pán s výsosti žehnal tak, že se nejen sbírkami učiněnými 1200 zl. rak. čís. sešlo na ten jediný oltář, ale našli se ještě jiní dobrodinci zejména městské zástupitelstvo co patron chrámu a ředitel hlavní školy P. Petr Vrabec na dva menší poboční oltáře po 120 zl. r. č. vynaložili. Tak alespoň stal se počátek v té věci svaté a mnoho se již vyřídilo. Tím větší byla naše radost, když o slavnosti Jména Bl. P. Marie bisk. vikář p. Karel Čermák obnovené tyto oltáře zasvětiv u hlavního oltáře služby Boží s assistencí vykonal. Vidouce jak mnoho se již stalo pro ozdobu chrámu Páně nepochybujem, že dobrý lid

náš i za těžkých časův prohlížeti bude k tomu, aby se též provedlo, co ještě schází na okrase chrámu Páně. Pozlaccovači Chrudimskému p. Antonínovi Schützovi náleží ta zásluha, že čestné úloze své dostál. Přejmef si, abychom jej zase brzy užřeli na díle v našem milém chrámu Páně.

Z Vídně dne 22. Září 1861.

Všeliké zprávy, které vás docházejí z Vídně, svědčí, že tu panuje a vždy více vlády nabývá duch nekřesfanský. Novinářstvo v rukou židovských a pohřichu, prvé již mnohé jiné věci porušily obecné smýšlení lidu Vídeňského tak, že nelze již Vídeň pokládati za město opravdu katolické. Kdo jest tu opravdovým katolikem, kdo se upřímně hlásí k Církvi: pokládá se za pokrytce, tupí se slovem: Jesuita, pronásleduje se co „klerikalník“. Z kazatelen ve všech kostelích káže se sice slovo Boží, vykládá se přísně učení Církve katolické; než co to na plat? Proti chrámu a kazatelně shlukly se — ulice a pivnice; kavárny a hospody; tu roznášejí, hlásají se jiné zásady, vedle návodu podávaného novinami. A kdo jsou ti páni, kteří Vídeňákům píší a vydávají noviny? — Jak praveno z většího dílu Židé. A co píší obřezanci tito neobřezaných srdcí? Vše cokoli dovede psátí vychytralá nenávisť na potupu Církve a víry katolické; vše čím se dá podryvat smýšlení a život katolický; to se podává Vídeňákům den co den hned tím, hned jiným způsobem. Noviny ty haní kněze, tupí biskupy, v lehkost uvozují papeže, nešetří učení a zákonů Církve; činí to mnohá leta bez všeliké závady; co divu, že se ujalo učení jejich? Kam to vede a dovede snadno jest předzvídati, rovněž tak jako jest jisto, že z takového stromu nebudou česati fíkův ni vláda ni lid. Báh to naprav!

Kronika.

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup přibyl ve čtvrtek do Prahy a odebeře se ve středu na generální visitaci do stridniectví Novo-Stražského. Bude pak J. Em. zkoušeti a birmovati dne 10. na Peruci, 11. v Černochově, 12. v Radonicích, 13. v Panenském Týnci, 14. ve Vrbně u lesů, 15. v Smolnici, 16. v Slavětíně, (17. přesídlení z Peruce na Mšec), 18. v Trčici, (19. svěcení nového chrámu Páně v Pozdni), 20. v Pozdni, 21. v Mšeci (Kornhaus), 22. v Malkovicích, 23. v Srbci, 24. v Řenčově, (25. den odpočinutí a přesídlení do Nového Strašeci), 26. a 27. v Novém

Strašeci. 28. na Stochově, 29. v Tuchlovicích, a 30. na Lánech.

— Zítřa, v neděli počnou v chrámu Páně u svatého Klementa — v koleji — opět akademické služby Boží pro nastávající školní rok, a sice o 1/2 11 hodině mše svatá, po té kázání. Známo, že nejdůst. arcibisk. Ordinariat, chtěje vyhověti spravedlivé žádosti českých študujících na vysokých školách Pražských, zakročil u vys. c. k. státního ministerstva, by povoleno bylo služného pro dva akademické exhortatory. Než odpovědino, že vzhledem na ztenčený stav náboženského fondu nelze vykázati dvojnásobný plat, ale že se oba kazatelé mají odměniti částkou, určenou dosud pro jednoho.

Tím stalo se zavedení služeb Božích v obojím jazyku hned na počátku tohoto školního roku nemožné; budou se kázání konati prozatím toliko německy, až se k definitivnímu zřízení dvojí akadem. kazatelny opatří potřebných prostředků.

— Vídeňská „Presse“ jelikož se jí povedlo v Vídní, milosrdné sestry vyštípati z nemocnice, jala se o cosi podobného pokoušeti také v Praze. Mrzká ta nenavistnice všeho, což náleží a slouží Církvi, osočuje sestry, že prý si dělají peníze, kapitály. — Důstoj. vrchní představená ctih. sester sv. Karla Bor. ohradila se proti tomu důstojně. Podalať toliko *holý výkaz* toho, co se v nemocnici sestrám platí a co se od nich žádá. Platí se jim od osoby za den 50 1/2 kr. r. č. bez ohledu na to, v jaké jest třídě. Za to musejí milosrdné sestry opatřiti potravu, léky, topení, osvětlení, obvyzky, všecken domácí inventár, všecky opravy v domě, čistění dvorův i zahrad, dovážení vody, potravu a mzdu 123 posluhovačkám a výživu 50 sestrám. — Kdo ví, co to jest hospodařiti za těžkých časův a jaká jídla, jaké léky, jakou posluhu mají nemocní v naší Pražské nemocnici; vysmátí se musí těm pánům, kteří se domýšlejí, že z oněch 50 1/2 kr. sestry milosrdné bohatnou, — dělají kapitály!

— V *Ovenci* (čili v Bubenči) bude zjitřa při ranních službách Božích skládati jistý protestant katolické vyznání víry.

— Z *Chebu* se dozvídáme, že se tam pomocí spolku Gustava Adolfa stavěti bude modlitebna pro protestanty, jichž se tam *devadesát* čítá.

Z Mnichova. Nejvýtečnější řečník celého letošního sjezdu katolických jednot v Mnichově, kanovník Dr. *Moufang* z Mohuče, činil řeč, přerušovanou přecháštěm potleskem. Podáváme ji čtenářům svým z „Hlasu“ pro její důležitost co možná v úplném znění: „Nejdůstojnější páni! Vysoce ctěné shromáždění! Nejvznešenější ústa na zemi, náš sv. Otec Pius IX., jme-

noval útoky, proti nimž v době naší bojovati jest Církvi, *nejtrpčejším bojem*; a já nesmím ani na to pomysliť, abych od výrazu toho se odchýlil. Avšak, pánové moji, boj tento a válka tato proti Církvi, jak se nyní vede, má nicméně mnoho do sebe, co nás může naplniti nadějí, důvěrou, ba i radostí. Jindy vycházeli nepřatelé naši ze samého lůna Církve; dnes však jest to ona světoznámá strana rušitelův přísah a spiklencův, jižto mají jen nejvyšší název „křesťanův“, k nám ale nenáleží. I za jinou ještě příčinou jest boj nynějška *radostný*, když pomyslíme, pod jakým vřdcem nám jest bojovati. Bojujeme pod Piem IX., a Vy dovolíte mi, byť by Vám paměť veliké činy našeho sv. Otce stále před oči uváděla, dovolíte mi, díím, abych něco sdělil o vznešené naší hlavě církevní. — Prvý důvod k radosti v těžké době naší spočívá ve šlechetné osobnosti našeho sv. Otce. Když před 16 lety povznesen byl Pius IX. na stolicí Petrovu, tu jásal celý okršlek země, svět tak říkáje rozplýval radostí, a nyní jestli podlé novin jinak jest, nese vinu toho Pius IX? což nevyplnil snad ty naděje, kteréž se v něj skládaly? což nedostál slovu danému? vyhostil snad ze srdce svého nadšenou lásku k Církvi a horlivost pro blaho lidu svého? Celý život jeho odpovídá: *Nikoliv!* Zvolen byv za papeže, jen tou výhradně zabýval se myšlenkou, jakby všude pomohl, jakby všude zlé zvyky, kdekoliv se naskytovaly, přerušil, jakby všude pravý pokrok povzněl, a všemu povolil, co právem žádala pokročilá přítomnost. Nezapomínejmež, že iniciativa (počátek) ke všemu tomu posla od Pia IX., a za všechno, jak víte, odměnili se mu nejčernějším nevděkem. Onť povolil návrat do Říma vyhnančům z vlasti, tito přijali z jeho ruky, bylo-li z jich strany při tom pokrytství, aneb zaslepenost, to Bůh sám ví — nejsvětější Svátost, jakožto zástavu, jakožto přísahu věrnosti — a hle, neminul ani rok, a už byli sjednoceni mezi sebou, že trůn Pia IX. zavrhnouti musí! Milostivým řízením Božím navrátil se Pius IX. opět do Říma; a hle, pánové moji, při všech těch trpkých zkušenostech zůstalo srdce jeho tak jemné, tak dobrotné, tak otcovské, plesalo taktéž pro blaho lidu svého, jakoby nic zlého nebylo se podniklo proti němu, jakoby v skutku za všechny své laskavé úmysly byl odměněn býval vděčností a uznalostí. Vizte, pánové moji! taková jest osobnost našeho sv. Otce! Onť ihned umenšil útrapy lidu svého, onť zahojil rány, jaké byla zasadila revoluce, onť uvedl opět pořádek ve státě církevním, onť, což bylo úlohou přetěžkou, upravil

záležitosti finanční; neboť nic jiného nechtěl leč dobře činiti a i své nepřátele smířiti se vším dobrém, což proukazoval, a přece obrátila se opět revoluce proti němu a nemíni ustati, dokudby dědictví Církve mu úplně neodebrala a nástupce Kristova nevypudila od hrobu sv. Petra! Ale což pak, p. m., upomínám Vám věci, které znáte? Protože na dvě věci se obyčejně zapomíná: předně, že vše dobro, co dosáhnouti lze v Italii, od sv. Otce vznik svůj vzalo, jenom od něho, *jedine* a *výhradně* od něho; a za druhé, že vše zlé, že veliký nezdar zámyslův jeho spasonosných jedine a výhradně pochází od toho *strašného spiknutí*, kteréž rozšiřuje a rozvíjí se nejen po Italii, nikoliv, alebrž po celém světě (pochvala!). Toť, p. m., jsou události; kdoby jich nepozoroval, muselby slepým býti o slunečném dni, a události tyto musí se veždy v účet vzíti, kdykoliv se mluví a soudí o vládě našeho sv. Otce Pia IX. Již pak, v tak neblahých dobách, v nichž žijeme, při takových trýzních, ježto jsou tak četné, strašlivé — ó což jest to za radost, což za vznešený pocit, v čele míti muže, jenž jest tak šlechetný, tak veliký, jenž chová tak bohaté a tak širé srdce pro všechno dobré, jako nynější sv. Otec Pius IX. (potlesk!). A je-li boj ten trpký, nám jest to sladkostí bojovati a trpěti pod a s naším sv. Otcem Piem IX. Toť však jest jedna stránka, jeden důvod, že srdce naše mají roznítiti se srdnatostí a radostí; což nás dále může rozradovati, jest ta závažná odvaha, s jakovou se obracíje sv. Otec proti všem útokům na Církev, na práva a majitek její! P. m.! Pius IX., jak se obyčejně popisuje a jakovým ve skutku jest, není muž rázu neoblohmého; nikoliv, onť jest jemný, onť jest laskavý, onť jest milostivý, a jestliže při všech násilích, jaké se mu čini, jestliže při všech pokrytských pletichách a úkladech, jakéž se mu strojí, jestliže při všech klamlivých slibech a špatně zahalených výhrůžkách několika: ze svých korunovaných synův zachovává stále a povždy takový klid a takovou neohroženost — tu vše to neprýští se z povahy jeho, neboť, jak jsem pravil, povaha jeho jest mírná, ústupná. Tolikéž nespočívá neohroženost tato ve velikosti pozemské jeho moci, neboť tato jest dosti malá; i viděli jsme, když byl malou moc shromáždil, malý to hlouček vojinův, důstatečný jenom na nejvyšší, aby zachoval svou zem v pokoji a ochránil ji proti podrývání zevnějšímu, tu hle byli usrozměni italská revoluce a korunovaný ochránce její: že malá ta moc musí navzdory právu národnímu a úsilným slibům přecocena, zničena býti — a nyní

jest tomu rok, co krváceli hrdinové u Castel-Fidardo, kde život svůj položili za věc svatou, která i nás naplňuje nadšením (potlesk!). Tedy ani povaha, ani politická moc to není, co činí Pia IX. tak silného, tak neohroženého, alebrž jest to moc víry a svědomí. Avšak zdá se, jakoby spiklenci neznali tuto moc svědomí. Při své schytralosti znají všechny druhy lidstva a mohutný vliv jich náruživostí, ó vědět oni, jak jednati dlužno s lidmi, jak jich lze postrašiti, jak opět lichocením získati, pletichami obestříti a konečně dovesti tam, kam jich dovesti chtějí. Ale seč jest svědomí, to neznali lidé ti, a proto rozstřískaly se dosud všechny jich úklady, všechna jich lest a schytralost na *svědomitosti* sv. Otce. I ať přijdou, i ať se k němu přiblíží slovy úlisnými, ať přijdou, ať slíbí mu miliony, ať rozluští jakýmkoliv spůsobem „otázku římskou,“ jak to nazývají — o jedné skále stroskotá se všechno — a to jest svědomí, toť jest svědomí našeho sv. Otce. „Jáť nesmím.“ odvětil sv. Otec, „jáť nesmím, neboť zem tato, nad kterou vládnou, koruna tato, kterou nosím, není má, onať náleží sv. katolické Církvi; Božská prozřetelnost vsadila ji na hlavu předchůdcům mojim a přísahou jsem se zapřisáhl, že nezačím ani jednoho ze všech práv, která odevzdal Bůh Církvi a papeži,“ a toť jest příčinou, že římská otázka nedá se nikdy, nikdy jinak rozluštěti, lečby Pius IX. aneb nástupce jeho zůstal králem v Římě (potlesk!).

Ano p. m. v neohroženosti této skví se Pius IX. přede všemi. Pohledněte na velmoci v Evropě a na našeho sv. Otce Pia IX.! Jedni jsou ve zjevném spojení s nepřátely, bytby přízeň mu tvářili; druzí uznávají to za dobré, činí pletichy a podrývají jinými spůsoby! a velmoc, kteráby mu pomohla, a jak doufám, zajisté pomůže, jest aspoň na čas pohromena tou strašlivě nespravedlivou válkou italskou! Avšak velmoc, která spasí Evropu, aby nezahynula naprosto v této potopě lži a šalby a bezpráví — jest *svědomí* našeho sv. Otce. Ó jest to něco velikého to katolické svědomí, a p. m., totéž svědomí, jež chová Pius IX., totéž musí zavládnouti i v našich útrobách; vždyť jsme údové těla Církve, papež jen jest hlavou naší — a hle, s tak silným, neohroženým, pro své svědomí tak silným vůdcem bojovati, jest nám blahou radostí. Dovoltež mi, dotknouti se ještě jiné stránky, která nás tolikéž radostí a odvahou naplniti musí — jestiž to účast celého křesťanstva v utrpeních a bojích sv. Otce. V tom jsou svorní všichni, lid i kněžstvo, věřící i biskupové na celém světě. Biskupové povznášejí své apoštolské slovo, mluví

a jednají pro sv. záležitost Církve a práva její, a ubohý ten lid, onť obětuje chudý svůj halěr, aby sv. Otec zůstal neodvislým od peněz zrádné velmoci (potlesk!). Ó, p. m., jestiž to něco velmi pohnutlivého, že máme papeže, jenž už nyní počal živu býti z almužen (potlesk!). Věřím v Spasitele, v jehož jmenu se uklánějí všechna kolena, a hle, ten narodil se v chlévě a živ byl z almužen, a nyní máme náměstka Kristova, jenž jest mu zcela podoben, neboť nepřátelé Církve dovedli ho k tomu, že učinil vyřčení: „Od velikých této země nepřijímám ničeho, ale chtějí-li mi děti moje poskytnouti almužnu svou, tu přijmu s vděčností“ (bouřlivý potlesk). A p. m., bytbychom museli trpěti, bytbychom museli nouzi trpěti, bytbychom museli přinášeti oběti, ač jich Bůh dosud od nás ještě nepožádal, pod takovým vůdcem, pod takovým bojovníkem, jakovým jest Pius IX., jenž sám se stal obětí zloby: pod takovým vůdcem trpěti jest radostné. Co však děje se v Německu, to děje se na celém světě, a nejenom u nás katolíkův, alebrž i u jinověrcův, i ti dojati jsou vznešeností sv. Otce a radují se z toho, že mu mohou pomáhati, jak to jich poměry dovolují, modlitbou i almužnou (potlesk!) Ó, p. m. jakby to bylo krásné, kdyby nedůstatek sv. Otce, kdyby *lásky*, zbuzená těmi útrapami, prostředkem se stala, jímžby se jednotili s námi opět odštěpení od nás bratři naši (potlesk!). Nemuseli bychom znáti srdce Pia IX., kdybychom nevěděli, s jakou ochotou on by vše obětoval a stal se chudým, jako nejchudobnější, kdyby odseknuté údy opět mohl spojit s posvátným tělem Církve Boží — a to doufám, bude *odměnou* za všechny strasti, jaké nyní snášíme, a jaké tak čistě, tak vznešeně, tak nevině, tak zcela podlé Spasitele svého snáší Pius IX.! Promiňte mi, p. m., překročím-li v něčem čas a děle-li Vás ještě několik okamžikův zdržuji. Vždyť ve všech novinách stojí to psáno, že papež a jeho záležitost a i *naše* záležitost brzo podlehnou. — Ale *nikoliv*, *nikoliv*, onať nezanikne (potlesk!). Co se nejprve týče primatu sv. Otce, tu není pochyby o tom žádné; a bytby toho připustil Bůh, žeby Pius neb nástupce jeho na krátkou dobu vypuzen byl z Říma, zůstane Pius, bytby i *žebral*, zůstane *předce* sv. Otcem, náměstkem Božím, jehož ústa hlásají neomylnou pravdu a jehož ruka žehná celému okršku světa. Nikoliv, naše katolická věc, a což jest jedno, věc papežova nezhyne nikdy ani utrpěními a boji, ani osočováním a pronásledováním! Aneb domníváte se snad, že, když psal sv. Pavel: „Stali jsme se divadlem pro anděly i lidi“

že tenkrát zhylnula věc jeho? Aneb domníváte se snad, že, když sv. Ignácius nalezal se v koloseu římském uprostřed lvů, že tenkrát zhylnula věc jeho, pro kterou žil a bojoval? Aneb domníváte se snad, že když krváceli mučeníci a mřeli, že tenkrát zhylnula věc jejich? Nikoliv, v krvi, v pronásledování, v utrpení, — tu tkví vítězství naše; a pročež, p. m., válka jest trpká, ale musím vám říci, p. m., naděje má jest *veliká*. Naděje se mnoho, mnoho pro věc Církve; neboť zjevno jest, že mnozí mezi těmi, jižto jméno toto ještě nenosí, když užíří velikost Církve v utrpeních, vznešenost Církve ve vítězství, že se cítí budou přibaveny k této sv. matce, a že se pak stanou věrnými a horlivými dítky Církve. Což pak útoky ty dosud uškodily? což nestali jsme se mnohem lepšími, věrnějšími sv. Otci a sv. Církvi od té doby, co trpí? (pochvala). A proto vládnouti tu bude Bůh, jako vládl až dosaváde, strasti papežův byly veždy veliké epochy, kde Církve pokroky činila (bravo!). Když Řehoř VII. umřel v Salerně, tu *vydobyta byla* svoboda Církve. A i pro svět vůbec, pro právo mnoho očekávám z bojův a utrpeních sv. Otce. Nč není tak pohromeno v době naší jako *právo*. U knížat i národův vymizelo vědomí práva způsobem strašlivým. Což bude ze světa? Ale stojí tu skála, skála Petrova, aneb, abychom jmenovali osobu, sv. Otec, *tento* zastává nyní právo nejenom pro Církve, alebrž i pro koruny, alebrž i pro národy, alebrž i pro celý svět (potlesk!). A když *pominou ty bouře*, jenž nyní zmitají světem, když vlny potopy, kteréž nyní zakrývají okrálek země, odplynou, tu bude Pius IX. a požeňhané jméno jeho ve věčné paměti všech národův se stkvíti a zářiti jako duha, když byl po potopě z archy výkročil Noe. Ještě jedno, očekávám odtud mnoho i pro naši *německou vlast*. P. m., v boji proti škůdcům sv. Otce, v italském boji teklo pro právo i mnoho německé krve, a ten, jenž jest nástupce německých císařův, vydal manifest ke svým národům, v němž *žádné lži* nebylo (potlesk!); a dnes těšíme se opět z krásného listu hraběte Rechberga, jakýž byl nedávno rozposlal ohledem římské otázky. Co tu řečeno, jest pravdivé, jest poctivé, jest německé, to přinese požeňhání Boží vlasti německé. Až dosud neuznal ani jeden německý mocnár *živé* to mocnářství italské, i důvěřuji v Boha, že naše poctivé německé jméno ochráněno zůstane od potupy, aby ni jeden z jeho knížat nepovolil lži, a uvítal svatokrádežného,

křivopřísežného krále sardinského (bouřlivý potlesk!). Ach, pánové moji, my Němci jsme slabí, jsme rozštipení, jsme bezmocní, stali jsme se potupou národům, ale budeme-li milovati pravdu, budou-li knížata a národové sloužiti pravdě: Bůh jest Bohem pravdy, a ďábel je pánem lži, a Bůh požeňhá pravdě a požeňhá Německu, jestli zůstane věrno pravdě a dá svědectví pravdě. Pročež, pánové moji, shromážděmež se tím útulněji, tím srdečněji, tím věrněji okolo našeho oslaveného Pia IX., a trpí-li on, budeme i my trpěti; vždyť nejsme lepšími nad naše bratry, jižto v Castel-Fidardo obětovali život svůj; pročež, p. m., věrnost a lásku, a pakli toho třeba, i krev a statek za našeho sv. Otce Pia IX. (bouřlivý, dlouho trvající potlesk!)“ —

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnulí:

- p. Antonín *Heckl*, kněz na odpočinutí ve Voračově dne 13. Září.
- p. Jan *Fibiger*, farář na Zbraslavi dne 28. Září.
- p. Adolf *Reymann*, kněz na odpoč. d. 3. Října.

Ve zprávě duchovní ustanovení byli:

- p. Ignac *Grünwald* za administr. do Budňan.
- p. Josef *Kodým* za administr. do Lodenice.
- p. Ferdinand *Bořícký* za administr. do Volšan.
- p. Frant. *Razák* za kaplana u sv. Jindřicha v Praze.
- p. Vojtěch *Klouček*, kněz z ř. sv. Františka za kaplana do Lochovic.
- p. Bedřich *Hingst* za učít. náboženství na dívčí škole u anglických panen v Praze.

Uprázdňená místa:

- Budňany*, fara patron. J. Vel. a praesent. děkan Karlotýnský od 20. Září 1861.

V diécesi Královéhradecké:

V Pánu zesnulí:

- p. Augustin *Sekoušek*, kněz ř. přemónstr. v Želivě, osob. děkan a bisk. vikář v Humpolci, dne 21. Září.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

- Pt. p. Augustin Fisoher, kaplan v Plaňanech 1 zl. — Anna Bednářova 40 kr. — Anna Čermáková 50 kr. — Barb. Čermáková 50 kr. — Kat. Roušárkova 30 kr. — Eleonora Vítkova 30 kr. — Terež Kučerova 10 kr. — Apollonia Bábora 10 kr. — Josef Doležal 30 kr. — Anna Doležalova 30 kr. — Jan a Terež. Flídr 30 kr. — Ter. Martinova 30 kr. — Jos. Tamešova 10 kr. — Matěj a Anna Müller 20 kr. — Jos. Kopřivova 20 kr. — Jan Krejčí 20 kr. — Ter. Alcdíkova 15 kr. — Maria Blažkova 15 kr. — Jos. Kopecký 1 zl.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kulhkupeců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zášilkou po-
štovní:
půlročně : 1 zl. 55 kr.
cel. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli XXII. po sv. Duchu.

(Evang. sv. Mat. XXII, 15.—21.)

„Mistře, víme, že pravdomluvný jsi a cestě Boží v pravdě učíš.“ Slovy těmi chtěli se fariseové a Herodiáni zalichotiti Kristu, aby jim tím spíše odpověděl na otázku, sluší-li daň dávati císaři, kterouž jej buď u lidu aneb u římské vlády osočiti zamýšleli. Nelíbí, a nemůže se nám líbiti jednání to, ano hnusí se nám a z celé duše je zavrhuje. Avšak slova: „Mistře, víme, že pravdomluvný jsi a cestě Boží v pravdě učíš“ obsahují důležitou pravdu a krásné naučení pro nás, Hlásajíť pravdu: že byl Kristus věrný v povolání svém, a že i my v něm věrni býti máme.

Povolání Krista Pána záleželo v tom, že měl člověčenstvu podat pravé učení o Bohu a jeho vůli, že měl neobmezenou poslušností a obětí svou zadost učiniti za vinu naši, smířiti nás s Bohem, zjednati nám milost a lásku jeho, že měl konečně založiti Církev co království, v němž by se učení jeho národům všech zemí a věkův hlásalo, v němž by se milosti Kristem vydobyté celému člověčenstvu podávaly a věřící cestou k spasení vedeni byli. — Ten byl účel, pro který na tento svět přišel, to bylo jeho povolání. A kterak jemu dostál?

Jak mile dosáhl 30. roku, času to, kdy obyčejně učitelé na východě vyučovali počínali, počal i on učiti. A od té doby vyučoval bez ustání. Tu ho bylo viděti v Galilei, v Judei, v Samaří, — na zemi i na moři — v chrámě, po domích a chýších i na pustinách — na hoře i v dolině; po celé Palestině rozléhal se jeho hlas, a žádné místo nebylo mu nepřístupné. Od té doby učil po všecken čas; můžeme říci od slunce východu až k západu, žádná doba nebyla mu nepřístupná.

Jednoho času na př. vyučoval na poušti. Počal pak se den nachylovati. A přistoupivše dvanácte, řekli jemu: Rozpusť zástupy, ať rozejdouce se do městeček a vesnic okolních, naleznou pokrmu, nebo jsme na místě pustém. Den se tedy nachýlil, a On vyučoval ještě. — Jindy řekl sám k učeníkům svým: „Lito mi zástupu, nebo již tři dni trvají se mnou, a nemají, co by jedli. — Tři dni trvaly tedy zástupy s Kristem, tři dni musel tedy vyučovati i On, a sice bez značného odporu. Když pak v Samařsku k městu Sichar přišel a na studnici Jakobovu se posadil, víte že přišla o hodinu polední žena Samaritánka, a Kristus hued jal se učiti ji. A ona nechala vědra svého, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte a vizte člověka,

kterýž mi všechna tajemství odhalil, není-liž on Kristus.“ Tedy vyšli z města a přišli k němu. Mezi tím prosili ho učeníci jeho, řkouce: „*Mistře pojez.*“ On pak jim dal dojmavou odpověď: „*Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal, abych dokonal dílo jeho.*“ — Žádné místo nebylo mu nedůstojné, nepřiležitě, žádný čas nevhodný, žádných obtíží se nelekal — On věrně plnil úřad svůj — i mohl, když vyučování své dokonával, říci: „*Otče, já jsem tě oslavil na zemi a oznámil jméno tvé lidem, které jsi mi dal z (tohoto) světa.*“

A že byla neobmezená poslušnost jeho; o tom svědčí nám všechny zprávy, které o jeho životě nás došly. — Vždyť ani nejúhlavnější nepřátelé jeho nemohli jej vinit z hříchu. Vždyť nenalezl Jidáš, očitý svědek všech činův jeho, žádné omluvy činu svého, nýbrž volaje: „*Zradil jsem krev nevinnou.*“ — zoufal. Vždyť Kristus v zahradě Jetsemanské v smrtelných úzkostech a v krvavém potu k zemi klesaje se modlil: „*Otče můj — ne jak já, ale jak ty chceš!*“ A že za nás obět smíření přinesl — o tom svědčí každý kříž, na němž tato krvavá obět smíření N. Z. vyobrazená pní. Celý život Kristův byl stále poslušností k Bohu, i jeho smrt byla obět, kterou za nás přinesl, a proto mohl v posledním svém dechu volati: „*Dokonáno jest!*“ — On měl konečně založiti Církev. A tu víme, že jemu nic tak na srdci neleželo: jako aby apoštolům svým podal veškeré učení své i milosti. I ustanovil je za učitele, kněze a ředitele svého lidu, vyslal je do celého světa, aby učili všechny národy, podávali jim milosti kříže a řídili je k spasení. Víme, že jim slíbil pomoc Ducha sv. při práci té, a že poslední slova, která před svým na nebe vstoupením k nim byl promluvil, byla: „*Aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.*“

V Církvi své uložil své učení a své milosti, a slíbil jí pomoc Ducha

sv. jakož i pomoc vlastní, a tím dokonil i poslední úlohu života svého.

Tak věrně dostal Kristus svému povolání. *Přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo.* I mohl říci při odchodu svém: „*Otče svatý, kterých jsi mi dal, zachoval jsem — a žádný z nich nezahynul.*“

Nyní pak jest na nás, N.! abychom co praví učeníci Kristovi následovali Božského mistra svého v této věrnosti. Uvažujte tedy bedlivě, jaké jest povolání vaše. Pamatujte vždycky na to, že máte v náboženství, v mravích a ve vědách vzdělávati sebe, abyste později v nábožnosti, v mravích a vědách vzdělávati mohli i jiných; a že od toho, kterak nyní již povinností svým dostojíte, závisí vaše vlastní blaho, i na mnoze blaho a vzdělání tisícův spolubratří vašich, a že jakovými se nyní osvědčíte, takovými že zůstanete i za dob vašich budoucích. Mnohonásobná zkušenost zaručuje pravdu, že jaký býval jinoch ve školách, takový že byl i v životě. Byl-li již v mladosti nábožný, mravný, svědomitý a bedlivý: po čase, ať žil v jakém koliv stavu a povolání, byl za jisté pravým pozeňháním obcím, kam koliv se dostal. Když učeníci Pánu pravili, že teprv za čtyry měsíce žeň se přiblíží, řekl jim: „*Pozdvihněte oči svých a popatřte na krajiny, žeť jsou již bílé ke žni.*“ — Krajiny tyto, bílé ke žni, jsou nejprvé duše vaše. Ty máte vzdělávati, šlechtiti kázní a etnostni. Krajiny ty bílé ke žni jsou pak duše všech, jimž máte nábožností, mravností a vzdělaností svou svítiti na cestách tohoto života. Nuže tedy, N! věrnost v povolání budiž heslem vaším. On učil, vy se uče. On nelekal se žádných obtíží, ani vy se jich nelekejte. Neobmezená byla jeho poslušnot a obětavost. Všestranná nechť jest i poslušnost a obětavost vaše, aby platila o vás slova Páně: „*Kdo žne — odplatu bere, a shromáždí užitky k životu věčnému.*“ F. H.

Slavnost všech Svatých.

Od kněze **Karla B. Cisaře.**

Poslední svátek v roce, kterýž ještě radost vlévá ve srdce zbožného křesťana, jest *slavnost všech Svatých*. Ne bez moudrých a spasitelných ohledů a bez významu ustanoven jest svátek tento na den prvního Listopadu. Máť nám připomínati, že jako Bůh trudné práce vezdejší, pozemská díla a zaneprázdnění naše odměňuje plody podzimu; rovně tak že pracujícím pro království jeho a v něm každý podniknutý boj, a všelikou zkušnou ctnost někdy v nebi odplatí hojně životem věčným.

Tato slavnost daleko unáší ducha našeho a vysoko nad stěny klenby chrámové. Toužně hledíme s miláčkem Paně v stkvělou říši nebeskou, — a kam oko víry sáhne, vidí zástup veliký, jehož žádný přecísti nemůže, ze všech národů a pokolení, lidí a jazyků, ani stojí před trůnem, a před obličejem Beránka. (Kn. Zjev. VII. 9). Matka naše Církev svatá z dále nám ukazuje jasné tyto zástupy blahoslavených, bychom vyzdvihnouce se naději až k oně sverchované slávě, s ní v tomto údolí slzí radovali se a veselili. Neboť uprostřed utrpení, kterýmiž oudům Církve zde na světě bojujícím zápasiti jest, ustanovil Bůh po své lásce a prozřetelnosti jistými časy i radostné doby a chvíle, v nichžto jako okrátky, zotaviti se a k snášení nových bojův siliti se mají.

Leč rozpomínajíce se na valný zástup blahoslavených oněch duchův v nebes krajích se veselících, vážnou myslí pomníváme též i na naši vlastní budoucnost. I námť uloženo, přijatu býti v počet Svatých. Nebo synové svatých jsme a onoho života očekáváme, kterýž dá Bůh těm, kdož víry své nikdy nemění od něho. (Tob. II. 18.). Tudíž v duchu našem samy sebou vystupují myšlenky smrti a budoucího soudu; nebť živý myslí co potomně bude. (Kaz. VII. 3.): a před očima našima živě chvějí duše zesnulých, z milených božského soudu již zkusivších. Sama příroda budí toho času v nás myšlenku pomíjivosti, a zjevy svými ukazuje na konec všech věcí. Přízvlouklé listí prší se stromů a klesá na hrobové pahorky. Husté mlhy zasmušují oblohu, spolu i mysl naši zarmucující.

Na dušičky ve všech chrámech jasné svíce planou, zaplašující ranní šero. Temnými svatyněmi rozléhají se církevní truchlozpěvy. Zádusňi mše v černých rouších se slaví. Vznesené skladby Mozartové, Vitaskové, Tomáškové a jiných výtečníků dojmají srdce a zdvihají je k nebesům. Hrůzovelebná píseň: „Dies irae“, s

lkavými zpěvy svými, v něž padají trouby duté zvuky přivozuje nám ku paměti onen den, v němžto všechněch zjevené budou rady myslí, (I. Kor. IV. 5.), v němž pomínou světy, a časové i prostory v jednu věčnost splynou.

Z chrámů chodí pak se k ozářeným hrobům, zdobeným znaky naděje a něžné lásky křesťanské, totiž znameními kříže, a věnci uvitými z podzimního kvítí. Tu po hřbitovech za sítání viděti smutné zraky, tváře uplakané, hroby slzami porosené, a rosou svíceně vody skropené. Každé milující srdce měkne, každý hledá náhrobky svých milých. Neboť spolek s mrtvými nepřestal, lásky svazek zrušen není, anobrž u víře v Ježíše Krista utvrzen a upevněn. Patřením k onomu zlatému jitra budoucího z mrtvých vstání, nabývá veškerá smuteční slavnost tato vyššího směru, a svého posvěcení. Již nevidíme mrtvé před sebou, nýbrž obživěné měšťany svatých. Vidí se, jakoby nesmrtedlnosti angel chvěl palmou nad tichými hroby, a k nám hlasně volal: „Všickni, kteří spí v prachu země procití k životu věčnému.“ (Dan. XII. 2.). Protož i na dušičky, v tento památní den smrti, obojí čtení (Epištola i Evangelium) nemluví o smrti, než o *vzkříšení* a o *životu* věčném.

„Nechcemeť pak bratří, abyste nevěděli o těch, kteříž zesnuli, abyste se nermoutili nad nimi, jako i jiní, kteříž naděje nemají. Neboť, jakož věříme, že Ježíš umřel a z mrtvých vstal: tak i Bůh ty, kteříž zesnuli skrze Ježíše, přivede s ním“ (do věčné radosti). 1. Tess. IV. 12. 13.

Na povýšení sv. kříže.

Svatý kříži, strome těchy naší,

Tebe kochám v zbožném srdce hovoru;
nad klenoty světa Ty's mně dražší
Božskou na Tobě zříti pnutí pokoru.

Svatý kříži, Tvoje povýšení,
veslem budiž moje pro spasení!

Svatý kříži, hvězdo víry svaté
květem spásy obtížená ratolest;
myšlenko Ty duše moji zláte,
hříšníku Ty's kajícimu blahověst.
Tebou duši hříšné život prýští
v slzách když se ona ze vin čistí.

Svatý kříži! perlo nejskvostnější,
které v srdci nosit přáno člověku.
budiž touhou mojí nejvřelejší,
heslem mojim silným v blízkou v daleku.
Tvoje rád ponesu sladké bříme,
z něho neb mně vzejde spásy símě.

Jaromír Fr. Lhotka.

Svatý Václav čím býval Moravanům.

Milou náhodou dostaly se mi do rukou dvě veliké sbírky kázání svátečních, vydané v předešlém století na Moravě. Jedna, ač jinak celá, jest bez titule; z nejdělných míst ale mohu bezpečně souditi, že kazatel žil na Moravě a kázání mival uprostřed milých Hanákův. Druhá opatřena jest podle obyčeje onoho věku titulem latinským: „*Triā tabernacula.*“ Nalezat se v ní 61 kázání na rozličné svátky celého roku, řádné i mimořádné; časem dvoje i troje na jednu slavnost. Spisovatel a vydavatel obšírných těchto řečí „v jazyku moravském“ jmenuje se ovšem na listě titulním: jeť to kněz bývalého slavného kláštera Hradištského u Olomouce, *Zlatoúst Xaver Ignac Táborský*. Kniha ta vydána jest ve hlavním městě Moravy (in metropoli Moraviae) v Olomouci r. 1738.

Již ale obracím-li zřetel na dotčené sbírky udaných kázání, neděje se to proto, že by se v nich nalezaly řeči vzorné v každém ohledu, jakými n. p. v polské literatuře vynikají Škarga, Bierkowski a j. U nás pohřichu nezachovala se nám z XVII. a XVIII. století kázání toho druhu, jimiž bychom se mohli honositi, jež by sloužití mohla za vzor kazatelům našeho věku. Nelze co podobného tvrditi ani o dvou kazatelích, na něž právě ukazujeme, ač sluší vděčně uznati svědomitou píli, s jakovou posluchačům svým opatřiti a sněsti hleděli hojné zásoby potavy duchovní a místy jeden i druhý patrně dává na jevo, že by za příznivějších časův byl se z něho státi mohl skutečně řečník výtečný, nébrž i vzorný.

A proč tedy píše se tu o dílech kazatelův, jichž nelze pokládati za vzorné? Povím příčinu, vyjevím pohnutku bez obalu.

Jeť známo, jak se sáпали a sápadí lidé jistého rázu na statečné Moravany, kteří s úctou pohlížejíce ku koruně sv. Václava žádají, aby svazek mezi Čechy a Moravou nikterak se netrhal, nébrž na novo se utužil. Neštítit pak se politikáři korunu sv. Václava míti za bájku a za útvar agitatorův českých atd. Než hle, korunu sv. Václava znali, a sv. Václava ctíli co společného českého i moravského krále před stolety dotčení kazatelové moravští. Na důkaz stujte tu některé výpisky.

Zlatoúst Xav. Ig. Táborský po svém obyčeji vyznačuje každé kázání nadpisem latinským. Tak i na den slavnosti sv. Václava. I ejhle, již na titule čtu: „*Nevinne prolitá krev krále země české i moravské sv. Václava.*“ V kázání samém vykládá pak borlivý řečník, jak tichý, dobrotivý, lásky-

plný byl ten sv. kníže a král, i že jest i po smrti mučenické oslavený tento král pln dobroty a milosrdenství. Načež při konci řeči své, obrátiv se k sv. Václavu našemu volá k němu: „*Křič a volej tedy, ó nevinne prolitá krev před trůnem milosrdenství Božího; volej a nepřestávej jakož jsi s největším prospěchem za soužené Čechy a české království často křičela a volala. Po vyš v síle hlasu svého, za nás orodujíc. Nevinne prolitá mučednická krev volej a křič o milosrdenství u Boha; nepřestávej za nás orodovati a prositi.* — Já pak s mými poslouchači tobě korunou mučednictví korunovaný králi sv. Václave s povinnou uctivostí se kořím.“

Hle tak kázal, českého i moravského krále sv. Václava moravským jazykem oslavoval r. 1731 kněz Táborský na Moravě. —

Druhý nejmenovaný kazatel nenazval sice sv. Václava na tituli králem českým i moravským: za to ale vyznačuje ho co „*patrona českého i moravského,*“ a dí o něm hned na počátku: „*Krátký sice život měl na tom světě „naš milý král“ a vojvoda české země sv. Václav; nic méně všecko, co jsem o světě mluvil, ano mnohem více na tom světě zkusil.* „Netaji pak toho posluchačům, že sv. Václav sice nedal ani králem se nazývati, ani olejem svatým se pomazati ani korunu na hlavu si postaviti; avšak nicméně mezi Čechy ode všech za krále držán či vážen byl.“ — Sv. Václav „naš milý král“ jest mu „ozdobou české země, naší královskou rúží, ježto jest v Čechách posvěcena, jež v Praze vůni svou vydávala.“ A proto velebí Prahu, provolává: „Plesej tedy, plesej s tvou panenskou a mučnickou rúží království české, plesejte města Pražská, plesejte a honoste se s vaším královským kvítkem slavní Čechové a Moravci, poněvadž ta vaše Pražská rúže jest tisíckrát krásnější než rozhlášené rúže v městě Rhodus, tisíckrát libější než v Lukanském městě Přeslo, tisíckrát vonnější a vzácnější než rúže při městě Jericho. Ustup město Jericho Praze, městu hlavnímu, nebo to pro svou svato-Václavskou rúží jakožto pro královský a panenský kvítek po celém světě jest rozhlášeno. Jest pravda, že Jericho má od rúží jméno: než ten titul více náleží Praze pro jednu její rúží, která vůni svou mnoho tisíc lidu k sobě táhla a až posavad táhnouti nepřestává. O přeblahosla-vená Praho, rúžová Praho, mohu o tobě říci: „V Praze blaze, kdo tam může míti rúže.“ — Posléze pak při samé závěrce vroucí kazatel s pobožným srdcem volá k blahoslavenému oslavenci: „Svatý Václava,

vejvodo české země, patrone český a moravský, oroduj za nás!*)

Výpisky tyto doslovné, jak se nám zdá, mohou každému vůbec posloužit na důkaz, čím byla v předešlém století *patmátka* sv. Václava bratrům našim na Moravě. Bylť jim milou a drahou vazbou jednoty, a sv. Václav pokládal se i u nich za společného krále českého i moravského. Kněží onoho věku veřejně z kazatelnic připomínali to zbožnému lidu a lid ten plešaje, velebil Boha v svatém oslavenci jeho, našem sv. Václavu. Nikomu nenapadlo tehdy Moravu trhati od české země; Čechové i Moravci považovali se stejnou měrou za národ, ať tak dím, sv. Václavský, lid, kterémuž jest sv. vévoda český ochrancem u Boha a jako nesmrtelným králem. Hlas ten, jenž se ozýval z kazatelnic katolických na Moravě během XVIII. století, nebyl leč ohlasem té víry, která ve srdcích zbožného lidu moravského hluboko byla zakořeněna co dědictví z věkův dávnějších. A pak se divme vidouce, s jakou čílostí chápe zbožný lid na družné Moravě i jakovou úctu jeví ke koruně sv. Václava, kterou nosili od věkův společně naši králové — dědičové to sv. vévody země české, jakou též bohda v krátce uvidíme na hlavě nejjasnějšího krále a císaře našeho Františka Josefa. Nechať tedy ustanou jistí lidé v lehkost uvozovati drahé jméno sv. krále českého i moravského: co zakořeněno jest v srdcích zbožného moravského lidu, nevykoření se jakýmikolivěk útoky společných nepřátel víry a národnosti naší.

Církev a stát.

Čtenářům „Blahověsta“ bude povědomo, že je tomu teprva několik let, co Církev katolická v Anglicku nabyla nejvyšších správcův, co se dostalo katolickým Angličanům nejvyšších pastýřův — biskupův, po nichž dávno toužili a vzdychali. Známo též, komu hlavně přičítati náleží zásluhy o zřízení a obnovení svatovlády katolické v Angličanech. Bylť to Pius IX., jenž se rázně a statečně ujal věci a šťastně ji také dokonat, nedav se mýlití krikem a povykem, kterýž se rozléhal po celé Anglii v táboře nepřátel. Se strany odpůrcův slynul v tuhém tom boji nad jiné lord John Russel, ovšem ale nevelmi chvalitebnou ctností. Vytýkali mu nejenom cizozemci za hranicemi anglické země, nýbrž i vlastní jeho rodáci, Angličané, že prý nosí na obou ra-

menou — že prý jest obojetníkem. A v skutku tomu tak bylo. S jedné strany tvrdil v dopisech soukromých k některým vznešeným katolíkům anglickým, že vláda anglická, na jejímžto čele sám John Russel byl, nemní nižádnou měrou překážky klásti v cestu záměru Pia IX.; s druhé strany na sněmu anglickém veřejně vyhlášoval úmysl papežův za zkrácení a ztenčení svrchovaných práv koruny anglické. Za takové obojetné jednání neušel John Russel zaslouženému pokárání. Angličané vyhnuli se na něho jako srně, a bez milosti a litoosti tepali ho ve veřejných listech i na sněmu — a to činili nejen katolíci angličtí, ale i odpůrci práv katolické proto, poněvadž se jim nelíbila obojetnost Russelova a zdálo se jim chování jeho málo energické a statečné, ba i nedůstojné. Ale na tom nebylo dosti. I za hranicemi pozdvihli se hlasové, aby hájili pravdy víry a práva katolíkův anglických. Mezi předními hájiteli svaté věci vyniká výtečný německý právník, jmenem *Russ*, jenž ve spisu: „*Offenes Sendschreiben an Lord John Russel*“ do duše mluví anglickému státníkovi, vytýkaje mu jeho nepoctivost a nespravedlnost, avšak tak rozvážlivě a střídme, že viděti jest, že mu nešlo o nic, leč o svatou věc, pravdu a právo, a proto prost jsa vši vášnivosti a prehlivosti, hájí pravdy způsobem důstojným kat. křesťana.

Po krátké omluvě, proč právo mít se domnívá k veřejnému vystoupení proti J. Russelovi, líčí krátkými, ale ráznými a důkladnými slovy rozdíl mezi Církví a státem. Pravit o rozdílu tom takto: „Církev a stát nejsou jedno. Církev se liší od státu přede vším účelem svým.

Církev vytknul zakladatel její za účel: posvěcení, oblažení a spasení veškerého člověčenstva. Státu jest se starati o to, aby průchod se zjednal právu a občanskému rádu, směřujícímu k oblažení jednoho národa, nebo více národův, anebo docela k oblažení časnému jedné toliko částky národa.

Základové Církev a státu jsou rozdílní. Církev spočívá na ideji Božství — stát na ideji ponětí práva.

Směr, kterým působí Církev a stát, jest rozdílný. Církev počíná s Bohem, jenž jest jeden, a blíží se k jednotlivým lidem, kterýchž jest nesčíslné množství. — Stát ale množství lidí povahou od sebe rozdílných v jedno spojuje, usiluje utvoriti jednotu národní, nerozlučitelnou.

I obor působení Církev a státu není týž. Církev rozprostírá se po celém světě a působí v člověčenstvu; stát obmezuje svou činnost na jediný národ a jedinou

*) Zdá se nám, že sbírka ta kázání svátečních náleží do počtu knih, jež pohřešujeme v historii J. Jungmannově. Jet to kniha v 4ci čítající 991 str. mimo rejstřík a vydána jest za panování Karla VI.

zemi, a přes hranice a meze tyto činnost jeho se nerozprostírá ani o vlas dále. I *prostředky* obou — Církve a státu — jsou od sebe rozdílné. Církve vládne mocí duchovní, státu jest třeba moci hmotné, zevnitřní, a ta nezáleží, dobře-li věc uvážíme, leč v zevnějším donucování.

Nuže, pane — praví Russ — tuším, že neračte odpírati, nýbrž posvědčiti, tvrdím-li, že dvě obce, dvě společnosti, ješto se dělí a liší od sebe účelem, základem, směrem činnosti, oborem působení, prostředky, nemohou pokládány býti leč za podstatně od sebe rozdílné. A protož porovnávajíc Církve se státem, čili raději mluvíc o poměru Církve k státu, nikterak a nižádnou měrou tvrditi nelze, že by byl stát nad Církví anebo Církve nad státem.

Církve pro sebe jest svrchovaná a samostatná, stát jest pro sebe svrchovaný a samostatný; a protož nelze přičítati Církví svrchovanost nad státem, aniž státu svrchovanost nad Církví. Toť jest výrok zdravého rozumu. Ale podíváme-li se do historie, shledáváme, že tomu nebylo vždycky tak, aby Církve a stát od sebe rozděleny a odděleny byly, nýbrž že splývaly v jedno. Původní zjevení Boží čím dále tím více se u pohanů ztrácelo a ustoupilo konečně místa svého mnohobožství, jehožto kněží byli více státními úředníky než co jiného!

Stát a mnohobožství srostly v pohanstvu v jednotu nerozlučitelnou; nepřítel mnohobožství a modloslužby pohanské byl i nepřítel státu. Vyvracel-li kdo bludy pohanského náboženství, vyvracel a podrýval spolu i stát. Tak bylo u Řekův i Římanův. Sokrates, jak povědomo, odsouzen jest, že prý učil jinému náboženství — že učil poznání jiných bohův, nežli stát vyznával, a křesťané za nepřátely a vrahy státu římského jsou počtáni, že se odřikali pohanské modloslužby, Římanům obvyklé.

V křesťanském středověku vyvinulo se cosi podobného bohovládě židovské. — Římská říše se rozpysala v prach a popel, a na jejích zříceninách a rumech usadili se národové germanští, zakládajíc nové státy, kteréžto by byly bezpochyby taky vzaly po nedlouhém čase za své, kdyby nebylo Církve katolické, jižto dostalo se za podíl dědictví porouchané říše římské. Za vznik a rozkvětání těchto nově povstálých státův děkovati máme Církví, ješto všecky státy středověku spojovala v jeden celek, v obec křesťanskou (res publica christiana), jak tomu v středověku říkali.

A jako mezi pohany nestávalo a nešetřilo se rozdílu mezi Církví a státem, rovněž tak i protestanti přirklí svrchovanou moc nad Církví státu, a zejména pa-

novníkům, a rozdíl mezi Církví a státem zmizel na prasto u nich. Snad to nebylo vždy dobře, když v středověku Církve v státní a politické poměry se míchávala již proto, že tím ubíhala v nebezpečství ztráty své ryzé a čisté povahy.

A však povážíme-li, že náboženství vyšší ceny jest, než pouhé poměry právní, dá se aspoň křesťanská bohovláda středního věku ospravedlniti a omluviti, a to tím více, že zákonové církevní nejsou nižádnou měrou na škodu a ujmu žádnému státu, byť sebe vyššího stupně dokonalosti dosáhl. Ano, možná rozumně a důvodně tvrditi a za jisto pokládati, že ideální stát takový, který dospěje k svrchované dokonalosti, v mnohém ohledu a směru Církví podobným býti a státi se může. Ale holý nesmysl jest, chtěli stát Církví poroučeti a zákony a práva stanoviti, poněvadž to jest nepřirozené, vládně-li nižší vyšším, rozkazuje-li podřízený výše postavenému. Všecky povinnosti, buďtež si jakékoli, jež stát občanstvu ukládá, a plniti a zachovávatí velí, velí i Církve. A jaký tu jest přece rozdíl. Stát si toho nevšímá, s jakým a kterým kdo úmyslem plní zákony a ustanovení jeho; stát jediné prohlédá k tomu, aby se zákonové plnili, na pohnůtky nebiera žádného zřetele. Ne tak Církve; ta hledí i na vnitřní smýšlení, na úmysl, na pohnůtky; pouhé plnění zákonův čili tak zvaná legálnost nepostačí jí. A protož sluší-li z té příčiny přednost přičítati Církví, jest na jevě, že by to byl převrácený svět: kdyby stát předpisovati chtěl anebo i předpisoval články víry, svátosti ustanovoval, aneb podával, aneb do věcí církevní kázně se týkajících se míchal. Děje-li se ale kde co podobného, jest to převrácený svět, zárodek neb ovoce násilných převratův. R.

Pravdy v obrazech.

Od J. Č. — ze.

I. Hudec.

Byla neděle. Dlouho před tím přšlo. Dnes však usmívalo se jasné slunko na blankytném nebi, rozšiřujíc paprsky své i do hlubin a vyzývajíc veskeré tvorstvo k radosti a veselosti. Jaký div tedy, že i Pražané, pracovavše celý týden, davem se hrnuli z města ven, aby se v přírodě pokochali a pookráli. Zvláště ale Svatováclavskou branou hemžilo se obyvatelstvo o překot do zahrad. Aj, tu přistoupí starček, velmi nuzně ošacený, takže bylo snadno bídu jeho poznati, což i bledý, zažloutlý, vráskami posetý obličej patrně prozrazoval. Vyndav si housle uchopí se

třesoucíma rukama smyčce a jme se hrát, postaviv klobouk před sebe, aby nějaký dárek obdržel. Než jaké to tóny vyluzoval? Ovšem takové, že ne jeden okolo jdoucí uši si zacpával, aby neladné kvikání neslyšel. Málo dáreků, velmi málo dostával, nač hůslat smutným okem pohlížel.

Než tamo přichází muž mladistvý. Bezděky se usmál, uslyšev starce hráti. I přistoupil k dědouškovi, a žádá ho o housle, aby prý si stařeček odpočinouti mohl. Ten pak, mysl, že si pán z něho žerty tropí, zdráhal se; než zpozorovav klidný, upřímný obličej a nezkalené oko jeho, podal mu housle. A nyní jste měli naslouchati zvukům čarovným, jež on vyluzoval. Unašelf se na perutích obraznosti do výše nebeské a tak srdce všech okolo jdoucích dojal, že každý užřev hráti tak vzácného pána, mistra v tom umění, milerád do kapsy sáhl a almužnu stařečkovi obětoval. Ne-trvalo to dlouho a klobouk dědouškův byl naplněn. Tu cizinec, odevzdav trnoucemu huďci housle, zmizel v davu, kamž ho díky a modlitba starcova provázely. —

Onen starce jsme *my* v tomto slzavém oudolí. I my prosíme po celý život o almužnu, almužnu to života a blaženosti nebeské. Než slabí a křehcí jsme, i podleháme žádostem těla a jen malou, malinkou naději se kojiti můžeme, vykonavše málo skutků Bohu milých, jež nám brány nebeské otvírají.

Však i nad námi smilovávají se mistři života křesťanského, kterým Bůh již udělil korunu vítězství po přestálém boji proti tělu, světu a ďáblu, i nám spěchají ku pomoci *Svatí a Světice Boží* svou přímluvou. Blaze tomu, kdo se ochotně a důvěrně přímluvě a prosbě Svatých odevzdává. Tent si zajisté, pakli sám lenovati nebude, naplní míru dobrých skutků ku spáse a blaženosti duše své.

2. Slunce.

V jistém městečku žil učený muž. I chtěl všechny pravdy náboženské rozumem svým pochopiti. Neustále přemýšlel, kdekoliv chodil. Ano, ani v noci neměl pokoje, i ve spách se zabýval duch jeho bádáním. Všickni, kdož ho znali, divili se tomu. Někteří se též domnívali, že se učený pán učeností svou pomátl. I měli s ním útrpnost. Když ale učenec čím dále, tím méně nábožným byl a konečně téměř ani do kostela nechodil: vyhýbali se jemu i přátelé jeho.

Jednoho dne šel, jako obyčejně, zamýšlený za město. Tu spatřil několik chlapců, ani si hrají. Najednou však počal jeden z nich křičeti a kvílet. Učenec pro-

brav se ze svého důmání přistoupil k chlapci a tázal se ho, co se mu stalo? Chlapec odpověděl, že chtěl do slunce patřiti, než že najednou nic nevidí, že snad oslepnul.

Učenec ho těšil, že jen na chvilku viděti nebude, po druhé ale, aby se všetečně do slunce nedíval.

Spolu však se vyjasnil i jeho obličej. Uderil se v čelo, rka: „Ó já zaslepenec! Zdaž jsem nebyl i já takový pošetilec, jako onen chlapec? Pakli každé oko, i to nejbystřejší, v slunci zraku svého potráci, jak jsem mohl já duševním okem, rozumem tak obmezeným, do slunce nadpřirozeného nahlížeti? A toto nadpřirozené slunce jsou nadpřirozené pravdy, o kterých jsem tak dlouho hloubal. Víra musí zde postačiti, víra, kterou nám sám pán Bůh dal.“

3. Zakrnělý strom.

Na Loučení byla pouť. Ze všech stran hrnuli se tam nábožní křesťané, aby Bohu díky vzdali. Byloť právě po úrodné žni. I Liboslávek, pilný chlapec, byl se svým otcem mezi nábožnými poutníky. Po skončených službách Božích vraceli se domů. Cesta vedla je lesem. A ješto veliké parno bylo, zašel si otec se synem do lesa, aby paprskům slunečním ušli. V hustém lese se Liboslávkovi líbilo. Velice se radoval zvláště z vysokého dubu, jenž se velebně svým temenem k nebesům vypínal. Jak se ale zarazil, když nedaleko spatřil zakrnělou borovičku! Bylať k zemi sehnatá, majíc jen slabé větve. Kolkolem byla obklíčena trním, které ji dusilo.

I tázal se otec:

„Pověz mi, milý otče, čím to je, že tento stromček tak zakrněl?“

Na čež otce: „He, milý synu, nevidíš-li, že se nalezá v houští, kamž paprsky sluneční nepronikají a že i okolní trní příznivo mu není? O jaký by byl, kdyby ho byla ruka lidská ošetřovala! A tomuto stromku se podobá v jistém ohledu i mnohý nešťastník. Nepříznivými okolnostmi nedostalo se mu žádného vychování. Nepůsobí na něho blahodárné světlo sv. náboženství, nýbrž sám sobě odevzdán pracuje bezděky na své tělesné i duševní zkáze. A proto, milé dítě, máme s *nešťastným* útrpnost míti, zvláště ale s tím, který svého neštěstí původem není!“

4. Oheň.

Růžena byla jediné dítě bohaté paní. Nedávno slavila patnáctý den narození svého. Než nejen věkem, nýbrž i sličností neobyčejnou se stkvěla. Bylať útlého a zdravého těla, růžových tváří, bílé pleti a jasného, nezkaleného oka. Matka Růžen-

čina byla rozumná vychovatelka. Nestarala se, jako jiné, pouze o tělo, nýbrž pečovala i o duši své dcery. Říkávala: „Co je platno člověku, kdyby celý svět získal, na duši ale škodu trpěl?“ Pročež také svého jedináčka vždy na zřeteli měla, a o to pečovala, aby dcera její nevinnost zachovala a neslušných slov z úst nikdy nevypouštěla. Kdysi byla Růžena sama v kuchyni; neboť i k domácí práci byla přidržována. Tu se stalo, že se neopatrně k ohni přiblížila a již chytal šat její. Dívka, spatřivši to, ulekla se velmi, měla však předce tolik rozumu, že rychle oheň rukou umačkala. Než skvrna černá zůstala na šatech. — Mezi tím se navrátila matka, a spatřivši Růženu polekanou, tázala se jí, co se přihodilo. Dozvěděvši se vše, nevadila se s dcerou, dala jí ale napomenutí: „Měj vždy na paměti, milá dcero, dnešní nehodu a věz, že jako oheň, i *příležitost k hříchu* duši bez poskvrny nenechává, byť bys ji i odolala, jako nyní ohni. Stráž se tedy každé takové příležitosti jako vlka, jenž hledá, aby duši tvou pohltil.“

Pozdravení nejsvětější Svátosti.

Pověz mi ty jarní háji
kolik květů asi v máji
ve tvém lůně rozkvetá?
Kolikými nebes báně
hvězdami jest tvoje skráně
zdobená a posetá?

Kolik zrněk písku moře
skryto vod tvých ve oboře
v nedostihlé skrytosti?
Kolik hodin věčnost asi
čítá orloj tvůj, jenž časy
mžikem vede k zralosti?

Kolik rodiš máji květů,
nebe chováš hvězdných světů,
písku moře tvoje hruď;
kolik hodin u věčnosti,
tolikrát tu ve Svátosti
pochválený Kriste buď!

Jaromír Fr. Lhotka.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Prady.

IV.

Isidor Bena ztratil otce, když byl ještě dítětem. Co o něm věděl, věděl jen z úst matčiných. Nebylo toho mnoho, neboť matka měla bez pochyby příčinu, že tajila synovy osudy, jež s otcem podnikla. Museli býti žalostné a bolestné. Ze všeho, co jsem slyšel, soudím, že to byl muž marno-

tratník, jenž své i ženino jmění, na počátku dost velké, lehkomyšlně prohejril. Umřel, když byli už v nouzi, a ubohá matka s dítětem svým zakusila trpké časy. Nezbyvalo jí, leč živiti se prací. Že však byla slabá a ustavičně nemocna, sotva tolik vydělala, aby se před hladem uchránila.

Však i hlad musela snášeti, což se ale Isidor nedověděl, až už byl větší a starší. Pozoroval, že matka jí velmi málo. I divil se tomu a dotazovával se jí, zdaž jí nechutná. Říkávala, že velký člověk méně potřebuje, než dítě, jako byl on, i schovávala mu, co měla, starala se o něj a sama se zapírala.

Isidor měl příležitost viděti jiné velké lidi, když jedli, a přesvědčil se, že nepotřebovali méně jídla než on, naopak, oni toho za den pojedli víc než matka za týden.

I bylo mu matky líto, a to tím více, že často plakala, a nejednou, když se v noci probudil, slychal ji, jak vzývá Boha a pomoc, potřeby své mu přednášejíc. — Vždy měla na mysli více jeho než sebe, a ráda byla by obětovala život, kdyby to bylo pomohlo synkovi.

Tak poznal její tajemství. Napřed neříkal nic, ale také se zapíral, aby vystačil s menšími výdělky. Nikdy neměl hladu. Nutila-li ho, aby víc jedl, vymlouval se, že už má dost a pobízel ji, aby ona k vůli němu tak nešetřila. Kolikráte měl ještě dost velkou chuť, pohlednul-li ale na ubohou matku, přešla ho chuť tak, že by se byl postil od rána třebas až do večera.

Nemohla si tajiti, že chlapec pochopuje už, jak bídný jest jejich stav. I byla ještě zarmoucenější, bojí se o něho, že si uškodí na zdraví. Tu on přitulil a přivinul se k ní, obejmul ji a prosil, aby mu dovolila starati se o pokrm vezdejší, jehož se jim bohužel pořád nedostává.

Však jak to bylo možné? Isidorovi bylo tenkrát sotva osm let a posud se ničemu nenaučil. Školy nenavštěvoval, poněvadž matka ani lístku ani knížky ani jiných potřeb koupiti mu nemohla. Mimo to myslila ubohá, že ona sama ho vycvičí v tom a onom, co by mu prospívalo.

Přede vším ho učila čísti, a sice z modliteb, jež měla, ukazovala mu písmena a slova, on si je pamatoval, že to s ním pořád opakovala, a v skutku četl, ale jen to, co v knížce její stálo. Psáti ho matka ovšem neučila, nemajíc k tomu schopností ani času. I vypravoval, kterak si toho žádal, by se též psáti naučil. Avšak přání to, dokud byla na živě matka, nenaplnilo se; od té doby, co umřela, také nebylo příležitosti, aby se mu podařilo, čeho si přál. Nic méně ujišťoval mne, jak doufá, že se mu podaří,

a on nejen čísti a psáti se naučí, nýbrž s pomocí Boží nabude vědomostí, potřebných každému člověku.

Já se divil jeho pevné důvěře, jeho odhodlanosti, jeho silné vůli. Isidor předzvídal svou budoucnost a měl vypočítáno, co vykoná a co musí vykonati. I chlubil se mi, že by rád byl tak učený, jako prý byl jeho otec, že by si rád dopomohl k statkům, jakých on měl, aby jich dobře užíval, jak velí Bůh.

„Škoda, že se toho nedočkala matka,“ stýskal si. „Dal bych pak jí, co měla, když byla mladá, pěstoval bych ji s všelikou láskou srdce svého. Ale Pán Bůh jí dal nebe, a to jest více. Takové matky nebylo na světě. Milovala mne až do konce, a umírajíc mi slíbila, že tam u Pána Boha bude za mne orodovati, abych byl hodný, šťastný, vyzískal si, co by mi ráda byla zanechala, kdyby o to byl nepřišel otec.“

Odtud tedy pocházela Isidorova víra, že se mu časem všechno podaří; odtud se prýstila jeho síla a moc, s jakouž se života chápal; odtud vznikl jeho pevný duch, jenž se nehrozil žádných těžkostí a překážek. Matka niu vykazala dráhu života, požehnala mu, přimlouvá se za něho u Boha a Bůh se smiluje nad sirotkem.

Však Isidor se nespolehal pověrečně, že ho blažený osud nemine: on co dobrý křesťan věděl, v čem má zakládati svou naději. Matka ho vychovávala sama a ačkoliv nenaučila ho čísti ani psáti, předce v jednom ohledu dokonale ho vycvičila. Bylo to ovšem učení nejdůležitější: byla to známost o Bohu, známost Jeho přikázání, známost sv. náboženství.

Byl ještě malým dítětem, a již tehdy povídávala mu o Pánu Ježíši, Spasiteli a Vykupiteli našem, vykládala mu svaté učení a život Páně, učila ho pokračovati dle Jeho Božského příkladu. O jak rád ji poslouchával, když večer v malém přízděnků sami seděli. Pán Ježíš mu byl milý, Jemu k vůli všechno učinil, k Němu se s největším potěšením modlil. Modlíval se s matkou doma, modlíval se s ní v kostele, modlíval se s ní venku na poli, modlíval se všude, kdekoliv byli.

Isidor znal Pána Ježíše. On věděl všechno, co obsahuje tak zvaný katechismus, ačkoliv ho nikdy neměl v rukou. Matka vstúpila mu to do srdce a do hlavy. Čemu má věřiti, vyplývalo z apoštolského vyznání víry; co má doufati, stálo v modlitbě Páně; čím by dokázal lásku, ukládalo mu desatero Božích a patero církevních přikázání; jak by se mohl milostí Boží posvětit, oznámila mu matka, vykládajíc učení o svátostech a rozdíly ctností

a hříchův ukazujíc. Matka ho připravila k první svaté zpovědi, připravila ho k prvnímu svatému přijímání. Napotom ty svátosti vždycky s ním přijímala. Žil pod její dohlídkou, činil s ní dobré, varoval se zlého. Krádeže, lže, hrubých řečí ona mu netrpěla a nevýslovnou ošklivostí k tomu srdce mu naplnila. Zvykem, potřebou se mu stala práce, a zaháletí a žebrati stejnou měrou se mu příčílo. Říkávalať mu matka; „Synu, pomáhej si sám, a Bůh ti pomůže!“

Když začal vydělávati s matkou, že výdělků její na živobytí jim nestačily, dal se najmouti za husáka. Pak pásal ovce, později vepřový, konečně hovězí dobytek. V zimě dral perí, obstarával posýlky, a matka šila. I k jiným službám býval vždy volný, jen když mu něco vynesly. On ryl, kopal, štípal dříví, nádenničil, ničeho se neštít. Trhnouti se od matky, nedovolilo mu svědomí. Byli by prý ho leckams přijali do domu i mohl se míti dobře. Co by si ale bez něho byla počala matka? Poslední čas nevycházela už ani ven a konečně ani z postele povstati nemohla. Isidor pěstoval, hlídal ji, myl, pral, vařil. V letě se jí ulehčilo, v zimě upadla zase do větší choroby. I tu ještě hleděla si práce, až ji všechna síla opustila; život její se klonil — do hrobu a nyní se přimlouvá za něj u Boha. — Před smrtí ještě zavázal prý se matce, že se Boha nikdy nespustí; ona pak slíbila, že mu vyprosí u Boha požehnání.

Isidor pravil: „Učiním, seč jsem. Budu plniti vůli Boží, budu se modlit a pracovat. Matka povídala, že budu šťasten i na zemi. Stane se to, slouží-li mi to k spasení. Když ne, to vím, že nebeské království má větší cenu do sebe, než všechno na světě. Toho si chci vydobýti, ať třebas bych zůstal bídákem. Prorocství matčino se předce plní: budu šťasten — tam na nebi.“

Když pak mi to vše o matce vypravoval, sotva slzám se ubránil.

Ovšem tenkrát při prvním shledání nesdělil mi Isidor vše tak úplně, jak zde připomínám. Byl to ale hlavní obsah jeho řeči, a já později doplnil jsem si, co se jeho předešlosti týkalo.

I musím dodat, že za věci, co zbyly po matce, vystrojil jí pohřeb: koupil svíčky, dal dělati rakev, zaplatil hrobaři a zvoníku. Velebný pán a učitel ničeho prý nevzali.

Bylo mu třinácte let, když matka umřela. Od té doby uplynul tedy rok. Napřed zůstal, kde byl a sloužil u pastuchy. Pak se dostal do dvoru a jezdil s koněm. Na jaře ho pustili, že kůň jeho byl prodán a k druhým potahům měli dost lidí. Pastucha ho zase chtěl vzíti a i jinam se

mohl dostati za pasáka. Také řemeslu ho chtěl jistý mistr učiti. Však nelíbilo se mu, co se mu právě nabízelo. On by si rád opatřil rozsáhlejší okres k působení. Až posud se mu ale nic nenahodilo, čeho by se byl mohl a chtěl chopiti. Chodí z místa na místo už několik neděl. Když nemá co jíst, to pracuje. Kousek chleba si vždy a všude vydělá. Nedostavili se výdělek hned, trpí hlad, jak už se několikrát stalo. Není ale málomyslný. Vždyť on mu Pán Bůh předce pomůže!

Já mu tiskl ruku, hladil jsem ho slibuje, že se ho ujmu, jak dalece mi to bude možná. On nežádal žádných milostí, ale na to se těšil, že mu vyžádám u otce, aby jej přijal do fabriky.

Otec se ve fabrice zdržel velmi dlouho. Činila tam voda škodu a on se nechtěl vzdáliti, dokud nebude po nebezpečení. Tetu to tuze mrzelo, že nepřichází a pořád se k nám vracela, aby Isidora vypudila alespoň z pokoje. Může prý býti v kuchyni a nepotřebuje seděti v pokoji jako pán. Já prosil ji vždy na novo, aby mi ho nebrala a jistil jsem, že mně převýborně — vyrazí. Když zase na chvíli odešla po práci, pravil jsem k Isidorovi: „Ty mne nevyrážíš v tom smyslu, jak se obvykle říká. Přítomnost tvá mne naplňuje vnitřní útechou. To, co mi povídáš, otevírá přede mnou bránu nového života; já ti rozumím více, než každému jinému člověku a srdce mi plesá v té naději, že mne budeš také mti rád.“ —

Ubezpečil mne, že je mi velmi vděčen; v skutku mne už miluje; tak se k němu ještě nikdo nezachoval jako já. A již proto prý by pro mou osobu učinil všechno, co chci.

Já od něho nechtěl leč zase lásku. Isidor chtěl mi ji dokázati hned, sloužil mi, podával mi vodu, přikrýval mne, rovnal mi pod hlavou podušky, vyptával se, jak se mám. Činil to s takovou útlostí a šetrností, že mne to náramně dojímalo. Na takové jednání já nebyl uvyklý. Teta se mnou zacházela jako s ptákem v kleci, krmila mne, starala se o mé potřeby, vroucnosti mi ale neprokazovala, aniž ji na mně nežádala. Otec mne hleděl zachovati při živobytí k vůli svým záměrům, vodil ke mně doktory, zpytoval, jak se mám, dával mi, co mi čas ukrácelo, důvěrníkem mým ale nebyl, nestál o mé srdce, nebavil se se mnou. Sluhové mne opatrovali z povinnosti, berouce za to mzdu. Ba, my všickni v domě jsme se ani neznali, nevěděli jsme jeden o druhém, jak smýšlí a cítí, já pak, že jsem byl mrzák na těle, platil jsem jím za mrzáka i na duši.

Když mi Isidor pohodlí připravoval,

přízeň a lásku svou mi dokazuje, napadlo mi, že tak asi sloužíval své matce, že tak asi tulila se tato k němu. Tu pojala mne lítost, že já nikdy té blaženosti nezakusil. Posteskl jsem si mu rka: „Isidore, tobě Bůh dopřál, co mi bylo odejmuto, hned když jsem se narodil.“

Nevěděl, co by to bylo a já pravil: „Tys měl hodnou matku; tys žil s ní, já své ani nepoznal.“

Pokládal to za neštěstí a přiznal se mi, že ani to největší bohatství by ho tak netěšilo, jako ho těší, že měl matku, ježto jej tak milovala.

„Mně se zdá,“ odpověděl jsem mu, „že bych obětoval také fabriku a všechno, co má otec, kdybych byl nezůstal bez matky.“

Věřil mi to a já mu vypravoval, že matka nikdy u mé postele neseďla, nikdy se mnou milostně nemluvila, se mnou se nemazlila, mi dobře nečinila, před úrazem, škodou, zkázou mne nechránila. Já jsem se od matky nenaučil ani modliti, neznám jejího hlasu, její péče v nemoci, do níž často upadám, její tváře, již bych tak rád spatřil, její starostlivé ruky, již bych rád políbil. Mne matka nikdy neobejmula, nikdy do náruči nevzala, nehladila, necelovala, nikdy, že jsem její, mi neřekla. Jestli jsem upadl do chyb, nevarovala mne před nimi, nevytrhla mne z nich; jestli jsem v ctnostech zůstal pozadu, stalo se to, že mi od nejprvnějšího mládí scházela. Nepovídávala mi o Bohu, o Ježíši Kristu, necvičila mně v náboženství, jako byl cvičen Isidor od své matky a běda, já jsem v něm tuze nevědomý a pranic nejednám dle jeho pravidel.

„Ó Isidore,“ pravil jsem, „ty ani nevíš, jak jsi bohatý. Ty znáš Boha, znáš Jeho zákony a umíš je plniti. Jak bídný jsem já proti tobě! Ležím a sedím zde, mám co jíst, jsem v teple, nestarám se o šaty. Sklíčené tělo dobře jest opatřeno, ale kdo pomyslí, že také mám duši? Líbilo se mi, jak vy jste s matkou pečovali o duši. Já se ani nemodlívám, já nechodím do kostela, já se nepostím, já nedávám pozor, je-li dobré nebo zlé, co konám. Nechávají mne býti, že jsem churavec, mrzák, jako bych pobožnosti nesnesl, jakobych křesťanského života nebyl schopen. Musím se tedy ještě mnoho učiti. To, co umím, jsou světské věci. První a hlavní věc mi schází. Duše žádá světlo, pomoc, sílu, posvěcení.“

Isidor mne těšil, že tak tuze předce nejsem zanedbán, a že brzy doplním, čeho se mi snad nedostává.

„Ano, to se stane,“ řekl jsem: „Bo-

hatství mně nespasí, já ho nechci, nemám-li býti křesťanem, jako jsi ty.“

„Můj milý,“ chlácholil mne Isidor, „bohatsví je také požehnání a ty ho můžeš užívat k dobrému.“

„Učiním to, až sám budu dobrý,“ jistil jsem, „až poznám tu dobrou cestu.“

„Pomáhej mi Isidore,“ prosil jsem přítele. „Nyní vidíš, že já tě víc potřebuji než ty mne, že víc na tobě žádám, než sám ti mohu dát. Spojíme-li se, budu z toho mít věčný, ty snad jen časný prospěch.“

„Staň se vůle Boží,“ odpověděl mi a hlas se mu trásl, když dosadil: „Hypolite, já chci býti tvůj, věrně ti budu sloužiti, nikdy tebe neopustím, jen jestli otec a teta mně nezavrhnou!“

„Nezavrhnou, třebaš by tě na počátku nemilovali. Odpusť jim to a nehněvej se, budou-li tě rmoutiti. Dá Bůh, že i oni tebe poznají a budou tě milovati.“

Isidor mne varoval, abych si nedělal tak vysokých nadějí. Já prozatím byl spokojen, že u nás chtěl zůstat. Říkali jsme si „bratře, příteli“ a Isidor mi na čele udělal kříž, aby prý přátelství naše počalo ve jmenu Božím. I já ho svatým křížem poznamenal. Oba jsme plakali hledíce si do očí a Bůh snad nebyl uražen, že jsme se spojili bez vědomí a bez svolení mých příbuzných. Ano soudil bych, že Bůh skutku našemu požehnal, neboť nám přispěl k štěstí.

Dobře, že nás neviděla teta, když jsme se byli obejmuli. Snad by nás byla na vždy rozdvajila. I přišla zase, nadávala Isidorovi, že je neodbytný a mně vyhrožovala otcem. Ještě naposled jsem ji udobřil, ale řekla, nepříjde-li otec za půl hodiny, že cizí hoch musí odtud, ať už prý ho vystrčí nebo vyhodí.

I ukázal jsem Isidorovi své knihy, sbírky a rozličné nástroje, on se všemu divil, mne měl za hrozného učence a zatloužil si, aby se také mohl vzdělati. Jen příležitost a prostředky kdyby k tomu měl, o to ostatní by se postaral. Především ale nyní šlo mu jen o to, aby dostal práci v naší fabrice.

Také měl něco, co ukázati mi, ho zajisté těšilo. Sebral svůj raneček, který měl ležeti u nohou, rozvázal ho, vyndal starou modlitební knížku a pravil: „To je ta, co měla matka. Z té mne učila.“

Otevřel ji a žádal, abych se podíval na první list a přečetl si, co na něm je napsáno. Stálo tam jméno jeho otce, pod tím byl poznamenan den a rok jeho smrti, pak následovalo jméno Isidorovo s dnem a rokem, kdy se narodil. K tomu bylo připojeno jméno matčino.

Prosil mne: „Hypolite, nechtěl bys připsati, kdy umřela?“

Pověděl mi to, přinesl pero a inkoust a já mu rád a ochotně posloužil. Byl při tom velmi pohnut, ačkoliv ho spolu bavilo, že umím psáti tak lehce, pěkně a zřetelně.

To tedy byl ten poklad, který by nedal za celou chalupu Hlouškovu. Dobrý syn, ó jak jsem ho miloval!

Sotva Isidor zavázal knihu zase do rance, přišel otec a teta s ním, aby nad námi přísný soud držela. (Pokračování.)

Ježíš, přítel dítek.

Kristus dobré dítky
Vítá milo-jemně:
„Maličkých mně milých
Nechte přijít ke mně!“

Otcovská ta slova
S vřídlnou tváří praví;
A co dobrý otec
Mezi ně se staví. —

Přičiňme se rovněž
V nevinnosti žiti,
Bychom zasloužili
U Ježíše býti!

Láskou svou se Kristus
V tom jen srdci hostí,
Kteréž okrášleno
Bohomilou ctností.

Frant. Doucha.

Kvíť z rozličných záhonův.

Sebral J. č.

Co prospěje do oken šerící světlo, jestli jsme okenice zavřeli? Ó hrubé okenice — *náruživosti*, — nepřipouštějíť paprskům nebeským vniknouti do srdce hříšníkova.

Kdyby někdo drahý kámen pouze dle zevnitřní kůry jeho, anebo strom pouze dle zevnitřní postavy jeho ceniti chtěl, zdaliby dobře činil? Tak křivé jest to též, bližního pouze dle toho, co na něm *zevnitřně* znamenáme, posuzovati; protože pohled ten často velmi omylný jest, a těch, jenž zároveň nehledí na úmysl a na účel, aneb na jeho veškerou vnitřní povahu, zklamati může.

Fortunu čili Štěstěnu malují slepou, s plachetkou přes oči, aby se dalo na rozum, že je *štěstí slepé*. A také ji malují s kolem, aby se dalo na rozum, jaké je v tom mravní naučení, že jest ona *určková*, nestálá, samá změna a proměna: a noha její stojí na kamené kouli, která se kutálí.

Krásná podoba a hříšné svědomí jest krásná šarlatem ozdobená umrlčí hlava.

Jistý nábožný otec seděl se svým synem pod stromem, jenž se pod hojným ovocem téměř prohýbal. „Milé dítě,“ pravil otec, „čeho pak má zapotřebí strom, aby se pod tíží svou nepřelomil?“ „Ruky, která by ho očesala,“ odpověděl syn. Načež otec: „*Sv. Duch* jest onen ovocný strom, na kterém se nesmírné množství darů nachází, a víra s vůlí spojená jest ruka, jenž si dary tyto bere.“ „Prosme tedy jen důvěrně v modlitbě o Ducha sv., a chovejme ho věrně v srdci svém a pak zajisté přijde k nám i zůstane v nás.“

Jakož vítr sněhem, s oblak padajícím, sem tam zmitá a hází: takž i *zlé žádosti* člověkem nerozumným vládnou a pohrávají.

Marnivost jest plesnivina, kteráž se na tvář spanilou ráda sází. Podobná i housence, kteráž zprvu maličká se vhnízdí, brzy pak uroste, a po všem stromě tak se rozlézá, že na něm sotva jakého listku krásného zůstane.

Upřímný, poctivě jednající člověk jest jako zrcadlo, které věc tak, jakž skutečně jest, ukazuje; nebo jako hodiny, které nikdy jinak nebijí, než ukazují. Není-li to velmi dobrá vlastnost?

O kulichu se vypravuje, že svá mláďata ve vejcích již opouští; proto ho nazývají ukrutným. Lichá *ctížádost* usmrcuje však zásluhy dobrých skutkův hned v jejich počátku; není-liž ona mnohem ukrutnější?

Křesťanská *víra* jest, praví sv. Jeroným, velekrásná lampa; *olej* v ní jsou dobří skutkové a zachovávaní přikázání Božích; *světlo* lampové jest láska, k Bohu a bližnímu, a *zář* světla jest dobré chování, jímž se bratři naši povzbuzují k následování dle slova Spasitelova: Svitte před lidmi, aby vidouce skutky vaše dobré velebili Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ Jako lampa, byť sebe krásnější a dražší byla, neužitečná jest, pakli oleje zbavená, neboří a nesvití; tak neprosipává též víra, pakli se v dobrých skutečích neukazuje. „Co prospěje, bratři moji,“ praví sv. Jakub, „praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaž jej bude moci víra spasiti? — Víra bez skutků jest mrtvá.“

Křesťan se podobá, jak praví sv. Augustin, stromu v zimě. Neboť strom v zimě

zdá se býti na pohled mrtvý a zničený. Než sotva že jaro nastane, dostává listí, obdrží květ a přináší ovoce. A právě tak to je i s křesťanem. I on se ukáže *po smrti* teprv ve své kráse a milosti.

Kdo vysoké a trvanlivé stavení postaviti chce, musí jemu ovšem hluboký základ učiniti. Tak musí i člověk po křesťanské dokonalosti toužící začátek toho *pokorou* učiniti, aby na ní ostatní ctnosti založil. Kdo bez pokory křesťanské ctnosti vykonávati chce, sbírá prach do větru, který jej zase rozptyluje.

Kolik hvězd na nebi spatřuješ; kolik ovčiček se na celém světě na pastvu žene; kolik paprsků slunce vysílá: tolika *dobrodínní* nás Bůh denně obdaruje.

Jako oudové těla bez duše mrtví a neužiteční jsou; tak i všeliká ctnost bez *lásky* jest ničím.

Zahálčivost jest rez života, víc sebe sama unavuje, moří a usmrcuje, než práce.

Až podnes bloudí v člancích víry a v tajemstvích náboženských zhýrali *mudrcové* světa. Domnívají se, že stojí v slunci, a tapají v temnostech; zdají se litati jako orlice, a jsou v skořepinách zavření slepí hlemýžďové.

Kdysi se sešla smrt s ctnostným. — „Budiž mi vítána, poselkyně nesmrtelnosti!“ pravil ctnostný k ní. „Jak“, pravila smrt, „ty se mne nelekáš, synu hříšný?“ — „Nikoliv, kdo se sám sebe lekati nemusí, nemá se ani tebe co strachovati!“ — „Nebojíš se nemocí, které přede mnou se všemi hrůzami jdou, a studeného potu, jenž z mých perutí kape?“ — „Nikoliv,“ odpověděl ctnostný. — „A proč se nestrachuješ?“ — „Proto že nemoc a tvůj studený pot tvou přítomnost mi zvěstují.“ — „A kdo jsi, ty smrtelníku, že se mně nebojíš?“ — „Jsem *křesťan*“, odpověděl on s úsměchem.

Jako neuměli zpěváci tutéž písničku vždycky zpívají; tak zarputilí a neustupní, jednotejnou řeč mluvíce a tvrdíce, vždycky a ke všem neukojitelní zůstávají, a neumějíce časem od svého ustoupiti, *tvrdosti* jejich učinění bývají.

Baž vždy jen po tom, co jest *dobré*. Říď se dle rostliny, která vždy vzhůru touží a se pne.

D o p i s.

V Praze dne 14. Října 1861.

[Návrh náboženského výboru v říšské radě.]

Nic nového pod sluncem. Nic nového nejsou také politování hodné návrhy odboru na říšském sněmu, jenž se o náboženské záležitosti starati chce. Prohlížejíce listy kazatelského časopisu „Ambrosius“, nalezli jsme v čísle vydaném o svátcích svatodušních r. 1849 úvahy o rokování národního parlamentu ve Frankfurtě. Vizme §. 17. čl. III. základních práv: „Každá náboženská společnost řídí a spravuje své (vnitřní) záležitosti samostatně, ale zůstává všeobecným státním zákonům podrobena. Žádná náboženská společnost nepožívá přednost před jinými. Státního náboženství nestává více atd.“ A nyní čtème některé z návrhů náboženského výboru v naší říšské radě, uveřejněné v Září 1861. N. př.: „Každá církev a každý spolek náboženský řídí a spravuje své záležitosti samostatně.“ Ale „Církev a spolky náboženské podléhají všeobecným státním zákonům. Všem církvím a náboženským spolkům poskytuje zákon stejnou ochranu a stejné právo. Není žádného náboženství, kterému by stát dával přednost atd.“ Nuže, co tu nového? Pořád nám dávají, co se nám nelíbí. Navrhovatelům uvádíme na mysl věhlasná slova arcibiskupa d'Affre: „Církev nežádá žádnou ochranu, ona chce toliko svobodu!“ A místo svobody podává se jí ochrana t. j. poručnictví. Po návrhu „řídí a spravuje své záležitosti samostatně“, ale: „stát má právo, ohledně církevních záležitostí vydati zařízení.“ Ona řídí své záležitosti samostatně, ale: „zřízení, změna neb zrušení úřadu, duchovní správy nižší a vyšší, ustanovení jejich okresů a obvodů, jakož i dotyčné pří- a oddělení závisí na *schválení státu*.“ Církev „řídí a spravuje záležitosti své samostatně“ ale: „shromáždění představených neb služebníků Církve neb spolku náboženského — mají se *nejdříve do osmi dnů před jich zahájením oznámiti vládě*.“ Vláda má na vůli, chce-li vyslati zeměpanského komisara, který má takovému shromáždění býti přítomen. Rokování každého takového shromáždění musí býti vzato *do protokolu*, aby bylo vládě lze, do něho nahlédnouti a miti jeho přepis. Zeměpanský komisar má právo, shromáždění zrušiti atd.“ K této navržené „samostatnosti“ náleží též následující oddíl památného návrhu: „Spolky v některé církvi aneb náboženské společnosti, jichž členové následkem slavného slibu dle jistého pravidla pod vrchním řízením společně žijí a obcují, jsou vázány na *přivolení* státní moci.

Jejího *svolení* jest potřebí nejen k pravidlu a k ustanovením takového spolku, nýbrž i k všelikému jich změnění. Toto poslední platí též o spolcích tohoto druhu, které již jsou. Stát může též takové spolky, *ježto již jsou*, kdyby toho veřejný zájem požadoval zrušiti.“ Tolik k doličení podávané nám samostatnosti čili svobody! Pěkné nadělení. Ale pěkná též práce. Již první odstavek jest holý nesmysl. Nebo nemůže-li *nikdo býti nucen, aby své náboženské přesvědčení vyjevil*,“ kterak lze mluvit o „*rozdílnosti* náboženské“ a k čemu se utvořil výbor k péči o „*náboženské záležitosti*?“ A kterak možno mluvit o „*zákonem uznaných náboženských spolcích*?“ Vždyť snad spolek sestává z členů, a tito musí snad náboženské přesvědčení své *vyjevit*, aby co členové téhož spolku poznání byli? Kterak je co členy spolku poznati má stát, jenž si naproti nim „vyhrazuje potřebná opatření ohledně pojištění veřejného pořádku a pokoje?“ — O civilním manželství, jež výbor navrhuje, jakož i o tom, že za dobré uznává, aby rozdílnost náboženství přestala býti občanskou překážkou manželství, a škola aby odtržena byla od Církve, o tom všem prozatím pomlčíme. Klademe návrhy ty do „Blahověsta“ na památku, neboť památnou zůstane v dějinách událost, že možno bylo v *katolickém* Rakousku činiti tak křiklavé a namnoze i nesmyslné návrhy. Díme: na památku že sem klademe výše udané návrhy; kojímeť se naději, že ani v *nižší* sněmovně nepřistoupí k nim většina, a kdyby přistoupila, mámeť nad nižší ještě *vyšší* sněmovnu, máme *biskupy* a *duchovenstvo*, máme *katolický lid*, máme, chvála Bohu, *katolického císaře a krále*, jenž na prosby lidu svého zajistí potvrzení odepře návrhům, jimiž se v porobu uvrhnouti má Církev katolická! Snad nastane o dotčeném návrhu v sněmovně rokování? Snad i tuhý boj? Možná. Již nyní podáváme čtenářům svým kostru řeči, jimiž na nás nepřátelé naši budou dorážeti. R. 1849 mluvil totiž, — jak dosvědčuje výše udaný časopis — v parlamentě Frankfurtském *pro* návrh pan Giskra z Moravy v tento smysl: „Kdo chce neodvislost Církve, ten žádá stát ve státě, on zničuje stát (!) Římská vláda touží po všeobecném panství nad duchy; — bez dohlídky, bez obmezování zmocní se kněžský duch lidu, vysílí jej a umrtví i jeho vůli. *I musí se k jejímu nabývání jmění dohlížeti, kláštery její musí se zrušiti, školy její osvoboditi od vlivu duchovenství*“ atd. Tak mluvil p. Giskra tehdáž, a v ten smysl budou přátele jeho zase mluvit nyní. Nic nového pod sluncem. My ale pečujeme o to,

aby Bůh byl s námi, a „když Bůh s námi, kdo proti nám?“

Kronika.

Z Prahy. V úterý, dne 8. t. m. shromáždil se výbor spolku sv. Prokopa v k. arc. semináři k volbě přednostentva. Za předsedu zvolen jednohlasně vys. důst. pan kanovník Vinařický. Jeho zástupcem stal se: prof. Náhlavský; pokladníkem: ředitel k. arcibisk. semináře Dr. Terš; jednatelem: spoluredaktor t. listu, a zápisníkem: p. Karel Navrátil, kaplan u sv. Haštala. — Po ukončené volbě podal pan ředitel čili starosta zprávu o nových údech, vkladech a veškerém jmění spolkovém. Dále ustanoveno nepřijímati za vklady obligací, leč dle denního kursu; hotové pak jmění má pokladník rozmnožovati zakupováním obligací národní půjčky, pokudby spolek větších vydání neměl n. př. na tisk knih a jiné. Všem nejdůst. ordinariátům zašle se adresa s prosbou o rozšíření: pozvání ku vstoupení do spolku. Spolek bude přijímati rukopisy ve všech slovan-ských nářečích, jež uveřejní ovšem v jazyku českém. Na pečeti spolkové bude vyobrazen sv. Prokop, stojí a v ruce drže knihu evangelii („Text du sacre“) do kola pak bude vyryt nápis: „Dědictví sv. Prokopa.“ Zvláštního diplomu spolek nevydává, toliko list na odbírání knih a ku potvrzení přijatých vkladů. Toť jádro rokování v první schůzce výboru, ku kteréž se dostavil též vikář Kulda z Chlumu co člen výboru.

— K. arcib. seminář má v nastalém školním roce 95 chovancův, a sice v I. roce: 33, v II. r.: 23, v III. r. též: 23, v IV. ale toliko 14, a dva, kteříž studia bohoslovecká odbyvše, na sv. svěcení čekají, nemajíce předepsaného stáří. Kleriků z řádu Benediktinů (Břevnovských) připravuje se v semináři 7. Studentský konvikt čítá chovanců 60.

— V starožitnické výstavě spolku Arkadie velmi skvěle zastoupena byla náradí církevní. Nejskvělejší starožitnosti toho druhu — di „Lumír“ podali: kapitola u sv. Víta, páni opatové Strahovský, Broumovský a Těpelský, pak pan rytíř Jan z Neuberka. Poukazujeme tuto jen na některé nejznamenitější, jako jsou: Bronzový náprsní kříž, podle tradice sv. Materna, biskupa Kolínského nad Rýnem. Z pokladnice hlavního chrámu Pražského. — Bronzový kříž, z XII. století. Majetek pana Vojtěcha Lany ml. v Praze. — Reliquiář v podobě hrobky (tumbky). 7' 5" vysoký,

4" široký, z XII. století. Majetek kapitolního pokladu Pražského. Co půda slouží modrý smalt na přední straně ozdobné a vkusně zapletené, rozvětvlující se ornamenty, na zadní straně kobercovité. Příkrov zdobí čtyři pozlacené, ražené podoby andělské, Na skřínce samé Ukřižovaný a stojící svatí v slohu byzantském. Oči vsazené jsou do modrého emailu. U dvírek na pravé úzké straně vyrytá podoba sv. Petra co vrátníka. — Reliquiář. Z let 1150—1200, výška 1' 1 1/2", šířka 6". Majetek pana Jana rytíře z Neuberka. Druhdy náležel Betlemskému chrámu v Praze. Na kostkové schránce vztýčuje se pyramidová střecha, tak že má schránka podobu malé věže neb domku. Celý povrch pokryt je velekrásným emaillem v lesklých barvách a s bohatými vzory ornamentovými. Na všech čtyřech stranách nacházejí se postavy dílem lité, dílem vyryté pozlacené postavy a historická vyobrazení. Na průčelí: Kristus na kříži, po straně Marie a Jan a dva andělé, nad tím v přístřeší z mrtvých vstalý žehnající Kristus mezi dvěma anděly. V levé trůnici sv. P. Maria se čtyřmi polovičnými postavami andělskými ve čtyřech koutech, v pravo sv. ženy na hrobě z mrtvých vstalého Krista s andělem. Na zadní straně nalezájí se dvířka s velmi zajímavou architekturou sloupův, obloukův a vížek, nad vchodem je postava sv. Petra s klíči a knihou, taktéž vyrytá. V ostatních třech nárožních prostorách v přístřeší vyryté poloviční postavy andělské. Soujem dobře voleného představení toho potahuje se na tajemství výkupné smrti a Svátosti oltářní. Celé provedení je duchaplné, ozdobné, jakož i vkusné. — Berla někdejších abatyšů u sv. Jiří na hradě Pražském, od roku 1303. Majetek Teresianského ústavu v Praze. Abatyše Kunhuta dcera Otakara II., obdržela tuto stříbrnou, skvostnou berlu od bratra svého krále Václava. — Onixový pohár Karla IV. 6" v 5" 6" — 7" v průměru. Majetek kapitolního pokladu Pražského. Tento drahocený pohár, vyřezaný z jediného onixu a vsazený do pozlaceného stříbra, daroval císař Karel IV. roku 1351 Pražskému metropolitnímu chrámu. Na pěkném podstavci opakují se střídavě Německý říšský orel a Český lev. Kolem podstavce je vystávající gotický majuskulový nápis: A. D. mccc. li. jubileo. karolus romanorum. semper. augustus et boemie rex pragensi. ecclesie. ad usus infirmorum. hunc. ciphum. onichini. lapidis donavit. — Břevnovský reliquiář sv. Markety. Z roku 1406. Některá část starší, snad z doby Přemysla Otakara II. — Reliquiář v podobě kříže z pozlaceného stříbra. XV. sto-

letí. Výška 15" 6". Majetek JEx. paní hraběnky z Schönbornu. Základní podobou jest řecký kříž na podstavci, jakýž bývá u monstrancí. Křížová ramena rozbíhají se na způsob jetelového listu a obsahují křišťalové schránky na reliquie. — Všude bohaté rytiny. Na zadní straně křížového ramena vyryta slova: „pars ligni crucis in qua pependit Salvator noster ihesus Christus, filius die (sic) omnipotentis. Na příčnicích ramenách: Salve crux digna super omnia ligna benigna. Tu me consigna moriar ne morte maligna. — Pacifikale z pozlaceného stříbra. Patnácté století. 1' 6" vysoké, 6" 4" široké. Majetek Strahovského opata pana dr. Zeidlera. Řecký, velmi skvostně okrášlený kříž, na přední straně postava ukřižovaného Spasitele nová, po straně symbolické postavy jako vyobrazení evangelistů. Zadní strana je posázena krásnými drahokamy a perlami.

— Snahou učitelů náboženství v. pp. Fr. Hrádka a Ant. Peroutky obnovuje se kaple akadem. gymnasia. Po čas oprav konají se služby Boží pro studující mládež v chrámu Páně u sv. Klementa.

— Ve *Kbelích* v Plzeňsku posvěcen jest dne 6. Října nový farní kostel, vystavěný nákladem vys. patrona J. Veličenství císa. Ferdinanda Dobrotivého.

— Ze *svaté Hory u Příbrami*. Dne 6. Října odevzdán jest chrám matičky Boží s ostatními stavbami na sv. Hoře řádu Redemptoristův. Vys. důst. pan kanovník Plaucar odevzdal jako arcibiskupský komisař úřední listinou sv. Horu provincialu řádu P. Ant. Jechlingerovi. Pokud víme, stala se se sv. Horou třetí změna. Neboť od císaře Ferdinanda III. odevzdána jest dne 24. Srpna l. P. 1647. řádu Jesuitskému, kterýž ji měl až do zrušení zá císařovny Marie Teresie, t. j. až do roku 1773. Řád ten získal si o sv. Horu velkých zásluh; proměnil bývalou malou kapli v prostranný, úhledný chrám. Od roku 1773 až do dne svrchu udaného spravovali sv. Horu svěští kněží. Doufáme, že při nynějším nedostatku světského duchovenstva touto změnou o duchovní potřeby četných poutníkův lépe postaráno bude.

Ze Slezska. Pan Johannes Ronge, jenž se, jak známo, po udělené amnestii navrátil z Ameriky do Evropy, dán jest z nenadáni na odpočinutí. Za příčinou spisu: „Příčiny mého vyhnanství,“ kterýž v Londýně tiskem vydal a v Prusku rozšiřoval a v němž zřízení Církve katolické hanobí, odsouzen jest na 14 dní do vězení.

— Ve *Vratislavi* žije kněz, kterýž od více než 10 let každého večera vyučuje ty, kdož se do lůna Církve sv. navrátiti

chtějí. Na učení tom bývá denně 20—30 osob. Takovou měrou skládá ročně asi 70 protestantů katolické vyznání víry. Učení trvá vždy 4 měsíce a že důkladné jest, dosvědčuje život obracencův. — Týž kněz řídí od r. 1849 spolek katolických paní, jenž o tělesné i duchovní potřeby chudých pečuje. Z toho spolku vyvinula se jednota „sester sv. Hedviky“ od sv. Otce r. 1858 církevně schválená. Účel sester jest vychování zvláště zanedbané mládeže. Majít pak v Slezsku již 3 takové opatrovny a v hrabství Kladském 1. Ve Vratislavi samé vyživují nad 70 dětí nejvíce z grošů chudých. Aby ještě o více dětí postaráno bylo, staví týž kněz podle starého vychovacího ústavu nový pro 100 opuštěných dětí. Neobtěžuje nikoho prosbami a předece mu na příspěvcích neschází. Nový dům bude zastít do zimy pod střechou. Při tom všem jest kněz ten duchovním zpravcem ve Vratislavi. Jmeno pak jeho jest *Spicke*. Sv. Otec jmenoval jej svým komořím. — *Jeden kněz může mnoho, je-li Bůh s ním* a spolehá-li více na Boha, než na lidi.

Z Uher. Neblahý návrh o nařízení poměrův náboženských a církevních, učiněný Dr. Mühlfeldem, budí a rozmnožuje nevoli také v Uhřích. Pešťanské noviny „Náptó“ píší o návrhu tom takto: „Návrh ten může zánimati toliko člověka, který díla francouzských encyklopedistův nebo spisy Voltayrovy buď nečetl nebo zapoměl. My jsme upřímní přátelé úplné náboženské svobody; ale vyznáváme, že jsme náboženství, pokud se jeví zevnějším útvarem, t. j. Církvi, pokládali za něco více, než pouhou nějakou společnost. Podle onoho návrhu byla by Církev právě takový spolek, jako jest jím církevní aneb spolek hospodářský. — Kdyby návrh ten se přijal a rozšířiti se chtěl na Uhersko, bylo by se těžkého boje obáhati. Než doufáme, že návrhy Mühlfeldovy propadnou jako pleva.“

Z Říma. Známy spisovatel *Passaglia*, vystoupiv z řádu tovaryšstva Ježíšova, vzdaluje se víc a více i od Církve. Nejnovějším spisem svým „o italské otázce“ (de causa italica) staví se téměř v čelo italského hnutí a zdá se míti chut, státi se odpovědným náčelníkem nové roztržky. Když z tovaryšstva vystoupiti zamýšlel, hleděl ho dávný přítel jeho, kardinal Barnabó, zdržeti od kroku, kterýž by jemu toliko k záhubě posloužil. „S tovaryštvem Ježíšovým spojen — pravil tehdy — jste stavební kámen upevněný v klenutí domu; od řádu oddělen budete tímže kamenem, ale ležícím na zemi, a ještě se mezera v klenutí rychle zase vyplní, nebudou si Vás všimati, anebo ale po Vás nohama šlapati.“

Těž sv. Otec sám domlouval mu důtklivě a nedal se mýlit sliby věrnosti a poslušnosti, jež O. Passaglia před ním kleče činil, alebrž předpověděl jemu, že se víc a více od Církve vzdalovati bude. Od svého vystoupení z řádu bydlí Passaglia u jisté Angličanky, v jejíž společnosti včera (dne 27. Září) večír na „Monte Pincio“ na veřejné ulici v voze viděn byl; což učinilo nemalý povyk. Tyto dni byl povolán kněz Passaglia z rozkazu sv. Otce ku kardinálovi Altierimu, jenž mu uložil, aby odvolal zásady v spisu obsažené.

— Dne 30. Září měl sv. Otec po svém obyčeji řeč ku kardinálům, v které nařikaje na nynější strasti, obzhláště v Itálii, zamítá návrhy činěné Piemontem. Ukázav kterak ve jmenu svobody v nevoli uvozuje se Církev a všeliká vůle dává se neřestem, želi zároveň, že se dali nekteří z předních kněží italských pomámit a svěsti na cesty zlé ku pohoršení mnohých.

Z Itálie. V Brescii přinešeno jest nedávno nemluvítko do chrámu ke křtu sv. Křtící kněz táže se kmotrů, kterak se dítě jmenovati má? Dáno mu za odpověď: „*Italia libera*“ (Svobodná Itálie). Kněz se zarazil a váhal; než, ať již z opatrnosti ať z bázně, předce se odhodlal ke křtu, aby mrzutosti ušel. Podivné bylo zajisté slyšeti kněze v rouše církevním, an se v chrámě táže slavným hlasem: „*Italia liberal* Odříkáš-li se satanáše? I všech skutků jeho? I vši pýchy jeho?“ A pokorným, temným hlasem odpovídáno jemu ve jmenu „*Svobodné Itálie*“: „*Odříkám! Odříkám!*“ Významnějším stal se ale sv. úkon, když kněz, kladu dítě sůl do úst, hlasitě pravil: „*Svobodná Itálie, přijmiž sůl moudrosti* atd.“ Však konec všeho toho byl — zdali za trest či k výstraze: ponecháváme úsudku čtenářův — věru smutný. Hezké dítě, „*Italia libera*“, umřelo totiž po 24 hodinách na zimnici.

Z Varšavy se píše o velkolepém pohřbu výtečného arcibiskupa Fialkovského. Na 100 tisíc lidí doprovázelo k hrobu tělesné pozůstatky miláčka svého, jenž věrně pžsl, střežil a hájil stádce, jež Bůh světil vrchní zprávě jeho.

Z Mnichova. Proslychá se, že zdejší francouzské vyslanectví ihned do Paříže telegrafovalo obsah řeči, kterouž kan. Moufang na valném sjezdu katolických jednot o sv. Otcí činil. Podali jsme ji v „*Blahověstu*“.

— Döllingerův spis „*O papežství*“

vyjde tiskem v několika týdnech a bude obsahovati 30 archův.

Z Belgie. Znamení denník katolický „*Universel*“ přestal vycházeti za tou příčinou, že se proti němu pozdvihovaly hlasy, jako by zásadami politickými, jež hájil, neusjednocoval, nýbrž rozptyloval katolíky. Zatím ale redaktor ohlašuje, že v krátce objeví se denník nový k též službě, ale v jiné způsobě.

Oznamovatel literní.

— Modlitební knížky: „*Hvězda Betlémská, čili duchovní cvičení v pravém životě křesťanském*“ vyšlo nákladem Bedř. Stýbla vydání druhé.

— Kalendář „*Poutník z Prahy*“ vyjde za týden.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

P. Polykarp *Skřivan*, kněz ř. kapucin, český kazatel u sv. Josefa a katecheta v sirotčinci u sv. Jana Křt. v Praze d. 4. Října.

Vyznamenáni:

p. Frant. *Nigrin*, far. v Hudlicích, jmen. sekr. vikariátu Křivoklátského.
p. Jos. *Kasper*, far. ve Všeradicích jmen. sekr. vikar. Berounského.

Ve zprávě duchovní ustanovení byli:

p. Jos. *Dvořák*, za admin. fary Hloupětinské.
p. Frant. *Stangler*, za admin. děk. v Kouřimi.
p. Frant. *Havlíček*, za admin. fary v Ouvalech.
p. Jan. *Horáček*, za admin. fary Zbraslavské.
p. Edu. *Schloms*, za adm. fary v Landeku (v Kladsku).

Upřázdňená místa:

Zbraslav, fara patron. p. Karla knížete z Oettingen-Wallersteinu, od 9. Října 1861

Listárna redakce.

V. p. T. N. Zašlete „*Listy o sv. J.*“

V. p. Kilinger: 1 zl. 80 kr. od obce Přepyské u Opocna dáno stavební pokladnici chrámu Karlínského dne 2. t. m.

V. p. J. H. v. K. Číslo 24. Vám zasláno. Prok. spol. žádá něco jiného. Proč nic do „*Blah.*“? Snad z „*Arene*“?

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupeců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč. : 3 zl. 1. é.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na den všech Svatých.

(Řeč z Zjevení VII. 2—12 a evang. sv. Mat. V. 1—12.)

Dle slov dnešního sv. čtení viděl sv. Jan miláček Páně, v duchu pro-rockém, kterak jednou bude v nebesích. Viděl, že tam bude mnoho tisíců křesťanů, kteří se ze židovství na víru obrátili. Na tisíce že jich bude z pokolení Juda, z pokolení Ruben, Gad, Aser, na tisíce že jich bude i z ostatních pokolení. Uzřel pak, že tam bude i nescíslné množství křesťanů, kteří z pohanství na víru obrázení byli. Nebo praví sám sv. Jan: „Potom viděl jsem zástup veliký, jehož žádný přecísti nemohl, ze všech národů a pokolení; lidí a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v bílá roucha a palmy v rukou jejich, a volali hlasem velikým, řkouce: Spasení (totiž: sláva) Bohu našemu, kterýž sedí na trůnu, a Beránkovi.“ Tak dnešní sv. čtení. A my žasnouce nad tímto množstvím obyvatelů nebeských, a konajíce dnes památku všech těchto vyvolencův Božích musíme si předložit otázku: *Kterak se tam dostali?*

V téže VII. kapitole Zjevení sv. Jana nalazáme otázku: „Kdož jsou tito, kteříž oblečeni jsou v roucha bílá, a odkud přišli?“ A hlas s nebe odpovídá Janovi: „To jsou ti, kteříž

přišli z velikého soužení, a umyli roucha svá a zblílili je v krvi Beránkově.“ Tu máme již odpověď na otázku naši.

1. *Přišli z velikého soužení.* A z jakého soužení? Jest to snad chudoba, neuznalost, pronásledování a nemoc. soužení to, která často člověka svírají? Ovšem, ale především se tím vyrozumívá protivenství, která člověk pro spravedlnost snáší, protivenství, která mu z té příčiny svět činí, protivenství a soužení, která pro pravdu a ctnost i sám v sobě zakouší. O těch platí slova Páně: „Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost: neb jejich jest království nebeské.“ (Mat. V. 10.) A takového soužení zakusili Svátí u veliké míře. Ovšem těžko jest mi líčiti chudobu, pronásledování a tělesné neduhy jednotlivých svatých; těžko jejich dlouho trvající vnitřní, duševní boje uváděti; těžko protivenství vypisovati, která jim pro pravdu a ctnost činil tento svět. Avšak na příklad uvedu předce smrt alespoň dvou sv. mučenníkův, a sice sv. Sixta a Vavřince. Sixtus byl rodem Athénan. Hluboká pravda, kteráž v křesťanství spočívá, naplnila duši jeho tak, že veškeré své myšlení a jednání Církvi sv. zasvětil. Jeho pevná víra a veliké zásluhy jeho v Církvi došly

všeobecného uznání, takže po smrti sv. Štěpána jednomyslně za papeže zvolen byl. Avšak vláda jeho v Církvi trvala jediný toliko rok. V tom čase musil bojovati proti rozličným bludům, kteréž se v Církvi šířily. Konečně pak velel císař Valerian, aby biskupové, kněží a jáhnové na hrdle trestáni byli. První, kteréhož trest ten zastihl — byl šedivý stařeček, papež Sixtus. Noční dobou byl před soudnou stolicí k císaři povolán a tážán: „Víš-li proč jsi zatknut, a proč stojíš na soudu?“ „Vím, dobře to vím,“ odpověděl Sixtus. Tedy obětuj bohům, a učiním tě knížetem všech kněží, pravil Valerian. „Já obětoval vždy a budu obětovati i nyní Bohu Otci Všemohoucímu, a Ježíši Kristu, Synu jeho i Duchu sv. obět čistou a nepoškvvrněnou“ odpověděl Sixtus. „Já modloslužbou rukou svých nikdy nepoškvvrním.“ Po té byl veden na pahorek, modlám zasvěcený, a tam srazili mu pochopové hlavu mečem. A když měl ze žaláře na popravu veden býti, prodral se k němu Vavřinec, jáhen jeho a ochrance pokladů církevních. I zvolal k němu bolestným hlasem: „Kam jdeš, otče, bez syna? Kam pospícháš svatý kněze, bez jáhna svého? Vždyť jsi jindy obět mše sv. bez služebníka svého nikdy nepřinášel, a nyní bys obět svého života beze mne přinesti chtěl?“ Sixtus mu odpověděl: „Upokoj se synu můj, nejdéle ve třech dnech mne následovati budeš.“ I chodil Vavřinec dnem i nocí po Římě, po všech křesťanských domech, kryptách, skryších a rozdal veškeré jmění chudým a nuzným vdovám a sirotkům. Nedlouho na to byl sám jat, a veleno mu, aby církevní poklady vydal. I slíbil, že to učiní. Byv propuštěn svolal veškeren chudý lid, který od Církve živen byl, a postavil je v dlouchých řadách blíže chrámu. Pak přivedl místovládaře a řekl jemu: Ejhle poklady, jaké chová Církev! Sklamaný lakomec stál jako bez sebe, až konečně ve vzteku svém zvolal:

„To mi smrtí zaplatíš, ne však rychle, nýbrž pomalu a bolestně tě dám trápit, až ducha vypustíš!“ Dal ho nejprve ukrutně zmrskati, pak velel železný rožen rozpáliti, Vavřince naň položit, aby se ve své vlastní krvi smažil. Vavřinec pak, když oheň jednu stranu těla jeho téměř ztrávil, zvolal k surovému místovládaři: „Na jedné straně jsem již upečen, můžeš mne dát obrátiti na druhou. A místovládař učinil tak. Vavřinec pak se modlil za město Řím, za obrácení všech národů a pak vypustil duši dne 10. Srpna r. 258. — Uvedl jsem toliko smrt Sixtovu a Vavřincovu; ale takových příběhů máme na tisíce. Životopisy všech svatých vypravují nám, že ve světě mnoho chudoby, nedostatku snášeli, že je na mnoze krutý a dlouholetý boj pro pravdu a etnost ve vlastních prsou svíral, že jim pro pravdu a etnost i bohaprázdňý svět mnoho bezpráví a příkoří činil, že veliké, nesmírné bylo jejich soužení. A právě pokorným, ochotným a tichým snášením tohoto utrpení přišli k spasení. *Proto jsou, jak dříve též Zjevení sv. Jana, před trůnem Božím, slouží jemu dnem i nocí v chrámě jeho. Nebudou lačněti ani žízňiti více, a nebude bítí na ně slunce, ani žádné horko.* Beránek sytí je blažeností a vodí je k studnicím vod věčného života, i setřel již všelikou slzu s očí jejich. A kdybychom předložili nebi opět tu otázku: *Kdož jsou tito . . a odkud přišli?* — s nebes by k nám zavzněl hlas: „To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení.“ První cesta, která k nebesům vede, jest tedy cesta kříže. Než onen hlas s nebe pravil též — *a kteří umyli roucha svá a zbílili je v krvi Beránkově.* Tak jest! Druhá cesta k nebesům, jest cesta sv. pokání.

2. Pokání jest ale a) svátost, a b) etnost. Pokání co svátost znáte dobře z vyučování ve školách. Pokání co etnost jest pak stálá a bolestná památka na předešlé hříchy, spojená

s účinnou snahou napravití je. Z toho již poznáváte, že v duševním životě svátost sv. pokání předcházeti musí, a pak že teprv ctnost sv. pokání následovati může. Nejprve musí člověk umýti roucho své v krvi Beránkově, a pak teprv může bíliti je. Nejprve musí poznati hřích, škvrny duše své musí slzami bolesti a kajivosti smáčeti, mnohonásobným, pevným předsevzetím mnouti, a konečně upřímným vyznáním v stolici zpovědní vyvařiti ji. Jestliže tak s pomocí Boží člověk učiní, slituje se nad ním Pán, a pro zásluhy Ježíše Krista, který krev svou za hříchy celého člověčenstva na kříži prolil, odpouští mu hříchy. Takový člověk umyl roucho duše své v krvi Beránkově, přijal svátost sv. pokání. A nyní očištěn, ospravedlněn, posvěcen jsa, musí bíliti roucho duše své, t. j. musí stále pamatovati na slabost svou, na hříchy svého předešlého života. Se žalostnou upomínkou tou musí spojovati bolest nad tím, že se tak zapomněl, že Boha, nejvyšší dobré, Lásku svou. — Stvořitele, Vykupitele, Posvětitel a budoucího soudce — svého tolikráte a tak těžce byl urazil. S upomínkou tou musí spojovati upřímné snažení, aby seč jest i sám za hříchy své zadost učinil, následky jejich zničil, hříšné náklonnosti své potlačoval, všech k zachování své ctnosti potřebných prostředků použil, a tak den po dni v svatosti a spravedlnosti prospíval. Svátost pokání musí předcházet, ale ctnost pokání musí následovat, jedna bez druhé nemůže prospěti a neprospívá, obě ale spojené — svátost a ctnost sv. pokání vedou člověka k spasení a tvoří druhou cestu naši k nebesům.

A i touto cestou kráčeli skoro všickni Svatí a Svěťci Boží. Oni často a nábožně přijímali svátost svat. pokání. Životopisy jejich jednoduše vypravují nám, že chodívali často k sv. zpovědi, mnozí každý měsíc, mnozí každý týden. Ano, důkladná zpověď byla zhusta počátkem jejich bezúhon-

ného a svatého života. Pak si všemožně dávali záležeti na tom, aby sebe, chyby, hříchy a náklonnosti své dokonale poznali, lítost jejich aby byla vroucí, předsevzetí výdatné, zpověď úplná a skroušená; v ní pak neodhalovali pouze větších, nýbrž i menších provinění svých, sdělovali zkušeným zpovědníkům i boje a náklonnosti své, za radu a pomoc je prosíce. Za to pak je Bůh sám tím více v díle tom podporoval. Čím dál tím útlejší bylo jejich svědomí, tím vroucenější jejich lítost, tím ráznější jejich vůle, tím skroušenější jejich vyznání. Sv. Ignatius z Loyoly byl až do svého 30. roku vojínem. Toho času byl ale v bitvě raněn; čítal v nemoci své život Krista Pána a svatých jeho. Tím dojat, umínil si, pakli jej Bůh pozdraví, že zcela jinou dráhu života nastoupí. Bůh jej pozdravil, a on nastoupil jinou dráhu; z vojína španělského stal se znamenitý voják Kristův, kněz a zakladatel řádu dle církevního dějepisu až posud nejslavnějšího. A kterak nalezl tuto novou dráhu svého života? Čím podporován, tak šťastně se na ní udržel? Vyvolil si zkušeného zpovědníka, u něho vykonal dokonalou, všeobecnou čili generalní sv. zpověď. Jí očištěn a posvěcen, započal život nový, a častou zpovědí se v něm s pomocí Boží také udržel. A kdo co velikého v Církvi kdy vykonal a sám k veliké svatosti se povznesl, ten to obyčejně dobrou sv. zpovědí započínal a v ní též později pomoc a podporu častěji hledal. Všickni svatí kráčeli nejprve cestou svátosti sv. pokání k nebesům. K ní ale připojovali i ctnost sv. pokání; to jest: byli pamětlivi hříchův svého předešlého života, stále jich litovali a snažili se zadost učiniti za ně. Velikým vzorem v tom ohledu jest nám sv. Augustin. Co jinoh hledal pravdu, upadl ale v blud a hřích. Teprv v 33. roce věku svého poznal pravdu, přijal víru — a pokřtěn jest. Od té doby ale konal po celý život svůj stále pokání. Nejprve se vzdal

učitelské stolice v Miláně a vrátil se do vlasti své, do severní Afriky, aby tam Bohu s celým srdcem sloužil a hříchy své oplakával. Tam prodal statek a dům, kterýž po otci zdědil, a dal peníze chudým — dal chrámům. — V tiché samotě žil, modlitbou, čtením a rozjímáním sv. Písem, spisováním užitečných knih se zabýval — mnoho se postil. Takový způsob života zachovati chtěl až do svého skonání. Než brzy se roznesla pověst o jeho ctnostech. Nechtěje, stal se knězem a konečně biskupem. Tu se ovšem změnil jeho stav, změnilo se místo, nikoliv ale způsob jeho života. I co biskup byl chudý, a sice tak chudý, že kolikráte neměl, co by žebráku poskytnul. I co biskup spisoval mnohé knihy. Celý svět mluvil o jeho svatosti a vyhlášoval jeho nevídanou moudrost: — on ale věkem sešlý, postem zmrtněný, vzpomínal si na hříchy svého předešlého života, slzami bolesti smáčel lůžko své a volal: *Na hříchy mladosti mě nehleď Pane, a bludy mě mi nepřičítej!* — Světec ten 33 let byl stár, když se obrátil — 76 let, když skonal; 43 let strávil v nejtěžším pokání. A abych ještě jeden příklad uvedl. — Sv. Bernard, kterýž byl andělem v těle lidském, a který se snad v celém svém životě žádného těžkého hříchu nedopustil, oplakával předce menší chyby své a volával: „Kterak se mohu na to odvážit, abych očí svých k nebesům, k svému dobrotivému Otci pozdvihnul, já — zlý jeho syn? Proto nechť oko mé slzy roní, stud tvář mou růměncem polývá, bolest a zármutek ať život můj ztrpčují a dnové moji nechť se naplní žalobami a vzdechy nad hříchy mými.

Máme na sta jiných příkladů. Komu z vás se životopis toho neb onoho svatého do rukou dostane, shledá, že žádnému z nich se nedostávalo ctnosti sv. pokání, tak jako se žádnému z nich nedostávalo trpělivosti v soužení; shledá, že i ctností svátosti pokání ozdobeni, kráčeli k nebesům. A proto

když sv. Jan, žasna nad množstvím obyvatelův nebeských, v duchu se tázal: *Kdo jsou ti, kteříž oblečení v roucho bílé (a palmy v rukou jejich) a odkud přišli?* — všim právem s nebes zavzněl hlas: *To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení a umyli roucha svá, a zbílili je v krvi Beránkově.* Dvojí cesta přivedla je k nebesům, cesta kříže a cesta sv. pokání. — Nikdo mi nenamítej, že zapomínám na nevinnost, kteráž slove též první cestou k nebesům. Nazapomínám, neboť *nevinnost* zachovati a cestou *kříže* kráčet: jedno jest.

Svatí nás předešli do stánků nebeských, jděmež za nimi. Cesta utrpení vede k oslavení. Cesta pokání vede k povstání z hříchův a k spojení s Bohem, cílem naším. F. H.

Na dušičky.

Viz hřbitov dnes jak osvětlen!
Jest soudný kmit to bludiček?
Ó nikoliv! — dnes památka
všech věrných jesti dušiček!

Tu klečí otec se synkem
a slzu na drn vylívá;
„zde poupátko mé milené —
mاتيčka tvoje spočívá.“

Tam stařec způle umrlý
své oči zdvíhá k obzoru;
hrob přísný jemu syna vzal
chudobných šedin podporu.

A jinde mladík dusí vzdech,
tvář jeho bolem zardělá;
vzal anděl smrti otce mu
či matku, sestru, anděla?

A hřbitovem jde volný mír,
neb sever svěsil perutí; —
sem na svou slávu pojďte zřít
kdo hříšní jste a nadutí!

Den dnešní dnem však vzkříšení,
a slza, jež tu vyvírá,
ta mnohé věrné dušičce
ráj slávy věčně otvírá!

Jaromír Fr. Lhotka.

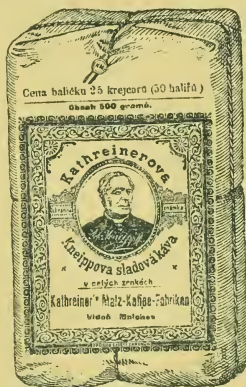
drčení a největším bolem sklíčení stáli plačící rodiče u lůžka svého milovaného, nemocného miláčka. Byl to též truchlivý pohled na tento vyhublý, bledý, malý obličej zakrytý bujnými kadeřemi, na tyto příšerné velké, o pomoci očí líbezného děvčátka. Chudokrevnost a tělesná slabost stále přibývajících přivedly děcko tak daleko. Zdálo se, že není prostředku, který by vysilující nemoci přítrž učinil. Nedostatečná výživa, stále mlsání a hlavně silná káva, v rodině obvyklá, která nerozumným způsobem též dětem od nejtělejšího mládí počínaje, podávána byla, byly zajiště toho příčinou.

Odpuštěně dostavil se lékař. Malá bránila se však již rozhodně užívati lék. Všichni tu stáli nevědouce si rady až konečně pravil lékař: »Zkusme to s prostředkem, který teď často se doporučuje, zkusme jednou sladovou kávu.« Rychle poslala matka ke kupci, a jelikož již častěji čtla, že dívky sladovou kávu rádi pijou s medem, připravila tento nápoj takovým způsobem. Pro dítko byl to nový, jemný nápoj, velice příjemné chuti, vypilo jej rádo a — žádalo jej opět v brzku na to. Matka, radostnou nadějí naplněná, byla tudíž ihned s ním po ruce a ejhle po čtrnácti dnech nastalo rozhodné zlepšení, dítě mohlo opět silici potravy požívat a uzdravilo se pak v brzku úplně. Od té doby zdomácněla sladová káva v rodině. Rodiče, kteří si zrnkovou kávu docela odvyknouti nechtěli, míchají ji na polovinu, děti piji ji samotnou. Všichni cítili se při tom zcela zdravými. Mařenka však, tato kdysi tak slabá pacientka, silí zvláště a u vděčné vzpomínce píše na každý list papíru, který jí do rukou přijde:

Kathreinerovu sladovou kávu
Kneippovu
piji tak ráda.

Pozor! Pravá „Kathreinerovka“ se bohužel často ve falšovaných bezcenných napodobeninách P. T. obecnostem vnučuje. Tudíž **Pozor!** Neberte rozhodně žádného otevřeného vyvažovaného zboží a žádných jiných balíčků než ty které jsou opatřeny jménem

Kathreiner!

be přísná, byla k jiným ivá a sice tak, že 48 let m domě a nikdo nemohl ilo postesknoti, že by mu blížila. Práci považovala innost, že ani v stáří nikdy řikávala: „Služka, ježto ení také pobožná; pobožného, která se práce štítí, . Nebývala pak ji práce švadl ji vykonávala z lásky jíc na utrpení Kristovo a nepřetrženou modlitbou. přiází, že lidé světského obcují s pravým křesťan- nkou. A tak dělo se také oli všem ostatním služkám ruce a horlivě jim vypo- z počátku byla jim pro istotu trnem v oku. Ubohé se namluviti ji k lehko- . Když se jim to ale ne- ovaly ji, že si chce svým zu získati u vrchnosti. Vše, se vykládalo, slova její ano u samé vrchnosti byla vše toto pokojně snášela žky a úsměšky, nevinnosti aa, odpovídala: „Odpusťte k, aby vám Spasitel také zlobte se tak, sice byste Boha: „Ano, zbožná panna vnostem těmto se vyhnouti užbu opustiti, nýbrž zaříz svůj následovala svého říce byla od lidí povrho- ledala svou útěchu a roz-

uho ale připomínala spasitele, um tepe cvičila se v trpělivosti a v snášlivosti. Zvláště ale prosívala přeblahoslav. pannu Marii, by ji vyžádala všechny ty ctnosti, kterými se ona stala Bohu tak milou, jako: pokoru, střídmost, zdrželivost, pannenskou čistotu a stálou paměť u Boha.

Zita se bála všech pokušení a své slabosti, přece ale vždy doufala, že Bůh jí uделí dostatečné síly k přemožení. Pečovala pak zvláště aby se nikdy nepodala hněvu, žádostem těla a lenosti. Takovou péčí a opatrností, s kterou se každému pokušení vyhýbala, a nemohla-li se vyhnouti, nad každým pohledem a slovem bděla, stalo se, že se vždy výše k neobyčejné dokonalosti povznášela. Majíc ustavičné utrpení Ježíšovo na paměti, cvičila se v zapírání sebe. V létě i v zimě odívala se jednoduchým plátněným šatem, chodila bosýma nohama, často po celou noc ležela na holé zemi a přestávala na tom, čím jiní povrhovali. Často se postila, aby též něco ze svého dáti mohla chudým.

kos u Boha. Konečně učinil Bůh, který srdcem lidským vládne, že nejen služebnictvo ale i vrchnost poznaly jaké bezpráví se Zité až posud dělo a poznenáhla počali ji ctíti a milovati.

Zita ustanovila se na tom, že v pannenském stavu setrvá až do skonání. A proto střežila se, aby nic viděti nemusela, coby v ní probuditi mohlo zlé myšlenky; chránila se všeho nepotřebného mluvení a všeho důvěrného obcování s mužskými; všem pokušením ale ohradila se častým přijímáním svátosti — S jakou odhodlaností nevinnost svou chránila následující příklad ukáže. Lehkomyslný jeden sluha, z téhož domu zahorel k Zité vášni. Když byla jednou samotna doma, počal ji své návrhy činiti, od kterých se ale panna s oškli- vostí odvrátila. Tu nedal se hejsek déle udržeti, násilně ji obejmul na žádné hrozby nedbaje, pustiti ji nechtěl; Zita pak nemohouc si od něho nikterak pomoci, obličej mu tak rozškábala, že utekl. A dobře učinila, neboť panna jest povinna nevinnost

učitelské stolice v Miláně a vrátil se do vlasti své, do severní Afriky, aby tam Bohu s celým srdcem složil

hříchy své oplácel
statek a dům, B.

a dal peníze chudým

— V tiché sa-
čtením a rozjímá-
sováním užitečným

— mnoho se po-
života zachovati
skonání. Než brzo

o jeho ctnostech
knězem a konečně
ovšem změnil je-
místo, nikoliv ale

I co biskup byl
chudý, že kolikrát
bráku poskytnul.

mnohé knihy. Ce-
svatosti a vyhlá-
nou moudrost: —

postem zmrtvený
hříchy svého pře-
mi bolesti smáčel

Na hříchy mladost,
a bludy mé mi nu-

ten 33 let byl stár
76 let, když skona-
nejtužším pokání.

příklad uvedl. —
byl andělem v těle
se snad v celém sv-

těžkého hříchu ne-
předce menší chyb-
„Kterak se mohu na-

očí svých k nebesi
brotivému Otci poz-
jeho syn? Proto necht

ono mé slzy
roní, snad tvář mou růmencem polývá,
bolest a zármutek ať život můj ztrp-
čují a dnové moji nechť se naplní
žalobami a vzdechy nad hříchy mými.

Máme na sta jiných příkladů. Ko-
mu z vás se životopis toho neb onoho
svatého do rukou dostane, shledá, že
žádnému z nich se nedostávalo ctnosti
sv. pokání, tak jako se žádnému z
nich nedostávalo trpělivosti v soužení;
shledá, že i ctností svátosti pokání
ozdobeni, kráčeli k nebesům. A proto

když sv. Jan, žasna nad množstvím
obyvatelův nebeských, v duchu se

čeni

je-

m s

erž

ou-

ové.

im,

Ni-

na

ce-

bof

rá-

ie-

tr-

iní

iní

I.

Kathreiner^{ovu}

SLADOVOU KÁVU KNEIPPOVU

*piji tak
ráda*

Všude k dostání - ½ kila 25 kr

vzal anděl smrti otce mu
či matku, sestru, anděla?

A hřbitovem jde volný mír,
neb sever svěsil perutí; —
sem na svou slávu pojďte zřít
kdo hříšní jste a nadutí!

Den dnešní dnem však vzkříšení,
a slza, jež tu vyvírá,
ta mnohé věrné dušičce
ráj slávy věčně otvírá!

Jaromír Fr. Lhotka.

Sv. Zita, vzor křesťanské služby.

Na hoře Sagrati v Itálii stojí kaplička zasvěcená svatě Zitě. Dříve stávala na onom místě chaloupka, kde se byla sv. Zita narodila. Když pak během času chatrč ta poznenáhla se rozbořila, z kamení, jež tu zůstalo, vystavila se tato kaple. Chudobná chaloupka proměněna jest v stánek Boží. Zita, nepatrná služka, stala se světicí, a život její jest krásným vzorem, dle kterého by se každá služebná dívka spravovati měla.

Zita dcerka chudobného rolníka již co dítě byla tak bohobojná, že matka, chtěla-li ji pochváliti aneb pohaněti, říkala, pouze: „Toto se líbí Bohu,“ neb „Toto se nelíbí Bohu“, a Zita, jestli pochybila, hned poklesku svého litovala a se napravila. Byloť jí sotva dvanácte let, když se do blízkého města Lukky k šlechtické rodině Fatinelli dostala na službu. Mladému děvčeti přicházelo to z počátku za těžké; odebrati se od milých rodičů a odejiti z krásné vesničky, v které se jí tak líbilo. Nesnadno bylo jí též vykonávati práce, kterým nebyla zvyklá, vykonávati a žíti mezi služebnými lidmi, kteří se jí posmívali pro její mladost a nezkušenost. Tím se ale stalo, že Zita záhy odložila dětinské jednání, způsoby a naučila se vše konati s rozvahou. Z rána vždycky tak časně vstala, že jí po vykonání všech prací ještě dosti času zbývalo, aby mohla přijíti na mši svatou. Když jí ale někdy zbýval čas, použila ho k modlitbě a pobožnému rozjímání. Její pobožností služba ale nic neutrpěla, ano naopak, čím srdečněji si každého dne připomínala Spasitele, tím lépe cvičila se v trpělivosti a v snášlivosti. Zvláště ale proslávila přeblahoslav pannu Marii, by jí vyžádala všechny ty ctnosti, kterými se ona stala Bohu tak milou, jako: pokoru, střidmost, zdrželivost, pannenskou čistotu a stálou paměť na Boha.

Zita se bála všech pokušení a své slabosti, přece ale vždy doufala, že Bůh jí udělí dostatečné síly k přemožení. Pečovala pak zvláště aby se nikdy nepodala hněvu, žádostem těla a lenosti. Takovou pečí a opatrností, s kterou se každému pokušení vyhýbala, a nemohla-li se vyhnouti, nad každým pohledem a slovem bděla, stalo se, že se vždy výše k neobyčejné dokonalosti povznesla. Majíc ustavičné utrpení Ježíšovo na paměti, cvičila se v zapírání sebe. V letě i v zimě odívala se jednoduchým plátěným šatem, chodila bosýma nohama, často po celou noc ležela na holé zemi a přestávala na tom, čím jiní povrhovali. Často se postila, aby též něco ze svého dáti mohla chudým.

Byla-li ale na sebe přísná, byla k jiným vřídlná a snášenlivá a sice tak, že 48 let sloužila v jednom domě a nikdo nemohl si na ni dost málo postesknouti, že by mu byla v něčem ublížila. Práci považovala tak za svou povinnost, že ani v stáří nikdy nelenošila, nýbrž říkala: „Služka, ježto není pracovitá, není také pobožná; pobožnost lidu služebného, která se práce štítí, jest lichá, ličená. Nebývala pak jí práce nic obtížná, poněvadž ji vykonávala z lásky k Bohu, pamatujíc na utrpení Kristovo a osluzujíc ji sobě nepřetrženou modlitbou.

Obyčejně se přihází, že lidé světského smýšlení neradi obcuje s pravým křesťanem neb křesťankou. A tak dělo se také Zitě. Nebo, ačkoli všem ostatním služkám bývala stále po ruce a horlivě jim vpomahala: nicméně z počátku byla jim pro svou obyčejnou čistotu trnem v oku. Ubohé světačky snažily se namluviti jí k lehkomyslnému životu. Když se jim to ale nepodařilo, předhazovaly jí, že si chce svým pokrytstvím, lásku získati u vrchnosti. Vše, co činila, špatně se vykládalo, slova její se překrucovala ano u samé vrchnosti byla očerněna. Zita vše toto pokojně snášela a na všechny urážky a úsměšky, nevinnosti své jsouc si vědoma, odpovídala: „Odpusťte mi tento poklesek, aby vám Spasitel také odpustil; ale nezlobte se tak, sice byste mohly rozhněvati Boha: „Ano, zbožná panna ani nechtěla protivnostem těmto se vyhnouti a pro ně snad službu opustiti, nýbrž zapřela se, vzala kříž svůj následovala svého Spasitele. Čím více byla od lidí povrhována, tím více hledala svou útěchu a rozkoš u Boha. Konečně učinil Bůh, který srdcem lidským vládne, že nejen služebnictvo ale i vrchnost poznaly jaké bezpráví se Zitě až posud dělo a poznenáhla počali ji ctíti a milovati.

Zita ustanovila se na tom, že v pannenském stavu setrvá až do skonání. A proto střežila se, aby nic viděti nemusela, coby v ní probuditi mohlo zlé myšlenky; chránila se všeho nepotřebného mluvení a všeho důvěrného obcování s mužskými; všem pokušením ale ohradila se častým přijímáním svátosti — S jakou odhodlaností nevinnost svou chránila následující příklad ukáže. Lehkomyslný jeden sluha, z téhož domu zahořel k Zitě vášni. Když byla jednou samotna doma, počal jí své návrhy činiti, od kterých se ale panna s oškli-
vostí odvrátila. Tu nedal se hejsek děle udržeti, násilně ji obejmul na žádné hrozby nedbaje, pustiti ji nechtěl; Zita pak nemohouc si od něho nikterak pomoci, obličej mu tak rozškrábala, že utekl. A dobře učinila, neboť panna jest poviinna nevinnost

svou všemožně hájiti, ano i krev spíše procediti, nežli dopustiti, aby čistota její byla poškrvněna. Pán uzřev rozškrábaný obličej sluhý svého, chtěl věděti, jak se mu to stalo. Zita vypravovala nyní prostě, co se stalo, poněvadž lháti nechtěla, ačkoli by mu byla raději odpustila a mlčela. Zita poznavši vznešenou cenu stavu panneského snažila se i druhým služkám klenot tento zachovati. Ačkoli ale Zita nevinnost cenila vysoce, předce nepohrdala, osobami, které ji byly již ztratily, anobrž po křesťanské lásce do komůrky své přijímala je, když byly bez přístřeší, a postel svou jim postoupila, sama kladouc se na zemi. Při takovéto příležitosti chtěla svědomí jejich probuditi, jim hanebnost hříchu a vznešenost ctnosti ukázati a duše jejich získati Spasiteli. Čím lépe vrchnost svatou služku poznala, tím větší měla k ní důvěru, tak že ji konečně odevzdala dohlídce nad celým domem, ano i nad dítkami. A nebyla to lehká úloha, neboť počet domácích byl veliký a mimo to za tehdejších občanských válek, množství rozličného vojska přicházelo do domu a muselo býti opatřeno. Zita musela na vše dohlížeti, špižirny spravovati a služkám práce ukládati. Uprostřed hluchného tohoto života zůstávala mysl její vždy pokojná, neboť již dlouhá léta uvykla při všem svém počínání mysleti na Boha, tak že se modlila při práci a pracovala při modlitbě. Znamenitý jeden spisovatel takto o ní svědčí: „Zita měla onu pravou pobožnost svatých, která nepřestává se zevnějším jednáním v životě křesťanském, nýbrž proniká srdce, mysl, duši celého člověka. Ona nepatřila k těm osobám, které hotovy jsou, spíše k Bohu se modliti než odpustiti urážku, spíše kostel navštívit, nežli povinností svým zadost učiniti, spíše almužnu dát, nežli přemahati smysly a žádosti své. Sv. Zita nejvíce si záležeti dala na vychování dítek své vrchnosti. Neuměla sice ani čísti ani psáti, ale jako byla sama od Krista poučena, tak uváděla také dítky k němu do školy. Učila je duši a srdce pozdvihovati k Bohu, míti jej vždy na paměti vždy pravdu mluvit, dobrými a milosrdnými k chudým býti, otce a matku milovati, staré lidi ctíti, slovem Zita zasívala semena všech ctností do nezkažených srdcí dětských a to nejen slovem ale i příkladem. Co dozorkyně nechovala se nikdy k ostatním podrízeným služkám pánovitě, nýbrž stala se pravou přítelkyní všech. Když některá v něčem pochybila tak, že ji vrchnost káráti chtěla, Zita ji vždycky odpuštění vyprosila, tak sice, že pan Fatinelli, byl-li na někoho rozhněván, zbožné služce vždy se vyhýbal,

aby prý nemusel odpustiti. Poněvadž ale každý pravý křesťan ví, že největším štěstím jest milost Boží, největším ale neštětím hřích: Zita pečovala především o duševní blaho a o spasení duše ostatních služek. Avšak netrápila nikoliv dlouhými řeči, a neustálým napomináním, nýbrž tiše a svou přívětivostí, dobrým příkladem a modlitbou působila mezi nimi a očekávala příhodné chvíle, aby i slovem svým srdce bližního svého k dobrému pohnouti mohla. Zpozorovala-li něco hříšného dala obyčejně mlčením svou nelibost na jevo. Když ale někdo utrhaním na cti jednal proti křesťanské lásce aneb nečistými řeči proti mravnosti, vyslovila svou ošklivost a hanu. — Ačkoli Zita sama chudobná byla, přece celou mzdu a všechny dárky, které obdržela, rozdala mezi chudé. Když pak něčehož neměla, čím by mohla podělití jiné, prosila svou vrchnost o podporu pro nuzné a to tak srdečně, že nikdo nedovedl jí něčehož odepřiti.

Jednou chtěla právě na štědrý večer jíti na půlnoční. Toho dne byl ale tak veliký mráz a Zita jako obyčejně jenom lehce obléčena; Fatinelli vida to, k ní promluvil: „Kterak můžeš při takové zimě v tomto lehounkém oděvu jíti do kostela? Vezmi alespoň můj kožík, ale nezapomeň mi ho opět přinést.“ Věděl Fatinelli, že Zita ráda sama sebe olupuje, by jenom chudým pomoci mohla. Když přišla ku kostelu, uviděla tu starého muže, který se celý zimou trásl a velmi bědoval. Svatá panna tázala se ho, co by mu bylo. Chuďas nic neodpověděl, nýbrž jenom na svou poloviční nahotu ukázal. Zita pravila: „Zde vezmi tento kožík, dokud služby Boží se neukončí; potom mi ho můžeš navrátiti.“ Když po ukončení pobožnosti vyšla z kostela, nadarmo se po starci ohlížela. A tu si počala vyčítati, že pána svého neuposlechla, přece ale nechtěla špatně o starci smýšleti, nýbrž doufala, že kožík ještě přinese. Když domů přišla, domlouval jí pán, to že není po vůli Boží, když někdo z cizího zboží dává almužnu. Zita pokorně vyslehlá domluvu uznala, že pochybila. Avšak pán huboval až do poledne. Tu zaklepá se na dvěře, starce vstoupil a kožík odevzdal. Později se myslelo, že starce tento byl anděl, a proto až podnes u kostela onoho bránu, kde Zita starce našla, zovou andělskou branou. —

Poznenáhla Zita sestárla; u vrchnosti své si ale věrnými svými služkami a pobožností svou takovou úctu a lásku získala, že s ní posléze spíše jako s přítelkyní zacházeli, nežli jako se služkou. Konečně ji vrchnost vybidla, by všechny práce zů-

stavila ostatním služkám a všechen čas věnovala pobožnostem. Tomu se Zita ale opřela, vědouce, že povolání její práci požaduje, že práce jí s obcování s Bohem nepřekáží. Příslloví její bylo: „*Ruku při práci, srdce u Boha.*“ A tak až do smrti své příkladně oddána byla svému povolání, jsouc zároveň i Martou starostlivou i Marií pobožnou; jako Marta starala se o práce hmotné a jako Marie sedávala v duchu u nohou Spasitele svého, poslouchajíc ho a na modlitbách mluvívajíc k Němu.

Konečně zemřela křesťanská tato služka, sloužíc od útlého mládí svého až do 60tého roku v jednom domě, dne 27. Dubna roku 1278.

Církev oslavenou služebnicí Boží prohlásila za Svatou.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

V.

Lijavec rozvodnil řeku, na níž ležela naše fabrika. Nastalo nebezpečení strojům a mašinám; trhal se jez, lámala se stavidla, kola nestačila návalu. I bylo zapotřebí toho největšího násilí, té největší obezřetlosti a opatrnosti, aby se hrozící škodě předešlo. Kdo ví, co by se bylo nestalo kdyby se byl v pravý čas do fabriky nedostavil otec. Jim přibyla hlava, jež všemu rozuměla, jež všechno vedla a řídila, jež uměla použití sil a prostředků přítomných, jež se nedala mýlit a mámiti malomocenstvím ani strachem.

Dělníci se shromáždili, a otec je rozdělil, vykázal jim místa, pověděl, poručil, co by měli dělati, a hned také odměnu jim přislíbil za službu *mimořádnou*. Těm co by váhali pohrozilo se nemilostí a propuštěním, těm pak, co by se zvláště významenali, dělala se naděje na příspěvek a povýšení.

Z lásky se nežádalo ničehož, aniž se očekávalo, že láska někoho pohne, aby přinesl pánu obět. Pána i dělníky vázal na sebe jen užitek; ostatně jednomu na druhém nezáleželo. Nikdo nedělal než co musel, zač se mu platilo, co patřilo k jeho povinnostem; nikdo obtíží a těžkosti se nepodrobil k vůli osobě. Scházela jim spravedlnost křesťanská, jak ji jmenujeme, jež člověka má za bratra, miluje ho, pomáhá mu, zlé od něho odvrací, obětuje se pro něj. Oni si byli bližší než jiným lidem, poskytovali si živobytí, pracovali k tomu samému záměru; že jich ale náboženství, víra, láska nespojovaly, byli si cizí a nespolehali se na sebe.

Myslím, že byla větší vina na straně otcově; onť zajisté lidi, co mu sloužili, pokládal za nástroj a nedbal o blaho jejich. Činili tedy co on, a nemajíce účastenství v radostech otcových, tudy ani soužení jeho si nepřipouštěli k srdci. Přesvědčil se o tom k svému zármutku, k své nevoli, když povodeň o fabriku jeho se pokoušela. Očekával, že každý se chopí jako on práce, a pustí se do boje s prudkým živlem, a neohlížeje se na sebe, zdraví, života nasadí, kdyby toho žádala nutná potřeba.

A však myslil se. Mnozí stáli, kam je postavil, dělali, co lze bylo vykonati pohodlně. „Proč bych si kazil boty, proč bych lezl do mokra v šatech, proč bych se topil k vůli němu?“ reptali. Když pak odbila hodina, těžko je udržel, že neutekli. Prál si, aby jevíli větší oheň a větší horlivost, ale nadarmo! Všechno vzalo zkázu, co mohli zachrániti. Když jim to vytýkal, odpovídali zpurně, a když se rozlobil, hodili vším. Přišlo to k hádce, a on bez meškání několik jich propustil, aby je potrestal. Zachovali se mu jen ti, co si hleděli získati jeho zvláštní přízeň a hodnou náhradu si chtěli zasloužiti.

Ovšem tu také bylo dobrých a svědomitých lidí, jenž bez ohledu na zisk hájili majetnost pána svého, jako by byla jejich vlastní, a jenž by byli i jinému v nouzi postavenému bližnímu vši silou přispěli. To byli duchem Spasitele svého osvěceni křesťané, a ti pomáhali z lásky i tomu, kdo jim lásky neprokazoval. Na pána je vázala služba. Ačkoliv se k nim nechoval přátelsky a dobrotivě, ačkoliv v žádném duchovním spojení s nimi nestál: předce k nim byl spravedlivý, dáváje výživu jim i jejich rodině. Počet takých dělníků byl ale skrovný. A proto mnohá věc pánova utrpěla škodu.

K večeru voda opadla, nebezpečení pominulo. Pán přehlídl zpoustu, co se stala, dal zprávcí rozkazy pro nastávající noc, nařídil, kde a kdy a jak se má počítí s opravami, a unavený, utmácený, mrzutý se vrátil domů. Byl nespokojen se svými lidmi, jak je nazýval. Vypočítav, oč asi přišel, všechnu vinu dával jim, a přemýšlel, jak by jim oplatil tvrdost, urputnost a nelidskost. Nejsa uvyklý stýskati si, nespěřil svých těžkostí ani sestře. Ona se ho také na fabriku neptala. Jí ležel na mysli jen chlapec neposlušný nahoře u mne; jí dělal jsem starost já, že jsem se jí nepodrobil jako obyčejně.

I žalovale bratru na oba, chtějíc, aby jednoho vyhnal, druhého pokáral. Otec se také hněvem rozpálil; vida ale syna mrzáka v posteli, byl mírnější než chtěl býti. Po-

jala ho litost, a on ušetřil mne, neublížil Isidorovi.

Ptal se: „Co zde ještě děláš?“

Isidor odpověděl: „Pane, já vám chtěl přednesti prosbu.“

„Milostpane říkej!“ volala teta.

Otec pravil: „Nechtěl jsi vzíti, co jsem ti dával; nyní ale je ti to málo, co jsi dostal, vid?“

„On mi groš vrátil,“ durdila se teta.

„Nemohl jsem ho podržeti, že mi zde dali jist. Tím jsem byl dostatečně zaplacen.“ —

„Otče“, prosil jsem já, „smilujte se nad mím! On mne přenesl přes vodu na cestě — dole před domem chopil se mně zase a donesl mně až sem do pokoje, neboť jsem upadl do takové mdloby, že bych byl zůstal bez sebe.“

„Nemusel to dělat,“ odporovala teta. „Já měla strach, že ho pustí. Sloužící už přicházeli, aby ho sami vzali.“

„Žádáš snad za to přídavek?“ zpytoval otec.

„Milostpane, to já si nedám odměniti. Učinil bych to každému, kdo je v nesnází, a pro vašeho syna všechno bych podstoupil.“

„Pro mladého pána říkej!“ napomenula teta.

„Pověz tedy, co chceš,“ přísně poručil otec. „Já nemám času, s tebou zde stát.“

„Prosím vás, přijmete mne do služby.“

„To by bylo,“ durdila se teta. „On zde celý ten čas vyseděl v pokoji, jako by byl nějaký vzácný host a velký pán, a má s Hypolitem nějaké tajnosti. Kdyby byl v domě, slízel by se s ním, a zajisté by ho pokazil.“

„Isidor nikoho nepokazí,“ ujal jsem se ho. „On je ctnostný hoch, mnohem lepší než já.“

„Vidíš, bratře,“ plesala teta. „Nyní se prozradili. Hypolit už ví, jak se jmenuje, a chválí ho, že je to až hanba.“

Proč by to byla hanba?“ tázal jsem se. „Proto, že se zavrhuješ k vůli takovému šmejdilu.“

„On není žádný šmejdil.“

„Jest, a k nám se nehodí. Ty bys málem zapomněl, že taký kluk patří k čeládce. To není společnost pro tebe. Ne a ne, on zde nezustane.“

„Já zde nechci zůstat,“ ozval se nyní Isidor. Co milostpaní praví, je pravda: nepatřím k pánům, nýbrž k dělníkům. Dejte mi práci, prosím, ne zde v domě, nýbrž ve fabrice. Budu ji konati spravedlivě. — Ať jest dilo jakékoli, rád se mu podrobím.“

„To je něco jiného,“ bublala teta. „Proti tomu ovšem nejsem, ale sem k nám nesmí přicházet.“

„Vyslyšte ho, otče,“ orodoval jsem. Isidor vás nepodvede, já ho znám a vážím si ho.“

„Otec se zamyslel, chodil chvíli po pokoji, dívaje se brzy na mne, brzy na Isidora, brzy na tetu. Konečně pravil: „Umíš jezdit a nebojíš se dobytka?“

„Umím, milostpane! Dobytka se nebojím.“

„Měl jsi už nějaký pod moci?“

„Měl. Pásl jsem dlouhý čas a půl leta jsem jezdil s koněm.“

„S koněm jezdit nebudeš, ale — s oslem, chceš-li.“

To mne velmi překvapilo a zarazilo. Otec měl ve fabrice osla, s nímž privázel a odvázel zboží, opravoval zahrady a cesty, k potřebám si chystal kamení a písek, zásobil se potravou, dřívím, pívem, moukou a jinými věcmi. Míval pak ho vždy pod dohlídkou a pracoval s ním hoch nějaký odrostlý. I napadlo mi, že se mu lidé obyčejně smávali, všelijaké hloupé vtípy a žerty s ním provozující. Ano, zpomněl jsem si, že chlapci, co u našeho osla už sloužili, z většího dílu byli přihlouplí a tupí. To nemohlo být, aby Isidor byl jejich nástupníkem, a proto chtěl jsem to otei vynulviti.

„Ó neukládejte mu takové povinnosti,“ prosil jsem ho, „on zasluhuje něco lepšího.“

Otec se zamračil, že mu překážím, a teta se mi už zase posmívala, že neví, co jsem snědl na tom pošetilém mladíku. Isidor mi dal znamení pokorným a srdečným pohledem, abych mu nekazil štěstí a řekl k otei: „Milostpane, i za tuto službu jsem vám vděčen a rád ji přijímám.“

„Tak je tedy dobře,“ pravil otec a pověděl mu, mnoho-li dostane mzdy. Bude se mu vyplácet měsíčně, a z ní se musí živit a šatit jako ostatní dělníci ve fabrice. Má na blízku hospodu, v té obdrží všechno, co chce, líhat bude v chlivě, a práci mu bude vykazovat správce.

Smlouva byla uzavřena. Isidor, než odešel, vyjádřil se k podivení našemu, že teprv nyní si zpomíná na překážky, pro kteréž služby mu navržené se musí odříci. Nejvíce oči vyvalovala teta, doufajíc, že předce najde příčinu, aby se na Isidora mohla obořiti. On však, na rozkaz otcův, aby ty překážky udal, pravil upřímně: „Milostpane, já nemám peněz. Bez těch nemohu celý měsíc žíti ze svého. Dluhů nebudu dělat, kdyby mi třebaš hospodský chtěl čekati: matka mne před tím varovala a já jsem si to umínil.“

„Tu to máme, radovala se teta, že předce něco proti němu mohla namítnouti. „Nemá ničeho, a groš mi vrátil. Chce dě-

lat pána, a nemůže vystačit ani na službu s oslem; odvolává se na matku, a tím dokazuje, že byla také tak tvrdohlavá, jako je on. Což nemůžeš prosit?“

„Nemohu, milostpaní; ale za to prosím, abyste nic zlého nepovídala o mé matce, to bych nevydržel. Ona je nebožka, byla hodná, má za to nebe, a já ji ještě miluji.“

Trásl se mu hlas jako vždy, když se zmínil o matce. Tak bylo i nyní.

Teta cítila, že mu ublížila, otec s ním také měl útrpnost, a aby to zamluvil, ptal se: „Co pak si tedy s tebou počnu, hochu?“

„Dovolíte-li,“ odpověděl Isidor, „já si napřed něco vydělám, a pak teprva vstoupím do služby k vám.“

„Nechceš mzdu napřed?“

„Děkuji, nechci. Kdybyste ale později mne nechtěl přijmouti, pak bych vzal, co mi nabízíte, a to jen za tou příčinou, že bych se nerad, tuze nerad připravil o službu u vás.“

„Budíš tedy, jak chceš,“ rozhodnul otec. „Službu obdržíš, až přijdeš, jiné ale ne, leč tu, o níž jsem řekl, že bude prázdná.“

Isidor po celý ten čas, co mluvil s otcem, stál u mé postele s ranečkem u nohou. Když pak odcházel, dav pozdravení, otci a tetě se poklonil. Mně podal ruku, tiskna mi ji vřele a srdečně. Teta však nechtějíc toho trpět, pověděla mu ještě na rozloučenou, že nám ruky nemá podávat, nýbrž libati.

„Když to žádáte,“ pravil, „udělám to. Já ruky nelíbal jen matce. Od té doby, co mi umřela, nikdo mne ještě nemiloval.“

Otec si ruky nedal políbiti; teta ano, ale nevím, co pocítila, když jí ruku políbilo dítě, ježto neprokazovalo té pocty nikomu, leč jen matce. Pozoroval jsem, že se začervenala. Snad v tom okamžení naklonila se poněkud k Isidorovi. I vyšla za ním ven, a zvala ho do kuchyně k večeři. Když se jí ale poděkoval, řka: „Já už pro dnešní den mám dost, nesmím si žaludek uvýtkati na mnoho jídla. Mimo to nezasloužil jsem si ho od vás,“ probudil se v ní opět hněv. Zakázavši mu, aby k nám nepřicházel, sama mu vrata otevřela. I slyšel jsem, jak jimi bouchla. Po té zmocnila se mne velika tesknost.

Můj přítel mi odcházel! Je vystrčen z našeho stavení, zahrán v nemilosti, nemá nikoho, kdo by se ho ujal, bez krejcaru bloudí po městě. Nastává noc. Kam se skryje, kde najde útočiště? Snad půjde k Hlouškovi, doufal jsem. Ten mu slíbil, že ho přijme, ano chtěl ho mít u sebe. Vždyť snad po tom dešti venku nezůstane! Kdy ho zase uvidím? K nám nesmí. Co bude dělat, aby si něco uspořil? Jak dlouho

to může trvat, než se dostane do služby k nám? — Je to bídná, potupná služba! Bude jezdit s oslem. Leckdos ho bude pro to dráždit, zlehčovat. Ubohý, jak to snese! Isidor se nikde neztratí: je pevný v etnosti, zná svou povinnost, jedná jako muž. Co jsem proti němu já? Nedospělé dítě, klátím se s jedné strany na druhou, nevím, kde vzít sílu. Až posud si mne nikdo nevšímal; krmili, živili, pěstovali ubohého synka: Isidor ale byl by mohl přispěti, by se ze mne stal dobrý člověk, řádný křesťan. — A kdo ví, zdaž by byl nemohl mi snad — i k zdraví pomoci.

Byly to divné myšlenky, nebyly ale bez důvodu. Já v skutku okrál v Isidorově společnosti. Mne nic nebolelo, ačkoli cesta v dešti mocně se těla mého byla dotkla. Jindy bych z toho byl měl nemoc; dnes mi to sloužilo k občerstvení. Ještě večer jsem vstal a prohlížel jsem si knihy, nejsou-li mezi nimi takové, z nichž bych se mohl učit, čeho ještě neumím. Duch můj byl čilejší a podnikavější. A tu mi napadlo, že nesmím zahálet, než mi Bůh Isidora zase dá, nýbrž že sluší, abych se přičinil, pomáhal si, vzdělat se sám.

Začal jsem hned toho dne, a sice — s modlitbou. Modlil jsem se ‚Otče náš‘ za sebe, za Isidora, zastavil jsem se při každé prosbě, a bylo mi při tom volno, blaze, přepodivně. I shledal jsem, že ‚Otče náš‘ je krásná, důležitá, prospěšná modlitba. — Ráno jsem ji opakoval a přidal jsem ‚Věřím v Boha‘, což ale nedopadalo mi tak na duši a na srdce jako ‚Otče náš‘, poněvadž jsem do svatých článků víry nebyl dosti zasvěcen.

Po té dal jsem se do práce — počal jsem čísti v biblických příbězích starého a nového zákona. Otci bylo milé, že se zaměstnávám knihami a nic mi v tom nepřekážel, ano těšilo jej to, když jsem požádal o peníze na knihy. Tak počal u mne nový život. Někdy otec ani nevěděl, jaké knihy si kupuji a vypůjčuji. Byl spokojen, vida, že čtu a ukracuji si chvíli, že nestůňu, neležím, nezahálím, jako obyčejně. Jsem jist, že by ani knih o náboženství mi nebyl zabráňoval, kdyby je byl v mých rukou viděl. On nebyl nepřítel náboženství, ačkoliv nešetřil jeho obřadů, jak se na křesťana patří; jemu se zdálo, že boháč nemusí Bohu sloužiti tak veřejně a zjevně jako chudás.

Teta smýšlela jako otec a řídila se podle něho, jsouc takorčka z mody vlašna. Horlivou křesťankou nebyla sice ani v nižším stavu, dokud otci nedělala hospodyní. Když se ale dostala k nám po smrti matčině, myslila, že musí následovati zvykův

otcových, by dokázala, že umí dělati vzácnou, vznešenou a vzdělanou paní. Byla sprostá, neučená ženská, jako je mnoho jiných na světě; aby se ale rozeznala od sprostých, začala se stydět za svaté náboženství. A proto také nenutila mne, abych se učil náboženství, poněvadž jsem byl synem a dědicem bohaté rodiny. Uměl jsem se modlit, věděl jsem, co věděla ona, byl jsem křesťan a na tom jí bylo dost. Chodívati na služby Boží, k zpovědi, k přijímání: na to prý jsem byl příliš slabý, a zdálo se lékařům, že bych si tím škodil. Já tedy žil jako pohan, nemodle se a nechodívaje do chrámu Páně.

I projevil jsem jednou přání, že bych šel také rád do kostela. Podivili se, co mi to napadá. I otázali se, může-li to být. Lékař svolil, očekávaje, že mne to brzy omrzí.

Měli jsme v kostele stolic, a do té chodil otec a chodila teta, když se tam chtěli a museli ukázati. Byla neděle. Ivzal jsem svou berli, teta mne doprovodila, lokaj šel za námi, a tak byli jsme na službách Božích. Ó jak se mi líbily! Já ponejprv slyšel kázání: poučilo a pohnulo mne. A mše svatá podivnou mocí mne dojala. Teta se pořád na mne dívala, zdaž-li snad neblednu a neomdlívám. Než mně ještě nikdy nebylo tak volno, tak blaze, jako tenkrát. Potěšen a posílněn vycházel jsem z kostela.

Tu pojednou cítím ruku na ramenou. Já se ohlídl, a za mnou stál — Isidor. — Zachvělo se mi srdce radostí, jemu také. Pravím: „Pozdrav tě Bůh, Isidore, kde jsi? A jak se ti vede?“

„Jsem u Hloušků,“ odpověděl, „mám práci a něco peněz už také.“

„Já ti přidám.“

„Nedělej to, Hypolite! Však já si pomohu.“

„Brzy-li pak se přihlášíš o službu u nás?“ —

„Asi za týden.“

My byli venku. Teta, ježto šla před námi, obrátila se, a já se s Isidorem musel rozloučiti. Rekl mi ještě: „Jsem rád, že jsem tě viděl. Obzvlášť mne to těší, že jsem tě viděl zde.“

Já pravil: „Měj Davide!“

Rozumněhl mi, usmál se a šeptal: „Jonnathane!“

Teta bručíc, mne odvedla.

(Pokračování.)

Nepohrdej celým stavem.

V řeholi sv. Augustina žil kněz, jenž jistým pokleskem dal mnohým pohoršení. Tito pak zatracovali všechny řeholníky. — Proti takovému nelaskavému jednání ozval se sv. Augustin v jednom z listů svých, an dí: „Mne a řeholníky mé zlehčujete, proto že jeden zhřešil. Můžete-li mi ukázati na té zemi kdesi společnost lidskou, každé vady prostou? Není divu, že při všeliké zbožnosti a vroucnosti, kteráž v mé společnosti panuje, předece jeden klesl, jelikož jsou její údové — lidé. Mám snad očekávati a žádati, aby společnost má světlejší a dokonalejší byla všech, jež na světě kdy byly? V rodině Adamově byl ze dvou synův jeden bratrovrahem. V rodině Noemově, sestávající z osmi osob, byl bohaprázdný Chám, jenž otci se posmíval, začož on mu zlořečil. Z rodiny Abrahamovy vyhnána jest Hagar s Ismaelem. V rodině Isákově byl Esau v nemilosti u Boha. V rodině Jakobově poskvrnil z dvanácti synův Ruben otcovské lože a ostatní prodali nevinného Josefa. V rodině Davidově byl Amon krveprznitel a Absolon burič. Co chcete víc? V společnosti Ježíše Krista jsou mezi dvanácti apoštoly Jakob a Jan ctižádostiví, Petr zapírá Pána, Jidáš zrazuje jej, i zavržen jest. Osmělíte-li se pohrdati všemi svatými praotci a jejich rody — též i Ježíšem Kristem a jeho apoštolskou společností proto, že mezi nimi někteří byli, jenž pochybili a proti svým povinnostem jednali? Každý snadno nahlídne,“ dokládá sv. Augustin, „jak nespravedlivé by bylo, kdybyste tak smýšleli, a jak neslušno, kdybyste takovou měrou mluvili.“ —

Jako se dalo za času sv. Augustina, tak se děje bohužel doposud. Žádný stav nepozoruje se tak bedlivě, žádný neposuzuje se tak přísně, jako stav duchovenský. Ovšem kněz zastává službu andělskou, sám však jest, ačkoli milostmi obdařený, předece jen člověk. A poklesne-li jeden, může-li za to druhý, mohou-li za to ostatní? A předece svět rád přenášívá vinu jednotlivce na celý stav, by všemi pohrdati mohl; naopak ale rád zapomíná na zásluhy jednotlivce i celého stavu: tu bývá nevděk jeho odplatou. Vyjeví-li utrhačný jazyk třeba vymyšlenou lež, rychlostí blesku rozletí se pak pověst na vše strany; vyjasní-li se ale věc a zjevně-li, že pověst lživá byla, váhavým krokem plazivá se ospravedlnění.

Co horlivost jednotlivce může.

Prodlévaje z jara 1861 nějaký čas u dobrých přátel a příbuzných blíže Nep— a Kl—v, neopominul jsem davné žádosti své vyhověti a památný kostel poutnický sv. Anny na tak zvaném Tanneberku blízko hranic Bavorských navštívit. Chrám tento, jeden z nejpěknějších a nejpatrnějších stojí na značném vrchu blízce silnice, vedoucí z Kdýně do Bavor as $\frac{1}{2}$ hod. cesty vzdáli od Nového Trhu (Neumarkt). Hlas zvonů jeho rozléhá se daleko široko přes hory a doly. Tři vysoké věže jeho v záři sluneční se lesknoucí poskytují milý pohled, poutniku ze vzdáli kynoucí. Jest to stavení okrouhlé ve slohu vlášském vyvedené, galleriemi a vysokou kulatou baní opatřené. Však památnější ještě jest původ chrámu toho, jakž mi ctihodný pan farář v N. Trhu laskavě dle tamní knihy památní sděliti ráčil. Ne kníže neb jiný bohatý pán zbudoval chrámek ten tak nádherný a slavný: — nikoli! — chudý, sprostý učitel s horlivým tamním farářem v blízkém N. Trhu byli zakladateli a staviteli chrámu toho. Dárky ochotné chudých poutníků staly se základní jistinou pěkného chrámu a vydaly více než druhdy sbírky činěné v celé zemi české.

Na počátku století minulého, žil v městečku tom pohraničním N. Trhu učitel, jmenem *Jiří Baier*, jenž byl zvláštním ctitelém sv. Anny. Ten, těžkou jsa sklíčen nemocí, učinil slib, že chce ač, povstane-li zdrav z nemoci té, kapli ke cti sv. Anny vystavěti. Dosahův opravdu zdraví žádaného, nemeškal slib svůj zplniti, jsa ve snaze své neméně horlivým panem farářem tamním, *Josefem Säblem*, podporován. Obdržev, zvláště jeho přičiněním od veledůstoj. konsistoře pražské, jakož i od tamního majitele, panství svobod. pana *Jiřího ze Stadionu* povolení r. 1706, zřídil, na blízkém vrchu, Tanneberk zvaném, kapli sv. Anny jenom ze dřeva. Pověst o zvláštní její svatosti a mnohých zázracích, mnohém divotvorném uzdravení nemocných na přimluvu sv. Anny brzy daleko široko se roznesla, tak že ze všech končin i z nedalekých Bavor na tisíce zbožných poutníků přicházelo, by tam sv. Anně vzdali úctu a za přimluvu u Boha ji žádali, při čemž i hojných dáreků, obětí na oltář její dobrovolně kladli.

To bylo podnětem horlivému p. faráři, by pomyslíl z malé dřevěné kaply udělati větší z kamene. Po dlouhém namáhání a žádání, počestělo se mu posléze r. 1712 dosíci žádaného povolení ku stavbě. Však tu nová nenadálá překážka se naskytla.

Na vrchu tom žádné potřebné vody nikde se nenalezalo, což ale horlivého podnikatele neodstrašilo, an po dlouhém hledání posléze na jiném vyšším vrchu našel hojný pramen, který po trubách tam lehce veden býti mohl. Že však pramen ten již na panství jiném, totiž Týnickém se nacházel, které onoho času náleželo p. hraběti Kolovratu-Krakovskému, místodržiteli kr. českého, musel pan farář s novou žádostí k šlechtnému pánu se obrátiti. Obdržev svolení, počal stavěti (r. 1712) se vši horlivostí, an potřebné stavivo téměř všecko, od nábožných dobrodinců bylo darováno a od lidu věřícího zdarma přivezeno. Žádný ze zbožných poutníků totiž nevstoupil na horu tu, by nebyl s sebou alespoň kámen nebo cihlu přinesl a tak k zbožnému dílu nebyl nápomocen býval. Téhož roku uzavřena též smlouva s mistrem stavitelským, Markem Antonínem Kielmetem z Nýřska, jenž se zavázal, že chce za 1200 zl. chrám „k všeobecnému potěšení“ vystavěti: cena to tak skrovná, kterou stavba teď dost malého domku stojí a kterou mimo to stavitel šlechtný ne na jednu, nýbrž ve více lhůtách — častěji jenom 1 zl. obnášejících — jest obdržel; mezi nimiž se jedna obzvláštní nachází: *item 1 hříbátko místo peněz v ceně 4 zl. 30 kr.* Stavba pro překážky mnohé, zvláště pro nedostatek peněz protáhla se až do roku 1720, kde dokončena. Stál tu chrám velkolepý, ano nádherný, který dosud každý znatel obdivuje, a velebí stavitele skromného, ale učeného, jehož kosti dávno v hrobě zetlely. Ano, mezi obyvateli okolními panuje dosud pověst, že když byla stavba kostela toho dokončena, stavitel, maje mzdu přislíbenou vzíti, náhle jest zmizel.

Po 20 let spočívalo právo patronátní chrámu toho v rukou čtyř sousedních obcí. Než sestarlý p. farář Säbl, nemoha tolik co dříve sám podniknouti, obávaje se o dobrý zdar a trvání díla svého, snažil se právo patronátní v ruce mocnější přenesti a tak dílu tomu zbožnému trvání pojititi. Znamenaje, že výlohy na zprávy potřebné občanům obtížné býti počaly, obrátil se s nimi k veleur. p. hrab. *Janu Filipu ze Stadionu* žádaje, by ráčil právo patronátní přejmouti, což se i ode dne 17. Března 1740 stalo. Nový šlechtný p. patron ustanovil při dotčeném chrámu Páně zvláštního faráře, jemuž byt příhodný a pohodlný vedle chrámu byl vystaven, a chrám se stal slavným místem poutnickým.

Celé století trvala sláva místa toho, kam poutníci z končin dalekých se scházeli, — bidní a choří své útočiště důvěrně brali. Den úterní zvláště, den sv. Anně

zasvěcený, konaly se zde velké služby Boží, a bývalo viděti zástupy zbožných poutníkův, ani s prapory ze všech stran sem spěchaly a na horu vstupovali. Na den 26. Července, když se slavnost sv. Anny konala, mohl vrch ten zástupy věřících sotva pojmuti. Bývalo slyšeti poutníky v jazících a nářečích všelikých mluvit. Služby Boží s velikou slávou a zbožností se vykonávaly. Však duch času i slávu tuto setřel, zástupy putujících se ztenčily, oběti dříve tak hojně zřídly, a ze slávy celé chrámu toho pozůstala jenom budova posud velkolepá, jejíž vnitřek žaluje na nedbalost věku nynějšího, ačkoliv již i tu jest naděje, že chrám u vnitř spraven a slušně ozdoben, opět více zbožných poutníkův k sobě vábiti a ctění sv. Anny rozmahati bude. — —

Než tane tu na mysli věrnému křestanu myšlenka ta: „Mohli-li člověk jeden, j. duchovní horlivý, nemaje sám ni jmění, ni bohatství jenom přispěním obyvatelů vůkolních budovu tak velkolepou a nádhernou ke cti Boží vystavěti, čím to as jest, že stavení chrámu Páně Karlínského, tamním obyvatelům nejvýše potřebného, tak dlouho vázne a celá Česká země ku konci přivesti nemůže? Převyšuje náklad síly celého národa, nebo schází dobrá vůle a obětovnost věřícím? Nechat nás nezahanbí a neodsoudí chrám Páně na Tanneberku horlivostí kněze jednoho z cela zbudovaný, hlásajíc: Co horlivost a nábožná setrvalost jednotlivce může.“

Poslušnost k duchovnímu vůdci.

1. Nezhybnul nikdo, jenž si oblíbil pravé poslušenství; nikdo spasení nadošel bez pravého poslušenství.

2. Kdož nešetře poslušenství, kráčet chtěl by za světlem, jež si sám rozžehl, aneb uhybal se přišerám, jež si sám utvořil, nepotřebuje vedle slov sv. Bernarda pokušitele: on jest si pokušitelem sám.

3. Netřeba se obávati, že by nás opatrný rádce svědomí oklamal, aneb že bychom se mu v jisté případnosti nedosti zřejmě vyjádřili. Při takové úzkostlivosti všechna poslušnost byla by ta tam. Kdyby ti, duše křesťanská, zpovědník byl náležitě nerozuměl a tebe dobře nepoznal, aneb kdyby jsi nedosti dokonale byla se vyjádřila: tož by se byl zajisté dále tebe dotazoval. Mimo to připověděl Bůh pomoc svou a osvětlení tomu, kdož jest při zpravování duší zástupcem jeho. A to ti dostávej, aby ochotné s bohumilou prostotou poslouchala, jak to Písmo svaté vclí.

4. Jak to vlastně vypadá v duši, Bůh

nezjevuje nám, ale tomu, kdož má místo Něho býti vůdcem našim. Přestávejž tedy na tom, seznáš-li z úst duchovního vůdce svého, že chodíš po pravé cestě, a že v tobě přebývá milosrdenství a milost Boží. Slušit zajisté, aby mu věřila i poslušná ho byla v té jakož i v každé jiné příčině. Pomni, že sv. Jan od Kříže vece: „Nepřestávati na tom, což řekl zpovědník, jest znamením pýchy a nedostatečné víry.“

5. Křestanu jest především poslušenství zapotřebí, a sluší, aby se zbytečně nestrchoval, že hřeší, poslouchá-li. S důvěrou a beze strachu měj se k dílu, jež ti konati jest z poslušenství. Příhodí se ti časem, vece sv. Bonaventura, jakobys jednal proti svědomí, když jednáš dle poslušenství; bude seti zdáti jakobys hřešil: a zatím právě tou poslušností veliké zásluhy nabudeš před Bohem.“

6. Nedosti na tom, v poslušnosti cvičiti se zevnějšími skutky; poslušenství to vztahovati se musí také na vůli a rozum. A proto chtěj a věř, co ti poslušnost káže chtíti a věřiti. Ano, právě v té podrobnosti vůle a rozumu záleží zásluha svatého poslušenství.

7. Poslušenství tvé budíž prosté, ochotné, upřímné a obecné. Budíž *prosté*; nesluší zajisté, aby o tom hloubala mnoho co ti veleno, nýbrž utvrditi se v tom sluší pomýšlením: Mám poslechnout! *Ochotné*; nebo posloucháš Boha. *Upřímné*, nebo kdo Boha poslouchá, nemůže zblouditi. *Obecné*, nebo poslušenství vztahuje se na vše, což není hříchem.

8. Zpovědník anebo duchovní vůdce, jemužto jsi se zavázala poslušenstvím, budíž co býti má; buď povážlivý, moudrý etnostný a naplněný duchem křesťanské lásky.

9. Považ posléze, že zpovědníkem a duchovním nemusí býti vždy táž osoba. Tak mnoho duší zpravoval sv. Fantíšek Saleský, ač nebyl obyčejným zpovědníkem jejich. Duchovnímu vůdci, di dotčený světec, odhalujeme celou duši svou; zpovědníku toliko své hříchy.

10. Aby však v důležité příčině této na prosto bezpečnou býti mohla, považ dobře co radí sv. František Saleský ohledně vůdce a zpravce duchovního. Píše Bohmilo o věci té takto:

„Tobiáš, chtěje syna svého vypraviti na cestu do země cizí, řekl k němu Jdi a muže moudrého vyhledej si za vůdce. A já, Bohmilo, dím ti právě tak. Záleží-li ti opravdu na tom, aby kráčela po cestách bohumilého života: vyhledej si průvodníka, jenž by tě vedl. Nenalezám nic důležitějšího, nač bych zřetel tvůj obrátil. Čin co

čin, praví sv. Avila, nikdy nebudeš bezpečěn, že činíš vůli Boží, nemáš-li do sebe pokorné poslušnosti, kterou svatí tak snažně schvalovali, a tak věrně ostříhali. Věrný přítel, dí Písmo, jest mocnou obranou; kdož jej nalezl, nalezl poklad; bezpečnost života i nesmrtelnosti záleží na něm.

Ale kdo najde takového přítele?

Mudre odpovídá: „Ten kdož se Boha bojí“ t. j. pokorný, jenž si přeje, aby se ubíral ku předu na cestě duchovního života. Že však příliš mnoho na tom záleží, aby měla dobrého vůdce na této cestě, modlívej se Bohmilo, nábožně k Bohu, aby On dal ti průvodčího podle srdce svého, a byt by ti měl poslati anděla, jakož jej poslal mladému Tobiaši.

A v pravdě duchovní vůdce má ti být andělem t. j. když ti jej dal Bůh, nesluší, aby jej pokládala za pouhého obyčejného člověka. Věnuj mu svou důvěru jedině pro Boha, který tě služebníkem svým bude zpravovati a poučovati, klada mu do srdce myšlení a na jazyk slova potřebná k zpravování duše tvé. A proto poslouchej ho jako anděla, jenž sestoupil s nebes, aby tě přivedl do nebe. S důvěrou spoj také věrnou upřímnost a dětinnou otevřenost; vyjev mu vše dobré i vše zlé, cožkoli jest v tobě. Takovou měrou nabude dobré větší jistoty, zlé dříve pomine, duše tvá bude silnější v útrpeních, mírnější v radosti její. K důvěře přidruží se svatá uctivost, ale v takové náležitě míře, aby jeden z těchto citův nevadil druhému. Důvěřuj mu s uctivostí dcery oddané otci a cti jej s důvěrou syna, oddaného matce. Slovem: toto přátelství plné síly a jemnosti, budíž celkem duchovní, celkem svaté, celkem Pánu věnované, na celo božské.

Vyvol si jednoho z tisíce, dí Avila: já ale pravím tobě, vyvol si jednoho z deseti tisícův. Nalezáš se zajisté způsobilých k tomuto úřadu mnohem méně, než by si kdo myslil. Jestli k tomu zapotřebí křesťanské lásky, vědy, opatrnosti. Kdekoli schází jedna z dotčených vlastností, volíš-li, nevolíš bez nebezpečství. Opakuji pak ti: duchovního vůdce vyžádej si od Boha i nalezla-lis ho, oslavuj za to Hospodina, drž se zvoleného a nehledej jiného. Jdi k Bohu ve vši prostotě s pokorou a s důvěrou, nic nepochybujíc, že to bude cesta jak náleží požehnaná.

Kvíť z rozličných záhonův.

Sebral J. Š.

Malé dětátko, začínajíc chodit, ploužilo se pomalu od jedné židle k druhé. Matka stála nedaleko a volala přelaskavě

milé dítě, aby se židle spustilo a k ní samo bez podpory šlo. I poslechl dítě konečně a šlo s velikou bázní a opatrností, až s dětinnou radostí do náručí a na klín matčin skleslo. Matka moudrá pravila napotom ku svému manžel: Jak krásné lze na tomto dítěti cvičení duše naší pozorovati! Co jest mé živobyťi jiného, než bázlivé klopýtání tohoto dítěte? Co jest má dokonalost jiného, než nedokonalost? — Ty ale, milý Špasiteli, jednáš zajisté mateřsky se mnou, Ty mne vyzýváš nejsladšími sliby, Ty mi uděluješ milosti a potěchy, Ty mne očekáváš s otevřenou náručí. Chci, o Pane, ano chci léztí, kde nemohu jítí! Dle Tvého sv. slova se chci řídití. Klopýtnu-li, Ty mne zadržíš; padnu-li, podáš mi Tvůj kříž, abych se na něj mohl podepřítí, až se konečně k Tobě dostanu, kdež Ti chci se vši svou slabostí, žalostí a nouzí do náruče klesnouti.

Jako květina, slunečnice zvaná, se pořád a pořád k slunci obrací a jím spravuje: tak i vůle naše podobati se má té květině, řídící a spravující se týž i týž vůli božskou.

Kterému rozumnému člověku mohlo by napadnouti, aby se nečistými věcmi zamazal, neb v blátivé louži svého vyražení hledal? A předce by nebyla tato tělesná nečistota ještě tak ohavná, jakož jest nečistota, již by duši svou před Bohem poškrvnil. Nebo onano přivedla by jej nejvyšším jiným čistším v ošklivost, kdež by tato u Boha jej snížiti a o žehnající milost jeho připraviti musila. Onano může také snadno vymyta, a tak s člověka znečištěného vypravena býti; kdežto prostředkové k vypravení této ani tak blízci, ani tak snadni nejsou.

Víra jest rozumu tím čím, oku dalekohled. Oko vidí skrze dalekohled, čeho samo o sobě nemůže ani pozorovati; oko, ozbrojené dalekohledem, proniká prostory a dálky, které jemu bez této pomoci jsou nepřístupny. Chceš říci, že dalekohled je zraku na odpor? — Taktí víra. Ona toliko řídí a šíří rozum; ona ho ke všemu vynakládá, co do jeho okresu patří, a tam, kde jeho přirozené síly klesají, pozdvihuje jich; ona mu dává v nové pravdy vnikati, v nadpřirozené božské pravdy, ba i v tajemství Boží.

Ctnost v nedůstatku podobá se cestujícimu, ježto povětrí nutí, aby se lépe do svého pláště zaobalil.

D o p i s.

V Radošovicích.

[Výroční slavnost založení Bratrstva živého Růžence.]

Dne 6. Října r. t. jakožto v neděli Růžencovou konala se výroční památka založení čteného Bratrstva živého Růžence. Letos zvelebila se slavnost ta tím, že právě na ten den, světil se spolu nový *kříž*, který z odkazu jistého v Srpnu zemřelého souseda péči po něm pozůstalé vdovy, a snahou velebného pána, místního faráře, na místě před několika lety už zešlého uprostřed obce postaven byl.

Obě tyto slavnosti zasluhují aby zůstaly v živé paměti našich osadníkův.

Růžencová neděle r. 1857 jest právě ten den, na kterýž následkem jaderného přednešení o vznešenosti modlitby sv. Růžence s rozjímáním tajemství svatých a o prospěšnosti Bohu milého Bratrstva živého Růžence. — Bratrstvo povstalo tak, že i z celého vůkolí věřící valně se přihlašující krátkým časem v Radošovicích celou za hrádku Marianskou utvořili, obzvláště, když v Únoru 1858 J. Emin. nejdůst. p. arcibiskup a kardinál zvláštním listem je potěti a schváliti ráčil, a důst. p. farář v Červnu t. r. se slušným obrazem Panny Marie Růžencové blíž vsi postavil kapličku, která i hned na to na den korunování P. Marie s takovou slávou svěcena byla, že nikdo zde nic takového nepamatuje, a slouží jak domácím tak přespólním okoloidoucím za podnět pobožnosti.

Od toho času konává Bratrstvo na den korunování B. P. Marie vzláště pak na neděli Růžencovou slavně pobožnost svou, ku které se z celého vůkolí údobě scházejí.

Letos dala se pobožnost ta ovšem jako jindy: od 8 hodin ráno totiž shromáždili se ve chrámu Páně údobě k společnému zpěvu a modlení se Růžence s rozjímáním tajemství. Mnozí přistupovali též k sv. zpovědi a k sv. přijímání, trvající na modlitbách i po službách Božích. Zapomenuvše na pokrm tělesný, setrvala-li tu až do ukončení obou slavností, tedy až do 4 hod. odpoledne.

Střelba z moždířů doprovázela obě slavnosti. Nová píseň právě vyšlá*) pro Bratrstvo Růžencové, zněla z úst všech, a zbožná mysl jevila se na tvářích všech, něž shromážděných tak hojně, že chrám Boží nemohl jich obsáhnouti. Paměti hodné jest také že místní otec duchovní p. farář František X. Kurka takou pojat byl horlivostí, že nepatře na svůj věk, a obtíže

kazatelského úřadu, ano i na nedávno přestlou nemoc svou, tohoto dne čtyřkrát a to dost dlouho řečnil. Nejprve v 10 hodin přes celou hodinu kázal o spasitelném užitku modlení se Růžence se zbožným rozjímáním tajemství sv. a jasně vysvětlil, že ono slouží 1. k rozmnožení víry sv. 2. k posilnění naděje a 3. k roznícení lásky křesťanské. Odpoledne po druhé hodině kázal $\frac{3}{4}$ hodiny a ukázal v řeči své, jak mocnou ochranou jest nám znamení kříže sv. 1. v duchovních, 2. v tělesných potřebách. Na to šlo se v slavném průvodu k svěcení nového kříže a po vysvěcení nemohl se opět zdržeti horlivý starý pán, aby svým osadníkům důtklivě na srdce nepoložil, kterak mají kříž ten míti v uctivosti a jej k zdokonalení a oblažení svému svědomitě a zbožně upotřebovati. Kázalť opět celou hodinu, v řeči své poukazuje na nápis kříže: Ej kříž Páně, prehejtež všechny strany nepřátelské, neboť jest zvítězil lev z pokolení Judova, kmen Davidův. Po uděleném požehnání velebnou svátostí, rozházel se teprv lid a pan farář vyprovodil přespólní údy Bratrstva až ku kapli Růžencové, kdež byli ráno všickni členové veřejně úmluvu svou s Marií Pannou obnovili slavně. U kaple té opět, co zakladatel a ředitel Bratrstva, krátkou sice ale srdcemnou řečí oslovil přítomné, vezma sobě za předmět tajemství Navštívení Panny Marie.

Tak uplynul jeden z nejradostnějších dnů, kterým utěšila se všechna srdce věřících v Radošovicích; i členů Bratrstva z vůkolí.

Kronika.

Z Prahy. Před nějakým časem divily se Vídeňské noviny tomu, že z žádne korunní země nepřichází tolik zpráv o stavbách a svěcení nových chrámů Páně, jako — z Čech. Především díky Bohu za to, že Prahu si vyvolil za sídlo své J. V. císař pán Ferdinand Dobrotivý. Na jeho patronatě vyrůstají nové chrámy takoruka ze země. Ale i jinde se nelení. Právě se dovídáme, že dne 13. t. m. ve farnosti Dubenecké u Jaroměře slavně posvěcen jest *nový* filiální chrám nejsv. Trojice v obci *Litické*. Vystaven jest v slohu románském Stavbu řídil a za půl druhého roku šťastně dokončil, důst. farář Dubenecký, František Fischer.

— U památného kříže na mostě postaveny jsou v těchto dnech na místo starých kovových soch dvě nové, z kamene vyvedené uměleckou rukou p. Maxe, člena výboru jednoty katolické. Představují ma-

*) U Karla Bellmanna v Praze 1861.

tku bolestnou a miláčka Páně pod křížem. Stalo so to z rozkazu JV. císaře Františka Josefa za jeho pobytu v Praze. Než nyní se nápadně liší od nových soch starý kříž, jehož ondy bohaté pozlacení časem zčernalo.

— Malostranské sv. pole se rozšiřuje. Město obehlo vedlejší zakoupenou roli novou zdi. Prolomením příční zdi na dvou místech stane se spojení starého hřbitova s novým, jenž se nyní upravuje, aby v první polovici Listopadu církevního požehnání došel.

— Pro bratry a sestry třetího řádu sv. Františka Serafinského vyšly tiskem a nákladem B. Stybla v druhém rozmnoženém vydání: „*Malé hodinky k nejblahoslavnější Panně Marii*“ od P. Pavla Pelikovského, kněze z řádu sv. Františka.

Z Moravy. Koruna Soluňská, bratrstvo, kterým se má napomáhati k zvelebení chrámu Páně Velehradského do r. 1863, jak se dočítáme z „Hlasu“, vždy utěšeněji se vzdává. — V posledním čísle „Hlasu“ připomíná horlivý kněz Ant. Dudík, že sluší opatřiti stanovy bratrstva tohoto tak, by zůstalo a působiti mohlo tolikéž po r. 1863. Ano v témž listě vyzývá nenavený horlitel o sjednocení Slovanů u víře, Bedř. Chmelíček, aby se údové řečeného bratrstva snažně modlili obzvláště za jižní bratry slovanské, držené v řecké odštěpené církvi. Jak viděti, vše připravuje se tam ke žni: tím více sluší prositi Boha, by poslal dělníkův na žni a požehnal dílu jejich.

— Slavný klášter Rajhradský na Moravě obdařen jest z Říma vzácnými dary. Výtečný opat řečeného kláštera, G. Kalivoda, obdržel totiž relikviář s ostatky sv. Benedikta, sv. Scholastiky a jiných několika světcův z řádu Benediktinského.

— V Olomouci skonala dne 18. Října vys. důst. pan Jindřich rytíř Holle, inful. prelát a vrchní školdozorce arcidiécese Olomúcké.

Z Vídně. Protivníkům Církve katolické ve Vídni daří se: noviny jejich opanovaly obecné mínění a vláda či z bázně či z jiných ohledův nechce se pouštěti do boje na obranu Církve. Jediné takovým způsobem lze sobě vysvětliti odstranění sester milosrdných z nemocnice Vídeňské. Lékaři v této nemocnici (mezi 24. podřízenými lékaři jest 16 Židův) udeřili na dotčené sestry v časopise lékařském, jež vydává Dr. Wittelshöfer (Žid), a v jiných novinách rozlašující, že prý sedě sestry nedobře slouží nemocným, že nechť poslouchati lékařův, že hledí zbohatnouti z důchodův nemocnice. I nastalo vyšetřování a mimo všeliké štvance se strany jistých lékařův

a novinářův, shledalo se, že černěné sestry nejsou tak černé, jak je jistí páni míti chtěli. Než i to nepomohlo. Místo konečného rozsudku vláda dolnorakouská vydala rozkaz, že nemocnice od 17. Listopadu t. r. odevzdá se do rukou *světským opatrovnícům*, sestry však budou moci zůstati v dosavadním příbytku svém až do příštího jara.

Z Tyrolska. Chartumské stanovisko apoštolských misijnářův ve střední Africe nabude, dle zpráv apoštolského provikáře kněze Kirchnera, nové a bezpečné pomoci: jelikož rád františkánský missie té se ujal, a sv. Otec jej k dílu tomuto zplnomocnil. Při konci měsíce Října má se k tomu účeli asi 50 řeholníkův dotčeného řádu (kněží a nekněží) z Rakouska i z Němec odebrati na cestu do Chartuma; Bůh je provázej a žehnej dílu jich!

Ze Solnohradu. Nižádné menší semenisko v celé říši rakouské nehonosí se takým štědrým dobrodincem, jako Bormuseum Solnohradské. Ústav ten před lety založený J. Em. p. kardinalem Bedřichem Švarzenbergem, nabývá dosavad nevšední podpory z rukou svého zakladatele; opravdovou pokladnicí jeho ale jest nevyčerpáná dobročinnost JCM. *Karoliny Augusty*, která při počatém roce školním 3477 zl. 50 kr. vykázkala na opatření 37 chovancův nadějných v onom ústavě.

Z Itálie. Ricasoli, stojí na tom, aby Řím odňat byl sv. Otci, všemi obyčeji pracuje o konečné provedení záměrů svých. Než nechce mu býti po chuti Napoleon, a tím méně sv. Otec. A proto dal se mu do služby kněz Passaglia, který vyzývá biskupy, aby prý pro lásku k Církvi a k náboženství doléhali na papeže a přiměli jej k odřeknutí se světské vlády a k utvrzení usjednocenosti italské pod vládou sardinskou. Než i tento útok s účelem se mine u sv. Otce, který nechce a nemůže vydávati se ve smlouvy na ujmu Církve a jednati proti svědomí svému. — Zatím se arciději v Itálii věci hrozně, a možná, že dítí se budou ještě hroznější. Vláda sardinská neustále pronásleduje a zavírá kněží, kteří se staví na odpor jejímu řádění. Na divadlech hanobí se duchovenstvo, v lehkost uvozuje se víra, hlásají se neřesti, a lid takovou měrou se kazi. Garibaldi, jenž sv. Otce plného dobroty, proklíná, zove knězem zlotřilým, velebí se co „Špasitel“, prohlašuje se za archanděla spásy. — Nejvíce zuří se proti kněžstvu v Neapolitansku. Arcibiskup Neapolský, kardinál Biario Sfora, vtělené to milosrdenství, a mnozí jiní biskupové vyvezeni jsou ze sídel svých násilím a statkové jejich dávají se do prodeje, s kněžími pak za-

chází se jako se zločinci. — Sv. Otec, divaje se na hrozné ty věci, ovšem bolesti nařiká, zároveň ale netají své naděje, že Bůh svým časem konec učiní tomuto řádní a Církev svou vysvobodí z rukou nepřátel.

Z Francie. Napoleon, jenž na počátku panování svého všelijak lichotil Církvi, čím dále tím více odhazuje larvu, a chtěl by podvrátiti základy její. Avšak opatrný lišák ne vše činí sám; jedno i druhé násilí vykonává hned ten, hned zase onen jeho důvěrník, z nichž co nepřítel Církve vyniká ministr Persigny. A právě tento ministr vydal mandat, kterým hodlá podetnouti kořeny blahobinného bratrstva sv. Vincencia Paulského. Řečený ministr totiž vydal záповěd, aby prý družiny sv. Vincenciovské odtrhly se od svého středu, od ústředního výboru v Paříži, a každá pracovala, působila sama o sobě. Pochybujem, že bratři sv. Vincenciovští poslechnou p. ministra, vědouce, že větve oddělené od kořene, údy odsekané od těla hynou. Použije-li proti nim vláda násilí, nebude ho tuším provozovati dlouho, a přijde čas, že chudáci, nuzari, opuštěnci dovolávají se budou hlasem důrazným pomocníkův, těšitelův a rádcův, jakými byli jím bratři z družiny sv. Vincencia.

Z Pruska. V Královci vykonala se slavná korunovací pruského krále Viléma I. — způsobem novomodním. Král korunoval se totiž sám. Nedivíme se tomu. Neboť protestanté, zavrhnuvše viditelnou hlavu Církve Kristovy na zemi, Římského papeže, uznali a uznávají všude zeměpána za nejvyšší hlavu sborův svých. Jich papežem jesti v Prusku — král. On tedy, co duchovní vrchnost, korunoval sebe i manželku svou za vrchnost světskou. Při tomto z brusu novém obřadu stál jeden z předních kazatelův na kazatelně, a když král bral s oltáře korunu, žezlo, jablko a meč do ruky, provolával do chrámu jisté blahopřání a žehnání. Za to se mu dostalo od denníkůřů čestného jména: světcího kněze.

Z Cařihradu. Katoličtí Slované v Cařihradě bolestně oplakávají velikou ztrátu, kterou utrpěli smrtí apoštolského kněze z řádu sv. Františka: neunavené to včeličky O. Fil. Pašalice. Výtečný tento kněz asi před 15 lety ubytoval se na břehu asiatském, ovšem jedině k vůli Slovanům katolickým, opuštěným to ovečkám bez pastýře. R. 1854 umínil si, že se usadí v Cařihradě samém, kdež se asi 5000 katolických Jihoslovanův nalezalo. — Horlivý kněz, žádaje shromážditi rozptýlené a hy-

noucím vzděláti bezpečné útočiště, koupil za 100.000 zl. starobylý křesťanský chrám sv. Jiří s přilehajícím domem. Než odkud měl na to vzít peníze? Chudý Františkán neměl leč holých rukou, ale silnou důvěru v Boha, že mu pomůže. A neklamal se ve své naději. Vydav se na cesty do říše rakouské, vyprosil sobě u vlády dovolení, aby směl žebrati na onen kostel, a chodil pak od domu k domu, dokavád se mu nepodařilo alespoň z části uplatiti dluh. Za touž příčinou odebral se též minulého roku do Uher, žádaje, aby kostel zakoupený na čisto zbavil dluhu. Než tu ho právě o vánočních schvátla nemoc, tak sice, že jej přiměli lékaři, aby se vrátil zase do milého kláštera svého Sv. Jirského, kde také po tříměsíční nemoci Bohu odevzdal duši. Možná o šlechetném tomto Františkánu říci, že byl katolickým Slovanům v Cařihradě opravdovým otcem. Při smrti jeho pověděl o něm arcibiskup Brunoni: „Umřel posel apoštolský, který nehledal ni slávy své, ni užitku pro sebe, ale slávu a čest Boží.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Stopfer*, k. arc. vikář a školdozorce okresu Planského a farář ve Sv. kříži dne 10. Října.
- p. Romuald Jos. *Hnilička*, kněz řádu prémonstr. na Strahově, dr. filosofie a bývalý učitel na vyšší realní škole Rakovnické, dne 23. Října.
- p. Václav *Krolmus*, farář Zvikovecký na odp. v Praze, dne 24. Října.

Ve zprávě duchovní ustanovení byli:

- p. Václav *Wenisch*, farář v Otíně (Ottenreit) za proz. vikáře okresu Planského.
- p. Jos. *Stingl*, za administr. ve Sv. Kříži.

Uprázdnené místo:

Svatý Kříž (Heiligenkreuz), fara patr. Kajetana hr. Berchem-Haimhausen od 26. Října 1861.

V diécesi Budějovické.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Svoboda*, prof. dogmatiky, za děkana do Počátek.
- p. *Skočdopole*, prefekt v menším semináři, stal se prof. pastýřsk. bohosloví.
- p. Ant. *Lenz*, kaplan v Dešné, stal se profes. dogmatiky.
- p. Václ. *Jirík*, kaplan v Budějovicích, stal se prefektem v menším semináři a učitelem vychovatelství na ústavu bohosloveckém.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupeců
na půl.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor.: 3 zl. r. é.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDINKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli XXIV. po sv. Duchu.

(Evang. ned. V. po Zjev. Páně. — Řeč k stud.)

„Podobno jest království nebeské člověku, kterýž nasel dobrého semene na poli svém.“ *Rozsevač* dobrého semene jest Kristus sám. *Pole* jest Církev, *pole* jsou i duše vaše. *Símě* pak jest sv. učení, jsou milosti, jež On v Církvi uložil, a kteréž z věřících činí syny království.

Símě jest: *učení Kristovo*. Jest tedy *slovo Boží*, kteréž chová v sobě Písmo sv., jest sv. *pravda*, kteráž uložena a uchována jest v ústním podání Církve, jsou naučení, kteráž se nalezájí v spisích sv. *Otců* a učitelů církevních, jsou výroky církevních *sněmů*, jsou *dobré knihy* o náboženství a ctnosti jednající, co jich kdy sepsáno bylo od časů Kristových až na časy naše. Jsou konečně *hlasy* dobrých a šlechetných rodičů, přátel a učitelů, co jich kdy bylo až na doby naše, kteříž vzdělávali, k Bohu a k nebesům vybízeli a vedli dítek, přátel a chovanců svých. *Símě* jest *milost*, kterou vydobil nám Pán Ježíš na dřevě kříže. Jest milost, která se nám v sv. *svátostech* podává: milost smíření s Bohem, svatosti a spravedlnosti, kteráž se nám podává na křtu sv., jímž se stáváme syny Božími a nápadníky

království jeho. Jest to milost *pomoci* a *síly*, kteréž se nám ve sv. *biřmování* dostává, abychom byli udatnými bojovníky pro víru, i když nám nebezpečí hrozí. Jest to milost *smíření* s Bohem, svatosti a spravedlnosti, kteráž se nám svátostí sv. pokání podává, když jsme tak nešťastní byli, a po křtu sv. opět zhřešili. Jest to milost *úzkého spojení* s Bohem a s Vykupitelem naším Ježíšem ve sv. přijímání, při němž Kristus v útroby naše vchází, zbytky hříchů a trestů v nás ničí, proti všelikému pokušení nás sílí, k blažené věčnosti a k radostnému vzkříšení nás připravuje. Jest to milost *útěchy*, *pomoci* a *síly*, kterouž sv. pomazání i nemocným křesťanům podává, aby zvítězili i v posledním boji. Jest to mnohonásobné *osvěcování rozumu* a *sílení vůle* naší; milost Boží, která k dobrým činům nás vybízí, provází a k dokonání přivádí, a které se všem věřícím dostávalo od dob Páně až na časy naše. *Símě* jest tedy sv. učení, jsou milosti Kristovy, jež z věřících činí *syny království*. A i tito synové království, — tak je Kristus, vykládáje dnešní sv. podobenství sám nazval — mohou pak se nazvati semenem *dobrým*, jež nasel Pán na poli svém. Od Krista až na časy naše uplynulo již skorem 19. století, a nesčíslné jest množství těch, kteříž učení

Kristovo zachovávali, svátosti jeho přijímali a tak spasení došli. Každý věk se může honositi svými svatými. Nebe chováť v sobě sv. sbor apoštolů, nepřehledné zástupy sv. mučenníků, nesčíslné řády sv. vyznavačů, biskupů, kněží, mnichů, a sv. věřícího lidu každého stavu, stáří a povolání. Tiť jsou vznešený květ na poli Církve svaté. Nad nimi plesá nebe i země. Kristus s radostí o nich dí: „dobré pak símě jsou synové království.“

2. Pole jest Církev sv., avšak pole Kristovo jsou i *duše vaše*. I jím se podává símě svatého učení. Podávali vám je rodičové vaši od nejútlejších let vaší mladosti, a podávají vám je až posud. Podávají vám je přátelé, dobrodinci a učitelové vaši, ve škole, zde i v domácnosti, kdykoliv se k některému z nich uchýlíte. I na duše vaše mohou se obrátiti slova o „člověku, kterýž naseł dobrého semene na poli svém. A nyní otažte se sami sebe: Je-li nám drahý hlas našich rodičů a učitelů, jenž nás především k Bohu a k spasení vybízí a volá? Otvíráme-li srdci svých učení těchto neupřímnějších přátel našich? Plníme-li je? Aneb jest jim zavřeno srdce naše, aneb příliš lehkovážné, takže zapomínáme na ně, a neplníme jich. Drazí moji! Hlas rodičů a učitelů, kterýž k Bohu a k spasení vás vybízí, vyšší jest, než hlas pouze lidský; jest to hlas, kterým mluví k vám *Bůh* sám ústy jejich; jest to símě *dobré*, jež seje *Kristus* sám v duše vaše. Když byl Samuel ještě mladistvý, volal jej ze stánku hlas Boží: „Samueli, Samueli!“ A on poučen byv Helim, odpověděl: „Mluv Hospodine, nebo slyší služebník tvůj!“ (1. Král. III., 9.) Tak i vy, N! byla-li nedostatečná ochotnost vaše, plniti vůli rodičů, učitelů, přátel a dobrodinců vašich, — slibte dnešního dne Pánu, že budete horlivější. a jsouce shromážděni zde ve svatyni jeho zvolte jedenkaždý k němu: „Mluv Hospodine, a slyšení bude služebník tvůj!“

Pole Kristovo jsou duše vaše, i jim se podává símě svatých milostí. Již na křtu sv. stali jste se nevinnými, spravedlivými a svatými syny Božími a dědici království jeho. I vám se podává svátost sv. pokání, aby se každý, kdož snad po křtu sv. hřešil, s Bohem opět smířiti, a svatosti a spravedlnosti opět nabýti mohl. I vám se podává nej^{sv.} Svátost oltářní, Kristus sám vstupuje v duše vaše, aby je úplně očistil a posvětil, těšil a sílil a chránil, a k životu věčnému sytil! Již od mladosti své máte co živí chrámové živého Boha kráčet po dráze tohoto života. Kristus chce, co pravý král, sídliti v srdci vašem, a odtud spravovati všecko vaše myšlení, mluvení a jednání, — celý život váš! I pro tyto milosti mohu zvolati i o vás: „Podobno jest království nebeské člověku, kterýž naseł dobrého semene na poli svém.“

Dobré símě milostí Božích, jež seje Pán v srdce vaše, jsem proto na paměť uvedl, abyste pocítili, jak veliký to nevděk nevšímání si jich a snad i pohrdati jimi, jak trpko jest člověku věděti: Pán seje v duši mou milost svou, a srdce mé lehkovážné, nevšímavé a tvrdé jest, cesta ušlapaná, na které se símě Boží neujímá, aby zhrozil se toho a napravil to. A naopak aby každý, kdo si milosti Boží všímá a po ní touží, kdo svědomitě koná, co Bůh od něho žádá, pocítil, jak sladké jest vědomí: Bůh vlévá milost svou v duši mou, a srdce mé s radostí ji přijímá, s ní spoluúčinkuje a z ní se těší. To jest mi rukojemstvím, že zachová mne Pán ve své lásce, a že i já se stanu jednou synem království jeho, dobrým semenem, nad nímž plesají nebe i země. Doufám N! že všickni otvíráte a otevířete s radostí srdci svých sv. učení Páně a milostem jeho, a jimi vedeni a řízeni, že se octnete v řadách svatých vyvolenců Božích.

Fr. H.

Kristus a hříšník.

V tiché samotě sedí hříšník. Svědomí, které byl prostopášným životem ukolébá do tuhého spánku, pojednou se probuzuje a činí mu výčitky, předhazuje mu předešlý jeho bohaprázdný život. On počíná jíti do sebe a takto k sobě mluví:

„V polovici dnů svých půjdu k bránám hrobu, a neužřím Hospodina Boha v zemi živých.“ (Js. XXXVIII, 10. 11.) Neboť praví Hospodin: „Připomínati bude tobě všechna léta svá v hořkosti duše své.“ (Js. XXXVIII, 15.) „Bůh pomsty Hospodin: Bůh pomsty svobodně jedná.“ (Žalm XCIII, 1.) „Kdož zná, ó Pane! mocnost hněvu tvého a pro bázeň tvou kdo může hněv tvůj vypravit?“ (Žalm LXXXIX, 11.) Avšak, zdali není, „Hospodin milostivý a litostivý, dobrotivý k všechněm, a slitování jeho zdalíž nejde na všechny tvory jeho?“ (Žalm CXLIV, 8. 9.) Zdalíž není „nad nebesa milosrdenství jeho?“ (Žalm CVII, 5.) Zajisté „litostivý a milosrdný jest Hospodin: dlouho shovívající a velmi milosrdný. Nebudeť ustavičně hněvati se: aniž na věky hroziti.“ (Žalm CII, 8. 9.)

Hříšník se chvěje, jakoby se ho ledová ruka smrti dotýkala a pokračuje:

Avšak, co si počnu, je-li ten, kterýž „srdce a ledví zkoušej“, (Žalm VII, 10.) v skutku „Bůh veliký a hrozný?“ (Dan. IX, 4.) Co si počnu, v skutku-li „hrozný jest upadnouti v ruce Boha živého?“ (Žid. X, 31.) Jest-li to pravda, že „Pán odplatí jednomu každému podle skutků jeho?“ (Zjev. XXII, 12.) Ano, že „z každého slova prázdneho, kteréž mluví budou lidé, vydají počet v den soudný?“ (Mat. XII, 36.) že „soud bez milosrdenství bude Bůh tomu, kdož neučinil milosrdenství?“ (Jak. II, 13.) a „těm, kteří spravedlnosti Jeho poškvřili, a přikázání Jeho neostříhali?“ (Žalm. LXXXVIII, 32.)

Hříšník úzkostně stená, prsa jeho jsou sevřena, studený pot výstává mu na obličej. „Ó Bože!“ volá slabým hlasem, „sešliž světlo své a pravdu svou: ty aby mne provodily, a přivedly na horu svatou tvou a do stanů tvých!“ (Žalm XLII, 3.) „Vyuč mne cestě spravedlnosti tvých: cestu ale nepravosti odvrát ode mne!“ (Žalm. CXVIII, 27. 29.)

I miní, že vidí Krista. Nebeská jeho postava se blíží ve vši velebnosti a slávě k němu, a z úst jeho Božských slyší přísný rozsudek o trestech budoucího života:

„Svržení buďte hříšníci do pekla, všickni národové, kteříž zapominají na Boha!“ (Žalm. IX, 18.) „nechat jsou zahanbeni bezbožníci, a dovedeni do pekla: ať oně-

měji rtové lstívi, jenž mluví proti spravedlivému nepravost, v pyše a v zlém užívání;“ (Žalm XXX, 19.) „přijdiž smrt na ně, a ať sestoupí do hrobu za živa!“ (Žalm L, 16.) Neboť v onen den soudu zahře nad nímislova zavržení: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho!“ (Mat. XXV, 41.) „Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, kteříž činíte nepravost!“ (Mat. VII, 23.) A „když pak Pán vejde“ — do slávy věčné — „a dvěře zavře, pak počnete“ — hříšníci — „stojíce venku tlouci na dvěře, řkouce: Pane otevři nám; a on odpovídáje dí vám: Neznám vás, odkud jste!“ (Luk. XIII, 25.) „Vy nejste lid můj!“ (Os. I, 9.) Neboť „Bůh rozhněvav se přísáhl, a řekl: Neužří žádný z lidí pokolení tohoto nejhoršího, země dobré, kterouž s přísahou zaslíbil jsem otcům vašim,“ (5. Mojž. I, 35.) a „na věky neužří světla.“ (Žalm XLVIII, 20.) „Přísáhl jsem v hněvu svém, že ti, jenž nepoznali cest mých, nevejdou do odpočinutí mého.“ (Žalm XCIV, 11.) „Pravím pak vám, že žádný z těch mužů, kteříž pozvání byli, neokusí“ — nebeské — „večeře mé.“ (Luk. XIV, 24.)

S ustrnutím pohlíží hříšník, bolestí naplněn k Božskému Spasiteli, jakoby se chtěl tázati: je-li tímto míra bídy již dovršena? Kristus ale pokračuje ještě přísněji v řeči své:

„Tyto všechny věci jsou toliko počátkové bolesti.“ (Mat. XXIV, 8.) Vy hříšníci „půjďte do trápení věčného,“ půjdete „do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho;“ (Mat. XXV, 41. 46); „budete bydliti s ohněm zžírajícím a s horkostmi věčnými;“ (Is. XXXIII, 14.) „budete vyvrženi do temnosti zevnitřní; tamť bude pláč a skřípění zubů;“ (Mat. VIII, 12.) „budete pokuty věčné trpěti v zahynutí od tváře Páně, a od slávy moci jeho: neboť v plameni ohně uvede pomstu na ty, kteříž neznají Boha.“ (2. Thess. I, 8. 9.) „Neboť připraveno jest Tofeth,* od krále připraveno jest, hluboké a rozšířené. Potravý ale“ — zavrženců — „obeň a dříví mnohé: dmýchání Hospodinovo jako potok síry je zapaluje.“ (Is. XXX, 33.) „V onen pak den pomsty obrácení budou potokové v smolu, a prst v síru, a země bude v smolu hořící; ani ve dne ani v noci neuhasne, na věky vystupovati bude dým její.“ (Is. XXXIV, 9. 10.) „Uvržení budete za živa do jezera ohnivého, hořícího sirou,“ (Zjev.

*) Bylo pak Tofeth místo ohavné, blíž Jerusalema v údolí Hinnom, v němž někteří Židé dětí své modle Moloch obětovali a pálili. IV. Král. XXIII, 10.

XIX, 20.) kde „mučení budete ve dne i v noci, na věky věků.“ (Zjev. XX, 10.)

I vystupuje z prsou hříšníka při těchto strašlivých slovech srdce jímající nářek: však vážným hlasem dí Spasitel dále:

„V hněvu svém zkormoutí Hospodin hříšníky, učiní je jako pec ohnivou, a oheň šíře je;“ (Žalm XX, 10.) „dštíti bude na hříšníky osidla: oheň a síra, a duch bouře dí kalicha jejich.“ (Žalm X, 7.) „Každý bude ohněm solen, a každá oběť — pekelná — „solí bude osolena.“ (Mar. IX, 48.) „A shromáždění budou v bromaду jednoho snopku do jezera, a budou zavřeni tam v žaláři: a po mnohých dnech navštívení budou.“ (Is. XXIV, 22.) „Červ jejich neumírá, a oheň nehasne.“ (Mar. IX, 45.) „Tam bude příbytek draků, tam se uloží noční přeluda a nalezne odpočinutí sobě;“ (Is. XXXIV, 13.) „molem tobě“ — hříšníci — „podestláno bude, a přikrytí tvé budou červové; (Is. XIV, 11.) „žluč draků bude víno tvé, a jed hadů nejedovatějších nezdravitedlný.“ (5. Mojž. XXXII, 33.)

Hříšník padá na tvář svou a volá: V pravdě, „veliký a hrozný, ale také spravedlivý jest Hospodin Bůh náš ve všech skutečích svých!“ (Dan. IX, 14.) „Hrozný jest upadnouti v ruce Boha živého, kterýž řekl: Mně pomsta, a jáť odplatím.“ (Žid. X, 31.)

Spasitel mluví dále:

„Ale ještě není konec.“ (Mat. XXIV, 6.) „Jsou duchové, kteříž ku pomstě stvoření jsou, a prechlivostí svou potvrdili trápení svých!“ (Sir XXXIX, 33.) A co vaši bídu ještě více rozmnoží — vy nešťastníci! — uzříte Abrahama a všechny proroky a všechny vyvolené Boží, uzříte „Krista, kteréhož vzkřísiv Otec nebeský z mrtvých, a posadiv ho na pravici své na nebesích, nade všechno knížatstvo i mocnost, i sílu, i panstvo, i nad velíké jméno, kteréž se jmenuje netoliko v věku tomtu, ale i budoucím“; (Efes. I, 20. 21.) uzříte, jak požívají nebesťanů v nevyšlovné blaženosti, „čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo.“ (1. Kor. II, 9.) To všechno uzříte — „sami pak sebe vyhnane ven do temnoty, kde bude pláč a skřípení zubů,“ (Luk. XIII, 28.) „vyvržení na věky,“ (Mal. I, 4.) „trpěti budete za všechno, což jste učinili, vedlé množství nálezků svých budete trpěti,“ (Job. XX, 18.) a žádný z vás „nebude mít odpuštění na věky, ale vinen bude hříchem věčným.“ (Mar. III, 29.)

Na celém těle se třesa, praví hříšník: „Tázati se budu tebe“ — Pane — „a oznam mi:“ (Job. XXX, 2.) „kdo bude moci bydleti s ohněm zžírajícím? kdo bude

moci bydleti s horkostmi věčnými?“ (Is. XXXIII, 14.)

Spasitel odpovídá: „Poslyš a nakloň ucha svého!“ (Žalm XXXIV, 11.) Oni to budou, „jejichž jméno není nalezeno zapsané v knize života,“ (Zjev. XX, 15.) „kteříž neznají Boha, a kteříž neposlouchají evangelium Pána našeho Ježíše Krista, kteříž pokuty věčné trpěti budou v zahynutí od tváři Páně, a od slávy moci jeho.“ (2. Thess. I, 7—9.) „Bázlivým pak, a nevěřícím, a prokletým, a vražedníkům, a smilníkům, a čarodějnům, a modlárům, i všechněm lhářům, bude díl jejich v jezeře, kteréž hoří ohněm a sírou.“ (Zjev. XXI, 8.) „Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani měkci, ani samcizoložníci, ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani zlojaci, ani dráči, nebudou královstvím božím vládnouti.“ (1. Kor. VI, 9. 10.) Neboť „toto praví Hospodin: Aj já uvedu zlé věci na místo toto, a vylita bude prechlivost má na obyvatele jeho, a nebudet uhašena!“ (2. Paral. XXXIV, 25.)

Potok slzí prýští se z očí ubohého hříšníka, bázní a úzkostí pojat, srdcem lítostí plným, prose o smilování a milosrdenství, úpí:

„Hospodine! slyšel jsem slyšení tvé, a bál jsem se!“ (Hab. III, 2.) „Zděsilo se srdce mé, a pohnulo se z místa svého!“ (Job. XXXVII, 1.) „Hospodine Bože spasení mého, ve dne jsem volal, i v noci před tebou“ — o milosrdenství! — „Vejdíž před obličej tvůj modlitba má: nakloň ucha svého ku prosbě mé. Nebo naplněna jest zlými věcmi duše má; a život můj smrti se přiblížil. Počten jsem se stupujícími do jámy: učiněn jsem jako člověk bez pomoci, jako mezi mrtvými svobodný. Jako zranění, kteří spí v hrobích, na něž nepamatuješ více: jenž od ruky tvé odvrženi jsou. Položili mne v jámu nejhlubší: v temnost, a v stín smrti. Nade mnou utvrdila se prechlivost tvá: a všechna vlnobiti svá uvedl si na mne. Vzdálil jsi známé mé ode mne: položili mne v osklivost sobě. Volal jsem k tobě Hospodine celý den: rozprostíral jsem k tobě ruce své. Proč Hospodine zamítáš modlitbu mou: a odvracuješ tvář svou ode mne? Chudý jsem já a v pracích od mladosti své: ponížen jsem a skormoucen“ — nad všemi mými nepravostmi. — „Na mne se shrnuli hněvové tvoji, a hrůzy tvé zkormoutily mne.“ (Žalm. LXXXVII, 2—10. 15—17.) „Bože, buď milostiv mně hříšnému! Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ (Luk. XVIII, 13. 38.) Spasiteli! „co budu činiti, abych měl život věčný?“ (Mat. XIX, 16.)

Tak mluvil nešťastník; lítostí a bole

stí přemožen klesl k zemi: on poznal celou tíži svých nepravostí, on poznal hloubku propasti, u nížto již na kraji se nacházel, a která již otvírala jícen svůj, aby jej polhčila. Vždy jasněji zsvítalo mu světlo poznání, vždy mocněji ozívala se v srdci jeho bolest nad hříchy a nepravostmi.

Hle! tu sklonil Božský Vykupitel milostně hlavy své, láska a dobrotivost zářila z jeho obličej, nevýslovně něžný byl jeho pohled, milosrdenství a lásku dýchala celá postava jeho a ze svatých úst zavzněla slova odpuštění, slova milosti:

„Odpouštějí se tobě hříchyové tvoji!“ (Luk. V, 20.) „Jdi, ukaž se knězi,“ (Mat. VIII, 4.) „a již více nehrěš!“ (Jan VIII, 11.) „A horšila-liby tě“ — v budoucnosti — „ruka tvá, utni ji: lépeť jest tobě mdlému vjíti do života, nežli dvě ruce majícímu, jíti do pekla, v oheň neuhasitelný, kdežto červ jejich neumírá, a oheň nehasne. A jestli noha tvá horší tě, utni ji: lépeť jest tobě kulhavému vjíti do života věčného, nežli dvě nohy majícímu uvrženu býti do pekla. Pakli oko tvé horší tebe, vylup je: lépeť jest tobě jednookému vjíti do království božího, nežli dvě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně, kdežto červ neumírá, a oheň nehasne.“ (Mar. IX, 42—47.) „To čin, a živ budeš!“ (Luk. X, 28.) —

Ještě slyšel hříšník libý zvuk těchto slov, ještě cítil, jak ledová kůra kolem srdce jeho nebeským zápalem se rozhrívá a puká, když božské vidění z očí jeho již bylo zmizelo. Ale účinek, kteréhož slova tato v lítosti plném srdci jeho způsobila, zůstal povždy až do posledního vzdechu kajícího jeho života.

Milý čtenáři! pohledni i ty do tajných stránek srdce svého. Slyš hlas svědomí svého, jež prosí, abys spasil svou ubohou duši! Kéžby tento kající hříšník byl také příkladem tvým, kéžbys následoval šlépějí jeho! — Jdi a učni též! Ukaž se těm, jimžto Pán říci ráčil: „Kterýmžkoli odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan XX, 22.)

A. K.

Zlatá zrnka.

Bůh se chce nad tebou smilovati, jestliže jen po hříchu nalezne tebe poníženého. (Sv. Basil.)

Poněvadž tak milosrdného máme Boha, jenž i těžkých hříchů promiňuje: od hříchů se odvrátme, a z cesty přikázání jeho se neuchylujeme. (Sv. Ambrož.)

List sv. Jana Zlatoústého

k Theodorovi padlému.

Kdyby se slzy a vzdechy mé v můj list sebrati daly, poslal bych ti jich plný list. Neslžím však, žeš záležitostmi otčovými zaneprázdněn, nýbrž sebe samého žeš z počtu bratří svých vymazal, žeš smlouvu, kterouž jsi s Kristem učinil, nohama pošlapal. Proto se rmoutím, proto se lekám, proto se strachuji a chvěji. Nebo nikdo nemůže toho, kdo bojovníkem není: že utekl obžalovati. Kdo se však jednou bojovníkem stal a na útěku se dopadne, tomu nastává největší nebezpečení. Není to, ó Theodore, tak hrozné, když zápasící klesá, ale v pádu když *setrvá*. Není nebezpečné, když bojující jest raněn, jako když poraněn jsa, zoufá a o zacelení rány své se nestará. Žádný kupec, když jedenkrát byl ztroskotán utrpěl a náklad svůj stratil, neustane od plavby, nýbrž poznovu projíždí moře a vlny a spousty širé, dobývá si svého dřívějšího bohatství. Vidáváme i šermýře po mnohých porážkách ověčené, ba bojovník i ten, který byl utekl, posléze se výtečníkem ukáže a nad nepřátely vítězí.

Tak mnozí i z těch, kteří byli Krista zapřeli pro přílišnost muk, opět se v boj pustili a z boje věncem korunováni vyšli. Kdyby si byl každý z těchto hned po první ráně zoufal, nebyl by se stal následujícími dobrých odměn účastným. Tak i nyní, ó milý Theodore, nechtěj, proto že tě nepřítel něco málo z prvního stanoviště byl vytísnil, sebe samého do propasti uvrci: ale stůj mužně a vraf se hbitě tam, odkud jsi couvnul, aniž bys za nějakou hanbu považoval tu krátce trvavší ránu. Neboť vojina spatřiv, z války s ranou se vracejícího nemůžeš haněti. Ale hanba jest: zbrání mrštiti a před nepřítelem prehnouti. Pokud ale bojující vytrvá, byť i raněn, něco málo byl ustoupil, nikdo tak nevědomý, ani ve válečných věcech nezběhlý není, aby mu to snad vyčítal. Ti, kteří nebojují, ti nebyvají raněni; ale ti, co srdnatě proti nepříteli jdou, jen ti bývají někdy raněni, někdy však i padnou. Něco podobného se nyní i tobě přihodilo; neboť chtěš hada po jednou zničit, byl jsi uštknut!

Buď však dobré mysli; jen malé střelivosti jest ti zapotřebí, a ani stopa oně rány nezůstane: ano, s Boží milostí potřeš hlavu nepříteli samého, aniž to tě znepokojí, že ti na počátku již cesta byla zamazána. Neboť poznal, ano záhy poznal zlý duch ctnosti tvé duše a tušil podlé mnohých znamení, že větších sil jeho uda-

tný nepřítel nabude. Zdálo se mu, že ten, který rychle tak velikou a tak znamenitou statečnost proti němu byl na jevo dal, vytrvá-li, lehko jej přemůže. Proto si poplíl, proto bděl, proti tobě povstal, nebo lépe, proti své vlastní hlavě — kdybys byl jen udatně vytrvati chtěl! Nebo kdo pak se neobdivoval tvému rychlému a upřímnému i horlivému obratu k dobrému? Vždyť jsi hojností pokrmův povrhnul, nádhery sobě nevážil, a všecek přepych v oděvu nohama šlapal. Všecka pile tvá, jež světské moudrosti se byla věnovala, obrátila se náhle k výrokům Božím: celí dnové, celé noci byly na modlitbách stráveny. Ty jsi nezpomínal ani na otcovské hodnosti, ani na bohatství. Kolena bratří objímali a k jejich nohám se vrhali, to jsi za něco vyššího nad všelikou urozenost považoval.

To nepříteli trápilo, to jej k mocnějšímu boji rozdráždilo, než smrtelnou ránu ti nezasadil. Nebo kdyby tě byl po dlouhém čase, když jsi se ustavičně postil a na tvrdé zemi líhal a jiná přísná cvičení vykonával, přemohl, ani tu bys nesměl zoufati, byť by to i někdo za velkou škodu považoval, když by po mnohém lopocení a namáhání a vítězství porážka následovala. Poněvadž tě ale hned při samém proti němu se zbrojení porazil, toho však toliko dosáhna, že tě tím horlivějším učinil, abys nad ním zvítězil. Nebo právě když jsi vyploul, a ne když jsi se vracel od koupě, aneb plný náklad když jsi juž vezl, přepadl tě ten potměšilý loupežník na moři. A jako kdyby někdo šlechtěného lva zabít chtěl, na kůži jej toliko poranil, jemu samému ale nic neuškodil, ano spíše proti sobě jej rozdráždil a tím vytrvalejšího jej učinil: tak i všech lidí nepřítel, hlubokou ti chtěl zasaditi ránu, nejen že se v tom zklamal, ale on zavdal i příčinu, abys bděl a opatrnějším byl. Přirozenost lidská jest kluzká a brzy zklamána bývá, a opět se z klamu pozdvihuje a tím hbitěji se vzchopuje. I onen blahoslavený muž, Davida myslím, vyvoleného krále a proroka, když byl mnoho slavných skutků vykonal, nezapřel předce člověka: zahořel láskou k cizé ženě, neustál však na tom, nýbrž zpáchal hřích cizoložství svou žádostí; spáchal však i hřích vraždy svým cizoložstvím. Když ale takových dvě ran byl obdržel, nechťl třetí ještě sobě zasaditi, ale spěchal rychle k lékáři, a lékův užíval: postů totiž, slzí, nářkův, stálých modliteb a hojných vyznání svých hříchův. A tím způsobem sobě milostivého Boha naklonil tak, že k své předešlé hodnosti se navrátil, že po cizoložstvu a po vraždě opět otcova památka modloslužebnost sy-

novu zakrýti mohla. Neboť jeho syn Šalomoun vězel v těchto tenatech jako otec, a aby se ženštinám zalíbil, odpadl od Boha otce svého. Pozoruješ, jaké to zlé jest: nezvítěziti nad rozkoší, ale přednost přirozenou zvrátit, a mužem jsa, ženských býti otrokem! Nuže, když týž Šalomoun, jenž dříve spravedlivý byl a moudrý, pro hřích celého svého království zbaven býti měl, předce pro otcovy zásluhy dovolil mu Bůh míti sedmý díl království. —

Kdyby jsi svou píli světskému řečnictví byl věnoval, pak ale z nechuti od něho upustil: tuť bych tě na soudní místa a na řečníště a na věnce, jakýchž při tom dojíti možno, a na neohroženost upamatoval, a vyzval bych tě, abys k onomu stavu se navrátil. Poněvadž ale o to, co v nebijest, dbám, a žádné z pozemských věcí u mně žádostí není, pamatuji tě na jisté místo a na hrozná a strašlivý soud. Nebo „všickni my ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou.“ (2. Kor. V., 10.) — Co soudce bude seděti ten, jemuž jsi se stal nyní věrolomným. Co pak asi, pověz mi, tenkrátě řekneme? Jak se vymlouvati budeme, setrváme-li u věrolomství? Co pak asi jen řekneme? Budeme snad předstírat starosti a záležitosti občanské? On sám však výmluvy nás zbaví a řekne: „Co jest platno člověku, by všecken svět získal a na své duši škodu by trpěl?“ (Mat. XVI, 28.) — Aneb snad to, že jsme byli jinými svedeni? Ale ani Adamovi nepomohla ta obrana, že byl ženou sveden, když předstíral a pravil: „Žena, kterouž jsi mi dal tovaryšku, oklamala mne“ (Gen. III, 12.) — jakož ani ženě, na hada se vymlouvající, to pomohlo. Hrozné jest, ó Theodore, ono soudné místo, kteréž ani žalobníkův nepotřebuje, ani na svědky nečeká. Vše jest samému soudci patrno a zjevno, netoliko ze skutkův, nýbrž i z myšlení účet klásti musíme: Neboť onen Soudce jest znatel myšlení a úmyslů srdce. Na slabost snad přirozenosti se odvoláš a na to, že nemožno bylo sněsti to jho? Jaká to však obrana, nemoci sněsti to spásné jho a lehké brímě nemoci na se vzíti? Bývá zotavení po umdlení něco těžkého, nějaké brímě? Nad to nade všecko volá Kristus, řka: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Vezměte jho mé na se a učte se ode mne; neboť jsem já tichý a pokorný srdcem, neboť jho mé jest sladké a brímě mé lehké.“ (Mat. XI, 28.)

Nebo řekni mně, co jest lehčího, nežli zbavenou býti starostí, zaměstnání, strachů a prací, a vzdálenou býti od vlnobiti tohoto života a v tichém přístavu život svůj trávit?

Co se ti zdá na světě štěstím a snahy hodným býti? Řekneš snad úřady vysoké a bohatství a slavným býti u lidí? Než mnedle co jest bídňějšího nad to, když to s neodvislostí (svobodou) křesťanův porovnáme? Vladař podléhá vášni svého lidu, nerozumným chťečům chátry, bázni před mocnějšími vladaři a starostem o své poddané, a ten kdo včera vladařil, dnes bývá vladařství zbaven. Nelíšit se život praničím od divadla. Neboť jako tam jeden osobu královu, onen zas vojevůdcevu, jiný pak bojovníka představuje, když však večer byl uplynul, ani král králem, ani vladař vladařem, ani vojevůdce vojevůdcem není: tak i onoho dne každý svou odměnu ne dle osobnosti, ale dle skutkův obdrží zaslouženou.

Domníváš se snad, že má sláva ceny? Klesající jako květ zvadlé trávy! Nebo bohatství snad, kterého když se někteří domohli, za nešťastné se považují? Pravíť se: „Běda vám bohaprázdným“ (Luk. XII, 24.) — a opět: „Běda, kteří doufají v sílu svou a množstvím bohatství svého se chlubí.“ (Žalm. XXXVIII, 7.) — Křesťan se nikdy nestává z vladaře nevladařem, aniž z bohatého chudým, aniž neslavným ze slavného: nýbrž zůstává bohatým, třeba byl chud, a povýšen bývá, když volí sebe ponížovati, a vladařství, jakýmž se ne nad lidmi vladaři, ale nad mocí vladařův ba i nad vcepanovníkem temnosti, nikdo jej nemůže zbaviti. Dle zákona jest ovšem stav manželský, to pravím i já, neboť psáno: „Manželství buď ve všem poctivé a lože nepoškrvněné, nebo smilníky a cizoložníky souditi bude Bůh.“ (Hebr. XIII, 4.) — Tobě však již není více možno povinnosti stavu manželského vykonávati. Neboť ten, který se byl nebeskému ženichu zasnoubil a pak jej opustil se ženou se spojiv, dopouští se skutku cizoložného, byť bys to i tisíckrát manželstvím nazýval. Ano, cizoložil bys tím hůř, čím znamenitější Bůh jest nad člověka. Nikdo tím se mýliti nenechávej, když se praví, že Bůh manželství nezapovídá. To vím i já; v sňatek vstoupiti nezapověděl, ale cizoložiti zakázal, což i ty učiniti hodláš — kéž by se nestalo, aby jsi se zasnoubil! — Nuže, proč se divíš, jestli sňatek za cizoložství se považuje, když se Bohu krivě přísahá? Usmrcení bývá často čin spravedlnosti a lidskost zatracuje se nad usmrcení, když ono vůlí, toto pak proti vůli Boží se stává. Finesovi bylo za spravedlivost počítáno, že cizoložnou ženu s cizoložníkem proklál. (Num. XXV, 7.) Saula ale onen svatý muž Boží, Samuel, ani když byl celé noci slzy proléval a plakal a prosil, nebyl

s to, z kletby vysvoboditi, kterouž pronesl nad ním Bůh, poněvadž krále cizího, kterého měl zabíti proti vůli Boží živil. (2. Král XV.) Když tehdy lidskost více než usmrcení zatracována bývá, pro neposlušnost k Bohu, co divu, když se manželství více než cizoložství zatracuje pro věrolomnost proti Kristu spáchanou! Jak jsem již pravil, kdybys beze všech závazkův byl, nemohl by tě nikdo z útěku viniti. Nyní ale nejsi svým vlastním pánem, když jsi *takovému králi* své služby věnoval. Nebo jest-li „žena svého těla v moci nemá ale muž“ — tím méně nemohou ti, kteří v Kristu žijí, sami svého těla pány býti. — Ten, jenž nyní opovržen jest, bude tehdaž sám soudcem: na něho myslí vždy a na řeku ohnivou. Pravíť se: „Řeka ohnivá vycházela od tváří jeho.“ (Dan. VII, 10.) — Neboť nelze aby ten, kdo ohni tomu vydán byl, v něm na konec trápení čekal. Nežřízené žádosti tohoto života v ničem se od stínův a snův nelíší. Dříveť než hřích vykonán bývá, uhasíná rozkoš, tresty ale za ně ustanovené nemají konce. Co sladkého jest, trvá na krátko, co trpké, věčně. Co jest zde na světě stálého? Pověz mně! Bohatství, často jen do večera trvavší, neb sláva? Slyš, co praví jeden spravedlivý: „Dnové moji rychlejší byli, nežli posel.“ (Job IX, 25.) Neboť jako onino spíše odkvapí, než aby stáli, taktéž mine i živobyťi spíše, než aby trvalo. Nic není nad duši dražšího; i ti, jenž v nehlubší nerozum klesli, velmi dobře to vědí. „Duši se nevyrovná nic,“ pravil jeden pohanský básník. Vím, žeš ku zápasu se zlým mnohem slabším se stal; vím, že uprostřed žádostí stojíš. Ale jak mile k nepříteli řekneš: „Tvým rozkošem nesloužím, aniž tobě, původci všech nepravostí, klaněti se budu.“ Jak mile k nebi zrak pozdvihneš, rozežene Spasitel a ty, kteří tě do ohně uvrhli, spálí. On ti pošle uprostřed ohnivé pece oblak a rosu a vánek občerstvující, tak že oheň ani tvých myšlének, ani tvého svědomí se nedotkne. Toliko sám sebe nerozplameňuj. Často pevných měst zbraně a stroje nemohly dobyti, zářda však jednoho neb dvou obyvatelův lehkou je nepřítelům vydala. I nyní, když tě žádná myšlénka uvnitř nezradí, kdyby zevnitřní nepřítel s tisícero stroji proti tobě v pole vytáhl: bez výsledku je proti tobě postaví.

Mnohé máš milosti Boží a znamenité přátelé za své soustrastníky, kteří tě léčivou mastí hojí a o tvou duši se bojí; svatého muže Božího Valeria máš a s ním ve všem sbratřeného Florencia a v moudrosti Kristově moudrého Porfyria a mnohé jiné. Tito každého dne lkají a nepřestávají

se modliti, a dávno by už byli dosáhli, co žádají, kdybys alespoň dost málo byl chtěl z nepřátelských rukou se vymknouti. Nebylo-li by to nerozumné, aby jiní o tvém spasení nezoufali, nýbrž vždy o navrácení svého úda prosili, ty pak bys po jednom úpadku nechtěl vstáti, ale ležeti zůstatí a skoro na nepřítele volati: „Zabij, udeř, neživ!“ (Jerem. VIII, 4.) Zdali kdož padá, nepovstane? praví Božské proroctví. Ty pak v zápasu jemu odpíráš. Vždyť to nic jiného není, když padlý zoufá, nežli říci: že kdo padne, nevstane. Nechtěj, prosím tě, nechtěj sebe samého tak uraziti, nechtěj takovou bolestí nás zasypati. Nepravím nyní, že jsi ještě ani dvacátého roku nepřekročil, ale že kdyby jsi mnoho let už byl dosáhl a celý život v Kristu žil, a teprv v nejpozdějším věku do toho neštěstí byl upadl: že ani tehdaž nebylo by šlechetné — zoufati, ale vzpomnout si na onoho lotra, na kříží teprv ospravedlněného, a na ty, kteří teprv v jedenáct hodin pracovati počali a předce celodenní mzdy obdrželi. Avšak jako není šlechetné, když ti, kteří u nejzazšího cíle života svého jsou, naději pozbyli, chtěje se polepšiti: taktéž nejisté jest, naději tou se kojiti a říci: zde budu zatím užívati sladkosti života, později pak na krátký čas pracovati budu a obdržím mzdy za ten celý čas. Pamatuji se, že jsi často pravil, když ti mnozí radili, abys učiliště navštěvoval: Jak kdybych v krátkém čase své svůj život skončil, odejdu pak k tomu, jenž pravil: „Neprodlevej obrátiti se k Pánu, aniž odkládej den ode dne.“ (Ekl. V, 8.) Tuto myšlenku obnovuj a svaž zloděje, nebo tak Kristus náš východ odtud jmenuje, poněvadž aniž se toho nadějeme, nás překvapí. Rozvaž si starosti života, které se buďto někdy neb vůbec přihazívají, bázeň před vyššími, závist spoluobčanů a nebezpečnoství veliká často nám hrozíci, pak práce, nesnáze a otrocká pochlebování, která se ani věrným služebníkům nesluší, ztráta napotom ovoce nynějších prací, co hnedle jest nad to truchlivějšího? Stává se, že mnozí toho neužijou, čeho si pracně dobyli; nýbrž svá první léta pracem a nebezpečnostvím obětovavše a mzdy že obdrží doufajíce, odcházejí bez ní. Jestli se pozemskému králi po mnohých přestálých nebezpečnostvích, po ukončení válek málo kdo bez bázně v tvář podívá, jak bude moci toho nebeského krále spatřiti ten, jenž po celý čas pro jiného žil a bojoval?

Chceš snad, abych promluvil i o domácích starostech, děti a služebníky povstalých? Zlé jest, vzíti si chudou za ženu, zle i bohatší. První škodí mohovitostí, druhé

vážností a svobodě muže. Truchlivé jest to, zploditi dítky, truchlivější, nezpłoditi žádné. Nebo toto jest marň zasnoubenu býti, ono pak otroctví snášeti. Rozstůně-li se dítko, nemalý tu strach; nedospělé zemře-li, zármutek tuř neutěšitelný. Takto v každém stáří rozličné starosti a strachy a práce. Co lze říci o zlomyslnosti služebníkův? To budeme chtíti snad nazývati životem, Theodore, když se jedna duše v tolik dílů rozdělití, tolika věcem sloužití, pro tolik lidí žiti musí, sama sobě pak nikdy nežije? — Nic podobného není u nás, přáteli, za svědka tě беру! k nalezení. Víš, když jsi na onen krátký čas nad vlny bouřlivého života vyplovat chtěl, jaké veselosti a radosti jsi okusil? Neboť *nikdo není svoboden*, kromě ten, kdo *Kristu živ jest*. Ten stojí vysoko nade všemi strastmi, a pakli sám sobě ukřivditi nechce, jiný to zajisté nebude moci učiniti, neboť jest nepřemožitelný; aniž bývá trápen ztrátou bohatství, neboť se naučil, „že nic nepřinesl na tento svět, že také nic odnesti nemůže!“ (1. Tim. VI, 7.) Jím nevládne žádost po cti a slávě, nebo ví, že „naše obcování v nebesích jest.“ (Filip III, 10.)

Ani pomlouvač nějaký jej nezarmoutí, aniž urazí. Toliko jedno neštěstí se může křestanu přihoditi, že totiž *Boha rozhněvá*. — Ostatní však, ztrátu totiž statkův, vyhnanství, nebezpečnoství života: to nepovažuje za nějaké zlo. Čeho se všickni lekají, odchodu totiž z tohoto světa na onen, to jest mu milejší nežli žiti. Právě jako ten, kdo na vysokou skalinu vystoupil, přehlídne moře a po něm se plavící, jedny jak vlnami bývají shlcováni, onyno jak na skrytá úskalí sblíhají, jiné, kteří jinam uněšeni bývají jako upoutáni jsouce proudem vichru, mnohé zas jak tonou, a tyto opět jak na místo lodi a vesla, pouhými rukama si pomáhají; mnohé zas na jednom prkně neb na nějakém trámu lodním zmítané, jiné zas, jenž co mrtvolý po vlnách plovou — mnohotvárně to a rozličně nebezpečnoství: — podobně i Kristův bojovník, když se od nepokoje a vln života odloučil, stává na jistém a vysokém místě. Což jest jistějšího a vyššího, než míti tu jedinou péči: „kterak bychom se libili Bohu?“ (Thess. IV, 1.) Viděl jsi zajisté, Theodore, tonutí oněch, kteří se po tom moři plavili; proto tě napomínám: uteč moři, uteč těm vlnám, zaujmi vyšší místo, odkud nemůžeš býti uchvácen. Jest vzkříšení, stává soudu, a hrozný trůn soudný nás očekává, až odtud odejdem. „Všickni zajisté budem státi před soudnou stolicí Kristovou.“ (Řím. XIV: 10.) Nevyhrožuje se nadarmo peklem. Tak znamenité dobro nám není nadarmo

připraveno jako nebe. Stín a nicotnější stínu jsou věci tohoto světa a plny strachův, mnohých a mnohých nebezpečností a nejbídnějšího otroctví. Neztratíš i onen i tento věk, když si oba získati můžeš, pakli jenom chceš. Že ti, kteří v Kristu žijou, i pozemských statkův získají, učí Pavel, řka: „Já pak vás chci ušetřiti“ — a opět — „to pak k vašemu užítku pravím.“ (1. Kor. VII, 8. 35.) Uznáváš, že ten, kdož o Kristovy statky pečuje, i zde vyšší bývá, nežli kdo o ženu se stará. — Nelze, aby kdo již odtud odešel, tam se kál, aby zápasník, když z kolbiště byl vystoupil a divadlo se skončilo, bojoval. To rozvažuj vždy, a ostrý meč nepřítelův zlom, jímž mnohé zachvacuje; zoufalost jest to, která poraženého naděje zbavuje. Ona jest mocná zbraň nepřítelova, a ty, jež byl uchvátil, nejinak drží se své moci, nežli tím, že je řetězem váže, kterýž, budeme-li chtít, s Boží pomocí hned rozloíme. —

Vím, že jsem meze listu překročil, než, ty mně odpusť. Schvalně jsem to ne učinil, nýbrž láskou a zármutkem byl jsem donucen, a proto jsem se tak daleko přemohl a list tento ti napsal, navzdor tomu, že mně mnozí zrazovali. „Přestaň se marně namáhati a na skálu sít,“ pravili mně mnozí. Já pak jsem neposlechl žádného z nich. Naděje jest — pravil jsem sám k sobě — že s Boží milostí a vůlí list ten dosáhne svého účelu. Pakli, čehož si nepřeji, předece se nestane tak, tuť aspoň to získám, že se mně mlčení nemůže vyčítati, a pak nechci zůstat i za těmi, kteří po moři se plavíce, když spatří spoluplavce, jichž loď vichry a vlnami se roztrátila, kterak na prknách zmitání bývají: hned plachty rozvinuvše, kotvy spustivše a do loďky vstoupivše cizí lidi, jež toliko v jejich neštěstí poznali, zachovati hledí. Kdyby pak onino nechtěli býti zachováni, žádný tэм, kdo je vysvobodit chtěl, zkázu oněch přičítati nebude. To toliko jest v naší moci. Věříme pak, že s milostí Boží i sám se přičiníš, a že tě opět v tvém prvním lesku v stádcí Kristovu užijeme, opravdovým zdravím kvetoucího, a prosbami svatých že tě brzy, ó můj drahý příteli! získám. A pakli moje řeč u tebe nějaké váhy má, a tys mne z paměti své docela nevyloučil, učin' mne odpovědi hodným. Tím mne velice potěšíš! —

(Z řečtiny přeložil V. J. Mayer, klerik řádu Benediktinského na Slované v Praze.)

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Od té doby, co jsem poznal Isidora, uplynulo pět neděl. Za týden bude přijat do otcovy služby. Jak to udělám, abych se mohl častěji scházeti — s mým milým Davidem? Četl jsem příběh biblický o Davidovi a Jonathanovi, a ani nemohu vysloviti, jak mne dojímá. „To je Isidor, a to jsem já,“ myslil jsem si. „To chci býti a to budu, Bůh žehnej Isidorovi i mně!“

I četl jsem dvakráte, třikráte, co se vztahovalo jako na nás, a měl jsem z toho nesmírnou radost a toužil jsem po tom okamžení, až budeme s Isidorem.

Nebylo ale možná, sejíti se s Isidorem. Já napověděl otci, že vím, kde jest Isidor: otec ale zakázal mi, abych o něm zbytečně nemluvil. Zmínil jsem se tetě, jak mne to těšilo, když jsem ho viděl v kostele. Teta však nadávala mu, že se ke mně zase dotřel a varovala mne před ním. Netajil jsem, že bych si přál, abych mu mohl ulehčiti trpký život. Řekla, že ve světě jsou, a musejí býti rozdíly. Jeden člověk jest chudý, druhý bohatý, a ti nesmějí se míchatí dohromady. Mně prý po tom hochu nic není, a jemu nic není po mně.

Byla to tvrdá řeč, a ovšem jsem nemínil jednati podle ní. Kterak se ale Isidora dopídím? Poslati k němu sluhu a vyjednávat s Isidorem po takém prostředníku, se mi nelíbilo. Já neměl ve zvyku, hledati si mezi sloužícími důvěrníky, aniž chtěl jich použiti k něčemu bez vůle a bez vědomí otceva. — I byl bych rád navštívil zase fabriku, že tam cesta vedla okolo domkáře Hlouška, a u toho bydlel Isidor. Avšak pomyslil jsem: Isidor doma nebude, je v práci a kdo ví, kde ji vykonává. — Mimo to neměl otec času, by mne s sebou bral do fabriky, opravovala se tam škoda, již povodeň udělala. Otec tedy vždycky pospíchal, časně ráno vycházel, pozdě večer přicházel, i bál se, že bych ho zdržoval. Že jsem však jevil chuť po fabrice, to ho těšilo. I sliboval mi, že až budu zdrav, budu tam moci choditi sám.

Nebylo by divu, kdyby mne to bylo hned uzdravilo. Síly mi to v skutku dodalo. Abych pak sílu rozmnožil, procházel jsem se pilně po zahradě u domu. Ano, já také někdy odložil berli a zkusil jsem, jak by to šlo bez ní. Šlo to špatně, ačkoli jsem už předece na nohou se udržel, děláje kroky a sem tam se potáčeje. Už mi bylo odporné seděti doma v pokoji a pořád se povalovati. „Já se nesmím míti za nemocného,“ pravil jsem sám k sobě. „To leno-

šení mne moří. Jsem mdlý, ospalý, ani jídlo mi nechutná. Ustavičně čisti nemohu, a jiná práce se mi protiví. Nedostatek čerstvého povětří mi škodí, a přijdu-li pak jednou za dlouhý čas pod širé nebe, nemohu snesti zdravého vzduchu, že mu nejsem zvyklý. I musím se utužit jako Isidor.“

I kulhal jsem do zahrady, když byl pěkný den. Já vstával dříve, a nečekal jsem ani na snídání. Bylo tu křiku od tety, že se chci usmrtili. I otec nad tím vrtěl hlavou a napomínal mne, abych se nevydával v nebezpečení. Já ale jistil, že mi to prospívá. A ono prospívalo skutečně. Teta ještě víc se děsila, když jsem se přestal báti rosy a večerního chladu, když jsem, leza po záhonech, kopal, sázel, plél. Vidouc mne, spínala ruce, volala na mne, nařikajíc, že mne k tomu zajisté zavedl ten ničema. Já jí už domů nechtěl jíti k snídání, ani k večeri — a když otec ve fabrice zůstal přes oběd, museli mi i tento vynesti ven. Teta nadávala mi lehkomyšlných a neposlušných, bedujíc, že jsem se za poslední měsíc zcela zjinačil, zatvrdil si hlavu a srdce proti otci i proti ní. Já ji nechal mluviti, byl jsem k ní zdvořilý a uctivý, ale v jednání svém jsem se nezměnil, přesvědčiv se, že mi slouží k užtku.

Po práci tělesné, po namáhání a lopotení, jenž samo v sobě nebylo veliké a jen z ohledu na slabost mou se mohlo nazývat velkým, sedě pod stromem anebo v besídce, čítal jsem v knihách, maloval a rejsoval jsem. Zvláště rád čítal jsem v knihách o náboženství. Jsa ctitel přírody, a věda mnoho o květinách, bylinách, rybách, ptácích, hmyzu a o bouřce, nyní všechno stvoření jsem viděl v jiném světle, důstojnějším, hezčím, světějším, že jsem z něho soudil na Stvořitele. Já Boha poznával více z děl jeho a skutkův, než z knih. Pozoruje červíčka, rostlinku malou na zemi, a hvězdičku milou na nebi, kořil jsem se moudrosti a všemohoucnosti Boží, a tu teprv dobře jsem světu porozuměl.

Zachtělo se mi choditi do kostela i všedního dne. Alespoň někdy by se to snad mohlo státi! Ještě víc než otec, odporovala teta; předce však jsem to na nich vymohl, že svolili. Ostýchali se, pouštěti mne do kostela, že tam všedního dne bývají jen sprostáci, a byli by neradi, abych i já k nim byl připočten. Já ubohý, co pak jsem lepšího mohl dělati, než navštěvovati chrám Páně! Byl jsem mrzák k práci neschopný, tedy především já do kostela patřil s bídými churavci a starci. Býval jsem v něm od té doby často. Zvláště tu neděli, co následovala po sejití-se v něm s Isidorem, pospíchal jsem do něho,

doufaje, že ho zase spatřím. Ale nestalo se to. Bez pochyby vyhnul se tomu sám, aby se nezdálo, že mi nadbíhá.

Byl jsem zarmoucen — stýskalo se mi po něm. I prosil jsem otce, že by snad dnes mne mohl dovésti do fabriky.

„Dnes se nepracuje,“ pravil. „Nic bysi neviděl.“

Co pak mně ale na tom záleželo, budu-li ve fabrice viděti něco či nic? Já toužil po něčem jiném.

Otcí napadlo, že bych předce mohl něco viděti, a sice opravy, udělané po bouřce; — on půjde do fabriky hned ráno, aby tam dělal pořádnost s dělníky.

„Já přijdu za vámi odpoledne,“ navrhnul jsem.

„Kdo tě doprovodí?“

„Já bych šel sám.“

„To nemůže býti. Půjde-li s tebou teta, přijď si.“

Teta nechtěla, že mne snad měla v podezření, jako bych vyhledával šmejdu. Arcif se nemýlila. Ale cestu do fabriky mně předce nepřekazila, neboť otec svolil, že si s sebou mohu vzíti sluhu.

Bylo po obědě. Teta mi toho uložila, že jsem si všechno ani nepamatoval. Nejvíce kladla mi na srdce, abych se ani nepodíval na Isidora, bude-li na mne někde číhati. Ovšem jsem jí to nepřislíbil; ona mne odevzdala tedy pod dohlídku sluhovi.

Šli jsme. Bylo už léto. Lidé se procházeli po městě i za městem. Už jsem mezi nimi nebyl tak tuze bídny tvor, jako ještě před šesti nedělemi. Já si vyšlapoval bystře a vesele, vyrovnával jsem tělo, vypínal jsem hlavu, nutil jsem se, podírat se na berli jako na hůl, již více nosím pro pohodlí a vyrazení, nežli pro potřebu. — Ovšem se mi to zcela nedařilo; ale cítil jsem, že jsem statečnější. Že mi v chůzi nepřekážel těžký oblek a dvojí obuv, byl jsem lehčí a víc jsem se podobal mladému člověku. I klobouček sláměný na hlavě dobře mi slušel. Za šestnáctiletého mne ale předce uikdo neměl. Byl jsem pravý chlapec — malý, skrovný, nedospělý.

Jda městem, neohlížel jsem se po nikom, leda po Isidorovi, kdyby ho tu někde bylo, anebo po Hlouškovi, aby mi o něm mohl dáti zprávu. Nevypátral jsem ale tohoto ani onoho, až jsme se dostali za město k Hlouškově chaloupce. Hle, Hloušek se díval z okna, usmíval se na mne a pozdravoval mne. Nesměl jsem ho minouti, abych se u něho nezastavil — sluhu jsem nechal venku. Nebylo mu to milé a pravil: „Mladý pane, milostteta nařídila, abych vás nepouštěl s očí.“

„Já se ti postavím k oknu a budeš

na mne viděti," odpověděl jsem mu. „Nebezpečení tu není žádného,"

„Předce bych jí to musel říci!"

„Já ti v tom nebráním. Dělej, jak uznáš za dobré."

Vešel jsem k Hlouškovům a hned jsem se ptal po Isidorovi.

„O, milý panáčku," jistil Hloušek, „to není chlapec, to je muž. Jak živ jsem takového neviděl."

„Co pak dělá?"

„Co dělá? Nyní je v kůlně a učí se. Ráno byl v kostele a šest neděl tloukl na silnici kamení."

„Není možná!"

„Ano není! Natloukl hromádek jako žádný velký chlap, skoro nic nejedl, aby ustrádal peníze; už má co potřebuje a dnes chce jít k vám, žádat do služby."

„Já bych s ním rád mluvil."

„To ho potěší. Isidor vás vždy chválí a rád by vám byl podoben."

„Nevěděl bych v čem."

„V učenosti; mladý pane!"

„A já bych se mu rád podobal v hodnosti."

„To máte dobře. Je to hodný hoch. Pomyslete si, on časně ráno, jak mile se udělá světlo, sedí s knihou v kůlně a říká si v ní, až jde do práce. A co si nevymyslí! Udělal si tam z hlíny tabuli a na té píše, aby se prý i tomu naučil."

„Kde pak spává?"

„Tam v kůlně, mladý pane. Nehádejte ale, že jsem ho snad nevzal do světnice. Nechtěl mi sem jít, aby prý neměl velikých výloh za byt. Jako bych si snad mohl dáti od něho platiti! Ne, věru ne, krejcaru bych nežádal. On ale praví, že venku se mu to víc líbí. Sedávám tam s ním večer a díváme se na hvězdy. Nevěřil byste ani, co o nich povídá a jak krásně mluví o Bohu. Hned bych tam s ním někdy přenocoval."

„Což mu není zima?"

„Chtěl jsem mu půjčiti peřinu. Není prý ale na ni zvyklý. Má tam mech, strůhanku a slámu, a z toho si udělal lůžko."

„Kdo mu vaří?"

„On sám. Má stará by mu ráda posloužila; nechce ale, a často bere za vděk s pouhým chlebem."

„Ubožák!"

„Mně se po něm bude stýskati a ženě také. Mohl by u nás býti a nepotřeboval by jezdit s tím oslem. K tomu je tuze dobrý."

„Musíme mu nechatí vůli. Snad ho Pán Bůh povolá k něčemu lepšímu."

„O, zajisté, zasluhuje to a já jsem se na něm, víte tenkrát, také prohrěšil. Však

on se na mne nehněvá; nehněvá se na nikoho. To je vám dítě, z něhož by každý otec a každá matka mohli mítí potěšení."

I odebrali jsme se do kůlny, ležící stranou k fabrice. Tu na zemi seděl Isidor, píše v hlíně. Byl tak do toho zabrán, že nás neslyšel, ani jsme přicházeli. Teprv když jsme mu začláníli, pozdvihl hlavu a spatřil nás.

O jak ho to překvapilo, že jsem u něho! Čerstvě vstal, podal mi ruku a vítal mne srdečně. Pověděl jsem mu, že jdu za otcem do fabriky a že jsem se u něho musel zastavit. Právě, že by rád s otcem mluvil a že by šel se mnou, kdyby se to slušelo. Že by se to neslušelo, já ovšem nepochopoval a donutil jsem ho, že se vydal se mnou na cestu.

Napřed mi ale ukázal své písmo v hlíně. Učil se dělati písmena z modliteb, co měl, a co jsem mu do nich napsal a co tam už dříve bylo napsáno, sloužilo mu za vzor. Už podepisoval své jméno, jméno otcovo i matčino, anobř i mnohá jiná jména i slova si skládal. Já mu vryl do hlíny celou abecedu — malou i velkou, a on mi za to děkoval, jako bych mu byl prokázal velké dobrodiní. Prosil Hlouška, aby, je-li možná, mu to zachoval, že se na to bude choditi dívati, než si to vtiskne do paměti. Hloušek ovšem všecko přislíbil a zval ho, aby k němu přicházel jako domů.

Nyní dělali pořádnost. Co je Isidor dlužen od kůlny? Můj Bože, kdo pak by od něho něco přijal! Hloušek se až zlobil, že myslel na placení. Když pak svou otázku opakoval, Hloušek zavolal manželku a oba plakali, že jde od nich. Téžce se s ním loučili a on s nimi. Isidor nemohla, nesměje se jim za byt v kůlně odměniti, chtěl jim býti vděčen a přijal, co mu učinili z lásky. Hluboko si to zapsal do srdce, připovídaje, že na dluh svůj nezapomene.

Hloušek z vážnosti ke mně a z přízně k Isidorovi doprovázel nás kus cesty. Mně to bylo milé a Isidorovi také. Ale náš sluha se z toho netěšil. Už to ho mrzelo, že jsem se v Hlouškově chaloupce pozdržel déle, než očekával. Ano, on mi měl za zlé, že jsem navštívil chudého nádeníka. Nyní šel tento podle mně, a na druhé straně jsem měl za společníka ošumělého chlapce. Nemohl mi poroučeti a dělal se, jako by k nám nepatřil. Jda několik krokův za námi, vyhazoval si hůlkou, hvízdal, otáčel se, dělal samostatného pána. Potkal-li známého, dal se s ním do řeči, dával mu sňupat, smál se a nás nechal jít, až jsme mu zmizeli s očí. Škoda, že on není pánem! Jinak by to ukazoval, nežli já chuděra. Však on slouží u pána

a musí se oddělovat od sprostáků. Nebožák z těch, jež jmenoval sprostáky, pošel, měl mezi nimi příbuzné, ničím se od nich nerozeznával leč liberají. — A na mne se zlobil, že se přátelím s lůzou. Mně to ovšem neřekl, ale později jsem se to dověděl od Hlouška, jemuž to vytýkal. A Isidorovi hrozil svou nemilostí a pronásledoval ho napotom ještě dlouho. My, jdouce do fabriky, naň ani nemyslíli. Isidor a já měli jsme si co povídati, a Hloušek s velikou pozorností nás poslouchal.

Musel jsem příteli oznámiti, co dělám. Vypravoval jsem mu, jak chodím do kostela, pracuji v zahradě, učím se náboženství, čítám, modlím se, prospívám na zdraví. Znal příběh o Davidovi a Jonathanovi, ale neznal ho tak obšírně jako já. I přál si, aby si ho mohl také z knihy přečísti. O rád mu ji půjčím; půjčím mu knih, co chce, hned až přijdu domů, mu vyberu, co by se mu nejlépe hodilo. Když se začal zdráhati, nevěda, bylo-li by dobře, aby si ode mně knihy vypůjčoval, přesvědčili jsme ho, že mu v tom nic nevádí, ano že se má obrátiti přede vším ke mně, když něco potřebuje, poněvadž mu mohu a chci posloužiti, jsa jeho přítelem.

Jonathane,“ pravil jsem, a on odpověděl: „Tak mi tedy posluž, Davide!“

Hloušek navrhl, že bude přijímati, co jeden druhému pošleme. Isidor pak si vymínil, že to nesmí býti nic jiného, než knihy.

Nejvíce Hlouška zajímalo, že si všeho všímáme na cestě. Já sebral každou bylinku, ukazoval jsem květy, kalich, korunu, tyčinky v ní, pestík a mnoho jiného, o čem Hloušek s Isidorem jak živi byli neslyšeli. Mluvě o ptáčích, věděl jsem o každém užítku, co přinášejí, a dívali jsme se na pěnici, jak obírala housenky a pupy.

Pravil jsem: „Já tudy šel s otcem před šesti nedělemi, víte, jak nás k vám zahнала ta bouřka, tenkrát jsem se z přírody také radoval, ale ještě mi nebyla tím, čím mi je nyní.“

Ptali se: „Proč?“

„Inu,“ díím, „mne příroda těšila, že je krásná; nyní vím, že je dílo Boží, a kudy jdu, všude ke mně mluví o Bohu.“

Isidor řekl, že cítí v srdci to samé, vida věci stvořené, ačkoliv jich nezná a neumí tak posuzovati jako já. Ale žádá si, aby to také uměl, co já; že by mu to přispělo k poznání Boha, že by pak byl lepším člověkem, hodnějším křesťanem.

Já se mu vyznal, že toho nemá tolik zapotřebí jako já, a Hloušek se smál, že jsme jeden větší holeček než druhý, a že

se o tom nemusíme hádati. Na to se s námi rozloučil a vrátil se domů.

Isidor šel se mnou až do fabriky, a já sám dovedl jsem ho k otcí. Otec to neviděl rád, že přicházím s Isidorem; já ale oznámil mu, že bydlel u domkáře Hlouška, kde jsem se s ním sešel a že, chtěje dnes otce o tu slíbenou službu žádati, vykonal cestu k němu se mnou, věda, že by ho doma v městě nenalezl.

Bylo dobře. Ale to mi otec řekl! „Nyní se ho straň; já nechci, abyste se spolu ještě scházeli. Pamatuji si: syn můj a pohánek — nemohou býti společníci.“

„Otcé,“ prosil jsem, „já ho nebudu vyhledávat, ale když se s ním náhodou sejdu, tu nežádejte, abych s ním nemluvil.“

Otec neodpověděl — já z toho soudil, že mi povolil.

I prosil jsem dále: „Také bych mu rád půjčoval knihy; on má velkou chuť do učení. Nebudu mu je ale nositi a doručovati sám, když nechcete, Hloušek to za mne vykoná.“

Otec mi na to zase nic neřekl a jen k Isidorovi pravil, ukazuje na mne: „On je tvůj pán jako já. Chovej se k němu jako ke mně. — Kdyby to bylo jinak, půjdeš, odkud jsi přišel.“

Nyní otec Isidora sám dovedl k práci. Já šel s nimi a doprovodil jsem je i do chlíva, kde se mu odevzdalo: osel, řemení na něj, obrok i postel, na niž on sám bude líhati. Pak jsme se zastavili v kůlně, kde stál vozík, do něhož se osel zapíráhal. Na to byl Isidor propuštěn, a já se s otcem díval na opravy, vyvedené ve fabrice.

(Pokračování.)

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Člověk pod mocí *smyslnosti* své postavený jest jako veliký pán, jimž jeho nejchatrnější dráb vládne.

Jako plavci, plující po moři, před úskalími a mělčinami, kterých byvá nejvíce poblíž přístavů, co nejpečlivěji míti se musí na pozor; přihází se ovšem nezřídka, že loď už na konci plavby u velikém se octne nebezpečenství, anobř dokonce zahyne prv než dosáhne bezpečného přístavu: takť lidé nejdni ještě při konci svého života smutně utonuli. Plavivše se šťastně po všecken skoro čas života, dospěvše daleko v etnostech a překonavše a porazivše mnohá zlá protivtenství a pokušení, před samým přístavištěm utonuli. Mějme se tedy vždycky na pozor a bděmež napořád!

Paběrky.

— Vídeňská „Presse“, jizlivá nepřítelkyně katolíkův vůbec a katolických Slovanův zvláště, hnala nedávno útokem na duchovenstvo a napsala mimo jiné takto:

„Duchovenstvo nižší stará se o to, aby sprostý lid považoval p. Schmerlinga za „antikrista“, za zlého ducha panovníkova, a vládu aby měl za revoluční; modlí se za císaře, aby slechu svého nepropůjčoval „Jidáš“ a zlorádcům. Ano na Haně i to se stalo, že ženy selské poznamenaly děti své znamením kříže, aby je neočaroval.“

Ač je to černé na bílém, je zvláště to poslední asi tak pravda, jako co nalézáme černé na bílém v kalendáři „Posel z Prahy“ na str. 84: „Denní život papežův“, ač (prý), „se to v Pařížských novinách „Temps“ líčí v jednom dopisu z Říma dle hodnověrných (?) zpráv.“ Míníme ono paralelní místo k slovům „Presse“, jež podává „Posel“ (kalendář) čtenářům svým takto:

„Mnozí lidé (v Římě) mají zvyk, když papež je zehná, se svými prsty ve výšce žaludku růžky dělají, aby jeho zlého pohledu zbaveni byli; neboť jsou přesvědčeni, že má Pius IX. zlý pohled, kterýž neštěstí přináší. Proti této zkáze jest moc růžku.“ — — „Roh jest římský krucifix. Zahání čerta a vše zlé. Protož užívá se ho proti zehnaní papežovu, a často též proti duchovním. Jde-li nějaký kněz okolo, udělá Římanka pod svou zástěrou potajmu malý růžek; je-li to jezuita, udělá jich dva.“

Z těch dvou krásných příběhů následuje naučení mravů:

1. pro nás, že je to druhé v „kalendáři“ černé na bílém, tak jako ono první v „Presse“, a

2. pro Římány; že nemají více dělati latinské kříže jako kněží, nýbrž malé křížky na čelo, ústa a prsa, aby zase nějaký krátkozraký dopisovatel, nemaje při sobě okulárů, jejich kříž za dělání růžků neměl a svými „věrohodnými“ dopisy poctivé lidi nebalamutil.

Item pro Římány: že je to chyba, když tisícové spěchají k Vatikánu, aby klečíce přijali požehnání sv. Otce, jež udílí „Urbi et Orbi“ (městu i světu); vždyť „jsou přesvědčeni (?) že má Pius IX. zlý pohled, kterýž neštěstí (!) přináší.“ I proč se tam hrnou? Jelipak to čeládka!

3. Posléze pro Hanáky, Římány i pro nás: že potkáme-li náhončího židovských listů, máme udělati, ne dva, ale tři kříže a říci: „Pán Bůh s námi a zlí pryč!“

D o p i s y.

Z Ounčtic u Prahy dne 20. Října 1861.

Čím lítěji s veškerou zbrojí se hrnou nepřátelé z ležení Israelského a nevěreckého na Církev katolickou, tím upřímněji okřívá srdce katolické, kdykoli podivuhodným působením milosti Boží navrací se některý pobloudilý bratr do lůna matky své — Církve sv. Pročež i dnešní den stal se pravým „posvěcením“, pravou slavností pro osadu zdejší. Neboť téhož dne navrátil se do lůna Církve katolické Václav V., mlynářský tovaryš a domkář, 46 let starý. U velkém množství sešli se osadníci na ranní služby Boží, při kterýchž veřejné vyznání víry katolické v ruce důst. p. děkana Jos. Lemocha skládal. Důstojný kněz mluvil velmi dojmavě o podivném působení milosti Boží, o štěstí, jímž se právem honositi může každý oud Církve sv., na to napomenul nově přistoupilého i všechny vůkol stojící, aby viru živou zachovali povždy zde na zemi, by někdy šťastně mohli zemřít; i skončil výrokem: „Pohodlně se sice žije mimo Církev katolickou — ale dobře, blaze se v ní umírá.“ Po té byla sloužena mše sv., ku kteréž poprvé vzat kalich, jenž nedávno za příčinou snátku padesátiletého chrámu zdejšímu jest darován, jakž v „Blahověstu“ o tom zpráva podána byla. Při mši sv. nový oud Církve poprvé s rozžatou svící přistoupil ku stolu Páně.

Ještě podotknouti sluší, že obětovným přičiněním některých dobrodinců zjednáno pro zdejší chrám obrazy sv. Vojtěcha a sv. Barbory k postranním dvěma oltářům, na nichž obrazy už velmi zubem času utrpěly. Nadějem se, že s pomocí Boží a přispěním dobrých lidí se nám poznenáhla podaří obnova celého chrámu. F. K.

V Novém Strašetě dne 31. Října 1861.

V pátek dne 26. Října k 8. hodině ranní zavítal Jeho Eminencí nejvýšší p. kardinal-arcibiskup do našeho města, aby zde dne 26. a 27. uděloval svátost sv. birmování, a ve škole zkoušky odbýval. Hned při příjezdu ze Mšece byl J. Em. v městě slavně uvítán. V městě totiž kromě praporečky ozdobených domů byla postavena skvostná brána, zelením ověšená, jenž nápodobnila mosteckou bránu na Malé straně v Praze, na níž co ozdoba byla infule, kříž a berla, a nápis: „Příjeď Duše svatý“. Před chrámem byly dvě vysoké pyramidy, ozdobené věnci a koruhvemi. A na cestě ku hřbitovu byla též vystavena brána, ozdobená opět infulí, křížem a berlí, a dvojím nápisem, totiž na straně ku městu:

„*Sprovázej Tě anděl Páně*“ a na druhé: „*Zůstaň s námi*.“ Na náměstí samém byl JEm. uvítán a osloven ve jmenu celého výboru od představeného města, načež se do farního domu ubíral, kde jej vel. duchovenstvo, pak c. k. okresní úřad a velký zástup lidu očekával. Pobyv několik minut ve farním domě ubíral se JEm. s duchovenstvem do chrámu Páně, kdež věřící lid svého arcipastýře očekával. Po vykonaných úvodních modlitbách a po ukončené mši sv. měl JEm. k birmovancům řeč o obrazech při sv. birmování. I povzbuzoval shromážděných k hojnému účastenství a k dosažení odpuštění, a milosti Boží. Nápotom uděloval JEm. školní mládeži v počtu as 300 svátost sv. birmování, načež se odebral do farní školy, kdež byly zkoušky domácích dvou prvních tříd a pak dvou škol filiálních, což až do 5 hodin trvalo.

Po skončené zkoušce byl ve farním domě společný oběd. Ku konci oznámil místní vel. p. administrator, že jest město osvětleno, s tou prosbou, jestli by JEm. osvětlení sám spatřiti sobě přál. Jak mile JEm. byl pravil: „půjdem se podívat“ — vstali všickni od stolu, a ubírali se za JEm. po městě, by spatřili tu oslavu, která se ku počtě nejdůst. arcipastýře večerního času konala.

Druhého dne vyšel opět průvod okolo hod. 8. z fary při blaholu zvonů do chrámu Páně, kdež po mši sv. a po kázání opět od JEm. činěném, — v němžto mluvil o upřímnosti dítek — udělováno bylo sv. birmování dospělejší mládeži a lidem dospělým v počtu as 600. Nápotom okolo hodiny 12. hnul se valný průvod z farního chrámu Páně na blízký hřbitov za město. Napřed nesen byl kříž, pak kráčeli v pěkném pořádku: školní mládež, za ní dospělá mládež, pak muži, za nimi učitelstvo se zpěváky, pak vel. duchovenstvo v čele majíc JEm. za nímž kráčeli c. k. okresní úředníci, představení města a mnohočetný zástup nábožných žen. Pomodlivše se za v Pánu zesnulé osadníky na posvátném hřbitově, šli jsme v témž pořádku nazpět do farního chrámu Páně. Pak byl společný oběd. O půl třetí hodině bylo křesťanské cvičení v chrámu Páně, v němž vel. p. administrator rozbíral 4. prosbu modlitby Páně, zvláště pak mluvil o tělesných a duchovních potřebách (o tělesném a duchovním pokrmu.) Po té modlil se litanie a udělil požehnání. Po požehnání byla opět zkouška 3. a 4. třídy městské školy, která až do 7 hodin trvala.

Bylo viděti, že děti ve všech předmětech dobrý prospěch učinily, a proto

také od JEm. jsou pochváleny. Pak loučiv se JEm. se školní mládeží a s milovníky školy, podotknul, že pan přednosta při Jeho příjezdu mu přál by mnoho radostí okusil za celý ten čas v městě, a že *skutečně mnoho radostí tu zažil*. — Sluší připomenouti, že kromě oněch výše udaných 900 birmovanců ještě asi 300 lidí sv. zpořád vykonali a z rukou JEm. nejsvětější Svátost oltářní přijali, což JEm. velikou radost způsobilo. Několik v chrámě nalezajících se zpovědnic bylo ustavičně zástupy lidu obklopeno. Od časného rána až do noci, od čtvrtka až do neděle zpovídali kněží domácí i pozvaní.

Dne 28. odejel JEm. ráno do Stochova, dne 29. do Tuchlovic, dne 30. do Lán, načež pak dne 31. Října Strašeci opustil, zanechav v srdcích birmovancův i ostatních věřících hojnost útěchy a radosti. Bůh žehnej všechny kroky a činy Jeho!

M.

Z Chodovic u Hořic dne 28. Října.

V neděli Růžencovou se konala v Chodovicích pamětihodná slavnost, totiž *posvěcení* nově vystavěného hlavního *oltáře* sv. ap. Bartoloměje. Celý chrám Páně byl prvé od výtečného akadem. malíře z Králové Hradce p. Jana Klemence v církevním slohu vymalován, zvláště v presbyterium, kde ve veliké postavě se stkví obraz nejsv. Trojice s nápisem „Svatý, Svatý, Svatý Pán Bůh zástupů,“ pak na čtyřech obloucích andělé nesoucí: „Sláva na výsostech Bohu“ a t. d. pod tím ve věnci „Slovo Tělem učiněno jest.“ V jednom výklenku, kdež Boží hrob bývá, jest krásně vyobrazena hora Kalvarie. Též podařené jsou prostory pro malé oltáře, a nad kůrem andělé s troubami a nápisem „Chvalme Pána Boha.“ — Všecko i s oratorium a zakristií bylo loňského i letošního roku malováno na outraty dobrodince, který nechce jmenován býti. Přikročili jsme tedy po dni sv. Václava k opravě hlavního oltáře, který l. P. 1661 postaven byl — jakž to kámen s ostatky sv. Cyrilla a Aloisia i památní kniha zdejší dosvědčuje. Počalo se bourati, a nový oltář nákladem zádušního jmění stavěti od p. Jana Suchardy, řezbáře a sochaře z Nové Paky. Když byl v sobotu dne 5. Října dostavěn, překvapil nás svou jednoduchostí, neb mimo obraz sv. Bartoloměje, který r. 1753 jest vyhotoven od neznámého malíře, jsou jen u tabernakulum 2 andělé, a u sloupů na obou stranách velké sochy sv. Petra a Pavla. Mezi stavěním oltáře poslal nám z nenařazení náš dobrotivý patron Antonín Zikm. Šosnovec, svobodný pán z Vlkanova, z

Prahy milé dary, totiž krásné parkety na stupně a podlahu oltární, jakož i tři skvostné pontifikální stolice v Praze vkusně vyhotovené.

V udanou neděli o 9 $\frac{1}{2}$ hodině šel průvod z farního domu do chrámu Páně, kdež obřady svěcení konal vřed. vikář Hořícký, osobní děkan p. Jos. Leden. Kázání měl níže podepsaný o založení a osudech Chodovického far. chrámu Páně, načež následovala slavná mše sv. s chvalozpěvem sv. Ambrože: „Té Boha chválíme.“ K večeru opět překvapení! Jmenovaný pan patron psal z Prahy, ježto pro churavost při té slavnosti přítomen býti nemůže, aby se z důchodu Holovouského 50 zl. mezi staré chudé a chudým žákům z Chodovické farnosti na obův rozdělilo; aby se i tyto toho dne radovali a naň pamatovali. Začež voláme: „Zaplat Pán Bůh!“ Na budoucí rok činíme přípravu k nové kazatelně a k obnově postranného oltáře sv. Jana Nepom., na kterýž se od farníků sbírkou sešlo 170 zl. a bohdá ještě více se sejde. Ještě dva oltáře mají býti a byli-by již nové, by nebylo překážek, které se při vyjednávání takových staveb ze zádušního jmění pastýři duchovnímu obyčejně naskytují, tak že kolikráté lépe jest stavěti a okrašlovati chrám Páně z dárků dobrodincův, aspoň nebyvá ničím vázán a zdržován.

Jos. Sehnal, farář.

Od Řípu dne 29. Října 1861.

[Naše potřeby. III. Katechismus.]

V našich školách vyšších i nižších dějí se neustále změny v učebních knihách. Tu se odstraní jedna latinská mluvnice a zavede jiná; tam se totéž stane s německou mluvnicí, tam opět s přírodopisem a jinými — ano i rukověť náboženská se mění na školách realních, gymnasiálních i hlavních. Každý zajisté nahlíží, že mnoho záleží na učební knize pro mládež, jak ta neb ona věc se podává. Ano i čítanky na venkovských školách se změnily. Jen naši „malou knihu ku čtení“ tiskne již ně kolik desítekletý tiskárna c. k. skladu školních knih pro Čechy“ beze změn. — Veškerí katechetové uznávají nedostatečnost tohoto velkého katechismu pro školy. Jen povrchní pohled do knížky této nás o tom přesvědčuje, že to pouhý výťah z učené obšírné knihy. Její nedostatky vytknul a opravil ve své katechetice vel. p. katecheta Škoda. Mnoho věcí jest tu nadarmo! Již to rozdělování na kapitoly, rozdílů a paragrafů! A což ten čtyřlístový úvod, ty suché a těžké pojmy a sem tam marně nahromaděné texty. A naopak jak mnohé věci tu schází! Kapitola o stvoření světa,

o vlastnostech Božích, o Pánu Ježíši, o Církvi jak skrovně je provedena, ať nic nedíme o tom, že se tu o sv. otcích ani zmínky neděje. Kapitola o stavu manželském není ani pro děti v tom způsobu přiměřená a přece má sloužiti tento katechismus spolu za I. díl čili za čítanku pro žáky.

Mnoho katechetických vad má i „malý katechismus“ v I. třídě. Již ty otázky a odpovědi, ty pojmy Božích vlastností, ty puntíky v životě Páně .. se nehodí pro mládež malinkou. Žádáme tudíž pány katechety, aby vypracovali menší i větší katechismus a nepochybujeme, pakli jej uzná duchovní vrchnost za příhodný, že ho vláda bez odkladu zavede ku prospěchu mládeže i učitelů náboženství. III.

Kronika.

Z Prahy. Dne 16. Září t. r. zavítali do Prahy k hrobu sv. Jana Nepom. poutníci z daleka. Z Říma, kdež sv. Otce navštívili, zajeli totiž schvalně do Prahy nejdůst. pp. František de Paula *Verea*, biskup Linares-ský sídlem v Monterrey v republice Mexikanské, jeho tajemník: Ant. *Vega*, a Frant. od nepoškr. Početí z rodu *Ramirezův*, světicí biskup a generální vikář arcibiskupa Jamaulipa-ského. Vykonavše pobožnost svou u cíle pouti své, u hrobu sv. Jana Nepom. spěchali za Jeho Eminencí, naším nejdůst. panem kardinalem-arcibiskupem do Vídně prosit o částečku ostatků těla sv. Jana Nep. Máť zajisté první z výše jmenovaných, biskup Linares-ský *Verea*, stoličný chrám v Monterrey zasvěcený sv. Janu z Nepomuku. A pro tento chrám a diécesi svou žádal míti ostatky našeho sv. patrona. Prvé však než odjeli, vyhledal si dotčený tajemník kněze, jemuž svěřil zvláštní úlohu. Dál mu 40 franků ve zlatě, aby zjednán a dán byl na hrob sv. Jana zlatý zub. Peníze ty obdržel tajemník od někoho v Monterrey, jemuž od zubu dáseň hníla. Od lékářů opuštěn, utekl se do chrámu sv. Jana Nepomuckého, jehož vroucně o přimluvu u Boha prosil. Po nabytém předešlém zdraví měl pak za povinnost svou, poslati na hrob sv. Jana do Prahy onu oběť co tlumočnicka vděčnosti své. Zlatý zub od Pražského zlatníka Freieslebena zhotovený, položí se po vůli dárcově na nějaký čas na hrob našeho svěťce, pak ale má se ho upotřebiti k potřebám chrámu. „Blahověst“ podává událost tuto čtenářům svým k potěšení; panu Heřmanovi z Tardy ale, jenž si v čísle 30. „Hlasů ze Siona“ vyjel na „katolického“ (rozuměj: našeho) sv.

Jana z Nepomuku — k uvážení: žeby třeba bylo, poslati několik těch „Hlasů“, též do Mexika, nemáli se příště den 16. Května slaviti nikde. V spor se pouštěti nechceme, dobře vědouce, že sv. Jan takových nájezdů už několik přečkal, a že i p. Heřmana z Tardy přečká. Uškodí jemu asi tolik, jako p. Mühlfeld a druhové jeho sv. Václavu a jeho koruně. Sláva sv. vévody tím jen zrostla, a on nedá zahynouti nám, ni budoucím. A podobně roste a poroste vzdor všem protestům účta k sv. Janu z Nepomuku k němuž voláme: „Tys nás a my jsme tvoji. Oroduj za nás!“

— Za zemřelé spoluodny jednoty katolické sloužena bude v sobotu dne 16. t. m. v seminářském chrámu Páně o 7. hod. ranní zádušní mše sv.

— Na d. 16. a 17. Ledna vypsán jest konkurs na vysokých školách Pražských, Vídeňských a Olomúckých k obsazení stolice pastýřského bohosloví v Praze. Kojíme se spravedlivou nadějí, že nástupcem v Pánu zesnulého profesora českého pastýřského bohosloví Jana Nep. Fabiana bude zase Čech.

— Na dušičky počal spolek sv. Josefa z Arimatlie veřejnou činnost svou. Zakoupiv rakve, vystrojil první pohřby opuštěným nebožtíkům. Úloha jednoty je zajisté velká. Potřebuje 1500 zl. ročně, aby se každému chudému, jenž ve všeobecné nemocnici zemře, dostalo rakve.

Z Králové Hradce. Dědictví malíckých čítá již 10.400 údů. Moravan Kubínek získal opět 292 nových členů a odvedl pokladnici již 2500 zl!

Z Litoměřic. Bisk. seminář má letos 71 bohoslovců, tedy o 9 více, než lonského roku. Do 1. roku vstoupilo 23 chovanců. Dne 18. Října uděloval nejdůst. pan biskup 11 alumnům nižší svěcení.

Z Vídně. Dne 29. Října ráno zesnul v Pánu nejdůst. pan Frant. Xav. Zener, světitel biskup ve Vídni. Narodil se r. 1794 ve Vídni, na kněžství posvěcen jest r. 1817 a na biskupství dne 30. Bř. 1851. Nejznamenitějším dílem jeho jest: „Navedení k úřadu zpovědníkův“ v latině vydané.

— Ředitelstvo umělecké knihtiskárny (Zamarski a Ditmarsch) ve Vídni vydává: „Čtrnáctero zastavení křížové cesty“, dle původních obrazů prof. Fortnera v Mnichovském chrámu sv. Ludvika. Každý obraz má téměř tři střevice výšky, a tisk olejovými barvami se tak povedl, že obrazy ty samo oko znalce sotva rozezná od skutečných maleb olejovými barvami. Cena všech 14 zastavení jest 150 zl. r. č. a

může se od chudších farních obcí i po lhlých spláceti. Po našem zdání nehodí se obrazy takové do chrámů vlhkých.

Z Paříže. Když r. 1833 v Paříži zúřila cholera a spolek „paní k navštěvování opuštěných churavců“ postačiti nemohl, přidalo se jim ku pomoci asi 7 neb 8 vzácných mužů, i zřídili ve všech koutech rozsáhlého města spolky k podpoře chudých nemocných. Tak povstal spolek sv. Vincencia Paulského. S rychlostí podivuhodnou rozšířil se po Francii a po veškeré Evropě. Mělt již r. 1836 ve Francii 887 pobočných jednot a 1532 v ostatních dílech Evropy a světa. Jeden z zakladatelů výtečný Ozanam, spisovatel knížky, „Le livre de malades“, z kteréž povstal náš: „Milosrdný Samaritán“, od V. Štulce, mohl vším právem o jednotě té při jisté slavnosti v Livamme (1855) říci: „Nikdy se spolek náš nezabýval politikou, on se nezapletl do žádné z našich občanských rozmišek, má jediný účel: činiti dobře! On přežil čtverou vládu a každá si ho vážila. On kvete v protestantském Holandsku, jest chráněn v despotickém Turecku i ujal se v svobodné severní Americe.“ Dobročinný spolek, kterýž chrání a ošetřuje sultán turecký: moří, dusí, ruší a ničí císař francouzský.

Z Piemontu. Jedinou svobodu chrání a drží vláda piemontská; jest to svoboda, kterou má nepravost na divadle. Kdo má čest v těle a cit pro mravnost, nemůže leč s ošklivostí odcházeti z divadla. Mniši, jeptišky, kardinálové prohánějí se na prknech a do úst kladou se jim řeči, ošklivé až hrůza pomysleti. — Než i tato svoboda, které vláda propůjčuje ochranu, vydá ji ovoce trpke.

Z Pruska. Dne 26. Října světil kníže-biskup Vratislavský Förster nově vystavěný katolický chrám sv. Michaela v Berlíně.

Z Ameriky. V nové Granadě vypukla krvavá zpoura, a obrátila se i hned proti Církvi katolické. Zástupci papežské Stolice a Jesuitům bylo veleno, ve třech dnech opustiti zemi, i biskupům hrozí se vyhnanstvím. Není-li to pamětihodné, že všude, kdež se lid bouří a proti stávajícímu pořádku pozdvihuje, bývá prvním cílem všech útoků Církve katolická?

*Dědictví sv. Prokopa žádá, aby všechny dopisy i záсылky peněz aneb spisů vypraveny bývaly vyplacené c. k. poštou pod úplným nápisem: **Dědictví sv. Prokopa**, v kn. arcib. semináři v Praze. Praha.*

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Šv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kulhkupeň
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celor. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Rozjímání na ned. poslední po s. Duchu.

(Evang. sv. Mat. XXIV, 15—35.)

„Ohavnost zpuštění — — na místě svatém.“ Krásný, velebný chrám Šamounův v Jerusalemě jest zneuctěn, poškvíněn, vypálen, pobořen. Než „nevěte-liž, že chrám Boží jste vy, a že Duch Boží přebývá v vás?“ (1. Kor. III, 16.) V nás činí ohavnost zpuštění: hřích. Nebo hřích nás zbavuje všech zásluh; hříchem ztrácíme milost a dary Ducha sv.; hříchem ztrácíme samého Boha, a tat jest ztráta největší, nejbolestnější, nenahraditelná. Snadno jest Boha se spustiti a světa přidržeti. Než pomni, že svět žádá mnoho a dává málo; Bůh ale žádá málo, a dá ti za krátkou, věrnou službu mnoho: odměnu, jakéž svět dáti nemůže. Obrť se k Bohu, a i On se nakloní k tobě. Čiň pokání, život pomine.

„Bude tehdaž soužení veliké, jakéhož nebylo od počátku světa až dosavad, aniž kdy bude.“ Hrozné bylo zpuštění Jerusalema. Nezůstal kámen na kameni. Pán soudil. On soudí a přijde soudit živé i mrtvé. Pak bude soudce neuprositelný; nepřijme ani přímluvy. Sudme nyní sami sebe, zvláště v stolici zpovědní, abychom pak nebyli souzeni a odsouzeni. „Zkusíš pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez.“ (1. Kor. XI, 28.)

„Povstanou falešní proroci“ — dí Kristus. I mezi námi povstávají falešní proroci a hlásají: Víra jako víra! Řkou: Všeho zkušujte a co dobrého, toho se přidržte. Ale to dobré dáváme my a ne Církev Kristova! — Chraňme se jich. — „A předpověděl jsem vám“ — dí Pán. „Protož řeknou-li vám: „Aj na poušti jest“, nevycházejte, nevěřte!“ „Hleďtež, ať vás žádný neoklamá moudrostí světskou.“ (Kolos. II, 8.) „Byli pak i falešní proroci v lidu (israelském), jakož i mezi vámi budou učitelé lživí, kteříž uvedou sekty zatracení, a toho Pána, kterýž je vykoupil, zapírají, uvozující na sebe rychlé zahynutí. A mnozí budou jejich prostopášnosti následovati, skrze něž cesta pravdy v porouhání dána bude; a z lakomství vymyšlenými slovy o vás kupčiti budou: jejichž zahynutí nedříme.“ (2. Petr. II, 3.) „Předpověděl jsem vám.“ — „Nyní tedy synové slyšte mne: Blahoslavení, kteříž ostříhají cest mých. Buďte moudří.“ (Přísl. VIII, 32.) „Nebe a země pominou, ale slova má nepomnou.“ Všecko na čas, a Bůh na věky. — „Učením rozličným a cizím nedejte se sváděti.“ (Žid. XIII, 9.) — Věřím a vyznávám všecko, co jsi, ó Bože, zjevil, čemu Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolé kázali, a co sv. římsko-katolická Církev nám k věření předkládá.

Farář.

Vypravuje **Louis Veuillot.**

V letě roku 1846 byl jsem asi dvacet hodin od Paříže na prázdninách. I slyšel jsem divy o faráři z M., z vesnice to ne-daleké zámku, v němž jsem se zdržoval. Vystavět — sám jsa chudý — nový ko-stel a založit vícero ústavů dobročinných. Vypravovalo se mnoho o jeho vytrvalosti a důvěře v Boha, tak že se ve mně vzbudila neobyčejná zvědavost. I odhodlal jsem se, že jej navštívím.

Jednoho krásného jitra vyšel jsem si s ručnicí na rameně a zaměřil jsem přes pole do M. Uraziv tři nebo čtyry hodiny cesty, uzel jsem nedaleko vyčnívati ze stromoví novou věž. Měl jsem rozkošnou vyhlídku. Chtěje jí v pokoji požívat, usa-dil jsem se na pahrbku v stínu ořechových stromův. Ale odpočinek můj netrval dlouho, neboť křik a štekot psů přerušil najednou hluboké ticho. Vyskočiv, zpozoroval jsem v újezdě muže černě oděného, jenž se dvoum na něho štváným psům ubrániti snažil. — Trochu dále stál hlouček chlapců a hejsků, od nichž onen křik pocházel. Ti nevolali psy zpět, ale štvali je spíše a házeli ka-mením po muži jim unikajícím. Spěchal jsem mu na pomoc. Byl to kněz, a ti hoši selšti hulákali za ním: Kvak, kvak, vlk, havran, kvak, kvak!

Přišel jsem právě v čas, kameny lí-taly mu okolo hlavy a oděv jeho byl již od psů potrhán. Zlostí nejša sebe mocen, naměřil jsem ručnicí na ničemné kluky, a myslím, že bych byl v horlivosti své — aspoň na psy — spustil, kdyby mne byl kněz nezadržel, vida jak živě se ho zastá-vám. Bylt více mnou, než pronásledov-níky polekán. Onino ale neměli mnoho chuti, pustiti se v boj, v němž by jejich dělostřelectvo nebylo se mohlo měřiti s mým a rozprchli se, jako hejno vrabců.

Kněz vida, že všeliké nebezpečení nové šrůtky odstraněno jest, podal mi ruku s úsměvem, plným upřímnosti a dobroty, řka: „Benedictus qui venit in nomine Do-mini. (Požehnaný, jenž přichází ve jmenu Páně.) Pane, již jsem počal míti Vás za-potřebí...; ale vy jste trochu přehlý.“ —

Na srdečná ta slova neodvětil jsem nic, ale zpozorovav, že z tváře krvácí, zvolal jsem: „Ti bidníci Vás poranili.“

„Ne, ne, nebohé ty dítky nic mi ne-udělaly. Snad jsem neopatrně zavadil o někteřý trn.“

„Pojďte se mnou, velebný pane,“ pokračoval jsem v rozhorlení svém. „Vy nesmíte trpěti znuctění osoby své. Vyhledám před-

staveného a dám ty kluky potrestat. Někteří jsou dosti dospělí.“

„I co mně to navrhuje? Máme-li již někam jíti, jděmež, abychom milosrdenství konali, ne ale abychom trestali. Ostatně byste s žalobou svou nic nepořídil. Tam ve vsi by v tom nic zlého neviděli, kdyby kdo kněze ubil, dokonce mne.“

Po těchto slovech pozoroval jsem kněze z novu. Byl dosti velký, trochu hubený a jako utrápený. V tazích jeho jevila se smíšenina vážnosti a srdečnosti; čelo mělo tolik vrásek, oči ale a úsměch tolik nevin-nosti, že bylo těžko o stáří jeho souditi; do padesáti ale neměl daleko.

Při pohledu na tohoto muže nemohl jsem pochopiti, že mohl býti nenáviděn, byť by i roucho kněžské tělo jeho krylo. Proto jsem se ho tázal, co asi těm nezbe-dům udělal, že si tak zběsile počínali?

„Nic zvláštního,“ odvětil usmívaje se; „nic zvláštního, nejsem ani jejich farář. Ale oni mne obviňují, že je chci učiniti pobožnými, a v tom mají ovšem pravdu. Mysli také, že čarují, abych je za jejich odpor proti mým přáním potrestal. Ztra-tí-li se ovce nebo kráva, uškodí-li jim mráz anebo krupobití, domnívají se, že já jsem tím vinen. Ano oni mne i viděli, jak jsem s věže své nebe zaklínal, aby bouři na ně seslalo, a déšť zadrželo.“

„Ale toť jsou divochové!“

„Máte pravdu, divochové, to jest ten pravý výraz; jinak by zajisté nebyli tak zlí. Ach my knězi, my musíme se bítí v prsa; klesá-li národ v takou temnotu — my toho vinu nesem. Osada tato byla již před revolucí zkažená. Farář, bohatý a osvícený, byl pro zanedbávání povinností svých od jedněch rád vidín — a druzí po-vrhli jim. Za časů pokojných spal, v ho-dině pak nebezpečí bídně odpadl; a ne-zpytatelným soudem Božím ponechán jest dlouho na místě svém, jež posléze nepříteli zradil. Umřel bez kajcnosti, a v stádcí jeho nezůstala, než pověra a hřích. Ne-šťastní jeho nástupcové v úradě byli buď vyhnáni, anebo se poddali vítězíci zlu. Měli oči a neviděli, měli uši a neslyšeli, nohy a nehýbali se, jazyk a nemluvili! Cítili se šťastnými, že sobě za takové oběti koupili pokoj! Ale jakého ovoce lze od takového míru smrti očekávati? Non mor-tui laudabunt te, Domine. (Ne mrtví chvá-liti budou Tebe, ó Pane).“

„Sed nos, qui vivimus, (Ale my, kteříž žijeme),“ doložil jsem já, tiskna s uctívou důvěrností knězi ruku.

On pohledl na mne pln radosti, řka: „Mluvíš ku křesťanu? Patří můj statný ochrance k těm, jižto žijí?“

„Ano, ctihodný pane, syn Církve sv. vysvobodil Vás z rukou nevěřících.“

Při těchto slovech dával znovu na jevo dětinou svou radost.

„Jsa křesťan,“ zvolal hodný ten muž, „zajisté pochopíte, proč neboží tito lidé mne nenávidí; bojují proti mně způsobem svým, jak se proti nám více méně všady bojuje. Mluvil jsem proti hospodám, proti práci v den sváteční, proti špatným knihám, proti lakotě; ano, mluvil jsem skoro proti všemu, co oni milují a činí a proto jsem u nich v nenávisti. Ale oni nesou sami toho vinu. By nebyli popuzováni, snad by mne snesli; ale představený jejich zanáší se poněkud lichvou, zástupce jeho má hospodu, a učitel prodává kalendáře; ti jsou přední v obci, a ti vedou slovo. Mimo to zdržel jsem několik dívek, aby si nevzaly za muže jisté mudrlanty z oně farnosti. O radu tázán, nemohl jsem jinak. Ale na to neberou oni žádného ohledu. Fremuerunt super me dentibus suis (skřípali zuby proti mně). Všichni zapřísáhli se proti mně, tak že nepřicházím v místa tato, abych nebyl kamením uvítán. Ujišťuji Vás, že bych se sem v noci neodvážil lež z velmi důležitých příčin. Neboť vzdor všem mým čarám mohlo by se mně zle věsti.“

„Ale, velebný pane, jak pak se můžete za dne sem odvážiti?“

„Co mám dělat? Vždyť se jim musím předce ukazovati, aby se neplašili, vidouce mne. Ostatně dnes mně vyvedli pěkný kousek. Jsem totiž dobře znám s jednou matičkou z jejich vesnice; i zkázali mně, že prý je nemocná, a že si velice návštěvy mně přeje. Nevěřil jsem sice tomu, ale mohlo to být předce pravda, a pak jsem soudil, že můj příchod jim aspoň okáže, že se kněz dlouho nerozmýšlí, když se o plnění jeho povinností jedná. Strojí-li mně ouklady, rozumoval jsem, tož se přesvědčí, že nejsem žádný čarodějník. Oni lapnou mne, ale já polapím dábla. Není-li tomu tak? Tedy s chutí na cestu! Potkal jsem několik mladíků, a nedostalo se mi od nich žádné urážky — zlé to znamení! Jdu okolo školy a tu pozoruji teprv, že na mne číhají; jsem tedy v pasti. Již jsem věděl, že nemocnou nenaleznu, a v skutku jsem slyšel, že jest na poli. Uchýlil jsem se do kostela, abych rodičku Boží o pomoc vzíval, *neodepřet jí, žádnému.* Tu jakási dívka, roztomilý andílek, přiblíživši se, šeptá mě, abych se nevracel vinicemi — a již odběhla. Vidíte, i v tomto zkaženém místě stává ještě útrpnosti. Než přemýšleje o prozřetelnosti Božské, která si všady srdce zachovává, aby v nich lahodné své

panování založila, — zapomněl jsem na výstrahu. Otevřev breviář pustil jsem se v roztržitosti své obyčejnou cestou k domovu. Jako by z trestu za svou nepozornost upadl jsem do zálohy mně nastrojené. Z čista jasna vidím se školáky obklopena; štvou na mne psy a metají po mne kamením, circumdederunt me sicut apes (jako včely obkličili mne.) Nebyl to věru toliko žert. Na štěstí postavila Vás nejsv. Panna na stráž, aby mi neublížili. Malé to leknutí a nepatrnou ránu s radostí přijímám za to potěšení, že jsem se setkal s křesťanem na této nevěřící zemi.“

„Divím se Vaší lásce k bližnímu, velebný pane, ale předce mne to mrzí, že jsem některému z těch nezbedů za uši nevytáhal. Prál bych si věru mít tu učitele, abych v jeho osobě všechny žáky jeho potrestal.“

„Ale, ale, nesciunt, quid faciunt (nevědí, co činí). Co pak chcete opravdu, abych se mstil? — Jen se nespouštějte naděje. Konečně se mně předce podaří rádně vyplatit velikého toho nepřítele, kterého u těchto lidí mám, a který není nikdo jiný, než kníže tohoto světa. Minulý měsíc vyhnali svého faráře, ubohého novosvěcence; bál se chudás, že jej o život připraví! Nyní jim hodlám zaopatřiti jiného dle mého srdce. Já je poznal, vím tedy, čeho jest jim třeba a již jsem jim nalezl pravého muže; jeť věru světec apoštol, jemuž Panna Maria všechno udělí, oč požádá. On je bude tak milovati, že buď divy vykoná, anebo umře, a pak bude památka jeho divy tvořit, a na jeho hrobě půjdou pak do sebe. Neboť i hrob jest výmluvný a úrodný na skutcích spasitelných. Evangelium krotí a ušlechťuje lidoděje na ostrovech jižního moře, a tito divochové, kteří předce pokřtěni jsou, ti by měli odolati křesťanské lásce pravého kněze? Není-liž kněz, milý pane, není-li on Kristus sám, ten Kristus, který pravil v Galilei ukazuje na cestu: „Z kamenů těchto mohu vzbuditi syny Abrahamovy.“ Již jest tu jedna hodná žena, kteráž Boha miluje a Jemu slouží; je sice samotná — snad jen s několika dívkami. Bezpochybí myslíte, že to jest ničím? A předce všechno, čeho třeba. Než mine patnácte let, budou mít školské bratry, sestry, bratrstva a vše, co k tomu náleží; budou skoro všichni choditi do svého nového kostela, budou si žádati kaplana, poněvadž farář jejich, který nyní se založenýma rukama na úhoru tom státi musí, nepostačí sám ku práci na bohaté žni. Vidíte, to Vám slibuji, ješto jste msty tak žádostiv.“

„Kýž by Vás Bůh vyslyšel, velebný pane! Prání Vaše lépe sluší křesťanu, než hněv můj. Buďtež lepším prorokem, než já.“

„Dar prorokování, milý pane, jimžto Duch sv. jindy bez rozdílu věřící obdařoval, bývá za našich dnů podílem toliko svatých; mně ale schází všecko, co by mne takové milosti hodným činilo. Vidí-li ale někdo, že jablůň dlouho neplodná z jara konečně květem se odívá, tož nemusí býti prorokem, řekne-li: „strom ten ještě neumřel, i vydá jistě ovoce.“ Stromem takým jest lid tento. Nepatrná, stará jedna větev vyrazila opět, vypučely jednotlivé květy; a to jest mi znamením: znám se v tom a není to ponejprv, co toto pozorování činím a s důvěrou očekávám příchod toho, jenž obrátiv hříšnici u studny Jakubovy, viděl role již bílé ke žni.“

Za rozmluvy té urazili jsme hodný kus cesty. Duchovní to teprv nyní zpozoroval.

„Vy si snad k vůli mně zacházíte? Nevede-li Vás cesta Vaše v tu samou stranu, dovolte, ať se Vám za prokázanou pomoc poděkuji. Teď mně nehrozí již žádné nebezpečí. Vidíte ten nový kříž tam? Tu počíná farnost má, kdež mě, díky Bohu! neschází přátel.“

„Myslím, že budeme moci dále spolu jíti, cestujit do M....“

„I chvála Bohu! zvolal kněz, dnes mně udílí Bůh jednu milost za druhou. Já jsem farář z M....“

„Toho jsem se již domyslel,“ odvětil jsem.

„Nevykládejte mně to na zlou stránku, ptám-li se ke komu jdete?“

„Vás jsem chtěl navštívit, velebný pane!“

„Benedicamus Domino! (Dobrořečme Hospodinu). Buďte mi srdečně vítán, drahý ochrance můj. Farář z M.... není bohatý, a fara jeho nevelká; ale svatého pohostinství může předce šetřiti.“

„Použiju pozvání Vašeho, velebný pane. Dovoltež, abych vám oznámil, kdo jsem?“

I začal jsem, jako některý z Homorových hrdinů; jsem ten a ten, syn toho a té atd. Při jmenu děda mého z matčiny strany jevil farář podivení, a když jsem jmenoval rodiště, padl mi okolo krku. —

„Vždyť jsme krajané, zvolal, a mohli bychom se i příbuznými zváti. Pocházím také z Catinat; matka má jako Vaše jest z Boyonsu, a tam si všichni strýčkují. Díky Bohu dobrovitěmu! To jest den milosrdenství, haec dies, quam fecit Dominus. (To jest den, kterýž učinil Pán.)“

„Snad mám ještě větší nárok na Vaši lásku; byl jsem po dlouhý čas důvěrným přítelem výborného mladíka, kterýž, jak se nyní domnívám, Vaším bratrovcem jest.“

Farář uchopil mne za ruce a vřele mi je tiskna, hleděl na mne chvílku mlčky, ale

s takovým výrazem něžnosti a zármutku, že mne až pomátl.

„Ach, pravil konečně, neměl jsem žádného bratrovce mimo Vavřince Petra. Mínete snad toho? Ten ubohý jest mrtev! Umřel zde a sice smrtí velmi smutnou, velmi nešťastnou... Však nikoliv, ne, smrt jeho nebyla smutná, nebyla nešťastná, vždyť byla křesťanská. — Ach, krajane drahý, jaké to zpomínky budíte v srdci mém! Tedy jste jej znal a miloval? Stal se z něho dokonalý člověk, dobrý a nábožný. Ale odpusťte, nemluvme o něm více. Dnes na večer, nebo zítra po mši svaté pomodlíme se u jeho hrobu, tam snad nalezneme částku onoho pokoje, jehož on, jak pevně doufám, v lůně Božího slitování požívá na věky.“

Při těch slovech trásl se mu hlas, oči zalily se slzami a obličej zblednul. Netroufaje si tázati se na čas a okolnosti té smrti, o níž s takým pohnutím mluvil, čekal jsem, až by přerušenou rozprávku opět zapředl. Zpozorovav ale, že se modlí: pomodlil jsem se též za duši přítele svého.

Zatím jsme se přiblížili k M... Několik kroků od prvních stavení, vypínal se na zděné Kalvárii pěkný kamenný kříž a před ním klečela jeptiška asi s dvaceti děvčátky. Všechny zpívaly čistým hlasem a dle taktu: „O crux ave!“ (Zdráv buď kříži.) Farář pozdravil kříž, jeptišku i dítky.

„To je,“ pravil, „naše malá škola, koná svou obyčejnou čtvrtetní procházku. Kdyby jsme byli druhou stranou přišli, byli by jsme potkali řeholního bratra s hochy. Ti jsou též na procházce a zpívají: „Ave maris stella“ (Zdravas hvězdo mořská), před obrazem rodičky Boží.“

„Myslím, pravil jsem, ti že neházívají kamením po svém faráři?“

„Teď už ne, díky Bohu, ale bez namáhání ten svůj zvyk také neodložili: drželi se ho aspoň tak pevně, jako přátelé naši tamto; ale, ta čest se jim musí dát, že mířili mnohem lépe.“

„Tedy i zde býval jste kamenován?“

„Ba, začasté — ale žel Bohu — mučennictví nebyl jsem hoden. Nicméně vyvolil jsem sv. Štěpána za jednoho z našich patronů. Hnedle přijdem k jeho kapli; některé kameny po mně hozené tam zazdili a sice právě ti, co jimi po mne házeli. Vidíte, že zasluhuji víry, pravím-li, že květ oznamuje ovoce? Prožil jsem zde tři dlouhá, velmi dlouhá leta, než-li jsem poupátko pučeti, neřku-li květ se rozvíjeti viděl na stromě, jež jsem potem svým, slzami svými zalival. Osada tato chovala se ke mně ještě více nepřátelsky, byla

ještě zkaženější než onano. O jak mocný a dobrotvivý jest Bůh! jak veliké jest milosrdenství Jeho!^{*)}

Byli jsme už na hlavní ulici vesnice. Obyvatelé pozdravovali faráře srdečně a dítky pospíchaly k němu, aby mu políbily ruku. — Jdouce okolo hospody uzřeli jsme hospodského přede dveřmi sedícího. Spatřiv nás, povstal a drže v jedné ruce dýmku, sejmul druhou rukou zdvořile svou čepičku. Znaje vplyv hospodského na venkově, přál jsem faráři štěstí, že s tak důležitou osobou v dobrém stojí srozumění.

„Tento jest důležitější,“ pravil, „nežli se domníváte. Dlouho byl mým nejlitějším odpůrcem; ostatní zval jsem již svými přáteli, jen on ještě v obecné radě proti mně mluvil; i dal jsem jej zvoliti za starostu a tak se stal dozorcem zevnitřních záležitostí. Teď dáváme jeden druhému dary; já mu dal nový štit*) na hospodu a on mně — kdožby tomu uvěřil! — krásné stříbrné ciborium. Co jest starostou, zavírá po čas nedělních a svátečních služeb Božích svou hospodu.“

„Velebný pane, již počinám věřit, že divy děláte!“

„To ne, ale Ten, jenž je činí, neodepře jich slabosti služebníka svého, a Jeho láska nahraňuje slabost mou. Někdy vnuke mi činy a slova potřebná, ale skoro vždycky působí bezprostředně. Tak jsem se právě nyní pokoušel o odstranění jisté překážky, již jsem ani přemoci, ani obejítí nemohl a překážky té není více.“ — (Pokračování.)

Slza kajcnosti.

O, sladká slzo, již mně matka přála,
když ponejprv jsem do ciziny šel;
toť sladký pláč, jež matka tenkrát lkala,
a na mateřském srdci já jsem mřel.

O, sladká slzo, kterou otec ronil,
když ponejprv jsem zmíral v chorobě,
a jako zkosen jarní květ se sklonil
tak, že jsem z půle byl již ve hrobě.

O, sladká slzo, v mém jenž's oku květa,
když v chrámě dlel jsem v milé otčině,
a duch můj cítil nebeského světla
jsa zbožností žnat v svaté vidině.

Nejsladší ty's však slzo moje milá,
již nyní srdce mé lká nyjící;
o, když by's věčně v oku vlhkém žila
ty perlo drahá, slzo kající!

Jaromír Fr. Lhotka.

*) Vyobrazení jsou na něm sv. tři králové, od pradávna ochrancové poutníků. Oni našli na pouti své nového člověka a nový svět a vrátili se noví lidé do vlasti své.

Kříž na mostě Pražském.

Velmi dávno tomu, nejméně v XVI. století, co stál na mostě Pražském kříž a naproti němu, jak starí Balbínovi dosvědčovali, byla Boží muka se lvem a pod těmito Božími mukami vykonala se druhdy ne jedna poprava. Z XVI. století nezachovalo se nám pohříchu většího vyobrazení mostu, na němž by se poznati mohl kříž s ostatními figurami.

Na velkém vyobrazení měst Pražských, kteréž výtečný Jiljí Sadeler roku 1606 dle věrného a podrobného nákresu od Filipa van der Bosche tak slavně vyryl, vidíme již na mostě krucifix, právě na místě, kde nyní stojí, a z obou stran postavy Matky Boží a sv. Jana. Naproti kříži jest, jako nyní, výstupek nad pilířem, a tam stojí Boží muka, o nichž nám Balbín vypravuje. Proslulý náš krajan Václ. Holář z Práche a z Löwengrünů vykreslil roku 1636 s Petřínou celou Prahu a vyryl ji 1649 v Antorfě. Na Holářově obraze viděti pouhý krucifix.

V době od toho času, co van der Bosche Prahu ryl, až na našeho Holárá měl kříž na mostě své zvláštní děje. Kříž překážel choti krále Bedřicha, Alžbětě Anglické, která nechtěla trpěti v Praze vyobrazení nahých těl mužských v životní velikosti i vymohla toho na svém manželi, že vydán 27. prosince 1619 královský majetát k radě Staroměstské, aby kříž s mostu odstraněn byl. Rada sobě toho netroufala, obávajíc se při tom zbouření lidu, odporovala králi ve vši pokoře i docílila, že kříž skutečně zachráněn. Roku 1623 byl kříž tento dřevěný i s vedlejšími figurami, ač nebyl ještě stár, již tak zvetšely, že 4. Ledna 1623 naříděno, aby stavitel na královském hradě Pražském se postaral o postavení nového kříže a nových soch na most, opět ze dřeva, pak aby je omalovati dal olejovými barvami a opatřil stříškou plechovou. Než se však toto vykonalo, ustanovil Ferdinand II., že na most zhotoviti dá bronzový kříž a vykázal k tomu cíli 3000 zlatých z pokuty, kterou Bohuchval Valkoun z Adlaru byl složil pro své účastenství v minulých bouřích. Avšak potřebovalo se dotčených 3000 zl. jinam a most byl několik let bez kříže, ač Ferdinand II. d. 13. Září 1629 z Vídne psal radě Pražské, aby opatřila na most prozatím nový kříž dřevěný s vedlejšími sochami, až se těch 3000 nahradí a k vykonání úmyslu stran kovového kříže přikročí.

Nový dřevěný kříž ten stál asi od r. 1629 až do Švédského obležení roku 1648,

Střelba Švédská porouchala a pak i porazila kříž s figurami vedlejšími. Socha sv. Jana padla do Vltavy, kříž sražen na most, tak též socha Matky Boží. Kříž s touto sochou odněšen do koleje Klementske a odevzdán Jesuitům do ochrany. Vypravovalo se, že jistý Švédský dělostřelec úmyslně na kříž měřil, avšak právě když se mu poražení kříže podařilo, od některého Pražana na smrt postřelen. Po obležení byl porouchaný kříž mostecký s sochou Matky Boží postaven do chrámu sv. Salvatora blíže mostu vedle oltáře sv. Františka Xaveria. Pod křížem byl následující nápis:

„Publicae fidelium venerationi in ponte Pragensi exposita per plures annos stetit, donec eam Mars Suecicus anno 1648 inde deturbatam faedo, ut cernis, dilaceraret: dum enim Micro-Praga hostiliter occupata Vetus Urbs machinis bellicis queteretur, Capitaneus Suecorum heterodoxus in odium religionis catholicae tormenta vicino colli imposita tam diu contra Crucifixi effigiem direxit ipse, quod Sancti Joannis statuum in subjectam Moldavam, Crucifixum adstite Matre: Dolorosa ad pontem prosterneret. Neque longe post criminis poenas edit sacrilegus, quando et ipse hostili globo est trajectus. Venerandum Crucifixi simulacrum fidelium pietas sustulit et ad collegium S. Clementis deportavit, ubi in memoriam rei olim gestae et secutorum fidelium venerationem palam proponitur.“

(T. j. po česku: Kříž ten stál k veřejnému uctění věřících po více let na mostě Pražském postavený, až jej válka Švédská r. 1648 odtud porazila a ohavně, jak vidíš, porouchala, když totiž po nepřátelském opanování Malé strany Staré město hrubou střelbou se sužovalo, tu Švédský setník jakýs, jinověrec, z nenávisti proti katolickému náboženství děly, na blízkém pohorku postavenými, tak dlouho sám na obraz Ukřižovaného mířil, až sv. Jana sochu dolů do Vltavy, Ukřižovaného však s vedle stojící Matkou bolestnou na most porazil. Avšak ne dlouho na to dostihl trest za takový zločin rouhače, když i sám nepřátelskou kulí jest prostřelen. Ctihodný obraz Ukřižovaného vyzvedla pak zbožnost věřících a donesla do koleje sv. Klementa, kdežto na památku události a pro pobožnost/budoucích věřících vystaven jest veřejně.)

Ferdinand III., jenž si byl umínil, zhojiti rány válkou třicetiletou Českému království vůbec, zvláště ale roku 1648 městům Pražským učiněné, staral se též o to, aby byl most Pražský opět opatřen důstojným krucifixem, avšak úmysl ten

teprvasynem a nástupcem jeho, *Leopoldem I.*, uskutečněn. Dověděl se císař, že se v Drážďanech v pozůstalosti jistého kupce Hilgera nachází nový krucifix, k jehož ohledání místodržící do Drážďan poslali v Červnu 1657 známého zvonáře a děloliče Pražského, Mikuláše Löwa, jenž pak zprávu dal, že onen krucifix se původně odhadoval na 1000 tolarův, nyní však že by ho snad Hilgerovští dědičové pro chudobu prodali asi za 500 tolarův. Císař *Leopold I.* dne 31. Července 1657, tehda právě na hradě Pražském se zdržuje, svolil ke koupi a nařídil komoře, aby za 500 tolarů koupi uzavřela, a dotčeného Mikuláše Löwa k dovezení krucifixu vyslal do Drážďan. Z císařského přípisu ode dne 31. Července 1657 vysvitá ostatně, že i tenkrát nebyl most Pražský bez kříže, neboť činí se tu zmínka, „des auf der Prager steinernen Brucken stehenden Krucifix-Bildniss (um Willen selbiges wegen stätten Ungewitters verderbt und dessen keine Beständigkeit zu hoffen).“ Kdy se olověné (nyní, jak v „Blah.“ oznámeno, odstraněné) sochy ku kříži na most dostaly, není známo. Snad je ulil Mikuláš Löw hned po dovezení kříže z Drážďan, nebo je postavili r. 1681; nejpozději však mohlo se to státi r. 1707. My však považujeme sochy ty za litiny Mikuláše Löwa.

Karel Adam z Říčan ve své poslední vůli dne 28. Září 1672 vyhotovené odkázal, pokud by se neoženil a bez dědiců s světa sešel, statek svůj Louňovice nad Blanicí, zděděný po manželce své Lidmile Magdaleně, rozené Skuhrovské z Skuhrova, arcibiskupství Pražskému „žádající při tom“ — tak píše v kšaftu — „jak nynějšího (t. j. Matouše Ferdinandu Zoubka z Bilenberka) tak také budoucích pánů arcibiskupů Pražských, aby za duši mou oni sami osobně čtyrykrát do roka a tak posloupně na hradu Pražském v hlavním kostele sv. Víta, v kapli sv. Václava mše svaté sloužiti ráčili.“ Týž *Karel Adam z Říčan* založil též „věčné světlo“ před křížem na mostě Pražském. Z těch příčin kníže arcibiskup *Jan Bedřich kníže z Valdšteina* dal na památku šlechtetného darce r. 1681 upravit velký mramorový podstavek pod křížem na mostě a opatřit znakem Říčanským, jakož i následujícím, podnes zachovaným nápisem:

„Carolo Adamo Baroni de Rziczán, qui perpetuum hoc lumen et sacrum perpetuum in metropolitano sacello Divi Venceslai fundavit legato bono Luniowicz sedi archiepiscopi, Joannes Friedericus Archi-Episcopus Pragensis hoc monumentum posuit anno MDCLXXXI.“

(T. j. po česku: Karlovi Adamovi svobodnému pánu z Řičan, jenž toto věčné světlo a mši věčnou v metropolitní kapli sv. Václava založil, odkázav statek svůj Louňovice stolici arcibiskupské. Já Bedřich, arcibiskup Pražský tento pomník postavil léta 1681.)

Roku 1696 stalo se, že Žid jakýsi Ukřižovanému se rouhal. Byl dostižen, jat a potrestán. Z pokuty, kterou odsouzenec položití musel, byl kříž na mostě obnoven a pozlacen, pak hebrejská chvála Boží na kříž přidělána. Na památku toho podnes zachována troje tabule, u prostřed s latinským, na stranách s českým a německým nápisem. Nápisové znějí:

„Trisagium Christi Crucifixi honori ex mulcta in Sacram Crucem blasphemi judei positum a Regio Tribunali Apellationum Anno Domini MDCXCVI. Mence Septembri, die 14.“

Na pravé: „Trojnásobně Svatý, Svatý, Svatý. Ke cti Krista vkřižovaného z pokuty peněžité proti Swatému Kříží rauhajícího se žida od Slawného Králowského Tribunalu Apellationum založené, Léta Páně 1696. Dne 14. Zářj.“

Na levé: „Dreymahliges Heylig, Heylig, zu Ehren Christi dess Gecreuzigten auss Straff-Geld eines wider das Heylige Creutz Schmähenden Juden, von Einem Hoch-Löbl. Königl. Tribunal-Appellationum, Im Jahre Christi 1696. den 14. Herbst-Monath.“

Z peněz židových udělán též pozlacený hebrejský nápis, který se nad Ukřižovaným pne a jehož obsah jest po česku: „Svatý Bože, svatý silný Bože, svatý věčný Bože!“

Jiná obnova stala se roku 1707, jakž toho dosvědčuje nápis vedle orla, jenž na podstavci sedí, dosti pěkně modelovaný, totiž: „*Res auratum A. MDCCVII.*“

Na konec vidí se nám doložiti, že starší kříž, po Švédském obležení v chrámě sv. Salvátora umístěný, z dotčeného kostela odstraněn roku 1784 a uložen někde pod krov semináře. „Zdaliž se tam asi do dneška zachoval?“ táže se v „Lumíru“ výborný znatel starožitností p. *Ferdinand B. Mikovec*.

Zde naše odpověď:

V semináři chová se přední část hlavy Krista Pána v životní velikosti ze dřeva překrásně vyřezaná. Levá strana obličejů je celá, skráň i s uchem, pravá toliko k uchu až pod bradu, čelo ovinuto jest trnovou korunou, z téhož dřeva vyřezanou, ta ale je porouchaná. Pohled na přířiz lebky dosvědčuje, že obličej násilím odtržen jest od týla. Na temeni hlavy viděti jest před hranou, jež povstala rozražením

lebky, že tu někdo pilkou řezati počal. (Snad chtěl nerovné srovnati, aby mohl obličej, kamž náležel, anebo pro svou nevidanou krásu k jinému kříži přidělán býti.)

O této pak zvláštní památce ujišťoval někdejší rektor k. arc. semináře, později probošt u všech Svatých, nyní již v Pánu zesnulý kněz Jan Nep. Bittner, „že je to hlava z kříže od Švédův zohaveného.“ S těmitéž slovy odevzdal před lety starý kostelník dotčenou řezbu nástupci svému. Jiných svědectví, důkazů, psané authenticity nemáme. Pátráme po nich, jakož i po kříži samém.

K svrchu uvedeným zprávám o kříži na Pražském mostě dodáváme ještě, že se přání naše v čís. 30. t. listu nastiněné již naplňuje. Nákladem vys. důst. p. kanovníka-strážce na hradě Pražském Fr. Dittricha pozlacuje se dotčený kříž i veškeré jeho nápisy.

Pokušení.

1. Býváme-li všelijak pokoušeni, jest to vedle Písma svatého, znamením, že Bůh nás miluje. Ti, jež Bůh nad jiné miloval, bývali též nad jiné sklíčení pokoušeními. Anděl zajisté pravil k Tobiašovi: „Že jsi byl příjemný Bohu, bylo potřebí, aby pokoušení zkusilo tebe.“

2. Neprosívej Boha, by na prsto osvozen byl od všelikého pokoušení ale žádej Ho za milost, aby dovedl u všelikém pokoušení zvítěziti a věrně ostříhati vůli jeho. Kdož nechce bojovati, odříká se vítězné koruny. Doufej v Boha, a Bůh bude bojovati v tobě, s tebou a pro tebe.

3. Pokoušení, s kterými ti bývá tolik se lopotiti, dí sv. František Sal., pocházejí ze zlosti ďábelské; úzkost a útrapy, jež míváme v pokoušení, pocházejí z milosrdenství Boha našeho, jenž proti vůli úhlavního nepřítele našeho ze zlosti jeho vyvodí svaté souzení a skormoucení. A proto pravím: Pokoušení tvá jsou od ďábla, jsou z pekla; tvůj nepokoj ale a tvá zkormoucenost jsou od Boha, jsou z ráje; matky jsou z Babylona, dcery jsou z Jerusálema. Pročež pohrdej pokoušeními a celou duši svou otevři souzení, jež na tebe seslal Bůh, aby tě v životě časném očistil a korunoval na věčnosti.

4. Nechat si věje vítr, vece sv. František, ty nedomnívej se, že šustění listů jest drnkotem mečův. Budiž tím cele ujištěn, že všeliká pokoušení celého pekla nedovedou poskvřniti duše, která jich nemiluje. Sv. apoštol Pavel trpěl hrozná pokoušení a Pán nechtěl jich odejmouti od něho a to vše z lásky. Pomni, že Bůh jsa Otcem

nestihle dobrotivým nedopouští, aby dítky jeho byly pokoušeny leč jediné proto, aby zásluhy jich byly větší a koruna krásnější.

5. Čím déle trvá pokušení, tím patrnějším to znamením, že's nesvolil. Jeť to dobrým znamením vece sv. František Saleský, pokud ďábel tak násilně okolo vůle harcuje a rádí; jeť to znamením, že se nedostal do vnitřku. Nepřítel neobléhá pevnosti, které se již zmocnil. Pokud trvá útok, jeť to bezpečným znamením, že také trvá odpor.

6. Bojíš se, jako bys byl přemožen, právě tehdy, když vítězíš. Bázeň tvá pochází odtud, že citě pokušení, domníváš se, jako by mu povoloval, a co sluší přičítati trpící obrazotvornosti, přičítáš svobodné činnosti své vůle.

Obrazotvornost nebývá vždy v moci svobodné vůle naší. Sv. Jeronym žil na poušti a obrazotvornost uváděla mu před oči tance římských paní; tělo jeho ustydl vykonáváním přísných skutkův kajících a oheň žádostí hořel u vnitřnostech jeho. Za takých bojův trpěl svatý, ale nehřešil; on snášel trpká tu muka, ale neuvalil na sebe viny; ano, čím více trpěl, tím větší stala se jeho zásluha.

7. Sv. Ambrož praví velmi pěkně o pokušeních: „Já vás vidím, ale nedívám se na vás.“ Vidím vás, poněvadž mi vás před oči staví obrazotvornost; ale já se na vás nedívám, poněvadž vůle má obrazy tyto zamítá, odvrací. Hřích, dí sv. Augustin, jest dle své podstaty cosi tak dobrovolného, že přestává býti hříchem, když není dobrovolným.

8. Časem vnazení smyslův a síla obrazotvornosti bývají tak veliké, že se zdá, jako by vůle, jsouc jimi uchvátna, pohlacena, bezděky se poddávala. Tomu však není tak. Vůle trpí, ale nepřisvědčuje; ona těžce bojuje, ale není přemožena. Na to naráží sv. Pavel, an dí: kterak tělo bojuje proti duchu a duch proti tělu. Na duši doráživají druhdy v boji tom přepodivné pocity, ona však nepřivoluje k tomu, což cítí. Takovou měrou prochází davem pocitův těchto čistá, právě jako tělo natřené olejem vychází z vody, tak že se na něm jediná krůpěje vody nechytí.

9. Bůh nedá ti časem jasně a na jisto poznati, zdaž jsi nesvolil v pokušení a to proto, aby, nenalezaje vnitřního upokojení, držel se toho, což ti ukládá poslušensství. Řekne li ti tedy zpovědník, že's v pokušení nesvolil, věř na jisto, že tomu tak, a nemať se bázní, zdaž ti také dobře vyrozuměl. Pochybnosti takové a bázeň jsou novými osídly pokušitelových, naličenými na tvou poslušnost.

10. Není hříchu smrtelného, kde není třech věcí spojených pospolu: 1. důležitosti předmětu, 2. dokonalého vědomí, že čin opominutí aneb příležitost jest cosi zlého, jež zapovídá Bůh, a 3. svobodné oblíbení a svolení vůle. Na to pamatuj, a duše tvá upokojí se, když tě počne trápit bázeň, zdaž jsi se nedopustil smrtelného hříchu. Duše, ježto žije v ustavičné bázní Boží, netak snadno klesne způsobem právě naznačeným. Uplného pokoje ale nenabudeš leč z poslušensství.

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Knihy podobají se houbám. Mezi těmito je mnoho dobrých, zdravých, najdeš ale také sílu nezáživných, anobř jedovatých, a už mnohý otrávil se jimi. Čtenáři, ty bys bez ohledu a bez rozvahy, ty bys slepě chtěl sáhnouti po každé knize, která se ti kdekoli naskytne?

Ratolest, která nežene vzhůru, zakrsá. Ne jinak to, nedostává-li se našemu snažení po ctnosti pravého *úmyslu*.

Růže jest okrasou kvítí, *ctnost* člověka šlechtí. Při růži narostá trní; člověk ctnostný nebude bez *protivenství*. Musí nejprve simě vseté přikrost zimy, násilí přivalův a mrazův snášeti, potom teprv v přívětivém ukázání leta milostného v své kráse a užitku na světlo se pronáší. A tak ctnostní lidé musí všeliká protivenství a zármutky světa snášeti, samému Bohu všeho potěšení se těšiti, znajíce, že z nich někdy bezpečně vysvobození budou.

Očistec, v němž za časné tresty a všední hříchy duše zadost učiniti musí, připadá mi jako kovadlina, na níž se železo buší, aby pružnosti a tvrdosti nabylo. On se podobá ohni, v němž se zlato od zbytečných přísad čistí.

Podstavek štěstí jest koule. Dnes stojíš nahoře; snad zítra už otočí se koule, a ty ocneš se pod ní.

Když má lék spomoci, hled, aby ho náležitě užíval; a má-li tobě dobrá rada prospěti, následuj ji ochotně.

Okrasa dne světlého vychází z noční temnosti; jarní život z příkré zimy; radostné pocítění zdraví z nemoci a bolesti; plná, dokonalá blaženost z nejistoty a z ctnosti tohoto vezdejšího života.

Žázrakové se podobají čistému zrcadlu, v němž se moc, moudrost a dobrota Boží obrazí.

Jako haněn býti nemůže, kdo plevu odděliv od pšenice, tuto pečlivě uschová, tamtu ale co věc neužitečnou odhodí: tak podobně nelze haněti posledního soudce, když rozrůzniv dobré od zlých, tamty přijme do prostor nebeských, tyto však uvrhne v peklo.

Sál je obrazem utrpení. Bez soli maso hnije: bez *strastí* stává se člověk měkkým, lenivým, jakoby hnije v těle i duši.

Pravá vdova jest v Církvi jako jarní fiala, přelíbeznou vůni pobožnosti ze sebe vydávající a vždy pod širokým listem pokory se skrývající.

Kdož vyrostl bez zubů, nedovede kousat. Člověka zlého a nešlechtného když lidská moc zahladiti nemůže, prst Boží, když mu čas dojde, setře.

Všecko na světě zvlášť ale *sláva* následuje běh slunce. Vychází, vznáší se zvolna, září se v poledne nejvyšším leskem a potom se sklání, až konečně hasne v mraku večerním.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

VII.

Nelze vypisovati do podrobná, co všechno Isidor Bena během několika let vykonal. Čísti a psátí uměl dříve než jsem se nadál; pak se cvičil ve věcech, jež ho zvláště těšily a vábily. Já nevěděl ani o všem, co dělá, neboť jsem se s ním nesměl scházeti, že to otec zapovídal. Když jsem ho někdy potkal, býval v práci, a málo jsme spolu mohli mluvit. Do našeho domu neměl přístupu. Byl-li jsem někdy ve fabrice, byl tam také otec a nedovolil, abych tam pobyl s Isidorem. Nejvíce mi o něm povídal Hloušek, u něhož jsem se často zastavoval a jenž přicházel ke mně pro knihy, jichž měl Isidor zapotřebí. Později chtíval knihy, sáhající do života, jednající o průmyslu, strojnictví, mašinářství. Ano, Isidor učil se vyšším počtům, silozpytu, lučbě a jiným věcem, o nichž jsem myslil, že z nich pranic nemůže pochopiti. Snad tenkrát v skutku málo z nich těžil, ale pilnost jeho byla železná, vůle vytrvalá a duch tak čilý, podnikavý, důvtipný, plodný a tvorný, že si sám vymýšlel cesty, jež ho

vedly ku předu. Těžko bylo uhadnouti, kde k svému mimořádnému zaměstnání bere čas; ale povídali o něm, že před prací, po práci, časně z rána i pozdě do noci hovívá libůstkám svým, že krmě osla, odříkává si úlohy, že v poledne mezi odpočinkem nelení, že jezdě s vozem pořád zpytuje, že v neděli a ve svátek po službách Božích ve spisech a papírech leží zahrabaný, že navštěvuje také školu a hledá pomoci, kdekoli se mu náká zakmitne. — Ano, už prý zná celou fabriku, ví, jak jeden stroj sáhá do druhého, na čem spočívá jeho síla, jak jest důležitý; od velikého kola dole až do toho nejmenšího kolečka nahore, všecko si prohlídl i dával pozor, jak by se s tím mělo zacházeti. A div divoucí, on prý si vyřezává, sestavuje, co viděl, má pod postelí všelicos hotovo a vynáší to na vodu, poskytne-li se mu prázdná chvíle. Není v práci tak vázán jako druzí dělníci ve fabrice, jelikož se mu častěji žádna nevykazuje, osel zahálí a i on je svým pánem. Takového hochu u osla ještě nebylo; všickni ho milují. On níkomu nepřekáží, je zdvořilý, vždy stojí k službám, sám však nikdy neprosí o milosti. Jemu se nikdo neposmívá, že jezdí s oslem, a kdo s ním jednou promluvil, ctí a váží si ho. —

Těšily mne takové noviny o Isidorovi. Otec si jich bohužel nevšiml a tetu vždycky popudily k hněvu, jako by se jí dělalo něco naschvál,

Já vídal Isidora z okna, když přivázel něco do domu anebo když něco odvázel, ale dolů jsem k němu sejiti nesměl; bránilať mi teta. Otec to také nechtěl míti, a proto jsem čekával, abych mohl Isidora alespoň spatřit. Už neměl svých starých šatův, z nichž byl vyrostl. Ano pozoroval jsem hned tenkrát, když se mnou šel od Hloušků do fabriky, že oblek jeho utrpěl tlúčením kamení a děláním hromádek na silnici. Nyní byl oblečen do pěkné bundy z plátna, nosil klobouk a hezky švihácky vypadal. Sám osel nabyl živosti pod jeho správou. Když pak seděl na jeho vozíku, vesele švihaje bičem, zdávalo se mi, že musím k němu, abych si přisednul a ujel s ním někam do světa. Že byl čistotný a pořádný, i osel a všecko na něm muselo býti v dobrém stavu, řemení se blýštělo, kroužky se leskly a vůz býval jako umytý. Nemohlo dětem způsobiti většího vyrazení, než když jedá s prázdnou, některé z nich svezl. Čekajíce naň, z daleka se usmívaly, a on brzy to brzy ono si vzal k sobě, opatroval je. Rodiče to rádi vídali. Ano chtívali se mu odměniti: pekař rohlíčkem, uzenář jitrnicí, prodáváčky ovocem, kupec

jiným zbožím. On ale děkoval přívětivě, říkáje, že toho nečiní pro mzdu a ničeho nepřijal. Proto ani otec nebyl proti tomu, že sbírá takový malý živý náklad, věda, že to nečiní ze zřítnosti a nemešká se v povinnosti.

V městě bydlel vysoký vojenský důstojník, jsa na odpočínutí a požívaje pensí. Byl plukovníkem, když vystoupil ze služby, obdržel titul generála. Já ho ani neznal, že nevycházel, jsa ustavičně churav, ale manželku jeho jsem vidíval často, ona se prochází po městě s mladičkou dceruškou, dítětem to krásným, ale rozpustilým a bujným. Vřela v ní vojenská krev a vždycky skákala, pokojně jíti ani nemohouc. Zvláště zbláznila se po Isidorově vozíku. Jak mile ho spatřila, už s ní neobstáli a kolikráte ji matka sama přivedla, aby ji Isidorovi naložila na vůz. Dával ji do rukou oprat a bič, i křičela a zpívala radostí, byla tak dovádívá, že ji Isidor sotva udržel a když mu ji brali, bránila se a plakávala, že jsem to mnohdy slyšel až do pokoje.

Však podařilo se mu, zkrotiti její divost. Když se na vůz jeho dobývala mocí, nevzal ji a když ho nechtěla opustiti, hrozil, že ji už nikdy nevezme, nebude-li poslušná. A i když s ním jela a svévolně si počínala, napomínal ji srdečně a mírně, divil se, že není hodná, povídal, jakou ji mítí chce maminka a tatínek, Pán Bůh v nebi, a on a slova jeho víc u ní platila, než slova vlastních příbuzných.

Čemu jsem se nejvíce divil, bylo, že se panské dcerušky nic neostýchal a že nikdy nebyl na rozpacích, jak by s ním měl jednati. Jmenovala se Lucie; on ji nenazýval jinak a nevykal jí, třebas by matka byla při tom. Ani této se nebál, mluvívaje s ní jistě a bez ohledu, a pozdravuje ji zdvořile sice, ale nenuceně. Já bych to byl tak nedovedl; ano zdálo se mi, že bych před tak vznešenou paničkou nemohl moudře ani promluvit. Podobně i děti jsem se štítil, zvláště děvčátek tuze živých, vzácných a vysokorodých.

Můj otec byl ovšem boháč, ale několika rodinám v městě se předce nevyrovnal, ač byly chudší než on. Dědil je od nás stav, povyšoval je od nás rod. Otec byl pouhý řemeslník, než se stal fabrikantem. Čtilo, vážilo si ho celé město, ale to ho k těm urozeným pánům předce nepozdvihlo. Urození tito páni nezvali ho k sobě, a on se o ně také nestaral.

Proto jsem nebyl uvyklý, zacházeti s pány, a překvapilo mne, že to Isidor umí. Milostpani generálová ovšem nedělala s ním na počátku mnoho okolků; vždyť to byl sluha fabrikanta Počepického, jezdil s

oslem, chudák, sprosták. Služby od něho nechtěje přijímati bez svolení pánova, posílala napřed k nám a ptala se, směla-li by si její dcerka někdy na vozík náš přisednouti a omluvila svou žádost tím, že po tom dítě nesmírně touží. Otec ovšem neodporoval, ano snad mu to lichotilo, že páni od něho něco chtějí. A když jednou šel zrovna okolo a užírl paní generalovou a na stoji u vozíku Isidorova, těšilo ho, že naň promluvila, prosíc za odpuštění a ukazujíc mu svou jízdychtivou dcerku. Byl k ní zdvořilý, napomenul Isidora, aby dal pozor a prikázal mu, aby vždy ochotně posloužil, kdykoli milostpani bude poroučet.

Isidor tedy nedělal leč povinnosti své, když Lucii vozil. I nabízela mu vznešená panička zpropitné ponejprv dvacetník, podruhé celý zlatník; ale omýlila se. Chudíček chlapec nepřijal ho, nýbrž řekl: „Mně platí pan Počepický.“

„Máš ale s dcerou mou obtíži.“

„Že ji vozím, dělá mi radost, a radosti si nedám zaplatiti.“

„Nezdráhej se a vezmi, co ti dávám.“

„Milostpani, prosím vás, schovejte to!

Já toho nevezmu a nevezmu od nikoho ani krejcaru; můžete se na slovo mé spolehnouti.“

I poslala mu zlatník po lokajovi. Lokaj ale nepořídil víc než jeho paní a přinesl odpověď, že jest pan kočí uražen, poněvadž se pochybuje o slovu jeho.

Malá Lucie viděla a slyšela, že miláček její nechce vzít peněz, a umínala si, že se mu odslouží sama. Když jela s ním, měla vždy něco v kapsičce, a třebas to byla jenom mandle nebo hrozinka, předce mu ji dávala. Nechtěl-li ji vzíti, tahala se s ním, strkala mu ji do úst, musel i musel si to dát líbiti. Někdy prosila, aby zavřel oči, a než se nadál, už měl dárek v ústech.

Viděti Isidora s Lucií naplňovalo mne vždycky rozkoší. Dívčinka příjemná s veselou tváří, s jiskřicím se okem sedala vedle něho. Kulatý klobouček ozdoboval ji hlavu, kudrlinky, stužky litaly v povětří a bujarý smích se ozýval. Isidor celý utěšený, hájil svěřený sobě poklad, dělal učitele, rozprávěl moudře a slušně.

O jak byl hezký můj David! Nikdy se mi tak nelibil, jako když měl u sebe děti, tulící se k němu a poslouchající jeho slova. Uměl si získati jejich lásku a Lucie visela na něm, že domu jejich nemohl minouti, aby k němu nebyla aspoň vyběhla. Zajisté ji nekazil, ji neškodil. Sprostota a nízkost nevyšla z úst jeho, nedělal šprýmův, nedovolil, co se nepatřilo. Lucie mu povídala, čemu se učí; on jí ukazoval věci

na cestě, vykládal, čemu nerozuměla i bavit ji krásnými příběhy. I o Pánu Ježíši, i o modlitbě mluvil, měl-li k tomu příležitost, a hleděl ji v srdci zbudit touhu po svatém náboženství. Matka se s ním několikrát dala do delší řeči a podivila se jeho zralému rozumu, jeho zkušenosti, jeho vědomostem, jichž by při něm dokonce byla nehledala. Škoda, pomyslí, že tak nadaný hoch zastává takovou nepatrnou službu! Sama se mu chtěla postarati o jinou; Isidor ale pravil, že povolání svého dosáhne i tu, kde jest, a má času, připraviti se k němu.

Isidor vozíval Lucii třebaš až k fabrice a milostpani kráčela vedle vozíku, vyražejíc se s ním a se svým dítětem. Chtějíc se chudému chlapci něčím zavděčiti a slyšíc, že miluje knihy, koupila mu dílo zeměpisné i mapy k němu. Lucie mu dar ten doručila sama, opatřivši jej napřed svým jmenem, jež napsala velkou literou — tak dobře, jak právě uměla. Přijal je, ale jen pod tou výminkou, smí-li ji také poskytnouti dárek. Byla to ovšem smělá a opovážlivá myšlénka od jinocha vozky; neurazila však vzácné paní, když jí slíbil, že za dar svůj nevydá peněz, nébrž udělá ho vlastní rukou. Lucie se naň velmi těšila.

Kdys procházela se paní generálová podle řeky, tekoucí od fabriky k Novosadům, ale ne po silnici, nýbrž po pěšince na druhé straně, kde byly louky. Lucii měla s sebou: ta trhala květiny a hrál si s nimi, nevzdalovala se od matky. Nebyly samy, dva páni je doprovázeli, jeden starý a jeden mladý, otec a syn, a velmi vznešeně a důstojně si počínali. Byli to jejich příbuzní, říkali si „strýče“ a „teto“. Mladík byl ještě holobrádek, ačkoliv se vypínal jako velký, pořád si vysoký límec rovnaje a vytahuje pod bradou. I potkali se s jinými paničkami, jenž se s paní generálovou znaly a tu je představovala strýci a strýce jim.

Mezi tím bavit se mladý panáček s Lucií. Nikdo si jich nevěšmal, a oni se přiblížili k řece. Bylo to právě u města, kde je mlýn a před mlýnem splav zadržující vodu. Řeka nikde není hluboká, tam ale člověk nevystačí, a voda ustavičně se žene přes splav. Plovalo na řece hejno mlynářových kachen: Lucie na ně volala „Lidušky, lidušky“, házela jim, co dostala do ruky, a ony to lapaly. Mladý pán ji musel pňčiti rákosku, jíž po furiantsku rozrážel povětří, zdžž které dosáhne. Však nastojte, Lucií klouzla noha, a ubohá i s rákoskou s kluzkého břehu svezla se do vody. Proud ji hnál do prostřed, nastal křik, napřed od společníka jejího, pak od

všech paniček. Matka by se byla vrhla za dcerou, kdyby ji nebyly zadržely, vidouce, že by i život její přišel do nebezpečení.

Bože, kdo pomůže? Starý pán spěchal do mlýna, ale než někoho přivede, bude pozdě. Mladý se ukrýval za druhé, věda, že jeho vinou to neštěstí se stalo. Přispěti na pomoc tonoucí panence, nebyl schopen. Paničky volaly, ale nebylo na blízku jen žen, a ty snášely tyčky, aby jimi topícimu se dítěti pomohly. Však nemohlo se jich zachytiti a běda, už voda je hnala k jezu; sjede-li po tomto dolů, bude po něm veta, tam je prohlubeň, a v té se ubohá potopí — zahyne. Voda šuměla, hučela, padajíc s jezu, bílé pěny zakrývaly vír. Matka se sepjatýma rukama klečíc na kolenou, dívala se, brzy-li dceru pohltní zkáza.

V tom přiběhl ze strany od silnice, nechav tam státi vozík s oslem, náš milý Isidor. Udělal kříž — a už byl ve vodě. Jistou rukou rozháněje proud, ploval rychle k jezu, aby předešel Lucií. I zachytil ji šťastně za šat. Hlasy na břehu utichly, lidu se množilo. Mnozí nevědouce, jak jinak by mohli posloužiti, nábožně se modlili k Bohu za chlapce ostražitého. Pracoval, že všickni ustrnuli. Držel Lucií, tahnal ji pryč od jezu, a pro všechno všudy by ji byl nepustil. Voda se do něho zopírala, on ale přemohl proud a dostal se na místo, kde nebyl proud tak silný. Nastrakovali mu provazy a tyčky; on ale volal, že by ho to zdrželo, kdyby se jich chápal. Už neměl daleko k břehu, ještě dvakrát, třikrát se postrčil a byl u kraje. Podali mu ruce a vytáhli ho s Lucií v náručí.

Poděšená matka plesala, že má zase své dítě. Položil Lucií na drn, a když nedávala žádného znamení života, poslali pro lékaře, křísili, třeli ji, obraceli ji k zemi, chtějice ven dostat vodu, co se jí nabrala do úst a do nosu. Než se dostavil lékař, přišla Lucie k sobě a pohybovala tělem, otvírala oči.

Isidor čekal, skrz na skrz mokrý, až se osud drahé mu panenky rozhodne. — Jeda na silnici, viděl a slyšel, že se někdo topí. Nevěděl, kdo by to byl. Když ale příklusal k řece a za řekou stála paní generálová, napadlo mu, že to snad dceruška její se topí. Když na řece spatřil známý mu klobouček a známé šatičky, už nepochyboval, kdo pomoci potřebuje. On zajisté by přispěl každému, neohlížeje se na osobu, a byl by skočil třebaš pro velkého, těžkého člověka. Voda byla živá, v němž se každého dne zkoušel. Jsa výborný plavec, ráno i večer chodíval se koupat v rybníce u fabriky. Věda, že ve vodě každá věc, ježto v ní plove, ztrácí na váze, poněvadž

větší díl tíže nese voda sama, nebál se zachrániti topičiho se člověka; zachrániti dítě, zdálo se mu býti pouhou hračkou.

Však sebrala ho takováto hračka! — Necítil ramena, bolely ho nohy, sotva dýchal a byl rád, že je vykonáno těžké dílo. Lidé víc o zachované dítě dbali, nežli o něj, ačkoliv nescházelo chvály a díky, jež vzdávali mnozí. Matka teprv když dcera její k sobě přišla, ohlídlá se po jejím vysvoboditeli, a přiběhši k němu, obejmula ho a srdečně mu děkovala. Příbuzný její, vida to, obrátil se k Isidorovi a vece:

„Ty chlapče čekáš na odměnu, vid’?“ Dobře jsi se zachoval. Tu máš dukát!“

Generálová už zase byla u dcerušky a starala se, jak by ji dostala domů. Okolostojící ale obrátili nyní pozornost na pána i na Isidora, jemuž zajisté přáli odměnu.

My, co ho známe, už víme, co učiní.

„Pane,“ pravil, „za peníze já pro nikoho do vody neskočím, ale za darmo pro každého.“

Mladý pán škubal otce za rukáv, šeptaje mu: „Snad je mu to málo!“

Otec tedy přidal a podával mu dva dukáty.

„Pane,“ řekl Isidor, „kdybyste mi jich zde vysypal žejdlík, nezdvihnu jich.“

„Ty jich máš asi mnoho,“ smál se pán, „že jimi tak pohrdáš!“

„Nezapírám, že nyní dukát vidím po prvé.“

„Proč se zdráháš vzíti ho, vzíti jich více?“

„Pane, co pak je dukát, co je sto a tisíc dukátův proti tomu vědomí, že jsem člověku zachoval život? Já žádnému nepřeji neštěstí; ale příležitost, zachrániti člověka od smrti, se zřídka kdy nahodí. Jak pak bych nyní za peníze prodal svou zásluhu!“

Pán pravil k přítomným paničkám, že ten chlapec je náky přepjatý a ukazoval na čelo, že asi v mozku nemá všecko v pořádku. Tyto ale nesměšely jako on. Jim byl Isidor hrdinou a divily se šlechtetnosti, dokázané v jeho stavu. Lid hlasitě a se všech stran mu provolával slávu a bylo slyšeti hlas: „Je mu teprv šestnáct let. Známe ho a moje žena také. Jsou tomu dvě leta, co byl šest neděl u nás. Divy bych vám o něm vypravoval!“

Tak mluvil Hloušek, tlač se k Isidorovi, vykládaje si za čest, že ho zná, jsa na tu známost pyšný. Isidor s ním šel do chaloupky, aby se tam převlekl, on sám mu půjčil šaty, a chtěj nechtěj musel si vzíti jeho sváteční kabát, jináč to Hloušek neučinil. Byl mu ovšem široký a dlouhý,

a divně v něm vyhlížel, když za svým oslem chvátal, aby si sedl na vůz a dostal se do fabriky. Tam se teprv oblekl do svých druhých šatův, a když bylo po práci, vrátil Hlouškovi, co bylo jeho.

Mezi tím byl Hloušek už u nás, vyhledal si mne a povídal, co se stalo. I teta to slyšela, a já to zvěstoval otci, prose ho, aby Isidorovi vykázal jinou službu ve fabrice, že jest jí zajisté hoden.

„Hoden, ano,“ přiznal se mi otec. „Jen je-li k ní také schopen.“

„On je ke všemu schopen,“ tvrdil jsem já. „Svěřte mu napřed něco lehčího, uložte mu méně a brzy poznáte, jak jest schopný a přesvědčíte se.“

Teta nevěděla, při které straně má býti. Že Isidor vykonal něco velkého, to se neopovážila zapírat; že by ale zasluhoval vyššího úřadu, v tom mne nepodporovala, abych si snad nemyslel, že ona majíc Isidora za ničemu, hned od počátku se v něm mýlila.

Neuzavřelo se tedy ničehož, až když přišlo psaní od generála. Generál ptal se otce, čím by se mohl sloužícímu jeho odsloužiti. Nechce prý přijmouti peněz. Dovolil-li pan Počepický, dá je jemu, aby je vynaložil k jeho prospěchu. Chce-li, přimluví se, a hoch bude přijat do vojenské školy. Má prý schopnosti, a stane-li se kadetem, stane se také důstojníkem.

Otec nebyl se vším spokojen, co mu psal generál. Že Isidor peněz nepřijal, to se mu líbilo. Je v službě u něho, udělal mu čest, a jeho lidé nepotřebují cizí pomoci. Aby si on dal něco složití k prospěchu jeho, to bylo by hanba; jsa bohatcem větším než generál, může zaopatřiti každého, kdož se mu zachová. Prositi pro něho o přímluvu, také nemá v úmyslu. Tím by dokázal, že si zásluhy Isidorovy neváží; dal-li by ho pryč, přirkl by přednost vojenskému stavu před svým. Což je to tak velké štěstí, býti důstojníkem? Má-li Isidor v skutku schopnosti, může se také u něho pozdvihnouti na vyšší stupeň, a k tomu dopomůže mu on sám.

Však staň se vůle Isidorova! Otec proň poslal. Napřed ho pochválil, že se tak statečně držel a pak mu vyřídil, co zkazuje generál. Nejvíce Isidora těšilo, že řekl otec: „Co se peněz dotýče, vím, že jich nejší žádostiv, a že za dobrý skutek nebereš mzdy. Co ale soudíš o přímluvě, na kterou bysi se dostal do vojenské školy, z níž vycházejí kadetové, budoucí důstojníci?“

Isidor, slyše o škole, byl mile překvapen a snad i to ostatní ho lákalo, k čemu se měl připravovati ve škole. Díval se na otce vyjasněným okem, pak zase hleděl

před sebe a usmíval se, jako by byl rád, že se mu otvírá cesta k vzdělanosti, po které tak horlivě toužil. Já se děsil, že řekne „ano,“ já trnul, že přijdu o něj, ale mlčel jsem. Dlouho nic neříkal, přemýšleje, váhaje, až mu oko padlo na tvář mou sklíčenou a smutnou. Tu hned věděl, co udělat a odpověděl: „Milostpane, já bych byl nejradší u vás. Miníte-li mne podržeti, řekněte tomu pánovi, že mu děkuji za jeho dobrou vůli.“

To otci přišlo velice vhod. Člověk u něho dost nízký postavený nechce se vzdáti služby a zamítá milosti mu navržené! Je to svědectví, že si váží jeho osoby, a generálovi dokáže, že *fabrikant* nad ním — zvítězil.

Proto předce odepsal otec zdvořile, ovšem s tajnou radostí. Naposled vyjevil, že on sluhovi svému vykáže nyní úřad jiný, poněvadž si nezištným chováním získal jeho uznalost.

Isidorovi otec řekl: „S oslem už nebudeš jezdit. Potřebuji pořadatele, dozorce do skladův a zásoben. Tím buď ty! Služ mi věrně jako dosud!“

Pojistila se mu také hned větší mzda a vykázał se mu pokojík, kde bude bydlet. Otec ho chvíli nechal u mne. Ani teta nebyla proti tomu. I povídali jsme si, tlačili jsme si ruce, usmívali jsme se na sebe. Doufali jsme, že nyní častěji budeme pospolu, jelikož se s ním budu scházeti ve fabrice.

(Pokračování.)

D o p i s y.

V Praze dne 8. Listopadu, 1861.

[Metropolitní chrám. Kalendář jednoty sv.-Vítské]

V Praze se stavělo letos mnoho nových domů. Než nevlídný Listopad setřásá už poslední listí nejzdravějších stromů a zedník, jemuž malta v ruce tuhne, a ruka zimou modrá, opouští lešení, aby — dále pán Bůh — z jara zase přišel. Stavby v městě jsou přerušeny, ale v jedné, té nejdůležitější, nejvíce žádoucí stavbě nad městem, na královských Hradčanech pilně se pokračuje. Tam totiž, „kde ční a králi nad Prahou, věkem, výší, krásou, cenou svou — co skvostů vlasti sklad šedostěnný Boží vyšehrad.“

Na východní straně našeho metropolitního chrámu založena jest prostranná ohrada. Přilehající k samým pilířům chrámovým, má za druhou hranicí několik kroků od chrámu sv. Jiří: dům pro stavitele, na němž viděti, že tu mnoho let potrvati hodlá. Jeť z cihel, jedna polovice k vytápění za slušné obydlí upravená, druhá pak širší má bývati v zimě dílnou. Tu se mají v

zimě „pod střechou“ kameny přitesávati, za úhelní kameny upravovati, což se posud v ohradě pod širým nebem dělo. U chrámu dlažba jest vytrhána, země od základů vyhážena, pilíře mají podpory a jakmile je několik takových kamenů pohotově, vyrve se zvláštní umělostí ze základů zvetšely, rozdrobený kámen a nahradí se novým. Této opravy bylo nejvš zapotřebí. Neboť, Bohu to buď žalováno, na této straně našeho starožitného domu hrozily již pilíře a oblouky sesutím! Však když nouze největší, bývá Bůh nejbližší. Tak i tuto. Jeho řízením zajisté povstala jednota svato-Vítská, kteráž ruku k dílu přiložila, neohlížejíc se ani na zlé časy, ani na rozmíšky politické. I dnes vítr skučí a dešť je na spadnutí, ale na Hradčanech tepe kladivo do ocele, až jiskry lítají a kusy kamene odskakují. Jednota stavi. A byt se nad námi černá bouře stahovala a byla už na spadnutí: jednota sv.-Vítská chutě k dílu, Bůh dá sílu! Zlí časové zanechali nám velkolepý pomník, zlý čas uchová jej potomkům.

Než kdo jest ona „jednota k dostavění hlavního chrámu v Praze?“ Jednota svato-Vítská jsme my, stavitelem jest veškerá země Česká, jsou dítky Církve katolické, kteráž hranic nezná, stavební pokladnice jsou naše příspěvky. Seznam dárců těch nalezáme v druhém ročníku: „Kalendáře jednoty sv. Vítské“ kterýž většího povšimnutí a rozšíření zasluhuje, než se dostalo ročníku prvnímu. Jako jest dějepisem stavby chrámu sv. Vítského, má býti též pramenem příspěvků k stavební pokladnici. Ročník 1861 jím ale pohřbchu nebyl. Přičítáme to jediné tomu, že nevyšel v čas, alebrž pozdě. Však ročníku druhému (na r. 1862) právě vydanému proklestí tušíme cestu zvláště výtečná práce našeho dějepisce Vác. Vlad. Tomka: „*Příběhy stavby kostela sv. Víta na hradě Pražském*, dle prvotních zřidel z části posud neužitých sepsané.“ Zanímavé čtení jest též úřední zpráva „o III. valné schůzce jednoty.“ Údův skutečných jest 192; o 16 méně než lonského roku! Veškeré jmění obnáší 23.759 zl. 11 kr. Mezi sběrateli vynikají pp. kan. Prucha (139 zl. 88 kr.), čest. kan. a far. Heinrich (63 zl. 39 kr.), na české realní škole v Praze sebráno 97 zl. 15 kr., na gymn. v Jičíně 24 zl. Krásná jest řeč p. předsedy jednoty Frant. hrab. Thuna, srdečná ona p. kan. Štulce. V „zápiskách“ čteme etihodné dopisy nejdůst. pánů biskupů Českých k ředitelstvu jednoty a čtenářům našim známé pastýřské listy o dostavění matere chrámů Českých. V předu zdobi kalendář zdařilé vyobrazení stolič-

ného chrámu sv. Víta v oceli ryté. Pohled od východní strany, kdež nyní jednotá činnost svou započala. Cena úhledné knížky ustanovena jest na 50 kr., k dostání v expedici „Blahověsta“ jakož i ročník 1861, jenž co letopis a veřejný archiv jednoty, i po letech památný bude.

Neradi se pouštíme do vychvalování nových spisů. Zavánívát to kramářstvím. Za tou příčinou jsme o našem „Poutníku“ ani zmínky neučinili; máť on přátel a starých známých dosti. Že ale výtěžek z kalendáře jednoty sv. Vítězské náleží stavební pokladnici a svým obsahem jednotě zajisté mnohé údy získá: zveme k hojněmu odbírání, jehož v plné míře zasluhuje. Ano prosíme naše vel. duchovenstvo o laskavé rozšiřování téhož kalendáře, jakož i o vytrvalé povzbuzování jednoty slovy našeho pěvce: „Zhůru všickni, jimžto Bůh je svat, *stavte* Hospodinu pevný hrad.“

Že již o našem velechrámu mluvíme, budiž nám prominuto, že sem klademe, co do „kroniky“ náleží:

Při otevření sběrací pokladnice u sv. Víta dne 25. Října shledáno jest na příspěvech k dostavění téhož chrámu: 80 zl. 14 kr. r. č. v papírech, — 25 kopejek, 25 grošů a 25 kr. ve stříbre, zlatý prstýnek s granátem a část ženské ozdoby na krk. Poslední dvě věci nemají ceny nad 1 zl. kdybs je prodával, ale snad nad pomyslení vysoko cení je Bůh. „*Lepší jest chudý, jenž chodí v upřímnosti své, nežli bohatc klaný.*“ (Přisl. XIX, 1.)

Od Slaného dne 7. Listopadu.

Že si všelikých obnov a oprav chrámů Páně všímáte, zvěstuji Vám, že ani u nás neleníme, řídíce se i za zlých časů slovy: „Hospodine, miloval jsem okrasu domu Tvého.“ Děkanský i klášterní chrám v Slaném znáte. Chválit jste jeden i druhý. Podívejme se do okolí. Na čistý, obnovený chrám Rodičky Boží v Zlonicích dává se nová střecha. *Dřínovská* osada obnovila hlavní oltář svého druhdy farního, nyní filialního chrámu nákladem bez mála 100 zl. V *Neprobilicích* obilen jest kostelíček vnitř i zevnitř zvláště přispěním tamnějšího hospodářského zprávce. V *Střebčicích* zjednán jest nový obraz sv. Martina a spolu obnoven oltář za 150 zl. V *Kvilicích* opraveny jsou za 110 zl. oba postranní oltáře z odkazu † Anny Sukové. Zvláště pak krásný jest nyní farní chrám Páně ve *Pcherách*, kdež vkusně obnoven a pozlacen jest hlavní oltář, kazatelna i mřížky. Do presbyterium dána jest nová dlažba. Stálo to téměř 400 zl., jež osadníci z lásky k chrámu Páně a k prosbě neunaveného sběratele,

vel. p. kaplana Kandlera složili. A nyní postavil důst. p. farář Baroch s představeným obce p. Veselým před obcí pěkný litý kříž na kamenném podstavku. Vím bezpečně, že i jinou ještě památku zanechatí zamýšlí osadě, na kteréž co novosvěcenec pracovati počal na vinici Páně a kamž po mnohých letech s šedinami na hlavě za faráře před dvěma roky se dostal. Z toho vidíte, že ani u nás pozadu nezůstáváme za těmi ctihodnými farnostmi, o jichž péči o chrám Páně Blahověstem zprávy podáváte. Věřte, že i na jiných stranách „milují okrasu domů Hospodinových,“ ale nemají *nikoho*, kdoby Vám o tom několik slov napsal, aby tím i jiných povzbudil.

Z Prácheňska dne 3. Listopadu.

Zaslechl jsem, že prý za nepříznivých okolností „Blahověst“ zase umlkne. Tot mne to polekalo, a vrtá mi to ustavičně mozkiem, chvílemi i studem zalévá se mi tvář, pomním-li, jak listy, směrem i obsahem časem dosti nehezké, všestranné podpory a hojného odbytu nalezají, kdežto „Blahověst“, usilující o ušlechťení mysli a srdce lidu našeho, jenom živoří, af nedím — umírá! Jaká toho příčina? Snad pojednou všem všudy odpadla chuť ku čtení toho, co a jak „Blahověst“ podává? Nevěděl bych! Vždyť u nás nemůžem se dočkati nového čísla, a když někdy se opozdí, jakého hned po něm shonu a doptávání?! Pravdať, že většina čtoucích vrhá se na politické listy; nic méně dost a dost se najde takových, kteří by s potěšením čítali „Blahověst“, jen kdyby o něm — *zvěděli!* Můj výtisk koluje napřed po čísle, pak ouhrně, tak že ani jednoho čísla po ruce nemám, ač mimo mého exempláře ještě 8 jiných na osadě máme; čtyry z nich odbíráme my duchovní a pět ze světského stavu, k nimž několik nováčků při novém roce se chce přidružit. Důkaz to, že obliby dochází „Blahověst“ u lidu v podobě, jak jest nyní, a všickni ti, kteří seznali jej, s bolestí by nesli, kdyby zaniknul.

Však na to nesmí dojít!

Předně proto ne, že nabytí nového oprávnění k jeho vydávání s obtížemi jest spojeno. Za druhé pak, že nám v nynější době na nejvš třeba takového listu, aby ocháblé vědomí katolické budil mezi námi, krivé náhledy a úsudky o nás narovnával, lže a utračství, s mnohých stran metané na sv. Církev a pravdy její křesťanské, statečně odmítal, aby důvěry dodával, posilňoval, těšil, slovem: aby jak posud i dále blaho věstil všem těm, jenž jsou dobré vůle.

A konečně nesmíme dát zaniknouti

„Blahověstu i proto, že by to nám katolickým vůbec, a kněžím zvláště jen k necti sloužilo, když by naší vinou a netečností náš jediný poučný, ryze katolický list pro lid za své vzal.

Aby ale cílem se neminul, aby čím dále tím více zkvétal a zveleboval se „Blahověst“, nutno přede vším, aby duchovní sami vřelejší účastenství jemu věnovali, hojněji naň předpláceli dotud — dokud se nám nepodaří, i mezi obecním lidem jemu získati stálých příznivců a podporovatelů. O to, Bohu žel, málo dbalo, — usilovalo se, a myslím — až podnes tak! Dle seznamův, dříve uveřejněných, na prstech skorem dá se sečísti těch několik nekneží, jenž na něj předpláceli — jej odbírali.

Komu tedy zdar a vzrůst „Blahověsta“, komu věc, které on slouží, leží na srdci, necht se všemožně přičiní na blízkou i ve vzdáli nových přátel jemu vyhledati, ne jenom mezi kněžstvem, ale i mezi lidem, ne jenom v městech, ale i po vesnicích. Nenech se nikdo odstrašiti prvými nezdařenými pokusy. Tluč, až se otevře. Půjčuj, dávej ho ku čtení jiným, předčítej příležitostně něco z něho, k. př. při křesťanském cvičení. Klesti jemu cestu do bibliotek školních i městských, do čtenářských spolkův. Neostýchej se, proboditi slovíčko ve prospěch jeho, kde to vhod a na čase. Dobré slovíčko najde místočko. Vyzvi, kde by jednotlivec nestačil, sám jej držeti, aby se spojil s jedním neb dvěma stejně smýšlejícími. Vyhledej, sestav si je sám. Vlož na srdce probuzenějším, upřímnějším, jak důležitá — nutná a spasitelná to věc jest, podporovati listy směru katolického, a sebe samého i jiné jimi vzdělávati a utvrzovati v pravdě a lásce křesťanské. A dojísta usilnému a vytrvalému nalehání podaří se i do rodin přístupu jemu zjednati, a rozšířiti tak obor působení jeho.

Nemálo prospěje a usnadní rozšíření jeho, když některý z duchovních, maje poštu na blízkou neb doma, propůjči se za prostředníka, peníze předplatní od jednotlivců ve vůkolí sebere a poštovní zásilku jim obstará; neb náš lid neví mnohdy, kterak a kudy do toho.

Vidiš, milý „Blahověste“, jak jsem se pro tebe rozhorlil! Suď z toho, jak jsi mi přirostl k srdci! Nerad bych, abys vypádl z trojlístků, jehož nám třeba, jako rybě vody, totiž; „Časopisu kat. duchovenstva“, „Pozoru“ a — Tebe. Snažme se udržeti jich. Poradme se, jak by to šlo, a jednejme svorně! — Dixi! — Což tomu říkáš Ty, Blahověste můj? Ozvi se! A ty, čtenáři laskavý! jsi dojísta přítel „Blahověsta“

vytas se, porad, jak bychme hradby naše uchránili před sesutím. Můžeš-li, pomáhej radou a — skutkem. —h.

Kronika.

Z Prahy. J. M. císař. Karolina Augusta zaslala 100 zl. na pomník v Pánu zesnulého kan. strážce u sv. Víta na hradě Pražském p. Václ. Mich. Pešiny s připsisem, že „J. M. s radostí příspěvek ten povoluje, jelikož si zvěčného velice vážila.“

— J. Em. ráčil dne 1. t. m. výbor i zvolené ředitelstvo Dědictví sv. Prokopa českým dopisem potvrditi.

— Pro sv. Otce sešlo se v II. čtvrtletí t. r. u nejdůst. konsistoře 609 zl. 16 kr. Již ale zřízen jest v arcidiocesi spolek sv. Michala archanděla k podpoře stíněné hlavy Církve sv.; i budou příspěvky v tomto čtvrtletí zajisté ještě větší, neboť jsme sami viděli, že z jediné farnosti Vyšehradské dne 9. t. m. odevzdáno jest 72 zl. 74 kr.

— Z bezpečného pramene se dovídáme, že se i uvnitř nové okrasy dostati má našemu metropolitnímu chrámu Páně, jenž se nyní zevnitř opravuje. Jedná se o to, aby byla památná svatyně patrona naší vlasti, sv. Václava (v pravo u vchodu do chrámu sv. Vítského) ozdobena novými okny s malbou na skle. Oltář má býti nový, a sice na obětní stůl (na tumbu) postaví se starožitná v umění sochařském nepřekonaná socha sv. Václava od Arlera († 1333). Tím by se ovšem kapli sv. Václavské prospělo, neb nynější oltář zakrývá velkou část maleb na zdi a kamenů. Starožitné památky, na něž za oltářem za sklem vystavené nyní domácí i cizinec hledívá s svatou uctivostí, mohly by se vložit do prolomeného, průhledného podstavku dotčené sochy na oltář. Schází jí ovšem jedna ruka, než máme v Praze výtěčníka v sochařství Em. Maxe. Až se vše vykoná, oznámíme i jmena původcův a dobrodincův tohoto Bohu milého podniknutí, jakož i vděčně uznáváme, že se o okrasu našeho velechrámu pilná péče vede. Matka chrámů českých dává zajisté dcerám svým příklad dobrý, následování hodný.

— V pátek dne 22. t. m. u večer před církevní památkou sv. Klementa pap. a muč. započne se v chrámu Páně u sv. Klementa na Starém městě Pražském o 6. hod. večerní kázáním a slavnými nešporami osmidenní slavnost. V sobotu, na den sv. Klementa bude se sloužiti mše svatá o 6., 7. a 8. O hodině pak 11. bude zpívána mše svatá. Odpoledne v 6 hodin kázání a nešpory. Od 24. Listopadu až

do 1. Prosince bude každodenně v 7 hodin ráno mše sv. a v 6 hodin večer kázání, po něm pak litanie s požehnáním. — Kázati budou jazykem českým o troji koruně papežské, čímž se vyznamenává jeho moc v Církvi rytěrující, trpící a vítězoslavně pp. kan. Štule, křižovník Havránek a představení v semináři.

Z Vídně. J. Em. kardinal Rauscher, potvrzuje nově zvolený výbor jednoty sv. Severinské, vyslovil své náhledy o nynějším zápasu, jež vede v Rakousku Církev s revolucí. List ten jest významný. Piše: „Za dnův našich slove liberálním, kdož všeliká zřízení katolické Církve zasypá útržkami, jichž nuzota jest sice bez počtu krátě již dokázána, kterými však se lidé nepovědomí a slabí vždy na novomatu. Liberálním slove, kdož proti zbožným družinám, obzvláště jsou-li to bezbranné panny, věnující život svůj skutkům křesťanské lásky, všelikou umělostí rozněcuje štvánici. Liberálním slove, kdož náboženství a mravnosti dává výhost ze škol ve jměnu rozumu a svobody, usiluje o zařízení, dle kterých odevzdala by se mládež hlasatelům osvěty a vychovávalo by se pokolení, odcizené Bohu. Kdyby se jednota Severinská s té strany nadíti měla pochvaly, daleko byla by pobloudila od svého povolání.“

Z Tyrolska. Hlasy Tyrolské ručí za to, že Bulharský arcibiskup *Sokolski*, jenž několik měsícův po svém návratu do Církve katolické na ruské lodi zavežen jest do Rus a umřel v Kyjevě, *násilím jat a vyvezen jest.* —

Z Paříže. Louis *Veullot* proslulý redaktor zaniklého katolick. denníku Pařížského „Univers“ zanechav politiky, ježto se mu znechutila při nynější svobodě ve Francii, spisuje a vydává krátké povídky mravního směru „Moudrost křesťanského života.“ První z nich: „Farář“ podáváme dnes, pokud místo stačí, laskavým čtenářům v překladu. Dobře dí jistý kat. časopis, že povídky tyto nahraditi mohou mnoho úvodních článků.

Ze Španěl. Národ španělský má v Bononii za příčinou proslulých druhdy tamnějších škol založený a slušně nadaný ústav, kolež sv. Klementa pro mlád španělskou. Piemontská vláda, opanovavši Bononii, zmocnila se i jměni tohoto ústavu bez ohledu na práva, jež má vláda španělská. — Denníky španělské velmi ostře dorážejí na také násilné počínání nepoctivé vlády piemontské.

Z Anglie. Dr. *Sykes* v Dublině navrátil se do lůna Církve katolické. —

Rovněž tak učinili pp. Harrison, zástupce kr. škol ve Westminsteru, Karel Domville, hlavní soudce v hrabství Dublinském, p. Georgiana Marie Penny, a p. Uhile, redaktor jistého církevně politického denníku anglického. — Při té příležitosti podotýkáme, kterak se v Angličanech množí vždy více počet katolíkův. R. 1716 nebylo v Anglicku katolíků leč 80,000; roku 1826 napočteno jich 300,000; roku 1842 bylo jich již 2½ milionů, r. 1845, dvě leta na to přes 3 miliony, a nyní jest jich asi 5 milionův. V Londýně samém žije 100.000 katolíkův.

Oznamovatel literní.

— „Bibli české“ prací Innoc. Frencla, rektora u sv. Jiří a nákladem Karla Bellmanna vydávané vyšel sešit *XII.* Zahnuje slova Písma sv. od verše 26. kap. XV. *třetí* knihy Královské, až do verše 33. kap. XVIII. knihy *čtvrté*. Biblických vyobrazení jest v sešitu tomto *šestero*.

— P. Josef *Jahnel*, farář v Skrejích nade Mží sepsal a vydal tiskem v komisi u Alex. Storchy v Praze: „*Řeči* (20) *při posluhování svátosti sv. stavu manželského.*“ Cena 40 kr. r. č.

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Vyznamenání:

- p. Frant. *Hafenrichter*, farář v Perninku stal se sekret. vik. Joachimovského.
- p. Jan *Konopa*, farář v Klecanech stal se sekret. vikar. Proseckého.
- p. Jos. *Pýcha*, katech. v Plzni obdržel exposit. canonické.
- p. Ondřej *Riedl*, kněz na odpoč. v Boru (Hayd) obdržel právo synodalii.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Rudolf *Homme* za far. v Kněžovsi.
- p. Jos. *Kubů* za far. v Křici.
- p. Kar. *Hložek* za kapl. u sv. Haštala v Praze.
- p. Jos. *Schindler* za kapl. v Lestkově.
- p. Václ. *Vondrák* za kapl. do Kozlan.
- p. Richard *Zickler* za kapl. v Kozlově.
- p. Václ. *Slavík* za I. kooper. v Karlíně.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

Pt. Karel Pittner, kaplan v Jílovém 1 zl.
— Sestry III. řádu sv. Františka v Slaném 2 zl.
10 kr.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expedice

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST.

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předpláci se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kulihekupců
na polr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zasloučkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoř.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli I. adventní.

(„Oblecte se v Ježíše Krista.“ Řím. XIII, 14.)

Dnešní neděle počíná nový církevní rok. Na rozhraní dvou církevních roků jest pak záhodno, uvažovati: co církevní rok jest, a kterak ho k spasení svému užiti máme po slovu dnešního sv. čtení: „Oblecte se v Ježíše Krista.“

Církevní rok podobá se pouti do sv. země, na místa, která Pán svým vezdejším životem zasvětil, abychom za ním do nebes přijíti mohli. Povinností pak naší jest, na každém takovém místě vzbuditi přiměřené city, očistiti duše své, a přijímati milostí, jež se nám tu podávají.

Církevní rok počíná časem *adventním*. Tu máme putovati v Duchu do Nazareta a připomínati sobě: že Nazaret jest ono požehnané místo, kde se Syn Boží pro naše spasení vtělil. Tam že, jak nám sv. evang. vypravuje „anděl Gabriel sestoupil ku panně zasnoubené muži, jehož jméno bylo Josef, a jméno panny Maria. Zdráva buď milosti plná, řekl, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami. Aj počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. A Duch sv. vstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe; a protož i co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží.“ Ona ale v po-

koře a oddanosti pravila: „Aj (já) dívka Páně; staniž mi se podle slova tvého.“ V té svaté a velebné chvíli spojila se božská přirozenost Syna Božského s lidskou na věčné časy v jedinou osobu Vykupitelovu. O těch věcech máme rozjímati v čase adventním, a vzbuzovati v srdci svém vděčnost a lásku k Bohu za tu milost, že k nám se snížiti, s námi se spojití a mezi námi přebývati ráčil.

Po adventním čase nastává čas *vánoční* — slavnosti a svátky nejserdečnější a nejutěšenejší.

Tu nás vede Církev do Betléma, a ukazuje duším našim ono požehnané místo, kde se Kristus narodil. A jako tehdy na nivách Betlémských andělé oznamovali narození jeho, tak zní i v tmavé noci její hlas: „I vyšlo vyrčení od císaře Augusta, aby byl popsán všecken svět. A šli všickni aby se přiznávali, jeden každý do svého města. Vstoupil pak i Josef z Galilee z města Nazaretu — do Jůdska, do města Davidova, kteráž slove Betlehem, aby se přiznal s Marií zasnoubenou sobě manželkou. Stalo se pak, když tam byli, že se naplnili dnové, aby porodila. I porodila syna svého a plenkami jej ovinula a položila ho v jesle — protože neměli místa v hospodě.“ — Tam má opojeno býti srdce naše veselím a

radostí. Stonásobný hlas má volati v nás: Narodil se Kristus Pán, radujme se. Z růže kvítek vykvet nám, veselme se. Tu se má každý cvičiti v pokoře. Pán nebes a země v *chlévě* se narodil! Tam má hledati útěchu v chudobě své! — Pán nebes a země — nemá, kdeby hlavy sklonil!

Po čase vánočním nastupuje čas *velikonoční*. Počíná nedělí „devitník“ a končí dnem na nebe vstoupení Páně. Zahrnuje v sobě čas postní, svátky velikonoční a den na nebe vstoupení Páně. Čas postní jest smutný a kající. Tu putuje každý křesťan a má putovati do zahrady Jetsemanské, do domů soudců a trapičů Páně a na horu Kalvarii. Tu si v duši své připomíná — úzkost a hrůzu, kterou Kristus v zahradě Jetsemanské pocítil; vzdechy a prosby, jež k nebesům zaslal; krůpěje krve, jež tam vypotil. Duše jeho vidí, kterak byl Kristus bičován, kterak korunu z trní na sv. hlavu jeho vráželi. Vidí, kterak necitelný pohan milosrdenstvím hnut jsa — jej ubitého a uplvaného Židům předvádí, aby milosrdenství i v duších jejich zbudil. Marná naděje: tisícónásobného „ukřižuj jej“ dostává se mu za odpověď. Hledí na to, kterak kříž na ramena jeho kladou, i kráčí za ním na Kalvarii; tam slyší, kterak hřeby ruce a nohy jeho prorážejí; vidí, kterak Kristus po 6 hodin na dřevě kříže pní, až se slovy „*Dokonáno jest*“ — ducha vypouští. Vidí a slyší, kterak při tom země se třese a skály se pukají.... To třese a má zatřásti jeho duši, aby na hříchy svého života si vzpomínal, lítost v srdci svém vzbuzoval, aby i sám umíral hříchům a je v hrobě sv. zpočívědi pohřbil.

Pak nastává čas radostný, hod *velikonoční*. Po celém křesťanském světě zavzní: Vstalt jest této chvíle, ctný Vykupitel, Alleluja! — Církev slaví své vítězství a s ní i každý věřící, řka: „i já jsem vstal z hrobu hříchu a slavím radostné vítězství,

Alleluja.“ Po té provází Krista na horu Olivetskou. I klesá na kolena, a pozdvihuje oči a rukou svých k nebesům a volá: „O Ježíši, přijmi mne k sobě!“ A Kristus dí jemu: „Neodcházej z *Jerusaléma*, dokavad by se nevyplnilo zaslíbení Otcovo,“ dokavad by nepřišel Duch sv. — A anděl napomíná jej: *Co hledíš za Ježíšem do nebe? Tento Ježíš opět přijde — tak jak si ho viděl jdoucího do nebe.* Tím pak se liší církevní rok od pouti do svaté země. Tato se poutí končí na horu Olivetskou, tím se ale církevní rok nekončí.

Církev nás vede ještě jednou do Jerusalema nazpět, abychom očekávali příští Ducha sv. Tam slaví s velebným sborem sv. apoštolů svátky *svatodušní*. Připomíná nám své založení a všechny milosti a dary, jež Duch sv. člověčenstvu podal a podává. Vybízí nás, bychom vroucí modlitbou prosili Ducha sv., aby i na nás s dary svými sestoupiti a v nás přebývati ráčil; aby nás k poznání sv. pravd vedl; víru naši oživoval; milostí vykoupení sv. svátostmi nám udílel; v boji za víru a ctnost nás sílil, a tím způsobem k druhému příchodu Páně aby nás připravoval. Proto též po všechny neděle posvatodušní předkládá nám Církev ku čtení učení Páně a skutky Jeho a vybízí nás ku víře a ctnosti, k následování Krista Pána, a zprávou o posledním soudu svůj rok končí.

Z toho již patrné, že se podobá církevní rok pouti do zaslíbené země, na místa, která Pán svým vezdejší životem zasvětil k tomu účelu, abychom ho i do nebe následovati mohli. A povinností naší že jest, na každém místě vzbuditi přiměřené upomínky a city náboženské a použití milostí, kteréž se nám tu podávají. Takový církevní rok máte nyní N. za sebou. Skoumejte se, jak jste ho použili, k svému-li prospěchu anebo k své škodě? Jaká byla pout vaše na místa země zaslíbené? Nábožná-li

a upřímná? Toužili jste v adventě po Kristu, radovali se o vánocích z jeho narození, truchlili s Ním v postě, slavili jste vítězství s Ním o Veliké noci, doprovázeli Jej k nebesům? Přijali jste i vy Ducha sv.? — přijímali sv. učení Páně a následovali sv. života Jeho po všecken čas? — Přípravovali jste se náležitě k poslednímu soudu? Stali jste se v tomto církevním roce *lepšími*? Je víra vaše pevnější, zbožnost vroucnější, ctnost stálejší a dokonalejší? Skoumejte se sami. Litujte dnešního dne všeho co jste zameškali. Že takový církevní rok máte opět před sebou: víte, než kolik jich ještě před sebou míti budete, ví Bůh sám — vy nevíte. — Možná že mnoho, možná že málo. — Nastupte toto nové léto, nastupte tuto opětnou pouť do zaslíbené země — na místa památná, nám drahá, a svatá s odhodlanou vůlí, že nahradíte, co jste posud zameškali. Slibte mistru svému, Pánu Ježíši, že provázějící jej na dráze jeho života — již od Nazareta až na horu Olivetskou — veškerým svým snažením budete směřovati k tomu: aby pevná a nezvratná byla vaše víra, vroucí a něžná zbožnost — čistá a stálá ctnost, abyste se náležitě k budoucímu soudu připravili — a v hodině smrti své přehlížející dny života svého, s pokorným a pokojným srdcem svědectví sobě dáti mohli, že jste se vždy řídili slovy: *„Oblecte se v Ježíše Krista.“*

F. H.—k.

Pouť do svaté země.

(Dodatek k rozjímání.)

Byl jednou čas, kdy si v Evropě mnozí křesťané přáli — alespoň jednou v životě spatřiti zaslíbenou zemi, a navštívití ona místa, která Spasitel náš svým příchtem na tento svět zaslíbil. I opouštěli vlast a rodiště, a nastupovali onu dalekou obtížnou a nebezpečnou cestu. Z té doby vypravuje nám sv. František Saleský následující dojmavou událost. Jistý mladý velmož vydal se též na onu dalekou pouť. Přišel do zaslíbené země pospíšil do Nazareta. Spatřiv posvátný městys, kde Rodička Boží bydlela, kde se Syn Boží pro naše spasení vtělil, a kde Kri-

stus až do 30. roku věku svého přebýval, nemohl utajiti citů vděčnosti a lásky, kteréž se v duši jeho ožývaly. Odtud pospíšil do Betlema. Tam mu ukázali jeskyni, v kteréž se Bůh a Spasitel náš narodil, která první slzy jeho pojala. Hlubokým citem dojat, zulíbal místa, na kterých novorozený Spasitel na této zemi spočinul. Odtud odebral se na jiná místa, která nás na tu neb onu důležitou událost ze života Páně upomínají. Navštívil řeku Jordán, kde byl Kristus od Jana předchůdce svého pokřtěn, prošel poušť, v kteréž Kristus 40 dní v postu a na modlitbách ztrávil, Se zvláštní ochotností a touhou spěchal na místa na kterých ondy Spasitel náš trpěl a umřel. Šel do zahrady Jetsemanské. Tu se mu zdálo, jakoby slyšel vzdechy, které Kristus odtud k nebi zaslal, jakoby slyšel žalostný jeho hlas: „Otče můj, jestli možné, ať odejde ode mne kalich tento, ale však ne jak já chci, ale jakž ty;“ zdálo se mu, jakoby Krista viděl, an v mdlobě a úzkosti k zemi klesá, a kterak učiněn jest pot jeho jako krupěje krve tekoucí na zem. I sdílel celou tíž duševního utrpení s Ním; a nemoha sám pro Pána krev svou prolíti, smáčel aspoň zemi vroucími slzami. Navštívil dům Kaifášův a v duchu slyšel ortel smrti, kterýž tam v noci pronesli nad Kristem; i jde s Ním k Pilátovi a k Herodesovi, vidí jej pobaněna a potupena, vidí, kterak jej bičují, trní korunuji, v divoké surovosti v sv. obličej jeho plivají; slyší hřmotné hlasy jejich: „Ukřižuj, ukřižuj jej!“ Jde krok za krokem za Kristem kříž sobě nesoucím na Kalvarii. A když se na vrchol hory dostal, domníval se, tam že již síle své vnitřní bolesti neodolá. „Zde to tedy, pravil, kde mu ruce a nohy hřeby probodli; zde to — kde po 6 hodin na dřevě kříže puel; zde to, kde spasení moje a spasení celého člověčenstva dokonat! Kterak se mu za tuto lásku odsloužím!“ — Ztrávil pak na Kalvarii několik hodin v nábožném rozjímání odebral se k hrobu Páně, vzpomínal tu na jeho smrt i na jeho vzkříšení. Konečně pak vystoupil na horu Olivetskou, odkud se Kristus do nebe odebral. Tam u konce pouti své sklesl na kolena, políbil místo na němž noha Páně naposled spočinula a obrátiv oči a pozdvihnuv rukou svých k nebesům zvolal: „O Ježíši můj, o lásko srdce mého! Kam mám nyní jíti? Všecka místa jsem navštívil, která jsi svým vezdejšíím životem posvětití ráčil. Byl jsem i na Kalvarii a provodil jsem Tě k hrobu, a nyní nacházím se na místě, z něhož jsi do nebe vystoupil. Kam bych měl ještě jíti, leč k Tobě? Nuže popřej mi té milosti, abych za Tebou i do nebes přijíti mohl.“ To pověděl, skonat. Dokonav modlitbu, dokonat i pouť svou do sv. země a vkročil do země zaslíbené — nám všem.

I my jsme poutníci a hosté na zemi, jiné lepší, pravé, nebeské vlasti žádající a hledající.

Odplata na věčnosti.

„Umřel bohatc a pohřben jest v pekle. Pozdvih pak očí svých jsa v mukách, uzřel Abrahama z daleka, a Lazara v lůnu jeho.“ Tu počala následující rozmluva:

Bohatc: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou, a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého v vodě, a ochladí jazyk můj; nebo se mučím v tomto plameni.“ (Luk. XVI, 24.)

Abraham: „Jest mezi námi a vámi veliká propast utvrzena, aby ti, kteříž chtějí odsud k vám jíti, nemohli; ani od onud sem přijíti.“ (v. 26.)

Bohatc: „Slituj se nade mnou, slituj se nade mnou“ (Tob. XIX, 27.): „ty víš, že nic bezbožného neučinil jsem!“ (Tob. X, 7.)

Abraham: „Synu, rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlé; nyní pak tento se těší, ale ty se mučíš.“ (Luk. XVI, 25.)

Bohatc: „Tedy prosím tebe, otče, abys ho poslal do domu otce mého; neboť mám pět bratrů, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa muk nepřišli.“ (Luk. XVI, 27. 28.)

Abraham: „Majít Mojžíše a Proroky; těch ať poslouchají.“ (v. 29.)

Bohatc: „Ne otče Abrahame; ale kdyby kdo z mrtvých k nim přišel, budou pokání činiti.“ (v. 30.)

Abraham: „Jestliže Mojžíše a Proroků neposlouchají, ani, byť kdo z mrtvých vstal, uvěří.“ (v. 31.)

Mezi touto rozmluvou shromáždilo se více jiných zavržených kolem bohatce; na druhé pak straně obklíčil poznenáhla nesčíslný zástup nebešťanů Abrahama a Lazara. — Úpěnlivý nářek, prosba o umírnění hrůzných muk, o vysvobození z tmavého žaláře vystupuje z hluboké prapasti až k uším nebešťanů, a jasně lze rozeznati slova, jimiž touhu po svobodě vyjadřují.

Zavrženci: „Otče Abrahame! smiluj se nad námi“ (Luk. XVI, 24.), „vysvoboď nás, a smiluj se nad námi!“ (Žalm XXV, 11.) neboť „slyz jsou nám chlebem dnem i nocí!“ (Žalm XXXI, 4.)

Abraham: „Ruka Hospodinova dotkla se vás“ (Job. XIX, 21.), „hněv boží přišel na vás“ (I. Thess. II, 16.), „jehožto hněvu oduolati žádný nemůže.“ (Job. IX, 13.)

Zavrženci: „Oznam nám, proč jsme“ tak strašným způsobem odsouzeni?“ (Job. X, 2.)

V tom objevila se nebeským světlem obklíčená velebnost Všemohoucího. Zavrženci nevidí sice svatý jeho obličej, slyší však s hrůzou hlas jeho.

Všemohoucí: „Zamilovali jste zlořečení, a přišlo na vás: nechtěli jste pozehnání, a vzdálil jste se od něho. A oblékli jste se v zlořečenství jako v roucho, a vešlo jako voda do vnitřností vašich, a jako olej

do kostí vašich.“ (Žalm CVIII, 18.) „Hodovali jste na zemi, a v bujnosti vykrmili jste srdce svá ke dni zabítí.“ (Jak. V, 5.) „Zhřešili jste s otci svými: neprávě jste činili, nešlechtnost jste páchali: aniž pamatovali na množství milosrdenství Hospodinova; za nic jste sobě nevážíli země žádoucí“ — nebes — a nevěřili slovům mým, a reptali v stanech svých: a neuposlechli hlasu Hospodinova“ (Žalm CV, 6. 7. 24. 25.), „a protož žádost vaše zahyne.“ (CXI, 10.)

Zavrženci: „Poznali jsme Hospodine, že jsou spravedliví soudové tvoji, a že dle pravdy své ponížil jsi nás!“ (Žalm CVIII, 75.) Avšak „rozpomeň se na slitování svá, Hospodine, a na milosrdenství svá, kteráž jsou od věků“ (Žalm XXIV, 6.), „a ukaž tvář svou nám, a spasení budeme!“ (Žalm LXXIX, 4.)

Všemohoucí: „Přišla noc, kdežto žádný nemůže dělati.“ (Jan IX, 4.) „V čas příjemný bych vás byl uslyšel, a v den spasení bych vám byl spomohl.“ (II. Kor. VI, 2.) „Volal jsem vás, a odpírali jste: vztáhl jsem ruku svou, a nebylo, kdoby pohleděl: pohrdli jste všelikou radou mou, a domlouvání mého zanedbali jste: protož i já také k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když přijde na vás to, čehož jste se báli. Když připadne na vás náhlá bída, a zahynutí vám jako bouře nastane: když přijde na vás soužení, a úzkost: tehdy volati budete ke mně, ale nevyslyším; ráno si přivstanete hledající, ale nenaleznete mne: protože v nenávisti jste měli kázeň, a bázně Hospodinovy jste nepřijali, aniž uposlechli rady mé, ale utrhali všelikému trestání mému.“ (Přisl. I, 24—30.)

K svým pak vyvoleným obrácen pokračuje v řeči své

Všemohoucí: „To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení, a umyli roucha svá, a zbílili je v krvi Beránkově. Protož jsou před trůnem Božím, a slouží jemu dnem i nocí v chrámě jeho, a ten, kterýž sedí na trůnu, přebývatí bude nad nimi.“ (Zjev. VII, 14. 15.) „kteříž ostříhali smlouvy mé a svědectví mých“; (Žalm CXXXI, 12.) nebo ten, kterýž „nemá v nenávisti otce svého, i matere, i ženy, i synů, i bratří, i sester, a ještě i života svého, nemůže býti mým učenníkem. A kdož nenese kříže svého, a nejde za mnou: nemůže býti mým učenníkem.“ (Luk. XIV, 26. 27.) „Zkušeni pak víry vaší mnohem dražší nad pomíjející zlato, kteréž se v ohni zkušuje, nalezeno bylo.“ (I. Petr I, 7.) pročež „sedíte nyní na stolicích“ — blíže velebnosti Božské —: „neboť Hospodin vyvolil si vás“ (Žalm CXXXI, 12. 13.) „k dědictví neporušitelnému a nepoškrvněnému a nevadnoucemu, kteréž

se chová v nebesích vám.“ (I. Petr. I. 4.) „Pojďte tedy požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa,“ (Mat. XXV, 34.) a „přijměte království slavné a korunu ozdobnou z ruky Páně!“ (Moudr. V, 17.)

Věčný mlčí. Hluboké nastalo ticho. Po chvíli počnou opět zavřenci, zkormoucení bázní hroznou, želeť a nařikati, takto lkajice: „Tof jsou ti“ — nebešťané —, „ježto nám byli někdy k posměchu a za přísloví potupy. My nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznovství, a konec jejich za bezectný: aj jak jsou počtení mezi syny Boží, a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám: a slunce rozumnosti nevzešlo nám. Ustlali jsme na cestě nepravosti a zahynutí, a chodili jsme po cestách neschodných, cesty pak Páně neznali jsme. Což nám prospěla pýcha? aneb co nám spomohla chloubá s bohatstvím? Pominulo to všecko jako stín, a jako posel mimo běžící, a jako loď, kteráž přechází zdolou vodu: jejížto stopy, když přejde, nelze naleztí, ani stezky dna jejího mezi vlnami: aneb jako pták, kterýž letí skrze povětří, jehožto cesty nížádného znamení se nenalezá, ale toliko zvuk křídel, když rozráží lehký vitr, a protrhuje povětří násilím cesty: hýbaje křídly přeletí, a potom žádné znamení cesty jeho se nenalezá: aneb jako když se vypustí střela k určitému místu, rozdělené povětří ihned se zase sbíhá, tak že není znáti kudy šla: tak i my zrodivše se ihned přestali jsme býti: a sice nemůžeme žádného znamení ctivosti ukázati: ale v zlosti své strávili jsme se.“ (Moudr. V, 3—13.)

V divém zoufalství vrhu se zavřenci zpět do temnosti, a jejich nářek a bédování, úpění a pláč a stenání rozléhá se po všechny věky. Čas po čase pozdvihna jeden nebo druhý hlasu svého, volá — hrůzně mučen plamenem: „Nechť zahyne den, v němž jsem se narodil, i noc, v níž bylo řečeno: Počat jest člověk. Ten den nechť jest obrácen ve tmou, nechť ho nevyhledává Bůh s hůry; a nechť není osvěcen světlem. Nechť jej zakryje tma a stín smrti: nechť jej opanuje mrákota, a nechť jest obalen hořkostí. Noc tu víchr tmavý uchvat, a nebud počítána mezi dny ročními, aniž přijď v počet měsíců. Nechť jest noc ta osamělá, ani chvály hodna. Zlorečte ji, kteří zlorečí dni. Nechť se zatmí hvězdy mráкотou její: očekávej světla a neviz ho, ani východu nastávající záře jitřní. Nebo nezavřela dveří života, kterýž nosil mne, ani odjala zlé od očí mých. Proč jsem neumřel v matce? a vyšel z života, proč jsem i hned nezahynul? Proč

jsem byl vzat na kolena? proč kojen prsy? Nebo nyní spě, mlčel bych, a ve snu svém odpočíval bych. Proč bídnému dáno jest světlo, a život těm, kteříž jsou v hořkosti duše? Proč, pravím, dán jest život člověku, jehožto cesta skryta jest, a obklíčil ho Bůh temnostmi?“ (Job III, 3—13. 20. 23.)

A hned se přidávají k němu všickni sou-druhové jeho, a nenávisťi jsouce naplnění, počínají onen hrůzoplýný nářek zoufalců: Ano, „nechť zahyne den, v němž jsem se narodil, i noc, v níž bylo řečeno: Počat jest člověk!“ Podzemský žalář se otřásá hrůzným kvílením nešťastníků, temnost hrobová, věčná obklíčuje je, nesnesitelné jsou jejich muky a trápení. Čekají na smrt, a nemohou se jí dočkat, nebo muky tyto trvají povždy, na věky.

Nebeští pak zástupové odvracují se s hrůzou od tohoto divadla zoufalství, a prozpěvují v blaženosti neskončené nebeský chvalozpěv: „Spasení Bohu našemu, kterýž sedí na trůnu, a Beránkovi. Dobrořečení, a jasnost, a moudrost, a dikůčinění, čest a moc, i síla Bohu našemu, na věky věkův!“ (Zjev. VII, 10. 12.)

Nuže, milý čtenáři, co říkáš tomuto obrázku? Na které straně chceš ty jednou státi? V kterém sboru chceš ty jednou prospěvovati? „Slyštež moudří slova má, a učení poslouchajte mne!“ (Job XXXIV. 2.) „Hleďte Hospodina, pokavadž může nalezen býti: vzi-vejte ho, pokudž blízko jest!“ (Is. LV, 6.) „Milujtež Hospodina Boha svého, a zachovejte přikázání jeho, i řády posvátné, soudy i rozkazy po všecken čas!“ (V. Mojž. XXI, 1.) Nebažte po bohatství, po statcích tohoto světa, „neboť kteříž chtějí zbohatnouti, upadávají v pokušení a v osídlo ďáblovo a v žádosti mnohé neužitečné i škodlivé, kteréž pohřbívají lidi v zahynutí a zatracení.“ (I. Tim. VI, 9.) Alebrž „za největší radost mějte, bratří moji, když v rozličná pokušení“ — protivensví a soužení — „upadnete,“ (Jak. I, 2.) nebo „jestliže spolu s Kristem trpíme, spolu i s ním oslaveni budeme“; (Řím. VIII, 17.) musíme tedy skrze mnohá soužení vcháze-ti do království božího.“ (Skut. ap. XIV, 21.) Než mohou-li všechny radosti pozemské přirovnány býti „budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás?“ (Řím. VIII, 18.) Tam zajisté na věčnosti „stkvíti se budou spravedliví, a jako jiskry ve třetí probíhají se budou, souditi budou národy, a panovati nad lidmi, a kralovati bude Pán jejich na věky.“ (Moudr. III, 7. 8.) „V zasíření křídel tvých, Hospodine, doufati budou. Opojení budou z hojnosti domu tvého: a proudem rozkoše své napájeti je budeš. Nebo u tebe jest studnice života: a v světle tvém užijeme světlo.“ (Žalm XXXV, 8—10.) — Kdož se ale stane účastným nebeské slávy této a bla-

ženosti? „Kdo jsou ti, kteříž oblečení jsou v roucho bílé? a odkud přišli? — To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení a umyli roucha svá, a zbilili je v krvi Beránkově. Protož jsou před trůnem Božím, a slouží jemu dnem i nocí v chrámě jeho, a ten, kterýž sedí na trůnu, přebývati bude nad nimi. Nebudouf lačněti, ani žízniti více, a nebude bítí na ně slunce, ani žádné horko; nebo Beránek, kterýž jest u prostřed trůnu, pásti je bude, a dovede je k studnicím vod života a setře Bůh všelikou slzu s očí jejich: a smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ (Zjev. VII, 14—17; XXI, 4.) A pročez „o věci, kteréž svrchu jsou, pečujte!“ (Kol. III, 2.) „Hleďte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho!“ (Mat. VI, 33.) „Přistuptež s pravým srdcem v plnosti víry, skropená majíce srdce od zlého svědomí, a umyté tělo vodou čistou!“ (Zid. X, 22.) „Složivše všeliké břímě i obkličující nás hřích, v trpělivosti běžme k uloženému nám boji,“ (Zid. XII, 1.) abychom důvěrně mohli jednou se sv. apoštolem zvolati: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru jsem zachoval. Naposledy složená jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce: a netoliko mně, ale i všem těm, kteříž milují příští jeho.“ (II. Tim. IV, 6—8.)

A. K—e.

Farář.

Vypravuje **Louis Veuillot.**

(Pokračování.)

„Několik měsíců po povstání červencovém dostal jsem se na tuto faru. Předchůdce můj byl oloupen a hanebně vyhnán. Byli jsme spolu spříznění, a on mne navštívil v semináři, kdežto jsem filosofii přednášel. Sděliv mi vše, co vystáti musel, svěřil se mi, že hodlá státi se missionářem. Slyše to stydl jsem se za svůj pokojný život a rychle uzrálo ve mně předsevzetí, vydati se s ním na cestu. Ale biskup náš vyjádřil se, že mu nemožno vzdáti se pojednou dvou kněží, a že mne prozatím podržeti musí. „Vám ale, pravil k bývalému faráři z M..., nedám dříve dovolení k odchodu, dokud na místo své nedosadíte jiného. Na koho mám kříž ten vložiti? Či znáte někoho, kdo by jej nésti dovedl?“ — „„Ano, biskupská Milosti, odpovéděl přítel můj, zde jest bratr můj, on přeje sobě snášeti se mnou břímě apoštolské.““ — „„Co tomu říkáte milý professore?““ obrátil se dobrý biskup opět ke mně. „„Chcete to poslání na se vzíti? Jest za-

jisté neméně záslužné, než — ono přítěle vašeho.““ — Neulekl jsem se toho tak, jak jsem se domníval a odpověď má zněla, že chci věren býti slibu poslušenství, který jsem při vysvěcení svém u nohou jeho byl složil. I požehnal nás slzy prolévaje. Tak jsem se stal farářem v M.... Odloživ knihy a rozloučiv se s tichounkou svou jizbou v semináři, sem přišel jsem. Byl jsem velmi špatně uvítán; ano mluvilo se i o tom, že mne dokonce ani nepřijmou. Zatím směl jsem předce ubytovati se, za to se mi ale dostalo kocoviny, která se po celý měsíc, s vědomím představenstva, každého skoro večera opakovala. Mezi největšími křiklouny vyznamenával se můj kostelník, jediný to člověk, který mne uznal za hodna promluvit se mnou. Pokoušeti se o jeho potrestání anebo obrácení: pokládal jsem za marnou práci. Či měl jsem ho propustit ze služby? Ale nikdo by byl nechtěl nástupcem jeho býti, a druhého dne byl by mne on z fary vyhnal. Vícekrát žádal jsem o rozmluvu s představeným, než zavřeli mi pokaždé dvěře před nosem. Jak se asi choval učitel, můžete se sám domysli. Takovými příklady pobádání zasypali mne ostatní osadníci posměchem a potupou. Děti pronásledovaly mne hulákáním, výrostkové házením kamení; ano i chudina zapomínala vděku za almužnu poskytnutou. Sotva že naslouchali slovům mým v tom okamžiku, an jsem jim chleba podával. Kolikrát-koli mne cesta kolem hospody vedla, vždy jsem slyšel, jak i několik chudých podílu bralo v zpívání písní mně na potupu složených. In me psallebant, qui bibebant vinum. (Při víně zpívali písně proti mně.) Marná byla naděje, že snad kázáním jimi pohnu; nechodilť nikdo do kostela. V neděli i všedního dne sloužival jsem mši sv. v prázdném kostele. Bez bolesti nemohl jsem na bídný ten chrámeček ani pohleděti; děravou střechou prodíral se dešť do vnitř, podlaha byla od vlhkosti zelenou plesnivinou potažena — celá budova na spadnutí, tak že měl kostelník pravdu, říkávaje, že mně jednou klenutí na hlavu spadne. Zachoval jsem si několik franků. Za ně zřídil jsem hlavní okno nad oltářem. V svatvečer všech Svätých byla práce ta hotova. Dověděl se totiž, že na tento svátek a pak na dušičky všichni skoro osadníci, ovšem spíše ze zvyku než z pobožnosti na služby Boží chodívají, myslil jsem, že se jim touto opravou zavděčím. Byl jsem trpce zklaman. Vstoupiv totiž do chrámu, nalezl jsem okno rozbité! Na oltáři leželo několik kamenů, jimiž do okna byli metali. Ten pohled mně rozdrtil. Sklesnuv na kolena,

plakal jsem a na mé vzdechy odpovídal — potupný smích. Dal jsem ale předce oltář očistit a na mši sv. zvonit. Lid se hrnul do kostela, aby se pásl pohledem na utrpení má, ano aby nové k nim přidal. Sotva jsem totiž vstoupil na kazatelnu, povstal představený s učitelem a za nimi ostatní a šli pryč. „Stůjte!“ zvolal jsem za nimi, sám sebe nejsem mocen, a oni stanuli. „Někteří z vás opovázili se této noci vložit ruku na dům tento, na chrám Páně. Bůh vás viděl, Bůh vás zná; činite pokání, neboť Hospodin se strojí potrestati vás!“ — Krčíce rameny vzdálili se, zanechavše mne skorem samotného. Dali mně tím na srozuměnou, že mne slyšeti nechťi. Tu jsem se dopustil chyby, přiznávám se, biskup můj mne za to pokáral, a co živ budu, nepřestanu toho litovati. K nejhoršímu dohnán, prosil jsem Boha, aby sám byl věci své mstitelem: surge et judica causam tuam (povstaň a rozhodni při svou!). Bůh mne slyšel. Za týden přišli dva hlavní účastníci onoho zpusťování do nebezpečnosti života, i stali se z nich mrzáci na čas života. Tu si zpomněli na výhrážky mé, báli se a byli zdvořilejší, ale za to mne měli za čarodějníka a nenáviděli mne tím více. V nových těchto nesnázích věze a vlastním svědomím mučen jsa, cítil jsem, že mne Bůh neposlal, abych kletbu vynášel: Non in arcu meo sperabo; et gladius meus non salvabit me. (Ne v lučiště své budu doufati; meč můj nevysvobodí mne.) — Utrpení svá, jimž jsem již již podléhati začal, nezdělil jsem kromě biskupa svého, nikomu. Ten mne těšil řka: „Nesmíte se spouštěti naděje v milosrdenství Boží. Dejme tomu, žeby jste se byl vydal jako missionár na cestu k divochům; či domníváte se, žeby byl ztracen čas plavbou na moři ztrávený nebo k tomu použitý, abyste se té neb oné Vám právě potřebné řeči naučil? Ci nesloužilby tolikéž k jich blahu? Zajisté, všechna utrpení Vaše i slze předchůdců Vašich jsou drahocenné sítě v té zemi, a nezaniknou v ní.“ Po té udělil mi svého požehnání a s novou nadějí vrátil jsem se na místo úřadování svého; leč rozseté sítě nechtělo scházeti. Každý se mně co malomocnému vyhýbal, a cokoliv jsem započal, již v samém počátku zničila to zlá vůle. Okresní lékař a lékárník hrozili mně soudem, že jsem se opovážil nabídnouti několika žebrákům ošetřování a zaopatření — léků! Chtěl jsem dva dosti schopné hochy vyučovati: a učitel mne žaloval, a nevím ani který inspektor odsoudil mne k peněžitě pokutě.

„Ti dva chovanci opustivše mne styděli se, že byli na čas mými přáteli a hle-

děli urážlivým chováním se ke mne napraviti domnělý svůj poklesek. U krajského úřadu byl jsem udán za rýpala, u biskupa žalován a státní zástupce mně bez obalu řekl, že prý se mám řídit dle státních zákonů. — Co Vám mám ještě povídati? Tak to trvalo tři leta. Bože, jaká, to leta! Kleče v opuštěném chrámu svém zapřisáhal jsem Boha, aby se nechal uprositi, ale zdálo se, že slzy mé marně tekou, že Bůh jest neuprositelný. A předce mne vyslyšel a připravoval již srdce, ač jsem toho nepozoroval. — Toho času zasáhla mne těžká rána úmrtím mé jediné sestry. Ostali dva syrotkové, Vavřinec Petr, přítel Váš a Edmund, dívka sedmnáctiletá. Nebožátko! chtěla se obětovati Bohu, ale slabé zdraví přinutilo ji ještě sečkati. Nemajíc na zemi útočiště žádného utekla se ke mně — aby tu umřela. V prvních dobách jejího zde pobytu, zdálo se, že se zdivočilá mysl osadníků mírní; — bylať ona sama mírná, úslužná jako láska sama. V krátkém čase získala si přátelství několika dívek, a já směl doufati, že skrze ni zaslavně papsrlek Božské milosti nad nešťastnou mou osadou. Bylo tomu v skutku tak, ale velký Bože, za jakou cenu!“

Tu se farář zamlčel, pohnut skoro tak, jako prvé při zpomínce na mého přítele. Zatím jsme došli až k chrámu Páně, jenž se vypínal na místě prostranném, stromky posázeném, budova to zcela nová! Žasna nad rozměry stavby té, přál jsem faráři štěstí k vyvedení stavby ač jednoduché předce tak vkusné. Čím dále jsme kráčeli, tím více jsem žasnul. Oltář byl skvostně ozdoben, vše čisto a spořádáno. V kostelníkovi byl bys nepoznal toho muže, o němž farář vypravoval; tak vážně a uctivě se choval při práci své, oprašuje dřevěné okrasy chrámové! Co mne ale největší radostí naplnilo, byl pohled na hlouček žen kol zpovědnice v kapli nejsvětější Panny klečících. Farář tušil myšlenky mé a tiskna mi ruku pravil šeptem: „Zýtra máme první pátek v měsíci; budem slaviti svátek nejsvětějšího srdce Ježíšova; dnes večer budu zpovídati muže. Vzdejmež Bohu díky!“

Rád jsem uposlechl toho vyzvání. I pokleknul jsem vedle toho věrného sluhu Páně; ani jsem nepozoroval, jak dlouho trvala modlitba jeho, neboť i já se modlil celým srdcem. Kéž bych se vždy tak modlival! Pomodlivše se, vyšli jsme z chrámu.

„Vidíte, započal on rozmluvu, „vidíte, co Bůh může. Onť učinil, že kamenové tito duchovní i hmotní se pohnuli a v krásný ten pořádek vešli. On zbudoval mezi námi duchovní a hmotný chrám zároveň. Smím-li

užití slov Písma sv., jež kamenům hlas dává, řekl bych, že tuto kamení pracovalo. Ano, přáteli, chrám náš povstal bez nákresu, bez stavitele, bez peněz, — já otevřel toliko dvěře a křesťané se shromáždili v něm. Jakou jen asi řeči obrátil jsem se k těm, kteří první přišli, aby se modlili? Kde jsem jen vzal těch 100.000 franků, jež nás stavba tato stála?“

„Sto tisíc franků!“ zvolal jsem.

„Toho — selekáte? odpověděl farář. „Vězte, že to není ani polovička našich výloh. Ukáží Vám naši nemocnici, naše školy, ty nás stojí více.“

„Ale, řku, velebný pane, jak jste se jen mohl pustit v taková podniknutí?“

„To sám nevím,“ odpověděl on. „Nejsmť toho původcem, a není to zásluha má. Činnost má byla činnost stroje neviditelnou rukou pohybovaného. Má milá Edmunda byla vlastně zakladatelkou tohoto kostela, a nemocnice povstala takorka nad hrobem ubohého Vavřince . . . Ale pojďme do fary.“

Neušlo mi, že se farář nerad zmiňoval o příbuzných svých a zajisté nebyl jsem žádostiv pohrávati si s bolestí jeho: předce ale zdálo se obrácení nebo raději z mrtvých vstání té osady tak ouzce spojeno býti s osudem těch dvou osob, že jsem si co nejvřeji přál domakati se toho, čím se tajil. Proto jsem si předebral, že jej poněkud přinutím k zřejmějšímu vyjádření, až opět zavádí o události, jimž se opatrně vyhýbal, k nimž ho ale srdce týž a týž pudilo.

Ve fáře prokazoval mně všelikou čest. Než uměl-li farář z M... kameny hýbat, neupotřebil toho umění zajisté k tomu, aby si sám většího pohodlí zjednal. Myslil bys, že malý, červený ten domek jen úmluvou jakousi s větry uzavřenou státi může. Přizemí pozůstávalo z tří dilů; jeden sloužil za kuchyni, druhý za jídelnu a hovornu, třetí za ložnici, za sál a knihovnu. Mimochodem pozoroval jsem značný počet krásných knih; farář pravil, že jich měl ještě více, ale jednou prý jej občané rozlícení zpusťšením svých polí krupobitím, od něho prý poslaným, přepadli a jeden díl jeho čarodějnických knih zničili. „Na štěstí zasáhl vztek jejich skříň z nejvzácnějšími knihami, a to byly právě takové, jakých jsem nepotřeboval.“ Nad přizemím nalezala se sejpka a dvě utěšené světničky, z nichžto jedna pro ženskou upravena býti se zdála. Spatřils tam obrazy svatých, vyšívaní, stolek, železnou postel s bílými oponami. Světnička ta byla ale tmavá, poněvadž světlo pro veliký pří-

střešek přidělaný před jediným oknem jen po skrovnu mohlo vnikati.

„Proč pak nedáte ten přístřešek stranou,“ řekl jsem faráři; „vždyť by ten pokojík byl světlejší, ba i zdravější.“

„Nikdo v něm nebydlí,“ odpověděl mi, „jest to Edmundin pokojík. Na její přání dal jsem ten přístřešek přidělat, aby chudí nemuseli státi v dešti, kdyby tu nikoho nebylo, kdoby je do fary vpustil. Přinesla tím zajisté nemalou obět, jelikož čerstvý vzduch a jasný den nade všechno milovala.“

„Co jste as vytrpěl,“ doložil jsem pohnutým hlasem, když Vám Bůh odňal společníci tak milostnou, a dobře-li se na vše pamatuju, pomocnici tak činnou!“

(Pokračování.)

Karlínský kostel.

Nový kostel v Karlíně, na nějž každý po železné dráze do Prahy cestující s velikým potěšením patří, čeká a čeká ustavičně na své konečné dostavění, aby služby Boží v něm mohly býti konány. A hle! kostel ten téměř již z cela vystavený, posvátnému účelu svému předce ještě nemůže sloužiti, poněvadž — s bolestí to vyznati musíme — peněžité sbírky, u nás již učiněné, k vnitřnímu upravení nedostačovaly, a tím celé město musí oželeti, z čeho se dost malá ves těší a raduje. *J. Emin. nejd. p. kardinál arcibiskup Pražský* vymohl pomocí katolické jednoty horlivou snahou, že aspoň kostel stojí, a tím návrh velezasloužilého *pana kanovníka Štulce* uskutečnen. Ale štedrá obětavost všech dobromyslných dárcův nemohla předce díla tohoto nákladného přivesti ku konci.

Jsmo sice přesvědčeni, že by si sněm náš zemský církevní této záležitosti jistě povšimnul; poněvadž ale nevíme, kdy a jak se to stane, a proto že již „*svrchovaný čas*“ jest, — obracujeme se nyní již k obecnstvu s tou vroucí a spravedlivou prosbou: aby každý dle své možnosti nějakým dárkem, byť i sebe nepatrnějším, přispěl k úplnému dostavění tohoto chrámu Páně, a tím sobě získal zásluhu věčnou.

Dne 9. Března 1863 budeme slaviti tisíciletou památku zavítání slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje do vlasti naší a uvedení křesťanství do království Českého! Má-li nám tato slavnost býti trpkou výčitkou, že jsme začali, ale nedokonali svatyně, jež k jejich uctění zasvěcena býti má? Nemá-li nás z netečnosti k činu probuditi? Má-li se slavnost tohoto pro Sloany přepamatného dne odbyvati v nepatrném kostelíčku, pořád prozatímném, boudě podobném, do něhož se jen nepatrná část oby-

vatelův Karlínského města vejíti může? Dá se ale předzvídati, že se k dotčené slavnosti valné zástupy zbožných poutníků ze všech končin slovanských shromáždí, — mají-li tito pak pod širým nebem státi a tesknou touhou pohlížeti na chrám z venčí sice velikolepý — u vnitř ale prázdný a pustý?

Národ náš jeví každodenně velikou svou obětivost opravdu stkvělým způsobem při sbírkách téměř nesčíslných, ježto se nyní činí, a předce myslím, že nejdůležitější z nich byla by: *na dostavění a vnitřní upravení kostela Karlínského*, poněvadž se to zde týká nevyhnutelné náboženské potřeby obce ke 14.000 duší čítající.

Vynasnažme se tedy, aby netoliko v Čechách, nýbrž i také na Moravě, v Slezsku a vůbec ve všech zemích slovanských sbírky k tomuto účelu zavedeny byly. Veležádoucí bylo by také, kdyby noviny veškerých zemí rakouských podobné vybidnutí uveřejnily, ano i z ciziny mohlo by se příspěvkův získati. Z císařství rakouského vyváží se každoročně mnoho peněz k podobným účelům do ciziny — proč by neměli také cizozemští katolíci nám býti *jednou* nápomocni? — Konečně kojím se tou nadějí, že JV. náš nejmilostivější císař a král a nejjasnější rodina císařská přijme toto naše podniknutí v milostivou ochranu, a že vláda, jakož i výbor zemský všemožně ho budou podporovati. —

Vyplnilo by se moje dávné *nejvroucnější přání*, kdybych tímto pozornost *obecnstva* k účelu svrchu podotknutému z nova obrátil; ostatně bude to nyní hlavně záležitostí na *katolické jednotě*, která dárky, jak posud, přijímati bude, jakož i na všech katolických listech, aby se hojně, výdatně sbírky *co nejdříve* všudy zavedly, a všeobecným laskavým účastenstvím toto tak důležité dílo *až do r. 1863*, s pomocí Boží ke cti jména křesťanského šťastně dokončeno bylo. —

V Srpnu 1861.

Podavše spanilomyslné vybidnutí, jakéhož se nám dostalo z péra vysoce postaveného, právě šlechtného šlechtice českého, přidružujeme se ovšem i my k zbožnému přání, jež v něm projevono, prosíme i vyzýváme opětně, aby katolický lid česky s obvyklou horlivostí ujal se chrámu Páně v Karlíně, památce sv. věrověstův slovanských zasvěceného, a obětavostí svou dovršil díla tohoto, aby roku 1863 o tisícileté paměti jich příchodu k nám mohl již se skvíti v Karlíně ve své plnosti pomník ducha náboženského v našem národě českém.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

VIII.

Povídalo se, že se generál odstěhuje z našeho městečka; přemluvili prý ho k tomu příbuzní, poněvadž mu je u nás povětří tuze ostré, a on pořád stůně. Mimo to prý paní nechtěla spatřiti místa, kde se jí topila dcera.

Než se to stalo, dali k sobě zavolati ještě Isidora. Musel je sám ubezpečiti, že nechce, aby se zaň někde přimlouvali. O nějaké odměně nesměli se mu ani zmíniti. On přinesl slíbený dárek pro Lucii a paní dovolili, aby jí ho sám odevzdal. Stonala po nešťastné koupeli v řece. Leželať na malém svém lůžku, když k ní přivedli Isidora. Uzřevši jej, velmi se z toho radovala. I vypravovala mu, že se už také ráda modlí a že už mnoho ví o Pánu Ježíši a Jej miluje. Napřed ji to netěšilo; od té doby ale, co padla do vody a pořád musí ležeti, těší ji to a přeje si, aby ji někdo hodně mnoho o Něm povídal. On to činil hned tenkrát, když ji vozil, nyní ji to teprv napadá a ochotně by ho posloučala. —

Isidor ji dal památku: malý křížek ze dřeva s Vykupitelem na něm. Vyřezal ho sám a věru ku podivu dobře se mu podařil. Byla to práce skoro mistrná, ač se Isidor řezbářství neučil leč z vlastního nadání.

Radost Lucinčina byla nesmírná. Právilať, že křížek ten bude její, že ho často chce líbati, a že když ji něco bude boleti jako nyní, pomodlí se k Pánu, co na něm umřel.

Isidor pravil: „Pán ten je v nebesích, je všude, je vševědoucí Bůh, kříž nás na Něj jen upomíná.

„Ó já vím,“ odpověděla, „co pro nás Pán Ježíš vykonal a že vždycky chce a může nám pomoci.“

„Ano, má zlatá, Pán Ježíš nám pomáhá nejenom, když nás něco bolí, když naše tělo trpí, nýbrž také, když trpí naše duše, když se rmoutí, souží. Utíkej se k Němu i tenkrát, kdybys někdy takové pomoci potřebovala.“

„Já se Mu zcela odevzdám.“

„Bůh tě zachraň, dobrá dušínko,“ skoro škytaje vyslovil hodný Isidor a položil ji ruku na čelo rozpalené a snad se — modlil.

Dítě v posteli, nevědouc ani co dělá, pojala ruku jeho silnou velkou do svých slabých malých ručiček a zlíbalo mu ji, že se nad tím až zastyděl.

Než musel domů. Dávaje s Pánem Bo-

hem, rozžehnal se s Lucií. — U dveří ho zastavila matka s prosbou, aby i on od nich vzal památku.

„Mám už knihy,“ pravil.

„To je něco jiného,“ řekla, „chci vám dáti památku svatou, jakož jste vy dal Lucií, chci vám dáti — tu samou.“

I podala mu do papíru zaobalený křížek, křížek zlatý. — Hladí pak ho a vše dobré na Bohu žádajíc, vyvedla ho ven a s usazenou tváří k milé dcerušce, dítěti to jedinému, se vrátila.

„Už vás do smrti neuvidím,“ myslil si Isidor. „Ale bylo to předce pěkné, že se mnou zacházeli tak přátelsky a srdečně, ačkoliv jsem chudý chlapec. Ó jak by se to líbilo mé matce!“

Byl u vrat. V tom vcházel do domu cizí pán se synem, jehož vinou by Lucie byla přišla o život. — Hned ho poznali. „Aha,“ oslovil jej pán, „ty jsi se rozmyslil a přicházíš pro ty dukáty, — anebo ti to někdo moudře vyložil.“

„Pane, buďte tak dobrý a věřte mi,“ odpověděl Isidor, „že já stojím na tom, co řeknu. Abyste ale věděl, proč jsem zde, slyšte: oni pro mne poslali. Co jsem od nich vzal, vzali oni ode mně také, víc já od nikoho nežádám.“

„Tys, hochu, furiant; škoda, že sloužíš při oslu!“

„Už při oslu nesloužím. Mámt ve fabrice jiné zaměstnání.“

„Tak ti tedy to hrdinství tvé předce něco vyneslo!“

„Vidím, pane, že u nás chudých lidí nehledáte leč sobectví. Alespoň já jsem vám nedal příčiny, abyste tak soudili o nás. Víc nemohu učiniti a nadarmo bych vám odporoval. S Pánem Bohem!“

Tu ještě mladý panáček se ozval, chtěje si z Isidora učiniti smích. I ptal se: „Hochu, co ti dám, když mi tu hůl vylovíš, o niž jsem při té švandě přišel?“

Isidor vyzdvihl hlavu, pohlídl pevně a ostře naň a pravil: „Od starších já snesu i urážku. Od mladíkův ale prostorekých se nedám pokoušet. Vy jste měl bdíti nad dítětem, a hanba, nechal jste ho upadnout do vody! Nyní tupíte toho, kdo napravil vaši vinu. Já se do nebezpečenství vydal pro člověka. Pro vaši hůl skákat nebudu, leda, chcete-li, abych...“

„Nu, co abych..., dořečni to!“ nutil otec. —

„Já nechci býti nezdvořilým,“ jistil Isidor. „Ale když mi někdo na cti utrhuje, tu se musím bránit. Posylá-li mne pro hůl do vody jako psa, vynesu ji, abych mu — vypráskal.“

Syn se schoval za otce, jako by se

bál Isidora, že se opravdu pustí do něho; ale otec přistoupil k němu a hrozil: „Nebudeš-li prositi za odpuštění, dám tě potrestat, zavřít, vyhodit.“

Isidor se nehnul z místa — neutikal, jak snad pán očekával, nýbrž odpověděl pokojně: „Pane, proti vám já nemluvim, nýbrž proti vašemu synu, a ten jest mladík jako já. Dovoďte mu, ať se hájí sám.“

Synáček prehl po schodech nahoru, volaje: „Otče, pojď a nech ho. Kdo pak se s ním bude špinit, s tím nezdvořákem.“

Otec mu řekl: „Klid se a věz, že jen z ohledu na službu, kterou jsi mým příbuzným prokázal, propouštím tě bez trestu.“

Isidor šel, ale mrzelo ho, že snad byl tuze prudký. Když pak jsem se s ním sešel ve fabrice, vypravoval mi to a stýskal si. Já ho ovšem omlouval, ano divil jsem se jeho mužnosti, již sám jsem nebyl schopen, ačkoliv jsem od té doby, co jsem ho poznal, pokročil v tělesné i duševní statečnosti. Často jsem už vycházel bez berle, jen na pouhou hůl se podpíraje a nyní stávaly se se mnou pravé divy. Mohl jsem Isidora míti skoro vždycky, když jsem byl ve fabrice, a to mne tak pozdvíhovalo a život mi oslazovalo, že jsem si už nebyl ani podoben.

Otec psal, přehlížel, podepisoval listy, dělal účty, nařizoval, poroučel, chodil od dílny k dílně a ke mně sám posýlal Isidora, aby mi ukrácel čas, sloužil mi, vodil mne po fabrice, ukazoval mi ji, mluvil se mnou o ní. Nikdo jiný nemohl ve mně vzbuditi lásku k ní, jako on. To věděl otec a byl také jist, že Isidor všemu dobře rozumí, co se v ní děje.

Však málo jsem ho poslouchal, když mi povídal o fabrice. Ještě vždycky mi byla protivná a odporná a netěšilo mne, věnovati ji svou pozornost. Proto mne s ním Isidor nesoužil a netrýznil, a hleděli jsme si jiných záležitostí. Brzy jsme spolu leželi na drně, kochajíce se v krásné přírodě; brzy jsme seděli na bednách a sudech, podivné úlohy vyvádějíce; brzy jsme se utekli do Isidorovy komůrky pod střechu a probírali se v knihách.

Otec mi v tom již nebránil, nébrž povolil mi, že jsem směl Isidorovi půjčovati, co na mně chtěl anebo lépe, co jsem mu sám nabídl. Také jsem ho učil. Cvičil se v pravopisu, kreslil, a v čem já jsem se neznal, tomu se přiučoval z knih a z vlastní hlavy. Byly to z většího dílu věci pro mne hostejné a ceny nemající; jemu ale na nich záleželo, že mu napomáhaly v jeho povolání. Všecko, co sloulo mašinou, hnušlo se mi, jemu to však bylo radostí. Ji-

nak měli jsme ale věci dost, co nás společně zajímaly.

Čtyry leta trvala naše škola, abych to nějak pojmenoval. Domnívám se, že otec víc k vůli mně, než k vůli Isidorovi nám ji trpěl. Isidor mu byl prostředkem, by se ze mne stal pořádný fabrikant, utužilo se mé zdraví, vzbudila se ve mně láska k životu. Víc se na něm nežádalo a víc se mu nedovolovalo. Jestliže otec očekával, že mi jednou bude prospěšným, zajisté v něm neviděl leč budoucího sluhu mého a podřízeného člověka. Ve fabrice byl málo víc než podomek, nádvorník. U nás ve městě nevidali jsme ho, leč když se dostavil s nějakým poselstvím. Tehdy jsem ho ale nebral s sebou do pokoje, neboť otec i teta pořád ještě mi to zakazovali. Směl se pozdržeti jenom v kuchyni, však ani tam si nesedl, leč když ho k tomu teta vybídla. Ve fabrice nám posluhoval, když jsme tam s otcem někdy jedli. Dál se zajisté ke všemu potřebovati, ať to byla práce jakákoli.

Býval jsem ve fabrice skoro každého dne. V letě i dvakrát za den jsem tam přicházel, v zimě nedrželo mne sebe ostřejší povětrí. Už jsem je snesl, jsa silnější, ačkoliv nebylo naděje, že z churavosti a neduživosti zcela vyvážnu. Konečně jsem i bez hole mohl choditi. Také mi přibýlo výšky: bledý a vpadlý obličej ale a tenké a zchudlé tělo vždy ještě dosvědčovaly, že jsem nebožák. Dále jsem to už nikdy nepřivedl a Bohu díky, byl jsem spokojen a dosáhl jsem stáří, jakéhož jsem se zajisté ani já ani nikdo jiný nenadál.

Isidor vítával mne vždycky s touž srdečností, když mne ve fabrice spatřil, připravoval mi pohodlí, staral se, abych neměl dlouhé chvíle. Byl-li tuze zaměstnán, předce mu pro mne zbylo nějaké okamžení a dával mi příležitost bývati s ním při práci. Víděl jsem, jak všechno vykonává lehce, ve skladech zachovával příkladný pořádek, o všem věděl, vše měl poznaménáno, nikdy nepřišel do rozpaků. Nejvíce jsem se divil, jak dobře umí zacházeti s dělníky a nádenníky. Neporoučel jim, ale předce ho poslouchali; nežádal od nich ničehož a předce by pro něj byli, jak říkáme, skočili do vody. On byl jejich vůdcem, radil, domlouval jim — tak opatrně, laskavě, že jich to neuráželo. Kolikrát přišel křikloun, vzal si příčinu k lání a klení, a než se nadál, byl krotký jako beránek. Kdo ho obrátil? Nikdo jiný než Isidor. Hned měl pohotově příklad, přepovídku z písma svatého, zůstal mírný, až bližního přesvědčil, k lítosti pohnul, k dobrému úmyslu přivedl. Všickni se od něho

učili považovati se za jednu rodinu, pomáhali si, neopouštěli se v bidě, dbáli na sebe i mimo fabriku. Kdo byl marnotratný a peníze vyhazoval na špatnosti, neušel s chybou svou oku moudrého Isidora. On krotil nepřátelství, rozšiřoval lásku křesťanskou, netrpěl hanebných řečí ani mladým ani starým. Zvlášť pijáky a karbaníky měl na pozor a hleděl, aby si uvykli na jiná, lepší vyrazení. — Všedního dne po práci, v neděli po službách Božích shromáždňoval, kde koho mohl, okolo sebe, i vypravoval a předčítal jim a přičinil se, aby každý pokročil v úradě, který zastával. On sám byl mladý, ale zdálo se, že je prost slabostí, jimž mládež tak často podlehá. Mládenci a panny ve fabrice dělali si známosti, chodili do hospody k muzice na tanec, upadali do hříchu a hanby. Isidor to všemožně přetrhoval a zabráňoval a seč byl bděl nad přísnou mravopěstností. Mnohý mladík ho uposlechl, a on sám pak nikdy ani slovem nedal pohoršení žádnému děvčeti. Hloušek byl pořád jeho přítelem, podporoval ho a dal se od něho potřebovati ke všemu dobrému. Nebylo mu nad Isidora; chvála a sláva Isidoreva bylo mu potěšením.

Co Isidor může a co u všeho lidu ve fabrice platí, ukázalo se při následující události.

Měli jsme dvě léta po sobě neúrodu a z té pošla v krajině naší veliká drahota. Drahota panovala tenkrát vůbec po celé zemi. Zastavil se obchod a otec byl přinucen, propustiti z fabriky mnoho lidu. Těm, co podržel, nemínil více platiti než jindy, a to ubohým nestačilo na výživu. Povstala mezi nimi nouze, množil se hlad, a ten člověka zavádí ke krokům, k nimž by se jindy neodhodlal.

Napřed se dlouho trpělo, prodávalo a žebralo. Když došly všechny prostředky, nastalo reptání. Otec dělal, jako by o ničem nevěděl. Jsa zvyklý, nevšímali si domácích žalostí a bolesti svých lidí, ani tu neprojevil k nim útrpnosti. On sám trpěl ztráty, nebylo výděлку a jmění se mu tenčilo.

Isidor vystačil se svou mzdou, ano on co měl v zásobě, rozdal nejchudším, a já následoval jeho příkladu. Brzy jsme neměli ničehož, čím bychom byli mohli sami vládnouti. Když jsem se u otce přimlouval, řekl mi: „Nevíš, co činíš a pleteš se do věcí, do kterýchž ti nic není.“

Zprávce žaloval, že dělníci jsou zpurní, že vyhrožují, že žádají příspěvek. Posléze přišli sami, nejmilejší mezi nimi předstoupili před otce a — nic nepořídili. Otec pravil, že se nedá nutiti a nepodrobil se žádným výmínce. Ozývaly se už veřejně

proti němu hlasy, já se jich děsil, ale nikterak jsem nemohl prospěti. Cesta do fabriky mne už netěšila, přicházeli tam ke mně bídáci, a já jim nemohl pomoci, já nezkušenec neuměl jich ani těšiti. Zanevřeli na mne jako na otce, ačkoliv zvláště proti tomuto obracela se jejich nenávisť, že byl pán ve fabrice, já pak jen syn a dědic. Otec se bál víc o mne než o sebe a poručil mi, abych do fabriky nechodil, dokud tam bude trvati rocení mezi pracovníky.

Zprávec, jenž věrně naplňoval vůli otcovu, a ostatní dozorcové a ředitel, jednajíce ve smyslu jeho, neměli ve fabrice už žádné vážnosti a moci: nevěřilof se jim a Isidor, jenž pořád zastával spravedlnost a pravdu, přišel také do podezření, že s pánem drží proti nim. Zpoura proti pánu vždy více se zmáhala. Dělníci podali otci žádost písemnou, mluvili s ním ústně, kdykoliv fabriku navštívil a představovali mu své strasti — napřed mírně a tiše, pak zpupně a vzdorně. Nic nebylo platno, on zůstal tvrdý jako skála.

Lidu bez výdělku bylo tenkrát ve městě dost a dost; ti popíchovali, ponoukali, dráždili. Přišlo to mezi dělníky k hádkám. Rozlíčení ubožáci osvědčili, že si pomohou sami, a že raději nechtějí žádné práce než takové; vystěhuji se z města a zakážou každému v naší fabrice dáti se do díla.

Otec pravil, že mu na tom nezáleží, bez toho prý má z fabriky nyní škodu, tedy ji — zavře. To je teprva přivedlo do ohně. Volalif, že fabriku nyní snadno zavírá, když si na nich nadřel tisíce. Vášeň je tak zaslepila, že chtěli roztlouci mašiny, zbořiti, co se zbořiti dá, prokopati hráz u rybníka, fabriku zaplaviti a v městě mu rozbíti okna.

Otec jim vykládal, jaké by to pro ně mělo následky a hrozil jim pouty a vězením. Oni ale se tomu smáli, řkouce, že ve vězení aspoň sprostěni budou hladu. Když jim hrozil, že proti nim sebere ozbrojený lid, křičeli, na to že má peníze, ještě urputněji naň dorážejíce. Městská policie, ta prý jim neudělá nic, a než by otec odněkud povolal vojsko, bude dílo jejich vykonáno.

Bylo těžko se s nimi hádati. Povoliti otec už nechtěl, aby nad ním nevítězili tímto způsobem, a odporovati jim déle, bylo nebezpečno. Vzdálil se tedy od nich, vešel k zprávcí a aby je zbyl z krku, odešel potají druhou stranou z fabriky a po pěšinkách pospíchal domů. I spatřili ho někteří a radili, aby se mu předešlo, že ho musejí podržeti v rukou. Jiní nenabli-

želi, k čemu by to bylo potřebí. Jeden i druhý házeli za ním kamením, dokud ho měli před očima. Neutikal, nýbrž šel pomalu a vážně jako obyčejně, zastavoval a díval se; — co se ale v duši jeho dělo, to nám nikdy nevyznal.

Já se lekl strašného otcova pohledu, když onoho dne přišel domů a mne si zavolal. „Hypolite,“ pravil, „dnes nevycházej, ani kdybysi nějaký hluk slyšel na ulici. — Možná, že se stane shluknutí před naším domem. Chovej se tiše. Ty bydlíš vzadu, tam se ti nic nestane.“

„Jste vy, otče, také jist?“

„Jsem na všecko připraven. Ať se přihodi cokoli; změníti toho už nemohu.“

Otec promluvil ještě s tetou, zavřel se do svého pokoje, a já v největších úzkostech čekal, co bude následovat. Že ho ve fabrice potkálo něco nemilého, mohl jsem si arcíť pomysliť, ale to, co přišlo, jsem neočekával.

Byl pokoj až do večera. Teprv když se hodně setmělo, začal se dělati hluk, blížila se bouře, bylo slyšeti hlasy, volání, křik; zástupy se přihrnuly k našemu stavení. Já to nevydržel v pokoji, sestoupil jsem dolů do síně a postavil jsem se k zavřeným vratům, abych slyšel, co se děje na ulici. Nebylo možná všemu rozuměti, co se mluvilo, až se jednotlivci zmocnili slova, hulákajíce: „Počepický ven! My mu jdeme oznámit, že táhneme na fabriku. Chce-li nás živiti, ať nám to povi. Dá-li, co nám patří, necháme ho. K bohatství jsme mu dopomohli my. Zasluhujeme, aby nám vydal krejcare, když mu zbydou zlatky. My nemáme co jíst, ženy naše, děti naše hynou hladem. On má všeho hojnost. Však my mu pomůžeme, že bude žebrákem, jako jsme my, nevyrovná-li se s námi. To je ta poslední lhůta.“

Otec se neukázal. Dům zůstal zavřený: bylo v něm ticho, tma, jakoby v něm nebylo živé duše. Trvalo to chvíli. Tu povstal hluk ještě větší. Do oken lital kámen za kamenem, bouchalo, řinčelo to, a sklo sypalo se do ulice na dláždění. I do vrat tloukly někteří sochory, ale nikdo k nim nevyšel, nikdo se neozýval, nikdo jim nebránil. Konečně zdvihli se sami. „Pojďme do fabriky!“ zvolal někdo, a s hrozným povykem zlořečice, postupovali cestou k fabrice. Pořád je bylo mluť a mluť slyšeti, až vyšli z města.

Co dělá otec? Ta myšlenka mne vedla k jeho pokoji; klepám, prosím, aby mi otevřel, vejdu k němu, vidím, že má hořící svíčku na stole. I zděsil jsem se, vida, že je bledý jako smrt a třese se na celém těle. —

„Co učiníme, otče?“ ptám se.

„Nic,“ řekl mi. „Ať si dělají, co chtějí. Však ono je zastihne právo a pokuta.“

„Stane se ale neštěstí.“

„Budou toho pykat.“

„Tím se věc ale nenapraví.“

„Já si pomohu k svému. Mnozí mají domky, chalupy, všechno se jim pobere.“

„Škoda bude větší.“

„Pomsta má ještě větší.“

„Otče, snad by se mohla od nás i od nich odvrátiti zkáza?“

„Nevěděl bych, jak!“

„Pusťte mne do fabriky!“

„Co pak ty tam budeš platen, když já nic neporídil?“

„Já bych si vzal na pomoc Isidora.“

„Ten je tam, a chce-li, ať dokáže, co může.“

„Nemá ale vašeho svolení a plnomocenství.“

„To už neprospěje.“

„Zkusme to! Já přijdu ještě v čas a nebojím se.“

Otec se rozmýšlel. Byl to patrno, že se chytá stébla, jež mu podávám. Nechtěl mne ale propustiti, říka, že do fabriky půjde sám, ať už ho to stojí život, a když jsem ho zdržoval se sepjatýma rukama ho prose, aby poslal mne, rozhodl se konečně a pravil: „Tak si tedy jdi, a Bůh tě opatruj.“

„Schválně, co Isidor podstoupí ve jměnu vašem?“

„Schválím. Vyříd' mu to!“

Já políbil otcí ruku; popadl jsem plášť a zahaliv se do něho, chopil jsem se hole a ve tmě známou cestou klusal jsem k fabrice.

D o p i s y.

Z Turnova dne 12. Listopadu 1861.

[Zvon přelít. Ozdoby na hřbitově. Nové oltáře.]

Ne abychom chlubili se, ale abychom radost svou nad bohumilými skutky sdíleli se svými křesťanskými bratry na blízku i ve vzdáli, uchopujeme se příležitosti, i z našeho města něco potěšitelného zvěstovati. — Náš starověký chrám Páně u sv. Mikuláše byl opatřen krásným, 35 centů těžkým zvonem, jenž v roku 1636 v městě samém byl ulit, a poněvadž se při požáru r. 1707 rozlil, ve dvou letech na to, r. 1709 znovu ulit býti musel. Bylť on pravou chloubou města a svolával libozvučným hlasem svým z daleka široka nábožný lid zvláště v čas adventní do chrámu sv. Mikulášského, kdež se od pradávňích časův rorátní zpěvy od zdejšího literáckého sboru s velikou slávou konávaly. Avšak asi před 20 lety byl zvon

tento neopatrností zvoníkův roztloučen. Od té doby chraplavým hlasem svým nemálo urážel ucho domácích i cizincův. Za těžkých časův ale nebylo lze, jej dáti přelíti, ačkoliv se o to sousedé nejednou zasazovali. Záduší jest chudé, a dobrovolnými sbírkami nebylo naděje, potřebnou sumu peněz opatřiti. Za předešlého měšťanosty dovolil si městský písař té nešlechtnosti, že u předpisování daní císařských a jiných poplatkův požadoval více, než co byli sousedé povinni. Konečně se takové nešlechtnosti na stopu přišlo, a tu se shledalo, že přebraných daní za 3—4 roky obnáší bez mála 700 zl. r. č. I měla se úskozeným státi náhrada. Než tu se pojednou ozvaly hlasy, aby se tyto — bez toho již oželené — peníze obětovaly na přelítí zvonu puklého, a aby se toto přelítí, jako se to ponejprv a podruhé již bylo stalo — ve městě samém předsevzalo. Obávati jsme se zajisté o starou dobrou zvonovinu. I ačkoliv se jistí páni výborové proti tomu opírali a z nadřečených peněz chtěli raději založiti školní fond, zvítězila přede první dobrou myšlénka. Brzy na to vynašel se zvonář, jenž se zavázal, že chce zvon přelíti za slušnou náhradu 650 zl. r. č. (kromě jiných nevyhnutelných opatření). Bylť to p. Josef Paul z České Lípy ve spolku s bratrem svým z Liberce. Ačkoliv již nastal podzim, předece ihned děly se potřebné přípravy, a tak jsme se konečně dočkali té neobyčejné slavnosti, že jsme viděli svůj vlastní zvon, jak se přelívá. Ustanoveno k tomu zprvu den 26. Října. Avšak pro jistou nemilou příhodu muselo se to na druhý den odložití, ač to byla právě neděle. O dvou hodinách společně byl všecken potřebný kov — bylo ho dohromady 41 centů — roztopen. Nesmírný počet lidstva naplňoval a obklopoval ohraženou prkennou boudu. Tu počali všickni jako jedněmi ústy zpívati nábožnou píseň: „Ach můj nejsladší Ježíši!“ a mladým i starým, vznešeným i sprostým (byl tu přítomen sám patron zdejších chrámův Páně vys. uroz. pán Jan z Aehrenthalu se svou milostnou chotí a dítkami) zalivaly se oči slzami; tak byli všickni neobyčejnými city překonáni! Tu dáno znamení — náboženské zvuky utichly — všickni jsme se modlili po tichu — a v několika pěti minutách byl zvon náš šťastně ulit. Předešlou neděli, totiž 10. Listopadu, odpoledne ve 2 hod. byl p. vikářem u přítomnosti nesčíslného množství lidstva posvěcen a napotom na věž zavěšen na starém místě svém, a jak doufáme, bude opět zvucným a mocným hlasem svým nábožný lid na jeho křesťanské povinnosti upomínati. Dejž

Bůh, aby hlasu jeho neoslyšel nikdo, kdož jest povolán k životu věčnému! —

Než nábožným osadníkům našim se ještě jiné duchovní radosti připravují. — *Hřbitov* náš, od svěcení nového kostela u Panny Marie r. 1853 předsevizatého, byl sice co nejvкусněji upraven, a jest od té doby pravou utěšenou zahradou; avšak schází posud ve středu jeho sv. kříž, aneb jak mnozí chtějí, socha vzkříšení Páně, ježto by důstojně vládla nad ostatními, dosti krásnými pomníky hrobovými. Asi před 4 roky učinilo zdejší duchovenstvo k účelu zřízení takového velkolepého kříže mezi obyvatelstvem sbírku, kteráž, ačkoliv k 500 zl. r. č. obnášela, předce nedostačovala, a proto se zatím na úroky uložila, až bychom se příhodnější doby k tomu dočkali. Doba nastala tuším nyní. Neboť náš nový *městský výbor* i v tomto ohledu horlivě sobě počíná, zamýšlí nyní po zavěcení nově přelitého zvonu dáti se do konečného upravení hřbitova, a chce jej okrášlití buď důstojným křížem, anebo sochou vzkříšení Páně. —

Jelikož ku přelití zvonu předsevizatá sbírka kromě 4 centů mědě a jiného kovu bez mála 200 zl. r. č. vydala, a vys. uroz. patron nad to sám 200 zl. r. č. přispěl, zbude nám i z této části ještě znamenitá pomoc ku zřízení kříže hřbitovního, ku kterémuž účelu také zdejší mladí synové dne 26. Listop. zvláštní besedu uspořádají.

A konečně mám ještě jednu potěšitelnou novinku zvěstovati. J. M. nejdůst. světicí biskup Pražský p. t. *Petr Křeji*, kterýžto býval někdy v Turnově děkanem, a jehožto památka u veškerého měšťanstva v milé jest paměti, osvědčil se již několika zvláštním nad míru štědrým dobrodincem zdejšího města. Mimo jiná značná dobrodini ráčil také před několika lety slíbiti, že dá v našem velebném chrámu Páně u Panny Marie na své útraty postaviti nový oltář k účt. sv. apoštolův Petra a Pavla, kteroužto památkou se zajisté dávná láska a vděčnost jen ještě hlouběji v srdcích zdejšího měšťanstva bude muset zakořeniti. Bůh zachovej štědrého tohoto dárce našeho, a odplat mu věčnými statky v nebesích. Z rozkazu jeho se již činí potřebné přípravy a bohdá do roka budeme se těšiti z nové okrasy domu Božího. Jak mile bude oltář postaven, postaráme se o to, aby naproti němu druhý — k zachování souměrnosti — zřízen byl, k čemuž zdejší bratrstvo růžencové 120 zl. r. č. co první základ již položilo. Pak nám nebude v tomto velebném domě Božím nic jiného scházeti, než slušné zpovědnice, v gothickém slohu vyvedené! J. Z.

V *Budějovicích* dne 14. Listopadu 1861.

Srdečná slova, jimiž náš nejdůst. pan biskup v listu pastýřském vyzval diecése ku příspěvkům na dostavění stoličného chrámu sv. Víta v Praze, nepadla ni vedle cesty, ni na místa skalnatá, ni v trní, nýbrž ujala se v zemi dobré, a vydala užitek tisícery. Sešlo se zajisté letošního roku až do 2. Listopadu v diecési k účelu řečenému 2229 zl. 85 kr. Podotknouti ale sluší, že sbírka ze tří vikariátů ještě nedošla, což až se stane, suma dotýčná zajisté se ještě rozmnoží znamenitě. Uvážíme-li na mysl, jak ochotně a jak štědrě snáší lid náš dárky své, kdykoli se jedná o věc svatou, nelze jináče, než vděčně velebiti Hospodina, který až posud milosti svou chrání rodáky naše od nákazy, kterou všude vůkol nás rozplozuje nevěra a bezbožnost. Nebo což jiného jest štědrá tato obětnost, ne-li nezvratným důkazem živé, v lásce účinnivé víry a zbožné mysli lidu našeho? — Náš seminář čítá letošního roku 83 chovanců, o devět více než loňského roku. Ve čtvrtém roce jest jich 14, v třetím 16, v druhém 26 a v prvním 27. Mimo to navštěvují výklady bohovědecké, 8 kleriků řeholních, a sice: 5 z řádu cisterciáckého z kláštera ve Vyšším Brodě, 2 z řádu pobožných škol a 1 z řádu augustiánského z kláštera ve Lnářích. Dne 3. t. m. udělil nejdůst. p. biskup šestnácti chovancům nižší svěcení, na to pak druhého dne odejel jakožto říšský rada do Vídně ku práci krušné. — y.

Kronika.

Z Prahy. Včera, v neděli odpoldne, posvěcen jest cele obnovený a pozlacený kříž na Pražském mostě. J. M. světicí pan biskup přibyl do seminářského chrámu Páně na nešpory. Po nich vstoupil ředitel kn. arc. semináře na kazatelnu a vysvětlil shromážděným účel schůzky a slavnosti. I hnul se průvod z chrámu Páně na most ku kříži. Chovanci kn. arc. semináře a konviktu, jednota katolická a tovaryšův a valní zástupové kráčeli, zpívající, k památnému kříži. — Krásný to pohled! Stará Praha, dnes jsí zase jednou ukázala světu, žeš ještě katolická, ač se mnozí cizopánští i domácí nevěrci a jinověrci vynasnažují přiměti tě k tomu, bys za příkladem německého protestanta, neblahé paměti zimního krále Bedřicha, kříž do vody svrhla a se vzdala katolického rázu svého. Než co by z Prahy bylo? Vezměte ji, co v ní Církev katolická vystavěla od Vyšehradu a Karlova až na Hradčany, a ona přestane býti stověžatým královským

městem nad Vltavou, zbyde vám jediná modlitebna v jezeře domů a komínů. Než kam jsme to zabloudili? Chtěli jsme říci, že po vykonání církevního obřadu na mostě, J. M. světicí pan biskup vedl slavný průvod nazpět do chrámu Páně, kdež vystavena nejsv. Svátost a uděleno požehnání.

— V chrámovém pokladu Matky Boží Lauretanské na Hradčanech chová se skvostná monstrance, o kteréž doposud každý soudil a mnozí i napsali, že na ní jest 6666 brillantů. Redaktor „Lumíra“ shledal pak z původních zápisův, listin a účtů toto: Nábožná paní Ludmila Eva Františka z Kolovrat, rozená baronka Hieserlova z Chodův († 28. Května 1695 v 79. roku stáří svého) odkázala v poslední vůli brillanty své chrámu Lauretanskému v Praze. Kapucini, tehdejší zpravcové Lorety, usnesli se na tom, že dají z těchto brillantů udělati skvostnou monstranci, kteréž snad nikde rovné není. Přidali jen malou část brillantů, jež z jiných odkazův po různu chovali. Zásobu brillantů odevzdali Vídeňskému klenotníku Matěji Stögenerovi, jenž r. 1696 dílo to přijal a r. 1699 šťastně dokončil. Účty se ještě zachovaly, a z těch vysvitá, že v slavné monstranci té jest brillantů 6580. Obraz dárkyně v životní velikosti visí v komoře, kdež monstrance se chová. Brillanty své nosovala na šatech co ozdoby květin zlatem vyšívaných. — Dodáváme, že dotčená brillantová monstrance vystavena bývá v Loretě v Božím hrobě.

— Ve čtvrtek dne 21. t. m. skládaly u Voršilek dvě panny řeholní sliby u přítomnosti nejdůst. světicího p. biskupa Petra Krejčího.

— Z Žitomíře na Ukrajině došel k rukou vys. důst. p. kapitolního děkana na hradě Pražském list, v kterém se žádá za obětování mše sv. u hrobu sv. Jana Nepomuckého. Sloužil ji p. kan. Prucha.

Z Brna píše redaktor „Hlasu“: Zvláštním řízením Božím sešli jsme se s výtečným otcem Jesuitou Martinovem, jenž nám ohledem unie slovanských národův, osobitě Bulharův v Turecku předůležité zprávy sdělil. Co se především týká arcibiskupa *Sokolskiho*, o jehož úmrtí zvěst byly přinesly některé noviny, dosvědčil nám jmenovaný sluha Páně, že se dověděl z nejčirějších pramenův, z úst Vídeňského papežského nuncia, a i v tamnějším ministerstvu zevnějších záležitostí, že *Sokolski* od víry katolické *neodpadl*; nedala by se tudíž událost v novinách tehdy omlouvaná jinak vysvětliti leč nějakým únosem násilným stařečka téhož, jenž nechtěl, jak svým časem tvrdil Římský dopisovatel „Czasu“,

značnou sumu přijmouti, jaká se mu nabízela ze strany schismatické, kdyby setrvali chtěl v rozkolu. Dále nám sdělil otec Martinov list svého generála z Říma, *Bekxa*, od 10. Srpna b. r., z něhož tuto část vynímáme doslovně: „Jsem šťasten moci Vám i ostatním spoluúčastníkům v „díle sv. Cyrilla“ podati mocného povzbuzení. Sv. Otec svěřuje Vám úlohu: vyvracet, avšak články psanými jazykem ruským, bludy, rozšiřované v novinách „Jednota křesťanská“ (*L' Union Chrétienne*). Posílám Vám tolikéž listek o tom od samého sv. Otce. Naleznete v něm tato slova: „Ke konci se dí, že otcové *Gagarin* a *Martinov* ze společnosti Ježíšovy, ježto se mají zaměstnávatí svrchu uvedenou otázkou, splnomocnění jsou převzítí jakoukoli práci, která jim (v tom ohledu) svěřena bude od sv. Stolice.“ Na straně napsáno jest vlastní rukou sv. Otce: *Generálovi Jesuitův*. Můžete tudíž, otcové moji, počítati na zvláštní pomoc Pána našeho v díle, kteréž Vám bezprostředně (příme) svěřuje *Náměstek Jeho*. — Sluha v Kristu, *Bekx*.“ Noviny, o kterých v uvedeném listu řeč jest, jsou noviny, psané ze stanoviska rozkolnického, proti unii s Církví katolickou. Sám tedy sv. Otec odevzdáváje dotčeným otcům z tovaryšstva Ježíšova úlohu: opíratí se proti těmto novinám, svěřuje jim dále všechny práce, jakých třeba k dosažení tak vznešeného, v naší pak době pro Církev zrovna rozhodného cíle. Z toho mohou poznati čtenářové naši, s jakou starostlivou, právě otcovskou péčí obírá se nyní Stolica apoštolská záležitostmi Slovanův. Zmínění otcové Jesuité už od několika let činili k úloze té práce propravné. Založili mezi sebou zvláštní jednotu, zvláštní knihovnu, která má nápis: „Bibliotéka Svato-Cyrillská“, jak jsme vlastnímá očima se o tom přesvědčili, majíce v rukou knihu z dotčené knihovny. Celé toto spasitelné podniknutí, jež chová v lůně svém nepřehledné následky pro budoucnost Církve i Slovanův, nazvali významně „l'oeuvre de Št. Cyrill“ — dílem sv. Cyrilla! Ku svrchu jmenovaným mužům *Gagarinu* a *Martinovu* přidružil se v poslední době *Balabin*, bratr ruského vyslance ve Vídni. Tito tři převýteční, neobyčejnou zajisté láskou ke Kristu a k rodu svému pro Krista roznicení mužové, odeberou se snad, jak nám sdělil otec Martinov, do *Bulharska*, aby tam stálou misii pracovali o přivedení odštipených těchto soukmenovcův našich v lůno Církve katolické. Že při všech snahách těchto podrží se ritus čili obřad slovanský, není pochyby, a na otázku naši, jest-li tomu tak, potvrdil otec Martinov, že

jest to nevyhnutelnou všeho zdaru výminkou. Abychom i my zde o všem, co se ve spásnosném dile tom podnikne, měli věruhodné a rychlé zprávy, prosili jsme otce Martinova, aby nám, dokud v Paříži dlíti bude, odesýlati ráčil všechny tétéž záležitosti se týkající spisy. Máme za to, že nad těmito zprávami zplesá srdce každého katolika Slovana. Rozruchy ve vnitru samého Ruska, krvavé sceny, jichž dějištěm jest nyní Hercegovina, procitlá touha u velké části tamnějších křesťanův po Církvi katolické — vše to dosvědčuje nám jasně, že připraveni býti musíme na veliké, pro Církev rozhodné události, a rok Sv. Klementsý stane se zajisté přepamatným v dějinách naší svaté Církve.

Z Vídně. Zakládá se tu odvětví protestantského spolku Gustava Adolfa. I podotýkáme, že se v Loretské kapli katolického chrámu u sv. Augustina uschovává mezi mnohými obětními dary též prsten velkého krále Švédského Gustava Adolfa. Darován jest na věčnou památku od císaře Ferdinanda II. milostnému obrazu Marie Panny a visí v dotčené kapli na zlatém řetízku s zlatým štítem, do něhož vryta jsou slova: „Tento prsten mival Gustav, král Švédský, jenž dne 16. Listopadu 1632 v bitvě u Lützova císařským vojskem (potřen) padl.“

Z Paříže. Slovnítný kazatel O. Lacordaire onemocněl tak, že se pochybuje o jeho uzdravení. Narodil se 12. Bř. 1802 ve vsi Recey (v departementu Côte d'Or). V Dijonu vzdělav se v právech, vystoupil r. 1829 v Paříži co slavný advokát. Toho času byl rozhodným přítelem Voltairovým. Jaké podivení, když se brzy na to roznesla zpráva, že vstoupil do semináře St. Sulpizského! Po třech letech v Jailly na kněžství posvěcen, stal se nadšeným žákem a ctitelem Lamennaisovým a psal do jeho časopisu „L'Avenir“ založeného r. 1830. Pro některé prudké články v lednu 1831 k soudu pohnán, hájil se sám a uznán za nevinného. Za příčinou oběžního listu papeže Řehoře XVI. proti „Aveniru“ daného 18. Zář. 1832 odebrali se Lamennais a Lacordaire do Říma. Lacordaire podrobil se výroku náměstka Kristova a věnoval se od té doby úřadu kazatelskému i došel neobyčejné slávy a pověsti světové. Roku 1840 vstoupil do řádu dominikanského, 1848 stal se členem konstitujícího národního výboru. Po krvavém boji v Paříži z onoho výboru vystoupiv, jal se opět kázati v chrámě Notre-Dameském. Dne 2. Února minulého roku zvolen jest, jak známo do

francouzské akademie. Mnohé vzorné kazatelské spisy jeho dočkali se mnohých vydání a překladů do všech téměř jazyků.

Z Mnichova. Již vyšel tiskem oznámený a toužebně očekávaný spis *Döllingerův*: „Církev a církve. Papežství a církevní stát.“ Zahruje 684 stran. Uvidíme, že ti, kdož vykřikovali, co v něm bude, umlknou čtouce, co v něm jest. Doufali, že zase jeden obránce sv. Stolic přešel k nim, že mají nového Passagliu na blízku, než zklamání jsou v naději své. O navrženém vyjednávání vlády Turinské s Římem dí spisovatel: „Jakého rukojemství mohla by podati tato (piemontská) vláda? Nevysmála by se později lehkověrnosti těch, kdožby nyní uvěřili jí? — Spíše byl by v bezpečnosti Pius na půdě turecké, vyjednávaje se sultánem, než na blízku piemontského *dravce*, v moci Ricasoliho aneb vůbec oněch advokátův a literátův, kteříž, jsouce metla země, po nějaký čas ovšem vrch míti budou.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Vyznamenán:

p. Augustin *Richter* stal se k. arcib. vikářem kraje Habelschwerdského v Kladsku.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

- p. Mikuláš *Glützel* za faráře v Neuhammru.
- p. Vavřinec *Sinik* za administrátora v Niklasbergu.
- p. Arnošt *Grolms* za administ. v Königshainu v Kladsku.
- p. Frant. *Jizba* za prozat. katechetu městské školy v Plzni.
- p. Jakob *Švehla* za kooperatora do Česk. Brodu.
- p. Aug. *Anlauf* za kaplana do Rosenthalu v Kladsku.
- p. Josef *Gröger* za kaplana do Schreckendorfu v Kladsku.
- p. Karel *Hecht* za kaplana do Schönlinde.
- p. Vojtěch *Klouček*, kněz řádu sv. Františka, za kaplana do Zlonic.
- p. Xaver *Šmrčka*, kněz řádu sv. Františka, za kaplana do Lochovic.
- p. Augustin *Legler*, kněz řádu sv. Františka, za kaplana do Mrtníka.
- p. Rudolf *Vaněk*, kněz řádu Benedikt. z Emaus za kaplana do Křížkového Kostece.

Upřázdnočné místo:

Bratronice, fara patr. p. Maxmil. Egona knížete z Fürstenbergu od 13. Listopadu 1861.

Pokladnička Velehradská.

Údové růžencového bratrstva v Sušici 10 zl.
— J. L. K., tamtéž, 2 zl.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expeditice
u M. Stýblu, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici
M. Stýblu
i u všech rádných
knihkopečů
na polr.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli III. adventní.

(Evang. sv. Jana I, 19—28.)

Sv. Jan Zlatoústý, vykládáje dnešní sv. evangelium, dí: Závist jest hrozné zlé, hrozné těm, kteříž jiným závidí, nikoliv ale těm, kterýmž se závidí. Neboť onyno uvodí do záhuby: jako usmrcující jed spočívá v rukou jejich. Škodí-li pak někdy těm, jimž se závidí, škodí jen nepatrně, a užitek při tom větší, než ztráta. Ne ten, jenž zlé trpí, nýbrž ten, jenž zlé činí, spěchá do záhuby. Dnešní sv. evang. mluví o závisti Židů. Ti, kteří před krátkým časem ze všech měst se hrnuli k Janovi, hříchů svých oplakávajíce, aby pokřtěni byli, posílají nyní, jakoby je to opět mrzelo, posly k němu, tážíce se: „Ty kdo jsi?“ Ó plémě ještěřelí a hadí! Po křtu tážete se Jana? Co může býti nesmyslnějšího! Proč jste vyznávali hříchy? Proč jste se hrnuli za křtitelem? Proč jste se ho tázali, co máte činiti?

Než sv. Jan, nečinil jim žádných výčitek. A proč? Zlomyslnost Židů měla před celým světem býti zjevena. Často jim Jan při křtu o Kristu kázal: „Jáť křtím vás vodou ku pokání: ten pak, kterýž po mně přijde, mocnější jest nežli já, jemuž nejsem hoden obuvi nositi, tent' vás bude křtíti Duchem svatým a ohněm.“ (Mat. III,

11.) Ale jejich marnivost a chtivost, by se před světem leskli, přivedla je na tu myšlénku, žeby se to nesrovnávalo s důstojností Janovou, kdyby se chtěl Kristu podrobiti, kdyby chtěl menším býti, než Kristus. Mimo to, vždyť byli sami od Jana pokřtěni, byli jeho učenníci, a tím také doufali velice ve slávě své a důstojnosti vystoupiti, jestliže se Jan za Mesiáše vydá. Nad to pak měl Jan mnoho předností: byl z váženého rodu, syn knížete kněžského; pohrdal vším pohodlím; nepotřeboval ni nádherného oděvu, ni vzácných pokrmů, ni skvostného příbytku; život trávil na poušti.

U Krista však bylo jináče. Jeho rod byl nízký: „Zdaliž tento není syn tesařův?“ (Mat. XIII, 55.) Jeho otčinou tak pohrdáno, že Nathanel pravil: „Z Nazareta může co dobrého býti?“ (Jan. I, 46.) Oděvem se od jiných v ničem nelišil: nenosil ani koženého pásu, ani roucha ze srsti velbloudí, nejedl medu a kobylek lesních, nýbrž žil, jako jiní lidé; ano on býval u hříšníků a celných, aby je k sobě přivedl a pro království nebeské získal. To všecko věděli židé a horšili se nad tím, jak sám Kristus praví: „Přišel syn člověka, jeda a pije, a řkou: Aj člověk žráč a pijan vína, přítel publikánů a hříšníků.“ (Mat. XI, 19.) A proto k Janovi neposílají

mužů nízkého rodu, jako ku Kristu: neb ku Kristu poslali, když jej chtěli polapiti, žoldnéře, Herodiany a podobné lidi. K Janovi ale posílají kněze a levity z Jerusalema, aby se ho otázali: „Ty kdo jsi?“ A přede byl jeho rod známý, tak že již při narození jeho pravili: „Kým medle toto dítě bude?“ (Luk. I, 66.) Když pak se u Jordanu objevil, hrnuli se ze všech měst k němu, přicházeli z Jerusalema a z celého Jůdstva, aby od něho pokřtěni byli. Netáží se ho tedy z nevědomosti, ale z nepravého, hříšného úmyslu. Tážali se ho, protože doufali, že jej svým pochlebenstvím k tomu pohnou, aby se za Mesiáše vydal. Když však se jim lest nepodařila, tuť se ukazují v pravém světle, řkouce: „Proč tedy křtíš, když nejsi Kristus?“ Čeho nedovedli pochlebenstvím, hodlají dosíci hrozbou. Jan ale pokorně odpovídá jim: „Já křtím vodou: ale u prostřed vás stál, kteréhož vy neznáte.“

Co měli na to odpověditi? Nemožou ničeho více namítati. „Kteréhož vy neznáte“ — ortel jejich jest vyřčen, sami Jana křtitele k tomu donutí. Měli Jana za věrohodného, za spravedlivého, tak že mu vše věřili: proč ale nechtějí nyní uvěřiti? Proč zdráhají se uvěřiti v toho, jemuž Jan svědectví vydává? Brání jim závist, vadí jim jejich zlomyslnost, proto „neznají Ho.“

Křestane, *ty* kdo jsi? Jan, největší z proroků není hoden Ježíši rozvázati řeménku u obuvi jeho: ty pak *kdo* jsi? „Rci: „já bídný hříšník. Jan není hoden rozvázati řeménka u obuvi Jeho, a ty se snad zpouzíš proti témuž Spasiteli tvému, který nejdražší svou krev za tebe vycedil? Ty jej hříchy urážíš a jemu se rouháš? Jaká to nesmyslnost! Jaká hanebná to pýcha! „Počátek všelikého hříchu jest pýcha.“ (Sir. X. 15.) Dábel nebylby zavržen, by se byl pýchy nedopustil. Ta jej strhla do propasti pekelné, ta byla pramenem jeho záliby. Ona hubí

všecku etnost duše, i té, kteráž se dobročinností, modlitbou, postem a jinými skutky dobrými druhdy zabývala. Pýcha před lidmi jest ohavnost před Bohem!“ Nenít ničím jiným, leč převráceností mysli, těžkou nemocí, bláznovstvím. Neboť zajisté není většího pošetilce nad pyšného, bytby bohatstvím i poklady světskými oplýval, bytby učeností se skvěl a na nejvyšší stupeň důstojnosti postaven byl. „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou.“

Nepoškvrněné Početí bl. Marie Panny.

(Dle A. M. Hugucta.)

Jako všemu, určil Hospodin i člověku jistý cíl. Aby ho tím snadněji dosáhnouti mohl, propůjčuje mu zvláštní milosti. Bůh sám přivádí korunu tvorstva způsobem důstojným k vytknutému cíli. Nejinak učinil i při blahosl. Marii Panně. — Ji vyvolil za matku vtěleného Slova hned od počátku, a tu zajisté vyznamenal Ji všemi přednostmi a obohatil všelikerou milostí, jaká jen důstojnosti takové přiměřena býti mohla. Pro zvláštní povolání a určení své musela Rod. Boží, Maria Panna, zvláštní dosáhnouti milosti O zvláštní této Ji jediné propůjčené milosti poučuje nás naše máti Církev sv., učíc, že M. P. jediná z potomkův Adamových prosta jest hříchu prvotního i jeho následkův. Svati otcové nazývají ji za tou příčinou *archou úmluvy*, která zachráněna byla před potopou hříchu prvotního; *uzavřenou studnicí*, jejížto čistá voda nikdy zkalena nebyla. Nazývají Ji *zahradou zavřenou* starému hadu, jehož hlavu ona potřítí měla; *lilíí bez poškvěny*, kteráž vždy zachovala bělost nejčistší; posléze *holubicí* překrásnou, každému stínu hříchu nepřístupnou, která čistotou svou Bohu i lidem působí nevýslovnou radost a požívá u Boha zalíbení nesmírného.

Ó podivná přednost nepoškvrněného početí, slabý rozum náš nikterak nemůže pochopiti cenu tvou! Zaslepení temnosti hříchu nepoznáváme krásy a vlnady, které do sebe má ona nejsvětější a nejvznešenější s Bohem podobnost, milost, již Maria Panna v oné době obdařena byla, když k životu povolal Ji Bůh. — Odtud, ze zaslepenosti této naše hostejnost, naše chladnost, když na milost znovuzrození pomýšlíme. Odtud naše přemalá bedlivost a péče o to, abychom účastnými se stali blahodárných účinkův znovuzrození tohoto. — V

stavu milosti Boží a nevinnosti nejdokonalější počala jest druhá Eva, čistší ale ještě než Eva první; a tak vyšeďší z rukou Stvořitele, požívala všecko Jeho zalíbení a veškerou lásku Nejvyššího, neboť se zalíbením nevýslovným pohlížel na ni jakožto na čisté obydlí vtěleného Slova. — Musíť ovšem vyznati pozemšťanů obmezený duch, že slabý a malomocný, když skoumati chce tajemství toto přehluboké. Než předce není to proti rozumu a dá s ním dobře se spojití, že duše tato čistá, požeňnaná a od Pána vyznamenaná, od okamžení spojení svého s tělem měla rozum tak vyvinutý, jakýmž Bůh první ženu obdariti ráčil, a jaký vznešená přednost matky Boží od svého Božského Syna, jenž tehdaž Jejm byl Stvořitelem, požadovati mohla, dříve než On se stal Synem Jejím. Kdo osmělil by se říci, že to mnoho, co Slovo Boží ke cti matky své učinilo? Lásky Jeho rovnala se síle a moci Jeho.

Utvrzení tímto dvojím výrokem, rozumu totiž a víry, můžeme s plnou jistotou tvrditi, že Maria Panna od prvního okamžiku svého početí byla v stavu svatosti, že nejen všechny lidi, ale i anděly převyšovala a v stavu tom Boha důstojnějším a čistším způsobem ctíti, chváliti a velebiti mohla, než všickni ostatní tvorové vesměs. Ji nelákalo nic k hříchu, za to Ji ale vše povznášelo k dobru nadpřirozenému, k dobru nejdokonalějšímu. —

Z toho můžeme si utvořiti pravý, ač jen nedokonalý pojem o vnitřním životě Marie Panny. Nejjasnějším světlem osvěcený rozum, vůle dobrá a pevná, ve všem cele podobná vůli Boží, svoboda dokonalější nad svobodu andělův, nad svobodu Adamovu v stavu původné nevinnosti; žádná nevědomost, žádná žádostivost, žádné nezřízené náruživosti, nýbrž ustavičný souhlas rozumu a milosti s vnitřním řízením Božím; vysoký stupeň milosti posvěcující a skutečných milostí vyššího stupně pro všecko Její myšlení, žádání a jednání; žádná zlá náklonnost, zvláštní a nadobytčejná ošklivost nade vším zlým i tím nejmenším hříchem; zvláštní obliba a nepochopitelná snadnost v konání ctností všelikých; nepřetržené spojení s Bohem; nezlomná věrnost milosti; nad míru čistý úmysl, který vše bez výminky a vyhrazení obracel k větší cti a slávě Boží, tak že pomyšlení na zásluhu a odměnu u vnitru jejím ani nepovstávalo. — To byly první tahy vnitřního, Bohu cele oddaného života Marie Panny. A život ten stával se vždy dokonalějším. Právě tyto tahy mají se též v životě vnitřním všech duší jeviti, třeba ne tak čistě a dokonale. V duších dím v těch,

které předřídil Pán k onomu materství, jež pozůstává ve věčném, zmužilém a nezvratném kráčení po cestě, Bohem samým vykázané, nebo „kdož by činil vůli Boží, ten jest bratr můj i sestra má i matka.“ (Mar. III, 35.) Kdož mohl by pozorovati, jak zvláštním způsobem volivá Bůh duše, které Bůh předřídil, aby na sobě ukazovaly nejdokonalější ctnosti. a tak co hvězdy se třpytice příkladem a vůdcem byly jiným! Kdo mohl by to pozorovati a necítil by se pohnutým k díkům vroucím a nebyl by roznicen věčností a neobdivoval by nesmírnou lásku a dobrotu Boží? Než ach! právě tyto převznešené přednosti Marie Panny, které na první pohled zdají se nás osvobozovati od nápodobení a následování Rodičky Boží: jako by ukazovaly nám, že nejsme tak silní a v takové milosti Boží, a proto že nemusíme se snažiti, Ji podobnými se státi, ano právě tyto stávají se při zralejším uvažování tolika též žalobníky, kteří zahanbují slabosti naše a odsuzují nás. —

Cím myslíš, že zachovala se Maria Panna v takové milosti a svatosti? — Ona byla přesvědčena, že se v přehojné milosti, která mezi Ni a hříchem takorka nesmírnou činila mezeru, zachovati může, jen když neunaveně bdíti bude sama nad sebou a nikdy neporuší věrnosti, již Bohu slíbila. Její ctnost vznešená nad všeliké i to největší nebezpečství, bála se i toho nejmenšího nebezpečí, aby snad poškrvněna nebyla. Srdce její by se bylo nedalo ani tím nejmocnějším lákáním světa svéstí, a předce myslila, že jen tenkrát jista jest a bezpečna, když vyhnouti se mohla předmětům, které Ji byť i dost málo podezřelé byly, že by mohli Ji svéstí, aneb že by snad jimi utrpěti mohla svatost její.

Doprovázej všude Marii Pannu a shleď, že ustavičně dává pozor na sebe, na každé, i to nejtajnější hnutí, a že nikdy sobě příliš nedůvěřuje. Není zajisté, kdo by se nezastyděl, čta obšírné popsání života a zaměstnání této sv. Panny, jak nám je sv. Ambrož podává. — Tento sv. otec sotva že nalezá výrazu, aby aspoň poněkud naznačil Její přísnost v zdržlivosti, jako by Ona podrobena byla bujnosti těla. On obdivuje Její mlčelivost, zdržování se všelikého mluvení, jako by opatrnosti jazyka svého důvěřovati nesměla. On vychvaluje Její pilnost, jako by jí zahálčivost mohla nebezpečnou býti. On velebí Její milování samoty, jako by společenský život ctnosti Její škodným a zkázonosným býti mohl. On vychvaluje Její obezřetnost, že nikdy nevycházela z domu bez dohlídky, ano že ani do chrámu sama nechodila, jako by

sama nad sebou nemohla dostatečně bdíti. Slovem, Její vyhybání se světu, Její přísná kajenost, vroucná modlitba, Její v sebe samu neobyčejná nedůvěra, ustavičná pracovitost a Její láska k samotě učí všechny duše po dokonalosti toužící, čeho se vystříhati, v čem se polepšiti a cvičiti musejí, chtějí-li se udržeti v stavu milosti Boží.

— Než předce osmělujem se, vymlouvat se slabostí srdce svého! Příčinou naší netečnosti a nevděčnosti není ale ani tak srdce, jež nám Bůh dal, jako spíše srdce, jež si každý tvoří sám, jsa bez odporu po vůli každému hnutí žádostí svých. Byť byl původ náš sebe čistší a svatější, při takovémto jednání nemohli bychom nikdy býti spravedlivými. Či nebyl první člověk v stavu nevinnosti a svatosti stvořen? On byl ale tak pošetilý jako my, a tato pošetilost jeho učinila jej hříšníkem nevěrným Bohu, zbavila ho vši lásky a milosti.

Bůh chtěje příznivým býti pokore služebnice své a dopráti jí větší zásluhy, nedopustil, abysme poznati mohli místo, kde tato převznesená Panna život svůj počala. Zdá se, jako by i sv. evangelisté rouškov zahaliti chtěli lesk Jejiho původu. Udávajice rod Její, skrývají Ji v rodopisu sv. Josefa, ženicha Jejiho. Narození této Panny čisté a nepoškvrněné, jež patriarchové a proroci tak toužebně očekávali, narození, které ovšem řádům nebeským radost působí a jim příčinou jest obdivování, narození toto jest nám pozemšťanům událostí skrytou a neznámou, která na sebe sotva obrátila pozornost několika málo příbuzných a přátel, kteří ani dost málo netušili, jak veliký a vzácný poklad dán světu v Marii Panně. Ano, Maria přichází na svět v chudobě, rodí se z rodičův světu neznámých a téměř opovržených za to ale tím Bohu milejších. — Máti Její samotná modlí se u kolébky Její a srdečností rozdílena prozpěvuje nad kolébkou „Hosana“. —

Ó! jak byli by lidé ctili ditko to tak zázračně počaté, kdyby bylo jim popráno tak naň patřiti, jako je viděli duchův rádivé, a jako patřil naň Bůh sám! V ničem ale nelíší se dívka tato v očích jejich od ostatních deér jüdských. Přičítají Ji k obyčejným lidem. Ji, která od nich jakož zázračně tak i daleko milostí nevýslovnou oddělena a nad ně povýšena jest. Ano, Maria Panna je ten jediný opravdově nevinný tvor, jakého kdy na zemi stávalo mimo Syna Jejiho Krista Ježíše. Ona, která svatosti i Serafíny předčí, Ona vidí kolébku svou obklopenou toliko radostí svých rodičův. Kolébka skrývá v sobě Její bolest a radosti. Ničehož tu není, čím by

se jevila Její budoucí sláva a velebnost. Tak — skromná ale jako svatá a čistá, nemouti se nad nízkostí rodu svého. Nenařiká, že je světu neznámá, že nepožívá všeobecné vážnosti, nýbrž naopak, raduje se po celý život svůj, že opuštěna od světa, neznána od lidí může se zdokonalovati v pokoře.

Ó jak rozdílné jsou cesty řízení Božího od cest rozumu lidského, jak vzdáleno přání přílišné lásky k sobě samému od říše Ježíše Krista v duších nábožných.

Všemohoucí Pán, chtěje aby Maria Panna po všechny věky všem lidem každého stavu byla vzorem života svatého, dal ji zroditi se z krve královské, z krve vznesené, z rodičův ale zchudlých, od lidí neznámých a takřka zapomenutých, kteří nestáli v čele národa, aniž se nestkvěli hodnotami před světem. — Jak důležité tu pro nás naučení! Vstěpme si je hluboko do srdce. Nízký aneb vznesený, chudý aneb bohatý, proslulý aneb neznámý a snad i opovržený stav, v němž jsme se zrodili, nezávisí od nás samých. O stavu svém ale, nechť jest jakýkoli, tak smýšleti jako Maria Panna, to úplně v moci naší. — Předkové slavní Marie Panny byli ozdobeni korunou královskou a byli ctěni a váženi od všeho lidu; a Ona předce nezacládala si na tom a nestyděla se, sdíleti všechny práce a nedostatky s nejhudšími; nikdy nenařikala na prozřetelnost Boží, která jí určila stav tak nízký a opovržený. Jsme li tedy rodem bohatí a mocní, vážen-li stav náš a ctěn, tu nechť poučí nás Maria Panna, že nemáme býti pyšní na malicherné tyto věci, a že nemáme opovrhovati bližním chudým a prostým, nýbrž vše sdíleti s ním. Zrodili-li jsme se v nízkosti a chudobě, pocházíme-li ze stavu opovrženého, nestydíme se za původ svůj a nestarejme se o to, jak bychom jej zvelebili anebo snad u lidí v zapomenutí uvéstí mohli; nepohlížejme ale též okem závistivým na stavy vznesenější a bohatší a nemutme se u vnitř nad rodem svým, nýbrž radujme se spíše z toho a pokládejme to za štěstí, že obdaril nás Bůh aspoň něčím, čím podobnějšími se stáváme blahoslavené matce Jeho. —

Kdybychom byli opravdově nábožní a Bohu cele oddáni, nenalezali bysme netoliko řádného zalíbení na vzneseném rodu, nýbrž báli bychom se spíše marnosti světské. Jak mnoho nalezá se úskalí pro život duchovní nebezpečných v postavení vzneseném a skvělém! Mnohá loď života lidského ztroskotává se denně o skaliska tato! — „Přetěžké jest,“ pravý jistý duchovní vůdce, „přetěžké jest velkým býti před

světem i před Bohem; ve světě žítí ve vážnosti a nenalezení zalíbení na radovánkách jeho. Nic nevádí a nepřekáží tak pokroku na cestách Božích, jako takové nezřízené náklonnosti.“ — Naproti tomu měli by ti, jenž poslední ve společnosti zaujímají místa, radovati se a velebiti Boha, že zachránil je před nebezpečenstvím tím. Duše, které svatou touhou naplněny jsou po ponížení a pokořování, ku kterému jim stav jejich tolik příležitosti dává, duše ty neměly by se vyhýbatí zásluhám, jež si tuto vydobýti mohou. Protož neopomínejme poklízeti na Marii Pannu a často volati k ní: O Maria bez poškrvny hříchu počatá! oroduj za nás, utikající se pod ochranu Tvou a vypros nám, abychom následovali Tebe v ctnostech Tvých a plnili po příkladu Tvém vždy s ochotností vůli Boží, a tak zasloužili s Tebou i Synem Tvým radovati se na věky.

Příroda.

Příroda toť krásný
chrám jest velkolepý,
Boha kdo opustil
bývá pro ni slepý.

V každém lístku, když však
srdce Pána tuší,
každý lístek hýbá,
ku modlitbě duší.

Každý kvíteček ten,
který šlape noha,
poznovu mne učí
„věřím v Pána Boha.“

Každý paprsek slunce
jenž mne budí z lože,
šeptá srdci mému
„miluji Tě Bože.“

Na jesení, když se
ve smutek háj mění,
naději mně vlévá
z hrobu na *vzkříšení*!

Jaromír Fr. Lhotka.

Zápiska.

— K proslulému Lavaterovi přišel kdysi studující, jehož strakatá čapka svědčila, že k jistému spolku náleží a prosil, aby mu několik slov do památníku napsal. Lavater přemítaje listy, četl samé oplzlé zápisky. I vzal knížku a nenapsal jiného, leč: *Mat. VIII, 31.* — Přišed domů, hledal studující pln zvědavosti v Písmě a našel u sv. *Mat. VIII, 31.* tato slova: „Dopustiž nám vjíti do toho stáda vepřův.“

Farář.

Vypravuje *Louis Veuillot.*

(Pokračování.)

„Vidím, že si přejete slyšeti celou historii mých utrpení,“ pravil farář; „nuže slyšte ji zde, neboť mimo kostel neznám místa, kde bych s větší útěchou, s větší odevzdaností do vůle Boží o těchto smutných událostech mohl mluvit. Opanujte ale srdce své, a nehorlete příliš na ty, kteří mně mnohých a bolestných zasadili ran. Přičítejte to raději slabosti lidské přirozenosti, která si všude tak počíná, když se vymkne jhu zákonů božských. Považte, že zde zaujímám místo zbičovaného, ukřižovaného Vykupitele, že co hříchem stížený sluha nejsem nad mistra nevinného; považte konečně, že dnes po osmnácti stech let ovoce spásy jako tenkrát na hoře Kalvarii, tak nyní po celém světě pní na dřevě kříže. V každém věku seznal svět, že jednotlivci silou anebo duchem vysoko nad současníky své se vyšinuvsé, v uzdu a okovy je pojímali, zákony nebo poučení jim dávající. Ale i tito mužové ostali předce jen lidmi vzdor slávy, purpuru a moci panovnícké. Svět je soudil a provoláváje slávu jejich, nepřisoudil jim předce více, než obyčejnou míru přirozenosti lidské. *Boha* svého ale poznal svět jedině v hanebné smrti kříže. Však Bůh tento upadl by v zapomenutí, velebný tento kříž sklesl by na rovný stupeň s mnohými skvělými světa velikány, o nichž dávno žádný neví, dilo spásy ostalo by nedokončeno: kdyby se nejsvětější Trojice v nekonečném milosrdenství svém o to nebyla postarala, aby po vše věky stávalo na zemi věrných následovníků Krista Pána. Tato nejsvětější Trojice volí si lidi dobré vůle, a silic slabost, nahražujíc nedostatek, odpouštějíc bojácnost jejich, podává jim kalich utrpení, velí jim vstupovati na horu Kalvarii. A když posměch je stíhá, když krvavý pot s čela jim řine, když dřevo kříže oudy jejich rozpíná a z boku krev a voda se prýští — tu obnovují dilo kříže a otvírají samým zákeřníkům bránu nebes. Mučitelové jejich ale jdou do sebe, řkouce: V skutku, oni nás milují, v skutku, oni u prostřed nás zachovávají zákon Boží, jenž pro vykoupení světa smrt podstoupil. — Věřte mi, příteli ubohého Vavřince, mé ještě nad míru soběcké srdce nepožilo všem veškeré radosti takové oběti, ale předce jsem ji tak dalece poznal, že mohu říci: Blahoslaveni nesoucí kříže. Neboť oni milují, a než byli k oběti povoláni, obdrželi již dar lásky od Boha, oné nepřemožitelné

lásky, která nad smrtí vítězí a kdyby se celý svět proti ní spiknul, nevyvrve ji vnitřní její blaženost. Majíce lásku, mají i víru a skrze víru i naději a lepší jejich část nedlí více na zemi. Co záleží poutníku na tom, jak daleko má ještě k cíli, když cíl ten již vidí a jist jest, že ho dosáhne? Každý krok blíž ho vede k cíli věčného pokoje. Snad jest raněn, snad krvácí, ale co z toho? On věří, doufá, miluje a jest opojen štěstím, že miluje bratry své, že za ně trpí. Toť štěstí, o něž ho nemůže oloupiti žádný lidský nevědek.

Edmundě udělil Bůh neocenitelný dar takové lásky. Zнала dobře cenu duší nesmrtelných a pro zachování jedné jediné ráda by byla život položila. Tajemná slova proudila se ze srdce jejího, když jsme v podvečer o milém Bohu rozprávěli, a já bohoslovec kněz i doktor, já slýchal od ní věci, jež jsem ještě neznal. Nad jiné ovládala ji vroucí *nábožnost k nejsvětější Panně*, k té patronce všech vyvolených duší; rozmluvy její bylo lze nazvati výkladem slov sv. Bernarda: *Omnia per Mariam*. (Všeho skrz Marii.) Ziskavši si, jak Vám už známo, přátelství několika panen, neměškala spojit je v malé bratrstvo. Tam se jí dostalo konečně té radosti, že vidala na mši sv. aspoň sedm nebo osm osob. O, s jakou radostí uvítal jsem tyto začátky lepší doby! Edmunda vynýšlela tisíc krásných záměrů. V duchu viděla již, jak matky vedou dítky své ke mně, jak se dcery provdávají a napravují manželé své. Zamýšlejí upravení a rozšíření kaple Marie Panny pracovala dnem i nocí, aby žalostnou chudobu drahé kapličky poněkud zakryti mohla nějakou okrasou. Než krásné tyto sny neměly dlouhého trvání; bylyť předčasně a ubohá Edmunda neměla se dočkati uskutečnění. Přítelkyně její, unášeny jsouce řečmi jejími, opakovaly je v domácnostech svých. I vyhýbaly se hrubým radovánkám, v nichž až posud brávaly podílu, a vzdorovaly všemu posměchu. Tím zrůstala rozhořčenost, až našla konečně prostředku k dobytí vítězství nad panami. Ne toliko, že já poznovu se stal terčem jejich urážek, ale teď se vrhly na mé mravy, a což jsem za nemožné měl, i Edmunda stala se předmětem jizlivé pomluvy. Jednoho dne podstrčili mně píseň jakousi od Berangera, kterou byla přispůsobila obratnější rukou, než jest selská, na mne a na Edmunda. — Mohl jsem s jistotou předvídati, že *nestoudné* ty rýmy hned se rozšíří po osadě, že je i dítky budou zpívati. I umínil jsem si odstraniti Edmunda, bez toho již nějaký čas postonávající. Ale již bylo pozdě, úklad byl

již vyveden. Co jsem já se teprv dověděl, bylo Edmundě již známo. Než ji totiž přítelkyně její přátelství vypověděly, co osobu podezřelou ji od sebe odmrštivše, pospíšila si jedna z nich, a donesla jí, nevím z jaké as příčiny, všechny ty klepy. Rána ta nechybila cíle; ranila smrtelně. Jen vynaložení všech duševních sil a láska ke mně byly s to nevinnou pannu udržeti na živě. Aby mne nezarmoutila, a pak aby nebyla donucena opustiti otrávený ten vzduch, kdež čest její vraždili, mlčela a pomalu odumírala. Vražedná ta píseň stihala ji všade. Na procházce slyšela ji za sebou mumlati anebo ze stavení zaznívati. Vyšel-li jsem za dne, anebo spal-li jsem v noci, sešli se muži, ženy i děti zpívající zlopověstnou tu píseň pod jejím oknem, právě pod tou stříškou, kterou k ochraně chudých dala zříditi. Bez přestání vrýval se hrot pekelné té dýky v její srdce, ať již bděla anebo spala. Viděli, že odumírá a neustáli předce. Ano, uvěděl to, že se jednou kdosi — jmeno jeho nezjevila nikdy — když se o samotě v kostele modlila, před ní postavil a bez ohledu na místo svaté, bez outrpnosti nad její slabostí tak dlouho ty špinavé, zlolačící verše jí předzpěvoval až konečně do mdlob padla? — Ó, nemusíme-li se modliti, vroucně *modliti* za básníka, od něhož pochází hanebná ta píseň? On bez pochyby neví, jak ukrutnou zbraň v ukrutnější ještě ruce tím dal všem sprostým tupičům náboženství. Jsem já snad jediný kněz, jehož poslání takovým způsobem chce překaziti? Či jest ubohá Edmunda jedinou obětí zlovolného jeho rozmaru, šipu jedovatějšího nad uškntutí hada?“

„Když jsem Edmundě sdělil, že péče o její zdraví mne nutí jinde pro ni bydlo zaopatřiti, odpověděla mi: „Milý strýčku, dobře vím, co Vás k tomu přivedlo. Ale nahlídnete, že kamkoliv se obrátím, všade s sebou ponesu neduh ten, jenž zde život můj podrývá; proto neodsuzujte mne k tomu, abych umírela vzdálená od Vás. Považte spolu, že odchod můj pomlouvám nejen konec neučiní ale spíše nového podnětu jim dá. Čest má káže mi ostati zde i pak, kdyby mně vzdálení se odtud v skutku i uzdravení přinesli mělo; neboť útok na čest mou jest útokem na čest Boží. Odhodlejmež se tedy velikomyslně k oběti, ať tento poslední pokus pekla vítězně překonáme, buď si to již za živa anebo po smrti.“

„Dávody tyto mne sice nezviklaly v mém předsevzetí; ale než jsem vše, čeho třeba bylo zařídil, abych ubožátku útočiště nějaké zaopatřil, pokročila nemoc její tak

rychle, že nelze bylo na odchod pomýšleti. Edmunda vzkázala přítelkyním svým, že již smrt očekává a je prosí, aby přišly, že jim chce poslední „s Bohem dáti.“ Dostavily se skoro všechny. Největší pohnutí bylo pozorovati na té, která jí první ránu zadala. To bylo pro Edmunda velkou útechou, i pravila mi, že dívka ta bude vzorem celé farnosti, prorocství to, které se s mnohými jinými vyplnilo. Bez nářku, bez stýskání, bez obviňování kohokoliv svěřila svou čest přítelkyním truchlícím. Pak rozmlouvala o náboženství s takou výmluvností, že všechny slzice jí přislíbily, že budou zase chodit do kostela a nikdy že nebudou zapomínati na cestu tam vedoucí. A držely slovo.“ —

„Co jsem knězem, býval jsem často u nemocných, věděl jsem tedy, jak krásná jest smrt křesťana; ale neviděl jsem žádné velebnější nad smrt nevinné té panny. Věru ona byla obětí vonnou, obětující se s radostí a pokojně. „Milý strýčku, pravila, odkazují Vám skrovné své jmění na *upravení kaple nejsvětější Panny*. Nabuďte mysli. Maličko ještě, a *Vy zvítězíte*. Myslím, že Bůh mně velí takto k Vám mluvit. Četní jsou nepřátelé Vaši, ale neopaují nad Vámi. *Čiňte jim dobře*.“ Opakující slova: „*Čiňte jim dobře*,“ zesnula v Pánu. — Kdo to dívku tu naučil? Kdo naučil ji mluvit se sv. Pavlem: Čiňte jim dobře? Toliko tři slova, v nich však obsažena všechna moudrost svatých, veškerá dokonalost evangelia, celé tajemství Boží, jemuž vztek i úskok pekla podlehá. Člověk se ubrání všemu i rozumu i moci i vědě i trestu: ale dobrému, jež mu prokazujem, neodolá. Tím se mu otevrou oči, srdce se obměkčí a hněv zkrotne. Marný jest tu jeho odpor, na zmar odívá se v zbroj, jižto proti spravedlnosti, rozumu i zázrakům bojuje. Láska proráží železný ten háv a klestí si cestu k svědomí, on se musí vzdáti, nebť řekl Bůh: Beati mites, quia possidebunt terram (Blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou.) A proto usilují nepřátelé Církve vši silou o to, aby jí seč jsou zabraňovali dobře činiti.“

Edmunda odešla z tohoto světa do věčné blaženosti. O tom mne předsvědčila tajná moc z rakve její vycházející. Zde, v tomto pokojíku modlil jsem se umrtvoly její po celou noc. Cítil jsem bolest nekonečnou, ale v bolesti té nalézal jsem neutilšeného pokoje a útechy. Nikdy necítil jsem se tak silným něstí brímě Bohem seslané. Nikdy nebyl jsem více vzdálen reptání ba i stínu nevole, jako tehdy. Začal jsem s modlitbou za duši její a skončil jsem modlitbou za protivníky její. —

Za nový účinek přímlyvy její v nebesích pokládal jsem veliké množství lidu, kteříž se byli sešli k pohřbu jejímu, ano poslouchali též pohřební řeč mou. Tu a tam jsem i slzu užírl, a slyšel tiché vzdechy i lkání. Pomluva umlkla před obětí svou a já se domníval, že popraskal konečně led kol srdcí oveček mých. Ale Bůh žádal ještě jedné oběti ode mne — a nenalezl mne tak oddaného, jako prvé.“

(Pokračování.)

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

IX.

Zástup buřičův donutil v ulici pekaře, že mu vydal chleba, co měl napečeného pro budoucí den. Ve vinopalně vydobyli si soudek kořalky, již hned na místě vypili. Ta je ovšem ještě více rozpálila a už pokřikovali, že bude nejlépe, když to hnízdo, ta fabrika zajde ohněm. Však největší křiklouni byli také největší pijáci, a že jim laciná kořalka zláště chutnala, nalili jí do sebe více než snesli. Někteří zůstali pak ležeti na cestě, svalivše se do příkopův. Ostatní jich nepohřešovali, až když byli u fabriky. Tu se volalo po tom a onom, aby začal. Že ho tu nebylo, hádalo se, že snad utekl a nechal je v bryndě, pozbyv odvahy a udatnosti. Však bylo mezi nimi odvážlivců ještě dost a ti řvali, aby se jim otevřelo, sice že budou muset vrata vypáčiti, a pak že v dílnách roztlučou mašiny a nástroje. Zprávec a ostatní domácí byli vnitř. Isidor očekával buřiče venku. I vstoupil mezi ně. První, co ho poznal, chopil se ho volaje: „Tu máme jednoho z nich. Ten nás tam pustí, abychme se nezdržovali.“

Mnoho hlasů se ptalo najednou: „Koho máme? Kdo je to, zprávec nebo písař?“

Jiní křičeli: „Hodte je do vody! Jeden je horší než druhý.“

Soused Isidorův se ozval: „Je tu Bena. Ten má klíče, sice by se nebyl dostal ven.“

„Škoda ho! Také jest jeden z nich a drží s nimi,“ bylo slyšeti se všech stran.

Tu promluvil Isidor pevně a hlasitě řka: „Prátelé já držím s vámi.“ —

I nastalo plesání, všickni křičeli: „On je náš. Vždyť svůj svého nezapře!“

„Jsem váš,“ pokračoval Isidor, „jsem dělník jako vy a spojmím se s vámi ke všemu, co — dobrého obmyšlíte.“

„My chceme spravedlnost. Poněvadž se nám odepírá, pomůžeme si sami.“

„Jakým způsobem, milí bratři?“

„Rozboříme fabriku.“

„Ta nás až posud živila, bude nás živiti zase. Když ji ale rozboříte, nejvíc ublížíte sobě.“

„Počepický musí zahynout.“

„A vy s ním! Jináč to nejde.“

„Aha, on se přetvařuje, ten holobrádek,“ zuřili mnozí. Byl žebrák a nyní nadhání pánům, aby se nad nás povýšil. Dovedte ho k vratům a uděláme si z něho terč, z toho zrádce.“

„Abyste na mně viděli,“ navrhl Isidor, „udělám vám světlo a sám postavím se k vratům.“

Byl na to připraven; měl velkou lucernu, rozsvítil ji a postavil se před ně, řka: „Tu mne máte! Komu jsem za ta léta, co jsem mezi vámi, učinil tu nejmenší křivdu, ať si ze mne udělá terč; ať hodí na mne, jako na psa, čím chce, třeba kamenem.“

To je zarazilo, přiznávali se: „Má pravdu, křivdy nám nedělal, ale nyní je proti nám!“

„Pro vás jsem, bratří,“ volal Isidor, ne proti vám. Jak vám to jen může napadnouti? Já vás zdržuji od zlého, od poštilosti, ku které jste byli zavedeni. Chcete se pomstít. Než tím si nepomůžete. Naopak, tím se uvrhnete do ještě větší bídy. I pro budoucnost si uškodíte. Mašiny za nic nemohou, rozbíjete li je, oloupíte se o výdělek a uvalíte na sebe těžké tresty. Co budou dělati vaše ženy a děti? Je mi vás líto a jich také. Pomohl bych vám, kdybych věděl — jak.“

Tu se zasmál jeden zuřivec: „Pomohl by nám, kdyby věděl jak! Tolik my také víme. Co je do jeho řeči. Jednejme raději, nestůjme!“

I mrštil kamenem do okna, a než se k němu přidali druzí, prosil je Isidor: „Rozpomeňte se, přátelé! Jaké pak je to hrdinství, vytlouci okna? A takové hrdinství by bylo, kdybyste celý tento dům rozkotali. Mrtvá věc vám nemůže odporovat. Já zde stojím před vámi sám; ačkoliv ale vím, že bych vám musel podlehnout, předce bych ji bránil na život a na smrt. Je to má povinnost, neboť jsem v službě u pána, jemuž patří.“

Tu ten samý člověk co hodil do okna, mrštil kamenem po Isidorovi, volaje: „Když nechceš, abych tloukl okna, dám se do tebe, žvástale, a zacpu ti hubu! Ubíte ho, lidé, on chce fabriku hájit, uvidíme, jaký je hrdina!“

Kámen zasáhl Isidorovo čelo, ale dotknul se ho jen se strany a sedřel kůži. Krev se mu lila po tváři. Protivník hnál se proti němu. Isidor levou rukou drže

lucernu vytáhl pravou pistolí, natáhl koutek a pravil: „Člověče, jsi v mé moci. Spustím-li, zastřelím tě. Je duše tvá přichystána na takovou cestu?“

Muž zůstal stát, couvnul nazpátek, lekl se, a Isidor dosadil: „Ty mi saháš na život, já mám právo zachovati si ho. Ale ne, raději položím svůj, než abych ti vzal tvůj a zbavil tebe času k pokání.“

Řekl to a vystřelil ránu do povětří.

V tom okamžení došel jsem já ku fabrice. I slyším Isidorova poslední slova a maje strach o něho, nic nedbám na zástup okolo sebe, nýbrž ihned prodral jsem se k němu a vida že krvácí, obrátil jsem se k lidu řka: „Kdo mu chce ublížit, musí napřed zabít mne. Já k němu nikoho nepustím. Zde jsem, a život dám za něj. Jen přes mou mrtvolu dostanete se k němu.“

„To je mladý Počepický!“ volali dělníci, a ptali se: „Co ten zde chce? Proč nepřišel starý? Kde je? Co zkazuje?“

Já se zatím přesvědčil, že Isidor není poraněn. I pověděl jsem mu, že ho otec zplnomocňuje, aby vyjednával s lidem a že všechno přijme, vše potvrdí, což on uzavře. K lidu jsem pravil: „Otec vám nezkazuje nic, ale zde máte Isidora Benu, mého přítele, na toho se obraťte, on vás zastane.“

„Proč vy se nás nechcete zastati? Strkáte to na Benu, abyste se sami k ničemu nezavázali. Pak nás odbydete a řeknete, že Benovo slovo nebylo vaše slovo.“

„Já,“ ozval se Isidor, „já se nemohu vás zastati, dokud tak nepřátelský úmysl proti pánu svému a statkům jeho a i proti mně v srdci svém chováte. Chcete-li užívatí moci, nic neprospeje má řeč. Kdo pomstou hoří a pomstu hledí, zavrhně i tu nejmoudřejší radu. Máte-li v rukou kameny, abyste je na mne metali, když vám něco nemilého řeknu, budu raději mlčet. Jen Bůh me zachránil, že jste mi hlavu nerozbili. Chtěl jsem se vás ujmouti. Ale tak vy nakládáte i se svými příznivci, když vás opoutá zlost, vztek, náruživost.“

„To učinil jen jeden!“ vymlouvali se mnozí.

„Je-li mezi vámi ještě někdo,“ radil Isidor, „kdo se chce státí paličem, buřičem, vražedníkem, ať vystoupí a líbí-li se mu, nechať skolí mne. Nyní nemám zbraně, sám jsem se jí zbavil, abych s vámi mohl mluvití svobodně, přátelsky, po bratrsku.“

Nikdo nevystupoval. Člověk, jenž mu kámen byl hodil do hlavy, zalezl někam, kde jsem ho neviděl, a ostatní volali: „My nejsme takoví!“

„Checete tedy, abychom se domluvili v pokoji?“

„Chceme.“

Tu Isidor pokročil mezi ně, oni se tlačili k němu a mnoho hlasů najednou projevovalo své žádosti. Tak to nešlo. I musel jeden mluvit po druhém. Všickni chtěli práci, chléb, přídavek.

Isidor smlouval se s nimi. Bylo mezi nimi mnoho takových, co ve fabrice nepracovali. Buďto tam nikdy nebyli zaměstnání, anebo vystoupili už před časem a živili se jinde. Těch se Isidor ptal, co zde chtějí? Nebylo těžko dokázati jim, že oni s panem Počepickým nejsou v pražádném spojení a že nemohou na něm žádati leč almužny. Ale tak prý se žádost o almužnu nepřednáší. Kdo u pana Počepického nedělá, ať se oddělí od druhých, neboť jen tito mohou mít příčinu, aby si stýskali na malou mzdu a nebudou se o to, co snad se jim přidá, dělit s cizími.

Tu hned nastal křik: „Ty sem nepatříš! Ty také ne! Ty děláš jinde, klid se!“ Lid sám vyvrhl, kdokoli k němu nepřínáležel. Tak zbyl jich už menší, ačkoliv ještě dost velký zástup, a ti žalovali, že mrou hladem. Každý tvrdil, že je mu nej-
hůř, a tu si počali vytýkati: „Ty ještě máš na tabák, ty ještě chodíš na kořalku, ty dovoluješ dcerám nositi parádu, mohly by také pracovati, jsou líné; ty vyděláváš jinde, bydlíš ve svém, uživiš se snáze nežli já.“

Isidor je napomenul, aby se nyní staral každý jen o sebe, a řekl upřímně, co chce. Kdo v skutku potřebuje pomoci?

Všickni.

Mnoho-li vydělá jeden za týden?

Tolik a tolik.

Isidor připomenul, že víc také nedostával a předece jest živ.

Jindy jim výdělek stačil. Nyní nestačí, že je dražota. Take je mñ práce. Zastavila se, že nejde obchod. Pán má menší užitek, dražota mu škodí jako jim. Předece se žádá, aby on jim pomohl. Stane se to, ovšem s velkými obětmi s jeho strany.

Těm, co jsou už propuštěni a nikde nenalezli a nenaleznou výživy, půjčí se a až se zase povolají k práci, bude se jim dluh po malých částkách ze mzdy strhovat. Dá Pán Bůh, že do té doby nastane zase láce. Dělníci ve fabrice, kteří z příjmu svého žítí nemohou, dostanou také na úvěr, co jim schází k doplnění nevyhnutelných potřeb. Aby místo mělo ještě větší milosrdenství, bude se také dávat almužna. Ve fabrice se každého dne uvarí kotel polívky a ta se rozdělí mezi hladové, kteří se přihlásí a svědomitě od nich samých za nejpotřebnější budou uznáni.

Ovšem se očekává, že každý bude šetřit té největší spravedlnosti, neboť žítí je všechny zadarmo, přivedlo by ovšem i toho největšího boháče brzy na mizinu. Že se na nich vykoná dobrý skutek, nebude snad už nikdo zapírat, a kdo povází, jak se dnes proti panu Počepickému zachovali, nesmí leč obdivovati se jeho vysokomyslnosti.

„On o tom neví, co vy nám slibujete,“ tvrdil jeden hlas.

Isidor odpověděl: „Zde stojí jeho syn a ten mne splnomocnil jednati s vámi ve jmenu otce.“

„Jen jestli se to bude držet!“

Isidor pravil: „Pan Počepický nebere slova nazpátek.“

A já řekl: „Mějte k nám důvěru, za-
jistě nebudete oklamáni.“

I vykřikl zase někdo: „Dokud jsme poníženi prosili, nedalo se nám nic. Nyní jsme jim nahnali strachu, a proto připovídají všechno.“

„Abych dokázal, že jest na omylu, kdo tak mluví,“ ozval se Isidor, „abyste věděli, že jsme se vás nemuseli báti a že nám strach nic nevynutil, pojdte a nahlídněte do fabriky, kam jste se, nešťastníci, mocí dobývali.“

To řekl, zatloukl na vrata a volal: „Otevřete!“ Vrata se rozlétla. Tu stálo hejno ozbrojených měšťanů se zprávcem v čele. Bylo jich nejméně tolik jako lidu venku. Hloušek je na prosbu Isidorovu shromáždil a ozbrojil. Isidor požádal je, by vyšli ven a postavili se před dům do řady. Jen zprávec zůstal uvnitř s několika muži, aby se tam o bezpečnost staral.

„Co byste byli pořídili proti nim?“ ptal se Isidor. I vyložil jim, že kdyby je byl nechal, bylo by to přišlo ku krve prolítí, a mnozí z nich že by byli zaslepenost svou zaplatili životem. Cos takého on ale nechtěl, raději se jim sám vydal a díky Bohu, smířili se v dobrotě. Není-li pak to lépe, než kdyby nepřátelství ještě bylo pokročilo, pomsta se byla rozmnožila, oni do záhuby snad časné i věčné se byli uvrhli? Zapomněli, že jsou křesťané, jako lotři vyšli na loupež; on udělal co mohl, aby je zachránil před hrozným hříchem, před škodou a zkázou. „Než to mne bolí“, doložil Isidor, „že jste mne měli v podezření, jako bych byl proti vám. Což jsem s vámi vždycky nedržel? Neradil-li jsem vám vždy dobře? Nestaral se o váš prospěch?“ — „Jsem sice ještě mladý,“ dokončil svou řeč, a nedělám se lepším a moudřejším než jste vy. Ale vyvolil jsem si za pravidlo zákon Boží; ten mne naučila znáti má ne-

božka matka. — Bůh sam jí to hojně odplatí!“ —

Zpomínka na matku Isidora jako obyčejně pohnula a s ním i všechny přítomné, jenž se k němu tlačili, ruku mu podávali, za odpuštění prosili, polepšení slibovali.

Muž, jenž byl po něm hodil kamenem, ukázal se zase. Ale už byl celý proměněn a jak se často stává, z jedné výstřednosti přešel do druhé. Dříve byl rozlícený, tvrdý, nelitostný, nyní ho pojala měkkost, želel svého přehálení, plakal jako chlapec. Snad mu hlavu pomátla kořalka! Chtěl před Isidora kleknout, chtěl aby ho měšťané spoutali a právu odevzdali.

Druzí se trestu báli, bědujíce, že mu propadnou. V městě panu Počepickému vytloukli okna, pekaři pobrali chléb, vinopalovi kořalku. Kým se pan Isidor za ně přimluví, aby se jim nestala spravedlnost!

Žádný se nechtěl přiznati k spáchané bezbožnosti. Jeden sváděl ji na druhého. Ten házel do oken a opatřil kořalku, onen vybidl udeřiti na pekare a přemlouval, aby se fabrika vydrancovala. Ti nejhorší tu mezi nimi už ani nejsou, zůstali někde stranou. Dělník Škvor je popichoval, podpaloval buřičskými řečmi, chtěl, aby pány pobili, zapálili fabriku a všecko zmařili. On sám vypil nejvíce kořalky, ještě na cestu si jí vzal hrnec, a nyní jest ten tam, ačkoliv on to byl, co je dnes svolal a jim se nabídl za vůdce.

Isidor, nechav je domluviti, pravil: „Kdo se připojil k nešlechtníkům, účastnictví má na jejich vině. Měli jste odporovat, a nebylo by se stalo, čeho nyní litujete. Vy všickni, jak jste zde, přispívali jste k zlému.“

„Oni nám hrozili,“ volali někteří, „že se nám pomstí, nepřidáme-li se k nim.“

„Nyní vidíte, co z toho pošlo,“ řekl Isidor. „Abyste se zachovali padouchům, vystoupili jste proti pánu svému, poškvřnili jste si dobré jméno, jednali jste proti svědomí, prohřešili jste se proti Bohu. Co lupičové nemůžete leč obávat se soudu a pokuty.“

„O smilujte se nad námi, pane Beno! Smilujte se nad námi, mladý pane Počepický!“

Zoufalost jejich mne dojala. I oznámil jsem: „Já to již u otce vyjednám, že vám odpustí. Pekaři a vinopalovi dáme náhradu a nakloním je, aby vás nežalovali. Škodu otci učiněnou vám také promineme, ač chcete-li pak oddati se životu počestnému, jaký sluší na křesťany.“

Ovšem ti to všickni chtěli. Isidor jim navrhl, že ve fabrice zřídí školu, aby se vycvičili nejen ve sv. náboženství, nýbrž

i v jiných užitečných vědomostech. I já přislíbil, že v ní budu účinkovati.

Všickni děkovali srdečně a upřímně. Isidor dovršil míru své dobroty, poskytna hladovým mezi nimi chleba k tomu účelu již přichystaného. — Pak se rozešli v pokoji, žehnajíce ruku, co je nasýtila.

Hloušek se svými společníky šel s námi do města. My jim ovšem srdečně děkovali za přispění; oni však pravili, že jsou dostatečně odměněni tím, co viděli a slyšeli. Nejvíce obdivovali Isidora. Hloušek vykládal, jaký strach měl o něj, když sám vyšel proti nepříteli. Když ale padla rána, tot prý ho sotva zdrželi, že vrat neotevřel. Slyše však Isidora, an mluví, věděl, že se mu nic nestalo a upokojil se, když od toho okamžení už tak zuřivě naň nedoráželi. Proto se svými zůstal skryt, až by obdrželi umluvené znamení.

Ve městě dali jsme si s Bohem. Isidor mne vyprovodil domů. Noc se už chýlila ku konci. Vystupovali ranní červánky. Zazvonili jsme. Teta otevřevši, pověděla nám, že otec ještě čeká. Nepoložil se, nýbrž chodil po pokoji, seděl, přemýšlel, hrozil se novin, co mu přineseme. Našli jsme ho s hlavou položenou na stole. I pozdvihl ji a pohlídl na nás, jako by nám chtěl v tváři čísti, co se stalo. Isidor se poklonil, a já řekl: „Všecko dobře vypadlo, otče.“

„Tak fabriku nerozkotali?“ ptal se.

„Žádná škoda se nestala.“

„Bůh budiž pochválen!“

„Tuhle Isidor všecko zachoval.“

Isidor vypravoval, co já nevěděl; já pak dodal to ostatní. Otec, všecko schválně a potvrdiv, co jsme lidu přislíbili, posíl Isidora, aby to uvedl v skutek. Hned mu také oznámil, že mu vykáže jinou službu než je ta, již až posud zastával. Chtěl věděti, umí-li dobře psáti a rozumí-li účtům. Já za něj odpověděl, že se mu v tom ohledu nevyrovná snad ani zprávce. Spolu jsem také udal, jak se tomu naučil. Otec ho ihned přijal za svého písaře. Když pak mu zároveň vyznačil mzdu, jižto nyní bude bráti, usmál se Isidor a pravil: „Pane Počepický, mne těší vaše důvěra, i jsem věru rád, že se mi vykázal úřad, v němž dle schopností budu zaměstnán. Nemyslete ale, že jsem si žádal nějaké odměny, když jsem dnes činil povinnost. Tu já, dá-li Pán Bůh, vždy budu činiti bez ohledu, ať mám z toho užitek nebo škodu.“

Otec stál, a my stáli také. Tu mu napadlo, že budeme mltí, a nutil nás, abychme si sedli. Dále si zpomněl, že včera ani nevečeřel a my bez pochyby také nejedli.

Teta poslouchala, když jsme otci po-

vidali o událostech za minulé noci; mezi tím často okem hodila po Isidorovi, jako by nemohla věriti, že on vykonal takové věci. Nedalo se to však zapírat. Lid rozvzteklý byl také u nás před domem, a tetka viděla i slyšela, jak rádil. Že ho Isidor přivedl k poslušenství, bylo zajisté rekovským činem, jehož by nebyla hledala v člověku tak mladém. A kdo může vypočítati, jakou nesmírnou zkázu odvrátil od nich? Je při tom skromný, uctivý, ponížený jako obyčejně, a nežádá odplaty. Nyní už nepochybuje, že jest jim oddán a že nemyslí na úskok neboli podvod. Ó jak se trásla, když jim skrze okna kamení lítalo do pokojů a jak se bála o život! Isidor předešel všemu neštěstí, jest jejich, jest hodný, a málem by ho byla obejmula, že se nás tak zastal. I usmívala se, klepala mu na rameno, chválila ho, dokládajíc: „To je dobře! Kde jste vzal tolik smělosti? Já byla bych strachem umřela. Jen když jste ze všeho šťastně vyvázli; jen když to vzalo takovýto konec!“

Když otec chtěl, aby si Isidor sedl, teta mu sama přinesla židli a sama ho rukou na ni stáhla. Když pak žádal otec jisti, prostřela i pro Isidora a hojně mu předkládala.

Tak tedy Isidor ponejprv seděl s námi u stolu a jedl s námi. Já při tom oplýval blažeností, a on pokládal si to také za čest, ačkoliv ho to nepřivedlo do nesnáze: nebo nestydl, neostýchal se.

Já byl ospalý; události a bdění za minulé noci mne až tuze unavily. Otec, zpozorovav mou slabost, poslal mne do postele, řka k Isidorovi, že i on si dnes u nás musí odpočinouti. Teta mu hned chtěla ustlati ve zvláštním pokoji; on ale pravil, že ho ráno bude zapotřebí ve fabrice a proto že se tedy zdržeti nesmí.

Navrhl jsem, aby alespoň hodinu neb dvě u mne si oddechnul na pohovce. Když pak ho i otec i teta pobízeli, svolil a odebral se do mého pokoje.

Nespali jsme. Isidor si ani na pohovku nelehl, nýbrž seděl u mé postele a hlavu nachýlil ke mně. Já mazle se s ním, jmenoval jsem ho svým bratrem, svým přítelem, svým Davidem. On mi zase říkal „Jonathane“ a oba jsme se těšili, že lásky své již nemusíme ukrývat před otcem i tetou, a že jsme — svoji.

(Pokračování.)

Kvíí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Prudký a násilný liják, dokonce provází-li jej hromobitná bouře, uškodí ne-

málo té, kterou právě zasáhne, dědině: ač by tichý povlovný dešť jí velkého byl přinesl pozeňání. Taktě to i s vyražením, kterému se člověk oddává a jehož časem opravdu potřebuje. Mírné, včasné, počestné, slovem nevinné *obveselení* očividně osvěží, zjadrní a pozvedne kleslé jeho síly: co zase divoký a hříšný spůsob zábavy je jen tím víc uslabí, mnohdy i zpusťší a zmrzačí na vždy!

Jako kdo z lučiště střeliti chce, tětivu k sobě co nejtuž přitahuje, aby tím silnější ránu způsobil: tak mnozí svými výmluvami, omluvami a předmluvami střelu *pomluvy* takorůka k sobě přitahují, aby někoho tím prudčeji uderili a srdce posluhačů uvěřením tížeji ranili.

Žádost.

Známo, že v lázních Badenských studující Oskar Becker se pokusil o zavraždění krále pruského. Strom, u kterého zákeřnický pokus se stal, je nyní z rozkazu starších města ovínut plátnem. Nebo každý z nepočetných hostů bral si kousek kůry na památku, čímž strom trpěl a umíral. Listy revolucionářů vyhlásily šilence za — mučenníka. Z toho patrně, že ti, jenž se nám posmívají, že ostatky svatých v uctivosti chováme, mají též v uctivosti ostatky, neupomínají-li jen na s v a t é ! (Nemusíme snad doložiti, že navštěvovatelé oněch lázní bývají skoro vesměs protestanté). Co nyní v Baden-Baden, činili ctitelové Lutherovi i na Wartburgu. Stěnu, o kterouž Luther kalamářem mrštil, oškrábali, po řádku, jenž se mu byl ukázal, každý si chtěl vzíti kaňky, a když tato zmizela, aspoň z omítky blíže kaňky „na památku“. Inu, k vůli důslednosti (v negaci) učiní člověk ledacos. Kdo se světla štítí, tapá ve tmách. Kdo zavrhl víru prvních křesťanských století — nebo ostatků svatých již v katakombách ctěno — kdo vykřičel úctu k sv. ostatkům za pověru, musí v uctivosti chovati kůru stromu, a kaňku, nemoha zapřítí lidskou přirozenost svou a věda, to že mu dovoleno: úctu svatých ale a jich ostatkův zakázáno. — Na základě těchto událostí žádáme, aby se na nás a naše svaté v „Hlasech ze Siona“ tak jizlivě nedoráželo. K slovům „o mši svaté“ ale podotýkáme, že ještě stává v Rakousku zákona, jenž rouhání trestati velí. Že ho stává, za to nemůžeme. Udržel se z tmavého středověku. Vždyť ještě r. 1696 Žid jakýsi potrestán jest, že se Ukřížovanému rouhal, jakož nápis na pravé straně sv. kříže na Pražském mostě dosvědčuje. Lito nám, že útoky takové činí ti, jenž se též k Ukřížovanému hlásí a křesťany se zovou. Nemohli by učení své vykládati svým, a ne naše překrucovati, zpořtořovati a v posměch uváděti? Poznejte se! —

D o p i s y.

Naď Sázavou dne 1. Prosince 1861.

Zas tu advent. Jak ten čas ubíhá! Zas už na obnovu duchovní mocným hlasem nás Církev upomíná. Čím mocnější se v nás stane obnova duchovní, tím raději budeme spěchat, abychom obnovili, dokonali okrasu chrámův našich. Tot myslím že také onomu slavnému šlechtici na myslí tanulo, an rodáky k dostavění chrámu Karlínského v předešlém čísle „Blahověsta“ upomínal. I já ze skromné tobolky své některé Tobě, milý „Blahověste“, zprávy ze života církevního podávám, zvláště v tom úmyslu, abych dokázal ze skutečnosti četnému občanstvu Karlínskému, že by i oni mohli dokonati, okrášliti nejvzácnější budovu svou: chrám Páně, věnovaný blahověstům našim slovanským — jen kdyby všickni upřímně k tomu měli vůle.

Za posledních let, kdež po širé vlasti naši tak mnoho, přemnoho se děje na oslavu jména Božího, nezůstalo zajisté pobřeží řeky Sázavy v poslední řadě mezi zbožnými horliteli pro čest jména Kristova. — Než snad to skromnosti zdejšího duchovenstva sluší přičítati, že nikdo na to nepomyslel, jak vítané jsou „Blahověstu“ zprávy o chrámových obnovách. Snad i jinou příčinu mlčení toho lze hledati: však to věci samé a ceně zásluhy neškodí. Již pak proti toku Sázavy, probíhaje břehy její, slušnou chválu náleží vzdáti vrchnosti knížecí (Khevenhüllerů z Metsch) kteráž kapli zámeckou v *Komorním Hrádku* již před několika lety velmi vkusně upravití dala. Ne příliš prostranná, ale dosti výstavná kaple u vnitř okrášlena pěknou malbou, i oltáře tři zcela obnoveny, varhany přestavěny jsou. Loňského pak roku na blízku Hrádku ve farním chrámu *Vranovském* pilností tehdejšího p. far. Krisana a obětavostí osadníkův všechny tři oltáře obnoveny, pozlaceny a nevkusné přímětky z doby starší odstraněny jsou, jakož i celý kostel znova vybiřen a opraven. V *Pišelích* letošního roku kostel farní znova jest pokryt a u vnitř oltáře jednoduše, ale vkusně pozlaceny, nová dlažba položena, vrchní polovice věže znova vystavena. V městečku *Ondřejově*, na pravém břehu řeky, před dvěma roky zdejší velmi zanedbaný chrám neunavenou snahou p. faráře Vojáčka a kooperátora p. Hübnera spojenou s obětovnou láskou osadníkův zcela jinou tvářností přioděn. Na poboční dva oltáře opatřeny zcela nové, čistě malované obrazy; sešle varhany jsou poopraveny, a, což málo na venku spatřujeme, vchod do chrámu přistavenými druhými dveřmi upraven tak,

aby navštěvovatelé chrámu, poblíž dveří stojící, nemuseli prudký průvan neb zimavé úvětří snášeti. Ještě zbývá, aby měšťané zdejší postarali se o brzké upravení hodin na věži. Co tudy chodím, mají hodiny ty jenom jednu rafiku, a ciferník bys ani drobnohledem rozeznati nemohl, tak jsou cifry setřelé. Asi dvě leta tomu, co na vrchu „Kalvarie“, blíž městečka, znova postaven byl poopravený pomník „študentské legie“ z r. 1809, jež tu bývalý pan farář Horáček byl založil. As hodinu od Ondřejova jsou *Hrusice*, když r. 1853 udeřením blesku přeskovstný byzantský portál z r. 1252 odkryt jest, i zdejší chrám při té příležitosti obnoven, oltáře ozdobeny, věž (kteráž byla následkem blesku z části shořela) znova vystavena. — Jdouce dále proti břehu řeky, octneme se v městečku *Sázavě*. Památne to místo nově zřízeným dědictvím Svato-Prokopským nově nabylo ceny. Nalezajíť se tu zdě kláštera co svědkové dávných dob a chrám na „Černých Budách“ (kdež jindy klášter benediktinův stával), jenž velikostí svou vyrovná se mnohému kostelu v Praze. Ve městě Sázavě, jakž bylo v „Blahověstu“ oznámeno, před třemi lety chrám, jenž r. 1848 vyhořel, pouhou obětovností osadníkův jest znova vystaven; pracovalť jeden každý, snášeli chleb a jinou potravu pro zedníky; zdejší pan farář, Kočí, zatím co řezbář, zhotovil dvě sochy (sv. Václava a Zikmunda), a nyní opět pilně pracuje, aby řezbu velikého kříže s podobou Vykupitelovou dokonat.

Na 2 hodiny od Sázavy, v *Oužicích* oprava chrámu bez ustání zaměstnává horlivého p. faráře K. Kaisera, jenž po dlouhém namáhání a prosení vymohl, aby na místo staré, již již sesuté střechy nová položena byla. Při tom i vnitřní obnovu chrámu započal (rovněž jako as před 12 lety se o obnovu oltářů u sv. Havla v Praze byl postaral). Hlavní oltář nebyl ještě dokončen, když jsem tamější chrám navštívil; pracovánoť ještě na obmíte vnitřní. Zvláště pěkně ozdobena jest kazatelna, na níž čtvero soch sv. Evangelistů se nalezá. Věž chrámová taktéž znova vystavena. — Navracejíce se zase k břehu Sázavy pěkně provedenou opravu chrámu nalezáme v *Divišově*, kdež podobně nezištná horlivost p. děkana Hoffera a p. kaplana Černýho potkala se s obětovností osadníků, a tudíž uvnitř oltáře v pěkném ladu pozlacené, malby obnovené, nepotřebných přídavků oltáře zproštěné oko každého tam vstupujícího potěšují. As hodinu odtud v *Kozmích* již před čtyřmi roky chrám pěkně obnoven; oltáře P. Marie a

sv. Jakuba pozlacený, kostel znovu pokryt, zákristie opravena a vkusný lustr v chrámě zavěšen. Kněz o tuto opravu zasloužilý, p. Kugel, vstoupil před rokem do řádu Redemptoristův. Konečně na blízku památného Blánického vrchu v *Louňovicích* letos štědrostí Jeho Eminence pana kardinála co patrona, podařila se obnova chrámu Páně, k čemuž bedlivý kněz pan Kouba, podporován jsa pánem vikářem a farářem Sklenářem, nemálo přispěl. Dlažba chrámu přeložena, zákristie znovu zřízena, mešní roucha (jichž tu po skrovnu bylo) zakoupena a zhotovena. Dva nové praporey z červeného sukna se 4 obrazy rovněž mnohdy přispěly k potěše osadníků. — Již pak nyní též farní osada Koceradská chystá se, aby důstojně ozdobila stánek Boží. Patrně, že příklad jedné osady občany vedlejších farností mocně za sebou táhne. Ukazuje takové mocné svědčí, že stará zbožnost předků našich nezanikla posud v srdcích potomstva, že při všem nedůstatku předce mnohá štedrá ruka dárku svého obětuje, — prosí-li oň Ten, jenž přebývá v chrámech našich. — Odkud se ale dá vysvětliti ve věci tak svaté, jak se nám zdá malé účastenství občanů — Karlínských?

B.

Z Podkrkonoší.

[Návrat do Církve.]

Snad mi nezazlíte, velectěný pane redaktore, jestliže Vám sdělím, jakou slavnost d. 24. Listopadu v našem krásném chrámu Páně jsme slavili. Vrátila se do lůna Církve katolické *Anna Janatová* i se svou dezerou, kteráž chtěla vůli svého manžela zadostučiniti dříve byla odpadla. Myslím též, že dobře činím, ohlašuji-li v časopise katolickém návrat zbloudilých ku staré a věčné pravdě. Tane mi na mysli ještě i nyní, jakého křiku bylo i v časopisech českých, když v Praze letošního roku na den památky M. J. Husa několik těch osob odpadlo, jako by se tím Církvi katolické Bůh sám ví jaká hluboká rána byla zasadila. Jako si Němec skoro každého vzdělaného a výtečného muže přivlastniti miní, byť to bylo jako pěst na oko: rovněž tak hlásí se novější nekatolíci ku každému, kdo s Církvi katolickou nesouhlasil, nehledíce na to, zdaž s nimi souhlasil. Že s učením protestantův by byl nikdy Hus nesouhlasil, svědčí nejlépe, že ještě v žaláři v Kostnici na zápor sloužil mši sv., které protestanti neuznávají. — Okolí naše jest na čisto katolické, a protož nelze se diviti, když se mnoho sešlo lidí, chtějící býti přítomni veřejnému vyznání víry, jež skládaly obě ženštiny před

ranními službami Božími. Před tímto důležitým úkonem oslovil vel. p. farář, máje po boku svém obou pp. kaplanů, jádrnou řečí veškeré shromáždění četné, vykládaje příčinu dnešní slavnosti tak živě, že nebylo ani jediného člověka v kostele, jehož srdce vřelými slovy by nebylo dojato. — Kéž by jen brzy nastal čas, aby zbloudilí bratři a sestry vůbec přátelsky ruce nám ku smíření podali, a takto učiněn byl konec nepřátelskému rozdělení a obapolnému osočování.

V. V.

Kronika.

Z Prahy. J. Em. nejduš. p. kardinál navrátí se dne 15. anebo 16. t. m. z říšské rady zase do Prahy.

— J. Em. ráčil darovati v těchto dnech na dostavení chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně opět půl třetího tisíce.

— J. Em. náš nejduš. vrchní pastýř, jenž Dědictví sv. Prokopa z uspořené bývalého časopisu pro katol. duchovenstvo 2000 zl. poukázati a sám 200 zl. věnovati ráčil, vydal o témž Dědictví k svému duchovenstvu následující právě *otcovská* slova:

„Milí bratři a synové v Pánu!

S radostí srdečnou uvítal jsem návrh českého odboru na lonském valném sjezdu katolických jednot v Praze o zřízení spolku k vydávání bohoslovných spisů v jazyku českém. Potřeba hluboce citěná, utvořiti na domácí půdě bohoslovnou literaturu v jazyku českém a spojenými silami ji vytrvale pěstiti, — z druhé pak strany touha našeho nad míru schopného i příčinnivého duchovenstva: rozmnožovati nepopíratelné zásluhy své o vlasteneckou literaturu v nejvznešenějším jejím oboru — totiž katolického bohosloví, — jsou dva tak mocní důvodové důležitosti takého spolku, že již spravedlivé jich uvážení postačí k vzbuzení všeobecného a vřelého účastenství v zřízení a podporování takového literárního spolku.

K tomu budiž ještě dodáno, že se českým vzděláním všech odvětví vědy bohoslovné duchovnímu pastýři českých farností žádoucí příležitost poskytnouti má, aby své vzdělání v mateřském jazyku dokonaloval k svatým účelům kněžského povolání svého; kdežto ostatně též duchovní spolubratři jazyka německého, kteříž si řeč českou po čas svých studií poněkud byli osvojili, vydáváním bohovědných spisů skrze jednotu naleznou vítané povzbuzení a vhodnou látku, aby se pokud jim čas stačí dále cvičili v řeči, kteréž se s mnohou prací přiučili, a sice ovšem netoliko k vůli řeči,

ale spíše proto, aby pomocí známosti do-
týčné řeči schopní byli udíleti požehnání
svého kněžského přísluhování duším útěchy
a spasení žádoucím — a byť se to na nich
toliko jednou za celý život žádati mělo.

Povážíme-li posléze, že náležitým působením jednoty nejbezpečněji řídití se může
za našich dnů tak důležitá literární činnost
a vědecká snazivost mladšího duchoven-
stva, že domácí písemnictví v službě Církve
se bude posvěcovati, jakož i že se tím vzbudí
může u vzdělaných laiků láska k vzne-
šeným předmětům vědy bohoslovné a cír-
kevního života: nebude nikoho, kdoby ne-
nahlížel, že návrh k zřízení jednoty tak
blahodárné došel vřelé pochvaly u všech
účastníků onoho veřejného shromáždění.

Že ale mimo to ze všech stran za-
ručeno bylo přistupování k tomu společ-
nému podniknutí, přikročeno k poradám
o návrhu spolkových stanov, jež jsem v
celém jich znění schválil a mocí svého
vrchnopastýrského úřadu ve jmenu Páně
potvrdil s tím upřímným přáním, aby Bůh
zakladatelům i spoluodům, příznivcům i
podporovatelům spolku za jich obětovnost
štědře odměniti a veškerá podniknutí je-
jich k zdaru jednoty směřující nebeským
požehnáním svým provázeti ráčil.

Díky vzdávám Bohu za útěchu, jižto
nalezám v tom, že popud a první oběť k
založení neocenitelného díla vyšly od kněží,
jež svými zovu. Kýmby i oni našli útěchu
a posilu k úloze, kterouž si sami zvolili,
v tom ujištění, že vrchní pastýř jejich vždy
hotov bude, seč síla bude, podporovati vzne-
šené účely spolku. Nemenším potěšením
naplňuje mne též předsevzatá volba spol-
kového výboru, jemuž dle stanov vedení
všech spolkových záležitostí náleží.

Čestná důvěra, s kterouž voliči oce-
nili osvědčenou činnost oněch mužů, v jichž
ruce složili řízení jednoty, — moje úplné
schválení oné volby, jejíž výsledek já co
vrchní pastýř s radostí potvrzuji, — buď-
téz nově zvolenému spolkovému předno-
stenstvu kromě důvěrného pohledu k Bohu
potěšlivým rukojemstvím, že jeho s Bo-
hem a pro Boha počatá práce nezůstane
bez požehnání.

Spolu dal jsem uveřejniti v mém „Or-
dinariálním Listu“ vrchnopastýrské potvr-
zení zvoleného výboru jakož i obsah vše-
stranně ztvrzených stanov spolku. Tím pak
chei vyjádřiti vřelé moje přání, aby se
stal spolek společnou záležitostí veškeré
dicése, aby totiž moje v Pánu milované
duchovenstvo, pokud jeho duševní a hmotné
síly připustí, pečovalo s všelikou láskou a
vytrvalostí o zdar a rozkvět nového toho
podniknutí.

Pohled na osvědčenou duchovní sílu a
obětovnost ctihodného sboru mého kněž-
stva povznášá mne k naději, že se Dědictví
sv. Prokopa důstojně a s prospěchem po-
staví po boku Dědictví sv. Jana Nepo-
muckého.

Pod milostiplnou ochranou Boží vzrů-
stež tedy spolek, jenž dnes ještě horčiv-
nému zrunku se podobá, v mohutný strom,
jehož větve se rozkládají mají daleko po
vlasti naší a i za hranicemi jejími, a je-
hož dobré ovoce svědectví dání má, že
strom onen se zakořenil v požehnané půdě
Církve, že světlo a teplo i veškerou ži-
votní sílu bere z Toho, jenž jest slunce spra-
vedlnosti, — cesta, pravda a život, a je-
hož podivuhodnou známost velebíme v oné
věčné lásce, kteráž po slovu apoštola „vše-
likou vědomost převyšuje.“ (Efes. III, 19.)

Abyste stalo, jakož přejeme a dou-
fáme, stavíme spolek pod ochranu našeho
patrona vlasti sv. Prokopa, jehož slavným
jmenem se nové Dědictví honositi chce,
netoliko proto, aby oživilo památku veli-
kých zásluh toho světce, zvláště pak oné
činnosti, o které svědectví dává jeho slo-
vanským písmenem psaná a v Remeži
uschovávaná kniha evangelií, na kterouž
králové francouzští až na Ludvíka XVI.
skládali svou korunovační přísahu, nýbrž
i proto, aby spisovatelská činnost vlaste-
neckého duchovenstva nalezala v této dra-
hocenné upomínce mocnou polhnutku k
zbožné nadšenosti a k chvalné vytrvalosti,
— spolek pak sám v důvěrném pohlížení
k sv. Prokopu nové rukojemství požehnání
Božího.

V Praze v den všech Svatých 1861.
Bedřich, *kardinal a kníže-arcibiskup.*“

K těmto uvážení hodným slovům vrch-
ního pastýře připojila nejdůst. konsistoř v
„Ordinariálním Listu“ jména ředitelstva i
výboru a stanovy Dědictví sv. Prokopa v
znění českém i v překladu německém, což
čtenářům našim již známo jest. Dejž Bůh,
aby se naplnilo v hojné míře, což očekává
vrchní pastýř a žádá prospěch náš.

— Doslýcháme, že jsme zase utrpěli bo-
lestnou ztrátu. Dne 2. t. m. zesnul v Pánu
důst. pan *Jos. Kreisinger*, děkan Rokycanský
a sekretář vikariátu téhož jména, spisovatel
známé „Biblické dějepisy pro školy obecné“.

— Svým časem oznámili jsme, že
seminářský chrám nejsvětějšího Vykupitele
za ředitelství kanovníka Pruchy nákladně
obnoven jest, jakož i dříve vedlejší chrám
sv. Klementa pap. a muč. péči tehdejšího
rektora Františka Plaucara. Letos pak
obnovena jest částečně kaple c. k. gymna-
sia akademického. Ohromná budova, kte-
rouž nazýváme „koleji Klementinskou“ má

pak ještě jednu svatynku a ta se nyní obnovuje. Minimel „*vlašskou kapli*“ mezi oběma dotčenými chrámy. Oltární obraz „na nebe vzeti bl. Marie Panny“ omladnul již pod štětcem mistra a znalce a za příkladem obrazu naplní se i na veškeré svatyni slovo Páně: „Hle všechny věci činím nové.“

Z Kostelce na kráškách. V den výroční slavnosti posvěcení našeho chrámu Páně posvěcen jest při slavných službách Božích od důst. p. vikáře Mateje Suchana krásný oltární obraz sv. Martina biskupa. Darován jest našemu farnímu chrámu Páně od jistého šlechtěného dobrodince z Prahy a stál 474 zl. r. č. Bůh mu zaplat! P.

— **V Janově** u Litomyšle vyhořel dne 29. Listopadu farní chrám Páně s veškerým příslušenstvím.

Z Vidně. „Ukázal se koukol,“ kteréhož nasil nepřítel mezi pšenicí proticírními denníky. Vytloukají tu z večera okna dobročinným pannám „dearám nejsv. Vykupitele;“ totéž učiněno tudy dny i na klášteře Dominikánův. Jsou to počátky horších věcí?

— Nástupcem v Pánu zesnulého světicího biskupa Zennera ve Vidni jmenován prý jest dvorní farář Dr. Kutschker.

Z Říma. Dne 17. Listop. zesnul v Pánu kardinal *Recanati* z řehole kapucínův. Narozen r. 1789 v Camerino, byl kardinalem od 7. Března 1853.

— Klesne-li kněz, klesá hluboko. Věrolomný Passaglia ozdoben jest řádem sv. Lazara. Od koho? Od krále Piemontského Viktora Emanuele, a zač? — Netřeba dokládati. Takové vyznamenání neslouží zajisté ke cti. Jidáš dano *tricet* stříbrných.

Z Paříže. Otec *Lacordaire*, jehož životopis jsme minule nastínil, není více mezi živými. Po dlouhé nemoci skonal v Sorreze dne 22. Listopadu.

Z Irska. Ze spisu: „Krátké popsání katolické Církve v Irsku“ od Sidneje Smitha vyjímáme následující místo: „Příjmy Církve katolické v Irsku jsou: haléře, brambory, hadry, kosti a cáry starých šatů a sice *írských*. Její služby Boží bývají začasť v stodolách anebo pod širým nebem z nedostatku jiného bohoslužebného místa. Víru její vyznávají *trí čtvertiny* obyvatelstva. Nedaleko bydlí v domě okny a střechou slušně opatřeném dobře placený protestanský (anglikanský) duchovník, jenž chrámovým lavicím a klecátkům káže a v pravdě představuje „hlas volajícího na poušti.“ Celá jeho *osada* sestává z něho, jeho vikara, kostelníka a jeho ženy. Tito všichni jsou plni hněvu na pludy papeženské a hotoví život položití za veliké na říšském sněmu v Augsburgu

stanovené pravdy. V rodině Leinsterův uchoval se příběh, jehož obsahem jsou slova: „Není jí dobře.“ Na blízku přímého vévody z Leinsteru sídlil anglikanský duchovník. Toho pozval kdysi vévoda k sobě. I zůstal u něho 3—4 dni. Když v sobotu večir vévoda na lůžko se odebrati chtěl, řekl k hostu svému: „Zjitra se tedy uvidíme u snídaně,“ — „Nikoliv — odpověděl host — „snídaní bývá pozdě, a mne volá povinnost záhy z rána do chrámu, i jsem uvyklý na vlas plnit povinnosti své.“ Vévoda přijal důvodnou tuto omluvu a dali si „dobrou noc.“ Kterak se ale podivil vévoda, když vstoupiv ráno do jídelny užířel pana pastora za stolem pohodlně snídati. „Těší mne, že Vás zde vidím, drahý můj pastore,“ řekl vévoda, „ale nepochopuji...“ „Což nevíte, co se přihodilo?“ odpověděl pastor „*není jí dobře*.“ — „Komu není dobře?“ tázal se vévoda. „Vždyť nejste ženat a nemáte sestru, rcete tedy, komu není dobře?“ — Inu, pane vévodo, je to tak: *celá moje osada* sestává z mého vikara, kostelníka a jeho ženy. Ta je nyní nemocná. Nemůže li ale jíti na služby Boží, není osada náležitě zastoupena a za tou příčinou nemáme dnes žádných služeb Božích.“ —

Z Londýna. Výbor 7 paniček a 5 pánů zřídil v Londýně *opatrovnu* pro ztracené a hladové *psy*, kdež se ošetřují, pokudby se starý anebo nový pán k nim nepřihlásil. Zvláštní služebník krmí tyto nalezence dvakráte denně a vyvádí je na čerstvý vzduch. V listu, z něhož zprávu tuto čerpáme, je dále udáno, že bývají tito psi, když je opatrovna přijímá, jen kost a kůže, stížení všelijakou nemocí, a za tou příčinou jsou v opatrovně mnohá oddělení — chlívky prý to nazvati nelze — atd. O blouznění tom nechceme šířiti slov. Nespatruje-li člověk v bližním svém obraz Boží, bratra svého, nevěří-li, že almužna jest dobrý, záslužný skutek, pak se ovšem srdce jeho obrátiti může a musí třeba i k psům, nebo něco milovati musí. Jeť ovšem zvláště v Londýně a v okolí jeho mnoho nešťastných, hladem mroucích nuzáků, je tam také mnoho chorobnic a domů pro chudé, ale opatrovnu pro psy předce zřídili. I u nás máme mnoho takových paniček, kteréž vykrmeného psíčka hýčkají, kdežto služka k žebráku za dveřmi prosícímu volá: „Není žádný doma!“

Paběrky.

— Z Klobouk píše se do „Hlasů ze Siona“ č. 35. o nové věži a o zvonech. O těchto di evangelický dopisovatel doslovně takto;

„Užíváme pak naše zvony tak, že jimi oznamujeme služby Boží, pohřby a každého dne ráno, že den přichází, a v poledne, že půl den jest, a večer, že dokonán jest den a k žádné jiné pobožnosti, ani k ceremonii je neupotřebujeme.“ Ani k zvonění na poplach, když hoří? Dříve tam zvonů nebylo a předce snad věděli Kloboučtí „že den přichází“, „že půl den jest“ a „že dokonán jest den.“ K čemu tedy zvony? — Důležitější jest, což v témž dopisu následuje. Svědčí to o pravdě, že srdce naše nepokojné jest, pokud neodpočine v Bohu a jeho Církvi, kteráž den co den obětuje oběť nejsvětější. Psáno tam: „V tom mi na mysl přišlo, že bychom měli také k duchovní práci povstat, totiž že bychom měli každodenním“ (ba ovšem) „ranním službám Božím v chrámu Páně se shromážďovati. Recl mi někdo, že evangelický křesťan ví, že vždy a na každém místě se má modlit, tedy odpovídám, že nacházíme v Písmě svatém, že byla Anna prorokyně, která posty a modlitbami z chrámu nevycházela, kdežto naše chrámy Páně po celý týhoden zamknuty jsou, a Kristus Pán na každý den učil v chrámě a žalmista Páně praví, že lepší jest v síních Hospodinových jeden den, než jinde tisíc. A protož patřilo by, aby na každý den v našich chrámech Páně se volalo: Pokání činite; nebo aj království Boží jestiž mezi vámi!“ Ba ovšem. Věříme rádi. Hlas takový jestiž ctihodný. Touha tato vyslovena v dotčených listech již po druhé.

— Velebítelům „zlatého věku“ napsal vys. důstoj. pan kan. Vinařícký v sešitu VII. „Časopis katol. duchovenstva“ toto na dorozuměnou: „Za dnův našich čítáme ideálné úsudky o domnělé svobodě a osvětě národní v Čechách před bitvou Bělohorskou. Historie jinak mluví. Jak čadivé bylo světlo paličů klášterů, jak bujnou svobodu slova Božího hlásaly palčaty Tábořské, jak fanatická byla tehdejší literatura, víme. Před válkou husitskou byl sedlák český svobodným činovníkem; nevolnictví lidu vloudilo se pod vládou Jiřího z Poděbrad. Na jalovost tehdejší literatury ukázal Palacký. Našich blouznivých velebítelův zlatého věku tážeme se: jaké dílo skutečně klassické vyvedl ten oslavovaný věk? — Vyrovná-li se který z těch Velešlavínů v původnosti myšlenek — a v jadrnosti slohu katolickému Tomovi Štítnému? A co do formy: není-li prósa zlatého věku našeho naskrze rozvláčná, a poesie — což dím poesie — písničkářství našich Lomnických není-li vodnatější než kterákoli píseň prstonárodní? A co do přesnosti jazyka: kam by se byla čeština octnula, kdyby se postupně byla tak „pulerovala“ a pulerováni to kdyby se bylo dále „fedovalo“: jaký „křtalt“ byla by konečně na se vzala? Nahlédneme jen do didak-

tiky jinak důmyslného Komenského a všimneme si pod textem těch bezpočetných latinských a německých makaronů v textu vydavatelem opravených a přesvědčíme se, že věk náš opravovatí musel sloh mužů na vrcholu zlatého věku kvetoucích. Než i kdyby sebe ušlechtilejší byl sloh a sebe zdařilejší duševné plody onoho věku: jaký směr měly snahy jeho? —“

Oznamovatel literní.

— Kněhkupectví Vác. Hessa v Praze vydává od 2. t. m. spoluoudům Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje knihy za letošní rok:

a) Život blah. Jana Sarkandra muč. Sepsal prof. Matěj Procházka. Stran XII. a 1153. Cena 2 zl. r. č.

b) Moravan kalendář na rok 1862. Pořadatel Jgnac Wurm. — (Podivili jsme se, proč není udáno, že „Obrady korunovační“ jsou vyňaty z „Blahověsta“, jemuž je podal p. Fd. L.)

— Neznámost věcí v oboru bohoslovném je tím vinna, že některé listy podali následující zprávu:

„U Dominikusa jsme viděli tuty dny české bible, které jsou zajisté nejlacinějšími knihami toho druhu. Tak bible starého i nového zákona („Bibli svatá, aneb všecka svatá písma starého i nového zákona, se vší pilností opět přehlednutá, poopravená a v nově vzdělaná“) u velmi krásné kožené vazbě stojí pouze jeden zlatý r. č. Nový zákon o sobě („Nový zákon Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista“) stojí 40 kr. r. č. s toutéž koženou, velmi úhlednou vazbou. Tentýž Nový zákon i s žalmy v dobrém vydání stojí 20 kr. a ve skvostné vazbě 45 kr. r. č. Bible ty jsou vesměs tisknuty v Berlíně u Trowitzsche a Syna v letech 1859 a 1860. Neklameme se, řekneme-li, že jsou to nejlacinější knihy české.“ — — My ale dáváme laskavým čtenářům výstrahu! „Písmo“ ono protestantské není toliko laciné, ale lze ho dostati zdarma. „Biblická společnost“ jestiž v rozdávání takovýchto biblí nad míru štědrá. Za tou příčinou prosíme o povšímnutí dopisu „z okolí Roudnického v „Blah.“ číslo 6. str. 89. K seznání udaných nakladatelův v Berlíně poslouží též, co jsme napsali v „Časop. kat. duchovenstva“ (ročník 1860, svaz. II.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiocesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Anselm Mik. Stubner, kněz řádu Benedikt. v Emausích, bývalý prof. na gymn. Klatov. † v Praze dne 26. Listop.

Tomuto číslu přiložen jest program časopisu „Pěstoun z Moravy.“

Tisk a papír Karla Bellmanna v Praze.

Blahověst

vychází
5., 15., 25.
každ. měsíce.Expedice
u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
knihkupců
na půl. : 1 zl. 30 kr.
na rok : 2 zl. 50 kr.
S zásilkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 55 kr.
celoroč. : 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Na neděli IV. adventní.

„Uzří všeliké tělo spasení Boží!“ Luk. III, 6.)

Čas přípravy k svátkům vánočním, putování naše adventní je u konce. Dnes naposled zaznívá k nám hlas volajícího na poušti: „Čiňte pokání.“ Kdežto před týdnem Církev k nám volala slovy Písma sv.: „Pán blízko jest,“ volá dnes: Připravujte již cestu Páně do srdcí svých, jako se připravují a ozdobují cesty k příchodu kníže tohoto světa; Pán již přichází, a proto přímé číňte stezky jeho do srdcí svých. Každé údolí nevěry budiž vyplněno skálopevnou vírou; každá propast nepravosti budiž vyplněna a urovnána pokáním; každá hora vysokomyslnosti a každý pahrbek pýchy budiž ponížen bohomilou pokorou; místa srdce nešlechtností křivá buďtež zpřímená ctnostmi, a místa dlouhým nepřátelstvím a mstivostí ostrá buďtež bratrskou láskou a upřímností cestami rovnými: číňte pokání! — Již obdivujeme štědrost milosrdného Otce nebeského, jenž nám ztraceným synům dal svého nejmilejšího jednorozeného Syna, poslav Jej na svět, aby žádný, kdo v Něj věří nezahynul, ale měl život věčný. Bůh byl nejvyšší štedrý k nám, na to nás upomíná *štědrý večer*, buďmež i my štedří k ubohým duším našim: číňte pokání;

buďmež láskou štedří i k těm, jichž jsme dříve nenáviděli a snad pronásledovali: číňte pokání.

Avšak, co nám za to bude, když budeme činit pokání, co nám za to bude, když připravíme cestu Páně? Na otázku tuto odpovídá dnešní sv. evangelium: „Uzří všeliké tělo spasení Boží.“ Bude nám tedy za to zisk nesmírný. Do každého připraveného srdce vejde Spasitel, v duších čistých narodí se Kristus Pán. Kdo připravil pokáním cestu Páně, uzří spasení Boží.

Dnes již rozprostírá se před dušemi našimi město Betlehem a posvátná jeskyně jeho. Vidímeť v duchu sv. rodinu putující po městě; vidímeť sv. Josefa s Marií Pannou, ani žádají od domu k domu po celém městě o nocleh, a když všude odbyti byli, vidíme je, ani se ubírají za město do zřícenin — do chléva, a tam se staly jesličky kolébkou Kristovou. O nemilosrdných pak Betlemčanech napsal sv. Jan: „Mezi své přišel a svoji ho nepřijali.“ A tak přichází Spasitel každoročně mezi své: křesťany, a oni Ho nepřijímají. Duchovním způsobem chce se naroditi v každém srdci, nemůže však, srdce nebývá připravené. On nežádá bohatého příbytku, narodit se v chlévě; žádá ale být nuzný před čistým příbytkem, čistou duší; neb jen čistá duše uzří spasení Boží, a

jen duše nevinná aneb pokáním očištěná může s dobrým svědomím přiblížit se k jesličkám Kristovým s prosbou: „Přiď o novorozený Spasitel též do srdce mého.“

Všem pak, kdož pokáním vyčistili srdce a připravili lůžko Spasiteli, uvádím na paměť slova Páně: „uzří všeliké tělo spasení Boží.“ V srdcích vašich narodí se Spasitel, přejte mu tam místa; nepřipustte tam nepravost, nechte v duších Ježíše žítí, abyste s Ním mohli jednou i umřítí. Aby pak nebyli k těmto nejradostnějším svátkům toliko příbytkové vaši upraveni, připravujte též duše, očekávající ne v hodování a opilství, ne v svárech a různicích: ale v modlitbě a pobožnosti, den narození Páně. Když pak vás pozejtří v noci hlahol zvonů do chrámu Páně volati bude, považujte to za zpěv andělský, zvoucí nás k jeslím Ježíšovým, a jako pastýřové k Betlému, tak spěchejte k chrámu Páně, abyste se klaněli jako oni novorozenému Spasiteli, volající: O svatá noci, v kteréž se div neslýchaný stal, Bůh vtělil se, stal se člověkem. Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Ano zůstaň o Ježíši a přebývej s námi, aby se na nás naplnilo zaslíbení: „Všeliké tělo uzří spasení Boží.“

Pravá spokojenost.

(Mnohému do památníku.)

Proč ztěžuješ si, že jsi smuten?
Máš háje, luhy, zahrady;
máš skvostný dům a světa ráje,
a stříbro, perly, poklady.

Proč ztěžuješ si, že jsi smuten?
Tě žádná radost nemine;
ó, pohlédni jen kolem sebe
a podívej se na jiné:

Tuž mnohý bratr tvůj jest v strasti
a přec má čelo veselé;
patř! oko jeho v jarní záři,
a blaha zříš v něm anděle.

Či mušš že spokojenost nalézt
lze v tížné herně, ve vhistu?
Kdo spokojenost naleznout chce,
najde ji pouze ve Kristu!

Jaromír Fr. Lhotka.

Farář.

Vypravuje **Louis Veuillot.**

(Pokračování.)

„Edmundin bratr, přítel Váš, vstoupil do vojska, chtěje skrovné dědictví po matce neztenčené ponechat sestře. Pro svou srdnatost, poctivost a vzdělanost mohl se nadíti povýšení. Zůstavše po smrti Edmunda sami dva na této zemi, lnuli jsme tím větší láskou jeden k druhému, milující jeden v druhém to, co jsme byli ztratili. Vavřinec požádal bez mého vědomí o dovolenou, chtěje mne po přání srdce svého navštívit. Že se vždy výborně choval, obdržel Bohu žel, čeho si přál, a dal se, mladík jsa a voják, s vakem na zádech pěšky na cestu. Bylo to na začátku zimy a cesta daleká. Mezitím co on přemýšlel, jak radostně mne překvapí, zhoršilo se zde postavení mé. Nebylo sice takové, jako před smrtí Edmundinou, neboť přítelkyně její stály pevně v slovu svém a pohnuly mnohým zatvrzelým srdcem. Než právě to rozjitrilo znovu starý vztek, o němž jsem předčasně soudil, že již dokona uhasl. Přední v obci a mladý lid byli pořád mými úhlavními protivníky. Dosti často posmívali se mi na ulici. Pouhé jméno mé postačilo k vzteku je rozpáliti. Poslyšte kam až se nechali vášní svou unést.“

„Po dlouhé chůzi v té největší nehodě dorazil Vavřinec pozdě v noci sem naskrz promoklý a k tomu ještě poraněn, neboť byl na našich špatných cestách několikrát upadl. Prozřetelnost Božská řídila to tak, že se zrovna k nejlitějším mým nepřátelům obrátil s prosbou, by mu ke mně okázali cestu. První zavřel okno, nedav žádné odpovědi. Druhý se dal do nadávání, dozvěděv se, že Vavřinec jest mým sestřencem. Třetí nechtěl pro nehodu ani vyjítí. Nebohý hoch napadl konečně žebráka, který mu cestu ukázal. Klepal na dvěře, ale ach! já nebyl doma. Musel jsem totiž, jednoho spolubratra navštívit, a že tam bylo daleko, oznámil jsem doma, že se toho dne nenavrátím. Hospodyně má, hluchá bojácná stařenka, buď neslyšela klepání, anebo se bála, že ji chce někdo něco zlého učiniti. Marň tedy klepal Vavřinec. Nedostáváje žádné odpovědi, domýšlel se, že mu chybně bylo ukázáno. Zimou skřehlý a hladem zemdlený vlékl se zase do vsí, chtěje hospody vyhledati. Tam ale, v hlavním to táboře nepřátel mých, byl s větší ještě tvrdostí ano s výhružkami odmrštěn. — Divíte se tomu? — Ano, zapomněl jsem Vám pověditi, že chudsa při opakovaném padání na cestě vak svůj i peníze ztratil. Již mu smrt hleděla z očí, a předece se

žádný nad ním neustrnul; psu by se bylo přijeti dostalo, ale farářův sestřenec byl za dvěře vystrčen. Odpust jim Bůh! Nelidské toto chování neplatilo Vavřincovi, nýbrž mně. Viděli, že mdlobou sklesnul, a přede se žádný nehnul, aby jej pozdvihl. Teprv za hodinu dovolili děvečce donesti mu trochu vína. Co ona v blátě klečíc nebohému Vavřincovi občerstvení k ústům podávala, dělali si z ní divochové nestoudnými šprýmy smích, až najednou polekaná vykřikla: *on umírá!* Po hlasu již poznali, že mluví pravdu a utíkali jeden za druhým pryč, aniž by byli tím nejmenším na pomoc přispěli, jakoby bylo lze zločinu tak lehce utéci jako oběti jeho. Děvečka volala o pomoc, ale nadarmo. Opilý a rozespálý hospodský odpovídal klením na prosby její. Musela tedy sama nemocného polomrtvého do stáje dopravit, kdež jej na kousek slámy položivši kožíškem svým přikryla. Odhodlala se střežiti jej, až by se rozednilo a já se navrátil.“

„Bůh, jenž vždy jako otec trestá, prokázal mně v tomto neštěstí milost, za niž mu děkovati budu, dokavad bude trvati zmínka na onu ukrutnost. Poslalť mně anděla, abych k Vavřincovi spěchal. Okolo půlnoci, když on ubohý u dveří hospody bez sebe sklesl, byl jsem strašným snem probuzen ze spánku. Otevřev oči, domníval jsem se, že vidím Edmunda. Poklid v obličejí jejím zářící pojil se s truchlivostí, která, jak věříme, i blažené duchy stihnouti může, nejsou ovšem žádným následkem bolesti vlastní, ale důkazem, jak něžnou soustrasť mají s námi. Nepromluvila, a přede jsem rozuměl, že mne k návratu vybízí. Bez dlouhého rozmyšlení vydal jsem se na cestu, rozpomenuv se, že mezi stádcem mým jest vlastně místo né. Dešť se ještě lil s oblak, noc byla mavá a cesta mně nepovědomá, a přede sem se bez ourazu a dosti brzo octnul loma. V domě bylo vše ticho, jen mé srdce bouřilo. Rozdělav oheň chtěl jsem e do jitra modliti; tu se mi zjevila Ednunda po druhé smutnější ještě než prvé: „Ale dítě, pravil jsem, co pak chceš? Týká e to snad bratra tvého?“ — Vidění zmizelo a já vyšel ven, nevěda ani proč. Myl jsem, že se pomodlím u dveří chránových, ale tajemný cit jakýsi vedl kroky mé k hostinci, odkudž úpěnlivý hlas zazníati se zdál. Došel tam, zpozoroval jsem zadu ve dvoře slabé světélko, a tichostí oční donášelo se temné zdychání — jako y umírajícího — až ke mně. Několik odin později, a já přišed, byl bych našel mrtvolu!“

„Bože, Bože! jaký to byl pohled. Nyní

ještě se musím pamatovati, že i nejsvět. matka Tvá viděla Tě na kříži co obět nepoškvrněnou za hříchy naše! Bratr Edmundin, prvorozený nebožky mé sestry, sestřenec můj, jež za syna jsem přijal, poslední můj příbuzný — ten tu ležel na hromadě smetí, bledý, umazaný, v zimničné šilenosti, k nepoznání pro každé oko mimo mé! Sám sebe neznaje, nesl jsem jej v náručí svém pryč, šilen jsa téměř jako on. Mluvil jsem k němu něco, čemuž on nerozuměl. Uloživ jej na lůžko Edmundino, oba jsem hoře oplakával, ji jakobych teprv nyní byl ztratil, jeho, jakoby ho již nebylo. Děvečka ona pospíšivši za mnou, povídala mi, co jsem bez toho již tušil; vždyť jsem potřeboval na Vavřince jen pohlednouti a musel jsem poznati Edmundiny vrahy. Hněv můj úplně již potlačený a umrtvený vzplanul proti nim s takou divokostí, že se dvojitému jejich zločinu vyrovnal. V tomto nenadálém neštěstí postrádal jsem vši své síly, ano hříšný hněv můj obrátil se proti Bohu samému. „Bože! pravil jsem, proč jsi mne vyhnal mezi tyto lotry? Žizni-li po krvi mé, proč ji nevzali z těchto žil mých? Jak můžeš dopustit, aby prostředků nalezali, jimiž mne neustále vraždí!“ —

„O toho reptání! žaluji Vám sám na sebe, a prosím Vás, abyste mne neomlouval. Zdá-li se Vám, že jsem tu neb tam něco dobrého učinil, věztež, že ne já ale Bůh sám to vykonal. Jemu tedy všechen dík a všechna budiž vzdána čest. Já jsem byl jen nepatrný a často nemotorný nástroj rukou Jeho. Jak často jsem se zpěčoval jíti cestami Jeho! On k práci mne volal a já zbáběle za pohodlí prosil. Reptání to nebylo nepředloženým výbuchem rozbolestněných citů mých, já jsem se v něm zatvrdil. Darmo dával mi Vavřinec, přišed opět k sobě, krásný příklad nábožné odevzdanosti, já i proti tomu se vzpíral; on byl volný umříti, já nechtěl dopustit, aby umřel. Sotva jsem se tak přemohl, že jsem proklínáním jeho vrahů neztrpěl poslední jeho hodinku. Strašná to doba. Mezitím co jsem jej ošetřoval, co jsem vyznání čisté jeho duše vyslychal, poslední pomazání mu uděloval: co jsem se strojil oči mu zatlačiti — porád jsem slyšel pekelnou onu píseň, která sestru jeho zavraždila, jako by mi ji někdo bez ustání do uší hřímalo. Jako vlny moře bouří rozkaceného, tak bouřily a burácely nenávist a neukojitelná žádost pomsty v duši mé.“

„To zbourení citův mých, tak rozdílné od poklidu, jimž jsem našel smrt Edmundinu, poučilo mne, že jsem tehdejšími vítězstvími poněkud snad zpyšněl. Bůh

ale chce, abychom se všude a ve všem ponižovali i když oběť přinášíme, i když vítězství slavíme. Zármutku máme unikati jen jak a kdy On chce. Já pravil k sobě: „„Opanoval jsem srdce své; Bůh žádá ode mne oběti, a hle, přináším ji srdcem ochotným; jsem *věrný* Jeho služebník.““ — O jak zaslepeni býváme v *pýše* své! Věděl jsem, že Jeho ruka před propastí mne zachránila — a velebil jsem ne Jeho pomoc, nýbrž sílu svou; ústy děkoval jsem Hospodinu za milosrdenství Jeho a uvnitř velebil jsem ctnost vlastní. Proto odevzdal mne Bůh bouři zoufalství, abych poznal slabost svou. — Vavřinec nezůstal ani celý den na živě, skonal v podvečer. Jen rychlému návratu byl jsem za to povděčen, že jsem jej mezi živými zastihl. Radost shledání a pilná péče má prodloužily poněkud čas žití jeho, tak náhle a tak bolestně přerванého. Tamquam flos agri, sic efflorescit (Odkvete, jako kvítí polní). Pochoval jsem jej sám, a mohu říci, že jsem mrtvolu jeho, než jsem ji rubášem oděl, slzami svými umýval. Nemětl jsem nyní žádného více, kdožby mne byl miloval. Sám a sám stál jsem tu v široširém světě. Similis factus sum pelicano solitudinis (Podobným byl jsem učiněn pelikánu pouště.) Vždyť to ale muselo tak býti Bože můj; svazky tyto musely popraskati, a Ty o Bože připravils mi svazky světlejší, než jsou svazky pokrevensví. Ale tehdyž jsem tomu nerozuměl. Ve mně vznikl zámeř výstřední, nebezpečný a stavu mého nehodný. Věděl jsem, že pohřeb Vavřincův mnoho lidí do kostela svolá, a té příležitosti chtěl jsem použití k vyvedení zámeřu svého. U rakve oběti jejich chtěl jsem se na nich pomstiti za tříleté mučení, chtěl jsem je přinutit, aby se zarděli nad nevděkem a ukrutností svou, nad strašnými nepravostmi svými; vše jsem jim chtěl před oči postavit: chtěl jsem jim vyčísti smrt Edmundy, zavraždění Vavřince, otrávení mého života — a pak jsem je chtěl opustiti a nikdy více se nevrátiti. Nevole, opovržení, hořkost, prudké předhůzky — vše to vrlo a bouřilo v duši mé, jako láva před výbuchem sopky. S takovými city vstoupil jsem na kazatelnu.“

„Posluchačstvo bylo četné. Ještě jednou dali se pohnouti city utrpnosti a lítosti, jež je i na Edmundin pohřeb byly přivedly. Mimovolně představil jsem si nebohou Edmundu a slova její: „„*Čiňte jim dobře*““ zazněla v útrobach svých. Tázal jsem se sám sebe: mohu-li pak opustiti hroby čistých bytostí těchto? Tu promluvil Bůh k srdci mému, na mysl přišla mi slova žalmisty: In Domino confido;

quomodo dicitis animae mea: transmigra in montem sicut passer? (V Pána doufám; co pravíte duši mé: vytáhni na horu, jako vrabec?) O duše má, proč radíš mně k útěku? Už nedůvěřuješ v Boha? — I změnil jsem úmysl svůj, a srdce mé, pojednou osvětlené v ústa mi kladlo jiná slova, než jaká jsem mluvití chtěl. Sdělil jsem pouze, že Vavřinec skrovnou mohovitost svou mi zanechal, abych z ní pohostinný dům pro chudé cestující založil. K tomu jsem připojil, že nyní, jsa bez přátel, ovečky své možno-li ještě více milovati budu, že jim věrně sloužiti chci, v té naději, že jednou zase užírám ztracené bratry a sestry.“

„To byla celá má řeč; pro slze nemohl jsem domluvití, a kdy bych byl i dále mluvil, nikdo by mne byl pro všeobecný pláč neslyšel. Od toho času jsem s většinou obyvatelstva nejen dobře vycházel, ale byl jsem i za přítele považován. Někteří z těch, co byli vinni smrti Edmundy a Vavřince přišli ke mně chybu svou vyznávající a za odpuštění prosíce. Učitel pozbyl všeho vlivu a představený přešel na mou stranu. Teď teprv jsem mohl hlásati slovo Boží a dotíratí na bludy a neřesti nešťastnou osadu hubící. Tak vzkvetlo křesťanství ve farnosti této nad hroby miláčků svých. O jak podivné jsou cesty prozřetelnosti Boží!“

„Jsa vykonavatelem poslední vůle měl jsem z odkazu Edmundy opraviti kaplu Panny Marie a dle závětí Vavřince zříditi malý hostinec. Ale odkázané jmění obnášelo sotva 10.000 franků; to bylo málo. Nicméně pustil jsem se do práce, a oblíbenost má tím zajisté ujmy neutrpěla, ovšem ale se zvýšila. V obci vypukl oheň a ztrávil pět nebo šest stavení. Mezi pohořelými byl i ten, jenž byl první před Vavřincem dveří svých zavřel. I zpomněl jsem si na slova Edmundina a bez odkladu zastaviv práci, rozdal jsem zbývající peníze mezi pohořelé v největší bídě se nacházející. Vnuknutím Božím přišla mi myšlenka, abych sbírku zařídil a tak vyprázdňenou pokladnici opět naplnil. Výsledek první sbírky přesahoval očekávání mé, i šel jsem o krok dále. Biskup můj udělil mně značnou podporu, a dobrovolné dárky a příspěvky tak četně se scházely, že jsem měl v krátkém čase 15, 20 ano 30 tisíc franků pohromadě. Se štěstím rostla i má podnikavost; již jsem se nespokojil upravením kaply Mariánské, nýbrž předebral jsem si celý kostel vystavěti, neboť starý byl již již na spadnutí. — Bezpochyby je Vám známo, jak se vede farářům, kteří staví, a sbírky konají, ušetřím Vás tedy vypravováním, jak se asi vedlo mně.“

„Pět nebo šest let vedl jsem život na prostě neobvyklý. Byl jsem zedníkem, tesařem, stavitelem, kupcem, pokrývačem, kazatelem, cestujícím světákem, advokátem a Bůh milý ví, čím ještě; dostalo se mi trpkých úsměšků a neobyčejné podpory, útěchy a trampot všeho druhu. Ráno mne děsily dluhy, jež jsem nemohl zaplatiti, na večer byly dluhy zaplacený a já si vymýšlel rozsáhlejší plány, poněvadž peněz ještě zbývalo; to mne uvedlo do nových dluhů a poznovu na cestu. Byl bych nesnesl břímě starostí těchto, by mne Bůh byl neslil, chyby mé nenapravoval, důvěře mé nepožehnával, a nábožných lidí mně neokázal, kteří mne stokrát horlivostí a velikomyšlností svou z nejhorších zmatků vytrhli. Jistá paní v Paříži, snad nebohatší než já, přispěla polovíčkou peněz, jež stál kostel. Můžete si pomysli, že vše mé práce proti takové obětavosti jen maličkostí se mi zdáti musely.“

„Bůh mne v pravdě zasýpal milostmi svými. Byla-li radost má velká, když jsem viděl jak z jedné strany kostel, z druhé pak nemocnice v krásných rozměrech vzrůstá, tož byla radost nad stádem mým tím větší. Byl jsem otcem nazýván, a viděl jsem, jak se nábožnost vřichlivede rozšiřuje. Postaral jsem se o to, aby osadníci moji z těch staveb i časného měli užítku, zaměstnával jsem při nich skoro všechny, dada jim za dozorce řemeslníky křesťanské, jež jsem byl v Paříži se vši opatrností vyvolil. Někteří z nich se tu usadili; domky jejich, jež jste na kostelním náměstí viděl, tvoří celou novou čtvrť. V obci samé se mnoho změnilo na lepší stránku; mnoho chatných obydlí se odstranilo a na jejich místa vystavěla se obydlí nová a zdravá. (Dokončení.)

Směs.

— Ve Švýcařích nesmí nikdo, kdo není plnoletý, kouřit, a v Hollandě jsou zvláštní cigara pro takové chlapce, kteří by rádi kouřili. Kdož dá cigaro takové do úst, hned mu začíná opuchat nos i huba.

— Ve Vidni ve schůzce akademického odboru věd matematických a přírodních ukazoval jeden učenec malého pstruha o dvou hlavách. Ssavci nezřídka přicházejí na svět s dvěma hlavami, ale u ryb je to vzácnost neslýchaná.

— Následkem velikých veder roku letošního na mnohých místech stromy nejen dvakrát květly ale i dvakrát ovoce nesly. Jmenovitě ve Francouzích se to stalo, kdežto jistý obyvatel městečka Riche dne 2. Listop. načesal 11 liber zralých hrušek.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

X.

Ráno se rozneslo po městě, že dělník z fabriky Škvor se utopil. Byl to tentýž, co byl druhých popudil a k násilným skutkům přivedl. Chtěje kořalky vynucené u vinopala nejvíce požití, chlastal jí jako vodu, plný hrnce až na dno vyprázdnil. Ačkoli jí byl uvyklý, předce mu vstoupila do hlavy, že ztratil paměť a hlavu. Vrávoral za druhými, zůstával pozadu, uchýlil se z cesty a spadl do řeky. Nebyla hluboká, kde se to přihodilo; že ale hlavou sletěl dolů a sám si pomoci, zdvihnouti se nemohl, zahynul. Ráno našli jeho mrtvolu. Donesli ji k Hlouškovi. Když se Isidor vracel do fabriky, zastaviv se u Hlouška, dozvěděl se o nešťastném utopenci, a nařídil, aby mrtvolu za ním dovezli. Shromáždilo se mnoho lidí. Dělníci tu byli všickni a mnohý vzdychal, že se mu to samé mohlo přihoditi. Isidor jim nebožtíka schválně dodal pod střechu, aby měli následky zlého skutku před očima a utvrdili se v dobrém.

Škvor byl ženat. Manželka se nedivila, že nepřichází domů; stávalo se to začasť a nebylo třeba hledati ho jinde, než v hospodě. Ubohá však špatně pochodila, kdykoliv si tam někdy pro něj došla! Proto jí nezbývalo leč čekati trpělivě, až sám na domov pomyslí. Tentokrát se ho nedočkala, ale dočkala se poselství, že jest nebožtíkem. I přiběhla do fabriky, bédující a horekující. Přivedla s sebou také děti, a ty rovněž plakaly a naříkaly. Každému jich bylo líto. Nešťastná vdova zapomněla na lehkomyšlnost zpustlého muže a všechno neštěstí a všecku vinu přičítala jeho darebným společníkům. Nebožtík arcit byl jejich náčelník; ubohá žena ale neměla ho za takového. Zůstavil ji bez jmění a neví ani, odkud vezme na pohřeb.

Však o to se nepotřebovala starati. Isidor přednesl otcí prosbu, aby škůdci svému se odměnil láskou a dal mu vystrojit pohřeb. Byl pochován z fabriky; lidé naši ho nesli a mimo mne a otce všickni byli přítomni. Otec do fabriky nešel; nešel tam dlouho po oné smutné události. Zmocnila se ho těžkomyslnost, již jsme dobře ani nerozuměli. Už ho nic netěšilo, co se fabriky týkalo; on pozbyl důvěry v lid a důvěry — v sebe. Snad s lidem neumí ani zacházeti? Dvacítiletý jinoch víc s ním pořídil nežli on. Kde to vězí? Dává každému co se patří, je spravedliv, nikomu nezůstává dlužen a předce si na něm ne-

zakládají. Jak haněbně ho potupili! Nadávali mu a házeli po něm kamením. Neušetřili ani domu jeho ve městě a fabriku chtěli zkaziti. Co jim udělal?

To vše otcí ustavičně leželo v hlavě. Cesta, jakou kráčel, nebyla ta pravá. Ještě ani neví, jak by ji změnil. Teprv o tom rozvažuje. Snad bych mohl práci jeho převzít já? Ustoupil by a udělal by mne samostatným pánem. Však stonal jsem, nemohu fabriku navštěvovati. Musí tedy počkat, než se jí odřekne.

Mýlil se můj drahý otec. Mně fabrika nebyla milejší než dříve, všechno se mi v ní protivilo, neboť nerozuměl jsem věcem, co se tam děly, neuměl jsem posouditi práci, obcovati a mluvit s lidem. Mne do fabriky vábil a lákal jen Isidor. —

Pochovali Škvora s velkým účastenstvím celého města a dělníci z fabriky způsobem smrti jeho velmi byli dojatí. Několik jich po pohřbu bylo vysláno, aby otce odprosili. Nechtěl jich sice viděti, ale zkázal jim, že jim odpouští. Úřad sám zakročoval, chtěl zavesti vyšetřování a stíhal vinníky. Na přímluvu otcovu upustilo se od soudního jednání. Mimo to vynahradil otec škodu, ježto se pekaři a vinopalovi stala.

Ve fabrice se drželo, co Isidor lidu přislíbil. Každý večer po práci přicházel k nám, přinášel otcí zprávy a dostával rozkazy. I u mne vždy chvíli pobyl. Nebránili mu v tom, doufajíce, že mi také o fabrice povídá. Já ale o fabrice nechtěl slyšeti a jen to mne zajímalo, co se týkalo nového pořádku v ní. Vypyťoval jsem se, jak se chovají dělníci, zpytoval jsem, jak bych já jim mohl prospěti, a připravoval jsem se na to, v čem jsem jich chtěl vyučovati, až se uzdravím.

Isidor s nimi už mívával školu a těšil se, jak se daří. Dělníci vykonávali také společné modlitby a dali si slovo, že v jisté svátky budou přijímati svátost pokání a svátost oltární. Ovšem se jim to neporoučelo a mnozí se vylučovali; předce však mezi nimi rost počet horlivých křesťanů. Nebylo to na ujmu pilnosti, ano udělalo a vydělalo se víc než jindy, poněvadž každý dle možnosti a dle svědomí se přičiňoval. Zprávec jako dříve velel, mašiny zkoušel, práce rozděloval, celou fabriku řídil. Isidor mu byl podřízen, vedl pod jeho dohlídkou knihy a zapisoval všechno. Půjčovali, dávali mzdu napřed, vařili pro hladové polívky. Hloušek se ženou byl kuchařem. Vyvolený výbor soudil, kdo je hoden almužny.

Do fabriky se vrátil pokoj. Já po několika nedělích povstal z lože a konejš jsem tam cestu konal s otcem. Otec, jda

se mnou, slova nepromluvil. Bylo na něm viděti, že s velikou nechutí vstupuje do fabriky. Však brzy se mu vyjasnila tvář. S takovou vážností a úctou jako tenkrát ještě nikdy tam nebyl uvítán. Ano i vděčnost a lásku k němu bylo viděti. Kdo se byl proti němu provinil, zardíval se lítostí a studem. Avšak i otec si byl vědom svého provinění a hleděl je napravití vřelostí a přívětivostí. S obou stran se vše proměnilo, ačkoliv se nikdo nezmínil o neblahé rozepři. Já i otec chodili jsme do fabriky napotom zase častěji, a otec novou lásku k ní nabýval.

Utořil se mezi ním a dělníky zcela jiný poměr. Už si nebyli cizí. Dělníci se na pána vázali nejen pro výdělek, nýbrž vykonávali i zač nebyli placeni. Pán je přestal mít za pouhé nástroje, staral se o jejich blaho časné i věčné; dělal pro ně víc, než povinen byl co fabrikant, jsa pamětliv, že má k nim také závazky co člověk a křesťan. I býval přítomen jejich modlitbám, scházel se s nimi v kostele, chodíval s nimi k zpovědi a k stolu Páně.

Isidor položil ve fabrice základ k životu v pravdě křesťanském. Pán i dělník řídili se vírou a zákonem Božím, prospívalíce v lásce Spasitelově!

Já s Isidorem počal vyučovati. To mne těšilo, jiné práci ve fabrice jsem se ale pořádku vyhýbal. Otec vida to zpravoval a zveleboval ji zase sám, aby mi ji v příhodnějším čase odevzdal za dědictví. Isidor mu při tom byl pravou rukou, tak že otec více na Isidora spolehal, nežli na sebe.

Svěřoval mu jeden úřad po druhém. Z písaře stal se tajemník, a ten psal listy, dělal účty, přijímal peníze, vydával a ukládal je. Pak zase odevzdalo se mu jednatelství; jezdil z místa na místo doma i za hranicemi, kupoval surové látky, prodával hotové zboží, odevzdával je do skladů, uzavíral smlouvy, hledal nových odběračů. Jeho přičiňením zvelebovala se naše fabrika; on rozmnožil známosti otcovy, získal větší odbyť, dopomohl nám k hojnějším výdělkům. A právě proto potřebovali jsme čím dále tím více dělníků, a fabrika se musela rozšířiti. Tu Isidor byl stavitelem. Viděl v cizině fabriky dokonalejší, než byla naše, poznal nové stroje, nové vynálezy, rozuměl jim a u nás je zaváděl. Sám otec vyznával, že zásluha jeho o fabriku nelze ani oceniti ani odměniti. Nevěděl, kde a jak by lépe užil jeho schopnosti. Sloužil mu doma tak dobře jako mimo dům, a všude se mu nedostával. Nejhlubší ovšem bylo, když byl pryč; tu ho velmi pohřešoval. Konečně ho pryč nechtěl už ani pouštěti a byl rád, když mu všechno

tak zavedl, že ho na cesty posýlati nemusel. Rok plynul po roce. Mně bylo šest a dvacet let a ještě jsem nebyl zdráv. Často jsem vyznal otcí i tetě, že bych už dávno byl nebožtíkem, kdyby nebylo Isidora. Věřili tomu, vidouce, že Isidor oslazuje mi život, stará se o mně jako bratr, nakládá se mnou dle potřeb a povahy. Už i sami vzdávali se naděje, že by možná bylo postoupiti mi fabriku, abych ji řídil a spravoval.

Ještě jednoho prostředku chtěl zkusiti otec k vůli mému zdraví. Odhodlal se poslati mne do lázní, že mu to lékaři domáci i cizí radili. Však kdo pojede se mnou? Otec uznal, že se mi Isidor nejlépe hodí za společníka. Ustanovilo se tedy, že on mne doprovodí, což mne těšilo vysoce. Lázně se mi odporučily Teplické, a tam jsme se spolu odebrali.

Už cesta mi byla nad míru příjemná, jel jsem s Isidorem a zcela jsem se odevzdal do jeho ochrany. Jsa nezkušený, nesmělý a na cestování nezvyklý, neuměl jsem s cizými lidem zacházeti, poroučeti si. Isidor ale jednal určitě a samostatně; věděl, co se patří a dle toho se choval. On nebyl nikdy v nesnázi, ať jsme se sešli s vysokými pány nebo sprostými lidmi.

Tak ušlechtilé postavy, jako byla Isidoro, nenalezl a nepoznal jsem nikdy. Krásný jeho obličej byl zarostlý malými, pěknými vousy; jasné oko se mu jiskřilo; vysoké čelo svobodně se vypínalo; urované a uhlazené vlasy se leskly jako hedbávi. Byl velký, rovně, lehce a nenuceně chodil, sladce mluvil, vkusně se šatil.

Kam jsme přijeli, Isidor všeho si všiml, ukazoval mi znamenitosti, vodil mne, zapisoval do tobolek, co se mu zdálo užitečno. Vůbec nás měli za dva rodem a stavem si rovné pány, ačkoliv více dbali na Isidora, než na mně a přednost mu dávali přede mnou. Já s tím byl spokojen, nikoliv ale on.

Tak to bylo na cestě, a tak to bylo v lázních. Najali jsme si v jednom slušném domě dva pokoje, a já se chodil koupat. Bydlelo tam s námi více hostů. V tom samém poschodí, co my, měl také příbytek starý pán s mladou slícnou dcerou. Byl velmi churav a vidávali jsme ho, an podíraje se na dceru, po městě kráčí a za městem se prochází. My je potkávali, a vědouce, že jsou naši sousedé, nikdy jsme neopomenuli, zdvořile jich pozdraviti. Dotíratí se k nim jsme ovšem nechťeli. Pán snad nás ani neznal, neboť nedíval se na nás, když jsme se s ním někdy sešli. Dcera sklopila oči, začervenala se, poděkovala, když jsme dali pozdravení. Byla velmi

slícná, spanilá, a každého rána než vstal otec, chodívala do kostela.

Pozoroval jsem, že byla mnohem vlídnější, smělejší, když mne někdy spatřila bez Isidora. Ano, ona se na mne i usmála, když jsem před ní smeknul, a já také dříve s ní mluvil než Isidor. Jda jednou domů, našel jsem na schodech šátek. Tu ona mi zaběhla v cestu, a bylo patrné, že něco hledá. I ptal jsem se, není-li ten šátek její. Hned ho poznala, řkouce, že jest její, a já ji ho zdvořile odevzdal. Poděkovala mi a šli jsme spolu nahoru, povídajíce si něco — o povětrí.

Brzy na to jsem ji potkal na ulici, když šla z kostela. Přšelo. Já měl deštník, ona byla bez něho. I chtěl jsem ji deštník svůj půjčiti, ona ho ale nepřijala, řkouce: „Pane, vy jste nemocen, vám by déšť uškodil, mně neškodí, neboť jsem, chvála Bohu, zdráva.“

„Tak aspoň dovolte,“ prosil jsem, „abych vás doprovodil domů.“

Nevím, kde jsem vzal tolik odvážlivosti, že jsem jí to navrhl.

Nezdráhala se, nýbrž podala mi ruku a šli jsme. Proč by se nebyla vedla s člověkem nedužným, s člověkem mrzákem!

Tázala se, jak mi prospívají lázně. Já zase chtěl věděti, jak prospívají jejímu otcí, nemýlím-li se. Potvrdila, že je to otec, drahý, milý otec a byla smutná, že se to s ním nelepši

Nevěděl jsem jí říci nic moudřejšího, než: „Spokojme se s tím, co Bůh nám uloží. Co jest od něho, to vše zajisté bude dobré.“

„Ano,“ řekla, „tak smýšlím také já.“

Hned jsme věděli, kdo jsme a co jsme.

Já otce jejího nazval šťastným, že má dceru, která ho tak laskavě opatruje, tak výborně mu slouží. Zároveň blahoslovil jsem také sebe, že mám přítele, který to samé vykonává na mně.

„Jste snad bratří?“ bádala.

„Podle příbuzenství nejsem,“ odpověděl jsem, „ale podle přátelství jsme zajisté bratří, upřímní, nerozdílní bratří.“

Pochválil jsem Isidora z celého srdce; ona poslouchala, ale nic mi na to neřekla. Nechtěla asi býti zvědavá. Dovedl jsem ji do našeho společného obydli; vstoupila do komnaty otcovy, a já pospíchal k Isidorovi.

I vypravoval jsem, co se mi přihodilo, a on byl z toho nemálo potěšen. Obzvláště se mu líbilo, že ta panna Boha miluje jako my a poddává se vůli Jeho. Záviděl mi v žertu toho štěstí, že jsem s ní už mluvil. Byli jsme z toho veselí, jako jiní mladí lidé v podobných příležitostech bývají.

Co se mne dotýče, přilnul jsem k této

krásné a vznešené panně hned od prvního okamžení jako k sestře. Byla mi milá a drahá, zdálo se mi, že bych s ní mohl o všem rozprávěti a svěřiti jí své tajemství.

Isidor, jemuž jsem to vše vyjevil, usmál se tomu a řekl: „Můj Jonathan nalezl ještě jednoho Davida.“

Odpověděl jsem mu: „Mně stačí ten, kterého už mám. Můj nový David nebude se mnou už asi dlouho; viděli jsme se, rozprávěli jsme spolu a nyní se snad už nikdy nesejdeme.“

Isidor si vzdychl, vzal zase knihu a četl dále.

Ještě několikrát sešel jsem se s ušlechtilou dívkou a vždy jsme se pozdravili aspoň několika slovy. Isidor ji také potkával, někdy sám, někdy se mnou, neopovážil se ale, anebo nechtěl promluvit na ni, nýbrž vždy jen mlčky vzdal jí úctu.

Otec naší milé sousedky sklíčen byl nemocí, jež čas po čase takovou prudkostí naň doléhala, že život jeho vždy přicházel do nebezpečení. Byl to útok mrtvice, a ten se opakoval právě, když my jsme v lázních byli.

Jednou v noci slyšeli jsme vedle v pokojích šramot a běhání. Pak se otevřely dvěře a na chodbě se volalo. Isidor byl už oblečen, čerstvě vyskočil ven a já slyšel, že se ptá, není-li zapotřebí pomoci.

„O milý pane, odpověděl mu ustrašený hlas ženský, „můj otec se zle trápí. Náš sluha musí býti u něho a já nemám, koho bych poslala pro lékaře. Prosím vás, zbudte podomka na dvore. Nevím ani, kde bych ho hledala; on nám pro lékaře dojde.“

Isidor pravil: „Kde bydlí a jak se jmenuje váš lékař?“

„To je podomkovi známo.“

„Já sám doběhnu pro lékaře. Marně by utíkal čas, než bych se podomka dopídil.“

„Děkuji vám, pane, Bůh vám to odplat!“

Tu Isidorovi řekla, kde lékař jejich bydlí a jak se jmenuje. Isidor si skočil pro klíč od vrat, odběhl a za malou chvíli se vrátil s lékařem. K nemocnému s ním arcit nevešel, ale čekal, až se od něho lékař bude odebírat a chodil zatím ve svém pokoji.

Já byl už také vzhůru, však na žádost Isidorovu musel jsem si opět lehnouti, abych prý si neublížil.

Lékař dlouho neodcházel. Dělal se ráno, když Isidor zaslechl jeho kroky na chodbě. Pospíšil za ním a ptal se: „Jak to stojí, pane?“

Řekl: „Dnešní útok je šťastně odvrácen, ale přijde-li ještě jeden takový, nestojím za život.“

„Nemohl bych nemocnému nějak prospěti?“

„On se čerstvě zotaví a musí hodně mnoho chodit — čím dál tím líp. Ovšem to na počátku půjde těžko, a budu rád, když ho dostaneme jen do zahrady. Ubohá dcera obětuje se mu a nebylo by divu, kdyby se sama rozstonala.“

Lékař odešel, a starý pán zotaviv se v několika dnech, počal vycházeti do zahrady, ovšem podporován dcerou a služebníkem, pak do města, za město, a někdy si zjednali kočár a dělali delší výlety. Isidor se jim schválně vyhýbal; já ale častěji vidával se a mluvil jsem se slícnou dívkou, nadcházejí jí jako milenec — milence.

XI.

U Teplice leží Doubravská hora, na které stojí zříceniny hradu, kam si hosté z lázni často vycházejí a vyjíždějí na procházku. Jest tam hostinec a nalezne se v něm občerstvení, jakéž poskytuje jídlo, pití, zpěv a hudba. I já s Isidorem tam býval. Jednoho dne odpoledne umínili jsme si, že tam zase polezeme.

Šli, odpočívali jsme, nahore jsme se těšili z krásné výhledky, dívající se na všechny strany. Konečně jsme hledali místo, kde bychom si chvíli poseděli při kávě a vodě. Zacházejíce k stolům do dolíku, stáli jsme pojednou před pánem a dcerou jeho, jenž s námi bydleli v jednom domě. Pili kávu. Dcera, spatříc nás, pošeptala něco otci. Pozdravivše je, chtěli jsme jíti zase dále; pán ale zastavil nás, rka: „Právě slyším, že jsme sousedé, jakož i to, že prý jste nám již prokázali mnohou službu. Děkuji vám, a libo-li, přisedněte si k nám, ať se blíže seznámíme.“

Místa prázdného tu bylo dost. I přistrčili jsme tedy židle a sedli jsme si, omlouvající se, že jen na vybidnutí jejich to činíme a pokládáme si to za velkou čest.

Starý pán se ptal: „Jak vás mám nazývat, páni? Prosím, řekněte mi alespoň, jak se jmenujete.“

Já pravil: „Mé jméno jest Počepický, a přítel můj sluje Bena.“

Pán řekl: „Já sluji Uhlik. Zde dcera má jmenuje se Lucie.“

My se poklonili. Pan Uhlik nařídil dceři, aby i nám posloužila kávou. Dala čerstvě přinesti, čeho bylo zapotřebí. Já seděl vedle ní, a Isidor seděl mezi mnou a jejím otcem. Mluvil jsem s ní jako se starou známou, ačkoliv jsem se drobet ostýchal otce, jenž s námi jednal bez mnohých okolků, zpríma a zrovna. Isidor více o něj než o dceru se staral; spustili se spolu do

řeči, s jedné věci skákali na druhou, a starý pán čím více od Isidora slyšel, tím více chtěl slyšet, jako by mu na tom záleželo, aby vyzpytoval, co v něm všecko vězí. Divil pak se mu nemálo a konečně pochválil ho a pravil: „Vy jste, pane, mnoho študoval!“

Isidora polily červánky a odpověděl: „Ještě jsem ale nevyštudoval.“

„Znáte i umění vojenské, jak se mi zdá. Snad jste voják?“

„Nejsem. — Z umění vojenského neznám leda pravdy všeobecné, týkající se vyššího počtářství, měřictví, strojniectví; a těch třeba i k jiným zábavám a vědám.“

Já soudil, že pan Uhlík je voják. I zmínil se o umění vojenském a dával mu přednost, jak mu napadalo. Však znal se dobře i v mnohých jiných věcech a o všem se smluvili s Isidorem.

Lucie, jsouc zaměstnána nalíváním a připravováním kávy, mezi tím odpovídala jen na otázky moje. Předce ale poslouchala také, o čem jednali otec a Isidor. I pozoroval jsem, že ji to velmi zajímalo.

Isidor mluvil jako vždycky odměřeně a pěkně; libezný jeho hlas rozumu i srdce se dotýkal. Když mu podávala kávu, děkoval, jak se slušelo, a pak často i na ni za řeči se obrátil, chovaje se co muž v každém ohledu dokonalý. Musela se mu nakloniti; otec její ale tak si ho zamiloval, že se s ním nemohl ani rozloučiti. Pořád měl co povídat, až pak sama dcera ho upomenula, že je čas, aby se vrátili do města, poněvadž se blíží večer, a on má přikázáno, varovati se vlhka i chladna.

I vstali jsme hned. Starý pán nás ale nepropustil, žádaje, abychme je doprovodili dolů, kde na ně čeká vůz. Isidor se vedl s ním, podporuje a drže ho a dává pozor, aby nepřišel k úrazu. Já šel vedle Lucie, sbíraje a ukazuje ji byliny, což ji opravdu těšilo. Jevilať zajisté velkou lásku k přírodě.

Rozešli jsme se u vozu. Pan Uhlík projevil naději, že se nyní budeme častěji vidivati. Přiznal se nám, že se už dávno nevyrážel jako dnes. Dcera se nám za to odměnila vděčným pohledem, jenž ale zvláště platil Isidorovi za to, že on otci připravil tu velkou radost. Já mu to přál a přál jsem mu i přízeň a vážnost pana Uhlíka, věda, že ji zasluhuje. Co pak já byl proti němu se svou chorobou, se svou nezkušeností ve světě, neznalostí a neschopností mluvit zajímavě, chovati se důstojně! Avšak předce si všímali i mé nepatrné osoby. Pan Uhlík mi podal ruku, řka vliďně: „My dva invalidové musíme se po druhé držeti pěkně pohromadě. Váš přítel

není zvyklý léztí a šoupati se jako já to činím; Vy mi tuším lépe vyhovíte.“

„Můj přítel,“ odpověděl jsem, usmívaje se, „často leze a šoupá se k vůli mně. Jeť tomu tedy zvyklý, a myslím, že ho naše společnost nikdy neomrzí.“

To samé doložil ovšem též Isidor, a Lucie odjíždějíc, přátelivě mi rukou pokynula.

„Nu, jak se ti líbí?“ ptal jsem se.

„Kdo, otec nebo dcera?“ řekl jako v žertu.

„Dcera.“

„Líbí se mi velmi, tuze se — změnila.“

„Že se změnila? Co pak byla někdy jiná? Znáš ji?“

Isidor se zarazil, že něco řekl, co nechtěl říci a čerstvě to zamluvil, řka: „Ta dívka nebyla v dětinství, jako je nyní. V ní vězí mnoho prudkosti a ohně. Bez pochyby ji potkaly bolestné nehody, a ty změnilly povahu její. Snad jí umřela matka, když ztrátu její uměla už dobře posouditi. Zajisté ji tuze milovala. Nemocný otec potřebuje její pomoci a ona se mu zcela obětuje. To ji také dodává nynější její ráznosti. A nehlavnější změnu způsobila v ní svatá víra, které se s celou duší oddala. Staloť se to bez pochyby už před lety, neboť víra tak říkajíc do srdce jí zarostla a nyní posvěcuje veškeren život její.“

Divil jsem se, jak to všecko mohl poznati; neboť s Lucií o víře a podobných věcech ani nemluvil. On mi ale odpověděl: „Vždyť ty jsi mi sám o tom vypravoval a celá osobnost rozmilé dívky přesvědčila mne, žeš ji dobře posoudil!“

„Já ale netušil nic o ohni a o tom ostatním, o čem jsi se zmínil ty.“

„Nepodíval si zase Isidor, a doložil pak vážně: „Přišla o matku ve věku jako já, a milovala ji jako já. Proto ji rozumím, a rozumím jí snad lépe než ty, Hypolite.“

„Toť je ovšem možná,“ odpověděl jsem mu, „ale předce je to jen důměnka, jen vrtocha od tebe, že si to tak myslíš.“

Isidor zamyslel se a neříkal už nic.

Od té doby jsme se často scházivali s panem Uhlíkem. Nebyl nám sice obtížný, ale rád, velmi rád býval v naší společnosti, a když nemohl míti Isidora, spokojil se se mnou a volával mne do svého příbytku, brával mne s sebou do zahrady. Sedávali pak jsme spolu, chodili, mluvili jsme, a já získal si tolik důvěry, že jsem také mnoho věděl, na čem on si zakládal. Byť to učený muž a ve všem si počínal důkladně, nemoha vystáti zřetelových, podlízavých a polovičných vzdělaných lidí. Isidor mu ovšem nejlépe vystačil svou rázností, a já

si to pokládal za čest, že ani mnou nepohrdal.

Nechtěli jsme druhdy Isidora vytrhováti z důležitých prací, jež mu ustavičně posýlal otec, aby netrpěla fabrika jeho nepřítomností. Počítal, psal listy, posuzoval, dělal návrhy, bez něho se nic neučinilo v Novosadech. Pan Uhlík, vida jeho pilnost, domníval se, že na něm spočívá správa velikého jmění a že na něm záleží mnohem více než na mně. Měl ho za samostatnějšího, bohatšího, vznešenějšího nade mne, a o mně hádal, že od něho závisím, že jsem podřízen jemu.

Bylo tomu v skutku tak, ale v jiném ohledu, než myslil pan Uhlík, ačkoliv i v tom bych se mu byl rád a ochotně podrobil. Lucie bez pochyby také tak soudila o nás, ale předce měla lepší ponětí o našem přátelství, o přízni našich duší, o naší lásce, naší rovnosti a jednomyslnosti. Že z jiných příčin Isidorovi také dávala přednost, neměl jsem jí za zlé; bylať ke mně dost spravedlivá. Já ale tušil, já věděl, že se k Isidorovi kloní její srdce, ačkoli nebyla ještě k němu tak důvěrná jako ke mně. —

Pan Uhlík také leckdys zavítal do našeho příbytku, ale vždy napřed vstoupil do mého pokoje, aby Isidorovi nepřekážel v práci. Tu viděl knihy, v nichž jsem čítal, a pravil, nahlídnuv do nich: „Pane, vy jste učenec. Snad náký profesor? Divím se, s jakými věcmi se obíráte!“

Spatřiv malou knihovnu, již měl Isidor, pravil k němu: „Vy jste náký strojník, a mimo to, jako váš přítel, chcete všecko proskoumat. Hle, i o hvězdách zde vidím dílo.“

Nikdy nežádal, abychme mu pověděli, co vlastně jsme. Ano vyjádřil se jednou, že kolikrát překáží stav, pustiti se v známost s někým, a že když neznáme stavu, ctíme jeden v druhém jen člověka, což prý má do sebe mnohem větší cenu, než vše jiné. —

Chodili jsme s ním na procházky, někdy já, někdy Isidor, obyčejně ale oba. I Lucie bývala v naší společnosti. Ještě častěji snídávali, svačovali jsme venku za městem. Někdy jsme mimo dům také obědvali, a hned pan Uhlík byl našim hostem, a hned zase my jsme byli jeho. Isidor, když my invalidové — jak pan Uhlík sebe a mne nazýval — spolu jsme se vedli, doprovázel Lucii. Tehdy jsem na nich oči mohl nechati, jak se mi líbili. Byl to roztomilý párek, jenž celou postavou svou vynikal. Zpomněl-li jsem si ale na hodnost, na krásu jejich vnitřní, tu teprv byl jsem pyšný na ně.

Dokud bylo počasí příznivé, teplé a suché, nebylo panu Uhlíkovi zle, ale přitížilo mu, když nám nastaly zimy a deště. Že nemohl vyjít z pokoje, navštěvovali jsme ho my, kdykoliv si toho přál, a vyráželi jsme ho, jak jsme uměli a mohli. Lékař přicházel každého dne, a já soudil z jeho pohledu, z jeho jednání, že se obává nebezpečenství. Isidorovi zřejmě pověděl, že sotva zabrání, aby se mrtvice neopakovala. A v skutku než jsme se nadáli, pokusila se o něj po druhé. Tentokrát Lucie, hledajíc pomoc, přiběhla přímo k nám, a my oba starali jsme se o nemocného, jak nám kázala vážnost a láska k němu. Ubohý se trápil. První den myslili jsme, že ztratil řeč, a když zase počal mluvit, obnovila se naše naděje.

Lékař mlčel, pozoroval, zpytoval, a když jsme byli nejjistější, přišel k nám s nemilou zprávou. Dav se do řeči s Isidorem, omlouvav se, až konečně pravil: „Pan Uhlík měl by odjeti z Teplice.“

„A proč?“ ptal se Isidor.

„Byl by doma u svých, zde je v cizině.“

„Má u sebe dceru.“

„Je mi jí líto.“

„Snad ji neočekává zármutek?“

„Bohužel očekává.“

„Což je s otcem tak tuze zle?“

„Dlouho nevydrží.“

„A ona o tom neví?“

„Nic netuší.“

„To je hrozné.“

„Vy jste jejich přítel, mohl byste ji připravit, pověditi ji pravdu.“

Isidor si vzdychl a pak se odhodlal, říka: „Učiním to.“

„Ať máte ji k tomu,“ prosil lékař, „aby s otcem bez prodlení odjela.“

„Zachovalo by ho to?“

„Nikoliv!“

„Proč by se tedy v tom stavu měla ještě vydávati na cestu?“

„Snad by se předce ještě živ dostal domů!“

„Možná, že by to smrt jeho urychlilo.“

Lékař pokrčil rameny a svěřil nám, že to v lázních nemají rádi, když jim tam někdo umře, a jemu že by to uškodilo u druhých lékařů i u obecnstva.

Na to Isidor nic nedal, nemohl dáti a pravil, že přísluší dceři to rozhodnouti.

Lékař odešel. Isidor zkormoucený chodil po pokoji a nejednou zvolal: „Ona ubohá nepředzvídá, co ji hrozí. Nesmíme jí toho tajiti. Snad třeba, aby otec ještě všelicos uspořádal a vyrovnal. Ach, že já jí to musím oznámiti!“

Dlouho váhal, konečně řekl: „Budiž!“ podal mi ruku a vešel k panu Uhlíkovi.

Trvalo to dlouho, než se vrátil. Tu mi vypravoval, jak silná, jak útlá, jak šlechtaná je Lucie. Pověděl jí šetrně, co ji očekává, ona plakala, truchlila, že mu srdce krvácelo. Když pak ji bolest dovolila promluvit, řekla: „Děkuji vám, pane Beno, že jste vy tu těžkou úlohu vzal na sebe. Avšak nyní já mám prosbu k vám, a vy ji snad neoslyšíte!“

„Zajistě ne, ať jest jakákoliv,“ odpověděl Isidor.

„Můj otec není posud zaopatřen, a já nejsem s to, abych jej k tomu vybidnula. O učíte to za mne!“

Isidor to ovšem přislíbil a hned také vykonal.

Pan Uhlík slyše, co se na něm žádá, ptal se: „Vi o tom Lucie?“

„Vi,“ řekl Isidor.

„Milý pane, vy jste nám prokázal už mnohou službu,“ vece nemocný. „Blíží-li se má hodinka, zajistě s přítelem svým pomůžete dceři, mému jedinému, dobrému, přehodnému dítěti.“

Odpočinul si a pak pokračoval: „Já jsem voják a nebyl jsem horlivý křesťan, dokud mne manželka neobrátila, dokud mne dcera k Bohu nepřivedla. Ona je věrný obraz matky; je vroucnější, pobožnější a i mně starému muži vštípila živou víru do duše. Všemohoucí pán v nebesích jí to zaplat! Smírím se s Ním, oddám se Mu — připravím se na tu poslední cestu. Pošlete ke mně kněze, vyzpovídám se, přijmu Tělo svého Spasitele, posilním se k boji, co mi nastává — svatým pomazáním. Boj ten bude záležitosti nejvíc v tom, že zde zanechám dceru samotnou, opuštěnou, nešťastnou.“

Isidor pravil: „Bůh bude s ní, v Toho ona věří a doufá.“

„Máte pravdu,“ řekl nemocný a dosadil: „Staň se tedy vůle Jeho!“

Přišla Lucie. Neplakala, nenařikala, ale trásla se, a teprv, když si otec naklonil hlavu její k sobě, libaje, hladě ji, dala se do škytání.

Isidor je opustil, mne ale po chvíli vyslal k nim, abych se s Lucií a s otcem jejím domluvil, kdy kněze se svatými svátostmi budou očekávat.

Lucie byla ráda, že jsem přišel, uchýlila se ke mně jako k bratru, stýskala si, žalovala, odlehčila srdci, radila se se mnou. I starý pán mne srdečně uvítal a vyjevil mi, že, může-li to býti, dal by si od kněze posloužiti zejtra ráno.

Mohlo to býti. Isidor to obstará. Pan Uhlík pravil: „Vy, milý Počepický, prokážete mi snad tu lásku a pomodlíte se se mnou. Mou dceru by to tuze dojalo a

mne take; ani bych nemohl býti dost pobožný, cit by mi opanoval rozum.“

I modlil jsem se s ním celý den. Časem jsme rozprávěli, ani večer mne nepustil a teprv pozdě v noci, když usnul, odebral jsem se i já na lůžko. Ráno jsem hned zase k němu pospíchal a on se už připravoval k stolu Páně. Modlila se s ním Lucie. Já s ní přistrojil stůl za oltář a když jsem se ohlížel po kříži, přinesla ona křížek malý, krásně ze dřeva vyřezaný a a pravila: „Ten byl základem víry, již jsem co malé děvče pojala do duše; přivedl mne bliže k Spasiteli, potěšil mne v mnohé úzkosti a bídě; na něj vtiskla matka své poslední polibení; nyní požehná otci a pak bude zase a jediné můj, a — zachová mne v životě i v smrti.“

Postavila ho na stůl, přidala k němu svícný a když jsme byli hotovi, modlil jsem se zase já s otcem hluboce zamyšleným. Dostavil se Isidor. Oznámil nám, že velebný kněz už přichází. I rozsvítili jsme svíce, poklekli a obdrželi jsme požehnání Svátostí nejsvětější. Vykonyvaly se svaté obrádky, my se modlili a nemocný zajistě rozplýval se velkou vroucností.

Ještě po letech vidím v duchu Lucií, jak tu klečela, ruce spínala, v prsa se bila, jak nikoho okolo sebe neviděla! jen Bohu svému se koříc, jen otce majíc na mysli. Isidor klečel za ní, já vedle něho; oba jsme cítili, že nás váže přátelství na otce a dceru, že patříme jako k jejich rodině, že na osudu jejich věrný podíl bereme.

Kněz se vzdálil. Já s nemocným pokračoval v modlitbách; Isidor se vrátil do svého pokoje, a Lucie odklízela ze stolu. Viděl jsem ji, s jakou oddaností, láskou a úctou odnáší svůj kříž a s jakou důvěrou se modlí. Když já jsem od pana Uhlíka odešel, navštívil ho zase Isidor. Bylo patrné, že z toho má potěšení, a jen tenkrát když jsme sondili, že by rád byl sám, že chce mítí jen dceru u sebe, odešli jsme oba. Než brzy zase poslal pro jednoho z nás. I v noci jsme bděli u něho, Isidor ovšem víc než já. On také byl přítomen, když dvě neděle po svatém zaopatření skončil v Pánu.

Nepředzvídali jsme to. Zase ho zachvátila mrtvice, a učinila slabému už jeho životu rychlý konec. Lucie mu zavřela oči. Isidor ji postoupil svůj pokoj. V noci jsme vynesli, co v něm měl a její věci jsme přestěhovali. My dva ubytovali jsme se do jejího pokoje, kde jsme byli nebožtiku na blízku. Isidor ráno obstaral pohřeb. Lucie o nic nesměla a nemusela pečovat, a když třetího dne otce pochovávali, šla ona mezi mnou a Isidorem za rakvi; několik vojen-

ských důstojníků činilo ostatní průvod a malé oddělení vojska vzdalo mu poslední čest. — (Dokončení.)

Kvítí z rozličných záhonův.

Sebral J. Č.

Jako Bůh některým místům mnohé přednosti v přirozených plodinách a darech před jinými krajinami udělil: tak zas jiné z nezpytatelných příčin zvláštní pohutlivou mocí, schopnou k vyvábění pobožného rozdílení obdaril, odkud i sám Spasitel k svému s nebeským otcem rozmlouvání *zvláštní místa* a časy volil.

Jako nížádná společnost měšťanská bez zákonů, bez strážců a hájitelů zákonu trvati nemůže: rovněž tak neobstojí *společnost náboženská* bez učení a služeb Božích, bez hlídačů učení a opatrovníků služeb Božích, a nejméně společnost katolická.

Jako se musí hodiny již zpravené jakýmsi subtylným mazadlem potříti, aby tím tišeji, stáleji a jednostejněji šly a nezravěly: tak musí pobožný člověk duši svou sv. zpovědí již prohlídnutou a napravenou ještě přijetím velebné Svátosti náležitě obnoviti a posilniti.

Smrt *bez hříchu* jest krásný posel, ano anděl jest od Boha vyslaný, aby duši z ciziny do její nebeské vlasti dovedl.

Můžete vyryti sochu dosti pěknou a ladnou, — ale co nejhlavnějšího jest, ji schází dech Boží, jenž by ji obživil. To-líkž jest lidský mrav *bez náboženství*.

Opilství, podáš-li se mu, opanuje tě a strhne, kam ty nechceš, ale kam ono chce, jako divoký kůň bez uzdy slabého chlapce, který na něm sedí.

Účinek *pouti*, kdo ji s myslí zbožnou a se srdcem skroušeným vykonává, jest veliký. Na zmar však přichází pro toho, kdo ji lehkomyšlně koná. Vždyť i mnohý nemocný, užívaje léku, k zdraví nepřichází, a umírá, ačkoliv lík vzácným zůstává.

Modlitba a chůze tvá do kostela *bez lásky* jest posměch Nejvyššímu činěný, jako kdybys nějakému pánu samé prázdné ořechy darem dal, a tak malou cenu do sebe má, jako vycpaný slavík neb špatně malovaná růže. —

Jeden starý zahradník byl k chudým velmi dobročinný, a mnohý krejcar, za

který si mohl hezký oděv, pěkné nářadí koupiti, aneb se povyraziti, rozdal nutným, kteří ho o almužnu prosili. Při tom říkal: „Aj, musím si opět jablko přes plot hoditi.“ Jednou tážán, pročby tato zvláštní slova říkal, vypravoval následovně: „Jednou jsem zavolał děti do zahrady a dovolil jim, aby ovoce, které pod stromem leželo, tolik se najedly, mnoho-li by chtěly. Spolu jsem jim ale zapověděl, aby nic do kapsy nestrkaly a s sebou nevzaly. Několik chlapců byli lstivi a hodili několik nejkrásnějších jablek přes plot, aby si je napotom venku sesbírali. Tito pacholici jednali ovšem špatně a proto nesměli také více do zahrady. Než jako včela i z jedovatých bylin med ssaje, byl jsem i já tímto zlým činem poučen. I s námi, pomyslel jsem si, je to tak na světě, jako s těmito dětmi v zahradě. Můžeme totiž těchto pozemských statků použiti, nemůžeme ale ničehož s sebou vzíti. Co ale *chudým* dáme, házíme takřka přes plot, a nalezneme to zajisté za plotem, na *věčnosti*.“

Co do zlých žádostí jest to s námi jako s dětmi, jimž se jahod a třešní *v podzimku* a hroznů z *jara* zachytívá.

Náboženský cit v pacholiku jest tak něžné kvítí, že se před mrazem lidského rozumu a před chladností metody dosti uchrániti nemůže. —

Každá bolest se zahojí aneb alespoň ulehčí, sdělíme-li ji s upřímným přítelem. Kdykoli nás tajný žal svírá: nedojdeme dříve pokoje a nenalezneme útěchy, dokud srdci svému na prsou důvěrného tovaryše neulevíme. Pak nám spadne kámen se srdce, a my opět nabyli pokoje a síly. — To-li platí o každé bolesti: čím více to platiti musí o *neduhu hříchu*, kterým jakmile s otcem duchovním se sdělíme, ihned uzdravení docházíme.

Výčitky *zlého* svědomí podobají se hadu, který jedovatým žahadlem svým v hluboké noci budí zlosyna.

Zásluhy šlechtných lidí vyhlížívají jako začudění obrazové od výtečných malířů zhotovení, kteréž sprosták za mazanici beze vší ceny pokládá, ostrovidý však znatel jejich výbornosti se diví.

Milost Boží jest jako oheň, kterýž chce mítí drví, a nemá-li ho, *hasne*! Nepríkládáš-li tedy k ohni: svého přičinění, své práce, své snažnosti, *hasne* i tento sv. oheň, a neúčinkuje v tobě nic.

D o p i s y.

V Praze dne 10. Prosince 1861.

[Čtenářům „Blahověsta“ o „Blahověstu.“]

Minulou neděli (v den nepoškozeného Početi bl. Marie Panny) zpívali jsme o nešporách slova žalmu: „Kterýž dává snih jako vlnu, mlhu jako popel sype.“ Země byla sněhem bílá, jenž přes noc pokrýl střechy i dlažbu Prahy. Leč zavál vítr, a snih tekl. Od toho dne moří nás „mlha jako popel.“ Den jest kratičký, pozdě se rozednívá a brzy nastává soumrak. Samá tma. By slunce ukázalo tvář svou, bylo by pojednou veseleji. „Kýžby se vyjasnilo“ vzdychá mnohý „a mrzlo, nemůže-li býti teplo. Přechody tyto bývají nejhorší.“ A tak, zdá se nám, je nyní též v oboru politickém a v oboru nám bližším, v oboru církevního života. Náhledy bojují vespo-
lek, lež zahalená v mlhu jako popel musí ustoupiti, kde vystupuje světlo pravdy Boží. Nechce ovšem, protiví se, ale až poznají žoldnéři její, že oklamáni jsou, nebudou více bojovati proti pravdě, nýbrž přestoupivše na stranu její, hájiti ji budou. Přechody bývají nejhorší, a takový přechod k lepší budoucnosti je tušíme za dnů našich. Nastává boj nesnadný, ale z boje toho vyjde Církev oslavená, bez vrátek a poškvrn. Či uškodily jí rozmišky roku 1848 anebo-li přispěly k jejímu oslavení? Díte, že mnozí odstoupili? Ale jiní se navrátili. A co prospěje mítí mnoho netečníků a zrádců, ale málo věrných horlivců a upřímných obhájců? Oni odpadnou, tito zůstanou, a k těm přidají se jiní, jež Bůh vyvolí a pošle. K jednomu pak neb druhému rozhodují se katolíci i nekatolíci za těchto „mlhavých“ dnů. Brzy bude voláno buď: „Sláva Církvi!“ anebo „Dolů s Církví!“ Jako již nyní se ozývají hlasy: „Cože? Přehlížeti chcete konkordat — zrušte konkordat!“ Co se tím vyrozumívá víme. Víme tolikéž, že „ultramontán“ je u jistých pánů tolik, co katolík, jenž se za víru svou nestydí, ale neohroženě volá jim vstříc: Buď za to Bohu dík, *jsem křesťan, katolík!*

Těm a takovým chce pak starý „Blahověst“ i v novém roce býti vůdcem, rádcem, obhájcem; chce zaplašovati tmu, cestu klesťti světlu pravdy Boží. Ač by rád toliko *stavěl* na národa roli dědičnou, bude ovšem, kde třeba, i *bořiti* hradby, jimiž nás obehnati chtějí ti, jenž nejsou s námi: ale proti nám; bude odrážeti útoky nepřátel cizích i domácích. Ač v pokore vyznati musí, že za našich dnů Bůh sám, aby nás zkusil „mlhu jako popel sype;“ neopomene nikdy potěšovati, uvozuje na paměť slova téhož žalmu: On „vyšle zase slovo své, za-

vane vítr a potekou vody,“ a odtékou, *omývá* skálu, na kteréž jest ustavěna Církev, kterouž ani brány pekelné nepřemohou.

Tím jsme již naznačili, že „Blahověst“ i na dvanácté pouti své po Čechách, Moravě, Slezsku i Slovensku tímže směrem se ponese, jako letos. Že pak *směrem* svým od jiných i katolických časopisův se liší, nemníme, že by se byl zbytečným stal. Doufajíce, že přátelé „Blahověsta“ zdání naše sdílejí, činíme níže uctivé pozvání ku předplacení na r. 1862.

Z Rokycan dne 6. Prosince 1861.

[Pohřeb † děkana Kreisingera.]

Podivné bývají změny na tomto světě! Slunce nás zahřívá a podporuje zrůst v celé přírodě a netrvá to dlouho — ledová kůra přikrývá zemi. Podivný věru jest i život náš! Bývají doby, kde oko vnitřní radostí září, kde spokojenost a blaženost na tváři se jeví, — a sotva že několik minulo blažených okamžiků, přichází nehoda, a v oku se objeví a po ubledlé lici kane — slza. Smutná taková zkušenost zastihla i nás v těchto dnech. Šťastně jsme žili, pokoj a mír jevil se nám v očích, neboť duchovní pastýř náš byl zdrav a silen, žil spokojeně a šťastně, pln života, v květu mužného věku a působení. Přišla ale smrt, a z oka našeho vine se slza hlubokého žalu, neboť — umřel otec náš. Vzat jest nám, jehož jsme milovali. — Slzo, ulehčíc srdci truchlicímu, neboť lidské jest plakat. Zpráva, že milovaný náš pan děkan Jos. Kreisinger dne 2. t. m. na věčnost se odebral, zatřásla těmi, kdož jej znali; víře nepodobná ale byla těm, kdož jej milovali. Čemu jsme nevěřili, stalo se — zprovozeliť jsme tělo jeho k hrobu. Není po milé vlasti naší kněze, není učitele, jenž by neznal jméno „Josef Kreisinger“; vždyť z jeho biblické dějeprawy vyučují dítky svatému náboženství! Netřeba mně tedy mnoho o životě jeho psáti. Že *lidumilem* byl, koho by to bylo tajno, byt jen jednou v Rokycanech se byl zastavil; každé dítě a každý stařec vám vypravovati bude o jeho přívětivosti a dobročinnosti. Že *vlastimilem* byl, mimo nadřečnou knihu vám mohou o tom vyprávěti ti, kdož při letošní volbě poslanců na sněm český příležitost měli, jej poznati, a svědčiti mohou, že v něm ztratila vlast udatného obhájce. Že ale byl i výtečným *knězem*, a že Církev ztratila v něm perlu, učitele, pastýře a vůdce duchovního, o tom vám u nás svědčiti budou mladí i starí. Neboť tu byla role kněžského jeho působení. Co mladý novosvěcenec obíral se mládeží, co katecheta a ředitel staral se o školu, co děkan měl péči o

chrám a opatroval stádce sobě svěřené s láskou a vytrvalostí, s obezřelostí a horlivostí, jakou se stkvívají vzorové kněžských ctností. Celý život obětoval nám. A proto jsem pravil, že zpráva o jeho smrti pronikla nás, jako blesk. Netřeba zajiště vypravovati, že z celého vůkolí na míle příjížděli a přicházeli kněží i nekneží u valném počtu, aby drahé tělo doprovodili k hrobu. Mám povídati, že vřelé slzy kanuly po ubledlých tvářích, když na ramenou svých nesli jsme jej do chrámu, kam za živobyti tak rád chodíval? Zajisté, že každému ze srdce mluvil důstojný pan kazatel, když život jeho chváliti se jal. Netřeba o tom šířiti slov. Ctnostný život chválí se sám. Slavný sice ale smutný byl průvod k hrobu. Jakou lásku zesnulý měl za živa, ta ještě u větší míře objevila se při pohřbu, jenž byl důstojný muže důstojného. A když posvátnou hroudu házeli jsme za ním do hrobu, všichni s slzou v oku volali: „Odpočinutí lehké dej mu, ó Pane. Odpočívej v pokoji! otče náš!“

Tělo uložili jsme v chladné lůžko, aby očekávalo slavného vzkříšení. Bylo slavné requiem. Všichni jsme se za Pánu zesnulého modlili a i dále modliti budeme. Zvlášť, když navštívíme svaté to pole, tuť nezapomeneme na hrob otce. Spasitedlné zajisté jest, za mrtvé se modliti. Nemohli bychom ale učiniti více? Nežádá-li vděčnost a láska, abychom mu postavili pomník tam, kde odpočívá? Doufám že myšlenka ta ohlasu dojde v srdcích mnohých a že kdož za jeho živobyti k němu se znali, i po smrti na něho nezapomenou. Vděčnost jest krásná ctnost.

Fd. L.

Od Řípu dne 12. Prosince 1861.

[Pout. Obžinky. Posvícení.]

Před lety bývaly předce v mnohém ohledu lepší časy. Co to bylo za těšení na pout, jaké přípravy musely tu býti, co tu povídání již napřed, kdo bude míti asi kázání, kdo velkou mši sv., kolik bude asi kněží u oltáře, co bude nového v kostele a po pouti dlouho ještě zpomínali s radostí osadníci na to. A byla to taky slušná a povinná vděčnost osadníků k sv. patronu chrámu Páně, že mu o pouti děkovali za jeho orodování u Boha za osadu po celý rok, a že ho opět prosili na novo o mocnou přímluvu jeho. Za našich dnů se taky mluvívá o pouti, dělají se přípravy, těší se jmenovitě svobodní na pout — a kdoby jim to měl za zlé? Jsouť mladí, rádi se parádějí, inu at se o té pouti vyfintějí. Ale viš jak oni rozumějí pouti? Pout a muzika — to je u nich jedno. Taky marně bys se ohlížel o „velké“ u nás po

holkách a hoších v kostele; tu není času, dcery musí matce pomahat, která taky buď nebyla v kostele, anebo aspoň na ranní pozdě přišla. Hoši jedou pro hosty a tak je překážek plno. Hospodyně běhá, aby jen byla, jak padne hodina hned jak jdou lidé z kostela, polívka na stole. U stolu jsou všickni. Na požeňání — no to by si zkrátili oběd a museli by pospíchat, ale sotva že řekl kněz „Amen,“ již volá muzika nedočkavou chasu — a tu bys mohl spočísti své osadníky. Tu není žádné překážky — všechny holky a hoši jsou tu, matičky a otcové přišli se na ně podívat. I at si jsou, at se obveselí, ale byla pouť, to jest slavnost v kostele jednou za rok a tam — nebyli. To mne boli. A předce jsou to katolíci, jimž Církev praví: V neděli a ve svátek (tedy tím spíše o pouti) mši sv. slyšeti budeš. Ale co oni dbají na církevní příkázání! Oni drží na muziku. To samé platí o *obžinkách*. Jaká to krásná příležitost poděkovat Bohu za šťastnou orodu a žeň — a prosit ho o nové požeňání. Než my slavíme obžinky nejraději opět jen v hospodě od 3 hodin odpoledne až do rána. — A naše *posvícení*? — Jak by měli poděkovat tu Bohu, že mají svůj chrám Páně! Jak mnozí by rádi měli svůj kostel a nemohou ho míti — ale kdo zpomeneme na *posvěcení* chrámu Páně? Posvícení je u nás slavnost jiná. V neděli muzika, v pondělí muzika, v outery muzika, — to je veselé posvícení. Nezazli mně Blahověste můj, že horlím na ty slavnosti. Smutná zkušenost dohání mne k tomu, aspoň tobě si veřejně postěžovati. III.

Kronika.

Z Prahy. Co jsme napsali před několika lety do „Blahověsta,“ opakujeme zase v nynějším posvátném čase adventním: kýžbychom mohli celou katolickou Prahu sezvati na „*orate*“ do seminářského chrámu Páně, aby se přesvědčila o kráse staročeského církevního zpěvu, aby si oblíbila a zase obnovila ctihodné roatní zpěvy. Jaké to dojmavé prosby k nejsvětější Panně o přímluvu, jaké to temné, mohutné volání o pomoc, nejínak než jakoby zaznívaly hlasy svatých praotců o Spasitele. — Víme že zpěvy Arnoštovy zaznívají i na hradě v stoličném chrámu, u sv. Vojtěcha a jinde v Praze i po vlasti, ale kde vyvyšuje tolik mužských, nadšených hlasů milosrdenství Páně jako v dotčené svatyni? Nikde, kde není „literácké bratrstvo.“ Zakládají se ovšem zpěvácké spolky, ale na naše starodávni roatní zpěvy se tu a tam zapomíná.

— Vys. důst. pan kanovník-schola-
stik Mařan stal se zakladatelem Dědictví
sv. Prokopa, složiv 100 zl. Zároveň daro-
val jednotě sv. Josefa z Arimathie 50 zl.

— U sv. Josefa na Novém městě
budou o vánocích zase vystaveny milé
„jesličky.“ — Návěští toto má nás k tomu,
že prosíme důst. duchovní zpravce Pražské,
by nám od nového roku ráčili podávati
zprávy o všech zvláštních slavnostech a
pobožnostech s udáním pořádku služeb Bo-
žích, n. p. o pouti, 40 hodinové pobožnosti,
o kázáních postních a j. Rádi bychom
uverejňovali zprávy o všelikých pobo-
žnostech, jako jiné listy mívají zprávy o
divadle, hudbě atd.

— Doslycháme, že v neděli dne
15. t. m. posvěcen bude překrásný chrám
Páně sv. Vojtěcha v Broumově. (Viz číslo
27. „Blah.“ str. 422.)

Z Vídně. Na stavbu *gotického chrámu*
vydáno do konce Října t. r. 1,292.147 zl. 7 kr.;
ve fondu zůstalo 399,508 zl. 66 kr. na hoto-
vosti a 32,864 zl. 78 kr. v papírech.

Ze sv. Hyppolita. Dne 18. min.
měsíce překvapil Jeho Eminenci nejduš.
arcibiskup Pražský, kardinál kníže Be-
dřich Švarcenberk milou návštěvou svou
našeho nejduš. p. biskupa Ignacia Feigerle.
Přišel sem z Vídně, i oblažil též biskup-
ský alumnat velevzácnou přítomností svou.
Promluvil při té příležitosti k shromážděným
bohoslovcům v krátké sice řeči, ale byla
to slova povzbuzující, v pravdě velkodušná
a ušlechtilá, kteráž zajisté nikdy ne-
vyhynou z paměti naší. J. Em. navštívil
též biskupský chrám, jehož vnitřní obnova
se nedávno dokončila; u večer pak na-
vrátil se zpět do Vídně.

Z Říma. Aby čtenáři „Blahověsta“
věděli také něco o službách Božích v hlav-
ním městě křesťanstva, podáváme tuto ně-
kolik úryvků, jak je *ocitý* svědek vypra-
vuje. — Co především blaze působí na cit
zbožného křesťana, jestiž posvátné temno,
kteréž v Římě mimo liturgický význam
svět ještě dvojí výhodu poskytuje: chrání
jednak před vedrem slunečním, jednak i
svíce v temnu chrámovém vydatnější světlo
vůkol rozesílají. O náležité množství světla
Římané bedlivě pečují; kdykoli vystavena
jest nejsv. Svátost, hoří každé aspoň
12 svící, neli dvakrát, třikrát, ba i deset-
krát tolik. — Kdykoli kráčí kněz k ne-
mocnému s nejsv. Svátostí, nesou nad ním
nebesa, před ním voskové svíce aneb ho-
řící pochodně, propěvujíce žalmy. — V
chrámě nikde nespatriš lehkovážné hejsky,
po lidech zevlují; je prý to výhradním
právem „vzdělaných cizozemců,“ jenž v
posvátném týdnu velkonočním po Římě se

procházejí. — Ženské podle výslovného
rozkazu papeže Lva XII. mají v kostele
obličej zahalený závojem; ženy chudé,
jakož i malá děvčata rozestrou si místo
závoje šátek nad hlavou. — Modlitby Ří-
mané konají dosti rychle, předece ale slušně
a nábožně. Při modlitbě nikdo nesedí, málo
kdo zůstane státi, vše klečí na holé zemi,
neboť lavice jen velmi pořídku v Římkých,
chrámech nalezneš. — U nás lidé rádi
chodí na ranní mši sv., v Římě na velkou.
— Nejsv. Svátost bývá často v chrámech
zdejších vystavena, jelikož se po celém
městě koná střídavě 40hodinové uctění
nejsv. Svátostí. Když se má udělit pože-
hnutí, poklekne kněz na stupních oltáře
a začne píseň „Tantum ergo,“ v kteréž
lid dále pokračuje; podobně zapěje „Geni-
tori,“ po kterémžto slovu nakuřuje vel.
Svátost; pak se modlí církevní modlitbu:
„Deus, qui nobis sub sacramento“ atd. a
žehná ve způsob velkého kříže. Zvláštní
okrasou oltáře o větších slavnostech jsou
vonné květiny. Tak v den sv. Cecílie (v
Listopadu) na hrobě této světky spatřuje
se množství věnců z červených a bílých
růží; taktéž o slavnostních dnech sousední
domy a samo průčelí chrámové bývají osvět-
leny. — Hlas zvonů není ale tak líbezný,
jako u nás, to odtud pochází, že se v Italii
na zvony tluče. U večer v sobotu a v
neděli ráno „vyzvání“ se jako u nás. —
Největší slavnosti (hody Boží, den sv. Petra
a Pavla) oznamují Římanům před východem
slunce děla několika ranami. Uprostřed
bouře, jež v Italii zuří a na Řím doráží,
těší se sv. Otec z onoho poklidu a pokoje,
jakýž toliko víra dáti může. V měsíci Září,
když se jiní opětného vpádu Piemontesův
do církevního státu opravdu obávali, jme-
noval nové kardinály, jakobychem v nej-
lepší míru žili, a dne 11. min. měsíce vy-
hlásil za bohosloveného Jana Leonaroi, za-
kladatele klerikův Rodičky Boží. L. P.
1572 v Luce na kněžství posvěcen, oddal
se bl. Jan Leonardi vyučování mládeže.
I připojilo se k němu několik nábožných
kněží a študujících. Žili v domě blíže chrámu
jeho péči svěřeného. Tak položen jest zá-
klad řádu později od sv. Stolice schvále-
ného, jenž po Italii Církvi velice prospěl.
V Římě obcoval důvěrně s sv. Filipem
Nerejským. Mnoho zkusal a mnoho vykonal.
Mimo jiné přispěl k založení ústavu k roz-
šiřování víry (de propaganda Fide.) Skonal
d. 8. Října 1609. — Bratrstvo sv. Michala
v arcibiskupství Kolínském zaslalo sv. Oci
(prozatím) 70.000 dol.

Oznamovatel literní.

— Tiskem a nákladem Bedřicha Stýbla vyšla nová modlitební kniha: „Spasitel světa Pán Ježíš Kristus“. Ze spisův Svatých a z jiných nábožných knih vybral a sestavil Josef Šedivý, spisovatel modlicích knih: „Odpočinutí věčné“, „Růžové lůžko“. Stran 420. Cena neváz. 84 kr. r. č.

— Aby náš „literní oznamovatel“ pokud možná úplný byl, oznamujeme právě vyšlá: „Vybraná kázání. Vydává Jan Šavel, městský děkan Budějovický. Díl I. Sedmero posledních slov Kristových na kříži od téhož, s přidavkem některých řečí pozůstalých po Františku Jelínkovi, děkanu v Klatovech. Nákladem Felixe Zdarsy, kněhkupce v Budějovicích. Cena 1 zl.

— Nákladem B. A. Crednera v Praze vyšlo tiskem sedmero postních kázání: „Poslední vůle umírajícího Pána Ježíše. Dle Erdingera vzdělal František Mann, kaplan v Pardubicích.“

— Neunavený horlitel o všestranné zvelebení literatury, kněz Fr. Doucha postaral se o několikero kusů vánočních dárkův malé mládeži české. Jestliže to 6 knížek s malovanými obrázky a připojenými průpovídkami v řeči vázané. Nápis dotčených knížek jsou: Pestré kvítí (s 49 obrázky). Malíčkosti malíčkým (s 8 obrázky). Podívání na zvířata (s 33 obrázky). Polní kytíčka (s 17 obrázky). Drobnůstky (s 17 obrázky) a Páběrky (s 17 obrázky). Na-

kladatelem jest p. Mik. Lehmann, knihkupec v Karlíně. Mimo to sluší doložiti, že to první knížka česká tištěná ve Stuttgartě!

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Kreisinger* děkan a sekret. vikariat. v Rokycanech dne 2. Prosince 1861.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Stangler* za děkana do Rakovníka.
p. Ignac *Grünwald* za faráře do Budňan.
p. Leopold *Jeně* za administ. do Bratronic.
p. František *Stehr* za kaplana do Glácu.
p. Jan *Wolf* za kaplana do Landeku v Kladsku.
p. Robert *Kless* za kaplana do Woelfelsdorfu.

Upřázdňená místa:

Lodenice fara od 13. Prosince 1861.

Rokycany děkanství od 11. Prosince 1861.

Pokladnička Velehradská.

Na oltář sv. Václava věnovali:

P. Václ. Kavka, rolník v Pečkách 50 kr.

Listárna expedice.

P. T. pánu V. Bol...., d. v Žebráce. „Hlásníka“ vyšla jen dvě čísla. Na jeho místo nastoupil „Pozor.“ Počítajíce číslo po 10 kr. připsali jsme Vašnosti na příští předplacení 40 kr. k lepšímu.

Pozvání ku předplacení

na

„Blahověst“ (r. 1862.)

Odpovědný redaktor odstupuje od „Blahověsta“, chtěje od nového roku veškeré síly věnovati politickému denníku svému: „Pozoru.“ Dosavadní spoluredaktor uvazuje se u vydávání téhož listu, doufaje v pomoc ctěných přátel svých. Změnou redakce nezmění se směr našeho po vlasti známého, ve svém způsobu jediného nábožensko-církevního orgánu.

„Blahověst“ bude vycházeti na *dvacíté* pouti své zase třikrát za měsíc, a sice vždy 5., 15. a 25. každého měsíce.

Žadajíce usnadniti rozšíření „Blahověsta“, ponecháváme i oblíbený formát i cenu *nejnižší*. Předplácíť se v expedici pana Bedřicha Stýbla, knihtiskaře a kniháře v Praze na sv. Václavském náměstí č. 786,

na rok 2 zl. 50 kr. s poštovní zásylkou 3 zl. — kr. r. č.

na půlroku 1 „ 30 „ „ „ 1 „ 55 „ „

Pp. spisovatelům zaručujeme prozatím *deset* zl. za tištěný arch. Zroste-li počet předplatitelův, zvýšíme i honorár a *přílohami* odměníme horlivost pp. odběratelům.

Redakce „Blahověsta“

bude od nového roku v kníž. arcib. semináři Pražském
čís. 190—I.

 Poslední 36. číslo vyjde dne 24. t. m.

Blahověst

vychází

5., 15., 25.
každ. měsíce.

Expeditce

u B. Stýbla, na
Sv. Václavském
náměstí, č. 786,
naproti hostinci
„U Charouzův.“

BLAHOVĚST

Katolické hlasy

Čechův, Moravanův, Slezákův, Slovákův.

Předplácí se
v expedici u
B. Stýbla
i u všech řádných
kuthkupců
na půl r.: 1 zl. 30 kr.
na rok: 2 zl. 50 kr.
S zásýlkou po-
štovní:
půlročně: 1 zl. 35 kr.
celor.: 3 zl. r. č.

Vydavatel a odp. redaktor: VÁCLAV ŠTULC. Spoluredaktor: FR. SRDÍNKO.

Všecko a ve všem Kristus!

Sv. Řehoře Velikého homilie na den Zjevení Páně.

(Evangelium sv. Mat. II, 1—12.)

1. Jak jste v dnešním čtení sv. evangelia slyšeli, bratři nejmilejší, zarmoutil se král pozemský, když se byl narodil král nebeský, ješto vznešenost světská mizí, jak mile se zjeví velebnost nebeská. Však co toho příčinou, že při narození Vykupitelově pastýřům v Jůdsku anděl se zjevil, mudrce pak od východu k velebení Jeho ne anděl, nébrž hvězda provodila? Protože Židům, rozumem obdařeným, tvor rozumný t. j. anděl kázati měl, pohané však, poněvadž rozumu náležitě užívati neuměli, vedeni jsou ku poznání Boha ne hlasem, ale znamením. Pročež i sv. Pavel dí: „Prorokování věřícím dána jsou, ne nevěřícím; znamení však nevěřícím, ne ale věřícím;“ (1. Kor. XIV, 22.) jelikož i o něm prorokování jakožto věřícím, ne pak nevěřícím; a těmto znamení jakožto nevěřícím, ne však věřícím dána jsou. I sluší znamenati, že Vykupitele našeho, když už plnosti věku byl dosáhl, těmtýž pohanům apoštolé hlásají; téhož pak maličkého, ústrojím těla ješto nemluvícího; hvězda národům oznamuje: neboť to už přirozený postup žádal, aby jakož nám mluvícího už Pána mluvící hlasatelé zvě-

stovali, tak aby dosud nemluvícího němí živlové kázali.

2. Než při všech znameních, ješto buď při narození, buď při smrti Páně se udála, slušno abychom uvážili, jaká zatvrzelost panovala v srdcích některých židů, kterážto Jej ani pro dar prorocství, ani pro zázraky neuznala. Všecky totiž živly svědectví vydaly, že Původce jejich přišel. Abych způsobem lidským mluvil: že On Bůh jest, nebesa poznala, neboť hned hvězdu vyslala; moře poznalo, neboť pod nohama jeho za chodník se propůjčilo; země poznala, neboť při smrti jeho se třásla; slunce poznalo, neboť světla svého paprsky ukrylo; skály a stěny poznaly, neboť v čas skonání jeho se pukaly; peklo uznalo, neboť vrátilo mrtvé, jež v lůně svém chovalo. A předce toho, jehož za Pána všickni nerozumní živlové uznali, nicméně posud nevěřících židů srdce za Boha neuznávají, a tvrdší nad skály, k pokání se obměkčiti nechťejí a toho vyznati se zdráhají, jehož živlové, jak praveno, buď znamením, buď trháním se za Boha prohlašovali. Ano oni k dovršení svého odsouzení dávno předzvěděli, že se naroditi má ten, jímž zrozeným pohrdají. A nejen že by se měl naroditi zvěděli, nébrž i kde by se narodil; neboť od Herodesa přivolání místo narození jeho udávají po-

znávše je z písem sv., a vydávají svědectví, že Betlehem vyznačen co počténý narozením nového vévody: aby sama tato jejich známost se stala jakož jim svědectvím odsouzení, tak nám podporou uvěření. Zajisté dobře je představoval Isák, když syna svého Jakoba žehnal, an na obě oči osleplý prorokuje, v okamžení tom neviděl syna, jemuž pro budoucnost tak mnoho předpovídal; podobně zajisté i národ israelský ducha prorockého plný avšak slepý toho, o němž mnoho pro budoucnost předpověděl, přítomného neuznal!

3. Než Herodes zvědév o narození krále našeho utekl se ku lstivým výmyslům, by zbaven nebyl světského panství. Žádá aby mu oznámeno bylo, kde by pacholete lze bylo naleztí, staví se jakoby se jemu pokloniti chtěl, aby (jakoby Pána naleztí mohl!) je zahubil. Než co vyřídí zloba lidská proti soudu Božímu? Psánoť jest: „Není moudrosti, není opatrnosti, není rady proti Hospodinu.“ (Přísl. XXI, 30.) Neboť hvězda, ježto se byla ukázala, mudrce dále vede: i naši krále narozeného, dary přinesli, a ve snách napomenuti jsou, aby se k Herodesovi nevraceli. Tak se stalo, že Ježíše, jehož hledal Herodes, naleztí nemohl. Avšak kdo jiný v Herodesovi zosobněn ne-li pokrytci, jižto pouze na oko Pána hledající jej naleztí nikdy nezasluhují?

4. Sluší tuto podotknouti, že Priscillianisté bludaři se domnívají, že každý člověk na jistém shvězdění se rodí, a na to ku potvrzení svého bludu se odvolávají, že nová vyšla hvězda, když Pán v těle se objevil, a o této hvězdě, ježto se objevila, se domnívají, že osudnou mu byla. Když ale uvážíme slova sv. evangelia, jimiž o téže hvězdě dí: „Až i přisedši stála nad místem, kdež bylo dítě;“ tedy ne pachole ku hvězdě, nébrž hvězda ku pacholeti se brala, a by dovoleno bylo tak mluvit, ne hvězda osudem pacholete,

ale osudem hvězdy bylo pachole, ježto se objevilo. Než daleko budiž myslí věřících, aby osud za něco pokládali. Neboť život lidí zpravuje jediné ten Tvůrce, jenž jej stvořil, aniž k vůli hvězdám člověk, nébrž k vůli člověku hvězdy jsou učiněny. A nazývá-li se hvězda osudem člověka, jakoby svého povolání otrokem byl: člověk se považuje. Zajisté když Jakob ze života matky vycházeje prvnějšího bratra patu v ruce držel, tento prvnější nikoliv úplně vyjítí nemohl anižby i následující byl vycházeti začal: a předce ač týmž časem a touž dobou matka oba porodila, nebyl způsob života u obou stejný.

5. Již ale na to odpovídávají hvězdáři, že síla shvězdění v pouhém okamžiku působí. Jim pak my s druhé strany namítáme, že dlouhá jest chvíle narození. Mění-li se tedy shvězdění v okamžiku, třeba už bude, aby tolikery osud jmenovali, kolik jest údů se rodících. Přiznávají se též hvězdáři, že kdokoliv na Vodníku se narodí, v tomto životě zaměstnání rybáře v podíl dostává. Rybářů však prý krajina střední Afriky, Getulie zvaná, docela nemá. Kdo by tedy tvrdil, že se nikdo na Vodníku nerodí tam, kde rybáře na prosto žádného nestává? A opět o těch, jižto na Váze se rodí, že penězoměnci budou, tvrdí; a předce penězoměnců mnohých národů krajiny ani dle jmena neznají. Třeba tedy aby přiznali, buď že tuto znamení se nedostává, buď že účinku osudného nížádným způsobem nemají. Ano v zemi Peršanů a Franků králové dědičně vládnou; kdo však by se odvážil při jejich narození určití, kým se rodí týmž okamžikem dítky otroků? A předce královské dítky na téže hvězdě jako otroci se zrodíví královské dosahují moci, kdežto otroci, jižto zároveň s nimi byli zplozeni, v otroctví umírají. Tolik budiž o hvězdě řečeno, aby se nezdálo, jakobychom pošetilost hvězdářů nepovšimnutou pomínuli.

6. Mudrci pak zlato, kadidlo a myrrhu přinášejí. Zlato totiž králi přísluší, kadidlo však Bohu v obět se podávalo, myrrhou ale zemřelých těla se natírají. Jemuž tedy mudrci se klanějí, toho i dary tajemnými hlásají: zlatem krále, kadidlem Boha, myrrhou člověka. Jsou pak někteří bludaři, kteřížto v něho jako v Boha věří, ale že by všude vládl, věřiti nechtějí; tito v pravdě kadidlo mu obětují, zlato však mu obětovati se vzpírají. Podobně jsou někteří, jižto se k němu jako k Bohu a králi svému přiznávají, než popírají, že by tělo smrtelné byl přijal; tito tedy mu zlato a kadidlo obětují, avšak myrrhu na znamení, že smrti se podrobil, obětovati mu nechtějí. My tedy narozenému Pánu obětujeme zlato vyznávající, že všude panuje; obětujeme kadidlo věřící, že ten, jenž v plnosti času na svět přijíti ráčil, od věků Bůh byl; obětujeme myrrhu upevnění u víře, že ten, jenž Bůh jsa ničeho trpěti nemůže, přijav tělo naše se stal též smrtelným. Ač zlatem, kadidlem a myrrhou i něco jiného rozumíno býti může. Zlatem se zajisté moudrost vyznačuje, jak svědčí Šalomoun říka: „Poklad žádoucí spočívá v ústech moudrého.“ (Přisl. XXI, 20. dle LXX.) Kadidlem pak, ježto Bohu v zápal se pálí, moc modlitby se značí, podle svědectví Žalmisty, jenž dí: „Vznášej se modlitba má jako zápal kadidla před obličejem Tvým.“ (Žalm 140, 2.) Myrrhou pak umrtvování našeho těla zobrazeno, pročez i sv. Církev o dělnících svých až do poslední hodiny pro Boha bojujících praví: „Z rukou mých kapala myrrha.“ (Píseň Šal. V, 5.) Protož i králi narozenému zlato obětujeme, když před obličejem jeho leskem moudrosti nebeské záříme. Kadidlo obětujeme, když myšlenky tělesné svatým modlitby zanícením na oltáři srdce svého zapalujeme, abychom touhou po nebi líbeznu mohli Bohu vydávati vůni. Myrrhu obětujeme, když tělesné chťíce zdržlivostí umrtvujeme. Myrrhou to-

tiž se překazí spráchnivění mrtvoly; práchnivění však mrtvoly nic jiného neznamená než otročení těla našeho smrtelného hnusné rozmařilosti, jakož se i o některých ústy proroka dí: „Shnila jsou hováda v kalu svém.“ (Joel I, 17.) Hováda totiž v kalu svém hniající znamenají smyslné lidi hynoucí v bahně rozmařilosti. Myrrhu tedy Bohu obětujeme, když smrtelné toto tělo své masť zdržlivosti před hnilobou rozmařilosti chráníme.

7. Důležité však pokynutí nám dávají mudrci tím, že do krajiny své jinou cestou se vracejí. V tom totiž, co napomenutí byvše činí, bez odporu i nám naznačují, co bychom měli činiti. Vlast totiž naše jest ráj; a zakázáno jest, abychom se k ní poznavše Ježíše nenavrátili touž cestou, kterouž jsme byli přišli. Neboť od vlasti své hrdostí, neposlušenstvím, po smyslnosti se pachtěním, krmě zapovězené okoušením jsme se uchýlili; třeba tedy, abychom se k ní lkáním, poslušenstvím, opovrhováním věcmi pozemskými i chťiců tělesných poutáním navrátili. Jinou tedy cestou do krajiny své se vracíme, neboť uchýlivše se od radostí rajských rozkošemi, vracíme se k nim bédováním. Pročez i třeba jest, bratři nejmilejší, abychom, vždy ostražití a nedůvěřliví, před oči duše své si postavili vinu skutků s jedné a přísnost soudu posledního s druhé strany. Považme, jak přísný soudce přijde, jenž soudem hrozí v hodinu, kdežbychom se nejméně nadáli; hříšníkům pokutou hrozí, dosud však shovívá, a proto dříve přijíti odkládá, aby méně nalezl těch, jež by odsoudil. Slzami smývejme viny své, a podle slov Žalmisty předstupme před tvář jeho s kvílením. Rozkoší šalba nás tedy nijaká neklamej, žádná planá radost nesváděj; neboť u dveří jest soudce, jenž pravil. „Běda vám, kteříž se smějete nyní, neboť kvíliti a plakati budete.“ (Luk. VI, 25.) Pročez i Šalomoun praví: „Smích s bo-

lestí smíšen bude, a po radosti na-
posledy bývá žalost.“ (Přísl. XIV, 13.)
A opět: „Smích měl jsem za blud, a
radosti jsem řekl: co se darmo kla-
máš?“ (Kazat. II, 2.) A opět: „Srdce
moudrých bývá, kdež je zármutek, a
srdce bláznů, kde je veselí.“ (Kaz.
VII. 5.) Ostříhejme tedy s bázní přiká-
zaní Páně, slavíme-li v pravdě slav-
nost Páně. Jestliť zajisté obětí příjem-
nou Hospodinu lítost nad hříchy, jakž
svědčí Zalmista, jenž dí: „Obět Bohu
příjemná duch zkormoucený.“ (Žalm
50, 19.) Předešlé hříchy naše příje-
tím křtu jsou smyty a předce i po
křtu sv. mnohých jsme se dopustili;
ale nelze nám vodou křtu svatého
opětně obmytu býti. Poněvadž jsme
však i po křtu sv. poškrvnili života
svého, obmyjme slzami své svědomí,
do krajiny své jinou takořka cestou
se ubírajíce, a jelikož jsme od ní se
vzdálili v radostech zdánlivých se ko-
chajíce, bolestí sklíčení k ní se na-
vraťme, což uděliti račiz Pán náš Je-
žíš Kristus, jenž živ jest a kraluje s
Otcem v jednotě Ducha sv. Bůh po
věky věkův.

Přel. F. Be—.

Na hod Boží vánoční.

Dnes narozeno Světlo světu
a rosu dala nebesa;
dnes proutek Jesse zříti v květu,
rei kdo dnes živ jsa neplesá?
O svatý dni vši spásy naší,
ty svědku Božské pokory,
dnes světu zdá se svět být krašší
a duch prolétá obzory.
O svatá chvíle lásky Boží
ty hvězdo našich toužení,
ty's vinna, že se nebe množí,
byť v trápení a soužení!
Jak šťasten ten, kdo čist Tě vítal
můj milý Pane, ve ctnosti;
neb jemu spásy den dnes svítal
a zval jej v blahu k výsosti.
Jak šťasten ten, kdo jesle Tobě
ve čistém popřál srdci dnes,
ten ráj vyzískal věčný sobě
a dráhu nalez' do nebes.
A proto vzývám Pane Tebe:
rač v oněch přijmouti mne dav,
ku jejichž spáse stoupil's s nebe
hvězdny jim nesa zlatohlav!

Jaromír Fr. Lhotka.

Farář.

Vypravuje **Louis Veuillot.**

(Dokončení.)

„Požíval jsem již tolik vážnosti, že
slovu mému každý leccjaký návyk, a byť i
sto let starý, ustoupiti musel. Rolnictví se
povznoslo, neúrodná lada změnila se v úro-
dné role, smrduté bahno stalo se výbornou
pastvinou, a tím se zdvojnásobil počet do-
bytka; tím pak zvýšená zámožnost dovo-
lovala nám opět prokazovati dobrodiní jiným.
Tak jsme se ujali hocha, jehož jsem na
cestách svých nemocného a vzdor vlohám
jeho hlady umírajícího byl nalezl; nyní jest
zde dobytčím lékařem; je šťastný, bohatý
a nejlepším mým katechetou. Ješto jsem
časté a daleké cesty konati musel, měl
jsem zástupce zapotřebi. Zbožný biskup můj
poslal mně mladého kněze, plného horlivosti
a lásky, a ten položil základ k pravé škole,
ke škole totiž, v níž se dítky učí *Boha znáti*.
Ty časy, kde působení našemu meze klásti
se směly, byly ty tam. Nadarmo vynaklá-
dali učitel a vládní inspektorové veškerou
svou chytrost; kaplan můj měl svá vy-
svědčení. Učitel sáhl konečně po holi pout-
nické, a na jeho místo přišli školní bratři,
jež obec sama vydržuje. Konečně se mně
podařilo, získati v krajském městě a v
Paříži několik mužův vysoce postavených,
jichžto vlivem dosáhli jsme jistých výsad,
malých sice ale pro nás důležitých. Tak
mohli k. př. dělníci moji, sestoupivše se
ve spolek, podniknauti stavbu mostu, jenž
se z rozkazu krajské vlády přes naši řeku
klásti měl. Tím přibyla nová páka blaho-
bytu obci naší, neboť jsme takto získali
přímého spojení s hlavní silnicí a můžeme
výrobky, našimi stavbami vzniklé, s větším
užitkem prodávati. Dříve jsme byli jen
rolníci, teď jsme cihláři, vápeníci, a co ne-
vidět zavedeme hedbávnictví; již jme na-
sázeli všude marušových stromků a daří
se zde výborně...“

Tu jsem přerušil řeč jeho slovy: „Což
pak se nebojíte, že sedláci příliš zbohatnou
a dobrých mravů opět se spustí?“

„O nezbohatnou příliš,“ pravil, „neboť
veškeré práce podnikají malé spolky, jichžto
hlavní a takřka jedinou jistinou jest křes-
ťanská rozšafnost. Spolky tyto mohly by
se lépe nazývati bratrstva. Jednotlivec ne-
získá mnoho, ale chudým poskytne se vý-
živy a něco se uloží pro ty, co pracovati
nemohou; to ostatní dokoná láska k blíž-
nému. Hlavním majetníkem v krajině této
jest nemocnice, která by — jak každý na-
blíží — bez obětovné lásky sester ani ob-
státí nemohla. A jaké jsou následky zvý-
šeného a všeobecnějšího blahobytu? Povím

jen tolik, že se tím pevně stává hráze lakomosti, panujícím to hříchu v této krajině; a čím více lakota mizí, tím větší síly na bývá duch rodinný. Dříve se tady zajisté nezřídka nalezali sedláci tak v lakomství zarytí, že staré, slabé rodiče své doslovně hladu mřítí nechávali a dětem i toho nejpotřebnějšího odpírali. Na důkaz mohl bych strašně, k víře nepodobné příběhy uvést. Jako bývala zde, tak jest v sousední farnosti posavad lakota hlavní příčinou téměř pohanické zpustlosti mravů. Lakota jest jim jediným bohem, a té modle i lidi v obět přinášejí. Znal jsem sedmdesátiletého, pakostnicki souzeného kmeta, jemuž dítka jeho, usedlí zde sedláci, neposkytli jiného pokrmu, než bídné zbytky jídel svých. Jiných necháno umřítí, jen aby se několik franků za léky nevydalo, neboť v radě domácí se uzavřelo, že život jejich ani za tolik nestojí. Ne lépe nakládáno s dětmi. Veliká většina se ani čísti nenaučila; a proč? Aby prý se uspořilo školného. Jinde se dítka těšívají na první sv. přijímání. Zde jim té radosti nepopřáli, bylot jim líto peněz na lepší šat. Nemoce zanedbávali až bylo pozdě, jen aby nemuseli povolati lékaře. Můžete si představit, jaké asi následky mívala tato převrácenost. O štěstí, o pokoji rodinném nemohlo býti řeči. Každý, buďsi dítě nebo kmet anebo nemocný, byl nenáviděn, a nenávisť opět splácel příkré s sebou nakládání. Jak lakotní byli otcové, tak marnotratní bývali na mnoze synové. Nepoznávše v domě otcovském ani toho nejmenšího znamení lásky a něžnosti, hleděli si to jiným způsobem nahraditi, prodávajíce právo na podíly své špinavým lichvářům a promrhávajíce peníze takou měrou získané v mrzkých prostopášnostech. Jako člověk, opustiv přímou cestu etnosti, z jedné protivy v druhou zabíhá, tak stávali se z mladých těchto marnotratníků staří lakomci, a lakomství je vedlo k zločinům, snižovalo je až k zvířatům. Jak často poznal jsem v nich, pozoruje nepravosti jejich a z těchto plynoucí nehody, ony hříšníky, o nichž Písmo sv. praví, že „sami proti krvi své ukládají, a kuji lsti proti dušem svým.“ Všude panovala nenávisť, i štvála souseda proti sousedu, manžele proti manželce, otce proti dítěti. Když jsem konečně směl se všemi mluvit, přestav jim býti předmětem opovržení, nevěděl jsem, čemu více se diviti, jejich-li rozervanosti a vespolečnému nepřátelství, anebo hrozné nevědomosti. I tázal jsem se, možná-li poohnouti jich ku vykonávání sv. lásky k bližnímu? Leč u Boha nic není nemožného, a stvoření světa není v očích mých větším toho důkazem, než proměna, jaké jsem

tady byl svědkem. Jak mile se uvolili do kostela choditi a upřímnou radou mou doma se řídit, již se mi vše zdálo lehké. Pověře se vysmáli a tak zvaní silní duchové byli při mnohých příležitostech ode mne anebo mých dělníků zahanbeni a ztratili všechnu vážnost. Lakomství ale obrátili jsme proti lakomcům samým, dovodivše jim, že jsou špatní počtáři, šidice sami sebe, jelikož by více vydávajíce více získali. Kaplan můj a já byli jsme na kazatelně a u oltáře kněží, mimo kostel ale profesori státního hospodářství, silozpytu, hvězdářství atd.“

„Ředitel staveb našich, věřící a obzřetný muž, zarazil zde malou půjčovnu k vyhlazení lichvářů. Velmi jednoduchým podniknutím s pozemky pro nemocnici zakoupenými byl v stavu většinu pozemků z dluhův očistiti. Povolil dlužníkům, že se mohli buď dodáváním stavebních zásob nebo prací vykoupiti. Takovýmto zařízením všichni získali kromě ošklivých lichvářů, na jejichž nářky ale nikdo se neohlížel.“

„Zkrátka, milý příteli, celá obec změnila se k nepoznání a každým dnem konají se ráznější kroky k lepšímu, každým dnem skládá některý zbýjný protivník, některý starý nepřítel svou zbroj. Poddávají se dobrodiním, jež náboženství jim prokázalo a dávají někdy příklady nevšední velikomyslnosti. Jeden z lichvářů našich navrátil před svou smrtí polovičku jmění zle vyzískaného ožizeným, a druhou polovičku odkázal chudým v poslední vůli, kterou jsme po přání jeho k větší slávě Boží uveřejnili. Nestává skoro již nepřítelů žádného, jenž by se byl s námi nesmířil; již neukracují život starcům špatným s nimi nakládáním; ano již podporují chudé a vychovávají dítka své v bázni Boží. Myslím, že nenajdete domu, v němž by na místě čestném nebyly zavěšeny obrazy svatých, ozdobené svěcenými ratolestmi palmovými. Kostel bývá každou neděli plný i o mši svaté i o nešporách. Vstupují li na kazatelnu, neodchází již žádný z chrámu, a hrstka těch, co se ještě zdráhají přestoupiti práh chrámu, zajisté brzo se dostaví; mají tam po nynějším obyčeji již své lavice. Nikdo již neumírá bez sv. svátosti.“

„Dorůstající pokolení slibuje mnohem více. Máme dvě školy; jednu řídí bratři, druhou sestry, a není snad dítěte v obci naší, které by pravidelně školu nenavštěvovalo. Zpěchovali by se některý otec dítě do školy posýlati, ukazovali by takřka prstem na něj, co na špatného otce, titul to, který, mimochodem řečeno, dříve žádného smyslu neměl, nyní ale v celém svém obsahu od každého pochopen bývá. Mezi do-

společnými dítky nenaleznete ni jednoho, jež by Vám nemohlo každý obraz v kostele rádně vysvětliti, a i ty nejmenší odříkají Vám správně desatero Božích přikázání. Často vidím, jak ti rozmilí malíčků okolo jdoucímu žebráku almužnu udělují v modlitbu jeho se poroučejíce. Tři zdejší mladíci vstoupili letos do semináře, po šedesáti letech první ale bohdá ne poslední. A na naši nemocnici musíte se ovšem také podívat. Obsluhu tam koná malý zde se utvořivší spolek sester, jenž odtud a z vůkolí se doplňuje a již na více místech dicése odvětví založil. Ty dobré, nábožné sestry oddávají se všem skutkům lásky k bližnímu, učí ve škole, posluhují nemocným, pochovávají mrtvé, modlí se za živé, jsouce tak věrnými následovnicemi Marty a Marie zároveň. Dám jejich nestačí k přijetí všech toho žádoucích. Veliký Bože! kdo by to byl řekl, že se takových věcí dočkám? A já byl tak zbabělý, že jsem reptal proti obětem, jichžto odplatou věci tyto měly býti!“

Farář se omlčel. Já mu stiskl ruku a ohlédnuv se ještě jednou po milé světničce Edmundině, šel jsem za ním do školy a do nemocnice. Popisování do podrobná vedlo by mne tuze daleko. Dosti na tom, povím-li, že jsem se následkem všeho, co jsem viděl, ctihodnému faráři více nenaklonil, ale ovšem mnohem více ho obdivoval. Mně se zdálo, že se starostlivá láska jeho až na samý kraj možných věcí pustila a jemu to vše ještě nedostačovalo; on již se zanášel myšlenkami, jak by i sousední obce získati mohl. Nemocnice jeho měla se státi středem, v němž by slabí a nemocní na deset hodin z okolí se shromáždžovali. „Ano, ano,“ pravil, „tam těm našim sousedům poberu všechny jejich tak nazvané mrtvé kapitály a pošlu jim za to jeptišky, ty je naučí, kterak pokladů takových užívati mají. Jsou k tomu už lépe připraveni, než se sami domnívají. Na té straně, kde jsme se dnes ráno setkali, jsem ještě nenáviděn, ale na protější mám již dosti přátel. Všichni mně musí milovati, aby milovali Toho, jenž mne poslal. — Ale, tu mi něco přichází na mysl, neračte tu nikomu zjevití, že na mne tam kamením házeli, sice by se mladíci naši nezdrželi, aby si tam v neděli po nešporách nezaskočili, a nedali jim pocítit pěstí svých.“

Den se chýlil ku konci. I požádal jsem ještě hodného faráře, aby mne dovedl na hřbitov, jelikož zamýšlím ráno hned po mši sv. s ním se rozloučiti. „Máte pravdu“ — řekl — „jděme a pomodleme se na hrobech miláčků mých. Děkuje Bohu, že udeřil srdce mé, tak jako klasy obilní na

mlatě bývají mláceny, aby vypadalo zrní slibující hojnou ženn.“

Oba hroby byly vedle sebe, ničím se od druhých nelišíce. Na každém byl kříž bez dne a roku i beze jména. Farář chtěl chovati památku miláčků svých toliko v milujícím srdci svém. Ž.

Na den svatého Štěpána.

I projdi život člověčenstva
a zečti lidstva dějiny,
kde na bojištích najdeš větš
než mučedníci — hrdiny?

Čti, kolik mečů otupilo
a kolik šelem zemdlo
a kolik kol se rozlámal
to svaté jejich o tělo!

Tu k smrti kráčí chorý stařec
a vedle vnuče — milánek;
čtyř tigrů první odolává,
lev z druhého, — jenž beránek.

Tam ve plamenu zmírání jiný
a druhý: smolná pochoděň;
tam ulicemi krev se proudí
jak rudá ohně povodeň.

Jak mnoho muk moh' svět vymyslet
a tyran hrůzných mučení,
vše proti těm jest použito
již s nebes ctili učení.

Svět celý válčil proti Kristu
a jedním stal se žalářem,
a to jen proto by se jednou
stal posvěceným oltářem.

I projdi světy kol tu kolem
a slzu jak by's nestíral?
Neb nenalezneš hroudu země
kde mučedník byl — nezmíral!

Ty's první slovo božské pravdy
své krve rosil krůpějí,
o přijmi slzu v oběť reku
již oči Tobě ronějí.

Ty's první byl, o reku svatý!
Ježž vavřín věněl krvavý,
Ty's první, jenž šel mužně k smrti,
ten chátřý proud tu ve dravý.

Pros za slabého mne tam v nebi
nechť neklesávám ve boji,
když s hříchem válčím; nechať jednou
ve věčném spočnu pokoji.

Jaromír Fr. Lhotka.

Řím a Poláci.

(Z listu pap. Pia IX. k arcib. Fijałkowskiemu.)

Z politických denníků jest známo, že administrator arcibiskupství Varšavského, kan. Bialobřeski, odsouzen býti má — do vyhnanství, že se katolické duchovenstvo v Ruském Polsku stihá a žaluje a že za tou příčinou i u nás sv. Oci se vyčítalo, že se neujímá věrných katolíků v Polsce, kteříž Římu krev i jmění v oběť přinášeli a posud obětují. Než jinak svědčí list papeže Pia IX. k arcibiskupu Fijałkowskiemu. Několik neděl před jeho skonáním dostal se mu do rukou. V dotčeném dopisu opírá se sv. Otec proti křivé žalobě, jako by papežové ode dávna, zejména pak Řehoř XVI. r. 1831 naproti Polákům se byl postavil. I odkazuje na kroky, jež Řehoř XVI. i on sám učinil, aby Polákům vydobyli církevních svobod, od vlády ruské jim tvrdošíjně upíraných a důrazně vybízí arcibiskupa, aby neslýchané ty útržky vyvrátil. — Dále obrací zřetel na vyjednávání mezi Ruskem a sv. Stolicí, jehož jediným výsledkem byl nedostatečný konkordát od r. 1847. Požadavky, jichž císařští plomocníci nepřijali, kázal papež sestaviti ve zvláštním spisu. Požadavky ty jsou: aby věřící v Rusku se sv. Stolicí volně obcovati směli, aby z biskupských konsistoří odstranění byli císařský prokurátor i světský, vládou jmenovaný tajemník; aby se katolíci obraceti směli ku katolickým duchovním úřadům soudním, předkládajíce jim všeliké pochybnosti u věcech smíšených manželstev; aby ve všech ruskému panství podrobených zemích platilo navedení, vydané od sv. Stolece pro Uhry a jiná místa; aby odstraněn byl zákon od r. 1832, jenž smíšený sňatek manželský za platný uznává toliko když požehnan byl od kněze nekatolického; dále aby platnosti pozbyly všeliké zákony, čelící proti skládání řeholních slibů, proti školám v klášterích a proti volnému obcování řeholníkův se svými vrchními v Římě; aby duchovenstvu navraceny byly statky a biskupové obřadu latinského aby na ten čas vykonávati směli právomocnost svou nad sjednocenými Řeky; aby odstranění byl zákonové, kteříž tam návrat do lůna Církve katolické kazají, jakož i ono nařízení vládní, jímž se katolickým duchovním zapovídá netoliko povolávati jiných k pravdě sv. evangelia, ale též přísluhovati svátostmi tím, kdož dříve k Církvi katolické nenáleželi.

Ačkoliv císařští plomocníci vyplnění žádosti těchto přislíbili, zůstaly ony nicméně nevyplněné a ruská vláda dala spíše podnět k novým stížnostem. Papež nařiká, řka:

„Dověděvše se, co v Polsce vytrpěti musely milosrdné sestry sv. Vincencia z Pauly, — jaké nebezpečí oloupení o statky hrozilo světskému duchovenstvu, — kterak se usiluje rozšířiti zákon od r. 1833 i na království Polské, rozkázali jsme bez prodlení v přiměřeném dopisu tázati se na to ruské vlády a zároveň doléhati na to, aby všem uprázdněným diécesím v Rusku a v Polsce dání byli biskupové a jich suffragani. Se stejnou pečlivostí zakročili jsme, dověděvše se brzy po tom, že vydán jest zákon, jímž se katolíci nutí, v jistých případnostech znovu stavěti *chrámy rozkolníkův*, s kterýmžto zákonem spojena byla hrozba trestu, že se rozkolníkům dostati má *katolických chrámů*, pakli katolíci nepodniknou predepsanou obnovu schismatických kostelů, dověděvše se také, že církevní nedotknutelnost v jednom klášterě řádu sv. Dominika porušena i že mnoho spisů vztahujících se k životopisu bl. Boboly zapečetěno anebo zabaveno jest. Posléze r. 1853 veleli jsme ruskou vládu skrze našeho kardinála-státního sekretáře opětně pozvati, aby předce jednou ku konci přivedla započatá vyjednávání k uspořádání církevních záležitostí, aby se polským diécesím již tak dlouho osiřelým dostalo co možná nejdříve důstojných biskupů a jich suffraganů aby se voliti mohli.“

Když nynější císař dosedl na trůn, obnovil Pius IX. usilování své s tím větší naději prospěchu, ješto císař při svém pobytu v Římě co korunní princ mnoho a určité byl přislíbil. „*Než císař nevyhověl požadavkům našim*,“ di papež v dotčeném psaní. Ani papežského vyslance (nuntius) nepřijato do říše ruské. Následuje doslovně:

„Tež v pravdě smutné postavení katolických Rusínův i Armenův v oněch zemích dovolávalo se péče naší. Zaslali jsme tedy již 3. Července 1847 známý náš list arcibiskupu Mohilevskému (yní již zesnulému) a jeho suffraganům, prikazující jim, aby prozatím péči měli o duchovní vedení sjednocených Řekův; později jsme začasté a jmenovitě r. 1857 doléhali opětovanými prosbami na císařskou vládu, aby odstranila překážky, stojící v cestě obsazení biskupské stolice Chelmské. Zároveň jsme protestovali proti tomu, že klerikové oné diécese posílání bývají na recko-ruskou universitu a žádali jsme pro biskupa Chelmského svobodu, aby některé z kleriků svých posílati směl na církevní akademii Varšavskou, jakož se stávalo až do r. 1831. Největší pak bolest svou vyslovili jsme nad stanovami, danými klerikalnmu semináři Chelmskému, ješto byly v odporu se zákony Církve. Taktéž domáhali jsme se toho, aby řád sv. Basilia svobodně zase otevřítí směl

svou vychovatelnou a tímto způsobem aby svou zejména pro východní Církev blahodárnou činnost poznovu rozvinul. A jakož jsme záležitosti ubohých Rusínův s největší horlivostí zastupovali, aby společenství s Církví skutky jeviti mohli, neopomenuli jsme taktéž dovolávati se císařovy spravedlivosti k oněm kněžím řecko-spojeného duchovenstva, kteříž pro věrné vyznání své od r. 1839 v řecko-ruských klášterích u vězení drženi byli a platem nad míru chudobným odbýváni jsou.

Na darmo očekávali jsme, kterak císař rozhodne o dotázkách oněch, jež jsme naším mimořádným vyslancem byli předložili. Naším nejspravedlivějším prosbám nebylo popřáno sluchu. Tu zaslali jsme na počátku r. 1859 císaři důvěrný list, dovolávající se jeho spravedlivosti a zapřísahající jej při jeho od něho samého daném císařském slovu, aby záležitosti Církve uspořádati ráčil. V témž listu žádali jsme opět, aby připustil vyslanec od nás zvoleného, kterýž by o církevní řízení v jeho státech péči měl, jakož i jeho vyslanec u nás a sv. Stolice potvrzen jest.“ —

Žádna z prosb a tužeb těchto nedošla vyplnění. Kdo, spravedliv jsa, může vyčítati sv. Otci, že se neujímá Církvi věrných Polákův?

Útěcha.

„Mnohé svět ti odchovává
nepřátely, mnohé zrádce;
neboj se však, *Já jsem s tebou*
věrné moje milé stádce.

Pokáním se duše čistí
bolestí se srdce tuží;
pokáním se získá nebe,
s bolestmi se radost druží.

Bez boje se neozdobí
slávou vojínovo čelo,
bez soužení nedoufejte
aby se vám nebe skvělo.

Mnohé svět ti odchovává
nepřátely, mnohé zrádce;
neboj se však, *Já jsem s tebou*
věrné moje milé stádce!“

Takto volá Pán k nám s hůry,
buďme pevní, myslí svorné;
brány Jeho Církve svaté
zůstanou vždy nerozborné!

Jaromír Fr. Lhotka.

David a Jonathan.

Povídka od Fr. Pravdy.

XII.

Pan Uhlík (vlastně Uhlík z Uhlíkova) byl generál. Dcera jeho zbyla ve světě sama. Co udělá? Kam se obrátí? Nemohli, nechtěli jsme se jí na to tázati. Ona nám to oznámila sama řkouc: „Psala jsem jedinému příbuznému co mám a ten pro mě přijede.“

Nejevila nad tím radost, že u něho nalezne útočiště a hádali jsme, že k němu nemá důvěry. Soudili jsme to už z toho, že ho k sobě nepovolal otec, když stonal a že ona teprv po smrti jeho k němu se hlásí.

Přijel za několik dní a přijel s ním syn, vystrojený švihák, jenž svou tetičku, jak Lucii nazýval, ustavičně obskakoval. Zdál se nám býti člověk zhýralý, marný a pyšný a když nás Lucie pánům Melichnům z Melichnova, jak se jmenovali, představovala co pana Benu a Počepického, sotva se na nás podíval a pak si nás už ani nepovšimnul. Otec nebyl mnoho zdvořilejší než on, ačkoliv nám předce složil díky, že jsme panu Uhlíkovi byli ochotnými sousedy. —

Lucie chodila v smutku a bolelo nás srdce, když jsme viděli, jak se s lehkomyšlným hejskem vede, který jí byl zajisté odporný. Dotíral se k ní, nadbíhal jí, nabízel jí přízeň a lásku, chtěl si získati její ruku. My si to ovšem jen mysliili a soudili jsme, že snad má Lucie jmění, jež by si mladý panáček rád přisvojil. Že by na něj její krása a její hodnost tak velký dojem byly učinily, nemohli jsme věřiti, majíce ho za neschopného citů čistějších a vznešenějších. Otec ho podporoval v jeho úmyslech a celá ta věc teprv později se nám vysvětlila.

Bylo nám líto, že se Lucie k takovým lidem dostane. Isidor chodil jako pomatený. Nemohl pracovati, nechtěl býti doma, vycházel, toulal se, zabíhal daleko, leckdes seděl, ležel, skrýval se před světem. V noci nemohl spáti, vzdychal, sténal, dělal si světlo, chtěl čísti, někdy vstal, otevřel okno, ochlazoval se v studeném povětří, ano i pokoj a dům opouštěl, aby se venku občerstvil. Ráno jsem ho často nalezl v kostele, kam jsem rád chodíval na mši sv. Míval hlavu položenou na stoličce, nepozdvihl ji leda k oltáři, na nikoho nedbal, jen modlitbou se zanášel. Byla úpěnlivá, ponižená, ale předce pokoj a síly mu nedodala. Už jsem se obával o jeho zdraví, vyhlížel špatně, byl bledý v

obličej, bolela ho hlava, neměl chuti k jídlu, klesala pod ním nohy, všecko ho mrzelo. I Lucii se vyhýbal, nechtěl ji potkávat a potkal-li ji, nevěděl, co by k ní promluvil, kdežto vždy jindy byl pánem slov a řeči. Několikrát navrhl, že pojedeme domů, hned to ale zase odvolal; nemohl a nechtěl opustit Teplice. Lucie také neodjížděla, divili jsme se tomu, ale pochopovali jsme, proč neodjíždí: bezpochyby se děsila cesty k příbuzným a — s příbuznými a očekávala snad, že ji Pán Bůh vytrhne ze soužení, co jí hrozilo, co na ni už doléhalo. Jakým způsobem by se to stalo, to ovšem neuhodla. Domníval jsem se, že proto s odjezdem svým odkládá, aby někde ve světě vyhledala si milejší a jistější pomoc a ochranu.

I Lucii jsem často vidával v kostele. Mladý pán Melichna ale s ní tam nechodil, ačkoliv kamkoli šla, ji chtěl doprovázeti. Čekával na ulici a procházel se, švihaje hůlkou do povětří, rovnaje si vysoký límec pod bradou, strkaje do oka skličko, prohlížeje si okolující paničky a slečny, ano i sprostá a služebná děvčata. Když vystoupila, tu se k ní hned přidružil, podáváje jí rameno a jen tenkrát se od ní zase trhl, když po kostele putovala na hřbitov k hrobu otcovu. Ten milému panáčkovi také se protivil, zdráhal se tam vkročit a radši navštěvoval hostince a kavárny. Ba neuměl se na svatém místě slušně ani chovati a vždy nějaké lehkovážnosti se dopustil, když se na ně dostal náhodou, ze zvědavosti, proti vůli. V kostele vypínal hlavu jako v divadle, točil se, hleděl nestydatě lidem do obličejů, zanedbával pokoriti se při nejsvětějších obřadech. Na hřbitově chodil mezi hroby jako mezi obyčejnými pahrbky a jestli si kde na pomníku přečetl nápis, přečetl si ho jako nepatrné nějaké oznámení v novinách.

To nábožnou Lucii arcíť uráželo a byla ráda, když před ním aspoň v chrámu Páně a na svatém poli pokoj měla. Na toto si vycházela často a zdržovala se tam dlouho ctíc památku otcovu. Sešel jsem se tam s ní jednou a nalezl jsem ji v slzách, zarmoucenou, nešťastnou. Přiblížil jsem se k ní šetrně a uctivě, vyznal jsem jak tuze si její, vyjevití ji svůj soucit nad vším, co ji trápí a prosil jsem o důvěru její a o příležitost, posloužití jí nejen slovy, nýbrž i skutky.

Byla přesvědčena, že to upřímně míním, ale pomoci jí jsem nemohl: nedovoľovaly tomu okolnosti. Předce mi svěřila, že k příbuzným svým snad ani nepůjde; nejsou, jací by měli býti a nemohla by u

nich žítí, jak jí to víra, tak jí to svědomí prikazuje.

„Mohu si to vyložití,“ řekl jsem, „oni nejsou praví následovníci Kristovi a snad Spasitele svého neznají anebo nechtějí znáti, libující si v světských rozkoších.“

„Bohužel ano,“ odpověděla mi smutně a lítostně.

„Nejste na ně vázána,“ těšil jsem ji.

„Mnoho od nich závisím.“

„Jak, smím li se ptáti?“

„Pan Melichna je můj poručník a spravuje mé jmění.“

„Chce, abyste šla k němu?“

„Tuze o to stojí.“

„Z jakých příčin?“

Tu se Lucie začervenala a jen po velkém přemáhání — se pověděla anebo lépe napověděla mi, že pan Melichna rád by ji zasnoubil se synem.

„Věděla jste o tom dříve?“ tázal jsem se.

„O nevěděla,“ řekla, sice bych se byla hned odebrala někam jinam a nebyla bych ani pro něj psala.“

„Kam se miníte tedy uteci?“

„Hledám ústav, kde mi za plat dají byt a stravu.“

„Snad ne klášter?“

„Třebas klášter, byl by mi nejmilejší.“

„Smíme vám v něčem býti nápomocni? Můj přítel je znám v zemi i za hranicemi a zajisté se na něj můžete spolehnout.“

„Děkuji vám, pane Počepický, děkuji vám srdečně, ale nestarejte se o mne a prosím vás, neberte přítele svého ku pomoci.“

„Což se ho štitíte?“

„Nikoliv, on je však nyní — nějak sklíčen a nešťastn.“

„Máte pravdu,“ vzdychl jsem jsi, „a já jsem pořád v hrozném strachu, že se mi rozstůně.“

To ji polekalo, zvolala: „Nedej Bože!“ a pak sklopila hlavu už nic neříkajíc.

Doprovodil jsem ji domů. Mladý Melichna vida nás div mne veřejně nepotupil a Lucii pokáral zamračeným pohledem, že se přidružuje člověka tak nepatrného. Bezpochyby za to slyšela od něho i od otce trpké výčitky. Bylať nesmělá, když mne zase potkala, já ji nechtěl dělati nových mrzutostí, pozdravil jsem ji, delších řečí jsem s ní ale nezačal.

I vyjevil jsem Isidorovi, v jakých nemilých poměrech trvá Lucie, mluvil jsem o ní s velkým nadšením, zlobil jsem se na pány Melichny a přál jsem si, abych jí mohl přispěti v strasti a nesnázi.

Ptal se mne: „Což ti na ní tak mnoho záleží?“

„Nesmírně,“ odpověděl jsem a divil jsem se, že se tak může tázati.

„Snad ji miluješ?“ řekl.

Podíval jsem se mu do očí, on je odvrátil a já pravil: „Miluji Lucii, můj Davide, jako tebe, je mi sestrou a víš, že mi nikdy něčím více býti nemůže.“

„Proč by nemohla? pochyboval.“

„Což myslíš, že bych chtěl život její vázati na život svůj bidný, nestálý, od dneška na zejtrěk trvající?“

„Tedy k ní necítíš lásky, jakáz se posvěcuje manželstvím?“

„Bůh mne zachraň, abych byl tak slabý! Já od nižádné panny nebudu žádati oběti, aby se stala mou manželkou: jsem a zůstanu svoboděn.“

On si přisedl ke mně, položil hlavu na má prsa, zavřel oči a po chvíli pravil: „Můj ubohý Jonathan!“

Stíkl jsem ho k srdci a to mi šeptalo, vyzradilo: „On sám miluje Lucii!“

Rekl jsem mu to nahlas a prosil jsem: „Ó přiznej se, že se nemýlím!“

Neodpovídal a teprv když jsem na přátelství naše se odvoláváje ho nutil, aby byl upřímný, řekl: „Miloval bych ji, ale ona nikdy nebude mou.“

„Doufej, můžeš doufati, můj Isidor i Lucii se vyrovná.“

„O nevyrovná! Co pak já jsem proti ní? Žebrák. Ona je z vyššího stavu. Kdy by byla chudá jako já, stejná mi rodem, pak bych si dělal a směl dělati naději.“

„Nejsi žebrák, jsi boháč na vědomosti a zkušenosti a připravíš jí příčinlivosti svou blahobyť, jaký zasluhuje.“

„Nechci jejích peněz!“

„Vždyť nevíš, mnoho-li jich má a ona jsouc šlechetná nebude ti podkládati soběctví.“

„Jsou to marné řeči, Hypolite, já ji k sobě do nízkosti nestrhnou. A kdy bych třeba ten úmysl měl a ji vyjevil, ona sama ho zavrhne a odstrčí ruku, která pro ni není stvořena.“

„Láska nehledí na takové rozdíly.“

„Nemluv o lásce s její strany, nechová ji ke mně v srdci.“

„Což kdyby chovala?“

„Není možná a kdy bych jí řekl, co jsem byl a co jsem nyní, — a to bych jí napřed musel říci, odvrátila by se ode mně, kdyby mi třeba byla nakloněna, majíc mne za pána.“

Isidor si to nedal vymluvit a v tom záležela jeho žalost, jeho zoufalost, jeho nemoc, že to měl za jistotu, za pravdu. Musil jsem upustiti od všech pokusů, zasněti Lucii do našeho tajemství a Isidor se trápil, až k tomu ani síla jeho už nevysta-

čila. Trápil jsem se s ním vida ho upadati do pořád větší slabosti a mdloby a když konečně už ani nevycházel a napřed na pohovce, a pak na lůžku nečinně, skormoučeně čas trávil, bylo mi snad hůř než jemu, že mi na životu jeho všechno záleželo. Lékař mu pomáhal, on byl ale přesvědčen, že mu nepomůže a i sám věřil, že nemoc jeho nezakládá se tak v těle jako v duši. Sedal jsem u něho, viděl to rád, ale málo mluvil a o Lucii se sám nikdy nezminil. Jen jednou, když neduživost jeho vystoupila na nejvyšší stupeň, pravil, chopiv mne za ruku: „Hypolite, já před tebou něco tajím, co jsem ti měl už dříve říci.“ —

„Že jsi mi to neřekl,“ odpověděl jsem mu, „mělo zajisté dobrou příčinu.“

„Já už dávno — znám Lucii.“

Nevěděl jsem, blouzní-li anebo myslili to opravdu a skoumavě jsem se na něj podíval.

Pokračoval řka: „Pamatuješ se, že jsem jezdě s oslem z vln u mlýna vysvobodil děvčátko?“

Často jsme o tom mluvíváli, a já mu přisvědčil, že se na to ovšem velmi dobře pamatuji.

„To byla Lucie,“ řekl, „často jsem ji míval na vozíku.“

Nezatajil jsem nad tím svého podivení a on mi vypravoval, že ji poznal hned, jak ji byl s otcem jejím spatřil, vytáhl zlatý křížek, který měl viseti na krku a ukazuje mi ho chlubil se: „Ten mi na památku dala její matka.“

„O, ano,“ zvolal jsem, „a kříž od tebe byl na stole, když generál přijímal svaté svátosti!“

Nyní se mi všechno vysvětlilo a já se ptal: „Poznala tě taky Lucie?“

„Nepoznala,“ odpověděl, „změnil sem se víc než ona.“

„Svěřil jsi se jí?“

„Nikoliv a aby to na jevo nevyšlo, zapřel a i před tebou jsem to tajil.“

„To nebylo bratrsky!“

Stíkl mi ruku řka: „Odpust, Hypolite, já nemohl jinak a i nyní jen pod tou výmlouvou ti to zvěstuji, abys to Lucii neoznámil, leda — po mé smrti.“

Ta slova dotkla se mne bolestně, chtěl jsem ho pohnouti, aby mi dovolil, s Lucií o tom promluvit, on ale zapověděl mi to naprosto za tím důvodem, že ji nechce a nebude nutiti k vděčnosti. Při tom zůstal, já poslechl a přislíbil jsem mu, oč žádal.

Byl spokojen, že naplnil povinnost přátelskou ke mně, v zdraví se ale pranic nelepšil. Lékař mi vyznal, že nestojí za

život jeho, nesprostí-li se tajného bolu, co duši jeho svírá.

Myšlénka, že život Isidorův je v nebezpečení, obklíčila mne velikým strachem a zármutkem. Chtěl jsem všechno podstoupiti pro jeho zachování. Otec jsem už byl oznámil, že stůně. Jeho listy svědčily o upřímné lásce k němu, vyptával se na všechno, co se ho týkalo, radil, napomínal, abych nešetřil útrat, prodloužil naše pobytí v lázních, jak dlouho toho bude zapotřebí, poslal mi domácího sluhu ku pomoci a zapomněl skoro starati se, jestli péče o Isidora mně neškodí. Z toho jsem poznal jak ho miluje a zajisté jsem mu to přál. —

Stav Isidorův stával se pořád povážlivější a nezbyvalo konečně leč hledati spásu — u Lucie. Odhodlal jsem se k tomu s jakousi hořkostí na ni, že mého Isidora v nemoci zanedbává, jen z daleka se po něm tážajíc. Že sama mnoho snáší, arcif jsem viděl, kdykoliv jsem ji potkal, ale já nyní jen Isidora měl na mysli a na její soužení jsem nehleděl. Zkázal jsem jí po sluhovi, že ji chci navštívit a ona ustanovala k tomu hodinu. Šel jsem k ní s velikou nedočkavostí a vida ji utrápenou před sebou, zhroutil jsem se jejího pohledu a lítost nad ní mne pojala. Sedli jsme si naproti a ona ovšem hned o příteli mém chtěla slyšeti. Pověděl jsem jí bez obalu, že k vůli němu přicházím. Stůně na smrt, lékař sám to tvrdí a ona — pranic si na něm nedá záležeti.

„Pane“, lekla se „co pak na mně žádáte?“

„Já nic nežádám,“ mluvil jsem v ohni, „pak-li srdce vaše dá mu umřít.“

„Čím já ubohá k zachování jeho bych přispěla?“

„Jen vy ho můžete zachovati.“

„Pro Boha, jak by to bylo možné?“

„Běda mu, že nic pro něj necítíte!“

„Jsem mu z celé duše oddána.“

„Jste a předce dopouštíte, že nám zahyne.“

„Co bych mohla učiniti?“

„On vás — miluje a vy nevšímáte si jeho lásky, že sama lásky k němu nemáte.“

Lucie zbledla, když jsem to řekl, pak se začervenala, jsouc v nesnázi, rozpacích, a nic mi neodpovídala.

Já se zpatoval, že, jedním proti slušnosti a prosil jsem: „O nezlujte se, slečno, on neví, že vám vyzrazují jeho tajemství, umřel by raději, než by touto cestou si vás získal, ale já to nemohu trpěti.“

Porád mlčela a pak jako uražená mi

řekla: „On ke mně nikdy nemluvil o lásce, vy ve jménu jeho také nemluvíte, což chce, abych já sama přišla, učinila mu vyznání a nabídla se mu? To zajisté není vůle jeho ani vůle vaše, pane Počepický!“

Byl jsem zahanben a zaražen a abych sebe a Isidora omluvil, pověděl jsem jí, že on se má za nehodna její lásky nevyrovnaje se jí rodem, bohatstvím ani stavem a že proto odříká se jí a odříká se s ní i všeho blaha na světě, i života.

Sklopila oči, sepjala ruce a zdvořile mne prosila, abych ji — opustil.

Co jsem o tom měl souditi? Zlobí se a zavrhuje nás? Anebo je pohnuta a chce o tom, co slyšela, teprv rozjímati, než něco uzavře? Snad se poradí s Bohem, se svým svědomím, se svou duší? Těžko bylo uhodnouti, co učiní a já truchlil a bědoval, že odcházím s neporízenou.

Druhého dne po mši svaté poslala Lucie ke mně a zkázala, že mi oplatí mou věřejší návštěvu. Přišla a ptala se, můželi puštěna býti k Isidorovi. Hned jsem mu to zvěstoval a on arcif svolil, jsa pln obávání, tušení, doufání. Uvedl jsem ji k němu a když se byli pozdravili obyčejným způsobem, vystoupil jsem zase ven, schválně nechav ji s ním samu.

Trvalo to přes hodinu, než od něho vyšla a jdouc skrze můj pokoj s uzardělou tváří a se slzami v očích ruku mi podala. Nezastavila se, nic neřekla a já pospíchal k Isidorovi, co on mi zvěstuje. Obejmul mne, tlačil mne k srdci a vyznal: „Ona je moje!“

Vypravoval mi, jak se spolu domluvili. Prála mu, aby se brzy uzdravil. Styškal si, že milejší by mu byla smrt nežli život. Prosila, aby životu přednost dal před smrtí. Dokazovala mu, že je to jeho povinnost. Křesťan se nesmí protiviti úmyslům Božím. Má vykázanou dráhu, již nelze ukrátkati před časem. Ať ho stihá soužení, bolest, strach a skličenosť, on se nepoddá zoufalství. Zakládá si na věcech, na lidech víc než na Bohu a nechtíti býti živu, že nám jich osud odepírá, byla by slabosť, nedokonalosť, jež se nesrovnává s duchem Kristovým. A kdy by třeba život nás mrzel, předce ho musíme chrániti, prodlužovati, milovati. Bůh nám ho dal a On chce, abychme ho dobře užívali. Nepřináší li radosti nám, snad prospívá jiným.

„Máte snad příbuzných, přátel,“ pravila Lucie, „jenž si na životu vašem zakládají?“

„Příbuzných nemám žádných a přitele jen jednoho.“

„Tedy k vůli tomu buďte živ a i — k vůli mně,“ dosadila nesměle.

Sáhl po její ruce, podíval se jí do očí a než se nadál, přiznal se, že ji miluje. Ona mu učinila to samé vyznání, a když ji chtěl napomínati, aby se nepřenáhlila, že neví, kdo je, řekla: „Vím, že jste šlechtný a víc prozatím nechci vědět.“

Ptal jsem se: „Tak jsi ji tedy nepověděl, že tys ji vytáhl z řeky, když se v ní topila?“

Usmál se, že ne, abych prý já ji to mohl říci. Vše ostatní jí řekl on: byl chudý, opuštěný sirotek, neměl ničehož, pan Počepický ho přijal, dělal mu vozku, podomka, písaře, tajemníka; pořád je zaměstnán v jeho fabrice.

Divila se tomu, ale neodvrátila se proto od něho.

I odebral jsem se k ní bez prodlení a vrazil do jejího pokoje, viděl jsem, že klečí a modlí se před křížem. Neomlouval jsem se aniž jsem nečekal, až se bude ptáti, co chci, nýbrž ukázal jsem na kříž, řka: „Od koho máte tu památku?“

Odpověděla: „Od chudého člověka, jenž mi život zachránil, když jsem byla malá a život v Kristu mi otevřel moudrými svými řeči.“

Tu mi chtěla vypravovati, jak s ním jezdívala na vozíku a jak pro ni do vody skočil, když příbuzný její, mladý Melichna, ji tam nechal upadnouti; já ale zarazil ji slovy: „Tak to byl Melichna, co vás tak špatně ostříhal?“

„Víte o tom něco?“ ptala se.

„Vím, vím,“ zvěstoval jsem ji netrpělivě. „Ten chudý člověk, co vás zachránil, byl — můj Isidor.“

Nemohu ani vysloviti, jak se nad tím radovala. Hned jsme spolu běželi k Isidorovi. Vzala s sebou kříž od něho. On jí ukázal křížek od její matky. Děkovala mu. Oba byli rozčíceni vděčností, úctou a láskou.

Náhodou anebo lépe řízením Božím přijel odpoledne můj otec. Chtěl se přesvědčiti, jak se Isidorovi vede. Pořád ho víc a víc ve fabrice pohřešoval. Nemohl ji udržeti v pořádku jak on a všechno trpělo, zacházelo od té doby, co byl se mnou pryč, co pro nemoc zastavil dopisování. Uvítili jsme ho opravdu potěšení, a on, vida Isidorovu spokojenou tvář a jeho jasné oko, poddal se naději, že se uzdraví.

Hned pak jsem s otcem mluvil sám, oznámil jsem mu, co se přihodilo dnes ráno a chtěl jsem ho nakloniti k sňatku Isidorovu s Lucií. Nechválil ho, boje se, že se generálova dcera pro Isidora nehodí a že s ní bude nešťasten. Já ale doufal, že se přesvědčí o něčem jiném, až ji spatří a tak se v skutku stalo. Zcela si ho zís-

skala a s radostí jsem pozoroval, že jí věnuje lásku a přízeň věru otcovskou.

Radili jsme se, co učiníme. U Melichnů jsme Lucií nemohli a nechtěli nechati. Aby šla jinam, také bysme byli neradi viděli. A aby s námi zůstala v Teplici, neslušelo se.

Otec navrhl, že ji vezme s sebou. Pomohl nám tím, a ona svolila zcela se nám odevzdávši.

Nezbývalo leč vydobýti ji ještě od Melichnů. Pokusili jsme se o to s otcem. Smáli se sňatku své příbuzné se služebným člověkem, jak Isidora nazývali a ani to jich nepohnulo, že ji zachránil před smrtí. Mladý Melichna pravil potupně, že by lecdos skákal do vody pro bohaté a vznešené dívky, kdyby si ho proto vzít musely. My ovšem jsme to neměli za důvod a nekladli jsme na to váhu, ale chtěli jsme všechno oznámiti, co se Isidora týkalo, a za tou příčinou i to jsme pověděli.

Odbyli nás potupně a zhurta. Když ale mluvili s Lucií, a ona veřejně a pevně pro Isidora se prohlásila řkouc, že marná jest jejich práce, odvrátili ji od něho, a že kdyby ji bránili, třebas léta bude čekati, aby mu slovo dané splnila: změnili úmysl, poslali pro otce, ano starý Melichna sám navštívil Isidora a ubezpečil ho, že Lucie neobdrží krejcaru, jestli si ho vezme, dokud nebude plnoletá.

Isidor odpověděl, že se s nimi o peníze nebude hádati, ani když bude plnoletá, nejsa jich žádostiv a hledě na něco jiného než na ně.

Melichna mu vytýkal, že ještě v něm vězí ten pyšný duch, jako když jezdil — s oslem.

Snesl to trpělivě, a Melichna nabyv přesvědčení, že on ani Lucie nedají se zstrašiti, dal jim povolení k sňatku myslíc si: „Tím Lucií zahanbím a potrestám, že opovrhla mým synem!“

Odjeli dříve než otec a pobyt v Teplici dali si od Lucie zaplatiti, řkouce, že tam k vůli ní trvali. Přijalo se to a takových rubrik přišlo do účtů jejich víc, neboť nespravedlivý poručník nešetřil jmění jejího, pomáhaje si jím v potřebách, jež na něj často doléhaly. Byl příbuzný matčin, a že mohovitost, již Lucie měla, pocházela od této, stal se jejím správcem. Nebyl nikdy přítel Uhlíkův, mívaje s ním často rozepře, a povaha jeho i syna byla taková, že se lidem počestným nelíbila. Statků vlastních ubývalo jim rok po roce a Lucie jim věnem svým měla přispěti a ulehčiti. Že se jim úmysl nepodařil, jeli po svých a my se s nimi nesoudili. Isidor se tomu protivil.

Hned na to opustil nás s Lucií otec.

Náklonnost jeho k ní rostla a už s ní zacházel jako s dcerou. Mně napřed bylo v srdci nák úzko, neboť mne soužila myšlénka, že mi Lucie ubere lásky Isidorovy. Řekl jsem mu to jednou jako v žertu, a on mne ujistil, že láska jeho ke mně dobře obstojí vedle lásky k ní, která jest jiného druhu. Ona bude jeho, a i já zůstanu jeho — Jonathanem.

Isidor nabyt ztraceného zdraví. Byli jsme spolu v Teplici celé léto a ještě po odchodu otcovu jsme se tam několik neděl zdrželi. Touha po Novosadech a po Lucii a vědomí, že už nic nepřekáží jeho štěstí, sílily ho, nemoc mizela a on z ní vyvázl statečnější, bujarejší a slíčnější než byl dříve. Byl už podzim, když jsme spolu jeli domů. Tu zase on staral se o mne, šetřil, ostříhal mne, jako bych já byl nemocen a jel pod dohlídkou jeho z lázní.

Očekávalo nás velké překvapení. Lucie byla miláček otcův a čemu jsem se ještě více divil, ona byla i miláček tetin. Jen toho litovali, že ji nedostanu já, což prý by všechny jejich naděje vyplnilo. Však podrobili se vůli Boží a přáli ji Isidorovi, vědouce, že život můj spojen jest se životem jeho a nalezá v něm podporu.

Přijeli jsme večer. Isidor byl náš host, ano on byl úd naší rodiny, seděl s námi, jedl s námi. Otec, teta s ním nakládali jako s mým starším, dospělejším bratrem. První noc spal u nás, vykázáli mu pěkný pokoj a ráno nás vedli do fabriky. I teta a Lucie šly s námi a na cestě se k nám přidal Hloušek. Před fabrikou stáli dělníci a vítali svého — nového spolupána.

Otec veda Isidora za ruku, ukázal mu na tabuli vyvěšenou, na níž stálo psáno: „Počepický a Bena.“

To byl nyní znak a nápis fabriky; otec měl spojence, jemuž skoro všechno řízení odevzdal.

Ve fabrice jsme byli uvedeni do pokojů připravených pro Isidora a pro jeho budoucí manželku.

Chťel namítat, že to nezasluhuje, že nemá bohatství, aby se s otcem spojil. Otec ale řekl: „Ty budeš pracovat, já budu odpočívat a o výdělky se budeme dělit. Až mne Pán Bůh povolá ze světa, budiž to tak i mezi synem a tebou. Hospodař dobře s hřivnou, co ti postupují. Tuhle můj Hypolit v tebe doufá a já také, Isidore. Buď mu bratrem až do smrti. Pak bude dobře zaopatřen. A to mi vždy nejvíce leželo na srdci.“

Isidor mu políbil ruku, políbil ruku i tetě; Lucie následoval a jeho příkladu a otec i teta objali, políbili je oba. Já učinil to samé, a starý Hloušek plakal radostí, pořád

opakuje: „Kdo by řekl, že je to hoch, co tenkrát do kůlny mé před bouřkou se schoval, co neměl leč raneček a hůl, co u mně v mechu spával! Je toho povýšení hoden, dokázal, co mezi tisíci jeden nedokáže, byl pilný, příčinnivý a spravedlivý, miloval Boha, sloužil mu, jak se na křesťana sluší, miloval bližního jako sebe samého, získal si nebeské požehnání.“

Isidor toho dne měl zvláště na mysli svou matku a pravil ke mně: „Kdyby se toho byla dočkala! Proroctví její se vyplnilo. Přímluva její za mne byla v nebi platná. Dej Bůh, aby mne i dále ostříhala. Já zajisté učiním, seč budu. Milá matka to ode mně očekává!“ Na zpáteční cestě ukázal nám Hloušek hlinu, z níž se Isidor učil psát a byla v ní ještě písmena, jež já jsem mu do ní vyryl. Měl ji schovanou v truhle na památku.

Pak jsme se dívali na vodu u mlýna, z níž Isidor vynesl topící se Lucii.

Celé město si vypravovalo o Isidorovi, každý ho ctil a miloval, divil se, jak se člověk sám může povýšiti, když pracuje a modlí se, a o jeho svatbě se všech stran mu dávali důkazy všímavosti a účastnosti.

Bydlel s Lucií ve fabrice. Hlouška si vzal za vrátného. Já bydlel u otce a tety ve městě, každý den jsme se ale vidívali, Isidor byl můj David, já byl jeho Jonathan jako dříve a jeden v druhém se nezklamal, dlouhý věk spolu trávice v bázni Boží.

K historii osvěty v Čechách

v XV. a XVI. století.*)

Nejsme nepřátelé svobody tisku, toužíme ale na výstřednosti, ku kterým bujně vášně konfessionální nyní zabíhají. Od té doby, co prohlášena svoboda a rovnoprávnost náboženských vyznání, obnovují se všechny hany a útržky proti katolické Církvi a katolickému kněžstvu, které se u nás v polemických traktátech XV. a XVI. století ozyřovaly. V „Hlasech ze Sionu“ jest církev naše „Babylonem“, učení katolické „modlářstvím“, katolíci kněží „zatemnilci“: za to jsou ale Husité, čeští Bratři a zvláště evangelíci-hlasatelé pravdy Boží, jediní osvícenci. Věk XV. a XVI. ličen opět co zlatý věk literatury a osvěty výhradně na straně pod obojí, bratrské a evangelické. My o tom nad míru zvelebovaném věku o něco strídměji smýšlíme a to vedle vlastního přesvědčení, jakého jsme nabyli z bedlivého obhlédání ovoce přechváleného věku, z písemných památek těchto stran. My

*) „Časop. kat. duch.“ svazek 8.

prozatím několika citáty odpovíme Hlasům ze Sionu.

O osvětě husitského věku „*cum grano salis*“ mluví Jungmannova „Historie literatury české“ a Palackého „dějiny národu českého“ (za věku Poděbradova). Jmenovaná díla jsou v rukou mnohých: méně ale známo, co napsal děkan fakulty umění *Vavřinec Třeboňský* k r. 1511 v II. dílu „*liber decanorum facultatis philosophicae*.“ Stýská si na malý počet školáctva na vysokých školách Pražských a bádaje po příčinách, přičítá klesnutí university Pražské „záhubným bouřkám a svárům stran náboženských v království českém.“

O českých bratřích píše, že jsou „při své Lykaonské sprostotě největší nepřátelé věd.“ O Římanech (katolicích) praví, že jsou sice „vždy ctitelé umění, ale skoro během sta let nenavštěvují škol Pražských,“ (kdež nikdo nemohl býti hodností doktorské účasten, kdoby se dříve přísahou nebyl zavázal hájiti a rozšiřovati články pod obojí.) Strana pak tato „pod obojí, ačkoliv nejpočetnější, nepovznese prý školy Pražské k bývalé slávě.“

Vědomo také, že český bratr *Martin Kabátník* (r. 1494) poslán od jednoty bratrské hledat po světě společnost křesťanů, která by se s jednotou bratrskou srovnávala, sám ani čísti ani psáti neuměl, ale že tu cestu napsal Adam Bakalář měšťan a notář v Litomyšli. (Jung. Lit. 1849. str. 73.) *Jan Šlechta ze Věšhrad* psal Erasmusovi Roterodamskému o Pikardech (českých Bratřích): „že volí sobě sami své biskupy a kněze, lidi nejvíce surové a neučené.“ (Jung. lit. str. 50.) Právě proto bylo s těmi dobrými lidmi těžko disputovati. Výklad písma svatého poskytovalo jim jejich „vnitřní světlo,“ jejich vlastní nadání. Jim nebyl ani *Luther* dosti evanjelickým; také jej nazvali „modlárem“; za to se ale německý reformátor zle na ně spustil v knize své „*de decem praeceptis*“ r. 1519 vytištěné: „Ale at *Pikharti*, *nešťastní kacíři*, se nedomnívají, bych já jim v jich bludách nápomocen býti měl, které nám Němcům, velikou pejkou jsouce nadutí, připisují, že Svaté jako Bohy ctíme, a jim modly činíme a protož proti nám veliký houf písma svatého vedou, v kterých nám se příkauzuje, abychom se cizým Bohům neklaněli: a tak ti *sedláci* nás tomu teprv učiti chtí, že se jednomu Bohu klaněti máme, jakobychem prvé o tom nevěděli, aneb k tomu kdy odpírali.“ — (Vzat jest tento citat z obrany od Dra. Sturma 1587, ještoť original při ruce nemáme.) O učenosti českých bratří, těchto dle *Luthera* „nešťastných kacířů,“ nešla tedy, alespoň z počátku licho-

tivá pověst. A kališníkům sám kališník nelichotil. Pohlédněme nyní, na jakém stupni osvěty stáli *čeští evanjelíci*, jenž byli z Wittenberku přenesli „pravdu čistého“ sv. evangelia do vlasti naší. Přesvědčme se z jejich vlastních spisů. Vizme knihu nadepsanou: „*Agenda česká*, to jest spis o ceremoniích a pořádcích církevních, kterak se slovem Božím a svátostmi Kristovými lidu v království českém pravdu evangelium svatého majícímu a milujícímu posluhovati má. 1581. Vtíštěno v Lipště, skrze Jiříka Deffnera.“ — V předmluvě „k pobožnému čtenáři“ čteme na čtvrté straně doslovně (opravili jsme jen chybnou interpunkci a zastaralý pravopis): „Aby se pak někdo tomu nedivil, že jsme v této agendě naší všechny *circumstantias* budto případnosti tak sprostně sepsali a položili, *Examen ordinandorum* vypustili, více svátků, než se v které z dotčených agend („německých“) nachází, v ní poznamenali, a mnoho písní do ní vepsali, příčiny takové byti oznamujeme.“

„Nejprvé: Co se *circumstanci* dotýče, ty jsme *proto tak srozumitelně a sprostně sepsati musili*, že pro skrovnost důchodů našich, kteréž ve všech a městečkách máme, *kaplany*, kteréž bychom vedle sebe za některý čas cvičiti měli, *chovati nemůžeme*; ale *mládeňci hned ze školy*, ba (naččž žalostně naříkáme) od některých *verštatův* *zašli řemeslníci* anebo z *kanceláře pochlební lenochové* se berou, na *svěcení se posílají a na fary se dávají*. Kterážto dosednouce na fary, *podle strážštěného mozku svého*, ledajakési pořádky zachovávají, anebo srovnávajíce se s námi v ceremoniích in *circumstanciis* *nerozum a bláznovství své pronášejí*. Těm tehdy, aby *neučasnou svou rozumností a všetečnou smělostí církev Boží a zvláště mdlé oudy té církve* tím méně *pohoršovali, kazili a hubili*, případnosti všelijaké tak srozumitelně a sprostně jsme sepsali, ne jakoby oni, totiž *zašli řemeslníci a neužiteční písáři* (učené zprávce školní vymínující) toho hodni byli, anebo jakobychem je ve zlém předsevzetí jejich *fedrovati* chtěli: ale že litující ubohého lidu, aspoň pohoršení poněkud v cestu vkročiti usilujeme, poněvadž dotčené zlé věci docela přetrhovati nemůžeme. *Běda pak těm, kteříž ubohých svých poddaných lidí duše takovým voslům, jenž sami sebe spravovati neumějí, k spravování poroučejí a svěřují*.“

„*Examen ordinandorum* jsme vypustili nejprvé, že jsme v agendě neminili učení, v němžto již dávno jsme se srovnali, ale *ceremonie* sepsati. Potom abychom *oučastní učinění* nebyli zlého předsevzetí *dotčených zlých dělníkův a němých psův*,

kterýmžby užitečněji bylo *na veršatě sedě boty šiti, aneb v kanceláři listy psáti*, než se v ten svatý ouřad vetřítí a mnoho set duší zmařiti. Kdož tehdy Examen latinský neumí, a jemu nerozumí, *necht doma zustane, hrnce, sudy a podkovy dělá*, nechaje kněžství a posluhování svatého těm, kteříž mu rozumějí a církvi Kristovy (sic) s užitek-
kem posluhovati umějí.“

To píší „Správcové církevní, slovo Boží v čistotě kázíce v království českém“ l. p. 1581. o svých vlastních kandidátech. Ptáme se Hlasů ze Sionu: Na jakém stupni vzdělanosti stáli onino „Lykaonští sprostáci“, onino „sedláci, zašlí řemeslníci, neužiteční pisáři, a pochlební lenochové“ — jenž ale předce tvrdili, že „mají pravdu svatého evangelium?“

Karel Vinařický.

D o p i s y.

Od Labe dne 16. Prosince.

[Bible. Nový časopis.]

Skoro jsem se zařekl, že letos už ani perem neškrtnu, než marné zařikání. Tu vidět, že měl pravdu onen pohanský básník, když v jedné své básni dramatické dí, že se člověk nemůže zařici, že to nebo ono neudělá. Ale zas už s těmi pohany! Inu ovšem mohl bych také říci ono křesťanské přísloví: „Člověk miní Pán Bůh mění;“ ale nač Pána Boha mít na mysli, nač na jeho slova v Písmě sv. vzpomínat, vždyť to už není v modě. Teď se musíme točit po větru tohoto světa a tu slyšíme všude: Kovné právo všem, jen Pán Bohu ne. Pro toho něco udělat nepřináší nic do kapsy. Chceli si kdo kapsy mazat, musí hodně po pohansku hulákat. Ale kam pak jsem to zalez? Vždyť jsem chtěl psát o něčem jiném. Jen trošičku poshovte, hned to bude. Co se teď všechno člověk v těch novinách nedoví? Nedlouho tomu, co přinesly ohlášení, že prý jsou v Praze k dostání nejlacinější bible z Berlína.*) A věru je to neslýchané, tak krásná vazba, tak čistý papír, tak krásný tisk — inu vše v té největší dokonalosti. jenom — žádná úplnost. Kterak asi mnohý sobě povzdechl, jenž sobě takou bibli koupil a doma chlubě se knihou tak krásnou a lacinou teprva se dověděl, že ta bible s naší bibli se nesrovnává, že není ani úplná nechtě mluvit o tom, že i místem zcela jiný smysl oumyslně do té neb oné věty vložen. Ale nač mluvit o bibli, která u nás ani nová ani první

toho druhu není. Známe se už po mnohá léta, litujeme podvedených a přejeme štěstí těm, kteří si ji nekoupili. Obrátíme zraků svých jinam, na pozvání ku předplacení na list vychovatelský „Pěstoun z Moravy“. Časopis ten bude vydávat p. učitel Viták v Levoči na Moravě. Pan Giskra z Moravy snad odzvoní v říšské radě s p. Mühlfel-dem a jinými společníky dosavadnímu dozorství duchovních nad školami a náš nový časopis pílí snad už za ním? Či kterak máme rozuměti slovům v povolání: „My-
slíme si, že by *výhradně* nám učitelům národním sít vychovatelská propůjčena býti měla!“ Nezdá se to „výhradně“ panu ohlašovateli jíti od srdce, an mezi spolupracovníky některé uvádí kněze, kteří v oboru tom již pracovali, anebo snad jim chce potud, pokud jich potřebovati bude, popřiti mištevka ve svém listu? List ten bude laciný. Za 2 zl. ročně obsahovati má 30 archů. Při té příležitosti obrácím zřetel na výborný list pedagogický „Školník“ v Králově Hradci. Za 2 zl. 36 čísel ročně a nemýlí-li se, ještě kalendář. To je láce! Ač redaktorem je kněz: bývají tam práce skoro samých pp. učitelů. Nadějem se, že naši národní pp. učitelové v onom novém listu nebudou zamítati radou a pomocí *svých* učitelů a pěstounů. Nebylo by ani radno, neboť učitelové naši nahlížejí, že musíme sobě podati bratrsky ruce a kráčet svorně na dráze vychovatelské, máli se naše drahá vlast dočekat potomstva lepšího.

— o —.

V Dobrém ve vikariátě Rychnovském
12. Prosince 1861.

[Pohřeb + kooper. Čerycha.]

Dávno neviděla naše tichá vesnička takové množství lidu jako dne 9. Prosince. Již od rána hrnuli se lidé z rozličných stran k témuž místu, a snad z pouhé zvědavosti? — Nikoliv, nýbrž aby milovanému dělníku na vinici Páně poslední úctu vyjevili. „Kdoby si byl pomyslíl, — pravili vespolek, — že p. Alois Čerych, kooperator v Dobrém v tak brzkém čase smrti za obět padne? Záhy povolal Bůh sluhu svého k sobě, aby dle slov sv. Pavla jemu vložil na hlavu korunu spravedlnosti — věčné radosti.“ —

Kněz Alois Čerych narodil se dne 6. Září 1833 v Krasoňovicích v kraji Královéhradeckém. Ve studiích svých bojovali musel s mnohými nesházemi, neboť domácí poměry nebyly skvělé. Na kněžství v Hradci vysvěcen dne 25. Července 1858 poslán jest co kooperator do Dobrého, kdež sobě lásku všech svěřených duší získal, tak že hoře bylo veliké, když v Lednu

*) Naše nejlacinější Bible je k dostání v kn. arcib. knihtiskárně. Celá (Starý i Nový Zákon) za 2 zl. 10 kr. Nový Zákon o sobě za 45 kr. Red.

r. t. povolán jest do Častolovic na výpomoc. Než na krátce měl tu přebývati, neboť již po 7 měsících odebral se zase na první své místo. Nedlouho však měl slávu a čest Boží rozšiřovati, jakž byl v pravdě činil. — Byv povolán k nemocnému neměškal nemocného potěšit tím, jehož sám brzy na to ku pomoci volal. Po návratu svém roznemohl se na horečku a po 8denní nemoci zaopatřen sv. svátostmi a zrak svůj upíraje na kříž svého Spasitele usnul v Pánu dne 6. Prosince t. r. po tříleté práci na vinici Páně, srdečně oplakáván od svého p. faráře i ode všech osadníků.

Dne 9. Prosince v 9 hodin ráno zazněl hlas zvonu, a ne nadarmo. Nesmírné množství lidu shromáždilo se u farního domu tak, že do něho nebylo lze se dostat. Žádné oko nezůstalo suché, po tvářích truchlících osadníků ronily se slze.

I hnul se z fary průvod pohřební, kterýž vedl důstojný p. farář Solnický a biskupský notář Jos. Ehrenberger. Před ním šlo 11 kněží; rakev nešena byla až do chrámu od kolatorníků. V chrámu Páně měl pohřební řeč důst. p. farář Skuhrovský Petr Henč. Podoben jest člověk stromu — poutníku — plavci — toť obral sobě za předmět, maje stále na paměti ctnosti a dobré skutky zemřelého duchovního bratra, a rozehrál srdce věřících, že ke konci kázání toliko pláč se rozléhal v síních chrámových. Po kázání ubíral se průvod ze stánku Božího, milovaný bratr duchovní nešen jest od svých spolubratrů na hřbitov, kdež pp. učitelové přiměřený čtverozpěv zapěli. Jaký pláč a nárek nyní povstal, neuvěří, kdo nebyl přítomen. Ani žádné dítko nezůstalo bez slzí. Vidělť v zemřelém svého milovaného učitele v počátcích sv. náboženství. — Následovalo slavné requiem, jež obětoval jmenovaný důst. p. J. E. Jak při requiem, tak při tak zvané andělské za v Pánu zesnulého obětováno bylo více mší sv. od shromážděných kněží. — Ač pohřeb s zádušní mší sv. téměř 4 hodiny trval, vydržel předce shromážděný věřící lid až do konce, dáváje tím na jevo, jakou lásku a vděčnost pravý kněz sobě vydobyti může. A byl on kněz pravý, nábožný, stále odevzdáný do vůle Boží. Z toho patrné, že radostí jest pro kněze ve vykonávání povinností svých za bližního život položit. Nebožtík tak učinil; stal se obětí povolání svého.

Dne 16. t. m. byla zádušní mše sv. za zemřelého sloužena též v Častolovicích.

Kronika.

Z Prahy. Ředitelstvo jednoty sv. Vitské rozesílá v těchto dnech „Pozvání k laskavému podporování“ žádoucího dostavění hlavního chrámu v Praze a spolu žádost aby důvěrou jeho poctění mužové na se vzali jednatelství spolku. Pozvání to nese již ovoce. Za spoluoudy přihlásili se: J. M. světitel biskup a gen. vikář, nejvyšší. pan Petr Krejčí, hrabata Ervin a Bedřich Schönbornové, zemský advokát Doudlebský ze Sterneku, provinciál řádu piarist. P. Vavřínek Zink, Vladislav hrabě Pergen a Otakar hr. Daun, oba komorníci J. Vel. cis. Ferdinanda, převor řádu Melitského P. Jan Jareš, a kněz téhož řádu Ant. Sichrovský, děkan kap. Vyšehradské vys. důst. p. Jan Fleischer, převor řádu Dominik. P. Theofil Matějka, kněz na odp. Ant. Tippmann a j. Tím, nejvíce pak sbírkou po diéc. Budějovické a přispěvkem J. M. biskupa Jana Valeriana, jenž 600 zl. věnovati ráčil, vzrostlo jmění jednoty na 25.683 zl. 10 kr. Vys. důst. pan kan. strážce Fr. X. Dittrich založil v stoličném chrámě sv. Víta mši sv. a modlitby za živé i zemřelé dobrodince téhož chrámu, složiv potřebnou jistinu.

— Na den sv. Štěpána koná se chrámová slavnost u sv. Štěpána na Novém městě následujícím způsobem. Započne slavnými nešporami o 3. hodině na hod Boží. Na sv. Štěpána ráno v 6 hodin ranní služby Boží s výstavem velebné Svátosti. V 8 hod. tak zvaná školní mše sv., kterou jako každoročně i letos sloužití bude s m. nejvyšší pan kardinál. V 9 hodin velká mše sv. se zpěvem lidu; v 10 hodin kázání (rektor sem. Terš), v 11 h. slavná pontifikální mše svatá s hudbou. V 2 hodiny vystaví se velebná Svátost, o 3. h. nešpory, ve 3/4 kázání (P. Leander), a o 5 hod. litanie s pozhánáním.

— „Blah.“ se rozesílalo *poštou* po Čechách 294, na Moravu 18, do Slezska 2, do Uher 11, do Vídně 5, do Styrska 2, do Chorvat 3, do Korutan 1 a do Solnohradu 1. — V Praze na *listky* odebíráno 119. — Cestou *kněžkupeckou*: v Praze 102, po Čechách 42, do Olomouce 116, do Brna 44, do Opavy 9. — (Nejlépe posíláno výtisků na pošty: do Vodňan 15, do Budějovic 1, do Semil 8, do Březnice, Nového Města nad Metují, P. Rychnova po 7, do Berouna, Blatné a Hradce Králové po 6.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcidiécesi Pražské.

Ve zprávě duchovní ustanovení jsou:

p. František Nigrin za faráře do Nov. Strašecí.
p. Fr. Viktorin za administrátora do Kouřimi.
p. Václav Erhart za administrátora do Rokycan.
p. Jan Paidar za kaplana do Pozdně.

Uprázdněná místa:

Hudlice, fara patron. Maxm. Egon. knížete z Fürstenbergu, od 18. Prosince 1861.

Číslo tomuto přiložen jest titul a obsah Blahověsta za r. 1861 a program i pozvání ku předplacení na r. 1862.

DM 42-aut.

434 294

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 032124403